FORUM BENEFICIALE,

SIVE

QUÆSTIONES & RESPONSA CANONICA,

MATERIAM DE BENEFICIIS UNIVERSAM,

EX

Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia.

Opus methodo novâ & clarâ in TRES digestum PARTES, quarum singulæ binis Indicibus: uno Sectionum, Capitum, Paragraphorum, & Quæstionum; altero rerum, & materiarum in iis contentarum accuratè ac copiosè instructæ.

PARS TERTIA,

DE

VACATIONE, AMISSIONE, ET EXTINCTIONE BENEFICIORUM;

Ubi de

Incompatibilitate, Amissione ob assumptum statum incompatibilem, Privatione ob delictum, Resignatione, Pensionibus, Permutatione, Unione, Suppressione Beneficiorum.

AUCTORE

P. PETRO LEURENIO,
Societatis JESU, SS. Theologiæ Doctore,
& SS. Canonum Professore.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud Hæredes PETRI PüTZ, & JOANNEM PüTZ, Bibliopol.
unter fetten Hennen, neben dem Rosenkrantz.
Anno M.DCC.XXXVII.

Cum speciali Privilegio Sac. Cæsareæ Majestatis, & permissu Superiorum.

ELENCHUS SECTIONUM, CAPITUM, PARAGRAPHORUM, & QUÆSTIONUM,

Contentarum in hac Tertia Parte.

SECTIO PRIMA.

De Vacatione, & amissione beneficiorum.

CAPUT PRIMUM.

De Vacatione beneficiorum in genere, & in specie de vacatione per mortem naturalem & civilem.

PARAGRAPHUS I.

De vacatione beneficii in genere.

PARAGRAPHUS II.

De Vacatione per mortem naturalem.

PARAGRAPHUS III.

De vacatione per mortem civilem, putà, per initum matrimonium, Religionem, militiam, vel etiam per captivitatem.

CAPUT SECUNDUM.

De Vacatione per assecutionem alterius beneficii.

PARAGRAPHUS I.

De incompatibilitate Beneficiorum ob unius sufficientiam ad sustentationem, & hinc ortâ vacatione beneficiorum præhabitorum.

bene-

beneficia jam à ſe habita obtinet inſuper aliud beneficium à Papa, eo ipſo diſpenſatus ſit ad iſta prohibita retinenda ſimul, & ſic ea retinere poſſit bona conſcientia.

85. *An, dum quis ſcit Papam ſcire ſe ad plura beneficia ſufficientia abſque diſpenſatione promoveri, vel ea ſimul habere, & hoc toleret, ſeu non reprobet, ea retinere poſſit bona conſcientia.*

86. *An ergo habens beneficium ſimplex inſufficiens ad ſuſtentationem impetrare poſſit aliud abſque eo, quòd mentionem fecerit prahabitis inſufficientis.*

87. *An ſi impetrans diſpenſationem ad plura ſimul habenda in hac diſpenſatione petenda reticuerit etiam modicum beneficium, diſpenſatio ſit hoc ipſo nulla.*

88. *An illegitimus, ſeu aliàs irregularis aut inhabilis diſpenſatus ad quæcunque, vel qualiacunque beneficia recipere, vel retinere poſſit, modò plura ſimul non ſint, quàm quæ à Trid. permittuntur, poſſit vigore hujus diſpenſationis plura aliàs non incompatibilia liberè & licitè retinere, etiamſi unum ſit ſufficiens ad ſuſtentationem.*

89. *An, dum Papa diſpenſat ex cauſa æqua, ſuper iſtorum beneficiorum ſimplicium, quorum unum ſufficiens eſt, pluralitate, expreſsè debeat derogare Decreto illi Trid. c. 17. ità ut aliàs nulla ſit diſpenſatio.*

90. *An poſſidens plura ex diſpenſatione, teneatur Ordinario exhibere diſpenſationem; & quomodo is aliàs ſe gerere debeat aut poſſit cum habente incompatibilia.*

91. *An, dum habens beneficium ſimplex, non requirens reſidentiam, ad ſuſtentationem tamen ſufficiens, adipiſcitur alterum ſufficiens; vel etiam licèt illud non ſit ſufficiens, ipſo jure vacet primum.*

92. *An valida ſit talis Collatio facta habenti jam ſufficiens.*

93. *An, ſi ſtatuto aliquo ſpeciali (idem eſt de Teſtatoris voluntate) cautum eſt, ut beneficium aliquod ſimplex cum alio quovis obtineri nequeat, etſi neutrum aliàs requirat reſidentiam, nec aliunde ſint incompatibilia, ipſo jure vacet per obtentionem ſecundi.*

94. *An, dum habente duo non ſufficientia conferatur inſuper aliud aliàs non incompatibile, vacent ipſo jure illa duo prahabita.*

95. *An, ſi habenti jam duo vel plura beneficia incompatibilia ex diſpenſatione legitima, conferatur tertium incompatibile, vacent eo ipſo omnia illa priora.*

96. *An, ſi ei, cui diſpenſativè conceſſum, habere duo incompatibilia ſimul cum facultate alterum dimittendi, & loco illius dimiſſi aliud recipiendi, unum ex iis in favorem alicujus dimittat, reſervatis ſibi illius fructibus, vacent priora duo per aſſecutionem alterius.*

97. *An, & qualiter ad hoc requiratur poſſeſſio ſecundi, cum inducetur vacatio prahabiti ipſo jure ob aſſecutionem ſecundi.*

98. *An per obtentionem & poſſeſſionem beneficii litigioſi inducatur vacatio prahabiti.*

99. *An ad hoc, ut per aſſecutionem ſecundi vacet primum, requiratur, ut utrumque, hoc eſt, tam prahabitum, ſeu primum, quam ſecundum obtineatur pacificè, tam quòad titulum, quàm quòad poſſeſſionem.*

100. *An, ſi tempore acceptæ poſſeſſionis vel immediatè poſt, ſeu in limine legitimæ poſſeſſionis non moleſteris ſuper poſſeſſione vel titulo, eo ipſo cenſearis obtinuiſſe beneficium, & poſſeſſionem in ordine ad hoc, ut ab eo momento vacet prahabitum beneficium; an verò expectari debeat tempus aliud, & quantum illud liberum à litigio & moleſtatione.*

101. *An, ut poſſeſſio pacifica ſecundi beneficii inducat privationem primi, debeat eſſe fructifera.*

102. *An non vacet prius beneficium, dum ſolutio fructuum ſecundi beneficii primo anno, vel primis duobus annis ex eo provenientium differtur poſt mortem beneficiati, ut inde ſolvantur ejus debita, vel funeralia, vel obveniant ejus hæredibus, prout in Eccleſiis aliquibus privilegio, ſtatuto, vel conſuetudine inductum eſt.*

103. *An hodie adhuc valeat, & talis conſuetudo ſeu ſtatutum non repugnet decreto Trid.* ſeſſ. 24. c. 14. *& Bulla Pii V.*

104. *An, dum dicti fructus primi anni non percipiuntur, ſed applicantur menſæ Epiſcopi, ſeu menſæ Capitulari, dividendi inter antiquiores, abſque eo, quòd reſerventur aut refundantur beneficiato poſt ejus obitum, interea non vacet prahabitum beneficium.*

105. *An, ſi ſolùm de facto, & non de jure obtineas, & poſſideas aliàs pacificè ſecundum beneficium, eò quòd ob impedimentum collatio & poſſeſſio ſit nulla, vacet prahabitum beneficium.*

106. *An, & qualiter beneficium pacificè & fructiferè poſſeſſum debeat eſſe perpetuum, ut inducat vacationem prahabiti.*

107. *Qui impetrat beneficium vacans per aſſecutionem alterius incompatibilis, quid & qualiter juſtificare debeat.*

108. *An incompatibilitas impediat carentiam ſecundæ gratiæ.*

PARAGRAPHUS II.

De incompatibilibus ratione reſidentiæ, curæ, exiſtentiæ ſub eodem tecto: vel quia dignitates, aut perſonatus ſunt; & hinc ortâ præhabitorum, aut de novo obtentorum vacatione.

109. *AN, & qualiter incompatibilitas conſtituatur ex onere reſidentiæ.*

110. *An ſimplicia reſidentiam poſtulantia ita ſint incompatibilia, ut obtento ſecundo vacet ipſo jure prahabitum, ſeu primum.*

111. *An ipſo jure vacent ambo beneficia ſimplicia reſidentialia, dum intendit ambo retinere ſimul, juxta quod aliàs in* Extrav. Execrabilis, *conſtitutum expreſsè de dignitatibus, Perſonatibus, beneficiis curatis.*

112. *Quandonam cenſeatur quis præſumere ſeu intendere beneficia talia retinere ſimul.*

113. *Qualiter intelligendum decretum illud Trid.* ſeſſ. 24. c. 17. *quo ſtatuit, ut qui obtinet duas parochiales, vel aliàs incompatibilia ex diſpenſatione, uno retento, alterum intra ſex menſes dimittat.*

114. *An conſuetudine ſaltem induci poſſit, ut quis ſimul habeat vel retineat talia duo ſimplicia reſidentiam requirentia.*

115. *An quis diſpenſatus à Papa ſine cauſa in reſidentia, quam exigunt talia beneficia ſimplicia, tutus eſſe poſſit in conſcientia; & an Papa ad libitum ſuæ voluntatis talia plura uni, ſive in eadem, ſive in diverſa Eccleſia conferre poſſit.*

116. *An & qualiter incompatibilitas conſtituatur ex duplici cura.*

117. *An incompatibilitas duorum per ſe curatorum impediat, quò minùs unum habeatur in titulum, alterum in commendam.*

118. *An præſcindendo à ſufficientia, ſit contra jus naturæ habere beneficium unum curatum in titulum, & aliud curatum in commendam perpetuam.*

119. *An habere ſimul duo curata in titulum adverſetur juri divino & naturæ.*

120. *An, & à quo in hoc diſpenſari poſſit.*

121. *An conſuetudine induci poſſit, ut quis citra diſpenſationem obtineat plura curata in diverſis Eccleſiis.*

122. *Quinam ſint ſufficientes caſus & cauſæ, ut quis per diſpenſationem deobligetur à reſidendo in beneficiis actu & per ſe, ſeu principaliter curatis, adeòque poſſit eorum plura obtinere.*

PARAGRAPHUS III.

De incompatibilitate beneficiorum regularium, & de Decreto dimittendi præhabitum undecunque incompatibile.

PARAGRAPHUS IV.

De vacatione Beneficiorum per promotionem & translationem.

CA-

CAPUT TERTIUM.

De vacatione Beneficiorum ob delictum.

PARAGRAPHUS I.

De sententia Privationis ob delictum in genere.

PARAGRAPHUS II.

De vacatione, & privatione ob delicta omissionis.

PARAGRAPHUS III.

De vacatione ex privatione ob delicta commissionis.

213. *Quid ſit in exercentibus pollutionem extraordinariam, ſeu extra vas, & beſtialitatem.*

214. *An, & qualiter defloratio Monialis inducat privationem beneficiorum.*

215. *An, & qualiter adulterium inducat privationem beneficii.*

216. *An, & qualiter concubinatus inducat privationem beneficii.*

217. *Qualiter probandus concubinatus, & qualiter admittatur accuſatio contra tales.*

218. *An, & qualiter inducatur vacatio beneficii ob perjurium.*

219. *An, & qualiter inducatur vacatio ob blaſphemiam.*

220. *An, & qualiter Sacrilegus privetur beneficiis.*

221. *Quid hac in parte dicendum de furibus, uſurariis, incendiariis & ſimilibus.*

222. *An beneficium injuriantis Clericum, uſque dum is reſignet beneficium ſuum, vacet ipſo jure.*

223. *Quid dicendum ad hoc de iis, qui non initiati presbyterio miſſas dicunt, & pœnitentium confeſſiones audiunt.*

224. *An ob crimen ſimulationis, dum nimirum quis alium ſe ſimulans pro obtinendo beneficio ſeipſum ſupponit pro alio, id etiam ignorantibus, examine, ut beneficia obtineat; & ſic poſtea cum iis de iis beneficiis tractat, etiam per ſimoniam, vacent ipſo jure omnia beneficia iſtius ſimulantis.*

225. *An, & qualiter inducatur vacatio, & privatio beneficiorum ob crimen læſæ Majeſtatis humanæ.*

226. *An, & qualiter Clericus crimen læſæ Majeſtatis Principis alicujus ſæcularis incurrere poſſit, & exinde pœnis illis ſubjici; cùm non ſit ſubditus jurisdictioni ſæculari ſeu laicali.*

227. *Quis ſit competens Judex in cognoſcendo & declarando crimine læſæ Majeſtatis reſpectu Clerici.*

228. *An, & qualiter hæreſis inducat privationem ſeu vacationem beneficiorum.*

229. *An comprehendantur dictâ pœnâ privationis ipſo jure hæretici occulti, & qui mox ab hæreſi reſipiſcunt.*

230. *An, & qualiter dicta pœna privationis comprehendat Receptatores, & fautores, & filios hæreticorum.*

231. *An, & qualiter eadem pœna privationis ipſo jure beneficiorum obtentorum comprehendat quoque Apoſtatas & Schiſmaticos.*

232. *An, & qualiter pro juſtificatione hæreſeos ſufficiat impetrantem oſtendere, latam contra talem ſententiam contumacialem.*

233. *An, & qualiter vacent beneficia obtenta ad preces hæreticorum.*

CAPUT QUARTUM.

De Vacatione per Reſignationem, ſive de Reſignatione beneficiorum.

PARAGRAPHUS I.

Quid, & quotuplex Reſignatio, quæ ejus vis ad inducendam vacationem, revocationem Procuratoris, amiſſionem fructuum, liberationem ab oneribus beneficio impoſitis; item quòad pariendum jus vel obligationes, & præjudicia Reſignatario &c.

234. *Quid ſit Reſignatio ſeu renunciatio beneficii.*

235. *Quotuplex ſit reſignatio.*

236. *Quanam veniat reſignatio, dum in diſpoſitione aliqua ſit mentio reſignationis.*

237. *An reſignatio ſit favorabilis, an odioſa.*

238. *An, & qualiter reſignatio, & in ſpecie ſimplex ſeu pura inducat vacationem beneficii reſignati.*

239. *An, & qualiter reſignatio ſimplex inducat vacationem poſſeſſionis.*

240. *An, & qualiter & quando reſignatio conditionalis inducat vacationem beneficii quoad titulum.*

241. *An, & qualiter reſignatio conditionalis inducat amiſſionem beneficii.*

242. *An, & qualiter dimiſſio & reſignatio invalida inducant vacationem ſeu amiſſionem beneficii & poſſeſſionis.*

243. *An poſt admiſſam reſignationem Reſignans poſſit incumbere poſſeſſioni, & omnia ad illud beneficium pertinentia exercere, donec alter capiat poſſeſſionem.*

244. *An, qui ſolùm fecit mandatum ad reſignandum, quoad non fuit effectuatum, privetur poſſeſſione beneficii.*

245. *An, & qualiter per reſignationem revocetur Procurator conſtitutus ad lites & negotia ratione illius beneficii.*

246. *Quid poſſit Reſignans quòad percipiendos fructus beneficii reſignati poſt ejus reſignationem provenituros & obventuros, ſeu ad quem hi ſpectent.*

247. *An, & qualiter Reſignans, ſive ſimpliciter, ſive in favorem percipere poſſit fructus provenientes, ſeu ceſſos ante dictam reſignationem, ſeu abdicationem tituli & poſſeſſionis.*

248. *An, & qualiter Reſignans poſt reſignationem teneatur ſolvere penſiones beneficio reſignato alias impoſitas.*

249. *An, qualiter, & quando Reſignans deobligetur recitare horas Canonicas, & Reſignatarius incipiat ad illas teneri.*

250. *An, & quando Reſignans deobligetur à reſidentia, & ad eam obligari incipiat Reſignatarius.*

251. *An, ſi commiſſa fuit à Sede Apoſtolica cauſa cognoſcenda, vel decidenda Titio Canonico, qui poſt Datam, & receptionem literarum reſignavit Canonicatum, vel dignitatem ſuam in favorem Caji, utrùm iſte Reſignans, an verò Reſignatarius de cauſa illa cognoſcere, eamque decidere poſſit.*

252. *Quæ jura & commoda tranſeant in Reſignatarium.*

253. *An, & quando Reſignatarius teneatur juſtificare jus Reſignantis.*

254. *An, & quando Reſignatarius probare debeat valorem reſignationis.*

255. *An Reſignatarius teneatur ſtare locationi vel conductioni.*

256. *An Reſignatarius teneatur ſtare tranſactioni factæ per Reſignantem.*

257. *An Reſignatarius teneatur ſolvere debita contracta per Reſignantem.*

258. *An, & quando Reſignatarius teneatur præſtare alimenta Reſignanti.*

259. *An Reſignatarius teneatur purgare attentata (intellige in cauſa beneficii reſignati) per Reſignantem.*

260. *An Reſignatarius teneatur purgare ſpolium Reſignantis, ſive an ſpoliatus à Reſignante poſſit agere ſpolio contra Reſignatarium.*

261. *An confeſſio cedentis ſeu Reſignantis præjudicet Ceſſionario ſeu Reſignatario.*

262. *An, & qualiter ſententia lata in cauſa beneficii reſignati contra Reſignantem noceat Reſignatario.*

PARAGRAPHUS II.

An, & qualiter Reſignans ſecundò reſignare poſſit idem beneficium; item pœnitere & regredi ad beneficium reſignatum, vel agere ſpolio.

263. *AN, qui ſemel reſignavit, poſſit ulteriùs, ſeu ſecundò reſignare idem beneficium.*

264. *An, & quando Reſignans reſignatione ſimplici poſſit pœnitere, & revocare factam à ſe renunciationem.*

265. *An, & qualiter in Reſignatione conditionata, & facta in favorem ſit locus pœnitentiæ.*

266. *Quare, quando, ubi, à quo, & in quorum beneficiorum reſignatione, & qualiter conſenſus præſtandus, & extendendus in Camera vel Cancellaria Apoſtolica.*

267. *An, dum literæ proviſionis ſunt reformandæ, ſufficiat conſenſus formalis legitimus jam præſtitus, an requiratur novus; & è contra dum conſenſus hic præſtitus fuit nullus, poſt expeditionem revalidari queat.*

268. *Sub*

268. *Sub qua dispositione consensus hic formalis præstitus, & quomodo præstitus probetur.*

269. *An, & qualiter, & in quibus casibus derogetur* Regulæ 45. de extendendis consensibus.

270. *An Resignans possit repetere beneficium resignatum, & ad illud regredi.*

271. *An, qui resignavit inconsultò, possit pœnitere, & repetere beneficium.*

272. *An Resignans possit repetere beneficium, dum resignatio facta vi, metu, vel dolo.*

273. *Utrùm quis possit repetere beneficium, quod resignavit, postquam eo spoliatus fuit.*

274. *An quis redire possit ad beneficium, in quo jus quæsitum Resignatario, dum non servantur conditiones.*

275. *An Resignans in casibus, in quibus redire potest ad beneficium, id possit sine nova collatione.*

276. *An, si admissâ per Papam resignatione eâque acceptatâ à Resignatario hic literas expedierit in forma* dignum, *& his necdum justificatis & executis, contingat eum mori, Resignans possit regredi ad beneficium.*

277. *An Resignans possit regredi ad beneficium, Resignatario reperto minùs idoneo.*

278. *An, & qualiter concedatur regressus, pensione non solutâ.*

PARAGRAPHUS III.

Quænam Beneficia possint resignari.

279. *AN beneficia omnia resignari possint, & quorum beneficiorum resignatio facile, vel difficulter admittatur.*

280. *An, & qualiter renunciari possit Papatui.*

281. *An Cardinalatus & Patriarchatus resignari possint.*

282. *An Episcopatus possit resignari.*

283. *An Abbatia & Prioratus resignari possint.*

284. *An resignari possint Officia Ecclesiastica.*

285. *An resignari possint beneficia consistorialia.*

286. *An resignari possit beneficium parochiale.*

287. *An Vicaria perpetua possit resignari.*

288. *An Portiones etiam dimidia resignari possint.*

289 *An Oratorium & Eremitorium resignari possint.*

290. *An Præstimonia & beneficia patrimonialia resignari possint.*

291. *An, & qualiter beneficia manualia resignari possint.*

292 *An resignari possint beneficia, quæ possunt, ac solent optari.*

293. *An, & qualiter beneficia electiva possint resignari in favorem.*

294. *An, & qualiter resignari possint beneficia juris patronatûs.*

295. *An & qualiter resignari possint beneficia reservata Papæ.*

296. *An resignari possint beneficia, super quibus à Sede Apostolica concessa esset exspectativa.*

297. *An beneficia exempta resignari possint.*

298. *An beneficia nata, extincta, vel suppressa, vel carentia redditibus resignari possint.*

299. *An beneficia commendata possint resignari.*

300. *An beneficium, super quo reservatus est alteri regressus, possit resignari.*

301. *An beneficia, quorum, dum vacant conferendorum indultum speciale habet aliquis, resignari possint.*

302. *An hospitalia, & Preceptoriæ, & beneficia Ordinis, etiam S. Joannis Hierosolymitani possint resignari.*

303. *An resignari possit beneficium, super quo Resignans habet solum jus ad rem.*

304 *An resignari possint beneficia resignata, collata quidem, sed necdum confectis vel plumbatis literis, aut publicatis, aut capta possessione.*

305. *An resignari possit beneficium, cujus titulo quis promotus est ad Ordines majores.*

306. *An non resignari possit beneficium surrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus aut etiam aliud quodcunque beneficium, etsi non sit tale beneficium titulare, aut ei subrogatum, dum Resignans non habet aliunde unde vivere commodè possit. Item an patrimonium, dum quis ejus titulo ordinatus est, alienari possit in hoc casu.*

307. *An, dum resignatio beneficii, ad cujus titulum quis ordinatus est, facta contra tenorem vel formam à Concilio præscriptam, est nulla, vacat beneficium, remaneat tamen penes resignantem.*

308 *An, & qualiter beneficia litigiosa possint resignari,*

309. *An pensiones constituta jure ac titulo beneficii, ac succedentes loco beneficii possint resignari.*

PARAGRAPHUS IV.

De iis, qui beneficia resignare possunt.

310. *AN, & qualiter resignare possit beneficium, qui illo privandus est ob delictum, vel alias.*

311. *An resignatio talis in favorem facta ante sententiam privationis, subsecuta sententiâ privationis, rescindi & invalidari possit.*

312. *An, & qualiter ipso jure, vel per sententiam privatus beneficio illud resignare possit.*

313. *An, & qualiter privatus beneficio per sententiam hominis resignare illud possit.*

314. *An etiam in hoc casu valeat reservatio pensionis tali Resignanti facta, dum is resignavit, reservata sibi tali pensione non factâ mentione de defectu tituli.*

315. *An, quia in reservatione pensionis solet apponi Resignatario pœna privationis, vel concedi regressus Resignanti in casu non solutionis, possit Resignatarius talis non solvens pensionem resignare beneficium illud pensione gravatum*

316. *An, dum in provisione Resignatarii adest Decretum, ut nullatenus possit iterum resignare alteri, nisi prius resignationem faciendam intimet Resignanti, an is non obstante illo Decreto possit validè resignare non facta dicta intimatione.*

317. *An consecutus parochialem Ecclesiam, unde tenetur promoveri intra annum, possit eam in fine hujus anni resignare.*

318. *An impetrans beneficium per annum pacificè possessum ab alio, possit illud resignare tam antequam vocet possessorem in judicium, quàm post; & antequàm causa sit expedita, id est, intra annum.*

319. *An, & qualiter possessor pacificus exigui temporis resignare possit beneficium.*

320. *An promovendi ad Ecclesias Cathedrales, Abbatias &c. antequàm vacent eorum beneficia per ipsam promotionem, resignare possint sua beneficia.*

321. *An mente captus & furiosus resignare possit beneficium suum.*

322. *An senex possit resignare.*

323. *An spoliatus beneficio illud post spoliationem resignare possit.*

324. *An, & qualiter Minores resignare possint sua beneficia.*

325. *An, & qualiter minori tam excedenti, quàm non excedenti 14. annum adversus resignationem ab eo factam concedenda sit restitutio in integrum.*

326. *An, & qualiter ingressurus Religionem ante Novitiatum inchoatum, seu ante susceptionem habitûs, intuitu tamen ingressûs Religionis, resignare possit beneficium.*

327. *An in casu beneficii titularis, aut non suppetentis aliunde sustentationis resignari possit beneficium ab actu Novitio ante professionem, servatâ tamen formâ a Tridentino præscriptâ.*

328. *An, & qualiter Novitius, dum beneficium non esset titulare, & haberet aliunde, unde viveret, resignare possit durante Novitiatu.*

329. *An Religiosus resignare possit beneficium suum.*

330. *An fœmina, v. g. Abbatissa possit resignare.*

331. *An Exempti resignare possint sua beneficia.*

332. *An infirmi resignare possint, ita ut rata & firma sit eorum resignatio.*

333. *Quænam regula de infirmis Resignantibus origo, & causa, seu ratio.*

334. *An*

334. *An regula hæc favorabilis sit, an odiosa.*

335. *In quibus beneficiis hæc regula locum habeat.*

336. *Quos, seu quorum beneficia comprehendat hæc regula.*

337. *In qualibus resignationibus hæc regula locum habeat.*

338. *Quænam Collationes comprehendantur sub hac regula; seu de qua Collatione loquatur hæc regula, dum ait: quod quacunque authoritate conferatur beneficium, Collatio est nulla.*

339. *An regula etiam loquatur de consensu resignationis; sive an, si resignans in favorem, reservatâ sibi pensione, moriatur post 20. dies à præstito suo consensu, ante tamen 20. dies à præstito consensu Resignatarii, locum habeat regula.*

340. *An actus resignationis talis maneat in suo robore, cùm regula de hoc nihil dicat, sed solùm irritetur ibi actus Collationis vitalis resignationis subsecutus, qui utique est distinctus ab actu resignationis.*

341. *An, & qualis infirmitas requiratur, ut locum habeat regula.*

342. *An regula quoque locum habeat in eo, qui infra 20 dies à resignatione defungitur morte civili; putà, quia ducit uxorem &c. consequitur, & incipit possidere pacificè aliud beneficium incompatibile.*

343. *Cui, & qualiter probandum, resignantem esse mortuum infra 20. dies ad effectum hujus regulæ.*

344. *Cur regula ponat precisè 20. dies, & qualiter illi accipiantur & computentur.*

345. *An vacatio inducta per hanc regulam sit vera vacatio per obitum, quoad effectum, ut sicut cæteræ vacationes per obitum comprehendatur in regulis, concessionibus, & aliis dispositionibus loquentibus simpliciter de vacatione per mortem &c.*

346. *An beneficia vacantia per hanc regulam sint reservata Papæ, tam, cùm sunt resignata in Curia, quàm extra illam.*

347. *An, dum tale beneficium impetratur à Papa tanquam vacans per obitum, necesse sit facere mentionem mensis, & exprimere speciem vacationis inductæ per hanc regulam.*

348. *An, si factâ resignatione in manibus Papæ ante consensum præstitum (intellige in Camera, vel Cancellaria Apostolica) moriatur Papa, & post mortem Papæ præstetur nihilominus hic consensus, & Resignans dein moriatur infra 20. dies à præstito consensu illo, locum habeat regula.*

349. *An, qualiter (pro diversis casibus, qui hic incedere possunt) & à quibus derogetur huic regulæ.*

PARAGRAPHUS V.

Quibus resignari possint Beneficia.

350. *AN, & qualiter nonnisi idoneo & digno fieri possit resignatio.*

351. *Qualiter Resignatario reperto inidoneo, & reprobato provideatur beneficium.*

352. *An Resignatarius in favorem teneatur resignare magis idoneo.*

353. *An, & qualiter beneficium resignari possit Laico.*

354. *Quid sit in hoc casu admissæ resignationis cum dicta clausula talis Resignatarius Clericus factus fuisset prius post mortem Resignantis, an resignatio adhuc effectum suum, & Resignatarius beneficium resignatum consequatur. Idem est de pensione translata in hoc casu cum dicta clausula.*

355. *An resignari possit beneficium ei, qui quidem Laicus non est, est tamen factus Clericus ab Episcopo non suo, sine consensu proprii Episcopi: Idem est de eo, cui resignatum beneficium, & facta gratia sub dicta clausula:* quàm primum factus fuerit Clericus; *an subsistat resignatio, suscepto Clericatu ab Episcopo non proprio.*

356. *An beneficium resignari possit criminoso & infami.*

357. *An irretito Censuris Ecclesiasticis resignari possit beneficium.*

358. *An possit beneficium resignari senibus, infirmis, mente captis, illiteratis.*

359. *An beneficia resignari nequeant iis, qui non intelligunt, & intelligibiliter loqui sciunt idioma loci, ubi sunt beneficia: vel etiamsi id sciant, sunt tamen exteri à regno, vel civitate.*

360. *An illegitimo, vel bigamo resignari possit beneficium.*

361. *An resignari possit beneficium Neophyto, & filio Judæi.*

362. *An beneficium resignari possit Minori, & is illud acceptare resignatum sine Curatore.*

363. *An beneficium sæculare resignari possit Regulari, & contrà.*

364. *An beneficium resignari possit in favorem Capituli, vel Conventûs alicujus.*

365. *An fœmina resignari possit beneficium Ecclesiasticum.*

366. *An resignari possit beneficium habenti dignitatem.*

367. *An resignari possit beneficium Præceptoribus, Gubernatoribus, & similibus, habentibus potestatem super Resignantem.*

368. *An resignari possit beneficium affinibus & consanguineis.*

369. *An possit quis resignare beneficium suum simpliciter coram Ordinario eo animo, vel etiam cum manifestatione desiderii sui, & precum interpositione, ut Collator conferat illud alteri à Resignante designato.*

370. *An Ordinarii resignata in manibus suis beneficia conferre possint resignantium, vel etiam suis consanguineis, affinibus &c.*

371. *An beneficium conferri possit alteri, quàm illi, in cujus favorem resignatum.*

PARAGRAPHUS VI.

Coram quibus, seu in quorum manibus fieri debeat Resignatio.

372. *AN resignatio necessariò fieri debeat in manibus alicujus, & quidem Superioris, seu habentis ad hoc auctoritatem, seu potestatem.*

373. *An, & qualiter limitanda responsio ad prius, seu quænam resignationes fieri possint sine auctoritate Superioris.*

374. *An, & qualiter criminosus & Irregularis resignare possint sine auctoritate Superioris.*

375. *An etiam requiratur licentia illa, & auctoritas Superioris in resignatione tacita, quæ ab ipso jure induci censetur ob factum aliquod Beneficiati, sine expressis illius verbis &c.*

376. *An facta resignatio sine Superioris auctoritate sit valida.*

377. *An sufficiat solùm petere licentiam resignandi, seu indicare Superiori se velle resignare; an verò insuper requiratur approbatio, & consensus Superioris.*

378. *Quis hic veniat nomine legitimi Superioris, potentis auctorizare resignationes, seu eas cum effectu admittere.*

379. *Quid in hoc puncto recipiendi resignationes possit Laicus.*

380. *Qualiter potestas recipiendi resignationes competat Papæ.*

381. *Quænam resignationes non nisi coram Papa fieri possint.*

382. *An saltem Episcopus, aliúsve inferior Papâ, in cujus manibus renunciatio conditionalis facta fuit, possit talem resignationem, conditione illâ rejectâ, tanquam puram acceptare, & beneficium conferre.*

383. *Quorum beneficiorum resignationes etiam puræ non nisi coram Papa fieri possint.*

384. *Quid potestatis habeant Cardinales in recipiendis resignationibus beneficiorum, & in specie Cardinalis S. R. Ecclesiæ Vice-Cancellarius.*

385. *Quid circa resignationes recipiendas possit Legatus Apostolicus.*

386. *An Archiepiscopus, seu Metropolitanus possit reci-*

recipere resignationes beneficiorum, existentium in Diœcesibus suorum Suffraganeorum.

387. *Quid potestatis competat Archiepiscopo, & Episcopo circa receptiones beneficiorum.*

388. *An, & quibus in casibus, non obstante hoc jure communi & ordinario Episcopi, inferiores Episcopo recipere possint resignationes beneficiorum.*

389. *Quid possit Vicarius Episcopi circa receptionem resignationum.*

390. *Quid possit quòad recipiendas resignationes beneficiorum Coadjutor Episcopi.*

391. *Quid possit Capitulum circa resignationes beneficiorum recipiendas.*

392. *Quid possint Abbates circa admissionem resignationum.*

393. *Quid Præpositus, Decanus, Archidiaconus, Archipresbyter, similésve Prælati in Ecclesiis secularibus possint circa recipiendas resignationes.*

394. *An Auditores Rotæ & Referendarii utriusque signaturæ; hoc est, gratiæ & justitiæ, Notarii & Judices recipere possint resignationes beneficiorum.*

395. *An Executores gratiæ deputati à Sede Apostolica ad providendum de beneficiis vacantibus, vel vacaturis, possint recipere resignationes.*

396. *Coram quo Abbates abbatiam resignare possint, ac debeant.*

397. *An Inferiores Papâ habentes facultatem recipiendi resignationes, possint committere receptionem resignationis.*

398. *Intra quantum tempus acceptari, ac rejici debeat resignatio.*

PARAGRAPHUS VII.

De Causis, ex quibus fieri, & admitti possit, & debeat Resignatio.

399. *AN resignatio, ejúsque admissio necessariò fieri debeat ex causa aliqua.*

400. *An in dubio rectè præsumatur resignationem factam, & admissam cum causa.*

401. *An necesse sit in resignatione, & illius admissione exprimi causam.*

401. *Quænam in genere sint causæ legitimè resignandi beneficia.*

403. *Quænam causa requiratur, ut Papa Papatui renunciare possit.*

404. *Quæ requiratur causa in renunciatione Cardinalatus.*

405. *Quæ sint causæ, ob quas Archiepiscopus, Episcopus (intellige postquam confirmatus est) possit petere licentiam resignandi, hæcque ei concedi, & ejus resignatio admitti.*

406. *An ex aliis causis præter sex expositas Episcopus possit Episcopatum resignare.*

407. *An intemperies aëris, & cœli gravitas sit causa justa & honesta resignandi Episcopatum.*

408. *An inimicitiæ capitales, quas Episcopus in suo Episcopatu habet, sint sufficiens causa resignandi Episcopatum.*

409. *An sit sufficiens causa resignandi Episcopatum ratio inspirationis divinæ, humilitatis, & melioris vitæ, precipuè vitæ contemplativæ.*

410. *An non sit justa causa resignandi Episcopatum ingressus Religionis approbatæ, ut in ea securius propriæ saluti vacetur.*

411. *Ex quibus causis Prælati, aliique constituti in dignitatibus Episcopali inferioribus, & curatis, vel etiam habentes beneficia merè simplicia admitti possint, & soleant in Curia ad resignandum sua beneficia.*

412. *Ex quibus causis resignationes beneficiorum fieri possint extra Curiam Romanam coram Ordinariis.*

413. *An, & quid præter has causas, ex quibus Ordinarii recipere possunt renunciationes, eisdem observandum vi Constitutionis Pii V.*

414. *An causa illa & conditiones quoque servandæ sint in receptione resignationum factarum permutationis gratiâ.*

415. *An, si Ordinarius admittat resignationes simplices absque ulla causarum in Constitutione Pii V. expressarum, resignatio sit nulla, & Recipiens incurrat pœnas in dicta Constitutione expressas.*

416. *An præscindendo etiam à dicta Constitutione Pii V. licitè & validè resignari possit beneficium, vel dignitas, ut aliud pinguius obtineatur.*

PARAGRAPHUS VIII.

De resignatione, & reservatione fructuum, aut pensionis.

417. *QUænam sint ea, quæ quandoque in resignatione reservantur Resignanti.*

418. *An reservatio omnium fructuum fiat licitè, qua de causa, & a quo.*

419. *Quis usus hujus resignationis fuerit olim, sitque hodiedum.*

420. *In quibus beneficiis soleat hodiedum concedi istiusmodi reservatio omnium fructuum.*

421. *An, & qualiter Resignans reservatis omnibus fructibus habeatur adhuc pro Titulari, etsi titulum amiserit, habeatque in eo regula Cancellariæ de annali, & regula* de publicando *locum.*

422. *An in reservatione omnium fructuum necesse sit fieri mentionem pensionis jam impositæ beneficio resignato.*

423. *An in tali reservatione omnium fructuum requiratur expressus consensus Resignatarii.*

424. *An Reservatarius possit fructus omnes reservatos capere propriâ authoritate.*

425. *An, si fructus omnes reservati fuerint cum clausula:* vel si maluerit pensionem annuam; *& Reservatarius per aliquot annos perceperit pensionem, possit dein variare, & deinceps exigere fructus.*

426. *Quid sit circa reservationem medietatis fructuum.*

427. An, *dum in supplicatione est clausula:* cujus fructus 24. Ducatorum summam non excedunt, *interim verò à parte rei fructus beneficii excedant 24. Ducatos, conficiantque v. g.* 400. *an inquam in hoc casu, dum Resignans reservaverit sibi medietatem fructuum, is habere debeat* 12. *Ducatos, an* 200.

De natura, qualitate, & introductione Pensionis.

428. *Quid nominis sit, & quid in genere significet pensio.*

429. *Quid rei sit pensio Ecclesiastica, seu qualiter definiatur.*

430. *Qualiter differat hæc pensio à reservatione fructuum; item à pensionibus domuum, prædiorum &c. beneficii.*

431. *An pensio sit onus reale.*

432. *Quotuplex sit pensio.*

433. *Unde, & quo jure introductus pensionum usus.*

434. *An reservatio pensionis sit honesta & licita; an verò sit contra ordinem naturæ, & charitatis, item contra Canones & jus positivum.*

435. *An licita sit pensio in favorem Resignantis, sic volentis, & non aliter, beneficio resignato imposita à Papa.*

436. *An odiosa, an verò favorabilis sit pensionum reservatio.*

437. *Quænam sit causa formalis & materialis impositionis pensionum.*

438. *Quæ sit causa impulsiva, & finalis reservationis pensionum.*

439. *An pensio sit quid spirituale.*

440. *An pensio Ecclesiastica sit verè ac propriè beneficium.*

441. An

441. *An quis initiari possit sacris Ordinibus titulo pensionis.*

442. *An obtinens pensionem gaudeat privilegio fori.*

De iis, qui pensionem imponere, seu reservare possunt.

443. *An Papa imponere possit pensionem, idque sine causa.*

444. *Quid possit circa impositionem pensionis Archiepiscopus, Episcopus.*

445. *An Ordinarius possit imponere in permutatione beneficiorum inæqualium coram se facta pensionem super beneficio pinguiore, solvendam Compermutanti accipienti beneficium tenuius, ut vel sic constituatur æqualitas, vel coæquentur fructus utriusque beneficii.*

446. *An non saltem Episcopus possit Clerico ægrotante, & consentiente ei substituere alium, reservatâ ægro pensione pro alimentis, quoad is vixerit.*

447. *Qualiter justificanda causa reservata ab Episcopo pensionis, intellige talis, qualem, & in casu, in quo is eam imponere potest.*

448. *An pensionis reservatio facta per Episcopum (in casibus in quibus, & modo, quo ea per illum constitui potest) egeat confirmatione Papæ.*

449. *Quid possit Vicarius Episcopi circa impositionem pensionis.*

450. *Quid possit Legatus Apostolicus circa reservationem pensionis.*

451. *Quid circa statuendam pensionem possint inferiores Collatores, vel etiam non Collatores, putà Compromissarii, Judices, &c.*

452. *Quid possint Monasteria, vel Collegia circa imponendas pensiones beneficiis sibi incorporatis.*

453. *Quid possit Superior Regularis circa impositionem pensionis respectu beneficiorum suæ Religionis.*

454. *An, & qualiter reservari, vel exigi possit ex conventione privata sine auctoritate Apostolica.*

455. *An, & qualem causam requirat impositio pensionis facta ab Inferiore Papâ.*

De Consensu reservationi pensionis præstando à Beneficiato.

456. *An, & qualiter Papa reservare possit ac soleat pensionem sine consensu Titularis sive Beneficiati.*

457. *An requiratur quoque consensus illius, qui pensionem solvere debet in impositione pensionis facta per Episcopos vel Legatos in casibus, in quibus ipsi pensionem imponere possunt.*

458. *An, & qualiter, seu cujus consensus requiratur in impositione pensionis beneficio, dum illud Rectorem non habet, seu vacat.*

459. *An requiratur consensus habentis regressum ad beneficium, cui imponitur pensio, ita ut si hic desit, pensio reservata sit nulla.*

460. *An Titularis consentiens pensioni possit pœnitere, priusquam accedat consensus Papæ.*

461. *An, & qualiter præsumatur consensus Titularis præstitus.*

462. *An, & qualiter Titularis consentiens pro se, consentiat etiam pro successoribus suis.*

463. *An consensus pensioni præstitus ab eo, cui de beneficio nulliter provisum erat, præjudicet legitimè obtinenti illud.*

Quibus beneficiis ac rebus imponi possit pensio.

464. *An pensio per Papam imponi possit beneficiis jurispatronatus, idque absque consensu Patroni.*

465. *An in casibus, in quibus Episcopus potest pensionem imponere beneficio, hæc ejus potestas extendat se ad beneficia jurispatronatus, ita ut in iis absque consensu Patroni id possit.*

466. *An, & qualiter Episcopatus gravari soleat & possit pensione.*

467. *An, & qualiter aliis beneficiis parochialibus, vel aliàs curatis imponi possit & soleat pensio.*

468. *Pro quo tempore debeant remanere illi centum ducati liberi pro Rectore, & illi 1000. pro Episcopo, ut pensio imposita sit & maneat valida.*

469. *An Abbatiis consistorialibus imponi possit pensio.*

470. *An, & qualiter imponi possit pensio beneficiis simplicibus.*

471. *An, & qualiter imponi possit pensio præbendis Theologalibus.*

472. *An imponi possit, & soleat pensio super beneficiis commendatis.*

473. *An ex causa resignationis imponi possit pensio super beneficio tertio, id est, non in beneficio resignato & collato Joanni, sed in alio beneficio, quod idem Joannes jam antè habebat.*

474. *An imponi possit pensio super fructibus Ecclesiæ, seu beneficii necdum erecti.*

475. *An super fundo unius beneficii imponi possit pensio pro dote alterius beneficii.*

476. *An ex causa resignationis constitui quoque possit pensio super beneficio tertio.*

477. *An pensio reservata super pluribus beneficiis intelligatur reservata in solidum.*

478. *An, & qualiter pensio reservetur, & residere dicatur in fructibus.*

479. *An, & qualiter alternativè in quantitate rei, vel in quantitate pecuniæ, accipiendo nomen illud in stricta significatione pro ære cuso vel moneta, reservetur pensio.*

480. *An, & qualiter imponatur pensio super fructibus, seu redditibus incertis.*

481. *An, & qualiter reservari possit, & soleat pensio in distributionibus quotidianis.*

482. *An, & qualiter imponatur pensio super massa grossa, ac aliis redditibus communibus, qui dividuntur inter eos, qui certis temporibus intersunt.*

De quantitate & reductione pensionis.

483. *An, & in qua quantitate constituenda pensio.*

484. *An, si pensio excedat medietatem, vel etiam aliàs fuerit excessiva tempore data, sit penitus nulla, aut debeat annullari.*

485. *An narrato valore, eoque non justificato, vel etiam, an falsò narrato valore, reductioni sit locus; an verò in totum corruat pensio.*

486. *An in casu pensionis reservatæ cum dicta clausula :* dummodò*, & cum consensu Resignantis, non aliàs, nec aliter, in totum corruentis ob excessum, dictus Resignans possit redire ad beneficium resignatum, & sit restituendus ad possessionem illius.*

487. *Quandonam, & qualiter reducenda pensio, quando ea ab initio seu tempore impositionis non fuit excessiva.*

488. *Quinam fructus, vel emolumenta reputentur in ipsius congrua æstimatione.*

489. *An, & qualiter Resignatarius allegare possit excessum pensionis.*

490. *An & qualiter Successor dicti Resignatarii allegare possit excessum pensionis.*

491. *An,*

491. An, si pensio imposita beneficio juris patronatûs sit immodica, Patronatum possit excipere & petere, ut extinguatur, vel ad debitam quantitatem reducatur.

492. A quo facienda reductio.

493. An interea, dum petitur reductio, suspendatur executio.

De modo imponendi pensionem.

494. An pensio imponenda sit in collatione beneficii, an post illam.

495. Quæ forma seu praxis reservationis pensionis tam beneficio pleno, quàm vacante.

496. An ad impositionem pensionis necessaria sit scriptura.

497. An, & qualiter super pensionis reservatione expedienda literæ.

498. An reservari possit alicui pensio sub conditione, ut eam dimittat, si beneficium consequatur.

499. An justè constituatur pensio sub hac clausula apponi solita: habitâ vel non habitâ possessione beneficii.

500. An valeat reservatio pensionis pro persona incerta nominanda, & non expressa.

501. Qualiter pensio super pluribus beneficiis imponatur, an in solidum, an pro rata.

502. An in impetratione pensionis super beneficio aliquo facienda mentio in literis pensionis anterioris super eodem beneficio, ita ut nisi id fiat, concessio & impetratio pensionis sit nulla, & invalida.

503. An, dum plures pensiones sunt eidem beneficio impositæ, non sufficiat in genere narrâsse antiquas pensiones.

504. An excipiens contra secundam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quòd non fuit facta mentio de prima, teneatur probare, quòd tempore secundæ pensionis prima erat reservata, & quòd erat valida.

505. An in impetratione pensionis Ecclesiasticæ necessariò facienda sit mentio de obtentis jam antè à Reservatario beneficiis, & pensionibus.

506. An, dum exprimenda pensio jam prius habita, vel etiam impositâ eidem beneficio novâ pensione gravando exprimenda quoque sit quantitas harum pensionum, uti & quantitas redituum beneficii pensione gravandi.

507. An, si reservatio pensionis ex causa resignationis est nulla, nulla quoque sit resignatio, & contra.

508. An factâ nulliter reservatione pensionis, collatio quoque beneficii sit nulla; & econtra si collatio sit invalida, sit quoque invalida facta in collatione impositio pensionis.

509. An, & qualiter pensio affecta aliquo vitio convalescat.

De iis, qui obtinere possunt pensionem.

510. An incapax beneficii sit quoque incapax obtinere pensionem.

511. An, & qualiter Laicus obtinere possit pensiones Ecclesiasticas.

512. Qualiter ampliandum idipsum, quòd non nisi Clericis constituatur pensio.

513. An, & qualiter subveniri possit ei, qui existens laicus obtinuit pensionem.

514. An Clericus non incedens in habitu Clericali, & tonsura, sit incapax pensionis.

515. An Clericus conjugatus, vel etiam bigamus, aut aliàs habens Clericatum inexequibilem, capax sit pensionis.

516. An, & qualiter Papa cum Clerico conjugato, aut bigamo dispensare possit, & soleat, præveniendo factum matrimonii aut bigamiæ, ita ut is dein contrahens matrimonium aut bigamiam, in ea existens extra ullam aliam dispensationem obtinere possit constitutam sibi, aut in se translatam pensionem.

517. An etiam pensionis incapaces sint personæ carentes quidem charactere Clericali, Ecclesiastica tamen, seu de foro Ecclesiastico, & Ecclesiasticâ immunitate gaudentes, quales sunt quidam Regulares, & in specie milites Ordinis S. Joannis Hierosolymitani.

518. An ergo Novitius, qui non est Clericus, capax sit pensionis.

519. An infans & puer sit capax obtinendi pensionem.

520. An illegitimus capax sit obtinendi pensionem Ecclesiasticam.

521. An expositi capaces sint obtinendi pensionem.

522. An filius illegitimus (intellige de cætero dispensatus etiam ad obtinendam pensionem) obtinere possit pensionem, quam habuit ejus pater; vel etiam pensionem in beneficio, quod habet, aut habuit ejus pater; vel etiam pensionem in alio beneficio, in quo aliàs ejus pater habuit pensionem.

523. An illegitimus (idem est de alio aliunde inhabili) dispensatus ad beneficia, eo ipso censeatur dispensatus ad pensiones.

524. An excommunicatus, irregularis, & suspensus sit capax obtinendi pensionem.

525. An accusatus de crimine reservare possit pensionem.

526. An, & qualiter hæretici, eorúmque filii ac nepotes, necnon suspecti tantùm de hæresi, incapaces sint pensionis obtinendæ.

527. An, & qualiter pensio constitui nequeat extoris.

528. An pensio imposita beneficio regulari reservari possit sæculari.

529. An Regularis capax sit pensionis constitutæ super beneficio sæculari.

530. An Religiosus citra dispensationem, ex consensu sui Prælati obtinere possit pensionem super beneficio regulari.

531. An Episcopus capax sit pensionis citra dispensationem.

532. An habens impedimentum non tollibile recitandi Officium B. Virginis, capax sit obtinendæ possessionis clericalis.

533. An sciens impedimentum vitæ clericalis, aut aliam incapacitatem in ordine ad obtinendam pensionem, nihilominus pensionem illi reservat, censeatur cum tali dispensare, si aliàs in illo impedimento dispensare potest; aut si non potest, tam ipse, quàm impetrans ab eo pensionem peccet.

De obligationibus Pensionarii.

534. An, quando, & qualiter teneatur Pensionarius justificare, seu probare non excessum pensionis.

535. An Pensionarius existens in possessione exigendi, teneatur ostendere literas reservationis, & verificare qualitates in reservatione requisitas.

536. An Pensionarius teneatur probare possessionem, & jus illius, qui primò consensit pensioni.

537. An, & qualiter Pensionarius obligatus sit recitare Officium Canonicum, quod recitare obligantur Beneficiati, aut saltem Officium B. Virginis.

538. An Pensionarius ratione pensionis teneatur

ad residentiam vel servitium per se, vel alium præstandum in Ecclesia.

539. An Pensionarius id, quod sibi ex pensione superest, teneatur ex justitia in pios usus impendere; an verò possit pro libitu dispensare de fructibus ex pensione perceptis, quin & testari.

540. An Pensionarius teneatur beneficium habitum dimittere, vel etiam nequeat beneficium, vel plures pensiones obtinere.

541. An, & qualiter Pensionarius teneatur solvere onera annexa, vel imposita beneficio, super quo constituta pensio.

542. An etiam Pensionarius, cui reservata pensio libera & exempta ab oneribus, vi dicta clausula eximatur quoque ab oneribus, si qua de facto, etiam contra juris prohibitionem imponant Principes laici.

543. An Pensionarius habens pensionem liberam, immunem & exemptam ab omni onere excogitato, & excogitabili, teneatur contribuere ad expensas, quas facit Titularis in litem pro defensione tituli sui, dum lis consecutivè respicit etiam defensionem pensionis.

De obligatione, & deobligatione, modo solvendi pensionem, eámque factam probandi, & per eam præjudicandi Titulari in ordine ad acquirendam possessionem exigendi pensionem.

544. An beneficiatus, super cujus beneficio imposita est pensio, obligetur eam solvere sub gravi culpa.

545. An, & qualiter Titularis non habens possessionem beneficii pensione gravati teneatur eam solvere.

546. An solvenda pensio etiam per intrusum, seu malè, & absque justo titulo possidentem.

547. An Titularis teneatur solvere pensionem impositam suo beneficio, si illud dimittat, & novum beneficium obtineat.

548. An Titularis fructus beneficii pensione gravati percipiens, si inops est, teneatur solvere pensionem.

549. An Titularis excommunicatus vel suspensus, & propterea non percipiens fructus, teneatur tamen solvere pensionem (idem est de subsidio, alióve onere) impositam super fructus beneficii.

550. An Titularis teneatur solvere pensionem, dum fructus non percipit, aut dum hi perierunt aut notabiliter diminuti sunt.

551. An, dum in aliquibus Ecclesiis vigore Statuti, vel alterius concessionis novi Canonici, uno vel duobus primis annis non percipiunt fructus Canonicatuum suorum, sed hi omnes, vel eorum medietas cedit Capitulo in usum fabricæ, v. g. pendenda; vel etiam inter cæteros Canonicos distribuenda, an isti noviter provisi de Canonicatibus gravatis pensione nihilominus solvere debeant pensionem.

552. Quis teneatur solvere pensionem, beneficio pensione gravato vacante.

553. An, dum pensio constituta super fructibus beneficiorum non habentium distinctos & speciales sibi assignatos reditus, sed participantium de massa, & mensa communi Ecclesiæ (idem est, dum super distributionibus quotidianis statuta pensio) solvenda à Capitulo pro tempore vacationis beneficii; vel etiam quo Beneficiatus propter absentiam, aliúdve impedimentum eos non fuit lucratus, Capitulo eos interea percipiente jure accrescendi.

554. An stante sententiâ affirmativâ obligatio solvendi pensionem incumbat solùm Capitulo; an verò singulis de capitulo, nempe residentes teneantur ad solutionem pensionis pro parte, quam percipiunt.

555. An, & qualiter solutio fieri debeat per alios quoque successores, qui successores non sunt in titulo beneficii, sed in perceptione fructuum, & in specie per Cameram Apostolicam, dum ea Titularem defunctum spoliavit, vel etiam ab alio, cui fortè Papa fructus illos ad Cameram spectantes donâsset.

556. An, & qualiter gravati successor in titulo beneficii solvere teneatur pensiones, præcipuè decursas tempore antecessoris sui.

557. An etiam, dum Pensionarius per tres, pluresve annos literas Apostolicas super reservata sibi pensione super beneficio Titii non expediverit, Titio interim mortuo, Cujus successor Titii teneatur Pensionario illi tunc demum expedienti literas solvere pensionem trium, aut plurium illorum annorum.

558. An, si Titularis non solverit per tres vel plures annos, eò quòd literæ quidem expeditæ à Pensionario, ei tamen præsentatæ non fuerint, teneatur successor, ostensis ei literis, solvere pensiones decursas illis annis tribus, vel pluribus præteritis.

559. An, & qualiter Beneficiatus teneatur solvere pensiones decursas inexactas Pensionario mortuo.

560. An, & cui teneatur Beneficiatus solvere pensiones Pensionario mortuo ante maturitatem termini, seu antequam adveniat dies pensionis solvendæ.

561. Pro quo tempore, & quo tempore debeatur, & solvenda sit pensio.

562. Ubi, seu in quo loco solvenda sit pensio.

563. Dum pensio reservata solvenda est in pecunia numerata, uti frequentiùs fieri consuevit, in qua moneta seu specie pecunia solvenda sit.

564. Quomodo solvenda pensio, dum valor monetæ, quæ erat tempore reservationis, alteratus est deinde.

565. Quando pensio reservata alternativè; scilicet vel in quantitate rei, putà frumenti, vini &c. vel in pecunia: item dum fructus simpliciter assignati sunt pro solvenda pensione ex conventione partium, qualiter debeat, & possit solvi.

566. Qualiter solvenda pensio, dum imposita super pluribus beneficiis.

567. Qualiter solvenda pensio imposita beneficio unico, dum non tantùm fructus illius, sed & titulus, seu beneficium pensione gravatum dein dismembratur, & constituuntur duo beneficia diversis collata.

568. An, & qualiter pensio solvi possit per Procuratorem, vel etiam Campsorem.

569. Qualiter probetur solutio pensionis, præcipuè voluntariæ beneficio pleno impositæ, seu illius, quæ est de consensu, seu ex causa lucrativa ad evitandum effectum nullitatis pensionis in eventu non integræ factæ solutionis ex vi Decreti adjici soliti tali reservationi pensionis de consensu ob fraudis præsumptionem, ut dictum suprà, cùm facilè consentiat Titularis tali reservationi pro consanguineo vel amico suo, non tamen ut ipse consentiens pensionem solvat in vita sua, sed ejus successores.

570. An, & qualiter solutio pensionis facta, dum ea non debebatur, repeti possit.

571. An, & qualiter unica exacta & præstita solutio suffragetur Pensionario pro acquirenda possessione.

572. An

572. An ergo etiam solutio pensionis facta per Titularem moribundum constituat Pensionarium in possessione exigendi.

573. An etiam, & qualiter Titulari mortuo morte naturali vel civili, seu dimisso ablatóve ab eo beneficio soluta pensio, putà ab Oeconomo sede vel beneficio vacante, aut Sequestrario fructuum interea constituto pariat quasi possessionem exigendi contra titularem successorem.

574. An, & qualiter solutio facta per alium nomine Titularis, putà per Procuratorem, Mandatarium &c. constituat pensionarium in quasi possessione exigendi.

575. An solutio facta per Campsorem inducat talem quasi possessionem, & sic quòad hanc possessionem prejudicet Titulari, pro quo schedulam bancariam conscripsit, & dedit pensionario.

576. Qualiter ad hoc, ut unica solutio constituat pensionarium in quasi possessione exigendi, ea solutio facta probari debeat.

577. An, & qualiter in vi factarum solutionum acquisita quasi possessio illa exigendi pensionem præscriptione decennali amitti possit.

De potestate Pensionarii, & modo exigendi pensionem.

578. An, & qualiter pensionarius habeat actionem personalem contra Titularem, ejusque successores, eamque exercere valeat.

579. An, & qualiter pensionario competat quoque actio realis, & hypothecaria.

580. An pensionarius tam contra beneficiatum, qui consensit pensioni, quàm ejus successorem, negantem solvere pensionem, agere possit spolio, seu judicio de spolio, seu possessorio.

581. An pensionarius super fructibus beneficii præferatur creditori.

582. An pensionarius negligens in exigendo pensionem à defuncto titulari, ejúsque hæredibus, habeat actionem contra ejus successorem modernum beneficii possessorem.

583. An, si pensionarius acceptis à Titio Titulari pensionibus trium annorum sequentium anticipatis solutionibus, dein pensionem ex Apostolica auctoritate transferat in Cajum, hic Cajus exigere possit à Titio pensionem tribus primis annis à translata in se pensione.

584. An exigi possit pensio per Procuratorem, & is probare teneatur mandatum suum, & suum Principalem superstitem esse, seu adhuc vivere.

585. An, & qualiter exigi possit pensio ante expeditionem literarum Apostolicarum super reservatione pensionis, & sub qua pœna id prohibeatur.

586. An promotus ad Episcopatum, cum Indulto Apostolico retinendi pensionem antè habitam, teneatur quoque expedire literas super hujusmodi Indulto.

587. An, quando, & qualiter exhibendæ & producendæ literæ.

De modo procedendi executivo in Pensionibus, & de pœnis statutis non solventi.

588. An, & qualiter Pensionarius habeat pro exactione pensionis paratam viam executivam.

589. Quis modus servandus in urgenda solutione pensionis viâ executivâ contra Titularem coram Executore.

590. An pari modo procedi possit contra successorem, vel etiam hæredem prædecessoris, pro solvendis terminis decursis tempore prædecessoris.

591. An dictus Executor possit ante latam à se sententiam pro solutione pensionis ponere sequestrum in fructibus beneficii.

592. Quæ pœna statuta non solventibus pensionem.

593. An, & qualiter incurratur hæc pœna ipso facto.

594. Quandonam intret altera pœna, amissionis nimirum beneficii, & regressus pensionarii ad illud, ob non factam solutionem pensionis termino præfixo.

595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem.

596. An Resignatarius, seu debens pensionem stante commissione appellationis, seu ante finitam litem intentati regressus ob non solutam pensionem possit pœnitere, offerendo solvere pensionem, & sic evadere pœnam regressus.

597. An, si reservata pensio cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu pensionarii quòad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus.

598. An, & qualiter regressus etiam locum habeat contra successorem in beneficio gravato pensione.

599. Quandonam Pensionarius censeatur renunciare regressui.

600. An, postquam intravit regressus, nimirum post declaratoriam tam Judicis quàm Pensionarii, debitor ille teneatur adhuc solvere decursas pensiones illas, ob quas non solutas regressus locum habuit.

601. An impositâ pensione super pluribus beneficiis ob non solutam integram pensionem, vel potiùs pensionis partem impositam beneficio A. solutâ parte pensionis imposita beneficio B. sit locus regressus ad ambo beneficia.

602. An detur quoque hujusmodi regressus ob non solutam pensionem reservatam ultra causam resignationis, sive an in eventu non solutionis concedatur regressus aliquibus, qui beneficium per resignationem non resignârunt, vel lites super eo non cesserunt.

603. An, sicut in ipsa impositione pensionis requiritur consensus Titularis, ita etiam is requiratur in impositione regressûs concessi ob non solutam pensionem.

604. An concedatur quoque hic regressus extra casum non solutæ pensionis, vel etiam citra reservationem pensionis in aliis casibus.

605. An, & qualiter Regressatius redire possit ad beneficium auctoritate propriâ.

606. Quinam hodie regressus sublati sint.

De translatione Pensionis.

607. An detur translatio pensionis; quid sit & quotuplex, seu potiùs quotuplici modo facultas transferendi concedatur.

608. An eadem sit pensio in translatario, quæ fuit in transferente.

609. An etiam obligatio fidejussoris dati in favorem primi pensionarii translatâ pensione perseveret, & fidejussor transeat in favorem translatarii.

610. An transeat quoque in translatarium quasi possessio transferentis, vel saltem in quo ea deserviat translatario.

611. An transferatur quoque in translatarium ipsa potestas transferendi pensionem.

612. An translatio pensionis sit odiosa.

613. Quis possit concedere hanc potestatem transferendi pensionem.

614. Ex quibus causis concedi possit & soleat hæc facultas transferendi.

De extinctione Pensionis.

661. *An,*

661. An, & qualiter extinguatur pensio ex persona Reservatarii fiduciarii; item ex persona Commodatarii; dum nimirum pensio reservata in capite unius ad commoditatem alterius.

662. An, & qualiter per mortem dicti Fiduciarii; item per mortem Commodatarii extinguatur obligatio schedulæ seu Campsoris; dum nimirum ob faciliorem exactionem talis pensionis fiduciariæ solet dari etiam schedula bancaria idonei alicujus mercatoris, obligantis se ad favorem talis Fiduciarii cum declaratione, ut moriente interim dicto Fiduciario ante factam translationem &c. cesset ac evanescat obligatio, ac si nullatenus unquam fuisset.

663. An, & qualiter extinguatur pensio morte pensionarii alterius Ordinarii.

664. An, & qualiter cesset pensio per cessionem voluntariam ipsius Pensionarii.

665. An perperam facta extinctio pensionis v.g. non gratuitò sine beneplacito Apostolico præjudicet Pensionario.

666. An, & qualiter pensio præsumatur extincta ob diuturnam ejus non exactionem.

667. An, & qualiter extinguatur pensio per anticipatam redemptionem.

668. An dicta redemptio pensionis quoad ipsum jus anticipatis solutionibus citra auctoritatem Papæ facta sit simoniaca.

669. An pensio cassata, seu viâ redemptionis extincta anticipata solutione egeat literis Apostolicis.

670. An pensio cassata possit deinceps exigi.

671. Qualiter amittatur possessio exigendi pensionem.

PARAGRAPHUS IX.

De Resignatione per Procuratorem.

672. AN, & à quibus, & quorum beneficiorum resignatio fieri possit per procuratorem.

673. An constitui possit procurator ad beneficium idem accipiendum & dimittendum.

674. Quinam constitui possint procuratores ad resignandum, & in specie, num laicus.

675. An Monachus, aliúsve Religiosus constitui jure possit procurator, per quem Beneficiatus sæcularis resignat suum beneficium sæculare.

676. An Cardinalis esse possit procurator ad resignandum.

677. An, & qualiter plures simul procuratores constitui possint ad resignandum.

678 An unus idemque constitui possit procurator à Resignante, ut hujus nomine beneficium dimittat, & à Resignatario, ut hujus nomine consentiat in pensionem reservatam Resignanti.

679. An necesse sit procuratorem constitui per scripturam publicam.

680. Quale esse debeat mandatum ad præstandum illum consensum.

681. An requiratur mandatum speciale ad resignandum.

682. An designatus procurator habens notitiam mandati jam expediti, traditique alteri ad se deferendum, possit resignare, antequam illud ipse recipit, & in manibus habeat.

683. A quo procurator mandatum illud scriptum recipere debeat.

684. Intra quantum tempus ab accepto mandato procurator præstare debeat consensum in resignatione beneficii.

685. An constitui possit procurator post supplicationem porrectam per alium, & signatam à Papa, & recognitam à Datario, intellige dum resignatio fit in Curia.

686. An resignatio beneficii facta per procuratorem, seu consensus procuratoris trahatur ad diem, quo datum mandatum, ita ut ab eo die censeatur amissum esse, & vacâsse beneficium quoad titulum & possessionem.

687. An procurator constitui possit ad resignandum certo modo, formâ, conditione, quam in resignatione servare debeat.

688. Si duo sint data mandata eodem anno, mense, die, loco, testibus, ac Notario iisdem, contraria tamen, cui ex illis standum.

689. An, si procurator resignet in favorem inhabilis, vacet beneficium resignatum.

690. An procurator constitutus ad concordandum super beneficio cum quibuscunque conditionibus, vi hujus mandati possit illud beneficium resignare.

691. An constitutus procurator ad resignandum beneficium, super quo ipsi habebat regressum sibi reservatum per cessum vel decessum, etiam in favorem, præstando consensum in resignationem nomine constituentis tale beneficium sibi præjudicet.

692. An, & qualiter resignatio præsumatur facta præcedente legitimo mandato.

693. An, & qualiter cesset mandatum ad resignandum morte Mandantis, seu Principalis.

694. An procurator constitutus ad resignandum conditionatè, nimirum sub pensione vel regressu reservato constituenti, qui adhuc vivente Principali jam porrexerat supplicationem, possit dein, eo mortuo, præstare consensum.

695. An censeatur revocatus procurator per hoc, quòd Principalis factus est furiosus.

696. An procurator censeatur revocatus, dum Principalis privatur beneficio, ad quod resignandum datus procurator, vel dum transfertur ab Episcopatu.

697. An procurator constitutus ad resignandum possit revocari à Principali.

698. Qualiter procurator revocari possit.

699. Si eadem die, quâ facta fuit resignatio, seu præstitus consensus in Cancellaria vel Camera, facta est quoque revocatio, an revocatio mandati censeatur præcedere resignationem.

700. An, & qualiter revocans procuratorem, teneatur procuratori ad damna & interesse illius, & omnium quorum intererat mandatum non esse revocatum.

PARAGRAPHUS X.

De resignatione factâ vi, metu, dolo, post spolium.

701. AN, & qualiter resignatio debeat esse libera & spontanea.

702. An igitur resignatio metu facta sit nulla, & in specie si juramento sit vallata.

703. An resignatio facta metu sit nulla ipso jure; an verò & qualiter sit nulla ope exceptionis, seu rescindenda seu jure irritanda.

704. Qualis esse debeat dictus metus.

705. An, & qualiter metus justus probandus.

706. An requiratur protestatio, quando fit resignatio ob metum ad effectum, ut ea postmodum possit annullari.

707. An metus, qui intervenit in resignatione, censeatur purgatus, si per multos annos Resignans non reclamavit & egit, allegando & probando metuculosam resignationem.

708. An allegari & probari possit metus, si in literis resignationis dicatur, quòd spontè & liberè.

709. An resignatio facta ex dolo sit nulla.

710. An resignatio facta dolo ipso jure sit nulla.

711. An, & qualiter dolus probandus & præsumendus.

712. An eadem, quæ dicta sunt de resignatione facta metu, dolo, fraude, quoad nullitatem, locum quoque habeant in resignatione factâ vi.

713. In specie, an censeatur vim passus in resignatione, qui resignat seu cedit beneficio suo propter vexationes, quibus gravabatur ab Episcopo.

714. An rata & firma sit resignatio facta, postquam quis beneficio suo spoliatus est.

715. Quanam, & qualiter probare teneatur Resignans spoliationem, ut possit restitui.

716. *An resignatio facta post spoliationem coram Judice competenti valeat, ita ut in eo casu restitutio non debeatur.*

717. *An resignatio facta post privationem, ubi certò constat eam factam sine vi & metu, valeat, & nequeat rescindi.*

718. *An teneat resignatio facta post spolium per Procuratorem ad resignandum constitutum sponte ante spoliationem.*

719. *An valida & firma sit resignatio facta post longum tempus à spoliatione, Resignante nihil de spoliatione conquesto.*

720. *An teneat, & firma sit resignatio facta post spolium, ubi Resignans pepegisset cum Spoliatore, se non acturum possessorio adversus spolium.*

721. *An Resignanti post spolium concedatur restitutio, si resignavit in favorem tertii, à quo spoliatus non fuit.*

722. *An post factam spontaneam resignationem Spoliatus illo eodem beneficio sit restituendus.*

PARAGRAPHUS XI.

De Resignatione facta sub conditione & simoniacè.

723. AN *Resignatio facta simoniacè, & inde secuta collatio beneficii sit nulla.*

724. *An resignatio facta simoniacè ipso jure sit nulla.*

725. *In genere, quænam resignatio censeatur facta simoniace.*

726. *An, & qualiter auctoritas & beneplacitum Apostolicum excludat simoniam a resignatione.*

727. *An resignatio facta coram Ordinario in favorem alicujus, & non alias, aut aliter, sit simoniaca.*

728. *An simoniacum sit, aut aliàs illicitum resignare beneficium coram Ordinario liberè quidem, cum ea tamen intentione, spe, supplicatione, ut detur certa personæ.*

729. *An simoniacum sit resignare coram Ordinario sub alia conditione, v.g. sub reservatione pensionis vel fructuum.*

730. *An simoniacum etiam sit resignare coram Ordinario ad effectum unionis sub conditione reservandorum sibi fructuum beneficii uniti.*

731. *An resignatio facta coram Ordinario sub conditione, quæ de jure inest, sit simoniaca.*

732. *An simoniacum sit resignare vel conferre beneficia sub conditione, quæ quidem de jure non inest, contineat tamen aliquid alias de jure debitum Resignanti vel Collatori.*

733. *An simoniacum sit resignare, ut Resignatarius Resignanti, vel alteri ferat suffragium in electione, aut præsentatione, seu adeptione alicujus beneficii aut officii.*

734. *An simoniacum sit resignare in favorem Titii, ut is Resignantem moneat, ubi beneficium aliquod in urbe Titii vacabit.*

735. *An simoniacum sit resignare eâ conditione, ut Resignatarius, vel alius resignet beneficium in favorem Resignantis, aut alterius.*

736. *An simoniacum sit conferre, vel resignare beneficium pingue sub onere, ut Resignatarius resignet simpliciter, seu purè minùs pingue, ut illud conferre valeat alteri.*

737. *An simoniacum sit coram Ordinario resignare beneficium in favorem tertii ex causa permutationis; dum tertius ille non habet beneficium permutandum.*

738. *An simoniacum sit resignare cum pacto, ut Resignatarius solvat expensas jam factas à Resignante in beneficio illo consequendo.*

739. *An simoniacum sit, si Resignatarius solvat omnes expensas, quæ in conficiendis, expediendisque literis Apostolicis factæ sunt, ita ut solvat etiam eas, quæ à Resignante solvendæ essent ob fructus, vel certam pensionem ei reservatam.*

740. *An simoniacum quoque sit, dum ex conventione Resignantis vel Resignatarii exprimitur major valor vero, ut obtineatur a Papa reservatio pensionis, aut majoris pensionis super illo beneficio.*

741. *An simoniacum sit resignare, ut Resignatarius solvat expensas factas à Resignante in beneficio jam obtento, v.g. in recuperanda domo beneficiali &c.*

742. *An simoniacum resignare eâ lege, ut Resignatarius reparet Ecclesiam, in qua est beneficium, ut administret ibi Sacramenta &c.*

743. *An simoniacum sit resignare, vel conferre alteri beneficium ob remunerationem servitiorum præstitorum.*

744. *An simoniacum sit resignare, vel conferre alteri beneficium ad consequendum aliquid temporale tanquam finem, & econtra dare, seu exhibere temporale ad obtinendum beneficium per resignationem &c.*

745. *An simoniacum sit dare tanquam gratuitam compensationem temporale, pro spirituali, vel contrà.*

746. *An simoniacum sit Resignatarium facere Resignanti beneficium, vel danti spirituale donationem merè spontaneam, gratuitam, & pure liberalem.*

747. *An, & qualiter simoniacum sit resignare vel conferre beneficium exigendo à Resignatario vel Collatario juramentum fidelitatis.*

748. *An simoniacum sit ab eo, qui de novo receptus est in Canonicum, pro, vel in possessionem Canonicatûs vel beneficii, vel ad perceptionem distributionum antè vel post exigi, vel solvi aliquid temporale, etiam modicum.*

749. *An simoniacum sit dare temporale quid ad redimendam vexam, ortam circa consecutionem, vel possessionem beneficii resignati, vel collati.*

750. *An simoniacum sit redimere resignatione vel collatione beneficii vexam factam, v.g. in bonis, fama, vita.*

751. *An, & qualiter simoniacum sit renunciare liti super beneficio pro pecunia.*

752. *An resignare exspectativa ad beneficium proximè vacaturum pro pecunia, vel cum conditione, seu pacto adipiscenda pensionis, etiam Ecclesiastica, vel beneficii, sit simoniacum.*

753. *An, & qualiter committatur simonia confidentialis in resignatione, & provisione beneficiorum.*

754. *An, & qualiter simonia commissa in resignatione præjudicet Resignanti; aut etiam commissa ab uno ex Transigentibus noceat alteri eam ignoranti.*

755. *An, & qualiter, & cui restituendum pretium temporale receptum pro resignatione beneficii.*

756. *An, & qualiter beneficium simoniace receptum sit restituendum, aut dimittendum.*

757. *Quis sit Judex competens in crimine simoniæ.*

PARAGRAPHUS XII.

De publicanda Resignatione.

758. QUaliter, *seu unde introducta publicatio resignationum.*

759. *An Constitutio Gregorii sit ita in observantia, ut contra eam obtendi nequeat, quòd non fuerit publicata, & acceptata in partibus.*

760. *Quis finis hujus Constitutionis Gregorianæ, seu ob quam causam sit introducta hæc resignationum publicatio.*

761. *An Edictum illud de publicandis sit odiosum & pœnale, an favorabile.*

762. *Quorum beneficiorum resignationum fieri debeat publicatio.*

763. *An etiam beneficia consistorialia comprehendantur Constitutione Gregorii XIII.*

764. *An comprehendantur reservata, vel etiam ea, quæ jure devoluto conferuntur.*

765. *An comprehendantur etiam beneficia commendata.*

766. *An necessaria publicatio in beneficiis unitis, seu quæ post factam de iis resignationem aniuntur aliis, aut pro alicui loco.*

767. *An locum habeat Constitutio Gregoriana in Coadjutoria impetrata cum futura successione de consensu Coadjuti.*

768. *An resignatio seu cessio juris, quod quis habet super beneficio, sit publicanda.*

769. *An comprehendantur quoque Hospitalia.*

770. *Quænam teneantur beneficia resignata publicare.*

771. *An etiam secundus Resignatarius teneatur publicare resignationem sibi factam.*

772. *An Impetrantes beneficia vacantia ob non factam eorum intra tempus præscriptum resignationis publicationem, teneantur promulgare factam sibi gratiam.*

773. *Quæ cessiones seu resignationes sint publicandæ.*

774. *An resignationes beneficiorum factæ extra Curiam coram locorum Ordinariis publicari debeant.*

775. *An etiam Provisus teneatur publicare, dum Ordinarius admisit resignationem, & Papa contulit; quia ad ipsum spectabat Collatio beneficii talis, utpote aliàs reservati; vel quia Ordinarius non contulit debito tempore, vel quia contulit malè, v.g. contra formam Bullæ Piana.*

776. *An resignatio facta in causa permutationis sit publicanda.*

777. *An publicari debeat resignatio facta cum resignatione omnium fructuum, denominationis, tituli, administrationis, servitii & stalli &c.*

778. *An publicanda resignatio beneficii facta cum reservatione pensionis, regressus, accessus.*

779. *An, dum resignatio facta simpliciter, & in nullius favorem in manibus Papæ, & is beneficium resignatum contulit alteri, is, cui collatum, teneatur provisionem publicare.*

780. *An locum etiam habeat Constitutio Gregorii de publicandis in beneficiis vacantibus per adeptionem aliorum cum iis incompatibilium.*

781. *An publicanda resignatio facta in Curia in favorem alterius, dum hic Resignatarius obtinuit gratiam in forma* dignum.

782. *An obtinentes beneficia ex resignatione adhuc teneantur publicare, etsi resignatio sit nulla.*

783. *An, quando aliunde notoria est resignatio vel permutatio, eamea adhuc facienda sit publicatio.*

784. *An publicatio hæc facienda, etiamsi Papa, in cujus manibus facta resignatio, sit mortuus intra tempus datum ad publicandum.*

785. *Intra quantum tempus facienda publicatio.*

786. *A quo die incipiat currere illud tempus datum ad publicandum.*

787. *An tempus assignatum ad publicandum currat minori quatuordecim annis, dum is ignorat beneficium resignatum sibi collatum.*

788. *An, & qualiter à Papa derogetur huic publicationi, vel etiam hoc tempus prorogetur; & an, & qualiter post lapsum hujus temporis non factâ publicatione concedatur restitutio ad publicandum.*

789. *An fieri possit hæc publicatio ante expeditionem literarum Apostolicarum.*

790. *An fieri possit publicatio hæc post captam in vim dictarum literarum possessionem.*

791. *Quandonam fieri possit, aut debeat dicta publicatio?*

792. *In quo loco facienda publicatio.*

793. *Coram quibus facienda publicatio.*

794. *Qualiter in hac publicatione opus sit literis Apostolicis super resignatione, & provisione Resignatarii confectis, & earum exhibitione.*

795. *Qualiter, & quid exprimendum in hac publicatione.*

796. *An, & qualiter insuper necesse, affigi exemplar omnium eorum, quæ in publicatione dicta, ad valvas Ecclesiæ.*

797. *An, & qualiter super his omnibus conficiendum à Notario Instrumentum.*

798. *An, si literæ resignationis sint nulliter expeditæ ob subreptionem vel obreptionem, & Resignatarius obtineat gratiam* perinde valere, *& postea publicet prædictas literas juxta formam aliàs præscriptam, absque eo, quòd publicentur dictæ literæ revalidatoriæ, publicatio sit nulla, & consequenter etiam Resignatio.*

799. *An publicatio hæc facienda à Resignatario, fieri possit per Procuratorem ab eo constitutum.*

800. *An hæc publicatio fieri possit per Resignantem, & id sufficiat.*

801. *An sufficiat publicationem fieri aliquo modo, qui promulgationi æquivalet, & in specie per petitionem, adeptionem, continuationem possessionis, aut etiam per novam impetrationem illius beneficii vacantis ob non factam publicationem.*

802. *An, & qualiter impedimentum excuset non factam intra præscriptum tempus publicationem, & ab incurrendis propterea pœnis.*

803. *In particulari, quodnam in hac materia publicationis sit impedimentum justum, & sufficiens.*

804. *An, qui propter sedem papalem vacantem non potuit expedire literas, & per consequens publicare, excusetur, quo minùs incurrat pœnas ob non publicationem statutas.*

805. *Quæ pœnæ sint statuta ob non factam intra præscriptum tempus publicationem, vel ob non servatam in hac publicatione formam præscriptam in Constitutione Gregoriana.*

806. *An hæc pœna se extendat quoque ad resignantem, ita ut is anullatâ ob non factam à Resignatario publicationem, amittat seu abdicet jus omne, quod habebat in tali beneficio, & (dum resignavit in favorem) abdicare non intendebat, nisi Resignatario acquireretur.*

807. *An ob non factam publicationem resignatione existente nullâ, reservationes tamen pensionum vel fructuum, aliorúmve jurium remaneant validæ.*

808. *An igitur talia beneficia ob non factam publicationem vacantia sint reservata Papæ.*

809. *An, & qualiter beneficia vacantia ex dicta causa à quocunque impetrari possint.*

810. *An illa beneficia etiam impetrari nequeant nisi Impetrans concludenter probet non esse factam publicationem.*

811. *Quâ ratione possit ac debeat Impetrans probare non factam legitimè publicationem.*

812. *An in literis provisionis, quæ conceduntur Impetranti ob non factam publicationem, apponi necesse sit hanc clausulam:* vocato possessore.

813. *Qualiter elidi possit intentio Actoris in hac materia.*

814. *An, & quando, & qualiter ipse Resignatarius factam à se publicationem teneatur exhibere & publicare.*

PARAGRAPHUS XIII.

De Resignatione permutationis gratiâ, seu De Permutatione beneficiorum.

815. *Quid sit permutatio beneficialis.*

816. *An permutatio includat novam beneficiorum illorum collationem.*

817. *An nomine resignationis prolato in dispositione aliqua veniat etiam resignatio hæc reciproca, seu resignatio permutationis gratiâ.*

818. *An permutatio sit favorabilis, an odiosa.*

819. *An permutatio inducat vacationem.*

820. *An jus ad beneficium permutari possit cum jure ad beneficium aliud, vel etiam cum beneficio.*

821. *An beneficium cum non beneficio, putà cum pensione Ecclesiastica, decimis, cum patrimonio,*

eam

SEC-

SECTIO SECUNDA.

De unione, dismembratione, divisione, alteratione, suppressione, extinctione beneficiorum.

CAPUT PRIMUM.

De Unione.

PARAGRAPHUS I.

De natura, multiplicitate, & effectibus unionis beneficialis.

PARAGRAPHUS II.

Quænam beneficia, quibus, & à quibus uniri possint.

PARAGRAPHUS III.

An, & qua de causa, & qualiter facienda unio beneficiorum.

PARAGRAPHUS IV.

De effectuatione, & probatione unionis.

928. *QUandonam unio dicatur sortita suum effectum.*
929. *An, & qualiter unio facta præsumatur valida.*
930. *An, & quanto tempore præscribatur unio.*
931. *An unio facta præsumatur, an verò probari debeat.*
932. *Qualiter probanda unio facta.*
933. *An, & qualiter sufficiant probationes adminiculatæ ad probandam unionem.*

PARAGRAPHUS V.

De suspensione, dissolutione, & revocatione unionum.

934. *AN, quando, & qualiter suspendantur uniones.*
935. *An, & à quo fieri possit dissolutio unionis.*
936. *Quas uniones dissolvere possint Legatus à latere, Episcopus, aliique pollentes in hoc potestate ordinariâ.*
937. *An ad dissolutionem unionis requirantur causa, & quæ.*
938. *An, & quæ in unionis dissolutione requirantur solennitates.*
939. *An, & quæ uniones ipso jure; ac sine opera Episcopi, aut alterius resolvantur.*
940. *An, & qualiter in uniones, an validæ factæ per Prædecessores, vel per ipsum Papam, ab Episcopo Successore examinentur, & retractentur.*
941. *An, & quæ uniones revocentur per regul. Cancell. 21. seu Revocatoriam unionum.*
942. *Quænam adversus dictam regulam Revocatoriam adhiberi possit ac soleat cautela, ne hujusmodi uniones factæ in augmentum cultûs divini, successu temporis revocari, aut de earum revocatione factæ dubitari contingat.*
943. *Penes quem sit probatio, dum unus dicit de regula Revocatoria, & alter asserit unionem fuisse sortitam effectum.*
944. *An, dum regula revocatoria unionum locum non habet, regula mensium capiat beneficia unita, quæ effectum sortita non sunt.*
945. *An, & qualiter, dissolutâ unione, remaneat beneficium, quod priùs erat, & si priùs erat juris patronatûs, hoc jus patronatûs quoque redeat.*

CAPUT SECUNDUM.

De dismembratione, divisione, suppressione, & extinctione beneficiorum.

PARAGRAPHUS I.

De Dismembratione.

946. *QUid sit dismembratio.*
947. *An, & qualiter prohibita, vel permissa dismembratio.*
948. *An, & quid possit Episcopus circa dismembrationes faciendas.*
949. *An dismembratio necessariò requirat causam & solennitatem.*
950. *An, & qualiter auctoritas Apostolica suppleat defectum causæ, & solennitatum in dismembratione facta hâc auctoritate, aut in vim illius à Delegato Papæ, aut Visitatore, aut cum beneplacito Apostolico.*
951. *An, & qualiter causa legitima dismembrationis sit exprimenda, & justificanda.*
952. *An, & qualiter dicta causa & solennitates præsumantur in dubio.*
953. *Quænam sit legitima causa dismembrationis.*
954. *Quæ solennitates necessariò adhibendæ in dismembratione Ecclesiæ seu beneficii.*
955. *Quandonam dismembratio censeatur sortita suum effectum.*
956. *Utrùm dismembrationes, & quæ cadant sub regula Cancellariæ Revocatoria unionum.*
957. *Quid sit divisio, qualiter prohibita, & qualiter permissa.*
958. *Quænam in specie sit justa causa divisionis.*
959. *Quæ præter legitimam causam requirantur conditiones ad dividendum beneficium.*
960. *An, & qualiter Episcopus facere possit divisionem Ecclesiarum.*
961. *Quâ de causa, & qualiter divisio Diœcesis cum erectione novæ Cathedralis fieri & permitti possit.*
962. *Quâ de causa procedi possit ad divisionem Provinciæ alicujus Ordinis Religiosi, & qualiter.*

PARAGRAPHUS II.

De alteratione, & suppressione beneficiorum.

963. *QUid hic veniat nomine alterationis, seu mutationis beneficiorum.*
964. *Penes quem sit potestas alterandi Ecclesias modo dicto.*
965. *An, & quæ causa, & solennitas requiratur ad talem mutationem Ecclesiarum faciendam.*
966. *Quid, & quotuplex sit suppressio beneficiorum.*
967. *Ex qua causa fieri possit suppressio beneficiorum.*
968. *An, & qualiter causa suppressionis probanda.*
969. *An, & quam, præter legitimam causam, suppressio requirat solennitatem, dum fit potestate ordinariâ.*
970. *Quorum præterea tanquam personarum interessatarum, & ideo vacandarum consensus requiratur.*
971. *An, & qualiter præter causam, solennitatem, & consensum interessatorum constare debeat de statu collativo beneficii, ut suppressio sustineatur.*
972. *Quid possit Episcopus circa suppressiones beneficiorum.*
973. *An aliis Episcopo Inferioribus competat facultas supprimendi.*

FORI

FORI BENEFICIALIS
PARS TERTIA,
DE VACATIONE, AMISSIONE, ALTERATIONE, SUPPRESSIONE, EXTINCTIONE BENEFICIORUM.

SECTIO PRIMA.
De Vacatione & Amissione Beneficiorum.

CAPUT PRIMUM.
De Vacatione per mortem naturalem & civilem.

PARAGRAPHUS I.
De vacatione beneficii in genere.

Quæstio 1. Quid sit vacare beneficium?

Respondeo: de hoc in genere vix rectè aliquid dici, meliùsque statui de eo ex sequentibus; unde

Quæstio 2. Quotuplex sit vacatio beneficii?

1. Respondeo triplex: nempe de facto tantùm, de jure tantùm, de facto & de jure simul. Barbos. *juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 71.* Gonz. *ad reg. 1. gl. 15. §. 8. n. 3.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. q. 2.* Vacare de facto tantùm, seu vacare tantùm quoad possessionem dicitur beneficium, ubi quis titulum Canonicum beneficii, & jus in eo habet, possessionem tamen illios nullus habet, seu ea vacua est, dum v. g. Collatarius post factam sibi collationem à se acceptatam de beneficio carente & Domino alio & possessore necdum illius possessionem apprehendit. Gonz. *l. c. n. 6.* Item dum verus Dominus beneficii retinens titulum, possessionem habitam amittit; quia eâ dejicitur vi, vel per metum injustè incussum renuntiat beneficio, nemine ejus possessionem occupante. Gonz. *loc. cit.* Azor. *loc. c.* Piriogh. *ad tit. de concess. preb. n. 17.* Item dum is, qui non habet justum titulum, aut jus in beneficio, sed solùm possessionem aut detentionem, vel decedit, alio interim existente, qui habet verum jus in illo beneficio. Gonz. *loc. cit. n. 7.* citans Paris. *de resign. l. 1. q. 15. n. 13.* Rebuff. *conf. 38. n. 1. & seq.* & sic vacare poterit de facto per obitum unius, & de jure per obitum alterius. Gonz. *num. 8.* ac denique juxta Gonz. *n. 5.* & Barb. *cit. n. 71.* dum quis longo tempore est absens à beneficio suo, & nulla habetur de eo notitia, seu ignoratur, ubi sit, dicitur vacare beneficium de facto; quia (posito, quòd nullum Vicarium reliquerit) nemo est, qui illi beneficio inserviat; & tamen talis absens, ut Barb. citans Abb. *in c. tue. de Clericis non resident.* non amisit per hoc titulum; nisi fortè post Canonicam citationem & monitionem in contumaciam eo privatus fuerit. De cætero exemplum hujus vacationis de facto tantùm, quod adducunt Pith. Azor. & alii de eo, qui collatum sibi beneficium necdum acceptavit, non subsistit; quia ut dictum aliàs, & dicetur paulò pòst iterùm, per collationem non acceptatam jus nullum in beneficio acquiritur, adeòque tale beneficium vacare adhuc potest de jure.

2. Vacare de jure tantùm seu quoad titulum tantùm dicitur beneficium, dum quis possidet beneficium absque eo, quòd is aut alius quispiam titulum ejus aut jus in eo habeat, v. g. dum quis absque Canonico titulo de facto se intrudit in beneficio, in quo nemo alius jus habet. Gonz. *loc. cit. n. 4.* Item dum quis cum colorato titulo beneficii per obitum vacantis possessionem capit. Barb. *loc. cit.* Item dum quis per assecutionem secondi beneficii alicujus incompatibilis ex juris dispositione perdit eo ipso primum, seo censetur eo privatus, absque eo, quòd prioris possessionem dimittat, seu desinat illud occupare, ac talis possessio plus facti, quàm juris habeat. Gonz. *loc. cit n. 4.* juxta textum *c. Cum nostris. de concess. prab.* & gl. & Auctores communiter. *ibid.* Barb. *loc. cit.* Item dum quis ob delictum sine ulla alia monitione, citatione aut sententia privationis per hominem seu judicem lata ex juris dispositione privatur beneficio, absque eo, quòd privatus desinat illud de facto occupare. Pith. Barb. *loc. cit.* sive in genere, dum talis detentor seu pergens illud occupare authoritate Canonis alicujus seu juris ita eo privatus est, ut sine monitione, citatione ullave alia sententia illud ab Ordinario conferri possit, censetur vacare beneficium solùm de jure. Azor. *loc. cit.*

3. Vacare de jure & de facto dicitur beneficium, dum neque jus seu titulus beneficii, neque possessio apud aliquem est. Pith. *loc cit.* v. g. dum vacat beneficium per mortem naturalem vel resignationem (nimitùm dum resignans de facto etiam illud à se abdicat, seu non manet in possessione seu detentione illius, & nemo etiam alius est in colorata ejus possessione) illius, qui verum titulum & possessionem illius habebat. Gonz. *loc. cit. num. 3.* citans Mandos. *ad reg. 30. q. 7. n. 4.* Gregor. Tholosan. *de benef. c. 28. n. 1.* Rebuff. *in pr. tit. requisità ad bonam collationem. n. 56.* Item dum legitimus beneficii Dominus ob

ob incompatibilitatem vel delictum ex juris dispositione, aut per sententiam eo privatus, possessionem quoque dimittit.

4. Illud hic observandum ex Mand. *cons.* 4. *n.* 20. *in fine*, *apud* Gonz. *loc. cit. n.* 11. & Chok. *ad regul.* 8. *n.* 9. quòd vacatio de jure & de facto sit verius naturaliter, potentior & plenior vacatio. Et ex Pavino *de poss. cap. sede vac. prælud.* 7. *num.* 17. apud eundem Gonz. *num.* 12. quòd propriè vacare non dicatur beneficium, nisi dum à nemine detinetur nec jure, nec de facto; & hinc verba cujuslibet dispositionis sint intelligenda propriè de hac vacatione, & in hoc potiore ejus significato. Mand. Pavin. Chok. *loc. cit.*

Quæstio 3. Quot modis vacent beneficia?

Respondeo: si spectemus ipsum intrinsecum actum vacationis, modi vacationis non plures, quàm duo sunt: nimirùm naturalis, quem operatur natura ipsa per mortem personæ, quâ plenum erat beneficium. Et civilem, quo nimirùm persona manens in vivis se à beneficio separat, & illud vacuum dimittit; priórque modus dicitur *decessus*, posterior *cessus*. Lott. *l.* 3. *q.* 9. *num.* 2. *Decedere* namque cùm ex proprietate etiam sermonis in subjecta materia significet mori, seu vitâ defungi, ut Lott. *n.* 3. ex variis locis juris civilis ostendit, dum utimur hâc voce *decessus* in hac materia beneficiali, mortem naturalem propriè significamus. Lott. *n.* 5. citans Paris. *l.* 5. *q.* 5. *n.* 23. *Cedere* autem, cùm mortem exprimat, ac separationem personæ à beneficio, quo de pleno efficitur vacans. Lott. *num.* 7. sub hoc nomine veniunt renuntiare, resignare, cedere beneficium, sive actus sit spontaneus, sive coactus. Lott. *n.* 8. & 9. quamvis enim invitus quis pellatur à beneficio, dum illo per judicem privatur, nihilominùs adhuc non malè dicitur cedere beneficio; cùm factum judicis reputetur factum passi sententiam, juxta *l. si ob causam. c. de Eviction.* & Tiraq. *de retract. consanguin.* §. 1. *gl.* 14. *num.* 13. Lott. *n.* 11. Atque ita, ut Lott. *n.* 10. huic posteriori modo vacationis, nempe per cessum, subjiciuntur seu subalternantur omnes illi modi vacandi tam ipso jure, quàm per sententiam, de quibus Gonz. latè *gl.* 15. *à n.* 9.

Quæstio 4. Quænam vacatio seu quisnam vacationis modus veniat, nomine vacationis simpliciter prolato?

1. Respondeo primò: venire & comprehendi omnes vacandi modos, hoc est, tam vacationem per mortem civilem, quàm per naturalem, tam per resignationem, quàm per privationem. Garc. *par.* 11. *c.* 1. *à n.* 3. citans gl. *in c. si propter. de rescript. v. vacabunt.* & gl. *in c. quia sæpe. de præb. in 6. v. vacat.* Franc. *in c. susceptum. de rescript. in 6. n.* 3. Staphil. *de lit. gratiæ. tit. de variis modis vacationis. n.* 6. Coral. *de benef. p.* 1. *c.* 3. Mand. *ad reg.* 19. *q.* 17. *n.* 2. Paris. *l.* 11. *q.* 14. *n.* 24. Tond. *in quæstionibus benef. p.* 3. *c.* 80. *n.* 15. ex Menoch. *de arbit. casu* 201. *n.* 100. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 74. proceditque idipsum in materia pœnali. Barb. *ibid.* Garc. *l. c. n.* 4. ex Franco. Sic etiamsi *in regula 8. Cancell.* apposita non essent verba generalia *quocunque modo*, comprehenduntur omnes modi vacationis, (exceptis vacationibus in Curia, & per resignationem) seu reservantur Papæ beneficia in mensibus Papalibus vacantia, quocunque demùm modo vacent. Gonz. *gl.* 15. *n.* 1. & 2. citans Æn. de Falcon. *de resign. q.* 1. *principali. n.* 2. Sic si alicui detur exspectantia de beneficio vacante seu potiùs vacaturo, per vacationem simpliciter comprehenditur omnis modus vacandi. Garc. *l. c. n.* 6. Sic si in supplicatione seu impetratione mentio fiat de vacatione simpliciter, nullo expresso vacandi modo, comprehenditur omnis casus seu modus vacandi. Barb. *l. c. n.* 75. Pirh. *ad tit. de concess. præb. n.* 28. Garc. *l. c. num.* 5. citans Rebuff. *in c. nulla. de concess. præb. præmisso.* 6. Mandos. *ad Lap. Alleg.* 6. *n.* 5. Mohed. *decis.* 10. *de præb.* Multóque magis hæc procedunt stante universitate verborum, seu ubi apposita esset in reservatione aliqua, aut in supplica clausula illa generalis: *Quocunque modo vacet.* Gonz. *loc. cit.* Tond. *l. c. n.* 16. & 18. Paris. *l.* 8. *q.* 7. *n.* 64.

2. Respondeo secundò: nomine vacationis *in reg.* 8. venire tam vacationem de jure & facto simul, quàm vacationem de jure tantùm, & vacationem de facto tantùm. Gonz. *gl.* 15. §. 1. *à n.* 45. & *maximè n.* 72. de quo vide dicenda *paulò pòst.*

3. Respondeo tertiò: in dubio vacationis appellatione intelligitur vacatio tam de jure, quàm de facto, seu vacatio omnimoda. Gonz. *gl.* 15. §. 1. *n.* 9. *arg. c. cum in nostris. de concess. præb.* Unde etiam

4. Respondeo quartò: dum Papæ facienti gratiam narratur vacatio, is supponit beneficium vacare omnimodè, ac proinde terminum hunc indistinctè accipit p[illegible] vacatione omnimoda, id est, tam de jure, quàm de facto. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 21. citans Host. *in c. cum nostris. n.* 1. & 5. *de concess. præb.* quia Papa nemini præjudicare intendit neque in possessione. Gonz. *loc. cit.* citans Abb. *in cit. cap. cum nostris. n.* 4. Imol. *n.* 7. Butrio *n.* 6. nisi tamen fiat mentio de possessione alterius; tunc enim non aliter videtur intelligere vacationem beneficii, quàm de jure tantùm, neglectâ eâ possessione, & quæ consequitur, plenitudo de facto. Lott. *l. c. n.* 2.

5. Porrò in materia ambitiosa, qualis est impetratio beneficiorum, appellatione vacationis venire veram, & non fictam, & qualificatam, (qualis v. g. vacatio ficta est vacatio per obitum in regula de infirmis) ait Paris. *l.* 12. *q.* 10. *n.* 5. Et hinc impetratione per cessum vel decessum non comprehendi vacationem per mortem civilem, v. g. per privationem, ait *n.* 26.

Quæstio 5. An & qualiter expresso uno modo vacationis non veniant alii?

1. Respondeo: expresso uno modo vacationis, ut per obitum, non venit alius, ut per resignationem. Paris. *l.* 8. *q.* 7. *n.* 132. Chok. *ad reg.* 62. *n.* 2. Pirh. *ad tit. de Concess. præb. n.* 28. citans Laym. *in c. susceptum. de rescrip. in 6. n.* 2. (ubi etiam dicit, hanc doctrinam locum habere in gratia motu proprio principis concessa, & in rescriptis aut concessionibus aliorum Ordinariorum) Garc. *p.* 11. *c.* 1. *n.* 8. citans præter quamplurimos alios Mand. *reg.* 30. *q.* 7. *n.* 22. qui cum Franco dicit, id procedere, etsi in aliis modis vacationis sit fortior ratio, (quamvis idem Garc. *loc. cit. n.* 77. asserat, sibi probabilissimum videri, quod observat Dominicus *cons.* 52. *n.* 119. &, qui eum sequuntur, Ferret. *cons.* 304. nimirùm in Ordinario non procedere *cit. c. susceptum*; sed in uno modo expresso contineri alium, eò quòd in Ordinario, in quo non datur subreptio, juxta Clement. 2. *de Offic. Ordinar.* & juxta quod docuerat ipse Garc. *p.* 8. *c.* 3. *n.* 3. modus vacationis expressus non videatur causâ taxationis; sicut nec in Papa, quando providet motu proprio: pro quo postremo citat Franc. etsi contrarium sit, nempe procedat *c. susceptum.* in executore seu Commissario Papæ; sicut etiam in Legato, utpote in quibus cadit subreptio.) C. Luca *de benef. d.* 36. *num.* 20. Lott. *l.* 3. *q.* 7. *à n.* 54. juxta *cap. susceptum*; cujus dispositionem hâc singulari ratione niti, ait Lott. *nu.* 5. quia expressio modi vacationis respectu certi beneficii & unius personæ propter implicitam negationem alterius modi habet vim restrictivam ad illum ipsum modum expressum; proindéque non possit capi vacatio ex diverso modo, quin detur contradictio in objecto; nam si quis narret beneficium vacare per obitum Titii: constet autem, alium priùs resignâsse beneficium, impossibile est sustinere gratiam tanquam de vacante per obitum Titii; aitque sic eleganter docuisse Abb. *in c. significante. de rescrip. num.* 6. & 7. Sic itaque qui obtinuit provisionem de certo beneficio tanquam vacante per obitum certæ personæ, illud non potest capere

pet

per resignationem illius personæ. Lott. *cit. n. 54.* similiter si mandetur alicui conferre beneficium vacans per adeptionem incompatibilis alterius, non potest ei conferri, quod vacat per matrimonium contractum. Pirh. *loc. cit.*

2. Porrò limitatur responsio variè à variis. Primò à Felin. *in c. in nostro. de rescrip.* Selva, Abb. &c. apud Garc. *l. c. num. 84.* ut procedat in materia odiosa, (qualis est impetratio beneficiorum) non verò procedat in materia non odiosa: sed in ea veniant omnes vacationes, licèt exprimatur tantùm vacatio per mortem: quam tamen limitationem sublimitat seu distinguit Garc. *l. c. à n. 84.* hoc modo: quòd in literis ad beneficia, quæ ambitiosa reputantur, expresso uno modo vacationis non venit alter: item aliàs, etiam in dispositione hominis, dum verbum *vacatio* profertur ab homine, expresso uno modo non venit alter, etiamsi materia non sit ambitiosa, seu odiosa, sed favorabilis; pro quo citat Franc. Gigas, &c. nisi fortè fieret expressio seu mentio de morte in casu, ubi eundem effectum operaretur mors civilis, quem naturalis; æquiparantur enim tunc, si materia sit favorabilis, mors civilis & naturalis: adeóque tunc expresso modo vacationis per mortem naturalem, veniret & vacatio per mortem civilem. Garc. *n. 86.* In dispositione verò juris, dum exprimitur certus modus, ut per mortem, etiam in materia odiosa veniant alii modi, dum militat in iis, ac in modo expresso eadem ratio; secùs si non militat eadem ratio.

3. Secundò limitatur à Felin. & Selva apud Garc. *l. c. n. 10.* quòd dum communis opinio est, quòd vacet beneficium uno modo, nempe illo, qui solus expressus est, excusetur impetrans, (dum is est unicus non habens competitorem, qui impetravit idem beneficium, etsi posterius ex alio capite; quique se opponat ante completum negotium, hoc est, ante adeptam possessionem) & impetratio non vitietur, etsi beneficium non vacet illo modo, qui expressus est. Verùm hanc limitationem Garc. *n. 11.* ait intelligendam, dum vacatio exprimitur ex persona illius, qui communiter reputabatur verus beneficiarus: de cætero communem opinionem non excusare impetrantem, si reverà beneficum non vacâsset modo expresso.

4. Tertiò limitatur ab eisdem Felin. Selv. & Mand. *ad reg. 30. q. 7. n. 22.* Menoch. *de arbit. l. 2. cas. 201. n. 105.* apud Garc. *l. c. n. 15.* ut procedat, nisi aliud appareat de intentione mandantis seu concedentis Papæ; de qua intentione Papæ constare volunt Mandos. & Menoch. ex verisimili conjectura; ut si talis sit impetrans, cui concessisset Papa etiam vacans alio modo, quàm expresso. Verùm id sibi displicere, ait Garc. *n. 18.* eò quòd vel sic dispositio *c. susceptum.* ferè nunquam haberet locum; quoniam cui Papa concedit gratiam de beneficio vacante per unum modum, maximè difficiliorem, concederet ferè semper, etiam dum exprimeretur vacans per alium modum, cùm non sit major ratio in uno, quàm in alio: proinde ait Garc. *n. 19.* de hac intentione tunc constare, quando id ex aliquibus verbis literarum colligeretur; ut si scriberet motu proprio: ac præcipuè, si apponeret clausulam illam, sive alio quovis modo; hujus enim clausulæ præcipua vis est declarare intentionem Papæ, non restringi ad unum illum vacandi modum expressum, sed extendi quoque ad quemcunque alium: ac ita salvari gratiam ab obreptione inducta per expressionem certi modi vacationis. Lott. *l. 3. q. 8. n. 61. & 62.* Et hinc invectus est stylus ampliandi gratiam per adjectam dictam clausulam, seu adjici illa solet in impetratione beneficiorum. Lott. *ibid.* Chok. *loc. cit.* Barb. *juris Eccl. c. 14. n. 77.* Atque ita, dum in supplicatione expressus modus vacationis, & dum apponeretur dicta clausula: *Præmisso sive quovis alio modo vacet*, comprehenditur omnis modus vacandi, sive directus sive indirectus, etiam accessorius. Paris. *l. 8. q. 7. n. 134.* Barb. *l. c. n. 77.* Chok. *ad reg. 62. n. 20.* citans C. Paris. *cons. 53. n. 20. l. 3.* Gemin. Cassador. &c. Capit proinde dicta clausula etiam vacationem per privationem. Garc. *loc. cit. num. 32.* citans Moh. *decis. 2. de sequest.* Paris. &c. Unde etiam resignatarius in virtute dictæ clausulæ potest capere beneficium tum vacans per obitum alterius, quamvis resignans nullum jus in eo haberet. Garc. *n. 33.* citans Paris. *l. 8. q. 7. n. 64. & 120.* Mand. *de signat. grat. tit. de resign.* Mohed. *decis. 5. de prob. &c.* plura de hac clausula *quæst. seq.* Illud circa illam hic observandum, quòd in provisionibus inferiorum collatorum non facilè admitti soleat dicta clausula, cadens in provisionibus Apostolicis. C. Luca. *de benef. d. 37. n. 21.* quamvis contrarium teneat Garc. *p. 11. c. 1. n. 75.* dicens, verius esse, Episcopos & alios collatores posse in suis provisionibus uti dictâ clausulâ: *Quovis modo*, ut omnis modus, quo possint conferre, contineatur, cùm non inveniatur prohibitum; citátque pro hoc Franc. *in c. susceptum. n. 10.* Cosmam. *in pragm. sanct. tit. de causis. v. alio quovis modo.* Puteum. *decis. 181. l. 3.* Rebuff. *in addition. recent. n. 16. &c.* Idémque ait habere Lap. *alleg. 78. n. 14. de patronis.* Addit etiam Garc. *num. 76.* verius esse, quòd collatores Papâ inferiores possint conferre, vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis pro expresso; citat pro hoc Rebuffum *in concordatis. tit. forma mandati. v. innodatus. de Electoribus. & cons. 73.* Vide, quæ hanc in rem dicuntur ab eodem Garc. *n. 77. & 78.*

Quæstio 6. An & qualiter elidatur vis dictæ clausulæ: Seu præmisso seu alio quovis modo vacet?

1. Respondeo primò: hæc clausula, etsi, ut dictum, comprehendat omnem modum vacandi ex persona expressa; non tamen comprehendit modum ullum vacandi ex alia persona non expressa, nisi addatur: *Aut ex alterius cujuscunque persona vacet.* Chok. *l. c.* Garc. *l. c. n. 22.* citans Mand. *ad reg. 19. q. 17. n. 4. & cons. 4. n. 17.* Nav. *in c. si quando de rescrip. excep. 2. n. 3.* Menoch. *ubi suprà n. 107. & 122.* Paris. *de resig. l. 8. q. 7. n. 65.* addit tamen Garc. *n. 23.* contrarium, nempe quòd dicta clausula propter verbum *vacet* comprehendat quoque modum vacandi ex alterius persona non expressa; & pro hoc citat Mohed. *decis. 2. de Offic. deleg. n. 2.* Paris. *ubi ante. n. 126.* Idem sentire videtur Lott. *l. c. n. 66.*

2. Secundò: dictâ clausulâ comprehenditur solùm modus omnis vacandi de præsenti, non autem de futuro: Garc. *n. 25.* citans Mand. *cit. q. 17. n. 13.* Caputaq. *decis. 256. p. 2.* Paris. *ubi antè. n. 133.* contra Sarnens. *ad reg. de infirmis. q. 34.*

3. Tertiò: si datus fuit dispositivè certus modus vacandi, vi dictæ clausulæ non venit alius, sed ea restringenda ad istum modum, ita ut ad validitatem gratiæ in alio modo vacationis non suffragetur, & impetrans non possit capere ex aliis modis vacantia. Barb. *l. c. n. 79.* Lott. *l. c. n. 65.* citantes Cæsar. de Grass. *decis. 14. de præb. n. 8.* Garc. *l. c. n. 34.* juxta decis. Rotæ *in Callagur. Thesauraria. 11. Januarii. 1578.*

4. Quartò: vis illius clausulæ manet elisa ex contraria forma literarum, dum in illis Papa restringit gratiam ad unum aliquem certum modum vacandi. Lott. *loc. cit. n. 64.* contra Simonet. *de reserv. q. 61. n. 64.* adeò ut hac in re nihil attentiùs consideretur, quàm forma ipsa literarum in restringenda vel amplianda hujusmodi clausula: quia sicut in impetrationibus certo modo consuevit restringi seu elidi per dispositionem, ita in aliis consuevit ampliari non solùm respectu modi, sed etiam personæ & effectûs resultantis ex vacatione expressa. Lott. *n. 66.* operatúrque ampliatio hæc in tota sua activitate, nisi vitium intrinsecum habeat: quia videlicet per dolum vel fraudem fuit extorta contra intentionem Papæ, quod tunc arguitur, ubi modus expressus omni modo est falsus; quippè hoc casu, ne proprius dolus impetranti patrocinetur, tota gratia corruit. Lott. *n. 67.* siquidem hujus clausulæ usus non fuit excogitatus

ad fovendam maliciam & fraudem, sed ad excusandam simplicitatem & probabilem credulitatem ex communi reputatione, quando non potest dici prorsùs falsum id, quod narratum fuit, si aliquo primordio veritatis nitatur. Lott. *n.* 68. & 69. citans Barb. *in Collect. ad c. susceptum. n.* 14 & Riccium *in Collect.* 355. *ad finem defin.* 4. *n.* 9. Hinc jam non licet proviso, dum arctatur justificare gratiam, vi hujusmodi clausulæ recurrere ad quemcunque vult vacationis modum; sed tunc demùm, ubi justificavit saltem de facto modum narratum; quia ubi vacatio narrata non apparet justificata, saltem de facto, gratia est obreptitia, ac proinde frustrà tunc recurritur ad clausulas ei insertas, quæ cum ipsa corruunt. Lott. *n.* 70. & 71. Garc. *loc. cit. n.* 36. ubi etiam, quòd ista duo benè stent simul, quòd beneficium vacet alio modo, quàm narrato, & tamen vacatio narrata possit justificari, saltem de facto; quia ille, ex cujus persona vacatio narratur, habebat possessionem seu jus aliquod in beneficio; præmissâ autem hujusmodi justificatione de facto intrat effectus dictæ clausulæ, nec attenditur contradictio, ita ut, qui fuit provisus tanquam de vacante per resignationem, non impediatur capere vacans per obitum ejusdem personæ, & econtrà. Lott. *n.* 72. citans Rotam *decis.* 341. *num.* 2. *l.* 3. *p.* 3. *divers.* & *decis.* 309. *n.* 2. *in recent.* & Mohed. *decis.* 2. *n.* 1. *de Offic. deleg.*

5. Denique dicta clausula simpliciter concepta, seu nullâ factâ mentione alicujus reservationis, non capit modum vacandi, ex quo resultat reservatio, & præcipuè reservatio major, nempe per obitum in Curia. Lott. *l. c. n.* 76. citans Rebuff. *in pr. in forma signatura. v. affectum. versu* 1. Simonet. *de reserv. q.* 14. Mand. *ad reg.* 19. *q.* 17. & 8. Æn. de Falcon. *de reserv. q. n.* 4. *effectu* 4. contra Sarnens. *ad reg. de infirmis. q.* 34. *in principio.* Paris. *l.* 8. *q.* 7. *n.* 131. & 132. adeóque ut & ipse modus vacationis comprehendatur ex stylo curiæ, adjicitur & adjici necessè est hanc similémve clausulam: *Seu quovis alio modo, etiamsi ex illo quævis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausâ, resultet.* Vel: *Non obstante quâcunque reservatione, etiam clausâ in corpore juris.* Lott. *n.* 77. Barb. *ad c. susceptum. n.* 8. & 9. ubi tamen illud observandum, quòd ubi resultat reservatio ratione mensis, non possit capi vacatio per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mense, propter regulam mensium, Lott. *l. c. n.* 70. citans Puteum *decis.* 3. *super reg. mensium.* & Rotam *decis.* 309. *n.* 3. *p.* 2. *recens.* quòd si autem facta fuit mentio reservationis per dictam clausulam: *Seu quovis alio modo*, absque eo, quòd adjiciantur cætera, venit omnis reservatio, seu vacatio omnis, qualiscunque demùm ex ea resultet reservatio, præterquam vacatio apud Sedem seu in Curia; eò quòd hæc specialem requirat mentionem. Garc. *loc. cit. num.* 27. & 28. citans Franc. *in c.* 2. *de præb. in* 6. Simonet. *cit. q.* 4. *n.* 15. & *q.* 73. *n.* 1. Gonz. *gl.* 13. *à n.* 35. contra Mand. qui vult venire etiam tunc vacationes apud Sedem, & Barb. *loc. cit. n.* 77. ubi remittens ad se ipsum *tr. de clausulis. claus.* 162. simpliciter ait, quòd per dictam clausulam: *Vel quovis alio modo*, veniat quoque vacatio apud Sedem, & per resignationem. Proceditque id (nimirùm quòd factâ mentione reservationis per clausulam illam: *Vel quovis alio modo*, veniat omnis reservatio) vel maximè, ubi adjicitur clausula: *Ac dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reservatum existat*; quæ clausula in literis Apostolicis apponitur, quando facta fuit mentio dispositivè, id est, purè & determinatè alicujus reservationis, & non exprimitur detentor seu intrusus; dum aliàs solùm dicitur: *Ac dispositioni Apostolicæ specialiter reservatum existat.* Garc. *n.* 30. & 31.

Quæstio 7. Qualiter verbum vacare *usurpatum in hoc vel illo tempore comprehendat quoque alia tempora?*

1. Respondeo primò: usurpatum in præsenti quandoque etiam comprehendit futurum, ita ut beneficium nunc vacans dicat etiam in futurum vacare, sive vacaturum, & comprehendantur his terminis beneficia vacatura. Gonz. *ad reg.* 8. §. 1. *proœm. n.* 64. Et è contra usurpatum in futuro comprehendit & præsens, ita ut verbum *vacabit* capiat etiam beneficium vacans, sic v. g. ex quo beneficium vacat tempore datæ regulæ 8. ab illo puncto vacabit etiam in futurum. Gonz. *n.* 65. citans gl. *in Clem.* 1. *de Concess. præb. v. notitia.* Milium *in repert. v. verbum futuri temporis.* Felin. *in c. ad hæc. de rescrip. n.* 2. Old. *cons.* 310. *n.* 4. item *gl.* 11. *n.* 50. &c. & sic verbum *vacatura* in materia reservationis capit tunc vacantia. Gonz. *loc. cit. n.* 66. item *gl.* 11. *n.* 52. citans Gloss. *in cap. postquam. v. vacaturam. de præb. in* 6. Gemin. Franc & alios passim *in cit. c.* item Mand. *in reg.* 26. *de vacaturis post promotionem. in proœm. n.* 3. & 4. Simonet. *de reserv. q.* 74. *per tot.* Æn. de Falcon. *eod. tr. q.* 4. *effectu* 13.

2. Secundò: usurpatum in futuro comprehendit quandoque præteritum, quemadmodum verbum *erit* interdum etiam præteritum, & non solùm tempus futurum demonstrat, juxta *l. verbum erit. ff. de verb. signif.* & *ibidem* Mand. & verbum *oportebit* tam præsens, quàm futurum significat, juxta *l. verbum oportebit.* § *fin. eod. tit.* Gonz. *cit. n.* 64. quamvis contrarium his, nimirùm quòd verbum *vacaturum* non comprehendat & præsens *vacans*, ex Put. *decis.* 48. *n.* 4. *l.* 13. tradere videatur Gonz. *cit. gl.* 11. *n.* 77. quare in his observandum, quod ait *cit. gl. in Clem.* 1. *de concess. præb. v. notitia.* apud Gonz. *cit.* §. 5. *proœm. n.* 67. nimirùm ante omnia considerandam esse mentem Papæ, ut sub verbo futuri temporis comprehendatur præteritum vel præsens, vel non comprehendatur.

Quæstio 8. An vacatio de jure tantùm sufficiat ad hoc, ut beneficium provideri, & impetrari possit?

Respondeo primò: dum beneficium ipso jure vacat, ut ob promotionem vel ob crimen, potest illud statim (etiam ante sententiam declaratoriam criminis, & criminoso, vel promoto illud de facto adhuc occupante non citato; quia is jam amisit jus & titulum beneficii, quo ipso jure privatus est. Paris. *loco paulo post cit.* Pirh. *ad tit. de Concess. præb. n.* 27. citans Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 2. Gonz. *gl.* 15. §. 1. *n.* 39.) tanquam vacuum impetrari & conferri. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *nu.* 24. (ubi, quòd suppositâ vacatione de jure, plenitudo resultans ex possessione alterius de facto non habeatur in consideratione ad effectum, ut sustineatur, vel corruat gratia, citat pro hoc Mand. *in addit. ad Lap. alleg.* 16. *n.* 1.) Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 69. Rebuff. *in pr. de modis amitt. benef. n.* 52. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 81. loquens de beneficiis promoti ad Episcopatum. Gonz *gl.* 15. *n.* 148. Garc. *p.* 11. c. 10. *num.* 23. Chok. *ad reg.* 8. *n.* 23. sic etiam patronus præsentare potest ad beneficium, quod vacat de jure, licèt non de facto. Gonz. *gl.* 15. §. 1. *n.* 43. secùs, si beneficiatus per sententiam est privandus, AA. iidem, sed neque, dum ipso jure vacat beneficium, possessio conferri potest alteri, eo, qui ipso jure illo privatus est, non vocato. Gonz. *cit.* §. 1. *num.* 40. Pirh. *l. c.* citans Sanch. *l.* 2. *Moral. c.* 26. *q.* 10. *n.* 12. Chok. *loc. cit.* quod ipsum tamen intelligendum esse tantùm de possessione colorata, ita ut si possessio colorata non sit, possessor talis vocandus non sit; eò quòd qui non habet possessionem coloratam, non censeatur possessionem aliquam habere, quæ in jure ullo modo consideretur, ait Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 25. & 26. Et si agitur de beneficio reservato, (quo casu possessio intrusi notoriè est decolorata propter decretum irritans) executor rectè procedit ad traditionem possessionis, tali intruso non vocato, & habetur illa possessio velut infecta pro vacua simpliciter. Lott. *ibid. num.* 33. citans Garc. *p.* 10. c. 1. *n.* 3.

Quæstio 9. An sola vacatio de facto sufficiat ad effectum reservationis, potissimùm de qua loquitur regula 8.?

1. Re-

1. Respondet affirmativè Gonz. *gl. 15. §. 1. n. 73.* ac pro hoc affert plurima *à n. 45.* Primò decis. Rota 8. *de Elect. in antiq.* in qua resolutum, quòd reservatio facta de beneficio, quod obtinet, seu possidere & detinere pergit Titius, postquam illo ipso jure privatus, capiat dictum beneficium, ex quo de solo facto illud obtinet; eò quòd verba illa: *Quæ obtinet*, non solùm intelligantur de obtentione juris, sed etiam de sola obtentione facti; quemadmodum, dum mandatur interdicto supponi terra alicujus Domini, extenditur mandatum ad terram, quam Dominus ille tenet de facto, & non de jure, juxta Archidiacon. *in c. si sententia. n. 2. de sent. excommunicationis. in 6.* Gonz. *cit. n. 45. & 46.* citans Simonet. *de reserv. q. 5. n. 6.* Æn. de Falcon. *tr. eodem q. 4. principali effectu 18.* Secundò: decis. Rotæ 12. apud Bisignet. *de præb. n. 6. & 7. in antiq.* in qua dicitur Papa declarâsse, quòd si ipse reservaret vel conferri mandaret beneficium, quod obtinet Titius, non de jure, sed de solo facto includatur in reservatione, quamvis de jure vacaret ex persona alterius. Gonz. *n. 47.* Tertiò: quòd ad verificandam narrativam vacationis sufficiat, illam probare de solo facto, & quòd, ut Rota *decis. 4. de permut. in novis*, volenti permutare sufficiat probare, quòd compermutans beneficium possidebat de facto, & pro beneficiato reputabatur. Gonz. *n. 49. & 51.* Quartò: quòd in *Clem. 1. ut lite pend.* probetur, quòd si duobus litigantibus super beneficio, uterque decedat, vacatio per obitum illius, qui decedit in possessione, nullâ habitâ distinctione, an bonum jus habuerit, attendatur. Gonz. *n. 54.* Quintò: quòd ad effectum, quòd quis possit conferre, præsentare, &c. attendatur solum, quis de facto possideat, non autem quis bonum jus habeat. Gonz. *n. 57.* Sextò: quòd verbum *obtinere* etiam verificetur in sola detentione de facto. Gonz. *n. 58.* Similiter verbum *vacant.* verificetur in vacatione de facto, ut Gomes. Card. &c. apud Gonz. *cit. n. 58.* Et regulæ Cancellariæ reservantes beneficia familiarium & Officialium Papæ locum habeant, & intret earum reservatio, licèt verificetur vacatio de solo facto. Gonz. *n. 59.* citans Simonet. *de reserv. q. 51. n. 4. 5. 6.*

2. Atque ex his & similibus concludit Gonz. *n. 62. & 72.* regulam 8. intelligendam etiam de vacatione de facto tantùm, cum bina tamen limitatione: Prima: ut non procedat hæc doctrina, seu non sufficiat vacatio de facto ad effectum reservationis, quando is, per quem beneficium vacat de facto, erat violentus occupator, vel intrusus; & de hoc evidenter constat, eò quòd ex quo talis detentio adminiculo juris caret, considerari non debet. Gonz. *n. 94.* Secunda: ut tunc demùm procedat hæc doctrina, dum beneficium vacat de solo facto ex persona Titii; neque tamen jus seu titulus beneficii sit penes alium; præjudicaretur enim aliàs juri hujus tertii, dum is impediretur, ne permutare possit, & uti jure suo, si purè tantùm attenderetur ad vacationem de facto; Papa autem, etsi plenissimam habeat in beneficialibus potestatem, liberiorem tamen habet potestatem in beneficio vacante, quàm pleno, saltem ex mente sua; quia non præsumitur velle præjudicare juri alterius. Gonz. *n. 73. & seq.* citatis pro hac limitatione Belenzino *de subsid. caritat. q. 122. nu. 8.* Cassad. *decis. 2. num. 2. de constitut.* Mand. *ad regulam 3. q. 12. n. 6. &c.* Veruntamen licèt juxta hanc doctrinam verum sit, intrare regulam 8. seu beneficium esse reservatum, dum habens jus in illo absque possessione moritur in mense Ordinario; habens verò possessionem ejusdem beneficii absque vero titulo seu jure in illo moritur in mense Apostolico, dum pergit adhuc vacare idem beneficium de jure, seu si nemini adhuc intereà collatum; & in tantum rectè dici, in ordine ad reservationem considerari in hoc casu solam vacationem de facto; nihilominùs & illud sequitur ex secunda hac limitatione, nunquam intrare reservationem illam, dum tantùm de facto vacat; sed tunc, quando vacat de jure & de facto simul, licèt non vacet simul de jure ex eadem persona.

Quæstio 10. Qualiter vacatio & modus vacationis sint exprimenda in impetratione & provisione beneficii?

1. Respondeo primò: post expositam per supplicantem qualitatem beneficii in principio ipsarum precum positivè narranda vacatio, seu beneficium vacare per hæc verba: *Cùm vacaverit, & vacet ad præsens*: eò quòd in hoc onu præcipuè consistat honestas gratiæ, tam ex parte supplicis, ne videatur captare mortem alterius, quàm ex parte Papæ, seu concedentis gratiam, dum is jus unicuique suum integrum tanquam princeps optimus ex suo rescripto conservari vult, nec alicui præbere ansam ullam captandi mortem alterius. Lott. *l. 3. q. 8. n. 1. & 2.*

2. Respondeo secundò: licèt olim necesse non fuerit exprimere vacationis modum, sed tantùm vacationem in genere; factâ enim simpliciter mentione vacationis includebatur omnis modus vacationis, juxta dicta superiùs. Chok. *ad reg. 46. Cancell. n. 6.* citans Gemin. *in c. susceptum. de rescrip. in 6. n. 10.* neque modò inspecta juris communis dispositione id necessè sit. Tond. *qq. benef. p. 3. c. 130. n. 3.* (dicens, hanc juris communis dispositionem adhuc hodiedum observari in Gallia, ita ut ibi sufficiat exprimere in genere beneficium vacare, absque expressione certi modi vacationis.) Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 72.* Lott. *l. c. n. 9.* citans Lap. *alleg. 6. n. 5.* Staph. *de variis modis vac. n. 5.* Felin. *in c. in nostra. de rescript. n. 37. &c.* contra Mand. nunc tamen vi dictæ regulæ omninò necessarium est, ut nedum vacatio, sed & certus modus aliquis vacationis exprimatur, aliàs impetratio & provisio sit nulla. Chok. *loc. cit.* Lott. *num. 12.* cum communi. Idque non solùm in gratia, *mentrs*, ut Rota *decis. 24. de rescrip. in novis.* Menoch. *de arbit. casu* 201. *n.* 101. Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n. 37.* & fusè Selva. *p. 3. q. 12. n. 21.* quos sequi videtur Tond. *l. c. n. 16.* sed in quacunque gratia provisiva. Lott. *n. 13.*

3. Respondeo tertiò: dum plures sint modi vacandi ejusdem beneficii, sufficit exprimere unam. Chok. *loc. cit.*

4. Respondeo quarto: dicta regula 46. Cancell. locum non habet, sive non est necessitas exprimendi certum modum vacationis, ubi providetur tanquam de devoluto; cessat enim hoc casu penitùs ratio illius regulæ, quia Papa eo ipso, quòd positivè ei narretur devolutio, intelligit beneficium vacare de jure, in qua sola vacatione radicatur justitia gratiæ; modus autem vacandi, in quo posset latere præjudicium ipsius Papæ, respectu reservationis vel affectionis, non mutatur per ipsam devolutionem. Lott. *loc. cit. à n. 143.* Garc. *p. 11. c. 1. num. 7.*

Quæstio 11. An & qualiter exprimendus mensis vacationis?

Respondeo: in omnibus gratiis beneficialibus narrari debet mensis vacationis sub nullitatis pœna. *vi reg. 8. Cancell.* Gonz. *gl. 32. n. 1. & seq.* Lott. *l. 3. q. 8. n. 79.* ubi: quòd, ubi resultat reservatio ratione mensis, non possit capi beneficium ex vacatione per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mense. Et dicta mentio dispositiva facienda est ad unguem pro forma substantiali, ita ut nec variari vel immutari posit, aut per æquipollens suppleri. Gonz. *loc. cit. n. 17.* ex Mand. *de signat. gratia. §. provisiones. col. 7.* Verùm de hac materia fusè satis, ubi explicavimus dictam *reg. 8.*

Quæstio 12. An & qualiter narranda non vacatio seu plenitudo beneficii de facto?

Respondeo: exprimenda quoque seu narranda hæc plenitudo, ubi nimirùm vacante beneficio de jure, illud non vacaret de facto, sed aliquis illud possideret *c. cum nostris. de Concess. præb.* ubi: quòd impetratio facta de beneficio, quod vacabat de jure per obtentionem secundi incompatibilis, non ta-

tamen de facto, quia semper erat occupatum, est subreptitia, ex quo non fuit facta mentio de possessione, seu detentatione. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 9. & n. 65. ubi addit rationem, quia ista taciturnitas poterat fortè retrahere Papam, vel saltem tardiorem reddere super concessione gratiæ. Quod tamen intelligendum de possessione colorata, (qualis quoad præsens punctum reputatur ea, in qua datur instantia possibilis tituli validi, etiam ex dispensatione. Lott. loc. cit. n. 34.) secùs videtur de possessione notoriè decolorata. Lott. n. 38. ubi quòd taciturnitas coloratæ talis possessionis inducat subreptionem gratiæ factæ tanquam de vacante secundùm unum intellectum, qui communiùs probari videtur per DD. in c. cum nostris. de Concess. preb. præcipuè Jo. And. n. 16. Anchar. n. 7. Card. n. 9. Butrio. n. 9. & 13. veruntamen Lott. n. 39. id (nimirùm quòd gratia ex dicta taciturnitate reddatur obreptitia) referendum ait, non ad eam partem gratiæ, quâ Papa providit, seu defectum exurgentem ex hac taciturnitate non respicere substantiam gratiæ in articulo provisionis, adeòque ipsam provisionem contra hunc defectum sustineri, quod ait non advertisse AA. scribentes in cit. c. cum nostris. sed ad illam partem gratiæ, quâ dantur executores; (datio enim hæc pars est gratiæ, juxta c. si super gratia. de off. deleg. in 6. cujus contrarium sentire videtur Garc. p. 10. c. 1. n. 70. & 73.) color siquidem ille possessionis non attenditur, nisi in ordine ad hunc effectum, ut mediante citatione possessoria ille excutiatur per executorem, priusquam procedatur ad ipsam executionem. Lott. nn. 40. illud namque poterat movere vel removere Papam in dandis executoribus sub una potiùs, quàm sub alia forma, ne alioqui præcisè jubendo videretur velle de sua possessione justum possessorem dejici. At non potuit movere vel removere in providendo; quia cùm provisio fiat ex suppositione vacationis de tempore gratiæ, si suppositio hæc vera est, licèt decutiatur color, & sic maneat nuda possessio de facto; utique hæc non est tanti, ut videatur movere potuisse Papam, quò minùs gratiam faceret. Lott. n. 41. citans Imol. in cit. c. cum nostris. n. 23. atque ita hodiedum coloratæ possessionis mentio omissa nullius est considerationis in ordine ad causandam nullitatem gratiæ, patet ex ipsa forma executorialium; quæ sive expediantur sub forma hujus necessitatis expressiva per clausulam: *Amoto quolibet illicito detentore:* quæ clausula implicat mentionem possibilis coloratæ possessionis alterius. Lott. n. 44. & 45. citans Rotam in Coloniens. Canonic. 20. Maji 1602. Anchar. Calder. &c. in cit. c. cum nostris. quin & ad tollendum omnem scrupulum usu receptum esse, ait Lott. num. 50. ut inter alias clausulas generales, quæ apponuntur in supplicationibus, hæc quoque ingeratur: *Ut dicti defuncti, & aliorum quorumcunque provisiones, concessiones, institutiones, collationes & possessiones pro expressis habeantur, &c.* quæ clausula vim habet expressivam coloratæ possessionis: sic quoque ait Gonz. gl. 15. §. 1. n. 67. hodie in omnibus literis Apostolicis apponi plures clausulas, quæ supplent defectum dictæ taciturnitatis, nempe clausula: *Dummodò non sit alteri jus quæsitum;* nec non clausula: *Amoto quolibet illicito detentore;* ac propterea nemo soleat facere mentionem de intrusione alterius.

Quæstio 13. Qualiter vacatio narrata beneficii sit verificanda?

1. Respondeo primò: nisi beneficium vacet, ut narratum fuit, gratia nulla est, sive nihil concessum censetur. Lott. l. 3. q. 8. nn. 42. omnia enim narrata habent vim conditionis: *Veris existentibus prænarratis;* adeòque, nisi verificentur, ruit gratia. Gonz. §. 4. proœm. n. 78. sic v. g. si dispositivè narratus modus aliquis reservationis seu devolutionis, nisi verificetur, gratia est subreptitia; quia Papa fuit deceptus. Gonz. ibid. n. 76. & 77. citans quamplurimos; adeòque etiam, nisi verificetur vacare beneficium; prout narratum; quin & regula certa est, quòd omnis narrativa, quamvis aliàs necessaria non esset, debeat verificari, cùm sit pars gratiæ. Gonz. gl. 32. n. 57. citans Crescent. decis. 4. de Concess. preb. Mohed. decis. 8. de rescrip. Roman. cons. 32. nn. 2. Paris. cons. 130. num. 1. quòd si tamen non assertivè, sed dubitativè per verba: *Forsan, fortassis,* aut similia fuisset narrata vacatio seu aliquis certus modus, non est opus verificare illum; cùm enim per tales dictiones nihil affirmetur, non est necessaria verificatio illius, quod per tales dictiones asseritur, juxta l. in substantia. de vulg. & pupill. substitut. Gonz. gl. 32. n. 11. similiter necessaria non est verificatio narrativæ, dum adhibita fuit dictio: *Asseritur,* v. g. dicendo: *Vacavit in tali mense, vel per obitum, prout asseritur;* consideratur enim talis narrativa, ac si facta non fuisset. Gonz. loc. cit. n. 12. & 13. citans Cæs. de Grassis. decis. 2. de probationibus. n. 4. Cassad. decis. 4. n. 9. tit. eod. &c.

2. Respondeo secundò: vacatio tempore datæ verificari debet. c. eam. de rescrip. Paris. l. 8. q. 7. n. 146. & l. 12. q. 14. n. 26. citans Ferret. cons. 283. n. 18. Old. &c. Lott. l. 3. q. 8. n. 41.

3. Respondeo tertiò: sufficit, vacationem narratam verificare de solo jure, ita ut per hoc vitatur subreptio. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 65.

4. Respondeo quartò: sufficit etiam justificare vacationem de facto, eo modo, quo in literis narratur. C. Luca de benef. D. 75. n. 16. dicens, hanc esse in beneficialibus propositionem receptam. Tond. p. 3. c. 238. nn. 13. ubi: sufficit impetranti ex causa resignationis, quòd modus vacationis expressus fuerit verus de facto, licèt non esset verus de jure, eò quòd v. g. qui provisus per collatorem Ordinarium, verè resignavit, quamvis jus non habuerit in beneficio resignato, & sic vacatio expressa esset de facto vera; sive ad verificandam narrativam vacationis in gratia beneficiali sufficit, illam verificare de solo facto, licèt non verificetur de jure. Gonz. gl. 15. §. 1. nn. 49. citans Crescent. decisi. 9. de preb. Caputaq. decis. 407. p. 2. & plures Rotæ decis. ac præcipuè 9. num. 10. p. 2. divers. ubi dicitur: ad verificandam narrativam gratiæ sufficere probatio facti carentis adminiculo juris, & decis. 208. n. 2. p. 1. divers. ubi idem dicitur, sed limitatur: nimirùm ut secùs sit, si ageretur de inferendo perpetuum præjudicium Ecclesiæ, ut in casu de mutando Statu Ecclesiæ. Gonz. ibid. n. 50. Garc. p. 11. c. 1. à n. 36. ubi variis Rotæ decisionibus probat, quòd ut vi clausulæ generalis: *Vel alio quovis modo,* consequi quis possit beneficium ex alia vacatione, sufficiat vacationis modum dispositivè seu assertivè expressum verificari seu probari, saltem de facto; quamvis idem Garc. num. 80. dicat, existimare se tanquam certum, in collatore Ordinario apponente clausulam: *Seu alio quovis modo,* non esse necessarium ullo modo verificare modum expressum, nequidem de facto; eò quòd in Ordinario non cadat subreptio, & modus expressus non videatur causa taxationis.

5. Respondeo quintò: quando plures modi vacandi æquè dispositivè, sed ex eadem persona alternativè narrantur, satis est alterum seu unum verificari. Lott. l. 3. q. 8. n. 14. Garc. p. 11. c. 1. n. 68. citans Mascard. concl. 1128. nn. 31. & plures Rotæ decis. in quibus dicitur, quòd vacatio narrata non est necessariò verificanda, quando gratia non est restricta ad illam, sed narrat etiam aliam vacationem, saltem in genere, dicendo: *Aut aliàs certo modo;* & ideo sufficit unum verificare; nam in alternis sufficit verificare unum, juxta reg. alternativa. in 6. dum verò plures modi vacandi narrantur copulativè, omnes debere saltem de facto verificari, tanquam verius asserit Garc. loc. cit. n. 49. ex Ægid. decis. 734.

Quæstio 14. In specie, qualiter verificanda narratio mensis vacationis?

1. Respondeo: nisi verificetur, saltem de facto, vacatio in mense narrato, capi non potest beneficium,

dum, etiam ex clausulis generalibus: *Sive alio quovis modo*. Garc. *loc. cit. n.* 55. juxta *decis.* Achill. de Grassis. 264. *sive* 1. *de prob.* quia tempus adjectum est causa taxationis, ut dicitur *ibidem* ex Old. *cons.* 330. Et Papa vel ejus nuncios faciliùs provident in mensibus suis, quàm quòd velint gravare Ordinarios collatores: quin & sola narrativa vacationis in mense reservato seu Apostolico dispositivè facta operatur, ut omnis gratia & ejus clausulæ restringantur ad reservationem, & non valet provisio, nisi verificetur reservatio, ita ut nequeat etiam suffragari clausula: *Vel alio quovis modo*, utpote quæ tunc restringitur, nec contradicat expressis. Gonz. §. 4. *procem. n.* 77. & *gl.* 32. *n.* 9. ubi: quòd effectus narrandi mensem dispositivè sit, quòd narrans præcisè teneatur ad verificationem illius, nec suffragentur clausulæ generales, prout dicitur de devolutione dispositivè narrata, adeòque nisi probetur, corruunt clausulæ generales, & non capiunt aliam vacationem; quia dispositiva expressio facit restringi gratiam ad illum modum vacandi.

2. Proceditque idipsum non tantùm, quando beneficium vacâsset in mense reservato, (quo in casu contra Gonz. dictum fuit aliàs debere fieri mentionem mensis) nec aliàs esset reservatum aliâ reservatione. Garc. *cit. c.* 1. *n.* 5. juxta *decis. Rota in Toletan. Canon.* 24. *Febr.* 1552. sed etiam dum expressus & narratus fuit mensis citra necessitatem eum exprimendi, v. g. quando beneficium aliàs, quàm ratione mensis reservatum erat; etsi enim tunc necesse non erat exprimere mensem; quia tamen illud expressit, tenetur verificare, juxta *decis. Rota immediatè ante cit.* & aliam *in Sutrina Parochial.* 8. *Junii.* 1588. apud Garc. *n.* 59. Item procedit, (nimirùm quòd verificari debeat dispositivè narratus vacationis mensis reservatus) etiamsi non daretur concursus alterius provisi ab Ordinario vel ab alio prætendente ad se spectare, qui se opponeret. Garc. *n.* 63. Gonz. *gl.* 32. *n.* 55. Rota apud eosdem *in una Cordub. beneficii.* 21. *April.* 1559. tenente contrarium; eò quòd, dum Papa in literis facit mentionem de mense vacationis, v. g. per obitum, id facit tum respectu Ordinarii, ne illi irrogetur injuria, tum respectu *regula* 8. requirentis expressionem mensis, adeòque non apparente provisione Ordinarii, cùm per expressionem mensis sit satisfactum regulæ, videtur Papæ intentioni satisfactum; cùm ipse voluerit conferre beneficium, quomodocunque vacaverit. Gonz. *gl.* 11. *n.* 106. & *gl.* 32. *n.* 54. quamvis, ut addit Garc. *cit. n.* 62. idemque tradit Gonz. *gl.* 11. *n.* 104. opus tum non sit plenâ justificatione seu probatione, sed sufficiat semiplena, cùm non agatur tunc de præjudicio alterius, neque Ordinarii providentis, neque ab eo provisi: & provisio Papæ tunc valere potest non solùm ex capite reservationis, sed etiam ratione præventionis; quod idem admittit Gonz. *gl.* 11. *nu.* 99. dum agitur de levi præjudicio.

3. De cætero verificatio & probatio vacationis narrati mensis debet esse plena & concludens, dum agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis; cùm tunc agatur de gravi præjudicio tam collatoris Ordinarii, quàm provisi ab illo: utpote qui, constito de contingentia vacationis in mense reservato, aliâve reservatione ob alium certum modum vacationis, erit privandus. Gonz. *cit. gl.* 11. *n.* 100. citans Ferret. *cons.* 2. *nu.* 13. *vol.* 1. Bald. *cons.* 68. *nu.* 1. *l.* 3. (ubi, quòd quando agitur de excludendo aliquem à possessione, non sufficit probatio obitûs per famam, sed debet esse plena.) Cresc. *decis.* 4. *de prob. num.* 2. & Rota *in Hispal. beneficii.* 12. *Maji.* 1603. neque in hoc caso, nimirùm talis præjudicii, relevat aliquid, quòd Papa narraverit reservationem in Brevi, si aliàs non probetur. Gonz. *gl. cit. num.* 102. citans Lancell. *de attent. p.* 2. *c.* 4. *in præf. n.* 508.

4. Limitatur tamen hoc ipsum, nisi vacatio esset difficilis, ut contingit, dum quis mortuus in mari, vel inventus mortuus in sylva; tunc enim sufficit minor probatio de mense reservato vacationis. Gonz. *cit. gl.* 11. *nu.* 103. præter alias Rotæ decis. citans etiam 731. *p.* 2. *divers.* ubi etiam declaratur, qualis probatio in tali casu sufficiat, de quo vide dicenda à nobis §. *seq.* Limitatur secundò: dum adest aliquis intrusus non docens de titulo; tunc enim minor sufficiet probatio. Gonz. *loc. cit. n.* 107. citans plures Rotæ decis. Tertiò: dum gratia non fundatur tantùm in reservatione, sed etiam potest sustineri ex alio capite: putà, quia Papa prævenit Ordinarium collatorem; tunc enim necessaria non est plena probatio mensis narrati, quamvis adsit intrusus, & doceat de titulo Ordinarii. Gonz. *loc. cit. n.* 110. citans Rotam *decis.* 46. *nu.* 1. *junction.* 3. *p.* 2. *divers.* & *in una Placentina Canonic.* 1. *Mart.* 1599. Quartò: (quod tamen timidè & sub dictione *forsan* tradit Gonz. *nu.* 111.) dum gratia principalis in omnibus aliis fuit verificata; tunc enim etsi probatio quoad mensem vacationis reservatum non sit omninò plena, debet sustineri. Citat pro hoc Rotam *in Calaguritan. beneficii.* 22. *Mart.* 1602. addit tamen Gonz. *n.* 112. *in fine*, se non audere recedere à regula generali, & putare se, adhuc non sufficere probationem non plenam vacationis in mense reservato.

Quæstio 15. An & qualiter, etiam independenter à narratione vacationis facta, probanda sit vacatio in ordine ad hoc, ut beneficium impetrari possit?

1. Respondeo primò: vacatio, etiam simpliciter considerata, non præsumitur, nisi probetur. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 47. citans Bellam. *decis.* 349. *n.* 1. probatur autem etiam per solam famam seu aliàs semiplenè, quia non agitur de magno præjudicio; quia sis, per cujus obitum vel contractum matrimonium dicitur vacare, vivit, vel non contraxit matrimonium, collatio erit nulla, & ipse retinet suum beneficium. Gonz. *ibid. n.* 75. citans Masc. *de prob. concl.* 1075. *n.* 1. &c.

2. Respondeo secundò: tempus verò vacationis quoad effectum reservationis est plenè probandum. Gonz. *loc. cit. n.* 76. Corrad. *in pr. benef. l.* 3. *c.* 6. *n.* 48. licèt enim Papa, ubi Ordinarius collator non habet alternativam, habeat menses 8. adeòque duplò plures, quàm Ordinarius; & vel hinc facilior & verisimilior sit vacatio in uno ex 8. mensibus Apostolicis, quàm in aliquo ex 4. Ordinarii. Gonz. *gl.* 11. *n.* 36. non tamen non solùm non præsumitur reservatio ratione mensis, seu contigisse vacatio in mense Apostolico, sed etiam concludenter probari debet, ut provisus à Papa obtinere possit. Gonz. *n.* 37. citans Put. *decis.* 266. *n.* 3. *l.* 4. Rotam *decis.* 46. *n.* 3. *p.* 1. *divers.* quia Ordinarius & provisus ab eo fundat intentionem suam in jure communi, juxta *C. ex frequentibus. de institut.* & dicta à nobis aliàs. Et sublatâ reservatione *regul.* 8. Episcopus possit providere liberè in omnibus mensibus, consequens est, quòd provisus ab Ordinario aliud nihil probare teneatur, nisi anterioritatem suæ collationis in jure communi fundatam, & quòd onus probandi reservationem ratione mensis spectet ad provisum Apostolicum, fundantem se in vacatione in mense Apostolico. Gonz. *ibid. n.* 38. & *seq.* Unde etiam habens facultatem providendi beneficia reservata ob vacationem in mense Apostolico seu reservato in aliqua diœcesi vel urbe, ad hoc, ut valeat ejus provisio, tenetur probare vacationem contigisse in mense Apostolico, aliàs excluditur provisus ab illo. Gonz. *n.* 42. citans Put. *decis.* 35. *l.* 1. & additionatorem ad Simonet. *tr. de reserv. q.* 3. *n.* 6. Vide dicenda inferiùs, ubi de probando obitu narrato.

Quæstio 16. Qualis debeat esse vacationis notitia in ordine ad hoc, ut censeatur elapsus terminus datus ad præsentandum & conferendum?

Respondeo: debet esse indubitata; ubi enim tractatur de puniendo negligentiam alicujus, non

A 4 suffi-

sufficit scientia præsumpta, etiam ex eo, quod publicum est. Lott. *l. 2. q. 6. n. 24.* citans Put. *decis.* 142. *n. 2. l. 1.* Lap. *alleg.* 78. *n. 12. &c.* quatenus autem hæc scientia vacationis pendet ex arbitrio judicis, is in statuendo desuper considerare debet qualitatem beneficii, modum vacationis, locorum distantiam, & ex his omnibus arbitrabitur scientiam vel ignorantiam vacationis. Lott. *loc. cit. n.* 25. citans Jo. And. *in c. ex parte. de concess. preb. n. 2.* Abb. *in c. diversitatem. tit. eod. n. 7.*

Quæstio 17. *An vacatio inducatur ex persona habente solùm jus ad beneficium?*

Respondeo negativè. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *à nu.* 2. Lott. *l. 3. q. 8. nu. 132.* citans Vitalin. *in Clem. 1. ut lite pend. nu. 47.* Put. *decis. 144. nu. 1. l. 1. &c.* Siquidem, ut desumatur vacatio ex parte personæ, oportet ex parte ejusdem personæ fuisse plenum, quale non dicitur, nisi respectu illius personæ, cui de eo facta est Canonica institutio. Lott. *cit. n.* 132. *juncto n.* 16. sic v. g. dum præsentatus ante institutionem, electus ante confirmationem moritur in Curia, non intrat reservatio, AA. iidem. Paris. *de resign. l. 7. q. 1. n.* 85. ubi: quòd si electus talis moriatur in Curia Rom. per ejus obitum non vacat beneficium, neque in Curia, neque extra illam, sed per obitum primi; per electionem enim vel præsentationem, cùm non acquiratur jus perfectum, non dicitur plenum beneficium, nec extincta prima vacatio, sed adhuc vacat beneficium ut priùs; & ideo non vacat per obitum electi vel præsentati. Gonz. *loc. cit.* citans *gl. fin. v. collatio. in c. penult. de preb. in* 6. Rot. *decis. 6. n. 2. de elect. in noviss.* Navat. *cons.* 17. *de celebratione miss. n. 2.* Covarr. *in qq. pract. c. 36. nu. 7.* Pavin. *de post. cap. sede vac. pral. 7. n. 16. &c.* Et licèt eo momento, quo defungitur electus vel præsentatus, redintegretur tempus datum Electoribus ad eligendum, & patronis ad præsentandum, juxta *c. si electio. de elect. in* 6. & ad hoc reputetur quasi nova vacatio, ut Rota apud Put. *cit. decis.* 194. *ad finem;* attamen in effectu nihil prorsùs de novo vacat de jure vel de facto, juxta Seraph. *decis.* 1446. *à num.* 1. & 2. & Rotam *in Aquitanens. Prioratûs.* 21. *Febr.* 1625. Lott. *loc. cit. n.* 133. Similiter dum is, cui collatum beneficium, moritur ante ejus acceptationem, non vacat beneficium ex persona illius. Lott. *n.* 137. Gonz. *nu.* 6. citantes Old. *cons.* 57. durare siquidem pergit prima vacatio, cùm per collationem, donec absens illam ratam habuit, jus in beneficio, ut suum dici valeat, non tribuatur, juxta *c. si tibi absenti. de preb. in* 6. Gonz. *loc. cit.* & provisio consumens præcedentem vacationem non aliter effectuatur, quàm si concurrat consensus provisi. Lott. *nu.* 139. Idem statuendum, dum moritur is, qui habuit gratiam seu mandatum simplex de providendo in forma *dignum.* Gonz. *loc. cit. n.* 1. & pleniùs *nu.* 56. Lott. *n.* 138. citantes Rotam *in Burgens. Canonic.* 28. *April.* 1597. Cùm enim eâ formâ nondum verificatâ & executâ, ex persona impetrantis possit contingere, ut is propter incapacitatem & insufficientiam rejiciatur, non potest videri intereà jus illi aliquod quæsitum in beneficio, adeóque ex persona illius induci vacatio. Lott. *cit. n.* 138. Adde, quòd forma *dignum* (sub qua dantur literæ pro his, de quorum habilitate nullum Papæ exhibetur testimonium) non dat provisionem, sed mandatum de providendo, & inter eam & provisionem est differentia, qualis est inter venditionem & promissionem de vendendo, quæ promissio nullum dominium transfert. Lott. *n.* 139. & 140. ex Cassad. *decis. 1. n. 6. ut lite pend.* Idem est in cæteris casibus, in quibus acquiritur solum jus ad beneficium, quorum decem assignant AA. Gonz. *loc. cit. n. 1.* Qualiter autem inducatur vacatio ex persona commendatarii perpetui, qui non tantùm jus in beneficio habet, vide *quæst. seq.* Porrò inducitur vacatio ex persona habentis jus tantùm ad beneficium, non tantùm in ordine ad effectum, ut intret reservatio *reg. 8.* sed etiam quoad alios effectus, & in specie etiam in ordine, ut intret reservatio *regula 3. & 31.* etsi in dictis regulis apponantur verba illa: *Seu ad quæ jus eis competit, vel competierat.* Gonz. *cit. §. 2. nu. 4.* citans Mand. *in reg. 3. & 81. q. 13.* & Rotam *decis. 427. n. 4. & 5. p. 1. divers.* contra Æn. de Falcon. *de reserv. q. 4. effectu. 47. n. 1. & n. fin. &c.*

Quæstio 18. *An & qualiter induci & concurrere possit duplex vacatio, præcipuè ex eadem persona?*

1. Respondeo primò: impossibile est ex una eademque persona duas induci vacationes. Lott. *l. 3. q. 15. n. 8.* & beneficium, quod vacat ex persona unius, non potest ea eadem persona rursùs vacare, non superveniente post primam vacationem novo titulo. Paris. *de resign. l. 12. q. 14. nu.* 35. Gonz. *gl. 15. n.* 145. ubi: quod si beneficium vacavit ex uno capite, non potest postmodum vacare ex alio sequente, (intellige respectu ejusdem personæ) cùm fuerit jam jus totum ab illa abdicatum aut ablatum, & consequenter ex sequente capite nihil potest vacare; cùm tunc nihil juris ampliùs habuerit in beneficio. Militat enim hîc communis regula: quòd prima vacatio impediat sequentem. *c. susceptum. de rescrip. in* 6. Lott. *cit. nu* 8. & *q. 14. n. 62. eod. l. 3.* Gonz. *gl. 15. nu.* 144. sic v. g. dum quia, postquam ipso jure privatus est beneficio ob contractum matrimonium vel crimen, antequam dimitteret possessionem beneficii illius, moreretur, beneficium illius, quod jam vacaverat per admissionem criminis vel contractum matrimonium, non vacat denuò per obitum illius. Gonz. *loc. cit. num.* 143. nisi fortè vacatione de facto, de quo hîc non quæritur; sed solùm petitur, utrùm duplex vacatio ejusdem generis, v. g. dum utraque est vacatio de jure, concurrere possit.

2. Sic dum infirmus resignans moritur ante vigesimum diem post factam resignationem, non datur duplex vacatio, una ex resignatione, altera ex obitu resignantis, sed una tantùm per obitum. Lott. *l. 3. q. 15. n.* 20. citans Satnens. *in reg.* 18. *Cancell.* Seu *in reg. de 20. seu de infirmis. q.* 35. Put. *decis.* 105. *n. 2. l. 2.* Sed neque in hoc casu dici posse, dari resignationem unam veram, nempe per resignationem, & alteram fictam ex principis decreto, nempe per obitum talis resignantis ante vigesimum diem, probat *ibid.* Lott. *à n.* 9. ex eo, quòd impossibile sit non tantùm in naturalibus, sed & civilibus cum fictione (quæ nullum habet aliud subjectum, quàm assumptum indubitatæ falsitatis pro veritate, ut liquet ex ejus definitione apud Barb. *in l. si is, qui pro emptore. n.* 21. & Jason. *ibid. n.* 168. *de usucap.*) concurrere posse ipsam veritatem; adeóque ut Lott. *nu.* 14. si in hoc casu sustineatur actus resignationis, adeóque ex ea secuta vera vacatio, non datur terminus habilis pro inducenda fictione vacationis per obitum; cùm fictio, tametsi contra veritatem intendatur perpetuò, versetur nihilominùs circa possibilia, ut Alciat. *de præsumpt. p. 1. in principio. n. 2.* & Menoch. *tr. eod. q. 8. n. 7. & 32.* Vide de his pluribus Lott. *l. c. à nu.* 30. & dicenda à nobis infrà.

3. Sic ex obitu commendatarii etiam perpetui, (tametsi in perpetuo concedatur jus percipiendi reditus, illósque vertendi in usus proprios, & sic videatur commenda hæc sortiri vim provisionis; & licèt videatur adhuc titulus imperfectus, imperfectio tamen illa non consideretur respectu plenitudinis ipsius beneficii, quod jam detinetur ab eo ex titulo Canonico, sed respectu cujusdam plenioris provisionis retentæ in mente Papæ commendantis beneficium. Lott. *l. 3. q. 8. n. 126. & 128.*) aut aliàs ex cessatione commendæ non inducitur nova seu secunda vacatio de jure, sed antiqua quasi reviviscit. Lott. *l. c. n. 123. & nu.* 91. ubi: quòd, quamvis beneficium commendatum per mortem commendatarii ita vacari censeatur, ut impetrari possit, tamen quod pertinet ad personam commendatarii, id necessariò referendum est ad vacationem de facto distinctam à vacatione de jure,

quæ

quæ semper eadem est, quæ priùs. Citat pro hoc Put. *decis.* 22. *nu* 4. *& per tot. l.* 1. quia tamen hæc vacatio juris ut priùs respectu ipsius tituli conservatur, simúlque datur ex persona commendatarii vacatio de facto; per hoc non excluditur, quò minùs ex cessatione ipsius commendæ perpetuæ jam resultet vacatio solida, id est, tam de jure, quàm de facto simul. Lott. *cit. n.* 123. Verùm de hoc quoque alibi.

Quæstio 19. Qualiter consumatur vacatio?

1. Respondeo primò: non consumitur per provisionem in forma *dignum* ante examen, & approbationem, seu executionem. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 134. Tond. *p.* 1. *c.* 87. *n.* 21. & constat ex dictis *paulò antè.*

2. Respondeo secundò: neque consumitur per provisionem de facto, hoc est, illegitimam & de jure nullam. Lott. *l.* 3. *q.* 20. *n.* 119. sic etiam non consumi vacationem per præsentationem, etiam subsecutâ institutione, (idem est de collatione) contra mentem fundatoris tradit Tond. *loc. cit. n.* 20. quidquid sit de de eo, ut ibi Tond. num cesset per talem provisionem vacatio in ordine ad tollendam reservationem. Sic etiam per provisionem Apostolicam, v. g. factam per Legatum ipso jure nullam, non consumitur vacatio. Tond. *loc. cit. n.* 23.

3. Respondeo tertiò: neque per legitimam seu collationem de jure necdum acceptatam; (idem est de electione ante confirmationem, & præsentatione ante institutionem, ut constat ex dictis paulò antè) sed, tum demùm, ubi est acceptata collatio. Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 61. & pleniùs *l. eod. q.* 1. *n.* 19. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 31. idque etiam ante captam possessionem. Gonz. *ibid.* citans Gomes. *ad reg. de triennali. q.* 3. *n.* 2. *&* 3. Simonet. *de reserv. q.* 55. Put. *decis.* 146. *n.* 4. *l.* 2. *&c.* Item ante literarum expeditionem (etiam, dum ante eam moritur provisus) exspirat prior vacatio per signaturam supplicationis, (modò tamen subsecuta sit acceptatio, ut monet Lott. mox citand. *n.* 19. *& seq.*) Cùm per hanc, tanquam per Papæ rescriptum, gratia sit perfecta. Lott. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 16. citans pro hoc *n.* 18. Mand. *ad reg.* 27. *q.* 13. *n.* 4. Simonet. *loc. cit. n.* 21. Garc. *p.* 4. *c.* 2. *n.* 14. *&c.* ac dicens, sic perpetuò sensisse Rotam, etsi Cancellaria opinetur contrarium. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 32. subdens tamen *n.* 33. hæc intelligenda, quando supplicatio est registrata & parti tradita; eò quòd priùs non detur jus aliquod considerabile quæsitum, & de facili possit talis supplicatio signata lacerari. Citat pro hoc Gomes. *ad reg. de non tollendo jure quæs. q.* 20. *in fine.* Paris. *de resign. &c.* & quidem exspirat post dictam signaturam ante expeditas literas prior vacatio cum omni effectu, etiam respectu vinculi reservationis aut affectionis priùs injecti beneficio. Lott. *loc. cit. n.* 17. ita ut, si provisus à Sede Apostolica de beneficio reservato post signaturam & registratam supplicam decedat extra Curiam in mense ordinario, possit Ordinarius collator de illo beneficio disponere. Gonz. *loc. cit. n.* 34. juxta dicta ab eod. *gl.* 15. §. 1. *n.* 34. Secùs tamen dicendum, nimirùm vacationem non consumi ex tali rescripto seu signatura, etiam secutâ acceptatione & registratâ supplicâ, si in supplicatione (ut fieri solet, quando rescribitur, etiam pro præsente in Curia) adjecta esset clausula: & committatur in forma *dignum*, sive dum rescriptum esset in forma *dignum.* Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 141. citans Bellam. *decis.* 608.

4. Respondeo quartò: vacationem non consumi per commendationem beneficii. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 20. infertur & constat ex dictis *q. præcedente.*

5. Respondeo quintò: per unionem beneficii cum alio validam consumitur, seu extinguitur præcedens vacatio, quin & tollitur in futurum. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 85. *&* 86. per unionem siquidem ingreditur vacatio, & in consequens collatio, ita ut unioni nihil magis repugnet, quàm suppositio status collativi. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 164. & unitum beneficium nunquam dicitur vacare. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 7. sed neque, si semel facta validè unio dissolvatur denuò, reviviscit prior beneficii vacatio, quâ vacabat ante unionem factam, utpote quæ jam semel consumpta est in perpetuum, non secùs ac ipsum beneficium unitum absolutè deductum ab esse ad non esse per dictam unionem extinctivam tituli beneficii. Tond. *cit. n.* 24. Lott. *cit. q.* 8. *n.* 88. sed quemadmodum per dictam dissolutionem unionis factæ in perpetuum consurgit novum, sed aliud beneficium, ut Felin. *in c. cùm accessissent. de constitut. n.* 33. & auctores communiter *in clem. ultim. de rescrip.* Lott. *l.* 2. *q.* 8. *n.* 88. ita etiam consurgit nova ejus vacatio: econtrà, suppositâ & declaratâ nullitate dictæ unionis, perseverat semper prior seu antiqua vacatio. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *nu.* 79. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *num.* 87. Tond. *p.* 1. *c.* 87. *num.* 24. citans Seraph. *decis.* 1309. *n.* 2. sic quoque per unionem seu suppressionem beneficii, quæ non est in perpetuum, adeóque non exstinctiva tituli, uti non extinguitur penitùs beneficium, ita nec prior ejus vacatio; unde per dissolutionem unionis seu revocationem talis suppressionis non creatur novum beneficium; ita nec nova consurgit ejus vacatio, sed prior potiùs, hoc sublato suppressionis temporalis impedimento, reviviscit: videtur manifestè inferri ex iis, quæ tradit Lott. *l.* 2. *q.* 8. *n.* 85.

Quæstio 20. In specie quamdiu duret, seu per quid consumatur vacatio Sedis Episcopalis seu Abbatialis?

Respondeo: quamvis de jure communi desinat vacare per confirmationem, institutionem seu provisionem à Sede Apostolica factam. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 80. citans gl. in Clem. 1. *ut lite pend. v. collatio.* Pavin. *de off. & post. cap. sede vac. prælud.* 7. *n.* 16. Felin. *in c. cùm Bertholdus. de re judicat. n.* 3. *&c.* ita ut per confirmationem vel provisionem Papalem acquiratur exercitium jurisdictionis ante apprehensionem possessionis. Gonz. *ibid. n.* 81. citans gl. communiter receptam *in c. penult. de præb. in* 6. *v. collatio.* Baisium. *de elect. p.* 3. *c.* 44. *n.* 4. Abb *in c. transmissum. de elect. nu.* 2. *&* 3. hodiedum tamen non cessat dicta vacatio, donec literæ confirmationis, institutionis aut provisionis Apostolicæ sint expeditæ & præsentatæ Capitulo seu Conventui, cujus Prælati sedes vacabat, ut expressè disponitur per *extrav. injunctæ. de elect. inter communes.* Gonz. *loc. cit. nu.* 83. citans Rebuff. *in pr. de Simon. resign. n.* 31. *&* 40. ac *nu.* 84. subjungens, juxta hæc debere intelligi DD. dicentes, quòd literæ debeant esse expeditæ, ut non dicantur Ecclesiæ vacare, ac Episcopus possit administrare, licèt de præsentatione literarum mentionem non faciant; licèt enim simpliciter loquantur, quòd nulla sit necessaria expeditio literarum, non tamen per hoc excludunt transportationem, ostensionem & præsentationem literarum, ex quo ad id probandum allegant *cit. extrav. injunctæ*, quæ decretum irritans continet, & graves pœnas non solùm contra utentes jurisdictione, sed etiam contra Capitulum & Conventum admittentem ad possessionem, seu jurisdictionis executionem ante dictarum literarum præsentationem; sed de his pleniùs alibi, ubi de electi & confirmati potestate.

Quæstio 21. An & qualiter vacent beneficia manualia & regularia?

Respondeo: beneficia manualia vacare per obitum: item vacare posse per resignationem, tradit Paris. *l.* 11. *q.* 3. *n.* 93. Vacare item ipso jure per amotionem seu revocationem ad nutum conferentis illa, tradit *ibid.* Paris. & Gonz. *gl.* 15. *num.* 96. sicut & vacare beneficium de cætero non manuale per obitum Papæ, dum is contulit illud ad beneplacitum suum, tradit *ibid.* Gonz. *nu.* 93. Et beneficium aliàs ex natura sua perpetuum collatum per Papam ad certum tempus, vacare eo ipso termino elapso, asserit *num.* 94. Veruntamen in manualibus uti non datur verus titulus, ita non dari vacationem, astruit Card. de Luca. *de benef. d.* 96. *n.* 18. citans pro hoc

Greg.

Greg. *decis.* 48. *num.* 5. & Rot. *decis.* 245. *n.* 3. *p.* 6. *recent.* quod tamen ipsum limitat *n.* 19. dum ait, intelligendum de vacatione vera & propria ad effectus juris, illum præsertim reservationis vel affectionis; de cætero namque impropriè, ac largo modo ea dici vacare de facto per mortem naturalem vel civilem, vel per remotionem.

Quæstio 22. An & qualiter vacet beneficium de mensa, beneficium unitum, & beneficium Ecclesiæ non numeratæ?

1. Respondeo ad primum: beneficia de mensa non sunt vacabilia, seu non dicuntur vacare. Lott. *l.* 3. *q.* 8. *n.* 88. citans gl. communiter receptam *in Clem. unicam. de suppl. negl. prælator.* & ibi Imol. *n.* 42. Card. *n.* 5. Vital. *n.* 101. & AA. passim. Gonz. *gl.* 5. §. 6. *n.* 64. & §. 7. *n.* 21. And. Vallens. *de benef. l.* 3. *tit.* 12. *n.* 2. ubi: quòd beneficium vacare per obitum, fallat in iis beneficiis, quæ sunt mensæ Prælati, vel dignitatis, vel Capituli annexa, &c. Quia illa non vacant per mortem eorum, qui illis inserviunt; nam licèt illis fructus concedantur, non sunt tamen propriè illorum Rectores & beneficiati, sed veluti usufructuarii; quibus proinde mortuis ejusmodi beneficia tanquam ususfructus mensæ, cui unita sunt, consolidantur. Porrò quæ dicantur propriè beneficia de mensa Prælatorum, Capitulorum vel singularum dignitatum & præbendarum, vide apud gl. *in Clem. unic. de excess. Prælat. v. ad mensam.*

2. Respondeo ad secundum: beneficium unitum nunquam dicitur vacare. Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 7. citans Gomes. *ad reg. de triennali. q.* 8. *n.* 2. Paris. *cons.* 31. *n.* 10. *vol.* 4. Mand. *ad reg. de infirmis. q.* 10. *n.* 2. quod intelligendum de unito in perpetuum; quippe hoc mediante unione desinit esse, seu ejus titulus extinguitur. Gomes. *ibid. à n.* 2. de quo nos alibi; de unitis verò ad tempus sive unione non exstinctiva tituli dictum est suprà, quòd dissolutâ unione pergant vacare vacatione antiquâ. Stante autem illâ unione temporali, non videntur propriè dici posse vacare, nisi ad summum vacante principali beneficio, cui accessoriè unita, seu vacatione vacantis illius beneficii principalis.

3. Respondeo ad tertium: beneficia seu præbendæ Ecclesiæ receptitiæ seu non numeratæ, (id est, in qua non est certus præbendarum numerus, sed secundùm secuturam supercrescentiam beneficiati crescunt vel decrescunt. Gomes. *loco paulò post citando. n.* 1.) Et si sint vera beneficia, ut Gomes. *ibid. n.* 2. non sunt vacabiles. Lott. *loc. cit. n.* 82. citans *c. dilecto. de præb.* & *c. ex parte. de concess. præb.* Felin. *in c. cùm accessissent. n.* 1. Gomes. *gl.* 15. §. 2. *n.* 19. & *gl.* 9. § 3. *n.* 10. ubi: beneficia in Ecclesiis non numeratis nunquam vacant; sed confestim, ut titularius decedit, supprimuntur, expirant, cessant, & esse desinunt, juxta Tex. *c. dilecto. de præb.* & ibi AA. communiter, & in specie Imola. *n.* 7. Butrio. *n.* 8. Abb. *n.* 8.

Quæstio 23. Quamdiu vacare possint aut debeant beneficia?

Respondeo primò: Ecclesiæ Cathedrales & regulares ultra trimestre vacare non debent; aliæ autem Prælaturæ, dignitates & beneficia ad semestre, quod tempus eorum provisioni concessum est. *c.* 2. *concess. præb.* vacare possunt. Laym. *ad c. ne pro defectu. de elect. n.* 1. ubi etiam rationem hujus discriminis assignat: nimirùm quòd beneficiati, etiam Ecclesiarum Collegiatarum Prælati, spectato jure communi, non exercent jurisdictionem in Clericos, sed ea Episcopo competit; at verò regulares Prælati, tametsi exempti non sint, jurisdictionem ordinariam & generalem exercent in religiosos suos, saltem in causis spectantibus ad vota religiosa, observationem regulæ & domesticam disciplinam, juxta *c. ad aures. de temp. ordinat.* Porrò eandem constitutionem *c. ne pro defectu.* extendi quoque debere ad Ecclesiarum Collegiatarum Prælatos illos, qui & ipsi ordinariam & generalem jurisdictionem in Clericos suæ Ecclesiæ jure speciali exercent, ob identitatem rationis & intentionem legislatoris, (quæ in isto c. *ne pro defectu.* fuit, ut Ecclesiis viduatis, seu Pastore & sponso destitutis tempestivè provideatur, ne detrimentum aliquod patiatur) probabiliter censet Laym. *loc. cit. n.* 2. citans Abb. *n.* 5. & Imol. *n.* 2. *in cit. c. ne pro defectu.* & gl. *in c. quia propter. de elect. v. Ecclesiis viduatis.* Porrò qualiter dictum trimestre capitularibus restringi possit, & qualiter computandum, dictum est *in part. præced. de electione.*

Quæstio 24. Quandonam, seu quo tempore dicatur beneficium vacare?

Respondeo: tempus vacationis propriè & communiter loquendo, (qui communis usus loquendi semper attenditur & præfertur verborum proprietati, juxta *l. cum de lanionis. ff. de fundo instructo.*) est illud, in quo possessor beneficii cedit vel decedit, ita ut, dum dicitur: beneficium vacavit de tali tempore, semper intelligatur de principio vacationis, non autem de processu temporis, ex quo vacatio duravit. Gonz. *gl.* 11. *n.* 66. quem in finem notandum, quod ait gl. *in Clem.* 1. *de concess. præb. v. notitia.* & cum illa Gonz. *gl.* 11. *n.* 54. aliud esse, vacare beneficium, & aliud vacationem durare; sic namque vacationis tempus momentaneum est & indivisibile, seu vacatio contingit in unico instanti & momento temporis: nimirùm quo decedit possessor, vel etiam dum vacat ipso jure in ipso puncto, quo v. g. contrahit quis matrimonium, emittit professionem, vel committit delictum. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 66. citans Chok. *ad reg.* 8. *gl.* 7. *n.* 23. Gonz. *gl.* 15. *n.* 141. durat verò & continuatur tempore reliquo, quo illud beneficium non est denuò plenum seu provisum. Gonz. *ibid* & *n.* 37. sic v. g. *Reg.* 8. seu mensium loquitur tantùm de tempore seu momento vacationis, quo illa primò contingit; non autem de continuatione illius, ne aliàs beneficium idem ex una eademque vacatione vacare dicatur in pluribus diversisque mensibus Apostolico & Ordinario, dum v. g. possessor obit in mense Apostolico, & durat hæc vacatio etiam mense Ordinario. Gonz. *ibid. n.* 55. & sic quoad reservationem consideratur tempus vacationis, non autem tempus, quo duravit seu continuata est vacatio. Gonz. *ibid. n.* 66. & *gl.* 24. *n.* 112.

Quæstio 25. Ubinam, seu in quo loco contingere censeatur vacatio?

1. Respondeo primò: in genere, vacare censentur beneficia in loco, ubi est persona ultimi possessoris beneficii; quando agitur de vacatione, quæ originem ducit à facto negativo, v. g. quòd quis intra annum non fuerit promotus, ita ut si persona non promota tempore inductæ vacationis fuerit in Curia, beneficium censeatur vacare in Curia, si fuerit extra Curiam, dicatur vacare extra Curiam. Tond. *in quæst. benef. p.* 2. *c.* 3. §. 2. *n.* 33. citans Rebuff. *in p.* 2. *tit. de non promot. intra annum.* Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 78. Si verò agatur de vacatione ducente originem ea facto positivo, intellige vi cujus ipso jure inducitur vacatio; secùs enim est, si vi illius sit privandus ab homine, seu per sententiam. Garc. *loc. cit. n.* 75. ut constabit ex paulò pòst dicendis, v. g. ex delicto consistente in committendo, beneficium dicitur vacare in illo loco, ubi actus ille gestus est, ob quem inducitur privatio à jure, seu etiam à speciali decreto. Tond. *loc. cit. n.* 34. Garc. *loc. cit. n.* 79. subdens *n.* 80. sic beneficia hæreticorum vacare in partibus, ubi commissum delictum, & non in Curia, ubi lata sententia; cùm vacent ipso jure, & conferri possint, etiam ante sententiam: quamvis hodiedum beneficia ob hæresin sint reservata Papæ per *Constitut.* 29. *Pii V.* & eatenus vacent in Curia, juxta dicenda paulò pòst.

2. Respon-

2. Respondeo secundò in specie: vacatio dicitur contingere in loco, ubi persona moritur. Gonz. *gl.* 15. *§.* 1. *n.* 42. Lott. *l.* 3. *q.* 15. *n.* 59. quia persona habet jus, & jus sequitur personam. AA. iidem ex Imol. *in Clem.* 2. *ut lite pend.*

3. Respondeo tertiò: ibi dicitur vacare beneficium, ubi apprehenditur possessio, (nempe ob quam captam vacat beneficium aliud, seu prius incompatibile) hinc attendendus est locus, ubi procurator exercet illud ministerium, nempe capiendi possessionem. Gonz. *gl.* 15. *§.* 2. *num.* 10. citans Vitalin. *n.* 73. Card. *n.* 18. Imol. *n.* 19. *in clem.* 1. *ut lite pend.* sic, si existens in Curia, & habens beneficium requirens personalem residentiam, fuit provisus in partibus de alio simili beneficio, illiusque collationem acceptavit, & mediante procuratore illius possessionem sumpsit, adeóque ipso jure jam vacet primum ejus beneficium, beneficium hoc dicitur vacare in partibus, ubi accepta possessio secundi, & non in Curia. Gl. *in Clem.* 1. *ut lite pend. v. collatio.* cum qua sentire videtur Gonz. *cit. n.* 10. contra Archid. Et dum opponitur, talem quoad primum beneficium fingi esse mortuum, adeóque vacare illud in Curia; quia nemo potest mori, nisi ubi personaliter est, respondet eadem gl. talem non verè sed fictè esse mortuum quoad primum beneficium, & fictionem illam trahi ad loca, ubi capta possessio secundi. Gonz. *cit. n.* 10. ubi etiam subdit ex mente ejusdem gl. aliud esse nimirùm beneficium illud primum dicendum vacare in Curia, si possessio illa capta non fuisset per procuratorem, sed per amicum vel gestorem, & posteà esset ratificata per existentem in Curia; quia ante ratificationem non vacat, sed in ipso momento ratificationis, & sic in Curia.

4. Respondeo quartò: in illo loco dicitur vacare beneficium, in quo quis passus est privationis sententiam. Gonz. *gl.* 15. *§.* 2. *n.* 18. citans Simonet. *de reserv. q.* 26. *n.* 1. Pavin. *de off. & pot. cap. sede vac. prælud.* 7. *n.* 8. Mand. *ad reg.* 32. *q.* 8. *n.* 13. contra Gomes. *ad reg. de impetrantibus benef. vacant. per obit. famil.* Cardin. *q.* 7. *n.* 8. sic, si in Curia præsens privetur in partibus beneficio suo, dicetur beneficium vacare in partibus, & non in Curia. Gonz. *cit. n.* 18. Econtrà si quis absens à Curia privetur beneficio in Curia per sententiam, vel alio quovis modo legitimo, dicetur beneficium vacare in Curia, & non in partibus. Gonz. *nu.* 16. citans Abb. *in c. ad petitionem, de accusationib. notab.* 3. & Felin. *ibid. n.* 2. Gamb. *de pot. leg. l.* 3. *n.* 124.

5. Respondeo quintò: ibi vacare dicitur beneficium, ubi contrahitur matrimonium, sic v. g. si beneficiatus existens in Curia contrahat per procuratorem matrimonium in partibus, beneficium dicitur vacare in partibus, & non in Curia; quia in loco, in quo est procurator & mulier, est mutuus consensus, & ibi fit matrimonium, & sic perficitur vacatio, ac consequenter, si matrimonium sit contractum in mense Apostolico, intrabit reservatio *regula* 8. Gonz. *cit. gl.* 15. *§.* 2. *n.* 15, citans Vitalin. *in clem.* 1. *ut lite pend. n.* 70.

6. Respondeo sextò: ibi contingit vacatio beneficii, ubi illud resignatur. Paris. *l.* 1. *q.* 4. *nu.* 50. dicens, esse communem opinionem ab omnibus receptam, ac citans pro ea gl. *in clem.* 1. *ut lite pend. v. collatio.* Vitalin. *in clem. unic. de renunc. nu.* 40. Simonet. *de reserv. c.* 31. Rebuff. *in p.* 2. *tit. forma signat.* & plures alios. Ratio est: quia quoad beneficium resignatum resignans dicitur mori eo loco, ubi facta resignatio, & ideo non attenditur locus, ubi resignans moritur, vel de beneficio litigat. Paris. *ib. n.* 51. citans C. Paris. *cons.* 10. *n.* 2. *vol.* 4. Unde jam si beneficia fuerint resignata coram Ordinariis, dicuntur vacare extra Curiam in locis, ubi fit cessio. Paris. *cit. n.* 50. nisi fortè fieret resignatio in manibus proprii Episcopi resignanti fortè præsentis in Curia; tunc enim diceretur beneficium resignatum vacare in Curia, etiam dum dicta resignatio fieret permutationis gratiâ. Gonz. *gl.* 13. *nu.* 43. citans Covarr. *l.* 3. *var. c.* 20. *n.* 9. Secùs iterùm esset, si resignatio fieret coram Ordinario ultra duas dietas à Curia; tunc enim diceretur vacare extra Curiam, seu in partibus à parte illius, quod tradit Paris. *l.* 10. *q.* 6. *n.* 66. quòd morienti beneficiato ultra duas dietas à Curia non vacet beneficium in Curia. Porrò procedit responsio primaria, etiamsi resignatio fiat per procuratorem; dicitur enim vacare beneficium, ubi facta est cessio per procuratorem. Paris. *cit. nu.* 50. citans Vitalin. *ubi antè.* Archid. *in c. licet. ut lite pend.* Item *l.* 9. *q.* 14. *n.* 1. Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 75. sic, si beneficium existens in partibus ab existente in partibus per procuratorem in Curia Rom. resignetur, dicitur vacare in Curia, & non in partibus, ubi constitutus procurator, seu confectum mandatum ad resignandum. Gonz. *loc. cit. n.* 11. citans Imol. *in clem.* 1. *ut lite pend.* Paris. *cit. q.* 14. *nu.* 1. citans Rebuff. *in pr. tit. de procurat. ad resign. n.* 2. Fusc. *de visit. l.* 2. *c.* 21. C. Paris. *cons.* 10. *num.* 1. *vol.* 4. Bellam. *de permut. rer. p.* 8. *q.* 3. *n.* 8. *&c.* Pari modo beneficia ex permutatione facta per procuratores vacant, non in loco, ubi constituti ad hoc procuratores, aut ubi domini constituentes morantur, sed in loco, ubi fit permutatio. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 22. *q.* 15. ubi etiam, quòd contrarium sit, dum amicus vel alius beneficium meum resignâsset vel permutâsset, & ego id dein ratum habuissem, nempe vacare beneficium ibi, ubi istam resignationem ratam habeo.

7. Respondeo septimò: beneficia reservata per *extrav. ad regimen. de præbend. inter communes.* & per *extrav. execrabilis. eod. tit.* dicuntur vacare in Curia. Gonz. *gl.* 13. *nu.* 46. & latiùs *gl.* 52. quin & omnia beneficia affecta seu reservata dicuntur vacare in Curia. Gonz. *§.* 5 *proœm. n.* 141. & *cit. gl.* 13. *n.* 46. citans Calder. *cons.* 9. *in fine. de prob.* Simonet. *de reserv. q.* 30. *n.* 4. Æn. de Falcon. *de reserv. q.* 4. *in principio. effectu* 1. *num.* 1. *&c.* De cætero, quid sit, & quæ beneficia dicantur vacare apud Sedem vel in Curia, & quod inter hæc duo discrimen, dictum est aliàs. Vide de hoc fusè Gonz. *cit. gl.* 13. *ferè per tot.* Illud solùm observa, & infer ex dictis, beneficia dici vacare apud Sedem seu in Curia, non solùm per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renunciatio vel privatio, aut si ibi alii modi vacationis inducuntur. Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 75. citans Simonet. *de reserv.* 28 *n.* 29. 30. & ibi Granut. Gamb. *de off. leg. l.* 3. *n.* 124.

8. Respondeo octavò: in dubio beneficium præsumitur vacare in illo loco, in quo beneficiatus habebat domicilium; hinc si beneficium requirebat residentiam personalem, ibi præsumitur vacâsse, ubi beneficium consistebat; (quemadmodum enim maritus cum uxore habitare præsumitur. *c.* 1. *qui matrimon. accus. possunt.* Ita Clericus in Ecclesia sua residentiam facere præsumendus est. *c. ex tua. de Cleric. non resid.* & *ibi* Abb. Alciat. *de præsump. reg.* 1. *præsumpt.* 35. *n.* 1. Mascat. *concl.* 1277. *n.* 3. quos citat & sequitur Gonz. *gl.* 15. *§.* 2. *n.* 29. *&* 30.) si verò residentiam non requirebat, præsumitur vacatio contigisse in loco, in quo beneficiatus ordinariam habitationem habebat. Gonz. *gl.* 15. *§.* 2. *n.* 25. vacat enim beneficium, ubi persona moritur, ut dictum, præsumitur autem quis mori, ubi degere solebat; cùm abiisse non præsumatur, ut Old. *cons.* 229. *n.* 3. Gonz. *l. c. n.* 26. *&* 27. Adde, quòd præsumatur contingere in diœcesi, ubi beneficium consistit. Gonz. *gl.* 32. *n.* 47.

PARAGRAPHUS II.
De vacatione per mortem naturalem.

Quæstio 26. An per mortem naturalem vacet beneficium?

Respondeo: primus ac præcipuus vacationis modus est per obitum & mortem naturalem. *c. suscepturn. de rescript. in* 6. & ibi gl. & DD. communiter. Gonz. *gl.* 15. *nu.* 3. cum communi; mors enim omnia

omnia jura solvit. *auth. de nuptiis. §. deincept. collat. 4.* quod usque adeò verum est, ut, etiamsi beneficiatus miraculosè resurgeret à mortuis, nullum jus ad recuperandum beneficium haberet. Gonz. *ibid. n. 6.* Castrop. *de benef. D. 6. p. 1. n. 1.* citans Barb. *de pot. Ep. alleg. 57. n. 199.* non tamen vacant per mortem naturalem, utpote nullo vacationis modo vacabilia beneficia accessoriè in perpetuum unita alteri. Item beneficia de mensa, & beneficia Ecclesiæ non numeratæ. Castrop. *loc. cit. n. 2.* Pirh. *ad tit. 8. l. 3. n. 24.* juxta dicta à nobis §. *præced.*

Quæstio 27. *Quid veniat, vel non veniat nomine* mortis: *quid nomine* mortis naturalis?

1. Respondeo ad primum: Primò mortis appellatione in jure non venit aliud, quàm hominis interitus. Lott. *l. 3. q. 10. n. 1.* neque enim venit deportatio, neque condemnatio ad mortem. Lott. *ibid. n. 2. & 3.* sed neque mors civilis reperitur seu datur in jure. Lott. *n. 7.* ex Rebuff. sed id nomen magistrale est à magistris juris inventum. Lott. *ibid.* ex Eman. à Costa, ad significandam mortem fictam, ratione nimirùm alicujus æquiparationis in casibus, in quibus eundem effectum, quem mors naturalis, operatur. Lott. *n. 8. & 9.* citans Præpos. *in c. in nuptibus. 7. q. 1. n. 2.* Old. *cons. 248. n. 4. &c.* Idem dicendum de voce *decessus*, & verbo *decedere*, ut propriè mortem naturalem significet. Lott. *n. 10. & l. 3. q. 9. n. 4. & 5.* Item de voce *obitus*, quâ frequentiùs utimur in concipienda supplicatione, & quæ nusquam trahitur ad mortem civilem seu fictam. Card. de Luca. *de benef. d. 16. n. 10.* (ubi etiam, quòd vocabulum *obitus* frequentiùs adhibeatur ad distinctionem vocabuli *mortis*, sub quo tanquam latiori mors civilis etiam venit, juxta *decis. Rot. 543. n. 2. p. 2. recent.*) Lott. *cit. q. 10. n. 11. & 12.* Porrò ut in his omnis prorsùs exterminetur nedum æquivocatio, sed & aliter interpretandi occasio, narrativam per congeriem quandam terminorum expressivorum mortis naturalis sic concipi & efformari ait Lott. *n. 14. per obitum quondam N. illius, dum viveret, ultimi possessoris, extra Curiam Rom. tali mense defuncti.* Quippè dictio *quondam* relata ad hominem seu personam, denotat eam inter mortales esse desiisse. *c. cum contra. de pignor.* Lott. *n. 15.* Idem apertiùs significant verba illa: *dum viveret*; & terminus ille: *defuncti*; defunctum enim esse idem est, ac diem ultimum obiisse, & diem obire pro *mori* sumitur. Lott. *n. 16. & seq.* Unde &, cùm literæ expediuntur, dicta clausula sic consuevit extendi: *Per obitum dicti N. qui extra Curiam Rom. de tali mense diem clausit extremum, vacavit, &c.* Extremos enim dies mortem eandem naturalem significat. Lott. *n. 21. & 22.*

2. Secundò: de cætero sub nomine *mortis* venire solet mors etiam civilis, quando nomen mortis exprimitur à lege, secùs si ab homine; in dispositione enim hominis mortem naturalem solùm attendere debemus. Card. de Luca. *loc. cit. n. 7. & 8.* ubi etiam, quòd cùm regulæ Cancellariæ inducentes reservationes non clausas in corporis juris, hominis potiùs, (Papæ nimirùm pro tempore existentis, qui eas edere solet duraturas pro tempore vitæ suæ, & post mortem suam exspiraturas) quàm legis dispositionem contineant, dum nomen *mortis* simpliciter usurpant, intelligendæ sunt de morte naturali. Hîc tamen etiam notanda doctrina generalis, quam tradit Laym. *in c. susceptum. de rescrip. in 6.* ex Suar. *de LL. l. 8. c. 28.* spectandam nimirùm materiam subjectam, eò quòd ad illam accommodari soleant verba, & præcipuè spectandum, an sit materia ambitiosa, vel etiam periculosa, ex qua sumi possit occasio ad multiplicandas lites vel peccata, ut nimirùm tunc verba coarctentur: præterea circumstantias omnes causarum, personarum attendendas diligenter esse; quia hæc omnia conferunt tum ad significationem verborum, tum ad mentem Principis intelligendam. Et sic juxta hæc, ut ait *ibid.* Laym. *n. 3.* resolvi posset: si à fundatore mandatum, vel à Capitulo aliquo legitimè statutum sit, v. g. ut post mortem alicujus beneficiati persona talis qualitatis substitueretur, vel persona substituta in locum defuncti tale onus aut commodum ferre debeat: num idem quoque extendi deberet ad eos, qui in beneficio succedunt per resignationem; se autem arbitrari, non posse regulam generalem tradi, sed ex materia subjecta, & ex circumstantiis, ut dictum, colligendum fore, quæ mens fuerit statuentium; quippè qui sæpè ad juridicam verborum acceptionem non exactè solent attendere, & interdum unam speciem vacationis, nempe per mortem, quæ communiter accidere solet, nominare: ut tamen idem quoque in aliis ob rationis identitatem fieri volunt, juxta doctrinam Sanch. *l. 7. de matrim. d. 8. n. 13.* quòd verba posita in dispositione ob frequentiorem usum eam non restringant.

3. Respondeo ad secundum primò: Mors civilis nusquam æquipollet naturali, (nisi in casibus in jure exceptis. Laym. *in c. susceptum. n. 9.* ubi etiam juxta gl. *in l. ex ea parte. §. insulam. ff. de verb. signific.* quòd appellatione mortis intelligatur mors naturalis, non civilis) neque sub nomine mortis naturalis unquam venit civilis, nisi in casibus, in quibus ita reperitur expressè in jure cautum. Card. de Luca *loc. cit. n. 6.* citans Old. *cons. 284. in fine.* Anchar. *cons. 273. in principio.* Fagnan. *in c. perpetuas. de simon. n. 16.* & Rot. *decis. 543. n. 1. p. 2. recent.*

4. Secundò: tametsi mors illa naturalis pluribus contingat modis, quatenùs tamen omnes illi modi tendunt ad unum eundémque effectum, nimirùm separandi animam à corpore, singuli dicuntur, seu semper dicitur mors naturalis, largo saltem modo. Lott. *cit. q. 10. à n. 24.* Unde licèt mors naturalis ea propriè dicatur, quæ ex causa naturali intrinseca, nullâ extrinsecâ adhibitâ vi, incurritur. Lott. *n. 28.* Illa verò violenta, quæ, illatâ tali vi extrinsecâ, adeóque quodammodò contra naturam, & ex causa aliena quàm propriæ naturæ infertur. Lott. *à n. 29.* venit tamen appellatione mortis naturalis, prout hoc contra civilem & fictam mortem distinguitur; & sic damnatus pœnâ capitis post ejus luitionem dicitur mortem naturalem obiisse. Lott. *n. 32.* ex Baldo, ubi etiam subjungit ex eodem Bald. *cons. 8. n. 2. & 3. l. 1.* quòd ea mors, quæ infligitur jussu magistratûs in executionem legis, etsi in ea contingat coactio ab agente extrinseco, contraria propriæ naturæ & voluntati, non tamen adhuc dicatur violenta in hoc sensu, quòd non homini, sed legi attribuatur; (lex enim reum, non homo occidit. S. August. relatus *in c. si homicidium. 23. q. 5.*) lex autem nihil violenter agere intelligatur; sed tunc demùm inferatur violentia, quando sine lege quis impellitur. *c. quos Deus. 33. q. 2.*

Quæstio 28. *Quid in genere requiratur, ut beneficium vacet per obitum alicujus?*

Respondeo: vacat per obitum, etiam habentis solum jus in beneficio, constat ex dictis suprà. Sic vacare dicitur per obitum habentis collationem acceptatam sine possessione. Gonz. *gl. 15. §. 1. n. 31.* citans Nav. *de orat. c. 7. n. 29.* Paril. *l. 10. q. 6. n. 54.* Rebuff. *cons. 48. nu. 1. &c.* Econtrà non vacat per obitum præsentati non instituti, &c. Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 139.* constat item ex dictis suprà. Nihilominùs vacatio per obitum decedentis in possessione attenditur ad effectum juris conferendi. Gonz. *gl. 15. §. 1. nu. 54.* sic juxta Tex. *Clem. 1. ut lite pend.* dum duo litigant super beneficio, & uterque decedit, vacare censetur per obitum illius, qui decedit in possessione, nullâ habitâ distinctione, num bonum jus habuerit, necne, ut gl. *in cit. Clem. v. possidebat.* & ibi communiter omnes. Gonz. *cit. n. 54.* quia semper possessor præsumitur Dominus, quando de dominio incidenter agitur, juxta *l. 2. c. de probat.* Gonz. *nu. 55.* citans seipsum §. 3. *proœm. à n. 55.* Item attenditur dicta vacatio in ordine ad reservationem seu effectum regularum Cancell. tertiæ. 4. 5. 6. Gonz. *cit. §. 3. n. 59.* ubi, quòd dictæ regulæ locum habeant, & in-

tret

tret earum reservario, licèt verificetur vacatio de solo facto; citátque pro hoc Simonet. *de reserv. q. 51. n. 4. & seq.*

Quæstio 29. An vacet beneficium per mortem Commendatarii, saltem perpetui?

Respondeo negativè, sed semper vacat ut priùs, ita ut non sit attendendus mensis, in quo obierit Commendatarius. Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 19. & pleniùs *gl.* 5. §. 8. *nn.* 48. dicens, sic semper servâsse Curiam, Cancellariam & Cameram Apostolicam, & citans pro hoc Nav. *cons.* 28. *de præb.* Rebuff. *in pr. tit. de commenda. n.* 51. Gomes. *ad reg. de trienn. q.* 5. Gamb. *de pot. leg. l.* 4. *n.* 34. *&c.* Verùm de hoc satis dictum suprà.

Quæstio 30. An & qualiter vacet beneficium per obitum privati beneficio?

Respondeo: si post privationem ipso jure moriatur privatus, antequam dimittat possessionem, non vacat beneficium per obitum illius, sed per professionem, contractum matrimonium, aliámve causam, ob quam ipso jure privatus est beneficio; prior enim vacatio, ut dictum, impedit sequentem. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *nn.* 67. Secùs est de privando, v. g. ob delictum per sententiam; vacat enim beneficium per obitum illius, dum moritur post contractum crimen ante latam sententiam; sed de hoc quoque satis suprà.

Quæstio 31. An & qualiter vacet beneficium per obitum habentis jus ad regressum beneficii dimissi?

Respondeo: si quis moriatur, antequam regrediatur ad primum beneficium, quod dimisit ex causa permutationis, dum beneficium ei datum non est certum, dicitur beneficium illud vacare per obitum illius, quamvis alius id possideat. Gonz. *gl.* 15. §. 1. *n.* 32. & *gl. ead.* §. 2. *n.* 39. citans Lap. *n.* 1. Anchar. *in fin.* Gemin. *nu.* 9. Franc. *n.* 3. *in c. Si beneficium. de præb. in 6.* Vide de hoc eund. Gonz. *à n.* 39.

Quæstio 32. An & qualiter per obitum vacet beneficium manuale, vel etiam aliàs collatum ad beneplacitum conferentis?

1. Respondeo ad primum: manuale vacare per obitum habentis illud. Paris. *l.* 11. *q.* 3. *n.* 94.

2. Respondeo ad secundum: beneficium collatum ad beneplacitum vacat per mortem conferentis. Gonz. *gl.* 15. *num.* 93. utrumque juxta dicta antè.

Quæstio 33. An & qualiter vacet beneficium per obitum resignantis?

1. Respondeo primò: vacatio per obitum & per resignationem æquiparantur in multis, & in ordine ad plures effectus. Paris. *l.* 1. *q.* 6. *n.* 15. juxta DD. *in c. susceptum. de rescrip.* v. g. in ordine ad pertinentiam fructuum, dum beneficii simpliciter resignati fructus spectant ad eos, ad quos spectarent, si vacarent per obitum, nempe ad successorem. Paris. *ibid. n.* 14. Item ut statim post resignationem (intellige simplicem) possit provideri, ac alia circa illud remedia adhiberi, ut in beneficiis, quæ vacant per obitum. Paris. *l.* 1. *q.* 7. *n.* 5.

2. Respondeo secundò: differunt tamen quamplurimùm inter se vacatio per obitum, & vacatio per resignationem; & quod vacavit per resignationem, non potest dici verè vacare per obitum, (intellige resignantis) cùm ad positionem unius excludatur alterum, juxta *c. susceptum. de rescrip. in 6.* Bursatt. *cons.* 394. *vol.* 4. & alios. Paris. *l.* 12. *q.* 9. *n.* 5. Tond. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 2.

3. Respondeo tertiò: secundùm plures moriente resignante intra 20. dies, dabitur quidem vacatio per obitum, sed ficta seu interpretativa, non vera; quia Papa facere non potest, quòd resignatio, quæ verè & realiter facta fuit, facta non sit; potest tamen facere, ut moriente resignante intra 20. dies, beneficium censeatur vacare per obitum illius, & quòd quoad hoc resignatio habeatur pro non facta, juxta *gl. in Clem.* 1. *de immunit. Eccles.* Et hunc vacandi modum per obitum fictum esse, indicare videtur ipsa *Regula de infirmis*, dum non dicit simpliciter: *Vacant per obitum*; sed *per obitum nihilominùs vacare censeantur*; verbum enim *censeantur* denotat fictionem, juxta *c.* 1. & *c. ii, qui. de procurator. in 6.* & *c.* 1. *de arbitr.* Ita Paris. *cit. q.* 9. *n.* 5. & 6. ex mente aliorum, quos citat, nempe Sarnens. *ad reg. de infirm. q.* 30. *n.* 3. *&c.* qui sic testantur resolutum à Rota *in Segobiens. Archidiacon.* Ac proinde, quod hinc sequitur, secundùm hos AA. hæc vacatio, cùm non sit vacatio vera per obitum, non comprehenditur sub Regulis, aliisque dispositionibus & concessionibus, loquentibus de vacatione per obitum. Hanc sententiam tenere videtur Lott. *l.* 3. *q.* 15. & tenet illam expressè C. de Luca. *de benef. d.* 39. *à n.* 9 supponunt autem hi AA. talem resignationem secutâ morte intra 20. dies haberi quidem pro infecta & invalida respectu tertii, nempe collatoris, cui fraus parati præsumitur per istam resignationem, dum extremo illo tempore resignans præsumitur velle quasi eligere successorem sibi, & per speciem ultimæ voluntatis disponere de beneficio, & sic collatorem fraudare collatione. Card. de Luca. *l. c. n.* 10. quam fraudem præsumptam præcavere, & quod delictum præsumptum punire intendit dicta *Regula de viginti.* (propter quod Paris. *l.* 12. *q.* 1. *n.* 1. & 30. & *q.* 2. *n.* 10. apud Card. de Luca. cum aliis censet dictam regulam favorabilem, utpote obviantem fraudibus & peccatis.) Luca *cit. nn.* 10. & 15. ubi: quòd hoc contingat per vim retrotractivam, in qua consistit fictio inducens effectum hunc veritatis super modo vacationis in favorem collatoris, cui fraus parabatur; econtrà hanc resignationem in odium parantis fraudem haberi pro omninò perfecta & effectuata, ita ut talis resignans beneficiatus ampliùs non sit, nec pergat in eo residere beneficium, idque per speciem quandam privationis vi *Regulæ de 20.* tradit Card. de Luca. *n.* 9. & 15. Neque hoc ipsum implicare, quòd nimirùm actus dici possit ab initio nullus, cùm vi retrotractivâ sic habeatur pro invalido, seu non acto ad favorem tertii, cui fraus imminebat, (idque magis per pœnalem quandam resolutionem, quàm per, seu ob deficientem voluntatem facientis actum, nempe resignantis ob non purificatam conditionem ab eo adjectam, & sine qua is aliàs non habuit animum faciendi) & tamen habeatur pro valido & perfecto respectu, & in odium alterius, qui culpatè egit, seu fraudem parabat, qualis est iste resignans, id, inquam, pluribus ostendit exemplis Card. Luca *à num.* 11. nimirùm in religioso ob delictum ejecto, qui quoad ei favorabilia habetur pro vero ejecto, & non ampliùs religioso, quoad odiosa ei, v. g. quoad observantiam votorum, aliáque professionis onera, manet & habetur religiosus professus. In hærede ob delictum reddito indigno hæreditate, qui quoad ei favorabilia desinit esse hæres; manet & habetur pro hærede quoad odiosa & præjudicialia.

4. Nihilominùs contrarium, nempe quòd hæc vacatio per obitum censeatur vera vacatio per obitum, & iste modus vacandi comprehendatur in regulis, dispositionibus, concessionibus, loquentibus de vacatione per mortem tanquam veriùs, æquiùs, sustentabiliùs, & quòd hodie servetur in praxi, tenent Tond. & ipse Paris. *loc. cit. nn.* 7. citans pro hoc Rebuff. *in pr. super regula illa. de infirmis.* Put. *decis.* 297. *l.* 3. qui sic testatur resolutum *in Bononiens. regressus.* 17. *Mart.* 1550. Rationem dat Paris. *loc. cit. n.* 8. & *seq.* nimirùm quòd, esto, quòd sit fictio, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quoad juris dispositionem, juxta Batt. *in*

leg. si qui pro emptore. de usucap. & idem importet fictio legis, quod ipsa veritas, seu æquipollet veritati, ut C. Parif. *conf.* 22. *n.* 10. *vol.* 2. & tantum operetur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero, ut Parif. *conf.* 128. *n.* 32. *vol.* 4. Nec dici posse verbum *censeatur* importare meram fictionem, dum in jure paria sunt, aliquid esse, & haberi pro tali, ut Parif. *cit. conf.* 22. *n.* 10. Ad quæ tamen dici posset, aliud esse veram vacationem per obitum, aliud æquiparati veræ vacationi per obitum, & operari eundem effectum cum illa. De cætero hujus posterioris sententiæ AA. supponunt, talem resignationem non admitti à Papa, & præservare jus resignanti, ut expressè Parif. *cit. q.* 9. *n.* 11. quod si verum, indubitatè vacat per obitum talis resignantis, vide dicta suprà ex Lott. *ad q. an concurrere possint vacationes duæ ex eadem persona.*

5. Respondeo quartò: per obitum resignantis, nempe in favorem, & non per resignationem vacat beneficium. Primò: si is moriatur ante admissionem, vel etiam post, ante tamen præstitum consensum, in Camera vel Cancellaria, beneficium vacat per obitum resignantis, & non per resignationem. Parif. *l.* 1. *q.* 4. *n.* 42. citans Put. *decis.* 92. *n.* 6. *l.* 2. ac dicens, esse commonem, adeòque gratia per resignationem non suffragatur. Parif. *ibid.* citans Bellam. Secundò: vacat per obitum illius, si servatæ non sint conditiones, eò quòd jus à resignante non abdicatur ante impletas illas conditiones; sive non abdicatur, nisi sub talibus conditionibus. Parif. *ibid. n.* 43. citans pro hoc plures Rotæ decis. Tertiò: si moriatur, antequam resignatarius acceptet. Parif. *de resig. loc. cit. nn.* 44. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 23. *q.* 4. Tond. *p.* 2. *c.* 4. §. 7. *n.* 18. Unde si resignans moriatur in mense reservato ante acceptationem resignatarii, semper durat reservatio. Tond. *loc. cit. nn.* 19. Quartò: si resignans moriatur, antequam resignatarius consentiat reservationi fructuum aut pensionis, quia non est perfecta resignatio. Parif. *cit. n.* 44. Azor. *loc. cit. q.* 3. Unde & nihil potest acquiri resignatario ex ista resignatione. Parif. *ibid.* Et resignatarius, qui in vita resignantis non consensit resignationi, aut pensionis reservationi, non potest id facere resignante mortuo; quia res non est integra, & jam beneficium vacavit per mortem. Parif. *n.* 42. juxta *decis. Rot. in Mantuana Canonic.* Item si lata sententia contra resignantem ante acceptationem resignatarii præjudicat resignationi. Parif. *nn.* 48. juxta *decis. Rot. in Toletan. Parochial.* 2. *Decemb.* 1551. teste Caputaq. *decis.* 90. *p.* 3. Quintò: quoties jus abdicatum non fuit à resignante per resignationem, utpote nullam (intellige etiam respectu ipsius resignantis) vel non effectuatam, putà v. g. si facta à procuratore excedente limites mandati, si facta patrono laico contempto, &c. Tond. *loc. cit. à n.* 7. Card. Luca. *de benef. disc.* 35. *n.* 3. & *d.* 36. *n.* 3. & *d.* 22. *n.* 4. Illud quoque notari potest, quod ait idem Tond. *p.* 1. *c.* 13. *n.* 17. in Gallia tria copulativè concurrere debere ad hoc, ut beneficium resignatum vacet per obitum resignantis: primum, quòd non fuerit facta publicatio resignationis, (quam ibi sufficit fieri intra triennium vivo resignante) secundum, quòd non sit capta possessio beneficii resignati. Tertium, quòd resignans post 6. menses in Curia, vel post unum mensem extra Curiam mortuus fuerit, & non tantùm mortuus fuerit, sed etiam tempore mortis adhuc fuerit in possessione, ita ut si unum ex his tribus deficiat, beneficium non vacet per obitum, sed per resignationem. Citat pro hoc Peleum. *in Commentar. Analyt. c.* 32. *nn.* 37. Gomes. *ad reg. de public. q.* 15.

Quæstio 34. Mors, ex qua inducitur vacatio, qualiter in supplicatione exprimatur & narretur, & narrata justificanda?

1. Respondeo ad primum: de hoc dictum satis *in q.* 2. *hujus* §. ubi quærebatur, quid veniat nomine mortis.

2. Respondeo ad secundum primò: dum vacatio per obitum inducta & narrata, & sic provisio Apostolica facta ex hujusmodi causa, probandus est. hic obitus per provisum, qui illum narravit, & in eo se fundat; si non etiam notorius sit, nec detur quis, qui eum in dubium revocet. Lott. *l.* 3. *q.* 10. *n.* 37.

3. Respondeo ad secundum secundò: si narrativa obitûs consideretur simpliciter, & non implicet præjudicium alterius, quàm illius, qui narratur & supponitur defunctus, (cùm hujus reputetur præjudicium levissimum; quia ubicunque is compareat, non defunctus recipit seu retinet beneficium suum, collatióque nulla est. Gonz. *gl.* 11. *n.* 99. Lott. *loc. cit. nn.* 38.) sufficit semiplena probatio per famam & vocem publicam, juxta doctrinam Batt. *in l.* 2. §. *si dubitetur. num.* 3. *ff quemad. testam. aperiat.* Gonz. *loc. cit. nn.* 39. juxta dicta suprà *in q.* qualiter probanda vacatio in genere.

4. Tertiò: si vera narrativa obitûs implicet præjudicium alterius, uti id contingit, ubi non simpliciter stringit modum vacationis, sed cum adjuncto aut temporis, aut loci, aut personæ, unde resultet reservatio in grave præjudicium inferioris collatoris, & provisi ab eo, quippè qui privandus est constito de reservatione) exigitur plena & concludens probatio obitûs, juxta doctrinam Batt. *loc. cit. n.* 2. Lott. *n.* 40. Gonz. *loc. cit. n.* 100. Vide dicta superiùs, ubi de probanda vacatione pro certo mense in ordine ad reservationem, ubi etiam ex eodem Gonz. qualiter hæc limitanda.

5. Respondeo tertiò: plenè probatur obitus ex confessione partis niæ seu venientis ex eadem vacatione, juxta regulam *leg. cum precum. c. de liberal. caus.* Lott. *ibid. q.* 10. *nn.* 42. Etiamsi confessio deduceretur ex titulo inutili. Lott. *n.* 43. citans Rot. *decis.* 117. *n.* 2. *p.* 1. *recent.* Item ex instrumento possessionis adeptæ. Lott. *n.* 44. citans Rot. *decis.* 605. *n.* 6. *p.* 2. Item ex actis publicis, putà libro Parochi, (idem est de libro hospitalis. Lott. *n.* 46. citans pro hoc Scraph. *decis.* 1456. *n.* 2. Farinac. *fragment. p.* 2. *n.* 336.) in quo consueverunt annotari nomina defunctorum. Lott. *n.* 45. citans Mand. *ad reg.* 18. *q.* 10. *n.* 4. Rebuff. *ad reg. constitut. to.* 2. *ad regist. baptismi & sepult. a.* 1. *gl.* 4. Greg. *decis.* 78. *n.* 2. &c. modò tamen partita de libro hujusmodi sit formiter extracta, id est, prout jacet, ne aliàs reputetur simplex fides. Lott. *cit. n.* 46. citans Gregor. *decis.* 359. *nn.* 5. Bellam. *in addit. ibid.* &c. Et modò formiter recognita sit manus ipsius Parochi. Lott. *ibid.* citans Rot. *decis.* 231. *n.* 1. *p.* 2. *divers.* Item probatio plena constituitur per testes referentes talia, unde mors notoriè inducitur; putà, quia viderunt mortuum, vel viderunt sepeliri, aut exhumari, aut decapitari, cum similibus, quæ de necessitate mortem concludunt. Lott. *n.* 47. ubi etiam ex Menoch. *de adipisc. remed.* 4. *n.* 675. & Rota *in Terason. Capella.* 28. *Novemb.* 1605. quòd istæ rationes reputentur sufficientissimæ, etiam ubi agitur de gravissimo præjudicio; & subjungit *nn.* 48. reputari etiam optimam rationem plenè probandi mortem ex teste vicino.

6. Respondeo quartò: ubi videri potest minùs plena hujusmodi probatio, potest ex coadjuvari, & sic integrari vel ex alia semiplena probatione. Lott. *n.* 49. juxta *decis. Rot.* 736. *nn.* 4. *p.* 2. *recent.* Gl. *in c.* 1. *de appel. v. famam.* Gregor. *decis.* 166. *n.* 6. & 8. Bart. *in l. admonendi. nn.* 48. *de jurejurando.* & alios, quos citat & sequitur Lott. *nn.* 50. & 51. testans, sic consuevisse Rotam mandare integrari minùs plenam probationem, ut constat ex *decis.* 117. *n.* 1. *p. recent.* v. g. dum cum uno teste de certa scientia concurrit fama probata per 2. testes. Lott. *loc. cit.* integrari quoque potest ex aliis adminiculis, putà, si cum uno teste de certa scientia veniant alii, qui audièrint pulsari campanam pro mortuo, vulgatùmque attestarentur, eam pulsari pro efferendo tali defuncto, & pòst vidisse familiam vel cognatos indutos vestibus lugubribus, etsi hi testes non dicant, se vidisse cadaver; istæ namque rationes simul sumptæ propemodùm mortem concludunt. Lott. *n.* 52. ex doctrina Bart. *in l. genero. n.* 6. *ff. de his, qui not. infam.* quin etiam satis probari aliquem esse mortuum, ait Cravetta *cons.* 127.

apud

apud Lott. *n.* 53. quòd pro tali eum reputent familiares & consanguinei deferentes lugubres vestes; sicut econtrà argui vitam ex eo, quòd vestes lugubres per eos non deferantur, tradit cum aliis Farinac. *fragm. p.* 2. *nu.* 325. apud Lott. *ibid.* cùm neque illud sit præjudicium maximum, id est, irretractabile, quale est, cùm agitur de pœna capitis, ut distinguunt Bart. *in l.* 2. *§. si dubitetur. ff. testam. quemad. aperiuntur.* Felin. *in c. quoniam frequenter. ut lite non contest. ibid.* Bald. Lott. *cit. n.* 53. qui *n.* 54. addit, id de plano procedere, ubicunque agitur de probando obitu secuto in remota aliqua parte à loco, in quo facienda probatio; eò quòd in hoc casu sufficiat probatio per famam in eo loco, in quo mors secuta asseritur, etiam ad effectum constituendæ devolutionis, ut Put. *decis.* 508. *l.* 2. aitque idem Lott. *n.* 56. & 57. id longè fortiùs obtinere, ubi quis supponitur mortuus in bello aut in mari, ut Farinac. *loc. cit. n.* 227. qui hos duos casus æquiparat: dum enim haberi non potest testimonium ab his, qui simul navigârunt, satis est id haberi à liberis & propinquis eorum, juxta *l. quoties. c. de naufrag.* ubi Bart. *loc. cit. n.* 5. apud Lott. *n.* 57. qui tamen *n.* 58. ait, id intelligi, si testes super hoc inducti formiter, id est, parte citatâ cum juramento sint examinati; id enim necessarium esse ad effectum justificationis gratiæ, quidquid aliàs sit ad effectum simplicis informationis de morte ex officio judicis, in quibus terminis loquuntur Sanch. *de Matrim. l.* 2. *D.* 46. *n.* 8. Felin. *in c. quoniam. n.* 24. & alii. Item *n.* 60. ait procedere, nisi in contrarium urgeant aliquæ conjecturæ de vita; eò quòd vita est quid magis expositum sensui, quàm mors: & asserere vivum sit affirmativum: asserere autem mortuum, sit negativum; unde etiam faciliùs credatur testibus asserentibus aliquem vivere, quàm asserentibus esse mortuum, ut Gabriel *de testibus. concl.* 4. *n.* 21. & Rota *decis.* 521. *n.* 6. *p.* apud Lott. *n.* 61. nisi fortè testes deponentes super morte magis invalescerent ratione ex aliquibus sensatis signis. Lott. *num.* 62. & Felin. *in c. in nostra. n.* 6. *de testibus.*

7. Respondeo quintò: cessante etiam casu, in quo gratia est fundata super tempore mortis, ex quo resultat reservatio, dum versamur in narrativa mortis expressæ pro explicanda simpliciter vacatione, mors ipsa omninò est justificanda, juxta dicta. Lott. *loc. cit. n.* 66. neque evitatur dicta probandi necessitas, quomodocunque supponatur vacatio per obitum ex antiquissimo tempore 100. annorum, etsi ea ætas reputetur aliàs longissimum tempus vitæ hominis, ut ait L. ult. *c. de sacrosanctis Eccl.* cùm exinde non possit constitui legitima mortis probatio; sed probatio hæc præsumptiva mortis est æquivoca, cùm frequenter reperiantur, qui ætatem hanc longè excesserunt. Lott. *n.* 7. & 73. citans Gabriel. *de præsumpt. Concl.* 16. *n.* 6. *&c.* quamvis dicat Lott. *n.* 77. se non negare illum lapsum temporis maximam præsumptionem mortis inferre, seu veriùs verisimilitudinem, ut Covarr. *var. resol. l.* 2. *c.* 7. *n.* 6.

Quæstio 35. An & qualiter probandum tempus obitûs?

Respondeo præter ea, quæ dicta sunt suprà de exprimendo & justificando mense vacationis, ubi vis est in tempore, illúdque est de substantia, nimirùm ubi in eo, resultante v. g. ex illo reservatione, fundata est gratia, debet præcisè & concludenter probari. Lott. *cit. q.* 10. *nu.* 63. ex Put. *decis.* 265. *l.* 3. Card. Luca. *de benef. d.* 16. *n.* 14. sic v. g. proviso Apostolico gerenti vires actoris contra provisum ab Ordinario tanquam reum & possessorem, incumbit onus probandi perfectè & concludenter reservationem tanquam fundamentum suæ intentionis, adeóque obitum contigisse in mense reservato. Card. Luca. *loc. cit.* eo tamen modo, quo fieri potest; dum enim agitur de morte naufragi, potest hoc tempus ob difficultatem alterius probationis probari per famam. Lott. *loc. cit.* juxta Rot. *decis.* 53. *à n.* 1. *p.* 2. *divers.* Card. Luca. *loc. cit. n.* 11. ubi: quòd iste rigor probationis congruus est, ubi mors sequeretur inter fideles, ubi servatur dispositio Tridentini super libro mortuorum, seu quòd aliàs mors probari posset per testes, qui fuerint præsentes funeribus, vel morti in propria domo secutæ; secùs enim, ubi agatur de probando mortem in bello vel in navigatione, seu in captivitate, aut tempore pestis cum similibus casibus accidentalibus; tum enim receptum est, mortem etiam levioribus adminiculativis probationibus justificari. Citat pro hoc Mascard. *de prob. concl.* 1075. *n.* 8. Sanch. *de matrim. l.* 2. *d.* 46. *n.* 17. Licèt autem obitus probetur per testes, dicentes, vidisse se talem sepeliri, non probatur tamen obitus in tali tempore, v. g. in mense Januario per dicentes vidisse se sepeliri in mense Januario; cùm potuerit contigisse obitus in Decembri, & differri sepultura ex causa aliqua ad primum vel secundum Januarii. Rota *in Sutrina Parochial.* 8. *Junii* 1588. apud Garc. *p.* 11. *c.* 1. *nu* 59. De cætero ad justificandum tempus mortis, seu pro constituendo certo hujusmodi tempore permissum est conjungere depositiones testium, putà duorum deponentium de mense, nihil autem dicentium de anno, & aliorum duorum deponentium de anno, & nihil dicentium de mense. Lott. *n.* 64. citans Cresc. *decis.* 3. *de prob.* Porrò, cùm consueverit frequenter celari mors; & hinc oriatur magna quandoque difficultas probandi tempus mortis; ubi de tali celatione est suspicio, potest imperrari officium judicis, ut exploretur veritas ex visione loci, in quo asseritur jacere is, de cujus vita dubitatur. Lott. *n.* 65. & 66. citans Boëtium *decis.* 188. *n.* 2. Gozadio. *cons.* 68. *n.* 9.

PARAGRAPHUS III.

De vacatione per mortem civilem, putà per contractum matrimonium, initam Religionem, vel etiam per militiam aut captivitatem.

Quæstio 36. An & qualiter vacet beneficium per contractum matrimonium per verba de præsenti?

1. Respondeo primò: matrimonium contractum per verba de præsente inducit vacationem omnium beneficiorum obtentorum. *c.* 1. & 3. *de clericis conjugat.* & *c. unic. eod. tit. in* 6. Castrop. *de benef. d.* 6. *§.* 6. *n.* 1. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 7. citans quamplurimos cum communi.

2. Respondeo secundò: inducitur hæc vacatio ipso jure absque ulla judicis sententia, etiam declaratoria. Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 42. *n.* 4. citans quamplur. tum Theologos, tum Canonistas. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 62. & 64. Castrop. *loc. cit. n.* 2. citans insuper Mascard. *de prob. concl.* 182. *n.* 1. & 2. Less. *l.* 2. *c.* 34 *dub.* 21. *n.* 112. Garc. *p.* 11. *c.* 8. *n.* 1. Gutiérr. *tr. de matrim. q.* 97. *n.* 2. Azor *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16 *q.* 4. Gonz. *gl.* 5. *n.* 43. *&c.* contra Caterium *de sponsal.* Rodriq. *in sum. to.* 1. *c.* 224. *n.* 1. & gl. *in c. conjugatus. v. ad sacros Ordines. de convers. conjugat.* quatenùs dicit, contrahentes debere privari beneficiis, adeóque supponitur jure ipso non privatos. Ratio responsionis est, quòd hæc vacatio non inducatur ob delictum, (quod nullum est, dum beneficiatus non habens majores Ordines nubit) sed ob assumptum statum incompatibilem. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Lott. *loc. cit. n.* 61. contrahens quippe matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquit, & eam pro derelicta habet. Castrop. *ibid.* & per electionem statûs istius incompatibilis ipsemet beneficium ejuravit, ideóque nullâ exspectatâ sententiâ, remanet ipso jure privatus beneficio. Lott. *n.* 62. Proinde in contrarium non facit, quòd textus nullus sit clarè hanc vacationem ipso jure inducens; sed neque obstat, quòd *c.* 1. *de cleric. conjugat.* dicatur, contrahentes compellendos esse districtione Ecclesiasticâ ad relinquenda beneficia: & *c.* 3. *eod. tit.* quòd debeant privari, & sint spoliandi: siquidem hæc & hujusmodi intelligenda sunt de com-

compulsione & spoliatione facienda quòad factum seu possessionem, cùm sint injusti possessores, gl. *in cit. c. 1. de cleric. conjug. v. relinquenda.* Castrop. *cit. n. 2.* quod verò dicitur *c. si quis verò, 31. dist.* & *c. quia tua, 12. q. 1.* quod Clerici non constituti in sacris Ordinibus, si continere non possint, sortiri debeant uxores, & stipendia sua accipere, intelligendum de stipendiis quibusdam temporalibus ob Ministerium aliquod in Ecclesia exercitum, non de beneficiis Ecclesiasticis, Castrop. *loc. cit.* juxta Abb. *in c. 1. de Cleric. conjugat.* Unde jam infertur, posse tale beneficium mox à contracto matrimonio, tanquam vacans, impetrari, Barb. *loc. cit. n. 9.* Item beneficium post matrimonium contractum non posse à beneficiato detineri, (& uti Barb. *loc. cit. n. 9.* citans pro hoc Sanch. *cit. d. 42. à n. 10.* teneri sub mortali illud statim dimittere) nec fructus ampliùs percipere; nec resignare in favorem, aut permutare, quia jus omne in beneficio jam amisit, Barb. & Sanch. *ll. cit.* Castrop. *loc. cit. n. 5.* citans insuper Gutier. *ubi suprà à n. 5.* Porrò responsionem extendit Lott. *l. c. n. 65.* ad quascunque dignitates Ecclesiasticas; nec non *n. 66.* ad magistratus Ecclesiasticos, quin & *n. 68.* ad feuda Ecclesiastica, nimirùm hæc eo ipso amittenda, nisi ex tolerantia Ecclesiæ consuetudo contrarium obtinuisset: pro quo postremo citat Jo-And. *ad c. fin. de Cleric. conjugat.*

Quæstio 37. An extendatur quoque responsio ad beneficiatos Græcos?

Respondeo negativè: Sive Clerici & Presbyteri Græci, seu Orientales conjugati legitimè habere possunt beneficia, modò ea sint constituta more Græcorum; secùs enim esset, si sit beneficium latinorum, Barb. *loc. cit. n. 19.* citans Carol. de Grassis *de effectibus Clericalibus, effectu 5. & 25. & 42. &c.*

Quæstio 38. An ergò eo ipso jure amittantur quoque jura alia omnia ad beneficia, & in specie, quid in hoc circa pensiones?

1. Respondeo quoad omnia affirmativè: Dum enim matrimonium est status incompossibilis cum beneficio, est etiam talis status respectu juris ad illud, Castrop. *loc. cit. n. 4.* Sanch. *loc. cit. n. 7.* relatis plurimis, Garc. *p. 11. c. 8. n. 2.* sic exspirat hoc ipso exspectativa, si quam habebat, Lott. *cit. q. 26. n. 70.* nec eam recuperat soluto matrimonio, Lott. *ibid.* juxta gl. *in c. unic. de cleric. conjug. in 6. v. Clericulus*, sic amittit jus accessus & regressus, & similia, Paris. *l. 1. q. 6. v. 14.* Barb. *loc. cit. n. 15.* Lott. *loc. cit. n. 69.* citans Chok. *ad reg. 65. n. 7.* Sanch. *loc. cit. n. 7.* sic pari modo amittit jus, si quod acquisivit ad beneficium vi electionis vel præsentationis, ut Paris. *l. 1. q. 1. n. 14.* dicens, esse communem, & citans pro hoc Covar. *super 4. decret. p. 2. c. 6. §. 3. n. 5.* quia contrahens matrimonium hoc ipso tacitè videtur renuntiare non tantùm beneficio, sed & omni juri competenti ad beneficium Ecclesiasticum.

2. Respondeo ad secundum: amittit quoque jus percipiendi pensiones Ecclesiasticas, Lott. *loc. cit. n. 67.* Barb. *loc. cit. n. 14.* Castrop. *cit. n. 4.* citans Tusch. *lit. p. concl. 717. n. 8.* & seipsum *d. 1. de benef. p. 11. §. ult.* Paris. *loc. cit. n. 15.* (ubi, quòd talis tacitè resignavit pensioni ex causa cessionis sibi reservatæ) citans pro hoc Gigas *de pension. q. 54.* & Rot. *in Adjucensi pensionis, 4. Junii, 1546.* cùm enim pensiones succedant loco beneficii, eodem modo vacant ac beneficia, Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 39. An per matrimonium extinguatur quoque dispensatio aliàs obtenta, & habilitans ad beneficium?

Respondeo negativè, Garc. *p. 11. c. 8. n. 2.* ex Sanch. *loc. cit. n. 7.*

Quæstio 40. An ergo etiam sponsalia seu matrimonium contractum per verba de futuro inducant hanc vacationem ipso jure, vel saltem per sententiam?

1. Respondeo ad primum negativè, Lott. *loc. cit. n. 73.* Sanch. *loc. cit. nu. 1.* Garc. *loc. cit. n. 19.* Castrop. *loc. cit. nu. 3.* citans Less. *ubi suprà, nu. 114.* Barb. *loc. cit. n. 17.* citans insuper plures alios; sponsalia enim per verba de futuro non sunt matrimonium, sed via ad illud, ac proindè non constituunt statum incompatibilem cum beneficio, Castrop. *loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum: Neque contrahenti sponsalia imminet pœna amissionis beneficii per sententiam, Lott. *n. 74.* quamvis Less. *de justitia, l. 2. c. 34. n. 114.* talem mereri privationem dicat, tum quòd non possit retinere beneficium, si velit promissioni sponsalium satisfacere; tum quia dedecorat statum Ecclesiasticum, contrahendo sponsalia retento beneficio; quam tamen doctrinam Lessii non placere sibi, dicit Garc. *n. 19.*

Quæstio 41. Num beneficium ob initum matrimonium amissum adhuc vacans recuperet, dum uxor necdum consummato matrimonio ingreditur religionem, aut morte naturali decedit?

Respondeo negativè, Lott. *cit. q. 26. n. 72.* Castrop. *loc. cit. n. 6.* Sanch. *cit. d. 42. n. 6.* Garc. *loc. cit. n. 3.* Barb. *loc. cit. n. 11.* citans Squillant. Sayr. &c. à qua sententia communi Doctorum, quæ in hujusmodi vim magnam obtinet, etsi dicat Less. *loc. cit. n. 113.* se non facilè recedere, inclinat tamen non parùm in contrarium, nimirùm quòd talis in conscientia non teneatur jam dimittere beneficium, (supponimus quòd manserit in ejus detentione) nisi per judicem privetur: verùm responsio nostra sequitur ex dictis; jus enim in beneficio extinguitur per matrimonium, etiam non consummatum, Barb. *loc. cit. n. 20.* Lott. *loc. cit.* Castrop. *n. 3.* jus autem beneficiorum semel extinctum non reviviscit sine nova collatione, Castrop. *cit. n. 6.*

Quæstio 42. An Episcopus dispensare possit, ut beneficiatus beneficium simplex retineat post matrimonium contractum, saltem cum virgine?

Respondeo negativè, Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. nu. 7.* dicens: sic receptum communi omnium consensu, citans Host. Abb. Card. *in c. Joannes, & c. 1. de cleric. conjug.* Castrop. *loc. cit. n. 7.* eò quòd Clericus, dum transit ad statum conjugalem (utcunque sub aliquibus circumstantiis retineat privilegium Fori & Canonis, Lot. *loc. cit. n. 61.*) jure communi efficiatur laicus, in quo ut habeat beneficium, alius à Pontifice dispensare nequit, Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 43. An, & qualiter vacet beneficium ob matrimonium invalidè, seu nulliter contractum?

1. Respondent primò universaliter, probabilius videri beneficium non vacare ipso jure ob contractum nulliter matrimonium, quæcunque demùm sit causa hujus nullitatis, Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 113.* Castrop. *loc. cit. n. 9.* Sanch. *l. 7. de matrim. d. 43. n. 3.* contra Decium. *cons. 166. n. 1. vol. 1.* Imol. *in Clem. gratia. n. 25. de rescrip.* Diaz. & alios, censentes, privatum esse ipso jure, qui ignoranter bonâ fide nulliter contrahit matrimonium, non verò eum, qui scienter contrahit, eò quòd sciens matrimonium nullum, non possit censeri velle contrahere, sed illudere, adeòque nec velle renuntiare beneficio. Item contra Garc. *loc. cit. n. 8.* censentem contrarium, nempè non ignoranter, sed scienter contrahentem nulliter, esse ipso jure privatum, eò quòd is gravissimè delinquat, attentando malitiosè statum incompatibilem cum beneficio assumere, ob quod delictum beneficio privatus sit ipso jure, argumento

cap.

cap. cum qui de prab. in 6. ignoranter verò contrahens non faciat actum beneficio contrarium, nec delinquat, nec dici possit facto suo renuntiare beneficio. Rationem responsionis hanc dat Castrop. *cit. nu. 9.* quòd textus hanc privationem inducentes loquantur solùm de matrimonio legitimo, ut patet ex *tit. de Clericis conjugat.* & ratione, quam dant hi textus; nimirùm Divinis obsequiis vacare non posse, qui uxori & voluptatibus carnis addictus est; hæc enim ratio locum habere nequit in contrahente nulliter; quippe qui per tale matrimonium non addicitur uxori: sic quoque nullibi in jure delictum illud matrimonii nulliter attentati hac pœna privationis ipso jure affectum est. Et dum ignoranter quis processit, valet ratio à Garc. adducta, nempè quòd neque delictum admisit, neque statum incompatilem assumpsit, etsi assumere attentavit; nec censeatur renunciasse quis beneficio, nisi casu, quo verè matrimonium contraxerit; hæc enim conditio involvitur, Castrop. *n.* 10. & huc ferè recidit ratio altera, quam adjicit Castrop. *cit. n.* 9. hinc jam

2. Respondent iidem Castrop. & Sanch. in particulari primo: quòd beneficiatus in solis minoribus constitutus, contrahens matrimonium cum consanguinea vel affine in gradu prohibito, (idem est de alio simili impedimento dirimente) non est ipso jure privatus beneficiis obtentis, sive ignoranter, sive scienter processerit, Castrop. *nu.* 11. citans Sanch. *ubi antè, n.* 5. Idem dicunt de constituto in Ordinibus sacris, Castrop. *n.* 14. item de contrahente nulliter ob defectum formæ requisitæ; quia nempè contrahit sine Parocho legitimo vel testibus, Castrop. *n.* 13. vel ex defectu consensûs proprii vel alterius partis, Castrop. *n.* 12. vel ob defectum ætatis, Castrop. *n.* 16.

3. Verùm ab hac doctrina Thomæ Sanch. quòd matrimonio existente nullo etiam ex alio defectu, quàm ex defectu consensûs, ætatis, libertatis, non indicatur vacatio beneficii ipso jure, sed tantùm privatio per sententiam ob delictum; dum nimirùm quis scienter contrahit nulliter; ab hac, inquam, sententia cavendum esse, ait Lott. *l. 3. q. 26. n. 76. & n. 79.* dicit hanc assertionem esse erroneam, ut advertunt Covar. *de matrim. p. 2. c. 6. §. 3. n. 4. ad fin.* Cævallos *in suis communibus, tom. 1. q. 147. nu. 4. & 5.* & Rotam sequi doctrinam contrariam, *decis. 8. p. 3. recent.* eandem doctrinam sequuntur Gonz. *gl.* 15. *n.* 44. & *gl.* 57. *n.* 44. & 45. ubi: quòd quando lex ipsa vel dispositio potiùs consideravit ipsum factum, quàm effectum, pœna incurritur ex solo facto; quamvis illud jure non subsistat, ut Bartol. *in l. quod ergo, n. 1. ff. de his qui notantur infam.* Et hinc Clericus contrahens nulliter perdit ipso jure beneficium. Item Tond. *in qq. benef. p. 2. c. 5. n.* 18. dicens: in ordine ad incurrendam hanc pœnam privationis ipso jure non inspiciendam facti validitatem, sed factum ipsum, distinguitque Lott. fundamenta illius doctrinæ *n.* 80. & *seq.* dum ait primò *n.* 80. pœnam illam amissionis beneficii jure non pendere neque à tacita illa renunciatione, neque ex incompatibilitate ex statu contrario statui beneficiali validè impresso, sed ab attentatione talis statûs, & productione talis statûs ad aliquod esse de facto; dum enim matrimonium non declaratur nullum, etiamsi exstaret impedimentum Canonicum, quia tamen haberet consensum, in quo consistit tota ejus formalitas seu forma, tenet mero jure, & inducit publicam honestatem. Dum secundò ait *n.* 80. & 81. non urgere, quòd dicitur, nullum reperiri textum inducentem hanc amissionem ipso jure, & pœnalia non esse extendenda; nam advertendum, rationem textûs *in c. 1. de Cleric. conjugat.* non fundari super alio, quàm super incongruentia facti respectu statûs, quæ tam est in matrimonio de facto, quàm in matrimonio de jure; modò appareat de ejus formalitate ex consensu. Et pœnam ibi inductam non respicere aliud, quàm injuriam statui Clericali illatam: quin & ipsi Papæ per actum illum statui Clericali contrarium, ut ex reatu dicto notat Cardin. *in c. Joannes, num. 9.* atque ita pœnam hanc non extendi à casu ad casum; cùm militet semper eadem punitionis ratio; (ubi autem viget eadem ratio, non dicitur casus comprehensus per extensionem, sed per intensionem, Lott. *n. 83. juxta l. jura, ff. de LL. l. si liberum, c. de nuptiis, &c.*) ac propterea non attendi validitatem vel invaliditatem matrimonii, dum legislator magis consideravit factum, ex quo consurgit delictum, quàm juris effectum, ut Cardin. *in Clem. 1. n. 2. de consang. & affin.* & Felin. *in c. ex tenore, n. 9. de rescript.* quin & (quod etiam directè oppugnare videtur doctrinam Garciæ, & aliorum, censentium ignoranter bona fide contrahentem nulliter non privari ipso jure) Ecclesia (quæ aliàs de occultis seu internis non judicat) ex eo actu adversante statui Clericali censet Clericum habere beneficium pro derelicto, & ideò illum tanquam transfugam dictâ pœnâ punit; licèt enim conjugium posset esse honestum, (idem est, dum nulliter contractum sine culpa ab insciente) electionem tamen meliorem deseruisse, transgressio est, ut inquit textus *in c. 120. q. 3.* Lott. *n.* 84. & 85.

4. Porrò hîc notandum, quòd etsi plures & communiùs adhæreant huic doctrinæ; nimirùm vacare ipso jure beneficia ob matrimonium nulliter contractum, sive scienter, sive inscienter; aliqui tamen eorum exspectandam dicant sententiam declaratoriam facti, nisi factum sit adeò notorium, ut non esset exspectanda declaratio. Sic sentit S. Felicius. *decis.* 15. apud Tond. *p. 2. c. 5. §. 5. n.* 22. ubi etiam *n.* 24. observat idem Tond. pariter ipso jure amitti quoque pensiones ob matrimonium nulliter contractum, ob alium, quàm defectum consensûs. Nunc ergò relinquendo, vel potiùs præscindendo ab illa doctrina, Castrop. & Sanch. & supponendo tantisper hanc Lotterii doctrinam, aliorúmque, hinc inde tamen eam variè modificantium, juxta illam respondendum in particulari, quare sit

Quæstio 44. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu consensûs?

1. Respondeo primò: Si defectus consensûs sit ex parte ipsius beneficiati, ob ejus v. g. amentiam, vel vim, aut etiam metum cadentem in virum constantem, non vacant ejus beneficia, nec ipso jure, nec per sententiam; quia nec matrimonium verè assumpsit, nec verè attentavit assumere, Lott. *loc. cit. n.* 75. Barb *loc. cit. n.* 18. Garc. *p.* 11. *c.* 8 *n.* 10. Sanch. *loc. cit. d.* 43. *n.* 7. Castrop. *loc. cit. n.* 12. Et est communis omnium; tam qui sequuntur doctrinam illam aliàs generalem Sanch. quàm qui contrariam sectantur viam.

2. Respondeo secundò: si defectus ille consensûs sit ex parte beneficiati, utpotè fictè & simulatè solùm consentientis, vacant ipso jure ejus beneficia, ob attentatum matrimonium, Castrop. *cit. n.* 12. ex sententia & juxta doctrinam aliorum illorum auctorum, etsi ipse, ut vidimus, sentiat contrarium.

3. Respondeo tertiò: si defectus consensûs est ex parte mulieris, sive illa vi & metu compulsa, vel etiam aliàs fictè contrahat, vel etiam ob amentiam similéve impedimentum consensum liberum præbere nequeat, beneficiatus amittit ipso jure beneficium; quia undecunque demum ortus ille defectus consensûs in muliere, ex parte Clerici de facto est matrimonium attentatum, & quidem culpabiliter, dum istum defectum scit Clericus, Castrop. *cit. n.* 12. ex mente aliorum illorum Auctorum, Azor. *p.* 2 *l.* 7 *c.* 16. *q.* 6. & id quidem conformius ad doctrinam illam generalem, Lott. contra Garciam, qui quidem admittit prius, dum nimirùm deest consensus ille ob vim vel metum: & *n.* 12. citat pro hoc Sayr. *de cens. l. 6. c. 5. n. 13.* Gigas *de pens. q. 54. n. 10.* Diaz. &c. negat tamen *num.* 11. de altero; dum nimirùm ille consensus deficit ob amentiam, eò quòd hoc sit perinde ac contrahere cum imagine aut dormiente, & citat pro hoc Gigas *ubi antè.* Rossiniac. *de benef. c. 3.* contra Sayr. Azor & alios. Porrò notandum hîc ex Tond. *p. 2. c. 5. §. 2. n. 18.* in fine: quòd etsi consensus

hîc deficiat, quando quis ex metu, aut non habens intellectum, contraxit, non tamen censeatur defecisse, dum reverà præstitus est; lex tamen illum annullat.

Quæstio 45. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu ætatis, eò quòd uterque vel alteruter sit impubes, neque malitia suppleat intellectum, neque ut addit Azor, sint proximi pubertati, qualis censetur, qui distat solùm 6. mensibus à pubertate?

Respondeo: stante etiam de cætero sententiâ illâ Lotterii, si Clericus, esto, ipse sit pubes, contrahat, sive scienter, sive inscienter, cum impubere, etiam non secutâ copulâ, ut expressè addit Garc. non videtur adhuc ipso jure amittere beneficium, eò quòd talis contractus, etiam celebratus per verba de præsenti, ex juris interpretatione resolvatur in sponsalia de futuro, juxta *c. unic. de sponsal. impub. in 6.* omnes autem sentiant per sponsalia de futuro non vacare beneficium (& ut Castrop. licèt diceretur matrimonium attentatum; dicta tamen vacatio non inducatur ob quamcunque attentationem, sed ob attentationem nullam inducentem obligationem.) Castrop. *loc. cit. n.* 15. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 15. Garc. *loc. cit. n.* 20. *&* 21. citans insuper Diaz. *in pract. crimin. c.* 80. *n.* 6. Covar. 4. *decretal. p.* 2. *c.* 6. §. 3. *n.* 4. Jul. Clar. *pract. l.* 5. *q.* 73. *n.* 3. *&c.* contra Rotam. *decis.* 1. *de sponsal. in antiq.* Staph. *de lit. grat. tit. de var. mod. vac. modo* 5. *num.* 9. Mandos. *de ætate minori.* Decia. *l.* 7. *c.* 22. *n.* 7. citatos à Castrop. item contra alios limitatiùs aliquantò procedentes, dum volunt perdi beneficium ipso jure, si Clericus sit pubes, secùs si is sit impubes; vel etiam, si is scienter contraxit cum impubere, secùs si inscienter.

Quæstio 46. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter ex defectu formæ requisitæ à Trid. nempe sine parocho legitimo aut testibus?

Respondeo: conformiùs & magis consequenter ad sententiam illam Lotterii dici vacare beneficium ipso jure; matrimonium siquidem contractum cum impedimento dirimente eatenùs privat ipso beneficio, quatenùs contrahens attentavit ipso facto statum incompatibilem assumere; hæc autem eadem ratio militat, dum matrimonium est nullum ex defectu hujus formæ requisitæ. Castrop. *loc. cit. n.* 13. contra Garc. *loc. cit. n.* 15. innitentem huic fundamento; quòd ex actu nullo propter defectum formæ seu solennitatis non incurratur pœna, ut Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 2. *n.* 8. & non adhibitâ formâ requisitâ perinde sit, ac si actus non fieret; & citantem pro se Sanch. *loc. cit. d.* 48. *n.* 8. Ledesm. *de matrim. q.* 55. *num.* 9. *dub.* 4. Rodriq. *in sum. c.* 30. *nu.* 9. Vegam. *p.* 1. *c.* 36. *casu* 20. *ad quartum*, *&c.*

Quæstio 47. An vacet beneficium ob matrimonium contractum nulliter, quia beneficiatus erat in Ordinibus sacris?

Respondeo: magis consequenter dici vacare ipso jure propterea beneficium; eò quòd sicut ligati alio impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, affinitatis, sint æquè inhabiles ad contrahendum, quàm constitutus in Ordinibus sacris, & tamen incurrant dictam pœnam. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 5. citans Covar. *de matrim. p.* 2. *c.* 6. §. 3. *n.* 4. Staph. *de lit. grat. tit. de var. mod. vac. modo* 5. *nu.* 8. Cuch. *in instit. majorib. l.* 4. *tit.* 12. *n.* 215. Roffiniac. Anchar. & alios, quos citat Garc. *loc. cit. n.* 18. contra Less. *de justitia. l.* 2. *c.* 34. *n.* 115. qui hanc dat rationem, quòd matrimonium illud sit irritum, & talis compellendus manere in suo Ordine suscepto; unde non conveniat, ut ipso facto sit privatus, ne fortè cogatur mendicare; sed hæc ratio firma non est; quia habet etiam locum in privando per sententiam. Item contra Barb. *l.* 3. *juris Eccles. c.* 14. *n.* 16. citantem pro hoc Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 42. *n.* 4. Filiuc. *tr.* 41. *c.* 8. *n.* 6. *&c.* Item contra Garc. *loc. cit. n.* 17. insistentem fundamento jam refutato, quòd talis sit omninò inhabilis ad contrahendum, adeóque solùm veniat privandus per sententiam; ac citantem insuper pro hoc gl. fin. Imol. *in c.* 1. *de cleric. conjugatis.* Enriquez. *in sum. l.* 7. *c.* 36. §. 1 Mascard. *concl.* 182. *n.* 5. *&* 6. qui etiam dicat esse communiorem. Sayrum. Nav. Lopez. &c.

Quæstio 48. An ex consensu & auctoritate Episcopi sacerdos possit redire ad beneficium, postquam doluit de matrimonio à se nulliter contracto?

Respondet Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q* 8. affirmativè; eò quòd *in c. sanè. de Cleric. conjug.* concedatur Episcopo, ut juris rigorem hac in parte relaxare valeat eâ conditione, si Clericus longam pœnitentiam egerit & laudabilem vitam; verùm id intelligendum de alio beneficio: beneficium siquidem quod is amisit, dum diu vacare non debet, usque dum is longam pœnitentiam agat, vel certè denuò vacaret possessore intermedio defuncto; aut etiamsi adhuc à prima vacatione pergeret vacare. Intelligendum tamen non est, quòd illud denuò possit adire, etiam post actam pœnitentiam sine nova collatione, juxta dicta suprà.

Quæstio 49. An & quid probandum impetranti beneficium vacans ob contractum matrimonium?

1. Respondeo primò: debet probare factum ipsum matrimonii contracti formaliter per verba de præsenti; adeóque non sufficit probare sponsalia. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 73. non tamen tenetur probare subsecutam copulam; quia, ut dictum etiam matrimonium non consummatum parit dictum effectum amissionis beneficii.

2. Respondeo secundò: hunc ipsum factum matrimonii debet probari indubitanter, ut ex eo inducatur vacatio beneficii. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 8. ubi addit, hinc non sufficere, quòd lata esset sententia pro validitate matrimonii, si pendet causa restitutionis in integrum; pro quo citat Calder. *decis.* 180. *n.* 1. quod tamen credo non subsistere in casu attentati matrimonii; sufficeret enim hanc attentationem probari indubitanter, etsi matrimonium esset, & per sententiam declararetur nullum; idque consequenter dictis.

Quæstio 50. An & qualiter vacet beneficium per ingressum religionis?

1. Respondeo: per professionem religiosam tacitam vel expressam beneficia in statu sæculari obtenta ipso jure vacant. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *nu.* 8. (ubi: quòd quando obtinens in titulum beneficium sæculare efficitur religiosus, per ingressum religionis inducitur vacatio ipso jure.) C. de Luca. *de benef. d.* 62. *nu.* 4. Castrop. *loc. cit. p.* 3. §. 7. *n.* 1. Garc. *p.* 11. *c.* 9. *n.* 1. Gonz. *gl.* 15. *n.* 45. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *nu.* 3. citatis quamplurimis, *juxta c. beneficium. de regularib. in* 6. & ibi DD. communiter: ex quo textu etsi aliqui, ut Pavin. *de pot. cap. sed. vac. prælud.* 7. *n.* 10. Staphil. *de lit. grat. tit. de var. mod. vac. modo* 6. *nu.* 1. simplicem vacationem desumant; rectiùs tamen inde deducitur, quòd vacatio hæc inducatur ipso jure. Lott. *loc. cit.* citans pro hoc Tholosan. *de benef. c.* 25. *n.* 18. Rotam *in Toletan. benef.* 6. *Junii* 1605. Ratio autem hujus datur à Castrop. *loc. cit.* quia per professionem religiosam religiosus redditur incapax dominii, & habendi quid proprium. Sic Lott. *loc. cit. n.* 9. rationem hujus vacationis in incompatibilitate status regularis cum ipso beneficio constituit. Pari modo ipso jure vacant omnia jura ad beneficia, & pensiones Ecclesiasticæ amittuntur.

Card.

Card. Loca *loc. cit. n.* 5. Castrop. *loc. cit.* citans Sanch. *in Decalog. c.* 4. *n.* 5. & 15. Barb. *loc. cit.* & citati ab eo pro primaria responsione.

2. Dixi primò: per professionem religiosam; qualis quia non est, quam emittunt quorundam Ordinum militarium professi, putà Equites S. Jacobi Calatravæ, Alacantaræ, &c. utpote qui religiosi non sunt, per hanc professionem non vacant eorum beneficia & pensiones: (vide tamen, quæ habet Garc. *p.* 7. *c.* 10. *n.* 9. ubi ex Hojeda, quòd Commendatario Ordinis S. Jacobi Calatravæ, & Alacantaræ, & similium admitti non possint ad beneficia sæcularia, cùm sint religiosi, & Canonicorum S. Augustini Regulam teneant; Et quæ habet idem Garc. *p.* 1. *c.* 4. *à nu.* 21. ubi: quidquid sit hoc, an sint verè religiosi, an solùm largo modo, (quod secundum rectiùs dicitur) sunt tamen personæ Ecclesiasticæ, & ad effectum, ut non possint habere beneficia sæcularia, censeri regulares, ut constat ex *constitut.* 71. *Pii V.* secùs est de Equitibus S. Joannis seu Melitensibus, utpote qui professionem religiosam emittunt, & sunt propriè religiosi. Barb. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit. nu.* 2. citans Sanch. *l.* 7. *in decal. c.* 29. *n.* 4.

3. Dixi secundò: per professionem expressam vel tacitam; circa quod obiter hîc observandum primò: professionem tacitam illam dici, quæ infertur per conjecturas & signa extrinseca. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 38. & fieri censetur per actum aliquem professis proprium, v.g. per præsentiam in Capitulo & actibus Capitularibus, & ferendo suffragium; ac præcipuè per gestationem habitûs professorum distincti ab habitu non professorum (non distinctione aliquâ latente, putà, ex benedictione, sed patente ex colore, vel scissura, aliâve extrinseca forma. Lott. *n.* 42.) scienter suscepti (intellige solenniter de manu habentis potestatem. Lott. *n.* 39. citans Decian. *cons.* 18. *nu.* 11. *l.* 3. Gratian. *discept. for. c.* 40. *n.* 37. item sciente Capitulo; si enim aliàs novitius exacto probationis anno continuaret in gestatione habitûs professorum, etiam distincti, non sciente vel consentiente Capitulo, non induceretur tacita professio; eò quòd non sufficiat ad hoc, quòd ingressus religionem declaret facto aliquo se profiteri; sed exigitur simultanea acceptió Superioris & Conventûs. Lott. *n.* 47. citans Menoch. *lib.* 6. *præsump* 83. *n.* 15. Azor. *p.* 1. *l.* 12. *c.* 5. *q.* 3.) & delati ad dies aliquot; hoc enim ipso fit tacitè professus & religioni obligatus. Vide Engels *ad tit. de regular. n.* 25. dum de cætero per habitûs, quem novitii soli gestare solent, gestationem, etiam ad viginti annos, non induceretur professio tacita. Lott. *n.* 43. ex Abb. *in c. ex parte. de regular. n.* 3. Secundò: hanc tacitam professionem per Trid. *sess.* 25. *de regular. c.* 15. nec alibi sublatam esse. Lott. *loc. cit. nu.* 40. Engels *loc. cit.* Garc. *p.* 11. *c.* 9. *nu.* 8. juxta declarationem sacræ Congreg. modò tamen servetur forma & modus à Trid. *loc. cit.* præscriptus: ut scilicet actus ille, per quem inducitur hæc tacita professio, fiat liberè, scienter, cum intentione profitendi post annum 16. ætatis, & tempus noviriatûs absolutum à religione acceptetur, &c. Engels & Garc. *ll. cit.* Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 24. *n.* 12. Barb. *ad cit. c.* 15. *Trid.* Porrò his non obstantibus, si dispensetur cum novitio, inducenda aliàs per professionem vacatio impeditur, etiam secutâ professione, sive hæc dispensatio fiat per modum commendæ per Papam, sive aliter, ut non ipse religiosus, sed monasterium ex ejus persona fruatur beneficio, ut Staph. *de lit. grat. tit. de var. mod. vac. modo* 6. *n.* 4. Lott. *cit. q.* 26. *n.* 14.

Quæstio 51. Num professione existente nullâ, vacent adhuc beneficia, sicut dictum de matrimonio nulliter contracto?

Respondeo negativè; sed declaratâ professione nullâ, repetere seu adire potest suum beneficium: sive hæc nullitas proveniat ex defectu ætatis, sive ex defectu vel interpolatione Novitiatûs, vel aliunde. Lott. *cit. q.* 26. *n.* 32. Disparitas videtur ex eo erui, quòd, ut dictum, beneficiatus contrahens matrimonium deserat electionem status melioris, ob quod punitur dictâ privatione beneficii; in præsenti autem assumitur vel attentatur status melior, ob quod nemo privandus.

Quæstio 52. An etiam citra emissam professionem per ingressum religionis (prout contingit in Societate JEsu, ubi vota emissa post biennium Novitiatûs simplicia constituunt verè religiosum, speciali jure, seu Pontifice sic statuente; adeóque ibi ingressus in religionem distinguitur ab emissione professionis, per quam aliàs in aliis Ordinibus ingreditur quis religionem) vacent beneficia præhabita?

Respondeo: per dictum ingressum religionis in Societate non vacant ipso jure habita aliàs tempore noviriatûs beneficia, nec pensiones, sed has & illa validè & licitè retinere possunt, tametsi non possint de illis eorumque fructibus sine consensu Superioris sui, saltem licitè, disponere; quia per dicta vota non privantur dominio. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 5. Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 29. *num.* 10. Veruntamen ex præscripto ipsius Societatis, nimirùm *can.* 5. *congreg.* 3. *generalis.* antequam dicta vota simplicia emittantur, seu ante ingressum in Societatem beneficia quæcunque Ecclesiastica habita resignare debent, non obstante *Can congreg. prima.* quo cautum aliàs erat, ne nostri, qui tempore novitiatûs haberent beneficia, cogerentur ea relinquere ante professionem, nisi jubente Generali, Commissario vel Provinciali post annum primum probationis. Atque ita modò post expletum Novitiatum vacant eorum beneficia non aliunde, quàm vi dictæ resignationis factæ. Castrop. *loc cit.* Sanch. *loc. cit. n.* 7. De cætero per professionem solennem, uti & per vota Coadjutorum (utpote per quæ redduntur omninò incapaces bona vel jura acquirendi & retinendi) vacant ipso jure beneficia ab iis habita in sæculo. Barb. *loc. cit. n.* 4. Castrop *cit. n* 7.

Quæstio 53. Quid hac in re dicendum de Conversis?

1. Respondeo primò: supponendo, juxta *c. ut lex.* 27. *q.* 1. duplex esse genus Conversorum, videlicet professorum, & non professorum. Lott *l.* 3. *q.* 26. *n.* 21. Conversus professus dicitur, qui ingressus monasterium vel Ecclesiam regularem non simpliciter tantùm obedientiam, sed formaliter emisit obedientiam monachalem, æquipollentem professioni, qualis dicitur ea, juxta Archid. *in cit. c. ut lex.* ubi quis abnegat propriam voluntatem, & deinceps eam (intellige plenè, & in omnibus, & in perpetuum) subjicit voluntati Superioris regularis. Lott. *loc. cit. à nu.* 19. Conversus non professus est, qui solùm ingressus monasterium assumpsit habitum, & simpliciter obedientiam promisit citra formalem illam emissionem obedientiæ monachalis. Infertur ex iis, quæ habet Lott. *loc. cit. n.* 18. quem in finem notanda, quæ habet Lott. *ibid. à n.* 15. ex Gemin. *in c. beneficium. de regular. in* 6. *n.* 5. ubi: quòd valdè inter se differant hæc duo: ingredi monasterium, & ingredi religionem; ac proinde ex uno ad aliud malè inferri; ingressus enim monasterium conficitur per assumptionem habitûs; ingressus in religionem non nisi per professionem seu emissionem 3. votorum substantialium solennium, intellige, extra Societatem JEsu. Hoc supposito,

2. Respondeo secundò: Conversum professum hoc ipso amittere per talem professionem beneficia; Conversi verò non professi beneficia, si quæ habet, non videri eo ipso per talem ingressum amitti, pari ferè ratione, quâ paulò pòst dicetur de Novitio; licèt enim Conversus, ut ait Lott. *loc. cit. n.* 18. per transitum ad Ecclesiam regularem intelligatur vovisse,

& renunciare propriis, ut *gl. in cit. c. ut lex.* possitque videri transivisse ad statum incompatibilem eum beneficio; Id tamen non intelligendum, nisi quando secuta esset formaliter emissa illa obedientia monachalis, æquipollens professioni, ac si evaderet Conversus professus.

Quæstio 54. An vacent beneficia per ingressum monasterii, seu per Novitiatum, præcipuè, si is ultra tempus consuetum produceretur?

Respondeo ad primum negativè: seu Novitium retinere sua beneficia. Castrop. *loc. cit. n. 3.* Lott. *cit. q. 26. à nu. 10. & n. 24.* cum communi, constat expressè ex *cit. c. beneficium. de regular.* Siquidem ante professionem expressam, seu verbalem, vel tacitam non potest prætendi status ille incompatibilis impressus; cùm Novitius (ut cum gl. *in cit. c. beneficium. v. conferre.* inquiunt Nav. *cons. 4. de Sacramentis non iterand.* Sayr. *in floribus. decis.* 14.) teneat medium quendam statum inter sæcularem & religiosum, & sit quasi dubius de statu suo futuro. Lott. *n.* 10. & 11. adeoque non tantùm retinet suum beneficium, sed etiam est capax aliorum, si quæ illi conferantur. Lott. *nu.* 13. de quo postremo actum à nobis alibi. Unde etiam, sicut ingressus monasterium, receptúsque ad habitum, si quidquam conferat donétque monasterio, & mox ad sæculum regrediatur, omnia donata habet ut priùs, resolutâ donatione, etiam citra aliquod pactum. Lott. *n.* 23. citans Nattam. *cons.* 180. *n.* 5. Dec. *cons.* 56. *nu.* 5. Rodriq. *de regular. tom.* 2. *q.* 48. *a.* 12. *&c.* ita etiam remanet cum suis beneficiis, etiamsi ea resignavit spontè, sub iis nempe circumstantiis, de quibus *c. beneficium.* & sub ea forma & tempore, quæ præscripsit Trid. *sess.* 25. *c.* 16. *de regular.* dicitur enim ibi, quòd ea resignatio sortitura non sit effectum, nisi secutâ professione; adeóque suspensa manet executio, donec facta sit possessio, tametsi, factâ professione, non dicatur in eo casu vacare beneficium per professionem, sed per factam resignationem ante professionem. Lott. *n.* 25. Verùm an & qualiter ingressus vel ingressurus monasterium resignare possit, de hoc infrà.

Quæstio 55. An vacent, si Novitiatus produceretur ultra consuetum tempus?

Respondeo: dum absoluto consueto Novitiatûs tempore is prorogaretur, non censetur adhuc vacare Novitii beneficium: tum quia prorogatio Novitiatûs fit cum qualitatibus sibi propriis: tum quia factâ hâc prorogatione, liberum est Novitio ad sæculum redire; si autem tempore illius prorogationis amitteret beneficia, per hoc diminueretur ista libertas. Castrop. *cit. nu.* 3. citans Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 4. *n.* 6. Mandos. *in casibus annalibus. n.* 63. *c.* 192. procedítque idipsum non solùm, ubi ex justa causa prorogaretur Novitiatus, v. g. dum ei, qui anno 14. ætatis ingressus Novitiatum absolvendum, intra annum Novitiatûs prorogatur ad annum 16. quia ante hunc nequit emittere professionem, juxta Trid. non vacant illius beneficia secundo illo anno prorogati Novitiatûs. Castrop. *cit. n.* 3. citans Sanch. *ubi antè.* & Lancellot. *instit. juris. can. l.* 1. *cit. de regular. §. etsi contigerit;* Verùm etiam, ubi absque causa prorogaretur, & differretur professio; quia solùm cautum, ut professione vacent beneficia. Castrop. *loc. cit. n.* 4. qui tamen ait, in hoc casu posse Episcopum, cui beneficium Novitii subjicitur, agere contra Novitium tanquam illegitimè absentem, & procedere usque ad beneficii privationem, quod intelligendum de beneficiis residentiam requirentibus.

Quæstio 56. Ad quem ergo spectent fructus beneficii retenti à Novitio tempore Novitiatûs?

Respondeo: fructus perceptibiles ex illo beneficio in absentia acquiruntur Novitio, utpote qui verè retinet titulum & possessionem beneficii, & is de iis tanquam de bonis propriis disponere potest. Garc. *p.* 11. *c.* 9. *nu.* 28. Castrop. *loc. cit. n.* 5. citans Sanch. *ubi antè. n.* 18. Suar. *tom.* 3. *de relig. l.* 5. *c.* 16. *n.* 12. In beneficiis verò iis, quæ fructus non habent in absentia, ut in Canonicatibus & præbendis, quorum fructus residendo lucrifiunt, non lucrabitur Novitius interim fructus. Garc. *loc. cit. num.* 31. Idem est de distributionibus quotidianis, anniversariis & similibus personalem residentiam requirentibus: hæc Novitio non debent concedi, quia non reputatur ut præsens, cùm Novitiatus non sit ex causis à jure expressis, ob quas absens reputari debet pro præsente, etiam in ordine ad hunc effectum. Castrop. Suar. Garc. *loc. cit.* Porrò quid sit circa electionem & nominationem, quæ etiam sunt fructus beneficii, an vocandus, nec ne sit Novitius ad eas, dictum est *in tr. de elect.* vide Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 57. Quid sit circa administrationem beneficii interea temporis?

Respondeo: beneficium Novitii, si opus est (hoc est, si servitium requirat) tempore probationis administrare debet per Vicarium, congruâ illi portione fructuum assignatâ. Laym. *ad c. ex transmissa. de elect. num.* 4. remittens ad se ipsum *l.* 3. *Th. mor. tr.* 5. *c.* 7. *q.* 5. Garc. *p.* 11. *c.* 9. *n.* 29. qui etiam *n.* 30. addit, quòd si curatum sit beneficium, deberet obtinere licentiam Ordinarii in scriptis, juxta decretum Trid. *sess.* 23. *c.* 1. & si Ordinarius nollet eam dare, esset appellandum & recurrendum ad Superiorem.

Quæstio 58. Qualiter concipienda supplicatio in impetratione beneficii vacantis ob ingressum religionis, & hæc causa narrata verificanda?

1. Respondeo ad primum: debet narrari ingressus monasterii vel domûs regularis, ac insuper addi, talem in ea domo professionem emisisse. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 29.

2. Respondeo ad secundum primò: debet emissio professionis verificari coram executore. Lott. *n.* 30. juxta *decis.* Greg. 382.

3. Secundò: videtur sufficere probatio semiplena per famam. Lott. *n.* 31. dicens, sic videri supponere dictam Gregor. decis. Et sic videri voluisse Rotam *decis.* 1119. *n.* 1. *l.* 3. *p.* 3. *divers.* Idque, dum ipse ingressus religionem non contradicit; jam enim agitur de nullius, vel certè modico ejus præjudicio; cùm quandocunque declaratâ nullâ professione, repetiturus sit suum beneficium. Lott. *n.* 32.

4. Tertiò: tametsi æquè obliget professio tacita ac expressa; quia tamen longè fortior (intellige ad generandam certitudinem) reputetur professio verbalis, & expressa propter formalem votorum emissionem: utpote quæ non admittit exceptionem vis & metûs, (etiamsi præcesserit protestatio, nisi cum hac qualitate, quòd metus talis sit, qui cadat in virum constantem) & debilior professio tacita, etiam quæ fit ex delatione habitûs, utpote quæ non effertur ultra vim probationis præsumptæ; & hinc admittit exceptionem præexistentis metûs cujusvis, de quo protestatum, ut Innoc. Abb. *in c.* 1. *de his, quæ fiunt metûs causâ;* hinc, inquam, perpendenda diligenter sunt per impetrantes ex hac vacatione, quæ dicta sunt suprà de professione tacita. Lott. *n.* 48. præter quæ & illud est, quod ait Lott. *n.* 45. citato pro hoc Gem. *in c. non solùm. nu.* 6. *de regular. in* 6. & Abb. *in clem. Clerici. n.* 3. licèt multa sint magna, ex quibus colligitur animus profitendi, nihilominùs nullum ex his attendi, si extra Conventum fiat.

Quæstio 59. An & qualiter vacet beneficium per militiam sæcularem?

1. Respondeo primò: vacat ipso jure per hoc, quòd quis ingreditur militiam, seu fit miles sæcularis. Paris. *de resig. l.* 1. *q.* 1. *n.* 22. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 84.

Gonz.

Gonz. *gl.* 14. *nu.* 36. *& gl.* 15. *nu.* 54. qui omnes tres citant gl *in c. ult. de Cleric. non resid. v. redierint.* Gigas *de pension. q.* 55. *n.* 2. Julius Clar. *in pr. crimin.* §. *fin. q.* 73. *&c.* Item Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 12. *in fine.* Tond. *p.* 2. *c.* 5. §. 5. *nu.* 19. & plenius *p.* 2. *c.* 74. *n.* 12. Barb. *l.* 3. *juris Eccl. c.* 14. *n.* 41. qui AA. omnes dant eandem rationem rationem, quæ est in contrahente matrimonium: nempe quòd talis assumendo statum illum militiæ sæcularis incompatibilem cum beneficio; hoc ipso censeatur habere beneficium pro derelicto, & illi tacitè renunciare, quod usque adeò verum est, ut si ex integro redeat ad Clericatum, non recuperet beneficium, quamvis illud nondum alteri esset collatum; quia jam per militiam fuit inducta vacatio, quæ sine nova collatione non extinguitur. Barb. *loc. cit.* & Ricciull. *de jure personar. l.* 7. *c.* 5. *n.* 17.

2. Respondeo secundò: idem procedere in beneficiato in sacris constituto: uti id infertur ex dictis de tali contrahente matrimonium ob eandem rationem; quamvis contrarium tradat Barb. *loc. cit. n.* 32. ex Ricciull. *ubi antè. nu.* 31. ubi is post multos, quos refert, resolvit, in Clerico in sacris constituto non censeri per hoc ipso ipso jure inductam vacationem beneficiorum; sed magis venire inducendam per sententiam.

3. Respondeo tamen tertiò: contra eundem Ricciull. in quantum apud Barb. *loc. cit. nu.* 19. *&* 20. dicit, quòd, etiamsi talis beneficiatus, postquam fuerit in matriculam militum inscriptus, pœniteat, & paucis post diebus, antequam sæva exerceat, deposito cingulo militari iterùm vestes Clericales reassumat, adhuc tamen dicatur recessisse à statu Ordinis, hoc est, Clericali, ita ut nova Clericalis habitûs reassumptio ad recuperanda beneficia, quæ ante militiam obtinebat, & per eam ipso jure vacârunt, ipsi non sufficiat: limitandam videri responsionem primam: nempe quòd beneficiatus per hoc præcisè non sit privatus ipso jure beneficiis, aut illis tacitè renunciâsse censeatur, quòd se militiæ sæculari adscribi fecit, nisi insuper militiam sequatur, & arma militaria exerceat; ac proinde, dum Gl. *in c. fin. de Cleric. non resid.* dicit, quòd, ex quo quis factus est miles, censetur habere Ecclesiam pro derelicto, & quòd Episcopus statim ejus beneficium conferre possit, id intelligendum cum effectu: nempe quando exercet in effectu militiam, ita ut sola descriptio non sufficiat ad privationem ipso jure. Tond. *cit. c.* 74. *n.* 13. *&* 15. citans pro hac limitatione Rebuff. *in tr. de nominat. q. fin. nu.* 18. *&c.* eámque confirmans ex eo, quòd militia Clericis solo jure positivo Ecclesiastico interdicta; quæ tamen confirmatio non est solida, cùm plura prohibeantur Clerico solo jure positivo Ecclesiastico, sub pœna tamen privationis ipso actu. Eandem limitationem tradit Azor. *loc. cit.* dum ait: si beneficiatus miles factus, ad bellum progressus, in eo dimicat, hoc ipso beneficium pro derelicto habere intelligitur, & Ordinarius potest illud alteri conferre. Idem tradere videre Lott. *loc. cit. n.* 90. ubi ait, hæc quoad hanc pœnam amissionis beneficii ipso jure non ita de plano procedere intelligerem, saltem ubi ad sæva non est deventum, nisi tamen vel ipsa solius habitûs Clericalis abjectio hanc pœnam hodie inferret ex *constitut. Sixti V. sub dato 5 idus Januarii.* 1588. quæ in Bullario novo est 93. Verùm de hoc postremo inferiùs. Vide tantisper de hoc Lott. *cit. n.* 90.

Quæstio 60. An & qualiter vacet beneficium per captivitatem, maximè diuturnam, & apud infideles, vel incarcerationem perpetuam, quæ referri posse videntur ad mortem civilem?

1. Respondeo ad primum negativè, C. Luca. *de benef. d.* 16. *à n.* 11. Neque enim Christiani, dum ab infidelibus aut hæreticis in odium fidei capiuntur, eorum servi efficiuntur, aut jura sua civilia vel Ecclesiastica amittere censendum est. Laym. *ad c. si Episcopus. de suppl. negli. Prælat. in* 6. dum autem *cit. c. si Episcopus.* dicitur, quòd Episcopo in captivitatem redacto Ecclesia vacare censeatur, & jurisdictio ad Capitulum devolvatur, non declaratur, Ecclesiam per Episcopi captivitatem verè viduatam; quia si ita esset, disponeretur utique, eam de novo pastore seu sponso providendam esse, jam verò in *cit. c.* solùm adhibetur remedium provisionale, quod non solùm intrat ob impedimentum resultans à captivitate, sed etiam ex quocunque alio, (putà amentia vel profectione Episcopi in partes remotas, non constituto Vicario, ut Laym. *loc. cit.*) ob quod Capitulum suscipit Ecclesiæ administrationem, donec à Sede Apostolica aliud ordinetur. C. Luca. *loc. cit. n.* 11. Licèt autem tunc perindè censeri debet, ac si Sedes vacaret. Laym. *loc. cit.* & in casu hujus impedimenti adhiberi videatur & soleat terminus *viduitatis*; id tamen fit per quendam improprium loquendi modum: quemadmodum, etsi mulier habens virum captivum, vel etiam deportatum, aut ad triremes damnatum, aut capitaliter bannitum, reputatur vidua, & gaudet privilegiis de jure viduæ competentibus, ut Ridolphin. *in pr. p.* 3. *c.* 4. *nu.* 19. *& seq.* non tamen sequitur, matrimonium esse solutum, illámque verè viduam esse; ita ferè C. Luca. *loc. cit.* Unde jam etiam infert idem Card. *n.* 13. *juncto n.* 3. quòd si beneficiatus moriatur in captivitate, vacent beneficia ejus per mortem naturalem, debeátque attendi tempus mortis hujus naturalis, non verò civilis, nempe captivitatis, non attento hac in parte seu in materia Canonica beneficiaria jure civili, (ut communiter scribentes *in l. ex omnibus. & l. seq. ff. de captivis & postliminio reversis*) disponente, quòd moriens in captivitate ex fictione *legis Corneliæ* fingatur mortuus ipsâ præambulâ captivitatis horâ, ad quam mors naturalis, licèt ex longo intervallo secuta, retrotrahatur, dum versamur in materia spirituali & Canonica, in qua habemus sacros Canones, Apostolicas constitutiones, ac regulas particulares, cum quibus, & non cum jure civili procedi debet, potissimùm cùm jus Canonicum non facilè admittat istiusmodi fictiones continentes mendacium, etsi non peccaminosum.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: conficitur ex eo, quod tradunt Tond. *p.* 1. *c.* 27. *n.* 25. & Lott. *l.* 3. *q.* 33. *à n.* 53. Si enim Clericus legitimè condemnatus ad perpetuos carceres (quæ pœna æquiparatur pœnæ damnationis ad metallum) non propterea privatus est beneficiis, dum aliud nihil dictum in sententia, ut isti AA. & de quo nos infrà. Neque delictum, ob quod damnatus, inducit ipso jure hanc privationem, multò minùs censetur ipso jure privatus, dum injustè detinetur perpetuo carcere; & de eo idem ferè dicendum videtur, quod antè dictum de captivo, quòd quasi, non verò verè vacet ejus prælatura vel beneficium, ut ab alio impetrari possit.

CAPUT SECUNDUM.
De Vacatione per Assecutionem alterius Beneficii.

PARAGRAPHUS I.

De incompatibilitate beneficiorum ob unius sufficientiam ad sustentationem, & hinc orta vacatione beneficiorum præhabitorum.

Quæstio 61. *Per modum prænotandi, quid, & quotuplex beneficiorum incompatibilitas?*

1. Respondeo ad primum: beneficia ea dici incompatibilia, quæ in eadem persona consociati, seu ab uno simul haberi non possunt.

2. Respondeo ad secundum: beneficiorum alia sunt jure compatibilia, quæ neque jure communi, neque statuto aut consuetudine simul ab uno haberi prohibentur, eò quòd in iis deficiat cura animarum, residentia, existentia sub eodem tecto, ratio dignitatis, personatûs; ob quas qualitates seu circumstantias in aliis beneficiis repertas ea simul haberi vetantur à jure communi, statuto vel consuetudine, ac propereà jure (intellige positivo humano, & præscindendo velut à jure naturæ & Divino) dicuntur compatibilia. Azor. *p. 2. l. 6. q. 1.* Porrò incompatibilia alia sunt, & dicuntur incompatibilia simpliciter, seu primi generis; quorum nimirùm unum ipso jure excludit alterum, SS. Canonibus sic statuentibus: alia incompatibilia secundùm quid, seu secundi generis; quæ etsi licitè simul haberi nequeant, non tamen ita pugnant inter se, ut præhabitum vacet ipso jure, obtento alio; sed solùm altero eorum privari quis possit per Superiorem. Pirh. *ad tit. de præb. n. 124.* Less. *de just. l. 3. c. 34. n. 140.*

Quæstio 62. *An & qualiter jure naturæ vetita pluralitas beneficiorum, seu unum eundémque habere plura simul beneficia, præscindendo, an simplicia, nec ne; an existentia in eadem vel diversa Ecclesia; an conformia, an difformia; an residentiam requirant, nec ne; an eorum unum sufficiens vel insufficiens ad honestam Clerici sustentationem?*

1. Respondeo primò: idipsum esse suo modo contra jus naturæ. D. Thom. *quodl. 9. a. 15.* Thom. Hurtado. *de residentia. tom. 1. l. 6. resol. 6. n. 1.* citans pro hoc Cajet. *in sum. v. beneficium. n. 5.* Host. Anchar. Sylv. Armill. Tabien. Tho. Sanch. &c. dicens, in hoc D. Thomæ adhærere Theologos ferè omnes: quia solitariè consideratum (hoc est, præscindendo à circumstantiis & justis causis) inordinationem quandam involvit; dum vel sic minuitur cultus Divinus; unus enim habens duo beneficia non recitat bis Horas Canonicas, Ecclesia suis destituitur ministris, &c. Less. *loc. cit. n. 124.*

2. Respondeo secundò: quamvis igitur non sit ita indifferens, ut est bibere, ambulare, &c. sed speciem mali præseferat, & dictam inordinationem aliquam involvat. Pirh. *de præb. n. 124.* non est tamen ita intrinsecè malum, (ut est fornicatio, adulterium, mendacium, quæ nullo unquam casu fieri licitè possunt, ideóque nec dispensatio in iis locum habet) quin concurrentibus circumstantiis aliquibus ita cohonestari valeat, ut licitum evadat. Pirh. Less. Hurt. *ll. cit.* juxta eandem D. Thomæ doctrinam, ac proinde iis circumstantiis positis, jus illud naturale relaxari possit ab homine; sive hæc dicenda sit relaxatio, & propria dispensatio, seu potiùs declaratio, quâ declaretur, quòd hîc & nunc jus naturale non obliget. Hurt. *loc. cit. nu. 2.* Item sive propterea habere plura beneficia dicatur contra jus naturale largè sumptum, ut Sanch. apud Hurt. *loc. cit.* sive sit contra illud adhuc strictè sumptum, ut Hurt. non secùs ac occidere hominem est contra naturale jus strictè & propriè sumptum, licèt accedentibus circumstantiis, evacuetur tota ejus turpitudo. Unde jam illud deducit Hurt. *loc. cit. nu. 4.* quod tradit D. Tho. nimirùm, ubi jura humana circa hanc pluralitatem beneficiorum sunt abrogata in circumstantiis totaliter ejus turpitudinem evacuantibus, jam licitum esse, etiam sine dispensatione habere plura beneficia: & cùm Papa dispensare possit in jure humano, posse uni conferre plura beneficia, ubi adsunt dictæ circumstantiæ. Item deducit & illud, quòd, si dictæ circumstantiæ non subsistunt, & dispensatus id agnoscat, non sit tutus in conscientia, de quo infrà. Putat tamen idem Hurt. in hoc casu non teneri dispensatum restituere fructus; eò quòd Papa eo ipso, quòd dispenset, videatur illi fructus donare, quorum Papa Dominus est.

3. Respondeo tertiò: supposito, quòd ex juris communis dispositione beneficia omnia simplicia residentiam requirant, de quo posteà, stante hoc jure, & non abrogato per consuetudinem contrariam, jam quoque tenebitur beneficium simplex habens ex jure naturæ residere, hâc obligatione naturali fundatâ in pacto beneficiali cum Ecclesia, quæ ei beneficium dedit non aliter, quàm ut resideret, & servitium suum præsens ipse & per se exhiberet in Ecclesia. Hurt. *loc. cit. §. 4. à n. 2.* atque ita pluralitas beneficiorum erit in hoc sensu jure naturæ vetita; verùm ut vides, non præscinditur hic à residentia.

Quæstio 63. *An & qualiter jure communi positivo, nempe Canonico, prohibeatur pluralitas beneficiorum sic solitariè considerata, id est, sine respectu ad sufficientiam, residentiam, &c.*

Respondeo: quamvis SS. Canones semper exosam habuerint pluralitatem beneficiorum (intellige etiam quorumlibet) in una eadémque persona. Lott. *l. 3. q. 23. n. 2.* vix tamen ullibi ita in abstracto damnatur dicta pluralitas, quin in istis Canonibus prohibentibus vel mentio fiat sufficientiæ vel residentiæ, aut ad illam, tanquam in quo potissimùm ista beneficiorum plurium incompatibilitas originetur, reflectatur, ut patet ex pluribus Canonibus adductis ab Azor. *p. 2. l. 6. c. 10. q. 2.* patétque item ex rationibus, ob quas jura damnant beneficiorum pluralitatem, adductis in ipsis Canonibus, quas omnes conglobat Joannes XXII. *in Extrav. Execrabilis.* de quo vide Azor. *loc. cit. q. 12.* unde cùm Innoc. *in c. jam dudum. de præb. & in c. dudum. de Elect.* quem sequuntur Calder. Lap. Jo. And. Gemin. &c. apud Azor. *loc. cit.* censent plures, jure communi non vetari pluralitatem beneficiorum, quando simplicia sunt, & residentiam non requirunt: Et AA. qui contrarium sustinent, nimirùm prohiberi à jure communi hanc pluralitatem, vel expressè loquuntur in casu sufficientiæ unius ex illis ad honestam sustentationem, aut fundant se in residentia, quam olim beneficia omnia, etiam simplicia ex juris positivi dispositione requirebant, ut videre est apud Azor. *p. 2. l. 7. c. 3. q. 1.* dicentem, esse hanc inter Canonistas communem, nimirùm pluralitatem hanc vetari à jure communi positivo, eamque confirmat pluribus, & citat pro ea plurimos.

Quæ-

Quæstio 64. An duo beneficia simplicia non requirentia residentiam, dum unum eorum non est sufficiens ad honestam Clerici sustentationem, conferri possint & haberi ab eodem, idque sine Superioris dispensantis auctoritate?

1. Respondeo ad primum affirmativè, Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 147.* (addens, id procedere, etiamsi essent Canonicatus, quin etiamsi beneficium sit Canonicatus Cathedralis, vel Ecclesia parochialis, vel dignitas insufficiens, posse cum ea obtineri aliud simplex non requirens residentiam, & utrumque casum satis colligi ex verbis Trid. *sess. 24. c. 13. & 17.*) Azor. *p. 2. l. 6. c. 11. q. 5. §. at dices.* & §. *si reges.* id omninò supponens & expressè, & directè *c. 10. q. 3.* Pirh. *ad tit. de præb. n. 135.* Garc. *p. 11. c. 5. n. 262.* & AA. communiter, juxta clarum textum Trident. *sess. 24. c. 17.* ubi: *Unum tantùm beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur; & quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferre, &c.*

2. Portò id sic intelligendum secundùm Auctores *paulò pòst* pro hoc citandos, ut quamvis vi hujus decreti, etiam absque ulla alia dispensatione, (ut dicetur paulò pòst) possit quis habens jam unum insufficiens, insuper aliud, etiamsi illud per se solùm sufficiens esset, obtinere, & cum illo insufficiente præhabito retinere; non possit tamen jam habens sufficiens obtinere, aut simul retinere aliud insufficiens, secundùm idem Trid. *loc. cit.* statuens quoque, ut unum etiam beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Pirh. *ad tit. de præb. n. 186.* citans Fagn. *in c. cùm jam dudum. de præb. n. 49.* Ratio disparitatis est, quia qui primum sufficiens habet, cùm jam habeat congruam sustentationem, videtur ad impetrandum secundum moveri ex avaritia & ambitione, quæ sunt præcipuæ causæ, ob quas prohibetur pluralitas beneficiorum; at, qui non habet sufficiens, jure petit secundum ob honestam sui sustentationem; & quamvis ex accidente contingat, ut secundum per se solum sufficiat, petendo tamen non peccat, cùm id faciat lege permittente, ideóque non debet privari primo insufficiente; quia quod legitimè factum est, pœnam non meretur. Pirh. *ibid.* Fagn. *cit. n. 49. 57. & 58.* in quam sententiam etsi inclinare videatur Garc. *cit. c. 5. n. 302.* contrarium tamen tenet *n. 303.* ubi ait: ad obtentionem secundi sufficientis vacare primum insufficiens; quia intentum Concilii est, ne quis habeat duo beneficia, quorum unum sufficiens est de per se, sive illud sit primò collatum, sive secundò.

3. Respondeo ad secundum etiam affirmativè; neque enim id jure naturali vetitum est, eò quòd, ut Azor. *cit. q. 3. §. si objicias*, licèt jure Canonico quodlibet beneficium, etiam tenue & exiguum reputetur pro beneficio, tamen jure naturali non censetur beneficium, quia modicum pro nihilo habetur; adeóque nec dici potest Tridentinum in hoc dispensando relaxare jus naturale, aut etiam consuetudo id passim permittens, eidem derogare: si tamen cum aliis loqui libet, & conformiter dictis *q. 2. hujus §.* ac dicere, pluralitatem beneficiorum solitariè consideratam præ se ferre malitiam aliquam; dic hanc insufficientiam beneficii non residentialis secundùm omnes esse unam, eámque præcipuam circumstantiam, quæ turpitudinem illam penitùs evacuet, ac ita Tridentinum, jura ipsa & consuetudinem ubique receptam declarare, in hoc casu nullum esse jus naturale, vel jus naturale non obligare. Neque etiam est contra ullam legem Canonicam, dum quæstio ipsa supponit, non esse beneficia singula, aut duo ex istiusmodi pluribus residentialia; in qua tamen residentia fundantur leges vetantes pluralitatem beneficiorum. Et licèt jure positivo veteri beneficia omnia, quantumcunque simplicia, requirebant residentiam, & ad officium per ipsum beneficiatum exhibendum adigebantur omnes, & non nisi sub ea imbibita conditione, ac veluti pactatione concedebantur ab Ecclesia; huic tamen juri positivo passim contrariâ consuetudine derogatum est. Et sic paulatim Ecclesia cessit huic juri suo ex dicta pactatione acquisito, aut aliàs acquirendo; dum ampliùs sub ista conditione beneficia ejusmodi conferre non censetur, nisi dum fortè specialiter in his aut illis circumstantiis aliter ab ea, aut ex mente fundatoris, aliòve speciali statuto cautum. Atque vel ex hoc ipso patet, neque jure Divino in his beneficiis exigi residentiam, contra quod aliàs nulla unquam prævalere potuisset consuetudo. Vide hæc pluribus probantem Hurt. *de residens. to. 1. l. 6. resol. 6. §. 6. per tot.* Garc. citantem pro hoc plurimos *p. 3. c. 2. à n. 3.* Lott. *l. 3. q. 27. n. 9.* & dicta à nobis alibi. Atque ita hâc generali consuetudine stante, nullâ ulteriori opus esse relaxatione juris ad obtinenda simul duo beneficia insufficientia. Adeóque etiam nullâ interveniente dispensatione, talia duo concedere potest Episcopus. Pirh. *ad tit. de præb. n. 188.* Sed neque his obstat, quòd Papa velit, ut is, qui beneficium simplex, quantumvis modicum, habet, id exprimat in impetratione, de quo paulò pòst.

Quæstio 65. An ergo habenti duo non sufficientia conferri possint alia & plura, aliàs non incompatibilia, usque ad congruam sustentationem?

1. Respondeo: tametsi id olim ante Trid. fieri licitè & validè potuerit, authoritate etiam Episcopi. Pirh. *ad tit. de præb. n. 187.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 11. q. 8.* Garc. *p. 11. c. 5. nu. 345.* citans Abb. *in c. cùm jam dudum. n. 8.* Nav. *cons. 10. & 19. n. 2. de præb.* Hojed. *p. 2. c. 1. n. 1. & 15.* idipsum tamen non licet, nec validè fieri potest, stante Trident. utpote quod loquitur in singulari, dicens: *Liceat illi aliud sufficiens conferre.* Pirh. *loc. cit. n. 187.* Garc. *loc. cit. n. 314.* juxta declarationem S. Congreg. apud Gallemart. *ad cit. c. 17. sess. 24.* item juxta alia quamplurima in contrarium responsa ejusdem Congregationis Concilii, quæ recitat Garc. *n. 110.* in quibus expressè dicitur, non posse citra consensum & dispositionem Apostolicam Episcopum habenti unum insufficiens conferre plura simplicia usque ad sufficientiam: quibus responsis consentit expressis verbis Concilium Provinciale Mediolan. 5. *p. 3. tit. quæ ad beneficiorum collationem attinent.* apud Garc. *nu. 313.* Pro hac sententia rationem adducit Azor. *p. 2. l. 6. c. 11. q. 8.* quòd pluralitas beneficiorum, etiam insufficientium, si nimia & immodica sit, ab ipso jure reprobetur; ut dum quis 10. vel 8. talia simul beneficia obtinet, & quisque sibi ipsi imputare debeat, quòd beneficium collatum suæ sustentationi non sufficiens acceptârit, & ex artificio, industria, & aliunde victum non quærat; adeóque Trid. potuerit approbare consuetudinem, ut, cùm unum non est sufficiens, conferatur & alterum, facultate minimè datâ, ut, quando 3. vel 4. non sufficiant, possint conferri plura.

2. Nihilominùs contrarium, nimirùm id licere adhuc hodiedum, tenent apud Garc. *n. 308.* Hojeda *loc. cit. à n. 24. & à n. 32.* id probans pluribus, ac *n. 36.* dicens, hanc opinionem receptam esse, & approbatam stylo Curiæ; eò quòd post Trid. talia plura beneficia concesserint plures Pontifices: ex quo tamen facto Pontificum non videtur id sequi, nimirùm licere idem Episcopis. Hojedam sequuntur Paris. *l. 3. q. 1. n. 141.* Quintanad. *l. 4. nu. 119.* Zerol. *p. 1. v. beneficium. §. 72. &c.* Zechus. *de rep. Eccles. c. de benef. §. ad dignoscendum.* apud eundem Garc. qui etiam *n. 309.* citat pro hac sententia Rotam *in una Theatrensi S. Eustachii. 2. April. 1587.* inclinat quoque in hanc sententiam, saltem, ubi consuetudo sic habet, Azor. *p. 2. l. 6. c. 11. q. 8. in fine.* ubi: verior & probabilior videtur dicta sententia; nam ubi consuetudo viget, ut, si multa vitæ Clerici satis non sunt, aliud conferatur etiam authoritate Episcopi, & videmus Rom. Pontifices id factitâsse; id enim cum solo jure Canonico pugnat, adeóque solùm quæstio esse potest

de

de inferioribus Ecclesiarum Præsidibus, qui jus commune nno relaxant, nisi in casibus sibi permissis; sed nbi id consuetudo recepta probat, non videtur negandom, quin id fieri possit solâ Episcopi voluntate, sicut ritè fieri potest solo Rom. Pontificis arbitratu, &c.

3. Limitant tamen horum AA. aliqui idipsum cum Hojed. *p.* 1. *c.* 21. *n.* 16. apud Paris. *loc. cit. n.* 142. nisi fortè esset nimis magna multitudo beneficiorum, v. g. de quo dubitat Paris. si essent 10. vel 8. resolvit Paris. *n.* 143. in hoc dubio standum arbitrio judicis, qui secundùm qualitatem personarum, temporum id judicet.

Quæstio 66. An cum beneficio sufficiente ad honestam Clerici sustentationem aliud etiam insufficiens simul haberi possit?

1. Respondeo: licitum non est obtinere duo aut plura beneficia simplicia, aut etiam conferre (intellige in ordine ad retinendum simul cum aliis; de cætero anim, ut dicetur infrà, collatio secundi est valida) qualiacunque nullam requirentia residentiam; dum unum illorum, nempe præhabitum, ad honestam & commodam sustentationem Clerici sufficit. Gl. *in c. dudum. de elect. v. retinere.* Abb. *ibid. n.* 36. & *in c. exstirpanda. de præb. n.* 34. Hojeda. *p.* 2. c. 19. *n.* 1. Zerol. *v. beneficium. p.* 4. *n.* 2. Rodriq. *in sum. Th.* 1. *c.* 31. *n.* 2. & 4. Zecbus. *de benef. c.* 5. *nn.* 4. quos præter alios citat & sequitur Garc. *p.* 11. c. 5. *n.* 273. & 279. Paris. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 115. citans pro hoc Sot. *de Just. l.* 3. *q.* 6. *n.* 3. Nav. &c. ac dicens esse communem. Pith *ad tit. de præb. n.* 125. citans Laym. *l.* 4. *Th. mor. tr.* 2. *c.* 8. *n.* 2. ac dicens, esse plerorumque Theologorum & Canonistarum. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 6. *n.* 8. ubi ait: in Trid. expressè cavetur, nemini habenti beneficium sufficiens esse concedendum aliud, subintelligendo ad effectum retentionis; & licèt in Hispania videatur contrarium consuetudine servari, ut passim Ordinarii habenti beneficium sufficiens conferant insuper aliud; sed non est servanda hæc consuetudo, cùm sit contra Concilium, &c. Azor. *p.* 2. *l.* 3. c. 7. *q.* 4. ubi expressè, quòd nequidem duo beneficia præstimonialia, etiam per auctoritatem Episcopi simul haberi possunt, si eorum alterum sufficit ad honestam sustentationem. Et *ibid. c.* 8. *q.* 6. ubi: *Capellania cum alio simplici non exigente residentiam simul haberi potest, modò alterutrum non sufficiat ad Clericum sustentandum; ante Trid. enim constans fuit Doctorum opinio, duo beneficia etiam simplicia simul obtineri non posse, si unum ad sustentandum Clericum satis esset; sed hoc quamvis erat jure communi constitutum: consuetudine tamen quâdam receptum fuerat, ut Episcopus posset duo beneficia simplicia eidem Clerico conferre, licet unum eorum ad ejus vitam sufficeret; quam consuetudinem Trid. Synodus abrogavit.* Eadem ferè habet *ibidem c.* 9. *q.* 3. *junctâ q.* 6. & *c.* 10. *q.* 4. ubi: quòd Episcopus potest habenti portionem conferre aliud simplex beneficium, modò alterum non sufficiat ad Clericum commodè sustentandum. Et *c.* 15. *q.* 23. ubi ait, id vetari per Trid. & *c.* 50. *q.* 6. ubi: quòd Episcopus dispensare non possit in hoc; ac denique *p.* 2. *l.* 6. *c.* 10. *q.* 2. ubi ait, de jure communi id non licere.

2. Nihilominùs contrariam sententiam cum Innoc. *in c. fin. de Cleric. non resid. n.* 1. & *in c. jam dudum. de præb. nn.* 2. & 4. indistinctè tenente, licere habere plura beneficia, non requirentia residentiam purâ mente, non propter avaritiam & ambitionem, tenent gl. *in c. gratiam. de rescrip. in* 6. Card. *in c. cùm jam dudum,* & *in clem. gratia. de rescrip. n.* 12. Ferret. *cons.* 255. *nn.* 3. Rebuff. *in pr. tit. de dispens. ratione ætatis. v. in Cathedralibus.* & alii apud Garc. *n.* 264. & 265. qui omnes dicunt, quòd opinionem Innoc. servet consuetudo, quam Papa scit, & tolerat, & aliter dicendo totus mundus damnaretur. Item hanc sententiam tenent apud eundem Garc. *n.* 266. Tusc. *concl.* 61. *l.* 13. Ledesm. *in sum. p.* 2. *tr.* 7. *c.* 1. *concl.* 11. Soto. *de just. l.* 3. *q.* 6. *a.* 3. *concl.* 4. Valent. *tom.* 3. *in secundam secundæ. d.* 5. *q.* 7. *p.* 2. indistinctè dicens, plura beneficia eatenùs posse licitè haberi ab aliquo, quatenùs id fuerit usu & probatâ consuetudine receptum, & alii; qui tamen Auctores omnes id intelligunt, quando non est nimia coacervatio, quæ non potest carere culpâ, & quandoque mortali & gravissimo scandalo. Garc. *num.* 267.

3. Verùm manifesta ratio stat pro sententia prima. Primò: quia id non tantùm jure positivo vetitum. Paris. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 116. ubi: etiam secundùm jus commune pluralitas beneficiorum prohibetur etiam in beneficiis non requirentibus residentiam. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 10. *q.* 2. cum Abb. *in c. exstirpanda. n.* 34. *de præb.* Hostien. *in c. super inordinata. tit. eod.* Sylv. *v. beneficium.* 4. *n.* 2. quos uterque citat, ac potissimùm id vetatur *c. singula. d.* 89. ubi: *Singula Ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus.* Et *c. Episcopi. d.* 80. *singuli Presbyteri per singulos titulos constituantur;* sed & novissimè manifesto Tridentini decreto *sess.* 24. *c.* 17. interdictum. Paris. *loc. cit. n.* 115. ubi ait, Concilium hîc loqui etiam de Cardinalibus. Azor. *p.* 2. *l.* 3. c. 11. *q.* 23. Quin & est contra jus Divinum & naturale. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *q.* 6. & *q.* 5. §. *certè negari.* & *p.* 2. *l.* 6. *q.* 12. ubi expressè ait multò veriorem sententiam, & sic se longè verius putare, quòd jus naturale vetet, quò minùs quis duo beneficia etiam simplicia, etiam in quibus nullo jure residere cogatur, &c. habeat. Paris. *loc. cit. n.* 118. Pith. *n.* 127. juxta D. Th. & dicta ex illo suprà *q.* 2. *hujus* §. sic Vasq. *in opusc. d. benef.* c. 4. §. 2. *ànu.* 192. tradit, illicitum esse jure naturæ pluralitatem beneficiorum, non solùm simplicium servitium habentium, eò quòd residentiam exigant. Et *nu.* 206. in præstimoniis, hoc est, beneficiis omninò simplicibus, nullum servitium habentibus, eodem jure id illicitum; eo quòd proportio justitiæ distributivæ non servetur, dum uni datur, quod pluribus erat conferendum, &c. de qua tamen ejus ratione constabit meliùs ex *sequentibus quæst.* De cætero patent hæc ex ratione, quam ponit Trid. in principio dicti decreti, & fusè deducit Joannes XXII. *in extrav. execrabilis. de præb.* cùm Ecclesiasticus Ordo pervertitur, quando unus plurium occupat officia Clericorum, &c. Turbatur siquidem hic ordo haud dubiè, dum diminuitur cultus Divinus, uno loco plurium instituto, dum esse possunt in illis beneficiis multi beneficiati, qui Horas Canonicas recitarent, & preces pro fidelibus offerrent quotidie, (quia beneficiati sunt legati & intercessores populi ad DEUM, pro ejus gratia & peccatorum venia impetranda, juxta D. Thom. 3. *p. q.* 22. *a.* 1. & 4. & *q.* 26. *a.* 1. Nav. *in man. de orat.* c. 18. *n.* 1. apud Paris. *loc. cit. n.* 117.) dum Ecclesia plurium Clericorum operâ, curâ, diligentiâ, industriâ, consilio egena privatur ministris sibi debitis; quin & fundatores beneficiorum & Ecclesiarum suo voto & voluntate fraudantur. Azor. *cit. l.* 6. *c.* 51. *q.* 5. ubi is de his pluribus: dum interdum unos, qui unicum, quamvis modicum officium, vix implere sufficeret, plurimorum sibi vendicat stipendia, id est, abrogat, & applicat, quæ multis probis viris, qui nunc mendicant, possent abundè sufficere æquâ distributione factâ, ut Joannes XXII. *in cit. extrav.* Proinde jam, ut ait Paris. *loc. cit. n.* 118. contrà faciens huic conclusioni communi elicitæ, tum à jure communi, tum à Concilio Trid. peccat mortiferè, & vivit in statu damnationis, juxta opinionem, quam tenuit Glossa *in c. dudum.* 2. *de elect.* (quam Glossam Nav. *in* 62. *Miscellan. de orat. n.* 1. dicit celeberrimam & receptam.) Hojed. *de incompat. p.* 1. c. 19. *n.* 1. Soto. *l.* 10. *de just. q.* 6. *a.* 3. Jo. And. &c. Quia facit contra jus naturale & Divinum.

4. Nihilominùs contrarium in tantum, in quantum dicitur id repugnare juri naturæ, sentire videtur Garc. *p.* 11. *c.* 5. *nu.* 75. ubi expressè ait: beneficiorum animarum curam non habentium multitudo lege Divinâ prohibita non est. Citat pro hoc Quintanadv. *Ecclesiasticon l.* 4. *n.* 59. & 119. & subdit 276. & hoc idem videtur tenere Abbas. *in c. dudum. n.* 36. dicens, valere consuetudinem, quando disponit solùm circa poten-

potentiam retinendi plura beneficia simplicia; secùs si disponeret, ut pro libitu voluntatis possit beneficiatus de fructibus illorum disponere; & sic intelligit Glossa ibi. Sequuntur Cosmas *in pragmat. Sanct. tit. de collatione.* §. 1. & Sylv. a. 3. *p. q.* 39. *nu.* 2. qui ait, quòd jura, quæ videntur innuere, valere in hoc consuetudinem, debent intelligi secundùm id, quando consuetudo disponeret circa potentiam retinendi plura beneficia sine nimia multitudine. Idem tradit Sylv. *v. beneficium.* 4. *num.* 4. & accedit Quintin. *in c. de multa. à n.* 145. *&* 167. ita verbotenus Garc. contrarium quoque sentit Soto. *l.* 3. *de justit. & jure. q.* 6. *a.* 3. quòd in beneficiis omninò simplicibus, hoc est, sine omni servitio & residentia ad exequendum ministerium (quæ in Hispania dicuntur præstimonia) non eget quis dispensatione, neque est turpitudo contra jus naturale, quæ lethalem culpam inducat: quam Soti doctrinam etsi quoad primam partem, nimirùm de non necessaria dispensatione, reprobat Hurt. *loc. cit.* §. 5. *num.* 5. eò quòd sit contra Trid. *sess.* 24. *c.* 17. quod Tridentini decretum Soto non vidit, quia fortè prior illo decreto jam scripserat; approbat tamen quoad alteram, dum dicit id sibi seclusâ lege Ecclesiasticâ videri probabilissimum; eò quòd licèt distributor ex vi justitiæ distributivæ teneatur sub mortali peccato acceptionis personarum distribuere beneficia secundùm proportionem meritorum, qualitatem literaturæ, nobilitatis, &c. si tamen distributor alicui confert plus, quàm meretur, aut indiget, is acceptando & retinendo non peccet contra jus naturæ, ut hoc postremum docet D. Thom. *secunda secundæ. q.* 63. *a.* 2. Et exemplificat in eo, qui tenetur eligere vel providere digniorem, ita ut licèt is peccet mortaliter omisso digniore, eligens vel providens minus dignum; provisus tamen & electus accipit & retinet tutâ conscientiâ: cui doctrinæ S. Thomæ inhæret Cajet. *v. beneficium. n.* 10. Unde jam etiam ait idem Hurt. *loc. cit. n.* 3. licèt non possit quis procurare, ut sibi plura conferantur, quia concurreret ad malam distributionem; potest tamen illa acceptare, & acceptata non tenetur renunciare. Sic expressiùs contrarium tradit idem Hurt. *subresolut.* 12. *n.* 3. ubi: *Purè simplicium pluralitas non est illicita jure naturæ; ratio enim adæquata, cur pluralitas beneficiorum habeat turpitudinem contra jus naturæ, est residentia personalis; cujus obligatione stante, nullatenus licita est jure naturæ pluralitas beneficiorum, nisi ex causa; & si residentia est indispensabilis, etiam pluralitas est indispensabilis; si verò illa est dispensabilis, & hæc dispensabilis erit.* Ad illud verò, quod suprà allatum ex D. Tho. quod pluralitas beneficiorum, si non cohonestetur certis circumstantiis, sit contra jus naturale, & disordinationem contineat, respondet *subresolut.* 5. § 8. *à n.* 17. mentem D. Thomæ optimè expressam à Cajet. *in sum. v. beneficium. n.* 8. ubi is ait: *Mortale peccatum in hujusmodi pluralitate intervenit, quando non propter rationabilem causam obtinet quis multa beneficia incompatibilia, & unus quidem occupat locum multorum, alii autem esuriunt; quia hujusmodi pluralitas est injusta contra æqualitatem justitiæ distributivæ: neque excusatur peccatum mortale propter dispensationem Papæ sine rationabili causa, quoniam dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus Divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum sine rationabili causa est contra jus Divinum & naturale, &c.* Loqui enim D. Thom. de beneficiis incompatibilibus; quia loquitur de præbendis, ut patet ex titulo illius articuli, & ex rationibus, quibus movetur, quarum prima est, non esse possibile, duabus Ecclesiis deservire; quia præbendæ sunt stipendia DEO in Ecclesiis deservientibus constituta. Secunda: quia est diminutio cultûs Divini in Ecclesia dicendi, dum unus loco plurium constituitur. Tertia: quia defraudantur voluntas testatorum volentium, quòd esset certus numerus in Ecclesia Dei deservientium. Quarta: quia est inæqualitas, dum unus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, &c. ob quam inæqualitatem præbendæ beneficia incompatibilia dicuntur, & in eorum distributione justitiæ distributivæ attendatur; adeoque pluralitas, ut sit contra jus naturæ, supponit incompatibilitatem beneficiorum, non verò eam causat, aitque Hurt. *à n.* 22. se idipsum confirmare ex SS. Canonibus; quippe in quibus solùm habetur, quòd sit rationi naturali contrarium, quòd in eadem Ecclesia vel diversis idem Clericus unus habeat plures dignitates, vel personatus, & officia exigentia assiduitatem personarum; quique loquuntur solùm de præbendis, quæ ex sua significatione annexæ sunt servitio Ecclesiæ & personali residentiæ; non verò de aliis simplicibus, ut patet ex *c. ad hæc. de præb.* & *c.* 1. *de consuet. in* 6. quippe in hoc præbenda, secundùm proprium usum hujus nominis, (dum aliàs sæpè cum beneficio quovis simplici confunditur) non est idem in jure, quod beneficium simplex nullum habens exercitium in Ecclesia, sed solùm onus recitandi privatim Horas; sed est jus percipiendi fructus in Ecclesia, cui præbendatus inservit, ut Card. *in Clem. ult. de præb. q.* 16. Anchar. *in rubr. de concess. præb.* Bertachin. *in repertorio. v. præbenda. n.* 7. & sic D. Thomam loqui de præbendis propriè, quæ non ideo sunt incompatibiles, quia pluralitas beneficiorum est jure naturali illicita; sed quia sunt incompatibiles, earum pluralitas est jure naturali illicita. Ita ferè Hurt. *à num.* 26. cùmque, ut subdit idem Hurt. *n.* 31. alia simplicia non dentur ob exercitia publica in Ecclesiis, sed ob recitationem privatam Horarum non pertinent ad justitiam distributivam, ita ut distributor teneatur sub mortali dare secundùm proportionem meritorum, ut rectè Gabr. *in quartum. dist.* 15. *q.* 7. *a.* 3. Angel. *v. electio.* §. 21. Petrus Nav. *l.* 2. *de restitut. c.* 2. *num.* 148. qui etiam hanc dat rationem: quòd ista beneficia ex natura rei non videntur esse bona communia, & decertantibus debita, ita ut nulla committi injustitia, aut personarum acceptio, sed tota res videatur commissa Papæ & Prælatis Ecclesiæ, ut ipsi arbitrario suo provideant bonos & exemplares ministros; pro quo etiam citat Dianam *p.* 2. *tr.* 15. *resol.* 37. Ledesm. *in in sum. To.* 2. *tr.* 7. *concl.* 7. Garc. *p.* 7. *c.* 16. *nu* 16. Gutier. *qq. can. l.* 2. *c.* 12. *n.* 11. *&* 27. Vegam. *&c.* Et quamvis dicat Hurt. hos Auctores ferè loqui non tam de casu, in quo plura conferuntur uni, sed in quo, omisso digniore, conferuntur digno; idem tamen eorum fundamentum fundare efficaciter hanc suam sententiam; dum ut D. Tho *secunda secundæ. q.* 36. objectum justitiæ distributivæ est ratio debiti, secundùm proportionem meritorum; eo ipso autem, quòd aliquid non sit bonum commune debitum decertantibus, non est contra justitiam distributivam mortale, plura dare uni: cujus contrarium est in beneficiis residentiam requirentibus, utpote quorum fructus, etsi sint stipendia laborum, sunt tamen etiam meritorum præmia, quibus excitantur ad studia & virtutem.

Quæstio 67. An igitur neque obtineat ampliùs consuetudo in contrarium, quæ fuit olim ante Trid. neque nova talis induci possit post Trid. de facto, aut etiam in hoc dispensari à Papa?

1. Respondeo: per nullam consuetudinem, aut privilegium, vel dispensationem induci posse, aut unquam potuisse, ut Clericus habens unum vel plura ad decentem ejus sustentationem sufficientia, recipiat insuper aut retineat aliud, præterquam si justa & rationabilis subsit causa. Pirh. *ad Tit. de præb. n.* 127. *& n.* 142. dicens, esse commonem. Paris. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 120. & quoad dispensationem Papalem clarissimè Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 12. *q.* 7. *& c.* 11. *q.* 6. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 3. §. 6. *n.* 26. sequitur & constat ex dictis; est enim ista consuetudo non tantùm contra jura positiva, sed & contra rationem & jus naturale, ac proinde irrationabilis & corruptela, non excusans à peccato. Paris. *l. c.* citans præter jam citatos à se C. Paridum *cons.* 17. *n.* 40. *vol.* 1. Socin. Juniorem *cons.* 98. *l.* 3. Menoch. *cons.* 82. *&c.*

Pith. *l. c.* Et si Papa, quæ sunt juris Divini vel naturalis, sine justa causa remittat, ea remissio coram Deo minimè subsistit, licèt Clericus vi talis invalidæ dispensationis immunis sit à pœnis in jure statutis iis, qui plura beneficia obtinent; quia Papa in jure positivo illas pœnas statuente dispensare, saltem validè, potest. Pith. Azor. *ll. cit.* Hinc licèt communiter contrarium servetur, ut nimirùm retineantur duo vel plura beneficia, etiam quòd unum sit ad victum sufficiens; hæc tamen communis observantia non excusabit retinentem à mortali, ut Abb. *in c. exstirpandæ. n.* 36. Hojed. *cit. c.* 19. *n.* 8. & communiter Doctores. Paris. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 118. Et licèt consuetudo excuset aliàs à pœnis, ut Gl. & Abb. *in c. venerabilis. de consuetud.* hoc tamen ad summum intelligendum de pœnis temporalibus, non autem æternis, & à Deo infligendis. Paris. *l. c. n.* 121. citans Abb. *in c. ult. de constitut. in fine.* Tiraq. *tr. de pœnis temperandis. c.* 42. *n.* 4. Roman. *cons.* 466. *&c.* Et illud, quod dicitur de consuetudine servandâ, etiam contra communem opinionem, procedere de consuetudine rationabili, juxta communem Doctorum *in c. ult. de consuetud.* Paris. *l. c. n.* 122. Porrò dicta, quòd consuetudo obtinendi & retinendi hujusmodi beneficia plura non excuset à mortali peccato, procedunt, tametsi talis consuetudo foret immemorialis; quia etiam consuetudo immemorialis, quæ est irrationabilis, non excusat à peccato. Paris. *n.* 123. citans Hojed. *cit. c.* 9. *n.* 9. Card. Paris. *cons.* 27. *n.* 10. *vol.* 1. Cardin. *in Clem. in plerisque. de Elect. notab.* 3. *&c.*

2. Unde jam sequitur, quòd etiamsi detur, nasci posse de novo consuetudinem contra statuta à Trid. hanc tamen nasci non posse; quia est contra jus naturæ, in quo se fundare videtur Trid. Illud verum, quòd, si ista turpitudo contra jus naturæ fundaretur solùm in præsupposita lege Ecclesiastica, requirente residentiam, & pacto Ecclesiæ non aliter nisi sub onere residendi conferentis beneficia, posset abolitâ illâ lege residendi per consuetudinem, & Ecclesiâ tacitè cedente suo jure ex tali pacto quærendo, etiam modò prævalere consuetudo habendi plura, quàm unum sufficiens; sed & præscindendo jam à jure naturali, contra quod est ista pluralitas talium beneficiorum, si quæ in contrarium contra antiquos Canones ante Trid. inducta consuetudo, (quæ, ut Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 9. *q.* 3. fundabatur in alia consuetudine sublativa residentiæ jam priùs inducta contra antiquiores Canones, beneficiis etiam simplicibus omninò residentiam imponentes) posito etiam, hanc consuetudinem fuisse legitimam, hæc penitùs cum sententia illa Innocentii est sublata per Trid. Garc. *l. c. n.* 279. (qui etiam *n. seq.* illud decretum Tridentini extendit ad beneficia jurispatronatûs, non obstante quâdam declaratione Cardinal. S. Congreg. sic habente: *Hoc decretum non comprehendit beneficia jurispatronatûs:* quam vel mendosam ait, vel intelligendam de beneficiis jurispatronatûs, quæ ex fundatione possunt simul cum aliis retineri.) & *n.* 270. ubi, postquam præmisisset: *Hodiedum hæc sententia* (nempe prima) *probatur per Trid.* subjungit: *Et communis observantia & consuetudo contraria non valet, nec excusat retinentem plura beneficia, quorum unum est sufficiens, à mortali.* Pro quo citat Abbat. Hojed. Lopes.

3. Contrariam nihilominùs sententiam conformiter à se dictis suprà tenet Hurt. *de resid. l.* 6. *resol.* 6. *subresol.* 10. *n.* 1. hisce expressis: *Potest consuetudine fieri, quòd quis habeat plura beneficia simplicia, etiamsi quodlibet sit sufficiens ad congruam sustentationem.* Citat pro hoc loco Aragon. 22. *q.* 63. *a.* 2. *concl.* 3. Tusch. Ledesma, Ferret. Rebuff. *ubi suprà, quæst. nimirùm præcedente.* Et Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 11. *q.* 18. (ubi tamen is nihil de sufficientia unius, & plùs non dicit, quàm quòd consuetudine ante Trid. alicubi introductum erat, ut quis in eadem Ecclesia dignitatem simul & Canonicatum haberet. Idem habet *l.* 6. *c.* 11. *q.* 1. de quo nos infrà.) Florian. Capra. &c. ac dicit, id constare ex *c. cùm de te. de rescrip.* & *c. cùm in Ecclesia. de præb. in* 6. Recitat etiam pro hoc responsum S. Congreg. Concilii, quo in hæc verba quærenti Archi-Episcopo Valentino: *An, quando Canonicus ex illius præbenda honestè sustentari potest, pro sui gradus qualitate, liceat sibi eidem Canonico aliquam ex hujusmodi dignitatibus conferre, cùm ex antiquissima & immemoriali consuetudine absque dispensatione Apostolica consueverant illius dignitates Canonicis ejusdem Ecclesiæ tam Apostolicâ, quàm ordinariâ potestate conferri, idque licitò fieri posse per S. Congregationem declaratum fuit, &c.* Respondit S. Congregatio in hæc verba: *S. Congregatio censuit consuetudine permittente, ut in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Trid. c.* 17. *sess.* 24. *ubi disponitur: habenti beneficium competens non posse conferri alterum, &c.* Ex quo evidenter deduci ait *n.* 4. Hurt. quòd obtinere plura beneficia simplicia non sit contrarium juri naturæ; quia aliàs talis consuetudo foret irrationalis; sed solâ dispensatione Pontificis talem tutum fore in conscientia. Addit etiam *n.* 5. id manifestè colligi ex eo, quod Trid. *l. c.* decernens, quòd uni non habenti sufficiens, non detur nisi unicum aliud sufficiens, non sit receptum in Hispania, ubi post illud sicut anteà Ordinarii communiter contulerunt, & conferunt plura beneficia, etiam ultra duo uni, etiam dum unum est sufficiens ad congruam sustentationem, & simul retinent. Quin &, ut ait *n.* 6. idem fiat in ipsa Curia, dum Pontifices narranti plura beneficia simplicia (nisi fortè narretur nimis magna multitudo) solent alia concedere, nec apponitur decretum de dimittendo. Neque etiam præsumendum sit, ut ait *n.* 10. de tot doctissimis, vigilantissimis, piissimisque Pastoribus, id facere, si esset contra jus naturæ aut decretum Trid. Ac denique subdit verba Garciæ, quæ is habet *p.* 11. *c.* 5. *n.* 332. Unde videtur posse probabiliter dici opinionem Innocentii, de qua suprà, quam consuetudo antiquissima approbavit, etiam hodie posse procedere, etiam in foro conscientiæ, non obstante decreto Trid. *c.* 17. *&c.*

4. Porrò illud hîc notandum, quòd plerique Auctores tenentium hanc sententiam, nimirùm posse ex consuetudine licitè teneri plura etiam sufficientia ad honestam sustentationem, non teneant id ita absolutè, quasi id fieri possit sine omni justa causa; sed tunc demùm, ubi est justa aliqua causa, quod omnes admittunt: nimirùm posse per consuetudinem induci, ut quis plura habeat, quorum singula vel plura sufficiunt ad honestam sustentationem, etiam desumendo sufficientiam ab ipsa persona provisi, ubi adest justa causa. Vide Pith. *l. c. n.* 142.

Quæstio 68. An & quando, procedente etiam secundâ sententiâ de pluralitate beneficiorum, sufficientium ad congruam sustentationem non illicita, saltem jure naturæ, adhuc tamen eorum coacervatio seu nimia multitudo sit illicita, etiam jure naturæ?

1. Respondeo ad primum: Beneficiorum etiam omninò simplicium (intellige, dum singula vel eorum plura sufficiunt ad honestam sustentationem) coacervatio & exorbitans distributio uni personæ tali juri naturali repugnans damnatur. Hurt. *l. c. n.* 36. tam juxta D. Thom. quàm Cajet. *ll. cit.* quia oritur ex avaritia, & cupiditate, & appetitu lautiùs vivendi, & ambitione majoris dignitatis, ut videre est ex verbis Trid. *sess.* 24. *c.* 17. ex quibus etiam constat, Concilium manifestè loqui etiam de his beneficiis omninò simplicibus. Et hæc coacervatio generat scandalum in Ecclesia; quare semper, nisi subsit ratio evacuans hanc cæteràsque malitias, perseverat illicita, Hurt. *l. c.* Idem nimirùm, quòd nimia istorum beneficiorum multitudo prohibita sit jure naturali & Canonico, sentiunt Jo. Andr. *in c. dudum. de Elect.* Benedictus Capra. *de reg. & fallent. reg.* 90. *n.* 135. Hojed. *p.* 1. *c.* 21. *n.* 1. quos citat Hurt. *n.* 37.

2. Respon-

2. Respondeo ad secundum; Quanta autem esse debeat pluralitas, ut in coacervationem talem illicitam declinet, quantùm quoad forum conscientiæ, prudentum judicio; quantùm verò ad forum externum, judicis arbitrio relinquendum. Hurt. *n.* 40 citans pro hoc Hojed. *cit. c. 21. n.* 14. & 15. Illud, quod tradit ab Azor. *p. 2. l. 6. c.* 12. *q.* 8. ait Hurt. *subresol.* 4. *n.* 5. immodicam beneficiorum multitudinem, ut peccetur per hoc contra jus naturæ, censeri, si dentur ultra decem; secùs si infra decem ultra congruam; & ideò peccare Papam dando uni decem, quorum quodlibet sufficiens est ad sustentationem beneficiati, id, inquam, displicere ait Filiuc. *to. 3. tr.* 41. *c.* 7. *n.* 40. & meritò. Verùm id non tradit Azor. *ibidem*, sed solùm dicit, in hoc convenire omnes, decem beneficiorum multitudinem immodicam esse, eò quòd, dum leges & jura loquuntur de tempore vel numero, multum & longum consueverunt appellare decennium. Quinimò Azor. ipse de suo ibi dicit, nullam æquitatem postulare, ut quis decem vel octo simul beneficia possideat; quod verò tradit Hojed. *l. c. n.* 13. tunc demùm dictam multitudinem simpliciter fore contra jus naturæ, quando ea tanta est, ut sufficere possit ad sustentationem duorum vel trium; meritò displicet Hurt. *loc. cit. subresol.* 13. *n.* 4. & *seq.* tanquam nimiùm constringens, &, ut ait, sanguinem conscientiarum emungens, dum tuti esse non possent in conscientia, qui possident plura, etiam pinguia, beneficia, quorum etiam quodlibet est sufficiens ad Clericos honestè sustentandos; proindéque miser esset status Clericorum literatorum, nobilium, Principum, quibus Papa plura talia concedit simplicia, & quibus talia dari concedit *Extrav. execrabilis.* & c. *de multa.* Unde etiamsi incompatibilitas illa & pluralitas hæc nimia beneficiorum est desumenda in ordine ad congruam sustentationem, non est attendenda congrua seu sufficientia eorum, qui aliàs talia beneficia habere possunt, & ex iis sustentari congruè; sed congrua sustentatio personæ provisæ illis pluribus beneficiis, num eâ ratione suarum qualitatum egeat tot beneficiis ad sui congruam sustentationem; etsi de cætero quolibet eorum posset clericus inferioris sortis sustentari. Hurt. *subresol. illa* 13. *n.* 7.

Quæstio 69. An, si quis habeat duo beneficia, quorum quodlibet de se non est sufficiens, & posteà contingat eorum unum fieri sufficiens, possit illa adhuc simul retinere, stante decreto Tridentini?

Respondet Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 319 videri dicendum, quòd non possit ea retinere; sed debet unum ex iis dimittere, ad tradita in simili per Hojed. *p.* 1. *c.* 15. *n.* 57.

Quæstio 70. An, quæ hucusque dicta sunt de beneficiis, locum etiam habeant in pensionibus, (putà Clericalibus) quæ nimirùm Clerico, ut commodiùs sustentari possit, ex fructibus beneficii assignantur adinstar beneficii, seu loco beneficii, ut Garç. p. 1. c. 5. n. 170. Hurt. de resid. l. 6. resol. 6. subresolut. 11. n. 7.

Respondeo affirmativè, Hurt. *l. c. n.* 54. ubi, quòd de pluralitate pensionum eodem modo loquendum, ac de pluralitate beneficiorum simplicium, nullam requirentium residentiam; unde ait conformiter suis principiis, sicut jure naturæ licita est pluralitas beneficiorum, sic etiam pluralitas pensionum; & sicut dictum de nimia coacervatione beneficiorum, sic etiam de nimia coacervatione pensionum dicendum, sive hæc compatiantur inter se, sive cum aliis quibuscunque beneficiis. Ac denique sicut pluralitas beneficiorum simplicium, quando congruam excedunt, jure positivo humano est reprobata; ita etiam pluralitas pensionum. Tametsi autem Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 7. dicat, non esse ex omni parte parem rationem de pensionibus, quæ est de beneficiis; cùm quædam sint beneficia, quæ jura & Canones incompatibilia vocant, in illis verò nullæ pensiones jure communi incompatibiles dicuntur; addit tamen, quòd sicut repugnat juri naturæ, habere plura beneficia, dum unum sufficiens; ita quoque eidem juri naturæ repugnare, unum simul habere plures pensiones, dum earum una sufficit ejus vitæ commodè sustentandæ: & sicut uni possunt assignari plura beneficia, ita etiam plures pensiones, nisi una vel etiam plures ex illis de se sufficientes essent ob ejus merita in Ecclesiam, nobilitatem, literaturam, &c. Idem tenent Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 21. *n.* 12. Vasq. *opusc. de benef. c.* 2. § 3 *dub* 11. citati ab Hurt. *ubi supra. n.* 1. De cætero ait Azor. *l. c. q.* 6. non esse interdictum jure communi, ut cum beneficio pensionem obtineat beneficiatus, sicut jure communi vetitum beneficiario, ne cum uno beneficio simul alterum habeat. Idem tradit quoad hoc Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 304. nimirùm illud Concilii decretum *sess.* 24 *c.* 17. non habere locum in pensionibus, prout habet declaratio S. Congreg. quâ ea respondit Archi-Episcopo Hispal. interroganti super hoc, quam recitat idem Garc. *l. c. n.* 310. addit etiam, rationem, quæ potuit ad sic respondendum movere S. Congregationem, esse: quòd, licèt pensiones hodiedum succedant loco beneficii, tamen non sunt tituli beneficiales; Concilium autem videatur habuisse respectum ad pluralitatem titulorum beneficialium, ut colligitur ex illis illius verbis: *Quando unus plurium occupat officia Clericorum*, & neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi; & quòd majus odium sit, habere plura beneficia, quàm plures pensiones; dum unus de jure potest habere unum beneficium, valens mille ducatos, non possit tamen habere decem beneficia, quorum quodlibet valet centum ducatos; at in pensione nihil referat, an habeat unam pensionem mille, an centum pensiones decem ducatorum: & quòd pensiones aliàs non sint incompatibiles cum beneficiis, tradit post eundem Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 10. *q.* 8. Gonz *gl.* 5. §. 5 *n.* 14. etiam expressè addens, plures pensiones non inducere incompatibilitatem aliquam cum beneficiis, ac pro hoc citans Capiam. *reg* 90. *n.* 90. Hojed. *p.* 2. *c.* 7. *n* 1. Gigas. *de pension. q.* 4. &c. quod tamen juxta Azor. ejusque sequaces intelligendum videtur, ubi ista pluralitas pensionum unà cum beneficiis non excedat congruam sustentationem, adeóque vetita non est jure naturæ. Unde etiam Gigas *de pension. q.* 32. Mandos. *de signat. gratia. tit. de dispens. benef. sub eodem tecto.* Hojed. *p.* 1. *c.* 20. *n.* 18. & alii apud Garc. *n* 315. tenent, quòd pensio non faciat incompatibilitatem sub eodem tecto. Cujus tamen contrarium sentit Rebuff *in pr. tit. de dispensatione ratione ætatis* apud Garc. *n.* 316. nempe pensionem esse incompatibilem, & non posse haberi sine dispensatione cum alia, vel cum alio beneficio in eadem Ecclesia, eò quòd id suadeat consuetudo, & quòd Papa concedat pensionem loco beneficii. Idem quoad hoc cum Rebuff. sentit Garc. *n.* 317. dum ait: sic habere stylum Curiæ, & apparet ex clausula in pensionibus pro palatinis apponi solita: *Etiam sub eodem tecto*; & quòd quando impetrans beneficium narrat habere se pensionem super fructibus certi beneficii, addatur: *Non tamen in eadem Ecclesia contentis.*

Quæstio 71. Quòduam dicatur beneficium sufficiens ad congruam sustentationem?

1. Respondeo primò: Vix certi quid in specie hac de re statui posse, propter nimiam circumstantiarum, quæ occurrere possunt, varietatem. Vide tamen, quid de hoc dixerit Nav. *de orat. miscell.* 16. *n.* 7. Paris. *paulò pòst citand. à n.* 147. Unde

Respondeo secundò in genere: congruam hanc taxari ex hominum prudentum judicio & æstimatione; quare cùm nullus in hoc prudentior summo Legislatore & Pastore animarum nostrarum, ad ipsius

prudentem dispensationem, ut ad regulam primam visibilem reducenda est justificatio pluralitatis beneficiorum in eadem persona ad illam requisitorum. Hurt. *ad l. c. resol.* 6. §. 6. *n.* 32. Sic Castrop. *d* 6. *p.* 3. §. 6. *n.* 14. Parif. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 131. cum Nav. *de orat. miscell.* 62. *p.* 3. Hojed. *p.* 1. *c.* 10 *n.* 22. & aliis pluribus, quos citant, ajunt, id judicis arbitrio relinquendum, dum hujus arbitrio relinquuntur ea, quæ à jure non sunt definita, & certa sub regula comprehendi nequeunt. Cujus etiam arbitrio relinquitur, quòd tenue, quòd magnum dicatur beneficium. Menoch. *de arb. casu* 216. uti &, quis dives, quis pauper. Bart. *in l. si constante. n.* 14. & AA. communiter. *ff. solut. matrim.* Gonz. *n.* 136. ait etiam Gonz. *gl.* 15. *n.* 39. quantùm ad honestam sustentationem opus sit, ex personarum qualitate & locorum diversitate unusquisque sibi judex erit, advertens, quòd DEUM fallere non possit.

3. Porrò pro hoc arbitrio sano formando tam à judice, quàm à se ipso, attendendæ circumstantiæ primò personæ: (quod enim respectu unius dicitur magnum, respectu alterius dicitur parvum, ut Menoch. *de arb. casu* 216. Parif. *n.* 148. Et alimenta constituenda secundùm qualitatem personæ. *l.* 1. §. *mulier.* & *l. habitatio.* §. *servus. ff. de ventre in poss. mittend.* Parif. *n.* 149.) num ea sit nobilis vel illustris. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 10. *q.* 9. Parif. *nu.* 151. juxta Abb. *in c cùm adeò. de rescript.* Tiraq. *de nobilitate. c.* 20. *nu.* 141. Nobiles enim sunt majoribus beneficiis honestandi. *c. de multa. de præb.* Parif. *n.* 151. citans Cassan. *in Catal. glor. mundi p.* 8. *considerat.* 39. si eximiæ literaturæ; quia Ecclesia eget viris literatis, ut AA. communiter *in c. cùm in cunctis. de Elect.* Parif. *n.* 150. Azor. *l. c.* num ea sit firmæ vel imbecillis valetudinis. Si in Ecclesiam multa merita contulit. Azor. *l. c.* Parif. *l. c. n.* 146. & alii passim. Num persona augeatur dignitate; si enim hâc augetur, debent etiam alimenta augeri. Parif. *n.* 151. ex Gozadin. *cons.* 95. *n.* 4.

4. Secundò: Ecclesiæ, ut si beneficium sit in Ecclesia celebri, insigni vel illustri. Azor. *l. c.*

5. Tertiò: Qualitatis ipsius beneficii; siquidem beneficiato simplici minùs designari debet, quàm Canonico, Canonico minùs, quàm dignitati, &c. Castrop. *l. c.*

6. Quartò: Loci, num beneficium sit in urbe vel oppido minùs celebri. Azor. *l. c.* num sit in provincia vel regione, ubi major vel minor alimentorum caritas. Azor. *l. c.* Parif. *n.* 153. Attendenda etiam in hoc consuetudo patriæ. Parif. *n.* 152. citans Menoch. *de arb. casu* 216. *n.* 14. quin & consuetudo familiæ, ut idem Parif. *n.* 151. citans C. Parif. *cons.* 98. *vol.* 2. Porrò victûs nomine intelligitur omne id, quo beneficiatus eget ad se & familiam suam sustentandam, cujusmodi sunt: cibus, vestitus, habitatio; quin & ea, quæ ad morbos curandos sunt necessaria. Azor. *loc. cit.* Et sub honesta sustentatione sui comprehenditur etiam sustentatio familiæ suæ; sub nomine autem familiæ veniunt famuli, parentes, fratres, sorores egentes; item filii, si quos habet beneficiatus, legitimi, imò &, si spurios habet; quia & his ex æquitate Canonica debentur alimenta. Item nepotes, aliique consanguinei egentes. Item equi, quos alii similes beneficiati timorati alunt. Item eleëmosynæ ex & hospitalitates, quas alii similes præstant, quia sine his decenter sustentari nequit. Azor. *l. c. c.* 10. *q.* 8. Castrop. *cit. n.* 14.

7. Illud & hîc observandum, beneficium illud non dici ad congruam sustentationem sufficere, ex quo tantùm habet, ut non cogatur mendicare; hæc enim duo valdè differunt: posse ex beneficio vivere, & posse ex eo vivere decenter. Parif. *loc. cit. n.* 154. juxta Gl. *in c.* 2. *de statu regular. in* 6. *v. penuria.* Unde & solvitur illud, quod aliqui ex hisce dictis malè inferunt: nempe si plus requiratur ad sustentationem nobilis vel literati, quàm ignobilis, non posse nobilem titulo cujusdam beneficii ordinari, quo potest ignobilis; cùm tamen Trid. *sess.* 2. *c.* 2. indistinctè statuat, illud beneficium in ordine ad suscipiendos Ordines sufficere, quod sufficit ad honestam sustentationem beneficiati; nam licèt nobili necessaria sit amplior sustentatio, ut cum decentia & decore vivat, non debetur tamen ei amplior sustentatio ad effectum, ne cogatur mendicare. Item nobili quà Clerico non debetur amplior sustentatio; etsi ea debeatur ei quà nobili. Trid. autem eo loco spectavit sufficientiam beneficii ex eo solùm, quòd Clericus esset, ad hunc tantum effectum, ne cum Ordinis dedecore mendicare cogatur, ut ex ipso textu constat. Econtrà Trid. *sess.* 24. *c.* 17. spectavit sufficientiam sine hac limitatione, ac proinde pro diversitate beneficii & beneficiati spectatur amplior vel strictior sustentatio. Ita ferè Castrop. *l. c. n.* 15. Ultra hæc sit

Quæstio 72. Specialiter, num ad judicandum, an beneficium sit sufficiens ad sustentationem, habenda sit ratio bonorum patrimonialium?

Respondeo negativè, Parif. *cit. q.* 6. *n.* 154. citans Hojed. *p.* 1. *c.* 19. *n.* 24. Ratio est: quia potest quis habens opulentos reditus ex patrimonio suo recipere etiam pingue beneficium, & ex fructibus beneficii vivere, reservatis, aut in quod voluerit aliud, expensis reditibus bonorum patrimonialium. Parif. *cit. n.* 145. citans Innoc. & Abb. *in c. Episcopus. de præb.* Cajet. 2. 2. *q.* 185. *a.* 7. Soto *l.* 4. *de justitia. q.* 10. *a.* 2. Nav. *in apolog. de reditib. Eccles. p.* 1. *c.* 1. *n.* 25. Sarmient. *tr. de reditib. Eccles. p.* 1. *c.* 1. *n.* 28. Eosdem citat & sequitur Hurt. *de resid. l.* 6. *sub resol.* 14. *n.* 1. *&* 12. contra Hojed. *l. c. n.* 45. Barbos. *in c. postulâsti.* & Decium *in c. Episcopus. de præb.* apud Hurt. sentientes, quòd, qui habet fructus sufficientes ex patrimonio, debeat fructus beneficii expendere in pauperes, aliósve pios usus, nixos gravissimis dictis S. Hieronymi *in Epist. ad Damas. & in regula Monach. c. de paupertate*, ubi: *Clericos illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum & propinquorum nulla suffragantur bona; qui autem bonis parentum & opibus suis sustentari possunt, si quid pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abusum talium judicium sibi manducant & bibunt, &c.* Et S. Prosperi *l.* 2. *de vita contempl. c.* 9. & D. August. *Epist.* 50. *ad Bonifac.* quibus satisfacere non videtur Glossa, dicens, non proponi his SS. PP. verbis præceptum, sed consilium; patet enim ex ipsis eorum verbis contrarium, dum dicunt, sacrilegium esse. Verùm responsio nostræ sententiæ est communis, & D. Thom. quia, qui altari servit, de altari debet vivere; adeóque, etiamsi quis ordinatus titulo patrimonii, quo sustentatur, acquirat admodùm pingue beneficium, etiam Episcopatum, potest sibi reservare fructus patrimonii. Etsi, ut addit Hurt. *l. c. n.* 14. non possit uti compensatione fructuum beneficii, quod expendit ante acquisitionem beneficii: dictis etiam illis SS. PP. respondet optimè S. Thom. 2. 2. *q.* 185. *a.* 7. *ad* 3. & Cajet. *ibid. in §. responsio ad* 3. & ex illis Hurt. *l. c. n.* 9. 10. *&* 15. quòd sic sint intelligenda, quòd Clericus habens sufficientia patrimonialia uti non possit fructibus sui beneficii in articulo necessitatis proximi; non quidem intelligendo necessitatem extremam; in hac enim quilibet tenetur de suis ex præcepto charitatis succurrere proximo, sed magnam & valdè urgentem; sive sit publica, ut tempore famis & pestis, sive sit privata, ut dum particularis persona est in valdè urgente necessitate propria vel filiarum, ita ut tunc beneficiatus habens sufficientia patrimonialia, teneatur sub mortali omnibus fructibus beneficii sui succurrere; quod etiam ait S. August. *l. c. In articulo necessitatis fructus beneficii non sunt bona nostra, sed illorum, scilicet pauperum, quorum procurationem gerimus.* Hurt. *n.* 16. *&* 17. qui tamen *n.* 10. ait: quòd licèt tunc Clericus peccet, vivendo de sua præbenda, non teneatur tamen ad restitutionem, quia peccatum consisteret in abusu, quo non subvenitur aliis, deobligatio tamen restituendi consurgeret ex eo, quòd præbenda se habet ut proprium Clerici.

Quæ-

Quæstio 73. An, & qualiter, & quibus ex causis jura permittant pluralitatem beneficiorum, vel etiam ex quibus causis in ea dispensari possit?

1. Respondeo ad primum primò: negari non posse, quin id jura permittant, adeóque fieri possit citra omnem dispensationem, dum fundator ita voluit. Lott. *l. 1. q. 32. n. 43.* etiam dum hæc aliunde jure positivo solùm sunt incompatibilia; de his enim loquitur Lott. v. g. duo vel tria beneficia à se fundata, quorum singula sufficientia conferri uni etiam Clerico aliàs simplici & ignobili, ut is vel hâc ratione ex humili statu assurgat, & vivat lautiùs; cùm fundator donare possit bona sua sub quacunque conditione à jure positivè non reprobata.

2. Respondeo secondò: Etsi id jura permittere videantur in circumstantiis, & ob causas, de quibus paulò pòst; non tamen hoc ita intelligendum, ac si datis istis causis statim absque ulla dispensatione Superioris ea conferri possint, & haberi, sed opus dispensatione, argumento *c. Sanctorum. D 70.* Hurt. *de resid. l. 6. resol. 6. §. 1. n. 20.* ubi postquam dixisset ex Soto, sextum casum, in quo liceat habere plura, esse, si Episcopus dispenset, juxta *cit. c. Sanctorum.* addit; sed hic & alii præcedentes casus intelliguntur, si adsint debitæ circumstantiæ evacuantes turpitudinem; ac si diceret: possunt haberi plura, si Episcopus possit, seu in istis circumstantiis dispenset. Sic expressè tradit Azor. *p. 2. l. 6. c. 11. q. 7.* his verbis: dum unum est sufficiens, non potest ei alterum conferri sine auctoritate Superioris, qui jus naturale ex aliqua justa causa relaxet; si autem unum non est sufficiens, potest alterum dari sine ulla juris relaxatione, & solo arbitratu Superioris. Probatur hoc ipsum ex *c. de multa. de preb.* ubi constituitur, quòd si viri sunt sublimes aut literati, possint illis Pontificis indulgentiâ conferri plura. Et certè hoc indubitatum, opus esse hâc dispensatione, ubi dubium, num dictæ causæ & circumstantiæ verè adsint; hoc ipsum enim declarare in dubio est Papæ, & sic dispensare.

3. Respondeo ad secundum primò: causas, cur Pontifex dispensare possit, non esse alias, quàm circumstantias illas evacuantes turpitudinem illam: ac proinde quærere, quæ sint causæ sufficientes ad dispensandum in hoc, idem est, ac quærere, quæ circumstantiæ evacuent dictam turpitudinem.

4. Respondeo ad secundum secundò: has causas reduci ad duo capita, nimirùm justam necessitatem, & piam Ecclesiæ utilitatem. Azor. *p. 2. l. 6. c. 12. q. 1.* Et ne præter hæc duo capita assignari videantur & alia, cùm iis ipsis SS. Canonibus, v. g. *c. de multa.* dicitur, ob nobilitatem & literaturam posse à Papa concedi uni plura; & in *extrav. Execrabilis.* Cardinalibus, filiis Regum, &c. posse concedi plura; dicendum est cum Abb. *in cit. c. de multa. n. 5. & 7.* plura non concedi nobilibus aut literatis principaliter & præcisè ob eorum privatum bonum & commodum, sed ob communem Ecclesiarum salutem & utilitatem; quia nobiliores, potentiores & magis literati eo ipso solent Ecclesiis, quibus præsunt, utiliores esse: atque ita spectando in hoc, indirectè saltem, vel potiùs ultimatò utilitatem Ecclesiæ, non sunt nisi dicta capita duo justarum causarum dispensationis. Azor. *loc. cit.* Hurt. *loc. cit. §. 7. n. 7. & seq.* citans pro hoc Felin. *in c. si quando. de rescrip.* Nav. *ibid. except. 16. n. 5.* Barbos. *&c.* Idem est, dum in *c. sals. 1. q. 7.* assignatur tertia causa, nimirùm prærogativa meritorum; (intellige tam præteritorum, quàm futurorum) consistit namque dicta prærogativa in ipsa illa generis nobilitate, potentia, dignitate personæ, egregia literatura, industria, prudentia, virtute. Azor. *ibid. q. 2.* Quódque hîc dictum de beneficiis aliàs non incompatibilibus ratione curæ animarum, residentiæ, voluntatis testatorum, &c. id idem, tametsi forent beneficia exigentia residentiam, de jure vel de voluntate testatoris, aut aliàs jure Canonico vel Divino incompatibilia, dicendum; de iis enim etiam loquuntur dicta jura has causas assignantia, & sentiunt AA. uti & alii passim; (idque hîc meminisse sit satis, ne de hoc iterùm §. *sequentibus* necessè sit instituere quæstionem) nam hæc sunt justificata & prudentia motiva, quibus motus Papa evacuans omnem turpitudinem à sua distributione, (quâ aliàs distributor hæc beneficia requirentia residentiam, veluti stipendia laboris & meritorum, expendere justè seu illæsâ justitiâ distributivâ non potest, conferendo plura uni) potest illa conjungere in uno. Et si ista motiva seu causæ sufficiunt ad relaxandum jus Divinum, seu potiùs ad declarandum, illud hîc & nunc non obligare, ex quo jure oritur residentia Parochorum, sufficientia quoque erunt ad interpretandam vel immutandam testatorum, residentiam in utroque beneficio requirentium, voluntatem. Hurt. *loc. cit. §. 7. n. 2.* Nihilominùs circa quasdam harum causarum in particulari, quia majus potest esse dubium; hinc majoris explicationis gratiâ sit

Quæstio 74. In specie: an & qualiter sufficiat ad dispensandum nobilitas & claritas generis, ac præcipuè sola, ubi est absque literatura?

1. Respondeo primò: saltem, si sermo est de beneficiis simplicibus, purà Canonicatibus, dignitatibus servitoriis vel non servitoriis, motivum sufficiens videtur nobilitas, quia in his non requiritur literatura; sed ut Papa dispenset in residentia, præscripta à jure Canonico, & ob hoc motivum nobilitatis duntaxat ratio postulat, ut in pluralitate relaxetur jus naturale ad distributionem prudentem faciendam. Quin & in beneficiis curatis, ad hoc movet nobilitas, ut, si inter nobilem & plebejum sit ferè æqualis literatura, beneficium dari debeat nobili; ita ferè verbotenùs Hurt. *de resid. l. 6. resol. 6. §. 7. n. 12 & 13.* citans Abb. *in c. dudum. 2. de elect. nu. 26.* Felin. *in c. adeò. de rescrip.* contra Barbos. *in collectan. ad c. de multa, nu. 18.* qui id simpliciter negat. Negat tamen etiam idipsum, nimirùm nobilitatem sine literatura ad hæc sufficere, dum sermo est de curatis Hurt. *loc. cit. n. 10. & 11.* eò quòd in his potissimùm attendatur literatura, & collatio illorum facta illiterato sit nulla, ut dicit notant Canonistas *ad c. grave nimis. de preb.* & hodie id certum sit, cùm ex decreto Trid. & constitut. Pii V. hæc beneficia non dentur sine concursu dignioribus; sed de hoc aliàs.

2. Respondeo secundò: videri quoque claritatem illam generis non sufficere, ut dispensativè conferantur uni plurima, seu ut fiat in uno coacervatio illa beneficiorum, quorum singula sufficerent ad alios, etsi inferioris nobilitatis, satis lautè alendos. Azor. *p. 2. l. 6. c. 12. q. 8.* cujus verba subjicio: *Sed quid de eo dicendum, cui conferuntur tot beneficia eo solùm nomine, quia filius est vel nepos Regis, vel alicujus alterius Principis? Respondeo Paulum II. teste Majore, cùm rogaretur, ut cuidam duos Episcopatus simul concederet, quia filius cujusdam Regis esset, ita respondisse, non darem, etiamsi filius D E I fuisset: rem sanè Pontifex exaggeravit; sed mens tamen ejus plurimùm cum recta ratione congruebat: quid enim cogit, ut tot in unum beneficia colligantur & coacerventur, cùm multa alia remedia non desint, ex quibus etiam filius Regis honestè & commodè sustentari possit, ne tot Clerici, imo Episcopi & alii his superiores, alioqui etiam de Ecclesia bene meriti, esuriant, & quodammodo mendicare cogantur, etiam patrimoniis exhaustis, planè non potest non esse periculum, cùm nimia in uno beneficiorum multitudo cumulatur; inde enim ambitionis & avaritiæ occasio arripitur, & crescente beneficiorum multitudine augentur famuli, fastus, pompa, &c. Subjungo denique verba S. Bernardi, Ep. 171. ad Theobaldum Comitem: Honores & dignitates Ecclesiasticas non ignoro debere iis, qui eas dignè & secundùm D E U M administrare & volunt, & possunt: porrò eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis vel vestris, nec vobis justum, nec mihi tutum esse noveritis;*

nam nec cuiquam vel adulto plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensativè ob magnam Ecclesiæ necessitatem, vel personarum utilitatem, &c. Præscindendo tamen ab ista nimia coacervatione, & respectu curatorum à carentia literaturæ, saltem omnis, vel hoc ipso, quòd quis regis filius sit, posse ei conferre plura etiam curata, satis indicat Joannes 22. *in sua Extravag. Execrabilis*; ubi postquam sanxisset, ne quis acciperet vel retineret plures dignitates, personatus, officia, & beneficia, quibus inest animarum cura, excipit regis filios, utpote ob sublimitatem eorum, & generis claritatem, ut loquit Papa, potioris prærogativa gratiæ attollendos, Azor. *cit. c.12. q.2. in fine.* Idem de nepotibus Papæ tradit Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subres. 4. n. 2. & 3.* eò quòd per hoc, quòd quis evehatur ad Papatum, ejus quoque domus hoc ipso ad magnum splendorem evehatur, à quo ne decidat, nepotes tales meritò exigunt splendidius & opulentius sustentari, quod ipsum quoque confirmari potest exemplo Pii secundi Pontificis, aliàs piissimi & doctissimi, qui, ut testatur idem Hurt. *subresol. 2. nu. 3.* moriturus nepotes suos juxta qualitatem suam pauperes commendavit Collegio Cardinalium, ut qui eligeretur Papa, eos juvaret beneficiis Ecclesiasticis; quamvis vel hoc ipso potiùs pro causa hic Pontifex prætenderet sua merita: adducit enim hoc exemplum Hurt. ut probet causam sufficientem multiplicandi in aliquo beneficia, esse quòd sit filius vel frater alicujus bene meriti de Ecclesia vel populo; quod ipsum ait doceri à Navar. *Miscellan. 44. n.* 80. Adeóque jam splendidior sustentatio alicujus, jam ante evecti ad statum illustriorem, non verò per ipsam collationem plurium illorum beneficiorum ad illum evehendi, videtur esse causa sufficiens laxandi jus naturale conferendo plura uni. Monet tamen idem Hurt. cavendum esse illam nimiam in tali nepote Pontificis coacervationem beneficiorum, & tot solùm conferenda, quot dictaverit prudens judicium à sanguine proprio non excæcatum.

Quæstio 75. An sola Cardinalitia dignitas sit justa causa, ob quam Cardinali plura beneficia conferantur?

Respondeo affirmativè: idque multò magis quàm regis filio, utpote, ut in eadem *extrav.* illos pariter ac priùs excipiendo, ait Papa idem, qui circa Papam, & in hoc universali Ecclesiæ serviendo singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt; ac cùm Cardinalatus sit præcipua dignitas in Ecclesia, conveniens est, ut reditus statui suo, vitæque conditioni congruentes habeat, Azor. *cit. c. 12. q. 5.* ubi etiam, quòd insuper accedere possint ad dignitatem Cardinalitiam aliæ causæ justæ, ut si sit regis vel principis filius, frater, nepos, si sit insignis literaturæ, industriæ, virtutis.

Quæstio 76. An sit sufficiens causa conferendi alicui plura beneficia, vel dispensandi, ut plura ei conferantur, nempè ab alio inferiore collatore, ut eorum fructus largius in pauperes erogentur, v.gr. dum scitur illos eorum fructus impensurum in pauperes, aliósve pios usus, retentis sibi solùm necessariis ad decentem sustentationem?

Respondent affirmativè: Hurt. *loc. cit. l. 6. resol. 6. subresol.* 1. citans Cardin. *in clem. gratia, de rescrip. in* 12. C. de Lugo *to.* 1. *de justi. d. 4. s. 4. nu. 58.* Filiuc. *tr.* 41. *c. 7. n. 57.* quibus accedit Nav. *tr. de orat. Miscell.* 65. citatus ab Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 22. *q.* 3. ubi justam arbitratur causam, ut jus relaxetur in eo, ut plura ei conferantur, qui fructus beneficiorum in pios usus impendit; quamvis in *Man. c.* 25. *n.* 128. censeat intentionem illam provisi jam pluribus talibus beneficiis, & veram ejus executionem esse causam justam, ut ea plura jam antè obtenta retineat (pro quo etiam solo citatur ab Hurt. *loc. cit. num.* 2. ubi etiam is dicit, videri hoc ipsum approbari à S. Tho. *quodlib. 9. a.* 15. dum ibi reprobat contrariam intentionem, habendi nimirùm plura tantùm ad majorem splendorem victûs, vestium, famulorum, &c.) non tamen ut denuò plura ei conferantur, & ab eo recipiantur, prout refertur ab Azor. His tamen contrarium, seu negativam tenet ipse Azor. *loc. cit.* cum Abb. & pluribus aliis; quibus, ut ait Azor, meritò hæc causa minimè probatur; eò quòd & alii sint clerici, qui beneficiorum illorum fructus in bonos usus insumerent. Quin etiam, quod addo, quòd etiam sit pius, si non magis pius usus, dum ea beneficia plura in plures divisa eorum fructus toti ab iis in decentem sui sustentationem absumuntur, reddendo interim Deo horarum preces & sacrificia, quod alii pauperes, saltem ex obligatione, non facient. Quòd si tamen nulli extarent clerici, qui eos fructus piè erogent, subest causa, cur iis plura conferantur; non quia ii, quibus ea conferuntur, utiliter fructus insumant; sed quia desunt Clerici idonei, ut in Provinciis, ubi hæretici dominantur, qui fructus beneficiorum sibi sumunt ac devorant, Azor. *loc. cit.*

Quæstio 77. An sit sufficiens motivum dispensandi, seu laxandi in hoc jus, etiam dum illud est justitiæ distributivæ, in conferendo uni plura beneficia, quòd is habeat parentes, fratres, nepotes ex fratre vel sorore indigentes, vel etiam amicum, cui multa debet?

1. Respondeo ad primum affirmativè: ita expressè Navar. *Miscell. 17. nu. 76.* & *Miscellan. 44. n. 76.* ubi: Papa post Concilium dispensare potest, ut quis habeat plura beneficia, quorum unum ei sufficit, eò quòd habeat parentes, fratres, sorores, nepotes, vel alios cognatos pauperes, quos eum oportet alere, collocare, vel in aliquam viam salutis æternæ dirigere, &c. sequitur Hurtad. *loc. cit. subresol. 2. n.* 1. Azor. *cit. c.* 12. 44. ut enim beneficium dicatur sufficiens, debet ex ejus fructibus posse sumere, quæ sibi & suis necessaria, adeóque eo ipso, quòd clericus habet parentes, fratres, &c. egentes; beneficium, quod aliàs ei soli esset sufficiens, dici non potest sufficiens, Azor. *ibid.* & patet ex dictis suprà ex eodem Azor. & Castrop. aliisque, dum tales pertinent ad familiam beneficiati.

2. Respondet quoque ad alterum; nimirùm de habente talem amicum, affirmativè Hurt. *loc. cit. n.* 3. & *subresol. 4. n. 4.* in specie ait: Existimo, quòd sufficiens motivum relaxandi in hoc jus naturale sit, quòd Papa amico suo ante Papatum collata in se ab eo beneficia compenset, & gratum se ostendat.

Quæstio 78. An ipsa Papæ liberalitas sit sufficiens causa dispensandi in hoc?

Respondet affirmativè Hurt. *loc. cit. resol. 6. §. 8. n.* 14. ubi ait: Præpositus *ad c. per venerabilem, qui filii sint legitimi.* Felin. & alii, quos ibidem citat, dicunt, quòd ipsa liberalitas Papæ sit sufficiens ratio dispensandi contra jus, juxta *c. cum vestis, de concess. preb.* ubi dicitur ex indulgentia speciali, vel alia justa causa; quæ doctrina non solùm tenet in relaxatione juris Divini, cùm liberalitas maximè deceat principem ex ipsa ratione naturali. Ita ille.

Quæstio 79. An etiam Episcopus, aut etiam Legatus à latere Papæ possit dispensare in pluralitate beneficiorum, saltem simplicium, existentium in diversis Ecclesiis, quorum unum sufficiens est, dum adest aliàs justa causa disponendi?

1. Respondeo ad primum negativè: idque etiam si habere aut conferre istiusmodi plura non esset

lege

lege naturæ vetitum; patet hoc ipsum ex Trid. quod uti & jus commune, laxare non potest Episcopus, nisi in causis ipsi in jure concessis, Castrop. *d.* 6. *p.* 3. §. 6. *n.* 28. Azor. *cit. c.* 12. *q.* 6. Pirh. *ad tit. de præb. n.* 182. Hurt. *loc. cit. resol.* 6. §. 1. *n.* 20. citantes Abb. *in c. de multa.* Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 371. & 169. citans quàmplurimos alios, Less. *de just. l.* 2. c. 34. *n.* 150. (ubi dat rationem, cur Episcopus, etiamsi videat profuturum suæ Ecclesiæ, ut uni dentur plura, nimirùm, quòd lex obliget inferiorem, quamdiu ex custodia illius nihil evidenter sequitur contra legislatoris intentionem; nunquam autem, aut rarissimè contingat contra intentionem Concilii Trid. ex eo, quòd uni non dentur duo beneficia, quia nunquam evidens est, id esse contra majus Ecclesiæ bonum, & proximorum ædificationem; quæ duo Trid. per hujusce sui præcepti, de non dando uni plura, custodiam intendit. Adhæc potissimùm sit summi Pontificis, procurare bonum Ecclesiæ, & indicare, quid ad illud expediat) contra Selv. *p.* 4. *q.* 7. *n.* 29. Rebuff. *in pr. tit. de dispensat. ad plura, n.* 30. Gamb. *de off. leg. l.* 5. *tit. An legatus possit uni conferre plura.* Hojedam. *p.* 2. *c. ult. n.* 16. & alios citatos à Garc. *ubi antè. n.* 338. tenentes Episcopum & legatum de jure posse dispensare, quando dispensatio fieret principaliter propter necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ, & non ob utilitatem personæ propter prærogativam meritorum. Verùmque hoc ipsum est secundùm Pirh. *ad tit. de præb. n.* 186. & Fagnan. *in c. cùm jam dudum. tit. eod. n.* 49. ab eo citatum; quòd Episcopus nequidem dispensare possit, ut habens jam sufficiens obtineat insuper aliud etiam insufficiens omninò simplex; quia & hoc est contra decretum Trid. ut vidimus suprà. Proceditque hoc ipsum etiam, si aliàs dispensare adhuc hodiedum posset, sicut poterat olim ante Trid. ut quis haberet duo difformia sub eodem tecto, quod tenet Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 376. Patet namque hoc ipsum ex clara declaratione S. Congreg. *super cit. c.* 17. *Trid.* quam recitat *ibidem* Garc. *n.* 377. quæ sic habet: *Congregatio Concilii censuit, Episcopum posse dispensare ex causa, ut quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodò quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi, &c.* Neque obstat, quòd Episcopi aliàs dispensare possint contra jus Canonicum, etiam Concilii, in magna causa utilitatis, ut tenet Garc. *cit.* c. 5. *n.* 339. Sanch. *de matrim. l.* 2. *d.* 40. *n.* 3. citantes quamplurimos alios; nam id procedit, quando Superior consuli non potest, ut AA. iidem; in præsenti autem puncto non videtur posse considerari periculum in dilatione ad consulendum Superiorem, Garc. *nu.* 340. Proinde jam aliquis in hoc puncto dispensatus ab Episcopo, tutus non erit in conscientia; sed neque juvabitur regula *de triennali*, utpote quæ possessori non suffragatur contra decreta Concilii Trid. ut constat ex dictis aliàs, & claris verbis S. Congregat. *ad cit.* c. 17. Trid. quæ sic habent: *An præsumpta dispensatio, in qua fundatur regula de triennali, habeat locum contra decreta Concilii sess.* 7. *c.* 4. *& sess.* 24. *c.* 17. *& sess.* 25. *c.* 15. *ita, ut possidentes beneficia contra dispositionem dictorum decretorum ex tali præsumpta dispensatione suam possessionem tueri valeant. S. D. N. ex sententia Congreg. respondit, non habere locum*, ita Garc. *loc. cit. n.* 379. Porrò quæ hîc dicta de simplicibus, multò magis locum habent in dignitatibus, personatibus, officiis curatis, nimirùm, quòd in eorum pluribus simul habendis nemo præter Papam dispensare possit, Garc. *loc. cit. num.* 337. citatis quamplurimis, dicens: Sic servari à Curia & stylo.

2. Undè, licèt olim ut *c. Sanctorum, d.* 70. ex justis nimirùm causis supradictis id poterant Episcopi; eorum tamen, quia exorbitârunt, in hoc restricta est potestas ab Innoc. 3. in Conc. Lateran. ut habetur *c. de multa, de præb.* Azor. *loc. cit.* & hodiedum prorsus illi potestati derogatum *in c. Dudum, de elect.* ut ibidem Abb. Hurt. *loc. cit.* qui tamen addit, dum ad Curiam non patet aditus, posse adhuc Episcopum conferre unum in titulum, alterum in Commendam, usque dum impetretur dispensatio. De cetero nec in casu magnæ necessitatis posse in hoc dispensare Episcopum, ut habeat quis talia duo simul, utendo Epiicheiâ, eò quòd censeri possit, Papam dare hanc facultatem Episcopis in dicta tanta necessitate, ne laquei peccatorum animabus injiciantur, rectè ostendit & probat Garc. *cit. c.* 5. *à n.* 351. ex eo, quòd Episcopus non possit dispensare in lege Papæ vel Concilii, proveniat ex natura rei, quia Episcopus est inferior, & inferior non habet potestatem in Superiorem, nec in ejus legem, juxta c. *cùm inferior. de major. & obed.* & non proveniat ex eo, quòd Papa sibi reservet potestatem dispensandi, & eam Episcopis tollat seu neget, Garc. *ibid.* citans pro hoc Suar. *tr.* 5. *d.* 7. *s.* 4. *n.* 4. Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 7. *n.* 8. & *l.* 8. *d.* 2. *n.* 12. Epiicheia autem tantùm sit moderatio legis deficientis propter universale, & temperet illius rigorem in casibus specialibus, & extraordinariis; non verò det potestatem aut jurisdictionem non habenti; adeóque solùm possit moderari legem Papæ, per quam ille sibi reservaret talem dispensationem, auferendo eam potestatem Episcopo aliàs ei competentem; quemadmodum cum Episcopus dispensare posset in omni voto, ut Garc. *ibid n.* 352. nisi Papa sibi specialiter reservâsset, potest Episcopus adhuc in casu magnæ necessitatis, ubi ad Papam recursus haberi non potest, dispensare in voto v. g. castitatis, quod est unum ex reservatis; quia jam Epiicheia potest moderari legem illam, per quam fit ista reservatio; è contra autem quia Episcopus de se dispensare nequeat, v. g. in impedimento matrimonii, & quòd id nequeat, non provenit ex lege Pontificis, reservantis sibi hanc dispensationem, ne quidem per Epiicheiam potest dispensare in tali impedimento; sed ex sola concessione Pontificis. Et si opponatur jus illud naturale (in quo aliàs Epiicheia locum non habet Vasq. t. 2. *tom.* 2. *d.* 146. *nu.* 3.) quòd inferior dispensare non possit in lege Superioris, interpretari, ut non intelligatur de casu magnæ necessitatis, sed hunc ipsum excipi. Respondet Garc. id verum esse, & procedere, quando necessitas est publica, non privata; unde etiam expressè tradit *nu.* 347. posse Episcopum dispensare in impedimento matrimonii (adeóque & in præsenti puncto pluralitatis beneficiorum) quando Papa adiri nequit, & est causa necessitatis, non particularis seu privatæ alicujus personæ, sed publicæ & communis, seu Ecclesiæ; eò quòd tunc ratio boni communis id postulet, de necessitate autem particulari habenda non sit ratio, cùm lex in communi feratur.

3. Respondeo ad secundum quoque negativè: Castrop. *loc. cit.* Pirh. *de præb. n.* 189. ex Azor. *loc. cit. q.* 9. ubi: *Legatus Papæ potest in Provincia sibi demandata jus in hac parte (nempè quoad conferenda plura uni) laxare ex iisdem causis, & etiam iisdem beneficiis, in quibus id potest Episcopus in Ecclesiis suæ ditioni subjectis, &c.* sed Episcopus id non potest in dictis beneficiis, quorum unum sufficiens est, ut immediatè antè ex eodem vidimus, ergo. Sic expressè idem de Nuncio, nempè quòd nec is in eo dispensare possit, tenet cum aliis Garc. *loc. cit. n.* 374. Multóque igitur minùs id poterunt Prælati alii Episcopo inferiores, aut etiam reges & Principes, dum quandoque jus conferendi habent; & de his, uti & de illis Prælatis inferioribus absolutè & indistinctè negat Azor. *loc. cit.* quòd duo vel plura beneficia eidem conferre possint. Porrò, an & qualiter Episcopus vel Legatus dispensare possit in pluralitate incompatibilium aliunde, v. gr. quia dignitates, curata, &c. dicetur infrà, vide tantisper Garc. *loc. cit. n.* 336.

Quæstio 80. An, si justæ causæ, ob quas quis obtinuit plura beneficia, cessent, v. gr. parentes, sorores, &c. quos alere debebat, mortui, teneatur ea beneficia renunciare, retentis solùm iis, quæ ad congruam sustentationem sufficiunt?

Respondeo negativè: Jus enim naturale jam cum

eo relaxatum est, & in jure Canonico dispensatum ex justa & rationabili causa, quæ laxatio, sicut in votis & juramento, non est conditionalis, sed absoluta, & causæ illæ pertinebant ad hoc, ut legitima distributio fieret illorum beneficiorum, non verò ad conservationem distributorum. Ita ferè Hurt. *loc. cit. subresol.* 3. citans Cajetan. Nihilominùs fructus illorum beneficiorum, quæ data ei erant intuitu istarum causarum, iis cessantibus, teneatur impendere in usus pios, juxta Hurt. *loc. cit. n.* 1.

Quæstio 81. An valeat dispensatio Papalis facta in hoc puncto dictis causis non subsistentibus?

Respondeo in sententia eorum, qui dictam pluralitatem vetari jure Divino sentiunt, esse invalidam eam dispensationem coram DEO, nihil prodesse, & minimè subsistere, juxta dicta superiùs; non secùs, ac si votum relaxet sine causa; licèt enim Papa habeat liberam administrationem beneficiorum, hoc est, minimè adstrictam Canonibus & legibus, uti cæteri Antistites, habet tamen eam juris naturalis vel divini legibus alligatam. Azor. *cit. c.* 12 *q.* 7. proderit tamen etiam in foro conscientiæ adhuc talis dispensatio, ut Clericus à pœnis juris in eos latis, qui plura talia beneficia habent, sit liber. Azor. *ibid.* juxta dicta à nobis suprà. Nihilominùs contrarium tenere videtur Laym. *in c.* 1. *de consuetud. in* 6. dum ait, dispensationem Papæ supra pluralitate beneficiorum curatorum vel dignitatum sine justa causa necessitatis vel utilitatis factam esse invalidam, si obreptio aliqua ex parte impetrantis intervenerit, alioqui quidem validam esse dispensationem, argumento *cit. c.* 1. sed illicitam; neque potest dispensatus sic plura beneficia retinere tutâ conscientiâ, maximè, si eorum fructus abundantes inutiliter consumere pergat. Item Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 152. dum postquam præmisisset: *Est contra jus Divinum naturale, ut unus habeat plura beneficia, nisi justa aliqua causa excuset: atqui Pontifex non potest dispensare sine justa causa, quæ turpitudinem evacuet in iis, quæ sunt juris naturæ,* subjungit: *Adverte tamen, collationem secundi beneficii, tertii & cæterorum esse validam, & conferre verum titulum, ut patet ex multis Canonibus; nam ad nullum eorum jure naturæ est inhabilis: tenetur tamen resignare aliqua ex iis, quæ non sunt illi secundùm suum statum necessaria, vel in quibus legitima causa non intercessisset; fructus tamen interim perceptos non tenetur restituere, si muneri suo saltem per Vicarium satisfecit, &c.* Verùm ut patet ex ipsis Lessii verbis, non loquitur is de collatione facta dispensativè in ordine ad retinenda illa cum præhabitis; de hoc enim quærebatur, an id Pontifex possit validè, de alia tali collatione paulò pòst.

Quæstio 82. An & qualiter obtinens plura istiusmodi beneficia sufficientia ex dispensatione Papæ sine rationabili causa tutus esse possit in conscientia, & absolvi à Confessario?

Respondeo: (sub limitationibus tamen subjungendis, & ubi habens illa plura certus est sine causa rationabili & subsistente secum dispensatum) non posse esse tutum in conscientia, & non posse absolvi. Cajet. *in sum. v. beneficium. n* 10. Azor. *cit. c.* 12. *q.* 11. Filiuc. *tr.* 41. *c.* 7. *n.* 40. Less. *loc. cit. n.* 151. citans pro hoc præter D. Thom. & Cajet. Majorem *in* 4. *d.* 24. *q.* 4. Soto *de just. l.* 3. *q.* 6. *a.* 3. Tolet. *l.* 5. *c.* 71. *&c.* ac dicens, esse ferè communem Theologorum, contra Hurt. *loc. cit. c.* 6. *subresol.* 5. *n.* 10. cæterósque Auctores, docentes, cùm hoc ipsum non nisi jure Canonico vitetur, possitque in eo etiam sine causa Pontifex dispensare validè, posse provisum talibus pluribus (modò tamen ea obreptitiè non impetraverit à Papa, juxta dicta *paulò antè quæst. præced.* ex Laym.) licitè seu tutâ conscientiâ retinere & absolvi. Videtur etiam esse contra Sanch. *l.* 2. *Consil. c.* 2. *dub.* 6. *n.* 16. apud Pith. *de præb. n.* 184. dum docet, eum, qui obtinuit plura beneficia incompatibilia per dispensationem Papæ sine justa causa factam, peccâsse quidem mortaliter, dum actu procuravit & recepit talia, posse tamen licitè retinere ea, si per se vel per substitutos benè ea administret, & consulat damnis inde pullulantibus; quia accepit ab eo, qui poterat legitimè conferre, ac sciens contulit ea; & cùm talis receptio sit tantùm contra justitiam distributivam, non obligat ad restitutionem. Lubet responsionem nostram ipsiusmet ferè Cajetani verbis elucidare; hic postquam *loc. cit.* dixisset: *Dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus Divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum, quæ fit sine rationabili causa, est contra jus naturæ;* & deinde addidisset: *Siste tamen Confessor pedem circa judicium illius, qui jam cum dispensatione, sine rationabili tamen causa, habuit & possidet incompatibilia, ne præceps neges absolutionem; oportet enim discernere, an iste teneatur de necessitate salutis renuntiare reliqua, reservato sibi uno; quod non facilè est, quando providetur per Vicarios.* Subjungit: *Denique duo pensanda potissimùm: Primum est damnum Ecclesiarum, secundum inæqualitas distributorum beneficiorum: & quidem damnum Ecclesiarum, quantùm ad temporalia, & reparationem opportunam sive templi, sive paramentorum, & numerum ministrorum facilè compensari potest, quia hæc subjacent sensibus; sed quantum ad curam animarum, si sunt beneficia curata, non excusatur a residendo; & per hoc sibi imputetur etiam levis culpa in damno animarum, & proinde, etsi possibile est, difficile tamen ac rarum videtur, quod absque notabili damno Ecclesiarum hujusmodi pluralitas continuetur: & quando sic accidit, neganda est absolutio; quia notabilis damni Ecclesiæ continuatio voluntaria absque rationabili causa non est absque peccato mortali; ex parte autem iniquæ distributionis post factum pensanda sunt tria: Primò damnum Ecclesiarum, quas quis simul habet. Secundò damnum Clericorum, qui debent ex his beneficiis honorari ac pasci. Tertiò scandalum bonorum omnium, qui has inæquales beneficiorum distributiones videntes offenduntur, perturbantur, & ad similia incitantur, & proptereà qui hæc parvi pendit, absolvendus non est.* Ita ille. Ex quibus patet, illum non tantùm loqui de curatis, sed etiam de simplicibus, saltem ob servitium exigentibus residentiam, ut eum interpretatur Hurt. suprà. De cætero Azor. cui inhæret Filiuc. expressiùs comprehendit & cætera, dum sic ferè loquitur: profectò si sunt curata, & dispensatio impetrata sine causa justa, absolvi non potest, qui plura eorum obtinet, nisi, uno sibi reservato, reliqua dimittat; nam jure Divino in Ecclesiis, quas habet, tenetur residere, nec per Vicarium sui loco substitutum satisfacit, eò quòd Vicarius est mercenarius, non pastor proprius. Item si beneficia sint dignitates, personatus, officia, Canonicatus vel portiones Ecclesiarum Cathedralium vel Collegiatarum, absolvendus non est, qui sine justa causa plura habet; quia quamvis jure Canonico tantùm residere perpetuò debet, at jure naturali, ubi unum ex his beneficiis satis est, alterum habere prohibetur; ac proinde dispensatio sine justa causa impetrata coram DEO nihil valet. Postremò si beneficia sunt simplicia, nec præsentiam requirunt, adhuc jure naturali simul haberi nequeunt, dum unum sufficiens est; proinde & in his habens dispensationem, retento uno ad sustentationem necessario, reliqua abdicare debet secundùm conscientiam, alioqui absolvendus non est. Addit tamen uterque tam Filiuc. quàm Azor. quibus in hoc consentit Hurt. quòd Confessarius in beneficiis istiusmodi omninò simplicibus, secluso scandalo, sequi possit sententiam contrariam plurimorum Canonistarum, sentientium talia beneficia, etiam, dum sufficiens est eorum unum, non esse ea jure naturali incompatibilia, eò quòd secundùm hanc sententiam dispensatio illa Pontificis sine causa, etsi illicita, sit tamen valida, & pœnitentem dicentem se sequi illam, absolvere; dum tamen, ut expressè Azor. Confessarius ipse judicat eam sententiam esse probabilem,

quam-

quamvis ex eo solùm, quòd plures Doctores graves sic sentiant; secùs verò, si ipse Confessarius judicet, eam sententiam esse improbabilem, aut hæsitet, sitne, nec ne probabilis; sic enim ageret contra conscientiam, licere autem Confessario eam judicare ut probabilem, ait; quia etsi credat falsis rationibus niti; quia tamen novit eam teneri à gravibus & minimè imperitis Auctoribus, tutò judicare potest, eam esse probabilem, quia probabile est, quod viris alioqui sapientibus videtur, ut Aristot. *l. 1. Top. c. 1.* quæ postrema fundantur in generali illa doctrina, quam cum Vasq. *1. 2. d. 62 d. 4.* Lorca *1. 2. d. 39.* Sayro *in clavi reg. l. 1. c. 6.* tenent plures, posse aliquem operari contra propriam opinionem & sequi contrariam, quam viri docti sequuntur, quæque communiter æstimatur non continere errorem, sed adhuc probabilitatem habere, quamvis ex intrinsecis & propriis fundamentis & rationibus illa ei non probetur, sed suam opinionem veram existimet, & contrariam falsam, quia ob extrinseca principia, nempe auctoritatem Doctorum, qui contrarium sequuntur, potest judicare illam rem probabilem, & sic secundùm eam operari, retentâ adhuc propriâ opinione & assensu illius ob intrinseca & propria fundamenta; à qua doctrina tamen plures alii recedunt, etsi aliàs teneant posse aliquem sequi probabilem, relictâ probabiliore, eò quòd velit, ut quis sequi possit probabilem, debeat judicare, eam esse veram, etsi non veriorem: de quo vide post & inter alios Canonistas Garc. *p. 11. c. 5. n. 380.* tenentem hanc secundam contra Vasq. & Azor.

Quæstio 83. An igitur, si Papa, nullâ expressâ causâ, motu proprio, & ex certa scientia habenti jam beneficium ad congruam sustentationem sufficiens, conferat insuper aliud, collatio sit legitima, & talis illud tutâ conscientiâ recipere & retinere valeat?

1. Respondeo primò: talem collationem censendam validam, etiamsi in literis provisionis nulla fiat mentio de præhabitis jam beneficiis, modò tamen in iisdem literis expressè contineantur verba significantia motum proprium & certam scientiam. Azor. *p. 2. l. 6. c. 10. p. 5.* juxta *Clem. Si Romanus, de præb.* ab eodem citatam. ubi dicitur: *Si Romanus Pontifex de beneficio alicui motu proprio provideat de beneficiis, quæ obtinet, nullâ habitâ mentione, provisionem seu gratiam hujusmodi fore validam, declaramus, qualiacunque fuerint beneficia, dignitates aut personatus, cum cura vel sine cura, & in numero, quantumcunque is habebat.* Et de hoc casu motûs proprii intelligendus videtur Castrop. dum *de benef. d. 6. p. 3. §. 6 n. 27.* tradit, quòd clarum sit, Pontificem dispensâsse in pluralitate beneficiorum, (intellige etiam ad effectum ea simul retinendi) eò solùm, quòd denuò concedat alicui beneficiorum aliorum, quæ is jam obtinet, conscius tam quoad qualitatem, quàm quantitatem.

2. Limitat tamen hoc ipsum Azor. ita ut vi dictorum verborum insertorum: *Motu proprio*, talis non fiat compos beneficiorum jam obtentorum, dum ea tenebat contra Canones absque ulla Canonum relaxatione: veluti si Titius Spurius vel ante legitimam ætatem sine ulla in hoc dispensatione illa obtinuit; hæc enim verba: *Motu proprio*, cùm ultra Pontificis mentem & voluntatem non tribuant facultatem aut juris relaxationem, non extendunt se ad ista præhabita; sed rescriptum Pontificium tantùm obtinet ad aliud beneficium de novo consequendum; nam dum Pontifex alicui gratiam facit, ut plura beneficia, quorum unum aut aliqua ob abundantiam redituum aut affectionem alterius incompatibilis dimittere debebat, simul retinere possit, intelligi duntaxat debet de iis, quæ canonicè obtenta sunt, ut dicitur expressè in *c. dudum. de elect.* per ea verba: *Nec intentionis nostræ fuit, aliquid de novo concedere; sed ut per indulgentiam possit habita licitè retinere.* Item in *c. si gratiosè. de rescript. in 6.* Laym. *in cit. c. dudum. n. 6.* juxta Innoc. *ibid. n. 17.* Idem de Legato asserunt Azor. *cit. c. 10. q. 6.* & qui ab eo citantur Jo. And. Anchar. Cardin. Imol. *in Clem. Etsi ab Apostolica. de off. Ordinar.* valere factam ab eo collationem, si is motu proprio & hoc expresso in literis provisionis habenti jam unum beneficium, nullâ de eo factâ mentione, conferat secundum; eò quòd jus *in cap. ult. de off. legati in 6.* illam irritam voluerit vitio impetrantis, tacentis primum beneficium; non autem vitio Legati, qui contulit. Contrarium tamen tenentibus Archid. Jo. Monach. Lap. & aliis *in cit. c. ult. de offic. Legati*; eò quòd illud *cap.* dicat, collationem factam à Legato, non factâ mentione beneficii præhabiti, esse irritam, non distinguendo, an motu proprio, an ad petitionem collatum beneficium; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debeamus. Ad hæc *in c. si motu proprio. de præb. in 6.* tanquam speciale privilegium statuatur, ut facta ab eo collatio motu proprio sine expressione beneficii præhabiti valeat.

3. Respondeo ad secundum: posse in eo casu provisum, etsi ei nulla occurrat causa sufficiens acceptare & retinere illud beneficium simul cum præhabitis; eò quòd turpe sit de universalis Ecclesiæ Pastore præsumere peccatum, quòdve abutatur potestate dispensativâ bonorum Ecclesiasticorum contra justitiam distributivam, & quòd non gubernet rectâ, suavi & prudente providentiâ; quamvis hic & nunc ignoretur causa sufficiens relaxandi jus naturale; adeòque provisus rectè faciat obmutescendo, & beneficium illud acceptando & retinendo: utpote qui illius capax est, & præsumere debet, Papam in eo conferendo habuisse causam sufficientem ad dispensandum in Jure Canonico, & relaxandum Jus naturale. Hurt. *de residentia. l. 6. resol. 6. §. 7. à n. 11.* citans Bart. *in l. fin. c. si contra jus. utilitatem publica.* Loar. *de matrim. du 4. nu. 13.* Felin. Decium, Præpos. Imol. &c. Et sanè si verum est, quod ipsa Pontificis liberalitas sit ratio sufficiens dispensandi, de quo suprà, talis collatarius scrupulum nullum movere potest. Adde, quòd non semper, ubi collator in conferendo beneficium peccat, peccet quoque collatarius illud acceptando vel retinendo, v. g. dum collator præterito scienter digniore id confert minùs digno, eo id ignorante, vel dum confert amico, ut is fiat ditior, honoratior, & is ignorans illam intentionem conferentis illud acceptat bonâ fide ex intentione, ut exinde pauperes juvare possit. Hurt. *l. c. n. 16. & 17.* citans Nav. *miscellan. 44. n. 81. & 82.* Vide, quæ hanc in rem dicta suprà ex D. Tho. & Cajet. *ad initium hujus §.*

Quæstio 84. An ergo etiam, dum quis post narrata in supplica beneficia jam à se habita obtinet insuper aliud beneficium à Papa, eo ipso dispensatus sit ad ista præhabita retinenda simul, & sic ea retinere possit bona conscientia?

Respondeo negativè: *c. non potest. de præb. in 6.* ubi expressè: *Cum verò tibi, non obstante, quòd aliud beneficium habere nosceris, à sede prædicta de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum, ut primum beneficium cum secundo retinere valeas, non intelligitur dispensatum; hoc enim solùm operatur præfata expressio, quod facta tibi gratia nequeat subreptitia judicari.* Castrop. *cit. p. 3. §. 6. nu. 27.* ubi etiam rationem hanc dat: quia Papa conferens de novo beneficium habenti aliud cum facultate illud retinendi præsumit, nullum ex iis sufficere ad honestam sustentationem. Gonz. *Gl. 15. n. 27.* citans pro hoc Ignat. de Salcedo *Addition. ad praxim. Bernard. Diaz. c. 48. gl. quamvis simpliciter.* Hojed. *de incomp. p. 2. c. fin. n. 72.* Rodriq. *in sum. c. 31. n. 2.* ac præcipuè Nav. *tr. de orat. c. 22. miscellan. 16. n. 64.* ubi ait: in hoc decipi plures, credentes ex tali narrativa dispensatos remanere, & quòd, si sua sanctitas plura obtinenti concedit de novo alia, non ideò intentionem habet dispensandi, contra textum *cit. c. non potest*; sed quia credit, quòd omnia beneficia ad congruam supplicantis sustentationem

tionem necessaria sint, & quòd aliter Confessarii non absolvent eos, nisi dimissis his, quibus non egent, vel concepto firmo proposito ea diminuendi, &c. Quæ confirmantur ex illis, quæ habet Gonz. *loc. cit. nu.* 38. quòd nimirùm in supplicationibus, in quibus præter gratiam pro novo obtinendo petitur quoque dispensari ad licitè retinenda præhabita narrata, semper ferè soleant verba illa dispensationem hanc concernentia cancellari de supplicatione; ex qua Cancellarione declaratur mens Papæ, nolentis dispensare, ut plura beneficia, quàm ea, quæ ad congruam sustentationem satis sunt, retineri possint. Pro quibus Gonz. citat Mohed. *decis.* 23. *n.* 2. *&* 3. *de præb.* Bart. *in l. si quis in priore, ff. ad Trebellianam*, & *l. Tribunus, ff. de militari testam.* Addit quoque Gonz. *n.* 29. in hoc casu de plano intrare *Regul.* 50. *Cancellar.* per omnes Pontifices renovatam, dum in ea dicitur: *Dispensatio non venit sub quacunque signatura in quavis gratia, nisi totaliter gratia effectum hujusmodi dispensationis concernat, vel alias nihil conferat aut operetur, &c.* Unde, cùm supplicatio ultima pro obtinenda gratia alterius beneficii non concernat totaliter effectum ad plura; sed potiùs acquisitionem alterius novi beneficii respiciat, & narrativa jam habitorum operetur in suum effectum, nempè, ne adsit obreptio, atque ita expressio eorum, quæ si tacita essent, vitiarent gratiam, nullatenus dispensationem operatur, juxta Rot. *decis.* 33. *nu.* 7. *&* 8. *de præb. in antiq.* Gonz. *n.* 31. & clausula: *Non obstantibus*; licèt tollat subreptionem, non tamen inducit dispensationem; cùm de dispensatione apparere debet verbis claris & non ambiguis, Gonz. *n.* 32. ex Ferrer. *cons.* 32. *n.* 53. Notanda denique sunt verba, quibus hanc responsionem concludit Gonz. *n.* 38. *Benè considero, quòd ista sententia pluribus Ecclesiastica beneficia deglutientibus, ac sitim majoris & amplioris pluralitatis nunquam extinguentibus maximè displicebit, & quòd statim dicent, quòd communiter servetur contrarium; sed ad hoc respondeo: Quòd quilibet sibi consulat, & si contraria fundamenta & rationes reperit potiora, cum quibus corruant supradicta, oppositam opinionem retinere poterit; sed ego tales rationes aut jura, aut aliquem Doctorem contrarium tenentem non invenio, &c.* dicit tamen *n.* 39. se non loqui simpliciter de pluralitatem beneficiorum habentibus, sed de illis, qui majorem numerum, quàm ad suam vitam honestè sustentandam sufficiat, habeant. Porrò videntur hæc procedere juxta dicta à Gonz. dum expressâ non solùm præhabitorum qualitas, sed etiam quantitas, nempè sufficiens; etsi contrarium videatur colligi ex eis, quæ ait Castrop. *loc. cit.* nempè, quia sæpè ignorat Papa beneficia, quæ habes, sufficere ad tui sustentationem, tametsi qualitatem eorum manifestes, si de facto ea sufficiunt, & tamen id non declares, non censetur Papa dispensare: nam inde videtur rectè inferri à contrario, quòd, si eam declares, censeatur dispensare.

Quæstio 85. *An, dum quis scit, Papam scire, se ad plura beneficia sufficientia absque dispensatione promoveri, vel ea simul habere, & hoc toleret, seu non reprobet, ea retinere possit bona conscientia?*

Respondeo negativè, argumento illius, quod dicitur in *c. cùm jam dudum, de præb.* multa per patientiam tolerari, quæ si in judicium deducta fuerint, exigente justitiâ, tolerari non debent, Pith. *tit. de præb. n.* 176. quamvis enim Papa hoc sciat, & motu proprio authoritate suâ non emendet vel impediat, non tamen id approbat, sed exspectat, donec causa in judicium per quendam deducatur, ut ad instantiam partis ex officio teneatur administrare justitiam. Et certè non omnis patientia seu taciturnitas Superioris censenda est dispensatio seu relaxatio juris, quia interdum tacet & dissimulat, quod facilè impedire non potest, ac proinde talis tolerantia non inducit consensum approbativum: Et sic dum princeps solo facto seu impunitè dissimulat aliquid & permittit, non est censendus dispensare, Pith. *loc. cit.* Vide Sanch. *de matrim. d.* 38. *n.* 12.

Quæstio 86. *An ergo habens beneficium simplex insufficiens ad sustentationem impetrare possit aliud, absque eo, quòd mentionem fecerit præhabiti insufficientis?*

1. Respondeo: Quamvis in hoc casu, modò utrumque residentiam perpetuam non poscat, haberi possit utrumque sine ulla juris relaxatione, consuetudine, vel saltem Tridentino in hoc jus relaxante, juxta dicta superiùs, Azor. *p.* 2. *c.* 10. *q.* 3. §. *his positis.* Subreptitiam tamen esse impetrationem secundi, dum illud impetratur à Papa, nisi facta fuerit mentio de præhabito, juxta *c. si motu proprio de præb. in* 6. ubi: qualecunque beneficium habeat impetrans à Rom. Pontifice, rescriptum ad beneficium aliud assequendum, nisi de illo, quod habet, quamvis minimo, mentionem fecerit, subreptitias literas eo ipso obtinuisse videtur, Azor. *l. c.* §. *attamen Romani.* Pith. *de præb. nu.* 193. Unde etiam, si Clericus rescriptum à Papa petens ad beneficium consequendum dixerit, se esse pauperem, non tamen expresserit beneficium modicum, quod habet, rescriptum adhuc dolosè impetrâsse censetur; quia *in cit. c.* Papa expressè ait, oportere fieri mentionem de beneficio modico, quod habet quis, Azor. *ibid.* §. *si secundò.* Atque ita par in hoc est ratio de eo, qui tacuit tale beneficium tenue, quæ est de eo, qui mentitus fuit positivè, negando se habere ullum beneficium; eò quòd, dum jura non distinguunt, nec nos distinguere debeamus, Azor. *loc. cit.* §. *quæres tertiò:* citans pro hoc Gl. *in cit. cap. si motu proprio*; qui etiam mox subjungit, parem esse rationem in eo, qui per ignorantiam & oblivionem tacuit præhabitum beneficium tenue, ac de eo, qui id tacuit de industria, Idque secundùm eandem Glossam.

2. Respondeo secundò: Quòd si tamen ab Archiepiscopo, Episcopo, Abbate, Archidiacono, alio quovis Ordinario, cujus est beneficium conferre, impetravit quis beneficium, nullâ factâ mentione prioris beneficii modici & tenuis præhabiti, impetratio non est subreptitia, Azor. *l. c. q.* 4. dicens sic constare ex verbis ultimis *Clem. Etsi ab Apostolica, de off. jud. ordinar.* ubi dicitur: *In aliis tamen quibuslibet collationem beneficiorum habentibus hoc volumus observari.* Proceditque idem, si quis beneficium impetravit ab iis, quibus jus & potestatem conferendi Ordinarius delegavit, Azor. *ibid. juxta Gl. in cit. Clem.* Veruntamen ut hæc in *dicta Clem.* constituta procedant, requiritur, ut secundum beneficium illud cum præhabito aliàs jure compatibile sit, & primum tutâ conscientiâ possideatur; aliàs adeptio secundi nullius erit momenti, ut dicitur *c. ordinarii, de off. jud. ordinar.* Non ideo quia prioris facta non est mentio; sed quia secundum cum primo non est sociabile seu compatibile, Azor. *loc. cit.* cum Gl. *in cit. c. Ordinarii.*

Quæstio 87. *An, si impetrans dispensationem ad plura simul habenda, in hac dispensatione petenda reticuerit, etiam modicum beneficium, dispensatio sit hoc ipso nulla?*

1. Respondeo affirmativè: *c. non potest. de præb. in* 6. & constat, seu à fortiori sequitur ex dictis & responsis *ad quæst. præced.* si enim non valet impetratio secundi beneficii, nisi impetrans fecerit mentionem de modico & insufficiente præhabito, multò minùs valebit petita dispensatio super pluralitate beneficiorum, si facta in ea non fuit mentio vel unius modici præhabiti, Pith. *de præb. n.* 193. Ratio generalis est, quia taciturnitas qualitatis, cujus expressionem jus & stylus curiæ necessariò requirit, reddit dispensationem & quodlibet rescriptum gratiæ ad petitionem ali-

alicujus concessum subreptitium & vitiosum, etiamsi constaret, Papam, etiam qualitate expressâ, gratiam illam concessurum fuisse; idque ideo, quia expressio talis qualitatis tunc est de forma & substantia legitimæ postulationis. Pirh. *ibid.* citans Covarr. *l. 1. var. resol. c. 20. n. 5.* Laym. *Th. Mor. tr. 4. c. 22. n. 18.*

2. Responsio data varias patitur extentiones. Primò: quòd exprimi quoque debeat qualitas curæ præhabiti beneficii; cùm difficiliùs dispensetur super pluralitate beneficiorum, dum alterum curatum est, ut constat ex *Clem. 1. de preb. juxta Gl. V. vel alteri.* Pirh. *l. c. n. 194.* Secundò: quòd etiam de pensione præhabita debeat fieri mentio, si in titulum beneficii data est, ita ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum. Gonz. *Gl. 5. §. 5. n. 18.* (etsi secùs esse dicat, dum ea non assignatur, seu datur in titulum beneficii, eò quòd tunc non sit beneficium Ecclesiasticum; quia quamvis aliàs concedatur in titulum, non est tamen titulus perpetuus spiritualis, ex quo, mortuo pensionario, exspirat, ut Gonz. *ibid n. 15. & 16.* jura autem solummodò disponant narranda beneficia.) Pirh. *cit. nu. 194.* citans Chok. *ad reg. 61. Cancell.* & Garc. *p. 1 c. 5. n. 81* Tertiò: ut etiam beneficii injustè præobtenti ac possessi debeat fieri mentio, ne melioris conditionis sit injustè, quàm justè possidens. Pirh. *ibid.* citans Gl. *in c. ut cum. de preb. in 6.* Quartò: ut fieri debeat mentio valoris beneficii de novo impetrandi. Pirh. & Chok. *ll. citt.* Etsi in Gallia & Germania non soleat exprimi verus valor beneficii, sed tantùm fieri mentio, quòd beneficium non excedat reditus annuos viginti quatuor ducatorum, secundùm communem æstimationem, de quo alibi. Vide Rebuff. *in pr. tit. de forma nova provisionis.* Beneficiorum verò præhabitorum valorem necessè non est exprimere. Pirh. *cit. n. 194.* citans Rebuff. *ubi paulò antè*, & Gl. *in cit. illam Clem. 1.*

Quæstio 88. *An illegitimus seu aliàs irregularis aut inhabilis dispensatus, ut quæcunque & qualiacunque beneficia recipere vel retinere possit, modò plura simul non sint, quàm quæ à Trid. permittuntur, possit vigore hujus dispensationis plura aliàs non incompatibilia liberè & licitè retinere, etiamsi unum sit sufficiens ad sustentationem?*

Respondet affirmativè Garc. *p. 11. c. 5. n. 335.* verùm ut expressè ait, ex suppositione, quòd Concilium Trid. in hoc non liget, utpote non receptum in Hispania; eò quòd, cùm verba illa: *Modò plura non sint*, non restringant & modificent dispensationem; sed exprimunt id, quod inest de jure Concilii, quod receptum præsumitur à Papa, & ponuntur ad denotandum, quòd Papa per illa verba: *Ad quæcunque & qualiacunque beneficia, &c.* non intendit dispensare super retentione incompatibilium, & sic non sonant in conditionem seu modificationem, sed in monitionem & instructionem, ut Sanch. *de matrim. l. 3. D. 33. n. 3.* Nav. *in Man. c. 27. n. 37.* Covar. & alii citati à Garc. adeóque non stante vi illius non receptionis illo decreto Trid. nihil operantur; & sic poterit talis dispensatus adhuc plura simul recipere: & si retineret plura incompatibilia, non faceret contra jus eum inhabilitans, & prohibens ab eo teneri beneficia, sed contra jus prohibens teneri beneficia incompatibilia. Garc. *l. c.* Verùm juxta dicta à nobis suprà de pluralitate istiusmodi jure naturæ prohibita, & hinc sine justa causa indispensabili, patet contrarium respondendum etiam independenter ab eo, quòd Papa quoad hanc pluralitatem non intendisset dispensare.

Quæstio 89. *An, dum Papa dispensat ex causa æqua super istorum beneficiorum simplicium, quorum unum sufficiens est, pluralitate, expressè debeat derogare decreto illi Trid.* cit. c. 17. *ita ut aliàs nulla sit dispensatio?*

Respondeo affirmativè, Gonz. *gl. 15. n. 36.* citans Felin. *in c. nonnullis. num. 2. & 3. de rescript.* Caputaq. *decis. 176. & 298. num. 3. p. 1. &c.* eò quòd Concilium generalissimè loquatur, personas majores & minores comprehendat, juxta *decis.* Rot. *48. n. 2. & 3. p. 1. divers.* Gonz. *ibid. n. 15.* & decreta omnia Trid. continent decretum irritans, ut habetur in Bullis Pii V. super confirmatione & observatione ejusdem Trid. Gonz. *n. 37.* citans Paris. *de resign. l. 4. q. 9. n. 24.* Felin. *ubi antè n. 2. &c.* Decretum autem conciliare irritans afficit etiam & ligat manus Papæ, quando de expressa derogatione non constat. Gonz. *cit. nu. 37.* citans seipsum *gl. ult. q. 2. n. 23.* Nihilominùs loquens in genere sufficere generalem derogationem, si aliàs appareat de intentione Papæ, licèt de dicto Concilio Trid. specialis aut individua mentio facta non fuerit, eò quòd propter authoritatem dicti Concilii non soleat specialiter eidem derogari, tradit Gonz. *gl. 6. n. 120.* dicens, se ita videre servari, & decisum ac declaratum audivisse.

Quæstio 90. *An possidens plura ex dispensatione teneatur Ordinario exhibere dispensationem, & quomodo is aliàs se gerere debeat aut possit cum habente incompatibilia?*

1. Respondeo ad primum: Licèt possidens plura compatibilia ad exhibendum titulum cogi non possit, dum aliquamdiu in possessione pacifica eorum fuit, cùm præsumptio stet pro possessore. Laym. *in c. ordinarii in 6. ad §. in conferendis. n. 2.* de quo vide dicta à nobis aliàs. Nihilominùs dum juris præsumptio est contra possessorem, ut est in casu pluralitatis incompatibilium, compelli potest ad exhibendum titulum, & dispensationem Papalem super dicta pluralitate. Laym. *ibid.* citans Archid. & Anchar. *in cit. c. Ordinarii.* qui etiam addunt, quòd, si intra terminum præfixum titulus non exhibeatur, possessor illa plura injustè possidere præsumatur, adeóque per sententiam privari, aut privatus declarari possit.

2. Respondeo ad secundum: Quamvis dispensationem Papalem super pluralitate aut incompatibilitate admittere teneatur Ordinarius, & orto dubio de valore ipso dispensationis illud discutere nequeat, sed ad Sedem Apostolicam, unde emanavit, remittere debeat, juxta *cit. cap. Ordinarii.* Laym. *ibid n. 3.* Compellere nihilominùs potest dispensatos ad beneficia benè administranda aut dimittenda; siquidem Papæ intentio non est, nec esse potest ita dispensandi, ut animarum cura aut divina Officia negligantur. Neque etiam per dispensationem Papalem adimitur Ordinariis potestas, officium & obligatio, per quam providere tenentur, ut beneficia sibi subjecta ritè administrentur. Laym. *cit. n. 3.* citans Anchar. *in cit. c. Ordinarii. n. 3.* Jo. And. &c.

Quæstio 91. *An, dum habens beneficium simplex non requirens residentiam, ad sustentationem tamen sufficiens, adipiscatur alterum sufficiens; vel etiam licèt illud non sit sufficiens, ipso jure vacet primum?*

1. Respondeo primò: Tametsi tutâ conscientiâ utrumque retineri non possit citra dispensationem ex justa causa. Azor. *p. 2. l. 6. c. 13. q. 4.* sed teneatur alterutrum, quod maluerit, dimittere; nec potuerit etiam olim ante Trident. utrumque retinere, quia repugnat juri naturæ, juxta dicta superiùs; quin etiam tunc communem fuisse omnium opinionem, duo simplicia etiam beneficia tutâ conscientiâ haberi non posse, ubi unum ad vitam sufficiebat, dicat Azor. *l. c. §. censuit tamen. in fine.* jus tamen positivum Canonicum ante Trid. neutrius privationem irrogabat, neque ipso facto incurrendam, neque per sententiam ex officio & authoritate Superioris ferendam. Azor. *loc. cit.* addens, idem esse de habente unum simplex cum dignitate, personatu, officio vel beneficio curato

cùm

cùm neque in *c. de multa.* neque in *Extrav. Execrabilis*, neque in c. *referente*, neque in c. *præterea. de præb.* neque in *c. nonnulli. de Cleric. non resid.* ulla pœna statuitur.

2. Respondeo secundò: Quamvis censeant aliqui, hanc pœnam amissionis primi per assecutionem secundi in hoc casu irrogatam per Tridentinum, eò quòd *sess. 7. c. 4.* pœnam constitutam in *c. de multa. de præb.* extendat ad omnes, qui duo beneficia aliàs incompatibilia simul obtinent, & duo simplicia residentiam non requirentia sint incompatibilia, quando eorum unum sufficit ad sustentationem, cùm simul haberi nequeant, ut expressè Paris. *l. 3. q. 1. n. 138. & c. 17. sess. 24.* statuat, ne uni duo beneficia etiam simplicia residentiam non requirentia conferantur, si unum satis est ad sustentationem. Azor. *l. c. §. quæstio igitur.* Probabile tamen est, Trid. præcepisse solùm, ut unum tantùm beneficium conferatur singulis, etiamsi simplex, modò ad sustentationem sufficiens; non tamen constituisse, ut, si quis secundum obtineat, primum aut secundum statim amittat ipso facto, nullâ monitione præmissâ: hæc enim pœna nisi exprimatur in jure, nequaquam contrahitur; in Trid. autem, neque alibi exprimitur dicta pœna in eos, qui duo simplicia non residentialia obtinent simul, vel unum simplex cum dignitate, officio vel beneficio curato in diversis Ecclesiis. Azor. *loc. cit.* cum aliis, quos non citat. Sic expressè Pith. *ad tit. de præb. n. 169.* neque per adeptionem alterius Canonicatûs vel beneficii simplicis vacat seu amittitur ipso jure prior Canonicatus vel aliud beneficium simplex priùs habitum, si ratione residentiæ personalis secundùm loci consuetudinem sint compatibilia. Citat pro hoc Abb. *in c. ult. de Cleric. non resid. nu. 4.* Idem tenet Gonz. *gl. 15. n. 26.* ubi: *Trid. sess. 24. c. 17. statuens, ut unum singulis conferatur beneficium, non plura, etiamsi simplicia sint, non inducit vacationem primi ipso jure per obtentionem secundi, dum utrumque residentiam non requirit.* Citat pro hoc Nav. *consil. 10. & 13. n. 3. tit. de præb.* & Rot. *in Callagur. beneficii. 30. Octob. 1577.* Eandem sententiam sequi videtur Castrop. *d. 6. p. 3. §. 6. n. 11.* eò quòd, ut ait, licèt Trid. *sess. 7. c. 4.* inducat vacationem ipso jure in beneficiis aliàs incompatibilibus, non videatur comprehendere horum beneficiorum incompatibilitatem purè tantùm ex sufficientia illorum, quòd hæc incompatibilitas non tam sit beneficiorum, quàm beneficiati, cui est illorum beneficiorum interdicta collatio; absolutè autem dicat *n. 13.* probabiliùs esse obtento insufficiente, si conferatur aliud sufficiens, per hoc non vacare primum illud insufficiens, nec esse illicitam illius collationem; neque in hoc obstare, quòd juxta Trid. unum tantùm beneficium sufficiens singulis sit conferendum; quia dum habenti insufficiens confertur sufficiens, de facto ei non confertur nisi unicum sufficiens; aliud namque insufficiens ei non confertur, sed jam collatum supponitur. Addit tamen Gonz. *loc. cit.* ex dispositione *cit. c. 17.* Trid. posse Ordinarium privare istiusmodi plura beneficia habentem. Citat pro hoc Nav. & Rot. *ubi antè.* & Gutier. *cons. 10. n. 1. & seq.* Put. *decis. 230. l. 3.*

3. Nihilominùs contrarium tenet Garc. *cit. c. 5. n. 301.* etiam expressè, & in terminis loquens de beneficio secundo simplice insufficiente, nimirùm: quòd ad ejus obtentionem ipso jure vacet primum sufficiens; & quòd plures S. Congreg. declarationes, quas citat *eodem c. 5. n. 84.* indistinctè asserant, per adeptam possessionem secundi vacare primum sufficiens; rationem etiam dat hanc: quòd, cùm ex decreto Trid. habenti beneficium sufficiens non possit aliud conferri ad effectum retentionis amborum simul, appareat, secundum, etiam insufficiens, esse incompatibile cum primo sufficiente, & consequenter primum vacabit ipso jure: quæ tamen sequela non videtur legitima; etsi enim hinc rectè sequatur, quòd etiam vi dicti decreti Trid. prius debeat dimittere, si velit retinere secundum; non tamen exinde videtur sequi, quòd illud primum vacet ipso jure vi ejusdem decreti. Quin & contra hoc, quod dictum à nobis suprà ex Pith. & Fagn. item paulò antè ex Castrop. quòd retinere possit sufficiens ex post collatum cum insufficiente præhabito, subjungit Garc. *nu. 303.* idem dicendum, nimirùm vacare etiam ipso jure primum insufficiens per obtentionem secundi sufficientis; sed quomodo ea cohærent cum iis, quæ ipse dixerat *nu. 262.* ubi: *Certum est, posse quem licitè obtinere duo simplicia residentiam non requirentia, seu unum residentiam requirens cum alio eam non requirente, quando alterum eorum non est sufficiens ad congruam sustentationem, &c.* debebat enim dixisse, quando neutrum per se est sufficiens, sed ambo simul sumpta tantùm sunt sufficiens sustentatio; nisi per *obtinere duo* intelligere velit, quòd habenti unum, sive sufficiens sive insufficiens, conferri possit licitè & validè aliud sufficiens, non tamen ad effectum retinendi ea simul.

Quæstio 92. An ergo valida sit talis collatio facta habenti jam sufficiens?

Respondeo affirmativè, Castrop. *cit. p. 3. §. 6. n. 10.* sic in terminis docet Garc. *loc. cit. n. 283.* quòd habenti beneficium sufficiens rectè possit conferri aliud, illo primo priùs non dimisso, quamvis per assecutionem secundi vacare dicat ipso jure primum; pro quo citat expressam declarat. S. Congreg. quæ sic habet: *Habenti beneficium sufficiens potest conferri aliud; sed habitâ possessione secundi beneficii sufficientis, vacat primum sufficiens.* Item alias binas, nempe 3. & 4. quas recitat *n. 84.* & sic collatorem ordinarium conferentem ordinariâ auctoritate posse providere jam sufficienter beneficiato; pro quo citat *n. 285.* Lap. Dominic. Franc. *in c. is cui.* Paris. *cons. 40. n. 10. p. 4.* Capuraq. &c. similiter dicit *n. 286.* Patronum tam Ecclesiasticum, quàm Laicum posse præsentare habentem jam beneficium aliud sufficiens, contra Pavin. *de off. & pot. capit. sed. vac. q. 5. p. 12. nu. 3.* etsi secùs esse dicat idem Garc. in conferente non nisi ex potestate delegata providendi, de quo procedit textus *cap. is cui.* utpote respectu cujus delegati sufficienter beneficiatus non dicitur persona idonea de jure ex *c. super inordinata. de præb.* & sic ait *n. 291.* Nuncium Hispaniarum, cui inter alia datur facultas beneficia 24. ducatorum personis idoneis providendi, non posse providere alicui habenti jam aliud beneficium sufficiens, citátque pro hoc Cuchum *in instituti majorib. l. 3. tit. 5. n. 155.* addit tamen: quamvis Nuncii hoc curare non soleant, juxta dicta à se *p. 1. c. 5. nu. 289.* (quòd tamen de legato id neget Garcias, displicet Castrop. *loc. cit.* affirmanti contrarium, eò quòd habens sufficiens, incapax non est aliud recipiendi, si vult priùs habitum dimittere: sicut habens curatum, aliud curatum recipere potest cum voluntate dimittendi primum, adeoque quicunque habens potestatem providendi personas idoneas, statim providere poterit) econtrà Vicarium Episcopi habentem specialem facultatem conferendi, posse conferre omnibus, quibus potest conferre Episcopus, & sic habentibus jam beneficium, tradit *ibidem* Garc. pro quo citat Paris. *ubi suprà n. 11.* Rebuff. *in pr. in forma Vicariatûs. nu. 84.* Et licèt in facultate ei concessa dictum sit, quòd conferet personis idoneis, hoc tamen solùm intelligi de idoneis ratione ætatis, morum, &c. pro quo citat Rebuff. *ubi antè n. 87.* Stenzium. *de Vicar. Episcopi. l. 2. q. 100. & 101. nu. 1.* non obstante textu *c. is cui.* eò quòd is textus tantùm procedat de delegato Papæ, & in habente potestatem delegatam auctoritate Apostolicâ; non verò in delegato Ordinarii, pro quo *n. 294.* citat Paris. *cons. 40. n. 14.* Lap. &c. De cætero, dum habens sufficiens vult provideri de alio sufficiente cum retentione prioris, non solùm non delegatum, sed nec Ordinarium id ei conferre posse; quia non licet Ordinario conferre aliud sufficiens habenti jam aliud sufficiens, & illud retinere volenti; & si tentet facere hanc collationem, eam nullam fore, utpote factam inhabili & incapaci, tradit Castrop. *loc. cit. n. 10.*

Quæstio 93. An, si statuto aliquo speciali (idem est de testatoris voluntate) cautum est, ut beneficium aliquod simplex

cum

cum alio quovis obtineri nequeat, etsi neutrum aliàs requirat residentiam, nec aliunde sint incompatibilia, ipso jure primum vacet per obtentionem secundi?

RESpondet affirmativè Azor. *cit. c.* 13. *q.* 8. (etsi addat, sic esse post Trid. & aliàs ante Trid. secus fuisse, quia tunc data optio, ut uno sibi retento, alterum dimitteret) *gl.* 15. *n.* 130. expresè dicens vacare ipso jure in omnibus casibus, in quibus fundator ita disponit. Idem tradit Lott. *l.* 3. *q.* 23. *n.* 1. nempe licere cuivis fundatori statuere, etiam circa beneficia aliàs de jure nullatenus incompatibilia, ne fundatum à se beneficium conferatur habenti jam aliud; vel etiam ne habens beneficium à se fundatum assequi insuper possit aliud, inductâ etiam ipso jure vacatione præhabiti, si secus, & contra voluntatem suam fiat: & ait Lott. hanc fundatoris legem per Episcopum approbatam usque adeò servandam esse, ut sit immutabilis.

Quæstio 94. An, dum habenti duo non sufficientia conferatur insuper aliud aliàs non incompatibile, vacent ipso jure illa duo præhabita?

RESpondeo in sententia illorum, qui affirmant posse habenti insufficiens plura & plura concedi, usque ad congruam sustentationem, negativè: patet, quia & Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 139. ait in eo, qui habet magnam multitudinem beneficiorum, per hoc non intrare vacationem ipso jure, de qua *in c. de multa. de præb. & in extravag. execrabilis.* de cetero in contrarium adducit Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 310. Responsionem S. Congregationis, ubi dicitur: si Ordinarius conferat tertium beneficium habenti jam duo beneficia simplicia insufficientia ad sustentationem, esse quidem validam collationem tertii beneficii; sed vacare illa duo prima, si illud tertium per se sit sufficiens; aliàs si hoc non sit sufficiens, provisum debere alterum ex iis dimittere: &, si provisus habens illud beneficium tertium continuet possessionem amborum præhabitorum, illa ambo vacent.

Quæstio 95. An si habenti jam duo, vel plura beneficia incompatibilia, ex dispensatione legitima conferatur tertium incompatibile, vacent eoipso omnia illa priora?

RESpondent affirmativè Azor. *cit. c.* 13. *q.* 10. Garc. *cit. c.* 5. *n.* 169. Pith. *cit. de præb. nu.* 172. juxta *clem. si plures. de præb.* ubi dicitur: *Si plures obtinens dignitates aliam dignitatem aut beneficium, curam animarum habens acceptet, dispensatione super hoc legitimè non obtentâ, ejus possessione adeptâ pacificè dignitates, quas priùs habebat, ipso jure vacare censemus.* Sicut, si dignitatem unicam obtinenti alia similis conferatur, ejus pacificâ possessione habitâ, prima de jure vacaret. Et idem ait Azor. *ibid.* quòd etiam per adeptionem quarti vacent omnia tria præhabita, eò quòd *citata clem.* loquatur generatim, *si plures obtinens.* Nec obstat, quòd collatio tertii illius aut quarti beneficii non valeat, seu nulla sit in eo casu (secus ac contingit, dum habenti duo compatibilia confertur tertium; hanc enim collationem valere, etsi duo prima beneficia tum vacent, asserit Azor. *cit. q.* 10. §. *quæres.* ut Garc. & Pith. *loc. cit. n.* 173. *juxta c. Ordinarii. de off. jud. Ordinar. in* 6. ubi dicitur, quòd habenti plura incompatibilia etiam cum sufficiente dispensatione, non potest aliud tale conferri, nisi dispensatio etiam ad illud extendatur, vel nisi priùs habita resignet, & alia collatio nullius est momenti, adeòque non videatur posse inducere vacationem præhabitorum; non obstante enim hac invaliditate collationis, adhuc per pacificam possessionem tertii aut quarti illius adeptam vacant priora, juxta c. *eum qui de præb. in* 6. ubi dicitur: per adeptionem beneficii incompatibilis de facto (hoc est absque justo titulo) obtenti, ita vacare primum, sicut per adeptionem justam seu legitimam. Pith. *cit. n.* 173. Garc. *n.* 131. dicens sic intelligi *cit. clem. à gl. ibid. v. vacare.* Card. &c. item à Dom. *in c. Ord.* §. *in conferendis. n.* 5. & 7. Franc. *nu.* 2. Gamb. *de off. leg. l.* 5. *tit. an legatus possit uni conferre plura n.* 150. Rossiniac. *de benef. c.* 5. *n.* 37. idque etiam secundùm aliquos procedere, non adeptâ pacificâ possessione tertii; dum per provisum steterit; quò minùs eam adipisceretur, nisi antè renunciaverit possessioni tertii minùs legitimè factæ; ne melioris conditionis sit, qui acceptat collationem tertii illicitam, quàm qui licitam. Contrarium tamen quòad hoc sustinente Garcià *n.* 173. cum *cit. gl. v. vacare.* & Bonifac. *ibid. nn.* 10. & 24. & Mascar. *de probat. conclus.* 185. nimirum, quòd in eo, cui facta invalidè collatio, seu habente titulum reprobatum, vacatio inducatur per solam assecutionem possessionis de facto reipsâ; nec consideretur, eum potuisse illam assequi; verùm, ut vides, Auctores hi loquentes juxta textum *cit. clem. si plures.* loqui videntur de præhabitis incompatibilibus, & tertio accedente incompatibili, incompatibilitate non ortâ merè ex sufficientia, sed aliunde; quia v.g. dignitates sunt &c. unde meritò manet in dubio, utrùm ex dispensatione habens duo vel plura, ideo præcisè incompatibilia, quia singula vel unum illorum, aut alqua sufficientia, ea amittat per assecutionem tertii vel quarti, etiam incompatibilis ratione sufficientiæ, vel aliunde.

Quæstio 96. Quid, si is, cui dispensativè concessum habere duo incompatibilia simul cum facultate alterum dimittendi, & loco illius dimissi aliud recipiendi unum ex iis in favorem alicujus dimittat, reservatis sibi illius fructibus, vacent priora duo per assecutionem alterius?

RESpondet negativè Azor. *cit. q.* 10. §. *quæres aliquis.* eò quòd, qui fructus beneficii habet vel retinet, non dicatur habere beneficium, ut Archid. & Gemin. *in c. nemo. de elect. in* 6. & fructus jure non sint incompatibiles cum beneficio, ut AA. *in c. super eo de præb. in* 6. Verùm addit Azor aliis contrarium videri probabilius, eò quòd, qui beneficium dimittit fructibus sibi reservatis, videatur non ex toto beneficium ipsum dimisisse, certè, si sermo est de incompatibilibus ratione sufficientiæ, hæc posterior sententia est probabilior; quia ratione fructuum beneficium dicitur sufficiens, & tunc intentio dispensantis videtur fuisse, ne unà cum tertio retinendo ambo priora, abundaret fructibus.

Quæstio 97. In genere (utpote quod pari modo concernit incompatibilia ratione sufficientiæ, ac incompatibilia aliunde, dum inducitur vacatio præhabiti ipso jure ob assecutionem secundi) an, & qualiter ad hoc requiratur possessio secundi?

1. RESpondeo primò: ad inducendam hanc vacationem non sufficit collatio valida necdum acceptata, nepe dum acceptare differt Collatarius, & sic per eum stat, quò minùs acquirat jus perfectum in beneficio, & consequenter possessionem. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 101.

2. Respondeo secundò: neque sufficit collatio acceptata. Garc. *n.* 100. sed requiritur insuper adeptio possessionis secundi, sive requiritur obtentio beneficii secundi, non solùm quoad titulum, sed etiam quoad possessionem. *c. de multa. c. licet Episcopus de præb. in 6. extrav. execrabilis.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 9. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 6. *nu.* 20. Garc. *cit. nu.* 100. citans Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 129. Coras. *p.* 1. *c.* 10. *n.* 4. & alios plur. quod tamen limitatur ab his Auctoribus ceterisque ab illis cum communi: nisi per provisum stet, quò minùs possessionem adipiscatur; ita ut, si acceptato beneficio nolis ejus possessionem accipere, cùm possis, vacet præhabitum, non secus ac si possessionem

actu accepisses, cùm fraus & dolus nemini favere debeat. Castrop. *loc. cit.* Hinc si provisus à Papa nolit Bullas expedire, ne arctetur possessionem illius accipere, non impeditur per hoc præhabiti vacatio. Garc. *nu.* 104. Castrop. *cit. nu.* 20. Item si provisus per collusionem, confingendo litem procuret tales molestias judiciales vel extrajudiciales, quæ possessionem pacificam impediant. Lott. *l.* 3. *q.* 23. *n.* 27. quamvis hoc ipsum sublimitet Garc. *num.* 102. Castrop. *n.* 20. ita, ut non procedat, dum provisus nullam facit diligentiam pro capienda possessione secundi contra intrusum, qui de facto illud detinet, præsertim, si monitus non sit à Superiore, aut præfixus ei terminus ad faciendam diligentiam: quòd tunc non tam per ipsum, quàm per intrusum stet, quò minùs obtineat possessionem; seu, ut Castrop. quòd talis tunc non censeatur morosus & culpabilis in possessione, sed ad summum in remotione impedimenti; citat pro hoc Mohed. *decis.* 32. *de præb. l.* 3. *p.* 3. *divers.* Achill. *decis.* 358. Gonz. *gl.* 15. *nu.* 116. Quinimò addit Garc. *n.* 105. id videri adhuc procedere, etiamsi monitus facere diligentiam, & ad hoc ei præfixus terminus per Superiorem; eò quòd non possit cogi agere. A qua tamen doctrina Garciæ cavendum esse, ait Lott. *loc. cit. n.* 30. loquens de decreto de dimittendo priores dum illud in concessione secundi additur, & in eo habentur hæc verba: *Vel per te steterit*, eò quòd decretum ita conceptum virtualiter & expresse præfigat terminum, nedum ad exequendum, sed etiam ad faciendas diligentias & omnem conatum, ita ut nec allegare possit impedimentum ex intrusione alterius, nisi doceatur de diligentia pro eo detrudendo; potest enim esse, quòd illicò, ut intrusus vocatus fuisset coram executore, vel spontè cessisset, vel per executorem decreta detrusio, eo de possessione deturbato; atque Lott. decisiones & auctoritates, quas adducit Garc. non facere ad rem; quia, ut patet ex earum lectura, procedunt de decreto de expediendis literis novæ provisionis infra 6. menses, in quo non apponitur ista clausula: *Vel per te steterit*. Quòd si tamen beneficium impetratum foret plenum, & provisus ab ejus consecutione vel attentatione abstinuisset bonâ fide, eò quòd compertum fuisset, provisionem de jure non subsistere, & possessorem non posse de jure dimoveri suâ possessione, dictum decretum non afficere provisum respectu primi dimittendi, tradit Lott. *n.* 33.

3. Respondeo tertiò: requiritur, ut beneficium secundum obtentum sit pacificè, tam quoad titulum, quàm ejus possessionem. Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *cit. n.* 129. Garc. *n.* 105. citantes quamplurimos. Tunc autem censetur quis quoad utrumque pacificè obtinere beneficium, si nullâ lite super jus seu titulum aut possessione molestatus tempore collationis aut possessionis acceptæ vel immediatè pòst. Castrop. *n.* 21. vel, ut Paris. *n.* 130. citans pro hoc plures, tunc possessio erit pacifica, si eâ non deturbetur quis in continenti de facto & de jure medio litigio; vel, ut Garc. *n.* 105. ea possessio de facto & de jure (prout requiritur) est pacifica, quæ litigiosa non est, sed absque controversia & molestatione juris & facti judiciali & extrajudiciali, (cùm ad hoc, ne videatur pacifica possessio, ut ait Lott. *l.* 3. *q.* 23. *nu.* 25. nullum sit discrimen inter molestias judiciales & extrajudiciales, ut in Clem. *gratiæ. de rescrip.* Cardin. *n.* 8. Vitalin. *n.* 50. nec distinguatur, num molestiæ sint de jure, vel de facto) dum statim ab obtenta possessione nulla intenditur proviso lis jure vel facto de secundo beneficio, uti hæc omnia declarantur à Rota *in Toletan. Archidia. de Junio* 1592. quam Garc. recitat *nu.* 105. Verùm pro pleniore hujus tertiæ responsionis intelligentia sit

Quæstio 98. Num igitur ad hoc, ut vacet præbabitum beneficium per assecutionem secundi, non sufficiat secundi possessio; dum non super hac, sed super ipso beneficio lis movetur possessori; sive an per obtentionem & possessionem beneficii litigiosi inducatur vacatio præbabiti?

Respondeo negativè; seu talem possessionem de facto non sufficere, ne aliàs provisus, utpote incertus de secundo, in casu mali eventûs litis careat utroque, sive cogatur novam litem incipere cum eo, qui primum impetrâsset, & in ejus possessionem se immisisset. Ita præter AA. immediatè antè citatos & Rot. in dicta Toletan. sentit expresse C. de Luca *de benef. d.* 54. *n.* 5. contra Innoc. *in c. consultationis. de appellat.* & Rot. *decis.* 3. *de causa possess. in antiq. alias* 36. censentes: quòd, ubi quis est in possessione beneficii, licèt ei lis moveatur super beneficio, habere illum nihilominùs possessionem pacificam, eò quòd ad hanc sufficiat, quòd de facto possideat, licèt ei super jure moveatur controversia; & contra Quintinum *in c. de multa. n.* 73. & Tusch. *conclus.* 69. *lit. B. n.* 3. apud Garc. tenentes expresse, etiam per solam acceptationem beneficii litigiosi scienter factam sine corporali receptione vacare primum.

Quæstio 99. An ergo etiam ad hoc, ut per assecutionem secundi vacet primum, requiratur, ut utrumque, hoc est, tam præbabitum seu primum, quàm secundum obtineatur pacificè, tam quoad titulum, quàm quoad possessionem?

Respondeo negativè; nam licèt præbabitum sit litigiosum, multò magis vacabit per assecutionem secundi pacificè obtenti. Less. *de justitia. l.* 2. *c.* 34. *n.* 141. Garc. *loc. cit. n.* 107. citans Innoc. *in c. in nostra. de rescrip.* Navar. *cons.* 14 *n.* 1. *de præb.* Rebuff. *in pr. tit. de tacita renunc.* & expressam declarat. S. Congreg. *ad c.* 17. *sess.* 24. Trid. quòd si tamen obtento titulo unius beneficii absque illius possessione obtineat quis secundum litigiosum, & priusquam efficiatur hujus secundi possessor pacificus, accipiat possessionem pacificam istius prioris, non propterea vacabit illud secundum litigiosum; cùm id nullibi in jure statutum sit. Less. *loc. cit.* citans Nav. *cons.* 31. *l.* 3. *de præb.* Garc. *n.* 108. dicens, id sibi placere, & videri certum. Pirh. *tit. de præb. n.* 155.

Quæstio 100. An, si tempore acceptæ possessionis vel immediatè pòst, seu in continenti, & in limine legitimæ possessionis non molesteris super possessione vel titulo, eo ipso censearis obtinuisse beneficium & possessionem in ordine ad hoc, ut ab eo momento vacet præbabitum beneficium? An verò expectari debeat tempus aliud, & quantum illud liberum à litigio & molestatione?

1. Respondeo: non censeri in ordine ad dictam vacationem primi beneficii mox inducendam pacificè obtentum secundum, quòd immediatè pòst non reddatur litigiosa & turbida collatio vel possessio; sed exspectandum tempus aliquod. Lott. *l.* 3. *q.* 23. *n.* 19. cum communi, idque, ne, si superveniat lis aliqua, unde possessio possit videri minùs pacifica, & indicare periculum destitutionis utriusque beneficii & consequentis necessitatis mendicandi in opprobrium Ordinis Clericalis. Lott. *loc. cit.* Porrò ad minimum requiruntur & sufficiunt duo menses ad hoc, ita ut, si intra 2. menses ab accepta possessione molestia seu lis mota fuit, dicatur adhuc in continenti & in limine suo turbari possessio, & per consequens impediri præhabiti vacatio; si verò absque litigio effluxerint dicti menses, pacifica censeatur possessio, & mox ab eorum lapsu induci vacatio. Castrop. *cit.* §. 6. *n.* 21. Garc. *n.* 113. citans Lap. *in c. commissa. de elect. in* 6. Quintadv. *l.* 4. *n.* 8. Hieron. Gabriel. *l.* 1. *cons.* 193. *nu.* 7. & Rot. *in Toletan. Archidiac.* quam recitat *nu.* 106. in qua dicitur duos illos menses in benigna inter-

interpretatione dari ad dimittendum incompatibile, & per lapsum eorum non vacare primum incompatibile, si interea supervenisset molestia de secundo: contra Bonifac. *in clem. si plures. de prab. n.* 63. Mascard. & alios tenentes, quòd quàmdiu durat annus, censeatur possessio in suo limine; ac ita, ubi quæstio vel controversia mota est infra annum, non censeatur possessio pacifica, & sic non vacent priora beneficia: verùm hoc minùs rectè; deberent enim alias Ordinarii collatores exspectare per annum integrum, ut prius beneficium vacans providerent; quod contra stylum & praxin receptum esse dicit Castrop. *cit. n.* 21. solet etiam in provisionibus Apostolicis, dum Papa dispensare non vult ad retinenda præhabita, apponi decretum de dimittendo primo infra 2. menses, aliàs utrumque beneficium vacet, quod decretum inficit titulum & possessionem elapsis istis 2. mensibus. Tond. *in qq. benef. p.* 2. c. 5. *§.* 6. *n.* 23. tradit etiam idem Tond. *p.* 3. c. 85. *n.* 8. in Gallia præhabitum incompatibile non vacare, nisi post annum adeptæ possessionis pacificæ.

2. Porrò tradit Garc. *n.* 114. quòd si lis aut molestia intra illos duos menses nulla supervenerit, censeri vacâsse primum, non à puncto temporis, quo hi menses elapsi, sed à principio captæ possessionis. Idem videtur tenere Castrop. *n.* 21. *in fine*. contra Rebuff. & Gabriel. tenentes, reipsa non dari vacationem ante lapsum istorum duorum mensium, etiamsi in eis lis non sit mota, atque ita ait Garc. *nu.* 116. collationem & provisionem de eo beneficio præhabito à principio captæ possessionis secundi esse bonam, etsi post 2. menses controversia moveretur de secundo, salvo tamen remedio & beneficio *capitis: si beneficia. de prab. in* 6. verùm quid de hac doctrina Garciæ sentiat C. Luca, vide apud eundem *de benef. d.* 54. *n.* 5. ubi etiam occasione hujus doctrinæ ait Garciam esse elaboratum collectorem, sed non magnum Doctorem.

Quæstio 101. *An, ut possessio pacifica secundi beneficii inducat privationem primi, debeat esse fructifera?*

RESpondeo affirmativè: sivè id necessariò requiri, ut habeat quis possessionem pacificam non solùm beneficii seu tituli & exercitii curæ, vel officii annexi beneficio; sed etiam bonorum & fructuum beneficii, seu inde queat percipere fructus, aut saltem majorem illorum partem, ita ut, si saltem majorem eorum partem habere nequeat, quia fortè fructus hi applicantur alteri ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine, vel alia de causa pertineant ad alterum, eo tempore, quo hoc contingit, non vacet primum. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 9. (qui etiam hoc intendit, etiamsi Papa his verbis & expressâ conditione, ut primum vacet possessione secundi apprehensâ, conferat) Castrop. *loc. cit. n.* 22. Garc. *cit.* c. 5. *n.* 123. citans Hojed. c. 13. *n.* 48. *&* 80. Coras. *de beneficiis. p.* 1. *c.* 10. *n.* 8. *&c.* juxta expressum textum *cap. si tibi concesso. de prab. in* 6. & ibi AA. communiter: etsi de cetero stallum in choro, vocem in capitulo habeat; hæc enim non computantur in fructibus ad hunc effectum; cùm ex his nemo sustentari valeat, ut inquit Rota *in una Placentina portionis. ult. Maji,* 1591. quàmdiu enim quis non est in possessione percipiendi fructus, & illi ei non obveniunt, aut quò minùs ei obveniant, non stet penes ipsum, non censetur beneficium plenè obtinere. Castrop. *loc. cit.* Neque contrarium ex eo inferri debet, quòd pacifica possessio beneficii seu tituli, & liberum curæ exercitium annexum, etiamsi non percipiantur fructus, sufficiat ad hoc, ut provisus teneatur intra annum promoveri ad Sacerdotium, & quò minùs currat illi hoc tempus; sic enim positivè & specialiter disponitur c. *commissa.* & c. *licèt Canon. de elect. in* 6. ubi & de hoc est declar. S. Congreg. sic habens: *Licèt reservati sint fructus in favorem alterius; tamen, non reservatâ administratione, nec domo abbatiali, reservatio non tollit curam; unde tenetur promoveri & curam exercere.* Garc. *n.* 126. *&* 127. Hinc, si alicubi (quia fortè non receptum ibi Trid. & Bulla Pii V. 106. *de applicandis fructibus*) fructus omnes, vel major eorum pars pro primo vel secundo anno debentur fabricæ, vel alteri loco pio applicentur, intra illum annum vel biennium non vacat primum per obtentionem, & de cetero pacificam possessionem secundi. Garc. *n.* 144. ubi etiam expressè loquitur in casu, ubi etiam media pars fructuum primi anni cedit fabricæ, vel aliis piis usibus, dicto decreto Trid. & Bullâ Pii V. permittentibus talem consuetudinem. Castrop. *loc. cit.* ubi etiam ait, idem videri sibi dicendum, si fructus mensæ Capitulari applicentur dividendi inter seniores; quia semper verum est, beneficium interea temporis infructiferum esse titulato seu domino ejus: de quo tamen postremo vide *quæst. post hanc tertiam*: sic si fructus secundi beneficii omnes, vel major eorum pars est reservata alteri, etiam ad vitam, durante vitâ reservatarii: non vacabit primum, ac proinde nec illud dimittere tenetur provisus de illo secundo. Ita contra Garc. *n.* 135. docentem, id solùm procedere, ubi unà cùm fructibus ad vitam reservatis, reservata quoque esset tota administratio bonorum Ecclesiæ seu beneficii istius secundi: & ita *cit.* textum. c. *si tibi concesso.* intelligendum esse; quando fructus hi ad certum tantùm tempus reservantur, aut quando beneficium secundum est de vento, seu nondum habet fructus, etsi eos succedente vacatione alterius seu præhabiti sit habiturum. Pro quo etiam *n.* 136. recitat decis. aliquam Rotæ: tanquam probabilius tenet Castrop. *loc. cit. n.* 23. hâc motus ratione; quòd si ideo non vacet primum, sed retineri potest interea, quo fructus secundi reservantur alteri ad tempus, ne pro illo tempore provisus de secundo cogatur mendicare. Multò efficaciùs procedit hæc ratio, si fructus pro tota vita alterius sint reservati. Hinc jam infertur: quòd, si feratur sententia excommunicationis in omnem Clericum habentem duo beneficia in eodem oppido, ea sententia non perstringat Clericum, qui secundi beneficii fructus percipere nequit; quia alteri debentur ad tempus. Azor. *l. cit.* Infertur hinc etiam, quòd si interea, quo alius est in perceptione fructuum secundi beneficii, non vacet prius, possit provisus etiam post adeptam possessionem secundi illud dimittere, & primum retinere, sicut id poterat ante possessionem illius captam; cùm ut Gl. fin. *in cit. c. si tibi concesso*; non videatur adhuc plenè adeptus secundum beneficium. Garc. *loc. cit. n.* 129. *& n.* 131. citans pro hoc Abb. Cardin. Rebuff. &c. contra Jo. And. Dominic. Franc. Bonifac. *in Clem. Si plures. de prab.* tenentes, quòd statim ab adepta possessione aliàs pacifica in veritate vacet prius, etsi ob non perceptionem fructuum secundi suspendatur illius vacationis effectus, & ideo in textu *c. si tibi concesso*, non dici, quòd non vacet, sed quòd non debet reputari vacare.

Quæstio 102. *An igitur etiam non vacet prius beneficium, dum solutio fructuum secundi beneficii primo anno, vel primis duobus annis ex eo provenientium differtur post mortem beneficiati, ut inde solvantur ejus debita vel funeralia, vel obveniant ejus hæredibus, prout in Ecclesiis aliquibus privilegio, statuto vel consuetudine inductum est?*

RESpondeo: non impediri per hoc vacationem, quia in eo casu fructus sunt beneficiati, ei debentur, illi aut ejus hæredibus aliquando applicandi, juxta illud: Quod differtur, non aufertur. Castrop. *l. c. n.* 23. Garc. *l. c. n.* 137. qui pro hoc recitat decision. Rotæ *in Salmant. dimidia portionis,* 11. *Decemb.* 1585. in qua dicitur, per assecutionem Canonicatûs vacare dimidiam portionem, & illud procedere, etiamsi fructuum solutio differatur post mortem,

non obstante *c. si tibi concesso.* occasione ejus, seu ex hoc incidente.

Quæstio 103. *Num igitur hodie adhuc valeat, & talis consuetudo seu statutum non repugnet decret. Trid.* sess. 24. c. 14. *& Bullæ Pii. V.*

RESpondet pluribus adductis tum S. Congreg. declarationibus, tum Rotæ decisionibus Garcias *à n.* 138. non repugnare. Declaratio prima sic habet: *Censuit S. Congregatio, quòd nec decreto Concilii sess. 24. c. 14. nec Bulla Pii V. super hac eadem reddita comprehendantur statuta Ecclesiarum, deserviendo per annum, vel aliquod tempus. Et nihil percipiendo interim de massa grossa, etiamsi peracto integro dicto servitio, vel post obitum heredibus debeatur; cùm sit potiùs differre, quàm aufferre, &c. & in una Mediolamsi,* sic censuit: *Si in aliqua Ecclesia sit consuetudo, ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus Canonicatûs sint heredum antecessoris, iste casus non comprehenditur decreto c. 14. sess. 24. nec Bullâ Pii V.* Sic refert Gutier. *qq. Canon. l.* 1. *c.* 29. *n.* 30. (quem sequuntur Suar. *de relig. to.* 2. *tr.* 4. *l.* 4. *c.* 20. *n.* 9. Vega *in sum. p.* 1. *c.* 36. *casu* 19. Rodriq. *in sum. to.* 1. *c.* 33. *n.* 1. apud Garc. *loc. cit. n.* 139. Wames. *cons.* 213. apud eundem Garc. *n.* 143.) fuisse declaratum per eandem S. Congreg. dictum decretum & Bullam Pii V. quæ in Bullario est 106. minimè esse contraria constitutionibus Ecclesiæ Civitatensis, ex quibus fructus primi anni aufferuntur primis residentibus, & inter antiquos distribuuntur, reservantur tamen totidem eis post mortem eorum pro solutione debitorum & funeralium. Decisio verò Rotæ *in Oriolensi fructuum.* 26. *Novemb.* 1593. quam recitat Garc. *n.* 140. sic habet: *Censuerunt Domini quantùm ad fructus primi anni post obitum beneficiati, eos deberi ejus heredibus præsuppositâ consuetudine, quòd beneficiati primo anno non percipiant fructus beneficiorum, sed eorum solutio differatur post eorum obitum; quam consuetudinem dicunt esse notoriam, & quæ ideo videtur inducta, ut provideri possit de his, quæ ad sepulturam sunt necessaria, quæ plerumque ob inopiam defuncti negliguntur cum magno Ordinis Ecclesiastici dedecore. Abb. in c. cum officii. n.* 5. *Covar. ibid. n.* 9. *de testamentis. Frideric. de Senis cons.* 246. *n.* 1. *Lamb. de jurep. l.* 3. *a.* 8. *q.* 2. *n.* 1. *Paris. cons.* 33. *n.* 4. *& sic fuit decisum in Burgensi fructuum* 13. *Junii* 1590. *Nec obstat constitutio Pii V. & Trid. sess.* 24. *c.* 14. *quia loquuntur de ea consuetudine, in qua fructus applicantur mensæ Episcopi vel Capitulari, ut in communes usus cedant, seu inter Canonicos dividantur, quibus casibus adest præsumptio Simoniæ, ut per Lambert. supra n.* 5. *Secus verò, ubi fructus reservantur heredibus ex causa non solutionis fructuum primi anni, quæ consuetudo nullam habet juris resistentiam, imo potiùs assistentiam ex suprà dictis; cùm sit potiùs dilatio solutionis, quàm dispositio fructuum ad alium spectantium; & ita declaratum fuit per S. Congregationem dict. c.* 14. *& constitutionem Pii V. non habere locum, quando fructus primi anni reservantur heredibus post obitum beneficiati. Neque hic locum habet constitutio Julii III. quia non versamur in fructibus non exactis, sed ut dictum, in fructibus, quorum solutio dilata est post obitum beneficiati.* Hæc verba sunt dictæ decisionis Rotæ. Nec obstat, ut ait Garc. *nu.* 143. quòd Rota aliàs senserit contrarium, ut in decis. *in causa Zamorensi dimidiæ annatæ* 5. *Martii* 1586. ubi etiam inter *cetera, ut recitat* Garc. *n.* 141. *quia consuetudo heredibus defuncti suffragari non potest, quandoquidem ex Pii V. constitutione super revocatione privilegiorum & statutorum, quòd fructus primi anni &c. omnis consuetudo etiam immemorialis sublata existit, sive pro solvendis oneribus Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, sive pro supportandis eorum oneribus, sive etiam aliis majoribus, maximis & urgentissimis causis inducta atque probata fuerit, ex præfata constitutionis verbis clarè patet, in hac specie locum sibi vendicare eam, ac etiam omnia, quæ in contrarium pro heredibus afferuntur, non obstare, &c.* Et in alia *Leodiensi Canonicatus.* 9. *Decemb.* 1589. quam recitat Garc. *nu.* 142. in qua inter cætera dicitur: *Impedimentum perceptionis fructuum ex asserta consuetudine Ecclesiæ Leodiensis assignante, ut prætenditur, pro primo anno fructus heredibus Canonici defuncti, & pro aliis tribus annis sequentibus fabricæ ipsius Ecclesiæ, de facili potuisset removere stante constitutione Pii V. quæ præsumitur usu recepta, quamdiu contrarium non probatur: & revocat hujusmodi privilegia, statuta & consuetudines immemoriales quoad fructus applicatos heredibus absolutè; quò verò ad applicatos fabricæ vel sacristiæ, vel alterius loci pii usibus, ultra tempus sex mensium pro dimidia, quòd ita beneficiatus semper habeat dimidiam, &c.* Hæc inquam non obstare ait Garc. eò quòd Rota mutaverit sententiam, prout constat ex prioribus ejus decisionibus, utpote recentioribus, ex sententia S. Congregationis. Idem dicendum videri, non esse contra decreta Trid. & constitut. Pii V. adeoque per illa eas non abrogari constitutiones vel consuetudines aliquarum Ecclesiarum, ut earum beneficiati nullos lucrentur fructus, quamdiu non sunt promoti ad Subdiaconatum vel Diaconatum, vel presbyterium, sed eas esse rationabiles ait Garc. *n.* 167. recitans quoque pro hoc *num.* 168. expressam S. Congregationis declarationem.

Quæstio 104. *An ergo etiam, dum dicti fructus primi anni non percipiuntur, sed applicantur mensæ Episcopi, seu mensæ Capitulari, dividendi inter antiquiores, absque eo, quòd reserventur aut refundantur beneficiato post ejus obitum, interea non vacet præhabitum beneficium?*

1. RESpondet Castrop. *l. c. n.* 22. non vacare interea præhabitum, inhærendo communi rationi: quòd nimirum secundum interea est infructiferum Domino suo. Econtra verò respondet Garc. *à n.* 147. ante Trid. quidem & memoratam Pii V. constitutionem habuisse locum *cit. c. si tibi concesso;* seu non vacâsse interea præhabitum; eò quòd tolerabantur, & videbantur tolerari posse talia statuta saltem consuetudine ab immemoriali tempore observata; maximè si in specie confirmata à Pontifice (quamvis Concilium Senonense, quod est 5. *tom. Concilior c.* 2. damnabilem judicet hujusmodi consuetudinem, & veram corruptelam, & notoriam abusum) stante tamen decret. Trid. & illâ Bullâ Pii V. quæ venit in executionem & declarationem dicti decreti, utpote quibus revocantur prædicta statuta & consuetudines etiam immemoriales, ut Gutier. *suprà nu.* 39. Suar. *loc. cit. à n.* 6. Rodriq. Vega. *ll. cit.* Cenedo. *collectan.* 16. ad decretales. *n.* 1. & Rota *in causa illa Leodiensi supra.* Etiamsi juramento, confirmatione apostolicâ, aut alio quovis præsidio munitæ (per quæ verba tollitur confirmatio apostolica, etiam ex certa scientia, ut Gl. *in Extrav. Suscepti. de Elect. Joannis* 22.) non habere locum *cit. c. si tibi concesso*, sed vacare nihilominùs præhabitum; cùm cessent jam dicta statuta, & consuetudines, vi quarum aliàs impediebatur perceptio illa fructuum. Quod ipsum videtur Garc. fundare in eo, quòd cessante & abrogatâ tali consuetudine per dictum decretum Trid. jam, quò minùs percipiantur illi fructus, videatur stare penes provisum; dum diligentiam non adhibet in remotione impedimenti perceptionis fructuum, obtendendo nimirum decretum illud Trid. & Bullam Pii V.

2. Quòd si verò adhuc hodiedum in aliquibus Ecclesiis dictum decretum, & Bulla Pii V. recepta non sunt, habebit adhuc locum in dicto casu; nimirum non perceptionis fructuum primi anni dividendorum inter antiquiores, aut deputatorum mensæ Episcopali. cit. *c. si tibi concesso*, & non vacabit præhabitum beneficium; dum enim servantur dictæ consuetudi-

nes,

sive eæ serventur de jure, hoc est, licitè, sive de facto, hoc est, illicitè, obtinens secundum beneficium caret fructibus, & sic pro tempore hujus carentiæ non vacat præhabitum. Garc. *n.* 165. Porrò pro eo, quòd dictæ Ecclesiæ non obligentur dimittere tales consuetudines suas & statuta propter non receptionem dicti decreti Trid. & Bullæ Pii V. facit regula, quòd lex, etiam Canonica non recepta non obliget; quamvis primi non recipientes peccârint eam non recipiendo, ut docent Navar. *in Man.* c. 23. *n.* 41. Covar. *l.* 2. *vari. resol. c.* 16. *n.* 6. Mandos. *ad reg.* 23. *Cancell. q.* 1. *à n.* 4. Menoch. *de præsumpt. l.* 3. *præsump.* 2. *n.* 1. Guttier. *qq. Canon. l.* 1. c. 8. *à n.* 2. Paris. *de resign. l.* 11. *q.* 9. *n.* 26. Valen. *Tom.* 2. *in* 1. 2. *d.* 7. *q.* 5. Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 18. *n.* 1. Sylv. Armill. Rodriq. & alii plurimi, quos citat Garc. *l. c. n.* 150. Procedâtque hoc ipsum, etiamsi lex contineat decretum irritans. Garc. *n.* 152. citans Ruinum *cons.* 13. *n.* 27. *vol.* 2. qui dicit esse communem. Put. *decis.* 1. *l.* 1. *&c.* Item, etiamsi deroget consuetudini. Garc. *nu.* 153. citans Bottæ. *de Synodo. p.* 3. *a.* 2. *n.* 64. Roch. *in c. fin. de consuet. sect.* 7. *n.* 15. Duenn. *reg.* 144. *limit.* 2. *&c.* Item etiamsi non sit recepta per ignorantiam. Garc. *n.* 154. citans Navar. *cons.* 1. *de constit. q.* 6. *à n.* 25. Rodriq. *in sum. to.* 1. *c.* 195. *n.* 10. *&c.* Tunc autem dicatur lex non recepta, quando à principio per majorem partem communiter non servatur, Principe sciente & tolerante; vel quando eo ignorante per decennium negligitur, & non admittitur. Garc. *n.* 155. citans Put. Nav. Covar. Guttier. Rodriq. *ubi antè.* Quin & subdit Garc. *n.* 156. probabile quoque esse, non requiri decennium, sed sufficere actus contrarios, etiam Principe ignorante; & ita videri servari in praxi, eò quòd videatur solùm attendi non usus per actus contrarios. Citat pro hoc Nav. *cons.* 44. *n.* 7. Bottæ. *l. c. n.* 63. Felin. &c. contra Suar. *tr.* 4. *de relig. l.* 4. c. 22. *n.* 5. Nec obstare in præsenti materia, ait Garc. *n.* 158. quòd Tridentinum in regno aliquo, vel etiam in aliquo Concilio Provinciali sit receptum per Episcopos & Procuratores Ecclesiarum; eò quòd receptio illa sit in genere & verbalis, cui non receptio in specie & in re derogat, juxta regulam: *Generi per speciem derogatur. in* 6. & quia voluntas magis factis, quàm verbis declaratur. Tiraquel. *de retractu convent. in fine. tit. n.* 75. Et in proposito receptio vel non receptio majoris partis populi seu communitatis facto ipso & praxi videatur attendi; pro quo citat Azor. *l.* 10. c. 11. *q.* 6. contra Valent. quin & addit Garc. *n.* 159. necessè non esse, ut generaliter & à majore parte Ecclesiarum unius provinciæ non esset receptum dictum decretum Trident. eò quòd Capitulum unum in proposito non consideretur ut persona particularis, sed ut universitas; cùm non agatur de acquirendo ipsi Capitulo ut Capitulo, & ut personæ privatæ, sed omnibus & contra omnes de Capitulo, ac in publico & in universum promiscuè.

3. In contrarium verò facit, quòd cùm Concilium ibi rejiciat & aboleat hujusmodi constitutiones & consuetudines ut pravas & scandalosas, non videtur excusare non receptio; illa enim regula, quòd lex non recepta non obliget, non videatur procedere, quando lex, quæ semper loquitur, aliquid prohibet tanquam aliàs malum seu scandalosum, & quando derogat consuetudini non simpliciter, sed etiam damnat illam ut iniquam & irrationabilem; eò quòd tunc cesset ratio illius regulæ: nimirùm quòd lex censeatur lata nonnisi sub conditione, si recipiatur. Item pro hoc facit, quòd consuetudo habeat majorem vim, quàm non receptio; & tamen consuetudo etiam immemorialis non valet, & non excusat in eo casu, dum ex se iniqua & scandalosa est. Ita ferè Garc. *à n.* 161. qui etiam *n.* 164. pro hac parte clarissimam recitat declarat. S. Congreg. directam cuidam Episcopo, quæ sic habet: *In illa Cathedrali ante Concilium à tempore, cujus initii memoria non exstat, conditum esse, & adhuc post Concilium observari statutum, nuper delatum est ad S. Congregationem Cardinalium Tridentini Interpretum: ut videlicet Canonici aliique beneficiati, quindies recipiuntur, primis decem mensibus exiguam distributionum partem percipiant, reliquumque Canonici & beneficiati antiquiores inter se partiantur, & in usus suos & utilitatem convertant. Itaque Illustrissimi Patres Amplitudini Tuæ serio injungunt, ut hujusmodi constitutionem tanquam pravam ac scandalosam rejicias, atque aboleas, neque ullà ratione servari permittas, & contrà facientes pœnis contra Simoniacos SS. Canonibus & variis summorum Pontificum constitutionibus propositis coerceas, quemadmodum providè cavetur decreto Trid. c.* 14. *sess.* 24. *&c.* quam declarationem, ait ibidem Garc. se postcà intellexisse confirmatam à Clem. VIII. Et quidquid sit de hoc, indubitatò hodiedum per Bullam Innocentii XII. quæ incipit: *Ecclesia Catholica*, & per quam dictum decretum Tridentini & Bulla Pii V. eidem verbotenùs inserta innovantur ac roborantur, istiusmodi consuetudines & constitutiones penitùs tanquam irrationabiles & scandalosæ eliduntur ac eradicantur.

Quæstio 105. *Si solùm de facto, & non de jure obtineas & possideas aliàs pacificè secundum beneficium, eò quòd ob impedimentum collatio & possessio sit nulla, an vacet præhabitum beneficium?*

Respondeo: Si scienter accipias secundi possessionem, eo ipso vacare præhabitum in pœnam delicti commissi, ne ob injustam possessionem melioris conditionis sis, quàm ob legitimam & justam. Castrop. *loc. cit. n.* 24. Garc. *l. c. n.* 173. cum Gl. *in Clem. si plures. de præb.* Lott. *l.* 3. *q.* 23. *n.* 41. hanc etiam addens rationem, quòd possessio injustè & perperàm capta habetur pro bona in odium capientis: Requiritur autem ad inducendam hanc vacationem, ut possessionem re ipsâ accipias, nec sufficit illam posse accipere, quia hæc pœna ob intentionem imponitur. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 9. *in fine.* Sic qui secundum obtinet per vim vel injustè, amittit ipso jure primum. Idem est de eo, qui beneficium, ad quod jus habet, per vim aut propriâ auctoritate occupat. Pirh. *ad tit. de præb n.* 165. juxta expressum textum *c. eum, qui. de præb. in* 6. Etsi enim ille textus loquatur de beneficio curato injustè occupato, comprehendi tamen etiam quæcunque alia beneficia, etiam simplicia ex verbis ibidem prope finem addictis: *Aut quæcunque alia beneficia occupare non verentur*, satis constat. Secùs est, si inscienter possideas de facto tantùm; extra enim casum illum scientiæ nullitatis tituli, quæ propriè generat intrusionem, requiritur ad dictam vacationem inducendam, ut secundum possideatur pacificè non solùm de facto, sed etiam de jure. Pirh. *l. c. n.* 155. Sic etiam assecutus incompatibile excusatur à dimissione primi, si ignorat factum possessionis adeptæ per Procuratorem; cùm alia sit scientia Procuratoris, alia Domini; & ita Domino non nocet, nisi postquam Dominus fuerit certioratus. Lott. *loc. cit. nn.* 46.

Quæstio 106. *An & qualiter beneficium pacificè & fructiferè possessum debeat esse perpetuum, ut inducat vacationem præhabiti?*

Respondeo: Requiri, ut utrumque beneficium sit collatum in perpetuum, sive in titulum, sive in commendam. Pirh. *l. c. n.* 158. citans Abb. *in c. de multa. de præb. nn.* 22. Hinc per acceptionem Vicariatûs Episcopi non perdit quis beneficium præhabitum, etiam, dum illud dignitas est, vel curatum; quia Vicariatus Episcopalis non est dignitas perpetua, sed ad nutum Episcopi auferibilis. Pirh. *ibid* ex Abb. *loc. cit. nn.* 23. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 181. dicens, officia & dignitates, quæ conferuntur ad certum tempus, non inducunt incompatibilitatem. Hinc econtrà beneficia manualia, seu ad nutum amovibilia, quia saltem aptitudine sunt perpetua, & possunt esse perpetua, cùm dantur in titulum, inducunt talem incompatibilitatem.

tem. Garc. *l. c.* pro utroque citans fusam Rotæ decisionem *in Segunina Thesauraria 29. April. 1596.*

Quæstio 107. Qui impetrat beneficium vacans per assecutionem alterius incompatibilis, quid & qualiter justificare debeat?

1. Respondeo primò: Præter incompatibilitatem ante omnia plenè & concludenter probare tenetur factum ipsum assecutionis, ita ut non sufficiant testes de fama; vel alia semiplena probatio. Lott. *l. 3. q. 23. nu 18.* citans decis. Rotæ 16. *de prab. in novis.*

2. Responden secundò: Sed neque juvant probationes nudam assecutionem concludentes sine perceptione fructuum; cùm tunc nihil aliud proponatur, nisi incompatibilitaa, quæ non adversatur simplici assecutioni secundi, sed tantùm retentioni primi; ita ut, nisi concludatur ad perceptionem fructuum, provisus de secundo non teneatur dimittere primum: Et quidem neque illicò, sed post duos menses, qui datur ad dimittendum. Lott. *loc. cit. n. 17. & 18.*

Quæstio 108. An incompatibilitas impediat carentiam secundæ gratiæ?

Respondeo negativè; cùm enim incompatibilitas, ut dictum jam immediatè antè ex Lott. non opponatur assecutioni secundi, sed tantùm retentioni præhabiti, non potest impedire provisionem secundi, seu secundæ gratiæ; & hinc incompatibilitas non est exceptio apta ad retardandam executionem literarum secundæ provisionis. Card. de Luca. *de benef. d. 55. n. 20. & d. 59. n. 2.*

PARAGRAPHUS II.

De incompatibilibus ratione residentiæ, curæ, existentiæ sub eodem tecto, vel quia dignitates aut Personatus sunt, & hinc ortâ præhabitorum, aut de novo obtentorum vacatione.

Quæstio 109. An & qualiter incompatibilitas constituatur ex onere residentiæ?

1. Respondeo primò: duo beneficia simplicia, (præscindendo etiam à sufficientia) etiam dum neutrum est Canonicatus, aut portio in Cathedrali vel Collegiata, sunt incompatibilia, seu simul teneri non possunt, dum ambo requirunt residentiam personalem incompatibilem. Garc. *p. 11. c. 5. n. 261.* citans Coras. *p. 1. c. 5. n. 2.* Hojed. *p. 1. c. 17. n. 30.* Zerol. *p. 1. v. beneficium. §. 7. & p. 2. v. incompatibilitas. §. 2.* qui hoc ipsum rectè deducit ex verbis istis Trid. *sess. 24. c. 17. Dummodò utrumque personalem residentiam non requirat.* Gonz. *gl. 15. à n. 16.* Lott. *l. 3. q. 23. n.* 10. & 12. proceditque idipsum, sive de jure, sive ex consuetudine, sive ex fundatione hæc residentia requiratur. Gonz. *loc. cit. n. 19.* Nihil enim est, quò minùs etiam in his omninò simplicibus utcunque aliàs ex generali consuetudine ab onere residendi liberis. Lott. *loc. cit. n. 11.* citans Cardin. *in c. fin. de Cleric. non resid. n.* 16. Imol. *n.* 8. Alex. de Nævo. *n.* 10. Rebuff. *in prax. tit. de dispens. super resid. n. 8.* (ratione cujus generalis consuetudinis etiam in dubio omnia simplicia, seclusis Canonicatibus & portionibus consistentibus in Cathedralibus vel Collegiatis, quæ hodiedum ex decreto Trid. *sess. 24. c.* 18. requirunt residentiam. Gonz. *gl.* 15. *n.* 18. præsumuntur libera à personali residentia. Gonz. *gl.* 15. *n. 86.* citans Imol. *in c. fin. de Cleric. non resid. n. 9.* Felin. *in c. dilectus. 2. de rescrip. n.* 1. Rebuff. *ubi antè n.* 8) valeat hæc residentia præcisa jure aliquo speciali induci. Lott. *loc. cit. n.* 12. qui etiam *n.* 14. ex incidente subjungit: per hoc, quòd quis residere juravit, dum beneficium talem residentiam non exigit, residentiam non induci, & talem ad residendum non teneri; eò quòd juramentum semper reguletur à natura actûs, super quo interponitur.

2. Respondeo secundò: constituitur hæc incompatibilitas ex residentia continua præcisa, non autem ex causativa. Tond. *in qq. benef. p. 3. c.* 185. *n* 7. Gonz. *loc. cit. n. 28.* citans pro hoc *n.* 22. Navar. *cons. 4. n. 1. de Clericis non resident.* Anchar. *cons. 17. n. 2. & 3.* Imol. Butrio, &c. *in c. fin. de Cler. non resid.* Item Rotam *in Callagur. beneficii.* 15. *Octob.* 1577. in qua etiam Responsum ad Trid. *sess. 7. c. 4.* illud loqui de incompatibilibus ratione tituli, non verò de incompatibilibus respectu fructuum. Dicitur autem illa residentia præcisa, seu præcisè requisita, quæ est respectu tituli, & simpliciter obligatoria, seu sub amissione & privatione tituli: causativa, quæ non est simpliciter obligatoria, sed respectu fructuum tantùm, ita ut licèt ob non residentiam privetur beneficiatus fructibus, titulo tamen ipso beneficii privari non possit. Gonz. *n.* 21. ex Imol. Butr. Abb. *in c. fin. de Cleric. non resid.* Unde etiam vides, quid dicendum ad hoc, quod quærit Azor. *p. 2. l. 6. c. 13. q. 5.* an beneficium simplex, cujus omnes reditus annui consistunt in quotidianis distributionibus, censeatur jure incompatibile cum quovis alio, assiduam beneficiati residentiam requirente: ad quod quidem ipse respondet affirmativè, eò quòd, cùm distributiones non debeantur jure nisi iis, qui præsentes divinis Officiis intersunt, beneficium consistens in solis quotidianis distributionibus assiduam beneficiati præsentiam postulet. Verumtamen, cùm ex illo necdum inferri videatur, requiri residentiam præcisam, sed causativam solùm, ita ut, si velit fructus percipere inde, debeat residere: non apparet, qualiter incompatibile sit, seu retineri non possit, quantùm est ex hoc, cum alio requirente residentiam præcisam; nisi fortè dicatur, vel ex hoc ipso, quòd omnes fructus constituti sint in quotidianis distributionibus, saltem argui, requiri & residentiam præcisam, etsi non integri anni: ita ut si quis, etsi paratus sit carere omnibus fructibus, titulum tamen retinere nequeat.

Quæstio 110. Num igitur hæc simplicia residentiam expostulantia ita sint incompatibilia, ut obtento secundo vacet ipso jure præhabitum, seu primum?

1. Respondeo primò: vi juris communis hæc beneficia non vacâsse ipso jure ante Trid. Azor. *loc. cit. q. 2.* Castrop. *loc. cit. n. 2.* nam primò ante Concil. Lateran. sub Alexan. III. vi nimirùm *c. referente, & c. præterea. de præb.* obtinens duas dignitates vel duo curata, (adeóque idem à fortiori de simplicibus non jam ratione curæ, sed etiam absque ea residentiam exigentibus, & exinde incompatibilibus dicendum) neutrum ipso jure amittebat, sed debebat unum ex illis, relictâ illi optione, quod malebat, dimittere. Secundò tempore Concil. Lateran. sub Alexand. IV. *in cap. quia nonnulli. de Cleric. non resid.* non relinquebatur jam ampliùs ista libertas dimittendi alterutrum, neque tamen etiam ullum amittebat ipso jure; sed obtinens secundum incompatibile, hoc ipso secundo veniebat privandus per sententiam. Tertiò *c. de multa. de præb.* & extrav. *execrabilis.* Joannis XXII. sermo solùm est de dignitatibus, personatibus, officiis curam animarum habentibus, & non de simplicibus purè ratione residentiæ incompatibilibus. Castrop. Azor. *ll. citt.*

2. Respondeo secundò: Post Trid. per obtentionem pacificam secundi beneficii residentiam præcisam requirentis ipso jure vacat quodcunque beneficium præhabitum similem residentiam requirens; eò quòd Trid. *sess. 7. c. 4.* loquatur generaliter sub privatione ipso jure prohibendo receptionem & retentionem plurium beneficiorum curatorum, aut aliàs incompatibilium; adeóque non solùm innovet constitutionem *c. de multa*, (quod loquens de solis curatis, voluit præhabitum curatum vacare ipso jure per assecutionem secundi curati, & eum, qui utrumque simul retinere contendit, privari, præhabito quidem

ipso

ipso jure, secundo verò per sententiam) sed etiam extendit illam ad quævis beneficia incompatibilia, etsi curata non sint, juxta expressam declarationem S. Congregationis, quæ sic habet: *Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur in illo c. 4. idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus.* Et iterùm: *Congregatio Concilii censuit in residentiam requirentibus aut aliàs quomodocunque incompatibilibus induci vacationem primi per adeptionem secundi per decretum Trid. sess. 7. c. 4. juxta dispositionem c. de multa:* quas declarationes recitant Gonz. Garc. paulò pòst citandi, & alii passim. Azor. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit. n. 3.* Gonz. *gl. 15. n. 17.* dicens, indubitanter hodiedum sic tenendum esse, quamvis neutrum ex illis sit dignitas aut curatum, aut etiam Canonicatus, sed ambo omninò simplicia, v. g. Capellaniæ residentiam requirentes. Garc. *p. 11. c. 5. n. 83.* citans Zechum *de benef. c. 5. n. 4.* Guttier. *cons. 10. n. 4.* Hojed. ac plurimas Rotæ *decis.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 13. q. 2.* contra Paris. *l. 3. q. 3. n. 132.* Marc. Ant. Genuens. *in p. 2. Curiæ Archiep. Neap. c. 64. n. 4.* Piacens. *in pr. ep. p. 2. c. 5. n. 56.* Prosp. de Augustino *ad sum. Bullar. Quarant. causa 6.* apud Castrop. item contra Pirh. *ad tit. de præb. n. 170.* ubi absolutè sentit contrarium, dicens: jura antiqua, quæ nullibi hanc privationem ipso jure importabant, quoad hæc beneficia non esse correcta per Trid. sed solùm quoad curata, dignitates, personatus; adeóque adhuc quoad simplicia incompatibilia, quoad residentiam hæc jura servanda esse, ut nimirùm non vacet præhabitum ipso jure ad assecutionem secundi, sed beneficiatus cogi debeat ad resignandum vel dimittendum alterutrum. Item contra Navar. *cons. 24. de præb.* ubi, postquam contrarium asseruisset, addit: si constaret S. Congregationem declarâsse, Trid. *sess. 7. c. 4.* ita esse intelligendum, eâque declaratio à sua Sanctitate confirmata esset, ita fore tenendum; sed quia id non constat, & aliàs ex verbis Trid. id non videatur efficaciter probari posse, non est, quòd ad hanc sententiam nos astringat. Item contra Less. *de justitia. l. 2. c. 34. n. 144.* addentem tamen *n. 145.* se dictam S. Congregationis declarationem nunquam vidisse, si tamen facta sit, judicare se tenendam, & hujusmodi simplicia convenire in hoc cum incompatibilibus primi generis, hoc est, quorum primum ad obtentionem secundi vacat ipso jure. Verùm hic iterùm observandum, hanc vacationem ipso jure non induci ob requisitam residentiam merè causativam. Gonz. *gl. 15. n. 20.* Sic dum residentia præcisa non requiritur, beneficiatus in loco sui beneficii non residens, ideóque fructus non percipiens, poterit illud beneficium accipere & retinere, & in eo residendo lucrari fructus absque eo, quòd vacet præhabitum. Pirh. *loc. cit. n. 169.* Etsi fortè aliunde teneatur alterutrum dimittere, dum utrumque ad sustentationem est sufficiens; eò quòd per ipsum stet, quò minùs illud, in cujus loco non reside[t], sit ipsi frugiferum. Idem est, dum residentia utriusque præcisa non est incompatibilis, qualis esset, si onius esset perpetua; vel amborum residentia incurreret in idem tempus; secùs si in uno teneretur residere, v. g. per menses 6. qualescunque, in altero per alios 6. menses vel pauciores; quia tunc utrique residentiæ satisfacere potest. Pirh. *loc. cit.* Sic in illis Germaniæ Ecclesiis Cathedralibus, in quibus ex recepta immemoriali consuetudine non requiritur residentia totius anni, sed vel medii anni, vel 4. aut paucorum mensium, non est residentia incompatibilis; & vel sic, quantùm est ratione residentiæ, potest tales Canonicatus plures simul quis habere. Pirh. *loc. cit. n. 132.*

Quæstio 111. *Num ergo etiam vacent ipso jure ambo talia beneficia simplicia residentialia, dum intendit ambo retinere simul, juxta quod aliàs* in Extrav. Execrabilis *constitutum expressè de dignitatibus, personatibus, beneficiis curatis?*

Respondeo affirmativè; Concilium enim Trid. in eo, qui obtinet beneficia, etiam aliàs incompatibilia, inducit ipso jure privationem beneficiorum, juxta privationem, quæ SS. Canonibus constituta est; sed privatio ipso jure utriusque beneficii in eo casu statuta est per *Extrav. Execrabilis.* Ergo. Castrop. *loc. cit. n. 4.* Garc. *loc. cit. n. 64.*

Quæstio 112. *Quandònam censeatur quis præsumere, seu intendere beneficia talia retinere simul?*

Respondeo tunc, quando sciens (aut, ut addit Garc. scire debens) esse incompatibilia, seu vacâsse ipso jure præhabitum ad assecutionem secundi, ambo retinet absque eo, quòd opus sit monitione Judicis aut litis motione seu contestatione, ita ut incurrat hanc pœnam amissionis utriusque, etiamsi dum incipit conveniri in judicio, velit illud præhabitum dimittere. Siquidem verba illa Concilii *retinere præsumpserit,* solùm denotant dolosam seu malitiosam detentionem, contra quod præcipiunt Canones, saltem ex culpa lata, qualis contrahitur etiam citra talem monitionem, dum lex ipsa satis monet. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n. 95. & seq.* citans pro hoc *n. 98.* S. Congregat. declarationem. contra Pirh. *de præb. n. 150.* & alios, qui cum gl. *v. contenderit.* tenent non amitti secundum, si ante litis contestationem dimissum primum.

Quæstio 113. *Qualiter ergo intelligendum illud decretum Trid.* sess. 24. c. 17. *quo statuit, ut, qui obtinet duas parochiales, vel aliàs incompatibilia ex dispensatione, uno retento, alterum intra 6. menses dimittat?*

Respondeo: Concilium ibi loqui tantùm de beneficiis jam obtentis ante Trid. non autem de obtentis vel obtinendis imposterùm post Trid. Pirh. *ad tit. de præb. n. 150.* Garc. *p. 11. c. 5. n. 77.* citans pro hoc Vegam *p. 1. c. 6. casu 24.* Rodriq. *in sum. c. 31. n. 4. &c.* quemadmodum etiam in *extrav. execrabilis*, dum in priore ejus parte statuit, ut dimissio unius beneficii ex incompatibilibus fieri debeat intra mensem, loquitur de jam obtentis; siquidem in posteriore parte §. *qui uno.* ubi agitur de beneficiis deinceps post dictam *extravag.* obtinendis, statuit, quòd dimissio primi beneficii debeat fieri statim, & in continenti, ut colligitur ex illis illius verbis: *Absque moræ dispendio;* hoc ipsum tamen intelligendo juxta arbitrium boni viri, & post adeptam pacificam possessionem secundi cum aliquo temperamento. Pirh. *loc. cit. n. 153.* Garc. *cit. c. 5. n. 36. & 37.* citans Abb. *in c. quia nonnulli. n. 4. de Clericis non resid.* Gamb. Diaz. Flores de Mena, &c. contra Rebuff. *in pr. tit. de dispensatione ætatis. v. quoad vixerit. n. 12.* Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. beneficium. §. 3. &c.* tenentes, satis esse, si intra mensem dimittatur propter verba *cit. Extravag. pari modo*, nimirùm quo priùs locuta fuerat de beneficiis ante ipsam obtentis.

Quæstio 114. *An consuetudine saltem induci possit, ut quis simul habeat & retineat talia duo simplicia residentiam requirentia?*

Respondeo: quamdiu consuetudine abrogata non est necessitas residendi, manifestè patet, nullâ consuetudine induci posse, ut duo, dum pergunt requirere residentiam, habeantur simul. De cætero consuetudinem, quâ ante Trid. receptum erat in pluribus locis, ut Canonici à suis Ecclesiis abessent, ac proinde unus idémque duos Canonicatus simul in diversis Ecclesiis obtineret, Trid. penitùs abrogavit: quin &, quòd jura istiusmodi consuetudinem appellent corruptelam, ait Azor. *p. 2. l. 6. c. 13. q. 2. §. quæret aliquis.* Quin tamen, ubi onus residendi non est ex lege Divina aut naturali, nec consuetudo abrogans residentiam damnatur à lege tanquam iniqua & irrationabilis, (qualiter saltem à Trid. in beneficiis omninò simplicibus, quæ Canonicatus non sunt, ea

damnari non videtur) nil vetat, quò minùs talis consuetudo, etiam simpliciter abrogata, nasceretur denuò, & sic sublatâ necessitate residendi, istiusmodi simplicia plura simul haberi possint per consuetudinem. Pirh. *de præb. n.* 142. Unde multò magis consuetudo talis, ubi ea hucusque in locis, ubi Trid. receptum non est, vigeret, tolerari poterit.

Quæstio 115. Num quis dispensatus à Papa sine causa in residentia, quam exigunt istiusmodi simplicia, tutus esse possit in conscientia? Et num Papa ad libitum suæ voluntatis talia plura uni, sive in eadem, sive in diversa Ecclesia, conferre possit?

Respondeo affirmativè ad utrumque, Hurtad. *de resid. ex vi benef. resol. 6. subresol.* 12. *n.* 1. *&* 2. cùm enim istis simplicibus, uti & Canonicatibus & dignitatibus non curatis residentia solo jure Canonico sit inducta; si Papa aliquem ab hac obligatione residendi absolvat, etsi malè agat id faciendo, sine causa, dispensatus tutus erit in conscientia, maximè, si ejus residentia non sit valdè necessaria Ecclesiæ, vel cultui Divino, ita ut per alium suppleri nequeat, adeoque etiam suppositâ hâc dispensatione in hac lege humana de residendo, poterit eorum beneficiorum plura pro libitu conferre uni; cùm jam etiam Canonicatus aliæque dignitates non curatæ maneant tanquam purè simplicia. Ita ferè Hurtad. *loc. cit.*

Quæstio 116. An & qualiter incompatibilitas constituatur ex duplici cura?

Respondeo: duo curata sunt incompatibilia, seu simul obtineri non possunt in titulum. Laym. *ad c. dudum. de Elect. n.* 2. & *ad c. eam te. de ætate & qual. cum commun.* Vide eundem *Theol. Mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 8. *assert.* 2. *&* 3. & constat ex *c. de multa. de præb.* & ex *Extravag. Execrabilis*, aliisque textibus passim, uti & decreto Trid. *sess.* 7. *c.* 4. Porrò non nisi curata strictè, hoc est, quibus incumbit animarum cura in foro interno & pœnitentiali, habere ad se invicem incompatibilitatem, non verò curatum strictè cum alio curato minùs strictè tali, qualia sunt, quæ non nisi curam jurisdictionalem habent pro foro externo seu contentioso, ut Archidiaconatus, Decanatus, tradit Barb. *in collect. ad c. de multa.* Idem tradit Lott. *l.* 1. *q.* 20. *à n.* 30. ubi: quòd Rota hac in parte mutâtit suam sententiam in ipsa eadem causa *Conchens. Archipresbyteratûs. de die* 28. *Januar.* 1598. de mente S. Congregationis Concilii, ut refert Gonz. *gl.* 6. *n.* 64. nimirùm, quòd incompatibilitas ex duplici cura, de qua in *c. de multa.* non intelligatur de cura ista jurisdictionali, sed de ista altera strictiùs tali, seu fori conscientiæ; contrarium tenente Pirh. *ad tit. de præb. nu.* 150 citante Abb. *in c. de multa. in additione. n.* 24. ac dicente, illam Barbosæ expositionem absque solido fundamento nimis restringere *c.* illud *de multa.* Illud certius, quòd beneficium actu curatum dictam incompatibilitatem non habeat cum alio habitu tantùm curato, quale v. g. est Ecclesia Parochialis, ubi Parochiani omnes peste vel bello sublati, vel alia de causa, putà, ob soli sterilitatem, vel inundationem, aëris cœlive temperiem recessêre absque spe, saltem propinqua, redeundi; potest enim quis talibus duobus curatis simul deservire. Pirh. *cit. n.* 150. Azor. *p.* 2. *c.* 6. *q.* 10. citans gl. *in c. licèt Canon. de elect. in* 6. Sed neque duo curata habent incompatibilitatem, dum unum tenetur per se, alterum accessoriè, v. g. dum quis dignitatem habet, cui per se imminet cura animarum, ut Archidiaconatus, & cui accessoriè simul & per accidens annexa est Ecclesia Parochialis. Pirh. *loc. cit. nu.* 133. juxta *c. de multa.* aut *Extravag. execrabil.* utpote quibus solùm prohibetur habere simul plures dignitates curatas aut Ecclesias Parochiales; in dicto autem casu non censetur quis habere duo, nec propriè sunt duo curata beneficia, sed reputantur pro uno; cum Ecclesia Parochialis accessoriè annexa dignitati, vel etiam præbendæ Canonicali dicatur esse suppressa, ita ut dignitas illa, si ei aliàs per se cura non incumbit, beneficium simplex censeatur. Pirh. *loc. cit.* juxta gl. *in cit. c. super eo.* Quippe Ecclesia talis Parochialis propter unionem seu accessionem illam ad alterum beneficium tanquam principale sortitur naturam & constitutiones hujus beneficii principalis. Pirh. *ibid.* dum nimirùm cura animarum actu & quoad exercitium est penes Vicarium, quem is, qui dictam dignitatem vel Canonicatum habet, in Ecclesia Parochiali sibi substituere debet, & penes dignitatem illam vel Canonicum cura illa animarum fori, pœnitentiæ seu Parochialis solùm est in habitu; & hinc habens illam dignitatem vel Canonicatum non tenetur per se ipsum residere in parochia illa; cùm cura, quæ venit accessoriè, & in habitu tantùm est penes aliquem, non est attendenda, sed natura tantùm & qualitas beneficii principalis; etsi hoc sit minùs dignum seu simplex, cui beneficium curatum subjicitur, & accessoriè annectitur. Pirh. *loc. cit.* citans Anchar. *in cit. c. super eo. notab.* 3. Et hinc etiam necessarium non est, ut in impetratione beneficii principalis fiat mentio de beneficio curato vel Parochiali ei annexo accessoriè; cùm hoc per se non vacet, sed veniat solùm accessoriè. Unde quoque jam illud inferri posse videtur: dum aliunde non est incompatibilitas, posse hujus modi duo beneficia simplicia, quorum unicuique accessoriè annexa est cura animarum, seu diversa Ecclesia Parochialis, cùm unumquodque pro simplice reputetur, &, ut dictum, neutrum propter istam curam habitualem accessoriè annexam requirat residentiam illius in Ecclesia Parochiali, simul haberi: Item eum, qui habet curatum, posse obtinere & simul retinere aliud simplex, cui annexum est aliud curatum. Pirh. *ad tit. de præb. n.* 136.

Quæstio 117. An ergo incompatibilitas illa duorum per se curatorum impediat, quò minus unum habeatur in titulum, alterum in Commendam?

1. Respondeo primò affirmativè: dum sermo est de commenda in perpetuum. Laym. *in c. avaritiæ. de elect. in* 6. *nu.* 1. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *q.* 11. loquens in genere, non tantùm de curatis, sed de quibuscunque & undecunque ipso jure incompatibilibus, non posse duo eorum haberi simul in commendam; nec unum in titulum, alterum in commendam perpetuam; ac pro hoc citant Gomes. *in reg. de trienn. poss. q.* 5. *n.* 10. *& seq.* Mandos. *ad reg.* 32. *q.* 7. *n.* 1. 7. *&* 12. ubi ita expressè: quòd commendæ perpetuæ incompatibilitatem inducant tam inter se, quàm quoad alia beneficia habita in titulum. Idem tradit Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 2. *n.* 14. citans Riccium *collectan.* 999. Hæc enim simultanea commendatio perpetua est præter Canones antiquos; utpote quibus commendabantur tantùm ad tempus, ut constat ex *c. qui plures.* 21. *q.* 1. & invecta in Ecclesiam ex nimia hominum ambitione. Azor. *loc. cit.* §. *dubium autem.* quin & in fraudem legis vetantis habere plura incompatibilia in titulum; nam cùm duo jure tituli haberi non possent, unum tantùm ratione tituli, alterum per commendam haberi posset, excogitaverunt novam rationem habendi perpetuò plura, unum videlicet jure tituli, alterum jure commendationis ad vitam, vel perpetuæ administrationis. Azor. *loc. cit.* Laym. *cit. n.* 1. Et hic sensus est Trident. dum *sess.* 7. *c.* 4. ait: *Quicunque plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia sive per viam unionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine & titulo contra formam SS. Canonum in simul retinere præsumpserit, beneficiis ipsis ipso jure, etiam vigore præsentis Canonis, privatus existat, &c.* ut nimirùm non solùm vetet haberi plura incompatibilia in perpetuum, seu ad vitam commendata, ut voluerant quidam, sed etiam haberi unum eorum in titulum, alterum in commendam perpetuam. Azor. *loc. cit.* §. *existimo.* Accedit, quòd commendatio etiam in perpetuum non mutet statum & conditionem beneficii, ac proinde beneficium actu

cu-

curatum commendatum retinet curam animarum actu, residentiam, & hinc ortam incompatibilitatem. Unde & commendatarius perpetuus in eo residere debet, patrimque refert, si aut rector aut prælatus dicatur; quia beneficium suscipit cum oneribus ipsi beneficio annexis; aut etiam, quòd non per mortem commendatarii, sed illius, qui illud jure tituli ultimò obtinuit, dicatur vacare. Azor. *loc. cit.* & §. *dices.* Nec obstat, Cardinales Episcopatus, Abbatias Prioratus passim retinere jure & nomine commendationis perpetuæ, vel administrationis ad vitam; nam id fit ex concessione & indulgentia Papæ. Azor. *loc. cit.* §. *objicies secundò.* Unde jam etiam illud infertur, quòd, cùm illud sit contra jus commune, & Trid. Episcopi auctoritate id fieri non posse, ut quis habeat Ecclesiam Parochialem, vel aliud beneficium residentiam requirens in titulum, & aliud simile in commendam perpetuam. Azor. *loc. cit.* §. *existimo.* citans Nav. *in man. c. 5. nu. 126.*

2. Respondeo secundò: si sermo est de commenda ad tempus, videri tunc posse simul haberi unum in titulum, & alterum commendatum ad tempus, etiamsi ambo sint Ecclesiæ Parochiales. Pith. *ad tit. de prab. n. 130.* citans Piasec. *in pr. Ep. p. 2. c. 5. a. 3. n. 72.* Azor. *cit. q. 11. juxta c. qui plures. 21. q. 1.* nam is, cui Ecclesia ad tempus commendatur, beneficiarius jure non censetur, nec fructus beneficii sibi acquirit, sed eos successori reservat, de iis rationem redditurus, tantum sibi reservans, quantum necessarium ad honestum victum, tanquam sui laboris mercedem, & curæ debitæ stipendium. Azor. *loc. cit.* unde & hoc fieri potest ex ipsa juris dispositione seu concessione. Azor. *loc. cit.* tradit nihilominus Tond. *loc. cit. n. 3. 4. & 6.* quòd licèt vi c. *nemo. de elect. in 6.* ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ potuerit Episcopus concedere beneficium in commendam ad 6. menses & non ultra, & si elapsis istis 6. mensibus duraret eadem necessitas vel utilitas, potuerit hanc commendam prorogare ad alios 6. menses, juxta gl. *in cit. c. nemo. v. durare*, & Rebuff. *in pr. p. 1. tit. de commend. n. 65.* hodie tamen non obstante illa dispositione c. *nemo.* correcta sit per Trid. vi cujus solùm possit Episcopus Vicarium temporalem deputare, dum Ecclesiæ necessitas hoc requirit, servatâ formâ ejusdem Trid. *sess. 24. c. 18.* juxta decretum S. Congreg. Concilii, referente Barbos. *in recollect. Apost. decis. collect. n. 187. n. 1.*

Quæstio 118. *An, præscindendo à sufficientia, sit contra jus naturæ, habere beneficium unum curatum in titulum, & aliud curatum in commendam perpetuam?*

RESpondet negativè Hurt. *de resid. ex vi benef. resol. 6. subresol. 9. nu. 1.* dicens, hoc posse id fieri ex pura pontificis dispensatione, sine ulla juris naturalis relaxatione; atque ita, etiamsi Papa dispenset sine causa, validam fore dispensationem, & provisum tutum in conscientia, nisi fiat beneficiorum commendatorum etiam simplicium nimia coacervatio, quæ, nisi subsit urgentissima causa, sit turpissima contra jus naturæ; citátque pro hoc *nu. 5.* Hojed. *de incompat. p. 2. c. 4.* dicentem, neminem scribentium de hoc dubitare. Rationem verò, cur hoc turpitudinem nullam contra jus naturæ contineat, reddi, ait Hurt. *n. 4. à gl. in cit. c. qui plures. 21. q. 1.* nempe hanc: quòd quis Ecclesiæ commendatæ non sit prælatus, sed potiùs procurator. *c. obitum d. 61.* & dum objicitur, eadem incommoda & inordinationes contra jus naturæ sequi ex hoc, quòd quis plura curata habeat in commendam, ac si ea habeat in titulum perpetuum. respondet *n. 7. & 8.* ex Hojed. quòd auctoritas & scientia Rom. Pontificis removeat omnem suspicionem, & præsumatur, quòd commenda ad vitam facta fuerit ex justis & rationabilibus causis, quæ præfatis incommodis præferendæ; nam in his Rom. Pontifex de illicito facit licitum, ita ut eo ipso facto auferatur omnis incompatibilitas in foro externo. Ex quibus tamen postremis argui videtur habere & confesse talia, nempe unum curatum in titulum, alterum in commendam sine justa causa, continere aliquam turpitudinem contra jus naturæ, non nisi ex justitia causæ abstergendum.

Quæstio 119. *An habere simul duo curata in titulum adversetur jure Divino & naturæ?*

RESpondeo affirmativè: Hurt. *loc. cit. subresol. 15. nu. 1.* dicens, id omnino certum, & regulam infallibilem; quia de jure divino singula requirunt residentiam: unde, nisi subsit justissima ratio, quæ hanc turpitudinem evacuet totaliter, dispensatio pontificia nec valida est, nec dispensatus tutus in conscientia, fructusque suos non facit. Hurt. *ibid. n. 2.* etsi collatio secundi curati sit valida, juxta dicta superiùs de collatione secundi sufficientis facta sine sufficiente causa. Less. *de just. c. 34. n. 182.* cum aliis ibi cit. Non est tamen ita intrinsecè malum, quin in certis circumstantiis sit licitum & bonum, adeóque non est strictè contra jus naturæ, qualia sunt illa, quæ in nullis circumstantiis licent. Pirh. *de prab. n. 183.*

Quæstio 120. *An, & à quo in hoc dispensari possit?*

RESpondeo: posse in hoc à Papa, & quidem solo dispensari. Pirh. *de prab. n. 182.* citans Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 9.* Less. *de just. l. 2. c. 34. nu. 149.* Garc. *p. 11. c. 5. n. 337.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 12. q. 1.* nam licèt non residere in curato, & habere duo curata absque justissima causa sit irrationabile, & juri naturæ repugnans, & hinc meritò statutum & consuetudo, ut ordinariè conferri possint duæ dignitates, vel duo curata, damnanda sit, tanquam noxia Ecclesiæ, & bonis moribus contraria, non tamen id fieri maximè per auctoritatem Superioris, nimirum Papæ dispensantis ex justa causa, & peculiaribus circumstantiis cohonestantibus, & turpitudinem illam evacuantibus in casibus subinde occurrentibus est ampliùs irrationabile, & contra legem naturæ. Quemadmodum Pirh. *ibid.* ex Laym. *in c. 1. de consuetud. nu. 4.* licèt non valeat consuetudo vel statutum, ut latronibus & homicidis vita donetur, si mulctam pecuniariam solvant, cùm id, si ordinariè fiat, præbebat ansam gravibus injuriis & latrociniis exercendis: potest tamen, qui reip. præest, in certo casu tali latroni vitam condonare, & supplicium mortis in mulctam pecuniariam mutare. Quòd autem id nemo alius possit præter Papam, satis constat ex textu *c. dudum. de elect.* & c. *de multa. junctis. Gloss.* dum enim ibi dicitur: *In his, ubi ratio postulaverit, posse per sedem Apostolicam dispensari:* à contrario sensu patet, id non posse alium; dum, quod de uno conceditur, virtualiter de alio negetur. Atque ita licèt olim seu jure antiquo poterat Episcopus dispensare, ut quis simul obtineret plura curata, ut paret ex c. *2. dist 70.* ubi dicitur: *licèt Episcopi dispositione unus possit diversis praesse Ecclesiis &c.* id tamen per decretum Concilii Lateran. in c. *de multa.* postea coërcitum fuit propter indiscretas Episcoporum dispensationes. Pirh. *de prab. n. 190. juxta gl. fin. in cit. c. de multa.*

Quæstio 121. *An consuetudine induci possit, ut quis citra dispensationem obtineat plura curata in diversis Ecclesiis?*

RESpondet negativè Pirh. *de prab. nu. 141.* citans Abb. *in c. exstirpanda. de prab. n. 36.* Rebuff. *in pr. tit. de dispensat. de non resident. n. 66.* eò quòd talis consuetudo nimis damnosa sit Ecclesiis & animabus, ideóque reprobata in c. *de multa.* Pirh. *ibid.* Quin & Trid. *sess. 24. c. 12.* talem consuetudinem etiam immemorialem sustulit, juxta Garc. *p. 3. c. 2. n. 197.* Covar. *l. 3. var. resol. c. 13. n. 5. & 9.* Less. *l. 2. c. 34. nu. 163.* apud Pirh. *loc. cit.* dum

enim

enim per legem damnatur conſuetudo, ut damnoſa, iniqua & irrationabilis (uti hæc damnatur) cenſetur damnata conſuetudo quælibet etiam immemorialis. Unde tunc aliud non patebit effugium, quàm dicendo Trid. ſeu legem illam reprobativam hujus conſuetudinis tanquam irrationabilis in iis Eccleſiis, ubi ea conſuetudo adhuc dum viget, receptam non eſſe, ut Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 8. n. 11.* apud Pirh. quod ipſum tamen, ſeu hanc non receptionem non juvare oſtendit Garc. *n.* 199. Illud omnino certum videtur, nullâ conſuetudine induci poſſe, & nullâ conſuetudine etiam immemoriali excuſari poſſe, ut id fiat paſſim, & ſine juſta cauſa, cùm id juri divino repugnet, juxta dicta *quæſtion. præced.* Pirh. ex Laym. *loc. cit.* etſi is ſecus eſſe dicat; nimirum talem conſuetudinem non reſidendi in curato, adeóque habendi eorum plura ex juſta cauſa non ita facilè damnari poſſe. De cetero probabile eſſe, ait Pirh. citato Navar. *l. 3. conſ.* 21. *de Cleric. non reſident. nu.* 4. *juncto conſ.* 24. *de præb.* quòd per conſuetudinem immemorialem induci poſſit, ut non requiratur reſidentia perſonalis in beneficiis curatis, ſed per idoneum vicarium ea adminiſtrari poſſint; eò quòd conſuetudo immemorialis æquipolleat privilegio, ut quidquid per privilegium Papæ obtineri poteſt, idem poſſit obtineri per conſuetudinem; per privilegium autem & diſpenſationem Papæ ex juſta cauſa obtineri, ut quis non teneatur perſonaliter reſidere in dignitate aut beneficio curato, modò illud per vicarium ritè adminiſtretur, ut conſtat ex præd.; quin &, quòd conſuetudo immemorialis faciat præſumptionem diſpenſationis olim in hoc à Papa obtentæ; cùm allegari nunc poſſit titulus optimus poſſibilis.

Quæſtio 122. *Quinam ſint ſufficientes caſus & cauſæ, ut quis per diſpenſationem deobligetur à reſidendo in beneficiis actu & per ſe, ſeu principaliter curatis, adeóque poſſit eorum plura obtinere?*

RESpondeo primò: eſſe ferè eaſdam, ob quas ſuprà dictum, poſſe alicui quandoque plura beneficia ſupra neceſſariam vitæ neceſſitatem conferri: ac proinde, ſicut ibi dictum, ita & hîc dicendum, quoad curata, reduci quoque eas poſſe ad Eccleſiæ neceſſitatem, vel magnam utilitatem. Ad primum ſpectat, dum quandoque uni Eccleſiæ duæ Parochiales conferuntur vel committuntur; quia clerici alii ad hoc idonei deſunt. Azor. *p.* 2. *l. 6. c.* 10. *q.* 10. Item dum filiis principum conferuntur quandoque plures Epiſcopatus, etiam ante ætatem; quia Eccleſiæ egent potente deſenſore contra hæreticos. Pirh. *de præb. n.* 191. Item dum Eccleſiæ curatæ, quia nullos aut exiguos proventus habent, ita ut proprios Sacerdotes alere non poſſint congruenter; poſſunt plures conferri, etiam citra diſpenſationem Papalem ex juris conceſſione, ſaltem accedente auctoritate Epiſcopi, juxta *c. unio.* 10. *q.* 3. ubi ſic expreſsè de Eccleſiis Parochialibus: & *c. eam te. de ætate & qualit.* Hurt. *de reſident. l. 6. reſol. 6. ſubreſol.* 15. *à n.* 3. citans pro hoc Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 5. ſi enim vel ob ſolam hanc tenuitatem redituum plures earum poſſint uniri in perpetuum. *c. poſtquam* 16. *q.* 1. *clem. ne in agro. de ſtatu Monachor.* & unita uni conferri, multò magis poterunt ob eandem cauſam tenuitatis, etiamſi non uniantur, conferri uni. Hurt. *ibid. n.* 7. ubi tamen *n.* 9. ſubjungit, quòd quàmprimùm harum Eccleſiarum aliqua ad pinguiorem ſtatum redierit, teneatur beneficiatus, illâ retentâ, alias dimittere, juxta *c. cum ceſſante. de appellat.* eò quòd dum illa relaxatio juris divini facta ob cauſam adæquatam tenuitatis, eâ ceſſante denuo intret obligatio illa juris naturæ. Idem eſt de duobus Epiſcopatibus, quorum neuter poſſet pro ſua qualitate ſuſtentare ſuum Epiſcopum; tunc enim ex Papæ conceſſione ſimul haberi poſſunt. Hurt. *cit. n.* 3. Azor. *p.* 2. *l. 6. c.* 10. *q.* 10. qui tamen id limitat, ſi nimirum Cathedrales illæ, ſeu Epiſcopatus eſſent ita conjuncti, ſeu vicini, ut ab uno Epiſcopo commodè gubernari poſſent, juxta *c. illud.* 21. *q.* 1. ſic enim videtur in utroque reſidere; quæ etiam limitatio videtur obſervanda in duabus Parochialibus. De cetero dum Parochia aliqua in eo ſenſu tenuis eſt, quòd paucos habeat Parochianos (qualis cenſetur, ſi non habet 10. Parochianos ſeu vicinos, id eſt, familias. Hurt. *loc. cit. nu.* 11. citans Jo. And. *in c. fundamenta. de elect. in* 6. Cardin. *in clem. pleriſque. de elect. q. ult.*) ea præcisè non eſt cauſa ſufficiens, ut conferatur actu habenti ſufficientem Parochialem, ſi tenuis illa Parochia aliàs non eſt tenuis in ſuſtentatione ſui paſtoris, ſed pauci illæ oves ſuſtentent illum congruè; etſi præſumatur aliàs, quòd Parochia, quæ 10. Parochianos non excedit, non poſſit ſuſtentare clericum. Hurt. *n.* 12.

2. Ad ſecundum ſpectat, dum uni conferuntur plures Eccleſiæ curatæ; quia is unus ſolus magis putatur profuturus Eccleſiæ, etiam abſens, ſuâ auctoritate, potentiâ vel doctrinâ & prudentiâ, quàm alius præſens, vel alii plures. Pirh. *loc. cit.* ſic etiam ad hanc ſecundam cauſam, nimirum Eccleſiæ utilitatem reducitur, ut conſtat ex *c. de multa.* ubi Innoc. III. *in concil. Lateran.* poſtquam pluralitatem curatorum, & dignitatum, & perſonatuum prohibuiſſet, addit in fine: *circa ſublimes tamen & literatas perſonas, quæ majoribus ſunt beneficiis honorandæ, cùm ratio poſtulârit, per ſedem Apoſtolicam poterit diſpenſari &c.* & Joannes XXII. in *extravag. execrabilis.* poſtquam ſanxiſſet idem, ne quis obtineret plures dignitates, perſonatus, officia, Prioratus & beneficia, quibus cura animarum ineſt, excipit Cardinales, qui ſerviendo Eccleſiæ univerſali, ſingularum Eccleſiarum commoditatibus ſe impendunt; ac regum filios, qui propter ſublimitatem eorum, & generis claritatem ſunt potiori prærogativâ gratiæ attollendi; nam tunc non præcisè ob generis nobilitatem vel doctrinam diſpenſatur, ſed quia tales perſonæ pleromque ſunt magis utiles Eccleſiis; & ſic hæc diſpenſatio principaliter & ultimatè tendit in publicum Eccleſiæ bonum. Pirh. *loc. cit. nu.* 192. citans D. Thom. 1. 2. *q.* 97. *a.* 4. *ad.* 1. Abb. *in c. de multa. n.* 7. ubi etiam notat Pirh. perſonas literatas in *c. de multa.* æquiparari ſublimibus ſive nobilibus, cùm ſcientia verè hominem nobilitet: idque ait etiam in Imperio Rom. receptum, ſaltem dum perſonæ literatæ publicum doctrinæ teſtimonium in univerſitate aliqua approbata, ſeu Doctoratum ſunt aſſecutæ.

Quæſtio 123. *An, & qualiter ipſo jure olim vacarint, & hodiedum vacent beneficia præhabita curata per aſſecutionem alterius curati?*

1. RESpondeo ad primum primò: olim ante Concilium Lateran. tertium anno 1180. habitum ſub Alex. III. ut conſtat ex *c. referente. de præb.* per aſſecutionem ſecundi curati non vacabat ipſo jure primum, ſeu præhabitum curatum; neque etiam quis, ſi utrumque ſimul præſumebat retinere, privabatur utroque, aut etiam ſecundo; ſed aſtringebatur unum quod malebat, dimittere. Pirh. *de præb. n.* 145. ſecundò: tempore dicti concilii Lateran. ut refertur ejuſdem *c.* 13. *in cap. quia nonnulli. de cleric. non reſid.* ſtatuitur, ut recipiens duo curata ſeu Parochialia privetur poſteriùs accepto, non quidem ipſo jure, ſed per ſententiam, ſeu officio judicis, & conferens poteſtate conferendi pro illa vice. Pirh. *n.* 147. citans Abb. *in cit. c. quia nonnulli. n.* 4. Tertiò: tempore Concil. Lateran. quarti habiti Anno 1215. ejuſdem *c.* 29. ut refertur *c. de multa. de præb.* ſtatuitur ab Innoc. III. ut quia dictæ decretales illæ, quia nonnulli propter quorundam cupiditatem exſpectatam non ferebant utilitatem, deinceps, quicunque beneficium curatum jam obtinens alterum etiam curatum receperit, ipſo jure privatus ſit priùs obtento; & ſi utrumque ſimul retinere contenderit, etiam ſecundo

prive-

privetur. Circa quod notat Pirh. *n.* 149. cùm hæc decretalis dicat, per assecutionem curati vacare ipso jure priùs curatum, ad sic ad hanc vacationem requiratur, ut utrumque sit curatum, per sensum contrarium rectè inferri, vi hujus decretalis non vacare priùs habitum non curatum, etsi aliàs residentiam requirat, aut aliter sit incompatibile per assecutionem secundi curati: similiter non vacare priùs curatum per assecutionem secundi non curati, etsi aliunde residentiam requirentis aut incompatibilis. Item Barbosa *ad cit. c. de multa.* & Lott. *l.* 1. *q.* 20. *nu.* 31. suprà citati, cùm teneant, non loqui hoc *c. de multa.* de curatis minùs strictè talibus, hoc est, habentibus curam jurisdictionalem, seu fori externi tantùm, tenent non vacare (quantùm est ex vi hujus *c. de multa.*) curatum strictè tale per assecutionem curati largo modo talis, contrarium tenente Pirh. *n.* 150. Quartò: per *extravag. execrab.* idem quoad hoc statuitur, nempe ut per assecutionem (intellige pacificam quoad titulum & possessionem, juxta dicta aliàs) secundi curati vacet primum ipso jure, & si utrumque retinere contenderit, vacent ipso jure ambo: quæ tamen *extravag.* quoad hoc punctum, ut Pirh. *n.* 153. citans Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 24. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 13. *q.* 1. & Barbosa, in hoc strictior est & severior, quàm *c.* illud *de multa.* quòd procedat non solùm, dum quis duo strictè vel largè (hoc est, cum jurisdictione fori contentiosi) curata obtinet; sed etiam, si quis beneficium strictè vel largè curatum obtinet cum dignitate, personatu vel officio sine cura.

2. Respondeo ad secundum: hodiedum post Trid. quæ quoad dictam vacationem constituta sunt in *c. de multa.* & in *Extravag. execrabilis.* in suo vigore perseverant, nimirùm quod nemo obtinere possit plura curata, vel plures personatus, vel dignitates absque Sedis Apostolicæ dispensatione; sed ipso jure vacet præhabitum per assecutionem alterius, & si utrumque retinere præsumpserit, utrumque amittat, seu ipso jure privatus existat utroque. Azor. *loc. cit.* dicens, hoc jure in præsens uti Ecclesiam, dum Trid. *sess.* 7. *c.* 4. hisce expressis innovat & roborat dictos illos textus: *Quicunque de cætero plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia quocunque modo & titulo contra SS. Canonum & præsertim Constitutionis Innocent. III. quæ incipit de multa, dispositionem recipere, & simul retinere præsumpserit, beneficiis ipsis, etiam præsentis Canonis, (seu hujus decreti Concilii) vigore ipso jure privatus existat, &c.* Quod Trid. decretum generaliter loquitur de quibuscunque beneficiis incompatibilibus vigore quorumcunque Canonum, nec restringi potest ad solum illud *c. de multa,* quia addit: *Præsertim.* quæ dictio ampliativa est, & comprehendit alios quoque Canones, & vi eorum alia incompatibilia, ut sunt beneficia omninò simplicia uniformia sub eodem tecto, de quibus infrà; quorum unum vacat ipso jure per assecutionem alterius, vi *c. literas de concess. præb.* Pirh. *loc. cit. nu.* 150. citans Garc. *p.* 11. *c.* 91. In hoc verò omnibus istis antiquis Canonibus, utpote non loquentibus nisi de curatis, de dignitatibus, personatibus, officiis non curatis, vel de simplicibus uniformibus, seu similibus in eadem Ecclesia, esse rigidiùs, & loqui universaliùs, quòd vi illarum particularum: *Aut aliàs incompatibilia*, se extendat quoque ad simplicia residentiam requirentia, existentia in diversis Ecclesiis, v. g. duos Canonicatus, sentiunt Garc. *loc. cit. nu.* 84. Barb. cum aliis suprà citatis contra Navar. & alios censentes, Tridentin. solùm Canones innovare, non verò extendendo se ultra illos, comprehendere dicta simplicia; eò quòd particulæ istæ: *Aut aliàs incompatibilia*, sic intelligi possint, ut præter curata significentur etiam dignitates, personatus non curati, &c. de quibus loquitur *c. de multa.* Quin & particulæ istæ: *Etiam vigore præsentis Canonis.* satis indicare videantur, noluisse Concilium vacationem seu privationem novam ipso jure inducere; sed veterem confirmare & innovare, statuendo, ut beneficia incompatibilia, quæ juxta jus antiquum ipso jure vacabant, etiam vacent juxta jus novum ipso jure. Quam Navarri sententiam valdè probabilem & in praxi tutam, saltem ubi Tridentini hoc decretum toto eo sensu & vigore non est receptum, ait Pirh. *cit. nu.* 150.

Quæstio 124. Quas præterea incurrat pœnas, qui præsumit retinere plura curata, aut plures personatus, vel dignitates sine cura?

REspondeo: præterquam, quòd ipso jure amittat utrumque, est inhabilis ad Ordines, & aliud quodcunque beneficium Ecclesiasticum: ita expressè *Extravag. execrabilis.* ac proinde electio talis ipso jure est irrita. Laym. *ad c. dudum. de Elect. n.* 9. vel potius; etsi talis sit ineligibilis, electio ejus cassari debet. Pirh. *de præb. n.* 174. & 175. Porrò non extendit se hæc pœna inhabilitatis ad beneficia obtenta, sed ad obtinenda. Pirh. *loc. cit. n.* 153. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 7. citans Hojed. Abb. &c. Item locum non habet in legitimè dispensato ad plura, qui illa recipit non canonicè; licèt enim is malè agat recipiendo illa sine titulo canonico, non tamen incurrit dictam pœnam, quòd plura simul obtineat, cùm ad hoc habeat dispensationem. Pirh *loc. cit.* Garc. *nu.* 18. citans Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 17. *n.* 29. Tusch. *concl.* 69. *lit. B. à n.* 37. Buttium *in c. dudum. de Elect.* qui tamen id limitat, ut procedat, si dispensatio concessa ad obtinenda, & hæc dein obtineantur non canonicè; secus si concessa ad jam obtenta, eò quòd si ea obtenta non canonicè, dispensatio ad ea simul retinenda sit subreptitia, ob non expressum in ejus impetratione vitium eorum, adeoque ad nihil prosit. Limitat etiam, ut procedat, si dispensatio concessa simpliciter ad obtinenda; secus si concessa cum hac clausula, seu sub hac conditione: *si aliàs canonicè conferantur;* eò quòd tunc, si conferantur non canonicè, deficiat conditio & forma expressa in dispensatione, adeòque ea nihil prosit. Quam tamen secundam limitationem improbat Garc. *n.* 21. cum Hojed. Tusch. *ll. cit. &c.* eò quòd dicta clausula non inducat formam & conditionem, sed sit expressio illius, quod tacitè inest: ut Thom. Sanch. *de matrim. l.* 2. *d.* 11. *n.* 18. & *l.* 3. *d.* 33. *n.* 3. quin & juxta Gomes. *ad reg. de Annal. q.* 14 dispensatio subreptitia & insufficiens excuset assequentem secundum curatum à dicta pœna; quod tamen intelligendum sibi videri, ait Garc. *n.* 22. nisi subreptio & insufficientia dispensationis esset clara. Neque dicta pœna locum habet in obtinente plures parochiales cum dispensatione, dum is ipso jure eas perdidit ob non promotionem intra annum vel aliàs. Garc. *n.* 25. citans Nav. *cons.* 12. *de rescrip. à n.* 12. Neque denique locum habere videtur dicta pœna inhabilitatis in retinente uniformia sub eodem tecto, aut aliàs incompatibilia; eò quòd pœna in dicta *Extrav.* statuta extendi non debeat ad ibi non expressa. Garc. *n.* 30. quamvis enim *nu.* 31. dicat, quòd retinens talia duo uniformia sub eodem tecto vel aliàs incompatibilia sine legitima dispensatione sit indignus & inelegibilis, juxta *c. dudum de Elect.* non tamen verè dici possit irregularis, ut perperam Mandos. *de irregul. l.* 3. *c.* 4. & Henriq. *in sum. l.* 14. *c.* 9. §. 1. cùm id in jure expressum non sit; imò, ut Garc. *num.* 33. ut non sit ita inhabilis, ut collatio seu provisio ei facta sit nulla. Econtra locum habet dicta pœna inhabilitatis uti & amissionis, non tantùm, ubi retinentur duo curata, aut curatum cum dignitate, personatu, vel officio habentibus curam animarum, saltem fori contentiosi; sed sufficit retinere curatum, sive strictè, sive largè tale cum dignitate, personatu, vel officio sine ulla cura, vel duas dignitates, personatus, officia sine cura: aut dignitatem cum personatu vel officio sine cura. Garc. *n.* 24. citans Staphil. *de lit. gratia. tit. de var. mod. vacationis §. tertius vacationis modus.* Navar. *in c. si quando. de rescrip. excep.* 6. *num.* 5. Mandos. *in reg.* 1. *Cancell.* Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 13. *q.* 1. Pirh. *n.* 150. citans Barbos. contra Hojed. &

alios

alios tenentes, non habere locum dictas pœnas, dum retinetur personatus vel dignitas absque cura cum curato.

Quæstio 125. An, & qualiter dimittendum præbabitum, ut evitetur hæc pœna amissionis utriusque & inhabilitatis?

RESpondeo: præter dicta suprà de tempore, quo facienda hæc dimissio, esse dimitteodum sub publico testimonio verbaliter, realiter, & cum effectu, ut inquit *Extrav. execrabil.* quo jure in præsens utitur Ecclesia, ut Azor. *loc. cit.* & hanc sententiam in rigore esse veram, quia verba illa *Extravagantis* sunt clara, ait Garc. *nu.* 41. cum Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. benef.* §. 3. Nihilominus, saltem ex recepta & approbata jam consuetudine, non requiritur, ut adeptus secundum beneficium præhabitum resignet verbaliter sub publico testimonio, hoc est præsente publicâ personâ coram Ordinario; sed sufficit, quòd realiter & cum effectu, ac sine fraude illud, ejusque possessionem dimittat. Pirh. *n.* 154. Garc. *n.* 40. citans Zerol. *ubi ante.* Bellamer. *decis.* 754. *n.* 6. Staphil. Hojed. &c. His tamen non obstantibus requiritur adhuc, ut post pacificam secundi possessionem, vel postquam, quò minùs eam assecutus sit, per eum stetit, dimittat primum liberè & absolutè, & non in favorem, aut ex causa permutationis, aut cum reservatione pensionis vel fructuum. Cùm enim tunc prius beneficium vacet ipso jure, non potest propriè resignari; sed dimissio illa ad solum factum spectat, ut nimirum à se abdicet possessionem illius. Pirh. *loc. cit.* citans Garc. *cit. n.* 58. qui tamen ibi loquitur de decreto dimittendi, quod in gratia facta de aliquo beneficio habenti aliud incompatibile apponitur; quòd nimirum orator intra duos menses à die habitæ possessionis secundi, seu qua per eum stetit, quò minùs eam assequatur, primum dimittere, seu juri competenti cedere in manibus Pontificis omninò teneatur; aliquin ambo vacent ipso jure, utpote vi ejus decreti ne quidem ante adeptam possessionem potest in ejus manibus resignare conditionaliter, vel ex causa permutationis, ut Garc. *n.* 62. Vide de his eundem *ibid.* & Paris. *l.* 3. *q.* 1. *nu.* 64. & 95. & de hoc decreto à nobis dicenda infrà.

Quæstio 126. Qualiter reserventur Papæ vacantia ob assecutionem incompatibilis, & retentionem utriusque; & qualiter execrabilitas illa, seu assecutio illa & retentio probanda?

RESpondeo, ad utrumque satis responsum, ubi actum de reservatione, quam continet prima regula Cancellariæ.

Quæstio 127. An, & qualiter incompatibiles sint duæ dignitates, vel duo personatus, curam animarum non habentes in diversis Ecclesiis?

1. RESpondeo ad primum: esse incompatibilia; sic enim statuitur *c. ad hæc.* ubi dicitur: *Omni rationi contrarium est, quòd unus Clericus in una vel diversis Ecclesiis plures dignitates vel personatus obtineat; cùm singula officia (intellige earum dignitatum & personatuum) in Ecclesiis assiduitatem perpetuam exigant.* & ut dicitur c. *cùm singula, de præb. in* 6. singula officia singulos ministros requirant; proindeque adversetur hoc juri non tantùm canonico, sed etiam divino ac naturali, habere plures istiusmodi dignitates, personams, officia, sine legitima dispensatione Sedis Apostolicæ ex justa causa. Pirh. *de præb. n.* 128. adeóque nec ullâ consuetudine id induci potest.

2. Respondeo ad secundum: esse incompatibilia primi generis, hoc est, quorum unum vacat ipso jure per assecutionem alterius. Circa quod videnda sunt, quæ de hoc dicta suprà de duobus curatis: pariformiter enim quoad hoc in *c. de multa.* in *Extravag. execrab.* in Trid. statuitur de dignitatibus aut personatibus, & officiis curam animarum non habentibus, & in diversis Ecclesiis existentibus, ac de duobus curatis. Idem est quoad pœnam illam inhabilitatis per hæc jura inductam utrumque curatum retinere præsumenti. Pirh. *loc. cit. n.* 151. ac denique quòad ceteras limitationes hinc inde insinuatas. Observandum tamen, ut indicatur dicta incompatibilitas, vacatio & pœna inhabilitatis, debere esse officia & dignitates perpetuas. Garc. *cit. c.* 5. *n.* 161. De cetero multò magis jam dicta procedunt, dum ambæ dignitates vel officia essent in eadem Ecclesia; cùm longè magis horreant Canones pluralitatem beneficiorum in eadem Ecclesia, ut patebit ex mox dicendis.

Quæstio 128. An igitur etiam extinguatur gratia, quam quis à Papa obtinuit de dignitate, personatu, vel beneficio curato obtinendo, per assecutionem alterius beneficii cum beneficio illo, ex dicta gratia habendo, seu exspectato incompatibilis?

RESpondeo ad hanc quæstionem aliàs universalem affirmativè: sic enim in *Clem. gratia. de rescrip.* apertè statuitur universaliter, ut qui ratione gratiæ à Papa impetratæ beneficium exspectat, ipsam gratiam amittat; si consequatur pacificè possessionem alterius, quod cum illo exspectato licitè simul obtineri non potest: & sic jus ad beneficium aliquod extinguitur per assecutionem talis incompatibilis cum illo, ad quod jus habetur. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 13. *q.* 9.

Quæstio 129. An, & qualiter duo beneficia simplicia uniformia seu similia, per se aliàs compatibilia, vel ex hoc ipso, quòd sint in eadem Ecclesia, sint incompatibilia?

RESpondeo primò: duo beneficia uniformia, non solùm dignitates aut personatus, sed etiam omninò simplicia, putà, Canonicatus, præbendæ, portiones, præstimonia, Capellaniæ sub eodem tecto, id est, in eadem Ecclesia, sunt incompatibilia. c. *de multa. de præb. c. literas. de concess. præb. Clem. ult. de præb.* Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 11. *q.* 1. Pirh. *de præb. n.* 131. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 182. citans Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 121. Lamber. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 7. *a.* 15. Wames. *cons.* 235. Tusch. *concl.* 64. & 66. *lit. B.* & alios quamplurimos cum communi. Rationem dat Pirh. *loc. cit.* quòd sic diminuatur numerus Canonicorum, Capellanorum, &c. talis Ecclesiæ, adeóque cultus divinus, dum unus habet duos Canonicatus, Capellanias, &c. porrò responsio procedit, sive ista beneficia residentiam beneficiati requirant, sive non. Azor. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* citans Gregor. Lopez. *l.* 3. *tit.* 16. *p.* 1. Item sive sint sufficientia ad sustentationem, sive non. Garc. *nu.* 186. proinde cavendum à Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. beneficium.* §. 7. *concl.* 6. ubi is ait: quòd hodie per Trid. *sess.* 24. *c.* 17. possit quis habere duo beneficia conformia sub eodem tecto, modò sint simplicia, & non requirant residentiam, nec sufficientia. Garc. *cit. n.* 186. qui dicit hanc Zerolæ doctrinam esse falsam, & absque fundamento, cùm Concilium ibi nihil innovet, seu disponat circa hoc. Et quidem jure communi longè difficiliùs conceditur habere talia beneficia in una, quàm diversis Ecclesiis. Unde dispensatus à Papa ad habendum duo uniformia, non est dispensatus ad habendum ea in eadem Ecclesia. Azor. Pirh. *ll. cit.* quin & DD. ut Abb. *in*

cit. c.

cit. c. literas n. 2. Franc. *n.* 7. & Rota *in Toletan. Capellaniæ* 15. *Febr.* 1591. dicunt, jura magis abhorrere pluralitatem duarum præbendarum, seu beneficiorum similium sub eodem tecto, quàm duorum curatorum (subintellige, in diversis Ecclesiis) Laym. *in c.* 1. *de consuetud. in* 6. *n.* 6. Garc. *n.* 190. de quo tamen vide eundem. *n.* 192.

Quæstio 130. *An obtineri saltem possint istiusmodi duo uniformia beneficia in eadem Ecclesia, dum unum eorum annexum est beneficio alicui difformi, v.g. duæ præbendæ, dum earum una annexa est dignitati; quemadmodùm dictum fuit suprà, posse aliquem tenere duo curata, quando unum eorum venit per annexionem?*

1. RESpondeo negativè: juxta limitationem tamen paulò pòst subjungendam. Garc. *nu.* 187. citans *c. literas.* & ibi Abb. *n.* 2. & alios: item *clem. fin. de præb.* & *ibi gl. ult.* & Cardin. *opposit.* 4. alios: Prosper. & de Augustino. *ad sum. Bullarii. v. beneficior. resign. causa.* 9. Hojed. &c. hinc dispensatus ad duo sub codem tecto non potest adhuc obtinere duo uniformia, etiamsi alterum eorum esset annexum tertio beneficio difformi in eadem & Ecclesiâ. Sic docere & velle videtur Rebuff. *in pr. tit. de dispensatione ætat v. etiamsi sub eodem tecto.* apud Garc. *n.* 188. quin & Gomes. *de exspectativ. n.* 45. apud eundem Garc. *n.* 191. Argumento *c. super eo. de præb. in* 6. censet duas præbendas sub eodem tecto, etiamsi altera sit annexa alteri tertio difformi beneficio, esse magis incompatibilia, quàm dignitas cum Ecclesia Parochiali annexa præbendæ in Cathedrali.

2. Procedit responsio, etiamsi illud tertium difforme beneficium, cui annexum alterum ex dictis uniformibus, sit situm in diversa Ecclesia, modò illud annexum sit in eadem Ecclesia cum suo simili. Garc. *num.* 189. ex Nav. *cons.* 23. *de præb.* ubi is consuluit, non posse aliquem retinere sine dispensatione beneficium simplex, seu præbendam alicujus Ecclesiæ cum Rectoria Ecclesiæ alterius, cui annexum beneficium simplex prioris illius Ecclesiæ.

3. Limitatur tamen dicta responsio, ut procedat, dum dicta annexio seu unio facta est æquè principaliter, vel ad tempus, seu vitam obtinentis tantùm (uti & in hoc solùm casu procedunt, quæ immediatè antè allata sunt ex Nav. Rebuff. Garc. *n.* 218. secùs si beneficium illud ex duobus uniformibus sit accessoriè tantùm unitum; quia tunc non habetur in consideratione; cùm sit per talem unionem suppressum & extinctum. Garc. *nu.* 216. *&* 217.) unio siquidem ad vitam inducit incompatibilitatem, saltem hoc vi Trid. *sess.* 7. *c.* 4. & *sess.* 24. *c.* 17. Garc. *n.* 219. citatis Mandos. *de signat. gratiæ. tit. de unione.* Quintadv. *l.* 1. *c.* 4. *n.* 12. Paris. *l.* 12. *q.* 3. *n.* 49. Gonz. *gl.* 15. §. 7. *n.* 145. *&c.* & sic si quis in aliqua Ecclesia habens dignitatam ad suî vitam erectam, pro cujus dote eidem unita seu incorporata esset portio dictæ Ecclesiæ, non posset jam in eadem Ecclesia obtinere aliam portionem seu præbendam. Garc. *n.* 220.

4. Econtra responsio non procedat, dum alterum illorum uniformium ita unitur tertio difformi, ut per dictam unionem extinguatur & supprimatur titulus illius: quemadmodùm, quia portio annexa accessoriè dignitati extinguitur, & titulum portionis amittit, potest quis (quantum est ad præsens) obtinens talem dignitatem, cui annexa sic est portio, obtinere insuper aliam portionem ejusdem Ecclesiæ absque eo, quòd vel sic obtineat vel obtinere censeatur duo uniformia in eadem Ecclesia. Garc. *n.* 198. unde etiam petenda est disparitas, cur obtineri possit curatum unum cum altero curato annexo alteri non curato, & obtineri nequeat præbenda cum dignitate, cui alia Canonicalis præbenda ejusdem Ecclesiæ annexa est; nimirum quia per annexionem seu unionem Ecclesiæ Parochialis factam præbendæ, cùm fiat accessoriè, extinguatur titulus Parochialis, perditque nomen beneficii, & efficitur prædium præbendæ, ut Garc. hic *n.* 192. & *p.* 12. *c.* 2. *à n.* 12. juxta dicta & dicenda à nobis in fine hujus partis: neque talis præbendatus intitulatur ampliùs in tali Parochia annexa, sed in præbenda tanquam principali beneficio, ut Garc. *n.* 193. citans Franc. *in c.* 1. *de filiis presbyt. in* 6. *n.* 7. nec censetur habere curam, ut Garc. *n.* 194. ex Felin. *in c. in nostra. de rescrip.* Menoch. *de Arb. l.* 2. *casu.* 201. *n.* 67. Nav. *cons.* 14. *num.* 4. *de rebus Ecclesiæ* &c. Quintadv. *l.* 4. *nu.* 70. adeóque talis Ecclesia possessa uti unita, & membrum alterius simplicis non inducit incompatibilitatem cum alio curato, juxta dicta suprà. Garc. *nu.* 195. citans Gonz. *gl.* 5. §. 7. *nu.* 21. Quintadv. *ubi antè.* Mand. *ad Lap. Alleg.* 35. *addit. ult.* quia jam talis non dicitur habere duo curata, sed unum curatum & alterum simplex; hujus enim naturam Parochia illa annexa assumit. Garc. *n.* 196. citans Less. *de justit. l.* 2. *c.* 34. *n.* 148. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 20. *&c.* & aliquot S. Congregat. declarationes. Econtra verò per annexionem præbendæ, nempe Canonicalis, quæ propriè præbenda dicitur, factam dignitati ejusdem Ecclesiæ, etsi fieri videatur accessoriè, non solet extingui & supprimi titulus, & nomen præbendæ & Canonicatûs, sed uti duo beneficia obtinentur; & hinc, ut dictum est, non possunt simul teneri in eadem Ecclesia duæ præbendæ Canonicales, etsi una annexa sit dignitati vel officio. Garc. *num.* 199. Porrò quod hîc dictum de præbenda Canonicali, id quoque intelligendum de præbendis quasi Canonicalibus (nam de his quoque intelligitur *cit. clem. ult. de præb.* Garc. *n.* 200. juxta Bonifac. *in dictam clem. n.* 42. & Rota *decis.* 684. *p.* 1. *divers.*) præbenda autem quasi Canonicalis est, quam habens reputatur pro Canonico, vocem habet in Capitulo ut Canonicus, etsi Canonicus non sit. Garc. *n.* 201. citans *c. cùm in Ecclesia. de præb. in* 6. & Bonifac. *ubi antè. nu.* 46. quamvis *n.* 205. subjungat Garc. ex eo solo, quòd quis obtinens dignitatem talem habeat vocem in Capitulo; quin & sit de Capitulo (licèt id sit adminiculum aliquod) constare non dicetur, aliquem habere præbendam quasi Canonicalem, & reputari inter Canonicos; cùm licèt de jure id competat solis Canonicis (pro quo Garc. *n.* 206. citat quàmplurimos) id tamen etiam de jure speciali, consuetudine, vel privilegio possit competere aliis, & ratione dignitatis, ut Baisig. *in director. elect. p.* 1. *c.* 2. *num.* 2. Felin. Abb. Ferret. &c. quos citat Garc. *n.* 207. & fusè Rota *in Callaguritan. jurisdictionis.* 10. *Decemb.* 1599. quam decisionem recitat Garc. *n.* 209. Nequaquam autem intelligenda de aliis præbendis, multóque minùs de iis, qui tituli beneficiales non sunt, sed portiones quædam temporales, seu jus quoddam fruendi duplici reditu, adeóque non inducunt incompatibilitatem. Garc. *n.* 202. dicens ex Bonifac. *loc. cit. n.* 43. dum in aliquibus locis principalem dignitatem obtinens habet duas præbendas, vel duplicem portionem Canonicalem, una non est propriè Canonicalis; sed habetur solùm pro quodam jure & beneficio temporali. Quin &, ut de suo addit Garc. *n.* 203. neutra illarum sit præbenda propriè Canonicalis; nec censetur duplex titulus beneficii, sed unus, nempe ipsius dignitatis cum duplici reditu, præbenda, seu portione temporali, quæ dein exemplificat *n.* 213. *&* 214.

Quæstio 131. *Num igitur per dispensationem Episcopi, aut saltem consuetudine, potissimum immemoriali, induci possit, ut quis in eadem Ecclesia habeat duo pariformia simplicia, v.g. duos simplices Canonicatus seu præbendas?*

RESpondeo negativè. Garc. *loc. cit. n.* 124. citans Lambert. *de jure patr. l.* 2. *p.* 1. *a.* 5. *q.* 6.

Hojed. *p.* 1. *c.* 20. *nu.* 3. &c. Pirh. *de prab. nu.* 141. Garc. *n.* 184. ubi & Pirh. expresse loquens de consuetudine immemoriali, & citans pro hoc gl. *in c. literas. de concess. prab.* ubi ait, quòd talis consuetudo magis censenda sit corruptela: cùm quot præbendæ sunt in Ecclesia, tot Canonici sint constituendi. Abb. *in cit. c. literas. n.* 2. & AA. communiter: item Gomes. *de expectativ. n.* 44. Duenn. *reg.* 71. *n.* 5. *&c.* consuetudo siquidem talis, quæ ex radice ambitionis procedere solet, tendit in diminutionem cultûs divini, præbetque occasionem negligendi administrationem rerum Ecclesiasticarum, adeóque tendit in grave detrimentum Ecclesiæ. Pirh. *loc. cit.*

Quæstio 132. An, & qualiter vacet præhabitum, etiam simplex ad obtentionem alterius uniformis in eadem Ecclesia?

RESpondeo vacare ipso jure. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 6. *n.* 5. Azor. *loc cit. q.* 3. citans Cardin. Abb. *in cit. c. literas.* Lamb. *p.* 1. *l.* 2. *q.* 7. *n.* 1. Rebuff. *in concord. Rubric. de mandat. Apost.* §. 2. Garc. *nu.* 182. dicens ipso jure vacare, etiam jure antiquo, juxta *c. literas.* Clem. ult. *de prab. c.* 1. *de consuet. in* 6. & citans quamplur. Paris. *l* 3. *q* 1. *n.* 121. cum communi. Quia, esto, ex munere & residentia sint compatibilia; attamen quia jure ipso mutuò se excludunt ex *cit. c. literas.* & *clem. fin.* ipso jure sunt incompatibilia, & obtento secundo vacat primum ipso jure, Castrop. *loc. cit.* quin & si utrumque retinere præsumpseris, vacat utrumque ipso jure ex decreto Trid. *sess.* 7. *c* 4. Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 133. In specie an, & qualiter duæ Capellaniæ in eadem Ecclesia censeantur uniformia & incompatibilia beneficia?

RESpondeo: duo altaria in eadem Ecclesia, quæ dantur in titulum, seu duas Capellanias sub eodem tecto esse beneficia incompatibilia tanquam uniformia, & non posse simul teneri absque dispensatione Papæ, & per assecutionem secundi vacare primum, tenet Garc. *cit. c.* 5. *n.* 221. citans Dominic. *in c.* 1. *de consuetud. in* 6. *n.* 14. & Franc. *ibid. n.* 8. Fusc. *de visitatione. l.* 2. *c.* 11. *n* 9. (qui etiam ait, non posse in eo dispensare Episcopum, & procedere in hoc casu Trid. *sess.* 7. *c.* 4.) & plures Rotæ decisiones *in Toletan. Capellania*, qui fusè recitat *a num.* 222. tradit nihilominùs in contrarium Nav *cons.* 16. & 22. *de prab.* duo altaria seu Capellanias in duobus altaribus ejusdem Ecclesiæ, quamvis uno eodemque generali nomine Capellaniæ dicantur, non esse tamen reipsa beneficia uniformia ad effectum incompatibilitatis, si habeant diversa & separata onera & munia, v. g. ut in uno altari in septimana bis celebret, & in altero ter aliis diebus: secùs si institutæ ad unum eundémque finem, ad eadem onera, munia seu officia, & unam congregationem. Navarrum sequuntur Castrop. *loc. cit. n.* 5. Mand. *de signat. gratia. tit. de dispens. ad beneficia sub eodem tecto v. ad duo.* Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v beneficium.* §. 13. Zechus. *de rep. Eccles. c. de beneficiis. n.* 4. & *de beneficiis & pensionibus. c.* 5. *n.* 4. Prosper de Augustin. &c. quos citat Garc. *n.* 225. sequitur item Gonz. *gl.* 10. *n.* 54. & hanc Navar. sententiam probabilem esse, idque saltem licitum esse, si consuetudo sit recepta, ut unus Capellanus duas hujusmodi Capellanias in eadem Ecclesia habeat, quarum altera non est sufficiens ad sustentationem Capellani; & sic posse etiam rectorem seu Parochum alicujus Ecclesiæ præter Rectoriam suam, seu beneficium curatum simul retinere Capellaniam in eadem Ecclesia existentem, ait Pirh. *de prab. n.* 138. citans Laym. *Theol. mor. tract.* 2. *c.* 8. *n.* 7. & eundem Nav. *cons.* 16. *n.* 1. qui etiam *consil.* 22. *de prab. n.* 2. addat, quòd vi consuetudinis immemorialis possit quis etiam tales Capellanias in eadem Ecclesia retinere unà cum dignitate vel officio, quod obtinet; si dignitas vel officium illud non sit sufficiens ad decentem sustentationem, quin & Garc. ipso *nu.* 226. ait hanc Navarri sententiam videri servari in aliquibus Hispaniæ partibus, præsertim in Episcopatu Abulensi, dum obtinentur sæpe ab uno duæ tales Capellaniæ in eadem Ecclesia sine Papæ, imò etiam sine Episcopi dispensatione. Et ut ait *num.* 228. quamvis stante, quòd sint beneficia uniformia, consuetudo in contrarium non erit habenda in consideratione, uti nec dispensatio Episcopi, sicut nec Nuncii, utpote qui contra Concilia & Canones dispensare non potest: veruntamen, ut ait *n.* 229. cùm non sit jus clarum, esse beneficia uniformia, consuetudo tenendi in eadem Ecclesia duas hujusmodi Capellanias sine dispensatione Ordinarii vel Nuncii, videtur tolerabilis etiam post Trid. ubi illud quoad hoc non est receptum.

Quæstio 134. An pari modo, quo dictum de duobus beneficiis uniformibus, etiam incompatibilia sint difformia, v. g. dignitas & Canonicatus, beneficium curatum & simplex, Canonicatus & Capellania in eadem Ecclesia, seu sub eodem tecto; vacétque eorum præhabitum ipso jure obtentionem secundi?

1. RESpondeo primò: non convenire in hoc AA. nam primò: quoad hoc esse paritatem, quòd nimirum jura vetent habere duo etiam difformia sub eodem tecto; dum loquuntur generatim: ne quis habeat duo beneficia in eadem Ecclesia, tenent Innoc. *in c. cum jam dudum. de prab.* gl. *in c. dudum.* 2. *de elect.* Mand. *de signat. gratia. tit de dispensat. benef. sub eod. tect.* apud Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 11. *q.* 2. qui dicit hanc sententiam esse probabiliorem oppositâ. Eandem sententiam tenet Hojed. *p.* 2. *c* 20. *n.* 25. sicque decisum esse à Rota, testantur Puteus & Achill. de Grass. apud Gonz. *gl* 10 *n.* 59. incompatibilem esse dignitatem cum Canonicatu in eadem Ecclesia; & sic decisum esse à Rota *in Lucana beneficiorum.* 4. Novembr. 1579. Archipresbyteratum cùm sit dignitas etiam sine præbenda esse incompatibilem sub eodem tecto, testatur Garc. *n.* 232. ubi etiam dicit hanc sententiam esse communiorem per Nav. Contrarium, nempe solùm jure prohibitum esse habere duo uniformia, tenent Abb. *cons.* 926. *vol.* 2. *dub* 2. *n.* 1. Felin. *in c. ex parte. de concess. prab. n.* 30. Lap. *alleg.* 116. *n.* 5. Rebuff. *in pr. tit de non promotis. intra annum. n.* 76. apud eundem Azor. qui dicit hanc sententiam probabilem. Item Castrop *loc. cit. n.* 6. cum hac tamen limitatione, si sint simplicia, & singula non sufficiant congruæ sustentationi. Item *n.* 7. cum ista limitatione, ut etiam istorum insufficientium esse non possint plura in eadem Ecclesia quàm duo; cùm triplicem esse in Ecclesia una, ipso jure prohibeatur, & absque Papæ dispensatione id fieri nequit, juxta gl *fin in Clem. fin. de prab.* item apud Gonz. *loc. cit. n.* 35. Nav. *cons.* 16. *de prab.* ubi, quòd beneficia debeant esse uniformia ad hoc, ut sit locus incompatibilitati ratione ejusdem tecti. & *cons.* 21. *tit. eod.* ubi quòd de jure communi permittatur haberi simul dignitatem & Canonicatum in eadem Ecclesia Cathedrali aut Collegiata. & *cons.* 24. *eodem tit. n.* 4. & 6. apud. Garc. *n.* 235. ubi, quòd de jure communi duo beneficia difformia ejusdem Ecclesiæ sibi alioqui non repugnantia propter onera utrique incumbentia eodem tempore non sint incompatibilia, etiam quoad retentionem; quia non facit ea incompatibilia necessitas residendi; nam, cùm consistant in eadem Ecclesia, potest quis in utroque residere regulariter, ut in dignitate vel Canonicatu. Eandem sententiam videri sibi veriorem de jure, eò quòd non sit textus aliquis, ex quo contrarium probetur, ait Garc. *loc. cit. n.* 237. quamvis idem Garc. *n.* 254. dicat ex eo, quòd dari non soleat dignitas Canonico; nec Canonicatus habenti dignitatem nisi cum narrativa, quòd dignitas per unum ex ipsis Ecclesiæ Canonicis, etiam cum illius Canonicatu & præbenda absque dispensatione Apostolica obtineri consuevit,

stylus

stylus habere videatur, dignitatem cum Canonicatu in eadem Ecclesia esse incompatibilem de jure, nec posse obtineri absque dispensatione, seclusâ consuetudine. Tenet eandem, & communiorem asserit Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 128. ubi etiam pro exemplo difformium ponit beneficium simplex (intellige præstimonium absque omni onere) & Capellaniam habentem onus celebrandi. Eandem tanquam veriorem & communiorem tenet expressè Gonz. *gl.* 10. *n.* 41. adeoque, quantum quoad hoc, ut ait *n.* 43. teneri simul posse sub eodem tecto Rectoriam cum Capellania, aut præstimonio, aut alio simplice. Item unam Capellaniam unius Capellæ & Congregationis cum alia Capellania diversæ Capellæ & Congregationis seu muneris: sub hac tamen limitatione hæc tenet Gonz. *cit. n.* 41. *&* 42. modò illa difformia non sint talia, ut utrumque requirat præcisam residentiam ratione tituli, qualia quia hodie ex dispositione Trid. sunt omnes dignitates, Canonicatus, præbendæ, seu portiones in Cathedralibus & Collegiatis, vel hoc ipso ait esse incompatibilia, & eorum duo v. g. dignitatem & Canonicatum non posse haberi simul, cessante consuetudine vel dispensatione, saltem Episcopi: quæ tamen limitatio displicet; quia ut paulò antè dictum ex Nav. necessitas residendi non potest illa facere incompatibilia, quia dum sita sunt in eadem Ecclesia, potest quis in utroque residere regulariter, ut in dignitate & Canonicatu; vel certè, ut ait Garc. *cit. n.* 135. si ratione residentiæ sunt incompatibilia v.g. dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia, non magis ex dispensatione Episcopi simul haberi poterunt, quàm difformia duo in Ecclesiis diversis existentia, utpote ob residentiam incompatibilia.

2. Respondeo secundò: posito etiam esse istiusmodi beneficia ejusdem Ecclesiæ de jure incompatibilia, non tamen videntur esse incompatibilia primi generis, seu vacare ipso jure præhabitum per assecutionem alterius, sed ad summum obtinentem ea cogi posse ad dimittendum alterutrum: ita tenent ex citatis pro prima sententia Hojed. Mand *ll. cit.* & plures alii apud Garc. *n.* 231. & ita decisum esse à Rota, testatur Achill. de Grassis apud Gonz. *loc. cit. n.* 40.

Quæstio 135. *An, & qualiter ex statuto vel dispensatione Episcopali talia duo difformia sub eodem tecto simul haberi possint?*

1. Respondeo ad primum: si jure id vetitum est haberi istiusmodi duo, non potest per statutum statui contrarium. Garc. *n.* 233. citans Felin. *in c. quod super his. de major. & obed.* Rochum *in c. fin. de consuetud. sect.* 3. *à n.* 7. Bottæum *de synodo. p.* 3. *a.* 1. *à n.* 36. quamvis, ut subdit Garc. *n.* 234. ad hoc responderi posset, ideo adhuc valere tale statutum, quòd illud jus, quo dicuntur incompatibilia, non sit clarum, dum in contrarium sentiunt plures: & sic absolutè (nihil dicendo, an hoc vetitum jure) ait Pith. *de præb. n.* 140. valere tale statutum.

2. Respondeo ad secundum: si jure id vetitum est, non posse in eo dispensare Episcopum; ita tenent consequenter AA. primæ sententiæ, & nominatim Mand. Innoc. & gl. suprà citati apud Azor. *loc. cit. q.* 4. quamvis tamen velint aliqui, etiam ex illis, ut Achill. de Grassis apud Gonz. *loc. cit. n.* 40. esse incompatibilia ita, ut saltem requiratur dispensatio Episcopi, vel consuetudo. Et sic absolutè iterum ait Pith. *loc. cit.* posse in hoc dispensare Episcopum. De cetero id absolutè concedi posse Auctoritate Episcopi (intellige absque eo, quòd propriè dispenset) docent AA. secundæ sententiæ, & nominatim Abb. Lap. Rebuff. apud Azor. *loc. cit.* qui & ipse ibi ait: cùm opinio Abbatis in hoc puncto sit probabilis, videtur quoque probabile, auctoritate Episcopi concedi posse, ut quis in eadem Ecclesia simul habeat duo beneficia simplicia difformia.

Quæstio 136. *An, & qualiter valeat consuetudo, ut quis licitè retineat talia difformia, v.g. dignitatem cum Canonicatu in eadem Ecclesia?*

Respondeo: valere ejusmodi receptam consuetudinem; ita tenent plerique AA. tam citati pro prima, quàm pro secunda sententia; & nominatim Azor. *loc. cit. q.* 2. Mandos. *ubi suprà* apud Gonz. *loc. cit. n.* 39. Achill. de Grassi. *ibid.* Pith. *cit. n.* 140. citans *c. eam te. de rescript.* & *c.* 1. *de consuetud. in* 6. Garc. *n.* 248. dicens, consuetudinem talem non esse periculosam; quidquid dicat Hojeda; cùm videatur rationabilis, & introducta, ut obtinentes dignitates decentiùs sustententur: Et sic, quòd dignitas cum Canonicatu in eadem Ecclesia, ubi est consuetudo, absque alia dispensatione simul haberi possit, *n.* 246. ait decisum à S. Congregatione *in Valentina.* 1593. his verbis: *consuetudini permittenti, quòd in eadem Ecclesia dignitates cum præbendis Canonicalibus teneantur*, non est derogatum per Concilium *Trid. sess.* 24. *c.* 17. Item *n.* 245. citat aliam ejusdem Congregat. declarationem, quæ sic habet: *posse aliquem in una Ecclesia ex privilegio vel consuetudine fungi duplici officio, ut sit Thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones; quia obtinet eas diverso jure, cùm inter dignitates suppleat numerum dignitatum, & inter Canonicos suppleat numerum Canonicorum, nec egeat substituto &c.* Item aliam similem fusiorem & claram decisionem ejusdem Congregationis recitat *n.* 247.

Quæstio 137. *An igitur etiam dicta consuetudo procedat in Canonico pœnitentiario, nimirum ut is insuper in eadem Ecclesia obtineat dignitatem?*

1. Respondeo: etsi id quandoque fiat ex speciali gratia & dispensatione Apostolica Garc. *n* 252. non tamen obtinet in hoc, seu procedit dicta consuetudo. Garc. *n.* 249. recitans pro hoc expressam S. Congregat. declarationem, & rationem addit *n.* 250. quòd nimirum pœnitentiarius habet officium pœnitentiarii, & insuper Canonicatum tali officio annexum; ut colligitur clarè ex Trid. *sess.* 24. *c.* 14. & præbenda per illam annexionem extincta non est, ut malè dicit Navar. *cons.* 4. *de rebus Eccles.* de quo vide eundem Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 756. Nec obstet, quòd officium pœnitentiarii de per se non habeat fructus, & beneficium sine fructibus seu de vento non inducat incompatibilitatem; quia sufficit quòd habeat fructus ratione adjuncti seu connexi canonicatûs. Garc. *n.* 251.

2. Hujus tamen contrarium est, seu procedit dicta consuetudo in Canonico lecturæ, & in Canonicato Doctorali aut Magistrali; cùm in iis solùm consideratur Canonicatus & probenda cum tali onere, & non tale officium, cui annexus sit Canonicatus, & sic isti Canooici juxta dictam consuetudinem poterunt simul obtinere dignitatem ejusdem Ecclesiæ, & ita practicatur. Garc. *n.* 253. citans seipsum *p.* 5. *c.* 1. *n.* 762.

Quæstio 138. *An igitur, sicut valet consuetudo tenendi Canonicatum cum dignitate, & ei derogatum non est per Trid. ita etiam valeat consuetudo tenendi duo alia beneficia difformia v.g. beneficium curatum vel simplex cum Capellania in eadem Ecclesia, dum aliunde nihil obstat, ex quo specialiter sint incompatibilia?*

Respondeo: AA. plerosque ita videri sentire, dum loquuntur universaliter, difformia sub eodem tecto posse haberi simul; quamvis pro exemplo ordinariè adducere soleant dignitatem v.g. Præposituram vel Decanatum cum Canonicatu. Et sic tradit Azor. *cit. q.* 2. quin & expressè ait *loc. cit. c.* 12. *q.* 6. posse

Episcopum ex justis causis conferre alicui in eadem Ecclesia dignitatem, vel personatum, vel officinm, vel beneficium curatum, & simol onum præstimoninm vel capellaniam, vel Cannnicatum, vel portionem, mudò unom non sufficiat ad elericum sustentandum; quòd si autem hoc fieri possit ex concessione Episenpi, multò magis ex vi receptæ consuetudinis. Garc. nihilominus *n.* 256. ait contrarium censuisse S. Congregationem in declaratione illa Abulensi, quam recitat *p.* 5. *c.* 8. *n.* 87. & posse esse rationem differentiæ; quòd præbenda & dignitas io eadem Ecclesia habeantur quasi loco unius, & in his videatur inducta ista consuetudo ex speciali illa ratione suprà memorata, nimitum ut obtinentes dignitatem decentiùs sustententur.

Quæstio 139. An igitur etiam procedat & sustinenda sit consuetudo habendi præter dignitatem & Canonicatum seu præbendam aliud simplex beneficium, ita ut jam quis sit triplex in eadem Ecclesia?

REspondeo negativè. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Garc. *n.* 138. citans *c.* 1. *de consuetud. in* 6. & *ibi* Dominic. *in* 5. & 12. Franc. *n.* 6. Put. *decis.* 446. *l.* 2. *n.* 3. Ferret. *cons.* 355. *n.* 4. &c. & declaratio S. Congregationis *de* 8. *Jannar.* 1587. ubi: quòd Canonicus, cui injunctum est onus, seu officium pœnitentiarii, non possit obtinere insuper dignitatem in eadem Ecclesia; quia nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia, contra Bottæum *de Synodo p.* 3. *a.* 1. *n.* 88. Item contra Navarr. *cons.* 22. *de præb.* & qui eum sequitur Zerol. *in pr. p.* 2. *v. conformitas.* apud Garc. *n.* 240. dncentes, posse aliquem tenere duas Capellas cum dignitate in eadem Ecclesia ex consuetudine, dum dignitas non est sufficiens ad sustentationem. Neque in hoc poterit dispensare legatus, nisi habeat speciale mandatum seu facultatem ad hoc; quam non solent habere maximè Nuncii. Garc. *n.* 242.

Quæstio 140. An igitur si habenti jam duo istiusmodi difformia, vel etiam uniformia, vel aliter de jure communi incompatibilia, sive de consuetudine, sive ex dispensatione, conferatur tertium, collatio sit ipso jure nulla?

REspondeo affirmativè. Pirh. *de præb. n.* 190. citans Franc. *in c. Ordinarii. de off. Ordinar. Jud. in* 6. *in principio.* §. *in conferendis*; ubi is: quòd habens plura incompatibilia etiam ex dispensatione, censeatur inhabilis ad aliud beneficium simile obtinendum. Fagn. *in c. cùm jam dudum. de præb. n.* 64. ac dicens id colligi ex Trid. *sess.* 24. *c.* 17. ubi, dùm tribuit facultatem Ordinariis ad summum duo beneficia uni conferenda, consequenter prohibet collationem tertii, & tacitè irritat. Neque ait obstare, quòd Concilium ibi similiter prohibeat collationem secundi, dùm primum est sufficiens, & tamen collatio secundi non est irrita, ut declarat S. Congregat. eò qoòd ideo obtinenti unum possit conferri secundum; quia unum obtinere non est contra jus commune, ideòque illud obtinens non censeatur inhabilis ad aliud, etiam incompatibile, coosequendum; quare Concilium solùm ibi prohibet collationem secundi, ita ut utrumque simul retineri non possit: at verò duo simul obtineri sit contra jus commune, ideòque plura obtinens non sit habilis ad aliud obtinendum sine dispensatione Papæ. Ita ferè Pirh. citans eund. Fagn. *ubi suprà n.* 69. & 70.

Quæstio 141. Quænam sit ratio, cur potiùs procedat consuetudo habendi duo difformia in Ecclesia eadem, quàm habendi duo similia; & cur faciliùs concedantur duo difformia quàm similia?

REspondeo: quia per hoc, quòd habeantur duo similia in eadem Ecclesia, magis diminuitur cultus Divinus, & magis Ecclesia necessariis sibi destituitur ministris; dum enim beneficiorum similium certus est numerus, si uni cooferantur duo Canonicatus, Ecclesia duorum Canonicorum consilio, operâ, ministerio privatur; dum autem idem obtinet dignitatem & canonicatum, utroque hoc officio fungi potest. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 12. *q.* 6. citans pro hoc Jo. And. Imol. & alios *in c. literas. de concess. præb.*

Quæstio 142. Quandonam propriè beneficia dicantur esse sub eodem tecto, seu in eadem Ecclesia in ordine ad effectum incompatibilitatis?

REspoodeo: beneficia sita io capella, claostro, cæmiterio, seu ambitu contiguo Ecclesiæ, censentur esse in eadem Ecclesia; quia ista sunt pars Ecclesiæ illius: unde & polluta & interdicta Ecclesia, etiam Capella, claustrum, cæmiterium, ambitus sunt polluta & interdicta. *c. unicum. de consecratione Ecclesiæ. in* 6. & *c. si civitas. de sentent. excomm. in* 6. Si verò Capella, cæmiterium &c. non essent contigua Ecclesiæ, sed extra septa illius, beneficium in illis situm non censetur esse in Ecclesia majori seu principali. licèt habens tale beneficium haberet facere aliquod ministerium in Ecclesia illa majore, v. g. ibi ioteresse divinis, celebrare ibi in festivitatibus: attendendus enim est locus, ubi beneficium situm, erectum & fundatum; quamvis secus sit quoad effectum decreti Trid. *sess.* 25. *c.* 15. quo filiis Clericorum prohibetur quoquo modo ministrare in Ecclesia Patrum seu paterna. Ita ferè Garc. *n.* 159. citans Rotam *decis.* 6. *de concess. præb.* Pacian. *de probatione l.* 1. *c.* 62. *n.* 31. Gonz. *gl.* 10. *n.* 24. & *n.* 27. citans pro hoc, vel potiùs remittens ad Covar. *in c. alma mater de sentent. excomm. in* 6. *p.* 2. §. 1. *n.* 8. qui etiam ibi *n.* 16. ait, decisum à Rota *decis.* 8. *n.* 2. *de præb. in antiq.* quòd si aliqui Canonici Ecclesiæ Collegiatæ veniant quotidie ad Ecclesiam Cathedralem, & in illa serviant, recipiant distributiones, & in ejus choro stallentur, non propterea eorum beneficia consistant partim in Cathedrali, sed solùm in Collegiata; cùm principaliter attendi debeat locus, in quo originaliter sunt Canonici, serviunt, & habent habitationem, & in, seu ex qua Ecclesia nomen recipiunt. Neque his obstat; quod dicitur in alia Rotæ decisione, nempe 9. *de præb. in antiq.* apud Gonz. *n.* 20. ubi distinguitur & dicitur: si beneficiatus in claustro vel continentibus ædificiis alicujus Ecclesiæ, extra corpus ipsius Ecclesiæ debet exercere actus, ad quos deputatus est in ipsa Ecclesia, v. g. quia ibi debet celebrare, interesse horis &c. censetur beneficium consistere in Ecclesia, quia non consideratur locus, in quo res est sita, sed ubi destinatur executio rei, *c. dilecti. de foro comp.* si verò habet officium deputatum, ut serviat in loco beneficii, beneficium non censetur esse in Ecclesia, quia differunt beneficia corporis Ecclesiæ ab illis, argumento *c.* 1. *de consecr. Ecclesiæ.* Si habet officium mixtum, quia partim habet exercere in Ecclesia, partim in cæmiterio seu Capella claustri, ibi dicitur consistere beneficium, ubi recipit proventus ratione officii & exercitii: & si in utroque servit & recipit proventus, dicitur ibi consistere beneficium, ubi dignius & frequentius officium exercet: Argumento *cap. ad apostolicæ, de decimis.* & juxta Mand. *in reg. de annal. q.* 32. *n.* 22. Gomes. *de exspectat. n.* 140. hæc inquam non obstant, sive hæc decisio Rotæ non est contraria illi *decis.* 6. *de concess. præb. suprà cit.* quia hæc intelligenda de Capella contigua: decisio verò illa 9. de capella non contigua Gonz. *loc. cit. n.* 27. vel dicendum utramque hanc decisionem intelligendam in suo casu, quoad diversos respectus & effectus, ut Gonz. *ibid.*

PARA-

PARAGRAPHUS III.

De incompatibilitate beneficiorum regularium, & de decreto dimittendi præhabitum undecunque incompatibile.

Quæstio 143. An religiosus plura simul obtinere possit beneficia regularia intra vel extra claustra; supponitur enim hîc, de quo alibi, non minùs in domibus & Ecclesiis Religiosis seu regularibus dari dignitates, prælaturas, personatus, & beneficia regularia religiosorum, v. g. Abbatiam, Præposituram, Prioratus, Canonicatus regulares, quin & Monachatum (qui & ipse beneficium regulare simplex est, juxta Nav. in commentar. 4. de regular. n. 25. *ex Host. & Abb. apud Pirh.* tit. de præb. n. 177.) *quàm in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis sæcularibus dentur istiusmodi beneficia sæcularia clericorum sæcularium: supponitur item posse regulares etiam extra claustra habere beneficia regularia etiam curata.*

RESpondeo negativè: prohibetur siquidem *c. cùm singula de præb.* ne Monachi vel alii Religiosi pluribus Prioratibus, ut gl. *in cit. c. v. Prioratibus* vel Ecclesiis curam animarum habentibus, etiamsi cura illa non per ipsos, sed per presbyteros sæculares Vicarios ad illorum præsentationem ab Episcopo institutos exerceri solet, absque Sedis Apostolicæ auctoritate seu dispensatione præesse præsumant; nisi fortè unus Prioratus vel beneficium regulare ab altero dependeret, vel ei annexum esset. Affertur quoque *ibidem in principio hujus cap.* ratio hujus, dum dicitur; quia singula officia singulis conferenda (non autem uni plura, cùm ut dicitur *c. 3. de Cleric. non resid.* vix unum officium rectè quis implere sufficiat.) Et quia dissolutionis & evagationis materia seu occasio præ cæteris auferenda est religiosis. Ita ferè Pirh. *loc. cit. n.* 178. qui etiam inde infert, non posse Prælatum suum subditum regularem habilem reddere ad duo beneficia, etiam ejusdem Ordinis vel monasterii simul acquirenda; etiamsi ea tantùm sint simplicia, sine Papæ dispensatione; cùm quodlibet sit incompatibile cum primo, si conferatur in titulum religioso, & citat pro hoc Sanch. *l. 7. mor. c. 29. n.* 8. Nav. *ubi ante n. 23. q. 7. vers. 5.* nisi unum beneficium esset annexum alteri, seu dependeret ab eo; tunc enim necessaria non esset dispensatio ad illa duo simul obtinenda; cùm hujusmodi duo Prioratus vel beneficia curata aut simplicia reputentur pro uno. Pirh. *ibid.*

Quæstio 144. Num specialiter prohibitum, ne monachus, aliúsve religiosus obtinere possit duo vel plura beneficia regularia in diversis monasteriis vel Ecclesiis?

1. RESpondeo affirmativè: nam, ut *cit. c. cùm singula.* insuper prohibetur, ne Prioratus vel Ecclesiæ, vel administrationes seu officia unius monasterii, quæ per ejusdem monachos gubernari consueta sunt, deinceps sine Sedis Apostolicæ auctoritate alterius monasterii monachis committantur gubernanda, & quæ hactenus eisdem commissa, dimittantur; ut per eos, ad quos pertinet, liberè conferri & ordinari queant. Quippe, cùm monachis non liceat habere locum in diversis monasteriis, quorum unum ab altero non dependet, sive si ad invicem non sunt connexa; neque Prioratus, Ecclesias, administrationes, vel officia aliorum monasteriorum (nisi ad ea canonicè transferantur) liceat eis gubernare. Ita ferè textus *cit. c. cùm singula.*

2. Unde jam infertur, aliquem non posse esse monachum, seu professum in duobus monasteriis, etiam ejusdem Ordinis ac regulæ. Pirh. *loc. cit.* citans Anchar. & Franc. *in cit. c. cùm singula.* Rebuff. *in pr. tit. de dispensat. cum regular. n. 9. & 10.* Navar. *ubi supra.* Si enim religiosus hac ratione haberet duo beneficia sui Ordinis in titulum in diversis monasteriis, esset sub diversa obedientia, & diversis Prælatis subjiceretur, contra *c. ultim. de regular. domib.* Et cùm monachus emittendo professionem contrahat quasi spirituale matrimonium erga hoc monasterium, eique totaliter se tradat, juxta Abb. *in c. non potest. de regular.* non potest jus & titulum habere in duobus seu diversis monasteriis. Pirh. *ibid.* nisi duorum illorum monasteriorum unum ab altero dependeret, seu alteri subjectum esset; tunc enim posset quis in utroque simul sine dispensatione jus collegii & beneficii habere, v. g. ut in inferiore esset Prior subjectus alterius monasterii majoris Abbati, in quo est professus; in hoc enim casu non subest diversis, sed uni. Pirh. *loc. cit.* citans Rebuff. Nav. *ubi ante.* Laym. *in qq. de Elect. q.* 202. argumento *cap. cùm singula.* juxta Gl. *v. annexi.*

3. Porro hæc ipsa dispositio de Monachis extenditur quoque ad Canonicos & Clericos Regulares, quòd neque ipsi possint esse professi, & habere beneficia vel officia regularia in diversis Ecclesiis, etiam ejusdem Ordinis; videntur enim omnia beneficia regularia, quoad hoc in *c. cùm singula.* adæquari, cùm loquatur universaliter de duobus officiis vel beneficiis in diversis locis vel monasteriis. Pirh. *loc. cit. nu.* 181. ex Nav. *Comment. 3. de regul. n.* 45. ubi etiam is generalem tradit regulam, quòd ea, quæ jure communi statuuntur de Monachis, quamvis alioqui odiosa sint, etiam de aliis Regularibus, Canonicis & Clericis statuta censeantur; si in iis eadem ratio locum habeat: uti contingit in præsenti; dum Regulares Canonici non minus, quàm Monachi professionem edant ad stabilem locum, & in monasteriis suis jus collegii, atque cujusdam beneficii habeant.

4. Infert quoque ex his Pirh. *cit. n.* 181. quòd Prælatus spectato jure communi non potest cogere monachum vel religiosum, ut ad aliud monasterium, etiam ejusdem Ordinis transeat; tum quia sicut monasterium solum, in quo est professus, tenetur illum alere, ita ipse illi soli servire tenetur; tum quia sicut beneficiati sæculares non possint cogi ad relinquenda sua beneficia sine sua culpa, ita nec regulares possunt cogi ad relinquenda sua jura monasteriorum, in quibus professi, & alimenta sibi inde debita: citat pro hoc Laym. *ubi ante.* & Nav. *Comment. 4. de regular. n.* 22.

Quæstio 145. Qualiter vacent illa beneficia regularia, & quæ statutæ prætereà pœnæ, dum dictis dispositionibus contravenitur?

1. RESpondeo primò: Statuitur in *c. cùm singula. §. statuentes,* ut si religiosus Prioratum vel curatam Ecclesiam obtinens aliud simile beneficium recipiat, sit ipso jure privatus primo. Et si illud statim non dimittat, uti *ibidem* præcipitur, ab eo tempore sit ineligibilis, & tanquam ambitiosus ab utroque demoveatur. Eadem pœna statuitur illis, qui tempore dictæ constitutionis plures Prioratus vel Ecclesias curatas obtinebunt, si intra mensem à die, quo notitia hujus constitutionis ad eos pervenerit, numerandum, unum ex iis, quod maluerint, non dimiserint.

2. Secundò statuitur *ibidem §. prohibentes.* quòd ii, qui imposterum Prioratum, administrationem, vel aliud ex prædictis beneficiis alienis monachis commiserint, vel commissa reliquerint, in pœnam eâ vice ordinandi seu committendi potestate sint privati, eáque ad Diœcesanum, (si autem monasteria sint exem-

exempta, ad Sedem Apostolicam, vel Legatum de latere, si sit in provincia) devolvatur. Ii verò, qui prædicta beneficia vel officia alieni monasterii suscipere, vel jam suscepta detinere præsumpserint, ipso jure ineligibiles reddantur. Itá ferè textus *cit. c. cum singula.* quod posterius, nempe inhabilitatem ad hoc, ut eligantur deinceps, extendit Pirh. *loc. cit. n.* 180. ut quoque reddatur inhabilis, ut ei beneficium conferatur. Citat pro hoc Rebuff. *ubi suprà n.* 3. & Gl. *in cit. c. cùm singula. v. ipso jure.* Eò quòd, licèt aliàs ordinariè nomine *Electionis* non veniat collatio, id tamen fallat, nisi sit eadem ratio in utroque, uti est in præsenti. Et quia frequentiùs solent fieri Electiones, ad Prioratus, & officia in Monasteriis, quàm eorum collationes, Papa *in cit. c. cùm singula.* utitur verbo *ineligibilis.* ut Rebuff. *loc. cit.*

Quæstio 146. *Quid circa illud decretum Papæ de dimittendo beneficium priùs habitum incompatibile cum eo, de quo providetur, apponi solitum in impetratione, & gratia de hoc secundo, quo (dum Papa dispensare non vult quoad retentionem præhabiti) jubetur ejus dimissio; quid, inquam, implicet, importet & operetur?*

RESpondeo: decretum hoc, quo quasi in executionem illius, quod jura hac in parte statuunt, urgetur dimissio præhabiti ad provisionem secundi, cùm etiam ejus forma ferè desumpta sit ex *Extrav. execrabilis.* Lott. *l.* 3. *q.* 23. *n.* 22. vult ut provisus de incompatibili cum præhabito intra duos menses (qui etiam alias de jure conceduntur, ut dictum suprà) primum dimittat in manibus ipsius Papæ, aliàs ipso jure utrumque vacet, Lott. *ibid.* Adeòque implicat duo, nimirum permissionem retinendi præhabitum per duos menses (numerandos, non à die provisionis, sed à die captæ possessionis pacificæ, aut etiam à die habitæ notitiæ de capta possessione; dum ea sumpta per Procuratorem; vel à die, quo per provisum stetit, quòminus dictam possessionem assequeretur, ita ut verba decreti civiliter intelligantur. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 63. *nn.* 3. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *nn.* 106. juxta dicta à nobis suprà) & consequenter denegationem retentionis ultra id tempus, ad quam veluti effectus hujus decreti consequitur resolutio gratiæ retentionis usque ab initio, ex eo momento, quo terminantur dicti duo menses. Lott. *l. c. n.* 20. per quod tamen non impeditur provisus, quò minùs, si velit, etiam ante lapsum dictorum mensium dimittat præhabitum; benè tamen impediatur, ne impunè post dictum tempus retineat, ne quidem ad momentum, nisi ut dictum, adhuc incertus de assecutione secundi. Lott. *loc. cit. nn.* 23. & 24.

Quæstio 147. *Decretum hoc, ut intret, seu ut habeat effectum, quid indagandum, & justificandum impetranti?*

RESpondeo: Idipsum non sine maxima facti indagine liquidari, ut inquit Lott. *loc. cit. n.* 34. adeòque primò justificandum initium adeptæ possessionis pacificæ per publicum instrumentum, unde possit præsumi ejusdem possessionis pacificæ continuatio. Dein negativa dimissionis, quæ aliter nequit probari, quàm per diligentias apud Officiales; quippe ea dimissio fit in manibus Papæ cum adnotatione consensûs à tergo, ut Paris. *l.* 8. *q.* 7. *n.* 103. vel saltem apud unum ex Notariis Cameræ Apostolicæ; id enim sufficit pro evitanda supradicta pœna. Lott. *cit. n.* 34. & 35. Quin & qui impetrat secundum ex intentione primi seu præhabiti contra decretum hoc de dimittendo, tenetur justificare positivam & inexcusabilem reluctationem in dimittendo. Lott. *n.* 43. citans Lap. *alleg. n.* 6. *n.* 3. Cassador. *decis.* 1. *n.* 1. *de constitut.* Hinc jam contra impetrantes ex hoc capite, ubi res in judicium deducta, debet possessori decerni mandatum de manutenendo, non obstante, quòd tali decreto de dimittendo consueverit aliud irritans adjici, per quod tam titulus, quàm possessio detentatoris inficitur. Lott. *nn.* 36. tum quia decretum illud irritans venit accessoriè ad decretum de dimittendo, proindéque non intrat, nisi postquam constiterit, locum esse principali decreto de dimittendo. Lott. *cit. n.* 36. citans Rotam apud Put. *decis.* 1. *paulò post initium.* & 301. *n.* 2. *l.* 1. Gonz. *gl.* 67. *n.* 55. Barbos. *claus.* 40. *n.* 47. Cùm autem contenditur, an sit locus principali decreto, vel secus, debet, qui possidet, manuteneri; ut Rota apud Mantic. *decis.* 202. *n.* 2. Lott. *n.* 37. tum quia decretum illud irritans verè ac realiter non est consecutivum ad decretum præcedens de dimittendo; sed ad virtutem reservationis in eventum dimissionis; ut nimirum ubi contingat dimitti, alius non possit providere de dimisso, quàm Papa; ut in simili de decreto irritante posito in *Extrav. execrab.* quod non operatur contra dimittentem, sed contra provisum ab alio, quàm à Papa in eventum dimissionis. Lott. *nn.* 38. Quin etiam in casu inexcusabilis reluctantiæ in dimittendo præhabitum, licèt possessio non videatur esse manutenibilis, nihilominus non possit impetrans aliter procedere in promotione suæ gratiæ, quàm ipso citato propter possibilitatem dispensationis, vel alicujus excusationis legitimæ, etiamsi supponatur vacatio inducta ipso jure. Lott. *nn.* 44. & 45. citans Gl. *in c. licet Episcopus. de præb. in* 6. *v. ta non vocato.* Et *ibidem.* Franc. *n.* 8. Gemin. *n.* 12. Lamb. *de jurep. l.* 2. *p.* 1. *q.* 6. *a.* 9. *n.* 3. & *a.* 10. *n.* 2. Sanch. *in Decalog. l.* 2. *c.* 26. *n.* 12. talem autem legitimam excusationem fore ignorantiam facti, nempe adeptæ possessionis per Procuratorem, ait Lott. *n.* 46. quam excusationem non facilè posse elidi aliter, quàm si probetur certioratio de accepta possessione per procuratorem, addit Lott. *n.* 48. Unde patet longè difficiliorem esse provinciam impetranti secundum vacans vi constit. *Execrab.* vel decreti de dimittendo, quàm impetrantis primum vacans per assecutionem secundi; cùm in hoc casu impetrans illicò justificet gratiam suam ex facto assecutionis. Lott. *n.* 40.

Quæstio 148. *Quid, si ergo quis obtemperando huic decreto, aliisque juribus de dimittendo præhabito post duos menses pacificæ possessionis dimiserit primum, ac dein priùs elapsis dictis duobus illis, vel etiam pluribus mensibus lis ei moveatur super secundo, illudque evincatur, eò quòd v. g. tunc priùs pateat, collationem illius fuisse nullam, an inquam in eo casu præhabitum dimissum recuperabit, seu regressum ad illud habebit?*

1. RESpondeo affirmativè: Tond. *p.* 1. *c.* 69. *à n.* 1. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 116. juxta *c. si beneficia. de præb. in* 6. Modò tamen confestim & sine mora id fiat, seu regrediatur, quando certus factus fuit de validitate collationis secundi. Tond. *loc. cit. n.* 4. citans Tiraq. *in l. boves ff. de verb. signif. limit.* 21. *n.* 7. Atque in hoc casu competunt remedia possessoria illi, qui ad primum illud beneficium regredi intendit. Tond. *n.* 5. citans Gonz. *gl.* 56. *n.* 146. ubi, quòd quando vigore *cit. c. si beneficia.* potest regredi ad primum beneficium, potest uti remediis retinendæ seu recuperandæ, ex quo nunquam primam possessionem amisit, sed semper illam in animo conservavit, ita ut contra illum non concedatur alteri dictum remedium possessorium.

2. Porrò intelligenda hæc sunt in terminis simplicis dimissionis, non autem, cùm agitur de resignatione

tione

tione; (licèt enim obtinens beneficium incompatibile non satisfaciat decreto de dimittendo, dum resignat in favorem præhabitum, ut dictum suprà ea Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 58. solet tamen quandoque Dataria hujusmodi rigorem ex justa causa relaxare, & resignationem in favorem hoc casu admittere. Tond. *nu.* 7. ex Gonz. *gl.* 15. *nu.* 126.) quippe textus ille *cit. cap. si beneficia.* locum duntaaat habet in terminis simplicis dimissionis; non autem in terminis resignationis. Tond. *nu.* 8. citans Feder. de Senis *conf.* 156. §. *Nec obstat caput;* ubi, quòd dimissio non habet vim resignationis, & faciliùs reditus datur ad primum beneficium, quando simplca facta fuit dimissio. Vide de his Rebuff. *in tr. de pacif. poss. n.* 170. Porrò formam simplicis dimissionis vide apud Paris. *l.* 8. *q.* 7. *nu.* 103.

PARAGRAPHUS IV.

De vacatione beneficiorum per promotionem & translationem.

Quæstio 149. *An, & qualiter vacent beneficia promoti ad Episcopatum?*

REspondeo: Beneficia omnia promoti in Episcopum vacant: ita sine controversia constat ea *c. cùm in cunctis. de Elect.* & Trid. *sess.* 7. *c.* 9. & *sess.* 23. *c.* 2. adeòque etiam beneficia illius simplicia. Pith. *ad tit. de preb. n.* 162. Garc. *p.* 11. *c.* 6. *n.* 3. citans Hojed. *de incompat. p.* 1. *c.* 4. *n.* 3. Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 3. *q.* 6. *a.* 15. *n.* 9. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 76. ubi, quòd vacat quodcunque ejus beneficium, citatis quampluribus. Rationem horum hanc dat Laym. *in c. cùm in cunctis. de Elect.* §. *cùm verò electus. n.* 5. quòd non deceat in hac altiore dignitate constitutos inferioribus officiis seu ministeriis deservire, argumento *cap. ad aures. de rescrip.* Vacantque omnia ipso jure. Ita expressè Laym. *ad. c. si gratiosè. de rescrip. n.* 1. Idemque supponunt, etsi non exprimant ceteri AA. Unde jam etiam, licèt valeat collatio beneficii facta alicui, postquam is electus in Episcopum; neque etiam per illius assecutionem perdat jus quæsitum per electionem ad Episcopatum; vacabit tamen hoc ipsum denuò post ejusdem confirmationem, & possessionem adeptam. Garc. *loc. cit. n.* 47. Extendunt hoc ipsum Auctores ad pensiones. Garc. *ibid. n.* 110. Castrop. *cit. d.* 6. §. 5. *nu.* 1. citans Barb. *p.* 3. *de pot. Episc. alleg.* 57. *n.* 73. Germon. *de indult. Cardin. &c.* Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 8.

Quæstio 150. *An ergo etiam vacent beneficia & pensiones, per promotionem ad Papatum?*

REspondeo affirmativè, Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 113. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *à nu.* 8. citans Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 1. *n.* 11. qui dicat, hoc extendi etiam ad officia, & habere summam æquitatem. Grabr. *conf.* 100. *l.* 2. *n.* 12. qui dicat, usum & consuetudinem temporis immemorialem hanc sententiam approbâsse. Est namque & ipse Episcopus. *c. in illis. d.* 4. *c.* 1. *de constitut. nu* 6. nititur hæc opinio æquitate; quia præbet exemplum aliis Prælatis, ut se abstineant à pluribus beneficiis. Paris. *loc. cit. nu.* 15. & quia, ut idem ait *n.* 14. ex Grab. *loc. cit. nu.* 10. inhonestum est, nec videtur carere scandalo, Papam tenere beneficia, vel frui pensionibus vel fructibus, quibus antea, seu in minoribus fruebatur. Nec obstat, quòd Papa sit solutus legibus, & iis non comprehendatur; nam etsi iis non teneatur, tamen secundùm illas vivere debet; & nisi aliud dicatur, censetur uti jure communi, juxta *l. dignu vox. c. de leg.* Paris. *loc. cit. n.* 16. Et astringitur lege humanitatis, ut D. Tho. 1. 2. *q.* 96. *a.* 6. Paris. *n.* 17.

Quæstio 151. *An quoque vacent beneficia promoti in Episcopum in terris infidelium, seu suffraganeum titularem?*

REspondeo: per promotionem ad tales Episcopatus titulares in partibus infidelium, utpote quorum actualem administrationem non habent, nec possessionem assecuti sunt, ut C. de Luca; nec stetit per eos, quò minùs eam assequerentur, non vacant priora beneficia, & pensiones eorum. C. Luca. *de benef. d.* 4. *n.* 9. (ubi, quòd ita sit saltem de recepta consuetudine, ac proinde non sit opus ad hoc dispensatione, ex qua, ut jam dictum, resultaret aliàs appositio manuum Papæ inductiva affectionis) Pith. *loc. cit.* Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 10. ex Gabriel, dicens, sic habere stylum inveteratum, qui jus facit; & plenius *n.* 89. & Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 12. Garc. *p.* 11. *c.* 6. *n.* 24. citans Nav. *conf.* 14. *de elect. n.* 3. Hojed. *c.* 4. *n.* 16. contra Cardin. *in clem. in plerisque. de elect. in fine.* & Rebuff. *Concor. de Mand. Apostolic.* §. *statuimus.* apud Paris. *cit. n.* 89. Continétque hæc opinio magnam æquitatem, & fundatur in differentia maxima inter hos promotos ad tales Episcopatus nullatenses, & alios. Paris. *loc. cit. n.* 92. cùm neque, ut dictum, istorum Episcopatuum habeant administrationem, neque fructus aut reditus percipiant. Azor. Pith. *ll. cit.* Paris. *n.* 90. Quin nec ad diligentiam aliquam in possessione eorundem obtinenda teneantur, cùm si illa fieret, nihil operaretur. Paris. *ibid.* Neque intret incompatibilitas ulla. Paris. *nu.* 91. adeóque cessent rationes, ex quibus deberent vacare, & ob quas per promotionem ad alios Episcopatus vacant priora beneficia. Paris. *cit. n.* 92. Proceditque idipsum, sive dictæ Ecclesiæ apud infideles sint Cathedrales, sivè Metropolitanæ. Paris. *cit. q.* 1. *num.* 89.

Quæstio 152. *An igitur etiam promotus jam in Episcopum non titularem, non solùm amittat priora beneficia, sed etiam per hoc reddatur incapax obtinendi denuo beneficia?*

REspondeo affirmativè. Garc. *p.* 11. *c.* 6. *n.* 44. citans Lamb. *p.* 1. *l.* 2. *q.* 7. *a.* 16. Rodriq. *in sum. to.* 2. *c.* 10. *nu.* 7. *&c.* Pith. *de preb. n.* 162. Castrop. *cit.* §. 5. *n.* 6. ubi etiam illud extendit ad beneficia quæcunque etiam simplicia, ita ut Episcopus nullum obtinere queat sinè dispensatione Papæ, etiamsi sit pauper, seu Episcopatus ejus tenuis & insufficiens; rationem dat hanc, quia esto, Episcopus expresso jure non sit factus inhabilis, sit tamen factus inhabilis tacitè, dum beneficia cum Episcopatu sunt incompatibilia: quia incompatibilitas hæc non tantùm respicit primum Episcopatûs ingressum, sed & illius perseverantiam, & durationem. Nihilominus contrarium quoad simplicia & compatibilia respectu Episcopi pauperis, quòd nimirum ea retinere possit citra dispensationem Papæ, æquè probabiliter sentiunt Pith. *loc. cit.* citans Laym. *Theol. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 8. Less. *de justit.* l. 2. *c.* 34. *n.* 139. citans Nav. *l.* 3. *conf.* 3. *de concess. preb.* eò quòd, etsi amittat priora, non tamen existit jus, quo inhabilis reddatur ad futura simplicia. Idem cum Less. sentire videtur Garc. dum dicit: facto Episcopo de novo beneficia conferri non posse, nisi vel Papa dispenset, vel justa causa (putà dum reditus sufficientes ad se sustentandum non habet) id postulet.

Quæstio 153. *An, & quando Papa dispensare soleat cum promoto ad Episcopatum, ut priora retineat, vel etiam nova recipere valeat beneficia?*

REspondeo: solet quandoque Papa facere gratiam, & dispensare, ut beneficia à promoto in Episcopum retineantur, etiam præscindendo ab eo, an is pauper sit, Laym. *ad c. si gratiosè de rescrip. n.* 1. ubi:

ubi: quod tamen hoc ipsum odiosum est, utpote pluralitatem beneficiorum, & paucitatem ministrorum inducens, & ambitionem nutriens, sit strictæ interpretationis. Per eam autem dispensatiooem super retentione illorum beneficiorum, eadem tanquam per appositionem manûs Papæ manere affecta Papæ, dictum est ante ex C. de Luca. *de benef. d. 4. n. 9.* Quin & beneficia iocompatibilia aliàs cum Episcopatu posse ab Episcopo retineri, & multò magis da novo cooferri ex dispensatione Papæ, ait Pirh. *loc. cit. nu.* 163. loquens de Episcopo paupere.

Quæstio 154. An igitur etiam vice versâ vacet Episcopatus per adeptionem beneficii alterius?

RESpondet Castrop. *loc. cit. nu.* 5. affirmativam sibi videri probabiliorem, eò quòd quodlibet beneficium sit incompatibile cum Episcopatu, ita ut retineri nullatenus possit, juxta *c. cùm in cunctis. de elect.* Concilium autem Trid. *sess. 7. c. 4.* inducat ipso jure vacationem beneficii incompatibilis præhabiti, adeóque vacet Episcopatus obtentione cujuslibet beneficii. Et efficaciùs procedat hæc vacatio, ubi beneficium de novo obveniens est curatum, dignitas, officium, personatus, juxta *c. de multa.* cùm Episcopatus etiam sit dignitas, & quidem potissima. Neque obstet collationem beneficiorum citra dispensationem Papæ factam Episcopo esse nullam, juxta dicta paulò antè; adeoque non valeotem inducere vacationem Episcopatûs. Nam, cùm stultus non debeat esse melioris conditionis, quàm prudens, si legitima obtentio beneficii incompatibilis inducit præexistentis vacationem, eam etiam inducere debet illegitima Verùm contrarium, nimirum per obtentionem alterius beneficii, etiam dum hoc est dignitas, v. g. Abbatia, non vacare Episcopatum, tenent Pirh. *loc. cit. nu.* 164. citans Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 5. c. 8. n. 3.* Garc. *loc. cit. n.* 43. citans Abb. *in c. cum nostris. de concess. præb. n.* 4. Rebuff. *in concord. tit. de mand. Apostolic. §. statuimus.* Coras. *de benef. p. 1. c. 10. n. 8. &c.* eò quòd in materia odiosa nomine dignitatum vel personatuum, adeóque nec in *c. de multa.* (uti & hoc *cap.* loquens de dignitatibus curatis locum non habere in Episcopatu, ait Nav. *cons. 14. de elect. n. 3.* Hojed. *c. 4. n. 12.* apud Garciam) non veniat Episcopatus ob specialem prærogativam. Et quòd Episcopatus sine speciali licentia non possit deseri. Pirh. *loc. cit.* Idem de Abbatia, quòd hæc nimirum non vacet per obtentionem alterius beneficii, tenent iidem AA. pro quo Pirh. citat Rebuff. *in pr. in reg. 26. Cancell. §. penult.* & Garc. Cosmam.

Quæstio 155. Quandonam, seu à quo tempore beneficia promoti in Episcopum vacare incipiant?

1. REspondeo primò: Non vacare illa ante confirmationem electi in Episcopum; cùm priusquam electio confirmata sit, electus jus nullum in Episcopatu babeat, & nomine promotionis intelligatur electio & confirmatio simul. Castrop. *loc. cit. n.* 1. quòd si electus in Episcopum administrâsset de facto, vacare ejus beneficia asserit Abb. *in §. 1. cap. cum in cunctis. de elect. num.* 10. lapso tamen trimestri præfixo ad consecrationem. Verùm hanc sententiam Abb. procedere, ait Garc. *p. 11. c. 6. n.* 22. quando quis administrâsset de facto ante confirmationem, qui esset consecratus, licèt illicitè (validè tamen, aliàs enim consecratio se haberet, ac si facta esset. Garc. *ibid. nu.* 23.) eò quòd, si quis injustè se faciat in Episcopum consecrari, eodem modo vacent ejus beneficia, ac si canonicè consecratus esset, juxta gl. *in c. cum qui. de præb. in 6. v. obtinebat.* Garc. *cit. n.* 22. Quòd si autem electus intra trimestre confirmationem non petat, aut per ipsum stet, quò minùs confirmetur (idem est de non præstito intra trimestre consensu electioni) etsi amittat omne jus ad Episcopatum sibi per electionem quæsitum, juxta *c. quam sit. de elect. in 6.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. q. 12.* non tamen per hoc vacabunt priora ejus beneficia.

2. Respondeo secundò: Spectato jure communi, non censentur beneficia vacare ante adeptam possessionem pacificam. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 5. citans quamplurimos. Paris. *l. 3. q. 1. n. 77.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 16. q. 12.* Hanc possessionem debere insuper esse fructuosam tradit Pirh. *de præb. n.* 162. ubi: si promotus ad Episcopatum non percipiat fructus Episcopatûs; quia ii ex causa ad certum tempus reservantur alteri, etiam post consecrationem, & obtentam possessionem beneficia promoti non vacant, citat pro hoc Garc. Quòd si tamen electus, confirmatus, fuerit morosus in ea adipiscenda, & intra 3. menses à confirmatione non fecerit se consecrari, vacabunt ipso jure ejus beneficia, juxta *c. cum in cunctis.* & ibi passim Auctores. Castrop. *cit. n.* 1. Illud tamen certum, illa beneficia, quæ promoti obtinent tempore promotionis, censeri vacare à puncto promotionis in ordine ad effectum, ne illa promotus renunciare aut permutare possit; quia statim reservantur Papæ, per *extrav. ad regimen. de præb.* & per *reg. 25. Cancell.* promovendorum ad Episcopatus, aliasve Prælaturas à puncto electionis. Garc. *loc. cit. n.* 30. (qui tamen *n.* 37. ait, hoc observari in Hispania, ubi electi ad Episcopatus beneficia sua resignant in favorem illorum, quos rex oominat) Castrop. *loc. cit. n.* 2. citans Nav. Barb. Azor. &c. de cetero

3. Respondeo tertiò: Spectato stylo Curiæ, statim post promotionem, id est, post electionem confirmatam à Papa, ante captam etiam à confirmato possessionem vacant, Mandos. *ad reg. 1. Cancell. q. 15. n. 3. & 4.* Hojed. *de incompat. c. 4. nu.* 14. Lambert. de jure pat. *p. 1. l. 2. q. 6. a. 12. n.* 12. Bursat. *l. 4. cons 351. n. 4. & 5.* Gigas. Rebuff. &c. citati à Garc. *p. 11. c. 6. n.* 7. Verùm hoc procedit, ubi Papa in promotione, hoc est, in confirmatione decernit beneficia ex nunc vacare; si enim non adest expressum hoc decretum vacationis, statur juris communis dispositione (iotellige, ut non vacent ante possessionem) & ab eo regulatur stylus curiæ. Garc. *loc. cit. n.* 9. Referens sic expressè decisum sæpè à Rota, & nominatim *in una Pharens. pensionis. coram ipso Clement.* 8 *quæ est decisio 233. p. 1. divers.* Idem tradit Castrop. *cit. n.* 1. ubi: spectato stylo curiæ, & recepta consuetudine, Papa confirmans electionem solet decernere, beneficia habita ab illo puncto vacare, & virtute hujus decreti vacabunt, provideríque poterunt, & provisi de illis accipere possessionem, antequam confirmatus possessionem sui Episcopatûs accipiat; atque ita de stylo curiæ tantùm est, & praxi communi receptum, quòd beneficia in confirmatione censeantur vacata, sive quòd eodem consistorio Episcopus à Papa confirmetur, omniáque ejus beneficia, & pensiones vacare pronuncietur. Non verò est de stylo curiæ, quòd beneficia censeantur præcisè vacare per promotionem seu confirmationem. Garc. *cit. n. 9. ex c. cum te de rescrip. n.* 20. Nav. *in c. accepta de restitut. spoliat. opposit.* 10. *n.* 34. Germon. Simonet. &c. licèt autem in illo casu talis decreti verè & effectualiter vacent illa beneficia, & de iis provisus capere possit possessionem ante adeptam à promoto possessionem Episcopatûs, (ut Castrop. *loc. cit.* & Garc. *num.* 10. sentit contra Abb. & qui eum sequuntur, Mandos. *ad reg. 26. q. 4. nu.* 5. Bursat. *loc. cit. nu.* 4. Hojed. *loc. cit. n.* 15. & alii apud Garc. *n.* 8. censentes, quòd licèt promoti beneficia statim conferantur, tamen illa collatio non habeat effectum, & beneficia illa verè & effectualiter vacare non censeantur, nisi adeptâ à promoto possessiona Episcopatûs; cùm quis providere non debeat primum beneficium, quàmdiu secundum plenè non est assecutus, juxta *c. si quis jam translatus. 21. q. 2. & gl. ibi.*) quia ita velle videtur Papa in decernendo; si tamen promotus non posset capere possessionem Episcopatûs, posset redire ad sua beneficia etiam sine nova collatione; quia illud decretum Papæ intelligitur sub tacita conditione: nisi fortè provisus non

posset

posset consequi Episcopatum, Argumento *cap. si beneficia. de preb. in 6.* Garc. *cit. n.* 10. Castrop. *cit. nn.* 1. ubi etiam, quòd ob causam ista beneficia non plenè & perfectè vacent, nec firmiter provideri possint, sed sub conditione, si promotio confirmati effectum habeat.

4. Respondeo quartò: Sicut illa beneficia ex dicto stylo curiæ (supposito nempe dicto decreto) vacant ante adeptam à promoto possessionem, ita etiam ante ejusdem consecrationem. ita videntur sentire iidem AA. Garc. Castrop. &c. & expressè Paris. *l.* 3. *q.* 1 *n.* 77. de cetero, præscindendo à stylo illo, si Episcopus statim à confirmatione consecratus ante consecrationem, possessionem, vel statim, ac consecratus est, possessionem accepit, vacant eo ipso ipsius beneficia, adeòque etiam ante illos 3. menses elapsos, qui à jure conceduntur ad suscipiendam consecrationem, ita ut statim conferri possint. Si verò possessionem non accepit, nec ante consecrationem, nec statim post eam, non vacant, sed exspectandus est lapsus istorum 3. mensium, vel saltem donec consecratus possessionem consequatur, ut ea beneficia conferri possint. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 12. ex Panormit. & Jo. And. contra Imol. &c. qui indifferenter seu indistinctè tradunt, ea vacare statim à consecratione, etiam ante elapsos dictos 3. menses. Idem cum Azor. tradit Garc. *loc. cit. num.* 12. dum ait: quod attinet ad vacationem beneficiorum spectabitur solùm ad possessionem, num Episcopus eam sit adeptus, vel per eum steterit, quò minùs eam accepit: Confirmátque idipsum ex decisione Rotæ *in Toletan. Scholasteria.* 22. *Junii.* 1592. quam fusè ibidem recitat: in qua dicitur, ad vacationem beneficiorum, promoti duo requiri, adeptionem scilicet possessionis & consecrationis, vel hujus (hoc est consecrationis) loco lapsûs trimestris ad consecrandum, adeòque ultra consecrationem & possessionem, ut tenuit Hostiens. non esse exspectandum lapsum istius trimestris. Unde jam illud deduci videtur, post acceptam possessionem exspectandam esse vel ipsam consecrationem, vel trimestre datum ad consecrandum; adeòque posse vacare illa beneficia ante consecrationem, dum nimirum ea differtur ultra dictum trimestre, ècontra autem post susceptam consecrationem exspectandam esse possessionem, utpote sine qua non vacant beneficia illa, quod ipsum tenet Rota in dicta decis. dum ait: non esse curandum, quòd plures teneant, non esse exspectandam appræhensionem possessionis post consecrationem, vel lapsum temporis ad consecrandum; eò quòd illorum Auctorum dictum tunc solùm procedat, ubi in promotione vel translatione Papa decrevit, beneficia vacare à confirmatione, etsi tale expressum decretum non adsit, standum dispositione juris communis. Videtur tamen eadem Rotæ decisio & Garc. *cit. n.* 12. & auctores passim indicare, quòd si per ipsum promotum steterit, quò minùs possessionem consequatur, sive si is absque justo impedimento negligat sumere possessionem, non impediri, quò minùs vacent beneficia ante adeptam reipsâ possessionem, licèt terminum illius capiendæ non præfigant. Vide dicta *in responsione secunda.*

Quæstio 156. *Quid hac in parte dicendum de pensionibus?*

RESpondeo: tametsi, ut dictum sub initium *quæst. præced.* per promotionem ad Episcopatum vacent quoque pensiones, sicut ipsa beneficia, vacéntque non nisi adeptâ pacificâ possessione, & secutâ consecratione, aut lapsu trimestris ad consecrandum, ut dictum jam de ipsis. Garc. *loc. cit. n.* 25. ex Germon. illud tamen circa illas speciale, quòd, etsi decerneretur juxta stylum curiæ, ut jam dictum, vacare beneficia, non factâ expressâ mentione de pensionibus, decretum illud se ad eas non extenderet; cùm sit exorbitans, & pensio non sit beneficium; maximè cùm sit diversa ratio quoad hoc in pensionibus & beneficiis; cùm in beneficiis illud decretum fiat, ut beneficia statim possint à Papa provideri; quæ ratio cessat in pensionibus. Garc. *loc. cit. n.* 27. Quòd si expressè quoque in illo decreto decerneretur vacare pensiones, de iis pariter ac de beneficiis loquendum est, quòd vacent verè & effectualiter. Garc. *n.* 28. *juncto n.* 29.

Quæstio 157. *An, si cum promoto esset dispensatum, ut intra tempus à jure statutum non teneretur consecrari, sed ad annum v. g. differre consecrationem posset; durante illo tempore dispensationis vacent ejus beneficia?*

1. RESpondent negativè Abb. *n.* 8. Butrio. *n.* 4. *in c. cum in cunctis. de Elect.* eò quòd in dicto *cap.* secundùm communem illius intellectum dicantur vacare beneficia promoti in Episcopum in duobus casibus, nimirum si suscepta consecratio, aut tempus ad eam datum est elapsum, concurrente negligentiâ promoti; in casu autem hoc acceptæ dispensationis neutrum adsit, neque consecratio, neque ejus neglectus. Respondent item negativè, Garc. *loc. cit. nu.* 14. Felin. *in c. postulat n.* 13 *limit.* 6. *de rescrip.* Cosm. Baisus. & alii ab eo citati. Item Sanch. *l.* 8. *de matrim. d.* 1. *nu* 24. apud eundem, & apud Laym. *in cit. c. cum in cunctis §. cum verò electus n.* 5. sed ex alio fundamento; nimirum, quòd licèt dispensatio aliàs sit stricti juris, adeóque non extendenda, comprehendere tamen debeat ea, quæ sunt accessoria, seu necessariò consecutura; adeóque ex eo, quòd sublata consecrationis suscipiendæ obligatio sequatur necessariò, sublatam quoque censeri beneficiorum vacationem.

2. Respondent sub distinctione alii cum Jo. And. & aliis *in cit. c. cùm in cunctis.* apud eundem Laym. *loc. cit.* admittendo illud, si dispensatio illa facta à Papa motu proprio, secus si ad instantiam promoti, aut aliorum pro illo, quòd dispensatio tunc censeatur odiosa, ac proinde censenda non sit operari duo; nimirum relaxare legem accipiendæ consecrationis, & legem vacationis beneficiorum.

3. Respondet denique probabiliùs ipse Laym. præscindendo ab illo stylo curiæ, de quo *quæst. præced.* absolutè absque dicta distinctione affirmativè, eò quòd duo sint decreta, unum per se & principale, nempe ut vacent promoti beneficia; alterum accessoriè & accidentariè, nimirum ut vacatio illa incipiat à tempore consecrationis aut lapsûs trimestris dati ad illam; adeóque, licèt hoc accessorium tollatur per dispensationem, non tamen ideo tollitur principale, utpote ab accessorio independens. Sed neque vacatio hæc dependeat ex sola consecratione, aut ejus neglectu; sed ex ipsa quoque possessionis pacificæ assecutione, si ponatur consecratio non esse subsecuta. Ac denique, quòd non sit conveniens, ut deterior sit conditio Episcoporum, qui Ecclesiasticæ traditioni & Canonibus obtemperantes consecrationem accipiunt, quàm eorum, qui quocunque prætextu, postulatâ dispensatione, eam subterfugiunt.

Quæstio 158. *An, quod dictum hucusque de promoto in Episcopum, quòd vacent omnia ejus beneficia, locum quoque habeat in promotis ad Abbatiam, aliámve Prælaturam Ecclesiæ alicujus regularis vel sæcularis?*

1. RESpondeo primò: Vacare omnia beneficia promoti ad Abbatiam regularem, adeptâ ejus possessione pacificâ, vel si per eum steterit, quò minùs eam adipiscatur. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *nu.* 95. Castrop. *cit. §.* 5. *n.* 7. Garc. *loc. cit. c.* 7. *n.* 1. citans pro hoc Hojed. *p.* 1. *c.* 6. *n. n.* 1. Zechum. *de benef. c.* 5. *n.* 4. Gigas. *de pension. q.* 56. *n.* 5. Selva. *p.* 1. *q.* 2. *n.* 49. &c. Idque, etiamsi non fuerit benedictus. Garc. *ibid.* Paris. *n.* 96. citantes Oldr. *cons.* 14. Hojed. *ubi antè. nu.* 5.

nn. 5. Rebuff. Gigas &c. Idem est de similibus Prælatis Ecclesiarum Regularium, quocunque nomine vocentur, v. g. in Priore, Præposito; dum is est loco Abbatis, & est principalis prælatura in illa Ecclesia regulari, & in effectu est eadem dignitas. Pasf. *loc. cit. nn.* 100. *& seq.* citans plures. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. nn.* 5. citans Hojed. *dicto* c. 6. *n.* 2.

2. Respondeo secundò: idem esse de Abbatibus & prælatis similibus sæcularibus. Garc. *n.* 3. citans Hojed. *ubi ante* c. 5. *nn.* 2. Pasf. *nn.* 99. modò tamen talis Abbas aut alius prælatus habeat in Ecclesia illa sua collegiata generalem, & omnimodam, & quasi Episcopalem jurisdictionem; ita ut verè dici possit illius sponsus & Pastor: secus enim esset in aliis Abbatibus sæcularibus, dum horum beneficia non magis vacant per adeptionem Abbatiæ, quàm aliarum dignitatum. Garc. *loc. cit. nn.* 4. dicens ita videri usu & praxi receptum.

Quæstio 159. *Num eadem dicenda de promoto in Cardinalem?*

RЕspondeo: Negativè. Imò de novo ei posse conferri beneficia, dum Episcopus non est, modò residentiam non requirant. Laym. *in c. Ecclesia. de elect. n.* 1. Pirh. *ad tit. de præb. n.* 164. citans Abbatem *in cit. c. Ecclesia. de elect. n.* 3. Quòd si tamen beneficium est curatum, aut aliunde requirens residentiam, aut personatus, opus est dispensatione Papæ, ut retineri, aut de novo obtineri possit. Abb. Laym. Pirh. *ll. cit.*

Quæstio 160. *An, & qualiter Episcopi, alteriusve Prælati translati ad alium Ecclesiam, Ecclesia prior vacet ipso jure?*

1. RЕspondeo primò: Spectato jure communi per translationem prælati ad aliam Ecclesiam, vacat prior ipso jure. *c. in apibus.* 7. *q.* 1. *§. translatus. c. quanto. de translatione Episcopi.* Castrop. *loc. cit. n* 3. Gonz. *gl.* 15. *n.* 49. citans Rebuff. *in pr. tit. requisit. ad collationem. n.* 52. *&c.* Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 25.

2. Respondeo secundò: hæc vacatio incipit etiam ante captam possessionem alterius Ecclesiæ. AA. iidem. Quamprimùm translatus in translationem sui consentit; alioquin enim Episcopus foret sponsus duarum Ecclesiarum, & committeretur adulterium spirituale. Pirh. *ad tit. de translatione. nn.* 17. Vel etiam ante hunc ejus consensum; dum nimirum invitus in gravi & justa causa transfertur. Pirh. *ibid.* ubi etiam, quòd aliud sit in inferioribus dignitatibus & beneficiis (putà talibus, ubi quatum non est, & dicitur quis sponsus alicujus Ecclesiæ) à quibus si quis transferatur, vel potiùs promoveatur, priora beneficia ordinariè non vacant ante obtentam possessionem, & plenum jus Episcopalis dignitatis; quia in his cessat prædicta ratio; cùm in illis non contrahatur matrimonium spirituale, à quo quis priùs absolvi debeat.

3. Respondeo tertiò: olim saltem non vacabat prior Ecclesia, priusquam expedirentur literæ apostolicæ super ea translatione, eæque ostensæ sint capitulo; cùm tunc priùs & non ante administrationem secundæ Ecclesiæ habeat Prælatus. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *l. c. n.* 49. *& eâd gl.* §. 2. *n.* 80. Barb. *cit. n.* 25. idque juxta textum *Extrav. injuncta. de Elect. inter communes.* Addit etiam Castrop. *nn.* 4. debere hanc translationem esse fructuosam; cùm, si Episcopatus, ad quem transfertur, sit ex solo titulo, nullius beneficii præhabiti vacationem inducat, citat pro hoc Nav. *conf.* 14. *de elect. n.* 3. Parif. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 9. *&* 89. Garc. *p.* 11. *c.* 6. *n.* 24. ubi tamen hi AA. plus non habent, quàm quod dictum suprà de promotis ad Ecclesias titulares merè, existentes in terris infidelium.

4. Respondeo quartò: Verùm quidquid sit de hoc, hodiedum, etiam ante expeditionem dictarum litterarum, videtur contingere dicta vacatio. Recitat siquidem Barb. *loc. cit.* ubi & *in collectan. ad c.* 1. *de translatione. n.* 5. declarationem S. Congregationis Cardinal. de die 14. Decemb. 1624. quæ ita habet: *S. Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum præposita, S. D. N. approbante censuit, Ecclesiam, à qua volens transfertur, seu quam dimittit Episcopus. vacare ab eo tempore, quo idem Episcopus ab illius vinculo absolvitur in Consistorio Sanctitatis suæ, etiam ante expeditionem litterarum apostolicarum, vel adeptam possessionem secundæ Ecclesiæ &c.* Et postquam hujus absolutionis notitiam habuerit Episcopus, etiam ex testimonio seu documento Secretarii Collegii istius Cardinalium, illicò teneri abstinere ab exercitio jurisdictionis ordinariæ, eamque transferre in Capitulum tanquam sede vacante. nisi fortè Papa aliter disposuerit. Engels *ad tit. de translatione. n.* 5. ex eodem Barb. Si autem fortè dein nancisci non posset possessionem dictæ Ecclesiæ, idem videtur dicendum, quod ante dictum de vacatione aliorum beneficiorum per promotionem ad Episcopatum primum.

5. Porrò si Episcopus propriâ auctoritate se transferret ab uno Episcopatu ad alterum, amittit prius habitum, seu privatur illo, non quidem ipso jure, sed per & post sententiam condemnatoriam judicis, argumento *c. si quis Episcopus.* 7. *q.* 1. adeóque remanet Episcopus prioris Ecclesiæ, & clerici ejusdem illi obedire tenentur, donec per sententiam illâ privetur. Pirh. *loc. cit. n.* 12. citans Abb. *in c. quanto. de translatione. n.* 13. Addit etiam *ibidem* Pirh. quòd illa utriusque Ecclesiæ privatio tunc contigat, quando Episcopus & sine venia reliquit Ecclesiam primam, & sine venia etiam ad aliam transivit; aliàs enim privandum solùm illa Ecclesiâ, quam sine venia reliquit, vel solùm eâ, ad quam sine venia transivit. Eandem doctrinam, nimirum quòd post judicis sententiam privetur relictâ Ecclesiâ, tenere videtur Laym. ubi *in summario ad cit. c. quanto.* ait: Utroque Episcopatu carere debet saltem post judicis sententiam. Contrarium tamen tradit Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 12. ubi expressè: Si Episcopus auctoritate suâ ad secundam Ecclesiam & sedem se transferat, utramque ipso jure amittit, citans pro hoc idem *c. quanto.*

CAPUT TERTIUM.

De vacatione Beneficiorum ob delictum.

PARAGRAPHUS I.

De ſententia privationis ob delictum in genere.

Quæſtio 161. *Cùm beneficia vacent per depoſitionem, ſeu privationem ob crimen, ut habet communis ſententia. Garc.* p. 11. c. 10. n. 1. *citans Selv.* p. 3. q. 2. & 3. *Coraſ. de benef.* p. 1. c. 10. n. 1. *Rebuff. Mandoſ. &c. qualis hîc nomine* ſententiæ *intelligatur ſententia, cui vacatio hæc beneficiorum ſubjacet?*

RESpondeo: Venire non ſolùm ſententiam hominis (prout ea juata *l. 1. ff. de re judic.* eſt pronunciatio judicis ad finem controverſiæ aut abſolvendo aut condemnando) ſed etiam ſententiam legis (cujus virtus non minus conſiſtit in puniendo, quàm imperando & vetando) quatenus hanc ſuam vim puniendo exercet. Lott. *l. 3. q. 18. num.* 1. & 2.

Quæſtio 162. *In quibus potiſſimùm differant ambæ hæ ſententiæ in ordine ad præſens inſtitutum?*

1. RESpondeo ferè ex Lott. in ſeqoentibus: Primò, quòd ſententia legis majorem virtutem habeat; cùm enim vis illa ſententiæ à ratione proficiſcatur, quæ eſt cum cognitione cauſæ, feraturque ſententia legis (utpote quæ, ut ait Papinian. *in l. 1. de ll.* virorum prudentum conſultum eſt) majore cum cognitione cauſæ, quàm ſententia hominis, ut Bald. *conſ.* 118 *n. 2. l.* 4. majorem quoque ſortitur virtutem, quàm quæ valeat attribui ſententiæ cujusvis judicis. Lott. *loc. cit. n.* 3. citans Old. *conſ.* 227. *n.* 4.

2. Secundò ac præcipuè, quòd ſententia legis feratur perpetuò ea ſuppoſito facti liquidandi; ſententia verò hominis ea ſuppoſito facti jam liquidi; unde illa ſemper ea ſpectat probationem poſt ſe, hæc exigit probationem ante ſe. Lott. *n.* 6. ex Old. *loc. cit.* ſicut enim judici priùs cognoſcendum eſt, quàm condemnet. *l. 1. c. de exeq. rei judic.* quia poteſt decipi in ſenſu proprio; ita legi nusquam eſt intentio quenquam puniendi, qui non deliquit, *l. abſentem. ff. de pœnis.* Unde etiam, cùm ſententia legis feratur nonniſi ea ſuppoſitione delicti, & non aliter pœnam irroget, de ea dubitari non poteſt, quin juſta ſit. Econtra, cùm ſententia hominis inniti debeat veritati facti, etiam ſiſtendo partium allegationi, adeóque facilè ſit, ut labatur, & decipiatur ſecundùm humanam conditionem, in ſtatuenda illius juſtitia multùm hæremus. Lott. *à n.* 13. durante etiam hac hæſitatione, quamdiu ea judicato non conciliatur huic ſententiæ præſumptio juſtitiæ. Lott. *n.* 16. ut enim aliquando ſit finis litium, bono publico inductum eſt, rem judicatam pro veritate haberi. *l. res judicata. de reg. juris.* Et ſi cui liceret hanc judicato virtutem elidere prætextu injuſtitiæ, cederet hoc in manifeſtum ſpretum & vilipenſionem magiſtratuum. Obtinetque hoc ipſum, etiamſi ſententia tranſiit in judicatum ob omiſſam appellationem, in tantum, ut non ſufficiat dicere, eam non juſtificari ex actis juxta Theoricam. Innoc. *in c. quoniam contra n. 8. & 9. de probat.* ubi hoc adducit in materia incurſionis cenſurarum. Lott. *n. 19. & 20.* Ex quibus concluditur cum pleriſque, quòd poſtquam ſententia tranſiit in judicatum, non eſſe tractandum de illius injuſtitia. Lott. *nu.* 21. in ſpecie citans Angel. *conſ.* 302. *n.* 3. Zaſ. *conſil. 3. n.* 3.

3. Tertiò quòd hinc profluit, & ſpectat utriusque ſententiæ diverſimodam executionem. Quòd lex ſive pœnam inferri imperet, ſive eam ipſamet irroget, ſemper intendit id fieri, ſeu dari executioni miniſterio & auctoritate judicis, juxta Bald. *in auth. qui ſemel. c. quem, & quamdiu judic.* Lott. *nu.* 22. citans inſuper Felin. *in c. Rodulphus. de reſcrip. n.* 34. ita ut ſi lex jubeat privari, judex pronunciare debeat privandum, & non declarare privatum; hoc enim pronunciaret contra juris intentionem, idque, etiamſi factum eſſet notorium. Lott. *n.* 23. citans Felin. *ubi ante n.* 37. ſi autem lex ipſamet privet, judex pronunciare debet ſuper facto, cujus cauſâ irrogata eſt privationis pœna; ſuper hac autem minimè ejus ſententia eſt neceſſaria, quia ſuper hac lex ipſa pronunciat. Lott. *n.* 24. Unde in primo caſu ſententia judicis eſt de eſſentia pœnæ, in ſecundo de eſſentia executionis tantùm. Lott. *nu.* 25. ex Bald. & Felin. Adeóque hæc ſit ratio neceſſitatis iſtiusmodi declaratoriæ judicis ſuper facto, dum pœna ipſo jure imponitur, ita ut illius executio de facto aliter attentari nequeat. Lott. *nu.* 62. citans Gl. *in c. præſenti. v. conſtitutis. de pœnis.* Jo. And. & Gemin. *in c. 1. de homicid. in 6.* Felin. *loc. cit. n.* 35. cum plurimis per hunc citatis. Unde dum pendet diſcuſſio, an ſit locus privationi ipſo facto inductæ, reus manuteneri debet in ſua poſſeſſione. Lott. *n.* 28. citans Rot. *in Tullenſ. monaſterii.* 15. *Febr.* 1610.

4. Quarta differentia eſt, quòd ſententia legis nullâ provocatione ſeu appellatione ſuſpendatur, quò minùs ſecum trahat executionem. *l. fin. ff. de appellat.* eam, non cognitore aliquo, ſed mente ipſius legis promovente ac moliente. Lott. *nu.* 51. & 52. à ſententia verò hominis detur appellatio. Vide de hoc dicenda pluribus poſt aliquot quæſtiones.

Quæſtio 163. *Num igitur etiam in pœnis, quæ non exigunt factum hominis ad exequendum, ſit neceſſaria iſtiusmodi declaratoria?*

RESpondeo: Eſſe id admodùm controverſum inter Auctores. Negativam, ſeu quòd eâ opus non ſit, tenent Bald. *in l. qua ſub conditione. §. ult. n. 3. ff. de condit.* Felin. *l. c. n.* 38. Prob. *ad monach. in c. ſicut. n.* 6. Decius *conſ.* 145. *n.* 4. & alii apud Lott. *loc. cit. nu.* 30. affirmativam tenent Gl. *in clem. ult. v. conſtiterit. de cenſibus.* Anchar. *ibid. n. 4. & 5.* Archid. *in c. felicis. n.* 14. Jo. And. *n. 4. &c.* quos citat, & quorum ſententiam veriorem affirmat Lott. *nu.* 31. De cetero, ubi factum, ex quo concluditur delictum, eſt notorium, nullâ iſtiusmodi ſententiâ declaratoriâ opus eſſe, conveniunt omnes, præcipuè ſcribentes in *c. cùm non ab homine. de judic.* Lott. *nu.* 32. citans in ſpecie Abb. *ibid. n.* 29. Felin. *ubi ſuprà. n.* 37. Et ſic quoque ait Garc. *p. 11. c. 10. n.* 36. dum privatio beneficii eſſet notoria, non eſſe opus ſententiâ declaratoriâ delicti, ſed ante hanc teneri delinquentem illud dimittere: datâ autem hac notorietate, ſufficere aſſignationem termini ad excuſandum factum, ut mox, eo elapſo, procedatur ad exactionem pœnæ, ait Lott. *n.* 33. ex Gemin. *in c. cùm ſecundùm. de Hæretic. in 6. n.* 5. licèt ſubdat *n.* 34. ex Felin. *ubi antè cit. n.* 37. nec id præciſè neceſſarium, niſi ubi agitur de præjudicio irretractabili.

Quæſtio 164. *Cùm* C. conſuluit. 14. de appellat. *dicatur*: pleraque judican-

tur

turnotoria, quæ non sunt; *undè constituatur hæc notoreitas?*

1. Respondeo primò: pro hac qualitate notoreitatis inducenda exigi, ut non solùm rei veritas justificetur ex facto; sed cum hac ipsa qualitate, quòd ea notoria sit. Lott. *cit. q.* 18. *n.* 38. citans Rot. *decis.* 6. *de except. n.* 4. *in noviss.* Surdum *cons.* 188. *n.* 13. *&c.*

2. Secundò notorium non esse, quod simpliciter verum est, vel etiam manifestum; sed cujus veritas publicè, adeóque majori parti populi est patens, ut idem nullo modo valeat celari. Lott. *nu.* 39. citans Surdum *ubi ante.* Parif. *conf.* 1. *n.* 34. subjungit tamen Lott. *n.* 41. id non adeò rudirer intelligendum, quò minùs ad constituendum simplex notorium facti sufficiat id gestum coram decem hominibus, juxta Cynum *in l. ea quidem. c. de accusat. n.* 1. *&* 2. cùm multitudo conficiatur ex turba, turba autem à numero decem hominum. *l.* 4. *ff. vi bonor. rapt.*

Quæstio 165. *Qualiter hæc notoreitas elidatur, & justificanda?*

1. Respondeo ad primum: Si is, contra quem intenditur hæc notoreitas, factum simpliciter inficietur, ex hac sola negatione diffluit hæc circumstantia, seu qualitas notoreitatis. Lott. *cit. q.* 18. *n.* 43. citans Felin. *in c. Rodulphus. de rescrip. nu.* 37. Unde

2. Respondeo ad secundum: Etsi aliàs satis sit, notorium allegare. Lott. *n.* 44. citans Franc. Gemin. Cardin. id tamen non sufficit; dum hoc ipsum in dubium revocatur. Lott. *ibid.* ex Felin. *in c. si clericus laicum de foro comp. n.* 3. Nam ubi aliquid debet constare (uti debet in præsenti, dum irrogata pœna ipso jure, opus non est declaratoratoriâ judicis, debet constare de notoreitate facti) non sufficit id allegari. Lott. *n.* 45. qui etiam subdit *n.* 46. ex Jason *in l. si verò. ff. qui satis non coguntur. n.* 12. vix excogitabilem esse casum, in quo evitari possit necessitas justificandi hanc notoreitatem, etiamsi illa plùs quàm vera sit; cum licèt innotescat aliis, tamen adhuc non sit cognita judici tanquam judici. Quod ipsum ut præstetur, necessaria est causæ cognitio, præviâ citatione partis. Lott. *n.* 47. citans Fertet. *cons.* 31. *n.* 35. & Rot. *decis.* 25. *n.* 8. *p.* 1. *divers.* Nisi agatur de notorio facti permanentis. Lott. *n.* 48. citans Abb. *in c. dudum. de Elect. n.* 6. Etsi itaque necessaria sit simplex justificatio notoreitatis, non tamen requiritur speciale pronunciatum super ipsa hac notoreitate: Et qui id requirunt, potiùs id requirunt ad majorem cautelam, quàm ex necessitate Lott. *n.* 49. citans Cardin. *in Clem. Pastoralis. de re judicat.* Atque hæc procedere, ait Lott. *n.* 50. ubi idem est cognitor delicti & executor sententiæ legis. Secus dicendum, si bi diversi sunt. Sic v.g. beneficio privatum ipso jure ob delictum, passúmque sententiam (intellige declaratoriam per judicem cognitionis, sive qui de delicto cognovit) adhuc pro spoliatione beneficii debere citari per judicem, ad quem pertinet privatio, etiamsi delictum per sententiam dicatur notorium: citat pro hoc Innoc. *in c. qualiter & quando. de accusat. n.* 10. Goffred. *cons.* 47. *n.* 10.

Quæstio 166. *An, & qualiter interea, dum factum excutitur pro obtinenda declaratoria, ubi eâ opus, suspendatur executio sententiæ legis irrogantis ipso jure privationem beneficii?*

1. Respondeo: eam non suspendi interea juxta dicta *q.* 2. *hujus §.* ex Lott. sed à momento commissi criminis reipsa amitti titulum, & jus omne in beneficio; cùm enim lex vacationem induxerit, eo momento, quo in eam commissum est, notat factum, non sententiam circa factum: & patet hoc ipsum in effectu; nimirum quòd reus ab eo momento nihil possit statuere de beneficio, & quòd reus frustra interea nitatur à se abdicare beneficium, & etiamsi moriatur, nihil per ejus obitum vacare intelligatur. Neque interea fructus faciat suos, sed perceptos teneatur restituere (ut præter Auctores paulò post pro ipsa principali responsione citandos, Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 68. citans Parif. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 87. Vivian. Chok. & alios) item (ut Card. de Luca *de benef. d.* 74. *n.* 4. Barb. *loc. cit. n.* 69. citans Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. n.* 52. Parif. Chok. &c.) mox conferri possit. Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 58. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 1. ubi: esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privatio executioni mandetur; at à puncto commissi delicti ita infirmatur titulus & possessio beneficii, ut positâ sententiâ rescindantur omnes transactiones factæ tam beneficiorum, quàm fructuum, ipsúmque beneficium non sit censendum vacare obitu delinquentis, sed privatione delicto annexâ. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 2. Gonz. *gl.* 15. *n.* 140. cum communi.

2. Hujus contrarium est, dum cessante hâc legis sententiâ irrogante ipso jure dictam pœnam, pœna hæc aliter non infligitur, quàm ex pronunciatione Judicis; si enim interim, dum causa trahitur, reus cedat vel decedat, utique hinc vera resultabit vacatio, quamcunque prætendatur, eum omnino privandum fuisse. Lott. *ibid. n.* 61. citans Rebuff. *ubi ante n.* 51. & latè Gabri. *conf.* 196. *n.* 1. *& per totum l.* 1. Sic in hoc secundo casu, quousque per tres sententias conformes, vel per unam, quæ transeat in rem judicatam, quis condemnatur, non magis potest privari fructibus post delictum, & ante sententiam diffinitivam acquisitis, quàm aliis bonis suis; quia justo & legitimo titulo eos acquisivit. Castrop. *loc. cit.* Parif. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 7. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 71. subdens etiam, quòd hæc obligatio de restituendis fructibus à die commissi delicti vix sustineatur in eo delicto, pro quo pœna privationis inducitur ipso facto, seu jure; citat seipsum *l.* 3. *q.* 18. n. 60. Cavarr. *in Epitom. de sponsal. p.* 2. *c.* 6. §. 8. *n.* 8. Monet. *de distrib. quotid. p.* 2. *q.* 17. *n.* 8. *&c.* subdit tamen Lott. *n.* 73. fatendum nihilominus, si agatur per viam solennis accusationis per impetrantem, cui veluti habenti titulum aliquem jam possint tales fructus applicari, & delictum sit hujusmodi, ut quamvis propter illud non sit inducta vacatio ipso jure, inducta tamen sit irregularitas, posse sustineri sententiam Castrensis docentis, alias debere restitui fructus perceptos; quin & qui percipi potuerunt à die commissi criminis, pro cujus de cetero sententia quàmplurimos à Farinac. citatos perperam, utpote id non dicentes, vide apud Lott. *a n.* 74. Item firmiter & irrevocabiliter resignare potest beneficium; quia id illius est eò usque: verùm de hoc secundo pleniùs infrà; ubi, an & qualiter criminosi resignare possint, de quo vide Paril. *l.* 3. *q.* 16. *per tot.*

3. Sed neque obstat, quòd in casu privationis ipso jure Judex pronuntiaret, se ob tale delictum privare (quod malè faciet excedendo fines; cùm duntaxat declarare, seu pronunciare deberet, aliquem esse privatum, ita ut neutiquam actus privationis illi sit attribuendus) utriusque enim talis formulæ (nempe quâ privatum declarat, & quâ se eum privare pronunciat) idem est sensus & totum secundùm juris intellectum refertur ad extrinsecam executionem, & illius consecutiva. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *n.* 74. citans Felin. *in c. Rodulphus. de rescrip. n.* 34.

Quæstio 167. *Num igitur etiam committens crimen, ob quod incurrit pœnam privationis ipso jure, ità statim amittat titulum, ut statim quoque teneatur illud in conscientia dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam facti?*

1. Respondeo: in hoc valde inter se dissidere Auctores, etiam eos, qui aliàs concorditer cum communi sentiunt juxta dicta *in præced. quæst.* mox à commisso crimine amitti titulum, seu jus illud

stabile,

stabile, quod quis per legitimam provisionem ante obtinebat in beneficio, & vel hinc ex eo momento non posse fructus facere suos, disponere de beneficio &c.

2. Negativam, sive non teneri in hoc casu aliquem dimittere possessionem beneficii, sed eam cum tota jurisdictione anteà habita retinere licitè posse, & hanc usurpare usque ad sententiam declaratoriam commissi criminis; adeóque possessionem hanc post crimen admissum eò usque esse & manere veram possessionem juris, & non tantùm facti; cùm jus nullum obliget ad eam dimittendam. tenent Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 27. n. 22.* ubi: in omnibus casibus, in quibus beneficii privatio inducitur ipso jure ex causa delicti, certum est, interim, donec lata sententia declaratoria facti, possessorem manutenendum esse. Idem habet Lott. *l. 3. q. 18. n. 28.* Item Less. *de justit. l. 2. c. 29. à n. 63.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 17. q. 3.* Pirh. *ad tit. de concess. preb. n. 25.* citans Laym. *Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 1.* Vasq. 1. 2. *to. 2. d. 168. n. 23.* Suar. *de cens. d. 27. s. 1. n. 8. & de relig. tr. 3. l. 4. c. 43. n. 13. & c. 58. n. 2.* Molin. *de justit. To. 1. tr. 2. d. 96.* Soto. *de Just. l. 1. q. 6. a. 6.* Covar. *in 4. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8.* Nav. *in comment. de datis & promiss. n. 61.* Henriq. *in sum. l. 7. c. 36. §. 1. lit. f.* & alii plures apud Garc. *p. 11. c. 10. n. 8.* sic in genere de lege pœnali ipso jure seu facto irrogante pœnam censent præter jam citatos quàm plurimi citati ab eodem Garc. *n. 9.* putà Nav. *in Man. c. 21. n. 69.* Bottæ. *de Synod. p. 3. a. 2. n. 106.* Guttier. *qq. canon. l. 1. c. 1. n. 23.* Rignl. *decision. tab. 2. c. 6. §. 1. n. 21.* Zerol. *in pr. Ep. v. privatio.* Valent. *To. 2. d. 7. q. 5. p. 6.* Caietan. 22. *q. 62. a. 3.* & *in sum. v. pœna.* Vega. *in sum. p. 2. c. 33. casu 6. & 7.* Sylv. Bannez &c. quòd, dum irrogata pœna consistit in mera privatione, & non requirit aliquam actionem, seu executionem positivam; sed primam rei acquisitionem impedit, obliget ad pœnam absque Judicis declaratione, ut contingit in excommunicatione, suspensione, irregularitate, inhabilitate & similibus, dum verò pœna requirit aliquam actionem seu executionem positivam, seu imponitur in re jam quæsita, & est privatio rei jam quæsitæ, & habitæ, non obligat in conscientia ante sententiam, saltem declaratoriam. Quin & aliqui ex his AA. nempe Vasq. Molin. Soto. Guttier. Bannez &c. apud Garc. *n. 10.* tenent, quòd, dum quis ob delictum à lege privatur ipso jure bonis suis, ante sententiam non solùm retineat legitimam eorum possessionem, sed & dominium; aliis, putà Lessio *loc. cit. n. 64.* Valent. Vega. Cajet. &c. *ll. cit.* apud Garc. *n. 11.* sentientibus contrarium, nempe amitti statim in hoc casu ipsam rerum proprietatem & dominium, & illud acquiri fisco, relicto delinquenti solâ possessione & usu usque ad sententiam declaratoriam, executione tamen post hanc subsecutâ retrotractâ ad tempus commissi criminis. Quas sententias conciliare volens Garcias *n. 12.* ait, primam intelligi de dominio naturali, seu de jure naturali; secundam de dominio civili, seu de jure civili & canonico. Illudque de non amissione dominii, aut saltem possessionis in beneficiis Ecclesiasticis. Aliqui eorum, ut Molin. *cit. d. 69.* Soto *cit. a. 6.* Guttier. *loc. cit. n. 28.* Zechus, & alii apud Garc. *n. 13.* intelligi volunt, dum in sententia legis seu canonis non subjungitur aliquod verbum, unde constet, mentem Papæ esse, ut amittantur, nullâ exspectatâ sententiâ; v. g. dum post illa verba: *ipso facto privatus existat beneficio*, adderetur: *illúdque absque declaratione aliqua vacare censeatur*: vel *ac sine ulla monitione, citatione, Judicis decreto aut ministerio ipso facto privati existant*: vel ut Less. cit. *n. 63.* diceretur: *teneri in conscientia dimittere*: vel *non posse absolvi, nisi dimittat*: vel *beneficium eo ipso vacare, ita ut alteri liberè conferri possit.* Verùm neque tunc, cùm diceretur: *privatus existat ipso facto absque alia declaratione*: teneri delinquentem in conscientia dimittere beneficium ante sententiam, tenent Covarr. Zerol. Vega. Vasq. Henriq. & plures alii citati apud Garc. *n. 14.* dictam clausulam; *absque ulla declaratione*, intelligentes de declaratione, quâ declaratur, pœnam esse incursam, non autem de ea, quâ declaretur, crimen esse commissum; quæ expositio, ait Less. *cit. n. 63.* etsi videatur nonnihil violenta, tamen usus eam confirmat; ita enim sunt usu receptæ leges istiusmodi, ut ante declarationem criminis possessores non teneantur resignare. Imò tenet Covarr. *loc. cit. n. 8.* privatum per sententiam, vel privatum ipso jure, etiam secutâ sententiâ declaratoriâ, pergentem possidere non censeri intrusum, & non teneri adhuc in conscientia dimittere beneficium, donec spolietur ipsâ possessione, & beneficium ei adimatur, seu nisi ipsa executio fiat per sententiam. Covarruviam quoad hoc sequitur Lessius dicens, sic habere usum, ita ut per eam non solùm declaretur crimen, sed etiam reus ipse privetur beneficio, non censeatur omnino privatus. Unde etiam istæ leges, quæ statuunt, ut beneficium ipso jure vacet, ut in *Extrav. ambitiosæ. de rebus Eccl. non alien.* non videntur in illo rigore receptæ, ut sponte se reus teneatur spoliare; sicut nec spoliatus ipso jure bonis suis tenetur pœnam exequi, & bona sua offerre fisco, etiamsi idipsum ei præcipiatur, ut Covar. & alii apud Garc. *n. 16.* In summa itaque locum habet, secundùm hanc sententiam, quod supradictum ex Lott. quòd lex, sive pœnam irroget ipso jure, sivè eam inferendam imperet, semper intendat, id fieri, seu dari executionem ministerio & auctoritate Judicis.

3. Contrarium seu affirmativam, nimirum, quòd ob delictum per sententiam legis ipso jure privatus beneficio in conscientia debeat illud statim simpliciter dimittere ante omnem sententiam, etiam declaratoriam, tenent Garc. *loc. cit. n. 18.* citans Abb. *in repet. c. extirpandi. de preb. n. 24.* Felin. *in c. nostra. de rescrip. n. 12.* & *in c. inquisitionis. n. 7.* Nav. *in man. c. 23. n. 67.* Lurcam *1. 2. d. 24. de ll. memb. 2. §. ult.* Item Tiraq. *in l. si unquam. c. de revocat. donat. v. revertatur n. 236.* Alph. Castrens. *l. 2. de justa punit. hæreticor. c. 7.* & *l. 2. de lege pœnali. apud* Azor. *p. 2. l. 7. c. 17. q. 3.* Item Parif. *l. 3. q. 1. n. 58.* citans insuper Ruin. *cons. 4. n. 11. l. 5.* & Hojed. *de incomp. p. 1. c. 13. n. 61.* quamvis Parisius expresfè non addat ante sententiam. & *l. 11. q. 10. n. 11.* doceat cum communi in genere, non semper hoc ipso, quòd ipso jure amittatur dominium, amitti etiam possessionem. Pluribus id ipsum confirmat Garc. Primò: quòd licèt lex non debeat, aut etiam fortè non possit (eò quòd id intolerabile & moraliter impossibile) obligare in conscientia delinquentem, ut ipse sit executor pœnæ amissionis bonorum suorum, licèt de cetero ad aliquas parvas pœnas rectè possit obligare in conscientia ante condemnationem. Garc. *n. 19.* citans Navar. *in Man. c. 23. n. 67.* Molin. *loc. cit. d. 95.* Suar. *to. 5. d. 6. s. 1. n. 10.* Vasq. &c. & sic per verba illa; *ipso jure*, seu ipso facto non censeant ad hoc obligare; in bonis tamen communibus, qualia sunt beneficia, & officia publica, rectè potest delinquentem obligare ad illa dimittenda ante sententiam, cùm illa particulariter dependeant à lege Ecclesiastica seu rep. vel principe, à quibus conferuntur, & sic possint ab iis dari vel auferri, ut placuerit, maximè ex causa, ut apud Garc. *n. 20.* tenent Sylv. Sot. Guttier. Molin. Vivald. & specialiter Henriq. *in sum. l. 13. c. 56. §. 2. lit. T.* ubi: quòd jus ob crimen possit Clericum titulo beneficii habiti, quod tanquam bonum commune pertinet ad dispensationem Ecclesiæ, privare ipso facto absque alia declaratione. Confirmat hanc rationem ex mente horum Auctorum Azor. *loc. cit. q. 3. §. accedit.* ubi: quòd beneficia sint bona Ecclesiæ data clericis sub hac conditione, ut à certis quibusdam delictis se contineant, alioqui beneficia amittant, & nullius valoris sint, quæ circa ea disposuerint. Verùm quòd Canones privantes ipso jure ob delictum sint dicto modo leges conditionales, negant *ibidem* apud Azor. adversarii, id solùm admittentes eorum plures de canonibus privantibus ipso jure beneficio ob factum aliquod, quod omni culpâ va-

euum est, & ideo teneri beneficiatum ab iis privatum beneficio in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam. Quales leges conditionales privantes beneficio ipso jure sunt, dum beneficiatus ducit uxorem, fit religiosus, eligitur in Episcopum, & possessionem Episcopatûs capit &c. Secundò: quòd, si Canones seu Ecclesia in pœnam obligare possit ad dimittenda mox à commisso delicto beneficia, quòd ad hoc ipsum velit obligare in conscientia, satis significet per verba ista: *jure ipso*, vel *ipso facto*. Idque patet ex ipsa eorum vi, & significatione, & subjecta materia. Si enim lex per sola illa verba in pœna excommunicationis, suspensionis, & inhabilitatis censetur obligare ad illam pœnam, seu ad habendum se pro tali v. g. excommunicato, inhabili, ante latam sententiam, non sit ratio, cur id non censeatur per eadem illa verba velle quò ad dimissionem beneficiorum. Garc. *n.* 21. & 22. Tertiò: quòd, si beneficium, quo quis ipso jure privatus est, possit nullâ exspectatâ sententiâ, nec citato possessore, conferri & impetrari ab alio, ut Cardin. *in Clem.* 1. *n.* 15. *de pœnis*. Felin. *in c. ceterum. de rescrip. n.* 24. Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 6. *a.* 10. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 23. & *l.* 11. *q.* 10. *n.* 10. & alii plures apud Garc. *n.* 23. Item Card. de Luca *de benef. d.* 74. *n.* 4. Argumento *Extrav. Ambitiosæ.* & constit. Sixti V. *de habitu & tonsura &c.* contra Lap. *alleg.* 78 *ad.* 4 *quæst.* tenentem requiri ad hoc sententiam declaratoriam privationis: hinc inquam sequi videtur, quòd is, qui titulum ejus amisit ante sententiam, teneatur & illud ante sententiam relinquere proviso de illo. Garc. *à n.* 23. Unde etiam is ait *n.* 35. saltem tunc non admittendam sententiam contrariam de retinendo usque ad sententiam, ubi beneficium tanquam vacans per privationem ipso jure esset alteri collatum. Neque ex his infertur, quòd Clericus dimittendo beneficium suum cogatur prodere crimen suum; præterquam enim, quòd plures discedentes aliquantùm à rigore hujus sententiæ velint, non esse obligationem dimittendi beneficium ante sententiam, nisi ubi illud notorium esset; præter hoc, inquam, non semper eo ipso, quo quis beneficium deponit, se reum criminis declarat; præsertim cùm diligenter curare possit, ut sibi denuo beneficium, quod facto tantùm, non jure possidet, conferatur, & cum Papa vel Præfecto Cameræ apostolicæ convenire, ut liceat sibi beneficium retinere; imo etiam fructus, vel certam eorum partem, & confirmare denuo resignationem, vel permutationem factam à die patrati criminis. Azor. *l. ult. cit.*

Quæstio 168. *An, quando beneficiatus ob crimen est privatus beneficio ipso jure, valeant, quæ ratione publici muneris & officii, quo fungitur, facit, v. g. dum qui crimen occultum admisit, ob quod ipso jure beneficium amittit, est parochus, & nihilominus absolvit pœnitentes: Canonicus, & eligit; Episcopus, & confert beneficia; an validæ sint istæ absolutiones, electiones, collationes?*

RESpondeo in omnium sententia ea valere. Azor. *loc. cit. q.* 4. Less. *de Justit. l.* 2. *c.* 29. *n.* 64. & 67. Ratio istius ultimata est; quia nisi talia essent valida, sequererur inde in rep. & populo Christiano perturbatio & incommoda maxima; omnes enim tales electiones, præsentationes, collationes, absolutiones, aliæve sententiæ à tali factæ deberent rescindi tanquam invalida. Ratio verò immediata & velut à priori est, ut quidam AA. primæ sententiæ, quòd licèt jus illud prius, quo illam jurisdictionem obtinebant, nempe titulum beneficii amiserit, habeat tamen adhuc jus possidendi & utendi eâ, donec per sententiam Judicis auferatur. Less. *cit. n.* 64. §. *ex his sequitur*: communis verò omnium quòad evitanda dicta incommoda, Ecclesia in hoc casu, nimirum quamdiu delictum occultum, vel certè quamdiu non constat, talem per legem esse privatum, etsi privârit titulo, in quo aliàs ea fundabatur, non tamen adimat jurisdictionem, vel potestatem illam eligendi, conferendi &c. Azor. *loc. cit.* vel potiùs ut Less. *loc. cit. n.* 65. §. *notandum.* ex Abb. Cajet. jus ipsum conferat tunc jurisdictionem extraordinariè ad singulos actus propter bonum commune. Item quòd error communis jus tribuat, & excuset, dummodo tamen beneficium tale aliàs legitimè seu auctoritate Superioris obtentum: quemadmodum & jus civile *l. Barbarius. ff. de offic. prætor.* constituit, ut quidquid facit is, qui magistratus vel Judex communi populi errore censetur, cùm revera non sit, pro rato & firmo habeatur, si ratione muneris & officii, quo fungi videtur, id fecerit. Azor. *loc. cit.* vide de his pluribus Less. *loc. cit. dub.* 8. *per totum.*

Quæstio 169. *In genere, quandonam sit locus privationi beneficii ob delictum?*

1. RESpondeo primò in genere: non esse locum huic privationi, seu non esse imponendam privationem beneficii, nisi in casibus in jure expressis. Garc. *cit. c.* 10. *n.* 20. citans plures. Gonz. *gl.* 15. *n.* 136. citans *c. si qui. de sent. excom. in* 6. qui etiam *n.* 138. subjungit, quòd, quamvis contrarium dicant alii, ut Selv. *p.* 3. *q.* 3. *n.* 2. & 3. Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. benef. n.* 61. *per text. c. satis provisum, dist.* 56. id tamen intelligendum, si exprimatur à jure, aliàs non. Sic enim per latam sententiam super crimine non est quis privatus beneficio, nisi id fuerit expressum in sententia. Paris. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 30. citans *c. qualiter. de accusat.* Bald. *in l. cum fratrem. c. quibus ut indignis.* Rebuff. *in pr. cit. de mod amitt. benef. n.* 64. ac dicens esse communem. Eadem ferè habet Tond. *in qq. benef. p.* 1. *c.* 27. *n.* 23. ubi: quòd, licèt quis fuerit condemnatus ratione delicti, ex quo non venit privandus ipso jure, non carebit suo beneficio, nisi expressè in sententia pœna privationis declarata fuerit; quia sententia est stricti juris; & nihil continet, nisi quod in ea exprimitur. Si verò agatur de crimine, in quo pœna privationis ipso jure irrogatur, sequitur privatio ex sola sententia condemnatoria delicti, quamvis in sententia nihil dictum de privatione: citat pro hoc Campanil. *in divisione juris. rubric. c.* 23. *n.* 121. Hinc nulla condemnatio, quamvis sit ad perpetuos carceres, se extendit ad privationem beneficii; nisi exprimatur. Tond. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n.* 137. citans Feltn. *in c. inquisitionis. n.* 7. *de accus.* Mandos. *de monitoriis. q.* 16. *n.* 1. Ait tamen Garc. *n.* 3. quod, quia non omnia crimina comprehenduntur certâ diffinitione, debebit judex in his quæ similia sunt expressis, in quibus imponitur depositionis pœna, eandem regulam sequi; quia de similibus ad similia procedendum est; citat pro hoc Abb. *in c. at si Clerici. de judic. n.* 34. Duaren. *de benef. l.* 8. *c.* 6. *n.* 6. qui tamen dicant, non debere judicem attendere multùm ad Canones antiquos; quia illi de facili imponebant pœnam depositionis, hinc

2. Respondeo secundò: privationi huic locum non esse, nisi in magno crimine; Auctores immediatè antè cit. Paris. *l.* 1. *q.* 15. *n.* 30. & *l.* 5. *q.* 6. *n.* 58. utroque loco dicens esse communem, & *l.* 3. *q.* 16. *n.* 2. citans pro hoc *c. inventum.* 16. *q.* 7. *c. tua. de pœnis.* & plurimos Auctores; si quidem privatio & amissio beneficii in materia beneficiali dicitur importare pœnam gravissimam, & ordinariam. Card. de Luca. *de benef. d.* 35. *n.* 10. seu dicitur pœna major, quæ in jure ordinaria dicitur assimilata pœnæ mortis in temporalibus; cùm sit mors civilis. Cardin. de Luca. *de benef. d.* 75. *n.* 4.

Quæstio

Quæstio 170. Quandonam locum habeat privatio beneficii ipso jure?

1. RESpondeo primò: nullum crimen, etiam privatione dignum, inducit hanc pœnam privationis ipso jure, nisi ita expressè sit in jure cautum, Pirh. *de concess. præb. n.* 26. Garc. *cit. c.* 10. *n.* 5. citans Felin. *in c.* 2. *de rescrip. n.* 3. Rebuff. *de pacific. poss. n.* 318. Coras. *de benef. p.* 3. *c.* 6. *n.* 12. Suar. *de relig. tr.* 3. *l.* 4 *c.* 58. *n.* 4. Hojed. Henriq. Mand. & plurimos alios. Verúmque hoc est, etiamsi crimen sit atrox, Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 201. ubi: non omnibus delictis atrocibus (qualia reputantur omnia, quæ capitalia sunt; capitalia autem censentur, pro quibus a jure imposita est pœna ultimi supplicii. Lott *ibid. n.* 199. *&* 100. juxta *l.* 2. *ff. de public. judic.* & Menoch. *de arbit. casu* 265. *n.* 3.) eadem est per SS. Canones & constitutiones apostolicas privationis pœna ipso jure indicta, sed aliquibus duntaxat atrocioribus, prout vel sceleris immanitas, vel frequentior lapsus occasionem ita sentiendi legislatori dedit, ut inde nusquam prætendi possit privatio ipso jure ex sola atrocitate, nisi concurrat specialis legis determinatio, quod est regula in omni materia &c.

2. Respondeo secundò: in dubio, dum verba privationis non sunt clara, nunquam præsumitur privatio ipso jure, sed tantùm privatio per sententiam. Gonz. *gl.* 15. *n.* 153. citans Tiraq. *in l. si unquam v. revertatur. à n.* 168. (qui etiam *n.* 136. tradit 76. limitationes hujus regulæ) Gamb. *de off. & pot. leg. l.* 5. *n.* 163. Garc. *cit. n.* 5. citans pro hoc eosdem, quos pro prima responsione citârat. Lott. *loc. cit. n.* 203. Paris. *l.* 14. *q.* 2. *n.* 4. Pirh. *loc. cit.* Porrò casus, in quibus intrat privatio beneficii ipso jure, uti & in quibus intrat privatio solùm per sententiam, vide apud Gonz. *gl.* 15. *ferè per totum.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 18. 17. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 34. Tond. *in qq. benef. p.* 1. *c.* 27. & alios apud Garc. *cit. c.* 10. *n.* 6. de quibus in particulari infrà.

Quæstio 171. Vacatio ipso jure per quæ verba inducatur?

RESpondeo: Illa verba *eoipso* important privationem à lege ipso jure, & latæ sententiæ absque alio ministerio. Gonz. *gl.* 56. *n.* 30. (quamvis autem ibi loquatur de privatione alternativæ, quam incurrit Episcopus; par tamen est ratio de privatione beneficii; cùm ipse Gonz. *gl.* 15. de hac loquens huc remittat) citans pro hoc gl. *in c. quàm sit. v. eoipso. de elect. in* 6. & *ibid.* Franc. *super §. ceterum. n.* 4. Abb. *in c. deligentes. de foro compet. nu.* 8 Tiraq. *in l. si unquam. c. de revoc. donat. v. revertatur. n.* 142. *&c.* Item per verba *hoc ipso.* Gonz. *n.* 32. ex Tiraq. *ubi antè.* Item deficientibus verbis dictis *eo ipso*, vel *hoc ipso* per verba: *privatus existat*: Gonz. *ibid. n.* 33. citans gl. *in c. exstirpanda. de præb. v. privatum.* & *ibid.* Host. & Innoc. &c. quia participium præsentis temporis regulariter pœnam ipso jure inducit. Gonz. *n.* 34. citans Abb. *in c. deligent. num.* 8. gl. *in c. quoniam. v. mucrone percussum. de off. Ordinar.* Corneum. *cons.* 246. *n.* 1. *l.* 3. Tiraq. *ubi antè. à nu.* 32. vide eundem Gonz. *gl.* 15. *n.* 154. ubi remittit ad Felin. *in c. Rodulphus. de rescrip. à n.* 24. ubi de hoc plenissimè.

Quæstio 172. Circa privationem beneficii per sententiam, qualiter ad hanc pœnam procedi possit?

RESpondeo: Cùm sit pœna gravissima & ordinaria, ut dictum, hinc intrat criminalistarum propositio: quòd ad ordinariam pœnam procedi non potest, nisi contra legitimè confessum vel convictum. C. Luca. *de benef. d.* 75. *n.* 4. qui tamen subdit *ibid. nu.* 8. quòd, licèt de stricto jure, quoties agitur de privatione beneficii jam obtenti, requiratur plena & concludens probatio, & non sufficiat aliquem esse judicatum seu diffamatum; cùm id solùm attendatur circa inhabilitatem, vel post positionem ad assequendum. Veruntamen vehemens diffamatio, ob quam apud populum tale delictum habetur pro certo (ut contingit, quando adsunt indicia indubitata) facilè operatur, ut judices, præsertim magna tribunalia, non improbabiliter dilatent arbitrium, & rigorosos juris Cancellos transcendant, potissimum ubi agitur de delictis adeò scandalosis, (agit ibi de defloratione Monialis) sive ubi intrant alia motiva prudentialia. Similia habet *d.* 76. *nu.* 11. ubi, quòd ad consulendum delictis & scandalis, inter maxima: *Ordo est ordinem non servare*: ideòque exorbitans rigor adhibetur, in magnis præsertim tribunalibus, tanquam in casu exemplari juris cancellos aliqualiter transcendendo.

Quæstio 173. Effectus seu executio sententiæ privationis beneficii ob delictum, dum ea aliàs à jure non infertur ipso jure, an & qualiter suspendatur, vel non suspendatur?

1. RESpondeo primò: ab hac sententia tanquam à sententia hominis datur appellatio; sive is ex suppositione criminis notorii puniat. Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 53. citans Felin. *in c. Rodulphus. de rescrip. n.* 37. sive simpliciter declaret factum, ex cujus suppositione lex ipso jure pœnam irrogat. Lott. *n.* 54. citans Abb. *in c. pervenit. de appellat. n.* 6. neque in hoc casu sustinetur appellatio à gravamine legis; cùm lex perpetuò sit justa, & neminem gravet; sed tanquam à gravamine illato per judicem, qui potuit decipi circa factum. Lott. citans Alciat. *in l. si qua pœna.* quocirca interpositâ provocatione, hoc casu suspenditur executio, donec in judicatum sententia transierit. Lott. *num.* 56. quod ubi factum, dicitur sententia sortita suum effectum. Inter ceteros autem modos hunc effectum suspendendi præcipuus ferè est appellatio. Lott. *num.* 68. etiam temeraria, juxta Bald. modò valida sit, id est, non peccet in forma, neque sit prohibita; qualiter in pluribus casibus ea prohibetur vel à lege, vel à rescripto Principis. Lott. *à n.* 69.

2. Respondeo secundò: In hoc casu prohibitæ appellationis, hac non obstante, procedi potest ad executionem, modò tamen illud jure sit liquidum, & nullo modo turbidum; cessante enim, aut turbidâ hac prohibitione appellationis, tenetur judex deferre appellationi. Lott. *à nu.* 74. & si is spretâ appellatione nitatur exequi tanquam destitutus auctoritate, non intelligitur proced. ut judex, sed ut privatus; cui proinde privatim & de facto resisti potest. Lott. *n.* 76. citans Felin. *in c. si quando. de off. deleg. n.* 2. Innoc. *ibid. v. resistere.* Lancellot. *de attentat. appelland. ampliat.* 20. *n.* 1. modò agatur de judicio irretractabili & irreparabili. Lott. *n.* 77. citans Felin. *ubi ante.* Bald. *in l. ab executione. c. quorum appellat. non recip.* Contra facultatem tamen istam resistendi de facto sufficit velamen justitiæ. Lott. *nu.* 78. citans Bart. *in l. prohibitum. c. de jure fisci. num.* 6. neque admittitur illa resistentia de facto, nisi pro tuenda persona, non autem pro tuenda re vel possessione, ità ut in articulo immissionis in possessionem resistentia illa sit impertinens, & à jure reprobata. Lott. *nu.* 29. citans Bart. *ubi antè.* Porrò quæ hic dicta de appellatione, quòd ea suspendat executionem, locum etiam habent in casu supplicationis aut recursûs, ubicunque supplicatio vel recursus succedit loco appellationis. Lott. *n.* 80. citans Bero. *cons.* 113. *n.* 8. *vol.* 3. Lancell. *de attent. p.* 2. *c.* 19. *n.* 33. aliàs secus; regulariter enim prohibita non impeditur executio prætextu aut supplicationis, aut recursûs aut revisionis. Lott. *à n.* 81. citans Lancell. *ubi antè n.* 19. *&* 16. Menoch. *de arbit. q.* 70. *n.* 23. sicut nec nullitatis, aut extraordinarii remedii restitutionis in integrum deductio executionem suspendit, ubicunque deducitur judicatum ex tribus conformibus, aut ex duabus; ubi id statuto speciali inductum. Lott. *à nu.* 83. qualiter autem excipi possit à tribus vel duabus conformibus, & facultas sit dicendi de nullitate, vide eundem Lott. fusè. *à n.* 94.

Quæstio 174. An, si Episcopus vel alter judex competens propter delictum non tantùm atrox, sed grave, pro quo beneficiatus veniat deponendus, seu privandus, in eum ferat sententiam depositionis ad juris præscriptum, an illico vacet beneficium, & quæ in ordine ad hunc effectum spectanda in dicta sententia verborum forma?

1. RЕspondeo ad primum affirmativè. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 42. citans Abb. *in c. tua. de pœn. nu.* 3. & 4. Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. benef. n.* 61. Neque obstat, quòd etiam in iis criminibus, pro quibus sic statutum, admittatur talis depositus, seu sententiatus ad correctionem, juxta idem *c. cum non ab homine:* nam id non implicat suspensionem executionis privationis beneficii; sed solùm abnegationem potestatis laici judicis, ne is contra illum tanquam rejectum à foro Ecclesiæ in suum forum, procedat; quæ rejectio non contingit aliter, quàm per actualem degradationem, juxta cit. *c. cùm non ab homine.* Lott. *loc. cit. n.* 44.

2. Respondeo ad secundum: Nil refert sub qua forma concipiatur sententia illa; perinde enim est, sive fiat per verbum *privamus*, sive per verbum *deponimus*, sive per verbum *suspendimus in perpetuum.* Lott. *ibid n.* 43. citans Butrio in *c. at si clericus.*

Quæstio 175. Qualiter procedendum à judice Ecclesiastico contra beneficiatum in eo condemnando pro delicto, pro quo depositionis pœna à Canone non est jussa seu statuta, sed in ejus arbitrio posita?

RЕspondeo, cùm de puniendo delicto simpliciter agitur, beneficiato legitimè convicto, concipienda est sententia (si id exigat qualitas criminis) super hoc articulo privationis, aut explicitè, aut implicitè pronunciando super depositione, eò quòd, licèt pœna hæc immineat pro quocunque grandi delicto, ut Abb. Rebuff. &c. suprà citati: Neque, ut ait Lott. *l.* 3. *q.* 33. *nu.* 48. est, qui illud in dubium revocet, ut de homicidio &c. non censebitur tamen illata, quantumcunque etiam jussa sit inferri à jure per sententiam, si id in ea non expressum, juxta dicta paulò supra. Lott. *loc. cit. n.* 50. Felin. *in c. inquisitionis. de accusat. n.* 7. Rebuff. *in pr. tit. de modo amit. n.* 64. Lamb. *de jurep. p.* 1. *d.* 2. *q.* 6. *a.* 9. *nu.* 1. Zerol. *in pr. p.* 1. *v. privatio.* §. 1. Gutier. *qq. can. l.* 2. *c.* 2. *n.* 29. Paris. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 29. & alii citati à Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 98. sic Rota *in Faventina. de anno* 1543. consuluit referente eodem Garc. *n.* 99. quòd condemnatus de homicidio, ex quo in sententia non erat posita, seu expressa privatio beneficiorum antea obtentorum, etiam post talem sententiam non erat privatus jure sibi in illo beneficio ante condemnationem homicidii competenti. Neque ex *l.* 1. *ff. ad turpill.* ubi: *Si autem pronunciaverit calumniatus, & condemnavit eum, & quamvis nihil de pœna subjecerit, tamen juris potestas adversus eum exercebitur, &c.* inferre licebit contrarium, nempe quòd in pœna infligenda per sententiam damnatus de crimine, de quo jure meretur privationem, eo ipso privatus sit beneficio, licèt in sententia nihil exprimatur: Nam id intelligendum, dum crimen tale, cui à lege ipso jure statuta talis expressè pœna, v. g. privationis; utpote in quo casu judex non privat per sententiam, sed declarat delictum commissum, & sequitur mox pœna privationis à jure, etiamsi in hac sententia non exprimatur talis pœna incursa, juxta dicta supra ex Felin. *in c. Rodolph. de rescript.* non autem quando lex non privat ipso jure, sed mandat privari, seu imponit pœnam per sententiam, in quo casu ipse judex privat, & licet factum notorium sit, semper opus est hac sententiâ judicis, quâ irrogetur ab eo privatio; ita ut si in hoc casu, vel etiam ubi condemnat simpliciter de crimine aliàs digno hac pœnâ privationis, in jure fortè non expressè jussâ inferri hæc pœna privationis; etsi de ea in sententia mentio non fiat, mox sequatur, absque eo, quòd opus sit novâ sententiâ privationis, sivè qua pœna privationis expressè imponatur; quasi in executionem istius sententiæ condemnatoriæ simpliciter & generaliter latæ super crimine, quod ultimum voluit Innoc. *in c. postulasti. de foro competente.* apud Garc. *loc. cit. nu.* 104. Neque audiendus est hic Garc. dum. *n.* 105. & 106. ait, videri posse conciliari has sententias dicendo; quòd dum judex simpliciter tantùm pronunciaret absque ulla addita pœna super delicto digno privari, v. g. dicendo: *condemno te de tali crimine:* vel *declaro te tale crimen admisisse*; sequatur seu inducatur dicta pœna privationis; non verò sequatur ea, si de crimine digno privari, non tamen actu ipso inducente privationem, condemnet, aliquam pœnam irrogando, absque eo, quòd de hac pœna privationis mentionem faciat in sententia. Multò minùs audiendus est, sed ab eo cavendum, ut ait Lott. *loc. cit. n.* 58. dum ex suo tradit in hoc postremo casu, dum nimirum judex super tali delicto digno privari pronunciat, etiam imponendo aliam pœnam, induci privationem, etsi de eo mentio nulla facta in sententia; dum delictum est tale, quod inducit irregularitatem, v. g. homicidium, eò quòd tunc, quia talis irregularis est inhabilis, non potest remanere cum beneficiis, privatio non tam sit in pœnam, quàm ratione inhabilitatis: Nam, ut ait Lott. ex Molin. *de just. & jure. d.* 78. *nu.* 2. (quem aliàs pro se citat Garc.) irregularitas hujusmodi inducit quidem incapacitatem pro obtinendis in futurum beneficiis, non tamen pro retinendis obtentis; sed ad summum exigat talem privandum. Similiter neque obstat, quòd, cùm ab hujusmodi gravioribus delictis separari nequit infamia, canonizato per sententiam delicto, satis inde colligatur mens juris, ne Superior Ecclesiasticus patiatur hujusmodi infamem beneficio Ecclesiastico potiri, sed ut, quemadmodum præveniens infamia eum ab illo obtinendo arcet, ita superveniens eundem ab obtento dejiciat. Lott. *à n.* 59. Nam hæc omnia procedunt non nisi ex supposito, si feratur in talem sententia, per quam fiat hujusmodi remotio à beneficio, seu applicetur ei pœna privationis; ita tamen ut interim dum ea non applicatur, is licitè beneficium retinet, & sic expectatur, quòd renunciet, vel deponatur, & sic tota vis in hoc articulo privationis attribuatur sententiæ. Lott. *à n.* 64. citans pro hoc Innoc. *in c. cum nostris. de concess. prebend. n.* 1. Abb. *ibidem n.* 22. Bald. *in l.* 2. §. *miles. n.* 2. *ff. de his, qui not. infam.* Farinac. &c. Portò qualiter procedendum, dum agitur de incorrigibilitate, vide de hoc Lott. *loc. cit. à n.* 79.

Quæstio 176. An, & qualiter à judice laico procedi possit, ad, vel circa pœnam hanc privationis: & si is in eo negotio processerit, qualiter se gerere debeat Episcopus?

1. RЕspondeo primò in genere: Nihil omnino in & circa hoc posse nec quoad cognitionem, nec quoad condemnationem, judicem laicum; nam cognitio de quibuscunque delictis Clericorum ita competit magistratui Ecclesiastico, ut nihil prorsus in ea sibi vendicare possit magistratus civilis seu sæcularis. Constat idipsum non tantùm ex SS. Canonibus, omnem hac in parte magistratui sæculari potestatem negantibus, ut *c. at si clerici. c. cùm ab homine. de judic.* sed etiam ita receptum à catholicis scriptoribus, ut nequeat in dubium revocari, nisi negando aliquod principium fidei. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 1. & 2. ex Suar. *in Clyp. fid. cathol. l.* 5. *c.* 15. *nu.* 1. Nec obstat constitutio Justiniani, quæ est *novella* 83. ubi insinuari videtur jure cæsareo, sic quondam statutum, ut pro criminibus Ecclesiasticis; putà simonia, perjurio, sacrilegio adirent Episcopus, pro aliis civilibus, v. g. homicidio, furto, cognitio ad sæculares pertineret; nam præterquam quòd ea constitutio, ut Suar. *loc. cit. nu.* 7. fuerit correcta & revocata, per jura canonica, sed & per constitutionem Friderici *in auth. statuimus. c. de Episcopis & clericis.* quin & à principio nulla, utpote contra jus Divinum, & constitutiones piorum

princi-

principum prædecessorum Justiniani ad favorem Ecclesiæ promulgatam, atque ita effectas irrevocabiles, ostendit Lott. à n. 5. non fuisse constitutionem universalem, sed privilegium, seu pragmaticam quandam editam per Justinianum ad petitionem Menuæ Patriarchæ Constantinopol. ne pro defectu judicum Ecclesiasticorum non callentium jus civile crimina clericorum manerent impunita. Et sic Justinianum per hoc nihil egisse contra jus divinum, vel etiam statuta suorum prædecessorum; dum facultas ista in cognoscendo judicum sæcularium jam non profluecet à Justiniano, nisi cooperante, sed & ex postulante id Patriarchâ, adeoque nec in minimo per hoc labefactata potestas Ecclesiæ, ut Suar. *loc. cit.* juxta *c.* 1. 2. 3. 4. *&c. causa* 11. *q.* 1. Lott. *n.* 6.

2. Quin nec respectu cujusvis criminis ulla, prætendi potest in contrarium consuetudo, utpote nullius momenti, & tanquam repugnans non tantùm SS. Canonibus, sed & juri divino; quo clerici, veluti qui res sunt spiritualis, & ex toto corpus & animam dederunt in servitutem & sortem Christi, ut dicitur *cap. clericus. cum duobus sequentibus* 12. *q.* 1. eximuntur ab hac potestate sæculari, & solius Papæ & constitutionum Ecclesiastic. judicio subsunt. Lott. *à n.* 9. Unde jam etiam talis consuetudo nullum ex quocunque tempore, aut Papæ conniventia robur sumere potest; quò minùs dicatur merus abusus, & censeatur ab Ecclesia condemnata. Lott. *n.* 12. Sed & frustra prætenditur immemorialitas; nam licèt aliàs justificatâ immemoriali, allegari potest privilegium Apostolicum, nec dubitari potest, utcunque tandem hæc clericorum prærogativa proficiscatur ex divino præcepto, non criminali, aut judiciali, quod sublatum videri posset, sed ex morali (quod, ut Card. *in c. perpendimus. de sentent. excommunic. in* 6. Felin. *in c.* 2. *de major.* & *ibidem n.* 2. *juxta c. Si imperator, dist.* 96. Papa in totum tollere nequit, ita ut leges humanæ super hoc latæ censeantur juris divini declarativæ, non autem novi alicujus juris inductivæ, juxta Trid. *sess.* 24. *c.* 20. Lott. *n.* 15.) quin ea aliquatenus possit elidi ex privilegio Papæ, ex causa justissima concedentis alicui principi, ut de certis delictis clericorum, putà, majestatis, falsæ monetæ, vis publicæ &c. (quæ propterea sunt crimina privilegiata) per suos judices cognoscat. Lott. *à nu.* 16. Difficultas tamen est in hac immemoriali justificanda; tum propter incapacitatem personæ, in qua non potest initiari aliqua possessio, & consequenter aliqua præscriptio, juxta dicta aliàs. Lott. *n.* 17. tum propter defectum quadragenariæ, quæ basis & est fundamentum immemorialitatis, ut Lott. *hic. n.* 18. & *l.* 1. *q.* 24. *n.* 226. hæc enim propter naturam materiæ subjectæ probatu est impossibilis, ex quo singulis annis interrumpitur per publicationem constitutionis Apostolicæ, quæ legitur in die cœnæ Domini. Lott. *nu.* 19. citans Felin. *in c. cùm non liceat. de præsumpt. nu.* 12. hinc jam

3. Respondeo secundò: Si tamen judici laico quoad hoc datum indultum pontificium, & is ex eo (citra illud enim nihil agit, ut ex jam dictis constat, & insuper gravissimis subjacet pœnis) per sententiam suam condemnet clericum de crimine, pro quo de jure sit actualiter degradandus (idem videtur de depositione, seu privatione beneficii, quamvis Lott. n. 31. ex Barbos. *in collect. ad c.* 1. §. *ult. de homicidio in* 6. dicat, quòd pœna dispositionis à dignitate vel beneficio, quæ in citato textu ipso jure imponitur clerico assassinio, nihil commune habeat cum degradatione actuali) adhuc nihil fit; quin implorari insuper pro actuali degradatione debeat Episcopus, & is ad eam devenire, cùm laicus aliter in hoc casu habitu indulti Apostolici non intelligatur processisse vel judicâsse, quàm uti delegatus Apostolicus & non suâ, sed delegantis dicatur usus jurisdictione; ac ita timeri non possit læsio libertatis Ecclesiasticæ. Lott. *à nu.* 20. citans Card. *in c. perpendimus. de sentent. excom. n.* 8. Felin. *in c.* 2. *de major.* & *obedien. n.* 3. Aufret. *in repet. c.* 1. *de offic. Ordinar. q.* 4. *n.* 6. *&c.*

4. Respondeo tertiò: Debebit autem tunc Episcopus requisitus pro degradatione (idem est de privatione) expendere priùs, qualiter se illud factum judicis habuerit, nempe perfecto & examinato processu, per quem sibi priùs constet de privilegio seu indulto Apostolico, tanquam fundamento jurisdictionis in actis registrato (uti hoc hunc in finem præinseri processui necesse est) num tale ceverà existat, an duret, num excessum in ejus usu, tam circa validitatem, quàm justitiam. Lott. *à n.* 23. ex Carolo de Grassis. *de effect. cleric. effectu* 1. *nu.* 34. & si hia minimè aut leviter solùm perpensis judex Ecclesiasticus procederet ad degradationem, utique graviter erraret: nam

5. Respondeo quartò: Præscindendo à tali privilegio, cùm processus per judicem laicum confectus sit omnino nullus, quantumcunquè exhibeatur, non potest in eo confingi aliqua justificatio delicti; super qua valeat judex Ecclesiasticus suum judicium firmare, juxta expressum textum *c. at si clerici.* Lott. *n.* 26. idque etiamsi supponeretur clericum fuisse deprehensum in flagranti crimine, juxta *c. cùm non ab homine. de judic.* Lott. *nu.* 27. Quamvis enim illa deprehensio excuset judicem, quò minus, si deprehensum detineat, incurrat censuras, juxta *c. nuper. de sentent. excom.* Lott. *n.* 28. nihil tamen tribuit laico potestatis, utpote cujus jurisdictio in delicta clericorum non est prorogabilis; etiam in eo, quòd clericus ipse in eam consentiat, aut neget se clericum, vel profiteatur etiam se laicum, Lott. *n.* 29. citans Bald. *in c. si qua per calumniam. c. de Episcopis & cleric. n.* 5. Pacian. *de probat. p.* 2. *c.* 34. *n.* 74. Jo. Andr. *in c. si judex laicus. de sentent. excomm. in* 6. *in principio.*

Quæstio 177. *An, & qualiter privationem hanc infligere valeat Vicarius?*

Respondeo: Vicarium generalem Episcopi non posse absque speciali mandato Episcopi procedere ad hanc pœnam privationis infligendam. C. Luca. *de benef. d.* 11. *n.* 4.

Quæstio 178. *An inducatur vacatio beneficii per sententiam privationis nullam, & qualiter procedat exceptio nullitatis, & notoriæ injustitiæ?*

1. Respondeo ad primum negativè, Pauf. *l.* 1. *q.* 7. *n.* 72. quia, quod nullum est, nullum præbet impedimentum. *c. illud. de surrepat.*

2. Respondeo ad secundum primò: eum, qui renunciavit appellationi, non censeri hoc ipso renunciâsse facultati dicendi de nullitate. Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 94. ex Bald. *in l. unic. c. ne una eademque causa provocare lic.* §. *ult. n.* 9.

3. Secundò: deductio nullitatis non suspendit executionem, ubicunque deducitur judicatum ex tribus conformibus, juxta *Clem. ut calumniis. de re judicata.* Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 83. Et sic, dum in hoc casu trium conformium rescribitur super causa gravaminis vel nullitatis, vel restitutionis in integrum, non rescribitur aliter, quàm cum clausula: *parito judicato*: cujus vis adæquata est dictæ *clem.* ut nimirum non audiatur sententiam passus, donec perfectè sit paritum judicato; sic enim rescriptum conceptum dicitur conditionale, ita ut illi, cui rescribitur, non acquiratur jurisdictio, nisi purificatâ hac conditione, seu *parito judicato.* Lott. *n.* 127. citans Socin. senior. *cons.* 99. *n.* 10. *l.* 3. Put. *decis.* 419. *per tot. l.* 1. Neque solet hæc clausula omitti, etiamsi processum fuerit per contradictas, nisi in continenti possit doceri ex iisdem actis de nullitate. Lott. *n.* 128. juxta decis. Rotæ. 256. *n.* 1. apud Veral. contra Staphil. *de lit. just.* §. *quando petitur commissio n.* 10. Importatque dicta clausula necessitatem restitutionis fructuum, & solvendi expensas. Lott. *n.* 130. quem vide. Unde jam, cùm excipitur de tribus conformibus ad effectum promovendi calumniam in adhuc provocante, aut dicente de nullitate, vel etiam implorante extraordinarium remedium restitutionis in integrum, hoc unum solum disquiritur: nempe, an existent verè tres conformes. Lott. *n.* 104.

n. 104. Hanc autem conformitatem metimur ab identitate subjecti, super quo pronunciatum est, ut Gl. *in cit. Clem. V. tres.* Lott. *cit. n.* 104. Quamvis circa idipsum sententiæ sint dividuæ, veluti, si non conveniant in articulo condemnationis ad expensas, ita ut tunc in ea parte, in qua sunt difformes, excludatur, vel suspendatur judicatum, ut Cravetta *cons.* 163. *n.* 4. Menoch. *cons.* 145. Lott. *n.* 105. In altera verò parte sustineri possit conformitas ad effectum dictæ *clement.* & sint exequibiles, ut Gloss. *cit. v. alicujus ex iis.* Cravetta *cons.* 183. *n.* 2. Covar. *qq. prac. c.* 25. *n.* 6. Surd. *cons.* 27. *n.* 11. Lott. *n.* 106. Neque pro constituenda hac conformitate ita adhærendum verbis, ut non magis attendatur convenientia sententiarum in substantialibus. Lott. *n.* 107. citans Socin. Jun. *cons.* 74. *n.* 1. & 2. *l.* 2. *thesauri*, & aliquot Rotæ decisiones. Proceduque dicta *Clem.* etiam in tribus conformibus, una difformi seu contrariâ sententiâ interpolatis; Neque enim requiritur ut dictæ tres conformes immediatè nullâ intermediâ contrariâ sibi succedant. Lott. *n.* 180. citans Covar. *ubi ante n.* 3.

4. Nihilominus elideretur in excipiente de nullitate post tres conformes dicta præsumptio calumniæ, & consequenter suspenderetur executio, si proponeretur nullitas ex jurisdictionis defectu. Lott. *n.* 109. citans Gig. *de pension. q. ult. n.* 20. Covar. *ubi ante. n.* 4. Bacbat. *cons.* 44. *nu.* 1. Menoch. *cons.* 345. modò manifestus sit hic defectus; aliàs enim non admitteretur ejus deductio, nisi post executionem confirmatam. Lott. *a n.* 110. Estque id ipsum speciale in hac nullitate proveniente ex defectu hujus jurisdictionis nullatenus trahendum ad alias nullitates. Lott. *n.* 111. & 112. juxta Gl. *in cit. Clem. V. non obstante*; ratio hujus singularitatis est, quòd hujus nullitatis exceptio potius concernat publicam, quam privatam utilitatem. Lott. *n.* 113. ex Anchar. *in cit. Clem. n.* 7. quæ ideo etiam non cadit sub dispositione rejiciente nullitates in genere. Lott. *n.* 114. citans Vant. *de nullitat. ex defectu jurisdictionis. n.* 3. & 4. Guttier. *in pract. qq. civil. l.* 1. *q.* 96. *n.* 8. Menoch. *cons.* 2. *n.* 152. Nec venit sub commissione sanatoria, quæ nullo modo pro ea datur. Lott. *cit. n.* 14. citans Staphil. *de lit. just. sect. commissio an detur super validitate process.* Sarnen. *in compendio utriusque sign. n.* 74. Facilius autem rejicitur nullitas, si quæ objiceretur non contra posteriorem sententiam, sed contra priorem confirmatam, parte non opponente, per duas sequentes. Lott. *n.* 116. citans Alex. *cons.* 111. *nu.* 5. *vol.* 5. Felin. *in c. eam quæ. de sent. & re judic. nu.* 2. Idque etiamsi proponatur seu objiciatur nullitas ex defectu jurisdictionis. Lott. *n.* 117. Dum autem quæritur de facto, an sit oppositum, non sufficit oppositio facta in genere ex clausula nullitatis; sed necessarium est, ut clausula hæc fuerit ad speciem deducta. Lott. *n.* 118. De cætero tamen admitteretur exceptio nullitatis cujuscunque, modo resultaret in actis, si executio esset irretractabilis. Lott. *n.* 119. citans Paul. de Eleazar. & Anchar. *in cit. Clem. calumniis.* Guidon. Papam. *decis.* 579. *n.* 4.

5. Pari quoque modo amitteretur exceptio notoriæ injustitiæ; licèt enim hæc diversum quid sit à nullitate, etiamsi resultaret ex iisdem actis, nisi sententia se referat ad ipsa acta; illi tamen ad hunc effectum impediendi executionem æquiparatur. Lott. *n.* 120. & 122. modò tamen ea verè sit notoria: sententia, enim, cùm præsumatur ritè & rectè lata, adeòque justa, prout de jure fieri debuit; ut Gl. *in authent. generaliter. v. injustè. de Episc. & cleric.* Menoch. *cons.* 110. *n.* 6. cum communi, is, qui se fundat super hujusmodi judicato, non debet probare justitiam, sed qui excipit, debet demonstrare hanc notorietatem injustitiæ, ita ut non possit ne quidem subtiliter disputando vitium obfuscari, sive referatur ad injustitiam, sive ad nullitatem. Lott. *à n.* 122. Et hæc quidem cum toto rigore *cit. Clement.* ubicunque extant tres conformes; de cætero

6. Respondeo ad secundum tertiò: Dum deducitur judicatum ex duabus tantùm conformibus, aliquantò mitiùs proceditur; nam licèt prosequetur executio, non tamen rescribitur cum dicta clausula: *parito judicato*, suspensivâ jurisdictionis; de qua sub initium responsionis præcedentis. Lott. *a n.* 132. Multoque minùs id fit, dum in hoc casu duarum conformium imploratur remedium extraordinarium; de quo *quæst. seq.* Et videtur idem in hoc casu dicendum de exceptione nullitatis, quod de petita restitutione in integrum in hoc casu dicetur *quæst. seq.* Licèt autem Lott. *n.* 84. dicat, idem esse in hoc casu duarum conformium, ubi ex statuto vel jure speciali hoc inductum, ut nimirum duæ illæ habeant vim trium, adeoque & in hoc casu militet dispositio *cit. Clement.* nimirum quòd nec agi, nec excipi possit de nullitate, nisi priùs facta executione. Lott. *n.* 84. *juncto n.* 88. & *seq.* Subdit tamen idem Lott. *n.* 92. non satis videri perceptibile, qualiter in duabus tantùm conformibus militet dicta dispositio, cùm tanta, adeóque urgens suspicio calumniæ non sit contra excipientem de nullitate, qui unâ vel alterâ sententiâ succumbit, quàm qui tribus conformibus; neque ut Lott. *n.* 102. in diluenda hac præsumptione par sit ratio, dum in casu trium conformium hæc præsumptio calumniæ est juris & de jure; (in *cit.* enim *Clement.* hoc supponitur, & super supposito disponitur) in secundo verò casu duarum conformium est simplex præsumptio juris, proindeque illa prior præsumptio vix manifestatâ veritate in contrarium, credibilis est; posterior verò contrariæ probationi cedit, ut Menoch. *de præsumpt. l.* 1. *q.* 3. Lott. *n.* 103.

Quæstio 179. *An, & qualiter privatus ob delictum restituendus sit, juvarique possit remedio restitutionis in integrum?*

1. RESpondeo primò: Privatus ipso jure ob delictum ipso jure non est restituendus in hoc sensu, quòd ei spoliato aliunde non competat actio spolii, nec debeat restitui ad beneficium. Paris. *l.* 13. *q.* 5. *n.* 138. Quippe communis est sententia, quòd is, qui possidere ampliùs nequit beneficium, non secus ac ei, qui possidere non potuit, v. g. laico, danda non sit ad illud restitutio; cùm clarè & notoriè constet de jure non potentis, & frustra tractatur de possessione illius, qui possidere non potuit, aut amplius non potest, Paris. *ibidem n.* 123. citans pro hoc plures, & id pluribus exemplificans, *a n.* 125. ut in intruso, in simoniaco, hæretico, &c. ac demum subjungens *n.* 179. id procedere, seu spoliatum non esse restituendum ad beneficium, ubi constat notoriè de defectu proprietatis, pro quo citat Cravet. *cons.* 790. *n.* 8. Menoch. *de remed. recup. possess. remedio* 5. *n.* 438. Mascard. *de probation. conclus.* 326. Econtra, ubi spoliatus non est ipso jure privatus ob delictum, potest restitui; sive crimina, quæ non privant ipso jure, non impediunt restitutionem. Paris. *loc. cit. n.* 40. citans Abb. *in c. item cum. de restit. spol. n.* 3.

2. Respondeo secundò: Justè privatus ob delictum, si postea restituatur, porrigitur hæc restitutio ad beneficium, ubi beneficium interim alteri collatum non est; aliàs secus, quia hæc restitutio est gratiosa, inter quam & restitutionem justitiæ est maxima differentia. Paris. *l.* 3. *q.* 7. *n.* 42. citans Bald. *in c. constituntus. de rescript.* Gemin. *in c. quamvis. eodem tit.* Abb. *in c. ex tua. de cleric. non resident.*

3. Respondeo tertiò: privatus injustè (intellige, quia delictum non merebatur tantam pœnam, vel hæc inflicta contra juris præscriptum, aut etiam penitus innocenti) debetur restitutio in integrum; hoc est ad beneficium & omnia, quæ priùs tanquam annexa ad beneficium habebat; putà ad stallum in choro, ad præbendam, dum canonicus est, ad jurisdictionem, si quæ beneficio annexa; Et hæc, etiamsi beneficium jam collatum alteri, quia hæc est restitutio justitiæ, in qua valet communis regula, tantum restitutio in integrum restituit, quantum læsio abstulit.

lit. *l. ult. ff. de restitut. in integ.* & restitutio in integrum justitiæ aufert jus alteri quæsitum, etiam plenè & perfectè, Parif. *loc. cit. n.* 46. citans Paul. de Castrop. *ad l. gallus ff. de liber. & posthum. n.* 14. Et hæc juxta ea, quæ tradit Parif. *cit. q.* 7. *à n.* 43. & 75. de restitutione in integrum minoris resignantis graviter in hac resignatione læsi.

4. Respondeo quartò: Imploratio restitutionis in integrum non suspendit executionem, dum judicatum deducitur ex tribus conformibus, sed intrat dispositio *cit. Clem. ut Calumniæ.* & solet rescribi cum clausula: *parito judicato*, secundùm dicta paulò ante de exceptione nullitatis. Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 83. 127. 133. ubi verò non sunt tres conformes (etiamsi aliàs ex statuto, vel alio jure singulari simpliciter esset remota seu prohibita appellatio, vel etiam facultas dicendi de nullitate, quia ista sunt remedia diversa, quibus subvenitur victo; sublato autem uno non censetur sublatum aliud. Lott. *loc. cit. n.* 134. citans Imol. *in cit. Clem. n.* 7. Oldr. *de restitut. in integrum. q.* 75. *nu.* 31.) suspenditur executio, & non rescribitur cum dicta clausula: *parito judicato*; ubi fuit præventum in petenda restitutione in integrum (idque etiamsi causa restitutionis sit turbida. Lott. *nu.* 136. Gabr. *de execut. rei judicat. conclus.* 1. *n.* 17. *&c.*) secùs, si præventum in exequendo; tunc enim præservatur executio, & rescribitur cum dicta clausula. Lott. *n.* 135. dicens, si observari in signatura. Ut autem dicatur in hac petitione restitutionis præventum, sufficit eam petitam esse. Lott. *n.* 137. citans Oldr. *ubi antè, q.* 42. *n.* 1. sicut è contra, ut dicatur præventum in executione, sufficit eam esse petitam, Lott. *n.* 138. citans Cæsar. de Grassis. *decis.* 20. *n.* 14. *post decis.* 277. *l.* 2. *&c.* cum hoc tamen discrimine, ut in petenda executione non sufficiat simplex petitio, sed requiratur illius admissio per decretum judicis; etiamsi non fuerit deventum ad ejusdem decreti executionem per actum extrinsecum, id est, per relationem executorialium; exinde enim, ubi nimirum judex decrevit executionem, dicitur inchoata executio, ut prætextu restitutionis non possit illius cursus deinceps impediri. Lott. *n.* 139. & 140. citans aliquot Rotæ decisiones. E contra in petenda restitutione, ut dicatur prævantum, sufficit simplex petitio ipsius victi, per solennem tamen libellum coram eodemmet judice, qui sententiam tulit, etiamsi is sit delegatus: quamvis enim delegatus non possit restituere, ut Oldr. *loc. cit. q.* 32. *à n.* 139. tum tamen libellus implicat emissionem ad principem aut alium Superiorem, qui potest restituere; satis dicitur hic præventum in petendo; cùm id sufficiat pro introductione causæ, juxta Oldr. *loc. cit. n.* 142. Abb. *in c.* 2. *de offic. delegat. n.* 3. Lott. *n.* 141. & 142. De cetero, ubi ageretur de restitutione ad effectum impediendi executionem obligationis cameralis; cùm hæc æqoipolleat tribus conformibus, intrat pro rejectione causæ, restitutionis dispositio. *cit. Clem.* & , si in vim illius decernatur executio, necessariò consequitur, inchoatam esse executionem, & sic sustineri potest, per præventionem in petenda restitutione in integrum non impediri executionem obligationis cameralis. Lott. *n.* 144. Porrò si quando signatura rescribat cum supradicta clausula: *parito judicato.* vel alia præservativa executionis, sed modificata arbitrio Rotæ, modificatio hæc operetur, ut victus possit audiri in deducenda nullitate, vel injustitia, & tantisper, ut audiatur, suspenditur executio; cùm eadem æquitatis ratio emolliens rigorem juris in aperiendo audientiam contra judicatam suadeat, & sic inhiberi executionem judicati. Lott. *n.* 146. & 147. Si tamen nihil doceat, unde efformetur læsio, (quæ est fundamentum restitutionis) illicò contra victum emergit præsumptio calumniæ. Lott. *à n.* 148. dicens, in hoc fundari stylum palatii, ne pronuncietur in articulo restitutionis expressè, sed tacitè; nempe si constet de causis restitutionis, aut ex injustitia, aut ex nullitate sententia revocetur, perinde, ac si appellatum esset, aut dictum de nullitate; sin secus, procedatur per eundem judicem, cui commissa est causa restitutionis. Atque ita, dum Papa mandat cognosci, non perimit judicatum aut actionem, quæ ex eo descendit; sed simpliciter suspendit effectum; adeòque non derogat regulæ de jure quæsito non tollendo. Sicut autem judex compertâ læsione, revocat sententiam, & non est locus dictæ regulæ, eò quòd tunc non potest videri judicatum; sic, si advertit cessare hanc læsionem, ne videatur præjudicatum juri quæsito ex judicato, illud simpliciter exequitur. Lott. *à n.* 151. Denique commissâ restitutione lis perpetuò redintegratur, reponiturque in eo statu, in quo erat ante judicatum. *l.* 1. *c. de restitut. in integ.* Lott. *à n.* 154.

Neque enim is, cui non est limitatum arbitrium, præcipuè si magistratus supremus est, censetur magis constitutus executor judicati, quàm cognitor; & sic in supremis tribunalibus magis spectatur æquitas in suspendenda executione, quàm rigor juris in exequendo judicatum in aliis tribunalibus, ubicunque detegitur injustitia. Lott. *à n.* 155. subjungens, sic servare Rotam, dum sententias extra eam latas non exequitur, nisi excussâ earum justitiâ: passimque eas qualescunque revocat, detectâ injustitiâ, sive ea nota sit, sive non. Et meritò, ut idem subjungit *n.* 159. quia læsio excludit præsumptionem calumniæ; hac autem præsumptione remotâ nihil est, quin debeat suspendi executio judicati, juxta *L. unicam. c. de integrum restitut.* ne quid novi fiat; est enim restitutio actus suspensivus.

Quæstio 180. *Qualiter resolvatur vis omnis judicati quòad præsentem materiam privationis beneficii?*

1. Respondeo resolvi vim omnem judicati, primò, dum sententia lata fuit in contumaciam pro aliquo delicto, comparente nimirum reo infra annum, & docente de sua contumacia, Lott. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 163. citans Farinac. *conf.* 14. *n.* 6. *juxta textum l.* 1. *§. ult. ff. requirend. reis.* sententia enim hujusmodi, cùm magis videatur lata propter contumaciam, quàm ob delictum; hac contumaciâ purgatâ, evanescit omnis sententiæ effectus. Lott. *n.* 165. citans Felin. *in c. ex literis. de constitut. n.* 19. Alciat. *de præsumpt. reg.* 3. *præsumpt.* 22. Farinac. *criminal. qq. q.* 11. *n.* 90. *&c.* Si verò patiatur annum elabi, etiamsi admittatur ad novas defensiones, non admittitur tamen, nisi cum clausula: *sine præjudicio bonorum fisco incorporatorum.* Lott. *n.* 164. dicens hanc clausulam trahi etiam ad beneficia Ecclesiastica, quæ eo ipso dicuntur incorporata, quòd sint alteri collata, ut Farinac. *loc. cit. n.* 7. Et licèt post annum purgetur contumacia ex principis rescripto, non tamen tunc intrat eadem ratio; quia ea non datur in præjudicium juris quæsiti, nempe illius, cui provisum de tali beneficio; tametsi enim neque in isto casu sententia contumacialis probet delictum, probat tamen factam privationem, quod sufficit pro probatione gratiæ alteri factæ de illo beneficio. Lott. *à n.* 166.

2. Secundò resolvitur vis omnis judicati, dum princeps ipsi restituit condemnatum plenariè; nihil enim est, quin Papa, in cujus potestate absoluta sunt omnia beneficia, ita possit restituere, etsi hac potestate utatur parciùs; utitur autem ob majus bonum, resolvendo effectum privationis præcedentis usque ab illius principio, etiam respectu possessionis. Lott. *n.* 170.

Quæstio 181. *Quæ sit vis & diversitas sententiæ condemnatoriæ & absolutoriæ in hac materia beneficiali?*

Respondeo in hoc, quòd condemnatoria (sub quo termino venit adjudicatoria & canonizatoria sententia) quòd illa tribuat jus victori; adjudicat enim beneficium, & jus in eo canonizat. Ac proinde exigit discussionem tituli, & justificationem omnium

nium habilitatum, & ne detur vitiosus ingressus in beneficium, ut Mandos. *ad reg.* 18. *cancellariæ. q.* 3. *n.* 3. Absolutoria verò simpliciter detur possessori vel reo ex non jure actoris, etiam excluso per jus tertii, juxta Verall. *decis.* 133. *n.* 1. *&* 2. *p.* 3. Lott. *cit. q.* 18. *n.* 172. *&* 173. Proinde pro obtinenda absolutoria opus non est, reum præmittere ullam probationem, (onus enim probandi ad actorem, non ad reum spectat) nec intelligitur jus aliquod tribuere (intellige affirmativè per applicationem ad personam rei seu possessoris; respectu autem actoris, contra quem fertur, per negativam illi positivè detrahit apparentiam, si quam habuit, juris considerabilis) nam sive feratur adjudicatoria, sive simplex absolutoria, semper pronunciatur victo jus nullum competere. Lott. *à n.* 174. dum enim est adjudicatoria, id suggerit natura subjectæ materiæ; cùm beneficium non admittat duos titulares; dum est absolutoria, id suggerit status causæ, cùm ideo feratur sententia contra petitorem, quia non constat de jure aliquo ipsius; atque ità actori imponitur perpetuum silentium, cum condemnatione in expensas. Lott. *à n.* 177. Sed neque impeditur hujusmodi absolutoria in petitorio ex possessorio non suspensa, ut Cæsar de Graff. *decis.* 103. *de re judic. n.* 1. multòque minus ex mente actoris colligantis, modò præmittatur citatio generalis contra sua interesse putantes, juxta Rotæ *decis.* 872. *l.* 3. *p.* 3. *divers.* Neque ex censuratum vinculo; & licet id constitutum sit ad favorem rei, idem tamen servatur favore actoris, si is possideat. Lott. *à n.* 180.

Quæstio 182. *A quo, & quibus conferri possint beneficia vacantia per privationem?*

1. Respondeo ad primum: quantum præcisè ex hoc est, quod vacent per privationem, nisi aliunde specialis aliqua adsit hic & nunc reservatio, conferri possunt, sicuti & aliter vacantia. Nimirum reservantur per regulam mensium, si vacent in mensibus apostolicis, relinquuntur Ordinario, si vacent in mensibus Ordinarii. Gonz. *gl.* 15. *n.* 156. citans Nav. *cons.* 18. *de præbend. n.* 3. *& per totum.*

2. Respondeo ad secundum: dum beneficium vacat ipso jure, vel per sententiam, (sivè ex dicta privatione ob delictum, sivè ob aliam causam) non possunt provideri de eo, nec à Sede Apostolica, nec ab Ordinariis, nec ab alio quocunque collatore illi, qui fuerunt judices civiles vel criminales, dictarum causarum; sive sint Cardinales, vel Rotæ Auditores, aut Referendarii, Patriarchæ, Archi-Episcopi, vel quivis alius similis, aut dissimilis judex. Neque etiam dictorum judicum nepotes, consanguinei seu affines, sollicitatores, procuratores, domestici familiares, cujuscùnque statûs, gradûs, Ordinis, conditionis fuerint, cum decreto irritante, ut sanctissimè constitutum fuit, ad obviandum fraudibus, & injustitiis, ac delinquendi occasionibus in privando aliquem innocentem, vel esse privatum declarando; ut aliquis ex præfatis personis de tali beneficio provideatur per Bullam Pii IV. quæ incipit: *cupientes.* Gonz. *loc. cit. n.* 157. eandem Bullam ad susum recitans *n.* 158.

PARAGRAPHUS II.

De vacatione ex privatione ob delicta omissionis, &c.

Quæstio 183. *An, & qualiter vacent beneficia ob non factam publicationem resignationis?*

Respondeo, de hoc agendum infra, ubi de publicatione resignationis: vide tantisper Lott. *l.* 3. *q.* 21.

Quæstio 184. *An, & qualiter vacet beneficium curatum ob non servatam in ejus collatione formam constitutionis Pii quinti, quæ incipit:* In conferendis. sub data 15. Kal. April. Anno 1566. *& est in Bullario* 82. *inter constitutiones hujus Pontificis?*

Respondeo: vacare ipso jure, asserunt Barb. juris Eccl. *l.* 3. *c.* 14. *n.* 37. Chok. *ad reg.* 8. *cancel. n.* 18. *vers.* 31. Gonz. *gl.* 15. *n.* 88. verumtamen non tam de novo vacare ipso jure exinde talia beneficia, quàm tales eorum collationes, in quibus dicta forma non servata, nullas esse. & ea pergere vacare ac antè, satis demonstrant dictæ constitutionis verba, quæ lege apud eundem Gonz. *gl.* 6. *n.* 125. & Quarant. *in sum. Bullarii. v. beneficium parochiale. collat.* 4.

Quæstio 185. *An, & qualiter vacet beneficium ob non promotionem infra annum?*

1. Respondeo privari & vacare ipso jure. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 11. Gonz. *gl.* 15. *n.* 47. Vide fusè de hoc dicta *in tr. de elect.*. Porrò tradit Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 29. *n.* 101. pœnam hanc privationis beneficii incurri ipso jure, ita ut ex communi sententia ante ullam sententiam declaratoriam teneatur talis se spoliare beneficio; eò quòd licèt pœnæ regulariter non obligent ad sui executionem ante sententiam, saltem declaratoriam criminis, hæc tamen privatio non tam sit pœna, quàm defectus conditionis requisitæ à lege, ut collatio firma perseveret; ac proinde, deficiente hac conditione, rescindatur, & resolvatur collatio à principio valida, lege sic disponente. Quam sententiam quamvis Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 6. *n.* 6. dicat se approbare; quia communis est, ait tamen *ibidem* contrariam; pro qua citat Zerol. *in pr. p.* 1. *v. beneficium*, §. 4. non levi niti fundamento; adeóque probabile esse non obligari aliquem ob neglectam illam promotionem cedere beneficio, quousque per sententiam obligetur; eò quòd hæc privatio revera sit propriè pœna, ut pro certo tenet Suar. *l.* 5. *de ll. c.* 5. *n.* 8. *& c.* 8. *n.* 10. tum quia irrogatur ob delictum neglectorum ordinum; tum quia privat jure quæsito in beneficio, quod jus independens est à susceptione ordinum, ne aliàs teneretur non suscipiens ordinis restituere omnes fructus illo anno perceptos; quod est contra communiorem. Sed neque hæc obligatio deduci possit ex *c. licet canon. de elect. in* 6. dum ibi dicitur: *Quòd si infra annum promotus non fuerit, Ecclesiâ sibi commissâ, nullà etiam præmissâ monitione, sit præsentis auctoritate canonis privatus;* cùm, ut Garc. *p.* 11. *c. ult. n.* 30. ista verba: *nullà præmissâ monitione*, referenda sint ad promotionem, non ad privationem, ita ut sensus sit; si promotus non sit intra annum, etiam nullâ præmissâ monitione, Ecclesiâ commissâ sit privatus. Adde, quòd & aliàs dici posset idem de privato ipso jure ob alia crimina, putà hæresis, simoniæ, beneficium concedi sub illa conditione, ne illa delicta committantur; illis verò commissis, beneficii collationem annullari, quod est contra communem.

2. Quò minùs verò incurratur hæc privatio, facit legitimum impedimentum, v. g infirmitas vel absentia Episcopi (in quo tamen casu, si Episcopus det licentiam, ut ab alio Episcopo promoveri possis, te fore in culpa, si non promovearis) Item quoties ex parte Episcopi provenit impedimentum, debere te ad vitandas lites protestari, te paratum esse ad suscipiendos Ordines, ait Castrop. *loc. cit. n.* 9. Item si ob irregularitatem, vel aliud impedimentum canonicum, cujus dispensationem tentatam obtinere nequis, non promovearis, etiamsi talis irregularitas tuâ culpâ contracta, modò eâ intentione contracta non sit, ut ab Ordinibus suscipiendis impediaris; quia positâ irregularitate jam es legitimè impeditus, neque per te ipsum stat, quò minùs promovearis;

quòd

quòd verò culpam commiseris in contrahenda irregularitate, est per accidens; cùm non contigerit ea intentione ea, ut ab Ordinibus impediaris: aliàs enim etiam privandus esses beneficio, si ob infirmitatem tuâ culpâ contractam impediaris ab Ordinibus. Castrop. *loc. cit. n.* 19. citans Garc. *p.* 3. *c.* 4. *n.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de non promotis intra annum. n.* 80. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 100. contra gl. *in citatum c. licet canon*, Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q.* 11. Diaz. *pract. p.* 5. *c.* 53. *n.* 3. apud eundem Castrop. censentes contrarium, ubi impedimentum canonicum tuâ culpâ contractum. Item, quòd ex dictis sequitur, si ob illiteratutam rejiciaris ab Episcopo ab Ordinibus, esto, in discendis literis negligens fueris; quia non ob negligentiam hanc, sed ob negligentiam immediatam suscipiendi Ordinis, privandus quis est beneficio. Castrop. *loc. cit. n.* 11. citans Garc. *ubi antè*, testantem sic respondisse S. Congregationem. Ac denique evitabitur dicta privatio, si tecum dispensatum quò ad obligationem suscipiendi intra annum; cessat enim tunc culpa, quam supponit ista privatio, *c. commissa. de elect. in* 6. Castrop. *loc. cit. n.* 7. hanc autem dispensationem solus Papa concedere potest, & ex ejus commissione Episcopus in unico casu; nempe ob studium ad septennium, & tunc intra annum ordinari debet subdiaconus, & septennio completo intra annum sacerdos, Castrop. *loc. cit. n.* 8. meritò dubitans, num hæc potestas subtracta Episcopis per Trident. quod se fusè disputasse ait, *tr.* 7. *d.* 3. *p.* 9. §. 9. *n.* 8. & 9.

Quæstio 186. *An, & qualiter vacent beneficia ob non residentiam?*

RESpodeo: de hoc quoque satis dictum aliàs, ubi de residentia parochorum, vide Lott. *l.* 3. *q.* 27. *per tot.* & Hurtad. *integ. lib.*

Quæstio 187. *An, & qualiter vacet beneficium ob non gestationem habitûs clericalis?*

REspondeo: quidquid de hoc fuerit olim (dum jure communi non vacabat beneficium per delationem publicam, & continuatam habitûs vel vestium laicalium, sed tales, postquam moniti non cessâssent, suspendebantur duntaxat ad certum tempus, vi *Clem. II. de vita & honestate clericorum.* & Trid. *sess.* 14. *c.* 6. Gonz. *gl.* 15. *n.* 55. citans Bern. Diaz. *in praxi criminali. c.* 75. *per tot.* Castrop. *l. paulò pòst citand.*) hodie tamen secus est; quia per constitutionem Sixti quinti incipientem: *cùm sacrosanctam. sub dato* 5. *Idus Januar.* 1588. jubentur clerici beneficia quæcunque habentes etiam, alii clericali titulo pensiones super quibuscunque bonis Ecclesiasticis obtinentes gestare clericalem tonsuram, & habitum clericalem, & milites pensionibus, vel fructibus, vel aliis bonis Ecclesiasticis gaudentes, incedere in militari habitu regulari, sivè militiæ approbatæ convenienti; alioqoin omni beneficio, pensione, vel jure, quod habent ad beneficia, privantur; & sine omni monitione, citatione, judicis decreto aut ministerio, ipso facto privati declarantur; ita ut ipsa beneficia vacare, & pensiones extingui, & fructus vel alia bona Ecclesiastica cessare dicantur, Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. §. *decimum septimum.* Gonz. *loc. cit. n.* 56. Lott. *l.* 3. *q.* 27. *n.* 19. & *l.* 1. *q.* 42. *n.* 42. Castrop. *tr.* 13. *de benef. p.* 2. §. 8. *n.* 19. Barbos. *Juris Ecclesiast. l.* 3. *c.* 14. *n.* 63. Licèt itaque ex suppositione, quòd contra dictam constitutionem peccatum sit, virtus illius in privando controverti nequeat sub prætextu, quòd ea non sit usu recepta, ut determinavit Rota *in Tullensi pensionis.* 21. *Aprilis*, 1621. Lott. *loc. cit. n.* 92. contra Garc. *n.* 7. *c.* 1. *n.* 24. Licèt etiam hujusmodi objectus utcunque in negativa consisteus probari posset per testes, concludentes, fieri non posse, quòd tales incessissent in habito & tonsura; quin ipsi scivissent vel vidissent propter continuam conversationem (qui est legitimus modus probandi negativam per testes. Lott. *n.* 93. juxta Bart. & cit. Rotæ decis.) nihilominùs tamen ad hunc effectum ita instruenda est probatio, ut concludat ad objectionem, & quodammodo ad despectum Ordinis clericalis per incessum videlicet in habitu laicali, in locis publicis, & perpetuò frequentibus, & (ut addit Barbos. *loc. cit.* ex Farinac. *in praxi criminal. p.* 1. *q.* 8. *n.* 68. Navar. &c. tanto tempore, ut communi opinione reputentur laici) & sine rationabili causa. Barbos. *ibidem.* Lott. *n.* 96. & sic ferè explicatur in *cit. clément.* 2. *de vita & honestate cleric.* à qua non esse dubium, quin interpretationem accipiat sanctio illa Sixti V. ait Lott. *loc. cit.* Ac proinde jam facilè elideretur hujusmodi probatio, ubi reus exciperet de rationabili causa aliqua, putà timoris, ut gl. *in cit. Clement. V. rationabilis.* Lott. *n.* 97. & 98. Neque etiam attenderetur incessus in publicum in tali habitu laicali, si joco, aut amœnitatis gratiâ id contingeret, ut Cardin. *in cit. Clem. n.* 4. Lott. *n.* 99. Hinc inquam concludit, ut ait idem Lott. *n.* 92. eum aggredi provinciam difficillimam, & fore inextricabilem, qui ex hoc capite, nimirum commissi delicti contra dictam Sixti V. constitutionem, impetraret beneficium. Requiri etiam, dum beneficium ex hoc capite impetratum, ut coram Executore apostolico citetur possessor beneficii; aliàs, esto, probetur illum publicè habitum laicalem detulisse, processus sit nullus, & possessor manutenendus in possessione, ait Barbos. *loc. cit.* probari fusè à Sperello paulo pòst citando *n.* 20. & *seq.* Porro tametsi clericus incedens in habitu laicali amittat beneficia (etiam ut Navar. *loc. cit. n.* 7. apud Barbos. ante sententiam declaratoriam; Quin &, ut Sperell. *decis. fori Ecclesiastici. decis.* 66. *nu.* 19. apud eundem Barbos. teneretur in foro conscientiæ dimittere beneficium; & ante illam dimissionem non sit absolvendus, etiamsi sit persona gravis, & promittat dimittere, vel immineat dies paschalis; vel sit spes obtinendæ dispensationis) requiri tamen sententiam declaratoriam ad hoc, ut amittat fructus, & quòd hos ante dictam sententiam non teneatur restituere, tradit Barbos. *loc. cit.* ex Gratian. *discept. forens. c.* 441. Achil. de Grass. *decis. unica. de pœnis.* Vivald. *in candelab. aureo. tit. de habitu cleric. q.* 3. &c. Nec exinde, quòd talis amittat beneficia, perdere etiam privilegium clericale aut canonis: *siquis suadente. ibidem*, ait Barb. citans Navar. *ubi ante n.* 8. & 10. Gonz. *gl.* 5. §. 5. *n.* 7. nec incurrere inhabilitatem, ut possit præsentari. Barb. ex Navar. *loc. cit. n.* 12.

Quæstio 188. *An, & qualiter vacent beneficia exinde, quòd is, qui habet incompatibilia, non vult Ordinario ostendere titulum dispensationis, quo illa possidet?*

REspondeo: vacat ipso jure per non ostensionem tituli seu dictæ dispensationis, postquam monitus fuerit, juxta *c. ordinarii. de off. judicis ordin. in* 6. asserunt Gonz. *gl.* 15. *n.* 62. Castrop. *cit. d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 13. Barbos. *loc. cit. n.* 34. citans plures alios. Ad quos intelligendum notanda sunt sequentia: Quòd si justo impedimento cessante, requisiti intra tempus sibi juxta facti qualitatem præfigendum dispensationem papalem non exhibuerint, ordinarii collatores beneficia illa tanquam non canonicè acquisita, & jure ipso vacantia conferre debent, juxta *c. de multa.* Sic enim expressè disponit Gregor. X. *in cit. c. ordinarii.* Laym. *ibidem. in paraphrasi*, per quem textum mandatur Ordinariis (quo nomine hic veniunt, qui institutionem & destitutionem in beneficiis habent) ut ad istam dispensationem exhibendam districtè compellant sub dicta pœna; & licèt textus ille loquatur solùm de retinente plures dignitates, Personatus, & beneficia curata; Concil. tamen Trident. *sess.* 7. *c.* 5. eandem constitutionem innovans expressè eam extendit ad alia quæcunque incompatibilia. Juxta quæ, dum juris præsumptio est contra possessionem, uti est in hoc casu retentionis plurium beneficiorum incompatibilium, cogi potest

possessor

possessor ad exhibendam dispensationem (quidquid sit de eo; num ab Ordinario cogi possit ad exhibendum titulum, dum talis præsumptio non est, v. g. dum unum vel plura compatibilia possidet; de quo suprà, ubi de possessione) Laym. *loc. cit. n.* 2. citans Archid. & Ancharan. *in cit. c. ordinarii.* Et sic, si possessor præfixo sibi tempore dispensationem illam non exhibeat, præsumitur injustè detinere, adeòque per sententiam privari, aut privatus declarari potest; & beneficium alteri conferri. Laym. *cit. n.* 2. juxta eosdem Cardin. & Anchar. Potest siquidem, dum notorium est, aliquem incurrisse ipso jure privationem beneficii, vel pœnam aliam, ordinarius Judex statuere tempus ad excusationem afferendam; quam si non attulerit, absque alia sententia judicis sententia legis executioni mandari potest. Laym. *cit. n.* 1. citans Dominic. *in c. cùm secundum. de hæreticis. in* 6. & Alex. de Nevo. *in c. pervenit. de appellat.* Neque ad negandam hanc dispensationis ostensionem possessorem tueri se posse regulâ de triennali, eò quòd hæc regula non procedat in pluralitate beneficiorum ob titulum infectum (intellige præsumptivè, dum nimirum, quia præsumitur deesse dispensatio, quæ sola reddit talem titulum non infectum,) tradit Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 13. de quo vide dicta aliàs de possessione triennali. Veruntamen ex his omnibus patet, in hoc casu non jam ob non ostensam dispensationem induci hanc privationem, & vacationem ipso jure istorum beneficiorum, quàm jam inductam à jure ob retentionem istiusmodi incompatibilium.

Quæstio 189. An, & qualiter vacent beneficia ob non solutas Cameræ apostolicæ annatas?

RESpondeo: beneficia, pro quibus solvendæ annatæ, ob earum non solutionem vacare ipso jure, ex variis Pontificum constitutionibus, ac præcipuè Pii II. quam postmodum confirmavit Innoc. VIII. in constitutione sua 3. de 13. Kal. Martii 1484. tradit Lott. *l.* 3. *q.* 20. *à n.* 126. occasione cujus cùm varii passim sordidissimè de his annatis loquantur, scripserintque plures valde injuriosè Sedi Apost. putà Cosmas Guimier. *in sua glos. ad pragmat. sanctionem. tit. de annatis in principio. v. annatarum.* existimans eas paulò ante tempora Joannis XXII. exigi cæptas ex fructibus cathedralium vacantium,& isto onere mox per Bonifac. IX. indifferenter omnibus beneficiis contra totius juris divini ac humani dispositionem impositas, adeóque earum usum simoniacum. Item Duarenus præ aliis audacior. *de benef. l.* 7. *c.* 3. aliique apud Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 12. *q.* 1. & Lott. *loc. cit. à n.* 20. Hinc jinquam sit

Quæstio 190. Quid sint annatæ &c. Unde invectæ, quibus beneficiis impositæ, & qualiter solvendæ?

1. RESpondeo ad omnia breviter: Primò esse taxatam quantitatem aliquam fructuum, provenientium ex certis beneficiis primo anno vacationis vel obtentionis per modum vectigalis vel pensionis Papæ, vel Cameræ Apostolicæ solvi solitam & debitam; ita ferè ex Lott. *cit. loc. n.* 1. & Azor. *cit. c.* 12. *sub initium.*

2. Secundò: annatam hanc subrogatam loco decimæ, quæ olim in omnibus Christiani Orbis provinciis colligebantur, ut notat Baron. *ad annum* 1156. *ad finem.* Lott. *loc. cit. n.* 23. Quod si verum; ut ait idem Lott. *n.* 24. necessariò sequitur, eam hodie deberi Papæ eodem jure, quo priùs illi debebatur decima vel tredecima, cùm illa sit vis subrogationis, ut in eo, in quo non discrepant, subrogatum inducat naturam ejus, in cujus locum facta subrogatio. Ac proinde, si non jure divino positivo (quo summo sacerdoti in antiqua lege debita erat solvi decima decimarum à Levitis. *Numerorum c.* 18.) ut sentit Cordubens. *in tr. de annatis.* apud Azor. *loc. cit.* §. *tempore Sixti.* & sentire visus Gamb. *de offic. & potestat. leg. l.* 1. *n.* 416. apud Lott. *n.* 25. saltem ex hoc jure divino scripto originem trahere. Azor. *loc. cit.* ex Eckio *in Enchir. locor. communium.* contra Luther. *tit de annatis.* fatente annatam solvi Papæ juxta legis veteris institutum, idque non minùs in recognitionem universalis dominii, quàm in sustentationem Papæ ac Cardinalium egentium, ut Sarn. *in præfat. reg. de valore. in* 6. Mandos. *in opusc. annales casus, casu* 37. *n.* 167. aliique apud Lott. *n.* 26. hac secundariâ intentione non tollente primariam; nempe dictæ recognitionis. Lott. *cit. n.* 26. Item quemadmodum affluentia divitiarum in persona, cui debentur decimæ, nihil de necessitate & justitia solvendarum ei decimarum remittit, ita etiam eædem in Papa non impediunt; quò minùs pergant ei deberi ex justitia annatæ. Lott. *n.* 28. & 29. dicens sic optimè doceri à S. Tho. 2. 2. *q.* 87. *a.* 4. *ad* 3. Sotó *de just. l.* 9. *q.* 4. *a.* 4. *in fine.* Moneta. *de decimis. c.* 9. *n.* 4. & 2.

3. Tertiò, quòd hinc sequitur, nullam in hac annatarum exactione committi nundinationem aut simoniam: Nam esto, sit simonia, dum aliquid pecuniæ exigitur pro collatione beneficii; esto, id etiam minimè excusetur ex eo, quòd id, quod exigitur, cedat pro industria & ministerio ministrorum; id tamen malè applicatur exactioni annatarum, cùm essentia seu substantia simoniæ consistat in pacto & condicto ultra præexistentem obligationem; adeò ut actus collatoris ab objecto oblationis sibi factæ per collatarium moveatur quasi ex quadam negotiatione. Lott. *n.* 30. Annata verò non exigitur tanquam debita ex condicto, sed tanquam debita ex antecedenter jam extante lege (quid ni enim Papa sicut ferre potest legem absque ulla labe simoniæ, aut quòd per hoc vendat spirituale pro temporali; aut nundinationem exerceat; ut qui deinceps beneficium obtineat, fructus primi anni, vel eorum dimidiam partem solvat in subsidium hujus vel illius clerici, conventûs regularis, hospitalis &c. ita etiam ferre possit legem, ut iidem fructus solvantur, vel potiùs reserventur in communem aliam utilitatem. Azor. *loc. cit.* §. *sane)* seu etiam debita ex natura rei; cùm sit onus reale, hoc est, injunctum rei usque ab ejus origine, ut ideo, cùm exigitur à proviso, non exigatur tanquam debitum aliquâ personali obligatione ortâ in ipsius collationis articulo (quamvis nil vetet eo ipso articulo primitus sine ulla præexistente lege aut obligatione exigere seu reservare sibi, seu necessitatibus Curiæ suæ partem aliquam fructuum, non præcisè necessariam ad sustentationem provisi, dum quotidie id facit in gratiam & commodum aliorum; imponendo beneficiis, quæ confert pensionem in subsidium indigentium clericorum aliorum, absque eo, quòd dicatur eam pensionem exigere vel imponere simoniacè pro ipsa collatione, seu tanquam pretium illius. Azor. *loc. cit.)* sed tanquam debitum reale fructibus ipsis primi anni impositum, ut Coras. *de benef. p.* 4. *c.* 4. *n.* 53. Et cujus proinde exactio aperta sit, ex momento vacationis, ut Campegius *de annatis. n.* 11. Adeóque jam pleno iterum beneficio provisus teneatur solvere annatam, tanquam onus reale fructuum sequens quemcunque possessorem. Lott. *a n.* 34.

4. Quartò: quod ex immediatè præcedente sequitur, nimirum quòd, cùm annata sit onus reale fructuum, ad eam solvendam non teneri, qui fructus ex beneficio suo non percipit. Lott. *n.* 39. citans Mooet. *de distribut. quotid. p.* 4. *q.* 9. *n.* 43. Unde etiam decretum appont solitum in indultis aliisque gratiis, quòd provisi teneantur intra 6. menses jura Cameræ, id est annatam, solvere, sub pœna resolutionis gratiæ; ita intelligendum, ut hi 6. menses inchoëntur à die possessionis adeptæ, quo potuerunt fructus percipi. Lott. *num.* 40. citans Put. *decis.* 317. *l.* 3. Rotam *in Hispal. fructuum.* 15. *Maji.* 1596. Quin & propterea, dum sub narrativa intrusionis, eâ verificatâ, soleat indulgeri dilatio ad solvendum, donec deposito intruso possessionem fuerit assecutus. Lott. *n.* 41.

5. Quintò:

5. Quintò: sed neque dum fructus beneficii usque adeo tenues sunt, ut non excedant valorem 24. ducatorum de Camera, nullam solvendam esse annatam ex constitutione Pii V. 39. Lott. *n.* 42. nullámque etiam in hac re habendam rationem distributionum quotidianarum. Lott. *n.* 42. citans Gonz. §. 7. *proœm. n.* 66. Monetam *ubi antè n.* 25. etiamsi omnes reditus consisterent in distributionibus. Lott. *n.* 44. Monet. *loc. cit. n.* 29. Quin & ipsis supplicibus (Executoribus literarum plerumque ad provisorum libitum deputatis) super hoc fides habeatur. Lott. *cit. n.* 44. Quamvis, cùm plurimi non vererentur super hoc valore mentiendo fraudem facere annatæ; invecta sit demum regula cancellariæ 55. præcipiens exprimi valorem, sub pœna nullitatis gratiæ ipso facto incurrendæ. Lott. *n.* 45. citans Gonz. 15. *nu.* 133. Chok. *ad dictam regulam. n.* 20. invecta quoque sit regula alia, nempe 22. præcipiens, verum valorem exprimi in unionibus sub pœna nullitatis unionis. Lott. *n.* 48. de cujus valoris exprimendi necessitate, modo, probatione, vi dictarum regularum, vide fusè Lott. *à n.* 51.

6. Sextò: quod iterum consequitur ex præcedentibus, si contingat plures vacationes ejusdem beneficii eodem anno fieri, unicam duntaxat exigi annatam. Lott. *n.* 107. Unde si is, qui secundo loco providetur de tali beneficio, de hoc moneat officiales, hi compertâ solutione semel factâ, per decessorem, ne prætextu exactionis hujus aliqua mora fiat expeditioni, notant à tergo literarum hæc verba: *pro annata nihil.* Lott. *n.* 108. ex Mandos. *opusc. de annat. casu* 371. *n.* 168. Quin &, si quis se intruserit in beneficium, & is annatam solverit (intelligitur de annatis concessis inferioribus Ecclesiis) in vim statuti vel indulti Apostolici pro fabrica &c. Et mox, vel etiam post plures annos litia per canonicè provisum dejiciatur, hic non cogatur de novo solvere annatam illam. Lott. *n.* 109. citans Rotam *in Hispal. Quintorum* 27. *Novembr.* 1627. quod ipsum fusè prosequentem vide Lott. *ibid. n. seq.*

Quæstio 191. An, & qualiter per non expressum verum valorem vacent beneficia?

RESpondeo: per dictam regulam Cancellariæ, quæ est 61. *Innocentii VIII.* & 54. *Pauli V.* de exprimendo in impetrationibus valore vero beneficiorum, tam priùs obtentorum, quàm de novo obtinendorum ob malam expressionem valoris, seu ob non expressum verum valorem, non inducitur vacatio illa beneficiorum præhabitorum. Sed nec ulla inducitur vacatio nova, sed simpliciter tantùm resolvitur gratia de novo facta, seu impetratio illa secundi beneficii redditur nulla & irrita, & sic semper reservatur vacatio prior istius beneficii. Ità etiam, ut si in resignatione falsus valor sit expressus, nihil intelligatur vacare, sed jus illud, quod prius erat apud resignantem, durare apud eundem. Lott. *l.* 3. *q.* 20. *n.* 102. citans Rot. *decis.* 417. *n.* 1. & 2. *p.* 1. *divers.* Chok. *ad dictam reg. nu.* 17. occasione tamen cujus,

Quæstio 192. Quando, & qualiter dictus valor exprimendus & justificandus?

1. RESpondeo ad singula breviter: primò regula hæc locum non habet in collatione Ordinarii, sed tantùm in gratiis Papæ, Legatorum, Cardinalium. Chok. *ad hanc regulam. n.* 15. citans Mandos. *ad regulam* 22. *q.* 11. *n.* 3. Paris. *de resign. l.* 8. *q.* 9. *n.* 44.

2. Secundò: locum non habet in Canonicatibus Germaniæ, & Hispaniæ, eò quòd hodie ex generali consuetudine & stylo curiæ Romanæ hi canonicatus rescribuntur omnes ad 24. ducatos, idque, ut vitetur annata, & ità habent Concordata Germaniæ; ut videre est apud. Brandin. *super concordata Germaniæ. notab.* 2. Addique solet clausula augendi & diminuendi in literarum expeditione, vel quòd verus valor, & vacationis modus habeantur pro expressis.

3. Tertiò: de cetero valor ille exprimendus est, etiam in beneficiis impetrans motu proprio; quæ olim tempore Innoc. 8. excipiebantur. Chok. *ibid. n.* 14. Lott. *cit. q.* 20. *n.* 51.

4. Quartò: in ordine ad reddendam gratiam nullam ita consideretur falsi valoris expressio, ut perinde sit, sive minor, sive major vero expressus sit. Chok. *n.* 22. *citans* Gutier. *qq. canon. l.* 2. *q.* 15. *n.* 76. Crescent. *decis.* 8. *de præbend.* ac dicens sic servari de stylo Curiæ Romanæ. Etsi enim, dum major vero expressus valor, indubitatò quoque Papa, & faciliùs quidem, concessurus fuisset beneficium, si valor verus minor expressus fuisset; quia tamen valor verus erat exprimendus, & valor ille sit pars gratiæ, & non causâ solius demonstrationis adjectus (ut voluit Covar. *l.* 1. *variarum resolut. c.* 20. *n.* 7. & hinc gratiam in hoc casu non vitiari) sequitur, quòd gratia, etiam expresso majore valore, sit nulla & subreptitia. Chok. *n.* 25. qui etiam *n.* 23. ait, id procedere etiam, dum major valor expressus, citra quàm opus erat exprimi valorem; citat pro hoc Mascard. *de probat. conclus.* 874. *n.* 6.

5. Quintò: valor expressus justificandus est, ita, ut ne quidem tunc remittatur ea necessitas probationis, dum nullus contradicat, Lott. *loc. cit. n.* 53. Neque contrarium sentit Felin. *in c. ad aures. n.* 4. nam intelligendus, quòd, dum proceditur extrajudicialiter sine contradictione, opus non sit verificatione judiciali. De cetero enim, dum proceditur judicialiter, etiam dum non est contradictor, Executor debet adhuc extrajudicialiter informari de veritate. Lott. *n.* 54.

6. Sextò: distinctè & non in confuso probandus, v. g. dum narratum unum beneficium non excedere 100. alterum non excedere 24. non sufficit probare ambo simul sumpta non excedere 124. sed probandum distinctè de singulis; nempe, quòd unum non excedat 100. alterum non excedat 24. Chok. *n.* 16. citans Garc. *p.* 6. *c.* 2. *n.* 155. Item probandus plenè & concludenter, nec sufficit illum probari per publicam vocem & famam, dum agitur de perpetuo præjudicio. Chok. *ibid.* de quo paulò pòst *ad finem hujus quæstionis plura.* Item justificatio valoris debet concludere ad tempus gratiæ (quod tamen ad momentum non restringitur, seu probari debet tunc, quando fit gratiâ, tanti valere beneficium. Lott. *n.* 56. citans Felin. *ubi antè n.* 17. Oldr. *cons.* 58. *n.* 1. Verall. *decis.* 120. *l.* 2. ita ut nihil agat, probando valorem de annis aliquot remotis; cùm valor pro uno tempore non concludat ad valorem pro alio tempore. Lott. *n.* 51. citans Felin. *ubi antè*. Paris. *de resign. l.* 10. *q.* 2. *n.* 17. Verall. *decis.* 330. &c. Idque, etiamsi deducatur ex confessione partis, quæ tunc demum attenditur, dum est contemporanea, hoc est, intra eundem annum, vel paulò ante, cùm excessus modicus duorum vel trium mensium non consideretur; eò quòd intra tam modicum tempus non præsumatur considerabilis alteratio valoris contigisse. Lott. *à n.* 58. sic neque circa hunc valorem justificandum aliquid concludit, qui simpliciter probat, tot fructus perceptos de isto annu gratiæ, & eos plus non valuisse; cùm id contingere potuerit ex singulari istius anni sterilitate, vel ubertate. Lott. *n.* 61. sed probandus valor uniformis per annos aliquot non minùs quàm tres. Lott. *n.* 62. Verùm vide dicta à nobis de hoc alibi.

7. Septimò tam in exprimendo, quàm justificando valore omnis ille rigor relaxatur; dum ut consuevit, in supplicatione inseritur clausula facultatis augendi & minuendi; hujus enim virtus est, ut, etiamsi expressus fuerit falsus valor; non tamen ideo corruat gratia; nisi post consumptam vim dictæ clausulæ per expeditionem literarum validè factam. Lott. *n.* 65. citans Gonz. *gl.* 15. §. 2. *n.* 77. & 78. & circa justificationem adhuc remittitur sexta pars; ita ut

hæc

hæc præcausando excessu non habeatur in consideratione. Lott. *ibidem.* Sed neque de cetero, ut ait Lott. *nu.* 66. in statuenda mensura probationis usque adeo scrupulosè sit indago; si enim agatur de valore beneficiorum obtentorum; cùm pro iis non solvatur annata (& expressio valoris facienda ad hunc tantùm finem, ne annatæ fraus fiat) adeòque jam cesset præsumptio doli, eò quòd jam nihil sperari possit utilitatis ex mala expressione valoris; hinc sufficit pro justificatione, non tantùm levis & minor, quàm semiplena, sed etiam quævis levissima probatio, v. g. sufficit unus testis de fama, & certioratio, etiam per literas familiares, modò tamen hæc probatio levissima in suo genere sit perfecta. Lott. *à n.* 67. citans aliquot Rotæ decis. Quin & prorsus remittitur hæc probandi necessitas, si offeratur dimissio, sive hæc dimissio fiat ex necessitate decreti de demittendo, sive ex mera voluntate ob simplicem incompatibilitatem. Lott. *à n.* 71. Si verò agatur de valore beneficii impetrati; cùm nec in hoc casu verisimile sit, provisum pro modica utilitate, quam habere posset ex defraudata annata, voluisse se exponere tam manifesto periculo annullationis gratiæ; excessus etiam valoris non facilè præsumatur, ut Bellamer. *decis.* 682. *n.* 2. sufficiet quoque in justificanda narrativa semiplena probatio, ita ut sufficiat unus testis, modò is deponat ex certa scientia; alias semiplena non esset in ratione semiplenæ perfecta, sed egeret concursu adminiculorum. Item testes deponentes de valore ex publica voce & fama; modò fama illa non sit vaga, vel alio quovis modo deficiat. Lott. *à n.* 74.

8. Denique hìc notandum, dicta hæc de expressione valoris minùs exacta & sufficientia probationis levioris, seu minùs rigidæ intelligenda, dum agitur de valore exprimendo ex præscripto dictæ regulæ Cancellariæ; quia longè alia est ratio expressionis valoris pro constituenda pensione, & in articulo objectivo, dum nimirum objicitur expressum fuisse falsum valorem in fraudem annatæ, & sic inducta nullitas gratiæ vi dictæ regulæ Cancellariæ, & ex hoc capite impetratur beneficium. Tum enim, quia versamur in materia odibili & pœnali, concludenter hic objectus justificandus ab impetrante, sive plenè probandus est ab eo valor; ita ut concludatur ad fraudem, utpote super qua fundatur dicta regula Cancellariæ de exprimendo valore. Lott. *à n.* 89. &, ut ait idem *nu.* 96. exigitur probatio luce meridianâ clarior, nec permittitur conjunctio semiplenæ cum semiplena, nisi civiliter agatur. Unde hunc in finem; nempe ut impetrans ex dicto capite justificet concludenter gratiam articulandi valoris, practicam hanc Sarnensis ad *hanc regulam. q.* 12. (quam pluribus defendit, & à Rota observari ait Lott. *n.* 92.) nimirum, quòd beneficium tempore provisionis & oneribus deductis (neque enim audiendus hîc Ripa *in l.* 1. *§. si hæres ff. ad Trebell.* existimans onera, cùm non præsumantur, à reo, & non ab actore probanda. Lott. *n.* 97. dicens hanc opinionem à Rota meritò rejectam; quin ut addit idem *nu* 99. non sufficit positio aliquorum onerum, nisi facta sit taxativè) valet tantum importare, & quòd per 5. annos antè & pòst anno fertili cum sterili computato communi æstimatione tantum valuit; & ita testis de tali beneficio notitiam habens dicit, se scire, & si plus vel minùs valeret, ipse non ignoraret. Hanc quoque practicam, nimirum valorem probandum per integrum dictum decennium continuum, sequuntur Garc. *p* 1. *c.* 3. *num.* 229. item Mandos. *ad reg.* 22. *q.* 5. *nu.* 2. Mascard. *de probat. conclus.* 1403. apud Lott. *n.* 92. à quibus tamen cavendum ait, dum hi auctores hanc regulam generalem astruunt, confundentes hanc materiam odiosam cum favorabili, vel indifferente, adeòque non discernentes, in quibus terminis loquatur Sarnens. Et nisi dicta practica restringatur ad impetrantem ob non expressum verum valorem, foret impracticabilis in provisis, in quibus non cadit terminus habilis de annis 5. ante & post, ut ait Lott. *n.* 93. Pòrrò necessitas rigidæ hujus probationis pari modo astringit illum, qui gratiam Apostolicam super reservatione, & in quacunque demum alia impugnativa narrativæ valoris locum habet. Lott. *num.* 95. vide eundem de his pluribus *num. seq.*

PARAGRAPHUS III.

De vacatione ex privatione ob delicta commissionis &c.

Quæstio 193. An, & qualiter vacet beneficium ob apprehensam possessionem illius ante expeditionem literarum?

1. RESpondeo primò: Si quis beneficii à Papa sibi collati possessionem apprehendat, ante expeditionem literarum, eo ipso vacat ipso jure beneficium hoc obtentum: imò & reliqua, si quæ habeat, juxta constitutionem Julii III. de 27. Maii, Anno 1553. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. *§.* 8. *n.* 16. Gonz. *gl.* 15. *n.* 98. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *nu.* 38. vide de hoc plura à nobis dicta, ubi quando capienda possessio. Ultra quæ circa hanc constitut. Julii III. statutámque in ea pœnam notanda sunt sequentia:

2. Primò: quòd in hoc jus novum constituit, & jura antiqua, nempe decretum Concilii generalis *in c. avaritiæ. de Elect. in* 6. & *Extrav. in cunctis. de præbend. inter communes.* extendit, dum sub pœna privationis ipso jure vetat, non solùm electos & promotos ad consistorialia (ad quæ tantùm sub dicta pœna extendebant se dicta jura antiqua) sed etiam omnes provisos Apostolicos de quibuscunque aliis beneficiis eorum apprehendere possessionem ante expeditionem literarum. Lott. *l.* 3. *q.* 19 *nu.* 2. *&* 17. ratione ampliandæ hujus pœnæ respectu horum beneficiorum etiam inferiorum non existente aliâ, quàm quia pœna privationis, quæ respectu eorum imminebat tantùm, ex sententia hominis in vim antiqui præcepti, parvi fiebat. Lott. *à n.* 19.

3. Secundò: quòd ideo in aliis, quàm in provisis Apostolicis locum ea constitutio non habeat; quia in his solis militat ratio contemptûs præcepti de expediendo literas; dum in inferioribus provisis non cadat illa necessitas literarum; siquidem, quantum est de jure communi, in collationibus beneficiorum non exigitur certa aliqua verborum forma, potestque fieri provisio per quemcunque actum, sive verbo, sive nutu, modò voluntas conferentis exprimatur. Lott. *n.* 26. *&* 27.

4. Tertiò: quòd incurratur dicta pœna etiam, dum capta fuisset invalidè & nulliter possessio; cùm lex consideret contemptum, qui in simplici facto consistit, & cujus proinde consideratio militat æquè in actu nullo ac invalido. Lott. *n.* 31. citans Aymon. *de antiq. temp. p.* 4. *num.* 105. *&* *cons.* 291. *n.* 7. Etsi stante hac nullitate, non incurratur etiam pœna privationis respectu obtentorum. Lott. *n.* 32. *in fine.* citans Rot. *in Verdun. Parochial.* 23. *Junii.* 1586. & Verall. *decis.* 98. *n.* 1. *&* 3. *p.* 3.

5. Quartò: sed neque ad declinandam pœnam illam admittitur excusatio ex pœnitentia, & abstinentia ab ulteriori ingestione; consummato enim delicto intempestiva est pœnitentia pro evitanda pœna ipso jure inflicta, ut *gl. in Clem.* 1. *§. quia verò. v. ipso facto. de statu Monacha.* Lott. *cit. n.* 32.

6. Quintò: quòd locum habeat dicta pœna, dum quis provisus à Papa, prætermissâ expeditione literarum, sub prætextu multiplicandi sibi titulum procurat sibi insuper provideri ab inferiore, & cum tali provisione ingreditur possessionem; quia videtur verius hic color quæsitus pro eludenda dispositione legis de expediendis literis, quàm pro adhibenda majore cautela: Etsi enim titulus Apostolicus multiplicabilis sit etiam ex titulo ab inferiore, suppositâ tamen validitate tituli Apostolici à principio, si pro-

curetur

citetur insuper alius, cautela dicetur nimia, quæ magis fraudem & dolum arguat. Et si in virtute istius superinducti tituli apprehendatur possessio, non potest imaginari alius finis istius multiplicationis, quàm evitandi præceptum de expediendo literas; quod est fraudem ab eventu colligere. Lott. à nu. 40. Neque adhuc in hoc casu evitaretur dicta pœna prætextu, quòd beneficium esset juris patronatûs laicorum; quia licèt constitutio indefinitè loquens non comprehendat hujusmodi beneficia, ubi tamen constitutio concepta est per verba generalia omnino, cujusmodi est hæc constitutio Julii III. utens hac clausulâ: *quandocunque, & qualitercunque qualificatorum*: quæ nimis effusæ & effrenatæ est significationis, contrarium dicendum est, modò tamen militet eadem ratio; aliàs enim parvi penditur cujusvis universalis & effusæ orationis ponderatio; quemadmodùm, quia dictæ constitutionis ratio, utpote fundata in supposito meræ gratiæ, locum non haberet in hoc casu, dum nimirum præsentatus à patrono sine ulla necessitate, declinatâ auctoritate Ordinariâ curaret se institui à Papa, utpote quæ institutio non esset meræ gratiæ, sed potiùs de justitia; utique locum non haberet dicta constitutio. Lott. *à nu.* 44. Secus tamen est, seu non habet locum dicta pœna, ubi quis priùs inductus in possessionem auctoritate Ordinarii, & dein post novam provisionem obtentam à Papa, continuâsset priorem illam possessionem ante expeditionem literarum. Gonz. *l.c.*(ubi ex Mandos. *ad reg. 27. de non judicando juxta formam supplicationis.* quòd dicta constitutio locum non habeat in eo, qui possessionem continuavit vigore collationis ordinariæ, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore supplicationis) Lott. *n.* 35. hanc *n.* 36. subdens rationem, quòd in tali deprehendi non possit aliud delictum, quàm simplicis negligentiæ, ex qua non infertur necessariò ad contemptum, prout hoc crimen distinctum est à negligentia, cujus potest esse causa, & non esse causa, adeóque ex ea utcumque punibili non concluditur ad dolum, sed potiùs locum habere videtur communis regula: præsumptio fit in meliorem partem.

7. Sextò: adhuc locum esse dictæ constitutioni, & pœnis in ea contentis, dum quis obtentâ simplici provisione à Papa tanquam de vacante omissâ literarum expeditione, pro qua solvenda erat annata, tacitâ hujusmodi provisione jam sibi factâ beneficium impetraret certo modo, putà per devolutionem aut confictâ intrusione alterius, & sub hac techna, factâ simplice obligatione de solvendo annatam, quando foret possessionem assecutus literis expeditis, in earum vim possessionem occupabat; siquidem in hoc causa adhuc militat ratio contemptûs, utpote habens radicem in avaritia pro fraudanda annata. Nec potest videri satisfactum constitutioni, quòd iste sit adeptus possessionem virtute tituli Apostolici; cùm istiusmodi literæ piscatoriæ non dent titulum, sed simplicem actionem. Lott. *à n.* 5 a.

8. Septimò: Quòd, qui ex hac vacatione impetrat, ostendere debet primò factum possessionis apprehensæ, adeóque non sufficeret ostendere, v. g. electum & confirmatum ante adeptam possessionem pro tali se gessisse, veluti si beneficia ad suam collationem pertinentia contulisset (quod est permissum *c. nostr. de elect.* Rebuff. *in pr. de Simon. in resign. ex n.* 25. Neque id vetat *Extrav. injunctæ.* in juribus namque incorporalibus pro eorum exercitio sufficit habere jus citra facti possessionem; qualiter & patronus in patronatu hæreditario validè præsentat, antequam missus in possessionem hæreditatis. Lott. *loc. cit. à nu.* 28.) cùm id ad contemptum non concludat. Lott. *nu.* 28. Deinde tenetur justificare negativam non expeditionis literarum. Lott. *nu.* 33. citans seipsum *l.c. q.* 48. *ex n.* 286. Est autem difficilis probationis ostensis literis justificare, eas non fuisse expeditas tempore adeptæ possessionis, cùm quandocunq; hæ literæ expeditæ exhibentur, præsumitur expeditio illorum factaaio tempore; tum pro evitando delicto, tum quia hoc ipsum inter alia est possessionis commodum. Lott. *n.* 34. qui etiam *n.* 35. hanc suggerit reo cautelam, ne deregatur intempestiva harum literarum expeditio: nempe ut caveat à productione literarum originalium, (utpote in quibus consuevit adnotari per expeditores tempus, quo eæ missæ plumbum; ante enim plumbationem impossibile est fuisse expeditas) sed, si quo modo urgeatur eas producere, producat earum sumptum ex registro Apostolico, cùm sumptum hujusmodi æquè plenam fidem faciat ac sumptum originale, & tamen non prodit defectum hunc; cùm dicta annotatio adjiciatur literis post registrationem, ac proinde manente semper hoc onere probandi negativam non expeditionis literarum factæ in tempore apud actorem, impossibile est ei, aliter justificare hanc negativam, quàm per diligentias apud officium plumbatoris, & alia aliorum officialium & ministrorum; ità ferè Lott. *cit. nu.* 35. Denique de cetero justificatâ semel impetratione ex hoc capite intrusus non solum destituitur beneficio regularum *de annali & triennali.* verùm etiam, stante decreto irritante contento in dicta constitutione Julii, non potest excusari ex non usu, vel etiam ex capite ignorantiæ. Lott. *à. n.* 57.

Quæstio 194. An & qualiter inducatur vacatio ipso jure per factam violentiam in apprehendenda possessione, dum nimirum alius esset in possessione illius beneficii?

Respondeo 1. etiam legitimè aliàs provisus, seu habens canonicum titulum beneficii, si violenter auctoritate, seu potiùs temeritate propriâ illud occupet, seu possessionem ejus accipiat, privatur eo ipso, seu jure ipso (hæc enim clausula *eo ipso*, est clausula latæ sententiæ. Lott. *l.* 3. *q.* 22. *n.* 2. Jo. Andr. *in c. eum, qui de prob. in* 6. *nu.* 1. Gemin. *n.* 5. Anchar. *n.* 3. Pavin. *tr. de off. & potest. capit. sed. vacant. in prælud. nu.* 10. Rebuff. *in pr. tit. de modis amitt. benef. c.* 9. *n.* 28. Covar. *var. resol. l.* 3. *c.* 16. *num.* 6.) jure omni, quod habet in illo beneficio. Lott. *loc. cit. n.* 1. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 2. §. 8. *nu.* 11. Gonz. *gl.* 15. *n.* 58. Garc. *p.* 11. *c.* 10. *à n.* 208. *juxta c. eum, qui.* Quòd etsi in prima sui parte loquatur tantùm de dignitatibus & personatibus; procedit tamen idipsum in quibuscunque etiam aliis beneficiis, ut patet ex ejusdem textûs lectura. Lott. *n.* 3. citans Abbat. Franc. *in cit. c. n.* 1. Pontan. *de spol. l.* 1. *c.* 9. *ex n.* 91. Menoch. *de recuper. possess. remed.* 9. *ex nu.* 277. & 306. &c.. Privatur quoque jure, quod habet ad tale beneficium, v. g. præsentatus ante institutionem, electus ante confirmationem ingerens se, aut possessionem capiens; de quo vide fusè Garc. *loc. cit. à n.* 214. verùm ut constat, hæc privatio júris ad beneficium vacationem non inducit. Castrop. *loc. cit.* Privatur item ipso jure beneficio præhabito, dum illud similiter ac secundum, cujus violentam capit possessionem, curatum est, textu *cit. c. eum., qui.* sic specialiter disponente, non verò aliis præhabitis. Castrop. *loc. cit.* Secus est de eo, nimirum, quòd non sit privatus jure in illo beneficio habito, qui apprehenderet propriâ auctoritate possessionem ab alio occupatam, non adhibendo violentiam ei, qui est in possessione; puniendum tamen, nec lucraturum fructus, nec manutenendum in ea possessione, tradit Garc. *loc. cit. n.* 212. ex Rebuff. *in pr. de modo amittend. n.* 28. Porrò exigi declaratoriam violentiæ, occupationis (quod aliter intelligi nequit, quàm præviâ cognitione causæ) non quidem, ut ante hujusmodi declaratoriam non possit beneficium impetrari ut vacans, sed ut non priùs possit per hujusmodi impetrantem pro executione suarum literarum possessio apprehendi, tradit Lott. *loc. cit. nu.* 4. & 5. eò quòd licèt teneant plures, possessorem privatum ipso jure non esse citandum; contrarium tamen videatur ipsi verius; cùm dari possit instantia alicujus defensionis.

De cetero, quandonam dicatur violentia adhibita, & alia circa hæc vide suprà, ubi actum qualiter proprià auctoritate capi possit possessio. Quibus adde, quod ait *cit. q.* 22. *n.* 38. Lott. Semotâ lite formali, pœnam *cit. c. eum. qui.* fermè esse impracticabilem; cùm semper in omnibus provisionibus Apostolicis hodie expediantur processus fulminati, in quibus decernitur immissio, atque ità semper excluditur qualitas illa temeritatis; cùm adsit tunc auctoritas judicis, id est executoris, in quo non distinguitur, an justè, an injustè processerit, quocunque enim modo is processerit, excluditur temeritas provisi, juxta dicta suprà, adeóque pœna *cit. c. eum. qui.*

Quæstio 195. *An, & qualiter vacet beneficium ob violationem sequestri?*

1. RESpondeo: ob violationem sequestri factam, nimirum à litigante, dum fructus sequestratos occupare præsumit; vel sequestrum ab Ordinario ponendum impedit, vacat ipso jure, & amittitur beneficium, super quo, seu in cujus causa impositum sequestrum; si in eo dictus violator jus habebat. Lott. *l.* 3. *q.* 22. *nu.* 40. Gonz. *gl.* 15. *nu.* 59. Castrop. *cit.* §. 8. *n.* 12. *juxta clem. unic. de sequestrat. poss. & fruct.* Quæ constitutio extenditur ad quælibet beneficia (comprehendendo etiam pensionem) quia est constitutio in favorem sequestri litigantibus utilis; & in executionem sententiæ diffinitivæ latæ. Castrop. *loc. cit.* Non verò extendit se ad beneficia, si quæ præter illud, super quo impositum sequestrum, habet talis violans; quia de illis citatus textus non loquitur. Castrop. *ibid.* Et hic illico potest Episcopus tale beneficium conferre, etsi sequestrum impositum sit in curia, cùm illico inducatur hæc vacatio, eâque sub clausula generali *quo modo* comprehenditur. Lott. *à n.* 42. Proceditque idipsum, etiamsi prætendatur sententiam fuisse nullam; nam cùm non possit ante declarationem super nullitate evitari temeritas & spretus iste auctoritatis judicialis, ob quem dicta pœna imposita; adhuc militat dispositio dictæ *Clement.* si tamen ipsum sequestrum sit validum. Lott. *n.* 45. imò etiamsi à sententia fuisset appellatum. Lott. *n.* 46. Non verò procedit, ubi temeritas illa aliquâ ratione foret excusabilis, v. g. si ideo occupati fuissent fructus, quia non videbantur cadere sub sequestrum; eò quòd priùs fuissent collecti, vel etiam simpliciter à solo separati, cùm illud factum occupandi tunc fructus tenderet potiùs ad reprimendum excessum sequestri, quàm ad judicis contemptum; quia non desunt existimantes, sequestrarium non posse hujusmodi fructus accipere; cùm non dicantur fructus fundi vel beneficii, sed possessoris. Lott. *n.* 51.

2. De cetero, ut pœna dicta incurratur, debent intervenire sequentia: primò debet sequestrum imponi vigore sententiæ diffinitivæ, non interlocutoriæ, & quidem latæ in curia Romana, & non extra. Castrop. Gonz. *ll. cit.* Lott. *n.* 47. cùm sententiæ diffinitivæ majore cum maturitate proferantur, adeóque spretus ille auctoritatis judicialis sit major, ut Lott. *n.* 48. Et licèt in aliis casibus detur esse major ratio, dicta tamen *Clem.* sic statuens in hac parte à jure exorbitet, & hinc ad alios casus non extendenda. Lott. *n.* 49. Secundò: debet esse impositum in causa beneficiali super petitorio vel possessorio non in causa attentatorum, seu lata debet esse sententia contra possessorem, vel in petitorio vel in possessorio plenario, per quod plena & totalis possessio ab alio aufertur & alteri indiffinitivè adjudicatur. Lott. *n.* 50. Castrop. & Gonz. *ll. cit.* ex Lancellot. *de attent. p.* 3. *c.* 28. *n.* 243. Tertiò: debet esse impositum super ipso beneficio, & non super membro, & re ipsius beneficii. Castrop. *ibid.* citans Riccium *Collectan.* 223. Barbos. *alleg.* 54. Lott. *n.* 47. Quartò: sententia non debet esse lata contra possessorem triennalem; cùm contra hunc imponi nequeat sequestrum. Castrop. *loc. cit.* citans Barb. *ubi antè.* & Gonz. §. 2. *proœm. num.* 72. quem vide *ibidem* fusè *per totum* §. 7. de sequest. hoc, quòd vi constitutionis Pii quarti sub die 26. Octob. 1560. quæ in Bullar. est 142. mandatum, imponi fructibus, reditibus, proventibus beneficiorum; ratione mensium aut aliàs reservatorum, dum inter provisum Apostolicum & provisum ab Ordinario desuper litigari contigerit, statim ut judex citatâ legitimè parte & citatione reproductâ cognoverit præfatam reservationem, etiam summariè & extrajudicialiter.

Quæstio 196. *An, & qualiter vacent beneficia eorum, qui scripturas spectantes ad Cameram Apostolicam indebitè retinent, vel scientes ab alio retineri, & id non revelantes?*

RESpondeo: Vacare ipso jure ex constitutione Julii 3. de ult. April. 1552. quæ est 24. & incipit *cum acceperimus.* Gonz *gl.* 15. *n.* 99. Barbos. *juris Ecclesiast. l.* 3. *c.* 14. *n.* 41. Castrop. *de benef.* *d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 18. Idem est, si quis bona palatii Apostolici detineat, & non restituat, juxta *constitutionem* 6. *Alex.* 6. & *constitutionem* 1. *Clem.* 7. Castrop. & Gonz. *ll. cit.*

Quæstio 197. *An, & qualiter vacent beneficia ob crimen falsi in literis Apostolicis commissum?*

RESpondeo: Qui per se, vel per alium in literis Apostolicis vitium falsi fecerit, aliquid in eis delendo, interlevando, vel in hoc consilium, auxilium, mandatum dederit, præterquàm quòd excommunicationem incurrat, privatur seu privatus est beneficiis, si quæ habet, Gonz. *gl.* 15. *nu.* 57. Castrop. *loc. cit. n.* 40. Garc. *p.* 11. *c.* 10. *n.* 170. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. §. *crimen.* juxta *c. ad falsarium. de crimine falsi*; qui textus, etsi id non exprimat, intelligitur tamen communiter ab auctoribus de privatione ipso jure. Azor. *loc. cit.* citans Rebuff. *de pacif. poss. num.* 265. & *in pr. tit. de mod. amitt. n.* 43. sic quoque privantur beneficiis & officiis, qui sub nomine Pontificis literis falsis ab alio impetratis utuntur. Item qui falsas literas impetrant. Castrop. *loc. cit.* Debere autem falsificantes literas Apostolicas super hoc priùs convinci in judicio, juxta quod denotant verba *cit. c. falsariorum: qui falsarii fuerint deprehensi.* Et quoad alios illos usurpantes, aut impetrantes literas falsas debere expectari sententiam declaratoriam, tradit *ibid.* Castrop. Notandum hic cum C. de Luca. *d.* 75. *n.* 13. quæstionem procedere de crimine falsificationis in literis Apostolicis commisso per jam possessorem, seu provisum de beneficio, quòd nimirum privetur is illo; secùs enim est, si crimen hoc jam commissum, & inquisitio de eo aderat tempore provisionis: nam tunc non privatur illo beneficio, sed inhabilis redditur ad illud assequendum; cùm crimen falsitatis non tantùm in literis Apostolicis commissum, sed etiam cujuslibet alterius ob infamiam, quam irrogat, hunc effectum inhabilitatis inducat: etsi de cetero alterius falsitatis crimen, seu crimen falsitatis in genere privationem beneficii jam obtenti non inducat.

Quæstio 198. *An, & qualiter vacent beneficia ob malam promotionem ad Ordines?*

RESpondeo: Malè promoti ad Ordines (intellige majores. Chok. *ad reg. Cancel. de male promot. n.* 5. ex Mandol. *ad eandem regulam. q.* 1.) purà ob inhabilitatem ex aliquo vitio, seu crimine, vel per saltum, vel sine sufficienti titulo, aut dimissoriis, vel ante legitimam ætatem, extra statuta tempora, suspensi sunt ab omni Ordinum exercitio, sublatâ eis facultate ascendendi ad alios Ordines. Si nihilominùs in dictis Ordinibus ministrare præsumpserint, non solùm efficientur irregulares, sed etiam dignitates & quæcunque beneficia ab illis obtenta

vacant

vacant ipso jure per constitutionem Sixti V. reddunturque per eandem constitutionem quæ incipit: *Sanctum & salutare*: sub dato Nonis Jan. 1558. ad illa & alia quæcunque perpetuò inhabiles. Gonz. *gl.* 15. *n.* 187. Azor. *p.* 2. 7. *c.* 17. §. *decimum octavum crimen*. Veruntamen hodiedum pœna illa privationis locum non habet; quia dicta constitutio Sixti V. è medio sublata, ac ad terminos juris communis & Trid. & constitut. Pii II. quæ incipit: *cùm ex sacrorum*, & est in Bullario 6. (quâ non nisi privandus per sententiam veniebat talia faciens, id est, ministrans in Ordinibus, ad quos malè promotus. Gonz. *loc. cit. n.* 228.) redacta per constitutionem Clem. VIII. emanatam 1. Kalend. Martii. 1595. Chok. *loc. cit. num.* 3. Gonz. *cit. n.* 128. qui etiam *gl.* 5. §. 50. *ex n.* 22. specialiter, quòd non operetur dicta constitutio Sixti V. quoad suspensionem promotorum ad Ordines sine, aut cum ficto titulo.

Quæstio 199. An, & qualiter vacent beneficia per alienationem rerum Ecclesiæ seu beneficii?

1. RESpondeo: Rectores Ecclesiarum seu beneficiorum, vel etiam commendatarii, aut administratores, qui bona Ecclesiæ vel beneficii sui, hoc est, ipsum dominium vel jus aliquod, sive per venditionem, sive donationem vel emphyteusin, hypothecam, pignoris locationem ultra triennium, similéve aliud pactum, per quod dominium transfertur, aut transferri consuevit, transferre in alium præsumunt (præterquam in casibus in jure permissis, vel de rebus in emphyteusin ab antiquo tempore dari solitis, & tunc in evidentem Ecclesiæ utilitatem, aut de fructibus & bonis, quæ servando servari non possunt) sine Papæ consensu, dum sunt Episcopo, & Abbate inferiores, Prioratibus, Præpositurις, dignitatibus, Personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus, præbendis aliisque Ecclesiasticis, cum vel sine cura beneficiis, quorum res & bona alienârunt duntaxat (non verò aliis) ipso facto privati existunt: illáque absque declaratione aliqua vacare censentur; possúntque per locorum Ordinarios vel alios, ad quos eorum collatio spectat, liberè personis idoneis (iis exceptis, quæ propterea eis privatæ fuerunt) conferri; nisi fortè aliàs specialiter aut generaliter sint Papæ reservata. Si verò alienatores sint Episcopi aut Abbates, ingressus Ecclesiæ penitus illis interdicitur, & si per 6. menses immediatè sequentes sub interdicto hujusmodi animo perseveraverint indurato, lapsis iisdem mensibus à regimine & administratione Ecclesiæ suæ, vel Monasterii in spiritualibus & temporalibus eo ipso sunt suspensi. Præterea quòd ab ipsis, ut & aliis beneficiatis facta alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, infeudatio, nullius sint roboris & momenti. Ita Paulus 2. in *Extrav.* sua *ambitiosæ. inter communes. de rebus Ecclesiæ non alienand.* Lott. *l.* 3. *q.* 25. *n.* 2. dicens hanc pœnam privationis esse latæ sententiæ, & qui in dictam *Extrav.* impegerint, censentur ipso jure privati beneficio. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 14. qui tamen ait, ità esse, esto, in opinione plurium DD. ea recepta non sit, putà, pœna vel Extravagans. Engels. *ad tit. de rebus Eccles. non alienand. n.* 18. idem monens ex Nav. istas pœnas ipso jure incurrendas non ubique receptas esse; de quo vide dicenda ad finem hujus quæstionis. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. §. *septimum crimen*; qui tamen subjungit ex Cajet. *in sum. v. excommunicatio. c.* 75. & Armill. *v. eodem.* excommunicationem talibus inflictam non esse receptam ubique. & alibi, non ex toto, sed ex parte tantùm, ut ex Rocho de Curte *c. ult. de consuet.* esse consuetudine abrogatam.

2. Verùm circa hæc notandum primò: ad incurrendam dictam pœnam requiri alienationem cum effectu sumptam; si nimirum res Ecclesiæ de facto sit emptori tradita. Engels *loc. cit.* adeóque ab impetrante justificandum factum alienationis, hoc est, actum, per quem translatum fuit dominium; quale non est venditio secundùm se solam; adeóque hanc justificare non sufficit; sunt enim hæc duo compatibilia, aliquid esse venditum, & nihilominus non esse translatum dominium illius in emptorem; venditio siquidem & similes contractus, sunt quidem causæ transferendi dominium, sed non concludunt ad ipsum actum translationis, qui perficitur ex traditione rei, juxta *l. tradit. c. de pactis.* ità tamen ut nec nuda traditio aliquid operetur, nisi præexistat causa seu titulus habilis ad transferendum dominium. *l. nunquam ff. de acquirend. rerum dominio.* Lott. *loc. cit. à n.* 3. qui etiam subjungit *n.* 8 non esse proinde in casu hoc inconsiderabilem clausulam constituti (de cujus vi & effectu vide Barbos. *de clausulis.*) eò quòd tametsi habeat vim traditionis pro acquirendo dominio & possessione; quia tamen id procedit per fictionem quandam, non esse secundùm rei veritatem, ut Menoch. *consil.* 792. *nu.* 3. Barb. *loc. cit.* quæ ficta traditio, ut concernit jus, quod venit secundùm naturam contractûs, seu ut Barbos. traditionem juris, non autem factum, in quo præsumitur executio obligationis, seu traditionem facti, ità ut non attendenda pro incursu dictæ pœnæ, cùm adhuc actus reputetur imperfectus.

3. Secundò: quod hinc sequitur, ad effectum incurrendi dictam pœnam non sufficere rem Ecclesiæ datam in hypothecam; licèt enim prohibitâ alienatione, censeatur quoque prohibita hypotheca, quâ ad alienationem devenitur, uti id in terminis *citatæ Extravag.* est indubitatum, id tamen intelligitur respectu validitatis actûs, quo datur res illa in hypothecam, qui non minùs, quàm actus venditionis prohibetur & annullatur, in dicta *Extrav.* non autem respectu istius pœnæ, idque sivè hypotheca sit generalis, sivè specialis; sicut enim differt vis legis, quâ punit, à virtute legis, quâ prohibet, ità ab una ad alteram non rectè infertur, ubi diversa incurrit ratio; siquidem ubi agitur de puniendo ob alienationem, verbum alienationis sumitur strictè & propriè; & sic pro translatione dominii, ut Alex. *conf.* 41. *n.* 5. & 7. *vol.* 6. Bald. *in l. final. c. de rer. alien. n.* 1. Castrens. *n.* 3. & DD. communiter. ità ferè Lott. *loc. cit. à n.* 13.

4. Tertiò: requiri, ut, præterquam, quòd res illa sit ad decorem & illustrationem Ecclesiæ, vel ex qua ministri alimenta percipiunt, ut meminit & supponere videtur dicta *Extrav. in principio* in ipsa periodo actûs alienationis sub dominio Ecclesiæ, si enim tunc de facto jam fuisset alienata, & prælatus seu Rector ex suppositione invaliditatis actûs, aut rei devolutæ ad novam concessionem procederet, utcunque actus ille, qui sustineri posset quasi ex solito, seu quia tales res solitæ fuissent alienari, nullus foret; eò quòd negaretur illud solitum; adhuc tamen positâ illâ nullitate non infertur necessariò ad statum rei concessæ; nempe quòd ea tempore concessionis esset in dominio Ecclesiæ verè & realiter, & in consequens esse locum dictæ pœnæ. Lott. *à n.* 18.

5. Quartò: satis non esse, quòd bona illa quomodocunque spectent ad Ecclesiam, sed requiri ut bona illa sint actu incorporata Ecclesiæ, mensæ capitulari, conventui &c. non enim aliter constitui possunt in dominio Ecclesiæ (intellige, in ordine ad prohibitionem alienandi, & ex ea incurrendam dictam pœnam, quàm per incorporationem. Lott. *loc. cit. n.* 21.) bona enim legata, donata Ecclesiæ vel aliter ab ea obtenta (etiam ea, quorum Ecclesia non habet nisi dominium directum, dum ea ex causa aliqua quoad dominium quoque utile revertuntur ad Ecclesiam, quamdiu ea incorporata non sunt eidem Ecclesiæ; quod ipsum pendet & colligitur ex circumstantia facti, maximè ex declaratione Prælati facta, quòd ea nolit incorporare suæ mensæ. Tond. paulò post citand. *n.* 2) quamdiu non sunt incorporata illi, alienari possunt sinè solemnitatibus aliàs de jure requisitis. Tond. *in resp. benef. p.* 3. *c.* 87. *n.* 1. citans Franch. *decis.* 14. *n.* 16. & AA.

& AA. passim in *c. ut supra. de bonis Eccl. non alien.* de quo vide Barb. *in c. nulli. n. 9. eodem tit.* Quamvis subjungat Tond. *loc. cit. n.* 5. de bonis noviter acquisitis Ecclesiæ, veluti ex donatione, legato, hæredis institutione, aut alio simili titulo dubitat posse, an sint de mensa, & consequenter inalienabilia; an verò nondum unita mensæ, adeóque quia in mitiorem partem fieri debeat interpretatio, sanum esse consilium, ut non alienentur sinè solemnitatibus, ut Innoc. Abb. *in c. ut super.* Mascard. *de probat. conclus.* 203. *n.* 6. *&* 7. & se, ubi non adesset necessitas, non audere consulere; eò quòd, qui donat Ecclesiæ, aut eam hæredem relinquit, non aliâ intentione donet, quàm ut ea bona incorporentur Ecclesiæ; Incorporatio autem illa non censetur facta, dum capitulum vel ejus Superior declaravit, se nolle ea incorporare. Tond. *l. c. n.* 2. citans Redoan. *de bon. Eccl. non alienand. q.* 62. Imò non censetur facta dicta incorporatio ex retentione illorum bonorum per annum, sed tunc demum, & non aliter quàm per declarationem, sive explicitam, sive implicitam ex descriptione illorum inter alia bona Ecclesiæ. Lott. *nu.* 22. citans eundem Redoan. *rubr.* 1. *c.* 22. *n.* 29. Bart. *in l. si vacantia. n.* 8. *c. de bonis vacantibus.*

6. Quintò: locum non esse pœnæ isti, vel etiam Extravaganti quoad prohibitionem, si res Ecclesiæ sint tales, ut ex illis commodum nullum perciperet aut percipere possit, v. g quia essent terrulæ, de quibus *canon. terrulas* 12. *q.* 2. de quibus vide etiam C. de Luca *de benef. d.* 86. *n.* 8. concurrentibus juxta dispositionem dicti textûs hisçe quatuor: necessitate præcisâ, exiguitate prædii, infructositate, & longâ distantiâ, ut nequeant commodè ad cultum redigi. Lott. *n.* 23. *&* 25. vel si urgeret necessitas, & non posset peti vel exspectari à Papa licentia, Lott. *n.* 24. qui etiam *n.* 26. ait, arbitrari se, hinc declarandam sententiam aliquorum, putà Navar. *conf. 7. de rebus Eccles. non alienand.* Sayr. *in florib. eodem tit. dub.* 3. Barbos. *collectan. ad cit. Extrav. ambitiosa. n.* 30. existimantium, incurri hanc pœnam privationis beneficii ex incisione arborum frugiferatum; nimirum ut reguletur circumstantiâ facti; videlicet intentione succidentis, ut si illa sit ad minuendum in perpetuum reditus Ecclesiæ pro implenda alienantis erumena in præjudicium suorum successorum, ex valde notabili incisione incurratur dicta pœna; secus si succisio ea facta intentione bonâ, putà substituendi alias arbores meliores, aut alia de causa legitima, quorum plures vide apud Manticam *de tacitis & ambiguis contractib. l.* 22. *tit.* 29. *à n.* 27.

7. Sextò: non esse locum dictæ pœnæ, dum alienatio non fit de solo, seu bonis Ecclesiæ, sed de melioramentis, quæ ipse Rector Ecclesiæ seu beneficii fecit, eò quòd hæc melioramenta non veniant sub prohibitione alienandi. Card. de Luca *de benef. disc.* 86. *n.* 9.

8. Septimò: non esse locum extravaganti in ceteris casibus & bonis, in quibus ea licitè sinè solennitatibus alienari possunt, putà, in bonis, quorum Ecclesia habet dominum utile; dum nimirum Ecclesia tanquam manus mortua cogitur à domino directo bona noviter obtenta vendere: de quo vide Tond. *loc. cit. n.* 11. An verò per transactionem bona Ecclesiæ alteri remitti possint, & consequenter in eo evitetur dicta pœna, meritò dubitatur à nonnullis, & sentire videntur Nav. *cons.* 44. 1. *n.* 21. Alciat. *cons.* 17. *n.* 8. *l.* 1. apud Tond. *n.* 9. eò quòd non dicatur alienatum, quod penes adversarium dimittitur, & nonquam fuit ab Ecclesia possessum; ait tamen Tond. ipse, hanc sententiam esse contra mentem Rotæ, eò quòd, quidquid sit de patre, qui est legitimus administrator bonorum filii, quando agitur de tutore vel Prælato, qui non habent tantam potestatem, non possunt transigere, dimittendo rem apud possessorem, nisi servatis juris solennitatibus; citat pro hoc Sitrd. *conf.* 451. *n.* 25. Gratian. *discep. for. c.* 476. *n.* 16.

9. Octavò: notandum circa illud, quod in dicta Extrav. dicitur, non esse locum prohibitioni isti, & pœnæ, dum res aliqua ab antiquo tempore esset solita concedi vel dari in emphyteusin, illud *solitum* aliter constitui non posse, quàm vel ubi præcessit una concessio valida, vel exstant duæ cum cursu quadraginta annorum, juxta Seraph. *decis.* 434. *n.* 1. ità ut excludatur hic numerus duarum concessionum ex identitate personæ, quâ positâ, una tantùm concessio reputatur: & è converso cursus ille quadraginta annorum nihil operatur, si eæ formæ differant; siquidem alienationes rei Ecclesiasticæ debent esse conformes pro continuando cursu quadraginta annorum. Lott. *à n.* 19. Vide de hoc Tond. *p.* 1. *c.* 119. *à n.* 12.

10. Nonò: Dum dicitur in *cit. Extrav.* non posse locari res Ecclesiæ ultra triennium, triennium non esse computandum ratione annorum, sed ratione fructuum, hoc est, bona Ecclesiæ non esse locanda ad tempus, in quo percipiantur plures fructus quàm triplices. Hinc si res Ecclesiæ non nisi alternis annis fructus reddit, potest ad sexennium locari; si tertio solùm anno fert fructus, potest ad novennium locari; si autem singulis annis fert fructus, non potest nisi ad triennium locari. Azor. *p.* 2. *l.* 7. c. 17. *q.* 1. *§. ego in aliis.*

11. Denique notandum, secundùm aliquos debere justificari ab impetrante ex hoc capite *Extravagantem* illam: *ambitiosa*, esse receptam in loco, ubi facta alienatio; idque plurimum momenti habere tam in foro interno, quam externo secundùm Nav. *in man. c.* 27. *n.* 150. Molin. *de contr. tr.* 2. *d.* 466. *n.* 9. Gutt. *qq. can. l.* 1. *c.* 8. *n.* 7. & alios apud Garc. *p.* 2. *c.* 1. *n.* 87. Lott. *n.* 38. *&* 39. à quorum sententia quamvis Lott. *n.* 40. dicat se prorsus recedere; eò quòd fundamentum illius, nempe quòd lex usu non recepta non sit lex, valeatque contrario usu seu consuetudine abrogari, sit absurdissimum, dum agitur de lege Papæ, qui non a populo, sed à Deo immediatè in his Ecclesiasticis potestatem habet; ut ideo nec per mille annos extingnatur ejus vis per usum in contrarium, impertinensque sit hæc istorum AA. deductio, cùm ista sanctio reperiatur impressa in volumine canonico, cum quo ubique locorum circumferrur. Nihilominus *n.* 42. ait idem Lott. se existimare, propter materiæ objectæ odibilitatem in foro externo, si ex parte rei probaretur non usus dictæ Extravagantis, & positivus usus in contrarium, eum satis excusari, cùm hujusmodi legis non usus, utcunque aliàs non allegabilis pro evitanda dispositione, excuset tamen pro evitanda pœna ipsius legis, juxta doctrinam Bart. *in l.* 1. *§. apud Labionem. n.* 1. *ff. de edili edict.* Suid. *cons.* 327. *n.* 51. Gutt. *loc. cit.* quos citat *ibid.* Lott.

Quæstio 200. *An, & qualiter ob simoniam mentalem & conventionalem infligatur privatio beneficiorum?*

1. Respondeo primò in genere, veluti prænotando, nullam simoniam inducere pœnas juris ipso facto, nisi quæ committitur in Ordinibus, beneficiis, Religionis ingressu. Castrop. *de simon. d.* 3. *p.* 21. *n.* 2. citans Suar. *de simon. l.* 4. *c.* 55. *n.* 5. Ugol. *tabul.* 1. *c.* 12. *&* *l.* 4. *c.* 3. Navar. &c. Less. *de just. l.* 2. c. 35. *nu.* 130. citans Sylv. *V. simonia. q.* 19. *&c.*

2. Respondeo secundò: Simoniam mentalem, hoc est, quæ absque externo aliquo contractu, pacto tacito vel expressu committitur; nequidem in dictis tribus Ordine, beneficio, ingressu religionis pœnas ullas juris inducere. Less. *loc. cit.* ex communi DD. adeóque nullum ob eam commissam, ne quidem beneficio, circa quod committitur, privari, nec ipso jure, nec per sententiam. Azor. *p.* 2 *l.* 7. *c.* 17. *§ si quæras:* citans Gomes. *ad reg. de trien. poss. n.* 12. Proceditque hæc ipsa, sive simonia mentalis sit purè talis, sive mixta; dum nimirum datur aliquid cum intentione obligandi ad reddendum spirituale sinè ullo pacto externo.

3. Re-

3. Respondeo ad secundum primò: Simoniam conventionalem nullatenus inducere vacationem obtentorum ipso jure. Gonz. *Gl. 15. n. 70.* citans Put. *decis. 8. l. 2.* Caputaq. *decis. 3. de simon.* Sed neque privatur quis eo de beneficio, super quo commissa. Azor. *loc. cit.* (licèt dicat privari illo per sententiam) citans Gomes. *ubi antè.* Less. *l. c. n. 149.* ubi quòd nulla simonia conventionalis, exceptâ confidentiali purâ, hoc est, quæ sistit in mora conventione, & neutra ex parte completur per dationem: vel etiam mixta, in qua datum quidem est pretium, sed nondum data res spiritualis, inducat illas pœnas juris positivi. Citatque pro hoc Navar. *de simon. c. 23. n. 104.* ac dicens esse ferè communem DD. præsertim recentiorum. Idem de simonia hac incompleta adhuc ex utraque parte quoad executionem, nimirum non incurri propterea excommunicationem, nec ullas alias pœnas latas contra simoniacos, tradit Tond. *qq. benef. p. 3. c. 90. n. 10.* ex Sanch. *consil. moral. l. 2. c. 3. dub. 106. n. 4.*

4. Respondeo ad secundum secundò: ob simoniam conventionalem illam mixtam, in qua res spiritualis est tradita, v. g. beneficium collatum, resignatum, & pretium nondum solutum, incurri pœnas omnes juris, perinde ac si utrimque completa esset, seu ac si simpliciter realis esset, eò quòd emptio & venditio videatur perfecta, quando res est tradita, etsi pretium nondum solutum. Sentent præter alios Sotus. *l. 9. q. 8. a. 5.* Cajet. *in sum. v. Simonia.* apud Less. *loc. cit.* Contrarium, nimirum simoniæ pœnas non incurri, sentiunt Less. *l. c.* citatique ab ipso Covar. *in Clem. si furiosus. p. 1. §. 1. n. 7. & p. 2. §. 3. n. 4.* Ugolin. Nav. &c. Item Sanch. *loc. cit.* apud Tond. *loc. cit.* & alii plures, eò quòd juxta stylum Curiæ Romanæ, de quo testantur Sanch. Navar. &c. non censentur incursæ pœnæ, nisi per simoniam realem utrimque completam, non obstante Bullâ Pii V. hac de re editâ, quæ non videtur recepta, ut Less. Cujus hæc videtur ratio, quòd pœnæ, præsertim graves, ipso facto incurrendæ, quantum fieri potest, sunt restringendæ: ac proinde pœnæ iis constitutæ, qui spiritualia emunt ac vendunt, restringendæ ad emptionem & venditionem completam (qualis non magis est, quando res est tradita, & nondum solutum pretium, quàm quando solutum pretium, & res nondum tradita, Less. *n. 150.*) nisi expressè contrarium significetur. Sentit tamen Less. *n. 151.* cum Nav. *de simon. c. 23. n. 104.* testante sic servari de stylo Curiæ & aliis, quòd si dicta simoniaca pactio postmodum utrimque complexor in totum vel in partem, (intellige pretii solvendi) incurrantur non tantùm pœnæ, sed retrotrahantur ad tempus pactionis: v. g. collator convenit cum Petro de centum aureis de dando illi beneficio, & statim confert; Petrus nondum solvat pecuniam promissam, neuter illorum adhuc incurrit pœnas juris, nec collatio est irrita; postea tamen post menses, vel etiam annos aliquot Petrus solvat pecuniam, jam incursa censebitur excommunicatio ab utroque, & inhabilitas à Petro ab initio contractûs, & contractus & collatio censebitur irrita & invalida; & sic collatio, excommunicatio, inhabilitas pendebant ab eventu futuro, ita ut ante hunc collatio sit pendens, habeátque se veluti medio modo & indifferenti, neque absolutè valida, neque invalida. Less. *n. 152.* idipsum variis exemplificans v. g. in excommunicatione lata contra eum, qui pensionem beneficialem non solvit; quæ etsi sit latæ sententiæ, non tamen censetur incursa, nisi pensionarius declaret se velle, ut sit incursa; quâ positâ declaratione retrotrahitur, ità ut censeatur incursa jam ab initio, quo cœpit alter esse in mora, juxta Nav. *sup.* & Gig. *de pension. q. 77.* Item in emphyteusis amissione incursa ob non solutam intra triennium pensionem; ita ut, si Dominus directus declaret, se velle, ut res illi sit amissa, censetur esse amissa ab initio completi illius triennii. Unde jam etiam infertur primò, talem non teneri dimittere beneficium; quia collatio non est absolutè irrita, sed aliquo modo valida; etsi ab eventu futuro, quo posito ea resolvitur ab initio, & tenebitur ex tunc posito eventûs dimittere beneficium. Lott. *n. 153.* Secundò: ante completam pactionem per solutionem pretii celebrantem non incurrere irregularitatem; ad hanc enim incurrendam ob violationem censuræ requiritur, ut ante censura sit absolutè incursa. Less. *cit. n. 153.* Etsi de cetero hæc retroactio faciat, ut, si interea collatum sit aliud beneficium, collatio sit invalida, ac si revera jam tum fuisset excommunicatus & inhabilis, quia hæc acquisitio beneficii pertinet ad lucrum; irregularitas illa ad damnum; plus autem requiritur ad damnum incurrendum, quàm ad lucrum non reportandum. Less. *n. 154.* Veruntamen neque hæc retroactio facta per quandam fictionem juris locum habet in foro conscientiæ secundùm aliquos, Less. *n. 155.* dicens hanc sententiam insinuari ad Nav. *c. 23. n. 104.* & doceri ab Henriq. *de excom. c. 19.* & sibi non displicere; quæ si vera, in foro conscientiæ non censebuntur incursæ pœnæ simoniæ, nisi à tempore, quo hæc completur, nec retrotrahentur, adeòque non tenebitur talis restituere fructus interea perceptos, nec censebitur fuisse inhabilis interea ad alia beneficia.

5. Respondeo tertiò: Qui beneficium confert alteri, vel procurat per simoniam realem (quam consistere seu consummari in acto illo, quo recipitur in executionem pacti præcedentis illud, quod promissum fuit, ait Lott. *l. 3. q. 29. n. 140. & 151.* sive quando processum est ad executionem conventionis, vel traditionem pretii, ut Tond. *qq. benef. p. 3. c. 90. n. 4.* Et quidem ad hoc, ut simonia sit realis, nimirum in ordine ut beneficium vacet ipso jure, necesse esse, ut ab utraque parte adimpleatur, & non sufficere, si ab una tantùm parte adimpleatur, tradit Gonz. *Gl. 15. n. 69.* juxta *decis. Rotæ 405. p. 1. divers.*) procurando suffragium electoris, eligendo, præsentando, postulando, instituendo, confirmando, commendando, &c. etsi hic ipso incurrat diversas pœnas, putà excommunicationem ipso facto, à qua nonnisi à Papa absolvi potest. *Extravag. cùm detestabile.* de simonia. Lott. *l. c. n. 147.* Less. *loc. cit n. 157.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 25. n. 2.* quam eandem excommunicationem ipso facto incurrunt mediatores, ut sunt parentes, amici, procuratores, & omnes, qui operam interponunt, ut beneficium simoniacè obtineatur. Castrop. *ibid.* Less. *loc. cit. n. 140.* hæc tamen non incurritur à committentibus simoniam circa officia Ecclesiastica, pensiones, Vicarias temporales, & similia, quæ beneficia non sunt, conferendo, procurando. Less. *n. 137.* Castrop. *l. c. n. 1.* addens sic officium Inquisitoris, Legati, Vicarii, &c. absque aliqua pœna permutari, vendi, aut emi posse, etsi non absque peccato; & secus esse de Prioratu, Provincialatu, Rectoratu, eò quòd hæc dicantur saltem quasi beneficia, & de iis expressa fiat mentio in *Extrav. 2. de simonia.* Item infamiam. *c. reperiuntur. 1. q. 3.* Lott. *n. 148.* suspensionem. *c. veniens. de simon.* Lott. *n. 143.* Item dejectionem à proprio gradu, *c. si Episcopus. 1. q. 1. c. ex multis. 1. q. 3.* Lott. *n. 144.* Unde & deponi jubentur. Gl. *in cit. c. si Episcopus.* v. suspendatur. Lott. *n. 146.* Etsi inquam, has pœnas incurrant, non tamen privantur ipso jure beneficiis, quæ obtinent; cùm hæc vacatio ipso jure nullibi ob dictam causam inducta legatur. Lott. *n. 140. & 150.* qui etiam *n. 155.* id adeò verum esse ait, ut licèt ex decreto Trid. *sess. 24. c. 18.* Examinatores, qui occasione examinis habiti in concursu ad parochiales ante vel post aliquid receperint, simoniam incurrant; unà cum ipsis dantibus, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodolibet, etiam, ante obtinebant (quin & ab ipsis illis beneficiis maneant ipso jure suspensi, ut Lott. *n. 158.* citans Navar. *cons. 63. nn. 1.* Paris. *de confidentia. q. 48. n. 5.* & ad alia imposterum inhabiles reddantur: nihilominus ante dimissionem non possit videri inducta vacatio quasi ex sententia dicti Canonis Trid. qui hoc in specie decernit, pro quo citat seipsum. *l. 3. q. 18. n. 202. & 203.*

4. Re-

6. Respondeo quartò, sed &, qui beneficia per talem simoniam realem acquirunt, licèt pari modo ipso facto incurrant excommunicationem, sitque omnis talis collatio & provisio irrita & nulla ipso jure per jam dictam *Extrav. cùm detestabile.* Castrop. *loc. cit. n.* 2. *&* 3. Less. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. §. *olim crimen.* Et licèt antiqui canones, ut volunt Rebuff. *in pr. tit. de simon. in resign. n.* 6. Paris. de resign. *l.* 7. *q.* 2. *n.* 12. Gutt. *qq. can. l.* 1. *c.* 9. *n.* 3. & alii passim videantur pœnam hanc privationis beneficii obtenti simoniacè non tam induxisse ipso jure, quàm mandasse solùm, privari talem simoniacum; id tamen referri debet ad privationem de facto; quia ex suppositione hujus delicti lex ab initio resistit acquisitioni, ità ut illa nunquam ad valorem assurrexerit. Lott. *loc. cit. à n.* 156. Et quidquid sit de eo, quòd olim tali simoniaco occulto non adimebatur beneficium illud simoniacè obtentum, hodie etiam occultus ipso jure privatus existit tali beneficio. Azor. *l. c.* §. *item olim.* Idque verum, etiamsi simonia commissa à tertio. Castrop. *loc. cit. n.* 3. cujus tamen limitationem vide apud eundem. Licèt etiam ad beneficium illud simoniacè obtentum sit inhabilis, etiamsi, qui obtinuit illud, simoniam ignoraret, Tond. *in qq. benef. p.* 1. *c.* 97. *n.* 16. Less. *l. c. n.* 139. quos vide. Item ad alia obtinenda, dum simonia sciente illo commissa. Castrop. *loc. cit. n.* 7. ubi etiam juxta constitutionem Pii V. dicit, hanc inhabilitatem incurri ipso jure; contrarium, nimirum eam non incurri ipso jure, tenente Navarro. *cons.* 92. *de simon.* Suar. Less. eò quòd dicant, dictam constitutionem hac in parte non esse receptam. Quinimo licèt etiam talis quoad alia beneficia jam præhabita citra simoniam sit ipso jure suspensus; & si est manifestus simoniacus, tanquam infamis, iis sit privandus, ut Azor. *l. c.* §. *quæres.* non tamen ipso jure vacant alia ejus beneficia; quia nusquam respectu illorum jam legitimè obtentorum inducta illa privatio ipso jure. Azor. *loc. cit.* Lott. *l. c. n.* 161. citans Innoc. *in c. inter dilectos. n.* 1. *de excess. prælat.* Selv. *p.* 3. *q.* 2. *n.* 34. Navar. *cons.* 62. *n.* 2. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 7. Item *de simon. d.* 3. *p.* 25. *n.* 4. citans Ugolin. *de censur. tab.* 4. *c.* 6. *n.* 3. Suar. *l.* 4. *c.* 58. *n.* 6. Rodriq. *to.* 2. *in sum. c.* 56. *n.* 6. Tond. *loc. cit. n.* 21. *&* 22. ubi ait: Veritas est, quòd stante Bullâ Pii IV. & Pii V. quæ receptæ sunt in Gallia, simoniacum omnibus beneficiis privari, etiam iis, super quibus nulla simonia commissa, (modò tamen simonia sit vera, & non interpretativa, v. g. si pater, ignorante filio, in procurando ei beneficium simoniam commisisset) & quidem in tali vera simonia locus est privationi ipso jure, quoad beneficium, super quo simonia commissa; quoad alia vero verius est, non induci privationem ipso jure, &c. uti eandem sententiam docent plures alii apud Garc. *p.* 8. *c.* 1. *n.* 5. contra eundem Garc. Quin &, ut ait Lott. *n.* 162. veriùs est, in articulo privationis beneficiorum sinè vitio obtentorum nihil unquam decrevisse canones antiquos; adeóque ruit fundamentum Garciæ, nimirum, quòd licèt olim non nisi per sententiam immineret privatio beneficii ritè præhabiti, per dictam tamen *Extrav.* omnes pœnæ, quæ incurrebantur ex sententia, inflictæ fuerint ipso jure. Unde jam infertur primò, fructus beneficiorum obtentorum ante simoniam commissam, non esse ipso jure restituendos post admissam simoniam; habito enim & retento jure in illis beneficiis, habetur & jus in illis fructibus perceptis. Castrop. *loc. cit. n.* 5. citans Suar. *l.* 4. *de simon.* c. 58. Etsi ös per sententiam privari possit, non quia percepti post simoniam commissam; sed quia pro delicto simoniaco imponi potest etiam mulcta pecuniaria. Castrop. *ibid.* in quo casu sententia terminari debet ad ipsos fructus; nec sufficit, esse condemnatoriam & privatoriam beneficiorum, quia sunt distincta fructus & beneficia. Castrop. & Suar. *ll. cit.* Secundò: dum electus vel præsentatus committit simoniam pro confirmatione vel institutione non exinde annullari ipso jure electionem vel præsentationem ritè factam. Castrop. *loc. cit. n.* 6. Less. *l. c. n.* 138. Suar. *l. c. n.* 6. licèt electio illius, qui pro illius confirmatione simoniam admisit, veniat irritanda. Castrop. *ibid.* citans Ugolin.

Quæstio 201. *An & qualiter vacent beneficia ob simoniam confidentialem, seu crimen confidentiæ?*

1. Respondeo: primo loco prænotandum, de quo aliàs pluribus, confidentiam beneficialem aliam esse licitam, dum nimirum quis ordinatè confidit conferendum sibi vel fratri, vel alteri consanguineo beneficium, dignis tamen & modo debito. Paris. *de confid. benef. q.* 1. *n.* 20. citatis plurimis. Aliam illicitam, dum quis inordinatè confidit, quòd collator conferet, aut alius resignabit beneficium sibi aut alteri indigno, vel contra modum & formam. Paris. *ibid. n.* 23. *ex. D. Thom. in* 4. *sent. dist.* 25. *q.* 2. *&* 2.2. *q.* 62. *a.* 7. Hæc confidentia illicita alia est non simoniaca, alia simoniaca. Non simoniaca est, dum quis inordinatè confidit, nimirum, quòd collator conferet beneficium ob parentalem, vel servitium, vel amicitiam indigno sinè tamen pretii pacti, modi, vel conditionis interventu, Paris. *loc. cit. n.* 24. *&* 25. ea D. Tho. *ubi ante.* Navar. *c.* 23. *n.* 109. *de simonia.* Verùm de hac confidentia non procedit quæstio. Alia simoniaca, seu species simoniæ, nempe conventionalis, ut Paris. *de confidentiis. q.* 58. *n.* 3. quam relatis & rejectis aliorum definitionibus sic describit Paris. *l. c. n.* 49. Quòd sit quædam spes, quòd collator conferet, patronus præsentabit, eligens eliget, aliquis resignabit beneficium modo vel conditione expressâ vel tacitâ sibi vel alteri, v. g. dum quis accipit beneficium per resignationem, collationem aut aliter, & promittit se velle illud retrocedere vel resignare certis temporibus conventis, vel promittat fructus aut pensiones. Vide Paris. *a n.* 50. hanc definitionem pluribus explicantem.

2. Respondeo secundò: Confidentia hæc simoniaca subjacet pœnis & censuris, etsi nondum sit completa; ut patet ex verbis constitutionis Pii V. ubi: *etiam solâ dimittentis intentione receperit.* Tond. *in qq. benef. p.* 3. *c.* 90. *n.* 11. citans Bonacin. *de simon. d.* 1. *q.* 7. *p.* 1. §. 1. *n.* 4. Sanch. *consil. moral. l.* 2. *c.* 3. *dub.* 106. *n.* 5. Paris. *de confidentiis. n.* 150. ubi ait, confidentiam adimpleri per solam promissionem, & sic interpositionem fidei, cùm tota in spe posita sit, & *n.* 159. ubi, quòd eo ipso, quòd quis accipit beneficium in confidentiam, antequam impleat, quod promisit, est ipso jure excommunicatus; & collatio ei facta ipso jure nulla, & tenetur restituere omnes fructus perceptos.

3. Respondeo tertiò: Confidentia simoniaca (eo ipso nimirum, quòd quis accipit beneficium in confidentiam, ut Paris. *de confid. q.* 1. *n.* 159.) præterquam, quòd inducat utrique parti contrahentium ipso facto excommunicationem reservatam Papæ, Castrop. *de simon. l. c. n.* 8. Less. *cit. c.* 35. *n.* 147. Paris. *de confident. q.* 58. *per tot.* quem vide. Item juxta eundem Paris. *l. c. q.* 61. irregularitatem; contra Nav. *cons.* 35. *de simon.* Item inhabilitatem ad illud beneficium, super quo commissa hæc simonia, & cetera omnia obtinenda. Castrop. Less. *ll. cit.* Item reservationem istius beneficii, in quo hæc confidentia commissa, ità ut alius præter Papam non possit se in provisione illius immiscere, Castrop. Less. *ll. cit.* & consequenter, si successor talis confidentialis simoniaci illud obtinuit ab alio, quàm Papa, non obtinuit illud canonicè; adeóque possit eo privari, nisi fortè per triennium fuerit in pacifica possessione. Less. remittens ad se ipsum. *c.* 34. *dub.* 9. præter has inquam, pœnas inducit quoque privationem beneficiorum, super quibus commissum hoc crimen. Castrop. Less. *ll. cit.* Paris. *l. cit. q.* 58. *n.* 1. sic expressè statuentibus Pio IV. in Constitut. sua *Romanum.* 109. *in Bullar.* Pio V. in Constitut. sua *intolerabile.* 87. Et quidem ipso jure, sive facti, ut quæcunque illius provisio sit ipso facto irrita, &

prorsus

prorsus nulla; etiam ante implementum illius, quod à collatario vel resignatario promissum, AA. iidem. Paris. *n.* 10. contra Caputaq. *decis.* 201. *p.* 1. censentem solùm esse privandos, eò quòd crimen confidentiæ non sit nisi simonia conventionalis, propter quam hæc pœna non infligitur ipso facto. Exprimit idipsum apertè Pius IV. in constitut. sua, ubi ait: idcirco omnes & singulas Ecclesias etiam metropolitanas, & alias cathedrales ac monasteria etiam consistorialia, Prioratus, Præposituras, dignitates, etiam majores ac principales, etiam conventuales, &c. ipso jure à die receptionis eorundem vacavisse & vacare. &c. & Pius V. in sua constitut. ubi: *ut ipso facto vacarent Ecclesiæ, monasteria, ceteráque beneficia Ecclesiastica in confidentiam à quibuscunque etiam S. R. E. Cardinalibus &c. accepta.* Atque ità nulla, quoad hanc pœnam privationis incurrendam, est differentia inter simoniam realem & hanc confidentialem. Paris. *n.* 11. Et quia pejor est omni aliâ simoniâ conventionali (per quam, uti dictum, non annullantur actus, seu incurritur hæc privatio, nec censura alia, usque dum ab utraque parte completa est, & sic ex conventionali evadat realis) graviùs punitur. Paris. *n.* 13. qui etiam *q.* 1. *de confident. n.* 160. dicit, ideo hoc crimen puniri graviùs, quia plurimùm frequentabantur ante Pium IV. & ratione frequentationis delictum reputari gravius, citat pro hoc Imol. *in Clem.* 4. *de sepul.* Gemin. *in c.* 1. *de vita, & honest. clericorum &c.* Unde jam tenebitur confidentiarius talis illud beneficium in foro conscientiæ dimittere, nec poterit illud resignare vel permutare, etiamsi nulla sententia declaratoria præcessisset, quia nunquam in eo fuit intitulatus, dum ipso jure omnis ejus assecutio & possessio annullata. Paris. *n.* 15. *& seq. & n.* 22. poteritque illud beneficium, stante hac privatione, conferri alteri, præsentari vel eligi ad illud alius. Paris. *n.* 18. citans Abbat. *in c.* 2. Hojed. *de jurepatron parte* 1. *c.* 4. *nu.* 7. Quin & posse parochianos se subtrahere ab obedientia talis confidentiarii, ait Paris. *n.* 19. ex Anchar. *in c. ad Apostolica. de sentent. & rejudicata.* Tiraq. & conductores rerum dicti beneficii, utpote vacantis ipso jure, cogi non posse ad solvendum tali beneficiato confidentiario, ut Paris. *nu.* 20. citans Tiraq. *in l. si unquam. v. revertatur. n.* 36. *c. de revocan. donat.*

4. Respondeo quartò: Committentes simoniam confidentialem privantur non solùm beneficiis, super quibus ea committitur, utpote in quibus jus nullum quæsiverunt, sed etiam aliis ritè obtentis. Castrop. Less. *loc. cit.* Paris. *n.* 27. Quod expressè constituit Pius V. in sua constitutione, proceditque id ipsum in dignitatibus etiam maximis, Abbatia, Præpositura, Decanatu, Episcopatu, Archiepiscopatu, ut iis priventur committentes hanc simoniam confidentialem. Paris. *n.* 29. Incurriturque horum beneficiorum & dignitatum privatio ipso jure absque omni sententia; verbum enim *privamus*, quo utitur Pius V. est præsentis temporis, adeòque inducit pœnam privationis ipso jure, & operatur, ut non requiratur sententia. Paris. *à n.* 31. dicens esse communiorem omnium Doctorum, & pluribus id probans ex verbis dictæ constitutionis Pii V. Ex quibus infert *n.* 39. satis videri, hanc pœnam expressam; contra quod in oppositum afferri solet, privationem ipso jure non irrogari, nisi ea expressa sit. Contrarium nihilominùs tenent Less. & Castrop. *ll. citt.* quorum hic etiam citat pro hoc Suar. *de simon. l.* 4. *c.* 43. *n.* 13. non teneri talem confidentiarium dimittere ista beneficia ante sententiam, saltem declaratoriam; eò quòd pœna, quâ quis privatur re suâ jam possessâ, non debeatur ante sententiam. Unde, si vera est sententia Paris. jam pari modo talia beneficia jam antè ritè obtenta, conferri poterunt, & deveniri ad electionem & præsentationem. Paris. *n.* 40. citans Abbatem *in c.* 2. *de feud. not.* 3. Card. *in Clem.* 1. *de pœnis. n.* 15. *&c.* Quin &, ut idem Paris. *n.* 41. collatio horum beneficiorum spectabit ad Sedem Apostolicam, non secus ac eorum, super quibus commissa est hæc confidentia. Incurri etiam hanc pœnam privationis ipso jure beneficiorum priùs obtentorum; item inhabilitatem; de qua paulò pòst, ceteràsque pœnas, etiamsi iste contractus simoniæ hujus confidentialis ex neutra parte completus sit quoad executionem, sequitur ex dictis antè *responsione secundâ.* Contrarium tamen tenet Less. *loc. cit. n.* 148. citans Navar. & dicens, colligi ex ipsa Bulla Pii V. dum significatur beneficium debere esse simoniacè receptum. Idem cum Less. tenet Castrop. *l. cit.* dum ait, opus non esse, simoniam hanc compleri ex utraque parte, hoc est, ut beneficium datum in confidentiam iterum renuncietur; sed sufficit ut detur eâ conditione, ut resignanti denuo vel alteri resignetur, vel ejus fructus solvantur, & eâ intentione recipiatur, citat pro hoc Navar. *de simon. c.* 43. *n.* 13. Rodriq. *v. simonia. c.* 56. *n.* 7.

5. Respondeo quintò: Quemadmodùm committentes hanc confidentiam privantur ipso jure beneficiis, super quibus ea commissa, & obtentis antea, ita quoque ipso jure sunt inhabiles ad alia obtinenda in futurum. Paris. *loc. cit. n.* 43. dicens esse communiorem & receptam Doctorum sententiam etiam in praxi, ac citans pro hoc plures; eò quòd id disertè exprimat Pius V. in constitutione sua. §. *Sed neque quisquam,* dum ait: *præsentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles decernimus, &c.* quod ipsum verbum *decernimus* inducere jus novum, & declarare antiquum ait Paris. *n.* 44. citatis pluribus. Contrarium iterum tenent Castrop. *l. c.* quòd nimirum hæc inhabilitas ad obtinenda postulet sententiam declaratoriam criminis, juxta receptum usum. Idem ait Less. *cit. n.* 148. Unde jam tales committentes confidentiam etiam ante sententiam declaratoriam commissi delicti, si vera est prior sententia, vel saltem post illam, si vera posterior sententia, non possint præsentari, eligi, aut iis conferri beneficia; quia inhabilibus dari non possunt beneficia. Paris. *n.* 45. *&* 54. ita ut, si illis conferantur beneficia per ordinarios, vel etiam Sedem Apostolicam, collatio nulla sit non factâ mentione de dicta confidentia. Paris. *nu.* 47. nisi fortè, qui commiserunt confidentiam, habeant dispensationem ad hoc, ut non obstante hac confidentiâ commissâ, impetrare possint deinceps beneficia. Paris. *n.* 52. Quam tamen dispensationem ex stylo Datariæ non solere concedi ad retinenda beneficia, super quibus commissa hæc confidentia, ait Paris. *n.* 55. ac iden, ùt idem *n.* 56. Pium V. in constitutione sua 69. incipiente: *in sublimi.* edita ad reformandum officium pœnitentiariæ, voluit, ut simoniacis realibus & confidentialibus non concedatur, ut possint retinere beneficia, super quibus commissa simonia. Quinimò in absolutionibus hujusmodi apponatur clausula: quòd uterque ad beneficium, super quo commissa simonia, perpetuò inhabiles existant. Proceditque id ipsum, non solùm in simplicibus, sed etiam in curatis, dignitatibus, Personatibus, monasteriis, &c. eò quòd Pius V. postquam *l. cit.* locutus de omnibus prædictis jam obtentis, subdit: *& ad futura inhabiles esse decernimus,* quæ verba referuntur ad omnia proximè expressa. Paris. *n.* 46.

6. Respondeo sextò: Quod dictum de beneficiis, idem dicendum de Personatibus. Paris. *n.* 57. Castrop. *l. c.* Less. *l. c. n.* 147. Item de fructibus. Paris. *n.* 61. dicens id intelligendum de reservatione fructuum reservatorum loco pensionis. Item de officiis Curiæ Romanæ, & aliis temporalibus, quæ dantur Cardinalibus, putà Vicecancellariatus, Cameratiatus, Vicariatus, Pœnitentiariatus, & alia, ut Auditoriatus Rotæ Scriptorum, Abbreviatorum, &c. Paris. *n.* 62. exprimuntur enim hæc omnia in dicta constitutione Pii IV. *cit.* §. ubi: *Nec non pensionibus, fructibus, officiis Curiæ Romanæ, & aliis officiis temporalibus privati sunt.* Ac denique beneficia, dignitates, &c. ob dictum crimen vacantia, reservantur collationi Papæ, ut Pius IV. & V. in suis constitutionibus. Paris. *n.* 66. Castrop. Less. *l. c.*

Quæstio 202. An igitur etiam confidentia illa simoniaca inducat quoque dictas pœnas statutas in dictis illis constitutionibus Pii IV. & V. dum solum utrimque tractatum & conventum sub confidentia v. g. de resignando vel conferendo beneficium, nullo prorsus adhuc secuto effectu, hoc est, absque eo, quòd in vim confidentiæ secuta resignatio, collatio?

RErspondeo: probabiliùs videri, quòd non; sive quòd tractatus super confidentia non commissa realiter non sit punibilis dictis pœnis; v. g. si ante resignationem vel collationem factam partes agnoscentes turpitudinem hujus criminis recessissent à conventione, lacerando etiam chirographum, si quod desuper confectum. Paris. *de confidentiis benef. q.* 19. *n.* 6. Tondut. *in qq. benef. p.* 3. *c.* 160. *n.* 13. ex Nav. *consil.* 48. *de simonia.* & hoc ipsum velle videtur Castrop. suprà. Constitutiones siquidem prædictæ loquuntur tantùm in casibus, in quibus confectus actus, putà collationis, renunciationis, ut ex earum lectura patet, adeóque cùm non puniant conatum, standum est generali consuetudini, quâ etiam in atrocissimis non puniuntur affectus, non secuto effectu. Paris. *loc. cit. à n.* 7. Proceditque hoc ipsum, etiamsi secuta resignatio, collatio, &c. sed purè & liberè; seu non in vim confidentiæ. Navar. *loc. cit.* Paris. *nu.* 16. Quinimò procedit, etiamsi post tractatum talem confidentialem resignatarius, vel alius pro eo tradidisset resignanti chirographum continens promissionem illicitorum; cùm ex traditione illius scripturæ non videatur consummata confidentia; cùm id factum ad probationem promissorum: tradere autem scripturam pro probatione promissi, non est implere promissum: juxta quod Navar. *in manual. c.* 23. *n.* 106. Paris. *n.* 18. vide, & combina, quæ suprà dicta de alia simonia conventionali.

Quæstio 203. An, & quomodo constare debeat de simonia commissa, vel etiam in specie de hac confidentia simoniaca in ordine ad hoc, ut judex possit judicare, vel declarare, hoc crimen commissum, vel etiam in ordine, ut ex hoc capite beneficium impetrari possit?

1. REspondeo primò in genere: impetrantem beneficium collatoris ex hoc capite, quòd simoniacè contulisset, difficulter idipsum probare posse; cùm non solùm teneatur justificare pactum, in quo substantiatur simonia, sed etiam & sanè manifesto in executionem illius collatorem recepisse id, quod sibi promissum fuerat, juxta *cap. de hoc autem. de simonia.* Ac proinde talem impetrantem judicio suo oleum & operam perdere ait Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 150.

2. Respondeo secundò: ad probandum simoniæ crimen commissum requiritur plena & concludens probatio, dum agitur ad effectum privationis, (secus tamen est, quoties ex hoc capite agitur ad repellendum aliquem, ab assecutione beneficii nondum obtenti; eò quòd tunc sufficiant probationes leviores. Paris. *de confid.*) quamvis aliàs agatur civiliter. Paris. *de confidentia. q.* 64. *n.* 14. dicens esse communem citatis quamplurimis. Idem omnino quoad hoc dicendum est de confidentia. Paris. *ibidem n.* 13. & 15. & 34. dicens id ità receptum esse ex interpretatione & stylo Rotæ, ut ubi non adducitur talis plenè concludens probatio, Rota semper pronunciet, pro non commissa confidentia. Sic sufficiens in hac materia non erit probatio dictum unius testis cum fama. Paris. *n.* 20. aut etiam cum præsumptione, quæ oritur ex dicto alterius, qui particeps fuit criminis. Paris. *n.* 21. Unde nec admittitur dictum socii criminis. Paris. *n.* 22. & *eodem tr. q.* 66. *n.* 21. veluti resignantis post resignationem dicentis, se resignâsse sub quibusdam conditionibus & modis. Paris. *n.* 24. Nec sufficit fama publica, juxta Rotam *in Tullensi Parochialis.* 28. *Maij. anno* 1593. Paris. *n.* 23. Neque sufficit, testes deponere audivisse se dicentem Titium, se futurum gratum; quia verba istiusmodi generalia non probant simoniam, Paris. *n.* 25. citans præter dict. Rotæ Sotum *de just. l.* 9. *q.* 8. *a.* 5. *concl.* 3. Neque sufficit testes deponere de solutione facta resignanti; quia potuit resignatarius solvere ex alia causa, & non constabat de pacto. Paris. *n.* 27. juxta *cit. Rota. decis. in Tullensi illa:* aut etiam, si deponant de perceptione fructuum facta à resignante, probat confidentiam, nisi pariter deponant de præcedente conventione; quia potuit ex alia causa resignatarius solvere illos. Paris. *n.* 28. Neque ex mandatis reciprocis colligitur confidentia; cùm non constet de pacto, Paris. *n.* 30. Neque etiam constaret de simonia per supplicationem, in qua Titius petebat absolutionem ab ea; cùm talis per hoc non videatur confiteri simoniam; quia præsumitur id factum ad cautelam, & tollendum scrupulum; quia bonarum mentium est timere, etiam ubi non est justa causa. *c.* 2. *de observat. jejun.* Paris. *n.* 32. & 33. citans Natam. *conf.* 161. *n.* 15.

3. Respondeo tertiò: de cetero simonia admittit omnes probationum species. Paris. *loc. cit. n.* 11. Putà, per notorietatem, juxta *cap. manifesta.* 2. 4. 1. Castrop. *de simon. l.* 3. *p.* 27. *nu.* 1. Paris. *cit. q.* 164. *nu.* 7. notoria enim & quæ aperta sunt judici, non egent probatione. *l.* 1. *ff. de restit. in integ.* & *l. si vero. ff. qui satis* &c. Paris. *n.* 8. & 9. Per evidentiam facti; cùm quis in crimine comprehenditur. Castrop. *loc. cit.* Paris. *n.* 12. Per confessionem partium, videlicet resignatarii, & resignantis probatur simonia & confidentia. Castrop. *loc. cit.* Paris. *de confid. q.* 68. *n.* 1. & 6. dicens esse communiorem. Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 68. ubi: confessio partis, si judicialis est, dubium non est, illam superfluere. Idque etiamsi confessio facta in judicio criminali. Lott. *loc. cit. n.* 69. Castrop. *loc. cit.* quòd autem confessio resignantis præjudicet sibi & resignatario, colligitur à DD. de confessione facta in judicio. Paris. *ibid. n.* 14. citans plures textus, ac dicens ex Mascar. *de probationibus. conclus.* 348. esse communiorem, & ideo Nav. *conf.* 66. *de simon.* tradere, quòd confessio resignantis dicentis & publicantis, quòd in tractatibus de resignatione intervenerint illicita pacta simoniaca ac confidentialia, non probat confidentiam; quia emanavit extra judicium, & nullus præter ipsum hoc testatur. Tradit quoque Lott. *loc. cit. à nu.* 70. non fore confessionem sufficientem, si non emanavit ab ipso principali, sed per procuratorem; cùm ea præjudicare nequeat principali, cujus respectu semper dicatur confessio ficta, non vera; habendam tamen pro confessione ipsiusmet principalis, si facta esset per nuntium, id est, per habentem mandatum certum ad confitendum vel faciendum aliquid sic & sic, ità ut videri possit organum mandantis, & ejus viva vox. De cetero confessio resignantis facta ante resignationem de confidentia nocet resignatario. Paris. *loc. cit. nu.* 9. citatis pluribus Rotæ decis. contra quamplurimos alios. Confessionem verò resignantis post resignationē factam (etiam, dum illa confessio non tenderet ad commodum resignantis) non præjudicare aut nocere resignatario, sivè non probare nec simoniam, nec confidentiam, tradit Lott. *loc. cit. n.* 74. Paris. pluribus citatis. *à nu.* 21. *juncto nu.* 11. Idque etiamsi resignans post resignationem supplicâsset pro absolutione sui à simonia, vel confidentia commissa cum resignatario. Paris. *n.* 23. Imò nec talis confessio, quæ fit petendo absolutionem, contra ipsum resignantem, probat simoniam vel confidentiam. Paris. *n.* 23. Quamvis aliàs confessio resignantis, quandocunque facta contra ipsum resignantem indicat effectualem probationem. Paris. *n.* 12. citans C. Paris. *conf.* 58. *nu.* 8. *vol.* 1. Per famam. Per instrumentum, in quo adest promissio vel pactum, probatur confidentia, uti & alia simonia. Paris. *de*

confid.

confid. q. 70. nn. 1. & 2. citans Satn. *decis.* 4. *l.* 2. Mohed. *decis.* 524. Menoch. *consil.* 67. *nn.* 8. *l.* 1. Mascat. *de probat. conclusione* 1305. *nn.* 2. siquidem & alia crimina probantur per instrumentum; quoties delictum consistit in facto incorporato vel connexo ipsi instrumento, ut in usura, hæresi. Paris. *nn.* 4. citans Clarum. *l.* 5. *recept. sent.* §. *ult. q.* 54. & probatio per instrumentum dicitur propriè probatio, *c. forus. de verb. signif.* Decius *in rubric. de probat. ex n.* 44. ac vera & firma, gl. *in c.* 1. *de censibus.* Paris. *nn.* 5. & 6. Quin & instrumentum habens sua requisita, dicitur probatio probata, & veritas evidens, non probanda. Bald. *consil.* 176. *l.* 1. Paris. *n.* 7. & probatio firmior probatione per testes, *l. hâc consultissimâ. c. qui testamentum facere poss.* item est probatio omnium probationum præstantissima, adeoque de sufficiente justificatione pacti simoniaci per publicum instrumentum, non est ambigendum. Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 75. Per literas alias resignatarii scriptas resignanti vel alteri. Paris. *de confid. q.* 69. *nn.* 2. juxta Rotam *in Mindonens. Canonicat.* 25. *Octob.* 1551. teste Caputaq. *decis.* 212. si enim confidentia probatur per conjecturas & præsumptiones, secundùm *Extrav.* Pii IV. & Pii V. sufficient & literæ, quæ satis clarè mentem nostram exprimunt. Paris. *loc. cit. nn.* 4. Nec obstat, quòd delictum non probetur semiplenis; id enim verum est, ubi delictum constat in facto separato à scriptura, ut homicidium, adulterium: secùs, si consistat in facto conjuncto cum scriptura, ut hæresis, simonia, confidentia. Paris. *n.* 7. citans Clarum *ubi antè.* ac dicens, esse communiorem in praxi receptam. Veruntamen debent literæ tales, ut probent, esse recognitæ. Paris. *n.* 10. citans Card. Paris. *cons.* 54. *n.* 6. *vol.* 4. Item claræ, secùs est, si in certa loquantur. Paris. *nn.* 12. juxta Rotam *in Briconericens. commenda.* 12 *Decembris.* 1585. Per correspectivitatem, hoc est, quando unus actus fit propter alium, ut si renunciâsti beneficium mihi, & ego consensi in pensionem, vel aliam remunerationem in tui favorem feci coram eodem Notario, testibus, eodem die in continenti; facit enim hoc sufficientem præsumptionem simoniæ. Castrop. *loc. cit.* qui etiam ex Paris. *de resign. l.* 4. *q.* 9. *à n.* 9. ait, id non esse sufficientem probationem, si diversis temporibus fiat.

4. Per testes probatur confidentia, estque hæc probatio naturalis, & congruit cum jure divino, & ob id aliis probationibus dignior & validior æstimatur. Paris. *de confid. q.* 65. *à n.* 1. Non tamen probant in hac materia confidentiæ absque juramento, sub quo astringi debent à judice, antequam perhibeant testimonium. Paris. *n.* 15. ex Gabriel. *cons.* 184. *nn.* 9. *l.* 2. debétque pars adversa citari in horum testium receptione. Paris. *n.* 18. ex eodem Gabriel. *loc. cit.* dicta enim testium pro nihilo reputantur, si pars, cujus interest, non fuit vocata. *c.* 2. *de testibus.* non tamen eâ citatione opus est, dum judex procederet ex officio, & sic praxis in hac materia observat in processu informativo. Paris. *n.* 19. ex Mascard. *de probat. tom.* 1. *q.* 87. De cetero opus non est testes citari ad perhibendum testimonium, sed sufficit, ut producantur ad judicem. Paris. *nn.* 20. Nec opus est ad probandam simoniam & confidentiam, ut testes sint omni exceptione majores; sed sufficiunt etiam criminosi & aliàs inhabiles. Paris. *de confid. q.* 66. *n.* 6. citans Mascard. *de probat. conclus.* 1306. *n.* 16. Nav. *in man. c.* 23. *n.* 110. contrarium tenente Lott. *loc. cit. n.* 65. ubi: pro justificatione pacti simoniaci ex testibus, præparandi testes, qui non patiantur exceptiones considerabiles, quales essent excommunicati, vel eodem crimine simoniæ irretiti, vel instigatores. Item contra alios, quos citat Paris. *n.* 4. Patet ex constitutione Pii V. §. *criminosi, & ceteri omnes &c.* Et sic in crimine simoniæ quælibet persona indistinctè admittitur in testem, & exceptiones cujuscunque generis & qualitatis repelluntur, præterquam capitalis inimicitiæ & conspirationis. Pirh. *ad tit. de simon. n.* 48. argumento *cap. licet Helo. de simonia.* & *ibi.* gl. Abbas. Felin. & DD. communiter; quia simonia, ut dicitur *dicto capite*, est majus crimen omnibus aliis, (ob atrocitatem autem delicti licet quandoque transgredi jura, ut Innoc. communiter receptus *in c.* 1. *de constit.* referente Claro *l.* 5. *recept. sent.* §. 1.) & quasi majus hæresi, ad quam probandam quælibet persona, etiam criminosa & inhabilis, admittitur. Paris. *à n.* 7. Estque simonia & confidentia de iis criminibus, quæ solent occultè committi; quoties autem sumus in istis criminibus, & veritas aliter haberi non potest, testes minùs idonei fidem faciunt, *c. veniens il.* 2. *de testibus.* ratione enim difficultatis illi testes recipiuntur, qui aliàs à testificando rejiciuntur, ut Roman. *cons.* 76. uti ideò laicus, qui aliàs ad accusandum vel ferendum testimonium contra clericum non admittitur, in criminibus exceptis, ut sunt simonia, hæresis, crimen læsæ majestatis, admittitur contra clericum, si bono zelo justitiæ, non ex odio procedat. Pirh. *loc. cit.* citans Redoan. *de simon. p.* 4. *c.* 5. *nn.* 9. Abb. Buttio Felin. & DD. communiter *in c. de cetern. testibus.* & in criminalibus admittitur minor 25. annis, meretrices, lenones, aliique infames. Paris. *à n.* 11. Non tamen ad probandam simoniam, & confidentiam admittitur hæreticus, Paganus, Judæus. Paris. *nn.* 17. citans Gloss. *in c. si Dominus. de simon. v. Catholicus.* Redoan. *de simon. p.* 4. *c.* 5. *n.* 13. neque admittuntur excommunicati, quia *cit. c. Helo.* loquitur tantùm de criminosis, non autem de excommunicatis, qui indistinctè repelluntur à testificando. *c. decrevimus. de sent. excom. in* 6. nisi in casibus specialiter in jure exceptis, ut quando agitur criminaliter in crimine læsæ majestatis & hæresis. Pirh. *loc. cit. n.* 49 citans Abb. *in c. Helo. n.* 10. neque admittuntur indifferenter criminosi omnes in simonia, sed solùm habentes qualitates requisitas in *c. per tuas. de simon.* quia unum crimen exceptum est magis privilegiatum quàm alterum. Pirh. *loc. cit.* citans Abb. *in cit. c. per tuas. n.* 6. Neque etiam admittuntur ad probandam simoniam & confidentiam socii criminis, dum hi etiam sunt socii muneris, ob rationem positam *in cap. veniens. il.* 1. *de testibus.* Castrop. *loc. cit. num.* 2. Paris. *n* 22. juxta Rotam *in Pampilon. Parochial.* 13. *Julii.* 1552. teste Caputaq. *decis.* 244. *p.* 3. Proceditque, etiamsi ageretur de simonia civiliter. Paris. *cit. nn.* 22. citans Redoan. *de simon. p.* 4. *c.* 5. *nn.* 28. Item, etiamsi hi testes socii criminis & muneris, nihil recepissent; quia sufficit, quòd eis fuerit promissum. Paris. *n.* 23. juxta Rotam *ubi antè.* Secus tamen est, seu admittuntur socii criminis, dum non sunt simul participes muneris, speciale enim id est in his tribus criminibus exceptis; nempe hæresis, læsæ majestatis, simoniæ; quòd admittantur in testes socii criminis *c.* 1. *de testib. in* 6. & *ibi* DD. communiter Castrop. *loc. cit. n.* 3. Paris. *n.* 21. citans plures, ac dicens esse communiorem. Vide eundem de hoc puncto *de resign. l.* 14. *q.* 10. Neque admittuntur ad probandam confidentiam testes inimici. Paris. *nn.* 25. juxta Rotam *in Aquens.* 17. *Maji.* 1593. uti &, qui nimis audacter deponunt, ac nimis animosè loquuntur, Paris. *n.* 26. cit. Anchar. *cons.* 227. *n.* 5. Cravett. *cons.* 1. *num.* 9. & Rotam *in Imol. confidentia* 24. *Febr.* 1592. Neque probatur simonia per testes de audito, etiam de publica voce & fama, etiamsi cum hac publica fama & voce adsit unus testis. Paris. *n.* 27. dicens sic pluries resolutum à Rota. Porrò licèt aliàs testi unico non adhibeatur fides. *c. veniens. de testibus.* etiamsi is esset in maxima dignitate constitutus, Bellam. *decis.* 628. & etiamsi causa commissa esset conscientiæ alicujus. Alex. *cons.* 209. *l.* 6. *colum. ult.* ac ita de jure communi quælibet præsumptio esset probanda per duos testes, contestes. Paris. *de confid. q.* 67. *à n.* 1. ad probandas tamen præsumptiones & conjecturas de confidentia positas in constit. Pii V. sufficiunt singuli testes, uti idipsum exprimitur in dicta constit. Pii V. §. *testes vero.* de quacunque re singulares singulas probare valerent conjecturas, & præsumptiones. Paris. *nn.* 1. idipsum autem, quòd sufficiat in hoc unus testis, operatur difficultas probandi; uti idem exprimitur in dicta constit. §. *siquidem.* Paris. *n.* 6 Adeòque jam etiam, licèt in criminalibus regulariter duæ probationes imper-

perfectæ non jungantur ad faciendam plenam probationem; fallit tamen hoc in crimine hoc, in quo speciale est propter ejus gravitatem, ut probationes imperfectæ simul conjungantur ad constituendam probationem perfectam, sicut in civilibus junguntur. Parif. *n. 7. & 8.* citans plurimos. Eòque faciliùs in præsenti casu probandæ simoniæ plures præsumptiones conjunguntur ad plenam probationem, quia hæ præsumptiones unaquæque semiplenè probat, utempe per unum testem. Parif. *à n. 10.* Et licèt etiam, ut dictum, conjectura quælibet ad minus per duos testes sit probanda; potest tamen Papa in certis casibus statuere, ut stetur dicto unius testis; etsi generaliter hoc statuere non possit in omni casu; cùm id sit de jure divino, ut duo testes requirantur. Parif. *à nu. 21.* & plura de hoc, num unus testis sufficiat ad probandam unam conjecturam. Parif. *de confid. q. 72. per totam.* Veruntamen advertendum est ad hoc, quod Parif. in fine *cit. q. 67.* adjicit: *hodie autem in septimo decretalium in hac parte reformatur hæc institutio, & statuitur, ut duo testes requirantur & optimâ ratione.* Idem ait *q. 72. in fine.* hanc constitutionem esse reducendam ad terminos juris communis, ut duo requirantur testes, & ideo die 5. August. 1593. in congregatione fuisse resolutum, reformandam in hoc hanc constitutionem, quam reformationem ad fusum vide apud eundem *q. ult. de confident.* unde ait Lott. *loc. cit. nu. 66.* non sufficiunt testes singulares; cùm in hac materia simoniæ singularitas adeo detrahat fidem testibus, ut nequeat conjungi cum semiplena probatione, putà, fama, nisi concurrant alia adminicula.

5. Denique ad probandam Simoniam & confidentiam sufficiunt conjecturæ & præsumptiones & signa, exprimiturque id in constitutione Pii V. estque communis & recepta in praxi omnium sententia. Parif. *de confid. q. 71. n. 1. & 2. & 19.* Castrop. *loc. cit. n. 2.* Lott. *l. 3. q. 29. n. 54.* Siquidem probatio, quæ fit per conjecturas & præsumptiones, est vera & propria probatio. Parif. *ibidem. n. 28.* Ex hac probatione probari solent sufficienter, quæ secreta inter amicos tractati consueverunt. Parif. *n. 5.* Lott. *loc. cit.* Item quæ fiunt dolo ac fraude; eò quòd hæc & similia sint difficilis probationis, ut pluribus exemplificat Parif. *à n. 6.* Simonia autem, & magis confidentia sunt de his, quæ secretò, dolo aut fraude fiunt. Parif. *nu. 14. & 15.* Item etiamsi in criminibus requirantur probationes luce meridianâ clariores. *L. sciant cuncti. c. de probat.* in hoc tamen sufficiunt conjecturæ & præsumptiones propter ejus atrocitatem; cùm sit de criminibus exceptis, simonia etiam commissa tantùm in beneficio. Parif. *à n. 23.* Castrop. *cit. nu. 2.* Unde jam ex præsumptionibus & conjecturis potest judex procedere ad condemnationem, & declarare collationem & præsentationem confidentiariam aut aliter simoniacam; & committentes incidisse in pœnas constitutas constitutione Pii V. Parif. *n. 42.* dicens ita communiter per omnes observari & practicari. Quoties enim præsumptio est posita à lege (ut est in præsenti) potest ex ea sequi condemnatio, etiam capitalis juxta communiorem, Clarus *l. 2. recept. sent. §. ult. q. 20.* licèt aliàs regulariter ex præsumptionibus, etiam indubitatis, non debeat quis condemnari juxta communiorem, apud eundem Clarum, & Decium *cons. 175. n. 8.* Parif. *n. 43.* Probatur autem confidentia per conjecturas & præsumptiones positas in constit. Pii V. §. *ad probandum.* ubi in 4. casibus Pius V. ex verisimili præsumit, & habet pro veritate & confidentia illud factum, donec probetur contrarium. Parif. *n. 44.* Ut verò conjecturæ, & præsumptiones, & signa probent confidentiam & simoniam, debent esse evidentes, claræ, sufficienter concludentes, & reum de crimine convincentes. Castrop. *loc. cit.* Parif. *à n. 53.* citans plures AA. & Rotæ decisiones; adeoque violentæ, ut Lott. *loc. cit. n. 57.* ex Alciat. *cons. 1. n. 41. l. 1.* Debent etiam esse necessariò importantes simoniam, ità ut nihil aliud importare possint. Parif. *n. 56.* Neque sufficit unica conjectura vel præsumptio probata per unicum testem, ad plenam probationem confidentiæ vel simoniæ, ut judex possit devenire ad condemnationem, sed ad minimum requiruntur duæ per singulares testes probatæ. Parif. *de confident. q. 73. num. 1. & 5.* citans Nav. *in man. c. 23. sub. nu. 110.* Mascard. *de probat. conclus. 1306.* Castrop. *loc. cit.* juxta quod exprimitur, in ipsa constitutione Pii V. §. *testes.* ubi: *Plures hujusmodi præsumptiones & conjectura plenam faciunt probationem in prædictis.* Addítque Castrop. quòd quælibet præsumptio & conjectura debeat esse in suo esse perfecta & omnino convincens, & aliàs fore nullius momenti. Hinc ait Lott. *loc. cit. à n. 58.* ex Alex. *cons. 64. n. 4.* unamquamque probandam ad minus per duos testes omni exceptione majores, ità ut inde resultet evidentia facti, quæ uti regulariter exigitur ad convincendum reum, ità & in hoc atrocissimo crimine sit præcisè necessaria, ut Clarus. §. *Simonia.* Neque jungendæ præsumptiones, ita ut ex pluribus illegitimis probationibus una convalescat. Castrop. *loc. cit.* citans Menoch. *de præsumpt. 1. l. q. 46.* Lott. *loc. cit. n. 62.* ex Alciat. *loc. cit.* dicens ab hac regula non recedi, etiamsi agatur civiliter. Mascard. *de probat. tom. 3. concl. 1224. n. 33. &c.* ac proinde in conjecturis ac præsumptionibus appositis in constitutionibus Pii IV. & V. ad probandum crimen confidentiæ, convenire DD. non quamlibet ex iis ritè probatam inducere probationem evidentem commissi criminis, sed quamlibet ex iis rectè probatam inducere præsumptionem, & aliis concurrentibus conjecturis plenam probationem: Quamvis dicat Parif. *nu. 6.* singulare esse in hoc crimine, ut probationes imperfectæ (qualis de jure communi est quælibet conjectura imperfectè probata, nimirum per unum testem) simul jungantur ad plenam probationem. Nihilominùs etiam, dum una præsumptio seu conjectura foret probata per duos testes, sufficere in hoc casu pro plena probatione, docent plures his moti rationibus. Primò: quòd Pius V. dum plures requirit præsumptiones, intelligat id de his, quæ probantur per unum testem. Secundò: quòd major sit probatio, quæ fit per unam præsumptionem fortiter, scilicet per duos testes probatam, quàm quæ fit per duas conjecturas per testes singulares probatas; cùm regulariter de jure communi tantùm probent mille testes singulares, quàm unus, & duobus testibus contestibus plus credatur, quàm mille testibus singularibus, ut Bald. *in l. jusjurand. c. de testibus.* Alex. *cons. 8. columm. ult. l. 4.* Card. Parif. *cons. 57. columm. 2. vol. 1.* & alii apud Parisium. *num. 9.* Tertiò: quia in crimine simoniæ una præsumptio, si est violenta, sufficit ad condemnandum: ut Abb. *in c. insinuatum. de simon. num. 4.* Felin. &c. Redoan. *de simon. p. 4. c. 6. nu 35.* apud Parif. *num. 10. & 11.* dicentem esse communiorem opinionem; eò quòd præsumptio violenta habeatur pro concludente probatione, etiam in criminalibus; modò non agatur de pœna corporali infligenda, ut DD. communiter *in c. affecto. de præsumpt.* Adeòque jam, si ad probandam simoniam sufficiat una violenta, sufficiet in confidentia probanda una præsumptio per duos testes probata; cùm stante dictâ Bullâ Pii quinti minor requiratur in crimine confidentiæ, quàm simoniæ, ut Parif. *n. 11.* quibus tandem consentit Parif. *n. 15.* & concludit, vel unam illarum præsumptionum probatam per duos testes contestes, sufficere & probare confidentiam, vel duas probatas per testes singulares, & hoc, donec septimus liber decretalium publicetur, ubi in hoc dicta constitutio Pii quinti reformatur.

6. Porrò præsumptiones, quæ movere possint judicem ad pronunciandum pro non confidentia, sunt probitas & optima conditio dantis, resignantis, recipientis beneficium; nam hæc faciunt præsumere, non esse verisimile, illicitè illud beneficium acceptatum, & receptum est, bonam famam excludere præsumptiones malas, ut Tiraq. *de pœnis temperandis. causa. 15. nu. 2.* Parif. *de confid. q. 74. n. 1. & 2.* Item qualitas dantis, ut quia est Episcopus, Archiepiscopus, & parva quantitas, ut Gabri. *cons. 127. n. 14. l. 2.* Parif. *n. 4.* vel etiam quia dans vel recipiens est di-

ves,

ves; quo casu non est præsumendum illud crimen admissum, cùm potiùs pauperes propter egestatem id cogitent. Parif. *nu.* 5. Qui tamen addit has similèsve circumstantias debere quidem movere judicem, ùt sit circumspectus ad credendum testibus, ad dandas remissorias & sententiam ferendam; non tamen sint tales, quæ in totum elidant conjecturas. Sed neque in contrarium amicitia & sanguinis conjunctio resignantis & resignatarii faciunt præsumere commissam confidentiam. Parif. *de confid. q.* 75. *n.* 2. dicens esse veriorem & communiter receptam, & probans id pluribus. Denique num admittatur probatio in contrarium contra præsumptiones expressas in constitutione Pii V. & qualis, de hoc vide Parif. *de confid. q.* 76. *&* 77. *per totam.* Vide de his aliisque pœnis potissimùm ob simoniam inflictis Parif. *de resig. l.* 14. *q.* 8. 9. *& seq.* Redoan. *de simon. p.* 4. *c.* 6. Mascard. *de probat. conclusione* 1304. *& seq.*

Quæstio 204. *An, & qualiter vacet beneficium ob excommunicationem, & insordescentiam in ea?*

1. RЕspondeo primò: licèt excommunicato validè conferri nequeat beneficium, juxta ea, quæ diximus *de electione.* de quo vide Garc. *p.* 7. *c.* 13. *à n.* 1. Item licèt excommunicato, quia inhabilis est ad beneficia obtinenda, non competat jus optandi canonicatum, dignitatem seu novum titulum; etsi secus sit de optione illa, quâ non acquiritur novus titulus; utpote quæ quia consistit in solo facto, quod fit in vim tituli jam præhabiti, per excommunicationem non minuitur, nec tollitur. Tond. *p.* 3. *c.* 126. *n.* 8. citans Covar. *in c. alma mater. p.* 1. §. 7. *n.* 4. Gonz. *ad regulam* 8. *gloss.* 34. *nu.* 65. Monet. *de optione* c. 4. *q.* 2. *num.* 30. Et vel hinc canonicus in excommunicatione præbendam optare possit, quia non acquiritur novus titulus; de quo vide Laym. Lott. paulò post citandos. Licèt etiam excommunicatus acceptans sibi in absentia ante contractam excommunicationem collatum beneficium, nullum jus seu quasi dominium in illo acquirat, *si tibi absenti. de præb. in sexto.* ità etiam ut si is, qui in excommunicatione acceptabit illud beneficium, moriatur ante absolutionem, beneficium illud non vacet per mortem illius. Laym. *in c. cum in tua. de consuetud. in sexto.* citans Suar. *de consuetud. d.* 13. *sec.* 15. *num.* 17. Sed dicta acceptatio facta in excommunicationa solùm declarat ejus voluntatem, quæ si revocata non fuit, sed virtualiter maneat, prodesse potest; ut post absolutionem ab excommunicatione ejus vigore beneficium acquisitum censeri debeat. Laym. *ibidem.* Non tamen propter excommunicationem incurritur privatio beneficiorum obtentorum. Garc. *p.* 7. *c.* 13. *n.* 90. C. de Luca. *de benef. d.* 74. *n.* 2. Tond. *loc. cit. n.* 1. *&* 2. citans Barb. *in c. proposuit. de Cleric. excomm. nu.* 7. Abb. *in c.* 1. *de judic. nu.* 24. Ricciullum *de person. extra grem. Ecclesia existent. l.* 4. *c.* 13. *n.* 8. *&c.*

2. Respondeo secundò: neque ob insordescentiam in excommunicatione per annum & ultra inducitur ipso jure privatio beneficiorum obtentorum. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 91. C. de Luca. *loc. cit. n.* 5. Gonz. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 18. §. *secundò quæritur.* dicens esse constantem sententiam omnium. Gonz. *gl.* 15. *n.* 104. *&* 107. contra Felin. *in c.* 1. *de judic.* 8. apud Lott. *loc. cit. n.* 97. & Menoch. *de arb. p.* 2. *censur.* 5. *casu* 416. *n.* 52. apud Gonz. quem tamen defendit Lott. de quo paulò pòst. Nullibi enim reperitur in jure textus dicens, insordescentem privatum beneficiis; & insordescentia solùm operatur, quòd insordescens habeatur pro confesso vel convicto de crimine, aut causa, de qua accusabatur. Gonz. *loc. cit. cit. n.* 104. *&* 105. Unde vel procedetur contra insordescentem in excommunicatione lata pro crimine inducente vacationem ipso jure; & jam non vacabit ipso jure beneficium ratione insordescentiæ, seu perseverantiæ hujus in excommunicatione; sed ratione ipsius delicti. Vel procedetur contra talem excommunicatum ob crimen, pro quo non est privatus ipso jure, sed venit privandus; sed nec tunc, ùt patet, inducitur vacatio seu privatio ipso jure ob dictam perseverantiam. Gonz. *num.* 106.

3. Respondeo tertiò: potest tamen excommunicatus (etiamsi excommunicatio illata ex civili causa, ut Lott. *loc. cit. n.* 92. ex & cum Menoch.) ob insordescentiam privari beneficiis, ex ratione, ut in privatione non consideretur causa excommunicationis, sed novum delictum ex perseverantia, & pertinacia, nimirum contemptus interpretativus clavium Petri. Lott. *loc. cit.* ex Menoch. suprà cit. (quem ait, id solùm voluisse, & non docuisse illum, talem ipso jure privatum, pro qua sententia ab aliis citari solet) dicens esse veriorem, & in Curia Romana magis receptam. Card. de Luca. *de benef. d.* 74. *n.* 7. Parif. *de resign. l.* 4. *q.* 3. *n.* 36. dicens esse communiorem. Azor. citans Gl. *in c.* 1. *de judic.* Selva. *p.* 3. *q.* 4. *n.* 50. *&c.* & adducens illud Trid. *sess.* 25. *c.* 3. *Si quis excommunicatus obdurato animo per annum insorduerit, etiam contra eum tanquam de hæresi suspectum procedi potest; unde perspicuum sit, esse grave delictum in excommunicatione obdurato animo per annum persistere.* Quapropter, ût ait Azor. si clericus monitus esset, ut ad certum tempus in judicio se sistat, vel in quavis alia re obediat, aliàquì in eum excommunicatio feretur; & beneficio, quod habet, spoliabitur, nisi comparuerit; excommunicatio in eum justè ferri potest, in qua si per annum permanserit, meritò beneficio dejici potest, &c. Contra Gonz. *gl.* 15. *nu.* 107. in quantum ibi dicit, perseverantem in excommunicatione lata in eum ex civili causa, etiam ad plures annos, nec esse ipso jure privatum beneficiis, nec debere iis privari. Porrò ad hunc effectum privationis requiritur, excommunicationem fuisse justè latam, seu esse validam, & insordescentiam cum animi pertinacia, quæ redoleat dolum, & contemptum clavium. Secus enim est, si ob necessitatem, quia nimirum quis non haberet modum solvendi debitum, (ob quod lata in eum excommunicatio) vel quòd institerit pro absolutione, aut aliàs constet de exclusione doli & pertinaciæ. Card. de Luca. *loc. cit.* citans Barb. *ad Trid. sess.* 25. *c.* 3. *nu.* 33. Ricciull. *de personis extra grem. Eccl. existentibus. l.* 4. c. 8. *n.* 3. Rotam. *decis.* 73. *n.* 3. *p.* 3. *recens.* Lott. *loc. cit. n.* 113. In eo verò, num talis, qui in excommunicatione (idem est de aliis censuris) perseveravit per annum, mox privari possit ac debeat, mox ut elapsus est annus; an verò exigatur diuturnior perseverantia, quæ concludat ad contemptum, non conveniunt auctores: Affirmativam tenent gl. *in c. cùm bona. de ætate, & qualit. v. spoliari.* Innoc. *ibid. n.* 2. & Abb. *n.* 7. Ricciul. *loc. cit. c.* 7. Barb. *in c.* 1. *de judic. n.* 2. Alciat. *ibid n.* 37. & DD. frequentiùs. Bonacin. *de censuris. d.* 2. *p. ult. proposit.* 2. *n.* 2. apud Lott. *loc. cit. à num.* 94. argumento *c. concursus.* 11. *q.* 3. Econtra negativam, seu expectandum esse per triennium, tenent Decius *in c.* 1. *de judic. lectura* 2. *n.* 45. *&* 83. Abb. *in c. postulastis. de Cleric. excom. n.* 4. *& nu.* 7. quem tamen non figere pedem, hoc est non constare sibi, ait Lott. *n.* 98. Lott. ipse *num.* 104. ubi ait, quòd huic sententiæ prorsus adhæreat usus Curiæ Romanæ, eò quòd, ubi prætenditur vacatio, ex hoc capite concipiatur narrativa sub hac forma: *Quòd N. beneficium tale obtinens, & excommunicationis sententiâ ritè innodatus existens suorum salutis & honoris immemor, Deique timore postposito, in dicta excommunicatione per triennium & ultra insorduerit &c.* ait etiam Lott. *n.* 98. idipsum probari ex textu *c. cum bona de ætate & qualit.* in quo supponitur insordescentia per triennium, & à cujus textûs dispositione præscindendo, nullibi in jure cautum reperiatur ex perseverantia in excommunicatione incurri pœnam privationis beneficii, aut per sententiam juris, aut per sententiam hominis, ùt observat Cardin. *in c. perpendimus de sententia excommunicationis. n.* 26. & quòd *c. rursus.* (ubi statuitur, ut intra annum excommunicationis quis audietur, eo autem

elapso,

elapso, quasi contemptor ab audientia rejiciatur) loquatur, non in terminis simplicis excommunicationis, sed excommunicationis inductæ ad purgandum delictum, pro quo imminebat pœna privationis, ait Lott. *n.* 99. Nec etiam in contrarium facit, quod in *c. ultimo de pœnis.* ex perpessione censurarum per annum infertur ad contemptum, & privationem feudi; quia hoc ipsum, quod ibi statuitur contra principem laicum in materia feudi, speciale est, non trahendum ad alios casus; etiamsi de cetero detur, magis clericos quàm laicos ligati censuris. Lott. *à nn.* 101. Neque denique obmoveri posse videtur illud Trid. quòd contra insordescentem per annum procedi possit tanquam suspectum de hæresi; nam advertendum privationem beneficii in insordescentem dupliciter deduci posse, nimirum consecutivè ad præsumptam ex hac insordescentia hæresim; & tunc necesse non est, perseverantiam in censura expectari per triennium. Vel principaliter propter insordescentiam ipsam; & de hoc casu procedit ista expectatio triennii. Lott. *n.* 112.

Quæstio 205. Num idem dicendum de suspenso?

RESpondeo: quamvis suspensus privandus sit beneficiis, quæ in suspensione accepit; cùm suspenso beneficium, vel officium Ecclesiasticum validè conferri non potuit. Laym. *ad c. cùm bone. de ætate & qualit.* beneficiis tamen præhabitis ante suspensionem non est privatus: Sed si in contumacia perseverans intra statutum tempus (nimirum, ut dictum de excommunicatione) Ecclesiæ satisfacere, & absolutionem petere neglexerit per contumaciam, privandum esse etiam iis beneficiis, tenent Joan. Andr. Butrio. Innoc. *in citatum c. cum bone.* apud Laym. *ibid. num.* 2. Ait tamen Lay. id, quod hac in parte dictum de insordescentibus in excommunicatione, extendi non posse ad suspensionem sine juris textu; tradit tamen Gonz. *gl.* 15. *n.* 82. eum, qui se ingesserit administrationi tempore suspensionis, ipso jure privatum esse beneficio, à quo suspensus, juxta *c.* 1. *§. finali.* & *c. cupientes §. ceterum. de Elect. in 6.*

Quæstio 206. Qualiter ab impetrante ex hoc capite insordescentia justificanda narrativa juxta clausulam paulò ante positam?

1. RESpondeo primò in genere: Licèt non exigatur pro justificatione dictæ narrativæ exactissima probatio, qualis aliàs necessaria est in criminalibus. *l. ult. c. de probat.* sed sufficiat ordinaria; debet tamen ea esse plena, & quæ objectum bene concludat. Lott. *cit. q. 33. n.* 105. citans Rot. *decis. ult. de rescripto. in novis.* & *decis.* 189. *n.* 1. *p.* 2. *divers.*

2. Respondeo secundò: Istiusmodi probationem debere concludere duo; nimirum primò excommunicationis sententiam fuisse ritè, hoc est, validè latam: cùm alioqui non liget, & per consequens non detur ejus contemptus; hoc tamen postremum intelligendo juxta distinctionem, quam desuper scribentes tam Theologi quàm Canonistæ dant. Lott. *n.* 106. Alterum innodationem, quæ consistit in scientia ipsius excommunicati de sententia excommunicationis in eum promulgata; ità ut scientia hæc debeat concludenter, & non præsumptivè, probari, & quidem per intimationem, adeo, ut non attendatur alia notitia, seu scientia præsumpta. Lott. *n.* 107. cit. Mascar. *decis.* 4. *nn.* 3. *de probat.* Ruinum. *conf.* 66. *n.* 19. *l.* 3. Aymon. *conf.* 193. *n.* 9. quamvis, ubi daretur plurium præsumptionum & conjecturarum de hac notitia concursus, videatur per hoc constitui sufficienter illius probatio. Lott. *cit. n.* 107. *in fine.* citans Aymon. *conf.* 73. *n.* 19. & *conf.* 178. *n.* 1. & Rotam in Oscensi Archidiacon. 10. Junii 1602. Justificatis autem hisce duobus satis verificatur, quòd excommunicatus suorum salutis & honoris immemor, Deique timore postposito, in excommunicatione insordescat; cùm totum id jam ex temporis lapsu consequatur, & ex contumacia deduratur contemptus, consistens in duritia. Lott. *n.* 109. & 110. Neque jam in hoc casu prætereà exigitur, ut excommunicatus post annum excommunicationis suæ fuerit citatus ad se purgandum, juxta terminos textûs *c. cum contumacia. de hæreticis. in 6.* Lott. *n.* 111. cùm hæc citatio solùm exigatur, dum proceditur ad privationem excommunicati consecutivè ob præsumptam hæresin. De cetero enim, dum principaliter directè ob insordescentiam irrogatur privatio, adeòque expectandum triennium, nihil per hoc, quòd citatus non fuerit post primum annum, præjudicatur tali insordescenti; nam sicut insordescens citatus ad se purgandum contra suspicionem hæresis liberatur per purgationem, ita, si post perseverantiam in censura per triennium pulsetur pro privatione beneficii, liberabitur quoque ille, seu evitabit sententiam, quantumcunque duraverit innodatio, ostendendo, se non sprevisse seu contempsisse censuras: veluti, si probaverit, se petivisse absolutionem, & eam ad certum tempus obtinuisse cum reincidentia. Quinimò si simpliciter justificaret, se pro illa institisse, & quantum in se fuit, fecisse pro ea obtinenda, unumquodque enim horum sufficit ad excludendum contemptum, nisi fortè probetur, petitionem absolutionis fuisse simulatam, quod ipsum fermè erit impossibile; ita ferè Lott. *n.* 113. qui & *n.* 114. inde concludit, sibi videri eum, qui ex hoc capite impetraret, posse facillimè subinnveri propter naturam materiæ odiosæ, & cujus deductio pendet à contumacia illa, & quidem uniformi per integrum triennium, adeo ut ex illius cursu semel interciso, aut per obtentam vel petitam solummodò absolutionem non detur conjunctio temporis ad illud integrandum, ut ex mente sacræ Congregationis respondit Rota apud Serap. *decis.* 1285. *n.* 5. catenus enim præsumitur pertinacia ex tempore, quatenus intra illud nihil actum sit, aliàs secus, velut si inquiratur de judice, instetur pro absolutione, vel offeratur satisfactio, vel quid simile tentetur; unde colligatur animus aliò intentus, quàm ad contemptum censurarum. Navar. *consil.* 7. *de hæreticis. n.* 3. Jo And. *in c. cùm contumacia. ante n.* 1. Franch. *n.* 12. Gemin. *n.* 10. quos citat Lott. *n.* 115.

Quæstio 207. An, & qualiter privetur quis fructibus beneficii ob excommunicationem, vel insordescentiam in ea?

1. RESpondeo: In hoc non convenire Auctores: nam negativam, seu talem non privari ipso jure fructibus beneficiorum priùs obtentorum, dum id in sententia excommunicationis non exprimitur, sed ad summum iis esse privandum, tenent apud Garc. *p.* 7. *c.* 13. *n.* 91. Gl. *in c. pastoralis. v. subtraherentur.* Petrus Nav. *de restit. l.* 2. *c.* 2. *n.* 243. ubi, quòd præcisè ratione censuræ non est privatus reditibus, quicunque beneficiarius excommunicatus vel suspensus ab officio, sive curatus, sive canonicus, sive simplex habens beneficium, modò tamen officia exequatur, licèt cum peccato, Avila *de censur. p.* 2. *c.* 6. *d.* 6. *dub.* 1. dicens, excommunicatum, si officium præstet, lucrari fructus, nec teneri eos restituere ante sententiam & condemnationem judicis; quod satis probabile dicit Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 51. *n.* 12. & Vasq. apud eundem Garciam, dicens, quòd in *c. pastoralis. §. dudum.* non dicatur, quòd excommunicatus sit ipso facto privatus fructibus, nec alibi in jure habeatur, sed quòd meritò hi ei auferuntur.

2. Affirmativam, nempe quòd licèt suspensus ab officio nullibi ipso facto privetur fructibus, excommunicatum tamen privari ipso jure fructibus beneficiorum, eósque nec lucrari, nec suos facere, quamdiu est in excommunicatione, nempe majore, etiam occulta, licèt id in sententia non exprimatur, tenent Paris. *de resign. l.* 5. *q.* 6. *n.* 76. dicens esse communiorem, & *l.* 4. *q.* 3. *n.* 52. (ubi tamen id sic limitat: nisi in provisione facta in favorem excommunicati aut suspensi apponatur clausula apponi solita in literis apostolicis: *Téque a quibusvis ad effectum præsentium*

tium assequendum duntaxat: utpote quæ clausula tollit impedimentum proveniens ex censura) Garc. *loc. cit. n.* 92. citans inter alios quamplurimos Suar. *to.* 5. *d.* 13. *s.* 2. Sayr. *de censuris. l.* 2. *c.* 5. *n.* 24. & 30. Tol., *in sum. l.* 1. *c.* 13. Ugolin. *de censuris. tab.* 2. *c.* 12. Gutt. *qq. can. l.* 1. *c.* 1. *à n.* 90. Ledesin. *in sum. p.* 1. *de excom. c.* 6. Jul. Clar. *l.* 5. *q.* 37. Gig. *de pension. q.* 64. Covar. *var. l.* 3. *c.* 13. *n.* 8. Mandos. *de signatur. grat. tit. de absolut. ab excommun.* Abb. Franch. Imol. *in c. pastorale.* §. *dudum.* &c. ac dicens, id bene probari ex *cit.* §. *dudum.* juxta Suar. Ugol. Abb. *loc. cit.*

3. Extenditque hoc ipsum primò Garcias *n.* 93. ut procedat, etiamsi excommunicatus non maneat in contumacia, seu non dormiat in sententia, nec sit in mora petendæ absolutionis: eò quòd id non fundetur in mora & duratione contumaciæ, sed sit effectus ipsius excommunicationis ob culpam & contumaciam latæ: citat pro hoc Suar. Toler. Ledes. ubi ante contra Sayr. Sylv. Henriq. Zechum. Vegam; quin imò ait *n.* 92. contra Suar. non lucrari fructus, à quo injustè ei negaretur absolutio; eò quòd ad hoc sufficiat ab initio justè excommunicatum fuisse, cujus justæ excommunicationis effectus hic non tollatur per injustam judicis dilationem, sed solùm ea efficiat, ut contra illum injustum dilatorem vel impeditorem absolutionis habeat jus & actionem ad fructus pro illo tempore amissos, & ad resarcitionem damnorum ex illius culpa subsecutorum.

4. Secondò, ut quamvis deposito & suspenso à beneficio ob crimen, & non in contumaciam sint alimenta exhibenda ex reditibus beneficii, si non habeat aliàs, unde vivat, ne mendicare cogatur; secus tamen sit in excommunicato, etiamsi egeat, cùm possit à contumacia resipiscens absolutionem consequi. Garc. *loc. cit. n.* 98. citans Covar. Clarom, Gutt. Ugol. Suar. Toler. Ledesm. *ubi ante.* Nav. *in manuali c.* 25. *n.* 124. Surd. *de alimentis. tit.* 1. *q.* 82. & *tit.* 7. *q.* 36. ac dicens, esse communiorem Doctorum contra Sayr. *ubi antè.* Sylv. *v. clericus.* 4. *q.* 25. Henriq. *l.* 13. *c.* 13. §. 4. ubi is, quòd excommunicatus, etiamsi fuit in mora, retinere possit fructus suæ sustentationi necessarios; & alibi, quòd excommunicatus manens contumax, si horas recitet, & faciat officium parochi vel canonici, retinere possit fructus suo servitio respondentes; quod verum non esse, ait Garc. *n.* 110. eo quòd servitium illius, qui aliàs non habet jus ad fructus beneficii, quia est illis privatus, non est sufficiens titulus, ut ratione ejus possit fructuum partem recipere, sed alius interea sumptibus illorum fructuum beneficio inservire, & ejus munera obire debeat, ut Ugol. *loc. cit. n.* 3. Suar. *loc. cit. n.* 24. Quemadmodum, ut idem Garc. *n.* 101. contra Nav. *consil.* 2. *n.* 5. *de filiis presbyt.* Henriq. *l. c. c.* 3. §. 3. Suar. *d.* 13. *s.* 1. *n.* 3. Avil. *l. c. c.* 6. *d.* 6. Rodriq. *to.* 1. *c.* 29. *n.* 5. *in fine.* etiam in eo, qui non habet legitimum titulum beneficii, servitium non est sufficiens titulus, ut possit partem fructuum pro suo arbitrio retinere, maximè si erat intrusus malâ fide; cùm illud servitium sit exhibitum gratis sinè titulo beneficii, aut ex alia parte non sit conductus ad illud. Quamvis, ut Garc. *n.* 103. remittens ad se ipsum *p.* 6. *c.* 3. *à n.* 116. is, qui non habet legitimum titulum, percipere possit distributiones quotidianas & alia emolumenta similia, quæ dantur pro labore, & ministerio personali, incerta tamen; nam distributiones certas & assignatas perceptas teneretur restituere. Uti hoc idem, quòd percipere posset distributiones quotidianas & emolumenta de excommunicato, tradit Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 126. *n.* 3. De cetero, quòd excommunicatus ab illo tempore, quo recessit à contumacia, & non potuit habere absolutionem, possit recipere ex fructibus beneficii pro sustentatione sui, admittit Garc. *n.* 104. citans pro hoc Nav. *cons.* 37. *de sent. excom. n.* 10. Gutt. *loc. cit. n.* 101. Surd. *de alimentis tit.* 1. *q.* 82. *n.* 10. Suar. *l. c. n.* 16. uti &, ubi citra hanc recessionem à contumacia in extrema necessitate. Garc. *n.* 105. citans Gutt. *n.* 120. Surd. *n.* 9. Ugol. *l. c. n.* 41. &c.

5. Tertiò: Ut excommunicatus amissos fructus recuperare aut retinere non possit post absolutionem; cùm absolutio solùm tollat impedimentum respectu fructuum futurorum, non verò respectu fructuum jam amissorum; & certè si post absolutionem hi fructus retinendi forent, esset occasio diutiùs perseverandi in excommunicatione. Garc. *à n.* 106. citans Abb. *in c. pastoralis.* §. *dudum. n.* 22. Franc. *num.* 2. Bald. *n.* 20. Tolet. *ubi suprà.* Suar. *ubi antè num.* 20. Sayr. *ubi suprà n.* 24. &c.

6. Quartò: Ut procedat, etiam ubi ante excommunicationem creditori ipsius beneficiati fuissent assignati fructus percipiendi; cùm illa assignatio intelligatur, si beneficiatus illos lucratus fuerit, & cùm illi fructus non sint excommunicati, non potest illos habere creditor; cùm eos debeat habere ex persona beneficiati. Adeóque ex hoc non fiet creditori injuria, & licèt ex eo, quòd in fraudem creditoris excommunicatus perseveret in excommunicatione, fieret injuria creditori, non tamen sequitur, quòd beneficiatus, aut creditor ejus nomine debeat eos percipere. Garc. *à num.* 109. juxta DD. *in c. pervenit. de fidejuss.* & Rotam *in Mediolanens. fructuum* 20. *Junii* 1597. quam vide apud illum *n.* 113. contra Sayr. *ubi antè. n.* 25. & Ugol.

7. Quintò: Ut etiam procedat in pensionario, nimirum quòd is non lucretur reditus pensionis pro tempore excommunicationis. Garc. *n.* 114. citans Suar. *ubi antè n.* 21. & remittens ad se ipsum *p.* 1. *c.* 5. *à num.* 131.

8. Sextò: ut excommunicatus sit insuper privatus administratione bonorum beneficii, Garc. *n.* 115. citans Abb. *in cit.* §. *verum. n.* 28. Franch. *n.* 17. Decium *n.* 22. uti & Suar. *loc. cit. n.* 6. Sayr. *n.* 31. Ugol. Nav. &c. dicentes excommunicationem suspendere ab officio & beneficio.

9. Econtra limitatur responsio primò: ut non procedat, ubi excommunicatio est nulla; quod enim nullum est, nullum producit effectum. Garc. *n.* 116. Tond. *l. c. n.* 12. ità tamen, ut onus probandi nullitatem incumbat excommunicato. Garc. *n.* 117. juxta Rotam *in Salmancens. censurarum.* 1. *Junii* 1594. Porrò injustitia & nullitas excommunicationis (uti & interdicti à choro) consistit in hoc, quòd præcipitetur sinè causæ cognitione, nullis legitimis informationibus præviis, sub prætextu delicti notorii, & in spretum appellationis interpositæ, antequam reus super delicto, de quo accusatus, se purgâsset, Episcopus eundem suspendisset. Ac denique ad excommunicationem ejúsque declarationem ac denominationem publicam devenisset; hæc enim omnia manifestum arguunt injustitiam; cùm Episcopus ejúsve Officialis tenebantur deferri appellationi interpositæ; quæ dum præcedit excommunicationem, habet effectum suspensivum; etsi aliàs à sententia declaratoria excommunicationis non detur appellatio suspensiva. *c. licèt. de sent. excom. in* 6. ut Sanch. *cons. moral. l.* 3. *c. unico. dubio* 32. *n.* 217. Quin & à declaratione interdicti aut excommunicationis datur appellatio suspensiva, si lata ob non paritionem præcepto facto sub comminatione interdicti vel excommunicationis, à quo præcepto & appellatione fuerat appellatum, ut Abb. *in c. delictis. de appellat.* Ità ferè Tond. *l. c. à n.* 13.

10. Secundò: ut non procedat in excommunicato injustè. Garc. *num.* 118 citans Gl. *in* §. *verum. v. subtraherentur.* Bald. *ibid. num.* 20. Felin. *in c. Apostolicæ. de except. num.* 12. Ugol. *c.* 82. *num.* 4. Surd. *loc. cit. n.* 14. Suar *loc. cit. sect.* 2. *n.* 20. Tolet. Clar. *ll. cit.* &c. qui etiam dicunt debere injustè excommunicatum ad instaurationem legitimè impeditorum habere quotidianas distributiones, uti hoc ultimum tradit quoque Tond. *loc. cit. num.* 6. cum Barb. *de Episcop. alleg.* 53. *num.* 174. sub hac limitatione, si eo tempore, quo excommunicatio injusta in eum lata fuit, erat præsens in loco sui beneficii, erátque aliàs ante impedimentum excommunicationis solitus divinis Officiis interesse.

H

Item

Item si fuerit absens, ex justa tamen causa v. g. pro necessitate suæ Ecclesiæ, aut necessaria sui defensione. Quin & distributiones illas adjudicatas & traditas aliis ab iisdem excommunicato injustè reddendas esse; cùm illis nunquam per talem injustam excommunicationem privatus fuerit, tradit Garc. *n. n.* 119. contra Ugol. *loc. cit.* Sayr. *n.* 27. Suar. *l. c. n.* 23. idque etiam in casu, ubi injustè excommunicatus fuisset culpatè in mora accipiendæ absolutionis; eò quòd, si injusta excommunicatio ex se non habet hunc effectum, non habeat etiam illum in dicto casu. Garc. *n.* 124. contra Ugol. *loc. cit. n.* 4. Sayr. *l. c. n.* 25. Quamvis secus dicendum asserat *n.* 125. in fructibus & distributionibus, quæ residendo, & divinis interessendo lucrifiunt; si per eum stetisset, quò minùs absolutus fuisset, & ità divinis interesse potuisset, & citat pro hoc Rodriq. *in sum. to.* 1. *c.* 23. *n.* 6. *&c.*

11. Tertiò; ut non procedat, si alicubi est consuetudo, ut excommunicati fructus non amittant, Tond. *l. c. à n.* 13. dum enim id est juris positivi, dubium non est, posse ei per consuetudinem derogari, Garc. *n.* 128. citans Rebuff. *in repet. in c. pastoralis. de cler. excom. notabil.* 2. *n* 84. Ugol. *l. c.* Suar. *cit. sec.* 2. *in fine.* & *n.* 129. testans in Hispania videri esse talem consuetudinem, dum ibi nunquam visum vel auditum, beneficiatum aliquem excommunicatum tam à jure, quàm ab homine restituere fructus temporis, quo fuit excommunicatus; aut ab eorum perceptione & administratione abstinere, nec ad id per Superiores cogi, sed solùm in cathedralibus & collegiatis quasi in usu esse, ut non computentur seu numerentur Canonici & beneficiati excommunicati quoad distributiones & fructus, quos habent in mensa seu massa communi, sed ponantur extra calendarium. Unde jam etiam infert Garc. *n.* 131. stante hac consuetudine, non posse etiam talem perceptis in excommunicatione fructibus privari per sententiam, etiam alio petente; cùm jus nihil aliud statuat, quàm privationem illorum ipso jure, cui per dictam consuetudinem derogatum; quamvis addat idem Garc. *nn.* 133. quòd talis excommunicatus (loquitur autem de excommunicato à jure, cujus proinde excommunicatio vel ejus declaratoria, quia non fuisset intimata punctatoribus, atque ità non positus extra calendarium, lucrari etiam potuisset fructus & distributiones istius temporis) si interfuisset divinis, in pœnam possit privari fructibus (intellige, quos habet in massa illa communi, seu qui habent rationem distributionum) & distributionibus tunc lucratis. Porrò ad illud, quod pro complemento peti poterat, ad quem nimirum spectent fructus amissi ob excommunicationem,

12. Respondet idem Garc. cum communi, quòd sint convertendi in utilitatem Ecclesiæ; citat pro hoc Ugol. *loc. cit. n.* 3. Surd. *l. c. n.* 16. Sayr. *l. c. n.* 28. (qui idem dicat de suspenso) Nav. *consil.* 37. *in fine. de temp. ordinat.* Felin. *in* c. *Apostolica. n.* 12. *de except.* Suar. *ubi sup. n.* 24. sentit etiam cum Suar. Navar. *c.* 25. *n.* 123. *&c. ibid.* Garc. *n.* 135. sub Ecclesiæ utilitate venire subventionem pauperum. Negat tamen *n.* 137. contra Suar. id necessarium esse, ut pars aliqua (nempe ea, quam secundùm prudentis arbitrium beneficiatus ipse non excommunicatus, si convenienter dictis fructibus uteretur, deberet impendere in eleemosynas) expendatur in pauperes; eò quòd nec ratio, nec lex aliqua ad id cogat. Hanc autem istorum fructuum amissorum propter excommunicationem, expensionem debere fieri ex auctoritate Superioris & judicis; dum res est publica, præsertim deducta ad forum contentiosum; si verò occulta, ab ipso excommunicato, ejúsque arbitrio, ut *n.* 135. ex eodem Suar. tradit Garc. distributiones verò quotidianas & fructus, habentes rationem distributionum, quos amittit excommunicatus, pertinere ad eos, ad quos aliàs pertinere solent, quotiescunque amittuntur à non residente. ait Garc. *n.* 138. remittens ad se ipsum. *p.* 3. c. 3. *dub.* 13. *à n.* 36. Denique reditus pensionis amissos ob excommunicationem remanere ipsi titulari, & ipsi esse restituendos; cùm ab ipso solvantur, & sint onus ei impositum, à quo manet liber pro tempore excommunicationis, ait Garc. *n.* 139. remittens ad se ipsum. *p.* 1. *c.* 5. 133.

Quæstio 208. An, & qualiter vacet beneficium ob irregularitatem?

1. RESpondeo: Tametsi irregulares nequeant Ecclesiæ & beneficiis inservire. Paris. *l.* 5. *q.* 6. *n.* 98. cum communi, sintque propterea inhabiles ad beneficia obtinenda. Paris. *n.* 99 (cùm irregularitas sit nota, seu impedimentum canonicum ex facto vel defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoveri, & in iisdem ministrare. Paris. *l.* 5. *q.* 3. *num.* 178.) adeòque ei conferri nequeat beneficium, seu arceatur à beneficiis obtinendis. *c. is, qui. de sent. excom. in sexto.* Tond. *in qq. benefic. p.* 1. *c.* 90. *n.* 20. citans Selv. *p.* 3. *q.* 2. *n.* 21. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 18. citans Abb. *in c. ult. de excess. prał.* Felin. *in* c. 2. *de rescript. column.* 3. *in fine.* Ità ut collatio ei facta non valeat. Paris. *ibid.* 181. citans C. Parisium *consil.* 136. *n.* 41. *vol.* 4. Rebuff. *de nominat. q. ult. vers.* 4. Idque ipso jure, quia irregularitas privat ipso jure ab obtinendis. Tond. *p.* 3. *q.* 185. *n.* 17. Paris. *cit. n.* 181. citans Nav. *in manual. c.* 25. c. 27. *n.* 25. & dicens esse communiorem; Irregularitas tamen quocunque modo superveniens beneficio jam obtento non inducit privationem illius beneficii ipso jure. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 182. citans Innoc. *in c. cùm nostris. de concess. preb.* Felin. *in c. inquisitionis. de accusationibus.* Nav. *ubi ante n.* 250. Castrop. *tr. de benef. d.* 6. §. 8. *n.* 4. Tond. *loc. cit.* citans Ugolin. *de irregular. c.* 65. §. 2. item. *p.* 1. *c.* 90. *n.* 21. & *c.* 97. *n.* 10. citans Rebuff. Garc. *p.* 11. c. 10 *n.* 47. citans quamplurimos. Card. de Luca *de benef. d.* 74. *n.* 11. ubi: irregularitas non inducit privationem beneficiorum; sed apta esse potest, ut judex ad eam procedat loco pœnæ, juxta decis. Rotæ. 73. *n.* 23. *p.* 7. *recent.* apud Bursat. *decis.* 306. *n.* 7. idem habet de pensionibus *d.* 49. *n.* 3. ubi, quòd beneficia Ecclesiastica non vacent per crimina inductiva irregularitatis. Vide dicenda *quæstione seq.*

2. Potest nihilominùs quis ob aliquam irregularitatem privari beneficio jam obtento v. g. ob bigamiam, ob homicidium (de quo paulò post) & in genere, qui irregularis ob notorium crimen enorme dignum deponi. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 183. citans Jo. And. & Card. *in c. cum nostris. de concess. prebend.* C. Paris. *ubi antè. c.* 40. C. Luca *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* ubi, quòd beneficium ante irregularitatem obtentum retinere potest, antequam privetur per sententiam, per quam tamen illo privatur, quando irregularitas secuta est ob ejus culpam; unde etiam talis irregularis, etiam Episcopus, cogi potest ad resignandum. Paris. *ibid. n.* 185. citans D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a.* 4.

3. Quod attinet ad pensiones Ecclesiasticas, idem de his dicendum, quod de beneficiis, dum hæ datæ sunt non per modum stipendii, sed per modum beneficii, nimirum earum obtinendarum incapacem, esse irregularem, non verò obtentis privari, tenet Riccius *in prax. fori Eccles. decis.* 185. *n.* 278. apud Tond. *p.* 1. *c.* 90. *n.* 22. qui tamen dicit, eundem Riccium tenere contrarium *in suis decis. Archiep. Neapol. l.* 2. *decis.* 71. *p.* 101. Quoad ipsum, nimirum etiam talium pensionum obtinendarum incapacem non esse irregularem, tenet ipse Tond. *ibid.* juxta declarat. sacræ Congregationis, quam recitat Garc. *p.* 1. *c.* 5: *n.* 136. Idem tenet Card. de Luca *de pension. d.* 49. *à n.* 4. ubi: licèt pensiones Ecclesiasticæ reservatæ sunt tanquam tales pro clerico assimilentur beneficiis, eorúmque jure censeantur; attamen certum est, faciliùs in criminoso tolerabilem esse retentionem pensionis, quàm beneficii; cùm illa non percutiat substantiam beneficii, neque jus spirituale tribuat:

tribuat: sed solùm temporale super fructibus, cujus laici de jure sunt capaces, necessitas verò clericatûs potiùs resultat à stylo Curiæ, ita interpretante voluntatem Papæ reservantis pensionem, & consequenter multò minùs amittuntur pensiones, quàm beneficia ob aliqua qualificata delicta, vide dicenda *quæst seq.*

Quæstio 209. An, & qualiter homicidium, multilatio, vulneratio, percussio inducat privationem seu vacationem beneficii?

1. Respondeo ad primum, primò in genere: homicidium, etsi, quatenus inducit irregularitatem, arceat ab obtinendis. Castrop. *loco paulò post citando.* juxta dicta *quæst. præced.* Item licèt homicida propter irregularitatem privatus sit ipso jure exercitio seu executione Ordinis sacerdotii. Garc. *p.* 11. *c.* 10. 44. dicens hoc, & non aliud, velle textum illum *c. miror. dist.* 50. ubi: *sacerdotio privatus existat.* citàtque pro hoc Suar. *to.* 5. *de cens. d.* 44. *s.* 4. Item licèt privandus sit per sententiam, *cap. cùm non ab homine. de judic.* Garc. *loc. cit. n.* 30. Azor. *loc. citand. §. secundò.* non tamen, nisi concurrat circumstantia majoris alicujus atrocitatis, de quo paulò infrà (etiam voluntarium, & animo deliberato factum, ut expresiè Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 67. cum Farinac. *q.* 119. *n.* 65.) privat ipso jure beneficiis obtentis; cùm nullus sit in jure textus hanc pœnam clarè inducens; sed si qui eam inducere videntur, potiùs eam ferendam, quàm latam indicant. Tond. *p.* 1. *c.* 97. *n.* 26. citans Sanch. *cons. moral. l.* 2. *c.* 20. *du.* 14. *n.* 6. Item *c.* 27. *n.* 3. Card. de Luca *de benef. d.* 73. *n.* 3. Castrop. *de beneficiis*, *d.* 6. *p.* 3. §. 8. *n.* 4. Lott. *loc. cit.* Garc. *l. c. n.* 40. citans Diaz. *in praxi criminal. n.* 94. Covar. *in Clement. si furios. p.* 2. §. 3. *n.* 6. Gutt. *can. qq. l.* 2. *c.* 5. *n.* 6. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 1. Suar. *loc. cit.* Gonz. *gl.* 15. *n.* 79. procedítque id ipsum in homicidio qualificato (putà quo quis occidit patrem, fratrem, clericum vel alium, per proditionem vel insidias, ut expresiè Azor.) nimirum quòd non inducatur ipso jure vacatio, nisi quatenus id expressum reperitur in jure, ut paulò pòst dicetur de homicidio Episcopi, Rectoris Ecclesiæ. Gonz. Suar. Azor. *ubi ante.* Tond. *p.* 1. *c.* 27. *n.* 3. ubi etiam expresiè ait de eo, qui patrem suum spiritualem occidisset, ex Gabr. *consil.* 196. *n.* 7. *vol.* 1. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* citans Coras. *p.* 1. *c.* 10. *n.* 3. Rossiniac. *de benef. c.* 1. *n.* 59. Gabr. *consil.* 196. *l.* 1. & *consil.* 187. *l.* 2. contra Felin. *in c. inquisitionis. de accusat. n.* 5. negantem id de homicidio qualificato, apud Garc. *n.* 42. & contra eundem; & Rebuffum *in pr. cit. de mod. amittendi benef. n.* 42. & Coras. *p.* 3. *c.* 6. *n.* 15. id negantes de parricidio. Proceditque responsio etiam hodiedum adhuc stante Trid. *sess.* 14. *c.* 7. cùm verba illa Concil. dum non exprimunt contrarium, & agat ibi præcipuè de incapacitate homicidæ ad beneficia de novo acquirenda, accipienda sint secundùm jus antiquum, Garc. *loc. cit. n.* 45. citans Rodriq. *qq. regular. to.* 1. *q.* 24. *a.* 16. Avil. *de cens. p.* 7. *d.* 6. *dub.* 83. Molin. *de Just. tr.* 3. *d.* 78. *n.* 2. & præcipuè Suar. *ubi antè*, *s.* 7. contra Majolum *de irregularitate l.* 5. *c.* 48. *n.* 1. Proinde jam, cùm beneficium homicidæ non intelligatur vacare, sed is retinere possit beneficium habitum ante homicidium usque ad sententiam. Garc. *loc. cit. n.* 47. Lott. *n.* 69. nec is aut alio delicto notatus interea respectu illius, aut juris in eo destituitur remedio possessorio. Lott. *n.* 69. Quin & possit renunciare, quantumcunque crimen supponatur notorium. Lott. *n.* 70. citans Paris. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 31. faciet quoque fructus interea perceptos irrevocabiliter suos, donec per sententiam eo privetur. Garc. *n.* 48. citans Felin. *in c. de quarta. de rescrip. n.* 33. Paris. *ubi antè. n.* 7. Gonz. *gl.* 15. *n.* 150. Azor. *ubi antè. q.* 2. Molin. *loc. cit.* Suar. *cit. d.* 40. *s.* 2. *n.* 10. *&c.* sive, etiamsi sequatur sententia super privatione, non tenetur fructus perceptos ex die commissi delicti restituere. Lott. *n.* 71. (qui etiam addit, multò minùs teneri ad restitutionem fructuum, qui interea percipi potuerunt, citàtque *n.* 78. Boërium. Innoc. Felin. Corneum, &c. contra Castrensem *in l.* 1. *n.* 3. *c. de his, quibus ut indign.*) contra Diaz. *in pr. criminal. c.* 131. Clarum. *l.* 5. *q.* 73. *num.* 9. Zecol. *pr. Episc. p.* 2. *verbo irregularitas.* §. 4. Covarr. *in* 4. *p.* 2. *c.* 6. §. 8. *n.* 7. Gutt. *ubi antè*, *c.* 5. *n.* 8. & alios apud Garc. *n.* 49. & Lott. *n.* 72. ubi, quòd restitutio tam perceptorum quàm percepribilium à die commissi criminis vix sustinetur in eo delicto, pro quo lata pœna privationis beneficii ipso jure, aitque Lott. *n.* 78. errasse proinde Castrensem, & *n.* 74. non debere quemquam moveri à numerositate Doctorum, qui in comprobatione sententiæ Castrensis cumulari solent, maximè per Farinacium; cùm plerique eorum dicant vel contrarium, vel quid planè diversum ab eo, ut ostendit *ibidem* Lott. *n.* 77. Ac proinde in rebus seriis non fidendum multitudini Doctorum, sed videndi ipsi in fonte, & non standum, ut dicitur, in bona fide parentum.

2. Respondeo ad primum secundò: vacare tamen jure beneficia primò occidentium S. R. E. Cardinalem, Castrop. *l. c. n.* 5. Garc. *l. c. n.* 55. Azor. *l. c.* §. *tertium.* Gonz. *loc. cit. n.* 74. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 54. citans Paris. *l.* 11. *q.* 10. *in principio*, & *n.* 24. Vivian. &c. Idémque est de eo, qui Cardinalem hostiliter persecutus, vel percusserit, vel ceperit, aut se socium adjunxerit his, qui tale quid fecerunt, vel consilium, auxilium, aut mandatum dederit, aut suo nomine factum ratum habuit, aut suo nomine id facientes postea receperit, vel defenderit, prout hæc omnia exprimuntur, & dicta pœna illis statuitur *c. felicis. de pœnit. in sexto.* Castrop. Azor. *ll. cc.* redduntúrque tales insuper inhabiles ad beneficia obtinenda vi *citati c. felicis.* Castrop. *loc. cit.* qui addit, etiam dictas pœnas extendi ad horum delinquentium filios ac nepotes, pro quo citat Farinac. *in pr. crimin. q.* 112. *n.* 121. & Barb. Secundò: occidentes Episcopum ipso jure privantur beneficiis, quæ habent in Ecclesia, cui talis Episcopus præest, Garc. *loc. c. n.* 56. citans Molin. *de just. tr.* 3. *d.* 65. *n.* 7. Gonz. *gl.* 15. *n.* 75. Castrop. *c. n.* 5. (qui addit, id intelligendum de Episcopo consecrato, non verò de electo tantùm; eò quòd is Episcopus non sit) Barb. *loc. cit. n.* 55. juxta *citatum c. Felicis. & clem.* 1. *de pœnis.* Idèm est de Episcopum percutientibus, capientibus, proscribentibus, & qui his mandatum dederit, vel consilium, aut auxilium, aut qui horum socius fuerit, aut facta rata habuerit, aut facientes defenderit, receperit scienter. Azor. *cit. c.* 17. *q.* 1. §. *quartum est.* juxta *cit. clem.* 1. Tertiò: occidentes per se, vel per alium beneficiatum, Rectorem Ecclesiæ, seu alium conbeneficiatum vel habentem beneficium, in Ecclesia, ubi occisor habet beneficium, ipso jure amittet illud beneficium; secus est de aliis beneficiis, quæ habet in aliis Ecclesiis; hæc enim non vacant ipso jure. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 57. Gonz. *loc. cit. n.* 77. Barb. *loc. cit. n.* 56. citans plures alios juxta textum *cap. in quibusdam. de pœnis.* contra Felinum. *in c. inquisitionis. de accusat. n.* 3. id negantem eò quòd, ut dicit textus *citati cap. quibusdam.* tantùm loquitur de beneficio temporali, feudo &c. Et Azor. *loc. cit. n.* 18. *q.* 1. §. *deinde.* id negantem; quia in citato textu non dicitur: *ipso jure amittant*; sed simpliciter *amittant*; quod verbum non importat sententiam ipso jure latam, sed judicis sententiâ ferendam. Verùm, ut patet, textus loquitur de utroque tam beneficio verè ecclesiastico, quàm de temporali officio & feudo, Castrop. *l. c.* Garc. *n.* 57. citans Rebuf. *in pr. de mod. amitt. benef. n.* 45. Tolet. Greg. Gabr. &c. Neque dicitur in cit. text. simpliciter: *amittant*, sed *prorsus amittant*: quod quia æquivalet: *omni modo*, *seu totaliter amittant*, importat idem, *quod ipso jure*, vel *facto amittant*. Castrop. citans Tiraq. *in l. si unquam c. de revoc. don. n.* 71 Sanch. *de matr. l.* 3. *d.* 35. *n.* 8. Garc. *n.* 58. citans Abb. *in cit. c. n.* 7. gl. *in c. fin. de præscr. in* 6. *v. ipso jure.* Felin. *in c. Rodolphus. de rescr. n.* 34. & alios. In simili de dictione *penitus*, de quo vide Garc. *p.* 8. *c.* 1. *n.* 5. Quartò, occidentes, vulnerantes, vel quoquo modo offendentes, in Curia Rom. litigantes, eorúmq; judices, advocatos, Procuratores,

Notarios, ipso jure amittunt sua beneficia, juxta Constitut. Alex. VI. quæ est 11. & incipit; *In eminente*; quam latè explicat Puteus *decis.* 102. *& seq. l.* 1. Castrop. *cit. n.* 5. Gonz. *glos.* 15. *n.* 100. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 14. *n.* 60. citans Mandos. *consil.* 60. *&* 6. Vivian. Chok &c.

3. Respondeo ad secundum: de cetero præscindendo à percussione dictarum jam personarum, percussio simplex aliorum, vel etiam vulneratio cum effusione sanguinis, vel mutilatio non causat hanc privationem beneficiorum ipso jure. Et licèt percussio clerici ipso facto inducat excommunicationem, de hac loquendum, sicut de aliis excommunicatis. De his tamen expressè ait Garc. *cit. c.* 10. *n.* 178. percutientes clericum, & sic sacrilegium committentes, non sunt privati ipso jure, imò nec regulariter privandi beneficiis, sed incurrunt excommunicationem. Licèt etiam mutilatio membri, seu vulneratio, ex qua mors sequatur, inducat irregularitatem, de hac pariter loquendum, sicut paulò antè, de irregularitate ex homicidio aut alia. Ita colligere licèt ex Tond. *p.* 1. *c.* 97. *n.* 25.

Quæstio 210. *Quid sit assassinus, & qualiter committentis assassinium exinde vacent beneficia, & qualiter in ordine ad hunc effectum vacationis justificandum assassinium?*

1. Respondeo ad primum: assassinos dici constituentes & conductos pretio ad effundendum sanguinem, seu occidendum christianum. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. *§. octavum.* Lott. *l.* 3. *q.* 31. *n.* 34. qui etiam ibidem crimen illud numerat inter ea, quæ ob atrocitatem sui, ob specialem oppositionem, quam habent cum natura humana, vocantur recessus, seu apostata à natura. Porrò de essentia assassinii esse, ut fiat interveniente pecuniâ, aut alio promisso, quod esset loco pecuniæ, ait Tond. *p.* 1. *c.* 27. *n.* 8. ex Farinac. *de homicidio*, *q.* 123. *n.* 19. *& seq.* & *n.* 41. *&* 153. sic Paris. *l.* 14. *q.* 7. *n.* 33. *&* 34. citatis pluribus dicit, assassinium committi, non solùm datâ pecuniâ, sed etiam solâ promissione. Idem habet *eod. l. q.* 10. *n.* 42.

2. Respondeo ad secundum: assassinium inducit privationem seu vacationem omnium beneficiorum ipso jure tam respectu conducentis quàm conducti, uti & respectu omnium, qui assassinum receperint, defenderint, occultârint, ita ut liberè ea beneficia conferri possint ab iis, ad quos spectat collatio, ita expressè *c.* 1. *de homicidio. in* 6. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 14. *n.* 27. citans plures. Azor. *loc. cit.* Lott. *loc. cit. n.* 35. Tond. *loc. cit. n.* 4. Garc. *cit. c.* 10. *n.* 54. Gonz. *gl.* 15. *n.* 76. Castrop. *loc. cit. n.* 4. Proceditque idipsum, licèt reipsâ effectus seu mora secuta non fuerit, Azor. Castrop. *ll. cit.* Tond. *p.* 1. *c.* 97. *n.* 33. addens id præcipuè verum, ubi ad actum proximum deventum fuerit, ac citans Carol. de Grassis. *de effectu cleric. effectu* 1. *n.* 700. Farin. *de homicidio. q.* 122. *n.* 104. *& seq.* Lott. *loc. cit. n.* 38. dicens, id esse ob atrocitatem illius singularem; unde proximum sit crimini læsæ majestatis (quod est Apostasia à principe per offensam ejus majestatis) ac proinde in eo ac in crimine læsæ majestatis æquè puniri affectum quàm effectum. Quoad receptores verò assassini, ut hi incurrant dictam pœnam, requiri in receptatione dolum & malam intentionem, tradit Tond. *cit. q.* 27. *n.* 7. ex Farinac. *de consultor. q.* 133. *n.* 55.

3. Respondeo ad tertium: ad probandum assassinium non exigi testes citatâ parte, ubi ageretur ad effectum privationis beneficii, etiam cessante periculo moræ (super quo periculo videtur fundata dispositio illa *cit. c.* 1. *de homicidio.* in deferendo probabilibus argumentis, ut explicat Rota apud Crescent. *decis.* 2. *n.* 7. *de testibus* Lott. *loc. cit. n.* 40.) tenet Farinac. *in pr. crimin. q.* 72. *n.* 122. cum pluribus ab eo congestis, ut refert Lott. *loc. cit. n.* 39. quam sententiam, etsi idem Lott. dicat ibidem minimè recipiendam; præcipuè ubi de hoc ageretur ad effectum privationis. Subjungit tamen *n.* 41. verum esse, quòd ob immanitatem criminis sufficiant probabilia argumenta, ut loquitur textus *cit. c.* 1. citat pro hoc Gemin. *ibid n* 10. *Archid. n.* 2. Franch. *n.* 15. Decian. *in tr. crim. p.* 2. *l.* 9. *c.* 30. *n.* 22. Imperranti verò ex hoc capite duo necessariò præstanda; Primò: justificanda formalitas assassinii, nimirum ex simultanea conventione de occidendo hominem christianum pro pecunia data vel promissa, nihil tale ab ipso occisore metuentem. Lott. *n.* 42. ex Farinac. *cons.* 10. *n.* 1. Alterum, ut dum constituitur, seu fit probatio per argumenta, hæc debeant esse probabilia, ut ait textus, id est, talia, ex quibus oriatur judicium indubitatum. Lott. *n.* 43. citans Farinac. *supr. q.* 87. *n.* 43. *&* 48. Nullatenus verò suffragatur tali impetrationi sententia declaratoria commissi assassinii per alium, quàm per judicem Ecclesiasticum lata; cùm certum sit, sententiam super hoc scelus latam à judice laico contra clericum nullam esse ex defectu jurisdictionis. Lott. *n.* 44. *&* 45. citans Farinac. *q.* 8. *n.* 83. & Cardinal. Albanum; *consil.* 13. Unde etiam, dum hoc crimen impingitur fratribus, militibus, religiosis, donatis, servientibus, servitoribus aut presbyteris sæcularibus in eorum Ecclesiis servientibus Religionis Hierosolymitanæ, ejus cognitionem spectare ad judices Ecclesiasticos, nimirum ad Superiores illius Religionis adjuncto Episcopo privativè ad quoscunque alios, sancitum esse à Clem. VIII. *in constit. ejus* 37. *sub dato.* 18. *Dec.* 1595. testatur Lott. *n.* 47.

Quæstio 211. *An, & qualiter inducatur privatio beneficii per procurationem abortûs?*

Respondeo: præterquam, quòd scelestissimi hi à natura apostatantes (ut eos vocat Lott. *cit. q.* 31. *n.* 52.) teneantur *l. cornelia. de sicariis*, utpote veri homicidæ, dum fœtus animatus est, & ex dispositione juris civilis pœnâ capitali plectantur, *l. Cicero. ff. de pœnis.* si beneficiati sunt, qualescunque demum sint, ipso jure privantur quibuscunque beneficiis. Lott. *n.* 48. *&* 52. quæ pœna, uti & aliæ contra eos latæ à Sixto V. *in constit. quæ est* 87. *sub dato* 4. *Calend. Novemb.* 1588. ut manifestiùs & distinctiùs intelligatur, pluribùsque circa hoc dubiis respondeatur, juvat hîc ipsa verba constitutionis dare. Relatâ igitur specie tam detestandæ contra naturam humanam rebellionis, & ab ea apostasiæ, sic inquit Pontifex: *Omnes & quoscunque tam viros quàm mulieres, cujuscunque status, gradûs, ordinis, & conditionis, etiam clericos sæculares, vel cujuscunque Ordinis regulares, quâvis dignitate aut præeminentiâ Ecclesiasticâ, vel mundanâ fulgentes; qui de cetero per se, aut per interpositas personas abortûs, seu fœtûs immaturi, tam animati, quàm inanimati, formati vel informis, ejectionem procuraverint, percussionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribùsque mulieri prægnanti impositis, aut aliàs etiam incognitis vel maximè exquisitis rationibus, ita ut reipsa abortus inde secutus fuerit, ac etiam prægnantes ipsas mulieres, quæ scientes præmissa fecerint, pœnas tam divino, quàm humano jure, ac tam per canonicas sanctiones & apostolicas constitutiones, quàm civilia jura adversus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu & reipsâ patraverint, propositas, & inflictas (quorum omnium tenores his nostris literis pro expressis, & ad verbum insertis habemus). eo ipso incurrere hoc nostrâ perpetuò valiturâ constitutione statuimus, & ordinamus ipsas pœnas, leges & constitutiones ad casus præfatos extendimus.* Et §. 2. *eos verò, qui clerici fuerint, omni privilegio clericali ordinis, officiis, dignitatibus ac beneficiis Ecclesiasticis, quæ sic vacatura nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni perpetuò reservamus, ipso facto privamus, adeò ut illi, qui hoc delictum commiserint, non secus ac ii, qui suâ voluntate, homicidium perpetrarint, juxta Conc. Trid. decreta, etiamsi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec aliâ ratione publicum, sed occultum fuerit, ad sacros Ordines promoveri, aut in susceptis Ordinibus ministrare nullo modo possint;*

nec

nec illis aliqua Ecclesiastica beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, & beneficio, & officio perpetuò careant, &c. Unde patet in ordine ad declinandam hanc privationis pœnam, aliásque frustra obtendi distinctionem fœtûs animati & inanimati. Neque etiam posse prætendi causam aliquam quæ excuset, etiam impudicitiæ tegendæ. Lott. *l. c. n.* 58. ex Graffio *dec. aureâ. p.* 1. *l.* 2. *c.* 63. *n.* 27. & Joanne de Anania. *conf.* 1. *n.* 10. Quidquid sit de eo, ut inquit Lott. *n.* 55. qui aut medicus, aut medicorum consilio adhibito id tentâsset, pro servanda vita matris, modò fœtus verè necdum sit animatus animâ rationali. Citat pro hoc Covar. *in relect. Clem. si furiosus. p.* 2. *§.* 3. *sub n.* 1. Graff. *loc. cit. n.* 24. Nav. *in man. c.* 25. *n.* 62. Sayr. *in clavi. reg. l.* 7. *c.* 12. *n.* 19. Item, ut ait idem *n.* 56. quidquid sit de eo, qui aliud agens, præter intentionem dedit causam abortui, v. g. clerico adultero, qui fuit in causa, ut maritus sic percusserit uxorem, ut inde dispersus fuerit fœtus. Citat appendic. ad Nav. *consil.* 35. *de homicid.* Ac denique non videtur his pœnis subjici, qui dedit remedium impeditivum conceptionis. Lott. *cit. n.* 56. remittens ad Beilet *disquisit. cleric. p.* 1. *tit.* 1. *de disciplin. cler. §.* 5. *n.* 27. & 28.

Quæstio 212. *An, & qualiter inducat sodomia privationem beneficii?*

1. RESpondeo: inducere privationem & vacationem omnium beneficiorum ecclesiasticorum ipso jure. Gonz. *gl.* 15. *n.* 83. Lott. *l.* 3. *q.* 31. *n.* 59. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. *§.* 8. *n.* 23. Lay. *in c. cùm in cunctis. de Elect. §. inferiora. n.* 17. Garc. *p.* 2. *c.* 10. *n.* 191. *juncto n.* 196. citantes Rebuff. *de mod. amit. benef. n.* 38. Non quidem, quantùm est de jure communi; quia in eo textus nullus, qui hanc pœnam statuat (quin nec in eo expressum, quòd irregularitatem inducat, ut Nav. *in man. c.* 27. *n.* 249. Ugol. *de irregularit. c.* 43. *§.* 2. *n.* 4. Tolet. *l.* 1. *c.* 74. *n.* 3. Avil. *de censur. p.* 3. *d.* 5. *dub.* 3. contra Covar. *in Clem. luxuriosus. p.* 1. *§.* 1. *n.* 6. Clar. Lamb. apud eundem Garc. *n.* 194.) Id solùm in eo expressum, quòd tales sint privandi & deponendi: nempe, *c. clerici. de excess. prælat.* Gonz. Castrop. *ll. citt.* Garc. *n.* 192. citans Diaz. *in pr. crim. c.* 86. Menoch. *de arb. c.* 286. Mandos. Clar. Licèt aliàs hic unus ex præcipuis casibus, in quo concessa est Ordinariis facultas actualis degradationis, desumptâ ratione ex *Levit. c.* 20. & ex Constitut. Constantii, & Constantis, *in l. cùm vir. c. ad l. Juliam. de adulterio.* Lott. *n.* 61. Verùm ex perpetua constit. Pii V. quæ est illius 72. sub dato 3. Calend. Septemb. 1568. & Incipit: *horrendum;* in qua Clerici hoc infandum scelus exercentes omni privilegio clericali, officio, dignitate, beneficio Ecclesiastico, auctoritate ejusdem Constitutionis privantur; ità ut per judicem Ecclesiasticum degradati potestati statim sæculari tradantur. Adeóque hodiedum ipso jure privati beneficiis, & in effectu irregulares existunt à Laym. Gonz. Castrop. *ll. cit.* Garc. *n.* 196. qui etiam *n.* 197. subdit, id procedere in foro interno, & in occulto, saltem quoad privationem executionis officii, & inhabilitatem seu quoad irregularitatem in effectu, pro quo citat Nav. *ubi antè n.* 9. contra Ugol. Tolet. Suar. *to.* 5. *d.* 13. *s.* 4. *n.* 22. & alios, quorum sententia, ait Garc. *n.* 197. posset procedere solùm in privatione beneficiorum, nimirum quòd ea non respiciat forum internum & occultum. Sic quoque ait Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 16. *q. ult. in fine.* ex Nav. juxta responsionem dicti Pontificis hanc pœnam etiam privationis ipso jure respicere utrumque forum. Dictam quoque constitutionem procedere non solùm in Clerico masculorum concubitore, sed & in eo, qui fœminam præposterâ venere cognosceret. *n.* 287. ex Prosp. de S. August. *in additione ad summ. Bullarii.* Quaran. *v. sodomia. limit.* 1. & aliis, quos citavi *n.* 162.

2. Porrò cùm memorata constitutio dicat *hoc crimen exercentes*, quod verbum indicat usum, & consuetudinem, dictam pœnam privationis & alias non habere locum in iis, qui semel iterúmve hoc crimen perpetrârunt, sed solùm in iis, qui quasi ex usu continuato & quotidiano illud exercent, (& ita, ut Garc. labuntur in hoc crimen, ut arbitrio boni viri dici possint exercitatores illius, tradunt Azor. Castrop. *ll. cc.* Garc. *n.* 198. citans Suar. *ubi antè. n.* 20. Sayr. *de cens. l.* 7. *c.* 12. *n.* 23. Rodriq. *regular. qq. to.* 1. *q.* 30. *a.* 19. Ugolin. *ubi suprà.* & Nav. *ubi ante*, qui etiam dicat, sic sibi respondisse Gregor. XIII. & Matthæum Contarellum, ejus Datarium, Lott. *loc. cit. n.* 66. citans insuper alios contra Cæval. *q.* 228. *n.* 4. Salced. Azevedo. apud Garc. *n.* 199 tenentes, locum esse dictæ Constitutioni etiam in eo, qui semel hoc crimen patrâvit; eò quòd sic videatur statui in constitutione anteriore alia ejusdem Pii quinti, quæ est 5. in ordine, cujus meminit hæc posterior, in qua adhibetur verbum *perpetrârit*, quod non exposcit criminis iterationem. Ad quod tamen respondet Rodriq. *loc. cit.* quòd licèt pœna istius prioris Constitutionis comprehendat perpatrantes; pœnæ tamen hujus posterioris constitutionis, quæ sunt graviores, comprehendunt solùm exercentes. Exigi insuper ad incurrendas dictas pœnas dicti usûs & exercitii notorietatem, ait Lott. *n.* 67. ac citat pro hoc Graff. *decis. aurea. l.* 2. *c.* 90. *n.* 13. Barb. *de Epis. alleg.* 46. *n.* 27. & *in Collectan. ad c. Clerici. de excessib. prælat. num.* 9. Cùmque hoc crimen inhabilitet ad consequenda beneficia, si occultum, & ad forum contentiosum deductum non est, posse absolvere & dispensare quoad hanc inhabilitatem Episcopum per concessionem Trid. *sess.* 24. *c.* 6. aliàs non, propter infamiam juris, quam secum fert, tradit Laym. *loc. cit.* Idem ferè habet in *c. cùm pridem. de renunciat. §. universis. nu.* 5. ubi: *si Episcopus post Canonicam institutionem ob crimen v. g. Sodomia, juxta Pii V. constit. incurrat pœnam depositionis aut suspensionis in perpetuum, si crimen occultum est, adeóque infamiam annexam non habeat, proprius Episcopi confessarius absolvere eum poterit propter Trident. loc. cit. & adjunctam ibi declarat. S. Congregationis Cardinal.*

3. Observat etiam idem Lott. *nu.* 68. ex communi. Barbos. *l. ult. cit. n.* 7. in curia Romana non practicari morem impetrandi beneficia aliorum, ex hoc spurcissimo capite. Observandum denique, quod tradunt Castrop. Azor. & alii. *ll. cit.* non videri hanc Pii constitutionem quoad has pœnas usu receptam. De quo puncto suam sententiam promere non audet Garc. dum ait *n.* 197. an autem hæc constitutio in foro conscientiæ usu recepta sit, an non, quod posterius ait Ugolin. & in quod inclinat Henriq. Avil. Prosp. à S. August. res facti est, seu quæstio de facto, ad quam respondere non est juris consulti.

Quæstio 213. *Quid sit in exercentibus pollutionem extraordinariam, seu extra vas, & bestialitatem?*

RESpondeo: Nec hos, nec illos comprehendi dictâ constitutione, adeóque etsi digni sint privatione beneficiorum; non tamen eam ipso facto incurrunt. Castrop. *loc. cit.* de utroque crimine loquens, Garc. *loc. cit. n.* 205. ubi quòd exercentes bestialitatem non comprehendantur dictâ constitutione, saltem quoad pœnas ipso jure impositas Sodomitis; eò quòd, licèt sit scelus gravius Sodomiâ, attamen species distincta à Sodomia, & in pœnalibus non fiat extensio etiam ex identitate & majoritate rationis; præsertim cùm pœna ipso jure imponitur, juxta *reg. odia. in sexto.* & *c. pœna. de pœnitentia. d.* 1. & juxta DD. plurimos, quos citat *ibidem* Garc. Sed neque incurri propter bestialitatem irregularitatem, tradit Garc. *in fine, n.* 206. ex Bannez. *de just. a.* 2. *q.* 46. *a.* 8.

Quæstio 214. *An, & qualiter defloratio monialis inducat privationem beneficiorum?*

RESpondet ad hoc Card. Luca. *de benef. d.* 75. *num.* 3. quòd inter alias pœnas inflictas contra

hujusmodi sacrilegos stupratores monialium videatur ista pœna privationis beneficiorum imposita vel ipso jure, vel quòd per sententiam ad eam procedi possit, juxta c. *si qua monacharum* 27. q. 1. remittit insuper ad Farinac. *de delictis carnis.* q. 146. n. 26.

Quæstio 215. *An, & qualiter adulterium inducat privationem beneficii?*

RESpondeo: ob adulterium aut aliam incontinentiam non concurrente concubinatu, de quo paulò pòst, non est locus impetrationi, vel privationi beneficiô, (intellige ipso jure, quia illud importare videtur *To impetrationi.* sub disjunctione additum privationi) Tond. *p.* 1. *c.* 97. *num.* 17. testans sic ex mente S. Congregationis tradere Barbos. *c. sicut de cohabit. cler. & mulier. n.* 4. addit tamen Tond. in adulterio tamen & aliis gravioribus incontinentiæ delictis datur pœna depositionis adversus clericum, pro quo citat Salcedo *in pr. crim. c.* 85. *v. detruditur.* & Becmundum. *tr. de public. concub. tit. de adulterio. n.* 26. de qua tamen pœna depositionis tradit Lott. *l.* 3. *q.* 33. *à nu.* 34. quòd licèt adulterium referatur inter gravissima crimina, ut Menoch. *de arb. casu* 419. *nu.* 2. Neque aliâ pœnâ quàm depositionis coërceri debeat, nihilominus quia lex pœnam hanc præcisè non imponit, ità ut justè legis, quæ secum excommunicationem trahat, hanc sententiam depositionis ferre teneatur Episcopus; sed sit id in arbitrio Episcopi, ità: si contra adulterium ferat sententiam suspensionis vel depositionis, sit restituibilis per Episcopum peractâ pœnitentiâ, juxta *c. at si cler. de judic.* Et vel exinde adulterium non censetur ex criminibus majoribus, hoc est, quæ ideo majora dicuntur, quia signata sunt in hoc à lege, nimitum *c. non ab homine. de judic.* Ut sunt homicidium, furtum, perjurium, statuente pro iis depositionis pœnam præcisè, non verò quia aliàs adulterium reputetur minus crimen comparatione illorum. Lott. *nu.* 33. Adeóque jam quoad hanc pœnam depositionis erit par ratio in adulterio & fornicatione simplice. Lott. *loc. cit. n.* 37.

Quæstio 216. *An, & qualiter concubinatus inducat privationem beneficii?*

1. RESpondeo primò: in fornicatione (idem est de concubinatu, quia hic non videtur differre quoad hæc à fornicatione continuata seu repetita, sive cum una, eadémque, sive cum diversis) non esse locum privationi beneficii, nec ipso jure, nec per sententiam; nisi sit notoria & scandalosa ex diuturna continuatione; atque ità ferè incorrigibilis. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *à nu.* 166. citans C. *quam sit. de excessib. Prælat.* ac Butrium *in c. at si clerici. de judic.* Sic de concubinariis non notoriis & publicis intelligendus Garc. *cit. c.* 10. *n.* 181. ubi ait, concubinarios non esse privatos, nec privandos seu deponendos, sed suspensionis pœnâ puniendos, citans pro hoc Felin. *in c. at si clericus. n.* 14. Imol. *n.* 11. Berojum. *n.* 165. Corset. *in singul. verbo fornicatio.* Selv. *p.* 3. *q.* 3. *n.* 7. Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 9. *a.* 20. Clar. *l.* 5. *§. fornicatio. nu.* 3. Gutt. *qq. Canoni. l.* 2. *c.* 7. *n.* 54. Notorius autem concubinarius est, qui talis per sententiam vel confessionem judicialiter factam declaratus fuit, aut sanè, qui talis est, ut controverti de eo non possit, aut aliquâ legitimâ oppositione celari, aut etiam, quando clericus post legitimas sui Superioris admonitiones mulierem scandali causam è domo sua dimittere renuit aut neglegit, vel etiam in domo cujusdam amici vel conductitia retinet. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 97. *num.* 1. & 12. citans Rebuff. *in concord. tit. de public. concubin. §. publici autem.* Neque quoad hoc differentia facienda est inter concubinam, focariam, & meretricem. Lott. *n.* 150. quæ aliàs ex juris civilis dispositione valdè inter se differunt, ità ut concubina dicatur ea mulier, quæ domi retinetur liberorum procreandi causâ ex animi destinatione, & affectione quadam, maritali. *l. concubina. ff. de concubinis.* ità ut si reti-neatur extra domum, non dicatur concubina, ut Barth. *in loc. cit. nu.* 1. Lott. *loc. cit. n.* 121. Focaria verò ea, quæ non ex animi destinatione gratiâ procreandorum liberorum, sed simpliciter pro explenda libidine retinetur; sic dicta à foco; quia prætexto ut plurimum artis coquinariæ, cujus instrumentum præcipuum est focus, tales mulierculæ solent haberi. Lott. *nu.* 135. meretrix verò, quæ multorum libidini patet, sic vocata à merendo; quia pro mercede se prostituit. Lott. *num.* 146.

2. Respondeo secundò: Concubinatus, quantumcunque scandalosus & notorius, non inducit pœnam privationis ipso jure (intellige, præscindendo à statuto aliquo vel jure singulari; nam dum jure aliquo singulari sic statutum est, ut rector Ecclesiæ propter concubinatum ipso jure destitutus sit beneficio, videntur talia statuta seu jura singularia præservata esse per Trid. decretum, paulò pòst subjungendum. Lott. *loc. cit. n.* 155.) sed ea est imponibilis & imponenda per judicem. Castrop. *tr. de benef. d.* 6. *p.* 3. *§.* 4. *n.* 72. pro quo Tond. *num.* 184. citat decis. Rotæ *in Tullens. monasterii. S. Mansueti.* 27. *Jun.* 1597. in qua resolutum, quòd clericus concubinarius etiam publicus non est ipso jure beneficiis privatus, nec venit privandus, nisi quando post legitimas monitiones indurato animo in concubinatu persistat. Quò etiam facit, quod Lott. *loc. cit. n.* 117. eandem Rotæ decis. citans ait: *repugnat manifesta rationi, clericos concubinarios raptim & festinanter sententiam privationis subire oportere.* Proinde

3. Respondeo tertiò: tametsi clericus concubinarius notorius puniri possit absque aliqua monitione, *c. tua nos. de cohabit. cleric. & mulieris.* ad privationem tamen beneficiorum deveniri non potest, nisi præviâ monitione, juxta *c. sicut.* & *c. si autem. de cohabit. cler. & mul.* ex Trid. *sess.* 25. *c.* 14. Tond. *loc. cit. n.* 3. & 4. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 182. Sed neque clericus publicus concubinarius ipso jure suspensus est à divinis, & ea suspensione durante ministrans incurrit irregularitatem, ut ea de causa privandus sit beneficiis citra monitionem, ut voluit aliqui, nimirùm Diaz. *in pr. crim. can. v. concubinariis. c.* 47. Gregor. *in institut. rei benef. c.* 25. *nu.* 7. Tolet. *in instruct. Sacerd. l.* 1. *c.* 25. & præcipuè Guido Papa *decis.* 558. apud Tond. *loc. cit. n.* 7. & 8. quia contrarium est probabilius, talem non esse à divinis suspensum, nisi fortè tantùm quoad se, sicuti quilibet existens in mortali suspensus est quoad se à celebratione; non quoad alios. Tond. *loc. cit. n.* 9. Qua de re vide Garc. *p.* 7. *c.* 14. *à n.* 19. ubi materiam hanc de suspensione concubinarii fusè tractat; & inter cetera ostendit, quòd etsi talis publicus concubinarius suspensus esset ab officio, non tamen ideo suspensus sit à beneficio: Quin etiam dato, talem incurrere irregularitatem, ideo tamen non privaretur beneficiis obtentis, sed solùm arceretur ab obtinendis. Tond. *n.* 10. citans Rebuff. *de pacif. poss. q.* 25. *n.* 280. juxta quæ tradit Garc. *cit. c.* 10. *nu.* 42. citatis pluribus. Vide dicta paulò suprà de irregul.

4. Respondeo quartò: Ut cum tali publico concubinario procedi possit ad privationem beneficiorum, hodiedum debet præcedere trina monitio ex decreto Trid. *sess.* 25. *c.* 14. Garc. *cit. c.* 10. *n.* 183. Tond. *n.* 6. Castrop. *nu.* 22. qui tamen addit, si judex in sua præsentia delinquentem moneat, unicam monitionem trinæ æquivalere ex textu *l.* 2. *c. quomodo & quando judex.* Verba dicti decreti Trid. ferè hæc sunt: *Prohibet S. Synodus quibuscunque clericis, ne concubinas aut alias mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra detinere, aut unà cum illis ullam consuetudinem habere audeant; alioquin pœnis à SS. Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quòd si à Superioribus moniti ab iis se non abstinuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint privati, qua fabricæ Ecclesiæ, aut alteri loco pro Episcopi arbitrio applicetur. Si verò in delicto eodem cum eadem vel alia fœmina perseverantes secundæ monitioni non paruerint,*

rûerint, non tantùm fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum ac pensionum eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam beneficiorum suorum administratione quoad Ordinarius, etiam uti sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur, suspendantur. Et si ita suspensi nihilominus eas non expellunt, aut cum iis etiam versentur, tum beneficiis, portionibus ac officiis, & pensionibus quibuscunque Ecclesiasticis perpetuò priventur, atque inhabiles & indigni quibuscunque honoribus, dignitatibus, beneficiis, officiis, in perpetuum reddantur: donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus, cum iis ex causa visum fuerit dispensandum &c. Circa quam tamen pœnam privationis fructuum ipso facto impositam ait Garc. *nu.* 190. non videri eam receptam in conscientia ante condemnationem, eò, quòd nunquam viderimus aut intellexerimus concubinarium talem, etiam bis vel pluries monitum, eos restituere, quamvis nihilominus judices deberent eam pœnam exequi. Neque dicta pœna privationis fructuum se extendit ad distributiones quotidianas, quas ratione Canonicatûs aut dignitatis divinis interessendo percipit talis concubinarius, præter fructus ipsius præbendæ. Garc. *n.* 186. juxta declarationem secundam *cit. c. Trid.* Neque etiam hæc pœna locum habet in clericis, si primò deliquerint; etiamsi edicta generalia Ordinarii præcesserint; sed incurritur, ubi secundò deliquerint; pro prima autem vice puniri debet aliis pœnis à SS. Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis. Garc. *loc. cit.* juxta eandem declarationem.

5. Respondeo quintò: Oportere trinas illas monitiones specialiter eisdem intimari. Tond. *n.* 11. Garc. *n.* 186. De cetero pro inducenda incorrigibilitate nullam esse necessariam præexistentem condemnationem; sed ab ipsa monitione inchoari, & nisi talis ad secundam vel tertiam comminationem fornicariam à se dimiserit, eandem de cetero contempturus, licere Episcopo eum, appellatione sepositâ, beneficiis spoliare, ait Lott. *loc. cit. n.* 119. juxta *c. si autem. de cohabit. cler. & mul.* Neque necesse est, fieri has monitiones in visitatione, sed & aliis temporibus fieri possunt. Garc. *num.* 186. juxta declarat. 2. *ad cit. c. Trid.* tempus verò, quod inter utramque monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur. Garc. *ibid.* juxta eandem declar. vide hac de materia alias declarationes S. Congregation. Item Barb. *ad cit. locum Trid.* & Bermund. *in tr. de concubinariis publicis.* ex quibus tamen & aliis observanda hîc sunt sequentia; primò; posse etiam Ordinarium procedere contra concubinarios secundùm dispositionem juris communis: nimirum. *c. si autem.* non expectatâ seu servatâ formâ dicti decreti; hoc enim positum est in arbitrio judicis; cùm Concil. expressè præservet alias pœnas à SS. Canonibus impositas. Garc. *n.* 186. Lott. *n.* 154. juxta declar. 1. *ad cit. c. Trid.* Neque tamen confundi debet quo ad executionem hic uterque modus procedendi, vel secundùm formam juris communis; vel ad formam Tridentini gradatim; si enim eligat procedere secundùm formam decreti, unica sufficiet monitio pro unoquoque gradu comminatæ pœnæ; si autem eligat procedere secundùm formam juris communis ad pœnam per illud statutam, quæ est privationis beneficiorum propter incorrigibilitatem. *c. si autem.* non est dubium, exigi trinam monitionem, ùt clarè in illo textu declaratur, & in *c. 2. de cohabit. cler. & mul.* Lott. *n.* 153 Secundò observandum ex Castrop. *l. c.* & qui ab eo citatur Guttier. *can. qq. l. 2. c. 7. à n.* 53. quòd hæc procedant in concubinatu cum ea, quæ vinculo nullo consanguinitatis, affinitatis, religionis ligata; aliàs enim si aliquam ex his circumstantiis habeat, non esse necessariò dictum ordinem observandum, sed deponi posse tales & beneficiis privari. Tertiò observandum etiam, quod graviter conqueritur Garc. *à n.* 187. quòd etsi Pius V. in sua constitutione in Bullario 5. locorum Ordinariis in virtute S. Obedientiæ præcipiat, ut juxta Trid. statuta procedant contra concubinarios, reddituris sibi ac Deo, si id non fecerint, rationem; hi tamen ea non observent, seu observari curent, sed semper contra eos utantur pœnis pecuniariis, etiamsi bis, tertiò, aut pluries deliquerint, ità ut censum annuum à concubinariis extorquere allaborent; quia nullam reus pertimescit culpam, maximè concubinatus & carnalis, quam redimere nummis potest.

Quæstio 217. Qualiter probandus concubinatus, & qualiter admittatur accusatio contra tales?

1. RResponde ad primum: Primò ad effectum privationis necessaria est plena & concludens probatio concubinatûs, etsi civiliter ageretur; nec sufficit probatio de publica voce & fama. Tond. *loc. cit. nu.* 13. Garc. *loc. cit. n.* 184. juxta decis. Rotæ suprà cit. *in Tull. monasterii.* Secundò: etsi, ut sufficienter dicatur probatus concubinatus, multa requirat Farinacius *de delictis carnis. q.* 138. *n.* 8. *& seq.* non tamen ea omnia requiruntur in clerico; sufficit enim probare consuetudinem peccandi in domo propria vel aliena. Tond. *loc. cit.* citans Riccium *in pr. fori Ecclesiast. decis.* 361. *n.* 6. Farinac. *ubi antè n.* 86. & Rotam *decis.* 55. *n.* 1. *&* 139. *nu.* 1. *p.* 5. *recent.* Tertiò: pro justificatione hujus objectûs non sufficit probare cohabitationem, sed debet probari ipse concubinatus. Lott. *nu.* 148. citans Natt. *cons.* 559. *n.* 3. non tamen necesse est justificare, quòd fuerit domi propriæ detenta, aut etiam affectione quadam maritali; etsi enim in hoc deficit proprietas hujus nominis *concubinatûs* secundùm jus civile: non tamen deficit forma concubinatûs ad effectum punitionis. Lott. *n.* 149. *&* 150. citans Decian. *tr. crim. p.* 2. *c.* 2. *n.* 2. Diaz. *in pr. crim. c.* 79. & Rot. *in Metensi juris corrigendi.* 19. *April.* 1627.

2. Respondeo ad secundum primò: qualitercunque moveatur actio super concubinatu, aut alio vitio carnis, etiam ubi urgeret jus singulare mandans dejici clericum à beneficio, nisi ea actio in tempore proponatur, facilè eliderètur præscriptionis exceptione; cùm vitia carnis in foro externo quinquennio præscribantur, juxta cit. Rotæ decis. *in Metensi.* & per *l. si maritus. §. præterea. ff. ad legem Juliam de adulterio.* & in specie de concubinatu, Farinac. *cons.* 80. *n.* 18. *l.* 1. Lott. *n.* 154.

3. Secundò: parochiani ratione sui interesse in percipiendo à tali Sacramenta, & patroni, etiam laici, quia vellent præsentare alium, omnino admittuntur ad accusandum. Garc. *cit. n.* 186. Lott. 155. juxta declar. 1. *ad cit. loc. Trid.* Neque quoad hoc iis obstat, quòd laici aut viles personæ; nam super alio non insistunt, quàm ut removeatur à beneficio, & ad id relinquunt accusationem suam & actionem; nihil est, quò minus hujusmodi accusatio & actio sit legitima, ùt ex Federico de Senis. Lott. *n.* 156. est enim actio popularis, quæ, dum civiliter intentatur, nititur solo interesse, ut propterea non tantùm cuilibet de populo, sed etiam cuilibet habenti interesse ex vicinia competere possit. Lott. *cit. n.* 156. citans Ferrer. *cons.* 18. *n.* 2. apud Mandos. *ad Lap. allegat.* 11.

Quæstio 218. An, & qualiter inducatur privatio seu vacatio beneficii ob perjurium?

1. RRespondeo primò: Licèt perjurus sit inhabilis ad beneficia obtinenda, ita ut collatio & institutio perjuro facta sit ipso jure nulla. Paris. *l.* 4. *q.* 9. *num.* 10. *&* 11. juxta *c. querelam. de jurejurand. c. constitut. de appell. c. cum nostris. de præbendis.* quos textus, uti & Decium. *in c. dilectus. de except.* & Villalob. *in coll. communium opin. l. p. n.* 76. citat Paris. nullum perjurium, quamvis gravissimum, inducit privationem beneficii ipso jure. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. *§.* 8. *n.* 8. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 18. *c. quarto perjurus.* Garc. *p.* 11. *c.* 10. *n.* 160. citantes pro hoc Covar. *in c. quamvis pactum. p.* 1. *§.* 7. *n.* 3. Abb. Felin. *in c.* 2. *de rescrip.* Selv. *p.* 3. *q.* 2. *num.* 7. Suar. *de relig.*

tom. 2. tr. 5. l. 3. c. ult. nu. 6. 17. 21. ac dicentes, esse communiorem contra Rebuff. *de pacif. poss. à n. 269. alias 213.* sed privari potest. Garc. Azor. *d. cit.* Parif. *l. 5. q. 6. n. 65.* dicens esse communiorem, & citans Felin. *in c. ex parte. de rescript.* Jul. Clar. *l. 5. recept. sent. §. perjurium.*

2. Respondeo secundò: sed neque ob perjurium quodcunque privandus quis est beneficio, sed solùm ob perjurium judiciale, seu factum in judicio. Castrop. Azor. *loc. cit.* Garc. *nu. 168.* citantes Rebuff. *ubi ante.* Staphil. *de liter. grat. tit. de var. mod. vacationis. §. quando quis veniat privandus. à n. 6.* Diaz. *in pr. crim. c. 92.*

Quæstio 219. An, & qualiter inducatur vacatio propter blasphemiam?

Respondeo: quidquid sit de jure communi, quo olim privabatur beneficio blasphemus, *c. si quis per capillum. 22. q. 1.* non quidem omnis, sed qui nefariis maledicti generibus Deum, vel Sanctos impetebat. Castrop. *loc. cit. nu. 9.* Azor. *loc. cit. §. qui maledictum.* Parif. *l. 5. q. 6. n. 65.* Quidquid inquam sit de jure illo antiquo, quod aliqui quoad hanc privationis pœnam consuetudine abrogatum contendebant. Azor. *loc. cit.* hodiedum Leo X. constituit, sua edita *in Concil. Lateran. sess. 9.* de eo sic statuit, ut quicunque Deo palam seu publicè maledixerit, contumeliosisque & obscœnis verbis D. N. Jesum Christum vel B. Virginem expressè blasphemaverit; si sacerdos vel clericus fuerit, eo ipso die, quo de ejusmodi delicto fuerit convictus, beneficiorum, quæcunque habuerit, fructibus unius anni mulctetur pro prima vice; pro secunda verò, si ita deliquerit, & convictus fuerit, si unicum habuerit beneficium, eo privetur, si plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quòd si tertiò ejus sceleris arguatur & convincatur, dignitatibus, & beneficiis omnibus, quæcunque habuerit, eo ipso privatus existat, ad eáque ulteriùs retinenda inhabilis reddatur, eáque liberè impetrari, & conferri possint, &c. Quam pœnam contra blasphemos acriùs intendit Pius V. in constitut. sua 5. *sub dato Calend. Aprilis 1566.* ita ut pœna illa privationis, quæ vi constitutionis Leonis X. erat respectu beneficiorum, & dignitatum, restricta ad casum tertiæ vicis, incurratur respectu beneficiorum in secunda vice, solæque dignitates tertio lapsui reserventur, Lott. *l. 3. q. 28. n. 113.* addens *n. 114.* dubium non esse, quin hæc Pij constitutio sit latæ sententiæ; etsi adhibeat hæc verba: *beneficiis ipsis privetur*, quæ aliàs futurum tempus recipiunt; eò quòd expressè innovet decretum Concilii Lateran. sub Leone X. in quo decreto dicitur: *eo ipso*: onde verba illa inflectuntur ex subjectæ materiæ natura, ita ut sicut verba præsentis temporis, hac ratione nonnunquam minimè sint latæ sententiæ, ita quandoque verba, quantumcunque in futurum concepta sunt latæ sententiæ; unde clericum ipso jure privatum beneficiis tam ob blasphemiam hæreticalem, quàm ob blasphemiam non hæreticalem, & utrumque æquiparari hæretico, ait Lott. *n. 105.* Castrop. tamen *loc. cit.* ait ex dictis id illa constitutione Leonis X. patere, blasphemum nunquam privari ipso jure beneficiis, quousque hujus criminis declaratoria sententia accedat: quod non negabit Lott. si referatur declaratoria ad executionem seu spoliationem de facto, uti dicit de hæretico.

Quæstio 220. An, & qualiter sacrilegus privetur beneficiis?

Respondeo: Etsi sacrilegus impediatur consequi beneficium, *c. venerabilem. de elect.* Parif. *l. 4. q. 3. n. 23.* Garc. *cit. c. 10. n. 174.* citans Coraf. Rebuff. &c. sitque infamis & irregularis, *c. infames. q. 1.* AA. ijdem. Castrop. *cit. § 8. n. 6.* non est tamen ipso jure privatus beneficiis, cùm nullus sit textus annectens hanc pœnam cuilibet sacrilegio. Garc. Castrop. *ll. cit.* sed solùm est privatione dignus; & venit privandus juxta *c. si quis presbyter. 50. dist.* Castrop. *loc. cit.* Garc. *n. 173.* citans Rebuff. *tit. de mod. amitt. benefic. n. 65.* & *de pacif. possess. n. 248. alias 202.* Diaz. *in pract. c. 87. nu. 2.* Porrò de sacrilegis in specie ob percussionem vel occisionem Cardinalis, Episcopi, Clerici, dictum supra.

Quæstio 221. Quid hac in parte dicendum de furibus, usurariis, incendiariis, ac similibus?

Respondeo in genere: Propter hæc & similia crimina, dum non sunt de exceptis, regulariter non vacant beneficia ipso jure, sed duntaxat per judicis sententiam, & privationem. Et quidem nonnisi, ubi talis pœna exprimitur à jure. Tond. *p. 1. c. 27. n. 2.* citans Rebuff. *in pr. de mod. amitt. à. n. 50.* & communiter nullum crimen induci privationem ipso jure, paucis exceptis, de quibus in antecedentibus. Parif. *l. 3. q. 16. n. 5.* citans Selv. *p. 3. q. 2. n. 9.* & requiri sententiam declaratoriam in omni crimine magis commune, dicit Parif. *ibid. n. 6.* citans Bursat. *consil. 14. n. 18. v. 1.* Eadem habet Parif. *l. 7. q. 2. n. 9.* ubi regulariter nullum crimen inducit privationem ipso jure absque declaratione. Gabr. *cons. 196. l. 1.*

Quæstio 222. An beneficium incarcerantis clericum, usque dum ei resignet beneficium suum, vacet ipso jure?

Respondeo affirmativè, Gonz. *gl. 15. n. 81.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 60.* citans Vivian. Chok. juxta *Clem. multorum. de pœnis.*

Quæstio 223. Quid dicendum ad hoc de iis, qui non initiati presbyterio missas dicunt & pœnitentium confessiones audiunt?

Respondeo: Vi constitutionis Clem. VIII. quæ est illius 18. & quâ is nefarios istiusmodi homines jubet à judicibus S. inquisitionis, vel locorum Ordinariis tanquam Ecclesiæ misericordiâ indignos à foro Ecclesiastico abjici, & ab Ordinibus Ecclesiasticis, si quos habent, ritè degradatos statim Curiæ sæculari tradi debitis pœnis puniendos; ante hanc degradationem non videtur inducta vacatio beneficii, si quod habent; factâ tamen illâ degradatione, de illa vacatione non est dubitandum, cùm actualis degradatio implicet avulsionem personæ ab altari. Lott. *l. 3. q. 31. à n. 16.* dicens *n. 18.* in hoc ampliatam esse pœnam antiquorum canonum, vi quorum tantùm suspendebantur, permissâ Episcopo potestate super beneficio dispensandi. Neque in hoc locus est expectationi correigibilitatis, ut patet ex dicta Constitutione. Lott. *n. 19.* qui etiam subjungit *n. 23.* pœnas privationis beneficiorum, aliásque usque ad degradationem statutas contra sollicitantes in confessione, vel ejus occasione fœminas vel pueros ad turpia vi constitutionis Gregor. XV. quæ est 34. sub dato 30. August. 1622. esse remissas arbitrio judicum. Vide de his Lott. *à. n. 20.*

Quæstio 224. An ob crimen simulationis, dum nimirum quis alium se simulans pro obtinendo beneficio, se ipsum supponit pro aliis id etiam ignorantibus examini, ut beneficia obtineat, & sic postmodum cum iis de istis beneficiis tractat, etiam per simoniacam pravitatem, vacent ipso jure omnia beneficia istius simulantis?

Respondeo affirmativè, sic enim expressè statuit Paulus IV. in Constitutione sua 33. quæ incipit *Inter cæteras*, edita 16. Nov. 1557. Castrop. *cit. §. 8. n. 20.* Gonz. *gl. 15. n. 89.* ad fusum recitans dictam constitutionem Pauli IV. Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 14. n. 59.* Lott. *l. 3. q. 29. à n. 110.* quem vide. Idem esse

in eo, qui dum potestatem conferendi habet, adeò-que sibi ipsi beneficium conferri nequit, alium suo loco ponit vel substituit, ut hic substitutus ei beneficium conferat; tradit ibidem Lott. *n. 111.* Item idem est in eo, qui pro se ipso impetrat beneficia cum intentione illa mox resignandi in favorem, reservatâ, vel non reservatâ pensione. Lott. *ibidem*. Gonz. *l. cit. n. 90.* Item in iis, qui annuas pensiones offerunt, aut impetrant beneficia pro aliis, ut ab iisdem aliquid consequantur, Gonz. *n.* 89. hos enim simulatores omnes ferit dicta Constitutio Pauli IV. tanquam simoniacos (intellige confidentiales.) Lott. *n. 110.* Etsi enim aliud commodum nullum temporale appareat, in tali constituto collatore, quàm quòd fuerit facta illa substitutio per concessionem potestatis conferendi; quin & in altero casu recipientis beneficium, ut illud alteri resignet, sufficiat commodum illud, quod est in eo, quòd quis satisfaciat voluntati suæ in gratificando amico, ita ut nec ideo minùs in hisce arguatur præcedens pactum simoniacum; concessâ nimirum argumentatione pacti præambuli ad effectu secuto; quod admittitur etiam ad præsumendum delictum. Lott. *à n. 111.* His itaque omnibus in dicta constitutione ultra excommunicationem latæ sententiæ soli Papæ reservatam, & nullitatem talium provisionum, & inhabilitatem ad omnia beneficia, imponitur pœna privationis omnium beneficiorum obtentorum eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrenda. Gonz. *loc. cit. n.*90. dicens, ut ad hanc vacationem attendatur, quia paucis est nota, & quia plures incidunt in pœnas dictæ constitutionis, se constitutionem ipsam hic inserere.

Quæstio 225. An, & qualiter inducatur privatio & vacatio beneficiorum ob crimen læsæ majestatis humanæ commissum?

1. Respondeo: Incurritur propterea à beneficiato pœna privationis beneficiorum ipso jure, Castrop. *cit.* §. 8. *n.* 3. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.*14. *n.* 52. Gonz *gl.* 15. *n.* 72. Lott. *l.* 3. *q.* 30. *n.* 71. *&* 72. citans insuper Rebuff. *in pr. tit. de modo amitt. n.* 32. Mareschot. *var. resol. l.* 2. *c.* 35. Porrò hoc crimen duplici modo patratur, nempe directo vel indirecto, prout nimirum, qui machinatur seu aggreditur quid cedens directè vel indirectè in turbationem seu læsionem securitatis Reipub. Sic directo modo patratur, cùm quis hostili animo adversus Rempub. vel principem (neque enim respectu hujus criminis resp. à principe, aut is ab ea separandus, ità ut ex læsione unius sequatur læsio alterius, & hinc, dum volunt aliqui solùm illum perduellum esse, qui in personam principis insurgit, id aliter intelligi nequeat, quàm de persona principis, prout in principe ipsa Resp. repræsentatur, Lott. *n.* 72. *&* 73. & sic quoque rejicienda eorum sententia, qui tradunt, non committi perduellionem ab illis, qui ex odio præcisè personæ principis in ejus personam machinantur quid, Lott. *à. n.* 16.) animatur seu insurgit, in quo casu crimen hoc nomen specificum perduellionis sortitur, Lott. *loc. cit. n.* 65. & per illud indubitatò dictam pœnam privationis ipso jure induci, ait Lott. *n.* 71. citans Ferret. *cons.* 31. *à n.* 8. Et sic perduellionis reus censetur is, qui lædit securitatem Reip. turbando ejus tranquillitatem, sive immediatè per occupationem alicujus arcis, urbis, aut territorii (qualiter in Constitutione Leonis X. quæ est in Bullario 13. declarantur rei læsæ majestatis ex hoc capite, quicunque etiam Reges ac Principes, qui terras vel loca mediatè vel immediatè ad Romanam Ecclesiam spectantia invadunt, & si clerici sunt, privantur ipso jure absque omni citatione aut declaratione criminis vel privationis omni beneficio, officio, administratione, dignitate, Episcopatu, Cardinalatu) aut per alias hostiles incursiones; seu mediatè offendendo personam principis, ex quo talis offensa reflectit in eandem Reip. perturbationem securitatis. Lott. *à n.* 80. Circa quam tamen principis offensam, ait idem Lott. *n.* 85. per contumeliosa dicta jactata in principis personam committi quidem crimen maledicti, non tamen læsæ majestatis: Dum verò aliàs offensa fertur quidem in personam principis, citra tamen turbationem tranquillitatis publicæ, eò quòd offensa talis sit, ut neque affectus, neque effectus eò quoque, hoc est, ad dictam perturbationem se valeat extendere, ut si corrumpatur, vel dehonestetur principis imago, committitur quidem crimen læsæ majestatis, sed distinctum à perduellione, Lott. *à n.* 86. sive dicitur lædi majestatis per obscurationem tantùm. Unde licèt cusores falsæ monetæ efficiantur rei læsæ majestatis; non tamen plectuntur pœnâ statutâ perduellibus. Lott. *cit. nu.* 86. atque ità

2. Respondeo secundò in specie primò: Falsificantes literas Apostolicas sunt rei læsæ majestatis, etiam ex mente *L. Juliæ*; quin & dicta falsificatio cedit in turbationem publicæ tranquillitatis, dum sub fide publica tali modo quis decipitur, ac vel hinc dictæ beneficiorum privationi ipso jure subjiciuntur. Lott. *à n.* 90. Secundò: committitur hoc crimen non solùm per eos, qui vitam principis veneno vel ferro petunt, sed & qui in vulgus spargunt de instante obitu principis, non ut solùm ejus splendor obscuretur, & detrahatur majestati, sed & ut læsio talia publicam perturbet tranquillitatem. Lott. *à n.* 94. Hinc expressè Urban. VIII. in constitutione sua, quæ est in Bullario 113. & incipit: *Inscrutabilis*, clericos beneficiatos hujus criminis reos (sive qui divinationis prætextu ex astris, aut aliis hujusmodi imposturis, de salute, vita & morte Romani Pontificis pro tempore existentis, ejúsque consanguineorum usque ad gradum tertium inclusivè, vel aliter de mutatione status Reip. enuntiant, aut hujusmodi enunciantes ariolos, aruspices, vaticinatores, astrologiam exercentes consuluerit, sive eorum judicia prognostica, prædictiones, etiam sibi oblatas receperit; illisque quomodolibet usi fuerint; vel scienter apud se retinuerint, &c.) inter ceteras pœnas huic privationi beneficiorum ipso jure incurrendæ subjacet. Lott. *à n.* 95. inserens ad fusum dictam illam constitutionem. Tertiò: hoc crimen committunt, seu maximè lædunt majestatem Pontificis summi, quà princeps temporalis est, eodémque contextu labefactant securitatem Reip. qui prætexendo causas apparentes persuadent Papæ alienationem alicujus partis temporalis ditionis contra decretum Symmachi c. *non liceat.* 12. *q.* 1. cùm vel sic redditur princeps despectus populo, & maximè iis, qui quasi servi & mancipia alienantur. Lott. *n.* 103. Hinc Pius V. in Constitutione sua, quæ est in Bullario 35. & incipit: *admonet nos*, tales declaravit reos læsæ majestatis, & perduelles, & inter alias subjecit privationi beneficiorum omnium ipso jure incurrendæ. Hanc quoque Bullam verbotenus recitat Lott. Quartò: hoc crimen majestatis læsæ, quin & perduellionis committit, qui vel unius Cardinalis personam hostiliter fuerit insecutus, juxta *c. felicis. de pœnis in* 6. & hinc jure ipso privatus existit beneficiis, pœnâ hac respiciente in hac hostili insecutione dictum crimen perduellionis, (quippe Cardinales lateri Pontificis immediatè adhærentes, dicuntur unum cum hoc suo principe efficere spiritum) non autem sacrilegium, dum pro sacrilegio, ùt dictum, pœna hæc privationis nullibi statuta, nisi in certis casibus; purà percussione Episcopi, occisione vel mutilatione Rectoris Ecclesiæ, juxta dicta superiùs. Lott. *n.* 109. *& n.* 110. Quam pœnam Leo X. in constitutione sua in Bullario 16. extendit ad eos, qui dum habentur comitia pro eligendo Papa prætextu assumptæ personæ alicujus Cardinalis in Pontificem, in illius ædes irruerent, ùt aliàs fieri consueverat. Nec non ad eos, qui sceleris hujusmodi essent quovis modo participes, aut fautores. Lott. *loc. cit. nu.* 109. Quintò: hoc crimen perdullionis non minùs incurrit is, qui magistratum aliquem, quàm qui personam ipsius principis offenderet; consistente hâc offensâ magistratûs in eo v. g. quòd quis ejus auctoritate spretâ lites ac controversias, sive criminales, sive civiles foro velit dirimere, aut provocando ad singulare certamen adversarium, aut

vindi-

vindictam propriis manibus, etiam, contra innocentes sumendo. Lott. *à n.* 117. Unde emanavit Constitutio Pii IV. quæ in Bullario est 21. per quam declarantur duellantes omnes criminis majestatis rei, & quæ obtinent beneficia Ecclesiastica, ipso jure iisdem privati, ità ut, qui ex hoc capite impetraret, minimè teneatur probare formalitatem duelli, ùt Farinac. *in prax. crim. q.* 119. *n.* 24. Lott. *n.* 119. Item Constitutio Pauli II. quæ est in Bullario 4. contra sumentes vindictam, quam transversalem vocant, quos eodem reatu, eisdémque, quibus duellantes, pœnis teneri declarat; cùm tales per violentiam hanc & factiones turbent publicam tranquillitatem, Lott. *n.* 120. Item Constitutio Pii V. 145. declarans eos reos læsæ majestatis, & privatos ipso jure omni beneficio officióque Ecclesiastico, qui deferunt arma Sicariorum, dum per hoc resultat trepidatio inter cives; nec tuti sunt sub auctoritate Magistratuum, necesse est securitatem, & tranquillitatem maximè per hoc turbari. Lott. *n.* 121. *&* 122. Item, quia eadem magistratûs offensa contrahitur, & turbatur tranquillitas publica per hoc, quòd quis morâ judicialiter controversiâ adversarium suum, aut alterum pro eo litem sequentem aut procurantem, sive advocatum aut procuratorem, judicem, testem, Notarium, vel Scribam minis afficere, invadere, verberare, mutilare, occidere, seu per alios talia procurare aut exequi quomodolibet præsumeret; etiamsi mutilatio vel mors indè non sequatur: nec non qui eundem reciperet, defenderet, occultaret, eique consilium, auxilium, favorem publicè vel occultè, directè vel indirectè præstaret; hinc, inquam, hujusmodi omnes Alexand. VII. in Constitutione sua 11. decernit reos læsæ majestatis, & in consequens sententiam depositionis à quocunque honore, dignitate, Ordine, officio & beneficio ipso facto incurrere. Lott. *n.* 123. dicens, quòd Constitutio hæc habita semper pro materia favorabili; & hinc quamvis loquatur de causis pendentibus in Curia Romana, complectatur tamen etiam factum hujus violentiæ non tantùm extra Curiam, sed etiam extra statum Ecclesiasticum, modò tamen occasione litis pendentis in Curia commissum; & cùm verbum illud *præsumeret* denotet dolum, & temeritatem, illum, qui impetraret innixus huic Constitutioni, deberet talem dolum & temeritatem probare, tradit Lott. *n.* 124. subjungens *n.* 125. dolum hunc, ac ità præsumptionem & temeritatem excludi, si appareat de alia causa quàm litis, cùm sicut aliâ causâ non apparente, præsumitur offensa facta occasione litis, ità aliâ causâ cessante, cessat hæc præsumptio, vide de his eundem Lott. fusè. Item quia apertiùs in Magistratus insurgeret, qui eorum jussu apprehensus se in alicujus potentis ædes proriperet, Franchisiam acclamando, hic unà cum defendentibus & eximentibus eum per Constitutionem Julii III. 17. & pluries in Constitutione Greg. XIII. 11. declaratur reus læsæ majestatis in primo capite, hoc est, perduellionis; & si beneficiatus fuerit, subjicitur pœnæ privationis beneficiorum ipso jure. Lott. *n.* 140. subjungens *n.* 141. idem esse in Constitutione Greg. XIII. 65. innovatoria Constitutionis 57. Leonis X. & 27. Pii 4. de receptatoribus capitaliter bannitorum, vel receptionem curantibus, vel capturam eorundem impedientibus, captósve eximentibus, vel ipsis judicibus eorúmve ministris eos persequentibus, offendiculum aliquod objicientibus. Denique crimen læsæ majestatis pœnásque pro eo statutas incurrit, qui Imperatoris (idem, etsi fortè magis specialiter de Imperatore ob majorem ejus cum sede Romana confœderationem seu connexionem, videtur esse in alio supremo Principe feudum Ecclesiæ recognoscentis, ùt Lott. *cit. q.* 30.) Majestatem offenderet, non quidem directè, sed per quandam consequentiam; nimirum vi dictæ confœderationis (de qua multa Lott. *in prima parte quæst. illius* 30.) ità ut læso Imperatore sic quoque læsa videatur majestas Papæ. Lott. *n.* 142. citans pro hoc Barth. Menoch. &c. occasione hujus

Quæstio 226. An igitur, & qualiter Clericus hoc crimen læsæ majestatis principis alicujus sæcularis, v. g. per proditionem patriæ vel Principis, vel falsificationem monetæ incurrere possit, & exinde prædictis pœnis subjici; cùm non sit subditus jurisdictioni sæculari seu laicali; siquidem ad hoc, ut crimen hoc committi possit, requiritur subjectio; ùt pluribus ostendit Martha de jurisdict. p. 4. cent. 2. casu 133. à n. 4.

1. Respondeo ad primum: Clericus offendendo majestatem principis alicujus supremi, committit hoc crimen, Lott. *cit. q.* 30. *n.* 144. citans Farinac. *ubi suprà q.* 112. *&* 232. Præposit. *in c. imprimis.* 2. *q.* 1. *n.* 3. Idque secundùm *c. si quis Laicus.* 22. *q.* 5. quod ait, à dictis AA. ad hoc ponderari & non esse paleam, ùt volunt aliqui, sed verum textum desumptum ex generali Concilio Toletano 16. *n.* 9. Et dato quòd sit palea, totum tamen decretorum librum unà cum paleis approbatum ab Eugen. III. tenent omnes, ùt Martha *loc. cit. n.* 32. Sed etsi ad dictum crimen requiratur subjectio, seu ut quis sit subditus ratione originis, non tamen ratione feudi, ùt ostendit idem Martha *l. cit. à n.* 10. hæc tamen subjectio non necessariò respicit jurisdictionem laicalem seu imperii, seu non est subjectio, quâ clericus dictæ jurisdictioni subjacet; cùm per clericatum ab ea sit solutus; *c. cùm non ab homine. de judic.* & ibi DD. Covar. *pract. qq. c.* 31. *ex n.* 1. Sord. *consil.* 301. *n.* 16. Suar. *in clyp. fidei. cath. l.* 4. *ex c.* 3. *per tot. eum librum*, sed respicit subjectionem respectu participationis Reip. & integritatis corporis illius, semelque præstiti juramenti fidelitatis, cujus nexus nihil habet commune cum jurisdictione. Lott. *à n.* 147. Neque enim laicus effectus clericus per clericatum definit esse civis vel pars populi ac Reip. nec districtualis. Lott. *à n.* 150. citatis pluribus.

2. Respondeo ad secundum: ob læsam majestatem principis sæcularis (saltem præscindendo ab isto effectu dictæ confœderationis illius cum Sede Apostolica, ùt Lott. *n.* 155.) non videtur quis ipso jure esse privatus beneficiis; cùm *cit. canon. si quis Laicus.* non utatur verbis, quæ sententiam juris important, & dum dicit, & statuit, ut clericus conjurans contra principem degradetur & deponatur, intelligitur communiter de degradatione verbali. Lott. *cit. n.* 55. Martha. *loc. cit. à n.* 31. quin & *n.* 34. ex Afflictis subdit, se nunquam vidisse clericos privari beneficiis ob rebellionem commissam in Dominum sæcularem. Item esse arbitrarium Episcopo, an velit illum privare beneficiis; quia non reperitur in jure certa pœna diffinita contra clericum rebellantem adversùs Dominum temporalem. Ac denique *n.* 35. quòd tanta posset esse injuria illata principi per clericum, ut posset privari beneficiis. De cetero illum esse deinceps inhabilem ad beneficia, quia infamis. Addit quoque Lott. quòd si judex laicus laicum damnet majestatis læsæ, non propterea eum censeri privatum jure patronatûs; citat pro hoc Gl. *in Clem.* 2. *de sent. & de re judic. v. subjecta.* & Rotam *in Agathensi jurisp.* 4. *Martii.* 1602.

Quæstio 227. Quis sit competens judex in cognoscendo crimine læsæ majestatis respectu Clerici?

Respondeo: Non esse alium, quàm judicem Ecclesiasticum. Argumento c. *si laicus.* Lott. *n.* 153. citans Gigas de crimine læsæ majest. Rubric. *de crim. læsæ majest. cognosc. post n.* 12. Farinac. *q.* 8. *n.* 29. Martha. *loc. c. n.* 27.

Quæstio

Quæstio 228. An, & qualiter hæresis inducat privationem, seu vacationem beneficiorum?

RESpondeo: Ob hæresin incurritur privatio beneficiorum jam obtentorum, seu præhabitorum ante hæresin ipso jure. Tond. *qq. benef. p. 1. c. 34. n.* 4. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 3. §. 8. *n* 2. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *nu.* 32. Gonz. *gl.* 15 *n* 65. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 1. Lott. *l.* 3. *q.* 28. *n.* 28. & 32. ubi multos pro hac sententia refert Garc. *p.* 11. *c.* 10. *n.* 60. citans quàm plurimos. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 14. *n.* 46. contra Alphon. de Castro. *tr. de justa hæretic. punit. l.* 2. *c.* 6. Simancam *tr. de cathol. instit. tit.* 46. *n.* 72. Lopez. ad Diaz. *in pr. crim l.* 3. *c.* 13. *q.* 8. Zerol. *in pr. p.* 1. *v. privatio.* &c. tenentes, hæreticum solùm venire privandum per sententiam; eò quòd nusquam in jure inveniatur hæc pœna constituta verbis significantibus sententiam ipso jure, quorum sententiam in rigore juris disputando posse defendi, censuit teste Lott. *loc. cit. n.* 24. Barb. *de offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 57. *& in collectan. ad c. ad abolendam. n.* 6. Sed neque responsio nostra ultra manifestam juris rationem destituitur textibus banc pœnam privationis ipso jure irrogantibus. Lott. *cit. n.* 28. Nam præterquam, quòd pro eo allegetur à Coral. *de benef. p.* 2. *c.* 4. Azor. *loc. cit.* Rossinian. Duareno, & aliis textus *c. cùm secundùm. de hæretic. in* 6. In quo licèt nullâ mentione beneficiorum factâ, solùm bona hæreticorum ipso jure confiscantur; verbo tamen *bonorum* comprehendi etiam beneficia Ecclesiastica, ex Rebuff. *in pr. tit. de simon. in resig. n.* 31. & Quintadven. *l.* 2. *Eccles. n.* 3. & 93. tradit Garc. *n.* 66. addens, quòd quamvis in beneficiis locum non habeat confiscatio; quia tamen sunt transitoria ad fiscum, habere tamen locum privationem. Item à Gonz. Azor. Quintad. Parisio, & aliis allegatur textus, *c. ad abolendam. de hæretic.* ubi; *omni officio & beneficio spoliatus Ecclesiasticus, sæcularis relinquitur arbitrio potestatis.* Quominùs tamen verbum illud *spoliatus* importat executionem, & hinc denotet privationem ipso jure facere verba illa immediatè præcedentia: *totius Ordinis Ecclesiastici prærogativa nudetur*; quæ important privationem per sententiam, tradit Garc. *n.* 64. præter hos textus, aliósque similes, est clarissima desuper constitutio Nicol. III. 5. Non. Martii 1280, quæ incipit: *Noverit universitas.* ubi sic dicitur §. 21. *Hæretici autem & receptatores, defensores & fautores eorum, ipsorúmque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quòd si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane; nos enim prædictos ex nunc privamus beneficiis, volentes, ut tales & habitis perpetuò careant, & ad similia nequaquam imposterum admittantur*; ubi verba illa: *ex nunc privamus*: hujusmodi esse privatos ex sententia juris, seu ipso jure denotant; quippe quæ præveniunt quamcunque judicis declarationem, Lott. *n.* 29. citans Suar. *de ll. l.* 5. *c.* 7. *n.* 7. Sayr. *in clav. reg. l.* 3. *c.* 8. *n.* 27. Monet. *de distrib. p.* 3. *q.* 7. *n.* 37. Barbos. *claus.* 118. *n.* 7. Porrò hanc Constitutionem, licèt non sit inserta libro 6. decretal. non esse tamen per proœmium istius libri 6. abrogatam, ait Garc. *n.* 7. cùm constitutiones editæ super negotio hæreticæ pravitatis non contrariæ constitutionibus ejusdem libri 6. reserventur *in c. fin. de hæretic. eodem lib.* ut notat Gl. *in cit. proœm. v. reservantur.* Est item constitutio Pauli IV. in Bullario 19. edita 15. Kal. Martii 1559. & incipit: *cùm ex Apostolatûs officio*, quâ diffusiùs & expressiùs istiusmodi inter alias pœna privationis ipso jure talibus irrogatur. Ejusdem tenorem ad fusum vide quoque apud Lott. *à n.* 34. Proinde non obstat responsioni nostræ. *c. ut commissi. de hæretic. in* 6. ubi inquisitoribus & Episcopis Bonifacius VIII. indulget facultatem, istiusmodi privandi, vel privatos denunciandi beneficiis Ecclesiasticis, siquidem hoc canone posterior est dicta Constitutio Pauli IV. Quin & optimè concordat cum dicta Constitutione, Nicolai III. quâ posterior est iste canon; quippe quod in eo de privatione facienda dicitur, refertur ad spoliationem de facto; quandocunque enim canon mandat aliquem spoliari beneficio, necessariò supponit eundem jam privatum a jure, reférque eam spoliationem ad executionem de facto. Lott. *à n.* 30. juxta Doctrinam Butrii *in cit. c. ult. de postul. sub n.* 15. quam doctrinam Butrii passim ab Auctoribus recipi, & speciatim à Rebuff. *tr. de pacif. possess. sub n* 228. ait Lott. *n.* 31. De cetero in hoc casu hæreseos semper exigi sententiam declaratoriam criminis, antequam deveniatur ad spoliationem de facto, juxta *c. cùm secundum, de hæretic. in* 6. tradit idem Lott. *n.* 37. citans Bursat. *consil.* 14. *n.* 18. *l.* 1. Surdum. *decis.* 247. *n.* 2. Et hic, licèt ante hujusmodi declaratoriam possunt beneficia veluti vacantia impetrari, ante hanc tamen non teneri hæreseos postulatum abdicare possessionem, tradit Barbos. citatis Paris. *l.* 1. *q.* 3. *n.* 2. Sanctarell. Decian. &c. Lott. *n.* 38. citans Menoch. *de arbitr. cap.* 416. *n.* 62 Sanch. *in sum. c.* 26. *n.* 1. & plures apud Barb. *in collect. ad c. ad abolendam. n.* 8. ac dicens, sic declarari à Suar. etsi is visus sentire contrarium. *Tom.* 1. *in* 3 *p. d.* 43. *s.* 1. *n.* 4. unde sequitur, non posse provisum ex hac vacatione possessionem capere, intruso non citato & negotio cum eo discusso. Lott. *n.* 39. cit. Gomes. *ad reg. de annali. q.* 52. & Rotam. Quod verò attinet irregularitatem, adeóque inhabilitatem, quam incurret hæreticus ad obtinenda beneficia, de hoc vide Garc. *à n.* 80. & dicta à nobis aliàs *de electione.*

Quæstio 229. An comprehendantur dictâ pœnâ privationis ipso jure hæretici occulti, & qui mox ab hæresi resipiscunt?

1. RESpondeo ad primum: indubitatum esse non incurri eam pœnam per hæresin solâ mente conceptam, cùm Ecclesia occulta mentis peccata non puniat. Azor. *citato c.* 17. §. *primò quæritur.* Sed neque dum hæresis est exterior, sed occulta, incurritur hæc pœna secundùm quosdam, ut tacito eorum nomine refert Azor. *ibidem*; sed solùm ob hæresin manifestam; vel per sententiam judicis, vel evidentiam facti, vel propriam rei confessionem in judicio (quippe manifestus hæreticus dicitur, secundùm gl. *in c. ad abolendam.* qui se talem esse profitetur, & asserit; vel qui pro tali damnatus est, vel qui prædicat dogma hæreticum, aut asserit vel defendit) contrarium sentientibus aliis apud eundem Azor.

2. Respondeo ad secundum: delictum illud hæreseos pro incurrendis pœnis non consumitur in errore contra fidem, sed in pertinacia. Lott. *n.* 40. citans Turrecrem. *in c. dicit Apostolus. ex n* 5. Cardin. *in c. excommunicamus. il primo de hæreticis. n.* 2. & 3. Farinac. *de hæres. q.* 173. *n.* 16. C. Paris. *cons.* 1. *n.* 199. *l.* 4. Hinc impediri hunc incursum pœnæ, si è vestigio, ut quis de hæresi arguitur, sponte errorem suum recognoscat; cùm talis insimulatus è vestigio resipiscens eo ipso censeatur reversus ad pristinum statum, & per pœnitentiam reincorporatus Ecclesiæ, ante sententiam declaratoriam non sit hæreticus, & sic impediatur sententia illa declaratoria, Lott. *n.* 48. & 41. remittens ad Rebuff. *in pr. p.* 3 *in principio. ex n.* 5. ubi ponit requisita ad hoc, inter quæ requisita illud est ait postulatus hæreseos mox agnoscat errorem suum, positivè fatendo delictum; nam de cetero ad effugiendam pœnam illam, non sufficere, quòd, ubi quis citra propriam confessionem diceret omnia quæ sibi adscribuntur, se non eo sensu fecisse vel protulisse, ut diversus ab Ecclesia abiret, sed semper credidisse & credere, quidquid credit S. mater Ecclesia, (potest siquidem non confessus condemnari) tradit *ibidem* Lott. *n.* 42. & 43. Qui etiam inde infert *n.* 49. talem hæreticum mox, ut insimulatus, resipiscentem juvari regulâ de annali, eò quòd nondum secuta declaratoria super pertinaciæ facto, nihil sit, quin regula locum habeat; quippe quæ contentatur simplici detentatione de facto, cui detentationi, quò minùs hæreticus incumbat, nihil contrarium à jure decisum; malè autem ex eo sensisse Sarnensem, sauturam quoque

que

que regulam Judæis & fœminis detinentibus beneficia, rectè ostendit Lott. *n.* 55. nam quòd quis sit Judæus vel fœmina, est notorium per demonstrationem facti permanentis, & sic per evidentiam: Unde & consequitur incapacitas personæ, etiam quoad simplicem detentationem, quod applicari nequit hæretico nondum declarato per sententiam. Econtra non favere hanc regulam, postquam talis per sententiam declaratur, eò quòd regula non defendat eum, de cujus non titulo constat notoriè; sed satis notoriè constat de non titulo hæretici declarati per sententiam tradit Ricciullus *de jure personarum extra gremium Ecclesiæ existentium. l. 5. c. 19 n.* 17. apud Lott. *cit. n.* 55.

Quæstio 230. An, & qualiter dicta pœna privationis comprehendat receptatores & fautores, & filios hæreticorum?

1. RESpondeo ad primum: quidquid sit de jure communi decretalium, in quo nihil de privatione ipso jure horum receptatorum &c. sed solùm eos privandos per sententiam beneficiis obtentis ante hæresim, & privatos nunciandos illis, quæ post hæresin obtinuerunt. Garc. *loc. cit. n. 68. & 69.* Jure tamen speciali & novo, nimirum stante dictâ Constitutione Nicolai III. & Pauli IV. dubium non est, comprehendi quoque receptatores, fautores, & defensores hæreticorum (qui ut Castrop. hæreseos suspicionem juridicam contrahunt) Garz. *loc. cit.* Azor. *loc. cit.* Lott. *n. 36.* contra Castrop. *loc. cit. n. 2.* Covar. *l. 2. variar. c.* 8. *n.* 4. & qui de hoc dubitavit, Sanch. *cit. c.* 36. *n.* 16. de quibus ait Lott. eos id nunquam revocaturos in dubium, si observâssent seu reflexissent ad illam Nicol. III. constitutionem.

2. Respondeo ad secundum: filii hæreticorum usque ad secundam generationem, ut statuitur *c. 2. de hæreticis in 6.* ab Alex IV. (quod ipsum in c. *statutum. eodem tit. & lib.* à Bonifacio octavo extenditur quoque ad descendentes per lineam fœmininam usque ad primam tantùm generationem, dum priùs ante hanc decretalem ne quidem filii mulieris hæreticæ huic pœnæ subjicerentur) non solùm inhabilitantur simpliciter ipso jure vi dictorum textuum ad omnia beneficia Ecclesiastica obtinenda. Lott. *n.* 59. Idque sive legitimi, sive illegitimi, ne plus consequatur luxuria, quàm castitas. Lott. *n.* 71. citans Sanch. *in sum. l. 2. c.* 27. *n.* 1. Surd. *cons.* 386. *n.* 6. Barb. *ad c. cit. statutum. n.* 14. Item sive sint nati ante commissum delictum, sive post illud. Lott. *n. 72.* citans Menoch. *de præsump. l. 5. præsump.* 33. *n.* 14. & *n.* 73. subjungens ex Sanch. *cit. c.* 27. *n.* 28. Ad hoc nihil exigi, quàm quòd in judicio legitimè constet, parentes fuisse hæreticos, vel fautores, defensores aut receptatores eorum, & cum hac qualitate decessisse (secus enim est, si constaret eos, antequam decederent, emendatos, & reincorporatos Ecclesiæ unitati. Ut Lott. *n.* 74. nullâ etiam factâ in hoc distinctione inter relapsos & non relapsos, ut pluribus ostendit Lott. *n.* 77.) quantumcunque non probetur eos super hæresi non fuisse sententiatos; dummodo hoc notoriè liqueat, id est, per evidentiam facti, vel ex propria judiciali confessione. Vide de hac inhabilitate ad obtinenda plura dicta à nobis in 1. part. ubi de qualitatibus requisitis in beneficiato. Verùm etiam privati videntur jure ipso beneficiis præhabitis. Lott. *n.* 81. dicens in hoc modò sublatam esse omnem dubitationem, per dictam Constitutionem Nicol. III. (quam postmodum innovârunt aliæ aliorum Pontificum constitutiones; ut Rota fusè *decis. 123. p. 2. recent. n. 16.* ubi etiam *n.* 12. id extendit ad pensiones ex lata significatione tantùm beneficii) sic in individuo decidentis; cùm relativum illud, *prædictos*, ut Lott. *n. 86.* nimis notæ sit significationis, ut repetat omnia expressa cum suis qualitatibus. Tenent eandem Garc. *n.* 72. & 74. citans pro ea Jo. And. Dominic. Franc. & Auctores passim *in c. ut commissi*, Gigas *de crim. læsa majest. l. 7. tit. de pœnis, quas filii incurrunt, q. 11. n. 3.* Lamb. *de jurep. p. 1. l. 2. q. 9. a. 6. n. 7.* qui etiam illud ad pensiones priùs obtentas à filiis hisce extendit, juxta decis. Rotæ paulò pòst citand. & *n.* 77. dicens, hanc sententiam tanquam magis de jure veram & communiter receptam amplexam esse Rotam, *in Conchens. pension. 6. Martii.* 1568. quam quia, ùt ait, optima, & hanc sententiam exactè probat, ad fusum subjicit *n.* 79. In qua decisione Rota priùs præmittit, prout necessariò ad hanc sententiam defendendum, supponendam ait conclusionem communiorem, nempe filios natos ante hæresin patris, pœnis canonicis affici & comprehendi, prout id ipsum defendunt Gomes. *to. 3. variar. c. 2. n. 16.* Menoch. *de præsumpt. l. 5. præsump.* 33. *n.* 17. Gutt. *can. qq. l. 2. c. 30. à n. 37.* Roxas. *de hæretic. p. 2. n.* 354. Lopez. Penna, Velasq. & alii apud Covar. *l. 2. variar. c. 8. n. 5.* contra Molin. *de primogen. l. 4. c. 11. n. 55.* Ugol. *de irreg. c. 36. §. 1. n. 6.* Molin. *de just. to. 3. d. 658. n. 21.* Rodriq. *in sum. to. 1. c. 129. n. 5.* Ledesm. Cevall. & alios apud Garc. *n.* 78. Nihilominùs sententiam contrariam, nempe quòd filii & nepotes hæreticorum non sint privati, nec privandi beneficiis antè obtentis, tenent Abb. Felin. *in c. vergentis.* Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. n.* 25. Covar. *ubi ante n.* 4. Tolet. *in sum. l. 1. c. 69. n. 9.* *Suar. to. 5. d. 43. sec. 3. n. 2.* Tholosan. Aufretius & alii apud Garc. *n.* 75. Quin & Lott. *n.* 90. ait, se existimare respectu descendentis per fœminam, etiamsi sit in primo gradu, nimirum filius matris hæreticæ, nunquam censeri aliquem privatum ipso jure beneficiis ex Constit. Nicol. III. utpote quæ loquitur de descendentibus ex masculo; & licèt masculinum concipiat aliàs seu comprehendat fœmininum, maximè dum agitur de nomine communi utrique sexui, etiam in materia stricta, odiosa & pœnali, ùt latè Tiraq. *de retract. ligna 9. §. 1. gl. 9. ex n. 205.* & tamen militat eadem ratio respectu matris, quæ respectu patris in afficiendo eâdem pœnâ filium; dum nimirum filius, ùt suadet ratio naturalis, fœminâ non concurrente ad generationem, magis assimiletur patri, cujus pars est & natura, ut Aristot. minùs impellat filios in mores maternos, quàm paternos; quod tamen sæpè fallit. Lott. *à n. 90. juncto n. 66. & 69.* Nec obstat quòd *cit. cap. statutum.* expressè comprehendat filium matris hæreticæ; nam textus ille tantùm loquitur de inhabilitate ad obtinenda, quam ob atrocitatem criminis ad talem filium extendit; non verò de privatione ipso jure jam obtentorum. Lott. *n.* 94. articulum hunc, nimirum, quòd filius matris hæreticæ non incurrat hanc privationem, non esse omnino clarum; & siquis impetraret beneficium, talis ex suppositione hujusmodi privationis ipso jure ob hæresin maternam, satis fundare intentionem suam super implicita declaratione istius dubii factâ per Papam, cui circa modum vacandi ex juris dispositione omnino statur; quantumcunque enim crimen, quod supponitur, non inducit vacationem ipso jure, si tamen in literis apostolicis aliud innui videatur, statur literis, & sustinetur veritas talis vacationis in affectione Papæ, juxta celebre Anchatani consilium 293. *ex n.* 6. quod secuta fuit Rota, & Felin. *in c. 2. de rescrip. n.* 4.

Quæstio 231. An, & qualiter eadem pœna privationis ipso jure beneficiorum obtentorum comprehendat quoque apostatas & schismaticos?

1. RESpondeo ad primum: de apostasis, intellige à fide christiana, idem dicendum, quod de hæreticis; nimirum, quòd ipso jure amittant omnia beneficia; cùm & ipsi sint hæretici, & plus quàm hæretici. Azor. *p. 2. l. 7. c. 17. q. 1.* Gonz. *gl. 15. n.* 66. Garc. *n.* 147. ubi citat Abb. *in c. 1. de apostat. n.* 3. Rebuff. *in pr. tit. de modo amitt. benef. n.* 47. & 149. quàm plurimos alios. Secus verò est de aliis apostatis, putà à religioso Ordine; quia hæc pœna in illos lata nullibi in jure exprimitur; Garc. *n.* 148. Rebuff. *ubi antè.*

2. Respondeo ad secundum quoque affirmativè, Azor *ubi antè.* Rebuff. *l. c. n.* 29. Paris. *l. 3. q. 1. n.* 36.

Lott.

Lott. *cit.* *q.* 28. *n.* 35. inquiens, illos, qui negârint sententiam privationis ipso jure porrigi ad schismaticos, non tam facilè id negaturos fuisse, nullibi id cautum, si attendissent ad Constitutionem Pauli IV. suprà citatam. Negat tamen id ipsum de schismate non conjuncto cum hæresi Garc. *n.* 151. eò quòd nullibi sit expressum, talem privari ipso facto; cùm textus, qui afferri solent, nimirum c. *nos consuetudinem.* 12. *dist.* loquatur de hæreticis; c. *quia diligentia. De elect.* verò non agat de privatione anteà obtentorum; veruntamen constitutio illa Pauli IV. loquitur indistinctè de schismaticis. De cetero, an & qualiter schismatici incurrant excommunicationem, & nequeant, etiamsi ad unitatem Ecclesiæ redierint, sinè dispensatione imposterum obtinere beneficia, vide Garc. *à n.* 153.

Quæstio 232. An, & qualiter pro justificatione hæreseos sufficiat impetrantem ostendere latam contra talem sententiam contumacialem?

RE spondeo: id ipsum non sufficere, (uti nec talis sententia contumacialis contra patrem lata nocet filio in ordine ad dictam pœnam incurrendam. Lott. *n.* 98.) nisi hæresis antecedenter positivè probata fuisset; tunc enim absens non tam dicitur condemnatus propter contumaciam, quàm propter malam causam. Lott. *cit.* *q.* 28. *n.* 99. vel nisi per incrementum contumaciæ simplex suspicio criminis transierit in violentam præsumptionem ea annali tolerantia censurarum. Licèt enim esse possit talem contumacem etiam in veritate non esse hæreticum, tamen propter contemptum, qui post annum contumaciæ superadditur, inducitur contra eum præsumptio juris, & de jure, ità ut omnes pœnas hæreticis inflictas sustinere debeat, ùt Hostiens. *in c. excommunicamus. sub n.* 3. modò tamen ab initio tanquam suspectus, excommunicatus & monitus se purgare, intrà annum id non curârit. Lott. *à n.* 101. qui tamen addit *n.* 104. quòd si, dum pendet annus, alteri beneficium conferatur, ipse verò mox abjuret, & absolvatur, recuperet beneficium, cùm talis abjuratio censeatur purgativa, ùt Achill. *decis. unica de hæretic. n.* 1.

Quæstio 233. An, & qualiter vacent beneficia obtenta ad preces hæreticorum?

RE spondeo: vacare illa ipso jure. Barb. *juris Eccl.* *l.* 3. *c.* 14. *n.* 50. citans c. 2. *de hæretic. in* 6. Azor. *p.* 1. *l.* 3. *c.* 18. Chok. *ad reg.* 8. *gl.* 7. *n.* 13. Vivian. *in pr. jurisp. l.* 5. c. 5. *n.* 69. Gonz. *gl.* 15. *n.* 68. addens illos, qui scienter illa receperint, præter amissionem seu vacationem illorum beneficiorum, ipso jure effici inhabiles ad alia obtinenda, per eundem textum *citati capitis* 2.

CAPUT QUARTUM.

De vacatione per resignationem, seu de resignatione Beneficiorum &c.

PARAGRAPHUS I.

Quid & quotuplex resignatio, quæ ejus vis ad inducendam vacationem, revocationem procuratoris, amissionem fructuum, liberationem ab oneribus beneficio impositis, item quoad pariendum jus vel obligationes & præjudicia resignatario, &c.

Quæstio 234. Quid sit resignatio seu renunciatio beneficii?

1. RE spondeo: est dimissio spontanea proprii beneficii coram legitimo Superiore id acceptante. Laym. *ad tit. de renunc. ad initium.* Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 4. §. 7. *n.* 1. Azor. *p.* 2. *l.* 7. c. 19. *q.* 1. Paris. *l.* 1. *q.* 1. *n.* 34. nisi quòd hi omittant posteriores illas particulas, *id acceptante.* Paris. insuper addat: *facta ex justa causa.*

2. Dicitur primò *dimissio*: quod est verbum proprium huic materiæ, utpote quo frequenter utuntur canones de beneficiorum renunciatione loquentes, ùt videre est ex c. *si beneficia. de præb. in* 6. Extravag. *Execrabilis.* Paris. *loc. cit. n* 42. & stat loco generis, utpote complectens quemcunque actum, per quem quis proprium jus à se abdicat, idque tam in spiritualibus, quàm temporalibus. Paris. *n.* 40. Idémque est, & sonat, quod *depono*, *relinquo*, seu *derelinquo*, ut Paris. *n.* 41. Item quod *cedo*, *depono.* Azor. *loc. cit.* Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 2. §. 1. *n.* 1. Et verba hæc *resignare*, *renunciare*, *cedere*, in præsente materia, confunduntur, & sumuntur pro eodem. Paris. *n.* 71. Quamvis aliàs *renunciare* potiùs quàm *cedere*, denotet liberè & nemine compellente factam depositionem, seu derelictionem beneficii; unde & renunciatio beneficii fit necessariò coram Superiore; non item simplex cessio, Laym. *ad c. quidam. de renunc. n.* 2. quin &, ut Tond. *loc. cit.* *dimissionis* nomen non nisi sumptum latiùs, comprehendat resignationem permutationis gratiâ, seu in favorem alterius: strictè verò sumptum simplicem desertionem beneficii significat. Qualiter autem de cetero verba hæc, *cedere resignare* sint æquivoca in aliis materiis, vide apud eundem Paris. *n.* 67. & 68.

3. Dicitur secundò: *spontanea vel libera*; debet quippe fieri sponte & liberè, & esse actus voluntarius, ut Lamb. *de jurep. l.* 1. *q.* 6. *a.* 6. *n.* 21. Paris. *n.* 43. & 46. & sic per hoc verbum excluditur vis, dolus, metus, & omnis coactio; dimissio enim coacta non est propriè cessio. Paris. *n.* 44. estque resignatio coacta nulla; actus autem nullus propriè non est actus; juxta *l.* 2. §. *condemnatum. ff. de sent. & re judic.* Paris. *n.* 45. Item excluditur per verbum illud legitima privatio, dimissio enim quæ fit, lege in pœnam delicti cogente relinquere beneficium, non est spontanea, Paris. *n.* 47. Engels *ad tit. de renunciat. num.* 1.

4. Dicitur tertiò: *beneficio proprii* seu obtenti, hoc est, in quo quis jus habet; nemo enim juri alieno, vel juri, quod non habet, cedere vel renunciare potest. Paris. *à n.* 50. Hinc etsi quis renunciare possit jure sibi quæsito per Electionem, vel præsentationem, non est ea tamen renunciatio beneficii, sed solùm juris ad beneficium; & talis juris dimissionem potiùs cessionem, quàm renunciationem dici posse; si veram & propriam verbi significationem attendamus, ait Barb. *juris Eccl. l.* 3. c. 15. *n.* 3. Et qui dimittit possessionem beneficii, quo jam jure ipso privatus est, sivè in quo jus nullum ampliùs habet, non est dimissio beneficii, de qua hîc.

5. Dicitur quartò: *facta coram legitimo Superiore*; requiritur enim ad valorem resignationis (intellige expressæ) ut fiat coram legitimo Superiore, & facta sinè auctoritate Superioris nullius est momenti. Barb. *l. c. n.* 16. ex Paris. *l.* 7. *q.* 1. *n.* 9. de quo plura inferiùs.

6. Dicitur denique: *& ab eo acceptata*, siquidem resignare propriè, seu beneficium & munus serviendi Ecclesiæ à se abdicare, non consistit in sola beneficiarii voluntate, sed simul ad Prælatum spectat; utpote cujus est, ponderatis omnibus inspicere, utiléne sit Ecclesiæ dimissionem admittere, an repudiare? Dum in collatione initus quidam quasi contractus, per quem beneficiatus obligatur Ecclesiæ, & hæc ad beneficiatum pro servitio alendum, astringitur. Barb. *l. c. n.* 14. & 15. sed & de hoc inferiùs ex professo.

7. Verùm, ut data definitio comprehendat tam expressam quàm tacitam, verba ista posteriora

facta coram legitimo Superiore, & ab eo acceptata, videntur potiùs omittenda; cùm resignatio tacita non magis requirat auctoritatem Superioris, quàm cessio juris acquisiti per præsentationem vel electionem. Parif. *n.* 58. & 59. Quòd si etiam lubet breviùs definire resignationem, possit dici: *legitima beneficii dimissio*, quia, ut Barb. *loc. cit. n.* 2. Tò *legitima* videtur cetera comprehendere; dum excludit dolum, vim, & coactionem, dimissionem beneficii non sui, quin & factam coram non Superiore.

Quæstio 235. *Quotuplex sit resignatio?*

1. REspondeo, dividitur primò in tacitam, & expressam: resignatio tacita seu præsumpta est; quæ citra verba (intellige formaliter vel æquivalenter talia, qualia sunt scriptura & nutus) ex actu seu facto aliquo ad renunciandum accommodato à jure ipso inducitur per quandam juris interpretationem; ità ferè Barbos. *loc. cit. n.* 40. Parif. *l.* 1. *q.* 1. *n.* 10. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 3. & sic meliùs ea describitur, ùt patebit ex paulò pòst dicendis, quàm si dicatur cum Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 19. *q.* 1. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. *n.* 2. & aliis. Quòd sit ea, quæ ex juris dispositione inducitur, ob actum contrarium retentioni beneficii exercitum à beneficiato, sivè quæ jure fieri censetur absque ullis verbis expressis; eò quòd ex ipsius juris interpretatione, & ex actu directè contrario retentioni beneficii per consequentiam colligitur, dum quis facit, quo posito, ex ipsius juris constitutione amittitur beneficium, seu retineri nequit, eidem tacitè seu ipso facto renunciare censetur. Atque ità exemplum tacitæ resignationis est, dum quis consentit suum beneficium conferri alteri. Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 5. Parif. *loc. cit. n.* 23. qui *n.* 24. addit, idem esse in eo, qui patitur beneficium suum ab alio per triennium possideri. Neque tamen etiam in hoc casu mera taciturnitas & conniventia sufficeret ad constituendam tacitam resignationem; seu præsumendam resignationem; sed requiritur factum extrinsecum consensum talem necessariò importans. Lott. *loc. cit. n.* 6. Item pro tali exemplo adduntur à Barbos. & Pirh. *ll. cit.* & aliis passim ex *c. transmissa. de renunciatione*; dum clericus bona sua, quæ Ecclesiæ sæculari, in qua beneficium obtinet, donârat (intellige citra hoc, quòd ea assignata in dotem beneficii, seu ex iis erectum beneficium) iterum repetit; ex tali enim repetitione colligitur, illum tacitè voluisse ipsi beneficio, quod in ea Ecclesia habebat, resignare, utì constat ex citato textu *c. transmissa*. Repeti autem potuerunt ea bona donata Ecclesiæ, & ab ea restitui non de jure, sed facto, aut ex æquitate; quia fuerint donata solùm mortis causâ; vel sub conditione, si perpetuò in illa Ecclesia maneret; sivè accessoriè ad personam. Pirh. *loc. cit.* juxta gl. *in cit. c. transmissa.* & Abbat. *ibidem n.* 5. Econtra pro exemplo tacitæ resignationis minùs rectè assignari videtur à Parif. *loc. cit. n.* 11. Castrop. Azor. *ll. cit.* aliisque passim in beneficiato minorum Ordinum contrahente matrimonium, aliisque similibus; qui exercentes tales actus statui beneficiali necessariò contrarios, & quibus annexa ipso jure absque ulla alia declaratione vacatio beneficii, censentur hoc ipso beneficium dimittere. Barb. *loc. cit. n.* 38. cùm totum hoc (quod est separatio beneficiati à beneficio) in hoc casu non tacitæ beneficiati voluntati seu resignationi tribuatur, sed potestati & voluntati legis, potentis ac volentis, ut beneficiatus mox, ut contrahit matrimonium de præsenti, emittit professionem &c. jus omne, quod habet in beneficio, ipso jure amittat. Sed neque lex ista inducens hanc beneficii amissionem ipso jure fundat se in aliquo actu ad renunciandum ordinato seu accommodato, in quo intentio renunciandi verisimiliter deprehendatur; quod, ut dictum, ad tacitam renunciationem necessarium est; unde talis ex tali actu suo non tam probat conjecturam, seu facit præsumptionem, quòd velit renunciare beneficio suo; quàm velle se pati, seu paratum esse ad patiendum illam privationem, & amissionem beneficii sui, & sic non tam tacitè resignat quàm à jure privatur suo beneficio. Barb. *cit. n.* 38. Pari modo quia accipiens possessionem secundi beneficii incompatibilis cum præhabito per istam acceptionem possessionis non tam intendit resignare præhabitum, quàm pati illius amissionem & privationem à lege inductam; adeoque censeri non potest hoc ipso tacitè resignare præhabito; sed potiùs à lege (indirectè tamen voluntariè; quia directè volita dicta possessio) privatus beneficio, ùt Nav. *in c. accepta. de restitut. spoliat. opposit.* 8. *n.* 4. Hinc inquam minùs rectè idipsum adducitur à baliis auctoribus passim pro exemplo tacitæ resignationis. Barb. *loc. cit. n.* 39. Patet quoque hæc differentia inter istiusmodi privationem & tacitam resignationem in eo, quòd quamvis beneficiatus talem actum retentioni beneficii contrarium committens protestaretur expressè, se per hoc non intendere dimittere illud beneficium; protestatio illa nullius sit momenti, possitque beneficium illud, eâ non obstante tanquam vacans conferri. Econtrà verò valeret talis protestatio ad impediendam illam vacationem & collationem, si vacatio illius beneficii penderet à tacita voluntate protestatoris, & non ex sola juris dispositione. Barb. *loc. cit. n.* 14. Neque his obstat *Clem. gratia. de rescriptis*, ubi de tali capiente possessionem secundi dicitur, quòd videatur per hoc renunciare; nam, ut Barb. ex Nav. *loc. cit. n.* 7. à renunciatione exspectativè, per quam quis solùm jus ad rem consequitur, non valet argumentatio ad renunciationes beneficii, seu juris in re, nempe in beneficio; dum etiam ex nuda taciturnitate colligatur actus resignandi respectu juris ad rem; non verò juris in re. Lott. *cit. q.* 14. *nu.* 7. præterquam ùt idem Barb. si rectè expendantur verba *dictæ Clem.* neque de renunciatione tacita, neque de expressa intelligenda veniunt; sed de quadam privatione à lege inducta; quæ quoad effectum, de quo loquitur *dicta Clem.* vim renunciationis habet, & hinc dicitur: *renunciare videris*: quod impropietatem denotare videtur. Porrò illud observandum, quod monet Pirh. *loc. cit. n.* 5. non facilè ex facto aliquo præsumendum, aliquem suo beneficio renunciâsse; sed diligenter inquirendam talem ejus voluntatem præsumptam; siquidem nemo facilè juribus suis & comodis renunciare censetur. *c. verisimile. de præsumpt.* (præsertim beneficio multis fortè impensis & laboribus quæsito *c. super eo. de renunc.*) & nemo facili de causa donare, seu propria jactare præsumitur, juxta *l. cùm de indebito. ff. de probationibus*; renunciatio autem est remissio juris, adeòque species quædam donationis: Hinc, etiamsi quis ex literarum seu instrumentorum, in quibus continentur jura ejus, actiones debitorum, & similia &c. traditione, legatione, donatione censeatur per hoc resignâsse suo juri, donâsse vel legâsse tales actiones, ùt pluribus ostendit Pirh. *cit. nu.* 5. Nihilominus tamen si clericus literas provisionis sui beneficii tradidisset, nisi expressâ illâ intentione resignandi eas tradidisset Superiori suo, ut juri suo vel beneficio resignaret, præsumendus non est, per hoc tacitè renunciâsse. Pirh. *ibid.* ex Tolos. *in institut. rei benefic. c.* 28. *n.* 4. Vide apud eundem Pirh *à nu.* 6. plura istiusmodi exempla invalidæ sive apparentis tantùm istiusmodi tacitæ resignationis. Resignatio expressa dicitur illa, quæ fit verbo vel scripto voluntatem renunciandi, seu liberè dimittendi beneficium declarantibus, juxta formam à jure præscriptam. Barb. *loc. cit. nu.* 42. Pirh. *nu.* 10. Azor. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Resignatio expressa subdividitur in puram, absolutam seu simplicem, & in conditionatam: pura est, quæ fit sinè ulla conditione pacto, modo, dum nimirum quis beneficium suum simpliciter & purè in manibus Superioris dimittit, ut is, qui illud conferre habet, possit illud conferre, cui voluerit absolutè. Barb. *cit. nu.* 42. Pirh *n.* 11. dicens hanc esse propriè renunciationem. Parif. *l.* 1. *q.* 2. *n.* 2. *ac n.* 5. dicens, hanc esse naturam resignationis, ut sit libera & pura, absque pactatione & modo, juxta *c. in transmissa. de renunc.* Resignatio conditionalis, seu non pura est, quæ fit sub certa conditione, conventione, vel modo. Auctores iidem. Et tales resignationes conditionatas, etsi olim tempore

Alex.

Alex. III. & Innoc. III. & Bonifacii VIII. & Clem. V. quando compilatæ fuerunt decretales & clementinæ, non essent in usu, & hinc in illis nulla fiat earum mentio. Paris. *cit. q. 2. n. 2.* Gonz *gl. 14. n. 4.* quin etiam etsi fortè olim reprobatæ à jure. Barb. *cit. loc. n. 43.* juxta gl. *in c. ex parte. de officio. deleg. v. dimittere.* Hodiedum tamen fiunt quotidie in manibus Papæ juxta stylum à multis jam seculis servatum. Paris. *cit. q. 2. n. 6.* ex Navar. *in* manual. c. 25. *num.* 107. Barb. *loc. cit.* Et tales resignationes conditionales pendere potissimùm à voluntate Superioris, nempe Papæ, ait Paris. *ibid. n.* 13. auctoritate suâ & sententiâ excusantis simoniam, quæ aliàs iis à jure communi inducta inest. Barb. *loc. cit. n.* 44. De quo vide Azor. *p. 2. l. 1. c. 21. q. 1.* in utramque partem disputantem, an contineat simoniam resignare beneficium coram Ordinario in favorem, seu sub ea conditione ut conferatur Titio, & non aliàs.

3. Hæ autem conditiones etsi multiplices esse possint, reducuntur tamen ferè ad hæc 4. capita. Primò, dum quis resignat, ut beneficium conferatur Titio, & non aliter, & hæc dicitur resignatio in favorem, in qua resignatione etsi clausula illa, *& non aliàs*, non apponeretur, vocatur tamen, & est resignatio conditionalis; quia subintelligitur hæc clausula, proinde in supplicatione non videtur necessaria. Paris. *cit. q. 2. n. 21. 22. & 24.* Quinimò, dum quis coram Papa resignat non in favorem, sed absolutè, alter tamen in eadem supplicatione, quâ quis resignat, supplicat pro collatione, adhuc dici resignationem conditionalem in favorem, eò quòd, dum in eadem supplicatione unus renunciat, & alter supplicat pro beneficio resignato, omnia videantur correspectivè facta, ait Paris. *nn. 23. & 24.* citans pro hoc plures decis. Rotæ. & Cassad. *decis. 10. n. 10. de concess. præbend.* qui etiam dicat, quòd, quando renunciatio fit in manibus Papæ, quomodocunque sit concepta, videatur de stylo facta in favorem intelligendo juxta dicta, dum alter in eadem supplicat pro eodem beneficio. Secundò dum quis resignat eâ lege, ut resignatarius vicissim resignet sibi suum beneficium, & hæc resignatio, dicitur permutatio, quæ continet duplicem resignationem conditionalem. Tertiò: si quis resignet eâ lege, ut sibi beneficii fructus reserventur seu reddantur integri, seu ex toto, vel ex parte, vel reservando vel constituendo sibi pensionem aliquam annuam ex seu in beneficio, vel in persona resignatarii. In quo casu, dum quis nimirum resignat in favorem reservatâ sibi pensione vel fructibus, dici resignationem in favorem qualificatam; dum verò resignatur in favorem absque ulla reservatione, dici resignationem simplicem in favorem, ait Paris. *cit. q. 2. à n. 31.* Quartò: Si resignet quis eâ lege, ut regredi possit, sive resignet, reservato sibi jure regrediendi ad beneficium resignatum, dum resignatarius præmoriatur; vel etiam reservato jure ingressûs; hoc est, ut si quis collatum sibi beneficium, antequam ejus possessionem accipiat, resignet alteri eâ lege, ut si hic resignatarius præmoriatur, resignans possit illud ingredi seu accipere ejus possessionem propriâ auctoritate: vel cum jure accessûs, hoc est, dum beneficium destinatum primò ob ætatem ejus adhuc incapaci resignatur, & confertur alteri tantisper eâ lege, ut post legitimam ætatem possit ipse propriâ auctoritate accedere & occupare tale beneficium, ut Rebuff. *in pr. de resignationibus.* Pirh. *cit. n. 11.* Castrop. *loc. cit. n. 3.* Paris. *cit. q. 2. à n. 15.* An verò hi modi resignandi sub his & similibus conditionibus sint omnes liciti, & à jure approbati, dicetur infrà.

Quæstio 236. Dum in dispositione aliqua fit mentio resignationis, quænam veniat resignatio?

1. RESpondeo: Nisi materia subjecta aliud postulet, venire solam simplicem, & non conditionatam resignationem. Gonz. *gl. 14. n. 5.* Hinc quando reservatur regressus, per cessum vel decessum alicujus, intelligitur de cessu puro tantùm. Gonz. *ibidem. n. 7.* citans Pute. *decis. 314. nu. 1. l. 1.* Item facultas uniendi beneficium primò vacaturum etiam per resignationem, v. g. quam Trid. concedit *sess. 23. c. 18.* intelligitur de resignatione simplici, & non de conditionali in favorem certæ personæ, ut declaravit S. Gregor. Gonz. *n. 8. & 9.* Paris. *l. 10. q. 7. nu. 17.* Item privilegium supprimendi canonicatum primò vacaturum per cessum vel decessum, non habet locum in resignatione ex causa permutationis; quia est cessus in favorem. Gonz. *n. 12.* ex Gabr. *cons. 199. num. 1. vol. 2.* Item privilegium concessum conferendi beneficia vacantia per cessum vel decessum, non comprehendit vacantia per resignationem. Gonz. *à num. 16.* item reservatio vacaturi per resignationem procedit tantùm in vacatione ex simplici resignatione, & non ex conditionali ex causa permutationis, aut alterius conditionalis in favorem. Gonz. *n. 13.* citans Cassad. *decis. 1. n. 1. de rerum permutat.* & *n. 19.* citans Paris. *l. 1. q. 4. n. 29.* & Put. *decis. 262. n. 4. l. 2.* Item dum Trid. *sess. 24. c. 18.* dans facultatem uniendi beneficia vacantia per obitum, vel resignationem locum non habet in vacantibus ex resignatione in favorem. Gonz. *n. 9.* juxta declarat. S. Congregationis. Paris. *l. 10. q. 7. num. 14. & 15.* Item expectativa beneficii primò vacaturi non capit resignationem ex causa permutationis. Gonz. *n. 15.* juxta *c. 1. de rerum permutat. in 6.* Et horum omnium ratio est, quia resignatio in favorem est conditionalis, adeòque nisi conditio impleatur, & beneficium conferatur illi, ad cujus favorem resignatum, nihil fit, & beneficium remanet ut priùs apud resignantem. Gonz. *n. 20.* de quo latè Paris. *l. 1. q. 3. per tot.*

2. Nihilominùs dum in *reg. 8. Cancel.* sive *de mensibus & alternativa* excipiuntur à reservatione pontificia vacantia ex resignatione, per illa verba: *aliàs quàm per resignationem*: resignationis nomine venire tam puram & simplicem, quàm conditionatam & in favorem; cùm regula loquatur generaliter & indistinctè verbis accommodatis ad utramque resignationem, & cesset prædicta ratio allata pro casibus illis aliis, tradit idem Garc. *loc. cit. n. 29.* Ac ita posse Episcopum ac quemlibet Ordinarium conferre beneficia, quorum collatio ad eum spectat in quolibet mense anni vacantia per resignationem simplicem, seu puram coram ipso factam ex causis contentis Bullâ Pii V. 58. sub dato Calend. April. 1568. de quibus infrà. Item posse quolibet mense coram Episcopis permutari beneficia, & ea ab illis conferri permutantibus, ut idem Gonz. *nn. 32.* quia omnis dispositio loquens de resignatione regulariter in se includit etiam resignationem ex causa permutationis, eò quòd hæc permutatio est vera resignatio reciproca. Gonz. *n. 41. & 42.* Et sic regula de publicandis resignationibus locum quoque habet in resignatione permutationis gratiâ; quod tamen ne obstet prædictis, intelligendum de dispositione loquente de resignatione generaliter, ubi prædicta ratio non habet locum.

Quæstio 237. Num resignatio sit favorabilis vel odiosa?

1. RESpondeo primò: resignatio facta ob utilitatem & necessitatem Ecclesiæ, putà quia resignans inservire nequit, ut requirit necessitas Ecclesiæ, vel ut beneficium habeat utiliorem Rectorem, est favorabilis & coadjuvanda: quia per eam providetur potiùs beneficiis, quàm personis. Paris. *l. 1. q. 18. n. 5.*

2. Respondeo secundò: facta in favorem præcisè personæ est odiosa, cùm tunc fiat, non quidem respectu beneficii, sed personæ. Paris. *loc. cit. n. 7.* citans Card. *in clem. 2. de offi. Ordinarior. n. 13.* Felin. *in c. ad aures. de rescrip. n. 14.* licèt enim recipere resignationes sit meræ gratiæ, ut Rebuff. *de nominat. q. 17. n. 76.* Papa tamen de stylo illas recipit ad vota resignantium, adeòque sicut alia impetratio, ita etiam hæc impetratio per resignationem est ambitiosa, ut Cassad. *decis. 13. n. 3. de præb.* Paris. *loc. cit. n. 8. & n. 4.* Hinc restringenda. Paris. *cit. n. 4.* citans Oldr. *consil. 324. n. 4.*

3. Respondeo tertiò: regulariter tamen materia resignationis dicitur odiosa. Paris. *n.* 15. ex Cephal. *cons.* 62. *nu.* 49. *l.* 1. Adeoque non continet, nisi quod expressum est. Paris. *nu.* 16. citans eundem Cephal. *cons.* 58. *n.* 22. *l.* 1. estque strictæ interpretationis. Paris. *nu.* 17. citans Decium. *cons.* 495. *n.* 19. & 20. Cravett. *cons.* 200. *n.* 10. Bursat. *cons.* 147. *n.* 20. *&c.* imò strictissimi juris. Paris. *num.* 18. citans Gabr. *cons.* 60. *n.* 6. & *cons.* 90. *n.* 39. *vol.* 1. cùm sit quædam donatio, ùt Tiraq. *in l. si unquam. v. donatione. q.* 8. *C. de revocat. donat.* apud Paris. *nu.* 19. vide tamen dicenda infrà de permutatione, ubi dicitur, hanc non esse odiosam.

Quæstio 238. An, & qualiter resignatio, & in specie simplex seu pura, inducat vacationem beneficii resignati?

1. RESpondeo primò: in genere per resignationem inducitur vacatio beneficii: est omnino communis. Paris. *l.* 1. *q.* 4. *nu.* 4. citatis quàmplurimis juxta *c. susceptum. c. admonet. c. quod in dubiis. c. super hoc.* & *c. ultimo. de renunciat.* Estque hæc vacatio non minùs vera vacatio, quàm quæ contingit per mortem naturalem. Paris. *l.* 1. *q.* 4. *à n.* 2. cùm resignans quoad beneficium resignatum habeatur pro mortuo, utpote remittens omne jus, quod habet in beneficio, & resignatio admissa & perfecta sit quædam mors civilis. Paris. *loc. cit.* Tond. *p.* 3. *c.* 179. *num.* 2. Item æquè vera, quàm quæ contingit per privationem à sententia legis vel Superioris inducta ob delictum. Paris. *num.* 7. Imò major privatio causatur ex voluntaria cessione, quàm illa, quæ fit in invitum, ùt Card. Paris. *cons.* 135. *vol.* 4. Paris. *n.* 9. Item est hic modus vacandi ex dignioribus ac præcipuis, ut Mandos. *ad reg. de annal. q.* 46. *n.* 2. apud Paris. *cit. q.* 4. *nu.* 12.

2. Respondeo secundò: resignatio simpliciter seu pura, sivè facta fuerit coram Ordinario, sive coram Papa (qui etiam tunc expressè decernit beneficium vacare. Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 11. Paris. *l.* 8. *q.* 7. *sub. n.* 103. *in fine.*) abdicat omne jus in beneficio, ità ut resignans maneat sine titulo, etiam colorato, & beneficium tanquam habitum pro derelicto, & ut vacans liberè conferri & impetrari possit. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 66. C. Luca. *de beneficiis d.* 34. *n.* 3. Paris. *l.* 1. *q.* 3. *n.* 5. juxta Abb. Butrio. Imol. & AA. communiter, in *c. sollicite.* & *c. accepta. de restit. spoliat.* Nam dum resignat quis in manibus Papæ vel Ordinarii purè & simpliciter, non ad alium finem hoc facit, quàm ut beneficium vacet illicò, & Papa vel inferior talem resignationem eodem modo purè & simpliciter admittens illud pro libitu conferre possit. Lott. *loc. cit. num.* 9.

3. Respondeo tertiò: pro inducenda hac vacatione exigitur consensus simultaneus; nimirum resignantis & ejus, in cujus manibus fit resignatio, ità ut non sufficiat, seu attendendus solùm veniat actus ille positivus resignantis citra expressum consensum seu admissionem Superioris. Lott. *n.* 10. *juncto. n.* 24. & 25. Paris. *loc. cit. q.* 5. *nu.* 24. citans quamplurimos &c. Barbos. *juris Ecclesiast. l.* 3. *c.* 15. *nu.* 19. & 20. C. Luca. *de benef. d.* 65. *nu.* 7. contra Gomez. *ad reg. de infirm. q.* 19. Ad effectum enim hunc, ut secuta dicatur vacatio, & abdicatum jus à resignante, requiritur valida & perfecta resignatio, qualis non est, nisi quæ facta coram Superiore habente potestatem absolvendi à vinculo, seu rescindendi illum quasi contractum, qui initi dicitur inter beneficiatum & Ecclesiam, subsecutâ hujus Superioris admissione. C. Luca. *loc. cit.* & *d.* 77. *n.* 3. Accedente autem illo Superioris consensu illico consurgit vacatio. Auctores iidem, ità ut resignante moriente post præstitum hunc à Superiore consensum, beneficium jam non vacet per obitum illius, sed per resignationem. Card. de Luca. *de benef. d.* 34. *n.* 3. Verùm de hac requisitione consensûs Superioris ad resignationem validam plura inferiùs, ubi coram quibus facienda resignatio.

Quæstio 239 An, & qualiter resignatio simplex inducat vacationem possessionis?

1. RESpondeo primò: Per illam non solùm amitti titulum seu proprietatem beneficii, & jus omne, quod habet in beneficio; sed etiam possessionem naturalem & civilem; ità ut admissâ resignatione desinat illico possidere. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 1. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 66. Lott. *cit. q.* 14. *n.* 12. Paris. *l.* 1. *q.* 3. *n.* 7. & *q.* 5. *n.* 15. & *n.* 36. & 40. citans pro hoc Host. Innoc. Card. Abb. Imol. & AA. communiter. *in c. quod in dubiis.* & *in c. super hoc.* & *in c. admonet. de renunc.* Rossiniac. *de benef. c.* 16. *nu.* 3. Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 13. *nu.* 8. Card. Paris. *cons.* 39. *num.* 3. *vol.* 4. Pavin. *de potest. capit. sede vacant. p.* 1. *q.* 2. *nu.* 14. Sarnens. *ad reg. de annal. q.* 57. & Mandos. *ibidem. q.* 28. *n.* 4. & alios quamplurimos, ac dicens esse communiorem omnium sententiam. In amittenda enim possessione solus actus & affectio illius qui possidet, sufficit ad amittendam possessionem. Lott. *loc. cit. n.* 13. subdens *nu.* 14. quod id quoque trahatur ad animum concussum & metu perterritum, & procedere in beneficialibus, eò quòd voluntas coacta sit voluntas. In dubio autem præsumitur, resignantem velle etiam renunciare possessionem. Paris. *cit. q.* 5. *n.* 19. ex Butrio. *in c. veniens. de renunc. n.* 27. & hinc non subvenitur illi aliquo interdicto possessorio, seu impeditur agere possessorio, nisi præcedat particulare judicium super rescissione seu sententia declaratoria nullitatis renunciationis, probatâ nimirum vi aut metu. Lott. *n.* 12. *juncto n.* 17. Hoc ipsum tamen distinguit Barbos. *loc. cit.* nimirum quòd is, qui resignavit, antequam spoliatus, seu dejectus possessione, sic amittit titulum & possessionem, ità ut beneficio simpliciter restituendus non sit, juxta *c. accepta. de restit. spol.* (ubi Papa decidit exceptionem spontaneæ renunciationis impedire beneficiati restitutionem; quia nimirum renunciatio fuit facta ante spoliationem, beneficiatus autem post spontaneam renunciationem non dicatur dejici possessione, utpote quam jam vi renunciationis dimiserat;) contrarium verò dicendum de eo, qui postquam possessione dejectus erat, resignavit, nimirum quòd is solùm titulum amittat, non verò possessionem, utpote quâ jam antecedenter dejectus erat; ac proinde eum petere posse restitutionem possessionis; cùm in eo casu non obstet ei exceptio spontaneæ renunciationis, utpote respiciens in hoc casu solam proprietatem. Quinimò subjungit *n.* 68. Barbos. quòd licèt communis, & in praxi servanda sententia habeat, per resignationem amitti simpliciter possessionem, se tamen putare verius esse in rigore juris, resignantem simpliciter vi resignationis etiam admissæ, utpote quæ stricti juris est; & strictiùs interpretanda, non amittere possessionem, antequam eam ex animo dimittere intendat; cùm juxta regulam communiorem in temporalibus. *l. si quis vi. l. in amittenda. l. quemadmodum. ff. de acquirenda possess.* utpote quæ regula in beneficialibus limitata non reperitur, non aliter amittitur possessio, quàm si possidens eam dimittere intendat. Unde jam post renunciationem possessionem antiquam resignans retinet, eandem licet injustè, validè tamen continet, & eâ dejectus restituendus sit, ùt Imol. *in c. super eo. de renunc.* Rota. *decis.* 1. *de renunc. in novis.* Nav. *in c. accepta. de restitut. spoliat. opposit.* 7. *n* 5. apud eundem Barbos. qui etiam *nu* 69 explicat, qualiter his non obstent text. *c. sollicitè.* & *c. accepta. de restitut. spoliat.* Sed neque, ùt idem *n.* 70. obstare, quòd ad restitutionem in beneficialibus necessarius sit titulus, saltem coloratus; eum autem, qui resignavit, pati notorium defectum tituli seu proprietatis; eò quòd resignatio non semper sit notoria, adeóque nec dictus tituli defectus; potuerit etiam quis resignâsse nulliter; in quo casu non patitur defectum tituli. Ac denique juxta Abbatem *in c. ex literis. de restitut. spoliat. nu.* 3. Imol. *nu.* 8. Sola possessio absque titulo sit sufficiens ad petendam restitutionem.

2. Re-

2. Respondeo secundò: tametsi resignans perdat cum dominio possessionem juris, non tamen videtur cessisse detentationi; unde post admissam renunciationem potest incumbere possessioni realiter, & de facto. Quin & incumbendo animo continuandi retinetur naturalis. Paris. *cit. q.* 5. *nu.* 28. *&* 29. citans præter plures alios Butrio. *in c. sollicitè. de restitut. spoliat.* Calderin. *cons.* 4. *de renunc.* Sarn. *ad reg. de annali q.* 57. Rebuff. *cons.* 4. *n.* 4. Estque ea detentio tanti momenti, ut si eâ detentione spolietur, sit restituendus. Paris. *n.* 31. Quin &, ut idem Paris. *n.* 32. citans pro hoc Mandos. *ad reg. de annal. q.* 29. *num.* 1. *&* 2. Sarn. *ibidem. q.* 56. sufficit hæc detentio, ut detinens juvetur *reg. de annal.* quamvis ex communi sententia dicat Barbos. *cit. nu.* 66. ad nudam talem detentionem non esse restituendum, si eâ dejiciatur. Quòd si tamen resignans sit absens à loco beneficii, amitti quoque detentionem, ait idem Paris. *ibidem n.* 33. Moheda. *decis.* 2. De cetero resignantem in manibus non sui Superioris amittere possessionem non amissâ proprietate, tradit idem Paris. *n.* 27. de quo infrà pluribus.

Quæstio 240. An, qualiter, & quando resignatio conditionalis inducat vacationem beneficii quoad titulum?

1. RESpondeo primò: Hæc quoque resignatio (non quidem vi solius actûs resignationis, aut etiam accedente porrectione supplicationis, quâ supplicatur, ut ea admittatur, & beneficium adjecto in ea supplicatione conferatur. Lott. *cit. q.* 14. *n.* 24. *juncto n.* 27.) sed admissâ seu accedente insuper admissione inducit vacationem, Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 1. *& c.* 3. *n.* 3. citans quamplurimos, qui etiam *ibi. n.* 4. addit, beneficia resignata ex causa permutationis, licèt vacare dicantur, ad effectum tamen reservationis, suppressionis, aut unionis; uti & ad effectum, ut conferri possint alteri, habentur pro non vacantibus, juxta mox dicenda de resignatione in favorem in genere; qualia etiam sunt resignata permutationis gratiâ; ità ut reverà tanquam vacantia egeant novâ collatione. Garc. *cit. c.* 3. *n.* 10. ex Mascard. de quo tamen vide eundem Garc. *cit. c.* 4. *à n.* 5.

2. Respondeo secundò: Non tamen inducitur per hanc resignationem vacatio in ordine ad effectum, ut illa vacatio comprehendatur in juribus & privilegiis loquentibus de beneficiis vacantibus, & in exspectativis. Paris. *cit. q.* 4. *n.* 24. id pluribus *num. seq.* exemplificans, juxta dicta à nobis. *quæst. ante hanc tertiâ.*

3. Respondeo tertiò: Neque vacare conditionatè resignata, etiam post admissionem resignationis, simpliciter, sed ut conferantur resignatario cum conditionibus appositis, ità ut beneficium maneat resignanti, & jus habitum in eo nullatenus abdicetur. Si non conferatur resignatario, vel non serventur conditiones; non secùs ac si resignatio nulla facta esset. Paris. *cit. q.* 4. *à num.* 22. citans Mascard. *de probat. conclus.* 1395. *n.* 3. sic dicens esse communiorem.

4. Respondeo quartò: Nihilominùs datur in hac resignatione vacatio eodem tempore, quo in resignatione simplici, nimirum eo momento, dum concurrunt consensus resignantis, & consensus Papæ, dum hic per suum rescriptum exprimit, se resignationem accipere; idque etiamsi facta fuit ex causa permutationis. Lott. *cit. q.* 14. *n.* 22. *juncto n.* 34. citans Rotam *decis.* 1. *n.* 1. *&* 4. *de rerum permut. in novis.* ex Gabri. *cons.* 199. *nu.* 1. *l.* 2. Quod tamen intelligendum, ubi designatus à resignante consenserit factæ in se resignationi, juxta paulò pòst dicenda.

5. Neque his obstat: quòd admissio illa Papæ, sive actus ille, quo Papa in suo rescripto rescribit: *fiat, ut petitur* (in quo verbo *fiat* consistit tota vis gratiæ, & quod non expectat tempus futurum, sed de præsente operatur, ut Lott. *n.* 28. *&* 29. ex Rebuff. *in pr. signat. n.* 15. & Afflict. *decis.* 213. *nu.* 6.) implicet admissionem & collationem, adeòque videatur hîc non posse intervenire seu intermediare vacatio; vel certè in isto actu momentaneo consideranda simul veniat vacatio & non vacatio. Nam quòd actus ille sit dicto modo instantaneus, id contigit merè per accidens, & non ex natura actûs, vel ex alia juris necessitate, adeòque non attenditur. Lott. *n.* 35. aliud enim est, Papam admittentem resignationem, non censeri eam admittere aliter, seu ad alterius favorem, quàm ejus, qui à resignante resignatus est, seu unà cum eo in supplicatione eadem supplicavit pro collatione, ità ut mens Papæ eadem prorsus censeatur cum mente supplicantium, cui adhæret: & aliud est, quòd actus non sit separabilis in tempore ab admissione; ità ut si velit, Papa possit actum illum collationis differre in aliud tempus, censeaturque interim perfectus & absolutus actus resignationis, & consequenter constituatur duratio vacationis ad ipsius Papæ libitum, per quam dilationem non solvatur nexus obligationis contractæ ex admissione facta, non nisi in ordine ad conferendum tali personæ Lott. *n.* 36. *&* 38. Unde etiam aliud est quærere, quando purificata dicatur conditio huic resignationi implicita, ut resignans dicatur destitutus omni jure, & aliud est quærere, quando resignatario dicatur perfectum jus quæsitum in beneficio, ita ut beneficium veluti denuo plenum ejus personâ aliter quàm ex ea vacare nequeat. Prius contingit, seu inducitur effectus simplicis destitutionis resignantis eo ipso, quòd per Papam admissa resignatio, & per resignatarium acceptata. Lott. *n.* 50. *&* 51. Hinc etiamsi resignatarius expedierit literas in forma *dignum*, & illis necdum justificatis & executis contingat resignatarium mori, resignans arcebitur à regressu ad beneficium; quia quoad ipsum actus jam est perfectus & consummatus. Lott. *n.* 52. Idémque esset, si resignatarius reprobaretur; conditio enim illa expressa vel subintellecta, si beneficium certæ illi personæ conferatur, respicit factum Superioris habentis conferre, cùm ab illius auctoritate actus totaliter dependeat, ità ut resignatarius in effectu jus nullum consequatur à resignante; utpote qui factâ resignatione habetur pro mortuo, ut Lott. *n.* 71. *&* 72. Illud verò habetur satis pro impleto, quandocunque per ipsum non stat, sed per eum, cui est adimplendum, quò minùs adimpleatur. Lott. *n.* 53. *&* 54. quin & resignans, dum veluti paciscitur cum Papa, ut beneficium certæ personæ & non alteri conferatur, hoc ipsum velle subintelligitur; nimirum ut is illud beneficium obtineat, si sit habilis; cùm paciscentes in his, quæ non exprimuntur, censeantur se conformare legis dispositioni. Lott. *nu.* 57. Cujus tamen contrarium docent alii, nimirum jus non abdicari à resignante in casu, ubi resignans fuit inscius inhabilitatis resignatarii. De quo vide mox subjungenda.

6. Ex quibus omnibus jam illud conficitur, beneficium resignatum in favorem vacare absolutè & simpliciter à momento, quo resignatarius post admissionem resignationis consentit resignationi in se factæ & non aliter admissæ à Papa; per hoc ipsum enim, etsi adhuc jus nullum in beneficio sit acquisitum resignatario, ità tamen illi beneficium affectum est, ut nulli alteri, quàm illi, si habilis est, conferri valeat; atque ità per hoc ipsum, ut dictum, resignans destituitur omni jure in beneficio, ut si moriatur antequam resignatarius acceptet ipsam collationem, vacare non dicatur beneficium per obitum resignantis, sed ex præcedente resignatione. Econtra dicatur per obitum resignantis vacare, non verò per illius resignationem, si resignans moriatur ante acceptationem seu consensum præbitum resignationi & admissioni illius, ut Paris. *l.* 1. *q.* 4. *n.* 43. *&* 44. Hæc verò vacatio per resignationem consummatur tum demum, cùm resignatarius factam sibi collationem beneficii resignati acceptat; siquidem per talem collationem acceptatam non jam tantùm dicitur beneficium illud resignatario affectum & non liberum, verùm etiam tribuitur jus ei in illo. Lott. *loc. cit. à n.* 59.

7. Horum tamen contrarium docere videntur passim alii, dum tradunt resignantem conditionatè jus nullum amittere, nisi conditionibus actu im-

pletis. (quamdiu autem jus nullum abdicatur à resignante, beneficium illius nequit vacare) ac proinde donec beneficium perfectè sit quæsitum resignatario, seu resignatio hæc in favorem effectum plenè sit sortita. Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 15. à n. 71.* citatis pluribus. C. Luca. *de benef. d. 34. nu. 5.* ubi: resignatio conditionalis non abdicat jus à resignante, nisi purificatâ conditione per effectuationem resignationis in resignatario: & sic nullam probari effectuationem, nec jus ullum abdicari à resignante, donec literæ fuerint expeditæ. Barb. *loc. cit. n. 75.* citans plures Rotæ decisiones. Idque etiamsi ipse resignans tanquam œconomus ab Ordinario deputatus administrâsset beneficium, eò quòd hujusmodi actus non concludat necessariò, quòd resignans habuerit animum abdicandi à se beneficium, & possessionem in eventum, in quem illud non acquiratur resignatario; nam hac conditione deficiente jus remanet penes resignantem, donec ea perficiatur. Barb. *loc. cit. nu. 75.* juxta decis. Rotæ *in Nucerina parochial. 28. Julii. 1630.* Sic resignans non cadit à jure in beneficio, nisi literæ Apostolicæ in forma *dignum* ad favorem resignatarii expeditæ, executioni fuerint demandatæ, factâ nimirum resignatario reperto idoneo collatione. Barb. *n. 75.* juxta expressas Rotæ decis. Et sic, etiam si resignatio non fuit effectuata in resignatario, seu jus ei non quæsitum; quia repertus inhabilis, v. g. excommunicatus, jus nullum abdicatur à resignante. Paris. *l. 9. q. 21. n. 7.* dicens sic decisum à Rota *in Gnesnensi Præceptoria. 23. Martii, 1547.* teste Put. *post decis. 11. de renunc.* C. Luc. *cit. d. 34. nu. 6.* citans Garc. *p. 11. c. 3. n. 35. & seq.* Gratian. *discept. forens. discept. 835. n. 10. & seq.* Idem tradit C. Luca *de benef. d. 35. n. 13. & d. 36. n. 7.* ubi: quòd à resignante jus nullum abdicatum sit, dum detegitur resignatarii inhabilitas; & hinc, si post detectam illius inhabilitatem decedat resignans, beneficium vacet ex persona seu obitu resignantis; secùs tamen esse, seu jus abdicari, & consequenter beneficium non vacare per obitum resignantis, ubi is discederet; dum constaret, gratiam resignationis esse justificabilem in resignatario, quia tum gratia dicitur pura & perfecta ab initio, & subsequens justificatio solùm declarat seu aperit, quod jam inerat. Unde etiam, si dicta gratia non fuisset per accidens actu justificata, & consequenter conditio in resignatione expressa, per accidens non verificata seu impleta, eò quòd resignatarius priùs decessisset, maneret resignans supervivens sinè jure, seu vacaret beneficium ex ejus resignatione: quia eatenùs tantùm gratia in forma *dignum* dicitur imperfecta, & non abdicat jus à resignante, quatenus, ùt dictum, constet seu detegatur resignatarium seu provisum ob defectum clericatûs vel irregularitatis, vel ætatis, vel literaturæ aliterve non esse idoneum. Quin etsi in hoc casu resignatarius decederet, vacaret beneficium ex ejus persona; utpote qui ea resignatione jam perfecta abdicatum jus à resignante in se translatum habuisset, etsi necdum possessionem consecutus, ùt idem C. Luca *cit. n. 7.* Hæc ipsa voluisse videtur Lott. *cit. n. 51. & 52.* (quem etiam pro hoc citat C. Luca) nisi quòd Lott. quoque velle videatur, jus abdicatum à resignante, dum per resignatarium, ob ejus nimirum inhabilitatem, sibi etiam incognitam stetit, quò minùs is consequatur beneficium. Contrarium tamen est, seu resignans excidit jure & titulo beneficii, dum ex culpa vel facto ipsius resignantis accidit, quòd jus in beneficio quæsitum non sit resignatario, v. g. dum is resignavit in favorem inhabilis, conscius istius inhabilitatis. Paris. *loc. cit. n. 8.* citans decisionem Rotæ *in Romano Canonicatu. 17. Novemb. Anno 1567.* C. Luca *cit. n. 6.* & alii ab eo citati.

8. Quinimò tradit Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 69. n. 18.* non abdicari à resignante jus, donec resignatarius beneficii resignati adeptus sit possessionem, citans pro hoc Gregor. *in institut. in benef. c. 28. n. 9.* Rebuff. *in pr. tit. de resig. condition. n. 8.* Imolam *n. 15. & 16.* ac dicens se ità consuluisse super quodam Canonicatu, cujus resignatarius fuit repertus mortuus ipsâ die, quâ accepturus erat possessionem illius, & resignantem hunc fuisse semper manutentum in possessione. Idem tradit *p. 2. c. 4. §. 7. n. 3.* Item *p. 3. c. 73. n. 3.* ubi: quòd in resignatione in favorem non abdicetur jus à resignante, donec resignatarius adeptus sit possessionem, & eâ mediante resignatio sit sortita plenum effectum. Cujus tamen contrarium sentire videtur C. Luca *de benef. d. 36. n. 7.* ubi: quòd ex resignatione jam perfecta abdicatum à resignante jus, & translatum in resignatarium, & ex hujus persona vacet beneficium, etsi ejus possessionem non adeptus.

Quæstio 241. An, & qualiter resignatio conditionalis inducat amissionem possessionis beneficii?

RESpondeo: Licèt, ùt dictum priùs, in simplice resignatione post ejus admissionem amittatur statim omnis possessio civilis & naturalis, & res videatur habita pro derelicta, in resignatione tamen conditionali resignans etiam dicitur possidere, & titulum coloratum habere, donec adimpleatur conditio, v. g. donec reservatio favore illius facta locum habeat, vel donec resignatio acquiratur beneficium, (quod tamen juxta sententiam Lotterii, de qua *quæst. præcedente*, intelligendum videtur sub hac limitatione: aut donec per eum steterit, quò minùs ei beneficium acquiratur; nimirum ob compertam ejus inhabilitatem) Paris. *cit. q. 5. à n. 36.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 15. n. 85.* ubi: quòd resignans non solùm titulum, sed & possessionem retineat, quamdiu conditio adimpleta, & beneficium resignatario quæsitum non fuerit, nisi aliundè colligatur, eum possessionem voluisse dimittere, juxta celebrem Navarri doctrinam *in c. accepta. de restit. spoliat. oppositione 7. n. 23. & 43.* C. Luca *de benef. d. 37. n. 3.* Siquidem possessio sinè animo non transfertur, ùt Sarn. *in reg. de trien. q. 25.* Rebuff. *de pacifica possess. n. 185.* juxta *L. quemadmodum. ff. de acquir. poss.* & taliter resignans videtur habere animum non perdendi eam, nisi impletis conditionibus. Paris. *cit. q. 5. à n. 36.* Tond. *p. 1. c. 69. n. 19.* Unde etiam jam infert C. Luca *de benef. d. 37. n. 3.* quòd in possessorio potiùs obtinere debeat resignans tanquam possessor anterior, non obstante possessione resignatarii tanquam invalidâ & vitiosâ; dum nimirum capta, ipso resignante possessore non citato, & non justificatis coram executore narratis in literis. Ad illud verò, quòd lite pendente inter resignantem & resignatarium super prætensa resignationis invaliditate potior est resignatarius, cui debetur manutentio ex ea ratione, quòd resignans voluntariè & facto suo cesserit à possessione. Respondet idem C. Luc. *n. 6.* id procedere, quando resignans à principio se non opposuit, ac nullitatem resignationis non deduxit, ità ut possessio fuerit pacifica; tunc enim procedendum causâ cognitâ, ùt Garc. *p. 6. c. 2. n. 159.* apud eundem; ideòque interim manutentio debita resignanti. Plura de possessione beneficii resignati amissa & dimittenda vide *quæst. post hanc secundâ.*

Quæstio 242. An, & qualiter dimissio & resignatio invalida inducant vacationem, seu amissionem beneficii & possessionis?

1. RESpondeo primò: Per talem beneficii dimissionem factam auctoritate propriâ non amitti proprietatem seu titulum beneficii, quamdiu ea admissa non est à Superiore, in cujus potestate est, dimissionem talem acceptare, & beneficium alteri conferre, vel cogere dimittentem ad dimissum beneficium regredi, absque eo, quòd in hoc secundo casu opus sit novo titulo seu collatione; quia, ùt dictum, antiquus titulus per hoc non amissus. Paris. *l. 7. q. 1. n. 38.* Imola *n. 50.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 15. n. 16.* juxta *c. non oportet. 7. q. 1.* qui & propte-

propterea n. 18. ait, à Doctoribus dimissionem talem validam dici in præjudicium dimittentis; nullam verò respectu Superioris. Veruntamen per dictam dimissionem auctoritate propriâ factam amittitur possessio, Barb. cit. num. 16. citans Abb. in c. quod in dubiis. n. 8. de renunc. Zabar. in Clem. 1. eodem tit. n. 17. Menoch. de arbit. casu 201. n. 47. &c. Possessio enim, cùm sit quid temporale nihil habens vinculi indissolubilis, potest amitti sine Superiore. Barb. loc. cit. Paris. l. cit. citans quàm plurimos, & quemadmodum etiam ex contractu inutili perditur possessio, ut Bart. in l. 1. §. si vir uxori. ff. de acquir. possess. & ibi DD. communiter. Paris. loc. cit. n. 41. Procedúntque hæc ipsa, dum quis resignavit quidem in manibus Superioris, non tamen Superioris in ordine ad destituendum beneficio, vel recipiendam resignationem. Paris. cit. n. 58. & seq. Item de resignatione facta in manibus laici; quòd nimirum per eam amittatur possessio retento dominio. Paris. n. 45. dicens communiter receptam contra Bero. in c. sollicitè. de restit. spoliat. n. 16. & alios quosdam, tenentes, talem spoliandum beneficio, & consequenter possessione. Unde jam etiam sequitur, talem dimittentem, si, antequam illa dimissio à Superiore acceptetur, regrediatur ad beneficium, incipere iterum illud possidere; ad hanc tamen novam possessionem apprehendendam prærequiri Superioris auctoritatem. Paris. l. 7. q. 1. n. 51. Barb. cit. n. 16. citans Navar. in c. accepta. opposit. 7. n. 31.

2. Respondeo secundò: Quoties resignans in favorem, seu conditionatè scienter nulliter resignat, per talem resignationem amittit titulum, seu jus in beneficio. Garc. p. 11. c. 5. n. 36. citans Paris. l. 1. q. 5. n. 71. & 118. l. 2. q. 9. n. 21. & l. 4. q. 2. n. 26. & l. 9. q. 21. n. 8. Item Rebuff. conf. 192. n. 5. dicentem clausulam illam: non alias, nec alio modo, non operari, quando adest culpa resignantis, & per eum stat. Item Rotam decis. 214. n. 5. p. 1. divers. dicentem, dictam clausulam non operari in favorem illius, qui sciens defectum, tacuit, nisi habuerit probabile dubium ex ignorantia juris dubii, & difficultatem habentis. Item Gregor. de benef. c. 28. n. 1. ubi: quòd quando resignatio in favorem, vel ex causa permutationis non potest sortiri effectum propter dolum vel culpam resignantium, tunc resignatio, & ex ea vacatio firma manet, & beneficium potest liberè provideri. Descendendo nunc ad particularia,

3. Respondeo tertiò: Hinc resignatario reperto inhabili, vacabit beneficium ex resignatione, nisi resignans probaverit exhibitam à se diligentiam in inquirendo de ejus idoneitate, aut justam ignorantiam, ex qua talis communiter reputabatur idoneus, aut aliàs fuerat approbatus; aliàs namque culpâ resignantis resignatio non habebit effectum, dum is tenebatur prius inquirere, & se informare de idoneitate resignatarii, Garc. loc. cit. n. 38. citans c. innotuit. de elect. & ibi Gl. v. ignorantiam. Abb. ibidem n. 9. & 21. Lamb. de jurep. p. 1. l. 2. q. 10. n. 4. Roch. de jurep. v. honorificum. n. 17. Mascard. &c. Sic si quis resignavit beneficium in favorem, reservatâ sibi certâ pensione, & reservatio hæc fuit nulla ob expressionem majoris valoris beneficii factam à resignante scienter, jus in beneficio amittit, & non potest ad illud regredi, nec successor in beneficio tenebitur ei dictam pensionem solvere. Garc. n. 5.

4. Respondeo quartò: Resignantem simoniacè non amittere ipso jure titulum beneficii resignati, etsi privandus eo sit, eò quòd resignatio talis nulla sit, seu non teneat etiam in præjudicium resignantis, Paris. l. 9. q. 9. n. 5. Ubi: quòd resignatio facta coram judice ordinario in favorem certæ personæ, adeóque simoniacè, juxta decis. Rotæ in Firmana beneficii. teste Peregrin. decis. 144. l. 2. non valeat, & jus remaneat penes resignantem. Et expressiùs l. 14. q. 1. n. 12. & 15. ubi: resignatio simoniaca nulla est, etiam quoad præjudicium resignantis simoniacè, ut Rota de renunc. decis. 7 in antiq. Staphil. de lit. gratis. v. stylus. n. 3. Caccialup. de pens. q. 19. n. 10. Redoan. de sim. p. 2. c. 10. n. 20. &c. Nam quando resignatio est simoniaca, jus remanet penes resignantem, & vacat per ejus obitum. Et ne sibi contradicere censeatur Paris. l. 7. q. 1. n. 14. ubi: renunciatio facta simoniacè, licèt sit nulla, valet tamen in præjudicium resignantis, ità seipsum explicat c. l. 14. q. 1. n. 14. ut in tantum valeat contra resignantem, ut quamvis non teneat resignatio; quia tamen talis resignans privari debet beneficio, is illud non possit repetere (intellige à resignatario seu alio possessore, dicendo resignationem fuisse simoniacam, & sic à se non fuisse jus abdicatum; quia etiam seclusâ privatione allegans propriam turpitudinem non auditur. Garc. paulo post citand. n. 218. citans Rebuff &c.) seu prætendere sibi adjudicare, & ad illud redire. Quod idem vult Turr. Redoan. loc. cit. n. 36. quia obstat exceptio simoniacæ resignationis. Item Garc. p. 11. c. 5. n. 214. citans Lamb. de jurep p. 1. l. 2. q. 6. a. 3. n. 4. Rebuff. in pr. tit. de modo amitt. benef. n. 35. Rosiniac. de benef. c. 18. à n. 8. Navar. in manual. c. 23. n. 105. & cons. 36. n. 2. & 42. n. 7. de simon. Ugol. de sim. tab. 5. c. 28. §. 2. n. 5. Zerb. de benef. c. 13. n. 7. Tusch. conclus. 253. lit. S. n. 4. & plurimos alios contra Cotas. de benef. p. 1. c. 8. n. 2. Rebuff. in pr. tit. de sim. in resign. n. 10. ubi: quòd resignatio simoniaca tenet in præjudicium resignantis, etiamsi ea fuerit cum clausula: non aliter, nec aliàs. Baisium in director. electionum. p. 2. c. 1. n. 4. ubi: quòd renunciatio facta in favorem certæ personæ sit simoniaca, quam inferior Papa non potest admittere, & beneficium sic renunciatum possit impetrari tanquam vacans: & alios apud Garc. nu. 213. Hanc sententiam suam ait idem Garc. n. 216. approbatam etiam per magistrum S. Palatii in indice librorum expurgatorum in Eman. Sa. pag. 444. n. 7. sic corrigitur: renuntians simoniacè puniri potest & privari beneficio, non perdit tamen ipso jure illud, quia renunciatio est nulla. Nec obstat Constitutio Pii, quæ de acquirentibus simoniacè, non de resignantibus loquitur. &c. Nec obstare ait Garc. n. 217. quod paulò antè responsum; nimirum renunciantem scienter nulliter abdicare jus, cùm id procedat in resignante in favorem, seu conditionatè nulliter ex eo, quòd non adimpleatur conditio, & resignatario non acquiratur jus (talis enim scienter abdicat jus; quia culpâ suâ seu per eum stat, quò minùs conditio impleatur, & sic ad ejus præjudicium ea habetur pro impleta) renunciatio autem simoniaca nulla est ratione simoniæ, non propter defectum conditionis, cùm etiam resignatio simplex simoniacè facta sit nulla. Verùm qualiter hæc, quòd resignans simoniacè retineat jus in beneficio, & illud vacet per obitum illius, dum moritur, antequam privetur eo per sententiam, concordant cum iis, quæ tradit Paris. cit. l. 14. q. 2. à n. 11. scilicet simoniacos esse hodiedum ipso jure privatos beneficiis, & consequenter resignationem simoniacè factam esse ipso jure nullam, & quòd renuncians simoniacè sit ipso jure inhabilis ad beneficium resignatum, & quòd non possit illud repetere, aut impetrare, & non sit ad illud instituendus. Etsi enim dicas, quòd vi resignationis talis, utpote ipso jure nullius, non privetur beneficio, privari tamen illum ex sententia legis, seu ipso jure ob dictum crimen commissum; dicere tamen non poteris cum Parisio, eum retinere jus in eo, multóque minùs vacare per obitum talis resignantis, sed vi sententiæ legis, seu ipso jure ob crimen. Vide dicta suprà de vacatione beneficii inducta ob simoniam maximè confidentialem.

5. Respondeo quintò: Resignatione ineffectuatâ & non validâ ob non publicationem ad formam Constitutionis Gregor. XIII. inducitur & resultat vacatio beneficii resignati ab ipsa illa Constitutione ex parte resignatarii, resolvendo actum illum resignantis jam perfectum & effectuatum. C. de Luca de benef. d. 34. n. 8. Dicta enim Constitutio non quidem inducit novam vacationem ex non publicatione, sed resolvit simpliciter jus quæsitum resignatario, & sustinet præcedentem vacationem per resignationem, elisâ duntaxat gratiâ provisivâ factâ,

resignatario, in ejus scilicet odium, qui non publicavit, Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 26. dicens, idem in effectu voluisse dicere Rotam *in Virdun. canonicat.* relatam à Garc. *parte* 11. *c.* 3. *n.* 332. Atque ità per hoc, quòd facta non fuerit publicatio à resignatario, substantia seu titulus, & jus beneficii non pergit residere penes resignantem; quia ista nullitas & ineffectuatio non provenit ea defectu conditionis suspensivæ (ob cujus non purificationem intrat communis illa regula de non abdicatione juris a resignante) sed provenit tanquam per conditionem resolutivam, quæ præsupponit actum jam validum ac perfectum ità resolutum, tanquam per speciem privationis juris jam quæsiti, & consequenter beneficii vacatio resultat tanquam per mortem civilem resignatarii, atque ea ejus persona, non autem resignantis, utpote cujus persona ab instante perfectæ gratiæ exivit de scena. C. Luc. *de benef. d.* 36. *n.* 19. citans Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 51. *n.* 56. & Rota *decis.* 539. *n.* 15. *p.* 4. *recent. tom.* 3. *& decis.* 140. *p.* 10. *recent. nu.* 5. *& seq.* apud Celsum *decis.* 172. *&* 191. Idem clariùs tradit C. Luca *de benef. d.* 94. *n.* 4.

6. Respondeo sextò: Resignatione factâ in favorem nulliter, quia ineffectuata seu resoluta à regula *de infirmis* ob incidentem mortem resignantis intrà dies viginti, inducitur vacatio, non ex vi factæ resignationis, utpote jam nullius, sed per obitum ex persona resignantis, ac si actus nullus resignationis factus fuisset. C. Luca *loc. cit.* Lott. *l.* 3. *q.* 15. *à n.* 8. Vide de hoc plura dicta ea eodem Lott. *loc. cit.* suprà ad initium hujus materiæ, ubi: An & qualiter induci possit duplex vacatio ex eadem persona.

7. Respondeo septimò: Sic nullitas culpata resignationis (quod idem est in permutatione) ea falsa narrativa valoris abdicat à resignante vel permutante jus, & inducit affectionem ob appositionem manûs Papæ; dum nimirum is resignationem aut permutationem admisit; non quidem ad sustinendam resignationem vel permutationem ad favorem provisi Apostolici; cùm hæc ex dicto defectu falsò expressi valoris sit invalida; sed quia illud jam ab Ordinario provideri non potest. C. Luca *de benef. d.* 41. *n.* 8.

8. Respondeo octavò: Ut tradit idem Cardin. *loc. cit. n.* 5. *&* 6. per resignationem beneficii, cujus titulo quis ordinatus est, factam nulliter, dum id tacetur in resignatione ob decretum Trid. *sess.* 21. *c.* 2. irritans talem resignationem (idem est de permutatione talis beneficii ex declaratione S. Congregationis) abdicari jus à resignante, dum resignans vel permutans verè, & de facto obtinuisset pacificam possessionem beneficii alterius æquè sufficientis ad congruam sustentationem, quemadmodum dictum paulò antè da gratia in forma *dignum*, ut censeoda sit perfecta & abdicativa juris à resignante, non obstante, quòd executa non esset, quoties constat eam esse justificabilem & exequibilem.

9. Respondeo nonò: Per renunciationem nullam in hisce & similibus casibus amittitur non solùm jus & titulus beneficii, sed & possessio civilis ac naturalis. Paril. *l.* 1. *q.* 5. *n.* 41.

Quæstio 243. *An post admissam resignationem resignans possit incumbere possessioni, & omnia ad illud beneficium pertinentia exercere, donec alter capiat possessionem?*

1. RESpondeo primò negativè, dum sermo est de resignatione simplici. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 149. (ait autem is, id verum non esse, si loquamur de possessione naturali & vera; eò quòd hæc per simplicem resignationem non amittatur) Paris. *l.* 1. *q.* 7. *n.* 1. citans Decium. *cons.* 120. C. Paris. *cons.* 47. *n.* 3. *vol.* 4. juxta communiorem. Unde resignante tali non citato, potest is, ad quem spectat tale beneficium, mox ab admissa resignatione conferre. Paris. *n.* 2. *&* 3. citans Host. Innoc. *in c.* 2. *de restit. spol.* aut interea, dum confertur, Superior adhibere poterit media, ut in beneficiis vacantibus per mortem; cùm hæc vacatio illi parificetur. Paris. *n.* 4 *&* 5. citans Bursat. *cons.* 362. *n.* 1. Atque ità, dum beneficium resignatum simpliciter est curatum, debet Episcopus deputare Vicarium cum congrua fructuum assignatione, ut onera sustineat, donec de Rectore provideatur, juxta decretum Trid. *sess.* 24. *c.* 8.

2. Respondeo secundò affirmativè; dum sermo est de resignatione conditionali in favorem, nimirum posse resignantem incumbere possessioni, & omnia pertinentia ad beneficium resignatum exercere & gerere, donec resignatarius capiat possessionem. Paris. *l. c. n.* 9. citans Rossiniac. *de benef. c.* 14. *n.* 26. Rebuff. *de simon. resign. n.* 27. *&* 32. *in pr. & de nominat. q.* 14. *n.* 157. Unde juxta hanc sententiam usque ad captam à resignatario possessionem poterit resignans conferre beneficia, si quæ ratione beneficii resignati conferenda habet. Paris. *l. c. n.* 15. citans Rebuff. ubi antè. Responsionis rationem duplicem dat Paris. primam *n.* 10. quòd hæc resignatio hanc contineat conditionem, ut jus non abdicetur à resignante, nisi fuerit acquisitum cum effectu resignatario; planè autem non dicatur beneficium acquisitum, nisi capta fuerit possessio. Verùm de hac ratione staties ea dictis *quæst. ante hanc penult.* Alteram rationem dat *n.* 12. quòd etiam resignatarius ante captam possessionem non possit se ingerere beneficio, ùt Rossiniac. *de benef. c.* 23. *n.* 8. & alii, quos *ibidem* citat Paris. ne Ecclesia remaneat viduata, resignans possit tantisper continuare possessionem: argumento *l. meminisse. ff. de offic. procons. Extrav. injuncta. & c. ne pro defectu. de elect.* & quamdiu quis sustinetur in officio, administrare potest, ùt Rebuff. *loc. suprà cit.* Veruntamen Barb. *l. c.* si loquamur de possessione civili & justa, tradit eam usque ad possessionem captam à resignatario durare non posse; cùm resignans amisso titulo justam & civilem possessionem amittat; titulum verò perdat, simul ac jus quæsitum resignatario, quod contingit ante captam ab eo possessionem.

Quæstio 244. *An, qui solùm fecit mandatum ad resignandum, quod non fuit effectuatum, privetur possessione beneficii?*

RESpondeo negativè, Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 188. *n.* 4. ubi: quod quando resignatio consistit in solo mandato ad resignandum, nec ulteriùs progreditur, quia procurator non fuit usus mandato, nec consensum præstitit, remanet in suo beneficio, qui tale mandatum fecit, & ideo licitè sui beneficii fructus (inter quos est collatio competens tali beneficiato) percipit &c. quos licitè non perciperet, si privatus esset possessione beneficii.

Quæstio 245. *An, & qualiter per resignationem revocetur procurator constitutus ad lites & negotia ratione illius beneficii?*

1. RESpondeo: Per resignationem perfectam & sortitam effectum suum censeri quoque revocatum talem procuratorem, Paris. *l.* 1. *q.* 5. *à n.* 42. dicens hanc conclusionem esse communiter receptam, argumento *Clement. ultima. de procurat.* disponentis procuratorem revocari per mortem mandantis; quippe quæ clementia quoque in morte civili (qualiter mortuus censetur resignans) ob paritatem rationis locum habet, uti id decisum fuisse à Rota, testantur Mandosius *in addit. ad Roman. cons.* 374. *v. mortuus*, Sarnens. *de annal. q.* 62. apud Paris. *n.* 44. & tenent plures citati *n.* 43. cessat siquidem mandatum procuratorium cessante causâ mandati, *c. si pauper clericus. de præbend. in* 6. per resignationem autem admissam cessat procurationis causa, quæ erat defensio juris renunciati. Paris. *loc. cit. n.* 44. Item cessat mandatum procuratorium, cessante ratione interesse constituentis. *L. si remunerandi. §. sicut &. §. si tali mandavero. ff. mandati.* per resignationem autem cessat interesse, quod resignans habebat in prosecutione juris. Paris. *ibid.* Item cessat mandatum morte,

etiam

etiam re non integrâ, ubi non est, qui ut successor re præsentet personam mandantis, *L. 1. c. de act. & oblig. l. si per epistolam ff. de acquir. hered.* Beneficiato autem resignante non invenitur successor in specie; cùm in beneficiis non succedatur, juxta *c. ad exstirpandum. de filiis presbyterorum.* Paris. *ibid. n.* 45. Unde jam, si post factam resignationem lata fuerit sententia in causa talis beneficii, procurator constitutus ad lites circa illud non poterit appellare, & si appellatio fuerit interposita, ea intelligitur nulla ea defectu mandati. Et quia appellatio interposita nomine illius, cujus non interest (qualiter per cessionem cessat interesse resignantis, quod habebat in beneficio) est nulla, juxta *c. non solent. & c. cùm inter. de elect.* Paris. *n.* 48. *&* 49.

2. Limitanda tamen responsio primò: Nisi resignans reservasset sibi fructus aut regressum; nam in hoc casu; cùm non cesset interesse, maximè si maneat adhuc in detentatione, adeòque quoad hoc suum interesse non censeatur planè mortuus quoad beneficium resignatum, ùt Sarnens. *ad reg. de annal. q.* 62. non exspiravit mandatum per resignationem. Paris. *n.* 50. *&* 51.

3. Secundò: Nisi resignans mansisset in possessione; quia cùm tunc quoque duret illius interesse, & cùm remanserit in possessione, mora civilis non operatur eondem effectum, quem naturalis, ut Bart. *in l. ex a parte. §. insula. ff. de verborum oblig.* & Baldus *in l. Deo nobis. de Episc. & Cleric.* per consequens etiam durat mandatum. Paris. *n.* 52.

4. Tertiò: Nisi resignatio fuerit facta post litem contestatam quoad fructus & expensas, maximè si resignans manserit in detentatione. Paris. *n.* 53. dicens, sic resolutum *in Valentin. canonicat.* 2. *Octob. Anno* 1545. Addit quoque Paris. *nu.* 57. Mandatum datum post resignationem contra resignatarium non exspirare per resignationem secundam factam alteri; siquidem, cùm per resignationem primam esset mortuus, constituto post primam resignationem facta intelligi tamen adhoc potest pro defensione ratione fructuum perceptorum; dum esset in possessione beneficii, & per consequens ad interesse, & sic non censetur revocatum ratione detentationis. Porrò faciendam esse intimationem in revocatione, quæ inducitur ex resignatione, & hujus contrarium esse in revocatione Procuratoris, quæ contingit per mortem Domini; utpote in qua opus non esse fieri hanc intimationem adversario, tradit Paris. *n.* 54. *&* 55.

Quæstio 246. Quid possit resignans quoad percipiendos fructus beneficii resignati post ejus resignationem proventuros & obventuros, seu ad quem hi spectent?

1. RESpondeo primò: Dum resignatio nulla est, v. g. ob nullitet ei præstitum consensum, fructus interim spectant & spectare pergunt ad resignantem, Tond. *in qq. benef. p.* 2. *c.* 4. *§.* 7. *n.* 10. quod ipsum tamen procedere non videtur, ubi resignatio facta nolliter, sustinetur tamen in præjudicium resignantis, seu ubi eâ factâ abdicatur, seu amittitur jus seu titulus beneficii ob rationem paolò post ponendam; quia ubi non est titulus, nec possessio amplius penes resignantem, jure fructus percipere nequit.

2. Respondeo secundò: Factâ validè & perfectâ resignatione non potest resignans ampliùs percipere fructus beneficii resignati, (intellige obventuros seu cedendos post resignationem) cùm jam amiserit titulum & possessionem naturalem & civilem, Paris. *l.* 1. *q.* 6. *n.* 1. citans C. Paris. *cons.* 39. *n.* 3. *vol.* 4. Rebuff. *cons.* 2 2. *n.* 10. ac proinde, si post resignationem perceperit fructus; cùm illos non fecerit suos, utpote earens canonico titulo, ac proinde intrusus, & consequenter dejiciendus à possessione, & non inendus in ea, tenetur illos restituere tanquam possessor malæ fidei. Paris. *l. c. à n.* 3. Hinc jam

3. Responden tertiò: In resignatione simplice admissâ, sive à Papa, sive ab Ordinario, ab illo tempore admissæ resignationis, seu præstiti à Superiore consensûs percipere ampliùs nequit fructus illos; impossibile enim est, quòd fructus ad aliquem spectent, qui non est amplius nec dominus, nec possessor beneficii, unde proveniunt; qualis est resignans post talem resignationem. Paris. *cit. n.* 10. dicens, in hoc concordare omnes. Gonz *gl.* 15. *§.* 2. *n* 41.

4. Respondeo quartò: donec Ordinarius vel Papa conferat beneficium resignatum simpliciter, ejus fructus interea provenientes spectant ad eos, ad quos spectarent, si beneficium vacaret per obitum; cùm vacatio per resignationem & per mortem æquiparentur. Paris. *n.* 14. citans AA. in *c. susceptum. de rescript. in* 6. hoc est, ad legitimum successorem in beneficio, utpote ad quam de jure ordinario spectant fructus beneficii, non habito in consideratione intruso, Lot. *l.* 3. *q.* 20. *n.* 11 1. Paris. *loc. cit. n* 16. subdens *n.* 17. id speciale esse, quòd in regno Neapolitano fructus à die vacationis usque ad diem, quo provisi per Papam ceperint possessionem, spectent ad Cameram Apostolicam, & exigantur à Commissariis deputatis per Nuncium.

5. Respondeo quintò: in resignatione facta in favorem certæ personæ tametsi resignans non possit percipere amplius fructus beneficii resignati post factam ei intimationem expeditarum literarum in favorem resignatarii, sed hi spectent ad resignatarium, uti tenet Rebuff. *in pr. tit. de simon. resign. n.* 4. & *tit. de publicand. resig. gl.* 18. *n.* 7. & *in tr. de nominat. q.* 14. *n.* 157. apud Paris. *cit. q.* 6 *n.* 21. Verum tamen non est, quod *ibidem* tradit Rebuff. posse resignantem ad illud usque tempus percipere fructus; quia jam ante illas literas expeditas, multòque magis ante notificationem istius expeditionis gratia perfecta, & jus quæsitum, & dominium penes resignatarium, ut Bursat. *cons.* 11. *n.* 7. *vol.* 1. adeòque ei debentur ab eo tempore fructus, etiamsi is per aliquot menses non expedivisset literas. Paris. *loc. cit. n.* 69. 70. *&* 71. & licèt, ùt habet communis, resignatarius ante dictarum literarum expeditionem non possit percipere fructus, non tamen indè infertur, quòd expeditis illis literis, & captâ possessione non competant ei hi fructus jam antea debiti. Paris. *n.* 60. Quòd autem, si ante expeditas literas spolietus resignans fructibus, debeat restitui, aliam habet rationem, de quo Paris. *cit. n.* 60.

6. Sed neque verum videtur, resignantem non posse percipere fructus à die datæ supplicæ, ut tenet Sarn. *in reg. de publicanda. q.* 7. *n.* 2. apud Paris. *n.* 27. qui & ipse ait *n.* 37. se aliàs juxta hanc sententiam consuluisse; eò quod, ùt idem Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 20. Cassador. *decis.* 2. *de renunc.* & Rota *decis* 4. *in novis. tit. eod.* apud Paris. *n.* 28 post datam supplicationis resignans amittat possessionem cum dominio, illudque acquiratur resignatario; fructus autem debeantur domino à die, quo is dominium rei frugiferæ acquisivit; eâque data attenditur, & omnia secuta: nam etsi admissâ resignatione abdicetur jus à resignante, hoc tamen intelligitur revocabiliter; cùm etiam post præstitum parvum consensum & signatam supplicam, donec consensus in Camera vel Cancellaria non sit extensus, pœnitentiæ adhuc sit locus, ùt Rota *in Parmensi pensionis de Junio* 1577. Paris. *loc. cit. n.* 61. *&* 63. qui etiam *n.* 62. ait: non illud tempus datæ, sed dicti consensûs extensi attendi. Sed neque consensum hunc juxta stylum curiæ retrotrahi ad tempus datæ; cùm hic consensus sit formalis; quotiescunque autem pro forma requiritur consensus, nonquam actum retrotrahi, ùt Baldus *in l* 1. *c. ad Macedon.*

7. Neque verum videtur posse resignantem percipere fructus usque ad consensum, seu acceptationem præstitam ab ipso resignatario, ùt tenent plures apud Paris. *n.* 36. quia tunc jus abdicatur à resignante, ùt sæpe resolutum à Rota, ait Paris. & ostensum à se *l.* 1. *q.* 3. *n.* 47. Nam quamvis actus conditionalis non tribuat jus ante conditionem plenè purificatam, tamen eâ purificatâ tribuit jus à principio, ut Gemin. *cons.* 107. Staph. *de lit. grat. de mand. ut ad provid. in* 5. *formâ. ad finem.* Paris. *l. c. n.* 68. Unde hi fructus pendentes vel percepti medio tempore à die præstiti consensûs debentur resignatario, etsi is hæserit ad tempus aliquod ad acceptandum. Paris. *num.* 74. citans

citans Gabr. *conf.* 192. *n.* 2. *& seq. vol.* 1. Eò quòd consensus hic ratione fructuum retrotrahatur, & perinde sit, ac si tempore collationis fuisset præsens. Paris. *cit. n.* 74. citans Gemin. *in c. si tibi absenti. de præb. in* 6. Et licèt conditione pendente fructus spectent ad resignantem, si conditio deficiat. Paris. *n.* 75. citans Roman. *singul.* 538. Anan. *conf.* 19. *n.* 17. Si tamen conditio existat, fructus debent restitui resignatario, cui de beneficio fuit provisum; quemadmodum post eventum conditionis fructus restituuntur à venditore emptori. Paris. *cit. n.* 75. Multóque minùs verum est, quod tenet Rossiniac. *de benef. c.* 14. *n.* 26. apud Paris. *à n.* 35. deberi fructus resignatario non nisi à die captæ possessionis à resignatario; eò quòd tunc priùs resignatarius consequatur exercitium & effectum dominii. Nam etiam ante captam possessionem resignatarius fit illico dominus, ùt Archid. Gemin. Franc. *in c. si tibi. de præb. in* 6. Paris. *n.* 73. *juncto n.* 67. Sed verisimiliùs fructus debentur resignanti ad diem præstiti consensûs, & ab illo die incipiunt deberi resignatario. Paris. *n.* 38. eò quòd in conditionalibus resignationibus semper attenditur tempus præstiti consensûs, (intellige à Superiore) veluti qui in illis requiritur pro forma. Paris. *n.* 39. citans Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 31. & quòd ad usque tempus præstiti consensûs potest pœnitere resignans. Paris. *n.* 41. citans Bursat. *conf.* 393. *vol.* 4. qui dicat illa servari de stylo notorio Curiæ.

8. Porrò in hac sententiarum varietate illud tenendum in genere. in hac resignatione in favorem non secus ac in resignatione facta simpliciter eousque, & non ultrà illud momentum, resignantem posse percipere fructus, quo abdicatur ab eo titulus & possessio beneficii; & licèt fortè eo ipso non statim acquiratur resignatario titulus, seu jus in beneficio, spectare tamen ad eum fructus post abdicationem juris à resignante provenientes, non secus ac aliàs in resignatione simplici hi successori reservantur. Sic docere videtur Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 150. ubi tres casus considerat. Primum, ad illud usque tempus, quo res à resignante abdicatur, & resignatario quæritur; in hoc casu (cùm in resignatione conditionali jus & dominium à resignante non abdicetur, nisi resignatario purificatis conditionibus translatum) interim resignans est Dominus, & integros fructus beneficii suos facit. Secundum, dum ea de re, nempe jure translato in resignatarium plenè non constat resignanti; & in hoc casu usque ad tempus illius notitiæ (cùm eò usque sit possessor bonæ fidei, & justam possessionem, præcedente titulo adhuc coloratam, retineat) potest sicut quilibet possessor bonæ fidei fructus percipere & retinere, juxta distinctionem, quæ dari solet ab AA. inter fructus adhuc exstantes & consumptos. Tertium: à tempore dictæ notitiæ usque ad captam à resignatario possessionem, in quo casu percipere nequit fructus.

Quæstio 247. An, & qualiter resignans sive simpliciter, sive in favorem percipere possit fructus provenientes, seu cessos ante dictam resignationem, seu abdicationem tituli & possessionis?

1. RESpondeo primò: in resignatione pura & simplice fructus civiles (quales, ut Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 164. *n.* 9. dicuntur, qui non ex corpore aliquo, sed ex jure proveniunt, ut pensiones annuæ ex pecunia ad censum data, pensiones & reditus ex locagiis ædium) etiam qui cessi ante talem resignationem, sed necdum percepti à resignante, post resignationem hanc admissam spectant integri ad successorem in beneficio, nisi resignans sibi illos expressè reservaverit; quia si id non fecerit, videtur unà cum titulo beneficii abdicâsse à se omne & totum jus suum. Tond. *loc. cit. n.* 12. Lott. *l.* 1. *q.* 44. *n.* 33. Secùs ac accidit in vacatione necessaria, nimirum beneficiato moriente; nam quia in eo nullus actus, per quem jus vel actionem ad illos fructus remisisse videatur, considerari potest, transmittitur jus illud & actio ad hæredes defuncti, & non ad successorem in beneficio. Atque ità fructus hi civiles (utpote qui, ut Lott. *loc. cit. n.* 32. quotidie incipiunt deberi, & in consequens magis dicuntur obventiones quàm fructus) usque ad diem mortis cessi, pro rata temporis pertinent ad hæredes defuncti, & non ad successorem in beneficio, v. g. possessor beneficii obiit 25. Maji, & terminus censûs annui cesserat die 25. Aprilis, hæredes defuncti habent integrum terminum unius anni maturatum seu cessum 25. Aprilis, & præterea ratam portionem unius mensis, qui lapsus est à die termini usque ad diem mortis beneficiati. Lott. *loc. cit. à n.* 30. Tond. *loc. cit. à n.* 11. citans Bonac. *uni. Tract. d.* 4. *de oblig. beneficiat. p.* 3. *n.* 7. Monet. *de distrib. quotid. p.* 3. *q.* 4. *n.* 24. (qui etiam expressè tenent, id procedere; deberi nimirum hæredibus pro rata, etiamsi terminus seu dies solutionis non advenerit; eò quòd in his & similibus fructibus sua portio singulis diebus correspondeat) & alii apud Barb. *juris Eccle. l.* 5. *c.* 17. *n.* 75. Idem de fructibus naturalibus vel industrialibus, qui quotidie colliguntur, v. g. herbagia hortorum, vecturæ navium, opera servorum &c. quòd hi, fortè necdum percepti à beneficiato, debeantur, & ad diem mortis usque debiti, cedant hæredibus, tradit Lott. *cit. n.* 3. citans Caccialup. *de pension. q.* 25. *n.* 2.

2. Respondeo secundò: in resignatione in favorem certæ personæ hi fructus civiles pro rata temporis debentur resignanti usque ad tempus acceptationis. Lott. *loc. cit. n.* 33. Tond. *loc. cit. n.* 14.

3. Respondeo tertiò: in resignatione in favorem fructus naturales (quales dicuntur, quos natura ipsa producit, absque eo quòd hominis industria aliquid operetur, aut saltem accedente parvâ hominis industriâ, ut poma, nuces, glandes, fœnum, fœtus animalium &c. Tond. *loc. cit. n.* 9.) uti & mixtos (quales sunt, quos hominis industria & labor coadjuvante naturâ producit, ut frumentum, vinum, oleum &c.) quemadmodum pendentes adhuc tempore mortis non spectant ad hæredes, sed vel ad Ecclesiam vel ad successorem in beneficio, eò quòd clerici in vita æquiparentur usufructuariis, qui tantùm fructus jam collectos, & à solo separatos faciunt suos, & ad hæredes transmittunt. Barb. *cit. c.* 17. *n.* 77. dicens sic communiùs teneri, ac citans pro hac sententia præter multos alios Navar. *de reddit. Eccl. q.* 2. *monit.* 13. *& conf.* 7. *sub tit. de success. ab intestat.* & *conf.* 3. *de pecul. clericor.* Bellet. *disquisit. cleric. p.* 1. *tit. de bonis clericor.* §. 12. Monet. *de distrib. p.* 3. *q.* 4. *n.* 21. Bonac. *ubi suprà.* Item Tond. *loc. cit. n.* 15. (magis tamen ex aliorum sententia, cùm ipse subdat *n.* 17. pendentes pro rata temporis transmittuntur ad hæredes; quod sinè dubio multò magis procedit, quando agitur de fructibus industriâ & labore per clericum acquisitis ad instar distributionum quotidianarum, quæ pertinent ad hæredes clerici defuncti tam ex testamento, quàm ab intestato) Lott. *loc. cit. n.* 27. *&* 28. citans pro hoc Calderin. *conf.* 2. *n.* 2. *de pecul. cleric.* Covar. *var. resol. l.* 1. *c.* 15. *n.* 2. Tiraquell. *de retract. convent.* §. 5. *gl.* 4. *à n.* 29. dicens, id procedere, quomodocunque tempore mortis instaret recollectio, ut Rota *in Barensi fructuum decis.* 278. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* eò quòd jus illud percipiendi fructus in defuncto est finitum, antequam cedat solutionis tempus, ut Lott. *n.* 28. ità hi fructus pendentes adhuc tempore resignationis in favorem admissæ & acceptatæ integri spectant ad resignatarium ob eandem rationem. Paris. *l.* 1. *q.* 6. *n.* 80. citans pro hoc gl. Gemin. Franc. *in c. si propter. de rescript. in* 6. Host. Card. & alios. *in c. ult. de pecul. cleric.* Corsett. *in singular. v. clericus.* ac dicens hanc esse opinionem communem. Nihilominùs ait idem Paris. *ib.* opinionem contrariam Covarruviæ *variar. resol. l.* 1. *c.* 15. *n.* 12. quòd etiam hi fructus pendentes pro rata temporis sint dividendi (quemadmodum dictum de civilibus) inter resignantem & resignatarium; sive quòd iidem usque ad diem admissæ & acceptatæ resignationis spectent ad resignantem, & post illum diem ad resignatarium, esse veriorem;

præscr-

præsertim in beneficiis curatis, vel requirentibus residentiam propter ministerium, quod Ecclesiis exhibent in earum regimine & cura, aliisque divinis obsequiis. Pro hac eadem Covarruviæ sententia (quamvis præcisè non faciat mentionem fructuum pendentium) Barb. *loc. cit. n.* 75. citat Paris. *de confident. q.* 35. *n.* 49. Sarmient. *de reddit. Eccl. l.* 4. c. 6. *n.* 13. Molin. *de primogen. l.* 3. *c.* 11. *n.* 4. Guttier. *qq. canonic. l.* 1. *q.* 33. Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. beneficium.* §. 6. & *p.* 2. *v. renunciatio.* §. 2. Molin. *de just. tr.* 2. *d.* 635. *n.* 7. Garc. *p.* 2. *c.* 1. *n.* 97. Filliuc. *qq. mor. tom.* 3. *tr.* 41. c. 6. *n.* 44. *&c.*

4. Respondeo quartò: fructus tempore mortis à solo separati, quamvis nondum exacti & in horreo reconditi, quemadmodum spectant ad hæredes beneficiati defuncti, & non ad successorem in beneficio. Tond. *l. c. n.* 17. Lott. *loc. cit. n.* 23. citans gl. *in c. si propter. v. primi anni. de rescript. in* 6. Ferret. *cons.* 256. *n.* 1. *l.* 2. Rot. *decis.* 761. *n.* 4. *&* 6. *p.* 1. *divers.* contra Calderin. *cons.* 2. *n.* 2. *de pecul. cleric.* Surd. *cons.* 333. *n.* 6. Card. *cons.* 110. *&c.* apud Barb. *loc. cit. n.* 76. Ità etiam hi fructus tempore resignationis admissæ, & dati consensûs à solo separati spectant ad resignantem. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 77. ubi: resignatarius non potest prætextu resignationis vendicare fructus ante consensum; quia aliud est resignare beneficium, aliud fructus; unde si renuncians non potuit habere fructus exactos aut maturos ante diem præstiti consensûs, quamvis resignatarius cœperit possessionem, tamen iste resignans poterit illos fructus petere ac vendicare; cùm ad se spectent ratione dominii & resignationis; nam quoad id tempus fuit Dominus, adeóque fructus spectabant ad illum, & satis est, quòd illo tempore regiminis fint maturati &c. Neque his obstare videtur Bulla Julii III. quæ incipit *motu proprio*, edita & publicata Anno 1550. cujus meminit Sperellus *in decis. fori Eccles. decis.* 82. *n.* 13. Navar. *in sum. Bullar. tit. de benef. fructibus non exactis* apud Barb. *l. c. n.* 78. & quâ, ùt *ibid.* Barb. disponitur, fructus, ubi non spectant ad cameram tanquam spolia, spectare ad successores, etiam quòd maturati fuerint tempore beneficiati, dummodo realiter & cum effectu percepti non fuerint, & aliis bonis non incorporati, etiam quòd per beneficiatos non steterit, quò minùs illos exegerint; imò etiamsi pro eorum exactione omnem diligentiam, judicialiter agendo, adhibuerint &c. eò quòd hæc Bulla non videatur recepta, ut quò ad regna Hispaniarum testatur Garc. *p.* 2. *c.* 1. *n.* 102. Item quò ad statum Mediolanensem *n.* 103. qualiter tamen hoc ipsum de non receptione illius in statu Mediolanensi elidat Rota, utiliter leges apud Barb. *loc. cit. n.* 80. uti & apud eundem *ibid. n.* 81. leges utiliter, quid de fructibus exactis, non exactis, pendentibus, à solo separatis constituerit Concilium Mediolanen. 7. *tit. de fruct. Eccl.*

Quæstio 248. *An, & qualiter resignans post resignationem teneatur solvere pensiones beneficio resignato aliàs impositas?*

1. RESpondeo primò in genere: resignantem tamdiu ad pensiones, census, collectas & cetera onera realia solvenda seu præstanda teneri, quamdiu fructus beneficii percipit. Barb. *jur. Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 151. Unde etiam si possessor beneficii post solutam à se pensionem cogatur fructus restituere (intellige quia possedit sinè titulo canonico) pensiones jam solutas computare potest. Barb. *loc. cit.* Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 43. citantes Gig. *cons.* 124. *n.* 1. Hinc

2. Respondeo secundò: purè seu simpliciter resignans post admissam resignationem non tenetur ampliùs solvere pensionem, aliáque onera realia beneficio imposita. Barb. *l. c.* & *de pr. Ep. p.* 3. *alleg.* 120. *n.* 1. citans Gig. *de pens. q.* 63. *n.* 2. Bursatt. *cons.* 361. *l.* 4. &c. Paris. *l. c. n.* 22. Pensio siquidem imponitur super fructibus beneficii, ùt habet communis, adeóque, cùm resignans post admissam resignationem fructus percipere nequit ampliùs, præstare hoc onus reale deinceps non tenetur; quia cessante in illo causâ assignationis pensionis, quæ est perceptio fructuum, cessabit quoque in illo obligatio solvendi illam. Barb. *loc. cit.* Paris. *à n.* 2. Non secùs ac ea cessat per mortem naturalem beneficiati, dum resignatio est mors civilis, & resignans dicitur mortuus quoad beneficium. Paris. *à n.* 5. Porrò in hoc casu simplicis resignationis tenetur successor in beneficio resignato eidem impositam pensionem solvere. Paris. *cit. n.* 22. quia pensio super fructibus constituta est onus reale, sicut sunt decimæ, census & collectæ, ùt gl. *penult. in c. nisi essent. de probat.* Gemin. & alii communiter *in c. ult. de off. ordin. in* 6. adeóque transit cum ipsa re in singularem successorem & in possessorem, qui pro pensione venit conveniendus, Paris. *loc. cit. n.* 30. *&* 31. citans *c. si quis Laicus.* 16. *q.* 1. *& c.* 1. *de solut.* Gig. *de pens. q.* 43. *& cons.* 124. *n.* 1. C. Paris. *cons.* 82. *n.* 2. *&* 36. *vol.* 4. & acceptans beneficium pensione gravatum videtur se obligare ad onera realia imposita beneficio. Paris. *n.* 28. citans Gig. *de pens. q.* 51. Caputaq. *decis.* 302. *l.* 2. Hinc etiam de stylo communi, dum imponitur pensio aliqua in literis Apostolicis, apponuntur hæc verba: *per dictum modernum, vel ejus in eadem Ecclesia successorem.* Paris. *cit. n.* 32. ex Bursat. *cons.* 361. *n.* 12. *vol.* 1. *&c.* Quòd si verò beneficium purè resignatum non conferatur statim; pensio adveniente tempore solutionis debetur ex fructibus ab œconomo. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 25. citans Gig. *de pens. q.* 65. *per tot.* Bursat. *cons.* 361. *n.* 24. *vol.* 4. & *n.* 24. subdens in regno Neapolitano, cùm fructus interea spectent ad Cameram Apostolicam, hanc teneri solvere pensionem pro rata; in Gallia autem à tempore apertæ regaliæ, seu à die vacationis Episcopatûs usque ad subrogationem alterius non solvi pensionem, sed fructus integros solvi Regi.

3. Respondeo tertiò: in resignatione in favorem post admissam resignationem à Superiore, & acceptatam à resignatario resignans liberatur onere solvendi pensionem. Paris. *l.* c. *n.* 25. *juncto n.* 27. citans pro hoc Rot. *in Cæsar. August. vicaria S. Ægidii.* Roffiniac. *de benef. c.* 14. *n.* 26. *&c.* ità ut resignans ad effectum, ut ipse liberetur onere solvendi pensionem, debeat probare, resignatarium acceptâsse resignationem. Paris. *n.* 26. citans Rot. *in Grassanopol. pens.* 7. *Julii* 1539. Bursat. *cons.* 361. *n.* 26. Sarn. *decis.* 159. *l.* 1. *&c.* quia præsumitur mansisse in detentatione, & regulariter acceptatio resignationis requiritur. Paris. *n.* 27. Econtra resignatarius à tempore acceptatæ resignationis (quam probatur acceptâsse, si consensit supplicationi. Paris. *n.* 29.) habet onus solvendi pensionem. Paris. *n.* 25. citans Rot. *in Prænestina pension.* 10. *Febr.* 1558. nam resignatarius possessor est legitimus in beneficio resignato. Paris. *loc. cit. n.* 32. citans AA. communiter *in c. nisi. de prabend.* & verbum *Successor* omnes & quoscunque possessores comprehendit. Paris. *n.* 33. ex C. Parisio *cons.* 82. *vol.* 4. Mandos. *in reg. ult.* 33. *q.* 14. *n.* 11. *&c.* & resignatario à tempore præstiti consensûs debentur fructus, adeóque ab eo tempore obligatus existit. Paris. *n.* 50.

4. Respondeo quartò: illud, quod dictum, resignantem non teneri ampliùs solvere pensionem post resignationem admissam, & in resignatione in favorem post eandem acceptatam à resignatario ità ampliandum, ut procedat: Primò, etiamsi is consensisset aliàs illi pensioni beneficio impositæ. Paris. *loc. cit. n.* 9. dicens esse communem. Secundò: etiamsi resignans, qui consensit impositioni pensionis, promisisset aliàs sub fidejussione illam solvere, datâ securitate bancariâ per triennium vel plures annos, ùt fieri solet in curia, adhuc post resignationem non tenetur solvere, & cautio illa bancharia exspirat, & fidejussores non tenentur; cùm enim promiserit & obligârit se ad solutionem pensionis, ut rector & Dominus beneficii & fructuum, cessante per resignationem beneficio, cessat dicta obligatio, juxta *c. cùm cessante. de appellat.* Paris. *n.* 10. dicens esse communem. Idem esse de eo, qui consentiens impositioni pensionis obligâsset se in forma Cameræ, & eum juramento, tradit Paris. *n.* 11. citans Bursat. *cons.* 361. *n.* 1.

n. 1. *& seq. vol.* 4. testantem sic pluries à Rota resolutum. Rationem etiam hujus subdit *à n.* 13. quòd obligatio in forma Cameræ non plùs liget, quàm actus ipse, cujus naturam sequitur, sicut & fidejussio & juramentum; adeóque licèt in hoc obligatio sit personalis, tamen exstinguitur cessante causâ fructuum, dum, qui non habet fructus, pensionem solvere non potest, ùt Ferret. *cons.* 139. *n.* 5. Econtrà idipsum limitatur; nimirum quòd resignans etiam post admissam resignationem adhuc teneatur solvere pensionem. Primò: si post resignationem se obligaret solvere pensionem, quæ jam antiquitus erat imposita beneficio illi resignato, idque vi novæ hujus obligationis; non enim prohibetur quis fide jubere pro alio, ac se & bona sua obligare. Paris. *n.* 16. *&* 17. Secundò: quod teneatur solvere pensiones decursas usque ad diem resignationis, & nondum solutas, Paris. *n.* 18. dicens esse communem. Tertiò: dum resignatio in fraudem facta esset; quia culpa nemini debet patrocinari. Paris. *n.* 19. ex Gamb. *de pot. Leg. tit. de pens. l.* 6. *n.* 423. dicente, teneri talem ad interesse. Quartò: si mox à resignatione ad idem beneficium resignatum reassumeretur, eò quòd talis, moraliter loquendo, videatur non resignâsse, & habetur, ac si in beneficio semper mansisset, Paris. *n.* 20. citans Gambar. *ubi antè n.* 424. Secùs verò, si ad idem beneficium, ex intervallo fuisset reassumptus; nam tunc teneretur pro tempore, quo illud possidet, & fructus percipit. Paris. *n.* 21. dicens communem. Quintò: dum resignans post admissam resignationem fructus percipit bonâ fide usque ad tempus notitiæ de admissa resignatione; tunc enim etiam post admissam resignationem ad pensionem pro rata illius temporis obligatur. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 151.

5. Respondeo quintò: Illud quoque, quòd resignatarius teneatur admissâ resignatione solvere pensionem, ampliandum primò: ut procedat, etiamsi eo invito fuisset imposita beneficio, & vel ipsi resignanti reservata; nihil enim vetat, quo minùs eo invito pensio beneficio imponi possit, & etiam resignanti reservari. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 35. citans Felin *in c. ad audientiam n.* 5. Caccialup. *de pens. q.* 5. *n.* 5. idque etiamsi in literis Apostolicis, in quibus constituta est pensio, nihil dicatur de successoribus. Paris. *ibid.* citans eundem Caccialup. *ubi antè q.* 9. Ferret. *cons.* 319. *n.* 4. *l.* 2. Rebuff. *de pacif. possess. n.* 126. Et quamvis resignatarius acceptando beneficium gravatum pensione videatur veluti contrahere. Paris. *n.* 36. obligatio tamen solvendi pensionem super beneficio, non tam constituitur ex contractu & conventione partium, quàm ex sola Papæ auctoritate & concessione, à quo totum hujusmodi negotium dependet. Paris. *n.* 34. citans Gig. *de pens. cons.* 31. *n.* 10. Secundò: ut procedat, etiamsi resignatio facta fuisset nulliter. Paris. *n.* 44. citans Rot. *in Hispal. pens. de* 10. *Junii* 1541. qui enim percipit fructus (qualiter suppono in hoc casu resignatarium nihilominus percipere fructus) tenetur ad onus reale, absque eo, quòd inspiciatur jus illius. Paris. *cit. n.* 44. juxta doctrinam, ùt ait, communiter receptam Bart. *in l.* 1. *c. de ann. & tribut.* Unde etiam intrusus, ex quo beneficium habet, & fructus percipit, tenetur ad pensionem, & non verus beneficiatus. Paris. *n.* 37. ex Gig. *cons.* 29. *per tot.* Non secus ac intrusus, & non verus beneficiatus in casu perceptionis fructuum tenetur ad subsidium charitativum, ut Bellenz. *de subsid. char. q.* 24. Paris. *n.* 38. Tertiò: ut successor (præscindendo tamen, an hic sit resignatarius, an alius ex resignatione simplice vel etiam absolutè successor) secundùm aliquos, putà, Caccialup. *de pens. q.* 11. Gig. *q.* 39. *n.* 13. Burs. *cons.* 361. *n.* 20. qui etiam dicat esse communem & probabilem, Rotam *in Senensi & Melitensi*, & alios apud Paris. *n.* 40. teneatur ad pensiones decursas tempore prædecessoris mortui, sicut possessor fundi tenetur ad decimas prædiales de præterito non solutas, juxta Gig. *de pens. q.* 14. & alios apud Paris. *n.* 41. quamvis Cassiador. apud eundem *cit. n.* 40. dicat, hanc sententiam, seu hoc ipsum decisum terminatum judicio Romano. Econtra hoc ipsum de solvenda à resignatario pensione limitandum, ità ut eam solvere non teneatur, si fortuito casu non percipit fructus, sed liberetur cedendo actiones contra eos, si qui fortè manu hostili vel alio modo eas perceperint. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 48. citans Rot. *in Novar.* 1544. Bursat. *cons.* 361. *n.* 29. nisi fortè in literis, in quibus constituta pensio, dictum fuisset: *etiamsi fructus non perciperet*; in hoc enim casu teneretur solvere nihilominus pensionem. Paris. *ibid. n.* 49. citans Gig. *de pens. q.* 62. *nu.* 10. Quamvis & in hoc casu liberetur ab ea solvenda, si per multos annos non percepisset fructus; nam promissio illa intelligitur de uno vel altero anno, seu paucis saltem annis. Portò, quod dictum hucusque de pensione, idem dicendum de aliis oneribus similibus beneficio incumbentibus; cùm æquum sit, ut, qui possidet beneficium, & fructus exinde percipit, teneatur quoque ejusmodi onera ferre. Paris. *loc. citat. num.* 53.

Quæstio 249. *An & qualiter, & quando resignans deobligetur recitare horas Canonicas, & resignatarius incipiat ad illas teneri?*

1. RESpondeo ad primum: Resignans tantùm ratione beneficii & aliàs non ratione Ordinis majoris, aut religionis, aut fortè aliunde astrictus recitare horas, ad eas recitandas amplius non tenetur post resignationem admissam, Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 152. Paris. *de resign. l.* 1. *q.* 9. *n.* 1. citantes Nav. *in tr. de hor. can. c.* 7. *n.* 19. dum enim ea obligatio purè nascitur ex beneficio, eo cessante per cessionem, cessabit & illa, juxta *c. cessante. de appell.* & Tiraq. *in Tr. cessante causa.* Paris. Barb. *ll. cit.* Et si is, qui non percipit fructus beneficii sui; nec per quem stat, quò minùs eos percipiat, deobligatur à recitandis horis, ùt Nav. *loc. cit. n.* 28. cum communi, multò magis, ubi resignans nec jus ampliùs habet in beneficio, nec fructus percipit. Barb. *l. c.* Paris. *n.* 3. *&* 4. Hinc limitatur quoque responsio. Nam dum resignans interim, dum ei non constat de resignatione facta v. g. per procuratorem suum, vel de admissione illius à Superiore, vel etiam de acceptatione illius à resignatario, percipit bonâ fide fructus, eósque consumit, teneri eum ad recitandas interim horas, censet Barb. *loc. cit.* Item resignantem illum, cui à Papa loco pensionis assignati essent fructus omnes beneficii resignati, teneri ad horas tradit Paris. *loc. cit. n.* 5. citans pro hoc Nav. *ubi antè nu.* 30. quia talis, ùt ait idem ex Nav. tunc verè beneficiatius esset. Cujus tamen contrarium, nimirum nec talem pensionarium teneri ad horas tenet Hurtado *de resi. p.* 1. *l.* 5. *res.* 9. *subresol.* 17. *num.* 7. *&* 8. vide dicenda ad *finem hujus quæstionis.*

2. Respondeo ad secundum: Resignatarium teneri ad horas recitandas statim post collationem acceptatam; eò quòd exinde etiam ante captam possessionem obveniat illi jus in beneficio & dominium, tradit Nav. *loc. citat. num.* 7. Contrarium tanquam verius, & ùt ait, crebrius & in praxi observatum tradit Paris. *loc. cit. num.* 16. nimirum non teneri illum, nisi post captam possessionem, eò quòd ex tunc priùs incipiat percipere fructus, & exinde computentur 6. illi menses, intra quos, si beneficiatus non recitet horas, privatur fructibus, & tenetur ad illos perceptos restituendos, juxta constitutionem Leonis X. quæ incipit: *Super re.* & quam innovavit Pius quintus in constitutione sua, quæ incipit: *Ex proximo.* cujus utriusque verba recitat Nav. *in man. c.* 25. *n.* 122. Verumtamen rectiùs distinguit Barb. *l. c. nu.* 153. ità ut procedat sententia Parisii in iis beneficiis, quorum fructus solis præsentibus debentur, & spectare priùs incipiunt ad resignatarium seu provisum post captam ab eo possessionem. Sententia verò Navarri procedat in iis beneficiis, quorum fructus post resignationem reservantur successori; quia fructus etiam ante captam possessionem

nem ei debitas consequitur in effectu. De cetero resignatarium, cui metus & solus resignatus est & relictus titulus, (respectu cujus tituli datur vera possessio & vacatio) itàut nulli omnino fructus ei relinquantur, sed hi omnes loco pensionis reserventur, etiamsi talis totalis reservatio facta cum consensu resignatarii, non teneri ad recitandas horas; eò quòd, etsi per ipsum stat ista carentia fructuum, quia consensit in talem totalem reservationem; eo ipso tamen, quòd id fiat de licentia Papæ, absolvitur ab obligatione recitandi horas, tradit Hurtado *loc. cit.* citans pro hoc Cajet. *in sum. v. hora. n.* 2. Sandoval. *l.* 5. *de off. can. c.* 5. Tho. Sanch. *in conf. mor. l.* 2. *c.* 2. *dub.* 77. *nn.* 3. & 4. Bonacin. qui dicat hanc sententiam esse valde probabilem, & hodie communem inter recentiores; quamvis ipse dissentiat citatis plurimis, quorum tamen multos loqui ait Hurtad. in eo casu, quando resignatario relinquitur servitium (subintellige & fructus vel distributiones huic servitio correspondentes) & certum pro rectore, qualiter hodiedum, ait, fieri tales resignationes. Ac proinde rejicienda juxta Hurtad. distinctio, quâ utuntur Mandos. *ad reg.* 34. *q.* 30. Sarn. *de annal. q.* 60. Paris. *de resign. l.* 1. *q.* 1. *nn.* 43. & 44. ab eo citati; dum volunt procedere illam deobligationem resignatarii in beneficio non habente ullum servitium, dum fructus totaliter reservati alteri jam antè ex prædecessoris consensu, non verò si ex proprio resignatarii consensu facta hæc reservatio; eò quòd inconsequenter loquantur; cùm neque tale beneficium carens omni servitio præter onus recitandi horas detur in solum titulum reservatis omnibus fructibus pro pensione sinè consensu resignatarii ex consensu Papæ. Quare si resignatarius ex beneficio habente servitium, si non percepit fructus, non tenetur recitare horas; sic nec resignatarius in beneficio nullum habente servitium. Atque jam ità neque resignans talis seu pensionarius, neque resignatarius, seu cui datur illud beneficium in solum titulum, tenetur recitare officium magnum Canonicum; sed solus pensionarius recitare tenebitur officium parvum D. Virginis, si ut clericus habeat fructus pro pensione juxta constitutionem Pii quinti. Hurt. *loc. cit. n.* 8. citans pro hoc Sanch. *l.* 2. *cons. c.* 2. *dub.* 78. *n.* 3. ubi is sic ait: quòd Pontifex separans omnes fructus à beneficio videtur dispensare, ut nullus recitet, (intellige horas canonicas) nisi expressè det titulum vel fructus, exprimens velle alterum obligari, quod potest facere; cùm obligatio recitandi sit de jura positivo; & voluit Papa contentus esse alio servitio, quod præstat vel præstitit pensionarius æquivalens horis; ob quod talis pensio est illi concessa. Hanc tenet quidam Neotericus, & videtur mihi multò probabilior ceteris, &c.

Quæstio 250. An, & quando resignans deobligetur à residentia, & ad eam obligari incipiat resignatarius?

1. RESpondeo ad primum: Resignans ratione beneficii obligatus residere post admissam resignationem non tenetur ampliùs residere in loco beneficii. Barb. *loc. cit. nn.* 154. Paris. *loc. cit. q.* 10. *n.* 1. dicentes esse communem & receptam apud omnes; quia cessante unicâ causâ hujus obligationis, nimirum jure in beneficio, quod est cum perceptione fructuum, cessat quoque hæc obligatio. Procedere idipsum ait Paris. *loc. cit. nn.* 17. in resignante, cui reservati omnes fructus & stallus in choro; eò quòd is ob non residentiam amittat solas distributiones, easque relinquere cogatur resignatario. Et, ut idem Paris. *loc. cit. n.* 63. cum communi, pro qua citat Gig. *de pens. q.* 31. *num.* 4. Sarn. *de annal. q.* 21. & plurimos alios, pensionarius non teneatur ad residentiam; cùm pensio non sit beneficium. Limitandam tamen dicit responsionem Barb. *loc. cit.* ità, ut interea, quo resignans in favorem percipit fructus, residere teneatur.

2. Respondeo ad secundum: Tenetur resignatarius residere, mox ut possessionem beneficii resignati accepit; quia tunc est verè beneficiatus, & ad illum spectat inservire in illo beneficio; & ante captam possessionem non potest se ingerere in illo; unde requiritur possessio. Paris. *loc. cit. à nn.* 18. dicens esse communem ex stylo ab omnibus recepto.

Quæstio 251. An, si commissa fuit à sede Apostolica causa cognoscenda, vel decidenda Titio canonico, vel constituto in tali dignitate, qui post datam & receptionem literarum resignavit canonicatum vel dignitatem suam in favorem Caji, utrùm iste resignans, an verò resignatarius, seu successor illius in isto canonicatu vel dignitate de causa illa cognoscere, eámque decidere possit?

1. RESpondeo: Non convenire in hoc AA. aliqui enim cum Abbate *in c. quoniam Abbas de off. deleg. n.* 8. censent resignantem non posse de ea cognoscere, primò: quia commissio fuit realis & facta intuitu dignitatis (cùm causæ debeant committi constitutis in dignitate, ne Papa & Sedes Apostolica repræsentetur à vili ministro. c. *statutum. de rescrip. in* 6.) adeòque hac cessante in Titio, cessat delegatio, juxta c. *cessante. de appellation.* deinde quia in hoc videtur esse par ratio ac in Legato, qui causam etiam inchoatam post regressum sui ex provincia, quia tunc amisit dignitatem, quam habebat, finire non potest, juxta c. *novit. de off. delegati.* Contrarium, nimirum, quòd talis resignans post resignationem de tali causa possit cognoscere, & pronunciare, si tempore datæ commissionis adhuc erat canonicus, vel in dignitate illa constitutus, tenent alii cum Parisio *l.* 1. *q.* 11. *nn.* 6. & 14. dicente, hanc veriorem & communiorem esse, ac citante pro ea gl. *in c. statutum. de rescrip. in* 6. *v. Canonicus.* Archid. *ibid. n.* 3. Anchar. *n.* 5. Gemin. *n.* 4. Decium. *in cit. c. quoniam.* Abbat. *n.* 56. Felin. *n.* 5. ac demum *nn.* 14. subjungente, juxta hanc opinionem judicatum fuisse in S. Congregatione Concilii die 21. Maji 1587. eò quòd, cùm in qualibet dispositione spectetur initium, juxta *c.* 1. *de rescrip. c. si eo tempore, c. dudum. de elect.* & varios textus juris civilis apud Paris. *n.* 8. sufficiet hujusmodi qualitatem dignitatis vel Canonicatûs adfuisse eo tempore, quo dispositio seu commissio talis sumpsit initium. Paris. *nn.* 9. dum *cit. c. statutum.* requirens, ut causæ committantur constitutis in dignitate, requiri solùm adesse eam tempore commissionis; qualitas siquidem juncta verbo vel participio verbi intelligenda est secundùm tempus verbi vel participii. Paris. *n.* 10. & sic per consequens sufficiet, ut dicta qualitas semel sub vel post datam literarum existat; licèt postea deficiat. Paris. *n.* 11. ac licèt ratio dignitatis moveat ad hoc, ut causa committatur tali constituto in illa; quia tamen non tam ratione sui movet, quàm quia præsumptionem generat majoris peritiæ & honestatis in persona habente illam dignitatem, quæ præsumptio etiam, deficiente postmodum dignitate, remanet, ut Gemin. *in cit. c. statutum. n.* 8. ac proinde ratio illa dignitatis actu existentis non necessariò militat tam respectu initii, quàm medii & finis seu decursûs causæ. Paris. *n.* 14. Procedit idipsum & multò magis, dum in commissione nomen proprium & simul dignitatis fuit expressum; sivè nomen proprium præcedat, sivè subsequatur, adeóque commissio videtur personalis, non realis. Paris. *n.* 12. citans Imol. *in c. quoniam. Abbas.* Berolum *ibid. n.* 91. qui dicat, id in puncto juris esse verius & sustentabile; & quidem, si nomen proprium præcedat, absque dubio delegationem dicendam personalem, juxta Bart. *in l. communis servus. ff. de stipulat. servorum.* & communem sententiam.

2. Limitanda tamen hæc sententia secunda, ità ut non procedat, si resignans talem dignitatem assumpsisset qualitatem repugnantem, & effectus est in-

capax talis commissionis seu delegationis, v.g. quia contraxit matrimonium. Paris. *num.* 15. citans Card. & Imol. *in clem. etsi quis. de rescript.*

3 Porrò dum ille, cui causa delegata, moritur; delegatio transit ad successorem in dignitate, si dignitatis nomen expressum in delegatione: extinguitur verò, si in delegatione expressum, nomen proprium delegati, juxta *c. quoniam Abbas.* & AA. communiter *in cit. c.* Paris. *n.* 16. sic in specie, dum commissio facta vicario Episcopi expresso nomine hujus dignitatis, transit ad successorem in Vicariatu. Paris. *n.* 17.

Quæstio 252. Quæ jura & commoda transeant in resignatarium?

RESpondeo: Præterquam quòd transeat in resignatarium verus titulus, etiamsi resignanti vel alteri reservata sit omnimoda administratio. Paris. *l.* 1. *q.* 16. *n.* 9. citans Rotam *in Abulens. Canonic.* 27. *Novemb.* 1573. transeunt quoque in eum jura omnia & commoda, quæ competebant resignanti ratione illius beneficii. Paris. *cit. quæst.* 16. *n.* 1. & 4. citans Burs. *cons.* 406. *num.* 8. *vol.* 4. cum communi; cùm enim resignans amiserit jus omne & possessionem, juxta dicta, habeturque pro mortuo, nequit se ampliùs intromittere in tali beneficio. Paris. *ibid. n.* 2. Pari modo transeunt hæc omnia in successorem non resignatarium, dum nimirum resignatio fuit simplex, & non conditionalis seu in favorem; quia urget eadem ratio. Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 5. sic instantia cœpta per resignantem in eo statu, in quo reperitur, transit ad resignatarium; cùm communis sit, instantiam cœptam per prædecessorem transire in singularem successorem, juxta Bart. *in l. Lucius.* §. *rogatus. ff. ad Trebell.* Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 10. *juncto. n.* 14. & 15. Unde jam resignatarius potest repetere à resignante omnia jura illius beneficii, putà, instrumenta, privilegia, concessiones, infeudationes, locationes & similia, juxta Abb. communiter receptum *in c. cùm pridem. de pactis n.* 5. dicta namque jura inutilia penes resignantem & utilia resignatario, ad hunc spectant. Paris. *q.* 16. *n.* 11. & 12. Non tamen hinc sequitur, quòd qui habuit usumfructum super aliquibus rebus, quamdiu tale beneficium vel dignitatem v.g. Abbatialem habuisset, dimissâ seu resignatâ illâ dignitate ususfructus ille transeat ad successorem, sed finitur morte naturali vel civili, juxta §. *finitur. instit. de usufructu.* Paris. *cit. q.* 16. *n.* 62. *juncto n.* 66.

Quæstio 253. An, & quando resignatarius teneatur justificare jus resignantis?

RESpondeo: Nisi resignans probetur triennalis pacificus possessor immediatè ante resignationem, teneri illum justificare titulum resignantis, tradit Lott. *l.* 3. *q.* 14. *nu.* 85. citato Cassador. *decis.* 2. *num.* 5. & 6. *de causa poss. & propriet.* Quod ipsum tamen idem Lott. *n.* 86. sanè intelligendum ait, nimirum ubicunque opponeretur de hoc defectu tituli per legitimum contradictorem, putà, venientem ex diversa vacatione, & qui jam titulum suum justificâsset; tunc enim resignatarium, etiamsi sit in possessione (quæ alioquin eum excusat à quacunque justificatione sui tituli, juxta *reg. cogi. c. de pet. hæredit.* & Cassador. *ubi antè num.* 4.) posse compelli ad talem verificationem; nam cùm actor probaverit suam intentionem plenè justificare. Ac proinde illi non sufficit præsumptio, quæ aliàs est pro possessore, ità Lott. *l. c. n.* 78. citans Calder. *cons.* 10. *in fine. de probat.* & Rotam.

Quæstio 254. An, & quando resignatarius probare debeat valorem resignationis?

RESpondeo: Is, qui se fundat in resignatione, ex qua jus suum deducat, seu deducens resignationem tanquam fundamentum sui juris, probare tenetur resignationem non tantùm veram, sed & validam. C. Luc. *de benef. d.* 94. *n.* 11. citans Bursat. *decis.* 830. & 539. *n.* 4. *recent. to.* 3. Unde & resignatarius seu provisus ex resignatione in hoc casu tenetur probare affirmativam factæ publicationis (quia hæc publicatio spectat ad valorem resignationis) etsi de cetero, dum agitur de executione novæ impetrationis ex non facta publicatione negativa publicationis per impetrantem, utpote allegantem eam tanquam fundamentum suæ intentionis, concludenter probanda sit. C. Luca. *loc. cit.*

Quæstio 255. An resignatarius teneatur stare locationi vel conductioni factæ per resignantem?

1. RESpondeo primò: Successor in beneficio stare tenetur locationi per antecessorem in beneficio factæ, si locatio nomine Ecclesiæ facta. Tond. *in qq. benef. p.* 1. *c.* 66. *n.* 1. citans Peregrin. *in tr. de fideicom. a.* 40. *nu.* 98. Mantic. *de tacit. convent. l.* 5. *tit.* 10. *n.* 22. *limitat.* 5. Anton. de Marin. *l.* 1. *resol. c.* 259. *n.* 18. eò quòd generalis sit regula: administratores omnes teneri ratam habere locationem factam per antecessorem. Tond. *loc. cit. n.* 2. ex Covar. *l.* 2. *variar. resol. c.* 15. *n.* 6. qui etiam *ibid.* existimat tunc nomine Ecclesiæ factam locationem, quando reditus non ad prælatum, qui simplex administrator est, pertinent, sed ad Ecclesiam. quamquam Tond. *num.* 4. & aliàs afferat conjecturas factæ locationis nomine Ecclesiæ ex Socin. Sen. *cons.* 34. *n.* 4. *vol.* 3. veluti si contraxit expresso officii nomine, modò locatio sit utilis Ecclesiæ: item si onus Ecclesiæ fuit injunctum, (sicut è contra præsumitur facta nomine proprio, si onus ipsi Rectori fuit injunctum, vel si is nomine proprio expresso vocatus fuit locator) item si plura pacta Ecclesiæ utilia sint apposita &c. ac tandem remittat ad Mantic. *l.* 5. *de tacit. & ambig. convent. tit.* 13. *n.* 16. & *seq.*

2. Respondeo secundò: Quando locatio facta nomine proprio, non tenetur successor illi stare. Ita Tond. *cit. nu.* 1. & AA. ab eo *ibid.* citati. Item Paris. *l.* 1. *q.* 16. *n.* 47. Idque sive successerit in beneficio per obitum, sive per resignationem vacante (etiam in casu licito, putà, dum locatio facta ad triennium, ultra quod facta non valet locatio bonorum Ecclesiæ ex constit. Pauli II. quæ incipit: *ambitiosæ.* in *extrav. tit. de rebus Eccles. non alienand.* de quo vide Tond. *loc. cit. à nu.* 7.) Item sive resignatio facta simpliciter, sive in favorem. Tond. *loc. cit. à nu.* 10. citans Covar. *ubi antè.* Trentacinq. *l.* 3. *tit. de locatione. res.* 3. *n.* 8. Cancer. *l.* 1. *var. resol. c.* 14. *n.* 45. & specialiter Barb. *in l. si filiofamil.* §. *fin ff. solut. matrim. num.* 19. & Anton. de Marin. *quotid. resolut. c.* 259. *n.* 11. pro eo, quòd in resignatione in favorem resignatarius non teneatur stare locationi factæ per resignantem, contra Lovet. *in recollect. arrest. lit. S. n.* 11. etiam addit in fine, & alios quosdam doctores Gallos, distinguentes & admittentes, non teneri successorem stare locationi antecessoris resignantis purè seu simpliciter; secus si is resignavit in favorem. Item contra Gratian. *discept. for.* 606. *nu.* 20. & alios apud Tond. *n.* 12. & 13. tenentes simpliciter, teneri stare successorem per resignationem locationi, non tamen teneri successorem per obitum. Ratio responsionis est inprimis contra hos postremos; quia mors & resignatio beneficii æquiparantur, & resignans dicitur mortuus in beneficio, & ideo omnes obligationes ejus occasione præstitæ per resignationem admissam extinguuntur. Tond. *n.* 24. Dein ratio generalis responsionis est: quòd successor in beneficio non potest repræsentare personam antecessoris, nec potest dici successor universalis; cùm non succedat in omnibus bonis; imò nec succedat ex persona, nec ex jure cedentis, sed ex novo jure, quod creatur, & in eum transfertur ab habente potestatem conferendi, ut bene Abbas *in c. unic. de jurepatr. n.* 5. quæ ratio æquè concludit in resignatione pura, ac in conditionali facta in favorem. Tond. *loc. cit. n.* 21. Nec obstat, quòd quando ususfructus finitur facto usufructuarii, successor teneatur stare conditionibus prioris possessoris, prælatus autem seu Rector beneficii habeatur loco usufructuarii; nam etsi æquiparatio usufructuarii & beneficiati admittatur passim à DD. non tamen in omnibus procedit;

cedit; præsertim ubi est diversa ratio, prout est in præsenti; si quidem quando usufructuarius renunciat in favorem proprietarii vel alterius, successor ille jus & causam habet à renunciante, quod ut dictum, in resignatione beneficii secus est; quia resignatarius derivat jus à collatore habente potestatem conferendi, & in Ecclesia non dantur successiones hæreditariæ, aut ex jure auctorum, sed ex collatione Superiorum, & ideo succedens in usufructu ex facto, nimirum renunciatione usufructuarii tenetur stare colono, non autem qui succedit in beneficio. Tond. *n.* 26.

3. Respondeo tertiò: Quin etiam si conductor pretium suæ conductionis anticipatè solverit, non liberatur erga beneficii successorem, sed agere duntaxat potest conductor contra hæredes & bona locatoris defuncti (quemadmodum præscindendo etiam ab ista anticipata solutione procedit effectus locationis, nimirum, ut conductor agere possit contra fidejussores & hæredes prælati locantis ad consequendum suum interesse. Tond. *n.* 16. citans Barb. *ubi suprà.* & *de potest. Ep. alleg.* 94. *n.* 12.) Tond. *n.* 33. citans Carocium *de locat. p.* 3. *q.* 1. *de reb. Eccl. locand. n.* 75. Menoch. *cons.* 1134. *n.* 6. *vol.* 12. &c. Nam quidquid distinguant Tusch. *cit. L. conclus.* 419. *n.* 21. Abbas & alii post Trid. *sess.* 25. c. 11. generaliter statuendum est, locationes factas per anticipatas solutiones, quocunque privilegio non obstante, nullas & invalidas esse in præjudicium successorum, etsi agi possit contra hæredem locatoris, si sit solvendo. Tond. *n.* 34. citans Barb. *in l. si filiofamil. §. fin. ff. solut. matrim. n.* 27. Porro anticipata solutio dicitur, non solùm si fiat pro futuris annis, verùm etiam pro eodem anno, sed ante fructuum recollectionem; quia Rector beneficii, si decedat ante fructus collectos, & à solo separatas, non potest de illis disponere, sed reservandi sunt successori, & illi debentur, prout generaliter de omnibus fructibus inexactis statutum per Bullam Jul. III. confirmatam per Urban. VIII. 5. Aprilis 1628. nec non ex juris communis dispositione; & hinc solutiones factæ per conductorem pro fructibus nondum per eum perceptis non liberant solventem, utpote factæ non legitimo creditori, imputetque sibi idipsum conductor, utpote sciens mortem locatoris supervenire potuisse. Tond. *n.* 35. & 36. citans Ferret. *cons.* 125. *n.* 5. & 6. Quod ipsum tamen limitatur ità, ut si conductor probaret pecunias solutas Rectori mortuo conversas fuisse in utilitatem Ecclesiæ, successor illas repetere nequeat, saltem pro rata versionis. Tond. *nu.* 37. citans Barb. *ubi antè.* Quin. *cons.* 60. *n.* 1. *vol.* 1. *&c.* ac dicens idem esse si probetur, pecunias illas versas in alimenta studentium ejusdem collegii, eò quòd successor teneatur solvere debita contracta per antecessorem pro alimentis maximè favore studiorum, citat pro hoc Barbos. *de pot. Ep. alleg.* 94. *n.* 4. Rebuff. *de privileg. Scholar. privil.* 26. *n.* 92. Vide plura de hac materia successoris tam in beneficialibus, quàm aliis quoad effectum locationis apud Tusch. *loc. cit.* ubi & *conclus.* 418. & 420. Barb. *in c. fin. ne prælati vices suas.* & *in l. emptorem. c. de locato & conducto.* Mareschot. *l.* 1. *var. resol.* c. 18. &c. apud Tond. *n.* 38.

Quæstio 256. *An resignatarius teneatur stare transactioni factæ per resignantem?*

RESpondeo affirmativè. Parif. *l.* 1. *q.* 16. *n.* 68. citans Rebuff. *cons.* 104. *nu.* 21. ac dicens esse communem; eò quòd transactio potiùs fiat inter Ecclesias & dignitates quàm inter personas. c. *veniens. de transact.* & ibi communiter AA. Et quæ fiunt nomine dignitatis, transeunt & ligant successorem. c. *quoniam Abbas. de off. de leg.* & ibi communiter DD. Parif. *n.* 69. modò tamen transactio facta in utilitatem Ecclesiæ, & adsit confirmatio Papæ. Parif. *nu.* 70. citans Rebuff. *ubi antè.* & DD. communiter *in. cit. c. veniens.* quemadmodum & successor tenetur servare pacta & conventiones initas pro necessitate Ecclesiæ per prædecessorem. Parif. *loc cit. n.* 50. citans Cynum & Bald. *in l. digna vox. c. de ll.* Butrium. *cons.* 58. Bursat. *cons.* 342. *nu.* 1. *vol.* 4. Rebuff. *super concordat. tit. de collatione.* &c.

Quæstio 257. *An resignatarius teneatur solvere debita contracta per resignantem?*

1. RESpondeo primò affirmativè: Si fuerint contracta pro necessitate Ecclesiæ. Parif. *cit. q.* 16. *n.* 49. juxta c. 1. *de solut.* & *ibi* Abb. gl. & Doctores communiter. Quod ipsum extendi ait Parif. *ibid. n.* 51. ad debita contracta pro necessitate personæ illius, qui Ecclesiam possidet; & citat pro hoc Abb. *in c. præsent. de pignor. n.* 5. & *in c. per tuos. de donat. n.* 2. Mandos. *in cit. c.* 1. *de solut. nu* 11. & Rotam. *in Caurien si pecuniaria.* 11. *Febr.* 1547. &c. eò quòd videantur hæc debita contracta pro necessitate Ecclesiæ. Parif. *n.* 51. ex Mandos. *ubi ante.*

2. Respondeo secundò: Si tamen debita illa per resignantem vel prædecessorem contracta voluntariè, non tenetur resignatarius vel successor ad ea solvenda, ùt communiter doctores per Abb. *in cit.* c. 1. *de solut.* Sic v.g. vicarium Episcopi jam defuncti non posse petere Salarium non conventum, à successore in Episcopatu pro servitiis præstitis ejus prædecessori; cùm debitum sit voluntarium; eò quòd Episcopus non tenetur ex necessitate habere vicarium. Parif. *nu.* 53. ait resolutum *in Zamarensi pecuniaria.* 5. *Nov.* 1545.

Quæstio 258. *An, & quando resignatarius teneatur præstare alimenta resignanti?*

RESpondeo: Dum resignanti ordinato non titulo beneficii resignati, sed alterius, vel tituli patrimonii, deficit congrua sustentatio, diminuto v.g. per calamitatem temporum patrimonio, competere eidem resignanti actionem contra resignatarium pro supplemento ejus, in quo diminutus reditus patrimonialis pro congrua sustentatione sufficiens ad instar illius obligationis alendi donatorem vel benefactorem, quæ de jure incumbit donatario vel beneficiato, sive Ecclesiæ patronatæ, ejusque Rectori respectu alendi patroni indigentis, tradit C. de Luc. *de benef. d.* 37. *num.* 15. multóque magis videtur id procedere, dum resignanti ordinato titulo beneficii resignati deficit congrua sustentatio; eò quòd talis resignatio nullatenus admittatur, nisi cum clausula: *modò resignans aliunde vivere valeat;* verùm de his accuratiùs infrà.

Quæstio 259. *An resignatarius teneatur purgare attentata (intellige in causa beneficii resignati) per resignantem?*

1. RESpondeo affirmativè: Parif. *l.* 1. *q.* 16. *n.* 41. contra quosdam, quos tacito nomine refert citans Rotam *in Ariminensi nullitatis & attentator.* 27. *Apr.* 1556. ubi teste Lancellot. *de attentat. c.* 4. *ampliat.* 5. *n.* 3. & *c.* 29. *nu.* 102. censuit, non esse procedendum in causa, nisi purgatis per resignatarium attentatis; quia mediante resignatione subrogatur resignatarius in jus resignantis, qui attentavit. Parif. *n.* 42. Et tenentur ad purganda attentata non solùm ii, qui per se vel alium, de suo tamen speciali mandato, attentârunt; sed is, qui licèt actualiter non attentavit, habet tamen causam ab attentante. Parif. *n.* 43. citans Lancell. *cit. c.* 29. *colum. ult.* eò quòd licèt regulariter non detur remedium attentatorum contra tertium, ùt citatis pluribus Parif. *n.* 44. datur tamen contra tertium habentem causam à judice vel parte. Parif. *n.* 45. citatis quoque pluribus.

2. Limitanda nihilominùs responsio, ut non procedat, dum resignans attentâsset post factam resignationem; tum enim, etsi resignatarius habeat causam ab eo, qui attentavit; habet tamen eam ab eo, antequam attentavit; & sic non tenetur attentata ab eo purgare: quemadmodum habens causam à colli-

gante, dum habet illam ab illo ante litem, non attentat capiena possessionem, juxta quod dictum *in Salamant. S. Pauli.* 15. *Decemb.* 1568. Paris. *n.* 45. & 46. hæc ipsa speciali casu disputato diu in Rota *in Salamant. portionis.* 16. *Novemb.* 1546. exemplificans.

Quæstio 260. An resignatarius teneatur purgare spolium resignantis, sive an spoliatus à resignante (intellige in causa beneficii resignati) possit agere spolio contra spoliantis successorem per resignationem, sive contra resignatarium?

RESpondeo affirmativè, Paris. *l.* 1. *q.* 16. *nu.* 57. dicens, esse veriorem & communem, ac citans pro ea Sarnens. *de triennal. q.* 11. &c. eò quòd res transeat cum suo vitio. *c. ex parte. de testib.* & ibi Innoc. Paris. *n.* 58. unde subrogatus in jus alterius etiam quoad possessionem, tenetur purgare spolium, sicut ille, in cujus locum subrogatus, juxta *l. rem, quæ nobis. ff. de acquir. poss.* & *ibi* Doctores communiter: & in *c. sæpe. de restit. spoliat.* Paris. *nu.* 59. citans Sarn. *ubi antè.* & hinc remedium *dicti capitis* sæpe datur adversus successorem etiam singularem, si sciens &c. ut *ibi* dicitur. Paris. *n.* 60. citato Aretino *cons.* 103. *n.* 4. &c. scientia autem illa præsumitur. Paris. *n.* 61. juxta Alex. *cons.* 103. *n.* 13. *l.* 2. Roin. *cons.* 88. *nu.* 12. *l.* 5. Cravett. *cons.* 225. *n.* 8. & alios ab eo citatos.

Quæstio 261. An confessio cedentis seu resignantis præjudicet seu noceat cessionario seu resignatario?

1. RESpondeo primò affirmativè: Si facta confessio ante renunciationem: sic si quis fateretur in judicio, se nullum jus habere in beneficio, & mox illud resignaret, resignatario nihil indè acquireretur. Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 83. Paris. *cit. q.* 16. *n.* 20. dicens esse communem. *argumento l. factam. §. si hæres. ff. ad Trebell.* & juxta Rotam *in Tirason. archipresb.* 27. *Maji.* 1542. teste Put. *decis.* 149. *l.* 1. & hinc resolutum à Rota *in Astoricensi. de Sorias.* teste eodem Put. *decis.* 79. *l.* 2. quòd cessionarius non possit revocare confessionem procuratoris cedentis factam ante renunciationem, adeóque non posse cessionarium habere regressum adversus cedentem, ùt Put. *cit. decis.* 149. *l.* 1. Limitat tamen responsionem Paris. *nu.* 24. *in fine.* quòd etiam confessio facta ante cessionem non præjudicet cessionario, si nitatur alio jure quàm cedentis.

2. Respondeo secundò negativè: Seu contrarium, ubi confessio facta fuit post renunciationem; eò quòd tunc resignans cessionario non possit præjudicare. Paris. *à nu.* 21. atque ità confessio resignantis non probat statum ultimum beneficii contra resignatarium, v. g. quòd beneficium sit ad nutum amovibile. Rota *in Mediolanensi hospitalis.* 8. *Jan.* 1551. apud Paris. *cit. n.* 24.

Quæstio 262. An, & qualiter sententia lata in causa beneficii resignati contra resignantem noceat resignatario?

1. RESpondeo; eam illi non nocere. Paris. *cit. q.* 16. *n.* 25. dicens communem juxta Rotam *in una S. Quirini.* 16. *Decemb.* 1547. teste Put. *decis.* 80. *l.* 3. eò quòd cedens habeatur pro mortuo civiliter, morsque civilis & naturalis æquiparentur; sententia autem lata contra mortuum naturaliter sit nulla, adeóque & lata contra mortuum civiliter, & consequenter non nocebit cessionario, lata præcipuè, cessionario non citato. Paris. *à n.* 26.

2. Ampliat hoc ipsum Paris. *n.* 33. ut procedat, etiamsi lata sententia contra resignantem, resignatarius hoc sciens appellavit à sententia illa, & postea transivit in rem judicatam; eò quòd appellatio non noceat, cùm sententia sit nulla.

3. Limitat verò idipsum *n.* 34. ex Put. *decis.* 80. *n.* 3. *l.* 3. ità ut noceat lata sententia resignatario, si is sciret, quòd causa contra resignantem ageretur, quamvis addat idem Put. super hoc nihil à Rota determinatum, & alium Auditorem dixisse, hanc distinctionem: *aut scıverit, aut ignoráre;* procedere respectu possessionis, & non respectu juris. Econtra quoque sententiam latam ad favorem resignantis respectu beneficii resignati non prodesse resignatario; eò quòd resignanti post resignationem non liceat prosequi litem; cùm jus omne per resignationem amiserit, tradit Idem Paris. *loc. cit. n.* 35. sic resolutum dicens à Rota *in Segob. Archid.* 6. *Julii* teste Put. *decis.* 142. *l.* 1. ubi neque prodest resignatario appellatio facta per procuratorem resignantis, cùm cessione revocetur procurator. Paris. *n.* 37. Nec denique resignantem post resignationem esse legitimum contradictorem, ad effectum impediendi, ne procedatur viâ executionis ad immissionem, habet Paris. *à n.* 36. resolutum dicens à Rota.

PARAGRAPHUS II.

An, & qualiter resignans secundò resignare pòssit idem beneficium; Item pœnitere & regredi ad beneficium resignatum, vel agere spolio?

Quæstio 263. An, qui semel resignavit, possit ulteriùs seu secundò resignare idem beneficium?

1. RESpondeo negativè, Paris. *l.* 1. *q.* 15. *n.* 1. citans Rebuff. variis locis; per primam enim resignationem amisit titulum & possessionem beneficii, & sic, cùm dare nequeat, quod non habet, secundò resignare non poterit. Paris. *ibid. à n.* 2. & qui cessit uni, non potest idem jus cedere alteri. *l. non quocunque. §. qui Cajum. ff. de ll.* & ibi Bart. Jason. Alex. Paris. *n.* 8. Ad hæc prohibita est variatio personis maximè Ecclesiasticis. *Clem. l. de renunc.* atque ita in secundum resignatarium nihil juris transfertur; quia talis resignans post primam resignationem nihil juris ampliùs, quod transferret, habebat. Paris. *n.* 9. tum quia collatio & provisio facta secundo resignatario nulla est, ut clarè dicitur *in reg. cancell.* Parisio. 40. ubi: *Si resignantem pluries super uno & eodem beneficio in favorem diversarum personarum successivè consentire contigerit; voluit Sanctitas sua, quod primus consensus tenere debeat, & alii posteriores consensus ac litera eorum prætextu etiam sub priori data expedita pro tempore nullius sint valoris vel momenti.* Item quia provisio est subreptitia; cùm non fuerat expressum, quòd resignans jam antè quoque resignârat, quod si expressum fuisset, verisimile non est, quòd Papa contulisset, & voluisset tollere jus quæsitum per primam resignationem. Paris. *à n.* 10. Unde jam, si secundus resignatarius cepit possessionem, dicetur intrusus. Paris. *n.* 14. citans Rebuff. *cons.* 90. & licèt secundus ille possedisset illud beneficium per trienniū, præfereodus tamen primus, contra quem secundus se tueri nequit regulâ *de triennali;* quia jam non habet titulum, nè quidem coloratum. Paris. *n.* 23. citans Rebuff. *cons.* 185. Quamvis titulum coloratum per secundam resignationem tribui ad effectum regulæ *de triennali*, quando multa opponi possunt contra primam resignationem, tradat Paris. *loc. cit. n.* 37. citans Sarn. *de triennali. q.* 27. *n.* 5. & 7. & Rotam. Quin & talis secundò resignans videtur committere crimen stellionatûs; sicut qui duobus donat. *l.* 3. *ff. de crimine stellion.* Paris. *loc. cit. n.* 26. citans Rebuff. *cons.* 4. *n.* 11. *cons.* 90. *n.* 9. & Doctores *in c. nullo. de rebus Eccl. non alien.* quamvis autem Rebuff. *cit. cons.* 90. *n.* 9. dicat hujus criminis pœnam esse, ut privetur beneficiis, si quæ adhuc habet, juxta *l. habemus. §. œconomus. c. de SS. Ecclesiis*, ait tamen Paris. *n.* 30. se non facilè accessurum huic opinioni; cùm privatio beneficii non contingat nisi ex gravi crimine, & casibus in jure expressis.

2. Porrò

2. Porrò amplianda responsio Primò, ut etiam post factam primam resignationem coram Ordinario, non possit resignare secundò coram Papa, sed hæc secunda resignatio sit nulla. Paris. *n.* 15. ex Rebuff. Secundò, ut nequeat secundò resignare, etiam in favorem primi, seu ejusdem, in cujus favorem jam priùs resignârat. Paris. *n.* 16. citans Rebuff. *cons.* 4. *n.* 5. & *cons.* 185. *n.* 6. Sarn. *de public. resign q.* 18. *&c.* Cùm enim jus omne abdicatum per renunciationem primam, secunda nihil prodest, & fieri non debet, quod factum non relevat. *l. si quando. ff. ad Velleianum.* Paris. *n.* 17. Tertiò: ut procedat, etiamsi primus resignatarius usus non fuisset resignatione per duos annos. Paris. *n.* 18. citans Rebuff. *cons.* 85. *n.* 10. ob eandem rationem. Quartò: etiam dum prima renunciatio facta per procuratorem; postquam enim procurator resignavit, Dominus non potest alteri cedere idem jus. Paris. *n.* 22. citans Rebuff. *cons.* 4. *n.* 2. ac dicens communem. Quintam ampliationem utpote propriam Franciæ vide apud Paris. n. 20. ex Rebuff. *cons.* 38. *n.* 3. *&* *cons.* 93. *n.* 14.

3. Econtra limitanda responsio Primò: ut non procedat, quando prima resignatio non fuit admissa. Paris. n. 34. Secundò: dum prima resignatio admissa quidem, sed revocata ante præstitum consensum in Camera vel Cancellaria; potest enim tunc denuo resignari in favorem alterius. Paris. *n.* 35. citans Rebuff. *cons.* 4. n. 15. ac dicens esse communem. Tertiò: ut non procedat in omnibus istis casibus, in quibus jus à resignante abdicatum non fuit per primam resignationem. Paris. *referens se ad q.* 14. *n.* 22. *l.* 1.

Quæstio 264. An, & quando resignans resignatione simplici, seu quæ fit coram Ordinario, possit pœnitere & revocare factam à se renunciationem?

1. Respondeo: pœnitere nequit & revocare resignationem, illâ admissâ per Superiorem. Laym. *in c. quod in dubiis. de renunc. n.* 2. citans Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 227. Paris. *l.* 1. *q.* 12. *n.* 1. *&* 3. *juncto n.* 15. citans Butri. *in c. quidam. n.* 7. *&* 9. *de renunc.* Bursat. *cons.* 393. n. 12. *l.* 4. Nav. *in c. accepta. de renunc. opposit.* 7. *n.* 26. Menoch. *de arbit. casu* 201. *n.* 47. *& de recup. poss. remed.* 1. n. 303. *&c.* quia per dictam dimissionem, & mox ab illa amittitur omne jus in beneficio, & res est perfecta, & ex nunc verè vacat beneficium. Paris. *à n.* 4. citans C. Paris. *cons.* 76. *n.* 4. *vol.* 4. Rebuff. *cons.* 21. *n.* 11. *&c.* Quin & per puram & simplicem ac spontaneam resignationem beneficii à legitimo Superiore acceptatam non solùm proprietas, sed & possessio amittitur. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 110. Lott. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 46. ità etiam, ut si de facto incumbat possessioni, non faciat fructus suos, & si alienet alia jura vel prædia beneficii aliàs alienabilia, alienatio non teneat in præjudicium Successoris. Lott. *ibid. n.* 47. *&* 49. & ùt Pirh. *l. c.* citans Gregor. Thol. *in constit. res benef. c.* 31. *n.* 3. Paris. *l.* 1. *q.* 16. *n.* 3. ut ad nudam detentionem, quam fortè retinet, non sit restituendus, si ab ea dejiciatur, cùm exceptio spontaneæ renunciationis impediat restitutionem possessionis; quia frustra traditur ei possessio beneficii, ad quod constat eum jus nullum habere, & sic obstat notorius defectus proprietatis, juxta *c. accepta. de restit. spoliat.* & ibi Abb. *n.* 4. Quamvis contrarium teneat Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 68. *&* 149.

2. Econtra quamdiu sive ex quo admissa non est resignatio, pœnitere potest cum effectu; quia tamdiu res adhuc dicitur integra. Paris. *loc. cit. n.* 6. Card. de Luc. *de benef. d.* 65. *n.* 6. *& d.* 77. n. 5. quemadmodum donator, postquam proposuit donare, quin & postquam donavit, antequam tamen donatarius acceptet, pœnitere potest, & revocare donationem. Tiraq. *de constitut. limit.* 30. *n.* 8. Castrens. *cons.* 195. *l.* 2. apud Paris. *n.* 7. Hinc jam infertur, quòd si proponat resignare, & hoc redigat in scriptis, & constituat procuratorem, adhùc sit locus pœnitentiæ. Paris. *cit. n.* 7. Item si desuper scriptæ literæ ad Superiorem; quin & ipsa resignatio jam eidem præsentata, & supplicatum pro admissione, antequam tamen subsecuta admissio, possit pœnitere, & resignans resignationem revocare. Paris. *à n.* 10. citans Nav. *in c. accepta. de restit. spol. opposit.* 7. *n.* 28. ac dicens esse communem. Vel etiam absque eo, quòd revocationem intimârit Superiori, aut etiam absque eo, quòd positivè revocârit, poterit continuare possessionem, & sinè novo titulo administrare; quia talis præsentatio resignationis facta Superiori non præjudicat, seu nocet resignanti, quamdiu admissa non est resignatio. Paris. *à n.* 12. citans Nav. *ubi antè.* Bursat. *cons.* 593. *n.* 10. *vol.* 4. Neque his contrarium ex eo conficitur, quòd postquam postulatio alicujus ad prælaturam præsentata est Superiori, postulantes eam revocare nequeant, juxta *c. Bona. de postul.* nam in eo est disparitas, quòd postulantes post præsentationem postulationis jam factam functi jam sint officio ipsis à jure concesso, quæ ratio non habet locum in resignatione præsentata. Laym. *loco paulò pòst citando.*

3. Hanc quoque pœnitentiam locum habere in resignatione tacita asserit Paris. *loc. cit. n.* 2. ex Rebuff. *cons.* 36. *n.* 12. Porrò dum quis non ipso facto cessit in manibus Superioris, dicendo v. g. *cedo beneficio, supplicans, ut cessionem hanc admittere velitis &c.* sed solùm petiit licentiam resignandi, antequam hanc licentiam concedat Superior, revocari posse, tradit Laym. *ad cit. c. quidam:* postquam verò eam concessit, omnem pœnitentiæ locum sublatum esse, & posse talem cogi ad resignandum, tradit Paris. *l.* 3. *q.* 18. *n.* 48. citatis quam plurimis, dicitque communem juxta *c. quidam. de renunc.* & Doctores *ibidem*; ac rationem addit n. 49. *juxta glos. in cit. c. v. compellendus*; ne scilicet illudatur Superiori, dum pœnitentiæ locus relinqueretur; procederéque idipsum ait n. 59. non in beneficiis simplicibus tantùm, sed & in dignitatibus, etiam Episcopali, & multò quidem magis; eò quòd, etsi casus *cit. c. quidam* sit de beneficio simplici, militet tamen eadem ratio illusionis & decentis variationis, præterquam quòd *cit. c. quidam* loquatur generaliter; citat pro hoc Host. Card. Butr. *in cit. c.* ac dicit communem & receptam. Item *n.* 62. ait procedere, sive licentia sit petita à Papa, sive ab aliis inferioribus; cùm etiam in his militet ratio illusionis, & variationis: citat pro hoc eosdem immediatè ante citatos AA. Item *n.* 63. ait, procedere, sive licentia hæc obtenta per se, sive per alium, de mandato tamen & ad instantiam beneficiati. Item *n.* 64. procedere, sive post obtentam licentiam jus fuerit quæsitum tertio, sive non; cùm fundetur hæc dispositio non in eo, quòd jus fuerit quæsitum tertio; sed in illusione & variatione. Eadem ferè hucusque dicta ex Parisio tradit Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 112. ubi etiam hanc dat disparitatem: quòd, quem pœnitet se cessisse bonis suis, possit se defendendo consequi, ne bona veniant, juxta *l. quem pœnitet. ff. de cessione bonorum*, nimirum quòd Superiori, utpote coram quo necessariò facienda est renunciatio beneficii, illudatur adhuc, si post obtentam licentiam resilire possit resignans; cessio verò bonorum non necessario facienda coram Superiore, sed fieri possit extra judicium; tum quia resignatio fieri solet liberè, cessio verò bonorum ut plurimum non nisi necessitate cogente. Ac denique qui cedit bonis, est eorum Dominus; beneficiatus autem non tam Dominus, quàm procurator est beneficii, quod spectat ad Ecclesiam; ideóque potiùs cedenti bonis concedetur pœnitentia; cùm de majore ejus præjudicio agatur, ùt Abb. *in cit. c. quidam* n. 1. Verumtamen rectiùs distinguit Laym. *loc. cit. n.* 4. & ex eo Pirh. *loc. cit.* n. 113. Nimirum procedere doctrinam hanc Parisii aliàs communem, dum absolutè concessa est venia. Quòd si verò Superior non absolutè concessit hanc licentiam, sed solùm alicui commissionem dedit recipiendi renunciationem, attendenda esse verba commissionis, & qualitatem conditionis, quæ interdum apponi solet: & si v. g. dicat: *Accipe renunciationem Titii, oneratâ illius conscientiâ, quod justam renunciandi causam habere sibi videatur:* posse Titium recedere. Si verò dicat: *Accipe renunciationem*

nem illius, si ita expedire tibi videatur; esse tunc in arbitrio prudentis commissarii, utrùm revocatio resignationis admittenda sit, nec ne, tradit idem Laym. *ibidem.* & Pith. *loc. cit.* De cetero Lot. *l. 3. q. 16. n. 34.* ait: quòd licèt admissus ed resignandum, non possit pœnitere, juxte *c. quidem de renunc.* hoc tamen procedere de rigore juris, qui non servatur ex stylo, quò minùs nova supplicatio porrigi possit pro diversa resignatione; citat pro hoc Put. *decis. 40. l. 2. & decis. 15. sub titulo de renunc.* Addit quoque Pith. *loc. cit.* quòd secundùm stylum Curiæ Romanæ ante expressum consensum renunciandi in Cancellaria vel Camera Apostolica præstitum ab ipsomet renunciante, si is ebsens sit, semper liceat pœnitere, & recedere à renunciatione etiam post petitam & obtentam licentiam renunciandi à Superiore; hoc tamen solùm locum habere in renunciatione beneficiorum in favorem facta coram Pape; non autem Episcopatuum & aliorum beneficiorum consistorialium. Si enim Episcopus petierit & obtinuerit à Papa licentiam renunciandi, posse eum etiam hodiedum cogi ad resignandum conformiter dispositioni juris communis, nimirum *cit. c. quidam.* Idem tradit Paris. *l. 3. q. 18. n. 67. 70. & 71.* ubi is: quòd hic stylus, secundùm quem resignans potest pœnitere ante consensum præstitum in Cancellaria vel Camera, non reperitur observatus in renunciatione Episcopatuum; idque ne ipsi Pepæ illuderetur.

Quæstio 265. An, & qualiter in resignatione conditionata, & facta in favorem sit locus pœnitentiæ?

1. R, Espondeo primò: in hac resignatione est locus pœnitentiæ cum effectu (ita ut vel beneficium retineri vel resignari possit alteri tertio, & in ejus favorem novam supplicationem porrigere, & super ea consensum in Camere præstare, quæ secunda supplicatio erreoditur, & est revocatoria prioris, ut expresse Paris. *l. 1. q. 12. n. 5.* Chok. *post cit. and. n. 27.*) etiam post porrectam (sive per ipsum resignantem præsentem in Curia, sive per ejus procuratorem ad hoc specialiter constitutum, ut Lott. *l. 3. q. 16. n. 17.*) Pepæ supplicam, & ab eo admissam, signatámque manu ipsius Pepæ per verbum *fiat ut petitur*; seu datam parvâ datâ. Quin & post registratam, & ut Lott. *loc. cit. n. 18.* etiam si à tergo supplicationis notata, ut consuevit, legeretur præstatio consensus; de quo tamen vide dicenda ex eodem ad finem quæstionis. Chok. *ad reg. cancell. 45. n. 23. & seq.* Paris. *l. 1. q. 12. n. 16. juncto n. 26. 27. 28. 41. & 49.* Lott. *loc. cit. n. 18.* citantes Bursat. *cons. 393. vol. 4.* Etsi enim admissio & dicta signatura perficiat gratiam, ut Put. *decis. 94. l. 1.* & ut passim Doctores apud Paris. *n. 28.* quòd sola signatura edmissionis privet resignantem beneficio; idipsum tamen habet hanc tacitem conditionem, quatenus supplicantes in eadem spontanea voluntate persistant, ut Abb. *in c. super eo. de conditionis apposit. n. 8. & in fine*; & sic necdum resignatio dicitur in totum perfecta. Paris. *cit. q. 12. à n. 17.* Et licèt ex parvæ datæ annotatione post porrectam supplicam videatur consensus (intellige Pontificis) datus dare valorem gratiæ. Paris. *n. 32.* quin &, ut Abb. *in c. nosti. de elect.* Selv. *p. 2. q. 15. n. 4.* Rebuff. *de pacif. poss. n. 25.* epud eundem Paris. *n. 34.* ex sola Papæ pronuntiatione, quis fiat Prælatus, edhuc tamen post parvam datam (quæ describitur à Notariis, & ut plurimum remanet apud impetrantes, nempe resignantes, vel illorum procuratores, quibus licet sic datatam supplicam lacerare, vel apud se retinere. Paris. *n. 35.* ex Bursat. *cit. cons. 393. n. 7. & 14.*) póstque cetera enarrate omnia censetur hæc res adhuc esse integra in ordine ad dictam pœnitentiam. Paris. *n. 20. & 35.* Lott. *loc. cit. n. 18.* & licèt ex suppositione præsentiæ resignantis in Curia vel mandati ab eo specialiter dati evitari non possit consensûs (intellige parvi seu causalis & primi) præsumptio; hæc tameo præsumptio (quin & ille ipse consensus præstitus parvæ datæ) non impedit, quò minùs res sit adhuc integra. Lott. *cit. n. 18.* Siquidem parva illa data non adjicitur per Papam, aut per ejus Datarium, ut in ea perfecte videri possit signatura, sed per Præfectum parvæ datæ, ut propterea reputetur actus imperfectus; unde & sæpe post eam dimittitur in manibus ipsius resignantis. Lott. *n. 19.* citans Bursat. *ubi suprà.* & Rotam apud Paleott. *decis. 458. n. 5. l. 3. p. 3. diverf.* Et certè illud, quod dicitur, solo verbo perfici gratiam, hodie non procedit; quia gratia dicitur informis literis non expeditis, juxta constit. Julii tertii. *de 27. Maji.* 1553. Paris. *n. 38.* Sed neque respectu præjudicii resignatarii res post hæc omnia minùs est integra; cùm in resignatario potiùs considerari possit spes quædam acquirendi, quàm juris acquisitio; cùm actûs validitas non pendeat à sola voluntate resignantis, etiamsi in ea persistat, usque quò per Papam approbetur, (quæ approbatio tunc plenè secuta censetur post præstitum in Cancellarie consensum, de quo paulò pòst) Lott. *n. 20.* & sic dicta spes non impedit variationem. Lott. *n. 22.* nisi fortè simul à dispositione juris quæretur certe spes; quod etsi contingat in casu *l. in diem ff. de aqua pluvia arcenda*; in aliis tamen dispositio talis illam conditionem habet: si is, à quo originatur motus, perseveret in eadem voluntate usque ad finem, argumento *l. 3. ff. de servis exportandis.* Lott. *n. 23. & 24.*

2. Verùm signanter observandum, quod tradit Lott. *n. 35.* quòd si consensus præstitus implicitè ex porrectione supplicationis facte per procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum, (potest enim consensus etiam induci per solam supplicationis porrectionem per ipsum principalem vel procuratorem ejus; quod tamen intelligendum de consensu, quo valor gratiæ perficitur, non autem de consensu, quo satisfit *regula 45. Cancell.* disponenti, non expediri literas, nisi resignens per se vel suum procuratorem hujusmodi expeditioni in Cancellaria consenserit. Chok. *ad reg. illam n. 33.*) dum resignatio facta in favorem, an fuerit acceptata per resignatarium, & eâ implicitâ, acceptatio admissa per Papam, veluti cùm resignatarius expositâ serie facti resignâsset alteri, (posse enim resignatarium jus, quod habet ex supplicatione signata & registrata cedere, & admitti hujusmodi cessionem etiam in favorem, ex Mandos. *in pr. signat. gratia. tit. resignationes. colum. 3. vers. beneficii obtenti*, & Paris. *l. 2. q. 24.* qui etiam ait, de stylo Curiæ hanc vocari propriè cessionem, ad distinctionem resignationis alterius tradit Chok. *l. c. n. 37. & 38.* & addit ex eodem Paris. quamvis hodie non de facili hujusmodi cessio facta ante expeditionem literarum admittatur, nisi cum magna intercessione; testari tamen Parisium, se vidisse id concedi) hoc casu res desineret esse integra, compellique posset is, qui supplicationem porrexit ad præstandum consensum explicitum.

3. Item attendendum ad illud, quod habet Lott. *cit. q. 16. à n. 50.* si facta resignatio in favorem, etsi ante literas expeditas & publicatas, adeptámque per resignatarium possessionem resignans licitè incumbat possessioni, (ut dixerat idem Lott. *l. 3. q. 14. à n. 88.*) teneátque in præjudicium successorum facta ab eo alienatio rerum solitarum alienari; non potest tamen à resignatione resilire, ut illudere visus sit: eò quòd, licèt consensus formalis, qui præstatur in vim regulæ expeditioni literarum, dicatur auferre facultatem pœnitendi, tamen hoc satiùs sit accipiendum; ut hinc non possit inferri; quin, si præcedat consensus causalis formaliter præstitus, interclusa etiam sit eodem modo facultas pœnitendi; cùm hic det valorem gratiæ, & perficiat ipsam resignationem in tantùm, ut si propter aliquem defectum actus sit nullus, non tamen annulletur consensus, sed ut in eo substentia gratiæ vivat, & defectus tolli possit, vel per reformationem prioris supplicationis, vel per novam provisionem; idque perpetuò in vim prioris consensûs, ita ut novo consensu præstando supplicatione opus non sit, (ut idem tradit Chok. *loc. cit. n. 29* juxta Mohed. *decis. 5. de renunciat.*) atque ita consensus hic formalis, de quo in dicta regula respectu gratiæ & illius substan-

stantiæ reputetur velnti quid superinductum pro executione actûs jam perfecti & absoluti; ut Cassad. *de cis. 1. de renunc. n. 4.* ut propterea illi facillimè passim derogetur.

4. Ac denique observandum, quod Lott. in confirmationem horum habet *n. 60.* ubi: tota igitur vis in abdicando jus & possessionem à resignante attribuitur illi consensui causali, executo tamen per applicationem ad personam resignatarii mediante apprehensione possessionis, ut inde impediatur regressus resignantis. Quare hoc præcipuè observandum, an talis consensus resignantis purus sit, an conditionalis; si enim conditionalis est, non purificatâ conditione evanescit, veluti si resignans mandatum dedisset ad consentiendum sub reservatione pensionis liberæ & exemptæ à quocunque onere, & non aliàs, & resignatarius coosensisset reservationi pensionis simpliciter, non tamen cum hac circumstantia; hoc enim casu jam deficeret consensus resignantis, aperiretúrque illi via ad possessionem, intellige, continuandam.

5. Sed neque his obstat, quòd, dum resignatio facta per procuratorem, is post signatam supplicam mortuo principali, cogatur præstare consensum; nam id intelligitur, si in vita principalis signata fuerit supplica, & principalis resignans perstiterit in eadem voluntate cedendi tempore mortis, aliàs secus. Paris. *cit. q. 12. n. 37.* citans Menoch. *de recup. poss. remed. 1. n. 243.*

6. Porrò procedit hæc responsio, etiamsi resignans post signatam supplicam & datatam juraverit, se non retractaturum, aut variaturum, sed præstiturum consensum formalem in Cancellaria. Quemadmodum & Procurator constitutus ad renunciandum cum juramento de non revocando, revocari potest. Paris. *n. 44. & 45.* ex Bursat. *loc. cit.* Unde jam deducitur primò, quòd dum constitutus ad resignandum, Procurator porrexit supplicationem, eáque subsignata fuit & registrata, præstitúsque per eundem Procuratorem parvus consensus, possit principalis resignans hunc procuratorem revocare, intimando in Camera vel Cancellaria hanc revocationem; & licèt de revocatione consensûs per eum dati non exprimat, id tamen sufficit, nimirum ut dictus consensus revocatus censeatur. Chok. *n. 29.* Paris. *cit. q. 12. n. 47.* citans Bursat. *cons. 393. colum. ult.* & Rot. *in Jadicens. Canonicat. 16. Decemb. 1561.* ac dicens esse communem, & *n. 48.* procedere, etiamsi revocatio consensûs esset nulliter facta, modò constet de mente resignantis, pro quo citat Bursat. *ubi antè*, Gomes. &c. De cetero, si principalis redderet certiorem per literas procuratorem, ut sistat, donec aliàs à se reteperit; non poterit interea præstare consensum in Cancellaria, vel etiam resignare, si id necdum fecerit; cùm hæ literæ sint loco intimationis revocationis mandati. Chok. *ad dictam reg. 45. de consensu in resignat. n. 30.* Paris. *l. 9. q. 28.* Secundò deducitur, dicta hucusque procedera quoque in resignatione permutationis gratiâ, ut nimirum post porrectam permutationis gratiâ supplicationem, eámque admissam, &c. ante præstitum in Camera vel Cancellaria consensum possit pœnitere, & vel simpliciter retinere beneficium, vel cum alio tertio illud permutare. Paris. *n. 52.* citans Put. *decis. 204. l. 2.* Ac denique vacare beneficium per obitum, cùm resignans moritur post signatam supplicam ante præstitum consensum in Camera vel Cancellaria. Paris. *n. 54.* citans Put. *decis. 92. n. 6.* & *decis. 94. l. 2.* Chok. *loc. cit. n. 28.*.

7. Respondeo secundò: Post præstitum verò in Camera vel Cancellaria consensum supplicationi perfectè signatæ, id est, datatæ per Datarium & registratæ, jam desinit res esse integra; quò minùs resignans valeat pœnitere cum effectu, & locum habet illud: remittentibus jura sua non datur regressus, *l. quæritur. §. si venditor. ff. de ædili edicto.* Lott. *cit. q. 16. n. 27. & 28.* Paris. *cit. q. 12. n. 16.* citans AA. nti & decisiones Rotæ quàmplurimas; dum enim in regula Cancell. *de consensu in resignat. & pensionib.* (quæ est Sixti V. & quadragesima apud Paris. *n. 21.* vel quadragesima quinta apud Lott. *loc. cit. n. 1.* & Chok. *ad hanc regulam*) ordinavit Papa, ut super resignatione cujuscunque beneficii Eccles. seu cessione juris in eo, quam in manibus suis vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans, si præsens in Romana Curia fuerit personaliter, alioquin per procuratorem suum ad hoc specialiter constitutum expeditioni hujusmodi in eadem Cancellaria expressè consenserit, & juraverit, ut moris est. Et si ipsum resignantem pluries super uno & eodem beneficio in favorem diversarum personarum successivè consentire (intellige hoc consensu formali præstito in Camera) contigerit, voluit Sanctitas sua, quòd primus consensus teneat & alii posteriores consensus ac literæ eorum prætextu, etiam sub priore data expeditæ, pro tempore nullius sint valoris vel momenti, &c. dum inquam sic statuitur, hic consensus attendendus est tanquam causa formalis, per quam actus resignationis perficitur, & recipit robur. Paris. *n. 22.* citans Satn. *ad regul. de infirm. q. 31.* & sine quo actus resignationis hujus ipso jure invalidatur, ut Glossator antiq. *ad dictam reg. de consens.* Paris. *n. 23.* adeóque, sicut ante dictum consensum pœnitere licet; quia dum superest aliquid agendum, nihil adhuc dicitur actum, *c. super eo de off. delegat.* Paris. *n. 25.* ità post eum pœnitere non licet ampliùs.

8. Porrò cùm hujus consensûs forma singulariter per dictam *Reg. Cancell.* introducta sit, quòd esse seu præstari debeat adjuncto juramento, (nempe quòd non intervenerit fraus, dolus, vis, metus, nec aliqua simonia) aliàs à jure communi non exacto, quin & vi cujus sufficiebat simplex consensus per supplicationem, ut Chok. *loc. cit. n. 9.* ex Cassad. & Mohed.) hinc hic consensus sic externus (non ex eo, quòd quasi priùs minùs perfectè præstitus extendatur dein simpliciter in Cancellaria, sed quòd extendatur cum dicto juramento. Lott. *n. 9.*) pro forma hujus renunciationis invectus est. Lott. *n. 8.* citans Felin. *in c. cùm dilecta. n. 34. de rescrip.* Anchat. *cons. 36. n. 2. &c.* Multúmque differt hic consensus formalis ab illo priori præstito resignationi dicto causali, de quo vide Lott. *l. 1. q. 25. n. 70.* Differt quoque hic consensus formalis præstitus, nimirum in Cancellaria vi dictæ regulæ pro expeditione literarum ab illo consensu præstito supplicationi seu parvæ datæ, quòd hic causalis consensus perpetuò ponatur sub data signatæ supplicæ; ille verò formalis, etsi recipiat datam diversam à supplicatione, retrahatur tamen semper ad datam supplicæ seu diem datæ supplicæ. Lott. *n. 31. & 32.* Paris. *n. 30.* qualiter retrotrahi non potest, si ante illum intervenerit pœnitentia; quia jam est de subjecto non supponente, seu extrema non sunt habilia. Paris. *cit. n. 30.*

9. Notandum tamen, quæ circa hæc habet Lott. *n. 59.* ubi: quòd hæc quidem processerint secundùm usum ad sua usque tempora; ceterùm hodiedum (intellige tempore Lotterii) inventus sit stylus, quo distinctio illa inter consensum illum parvum & extensum prorsus sit sublata, indéque meliùs fraudibus occursum, quàm per dictam regulam; dum priùs non adjicitur consensus à tergo supplicationis signatæ, quàm ille sit in libris Cameræ extensus: adeóque in Cancellaria præstitus sub ea verborum formalitate, quæ respiciat tam signaturam supplicationis, quàm expeditionem literarum; indéque frustratoria est indago temporis, an sit præstitus ante, vel post datam extensam, quod vix olim etiam erat practicabile; cùm inter datam parvam & extensam respectu temporis nulla sit differentia; dum nihil est, quin eodem die, quo supplica fuit signata, parvâ datâ, Datarius valeat eandem datam extendere. Vide eundem de his pluribus, & de hoc consensu extendendo plura *quæst. seq.*

* * * * *

Quæstio 266. Quare, quando, ubi, à quo, & in quorum beneficiorum resignatione, & qualiter hic consensus præstandus & extendendus in Camera vel Cancellaria Apostolica?

1. Respondeo ad primum: Consensum hunc ideo per ipsum resignantem, vel ejus Procuratorem ad hoc specialiter constitutum præstandum seu extendendum, & quidem cum juramento, ut dictum; seu ideo invectam hanc regulam Cancellariæ quadragesimam quintam, ut præcaveantur & tollantur fraudes & doli, qui aliàs oriri possent, dum alius posset nomine alterius porrectâ supplicatione resignationis eum privare beneficiis. Chok. *ad illam reg. n. 8.* citans Sarnens. *ad reg. de public. resign. n. 3. & 4.*

2. Respondeo ad secundum: Consensus hic sub pœna nullitatis resignationis vi constitut. Clem. VII. 19. incipientis: *Sanctissimus in Christo Pater &c.* præstandus seu extendendus in Camera erat intra dies 15. (in resignationibus tamen venientibus ex Francia intra tres menses. Chok. *loc. cit. n.* 10. Paris. *n.* 137.) numerandos à die præstationis consensûs supplicæ, sive à die missæ supplicationis per Datarium ad registrum, seu summissam. Paris. *l. 8. q. 8. n.* 126. Chok. *loc. cit. n. 11.* Lott. *cit. q. 16. n.* 25. Idque (quæ fuit intentio illius Pontificis in edenda dicta constitutione) ad obviandum fraudibus & machinationibus per resignantes excogitatis, & ne beneficiorum status hæreret in incerto positus, dum interea differendo illum consensum in arbitrio resignantis erat, velle cessionem à se factam cum parvo consensu probare, & ad perfectionem deducere, aut potiùs improbare & pœnitere. Paris. *loc. cit. n.* 128. & 129. Lott. *cit. n.* 25. Porrò hanc constitutionem non exspirâsse morte Clementis conditoris, sed esse perpetuam, non secùs ac alias Extrav. eò quòd, licèt hæc constitutio allegetur pro regula Cancell. (quæ morte Papæ earum conditoris exspirant) habeat tamen essentiam constitutionis; constitutio autem sit perpetua; quia habet vim legis, tradit Paris. *loc. cit. n.* 132. subjungens *n.* 135. obligare etiam ignorantes, cùm habeat decretum irritans, nimirum resignationem. Verùm tamen dictam constitutionem Clem. ceterásque ejus prædecessorum per non observantiam ad dictum tempus exolevisse (etsi dicta constitutio & aliæ observentur quoad multa alia in iis contenta, v. g. quoad descriptionem consensûs in libris Cameræ, &c. cùm novum non sit constitutionem servari quoad aliqua, & quoad alia abiisse in desuetudinem, ut dicitur in decis. Rotæ mox citanda) ait Lott. *loc. cit. n.* 26. & Chok. *l. c. à n.* 42. dicens proinde inanes esse constitutiones, quas Parisius multis verbis discutit, juxta decis. Rotæ *in Conchen. beneficii.* 14. *Novemb.* 1611. *quæ est 356. p. 1. recent.* quam fusè recitatam ab eodem Chok. utiliter leges. Atque ita, licèt aliàs Cancellaria non solebat admittere Procuratorem ad renunciandum post annum, ut Glossator. antiq. Chok. *l. c. n.* 57. valet tamen hodiedum consensus ille in Camera præstandus præstitus per Procuratorem etiam post quatuor annos à morte resignantis. Chok. *n.* 44. nisi fortè appareat mutata ante mortem voluntas principalis, sitque revocatio intimata Procuratori vel resignatario. Chok. *ibid.* vel si procurator vivo resignante supplicationem non porrexisset; quia cùm per mortem mandantis exspiret mandatum, talis procurator re adhuc integrâ nihil facere potest, seu non potest porrigere supplicationem, & postea præstare consensum in favorem resignatarii, Chok. *cit. n.* 44. Paris. *l. 9. q.* 24. *n.* 9. & 10. dicens communem & in praxi receptam. De cetero consensus hic perficiens resignationem non solùm vivo resignante præstari potest, sed etiam post mortem illius per procuratorem illius, modò per hunc procuratorem fuerit porrecta supplica signata, & data resignante vivo. Chok. *n.* 12. Paris. *cit. q.* 24. *n.* 14. & 15. juxta *Extrav.* Leonis X. & Alex. VI. apud eundem, & plurimos ab eo citatos Auctores. Proceditque idipsum, etiamsi probaretur, constituentem ante mortem mutâsse voluntatem suam, modò illa voluntas revocata non fuerit intimata. Chok. *cit. n.* 12. Paris. *cit. q.* 24. *n.* 26. & *q.* 25. *n.* 12. juxta Clem. *1. de renunc.* intellige, vel resignatario, vel procuratori, vel notariis Cameræ. Paris. *cit. q.* 24. *n.* 26. & 27. Econtra non procedit, si principalis ipse porrexit supplicationem, & postea constituit procuratorem ad consentiendum resignationi; in hoc enim casu procurator ille præstare non poterit consensum post mortem principalis; quia respectu ipsius procuratoris res est integra, cùm nihil egerit, & consequenter exspirat mandatum. Chok. *n.* 15.

3. Illud quoque spectat ad hanc circumstantiam temporis, quo hic consensus præstandus, an dum necessarius est quoque consensus resignatarii, ut dum resignatio est cum reservatione fructuum aut pensionis, consensus utriusque tam resignantis quàm resignatarii præstari debeat uno eodémque tempore; ad quod quidem respondet Paris. *cit. q.* 8. *n.* 88. negativam esse veram, eò quòd nullibi reperiatur, hos duos consensus uno eodémque tempore præstandos. Idem tradit Chok. *loc. cit. n.* 45. *num.* tamen 94. ait Paris. secundùm plures & peritos practicos, unum ex hisce consensibus non posse, nec solere extendi absque alio, eò quòd uterque sit formalis, & cùm unus sit pars alterius, formam esse individuam, juxta quod tradit Rota *in Acheruntina fructuum.* 16. *Jun.* 1579. Illud certum juxta eandem decis. esse locum pœnitentiæ, donec uterque consensus sit extensus; quia tamdiu res est integra, Paris. *n.* 95. & tantùm consensus ille resignatarii (intellige etiam extensus) est necessarius in tali resignatione conditionali reservativa fructuum, vel regressûs, ut si ante illum positum resignans moriatur, beneficium vacet per obitum illius. Paris. *n.* 96. eò quòd, cùm resignatio sit conditionalis, requirebatur adimplementum illius conditionis ante mortem resignantis, & regula sit: Ubi aliquid agendum superest, nihil actum est; & ideo post mortem resignantis non potest consentire resignatarius, quia res non est integra; cùm resignanti neque regressus, neque reservatio fructuum acquiri possit. Paris. *n.* 97.

4. Respondeo ad tertium primò: Recepta praxis & stylus Curiæ jam est, quòd soleat consensus hic præstari vel in Camera, vel in Cancellaria. Chok. *loc. cit. n.* 41. Paris. *l. 8. q. 8. n.* 12. citans quamplurimos, & *n.* 33. juxta Rotam *in Asturicensi. 5. Martii.* 1548. ita ut, si præstetur consensus hic alibi, consensus sit nullus; cùm paria sint, non præstare consensum, & præstare illum absque solennitate requisita, (intellige pro forma) adeóque in tali casu opus sit novo consensu. Paris. *cit. q. 8. n.* 14. Chok. *loc. cit.* Idque etiam independenter ab eo, quòd præstetur consensus intra tempus definitum in Constitut. Clem. VII. utpote quæ, ut dictum, exolevit. Chok. *n.* 41. proceditque responsio in omnibus & quibuscunque personis, resignantibus in manus Papæ, exceptis Cardinalibus, qui ob eorum maximam dignitatem, & infinita, ut ait Paris. privilegia præstant consensum per schedulam propriâ manu subscriptam, proprióque sigillo signatam. Paris. *loc. cit. n.* 15. & 16. Secundò: Extendendus est hic consensus per Notarios Cameræ vel Cancellariæ in eorum libris, juxta Constitut. Clem. VII. Paris. *n.* 69. non sufficit autem, hunc consensum in Broliardo extendi, sed dicta constitutio Clem. VII. requirit, ut extendatur in libris authenticis Cameræ. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 140. Et donec hic consensus extensus est in hisce libris, potest resignans, ut dictum, pœnitere, Paris. *n.* 70. Scribi quoque hunc consensum formalem à tergo in supplicatione originali & literis, ut fieri videmus, ait idem Paris. *n.* 73. & hunc consensum solere apponi à tergo Bullarum in literis provisionis, & nisi apponatur, literæ sint nullæ, & non solere has literas expediri, nisi contento consensu à tergo illarum, ex Put. & Mohed. tradit idem Paris. *n.* 73.

5. Respondeo ad quartum: Potest hic consensus præstari per ipsum principalem, vel ejus procuratorem,

rem, requiritur tamen, ut, si ipse principalis sit præsens in Curia, (quæ ut glossator antiq. apud Chok. *loc. cit. n. 4.* debet hic accipi pro muris tantùm civitatis, vel ad summum pro suburbiis quoque, & non pro spatio duarum diætarum ab urbe) personaliter præstet hunc consensum, ita ut tunc ad hoc procuratorem constituere nequeat. Chok. *l. c. n. 39.* Paris. *cit. q. 8. n. 22. & 23.* & fusiùs *l. 9. q. 12. à n. 1.* citans Gig. *de pens. q. 11. &c.* Idque, etiamsi sit in magna dignitate, etiam Cardinalitia. Hinc, ut dictum, Cardinales, dum consignant schedam, in qua eorum conscriptus consensus, mittunt Notariis, vel ipsi Notarii accedunt ad eorum palatia ad recipiendum consensum. Chok. *cit. n. 39.* Paris. *cit. q. 12. n. 6.* citantes Navar. *ad c. accepta. opposit. 7. n. 27. de restit. spol.* Non tamen procedit responsio, dum præstatur consensus in Camera; tum enim Notarij Cameræ etiam Procuratores præsentium admittunt. Paris. *l. 9. q. 12. n. 8.* & ex eo Chok. *l. c.*

6. Respondeo ad quintum: Locum habet hæc regula de præstando seu extendendo consensu in Camera vel Cancellaria in beneficiis omnibus, etiam dignitatibus & personatibus, non tamen in beneficiis consistorialibus. Chok. *loc. cit. n. 32.* citans Tusch. *pract. conclus. 10. 6. conclus. 99. in fine.* Paris. *cit. q. 8. n. 6. & 1.* Sic renunciationes Episcopatuum fiunt in Consistorio præsentibus Cardinalibus. Chok. *n. 32.* & in his cessionibus Episcopatuum præstatur consensus Cardinali, qui conficit processum, & est relationem facturus in Consistorio. Paris. *cit. q. 8. n. 10.*

7. Respondeo ad sextum primò: Hic consensus præstandus est de necessitate, ita ut aliàs ipso jure annulletur ipse actus, nempe resignationis; non præstito enim hoc consensu, non expediuntur literæ in Cancellaria vel Camera; his literis autem non expeditis non prodest resignatio; cùm non possit capi possessio, multóque minùs percipi fructus. Paris. *cit. q. 8. n. 2.* Item literæ ipsæ, si seorsim absque tali consensu fuerint expeditæ, sunt nullæ & invalidæ; dum enim dicitur in regula: *Literæ nullatenus expediantur, nisi cedens.* &c. utique verbum illud *nullatenus* absque dubio literas ipso jure annullat; cùm à forma expresè præscripta recedatur. Paris. *cit. q. 8. nn. 51. & 52.* Glossator antiq. ad Chok. *ad dictam reg. 45. nn. 2.* Secundò: Consensus hic debet esse expressus, ut colligitur ex regula. Paris. *cit. q. 8. n. 25.* citans Put. *decis.* 10. *n. 5. l. 2.* ac dicens esse receptam communiter ab omnibus in praxi; ubi enim in aliquo actu requiritur consensus, intelligitur de expresso. Paris. *ibid. n. 26.* citans Sarn. *de impetrat. benefic. per obitum famil.* Cardinal. *q. 11. n. 2. &c.* & quoties agitur de præjudicio alicujus, requiritur consensus formalis; in resignationibus autem vel maximè agitur de præjudicio resignantis; cùm resignare sit donare, adeóque non præsumitur quis renunciare beneficio, nisi de eo constet expresè, Paris. *l. c. n. 37. & 38.* dicens esse communem DD. Proinde consensus hîc aliter, quàm expresè præstitus est invalidus; quia paria sunt non præstare consensum, & præstare illum absque solennitate requisita; seu paria sunt, non consentire, & consentire nulliter, ut Put. *decis. 360. n. 6. l. 2.* Paris. *n. 45. & 46.* & sicut actus contra legem gestus nullus est, *l. non dubium. c. de LL.* sic etiam gestus contra stylum, ut Cravett. *cons.* 201. *n.* 19. & 20. Gig. *respons.* 22. *n.* 8. Alciat. *cons. 220. in fine.* apud Paris. *n.* 49. Regula autem requirit consensum præstari expresè, & sic præstandum esse, est de stylo receptum, & sequitur, hunc stylum servandum esse tanquam legem. Paris. *nn.* 47. Hinc jam quoad expeditionem literarum & abdicationem juris à resignante, non esse validum consensum, qui colligitur ex porrectione supplicationis, ait Paris. *cit. q. 8. n. 28.* Neque sufficiens est consensus, qui appellatur parvus, seu præstitus parvæ datæ; cum hic remaneat penes partes. Paris. *n.* 29. Porrò licèt, dum constaret, consensum illum sic nulliter fuisse præstitum, in revallidatione requiratur novus consensus. Paris. *num. 54.* de quo plura *q. seq.* dum tamen aliud non constat, præsumitur in expeditione literarum intervenisse consensus bonus Paris. *nn. 55.* citans Caputaq. *decis. 313. p. 1. in principio.* Semper enim capitur præsumptio pro validitate actûs, juxta notat. *in l. quoties. ff. de verb. signif.* & *l. quoties ff. de reg. juris.* ita ut hæc præsumptio, quòd actus valeat, præferatur aliis præsumptionibus, ut Decius *in l. postquam lite. n. 23. c. de pactis.* Paris. *nn. 56.* & *57.* Et certè præsumitur pro Notariis Cameræ & aliis Officialibus, dum hi non recepissent consensum nisi bonum, & non permisissent fieri expeditionem literarum. Paris. *num. 59.* Idque multò magis, si literæ jam à multo tempore erant expeditæ; consensus siquidem requisitus ad validitatem actûs ex spatio longi temporis præsumitur intervenisse. Paris. *nn. 60.* citans Mascard. *de prob. conclus. 417.* & plurimos alios; tempus autem longum, ut præsumatur consensus, est 10. annorum. Paris. *num.* 62. citans Mascard. *ubi antè.* Lamb. *de jurep. l. 1. q. 9. p. 1. nn. 107. &c.*

Quæstio 267. An, dum literæ provisionis sunt reformandæ, sufficiat consensus formalis legitimus jam præstitus, an requiratur novus; & èconträ dum consensus hic præstitus fuit nullus, post expeditionem revalidari queat?

1. RESpondeo ad primum: Si de consensu (intellige legitimè semel præstito) facta fuit expeditio literarum, opus non est novo consensu; sed potest rursus sub eodem consensu fieri nova expeditio super nova gratia. Lott. *l. 3. q. 16. n. 57.* ita ut, si propter defectum aliquem actus sit nullus, defectus tolli possit per reformationem prioris supplicæ, vel per novam provisionem in vim prioris consensûs. Lott. *ibid. n. 56.* Paris. *l. 8. q. 8. n. 63.* citans Mohed. *decis. 60.* quæ incipit: *si eadem parte. tit. de renunc.* ubi is ait: quòd practica est, ut signatâ supplicatione consensus præstetur in Camera vel Cancellaria; & postea expediantur Bullæ, in quibus, si aliquis defectus est, tunc fit reformatio ad primam supplicationem, vel nova provisio tollens defectum, pro expeditione sufficit primus consensus &c. Loquitur autem Paris. de consensu simplici & puro, (quem *n. 66.* ait dici illum, quoties fuit præstitus juxta formam supplicationis, & contenta in supplicatione concernunt validitatem resignationis, & tendunt ad corroborationem voluntatis renunciantis) eò quòd consensus simplex & purus, sive si consensus est simpliciter præstitus, præsumitur durare, juxta *l. eum, qui voluntatem. ff. de prob.* & *c. majores. de baptism.* & Put. *decis. 258. n. 7. l. 3.* Paris. *n. 64. & 65.* secus verò esse, ait Paris. *in fine, nn. 65.* si consensus non sit simplex, sed ad certum actum, v. g. si sit sub reservatione regresûs. Unde subjungit *nn. 67. & 68.* Si duæ supplicationes ejusdem datæ reperiantur, in quarum una reservatur resignanti regressus, in alia verò non; & postea verò resignatarius consensit juxta formam supplicationis sub tali data, referendum hunc consensum, juxta decis. Rotæ *in Abulensi parochial.* ad supplicationem, in qua regressus non erat reservatus; quia is, qui habet regressum, debet probare consensum, quem quia non probat concludenter, cùm is referri possit ad aliam supplicationem, illi supplicationi standum.

2. Respondeo ad secundum: Dum consensus præstitus in vim dictæ regulæ 45. *Cancell.* est nullus, quia v. g. præstitus per procuratorem non idoneum, potest revalidari post expeditionem literarum, v. g. quia procurator legitimus, vel ipse Dominus consentit legitimè. Eò quòd ubi consensus requiritur in aliquo actu, sufficit, quòd quomodocunque præstetur; adeóque sive sequatur, sive præcedat, actus est validus, argumento *c. una.* & *c. suggestum. de jurepatr.* Paris. *cit. q. 8. n. 104. & 105.* citans pro hoc Sarn. *ad reg. de infirmis. q. 26. colum.* 2. Put. *decis.* 268. *n. 2. l. 3.* Caputaq. *decis. 205. l. 1.* Cassad. *decis. 1. nn. 4.* & *decis. 3. de renunc.* & Rot. *in Segobiens. de Villa. castri. 17. Octobris.* 1552. teste Caputaq. *decis.* 175. *p.* 2. Neque his obstat primò *c. auditis. de Elect.* ubi Doctores omnes colligunt ex illo textu, consensum

nihil

nihil operari, quando actus est nullus, maximè, quando hic consensus supervenit tempore non congruo; quia id speciale est in electione, ob rationem ibi tradit solitam à Doctoribus. Paris. *nn.* 101. *juncto n.* 105. *in fine.* Neque obstare videtur, quòd consensus de stylo requiratur ante expeditionem literarum; quoties autem requirunt aliquid per prius & posterius, videtur hoc ipsum datum pro forma, & formâ non servatâ actus corruit; nam respondet Paris. *n.* 108. formam illam, quòd consensus debeat præcedere expeditionem literarum, respicere ipsos expeditores, non autem partes, quæ illas expediri volunt; unde & regula illa non sit de dandis. Citat pro hoc Caputaq. *decis.* 175. *n.* 4. *& 5.* Subdil tamen Paris. *cit. n.* 108. si consensus absolutè non fuisset præstitus, se credere, consensum supervenientem expeditioni literarum non revalidaturum resignationem; eò quòd hic consensus requiratur formalis, & per consequens à principio debet intervenire.

Quæstio 268. Sub qua die ponatur consensus hic formalis præstitus, & quomodo præstitus probetur?

1. Respondeo ad primum: Consensum hunc retrotrahi ad tempus datæ supplicationis, etiamsi sit præstitus longo tempore pòst. Paris. *l.* 8. *q.* 8. *n.* 111. citans Sarn. *decis.* 20. *l.* 1. Caputaq. *decis.* 206. *l.* 1. *&c.* Unde dicitur, quòd data consensûs præstiti non attendatur, licèt necessarius sit pro expeditione literarum; cùm ex tunc, scilicet ex tempore datæ supplicæ dicatur fieri resignatio. Unde dicitur in literis: *Hodie in manibus nostris resignavit*: & ponitur tempus datæ supplicæ. Paris. *n.* 112. ex Crescent. *decis.* 210. *in fine l.* 1. Quòd si quis porrexit supplicam, quæ fuit signata, & dein fecit aliam resignationem, si dein consensit primæ supplicæ signatæ, consensus retrotrahitur ad diem datæ illius, & consequenter tenet illa. Si verò consensit secundæ resignationi seu supplicæ, & nondum consensit primæ, consensus non potest retrotrahi ad datam primæ. Addit quoque Paris. *n.* 115. non retrotrahi consensum ad diem datæ, quoties id esset cum præjudicio tertii; citat pro hoc Put. *decis.* 268. *n.* 3. *l.* 3. verùm circa hæc reflectendum, quæ *q.* 265 *num.* 9. ex Lott. dicta, nempe hodie esse stylum, non priùs adjiciendi consensum à tergo supplicæ signatæ, quàm ille sit extensus in Cancell.

2. Respondeo ad secundum: Non sufficere semiplenam probationem, qualis esset per testes de publica voce & fama, sed requiri plenam, eò quòd talis probatio non sit difficilis. Paris. *cit. q.* 8. *num.* 76. juxta decis. Rot. *in Camaricens. Canonicat. S. Gangarici.* 8. *Junii.* 1552. Verè igitur probabitur, si in bullis provisionis fiat de hoc mentio, prout requiritur de stylo. Paris. *nn.* 82. ex Put. *decis.* 368. *nn.* 3. *l.* 2. Addit tamen Paris. *num.* 80. consensum hunc præstitum probari posse ex dicto Notarii Cancellariæ & testium, uti & *n.* 83. visis literis renunciationis, præsumi hunc consensum præstitum; cùm aliter literæ non fuissent expeditæ, eò quòd præsumendum sit pro Notariis, & sic aliter asserent incumbere onus probandi.

Quæstio 269. An, & qualiter, & in quibus casibus derogetur dictæ regulæ 45. de extendendis consensibus?

1. Respondeo ad primum: quamvis Paris. *cit. q.* 8. *nn.* 121. dicat huic regulæ regulariter non derogari, ait tamen Lott. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 59. facillimè derogari huic regulæ; eò quòd, ut dictum aliàs ex eodem, consensus hic formalis, de quo in regula hac, respectu substantiæ gratiæ reputetur veluti quid superinductum pro executione actûs perfecti & absoluti.

2. Respondet quoque ad secundum Paris. *loc. cit. n.* 122. quòd derogatio debeat esse nominatim & expressa; eò quòd regulæ Cancellariæ habeant decretum irritans: citat pro hoc Felin. *in c. nonnulls. n.* 7. *de rescrip.* Cassiad. *decis.* 38. *n.* 11. *super reg.* Sarn. *in proœm. regula juris. q.* 5.

3. Respondeo ad tertium: casus, in quibus derogatur huic regulæ, sunt primò: quoties beneficium confertur absenti cum reservatione pensionis; posse enim Papam reservare pensionem absque consensu beneficiati, communiter receptum est, & resolutum in Rota. Chok. *ad hanc reg. num.* 47. testans, vidisse se id factum à Paulo V. in certo Canonicatu, derogando huic regulæ. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 118. Veruntamen, ut ait Lott. *l.* 1. *q.* 35. *nu.* 72. consensui primo seu causali (sic dicto, ut Lott. *ib. n.* 69. quia per modum causæ tam in supplicatione, quàm in literis narratur, & sic super eo radicatur gratia) minimè unquam derogat Papa, (etsi posset, in his enim non est quæstio de potestate, sed de voluntate & usu) imò tantum abest, ut isti primo consensui deroget, ut etiam talis derogatio prorsus sit impracticabilis. Ita ferè *ibid.* Lott. Secundò: quoties resignatur in favorem minoris absentis; tunc enim derogatur dictæ regulæ, & Papa contentatur non præstito consensu minoris, adeóque resignatio illa annullari nequit ob non præstitum à resignatario consensum. Chok. *loc. cit.* Paris. *n.* 120. Veruntamen non in his solùm casibus derogatur huic regulæ, ait Lott. *loc. cit. n.* 59. sed etiam in aliis passim, ut videre est ex decis. Rotæ 596. *p.* 7. *divers.*

Quæstio 270. An resignans possit repetere beneficium resignatum, & ad illud regredi, intelligendo hoc non de regressu, qui datur post mortem, vel cessionem resignatarii, vel quia hic reservatus fuit in resignatione; de hoc enim agetur infra, ubi de resignatione sub reservatione regressûs, vel quia daretur ex nova causa, puta, dum beneficio resignato iterum vacante quis ad illud eligeretur, præsentaretur, aut aliter de eo provideretur; (posse enim talem novâ causâ intercedente illud repetere, & ad illud regredi certum videtur, & quotidie practicatur de stylo communi & recepto; & juxta Doctores omnes in c. 2. de renunc. *Paris.* l. 1. q. 13. n. 43. *idque etiamsi jurâsset quis simpliciter, se nolle tale beneficium repetere, juxta* cit. c. 2. de renunc. *& gl.* in c. ad nostram. de jurejurando. *Paris.* cit. q. 13. n. 45. *eò quòd juramentum non extendatur ad ea, de quibus non fuit cogitatum,* c. clericus. de jurejur. *&* ibi *Auctores. Item regulariter non extenditur ad ea, quæ superveniunt, ut gl.* in cit. c. ad nostram. *Paris.* à n. 46. *quod tamen non procedere, dum quis ob crimen resignavit, tradit Paris.* loc. cit. n. 51. *juxta Doctores in* c. nisi de renunc. *utì nec de Episcopo renunciante, ut monachus fiat. Paris.* ibid. n. 52. *citans Majol.* de irreg. l. 3. c. 6. n. 7. *& Doctores in* c. post translationem. de renunc.) *sed intelligendo quæstionem de eo regressu, qui fieret resignatario vivente, & non spontè cedente, aut aliàs post resignationem simplicem beneficio necdum collato?*

Respondeo negativè: (intelligendo nimirum, dum renunciatio fuit perfecta eo modo, ut dictum *q. præced.*) constat ex *c. periculos.* 7. *q.* 1. ubi dicitur: *Quam periculosum sit in Divinis rebus, ut quis cedat juri suo, Scriptura S. declarat: dum in Genesi Esau primatum suum inde perdiderit, nec recipere ideo postmodum potuerit, quod semel cessit &c.* & ibi gl. *v. quam.* Gemin.

Tur-

Turrectem. & alii passim. Item ex *c. transmissa. c. de renunc.* & ibi Butrio *num.* 1. Abb. Bald. & alii communiter; & *c. si te prabendam. ad renunc. in 6.* & ibi auctores, Paris. *l.* 1. *q.* 13. *n.* 1. citans C. Paris. *cons.* 135. *n.* 2. *vol.* 4. Rebuff. *cons.* 192. *n.* 4. Ratio quoque patet, quia resignans abdicavit à se omne jus, quod habebat. Ad hæc illusio & variatio, quæ contingit in tali repetitione & regressu, prohibetur maximè viris Ecclesiasticis, *c. cùm autem de jurep. c. publicato. de elect.* Paris. *loc. cit.* à *n.* 2. Et cùm, quod à principio est voluntarium, ex post facto efficitur necessarium, *reg quod semel. de reg. juris. in 6.* resignans beneficium, quod à principio non cogebatur resignare, voluntariè resignatum non potest repetere. Paris. *n.* 7. atque ità petenti restitutionem beneficii obstat exceptio spontaneæ renunciationis. *c. super hoc. de renunc.* Paris. *n.* 34. defectus namque notorius proprietaris (qualem notorium defectum proprietaris beneficii inducit renunciatio. Paris. *nu.* 36. ex Abb. communiter recepto *in c. sollicitè. de restit. spol.*) repellit aliquem à repetitione sui beneficii. Paris. *n.* 35. citans Rotam. *decis.* 2. *de restit. spol.* ac dicens esse communem teste Navar. Operaturque exceptio cessionis eundem effectum, quem exceptio litis finitæ & rei judicatæ. Paris. *n.* 37. sic resolutum dicens *in Mediolan. pensionis.* 1. *julii* 1551. teste Caputaq. *decis.* 320. *p.* 1. de hoc intelliguot Doctores, dum dicunt, renunciantibus sua beneficia ad illa obtinenda non dari regressum. Paris. *ibid. n.* 9. citatis quamplurimis. Proceditque responsio etiam in tacita renunciatione; cùm tacita renunciatio in præjudicium resignantis idem operetur, quod expressa. Paris. *loc. cit. n.* 10. citans C. Paris. *cons.* 76. *n.* 1. *& seq. vol.* 4. Hojed. *de incomp p.* 1. *c.* 13. *n.* 36. *&c.* Procedit item, etiamsi renunciatio non fuerit juramento firmata, *c. transmissa.* & *c. præsentia. de renunc.* Paris. *n.* 37. & 30. citans Abb. *in c. super.* 20. *n.* 7. *de renunc.* Nav. *in c. accepta. de restit. spol. n.* 7. Verumtamen, quia hæc responsio multas patitur limitationes & casus, in quibus iste regressus videtur esse licitus, sit

Quæstio 271. An, qui resignavit inconsultò, possit pænitere & repetere beneficium?

Respondeo: Potest, si necdum collatio sit facta alteri. Paris. *l.* 1. *q.* 13. *nu.* 39. citans Gemin. *in c.* 2. *de renunc. in 6. nu.* 12. Bursat. *cons.* 393. *n.* 10. *vol.* 4. ac dicens esse communem. Sic locum habere in eo responsionem, qui motus irâ vel indignatione renunciavit, dicit *ibidem* Paris. citans Decium *in c. ex parte.* 1. *de off. de leg. n.* 24. Boërium *decis.* 350. *nu.* 5. qui etiam pro hoc rationes adducat; subdit tamen idem Paris. *ibid.* responsionem hanc hodie locum non habere in praxi, loquendo de resignatione, quæ fit coram Papa, cùm illa non expediatur statim, sed ex intervallo temporis; dum interea licita sit pœnitentia usque ad consensum præstitum & extensum in Camera vel Cancellaria.

Quæstio 272. An resignans possit repetere beneficium, dum resignatio facta vi, metu vel dolo?

Respondeo affirmativè: Argumento *cap. super hoc. de renunc.* & *ibi* auctores communiter, uti & *in c. in præsentia. tit. eodem.* Paris. *l.* 1. *q.* 13. *n.* 40. citans C. Paris. *cons.* 66. à *nu.* 1. *vol. quarto.* Coras. *tr. de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 9. & 10. ubi is dicat, has causas repetendi beneficium esse approbatas à jure, & talem venire restituendum absque nova collatione, *sic* Paris. *l.* 1. *q.* 14. *n.* 17. citans Abb. Felin. *in c. si amo. de jurejurando.* & Card. Paris. *cons.* 5. *n.* 165. *vol.* 4. verùm de hoc ex professo fusiùs infrà, ubi de resignatione facta vi, metu, dolo, &c.

Quæstio 273. Utrùm quis possit repetere beneficium, quod resignavit, postquam eo spoliatus fuit?

Respondeo affirmativè: Seu talem restituendum esse. Paris. *cit. q.* 13. *n.* 53. citans Rotam *decis.* 6. *de renunc. in antiq.* & *decis.* 3. *de renunc. in novis.* C. Paris. *cons.* 1. *n.* 151. *vol.* 1. Menoch. *de remed. recup. poss. remed.* 1. *n.* 263. *n.* 278. qui attestetur hanc esse communem omnium. Idque procedit, etiamsi resignatio facta in favorem alterius, quàm illius, qui spoliavit. Paris. *cit. n.* 53. juxta decis. Rotæ *in Imol. prab.* teste Caputaq. *decis.* 241. *l.* 1. & Pelegrino. *decis.* 275. *l.* 1. verùm & de hoc ex professo infrà. *loc. cit.*

Quæstio 274. An quis redire possit ad beneficium, in quo jus quæsitum resignatario, dum non servantur conditiones?

Respondeo affirmativè, Paris. *cit. q.* 13. *nu.* 54. dicens sic pluries resolutum à Rota, & esse communem, ac referens se ad seipsum *eodem. l.* 1. *q.* 3. sed & de hoc in specie; nempe ubi de resignatione sub pensione, qualiter eâ non solutâ regrediatur resignans ad beneficium.

Quæstio 275. An resignans in casibus, in quibus redire potest ad beneficium, id possit sine nova collatione?

1. Respondeo primò: In casu, ubi quis renunciavit beneficio simpliciter, redire ad illud nequit sinè nova collatione seu provisione. Paris. *l.* 1. *q.* 14. *n.* 20. citans C. Paris. *in c. cùm venerabilis. de excep. nu.* 42. & est communis, ut idem; & patet; cùm enim per talem resignationem extinctus sit titulus resignantis, ut redeat ad illum beneficium, requiritur novus titulus seu provisio. Paris. *cit. n.* 20. citans C. Paris. *ubi antè. n.* 44. Nav. *in c. accepta. n.* 31. *opposit.* 7. *de restit. spol.* & gl. *in c. quòd Dei. de statu Monach.* Idque verum, sive beneficium simpliciter resignatum collatum fuerit alteri, sive non; cùm in utroque casu vacârit beneficium. Paris. *ibidem. n.* 21. Card. Paris. *cit. n.* 42.

2. Respondeo secundò: Si resignatio conditionalis habuerit effectum, non potest resignans redire ad beneficium sinè nova collatione. Paris. *cit. q.* 14. citans Felin. *in c. cùm venerabilis. de except. n.* 11. Rebuff. *de pacif. poss. n.* 164. Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 10. *n.* 29. Selv. *p.* 3. *c.* 24. *n.* 3. *&c.*

3. Respondeo tertiò: Dum resignatio conditionalis non habuit effectum ob non impletas conditiones, potest redire ad beneficium sinè nova collatione. Paris. *loc. cit. n.* 6. & 14. dicens esse veriorem, & servari de stylo & mente Rotæ, ac citans pro hoc Gabr. *cons.* 185. *n.* 2. *vol.* 1. C. Paris. *cons.* 5. *n.* 7. *vol.* 3. Rot. *decis.* 7. *de restit. spol. in antiq.* & in specie *n.* 12. pro eo, quòd id procedat in permutatione non consecuta suum effectum, citans Card. & Imol. *in c. penult. de rerum permutatione.* Federic. de Senis. *in tr. de permut. benef. q.* 3. Decium. *in c. cùm venerabilis.* Jo. And. *in cit. c.* 1. *de rer. permut. in* 6. ac dicens, hanc esse resolutionem hodiedum magis communem, & teneri de consuetudine teste Gregorio. *Syntagm. juris. l.* 17. *c.* 17. *n.* 33. contra Mascard. *de prob. conclus.* 1395. *n.* 3. Selv. *p.* 3. *q.* 24. *n.* 3. Redoan. *de simon. p.* 1. *c.* 10. *n.* 30. C. Paris. *in cit. c. cum venerabilis. n.* 73. Rot. *decis.* 16. *n.* 6. *de rer. permut. in antiq.* & alios quamplurimos, quos Paris. citat. *cit. q.* 14. *n.* 1. tenentes tanquam veriorem, tutiorem, communiorem, & à qua recedendum non sit; quòd nimirum in permutatione invalida, quæ effectum suum sortita non est, permutantes non possint redire ad beneficia sua sine nova collatione; eò quòd utrumque beneficium per renunciationem verè vacârit, & beneficium vacans sine canonica institutione, per eum, qui in eo jus non habet. vel si jus in eo habuit, per privationem seu liberam resigna-

tima causa à Superiore admissa dependet. Consequenter jam Parif. *loc. cit. n.* 3. ex Bellamer. *de permutat. benef. in proœmio n.* 3. & de communi ait, beneficia omnia, nisi contrarium expressum, posse permutari.

2. Respondeo ad secundum in genere: Canonicatuum & similium beneficiorum simplicium resignationes facilius, ordinariè & regulariter loquendo, admitti; parochialium non ità facilè, difficilius verò adhuc prælaturam habentium ordinariam & generalem jurisdictionem, v. g. Episcopatuum, Abbatiarum, Præpositurarum regularium. Laym. *in c. admonet. de renunc. n.* 3. verùm de his omnibus accuratiùs in sequentibus.

Quæstio 280. An, & qualiter renunciari possit Papatui?

1. RESpondeo ad primum affirmativè, Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 4. citans quàm plurimos. Laym. *in c. quoniam. de renunc. in* 6. ubi in Paraphrasi: summus Pontifex renunciare potest Papatui, tum maximè, si se insufficientem agnoscat ad regendam Ecclesiam universalem. Ità definivit Cælestin. V. Præmissâ deliberatione cum Cardinalibus, inter quos onus erat Bonifac. octavus Successor illius, Auctor *cit. can. quoniam &c.* ex qua constitutione Cælestini V. à Bonifacio ejus Successore confirmata, & redacta inter decretales res hæc est admodum clara, ut in dubium ampliùs revocari nequeat, non obstantibus rationibus, quas aliqui in contrarium afferunt, & quarum 10. refert Jo. Andr. *in cit. c. quoniam, sen* 1. *de renunc. in* 6. Parif. *n.* 19. subdens *n.* 20. ex eod. Jo. Andr. Gemin. Buttio & DD. communiter *in cit. c.* 1. hæsitandum non esse, an Papa sic statuere potuit ob potestatis suæ plenitudinem. Proinde non obstabit, quod aliàs objici solet, renunciationem non posse fieri validè nisi in manibus Superioris; Papam autem non habere Superiorem; & si dicatur, Deum acceptare ejus renunciationem, renunciationem hanc fore incertam; cùm nullo signo constet, Deum illam hic & nunc acceptâsse. Nam regula illa: renunciatio debet fieri coram Superiore, solùm locum habet in iis, qui Superiorem habent. Laym. *in cit. c. quoniam. n.* 1. pro simili addens, quòd regula quoque illa: nemo in propria causa potest esse judex, fallat in principe, qui Superiorem non habet. Juxta quod docuit *Th. mor. tr.* 6. *c.* 2. *n.* 11. & certè necesse est dicere, quòd dum Papa abdicat se Papatu, Deus acceptet abdicationem, seu tollat Pontificiam ab eo potestatem; ne si secus contingeret, Ecclesia longo tempore à nullo visibili Pastore gubernetur, dum uno se abdicante, alius in ejus locum cum simili universali potestate substitui nequiret, (dum tamen Ecclesia tales sufficitos Pontificibus Papatum renunciantibus pro veris Pontificibus habet, & aliquoties habuit, & abdicantium validam renunciationem agnovit, ùt videre est apud Parif. *loc. cit. n.* 10. & alios Ecclesiæ Scriptores) Laym. *loc. cit. n.* 2. uti & eâdem ratione probari, hanc resignationem esse validam, ait *ibidem* Laym. Etsi fieret sine causa; quamvis *n.* 3. subdat, gravissimè peccaturum Papam, si absque necessitate & causa renunciet Papatui; cùm inter ipsum & Ecclesiam universalem sit arctissimum vinculum à Deo ipsi impositum, de quo videndus Jo. Andr. *ad cit. c. quoniam.*

2. Respondeo secundò: non tamen hujus renunciationis valor pendet à ratihabitione & acceptatione Ecclesiæ, ùt videtur insinuare Parif. *cit. n.* 10. (nisi fortè velit per hoc idem, quòd validam agnoverit & judicârit, citra quod valor ejus ab hac ejus agnitione dependeret) siquidem Ecclesia etsi rogare possit Papam ad retinendum Papatum, ad hoc tamen eum cogere non potest. Laym. *cit. n.* 2.

3. Respondeo tertiò: De cetero valebit, & licita erit dimia resignatio facta ex rationabili causa, (quarum 3. vide apud Parif. *à n.* 22.) etiamsi intercesserit votum vel juramentum de non resignando. Parif. *à n.* 26.

4. Respondeo quartò: posse eum renunciare per procuratorem, ait idem Parif. *n.* 29. citans Bonifac. de Vital. *in Clem. unic. de renunc. n.* 7. uti dicit evenisse in Gregor. XII.

Quæstio 281. An Cardinalatus & Patriarchatus resignari possint?

1. RESpondeo ad primum affirmativè, Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 32. citans Franc. *in c.* 1. *de renunc. in* 6. *n.* 3. Bertrachin. *in tr. de Episc. p.* 1 *l.* 2 *n.* 25. Bursat. *cons.* 341. *n.* 20. *l.* 5. Est enim beneficium Ecclesiasticum. Parif. *ibid.* citans Selv. *p.* 1. *q.* 2. *n.* 53. Hojed. *de incompat. p.* 1. *proœm. n.* 9. minùsque hæc dignitas annexa Cardinalibus, quàm Papatus Papæ. Parif. *l. c. n.* 37. ex Franco *ubi antè.*

2. Respondeo ad secundum: etiam affirmativè. Parif. *n.* 38. cùm sit beneficium Ecclesiasticum. Parif. *n.* 39. ex Selv. *ubi antè.* & Hojeda *n.* 7. Idem est de Primatu, qui & ipse est beneficium. Parif. *n.* 44. & 45. Porrò coram quibus hæ renunciationes fieri debeant, dicetur infrà.

Quæstio 282. An Episcopatus possit resignari?

RESpondeo affirmativè: juxta expressum textum c. *qualiter* 7. *q.* 1 Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 53. si enim Papa, qui est sponsus Ecclesiæ universalis, id potest, multò magis id poterit Episcopus sponsus Ecclesiæ alicujus particularis; quamvis de facili non sit admittenda talis resignatio, juxta *c. quàm periculosum.* 7. *q.* 1. Parif. *n.* 58. Laym. *in c. cùm post petitam. de Elect.* ubi: Episcopus Episcopatui renunciare non potest sine Papæ licentia, quam ipse etiam facilè non concedit, juxta *c. nisi cum pridem in. de renunc. n.* 3. eò quòd Episcopi arctissimo & insolubili vinculo cum Ecclesiis astricti censeantur. Consequenter jam etiam Episcopi permutare poterunt Episcopatus. Parif. *n.* 59. ex Gemin. *in c. unic. de rerum permut. in* 6. dicens communem omnium in praxi receptam: non tamen possunt resignare in favorem, uti nec Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus; sed eorum resignatio fit simpliciter. Parif. *n.* 60. dicens communem omnium. Porrò observandum, quod notat Laym. *in c. post translationem. de renunc. n.* 1. interdum Episcopum renunciare loco tantùm, ac regimini, servato ordine & dignitate Episcopali; interdum resignare non tantùm loco & regimine, sed etiam ordine & dignitate. Etsi, ùt Laym. existimat, se conferat ad religionem, præsumendum esse, quòd utrique resignare velit, nisi specialiter obtineat à Papa, ut pontificalia exercere possit. Si autem non ingrediatur religionem, plerumque à Papa ei permitti Ordinis Episcopalis dignitatem & exercitium, ne alioquin ob crimen depositus videatur.

Quæstio 283. An Abbatia & prioratus resignari possit?

1. RESpondeo ad primum affirmativè, Parif. *cit. q.* 1. *n.* 63. juxta *c. ult de renunc.* & quàm plurimos, quos citat. Idque intelligendo de Abbatia tam regulari, quàm sæculari. Parif. *n.* 68. Idem est de Abbatissatu; cùm & hic certo modo sit beneficium Ecclesiasticum. Parif. *n.* 71.

2. Respondeo ad secundum quoque affirmativè, Parif. *n.* 75.

Quæstio 284. An resignari possint officia Ecclesiastica?

REspondeo: posse, dum sint beneficia, nimirum cum administratione rerum Ecclesiasticarum sinè præeminentia & jurisdictione. Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 92. citans Selv. *p.* 1. *c.* 8. *n.* 5. Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 8 *n.* 3. Hinc resignari possunt Thesauraria, Cantoria, Plebania. Sacristia &c. Quia hæc sunt talia officia Ecclesiastica. Parif. *loc. cit. à n.* 93. uti idem dicit de Scholastria, *n.* 127 citans Put. *decis.* 295. *l.* 2. quia est beneficium Ecclesiasticum.

Quæstio 285. An resignari possint beneficia consistorialia?

1. REspondeo primò: consistorialia resignari non possunt coram Ordinario, cùm sint reservata ex *reg.* 2. *Cancell.* Parif. *l.* 2. *q.* 2. *n.* 1. & 2. citans Staphil. *de lit. gratiæ & just.* §. *dicendum. num.* 67.

2. Respondeo secundò: possunt tamen resignari coram Papa in favorem, Paris. *ibid. n.* 4. dicens communem, & ab omnibus receptam; quamvis eorum provisio per resignationem fieri debeat consistorialiter. Paris. *ibid. n.* 5. citans Staphil. *ubi antè n.* 62. dicuntur enim inde consistorialia, quia de iis disponit Papa in Consistorio coram Cardinalibus. Paris. *n.* 6. ex Mandos. *de annal. q.* 16. *n.* 2. Pet. Gregor. *Syntag. juris l.* 15. *c.* 4. *n.* 15. *&c.* quamvis subjongat idem Paris. *n.* 10. esse aliqua beneficia, quæ appellantur consistorialia, de quibus de stylo & consuetudine non providetur consistorialiter. Et hæc nihilominus non nisi coram Papa resignari debent, qui de iis providebit extra consistorium. De cetero tradit Lott. *l.* 1. *q.* 26. *à n.* 55. ex dicta descriptione in libris Cameræ optimè inferri ad hanc qualitatem consistorialitatis, & eam qualitatem per provisionem extra consistorium factam non mutare Papam; cùm nihil sit, quin beneficium, quod semper fuit consistoriale, Papa possit pro libitu conferre extra consistorium.

Quæstio 286. *An resignari possit beneficium parochiale?*

RESpondeo affirmativè, Paris. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 104. idem esse dicens *à n.* 107. de beneficio seu Ecclesia alia curata. Verumtamen spectatâ consuetudine Curiæ Romanæ, quam alios Ordinarios imitari deceret, non recipi, nisi parochus aliquot, saltem 3. vel 4. annis, Ecclesiam possederit, tradit Laym. *ad cit. c. Admonet. de renunc. n.* 3. Idem tradit Cottad. *in pr. beneficiali l.* 5. c. 1. *à n.* 11. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *à n.* 45. ubi: hodie in Curia non admittuntur absolutè & indistinctè resignationes parochialium & aliorum beneficiorum personalem residentiam requirentium, præsertim cum pensione; nam quoties resignatur parochialis, vel aliud tale residentiale, dataria vult, ut exprimatur, per quod tempus illud possederit resignans, seu quo tempore illud obtinuerit; & si tempus est breve, resignatio rejicitur. Eadem habet Paris. *l.* 3. *q.* 2. *n.* 21. quibus limitat conclusionem à se formatam & fusè stabilitam *ibidem n.* 8. nimirum quòd is, qui adeptus Parochialem seu curatam Ecclesiam, ex quo tenetur se facere promoveri intra annum ad sacerdotium, aliàs beneficium vacat ipso jure, possit illud etiam in fine anni alteri resignare in favorem. Porrò idem esse in permutationibus hujusmodi beneficiorum parochialium & residentialium ex dicto stylo Datariæ, qui cœpit à tempore Gregor. XIV. ait Garc. *loc. cit. n.* 46. *&* 47. apud quem etiam *à n.* 51. vide, quæ differentia inter expressionem, quòd quis possedit per tantum tempus, & quòd quis obtinuit beneficium à tanto tempore, dum vult, prius importare, quòd illud possederit saltem de facto, & sic cum titulo vel sinè titulo; posterius verò importare, quòd à tanto tempore habuerit jus in illo, vel illud de facto possedit. Addit quoque Laym. *loc. cit.* habendam in admissione talis resignationis Parochiæ rationem plebis, quid ei expediat. Plura de his, quæ pertinent ad praxin resignandi Parochiales, vide apud Cottad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *à n.* 13. quem utiliter leges. Vide etiam plura de permutatione beneficiorum curatorum infra.

Quæstio 287. *An vicaria perpetua possit resignari?*

RESpondeo affirmativè, Paris. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 112. citans Put. *decis.* 384. *l.* 1. potest quoque permutari. Paris. *ibid. n.* 113. Citans Gammar. *in c. licet. n.* 86. *de rer. permut. in* 6. ac dicens esse communem.

Quæstio 288. *An portiones, etiam demidiæ resignari possint?*

RElpondeo affirmativè, veniunt enim utræque nomine beneficii. Paris. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 116.

Quæstio 289. *An oratorium & eremitorium resignari possint?*

REspondet ad utrumque affirmativè Paris. l. 2. *q.* 1. *n.* 120. *&* 122. quia utrumque est beneficium Eccles. pro primo citat Hojed. *de incompat. in præfat. n.* 7. pro secundo Nav. *cons.* 1. *de religios. domibus.*

Quæstio 290. *An præstimonia & beneficia patrimonialia resignari possint?*

1. REspondeo ad primum affirmat. Paris. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 123. citans Put. *decis.* 158. 371. 175. *l.* 3. quod intelligendum, dum dantur in titulum; quia tunc sunt beneficia Ecclesiastica. Rebuff. *de pacif. poss. n.* 90. Menoch. *de arbit. casu* 201. *n.* 59. Pavin. *de pot. cap. sed. vac. p.* 2. *q.* 2. *n.* 5. &c. apud Paris. *n.* 124. Secùs est de aliis, quæ beneficia non sunt; Unde & cum his beneficium permutari nequitet. Paris. *ibid. n.* 125. *&* 126. citans Feder. de Senis. Jo. And. *in c. unic. de rerum permut. in* 6.

2. Respondeo ad secundum: patrimonialia seu beneficia fundata, ut conferantur filiis, vel consanguineis, vel popularibus, resignari possunt simpliciter, vel etiam in favorem; modò resignatio fiat iis, quibus ea ex fundatione conferenda. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 13. Paris. *l.* 2. *q.* 12. *n.* 1. *&* 2. ex Mandos. *de infirmis resign. q.* 15. *n.* 8. de eorum permutatione vide dicenda infrà.

Quæstio 291. *An, & qualiter beneficia manualia resignari possint?*

1. REspondeo ad primum: posse resignari; sicut enim vacant per obitum, & revocationem Superioris, ità etiam vacare possunt per resignationem. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 13. Paris. *l.* 2. *q.* 11. *n.* 1. *&* 4. Quin & resignari possunt in favorem & permutari. Pith. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 2. citans Feder. de Senis. *in tr. de permut. benef. q.* 16. *n.* 24. Bellam. *eodem tr. p.* 3. *q.* 3. Pet. de Perol. *tr. eodem n.* 10. *&c.* & sic fieri resignationes beneficiorum horum manualium & amovibilium ait Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 106. *n.* 6.

2. Respondeo ad secundum: Ut autem resignatio talis beneficii in favorem sit valida, exprimi debet expresè manualitas. Paris. *cit. q.* 11. *n.* 7. Card. de Luc. *de benef. d.* 97. *n.* 21 Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 9. *n.* 3. Sufficere tamen narrâsse, quòd sit regulare; cùm inde resultet qualitas manualitatis; & sic per hanc expressionem Papam fuisse sufficienter informatum de natura beneficii, tradit Tond. *loc. cit. n.* 7. citans Cassador. *decis.* 4. *de præb.* in hoc autem casu resignatarius seu provisus de tali beneficio manuali à Papa amoveri ab eo non potest per Superiorem ullum; quia inferior infirmare non potest provisiones factas per Papam; præsertim cùm Papa contulit ex certa scientia, uti in hoc casu expressæ manualitatis contingit. Tond. *loc. cit. n.* 6. Paris. *loc. cit. n* 8. citans Gammat. *in c. licet. de rer. permut. in* 6 Bellam. *tr. de permut. benef. p.* 3. *q.* 6. ac dicens communem contra Feder. de Senis. *eod. tr. q* 17. Lap. &c. Quòd si tamen Papa jure devoluto conferret beneficium manuale, is, cui provisum de eo, non erit perpetuus, sed per Prælatum suum, quotiescunque ei libuerit, revocari poterit. Chok. *loc. cit. n.* 6. citans gl. *in Clem. quia regulares. de supp. negl. prælat.* Neque Papa per hoc censetur immutare naturam talis beneficii (quod est fundamentum adversariorum) ùt dictum aliàs. Chok. *loc. cit. n.* 4.

Quæstio 292. *An resignari possint beneficia, quæ possunt ac solent optari?*

1. REspondeo primò: posse resignari etiam in favorem alterius, & admissâ tali resignatione cessat quoad tale beneficium consuetudo optandi. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 13. Paris. *l.* 2. *q.* 20. *n.* 1. citans C. Paris. *cons.* 10. *per tot. vol.* 4. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 110. *n.* 8. ubi: adversus resignatarium locus non est optatione, citans pro hoc Gonz. *gl.* 34. *n.* 36. Ratio responsionis est, quòd in reservatis Papæ statutum &

con-

consuetudo optandi non habeat locum, Paris. *cit. q.* 20. *n.* 3. Arch. *in c. ult. de consuet. in* 6. Staphil. *de lit. fol.* 101. C. Paris. *cons.* 10. *n.* 5. *vol.* 4. omnia siquidem statuta inferiorum tangentia articulum provisionis, debent intelligi de provisionibus, quæ per ipsos inferiores fiunt, non autem de his, quæ fiunt per Papam, cujus auctoritas censetur semper excepta, Lott. *l.* 2. *q.* 38. *n.* 11. & hinc in omnibus inferioribus locum habet, & æqualiter procedit dispositio *c. ult. de consuetud. in* 6. nec ullo modo restringitur ad hanc vel illam reservationem, sive generalis sit, sive specialis, & sive specialis sit facta motu proprio, sive ad supplicationem, cùm militet eadem ratio, Lott. *n.* 12. *&* 14. Procedúntque eò fortiùs hæc, nimirùm quòd in quacúnque provisione apostolica consuetudinariæ, vel statutariæ optioni locus non sit propter clausulas in similibus provisionibus apponi solitas, Tond. *loc. cit. n.* 17. Pet. Gregor. *de benef. c.* 39. *n.* 4. Paris. *cit. q.* 20. *n.* 8. ubi facta provisione per Papam de beneficio resignato in Curia solet apponi in literis Apostolicis clausula: *Non obstantibus statutis & consuetudinibus;* ex quibus collatio hujusmodi posset differri & impediri. Jam verò beneficia vacantia per resignationem à Papa admissam sunt ei reservata, Paris. *cit. q.* 20. *n.* 5. citans C. Paris. *cons.* 47. *n.* 29. *vol.* 4. Archid. *in c.* 2. *de præb. in* 6. & plures alios. Tum quia vacant in Curia per resignationem ibi factam & admissam, Paris. *cit. q.* 20. *n.* 7. *&* 9. cum quo ad beneficiatum resignatum renuncians dicitur mori eo loco, ubi facta est renunciatio, Paris. *loc. cit. n.* 6. & in beneficiis reservatis ob vacantiam eorum in Curia consuetudo optandi non habet locum, Paris. *cit. n.* 7. juxtà text. *cit. c. ult. de consuetud. in* 6. & ibi Doctores communiter; tum quia per resignationem admissam à Papa hic applicuit manus; adeóque vel ex hoc quoque capite illi reservatum est tale beneficium, & consequenter excluditur optio, Paris. *cit. n.* 7. Neque contrarium inferri potest ex *cit. c. ult.* dum in eo disponitur, exspectativam de primo vacante non derogare juri optandi; nam talis exspectativa se sola non inducit aliquam reservationem; cùm non sit de certo corpore beneficii, nec capiat reservata, & secundùm formam, de qua *in cit. c.* implicitè, *nulli alii de jure debita*, præservat jus optandi, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 15. Porrò licèt additionator ad Paris. *ad cit. q.* 20. existimet, optioni locum esse, sive Papa contulerit per resignationem simplicem, vel nullius favore factam; sive per privationem canonicè factam, nisi Papa juri optandi derogârit, idipsum tamen opus non esse, satis indicat Tond. *l. c. n.* 11. *junctis n.* 12. Item licèt nonnulli illud, quòd locus non sit in provisione apostolica optioni, intelligendum velint de provisionibus proprio motu factis, non autem in iis, quæ fiunt ad petitionem alterius, eò quòd in his requiratur specialis derogatio juris optandi, ut Monet. *de opt. c.* 8. *n.* 11. apud Tond. *loc. cit. n.* 18. Contrarium tamen satis indicari videtur ex allatis paulò antè ex Lott. quamvis Tond. postquàm *n.* 19. ex eodem Monet. attulisset, sinè dubio requiri istam specialem derogationem juri optandi, ubi capitulum esset in consuetudine optandi adversus provisos apostolicos (quam consuetudinem validam esse ex Oldrad. *cons.* 285. *n.* 1. testatur Moneta) subjungit Tond. *n.* 20. ut omnis difficultas tollatur, consultius esse, prout ipse semper observaverit & observari fecerit, ut apponatur specialis derogatio juris optandi, quàm se nunquam denegatam vidisse testatur additionator ad Paris. *ad cit. q.* 20. *n.* 8. Denique tametsi huc usque dicta intelligenda de resignatione facienda in manibus Papæ, Tond. *l. c. n.* 11. ex Paris. *l.* 1. *q.* 4. *n.* 55. & hinc Moneta dixerit, non procedere illa in resignatione facta coràm Legato, idipsum tamen verum non esse respectu Legati Avenionensis ob amplas facultates ei concessas, tradit Tond. *l. c. n.* 13.

2. Respondeo secundò: Posse quoque talia beneficia permutari, ità ut tunc cesset consuetudo optandi, Paris. *cit. q.* 20. *n.* 2. citans Card. *in Clem. unic. de rerum permut.* & Doctores omnes *in cit. c. ult. de consuetud.* Tond. *loc. cit. n.* 8. citans Cbok. *de permut. benef. p.* 2. *c.* 20. *n.* 5. (qui tamen quomodo id limitet, vide infrà, ubi de permutatione horum beneficiorum) Tusch. *lit. P. conclus.* 305. *n.* 10. Moner. *de opt. can. c.* 3. *n.* 49.

Quæstio 293. An, & qualiter beneficia Electiva possint resignari in favorem?

1. Respondeo ad primum affirmativè, Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 5. Tond. *in qq. benef. p.* 1. *c.* 99. *n.* 12. (quamvis addat in Gallia ob Bullam Leonis X. in concordatis opus esse nominatione regia in merè electivis,) Paris. *l.* 2. *q.* 5. *n.* 1. citans Card. Imol. Anchar. & Auctores omnes *in Clem. unic. de rer. permut.* Item Gl. Gemin. & alios omnes *in cit. c. de rer. permut. in* 6.

2. Respondeo ad secundum: Requiri tamen in hac resignatione in favorem (secùs est de resignatione simplici, Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 15.) consensum eligentium. Auctores iidem. Paris. *n.* 3. subdens *n.* 4. eundem consensum requiri quoque in permutatione beneficiorum electivorum. Necesse tamen non est, ut consensus hic adsit in ipsa resignatione, sed sufficit, subsequi illum: consensus enim superveniens animat actum, *l. filio præterito, ff. de injust. testam.* Paris. *n.* 5. *&* 4. citans Gemin. *in c.* 1. *de renunc. n.* 16. &c. ac dicens, sic communiter practicari. Citrà talem autem consensum etiam subsequentem, resignationem quidem à principio non esse invalidam, sed rescindendam reclamantibus Electoribus; sicut paulò post dicetur de resignatione beneficii patronati, tradit Paris. *cit. q.* 5. *n.* 8. dicens: esse communem contrà Gammarum *in cit. c.* 1. *n.* 105. sentientem contrarium in permutatione talium beneficiorum; nimirùm illam à principio esse nullam spretis Electoribus, oppositum sentiente Feder. de Senis *de permut. benef. n.* 53. *q.* 30. *argumento c. quod sicut. de elect.* cujus communem esse opinionem dicit Paris. *n.* 9. eò quòd contemptus consensus Capituli totius vel majoris partis reddat actum solùm annullandum, juxtà *c. noscitur de his, quæ fiunt à prœl.* & ibi Doctores communiter. Denique dum talis resignatio electivorum in favorem fit in utilitatem alicujus, requiri consensum omnium Electorum; si verò fiat in utilitatem Ecclesiæ alicujus, sufficere consensum majoris partis, tradit Paris. *cit. q.* 5. *n.* 11. citans Gemin. *in cit. c.* 1. *de rer. permut. n.* 15. dicentem, hanc distinctionem habere æquitatem, Pirh. *loc. cit.* citans Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 4. Quænam beneficia sint & veniant nomine Electivorum, vide apud Lott. *l.* 2. *q.* 16. *n.* 10.

Quæstio 294. An, & qualiter resignari possint beneficia jurispatronatus?

1. Respondeo primò: Sunt resignabilia etiam inconsulto patrono coràm Ordinariis, seu resignatione simplici, non tamen hac resignatione resignatâ sunt conferibilia sine patrono; quia in resignatione pura non præjudicatur patrono, (cùm ei salva maneat sua præsentatio) benè tamen in collatione. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 2. *n.* 5. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 4. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 14. (qui etiam *n.* 15. dicit, idem esse, dum beneficium spectat ad collationem inferioris, ita, ut non requiratur illius consensus ad resignationem illius puram) Lott. *l.* 2. *q.* 14. *n.* 66. Neque contrarius est Parisius, & quàmplurimi ab eo citati. quia plerique eorum loquuntur de resignatione in favorem.

2. Respondeo secundò: Resignari quoque possunt in favorem. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 15. Paris. *cit. q.* 4. *n.* 1. citans quàmplurimos, ac dicens, conclusionem hanc non habere difficultatem. Quin & resignari possunt in favorem coram Ordinario permutationis gratiâ, juxta *c. unic. de rer. permut. in* 6. Lott. *loc. cit.*

3. Respondeo ad secundum: Ad resignationem beneficii patronati in favorem requiritur consensus patroni. Pirh. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 4. *n.* 4. citans Roch. *in tr. de jurep. v. honorificum. q.* 3. Lamb. *de jurep. p.* 3. *l.* 5. *q.* 5. *à n.* 40. Covar. *pract. qq.*

n. 9. &c. & supponunt plerique; dum enim in resignatione in favorem non est locus præsentationi, & neglecto patrono institui posset aliquis patrono infensus & inimicus, resignationem talem in favorem admitti sinè consensu patroni, cederet hoc in grave præjudicium patronorum; in quorum præjudicium nihil fieri potest, iis non vocatis, ùt Roch. *loc. cit. q.* 3. Parif. *l. c. n.* 9. Procederéque idipsum tam dum patronus est Ecclesiasticus, quàm dum est laicus, asserunt Pirh. *loc. cit.* Parif. *n.* 19. ex Lamb. *cit. a.* 5. *q.* 5. *l.* 3. *n.* 2. eò quòd interfit tam unius, quàm alterius. Quod quamquam verum sit de permutatione facta coram Ordinario, de quo paulò post; rectiùs tamen negant de consensu patroni Ecclesiastici, itàut dum resignatio fit in favorem coram Papa, de jurepatronatûs Ecclesiastico necesse non sit fieri mentionem, aut eidem derogari. Garc. *cit. c.* 3. *n.* 16. remittens ad seipsum *p.* 1. *c.* 1. *n.* 506. *&c.* 3. *n.* 18. juxta dicta à nobis aliàs. Sic itaque permutari non possunt beneficia sinè consensu patronorum. Pirh. *loc. cit.* Tond. *p.* 2. *c.* 4. §. 8. *n.* 18. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 27. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 19. *n.* 1. Idèmque etiam est de consensu Electorum & collatorum inferiorum, aliorúmque, quibus præjudicaret talis resignatio vel permutatio. Tond. Chok. *ll. citt.* Lesf. *l.* 2. *c.* 34. *n.* 197. Garc. *l. c. n.* 73. citans quàmplurimos. An autem requiratur consensus omnium habentium eligere, præsentare, conferre, non resolvit ibi Garc. sed remittit ad Gamb. *in c.* 1. *de rer. permut. n.* 117. Feder. *de permut. q.* 20. Bellam. *eod. tr. p.* 2. *q.* 8. Felin. Decium & alios *in c. cùm omnes. de const.* Resolvit idipsum ex Federic. de Senis *de permut. q.* 20. Chok. *loc. cit. c.* 23. nempe, quòd sufficiat major illorum pars, si permutatio fiat ad utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ; requiratur verò omnium consensus, si permutatio fiat contemplatione personarum.

4. Respondeo tertiò: Resignatio facta (intellige cum effectu, id est, admissâ, secutâ etiam collatione) non tantùm simplex, sed & in favorem permutationis gratiâ coram Ordinario, inscio vel inconsulto patrono, seu absque consensu patroni, dum hic eam non impugnat, (idque, sive sciat, sive non sciat) non est irrita ipso jure, sed tenet mero jure, & est in statu validitatis, ex quo semper est ratificabilis. Lott. *l.* 2. *q.* 14. *n.* 71. citans Roch. *de jurep. v. honorificum. n.* 8. Feder. de Senis. *tr. de permut. benef. q.* 30. *n.* 52. Covar. *pract. qq. c.* 36. *n.* 9. *&c.* ac dicens in hoc convenire Doctores omnes, & hanc sententiam se putare verissimam. Pirh. *loc. cit.* Parif. *cit. q.* 4. *à n.* 16. loquentes expresè de resignatione, prout distincta à permutatione; dum Parif. *n.* 18. addit: etiam permutatio spreto patrono non est irrita ipso jure. Garc. *cit. c.* 3. *n.* 19. citans quamplurimos ac expresè addens, id procedere, dum patronus est laicus. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 4. §. 8. *n.* 19. citans Chok. *de permut. benef. l.* 1. *c.* 19. *à n.* 1. Ricc. *in pr. fori Eccl. tit. praxis jurisp. decis.* 171. *n.* 105. ac loquens expresè, etiam dum patronus est laicus, contra Bellam. *de permut. benef. p.* 4. *q.* 2. *n.* 3. Gambat. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 119. Paol. de Citad. *de jurep. p.* 6. *a.* 3. *q.* 52. *&c.* apud Garc. *loc. cit. n.* 20. Neque his obstat *Can. decernimus.* 16. *q.* 7. etsi enim ipso jure irritet talem provisionem, eam tamen irritat nonnisi ex supposito spretus, & quòd patronus ejus causam prosequatur; & non negat, spretum illum esse remissibilem, & actum ratificabilem, ut ex tunc convalescat, (intellige irrevocabiliter seu irrescindibiliter) fiatque retrotractio ad principium, pro quo satis est, non fuisse submotam spem ratificationis. Lott. *loc. cit. n.* 72. *&* 73. Nihilominùs interea, si post resignatum beneficium & admissam resignationem, sive per Papam, sive per Ordinarium, sinè consensu patroni alteríque collatum resignans moriatur ante ratificationem patroni, beneficium tale vacare per obitum resignatoris, eò quòd resignatio saltem fuerit annullanda, juxta paulò post dicenda, adeóque jus irrevocabile resignatario acquiri non potuerit, putat Parif. *cit. q.* 4. *n.* 15. & ex eo Pirh. *loc. cit.* citátque Parif. pro hoc Roch. *ubi antè q.* 2. Mandos. *cons.* 7. *n.* 3. *&c.*

5. Talis tamen resignatio, permutatio, collatio annullanda, patrono intrà tempus ad præsentandum dato contradicente, Auctores iidem *ll. citt.* Hoc ipsum de annullatione hac facienda extendi ad permutationes expeditas in Curia, eò quòd Papa non factâ mentione jurispatronatûs laicalis, non intendat illis patronis præjudicare, tradit Tond. *loc. cit. n.* 20. ex Ricc. *collect.* 27. *n.* 16. Garc. *loc. cit. n.* 21. ubi: *Quòd permutatio facta in Curia Romana non factâ mentione jurispatronatûs laicorum nulla est propter subreptionem, ut ait Cabedo, non est absolutè verum; nam illa non est nulla propter subreptionem, sed annullanda patrono intrà tempus ad præsentandum contradicente propter præjudicium illius, cui Papa non intendit præjudicare.* Quòd si tamen patronus sciens resignationi, permutationi, collationi factæ non reclamet intrà tempus datum ad præsentandum, censetur ratam habuisse resignationem, permutationem, collationem, Pirh. *loc. cit.* Parif. *cit. q.* 4. *n.* 22. & non esset ampliùs admittendus ad impugnandam permutationem factam ipso spreto. Tond. *l. c. n.* 23. Et si resignationi, permutationi ab initio sinè consensu patroni factæ superveniat dein consensus patroni tacitus vel expressus, firma illa est & efficax, ità ut rescindi ampliùs nequeat. Pirh. *loc. cit.* cum communi. Resignatio tamen causâ permutationis facta coram Ordinario, uti & provisio patrono reclamante nulla esset ipso jure. C. Luc. *de jurep. d.* 44. *à n.* 3. Tond. *loc. cit. à n.* 24. Lott. *l. c. n.* 75. (qui tamen addit hanc limitationem: nisi permutantes ignorarent patronatum, & istam ampliationem: etiamsi facta esset talis resignatio in Curia; quia semper urget ratio contemptûs pro patrono) Garc. *loc. cit. n.* 23. Idem quoque, dicens de aliis, quorum interest, putà collatoribus, Electoribus, aliis, ità ut absque ulla alia declaratione vel cassatione possit fieri à tali patrono spreto præsentatio, à collatore collatio, ab electoribus electio. Contrarium, nimirum in permutatione, quæ fit inter beneficiatos de auctoritate Episcopi, non requiri consensum patroni tenentibus apud Garc. *loc. cit. à nn.* 25. Staph. *de lit. gratia. tit. de mod. & form. impetrand.* §. *de jurep. permut. n.* 3. Zerol. *in pr. p.* 1. *v. juspatron* §. 6. testante se ità obtinuisse in Curia Archiep. Benevent. Rebuff. *de permut. n.* 22. dicente, hodie usum obtinuisse communem: quòd post requisitionem patroni, maximè etiam eo non consentiente, permutatio approbetur ab Episcopo, & valeat. Lessio *de instit. l.* 2. *c.* 34. *n.* 198. Item Pefeo *l.* 1. *act. for.* 41. & aliis apud Tond. *loc. cit. n.* 22. volentibus sufficere, quòd patronus requiratur, & eo sinè justa causa renuente consentire, posse procedi ad expeditionem permutationis, juxta declarationem Sacræ Congreg. *super c.* 9. *sess.* 25. *Trid.* ubi: *In permutatione beneficii jurispatr. non requiritur consensus patroni, sed satis est, illum tantùm requirere*; quam tamen declarationem accipiendam ait Garc. *n.* 28. quando permutatio fieret in magnam Ecclesiæ utilitatem, vel quando patroni absque legitima causa contradicerent.

6. Porrò procedere hoc ipsum, nimirum irritam esse permutationem ipso facto factam patrono reclamante & se opponente, antequam procedatur ad permutationem, ob eandem rationem contemptûs, etiamsi expressum fuerit, beneficium esse juripatron. (intellige etiam laicorum) tradit Lott. *n.* 78. Aut enim id expressum coram Ordinario in resignatione ex causa permutationis; & sanè nulla est resignatio, quia dum Ordinarius non potest derogare juripatronatûs, adhuc non potest considerari aliud quàm contemptus patronorum, cujus causa perpetuò irritat actum ipso jure: vel coram Papa, & nisi Papa deroget, irrita adhuc est provisio ex defectu voluntatis Papæ, cùm intelligatur facta sub conditione, si adsit vel accedat consensus patroni. Ita Lott.

cit.

cit. n. 78. & 79. Unde etiam illud, quod ait Garc. *loc. cit. n.* 24. si talis permutatio fieret coràm & per Papam, cùm ipse possit disponere patronis etiam invitis, absolutè valeret talis permutatio facta illis Invitis: illud, inquam, intelligendum, si Papa disponeret, derogando expresse juripatronatûs laicorum; hoc enim nisi fecerit, non censetur id velle.

7. De cætero limitatur tamen hoc ipsum, quòd invitis & reclamantibus patronis nulla sit permutatio, hac ratione: nisi in dicta permutatione interveniret magna utilitas Ecclesiæ, (quam tamen non præsumi, sed probandam ab allegante, ait Tond. *loc. cit. n.* 22.) tunc enim cogi posse patronum ad consentiendum, vel procedi posse absque ejus consensu, aliàs non, C. Luca *de jurepatr. d.* 44. *n.* 3. ubi: si intervenit spretus positivus & expressus patroni; quia nempè fuit requisitus pro assensu, quem denegavit, & expressè se opposuit, atque hoc non obstante ad permutationem processum sit, tunc si occurrat justa causa utilitatis Ecclesiæ, ob quam Ordinarius dictum consensum injustè denegatum supplevit, ut de jure fieri posse, affirmant Abb. *in c. cùm dilectus, de jurep.* Covarru. *pract. qq. l.* 36. *n.* 9. Lamb. *l.* 1. *q.* 6. *p.* 1. *a.* 6. *n.* 58. & tunc non intrat nullitas, quæ impediat regressum, & aperiat locum novæ præsentationi; quoniam ad hunc effectum requiritur talis spretus, qui dolum & temeritatem redoleat, atque positivam ingratitudinem ergà patronum, dum text. *c. decernimus*, 17. *q.* 7. à quo hujusmodi nullitas inducitur, utitur verbo *præsumpserit*, &c. Garc. *l. c. n.* 19. Tond. *cit. n.* 22. citans Rotam *in Barcinon. benef.* 1628. & Chok. *de permutat. l.* 1. *c.* 19. *n.* 10. ubi is aliud esse dicit, quando permutatio fit ad utilitatem personarum, tunc enim fieri non potest invitis patronis. Idem is habet *n.* 12.

8. Undè jam sequitur, quòd si permutans scivérit, beneficium esse patronatum, & contempto, hoc est, sciente & contradicente patrono (subintellige & non interveniente dictâ magnâ utilitate Ecclesiæ, & ex illius causa dicta suppletio Ordinarii) id permutârit, vacare beneficium in pœnam per resignationem; ut Garc. *n.* 34. vel per juris privationem, ut Francus apud eundem, cum quo sentire videtur C. Luca *ll. cit.* & *citand.* licèt aliàs renuncians beneficio, seu illud permutans nulliter jus non amittat aut abdicet, si id ignoranter fecerit. Tond. *loc. cit. n.* 21. citans Paris. *de resig. l.* 1. *q.* 3. *n.* 72. Gratian. *discept. for. c.* 835. *n.* 10. Rebuff. *cons.* 192. *n.* 5. dicentem, clausulam: *Non aliter, nec alio modo,* non operari, quando adest culpa resignantis. Et constat ex dictis immediatè antè à C. Luca, & ex iis, quæ idem habet *loc. cit. n.* 7. ubi: Si dicta suppletio, vel alia legitima causa non adsit, adeò ut concurrere dicatur dictus spretus positivus redolens ingratitudinem & temeritatem, planum est, nullitatem actûs causare vacationem abdicantem omne jus à permutante, undè propterea aperiatur locus novæ præsentationi.

9. Sequitur ulteriùs, quòd dum hâc ratione resignatio est ipso jure nulla ob contemptum patronorum, resignantem vel permutantem non reverti ad beneficium resignatum vel permutatum, sed posse patronum liberè præsentare alium instituendum in pœnam ingratitudinis resignantis, seu permutantis, C. Luca *loc. cit.* Lott. *n.* 84. ex Gemin. *in c. nemo deincep. de Elect. in* 6. *n.* 11. Garc. *l. c. n.* 30. *juncto n.* 34. citans Rebuff. *in pr. tit. de permut. n.* 17. Selv. *p.* 3. *q.* 14. Roffiniac. *de benef. c.* 36. *n.* 19. Gig. *de pens. q.* 23. *n.* 5. Lamb. & plures alios. Extenditque hoc ipsum expressè ad resignationem in favorem coràm Papa factam sinè consensu patroni laici scienter, & eo contradicente, ut talis non possit ad beneficium resignatum redire, Garc. *n.* 35. citans Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 17. *casu* 2. Cabedo *c.* 10. *n.* 1. quamvis contrarium tenere videantur, Paris. *l.* 2. *q.* 4. *n.* 23. Mohed. &c. eò quòd quoties resignans in favorem, seu conditionaliter nulliter resignet, per talem resignationem abdicetur jus ab illo, Garc. *n.* 36. citans Rot. *in Rom. canonicat.* 17. *Nov.* 1567. Paris.

de resign. l. 1. *q.* 3. *n.* 71. & *l.* 2. *q.* 9. *n.* 21. & *l.* 4. *q.* 2. *n.* 26. Rebuff. *cons.* 192. *n.* 5. Pet. Gregor. *de benef. c.* 28. *n.* 11. ubi is: Quòd quando resignatio in favorem, vel ex causa permutationis non potest sortiri effectum propter dolum vel culpam resignantis, tum resignatio, & ex ea vacatio firma remanet, & potest beneficium liberè providere, vide id multis amplificantem, Garc. *à n.* 38. Ubi verò resignatio vel permutatio non sunt ipso jure nulla, sed solùm rescindenda vel rescissa per contradictionem patroni, quia resignans vel permutantes non fuerunt in culpa ob ignoratum patronatum, vel in summa, ut ait Lott. *n.* 84. quia non potest illis adscribi ingratitudo, possunt redire ad beneficia resignata vel permutata, C. Luc. *l. c. n.* 7. Lott. *cit. n.* 85. Garc. *cit. n.* 29. qui etiam addit, id eos posse invitis patronis, ac citat pro hoc Bellam. Gamb. Lamb. & plures alios, juxtà Rot. *in Gerund. permut.* 5 *Julii*, 1593. quam fusè recitatam, vide apud Garc. *n.* 19. Sic quoque non esse locum adhuc isti pœnæ vacationis & regressus negationi, ubi etiam causa, ex qua motus fuit Ordinarius ad supplendum consensum patroni, Superioribus non videretur sufficiens (cùm juxtà unam opinionem non sufficeret quælibet utilitas, sed illa debeat esse magna) eò quòd id adhuc excusare videatur à spretu positivo; cùm sit ignorantia juris dubii, quæ assimilatur ignorantiæ facti ad excusandum à pœna, tradit C. Luca *n.* 5. Item ad effectum culpæ redolentis delictum dictæ pœnæ vacationis inductivum, non sufficere in permutationibus scientiam jurispatronatûs, tradit idem C. Luca *loc. cit. n.* 8. juxtà decision. Rotæ. 249. *p.* 10. *recent.* (quæ in hoc recesserit à Garc. *cit. n.* 29. viso sentire, sufficere talem scientiam) eò quòd aliud sit dolus præsumptus, qui ex sola scientia resultat ad aliquos effectus civiles non graviter præjudiciales; aliud dolus verus ad effectum formalis pœnæ ordinariæ & gravis, qualis dicitur illa privationis beneficii. De cætero ignorantiam, quæ impediat amissionem beneficii, communiter Auctores à Garc. citati *n.* 29. requirunt probabilem. Proindè non excusare ignorantiam juris, ait ex Gamb. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 125. Garc. *n.* 32. Quamvis Bellam. citatus à Garc. *n.* 33. dicat: Excusare quoque ignorantiam juris, quia agitur de damno vitando, cujus sententiam procedere, ait Garc. solùm in ignorantia juris dubii, & difficultatem habentis.

10. Sequitur denique, quòd quamvis aliàs ex permutatione detur nova vacatio, Lott. *n.* 88. ex Probo *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 14. contrà Joannem Monach. *ibidem n.* 7. ea tamen vacatione declaratâ nullâ (nempè dum sinè culpa resignatum vel permutatum beneficium) nullum quoque fuisse abdicatum jus à resignante à principio, adeóque pro regressu ad beneficium resignatum, vel permutatum nullo opus sit titulo novo, Lott. *n.* 87. *juncto n.* 89. citans Jo. And. *in cit. c. unicum, n.* 3. Paris. *l.* 1. *q.* 3. *n.* 47. Requiri tamen licentiam Superioris, seu sententiam declaratoriam super nullitate permutationis, satis indicat Lott. *à n.* 90. ubi etiam: Quòd Probus & alii visi requirere novum titulum, non tam intelligendi sint de titulo aliquo novo collativo, quàm de titulo resultante ex dicta licentia & declaratione Superioris.

11. Observandum denique, quod ait C. Luca *loc. cit. n.* 9. admittendam non esse novam præsentationem, nisi præcedat res judicata super culposa nullitate inductiva vacationis; cùm ex parte permutantis vel resignantis in progressu causæ adhuc pendentis etiam in ulterioribus instantiis deduci possint causæ justæ, dictam culpam positivam excusantes.

Quæstio 295. *An & qualiter resignari possint beneficia reservata Papæ?*

1. Respondeo primò: Reservata resignari possunt tam coràm Papa, quàm coràm Ordinario resignatione pura, & non in favorem, Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2 § 2. *n.* 5. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 13. Paris. *l.* 2. *q.* 16. *n.* 2. quia licèt reservatio afficiat beneficium quòad potestatem conferendi, ità ut

Ordinarii beneficia reservata coram se resignata conferre nequeant; non tamen afficit illud quoad potestatem renunciandi. Et sicut Ordinarii possunt clericos delinquentes removere à beneficiis reservatis, ità & eorum resignationes recipere. Castrop. *loc. cit.* citans Azor. *p. 2. l. 7. q. 9. c.* 26. Paris. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Resignari non posse coram Ordinariis permutationis gratiâ. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 2. *n.* 2. citans quamplurimos, & subdens *n.* 3. adhuc invalidam esse reservatorum permutationem, etiamsi Legatus à latere permutantibus præstet auctoritatem. Tond. *l. paulo post citand. n.* 14. Paris. *loc. cit. n.* 4. Lott. *l.* 2. *q.* 14. *à n.* 94. citans *Extrav. execrabilis. de præb.* quæ id prohibeat, Franc. *in c. unic. de rer. permut. n.* 5. Vitalin. *in Clem.* 1. *tit. eodem. n.* 66. Si enim admittere possent resignationes seu permutationes illas Ordinarii, deberent & conferre illa beneficia permutantibus, quod quia nequeunt, prohibetur illis admissio permutationis talium. Paris. *cit. n.* 4.

3. Ampliatur hoc ipsum ad casum, dum ex duobus beneficiis permutatis unum est reservatum & alterum non reservàtum; quia quòad reservatum non valeat collatio Ordinarii, & vacat beneficium; & hinc secutâ evictione beneficii non reservati, is qui resignavit reservatum, non potest ad illud redire; quia non debet conferri per alium, quàm Papam. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 4. §. 8. *n.* 55. citans Tusch. *lit. P. conclus.* 307. Chok. *de permut. l.* 2. *c.* 2. *n.* 9. Mantic. *de tacitis convent. l.* 25. *tit.* 12. *num.* 9.

4. Ampliantur quoque dictæ binæ responsiones, ità ut se extendant ad beneficia reservata tam generali, quàm speciali reservatione. Chok. *l. c. n.* 2. Paris. *l. cit. n.* 16. apud quem etiam vide enumeratas plures reservationes generales *à nu.* 18. Revocâsse insuper omnes licentias aliàs obtentas à Sede Apostolica, resignandi beneficia reservata in favorem aut permutandi. Innoc. 8. *in constit.* 13. quæ incipit: *sicut bonus pastor. data quinto Calend. Octob.* 1491. testatur Paris. recitatis illius verbis *num.* 15. Quare jam recipiens tale beneficium reservatum permutatum, verè erit intrusus. Chok. *loc. cit. n.* 7. (qui tamen *n.* 8. subjungit, tales permutantes, etsi habeantur pro intrusis, non tamen esse privandos à Papa, quia possident saltem coloratè, sinè causæ cognitione, pro quo citat *c. licet. de præb. in* 6. & ibi DD. & Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n.* 34. Lott. *loc. cit. nu.* 95. citans Felin. *in c. in nostra. de rescript. n.* 22. Mand. *ad reg.* 1. *q.* 13. *n.* 4. Mantic. *de tac. & ambig. l.* 25. *tit.* 9. *n.* 12. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 82. &c. quia decretum Papæ irritans in reservationibus non solùm efficit & inficit titulum, sed & possessionem, Paris. *loc. cit. n.* 10. adeò ut non sit considerabilis possessio permutantis; cùm ea sit infecta dicto decreto irritante. Lott. *loc. cit. nu.* 99. & fieri nequit, ut is, cum quo facta est permutatio, dicatur possidere, aut civiliter aut naturaliter propter dictum decretum. Lott. *nu.* 100. citans Bisignet. *decis.* 6. *de rest. spol.* Ferret. *cons.* 3. *n.* 18. Proinde hujusmodi resignatio reservati facta coram Ordinario permutationis gratiâ inducit veram vacationem; cùm renuncians amittat proprietatem & omnem possessionem. Paris. *ibidem n.* 11. citans Æn. de Falcon. *de reserv. in* 3. *effectu.* Rot. *decis.* 4. *de renunc. in nov.* &c. Atque ità tenet quidem resignatio, ut noceat permutantibus, id est, ut ex momento factæ dimissionis vacent beneficia resignata; non noceat tamen aliis in præjudicium reservationis. Lott. *loc. cit. nu.* 98. Quare si permutans moriatur, beneficium intelligitur vacare, non per obitum illius, sed per resignationem, cùm prior vacatio impediat sequentem. Lott. *cit. n.* 99. Unde jam sequitur non dari regressum ad talia beneficia permutata propter dolum & fraudem. Lott. *nu.* 101. subdens ab ista fraude non posse excusari permutantes prætextu ignorantiæ juris, quamdiu admittitur excusatio ob aliquem probabilem errorem facti; pro quo citat Feder. de Senis. *cons.* 112. *n.* 3.

Quæstio 296. *An resignari possint beneficia, super quibus à Sede Apostolica concessa esset exspectativa?*

Respondeo: nec resignari in favorem, nec permutari posse illa; quia aliàs tam exspectantias, quàm concedens exspectativam illuderentur, contra quod notatur in *clem.* 1. *de renunc.* Paris. *l.* 2. *q.* 10. *n.* 1. 2. & 3. dicens communem, ac citans Æn. de Falc. *de exspectativis. q.* 3. *n.* 1. Gamb. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 42. &c. Limitandum tamen hoc ipsum sic: Nisi esset facta resignatio coram Papa, & Papa admitteret habitâ scientiâ exspectativæ cum derogatione. Paris. *loc. cit. n.* 5. de cetero, si resignatio talis beneficii pura & simplex facta esset coram Ordinario, per hanc resignationem subintraret exspectans, quia beneficium vacat. Paris. *loc. cit. n.* 6. juxta Rot. *in Columbrien. Canonicat.* 27. *Febr.* 1542. teste Put. *decis.* 273. *l.* 1.

Quæstio 297. *Utrùm beneficia exempta resignari possint?*

Respondeo: posse resignari, etiam in favorem & permutari. Paris. *l.* 2. *q.* 8. *nn.* 1. & 2. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 13. modò resignatio vel per permutatio fiat coram Papa, dum beneficia in hoc sensu sint exempta; quia soli Papæ subjecta; quia tunc solus Papa est Superior, qui eorum resignationes (intellige etiam simplices) recipere potest. Paris. *nn.* 4. Pirh. *loc. cit.* vel coram proprio prælato; si sermo est de permutatione (quia resignationem in favorem, quæ non fit permutationis gratiâ, inferior Papâ nemo admittere potest) & beneficium est exemptum in eo sensu: quòd non subjiciatur Ordinario seu Episcopo, sed proprio Prælato habenti jurisdictionem quasi Episcopalem. Vel denique permutatio fiat coram Episcopo, si beneficium in lato solùm sensu sit exemptum; quia est in Ecclesiis exempta à jurisdictione Episcopi, non verò populus Ecclesiæ. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 3. *n.* 5. Pirh. *loc. cit.* citans Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 7.

Quæstio 298. *An beneficia unita, exstincta, vel suppressa, vel carentia reditibus resignari possint?*

1. Respondeo ad primum primò: beneficia unita nec resignari in favorem, nec permutari possunt, antequam unio sortita suum effectum, v. g. beneficium Titii est unitum meo beneficio, vel monasterio alicui, aut Collegio vel Seminario, ut post mortem Titii hæc unio sortiatur suum effectum, Titius illud beneficium resignare non potest in alicujus favorem, aut permutare cum alterius beneficio. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 15. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 8. *n.* 1. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 8. Paris. *l.* 2. *q.* 9. *n.* 1. & 2. citans Felin. *in c. nostra. de rescript. n.* 23. Feder. de Senis. *de permut. benef. q.* 33. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 27. citans Bellam. *de permut. benef. p.* 3. *q.* 7. dicentem in hoc concordare omnes. Oldr. *cons.* 257. *à n.* 20. Pavin. *de pot. cap. sed. vac. q.* 3. *p.* 2. *n.* 18. Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. unio.* §. 7. Hojed. Rebuff. &c. modò tamen unio sit legitimè facta, ità ut de jure teneat, & modò unio ipsa tota permutationem & resignationem præcedat, ùt Garc. *loc. cit.* Constat responsio ex Trid. *sess.* 21. *c.* 5. ubi in fine dicitur: *uniones non possunt revocari, nec quoquo modo infringi, etiam ex causa resignationis* &c. & *sess.* 23. *c.* 18. ubi: *nec per resignationem ipsorum beneficiorum uniones & applicationes suspendi, vel ullo modo impediri possunt* &c. jam verò si valida esset talis resignatio vel permutatio, omnino tolleretur unio, cùm unus resignare posset beneficium alteri, & ille rursus aliis, ut nunquam locus esset unioni. Paris. *loc. cit. n.* 5. Pirh. *loc. cit.* atque hoc ipsum directè esset contra conditionem factæ unionis, cùm hæc facta sit, ut habeat locum, quamprimùm beneficium vacaverit per cessum vel decessum, quæ verba non capiunt renunciationem illius in favorem, sed tantùm resignationem

tionem simplicem & mortem. Paris. *loc. cit. nu.* 12. citans Cassad. *decis.* 3. *de renunc.* &c. Deinde per unionem factam Collegio, monasterio vel beneficio meo est jus quæsitum collegio, monasterio, mihi ad beneficium Titii; quòd jus auferri monasterio vel mihi non potest per resignationem. Pith. *loc. cit.* Et sic non magis beneficium unitum transferri potest in alium per renunciationem, quàm subjecta restitutioni alienari. Paris. *n.* 5. Pith. *cit. n.* 15.

2. Proceditque responsio, etiamsi resignatio in favorem vel permutatio hæc facta coram Papa; (subintellige non factâ mentione unionis) effectus enim unionis in hoc casu non tollitur per Papæ provisionem subsequentem, ne unio evadat inutilis per frequentes & plures similes provisiones & permutationes, juxta dicta. Garc. *loc. cit. n.* 28. citans Bellam. *ubi antè. q.* 9. *nu.* 11. Zerol. Azor. *ubi antè.* Rebuff. *in pr. tit. de unius revocatione. nu.* 32. Et sic invalida erit talis resignatio & permutatio; tum quia gratia est subreptitiè obtenta ob tacitam veritatem, quæ exprimi debebat; tum, quia verosimile non est, Papam voluisse tollere & impedire effectum unionis; cùm non soleat concedere literas præjudiciales alteri, nisi id exprimat; præsertim, cùm unio beneficiorum non fiat, nisi ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiarum. Paris. *à nu.* 14. & ex eo Pith. *loc. cit.* Quòd si tamen permutatio vel resignatio in favorem facta esset coram Papa cum narrativa unionis, Papa admittendo resignationem, & conferendo beneficium ei, in cujus favorem resignatum cum clausula: *& non aliàs*, suspendere videtur (prout potest ob plenissimam, quam in omnia beneficia habet, potestatem, & prout solet in resignationibus & permutationibus dari suspensio unionum, suppressionum, & aliarum gratiarum, juxta Garc. *loc. post. citand.* citantem pro hoc Mandos. *de signat. gratia. tit. de resig. vers. datur resignatio &c.*) pro illa vice, & prorogare seu differre effectum unionis (etiamsi, ùt ait Garc. non sit derogatum regulæ *de jure quæsito.*) Chok. *loc. cit. n.* 6. *&* 7. Paris. *n.* 8. Pith. *loc. cit.* Garc. *n.* 29. citans Gonz. *gl.* 5. §. 7. *nu.* 137. Azor. *p.* 2. *l.* 7. c. 25. *q.* 8. Zechum &c. C. Luca. *de benef. d.* 7. *nu.* 2. Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 156. *nu.* 7. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 172. ubi: *Rector beneficii passim admittitur ad resignandum cum clausula suspensiva unionis, qua nunquam deleri consuevit.* Ratio hujus est, quòd per hoc nullum considerabile præjudicium fiat illi personæ aut Ecclesiæ, cui unitum est beneficium. Paris. *n.* 9. & ex eo Pith. eò quòd contingere possit, ut resignatarius priùs moriatur quàm resignans, & ità unio citius consequatur suum effectum. Paris. Pith. Tond. C. Luc. Lott. *ll. cit.* qui posterior illud reflexè monet. *n.* 173. super hoc maximam adhibendam diligentiam; ne dicta clausula suspensiva unionis omittatur, cùm sine ea purificetur unio per mortem resignantis, neque per ipsam resignationem, cum clausula consueta apponi in unionibus: *cùm primùm per cessum* &c. intelligatur de cessione libera & pura, non autem de resignatione in favorem. Quòd verò clausula implicet sufficientem expressionem unionis factæ, & sufficere, quòd sit inserta inter clausulas & decreta generalia apposita in supplicatione, ait *nu.* 175. *&* 176.

3. Porrò dum resignatio in favorem & permutationis gratiâ facta omissâ mentione unionis non valet, mox vacat beneficium, & locum habet seu subintrat unio, quoties resignans sciens unionem, non fecit de ea mentionem, cùm enim tunc scienter nulliter resignavit, amittit jus seu titulum beneficii per resignationem. Pith. *loc. cit.* Garc. *n.* 36. ex Paris. *nu.* 21. Secus est, seu resignantes vel permutantes redire possunt ad sua beneficia, & unio pro tunc non habebit locum, sed expectanda erit vacatio libera, si ignoranter omissa mentio unionis, eò quòd ignoraretur unitum. Paris. *n.* 20. Garc. *cit. n.* 36. citans pro hac distinctione Cassad. *decis. unic. de rer. permut. n.* 2. & expressè dicens, idem esse de resignato unito sic ignoranter coram Ordinario. Cui contrarius esse non videtur Paris. dum *n.* 22. ait: Si autem quis renunciaret beneficium unitum coram Ordinario, teneo subintrare unionem, & per consequens Ordinarium non posse conferre illud beneficium; unio namque sortitur effectum per cessum vel decessum, & sic in casu mortis & resignationis simplicis, & *nu.* 27. addit. idem erit dicendum in resignatione simplice coram Papa facta, quòd nimirum inter unio &c. subintelligi enim ab eo videtur; si quis scienter id fecerit, & quòd per resignationem simplicem validam vel scienter factam nulliter unio sortiatur suum effectum.

4. Respondeo ad primum secundò: hæc procedere in unione de certo beneficio facta, per quam acquiritur jus ad tale beneficium, sicut per reservationem de certo aliquo beneficio factam: Et ècontra locum non habere, dum unio facta, vel potiùs facienda v. g. de primo vacaturo, ità ut unio hæc non capiat beneficium resignatum ex causa permutationis vel in favorem, sed illud permutantibus vel resignatario sit conferendum, non secus ac in reservatione de primo vacaturo, non includuntur vacatura per resignationem permutationis gratiâ factam. Garc. *loc. cit. n.* 37. *&* 38. Paris. *l.* 10. *à n.* 18.

5. Respondeo ad primum tertiò: hæc procedere in unione de beneficio, vel beneficiis certis simpliciter & absolutè facta; non verò dum unio facta de beneficiis etiam certis, vacaturis per cessum vel decessum, & sic restricta ad illos modos vacandi, ità ut hæc beneficia adhuc resignari possint in favorem & permutari, cùm si sic resignentur, non vacent per cessum (utpote qui solam resignationem simplicem sonat) nec per decessum, adeòque non intret unio, tradit Paris. *loc. cit. q.* 4. *n.* 38. citans Rot. *in Conchen. præstimonii. de mense Octob.* 1542. teste Pur. *decis.* 357. *l.* 1. Item *l.* 2. *q.* 9. *n.* 12. citans Cassad. *decis.* 3. *de renunc.* Item *l.* 2. *q.* 19. *n.* 7. Quod idem, quamvis dicat Garc. *loc. cit. n.* 39. citans pro hoc insuper Mand. *de signat. gratia. tit. de regressib. vers. notand. est.* Mohed. *decis. ult. de renunc.* &c. subjungit tamen *n.* 41. dicendum nihilominus esse, non valere talium beneficiorum resignationem in favorem, seu ex causa permutationis, nisi factâ mentione & suspensione dictæ unionis, pro quo citat Rebuff. *in pr. tit. de union. revoc. n.* 32. & præcipuè Rotam *in Eugubin. benef.* 10. *Decemb.* 1590. quam decisionem ad fusum recitat *n.* 42. & addit *n.* 43. si talis resignatio in favorem, seu ex causa permutationis de beneficio unito per cessum vel decessum esset facta scienter, intrare statim unionem, citat pro hoc Rebuff. *ubi antè n.* 20. Aliam adhuc limitationem vide infrà, ubi, quæ beneficia permutari non possint.

6. Respondeo ad primum quartò: Sed neque beneficia unita, postquam unio sortia suum effectum, resignari possunt; tùm per unionem exstinguatur titulus & nomen beneficii, & non dicatur ampliùs beneficium, nec censeatur beneficium separatum, sed sub titulo beneficii; cui facta unio, sit confusum. Garc. *loc. cit. nu.* 24. citans Ferret. *cons.* 255. *nu.* 9. nec per se impetrari potest tale beneficium, etiam à Papa, nisi narratâ unione. Garc. *ibid.* citans Hojed. *de incompat. p.* 2. *c.* 3. *n.* 12. neque etiam valet permutatio de tali. Garc. *ibid.* citans Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 15. & Bellam. *p.* 3. *q.* 7. *in fine.* ubi: quòd de suppresso est indubitatum, permutari non posse; quia illud, quod non est, permutari non potest; nisi suppressio venisset post renunciationem. Item Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 11. 14. *&* 22. Azot. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 7. licèt subjungat Garc. *nu.* 25. ex Bonifac. *in clem.* 1. *de rer. permut. in fine.* Quòd beneficium unitum v. g. capitulo permutari possit cum beneficio Titii, ità ut hoc uniatur capitulo, & illud conferatur Titio: cui ipse consentit, dicens fieri dissolutâ unione ex causa utilitatis vel necessitatis id Ecclesiæ. Quinimo addit *n.* 26. etiam beneficia unita videntur posse permutari inter se, citat pro hoc *c. cùm venerabilis. de except.* & Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 9. *n.* 8.

7. Respondeo ad secundum: beneficium exstinctum & suppressum, quæ non vacant, ut sunt Canonicatus & præbendæ in Ecclesia non numerata, resignari quoque in favorem, tradit Paris. *l. 2. q. 13. n. 1.* citans Gemin. *in c. licet de rer. permut. in 6. n. 24.* Item posse ea permutari ibidem tradit Paris. *n. 2.* citans Gamb. *in cit. c. licet. n. 91.* ex rationibus ibi allegatis contra Bellam. *de permut. benef. p. 2. q. 1. n. 8.*

8. Respondeo ad tertium: beneficia sine reditibus, sive carentia reditibus resignari possunt, etiam in favorem. Paris. *l. 2. q. 8. nu. 2.* dicens sic resolutum à Rota *in Taracon. de mense Jun.* 1530.

Quæstio 299. *An beneficia commendata possint resignari?*

1. Respondeo primò: Beneficia in commendam temporalem data ob utilitatem Ecclesiæ, donec ei provisum de Rectore, etsi dimitti & resignari possint in manibus Superioris, (licèt enim tunc resignans nullo jure & titulo se abdicet, cùm nullum habeat; deponit tamen administrationem, quam habet. Paris. *l. 2. q. 17. nu. 7.* Pith. *ad tit. de renunc. n. 16.* citans Azor. *p. 2. l. 7. c. 25. q. 20.*) in favorem tamen resignari vel permutari non possunt; quia commendatarius jus nullum habet seu titulum in tali beneficio, sed solam administrationem. AA. iidem. Paris. *n. 2. & 3.* plura de hoc postremo ex professo infra, ubi de permutatione beneficii cum non beneficio.

2. Respondeo secundò: data tamen in commendam perpetuam, hoc est, ad vitam commendatarii, seu commendæ perpetuæ resignari etiam in favorem possunt; quia commendatarius consequitur, & habet in illo beneficio verum jus ac titulum, non secus ac si ipsi simpliciter collatum esset. Paris. *loc. cit. n. 9. & 10.* Pith. & Azor. *ll. cit.* cum communi.

Quæstio 300. *An beneficium, super quo reservatus est alteri regressus, possit resignari?*

Respondeo: Si reservatus est regressus cum clausula, *per cessum etiam in favorem vel decessum*, resignari non potest in favorem; quia eo cedente in favorem, intrat regressus. Paris. *l. 2. q. 18. n. 1.* citans Mand. *in pr. signat. gratia. vers. regressus.* Caputaq. *decis. 215. p. 1. in principio &c.* Per quod ipsum indicare satis videtur Paris. secus esse, si regressus reservatus simpliciter cum clausula, *per cessum vel decessum.* Nihilominùs Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 15. nu. 146.* simpliciter negat posse reservari in favorem beneficium, in quo alii fuit reservatus regressus, citat Vivian. *de jurepatr. l. 13. 10. c. n. 38.* &c. Quòd si tamen etiam habens regressum cum dicta clausula: *per cessum etiam in favorem:* præstaret suum consensum, & suspenderet regressum pro illa vice ad effectum, ut beneficiatus posset resignare beneficium, super quo reservatus regressus in favorem sui, posse illud resignari in favorem, asserit Paris. *ibid. num. 2.* Si autem in hoc casu resignatio aliunde foret nulla ex causa aliqua, non censeri durare consensum habentis regressum, & consequenter, cùm existente resignatione nullâ, jus non censeatur abdicatum à resignante, si is moreretur, vel contraheret matrimonium, intrare regressum & consensum prædictum præstitum super actu nullo ei non præjudicare.

Quæstio 301. *An beneficia, quorum, dum vacant, conferendorum indultum speciale habet aliquis, v.g. S.R.E. Cardinales, resignari possint?*

1. Respondeo primò in genere: Considerandum, sub qua forma seu sub quibus clausulis istiusmodi indultum concessum. Unde

2. Respondeo secundò in specie primò, dum concessum v.g. Cardinalibus indultum, ut conferre possint beneficia in tali Diœcesi vacantia cum clausula: *Exceptâ vacatione per resignationem in manibus Papæ*, & in hoc casu dubium non esse, quin possint resignari beneficia in favorem. Paris. *l. 2. q. 19. n. 1.* Secundò: dum concessum istiusmodi indultum conferendi beneficia, etiam in Curia, per promotionem, amissionem, vel quamcunque aliam dimissionem, & sic per cessum vel decessum vacantia; & in hoc quoque casu possunt resignari illa beneficia in favorem, cùm verba illa: *per cessum*, non capiant nisi resignationem simplicem, ut dictum jam aliquoties, nisi fortè adjunctum esset, *per cessum in favorem.* Et quoties resignatio fit in favorem certæ personæ, beneficium non dicitur vacare, nisi admittatur in favorem illius, & ei acquiratur. *Paris. loc. cit. n. 3. juncto n. 4. & 5.* Tertiò, si in indulto non adsunt verba illa: *per cessum vel decessum*, clarum esse, non tantùm posse resignari in favorem, & sic resignata Cardinalem non posse conferre; sed etiam non posse illum ea conferre resignata simpliciter in Curia.

Quæstio 302. *An hospitalia, & Preceptoriæ, & beneficia Ordinis etiam S. Joannis Hierosolymitani possint resignari?*

1. Respondeo ad primum, primò: hospitalia, quæ dantur in titulum, resignari possunt, in favorem etiam. Paris. *l. 2. q 14. n. 2.* dicens esse communem: possunt item permutari. Paris. *ibid. n. 3.* citans Gamb. *in cit. c. licet. de permut. rer. in 6. n. 67.* Feder. de Senis. *de permut. benef. q. 14. n. 22. &c.* ratio utriusque est, quia hospitalia, dum dantur in titulum, sunt beneficia, & de iis, sicut de beneficiis, judicatur. Paris. *n. 4.* cum communi.

2. Respondeo ad primum, secundò: hospitalia, quæ dantur clericis tantùm in administrationem, juxta formam *clem. quia contingit. §. ut autem. de religios. domib.* posse quoque resignari in favorem etiam; eò quòd, licèt in hoc casu non sint beneficia, non sunt tamen titulus totaliter profanus, sed Ecclesiasticus, & sine simonia vendi non possunt. Tradit Paris. *loc. cit. n. 6. & 7.* citans pro hoc Feder. de Senis. *ubi antè, n. 2.* Bellam. *de permut. benef. p. 3. q. 3.* Gamb. *ubi antè.*

3. Respondeo ad secundum: Eadem, quæ dicta de hospitalibus, dicenda quoque de Præceptoriis, sive in titulum datis, sive in administrationem, sive Ordinis sint S. Antonii, vel alterius, putà S. Joannis Hierosolymitani, vel S. Mariæ, Teutonicorum & similium; eò quòd comprehendantur sub beneficiis, *ibidem* ait Paris. *n. 9. & 10.* & posse illa renunciari, etsi sint ad nutum amovibilia, ait *n. 11.* colligi *ex decis.* Put. 129. & 177. *l. 3.* & sic solere Papam sæpiùs talium beneficiorum Ordinis S. Joannis Hierosolymit. quæ ad nutum magni Magistri & aliorum Superiorum amovibilia, resignationes admittere, tradit quoque Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 6. n. 11.*

Quæstio 303. *An resignari possit beneficium, super quo resignans habet solum jus ad rem?*

1. Respondeo: beneficium necdum collatum neque simpliciter, neque in favorem resignari potest, aut permutari, cùm nemo renunciare potest, quod non habuit. Paris. *l. 2. q. 22. à n. 1.* Tond. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 8. n. 9.* ubi: omnes, qui duntaxat jus ad rem, non jus in re habent, prohibentur resignare vel permutare. Unde jam absens, cui collatum beneficium, non potest renunciare illud ante acceptationem, quia nondum in eo jus habet, Paris. *ibid. n. 12.* ex Rebuff. *cons. 48. n. 8.* & *cons. 49. n. 2.* Secùs tamen est, si quis jus aliquod in beneficio prætendit, hoc enim jus prætensum renunciare potest. Paris. *l. 2. q. 21. n. 1.*

2. Respondeo secundò: potest quis renunciare simpliciter beneficium, super quo habet jus ad rem tantùm, (v. g. per electionem, præsentationem, exspectativam, vel quale habent, quibus reservatus est accessus & regressus; de quorum singulis vide Paris. *l. 2. q. 23.*) seu potiùs illud ipsum jus ad rem; qui enim habet jus ad rem, habet jus considerabile; quare mirum non est, quòd possit simpliciter illud renunciare, juxta vul-

vulgarem & communem regulam: unicuique concessum renunciare juri sibi competenti. Paris. *loc. cit. n.* 1. 2. *&* 3. Non potest tamen renunciare jus illud in favorem certæ personæ, cùm jus illud ad rem non possit in alium transferri, ut Sarn. *in reg. de jure quæsito non tollendo,* & Rot. *decis.* 17. *de præbendis. in nov.* Paris. *ibidem n.* 4. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 42. Et in specie non posse permutari exspectativam ad aliquod beneficium cum exspectativa, quam habet alius ad aliud beneficium, tradit *ibidem* Paris. *n.* 15. contra Gamb *in cit. c. licet de rer. permut. in* 6. *n.* 42. cujus opinionem dicit communiter reprobari. Vide de hoc plura infrà de permutatione talis juris ad rem. Illud hîc observandum ex eodem *n.* 17. non esse necesse, ut renunciatio ejusmodi juris ad beneficium fiat in manibus Superioris.

Quæstio 304. *An resignari possint beneficia resignata, collata quidem, sed necdum confectis vel plumbatis literis, aut publicatis, aut exceptâ possessione?*

1. Respondeo ad primum: potest quis resignare, etiam in favorem, bullis seu literis nondum confectis. Paris. *l.* 3. *q.* 19. *n.* 4. & *l.* 2. *q.* 24. *n* 1. dicens communem, ac citans pro ea præter alios Boënum *decis.* 24. *n.* 9. Rebuff. *in concord. de mand. Apostol. v. literas.* Mascard. *de prob. conclus.* 843. *n.* 18. Mandos. *in pr. sign. gratia. tit. resignationes. col.* 3. ubi is dicat, admitti hujusmodi resignationes his verbis, scilicet: *Possessione habitâ vel non habitâ, ac forsan literis non expeditis resignare proponat, prout resignat, accedit, &c.* & signaturam non consuevisse delere verba illa: *Forsan literis non expeditis.* Verùm Paris. ait *à n.* 2. hodiedum solere narrari hoc, quòd literæ non sint expeditæ; & hujusmodi resignationem in favorem literis non expeditis, non admitti de facili, sed cum magna intercessione; eò quòd, quamvis post signatam supplicationem consequatur quis titulum beneficii, qui titulus in beneficialibus attenditur; & per consequens de jure communi non requiratur expeditio literarum, cùm tamen hodie de stylo omnibus noto, & vi regularum Cancellariæ requiratur dicta expeditio, titulus non dicatur perfectus in suo esse. Porrò procedit responsio, ut postquam signata est supplicatio per Papam, & registrata, ita ut tunc possit fieri dicta resignatio, quæ de stylo Cancellariæ dicitur cessio. Paris. *loc. cit. n.* 6. Si autem solùm signata est supplicatio, cùm possit illa lacerari, & alia signari in favorem alterius, cui vult resignans renunciare. Paris. *n.* 7. inde inferri videtur à contrario, talem post signatam solùm in favorem sui supplicam non posse resignare in favorem. Verùm tamen posse hanc resignationem fieri à resignatario illo ante consensum præstitum, (intellige magnum seu formalem in Dataria) modò consensus hic postmodùm præstetur, tradit Paris. *l.* 3. *q.* 9. *n.* 6. Sic dicens conclusum per omnes *in Lamacens. Parochial.* resignationem talem esse validam, quia gratia à Papa signata est perfecta, sed tamen revocabiliter, donec præstetur consensus resignantis; unde is superveniens perducit ad exitum gratiam jam validam. Adde, quia consensus hic retrotrahitur ad tempus datæ, perinde ac si tunc consensisset formaliter resignans. Paris. *cit. q.* 9. *n.* 8. Atque ita procedit responsio, non tantùm in resignationibus puris, sed etiam conditionatis, in quibus requiritur consensus formalis. Paris. *ibid. n.* 9.

2. Respondeo ad secundum: posse fieri resignationem in favorem, antequam literæ sint plumbatæ: sequitur à fortiore ex præcedente respons. postquam enim literæ in Cancellaria confectæ sunt, tum mittuntur in officium, ubi solet apponi plombum, dicuntur jam confectæ, ut Felin. *in c. diligenti. de simonia. in fine,* testans sic servari in praxi. Paris. *l.* 2. *q.* 25. *n.* 1.

3. Respondeo ad tertium: posse quoque beneficium resignatum resignari à resignatario in favorem tertii, antequam resignatarius ille publicâsset resignationem sibi factam. Paris. *l.* 3. *q* 9. *n.* 11. & *l.* 2. *q.* 27. dicens esse receptam ab omnibus, & sic resolutum *in Toletan. præstimon.* teste Crescent. *decis.* 227. *l.* 1. Contrarium sentientibus Cyno & Alex. apud eundem Paris. *ibid. n.* 1. Jus enim illi jam quæsitum est per resignationem jam admissam & signatam à Superiore. Neque illud jus pendet à conditione, si publicaverit, ut rectè Mohed. *decis.* 348. *de præb.* & C. Paris. *cons.* 114. *n.* 5. *vol.* 4. licèt in eventum, in quem non publicaverit, resolvatur, Paris. *loc. cit. n.* 5. Hinc etiam acceptans & obtinens sibi provideri vigore exspectativæ, potest cedere jus in beneficio acceptato sibi competens ante cursum trium mensium datorum ad publicandum. Paris. *cit. q.* 27. *n.* 8. Procedùntque hæc, etiamsi instaret finis termini ad publicandum. Paris. *ibidem n.* 9.

4. Respondeo ad quartum: posse resignari in favorem ante apprehensam possessionem; quia per collationem & acceptationem, etiam ante possessionem, consequitur quis jus in beneficio; ac titulum beneficii, qui sufficit ad resignandum in favorem. Paris. *l.* 2. *q.* 26. *à n.* 1. citatis quam plurimis cum communi.

Quæstio 305. *An resignari possit beneficium, cujus titulo quis promotus est ad Ordines majores?*

1. Respondeo primò: resignari non potest tale beneficium, nequidem simpliciter, nisi resignans aliunde habeat, unde se sustentare congruè possit, hæcque ipsa qualitas beneficii, nimirum, quòd sit titulare, & dicta sufficientia aliunde vivendi narrata & expressa fuerint, ita ut eo ipso prorsus irrita & invalida sit talis resignatio. Tond. *in qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 11. *n.* 41. ex Gratian. *discept. for. discept.* 991. *in principio.* Castrop. *tr.* 13. *de beneficiis. d.* 6. *p.* 2. § 6. *n.* 6. Paris. *l.* 2. *q.* 6. *n.* 35. *juncto. n.* 36. Gonz. *gl.* 5. §. 10. *n.* 35. Garc. *p.* 2. *c.* 5. *n.* 192. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n* 43. Chok. *ad reg.* 45. *à n.* 57. Card. de Luc. *de benef. d.* 37. *n.* 14. Lott. *l.* 2. *q.* 14. *à n.* 75. Sic enim expressè constituit Trident. *sess.* 21. *c.* 2. Cujus prohibitionis hæc est ratio ab ipso Concilio expressa: ne quis cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere cogatur. Garc. *loc. cit. n.* 197. Paris. *loc. cit. n.* 4.

2. Proceditque dicta responsio non solùm in resignatione facta coram Ordinario, sed etiam in manibus Papæ, cùm Concilium loquatur absolutè, nec præsumendus sit Papa, velle decreto Concilii tam prudenti derogare. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 193. Quòd si tamen resignatio facta coram Ordinario absque facta mentione dictæ qualitatis, quòd beneficium sit titulare &c. jus abdicari à resignante, eò quòd tunc Episcopus, qui resignationem admisit, teneatur de proprio providere resignanti de alimentis, si aliunde non habeat, tradit Tond. *loc. cit. n.* 46. dicens certum esse. Paris. *loc. cit. n.* 42. referens ita declaratum per S. Congregationem. Nicolarts *ad Concord. German. tit.* 1. *dub.* 10. § 4 dicens sic constitutum à Pio V. *in constit. quanta Ecclesia,* ac citans Garc. *p.* 3 *c.* 28. *n.* 7. ut præjudicetur tam resignanti, quàm resignatario, dum collatio hujus beneficii tanquam vacantis devolvatur ad Sedem Apostolicam. Tond. *ibid. n.* 47. Nicolarts *loc. cit.* & Garc. apud illum *loc. cit.* Quòd si tamen talis resignatio fiat coram Papa, absque eo quòd dicta qualitas expressa, jus non abdicari à resignante; quia nulla est resignatio, tradit *cit. n.* 47. Tond. ex Garc. *loc. cit. n.* 224. *&* 228. ita ut si talis resignans moreretur in mense ordinario, Ordinarius posset de eo tanquam vacante per obitum providere in vim Concordatorum Germaniæ; si moreretur in mense Pontificio, Papa solus providere posset. Nicolarts *loc. cit.* §. 2. citans & fusè recitans decis. Rotæ *in una Leodiensi Canonicatus. de* 28. *Junii.* 1621.

3. Porrò ad ipsum, nempe quòd mentio fieri debeat, quòd resignans titulo illius beneficii promotus sit ad sacros Ordines, sive coram Ordinario, sive coram Papa fiat resignatio, esse de forma & substantia talis resignationis, ita ut per nullum æquipollens suppleri possit, & satisfieri dispositioni Concilii: tradit Lott. *loc. cit. n.* 77. Item Garc. *cit. n.* 193. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 39. Sic resolutum refert. n. e. a Sacra Congregatione

Anno

Anno 1588. & à Rota *in Aretina plebis. 4. Decemb.* 1600. & *in Salman. de Majo* 1588. & *in Hispal.* 17. *Jun* 1588. Proinde non sufficiet expressisse, quod resignanti remaneat, unde vivat, sed utriusque expressio, nimirum & quòd sit ordinatus super tali beneficio, & quòd habeat aliunde, unde vivat, requiritur; quia utrumque requirit Trid. &, ut dictum, forma illa Tridentini per æquipollens suppleri non potest. Chok. *loc. cit.* citans Azor. *p.2.l.7.c.25.q.6.* &c. Garc. *loc. cit. n.194.* Gonz *loc. cit. n.35.* Castrop. *loc. cit.* qui etiam ait: etsi satisfactum per hoc sit intentioni Concilii, non esse tamen satisfactum dispositioni Concilii. Quinimò addit: nequidem per hoc satisfactum Intentioni Concilii, cùm Concilium mentionem illius qualitatis fieri voluerit, non eo solùm fine, ut ordinatus haberet, unde commodè vivere posset; sed etiam ita firmiter haberet, ut non posset se eâ commoditate privare. Unde jam etiam sequitur, quòd renunciatio beneficii facta sub pensione sufficiente ad congruam sustentationem, non tamen factâ mentione: quòd ad illius titulum quis sit promotus, non valet; quia, ut dictum, expressio illius est de forma, & Concilium indistinctè annullat resignationem aliter factam. Chok. *loc. cit. n.61.* Garc. *loc. cit. n.214.* citans pro hoc expressam S. Congregationis declarationem, & addens *n. 217.* quòd talis resignatio etiam in foro conscientiæ sit nulla ex Ledesma.

4. Neque his obstat Bulla Pii quinti, quæ formam observandam præscribit pro omnibus resignationibus admittendis ab Ordinariis seu extra Curiam; ut nimirum exprimatur, quòd resignans habeat aliunde sufficienter ad vivendum. Nam malè inde infertur, non esse etiam necessarium exprimi alterum, nimirum quòd sit beneficium titulare, dum quis tale beneficium resignat, cùm illud sit de forma præscripta à Trid. cui in dicta Bulla per nullam clausulam derogatur, cùm tamen ei derogandum esset, ut desinat operari. Quin & Pius quintus non dicat, sufficere in omni resignatione, si exprimatur hoc tantùm, sed ait necessarium esse, hoc exprimere in omnibus; in iis verò, ad quorum titulum quis ordinatus, satis constabat jam ex Tridentino, & illud necessariò exprimendum. Chok. *loc. cit. à n.64.* qui etiam addit, neque contrarium ullâ decisione decretum, vel ab aliquo Authore confirmatum, præterquam à Navarro *l.3. cons. 2.* ubi dicit valere resignationem hujusmodi, non factâ mentione tituli in foro conscientiæ, & credere se, ita judicaturos præsides Prætorii supremi Papæ, si eorum tribunali subjiciatur; quod quidem, ut ait Chok. *cit. n.64.* non credidisset; quin & mutâsset sententiam, si multas Rotæ decisiones, Cardinalium declarationes Navarro posteriores, quæ exstant apud Paris. Garc. & alios, legisset; quæ certè illius auctoritati prævalere debent. Quin & ipsum Navarrum *in manuali, c.22. de Sacramento Ordin. in fine*, citare & probare decretum Tridentini: quòd ordinatus ad titulum beneficii non possit illud resignare, nisi constet eum aliunde, unde vivat, habere, feceritque mentionem, se ad titulum illius beneficii promotum, testatur idem Chok. *loc. cit.*

5. Verumtamen, ut inquit Chok. *n. 65.* adversùs hanc Doctorum scholam sunt, qui prorsus contrarium dicant; nimirum ex stylo Curiæ Romanæ sufficere, in resignationibus resignantem constitutum in sacris Ordinibus exprimere, unde vivat, se habere, omissò, quòd fuerit promotus ad Ordines titulo illius beneficii resignati; & de hoc stylo Cancellariæ sexcentos pragmaticos in Curia Romana exercitatissimos testari; quo stylo supposito, ait Chok. Rotæ decisiones, & S. Congregationis declarationes cessare videntur; tum quia stylus Cancellariæ facit jus, & est attendendus, *c. ex literis. de rescript.* Gigas *de pens. q.54. n.2.* Mandos. *ad reg. 10. q.5. n.6.* tum quia mentem principis aperit & declarat. Mand. *ad rubr. reg. Cancellariæ. q. 2. n. 3.* tum quia quæcunque fiunt in Camera vel Cancellaria, dicuntur fieri in consistorio, imò in conspectu Papæ. Paris. *l.9. q. 26. n.3.* Gomes. *ad reg. de triennal. q. 7. §. præterea*; ideóque stylus Curiæ Romanæ facit jus, & tollit omnem dubitationem facti, non solùm in Curia, sed & in partibus. Hoc proinde stylo stante ait Chok. *n. 68.* de non exprimenda qualitate promotionis ad sacros Ordines, ex titulo illius beneficii non videtur posse dari de nullitate resignationis; séque judicare, in re tam perplexa operæ pretium esse, adire Papam, cujus est interpretari, nedum decreta Concilii, sed hanc vel illam Doctorum opinionem, maximè in hoc casu, quo pragmatici peritissimi in Curia rarò exprimunt, resignantem fuisse promotum ad titulum illius beneficii. Addit interim, non ex eo cautum arbitratur resignanti, ut ei liceret, invalidare resignationem à se factam; quia pro resignatario staret illud axioma, quòd error juris dubii excuset. Vide eundem ulteriùs.

6. Respondeo secundò: permutari quoque tale beneficium non potest, nisi dictâ formâ à Tridentino præscriptâ præcisè servatâ. Card. de Luca *de benef. d.41. n.5.* citans Gratian. &c. Chok. *loc. cit. n.62.* citans Gonz. *gl.5. §. 10. à n.43.* Garc. *loc. cit. n.218.* qui tamen addit: nisi permutatio sit æquivalens. Lott. *loc. cit. n.78.* ubi: Licèt S. Congregatio videatur in resignatione ex causa permutationis variâsse, (ut advertit; qui propterea hunc articulum indiscussum reliquit. Mantic. *de tacit. & ambig. l. 25. tit. 7. n.44.*) tamen veritas est, quòd eadem Congregatio semel de Anno 1602. 18. Julii decretum Concilii censuit locum etiam habere in permutationibus, non absolutè, sed ex suppositione, quòd dari posset casus, ut ita permutans non posset consequi beneficium cessum. Atque in hoc semper militaret ratio, ne in opprobrium Ordinis mendicet; & ab ea (intellige declaratione) nusquam decessit Sacra Congregatio; sed benè illam declaravit ex negatione ejusdem suppositi universaliter non procedere, nisi ita permutans assecutus fuisset possessionem beneficii permutati; quod esset prorsus sufficiens ad sui sustentationem; quo demum casu cesset ratio Concilii, ut refert Gregor. *decis. 441. n. 3.* ubi: quòd tunc de hac assecutione deberet constare, nedum cum illa qualitate sufficientiæ, sed etiam durationis. Ita verbotenus Lott. Eadem ferè tradit Tond. *loc. cit. n.48. & n. 49.* subjiciens, illam declarationem Sacræ Congregationis non solùm in foro conscientiæ, ut velle videtur Gratian. *discept. for. c.159. n. 3.* sed in utroque foro admittendam, ex Barb. *ad cit. c. Trid. sess. 22.* & sic competere etiam resignanti actionem spolii; etiamsi permutatio non potuerit habere effectum ex nova culpa resignantis; quia in examine fuit reprobatus, tradit Garc. *loc. cit. n. 218.*

7. Respondeo tertiò: decretum illud prohibens resignationem beneficii, ad cujus titulum quis ordinatus fuit Sacris, nisi aliunde haberet, unde vivere posset, non procedere in resignationibus, & privationibus inductis à jure, v.g. per assecutionem alterius incompatibilis. Garc. *loc. cit. n. 219.* eò quòd Concilium solùm tollat resignationes voluntarias, ut Sacra Congregatio super dicto loco Concilii. Garc. *ibidem n. 220.* Hinc dictum Decretum non procedit in resignatione facienda ex decreto Papæ apposito in gratiâ alterius incompatibilis, & in ea opus non erit, facere mentionem, quòd ad illius titulum fuit quis ordinatus, ex quo est resignatio necessaria injuncta à Papa. Garc. *n. 221.*

8. Respondeo quartò: sed neque dum is, qui non habet aliunde, unde vivat, juravit se resignaturum, vel non revocaturum procuratorem constitutum ad resignandum, tenetur, aut potest hoc juramentum implere, cùm juramentum non sit vinculum iniquitatis. Paris. *l.2. q.6. n.43.* Garc. *loc. cit. n.231.* Neque obstat decisio Rotæ 8. *de Procurator. in antiq.* dicens, quòd constituens procuratorem ad resignandum beneficium ex causa permutationis cum juramento de eo non revocando, non potest validè revocare. Præterquam enim, quòd ea decisio non loquatur, aut procedat, ubi resignatio fit contra juris dispositionem, uti fieret in præsenti casu, ea decisio non est in usu, cùm indifferenter practicetur, ita ut in quibuscunque resignationibus permutationis gratiâ sit locus pœnitentiæ, donec resignatio sit per Superiorem recepta. Garc. *à n.233.* quamvis addat *n. 236.* Feder. de Senis

de

de permut. benef. q. 38. & Pet. de Ubaldis *eodem tr. n.* 40. tenere, quòd si beneficiati tractantes de permutatione beneficiorum promiserunt invicem datâ fide, procurare permutationem fieri per illos, qui habent ad hoc auctoritatem, posse, altero instante, renitentem ad permutandum cogi: & si omnino nollet, etiam invitum transferre. Porrò requiri absolutionem dicti juramenti, dum resignans non est in sacris; quia tunc juramentum servari posset; secus, si est in sacris, & est beneficium titulare, nec habet aliunde, unde vivat. Garc. *n.* 237.

Quæstio 306. An igitur nec resignari possit beneficium surrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus; aut etiam aliud quodcunque beneficium, etsi non sit tale beneficium titulare, aut ei subrogatum; dum resignans non habet aliunde, unde commodè vivere possit? Item an patrimonium, dum quis ejus titulo ordinatus est, alienari possit in hoc casu?

1. Respondeo ad primum: neque tale beneficium surrogatum resignari posse, nisi factâ mentione, quòd sit surrogatum, & quòd habeat resignans, unde vivat. Chok. *loc. cit. n.*60. citans Gutt. *conf.* 42. *n.* 1. Garc. *loc. cit. n.* 210. eò quòd subrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, intelligiturque cum qualitatibus ejus, cujus loco subrogatur, *l. si cum. §. qui injuriarum. ff. si quis cautionibus.* Garc. *loc. cit.* qui etiam addit *n.* 211. beneficium, per cujus assecutionem vacat illud, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, non videri posse dici subrogatum loco illius, cùm vacatio inducatur à jure propter incompatibilitatem.

2. Respondeo ad secundum: sed neque ullum aliud beneficium resignari potest à constituto in sacris Ordinibus, nisi aliundè habeat resignans, unde commodè vivere possit, juxta quod disposuit Pius V. in constitutione sua 56. incipiente: *quanto Ecclesia &c.* de 1. *April.* 1568. Chok. *loc. cit. n.* 59. *in fine*, citans Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 7. Paril. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 3. Garc. *l. c. n.* 198. Et licèt dicta Pii V. constitutio loquatur de resignationibus factis coram Ordinario, servari tamen, & habere locum etiam in Curia; quia militat eadem ratio, & in Curia non admitti resignationem alicujus in sacris constituti, nisi cum clausula, quòd resignans aliunde habeat, unde commodè vivere possit; quæ clausula respiciat substantiam gratiæ, utpote quæ attento stylo aliàs non solet concedi, & cujus clausulæ verificatio committatur Ordinario, si resignatio est in forma *dignum*, tradit Garc. *à n.* 199. ex Parif. *cit. q.* 14. *n.* 3. Hujus tamen postremi contrarium innuere videtur Card. de Luca *de benefic. d.* 37. *n.* 14. ubi: aut agitur de beneficio, ad cujus titulum quis ordinatus est, & tunc ex decreto Tridentini oportet de eo, nimirum quòd habeatur aliunde, unde vivere possit, fieri specialis mentio; quæ si facta, inconcussus Datariæ stylus est, non admittendi resignationem, nisi cum clausula, *dummodo resignans habeat aliunde vivere*, quæ sinè dubio importat conditionem suspensivam, quâ non justificatâ, actus manet infectus ex deficiente consensu Papæ. Aut beneficiatus ordinatus non est ad titulum illius beneficii, sed alterius, aut ad titulum patrimonii, & tunc non intrat dictum decretum Conciliare, neque congrua sustentatio adjici solet per viam conditionis cum clausula *dummodo*; sed officiales Datariæ se regulando ex constitutione Pii V. injungente locorum Ordinariis, ne admittant beneficiorum resignationes, nisi iis constet, resignantes habere aliunde vivere, ex quodam stylo id adjiciunt per viam assertivæ, nempe: *tibi asserenti aliunde habere commodè vivere &c.* quod non importat formalem conditionem intrinsecam, cujus præcedens justificatio præcisè ac pro forma fieri debeat, minùsque id importat irritationem provisionis; cùm neque ipsa constitutio Pii V. neque ipsæ literæ provisionis contineant aliquod decretum irritans, quod infectionem tam in petitorio quàm in possessorio causat: citat pro hoc Garc. *in addit. ad p.* 2. *c. ult. n.* 228. Seraphin. *decis.* 1320. *n.* 4.

3. Econtrà verò clericus constitutus in minoribus tantùm Ordinibus potest resignare beneficium, etiamsi non habeat aliunde, unde vivat, nec etiam ullâ mentione factâ, quòd ad illius titulum sit promotus (intellige, casu quo id factum, cùm aliàs opus non sit titulo ad Ordines minores suscipiendos) sive renunciatio fiat coram ordinario, sive coram Papa; quia nec constitutio illa Pii V. nec Concilium loquuntur de constitutis in minoribus, & in iis cessat ratio decoris Ordinis; unde nec in eorum resignationibus ponitur suprà edicta clausula. Parif. *cit. q.* 14. *n.* 1. & 2. Garc. *loc. cit. n.* 203. citans Gutt. *conf.* 42. *n.* 10. Zevall. *q.* 561. *n.* 26.

4. Respondeo ad tertium: patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatus est Ordinibus sacris, redonari, resignari aut alienari non tantùm non licet, ità ut quis id faciens peccet mortaliter; quia facit contra prohibitionem Tridentini *loc. cit.* maximè, cùm ea facta sit ob bonum publicum principaliter, & favorem totius Ordinis clericalis, & vel hinc puniri possit ab Episcopo, ut Garc. *loc. cit. n.* 175. (quamvis tamen non incurrat ullam propter hoc suspensionem; cùm talis alienans non sit ordinatus sinè titulo, contra quem solum, & non contra talem alienatorem pœna suspensionis statuta, ut Garc. *cit. n.* 175. citans Gutt. *pract. qq. l.* 2. *q.* 65 *n.* 10. Zerhum, Sayrum, Tolet. Suar. &c.) verùm etiam talis alienatio validè fieri nequit sinè licentia Episcopi, sed est ipso jure nulla ex eadem Concilii dispositione, *loc. cit.* nimirum *c.* 2. ubi: *atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinqui vel remitti nullatenus possent, &c.* Quæ verba inducunt nullitatem ipso jure; quia tollunt potentiam alienandi, ut Gimon. *in Enchirid. benef. tit.* 3. *c.* 3. *n.* 17. Tiraq. *post ll. connubial. gl.* 2. *n.* 1. Sanch. *de matrimon. l.* 6. *d.* 38. *n.* 20. & plures alii à Garc. citati *n.* 176. contra Ledesm. In cujus quoque sententiam propendere se ait Garc. *n.* 180.

5. Licitam tamen esse & valituram renunciationem patrimonii sinè licentia Episcopi factam, quando renuncians haberet beneficium, seu unde aliàs vivere posset, tradunt Parif. *l.* 2. *q.* 6. *n.* 16. Garc. *n.* 186. eò quòd Concilium statuendo, ut sinè licentia Episcopi patrimonium alienari non possit, donec aliunde habeat, unde vivere possit, videatur id permittere in dicto casu. Si verò quæratur, ad quid, dum ordinatus non habet aliunde, unde vivat, requiratur licentia Episcopi ad alienandum, cùm tunc dari non deberet hæc licentia, sed negari. Respondet Garc. *n.* 188. posse occurrere causam ità urgentem, ut possit ac debeat hæc licentia dari, v. g. si ipse ille ordinatus, aut parentes vel fratres ejus capti, aut propter commissum homicidium pœnâ capitis plectendi, nisi accusanti pro remissione daretur certa pecunia, ad redemptionem sui egerent alienatione & distractione dicti patrimonii. Et si Episcopus ex justa simili causa dedisset hanc licentiam, maneret ipse liber ab onere subministrandi tali Ordinato sustentationem. Garc. *n.* 189. quemadmodum econtra, dum sinè justa causa eam dedisset, manet obligatus ad providendum ordinato (tenet enim talis alienatio facta cum licentia Episcopi, & sinè justa causa data, Garc. *n.* 189) non secùs, ac si eum ordinâsset absque titulo. Garc. *ibid.* Porrò hanc licentiam dare non posse Vicarium Episcopi sinè speciali mandato Episcopi, & si hanc dedisset sinè tali mandato, vel etiam sinè justa causa, teneri pari ratione ac Episcopum providere tali ordinato, ait Garc. *n.* 190. Ac denique decretum hoc prohibens alienationem patrimonii, ad cujus titulum quis ordinatus sacris, procedere in alienatione voluntaria, non autem in necessaria, v. g. quæ fieret causâ solvendorum debitorum, nisi ea fuissent in fraudem contracta, habet Garc. *n.* 222. quanquam *n.* 223. & *n.* 139. hoc exemplum de debitis non admittat ipse, maximè, dum debita contracta sunt post ordinationem; eò quòd clericus non

tenca-

teneatur, ultrà quàm facere possit, & ista alienatio haberet principium voluntarium.

Quæstio 307. An igitur, dum resignatio beneficii, ad cujus titulum quis ordinatus est, facta contra tenorem & formam à Concilio præscriptam est nulla, vacet beneficium, remaneat tamen penes resignantem?

1. RESpondeo: Si facta talis resignatio coram Papa ab non habente aliunde, unde vivat, non abdicatur jus à resignante, adeóque eo jure penes resignantem permanente oon vacar beneficium, Garc. *p. 2. c. 5. n.* 225. dicens id certum esse.

2. Respondeo secundò: Si verò facta resignatio coram Ordinario, quamvis stando præcisè in terminis Concilii Tridentini idem dicendum erit; nimirum non vacare beneficium, & non esse necessarium novum titulum & collationem. Garc. *n.* 226. citans Zevall. *q.* 561. *n.* 22. Ex Coustitutione tamen Pii V. 58. dicendum vacare tale beneficium, nec resignantem posse ad illud redire, sed de eo beneficio liberè cuicunque alteri providendum, oon per Ordinarium ipsum, qui talem resignationem admisit, sed per Papam aliosve Superiores istius Ordinarii, aut per patronos, si beneficium est jurispatronatûs, juxta aliam constitutionem ejusdem Pii V. 42. Ordinarius verò admittens talem resignationem incurrit pœnam suspensionis à collatione beneficiorum, & tenetur resignantem illum alere. Paris. *l. 2. q. 6. à n.* 41. citans declarationem expressam sacræ Congregationis de hoc. Garc. *loc. cit. n.* 227. insuper plures recitans pro his declarationes S. Congregationis.

3. Respondeo tertiò: Si verò facta resignatio coram Ordinario ab habente aliundè, unde vivat, non factâ tamen mentione, quòd sit beneficium titulare, standum erit Concilio, & non vacabit beneficium; quia Constitutio Pii V. non loquitur io hoc casu. Garc. *n.* 229.

Quæstio 308. An, & qualiter beneficia litigiosa possint resignari?

1. RESpondeo primò: Beneficio litigioso potest quis cedere in gratiam & favorem collitigantis; sive beneficium litigiosum potest resignari in favorem illius, cum quo super eo est lis; quia per hanc cessionem lis extinguitur, & sic purgatur vitium litigiosi. Paris. *l. 2. q. 3. nn.* 12. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d. 6. p. 2. §. 2. n. 5.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 25. q. 3.* Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 14.

2. Respondeo secundò: Potest quis simpliciter lite & causâ cedere tam coram Ordinario, quàm Papa. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 100. In quo casu, ut ait Tond. *qq. benef. p. 3. c. 63. n.* 17. certum est, quòd lis finiatur, & non incurritur amplius nullitas provisionis factæ per Ordinarium, ac ideo, si priùs Ordinarius contulerit, antequam collitigans à Papa sui juris confirmationem legitimè obtinuerit, collatio Ordinarii erit valida; quia tunc non est locus regulæ de surrogandis collitigantibus, citat pro hoc Chok. *ad dictam regulam n.* 39. Item ut Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 101. cum communi; potest quis ipsum beneficium simpliciter dimittere. In quo casu, quia per renunciationem factam à collitigante fuit amissum omne jus & possessio, cùm renonciatio fuerit simplex, si alter collitigans ingrediatur possessionem vacuam; oon attentat. Paris. *cit. q. 3. n.* 18. citans Rotam *in Aversana benef. 3. Mart.* 1553. Lancell. *de attent. p. 2. c. 4. n. 332. &c.* Quod idem ait Paris. *n. 14. 15. &* 16. dum liti ipsi renunciatum, etiamsi hujusmodi renunciatio facta fuisset in absentia judicis coram Notario, etiam non actuario; modò fiat mentio de ipsius litis pendentia; eò quòd lis finiatur cessione, non secùs ac morte, vel per rem judicatam, vel per transactionem. Atque ità etiam in hoc casu cessionis litis resignari posse beneficium ab altero collitigante, iodicat Paris. *ibidem n. 13. &* 20. Etsi autem coram Ordinario fieri possit talis resignatio simplex beneficii litigiosi lite pendente, is tamen illud conferre nequit, non secùs ac, licèt resignari possit coram Ordinario beneficium reservatum, is tamen illud coram se resignatum conferre nequit; uel nec subrogare potest aliquem in locum cedentis vel decedentis lite pendente. Paris. *à n.* 102. & ex eo Azor. *loc. cit.* Sunt enim beneficia litigiosa omnia de jure reservata Papæ, *c. 1. & 2. ut lite pendente.* quamvis hæc reservatio orta ex litis pendentia sit minùs propriè reservatio, sed potiùs inhibitio temporalis; per quam Inferior prohibetur conferre beneficium lite pendente, ne detur novus collitigans, ut etiam patet ex eo; quòd indultum conferendi beneficia reservata removeat quidem obstaculum reservationis, non tamen removeat impedimentum litis pendentis. Tond. *p. 3. c. 163. n. 4. juncto n. 10. &* 11. qui tamen etiam *ibidem n.* 9. testatur ex Lancell. *de attent. p. 1. c. 3. n.* 141. beneficia Galliæ subjacere collationi Ordinariorum, non obstante litis pendentiâ, quin & contrarium jam dictis tenet *n. 18. &* 19. ubi: aut cessio & renunciatio facta fuit simpliciter, & tunc lis cessat, & per consequens non intrat regula *de surrogandis*; si verò cessio in favorem, lis durat, & locus est prædictæ regulæ. Verùm

3. Respondeo tertiò: Beneficium litigiosum resignari non potest lite pendente in favorem tertii coram Ordinario, sed resignatio est omnino irrita & inanis, non secùs ac alienatio rei litigiosæ facta lite pendente fieri nequit, & facta nullius est momenti, ut constat ex toto titulo *ff. & c. de litigiosis.* Castrop. Azor. Pich. *ll. cit.* Paris. *l. 2. q. 3. n. 1.* & expressè Azor. juxta *c. 2. ne lite pendente. in 6.* quia præterquam quòd talis resignatio videtur fieri in fraudem, quæ est ratio Parisii *loc. cit. n.* 2. per hoc minimè exstinguitur lis. Azor. *loc. cit.* Ordinarius autem conferre nequit beneficium litigiosum, nisi lite finitâ & extinctâ, vel per longum tempus neglectâ, eò quòd licèt à jure canonico certum tempus constitutum non sit ad lites finiendas, tamen si longo tempore à lite cessatum fuerit, eâ finitâ censeatur tanquam derelicta. Pirh. Azor. *ll. cit.* Paris. *à n.* 20. Et sic testatur Azor. *loc. cit.* Paris. *à n.* 23. à Rota quandoque judicatum, litem esse finitam, quia ea per 37. aonos neglecta; quandoque judicatum idem, quia ab ea cessatum per annos 25. vel etiam 18.

4. Respondeo quartò: Sed neque coram Papa tale beneficium nullâ factâ mentione litis resignatur validè, quia sicut lite pendente principi supplicari non potest. ad impetrandum ab eo rescriptum pro obtinendo beneficio litigioso; ità etiam beneficium litigiosum impetrari nequit nullâ factâ litis mentione, Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 59. Quinimò si Papa motu proprio conferat beneficium litigiosum, nullâ factâ mentione litis, collatio nulla est; quia Papa, si litem nosset, beneficium non conferret. Paris. *n.* 63. Azor. *l. c.* esséque adhuc necessarium, facere mentionem litis pendentis, etiamsi lis illa introducta fuisset in favorem ipsius resignantis, (putà quia ipse movit litem de beneficio à se possesso, sive quia ipse, cùm possideret beneficium, citavit, committendo causam molestationis super dicto beneficio, ac agitando litem contestando, &c.) tradunt Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 65. citans Sarn. Staph. &c. oon tamen opus esse, facere mentionem litis, quoties illa cœpta per solam citationem, tradit Paris. *n.* 43. citatis pluribus. Factâ verò mentione litis valida est illa resignatio in favorem tertii coram Papa, Pirh. *cit. n.* 114. Paris. *cit. q. 3. n. 112. juncto n.* 58. dicens esse communem Doctorum. Non sufficit autem facere mentionem litis sub generali; putà, *non obstante litis pendentiâ*, sed requiri, ut fiat mentio de processu & statu causæ, tradit Paris. *n.* 64. citans Ruin. *cons. 76. n. 6. l.* 5. Betojum *cons. 1. n. 10. l.* 3. Lancell. *de attent. p. 2. c. 4. illatione 7. n.* 645. Vide hîc, quæ de subrogatione habet Paris. *cit. q. 3. à n.* 67. & alii Auctores passim.

5. Porrò ad hoc ut beneficium dicatur litigiosum, non sufficit lis super possessione, sed lis adesse debet super ipso titulo beneficii. Tond. *l. c. n. 5. juncto n.* 15.

Paris.

Paris. *cit. q.* 3. *n.* 52. Dum enim lis est super possessione tantùm, per eam non res, sed possessio efficitur litigiosa. Quamvis tamen, si lis tantùm super possessorio narrata fuit, ea justificari debeat, non quidem ad effectum, ut exinde beneficium dicatur litigiosum, sed ad hoc, ut obtineri possit surrogatio, etiam quoad possessionem, & jus super ea competens collitiganti mortuo. Tond. *loc. cit. n.* 14. & 15. citans Gomes. *de trienn. q.* 11. *n.* 13. adeoque jam tale beneficium, cujus sola possessio litigiosa, resignari poterit etiam in favorem; nam ubi non est quæstio super re, vel aliquo jure connexo rei, res non efficitur litigiosa, ut non possit alienari. Paris. *n.* 53. Hoc tamen verum, quòd etsi in hoc casu cedi possit beneficium, non tamen cedi possit possessio ipsa, super qua litigatur; neque jus ad illam adipiscendam. Paris. *n.* 54. juxta Rot. *in Reatina.* 12. *Decemb.* 1571. Neque sufficit litem motam coram judice incompetente, vel per falsum procuratorem; quia talis motio non facit rem litigiosam. Paris. *n.* 46. & 47. Et in summa, quoties processus nullus est, non impedit resignationem, aut est in consideratione, ut possit judicari subreptio in impetratione, si de eo non fiat mentio. Paris. *n.* 48. Neque sufficit, si solùm incidenter litigetur de beneficio, res enim non dicitur litigiosa, si solùm contendatur de opere facto in ipsa re; sed sequitur, ut directè litigetur, cujus sit beneficium. Paris. *n.* 50. & 51. Neque sufficit litem esse super privatione beneficii, nisi lis sit super privatione beneficii, & ut adjudicetur sibi beneficium. Paris. *n.* 56. Neque denique sufficit, beneficiatum accusatum esse de crimine; tunc enim, quia lis non pendet super beneficio, sed super crimine, non reddit beneficium litigiosum, adeoque pendente accusatione resignari illud beneficium potest. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 14. citans Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 63. Verùm de hoc postremo pluribus §. *sequenti.*

6. Respondeo denique: de cetero, quoties resignatio facta ante litem inceptam, potest resignatarius capere possessionem, etiam post contestatam litem, & lite pendente absque metu attentatorum, ùt Imol. *in Clem. I. ut lite pend.* Abb. *in c. nostrum. de appell.* C. Paris. *cons.* 172. *nu.* 12. *vol.* 4. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 25. *junctis n.* 27. 28. 29. Azor. *loc. cit.* addens hanc limitationem, si lis contestata non est de possessione, sed tantùm de re ac titulo beneficii, adeóque sicut resignans in hoc casu contestatæ litis super ipso titulo post factam resignationem posset continuare possessionem, ità etiam resignatarius surrogatus gratiosè ante litem, pendente lite capere potest possessionem. Paris. *n.* 3. citans pro hoc plures Rotæ decisiones. Hinc etiam dum resignatio facta ante litem in favorem N. si postea lis mota fuit, & lata sententia, hæc mandari non potest executioni contra resignantem, nisi hic sustinuisset litem post resignationem, vel stetisset in possessione. Paris. *n.* 31. & 32. quin etiam potest resignatarius, qui habuit gratiam ante litem, expedire literas lite pendente absque vitio attentatorum, quia habet causam de præterito; quare etiam potest ad gratiam, quam habet, impetrare pendente lite novam provisionem, aut gratiam, *si neutra*; cùm lite pendente possit quis juum corroborare. Paris. *à n.* 33. Procedit quoque responsio hæc de capienda in hoc casu possessione pendente lite, etiamsi consensus major, seu in Cancellaria à resignante fuisset præstitus post litem motam; nam si supplicatio fuit signata, v. g. 1. Martii, renuncians citatur 15. ejusdem mensis, & consensus dictus præstatur ultimâ Martii, resignans dicitur adhuc pacificus possessor, & tenet resignatio. Cujus ratio est, quia consensus ille retrotrahitur ad diem datæ & signatæ supplicationis, & literæ expediuntur sub die datæ; adeóque lis medio tempore ante præstitum illum consensum non impedit; cùm consensus ille sit approbatio præteritæ voluntatis, seu consensus dati in porrectione supplicationis. Paris. *à n.* 41.

Quæstio 309. *An pensiones cons... ac titulo beneficii, ac succe... beneficii possint resignari?*

1. Respondeo primò: Pensionarius seu is, cui ... pensiones dicto jure constitutæ, potest illas non exigere, vel etiam expressè illas repudiare, ac ità tacitè illas resignare in favorem illius, à quo solvendæ, Paris. *l.* 2. *q.* 15. *n.* 25. & ex eo Pith. *ad tit. de renunc. n.* 17. idque etiam sinè requisito consensu Papæ, ùt C. Luc. *in sum. pensionum. n.* 82. Etsi etiam hoc secùs sit in cassatione seu exstinctione non gratuita pensionis, seu quæ fit mediante pecuniâ, seu solutione anticipatâ aliquorum terminorum; necessarium enim tunc est beneplacitum Apostolicum. C. Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 6. citans seipsum *ibid. d.* 5. & 80.

2. Respondeo secundò: Pensionarius quoque cedere potest commoditatem pensionis; fierique potest hæc cessio dictæ commoditatis sinè indulto etiam & consensu Papæ, etiam interveniente pecuniâ vel aliâ recompensâ temporali, etiam Laico, aut aliàs pensionis Ecclesiæ Incapaci. C. Luc. *cit. n.* 83. Etsi enim pensiones Ecclesiasticæ quoad ipsarum substantiam vel jus, etiam gratis, multóque minùs mediante pecuniâ de uno in alterum sinè Apostolico indulto nequeant transferri, ideóque sint de rebus illis, quæ non sunt in commercio, non secùs ac jura regalia ac similia habentia strictissimam alienandi prohibitionem, ipsáque beneficia Ecclesiastica, quorum jure in omnibus ferè regulantur hæ pensiones; attamen quia dicta cessio commoditatis non est circa ipsius pensionis substantiam, nec jus ullum in re, aut ad rem tribuit cessionario, sed continuante integro perfectóque jure in ipso cedente seu pensionario, importat nudum factum ab ipsa pensionum substantia præcisum capiendi emolumentum, ùt quid temporale, seu factum exactionis, quo ex libero cedentis dominio & arbitrio cessionarius ipsius cedentis mandatario seu procuratorio nomine exigit fructus; postquam separati à sua causa productiva, effecti sunt de bonis indifferentibus ac liberæ dispositionis; hinc inquam fit, ut sicut recepta docet praxis, etiam sinè beneplacito Apostolico ex privata conventione dicta commoditas, seu pensiones quoad dictam commoditatem sint in commercio. C. Luc. *cit. n.* 83. & *d.* 68. *de pens. n.* 25. 26. & 27. ubi etiam *num.* 4. & 31. ostendit, qualiter ipse possessor beneficii pensione gravati possit esse cessionarius dictæ commoditatis, seu acquirere sibi commoditatem pensionis, & sic repræsentare duplicem personam. Porrò cessionarius dictæ commoditatis præmoriens ante cedentem, potest commoditatem illam transferre ad successores suos. C. Luc. *in sum. de pens. nu.* 84. Econtra autem supervivens cedentem nihil habet exspectare à titulari seu beneficiato ipso; neque etiam ab hæredibus defuncti cedentis. Siquidem cessionarius, seu acquirens cessionem dictæ commoditatis pensionis dicitur emere incertam aleam vitæ cedentis, & consequenter cessante jure cedentis per ejus mortem cessionarius casui vel fortunæ debet referre suum damnum, & ratione hujus periculi hujusmodi jura vitalitia minùs æstimantur, nec de facili in iis intrat læsio. C. Luc. *de pens. d.* 69. *n.* 3. & 4. & *in sum. n.* 85. Quòd si tamen cedens pensionis commoditatem contrahendo matrimonium, vel assumendo statum alium regularem vel sæcularem incompatibilem cum retentione pensionis, seu unde resultaret exstinctio pensionis, aut etiam committendo delictum, ob quod privaretur pensione, vel etiam damnaretur capite, & sic voluntariè moreretur, (quippe moriens per manus justitiæ ob delictum, dicitur voluntariè mori, & occidi à seipso, ùt C. Luc. *cit. d.* 69. *n.* 9.) ille aut illius hæredes sinè dubio tenerentur cessionario ad evictionem vel restitutionem pretii, & ad resarciendum damnum ejus pro quantitate interesse illius; posset enim aliàs talis cedens, habendo in animo ejusmodi statum incompatibilem assumere, locuple-

tari cum aliena jactura; & delicta nocere debent delinquenti, non tertio innocenti; adeóque delinquens vel ejus hæreditas cum jactura innocentis cessionarii remanere non debet locupletata. C. Luc. *cit. d. 69. n.* 10. & *in sum. n.* 85. ubi hæc patent à simili in subinfeudatione; dum nimirum cessâ à feudatario commoditate, seu factâ sub infeudatione feudi, dum devolutio feudi subsequitur per mortem naturalem feudatarii, seu aliàs ea natura etiam sinè culpa & facto cedentis seu subinfeudantis, evictio cessionario præstanda non est, nisi expressè promota fuit: ubi verò devolutio sequitur ob feloniam, vel aliud factum culposum feudatarii cedentis seu subinfeudantis, intrat actio evictionis vel saltem restitutio pretii, eò quòd inter contrahentes in contractum deducta videatur vita naturalis, seu jus illud, quod juxta regularem cursum sinè culposo accidente duraturum est. C. Luca *cit. d. 69. n.* 7. ex Thom. de Marin. *de genere & qualitate feudorum. tit. 2. p. 2. n.* 128. Itémque patent in locatione facta ad certum tempus per beneficiatum, vel similem habentem jus pro sola sua vita, & cui stare non teneatur ejus successor; dum jus talis locationis resolvitur per mortem vel translationem, aut alium casum seu factum involuntarium, conductor seu locatarius non habet actionem ad interesse contra locatorem; secùs verò si jus illud locatoris resolvitur ex facto locatoris voluntario, & à fortiori; si hoc culposum & illicitum est. C. Luc. *loc. cit. n.* 8. ex Barbos. *de pot. Ep. alleg. 94. n.* 12. Quapropter hanc cautelam in hujusmodi cessionibus adhibendam monet C. Luca *de pens. d. 69. nu.* 11. (quam etiam se auctore hodiedum transiisse in commune formularium addit *ibid.*) ut scilicet cedens promittat, se non fecisse, nec in futurum debere aliquid facere, ob quod pensio extinguenda sit, vel aliàs cessatura, quàm per solam mortem naturalem à Deo provenientem; idque satis sibi congruum & rationabile videri ait.

3. Respondeo tertiò: Ex Apostolico indulto & non aliàs potest pensionatius pensionem transferre in aliam personam, eámque loco suo ponere. Idque etiam in infirmitate; quinimò in mortis articulo, etiam nutu & signis, modò non adsit defectus intellectûs, adeò ut transferens testandi ac de reliquis bonis disponendi habilitatem retineat. C. Luc. *in sum. de pens. n. 66. & 67.* referens se ad *d. 56. & 59. de pens.* fieri autem solet hæc translatio tribus ferè modis: Primò & quidem frequenter, ut coram Persona in Ecclesiastica dignitate constituta pensionarius præstet consensum cassationi pensionis antiquæ, eodémque instante Apostolicus ille Delegatus consimilem pensionem reservet in favorem diversæ personæ, quæ translatarius dicitur; quamvis per hoc, quòd ista præcisè forma non servetur; nimirum quòd non præcedat dicta cassatio, sed solùm de pensionarii consensu fiat nova reservatio, non corruat actus, cùm ista cassatio implicitè per necessarium antecedens præcedere dicatur. C. Luc. *in cit. sum. n. 67. & 68.* referens se ad *d.* 58. Secundò: Quæ est magis rara in praxi species translationis, ut fiat coram Notario & testibus, vel etiam per scedulam privatam; dum nimirum in indulto Apostolico habetur, sic quoque fieri posse. C. Luc. *in sum. cit. n. 69.* referens se ad *d.* 70. Tertiò: ut fiat coram ipso Papa directè & immediatè, dum nimirum pensionario consentiente cassationi antiquæ pensionis, Papa consimilem reservat ad alterius favorem. C. Luc. *loc. cit. n.* 70. qui modus, num importet translationem, & sic prorogationem ejusdem pensionis de persona ad personam; an verò novam & integram reservationem, quæstionem potiùs facti, quam juris esse ait idem Cardin. *loc. cit.* Porrò pensio semel translata transferri non potest, nisi specialiter indultum, vel beneficiati accedat consensus; qui etiam ex intervallo, re tamen integra & ante acceptatam nullitatem præstari potest; sufficitque etiam implicitus & præsumptus ex diuturna solutione (quæ tamen erronea non sit) resultans. C. Luc. *in cit. sum. n.* 75. referens se ad *d. 60. 51. & 53.* An verò transferendi facultas exerceri valeat in pensione, cujus commoditas alteri cessa est, non esse levis quæstionis, ait C. Luc. *n. 76.* in qua videri sibi probabiliorem affirmativam. Verùm de hac translationis pensionis materia pluribus & ex professo inferiùs.

4. Respondeo quartò: His tamen non obstantibus pensiones propriè resignari non possunt in favorem; quia propriè beneficia non sunt, (de quo vide Paris. & Pirh. immediatè pòst citandos) nec pensio est perpetua, sed onus quoddam temporale. Pirh. *ad tit. de renunc. n. 17.* Paris. *l. 2. q. 15. n. 7.* citans Sarn. *ad reg. de infirm. q. 16.* Mandos. *ad eandem reg q. 11.* Proinde etiam pensiones permutari non possunt. Paris. *loc. cit. n. 9.* citans Pet. de Perus. *de permutatione beneficiorum. p. 2. qu. 9.* Gamb. *in c. licèt. de rer. permut. in 6. n. 87. &c.*

PARAGRAPHUS IV.
De iis, qui beneficia resignare possunt.

Quæstio 310. Beneficio privandus ob delictum, vel aliàs, an & qualiter illud resignare possit?

1. RESpondeo primò: Criminosus, qui ob delictum non est privatus ipso jure seu facto beneficio suo, sed solùm venit privandus, potest illud resignare in favorem etiam. Paris. *l. 3. q. 16. n. 1.* citans Rossiniac. *de benef. c. 21.* Lancell. *de attent. p. 1. c. 2.* Sarn. *in reg. de annal. q. 42. num. 3.* & plurimos alios. Pirh. *ad tit. de renunc. n. 26.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 20. q. 8.* dicens esse communem. Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 2. n. 9.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 64.* citans Rebuff. *tit. de mod. amitt. benef. n. 53.* Gutt. *qq. can. l. 2. c. 5. n. 30.* Sanch. *de matrim. l. 7. d. 42. n. 2.* Gonz. *gl. 15. n. 147.* Molin. *de just. tr. 3. d. 78. n. 2.* Covarr. &c. Tond. *qq. benefic. p. 1. c. 27. n. 13.* Lott. *l. 3. q. 33. n. 65. juncto n. 70.* ubi etiam addit: quantumcunque crimen sit notorium, quamvis expressè non addat, an tunc quoque in favorem renunciari possit. Cortad. *in pr. benef. l. 5. c. 1. n. 8.* Laym. *ad c. admonet. de renunc. n. 8.* remittens ad seipsum *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. circa finem. &c.* Ratio est, quia cùm talis necdum privatus sit beneficio, jus in eo retinet, adeóque potestatem disponendi de eo, & transferendi illud in alium. Nam, cùm regulariter cuique datum est, proprium beneficium resignare in favorem; ob commissum autem delictum, uti privatus non est beneficio, ita nec datâ potestate. Pirh. Castrop. *ll. cit.* Nec obstat ex tali resignatione provenire præjudicium Ordinario, dum impeditur, quò minùs ipse conferre possit; nam id est per accidens, & non considerandum; cùm talis resignans utatur suo jure.

2. Ampliatur responsio primò, quòd fieri hæc resignatio in favorem, etiam per Procuratorem, dum & criminosi constituere possint Procuratores ad resignanda beneficia. Pirh. *loc. cit.* Paris. *n. 43.* dicens esse communem.

3. Ampliatur secundò, quòd possit fieri hæc resignatio in favorem, etiam cum reservatione pensionis, juxta Corrad. *loc. cit. n. 9.* & Flores de Mena. *q. 13. n. 8. & 9.* apud Garc. *loc. cit. n. 64.*

4. Ampliatur tertiò, ut procedat etiam lite & accusatione pendente; ut quia pendet judicium super crimine commisso. Pirh. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n. 8.* citans quamplurimos.

5. Quartò: ut procedat hæc resignatio, etiam in favorem, non tantùm ubi judicium inceptum, & testes recepti; sed & ubi conclusum est in causa, ita ut nihil restet nisi proferenda sententia. Corrad. *loc. cit.* Garc. *cit. c. 3. n. 9.* Tond. *loc. cit. n. 18.* dicens se aliàs sensisse & consuluisse contrarium, sed maturiùs cogitantem judicâsse se, sententiam Garciæ veriorem, contra Paris. *loc. cit. n. 46.* Laym. & Pirh. *ll. cit.* citantes Quaranta *in sum. Bullar. V. beneficiorum resignationes. §. quæstio tamen est*, & admitten-

tes

tes id quidem, dum resignatio esset simplex; non tamen dum est in favorem, eò quòd talis resignatio tunc censeretur dolosa; quas tamen rationes fraudis & malitiæ, ait Tond. magis militare post latam sententiam, & tamen post eam resignare posse criminosum in favorem, de quo mox.

6. Quintò: ut procedat etiam post latam sententiam privationis, dum fuit ab ea appellatum; per appellationem enim manet integrum jus passi sententiam, & per appellationem extinguitur judicatum seu sententia, vel saltem suspenditur, & pendente appellatione nihil est innovandum. Corrad. *loc. cit.* Garc. *à nu.* 91. *Paris. loc. cit. à n.* 17. citantes Ruffiniac. *de benefic. c.* 20. *n.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. benef. n.* 52. &c. Gonz. *loc. cit.* qui etiam, uti & Corrad. *cit. n.* 8. quòd possit resignare talis in favorem ante privationem per tres sententias conformes subsecutam. Quod tamen ipsum limitat Garc. *num.* 96. ut nimirum hæc ampliatio non procedat, quando privationis sententia contineret in se adjudicationem beneficii, juxta ea, quæ habet *num.* 76. & 82. quia ex hoc jam beneficium ipsum factum est litigiosum. Vide dicenda de hoc *paulò post respons.* 2.

7. Sextò hoc ipsum ita procedit, ut talis possit renunciare etiam in favorem, valeátque renunciatio, etiam nullâ factâ mentione de crimine, aut de accusatione, inquisitione, processu, privatione; eò, quòd nullibi in jure cavetur, talem mentionem fieri debere, vel quòd eis expressis Papa gratiam nullatenus concessisset, & non omnia talia, quorum expressio movere potuisset ad negandam gratiam, gratiam viriant, sed ea solùm, quæ de jure vel stylo sunt exprimenda, seu de quibus reperitur expressum, vel est in jure cautum, quòd eis Papa gratiam non concessisset, ut Felio. *in c. postulâsti. de rescrip. nu.* 1. Garc. *cit.* c. 3. *nu.* 120. & 121. citans Ferrar. Sarn. Covarr. Lancell. &c. Corrad. Pirh. *ll. cit.* & hic quidem dicens id certum, si crimen non reddat resignantem indignum beneficio. Castrop. *loc. cit. n.* 9. &c. contra Paris. *cit. q.* 16. *n.* 29. citantem pro hoc Selv. *p.* 3. *q.* 11. *n.* 152. C. Paris. *cons.* 136. *vol.* 4. Menoch. *de arb. casu* 202. *n.* 37. Rebuff. *cit. de mod. amitt. benef. num.* 52. (quamvis hic teneat contrarium *cons.* 82. apud Garc. *cit. n.* 120.) Felin. *in c. postulasti &c.* quibus accedere videtur Tond. *loc. cit. n.* 16. dum ait: licèt resignatio post commissum crimen fieri possit in favorem coram Papa; hoc tamen intelligendum, ut procedat, modò in tali resignatione fiat expressio litis præcedentis, aliàs resignatio erit nulla.

8. Ampliatur septimò, ut procedat, etiamsi pro crimine quis sit condemnatus ad carceres perpetuos vel aliàs, & sententia illa transierit in rem judicatam, modò per sententiam illam non sit simul quoque privatus beneficio; quia, ut dictum aliàs, condemnatus per sententiam super crimine privatione digno, non est privatus beneficio, nisi idipsum exprimatur in sententia. Garc. *loc. cit. nu.* 97. *& seq.* Paris. *loc. cit. à n.* 28.

9. Ampliatur octavò, ut possit fieri & valeat talis resignatio in favorem, etiam postquam delinquens scit impetratum à tertio beneficium suum in eventum privationis, seu casu quo privabitur, (quin & ut addit expressè Garc. *nu.* 84. post impetrationis hujus præsentationem) ita præter Garc. *cit. n.* 84. Castrop. qui pro hoc citat Covarr. *in clem. si furiosus. de homicidio. p.* 2. *§.* 3. *n.* 7. Plaza. *de delictis c.* 11. *n.* 10. Tond. *loc. cit. nu.* 20. dicens, hanc sententiam magis in jure fundatam; si tamen negotium ex pluralitate doctorum judicandum, prævalituram sententiam oppositam. Pirh. *loc. cit.* &c. contra Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 35. item contra Butrio. *cons.* 43. Boër. *decis.* 205. *nu.* 8. Lancell. *de attent. p.* 2. *c.* 5. *nu.* 12. Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. n.* 336. apud eundem Paris. Item contra Auffre. *in not. ad Capell. Tolos. decis.* 436. Felio. *in c. tu nostra. de rescrip. n.* 38. Gomes. *de annal. q.* 42. Farinac. *de homicid. q.* 119. *nu.* 88. Peleum. *in comment. analyt. de benef. c.* 36. *vers. non omnis.* &c. apud Tond. sentientes, talem resignationem factam in favorem cum scientia impetrationis habitæ ab alio esse invalidam ob decretum irritans, positum in impetratione obtenta per tertium. Quamvis valere talem resignationem velit Paris. *num.* 34. cum plerisque aliis, si facta cum ignorantia illius impetrationis, quin & *nu.* 38. tradit, posse criminosum sua beneficia resignare simpliciter, etiam post præsentatam impetrationem illorum habitam à tertio, & etiamsi verisimiliter existimet se illis privandum. Verùm responsionis nostræ hæc est ratio, quòd talis consulturus sibi vel amico alicui, dum beneficium suum necdum vacans, sed in quo adhuc jus habet resignans, utitur jure suo; utens autem jure suo non potest dici committere fraudem, aut alteri facere injuriam. Et esto, ut Castrop. *loc. cit. n.* 11. etiam ex animo perverso faceret hanc resignationem, ut impediret istius tertii impetrationem, & vel sic etiam eidem in effectu noceret, impediendo nimirùm per hanc suam resignationem, quò minùs purgetur conditio, sub qua impetratum beneficium; ex hoc tamen nocumento, quod per accidens sequitur, impediri non potest jure, quod habet, renunciandi. Adde, ut Tond. *loc. cit. n.* 21 ex Gonz. *gl.* 15. *n.* 148. quòd, cùm beneficium illud necdum vacet, donec latæ tres conformes sententiæ super illius privatione, non videtur impediri illius resignatio; cùm impetratio illius utpote non vacantis nulla sit, (adeóque per illum nullum jus quæsitum impetranti ad beneficium, nisi fortè, ut Gonz. in impetratione adest clausula: *Quòd statim, ac vacat per privationem vel cessum, impetranti conferatur*: quia tunc valebit gratia, non tanquam de vacante, sed tanquam de vacaturo) & in hoc nihil faciat scientia vel ignorantia possessoris, stante impetrationis nullitate.

10. Sed neque obstat decretum positum in impetratione irritans resignationem illius beneficii: nam illud duntaxat operatur in eventum privationis, sive si & quatenus casus privationis evenerit, & non aliàs; adeòque, cùm tempore resignationis nondum evenerit casus privationis, non potest etiam adesse aliquis effectus istius decreti, alioqui eodem modo operaretur decretum existente ignorantiâ resignantis; quia sive sciret, sive ignoraret impetrationem, semper decretum illum afficeret; cùm decretum irritans etiam afficiat ignorantes. Tond. *loc. cit. n.* 20. Garc. *à n.* 85. addens *n.* 87. Proinde magis consequenter processisse Flores de Mena, dum tenet, non valere in hoc casu resignationem etiam ab ignorante factam in præjudicium gratiæ impetrationis. Neque obstat textus *c.* 2. *de renunc. in* 6. ubi: *Habens tenuem præbendam, & credens pinguem brevi vacaturam, sciens tertium obtinuisse à Papa indultum pro prima vacatura suam resignavit, ut in illa tertius ille provideretur, & ipse verò pinguem brevi vacaturam obtineret.* Ad quod respondet Papa, quòd, constito de prædicta fraude resignantis, exspectans Apostolicus, omissâ illâ præbendâ tenui resignatâ, provideretur de præbenda illa pingui secundò vacatura. Unde sequitur, quòd resignans animo impediendi impetrantem, fraudem committat. Nam hic diversus est casus à præsenti; concessio enim exspectativæ ibi facta pro præbenda primò vacatura rebus ordinario cursu succedentibus, non verò pro præbenda ex industria & malitia vacante, ac proinde positâ illâ malitiosâ & fraudulentâ vacatione, non ponitur conditio requisita, ut habens gratiam exspectativæ, teneatur illâ uti, ac proinde renunciatio illa fraudulenta etsi valida sit, non præjudicat tamen exspectanti: in præsenti verò casu, ut dictum, nocumentum illud per accidens secutum ex eo, quòd utatur quis jure suo, non potest illius usum impedire. Castrop. *loc. cit. n.* 11.

11. Valebit nihilominùs impetratio, & impedietur delinquens, quò minùs resignare possit suum beneficium in præjudicium impetrantis, si in impetratione facta tertio in eventum privationis adjecta fuerit clausula & cum decreto, *quòd resignatio illius cedat in favorem impetrantis.* Tond. *loc. cit. n.* 15. Garc.

cit. c. 3. n. 122. Corrad. *loc. cit.* qui etiam *ibidem* recitat formulas, quibus dictum decretum pro cautela impetrantis secundùm usum Datariæ soleat extendi in supplicatione. Solere autem concedi istiusmodi clausulam post primam sententiam privationis, & rariùs, antequam prima sententia condemnatoria lata fuit, tradit Tond. *cit. nu.* 15. Chok. *ad reg.* 45. *Cancell. nu.* 8. Farinac. *loc. cit. n.* 91. Paris. *loc. cit. n.* 63. citatis aliis pluribus. Garc. *cit. n.* 122. qui tamen *n.* 123. subdit, ex eo tamen non tolli Episcopo dispensandi potestatem in casibus, in quibus aliàs potest, ipsámque dispensationem impeditiuam privationis sententiam. Pro quo citat Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 42. *n.* 2. Molin. Gutt. Covar. &c. contra Gambar. Impediri quoque criminosum resignare, etiam simpliciter, dum Papa in literis provisionis beneficii factæ ad favorem illius, qui impetrat certo modo; narrâsset vacare beneficium propter tale crimen, licèt tale crimen in veritate non inducat privationem ipso jure, tradit ex Sarn. *de annal. q.* 42. *nu.* 5. & aliis. Paris. *loc. cit. n.* 54. quamvis ipse *n.* 56. dicat, se id admissurum, quoties Papa id faceret motu proprio, non autem aliàs; eò quòd, dum agitur de præjudicio tertii, Papæ non credatur, ut Felin. *in c. cum à nobis. de testibus.*

12. Ex quibus omnibus, etsi constet, posse beneficium criminosi privandi impetrari in eventum privationis, dum nimirum impetrans petit committi alicui judici, ut constito de crimine privet, & in eventum privationis conferat sibi. Paris. *num.* 57. *&* 58. ex Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. nu.* 331. dum tamen impetrans narrat plura delicta per privandum patrata; & dein in conclusione petit, ut, si de præmissis, vel alterutro præmissorum constet, privetur N. illa verba: *alterutro præmissorum*, semper soleant cassari, & impetrans tenetur illa omnia probare, & hæc impetratio vocatur impetratio certo modo. Paris. *nu.* 59. in qua impetratione solet quoque apponi conditio: *postquam N. adversarium accusaverit, seque in forma juris inscripserit;* quo casu satis est, ut impetrans se obliget ad pœnam extraordinariam arbitrio Rotæ, & sic non sequitur pœna talionis. Paris. *num.* 60. *&* 61. Portò ad dubium, num, si dum agebatur judicium contra criminosum, ut privetur, moriatur criminosus, is, qui impetravit beneficium, nimirum in eventum privationis, debeat habere illud beneficium, non respondet Paris. sed remittit ad Sarn. *de annal. q.* 42. Gamb. *de pot. leg. à num.* 321. Roffiniac. *de benef. c.* 21. *n.* 7. *&c.*

13. Respondeo secundò: potest etiam criminosus talis accusatus pendente lite, seu ante sententiam privationis resignare beneficium permutationis gratiâ, seu potest illud permutare. Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 10. dicens esse communem. Castrop. *loc. cit. n.* 12. Garc. *cit. c.* 3. *num.* 69. citans Sarn. *ad reg. de annal. q.* 7. *num.* 42. Æn. de Falcon. Pet. Gregor. &c. Quamvis idem Garc. id limitet dupliciter, nisi vel obstet infamiam orta ex accusatione apud bonos & graves viros, ne possit ad beneficium promoveri; vel nisi ob delictum esset de jure inhabilis ad beneficia obtinenda, aut saltem indignus. Quas tamen limitationes bene diluit Castrop. *loc. cit.* dum ait, delictum (intellige, pro quo privandus) non impedit, quin beneficium resignandum & permutandum tuum sit: Si autem dicas impedire, quò minùs beneficium alterius de novo acquiras, quia te infamem & irregularem constituit, & consequenter impedire resignationem ex causa permutationis; quia hæc consistit in depositione proprii beneficii, & acquisitione alterius, facilè respondetur, quòd non quodlibet crimen, ob quod quis privandus venit, constituat infamem & irregularem, ac proinde nec incapacem beneficii acquirendi: Sed & gratis dato, quòd talis non acquirat noviter illud alterius beneficium, non tamen inde infertur, resignationem ex causa permutationis non valere; quia qui tecum beneficium permutat, non est in culpa, quo minùs suum tibi beneficium de novo non acquiras. Procederéque hanc permutationem, etiamsi facta, postquam tertius impetravit beneficium criminosi in eventum privationis, supponunt Garc. *cit. n.* 69. *juncto num.* 68. & Castrop. *loc. cit.* dum id manifestè sequi videtur ex eo, quòd iidem cum aliis docent, posse fieri resignationem in favorem alterius ab impetrante, etiam postquam criminosus resignans scivit, beneficium suum impetratum ab alio in eventum privationis. Et idem expressè tenet Sarn. *de annal. q.* 42. *num.* 1. apud Paris. contrarium hic iterum tenentibus Paris. *cit. q.* 16. *num.* 49. Staph. *de lit. gratia tit. de var. mod. vac. nu.* 15. Rebuff. *gl.* 12. *in reg. de infirm. nu.* 19. Lancell. *ubi supra num.* 14. Mandos. & aliis apud Paris. & Garc. *ll. cit.* Quibus accedit Chok. *de permut. benef. p.* 1. *c.* 32. *num.* 3. citans insuper Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. renunciatio.* Quorum fundamentum est, quòd jus jam sit quæsitum saltem ad beneficium ei, qui illud impetravit in eventum privationis; & quòd ejusmodi permutatio, utpote facta à reo lite pendente super beneficio revocetur, & invalidetur per viam attentatorum; quemadmodum nec valet dispensatio obtenta lite pendente in præjudicium alterius, hoc est illius, qui beneficium impetravit certo modo, & instat pro privatione, ùt Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. n.* 317. Chok. *loc. cit. n.* 4. Verùm ad primum jam ferè responsum est ex Castrop. Tond. & aliis, quòd per talem impetrationem factam beneficio necdum vacante, utpote nullam respectu tribuendi juris in re, seu in beneficio, jus nullum quæratur impetranti in re. Sed neque jus ad beneficium per illum quæratur, nisi sub conditione, nimirum futuræ privationis, quæ per factam resignationem (quam, quò minùs fiat, exinde non impediri, dictum, nisi adsit in impetratione clausula superiùs memorata, vel etiam illa: *quòd renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis*, de qua Chok. *loc. cit. nu.* 30.) impeditur; post renunciationem enim factam ad privationem procedi non potest, ùt Garc. *n.* 72. citans Sarn. Covar. Gamb. &c. Ad secundum quoque respondet Garc. *à n.* 80. quòd quidem, dum agitur de privatione ipso jure incursâ, & remotione à possessione seu detentatione, ut nimirum declaretur quis privatus, & ut beneficium adjudicetur alteri (uti de his agebatur in decis. Rotæ *in Placentin. Canonicat.* 26. *Nov.* 1593. quam recitat Garc. *num.* 78. & quæ in contrarium adduci solet, utpote in qua agebatur de confidentia, quæ privat ipso jure) causa est beneficialis & beneficium statim dicitur effectum litigiosum; adeóque procedat doctrina Glossæ *in c.* 2. *ut lite pendente in* 6. *v. finita*, de qua Garc. *n.* 75. Item, quòd quidem, dum principaliter agitur ad canonizationem gratiæ, & incidenter deducitur delictum; ut dum quis non petit, aliquem ob delictum privari, sed solùm declarari, uti ab initio inhabili, non potuisse conferri, & ideo beneficium, ùt priùs, vacare; & sibi illud concedi, causa sit beneficialis. Dum verò agitur de privatione per sententiam infligenda, ùt in præsenti, beneficium non efficiatur litigiosum, nec sit causa beneficialis, nisi superveniat sententia, quæ privet beneficio, & illud alteri adjudicet, cui facta gratia in eventum privationis; tunc enim, ex quo beneficium tanquam vacans per privationem est alii adjudicatum, effectum est litigiosum. Garc. *n.* 82. quin & ubi ageretur de privatione ipso jure incursa, etiam ad instantiam habentium interesse, & jus prætendendi beneficium, si tamen non petebant adjudicationem seu collationem illius in illo judicio, beneficium non esse litigiosum, ait Garc. *num.* 83. juxta Rotæ decisionem *in Callagurit. beneficii.* 29. *Octob.* 1601. quam ibidem recitat.

Quæstio 311. *Num igitur talis resignatio in favorem facta ante sententiam privationis, subsecutâ sententiâ privationis, rescindi & invalidari possit?*

RESpondeo: tametsi Pirh. *ad tit. de renunt. nu.* 26. asserat, quòd ea renunciatio postea per judicis sententiam rescindi possit; contrarium tamen sentit Garc. *num.* 72. ubi: quòd factâ impetratione à tertio neq; impeditur resignatio & ejus effectus, nec

post

post resignationem potuit procedi ad privationem. Et supponere id videntur auctores omnes docentes, validam esse talem resignationem in favorem, utpote facta coram Papa, & ab eo admissa, & exinde, ut dictum, non subreptitia, quòd facta non fuerit mentio litis seu accusationis. Et quomodo aliàs per illam consuleret sibi & amico resignatario, ut inquiunt isti auctores, si ea facta & admissa per sententiam condemnatoriam seu privationis ab inferiore latam rescindi posset? Quin & ipse Paris. *cit. q. 16. nu. 39. de resignatione simplici*, ait, quòd resignare simpliciter post impetrationem præsentatam beneficii & judicium cœptum sit optima cautela ad evitandam infamiam, quæ ex condemnatione resultat: quamvis subdat *nu.* 41. propter talem resignationem ante sententiam privationis factam simpliciter, judicem non cessaturum à judicio, sed ad ulteriora processurum propter interesse impetrantis. Quòd si tamen post latam privationis sententiam, à qua fuit appellatum, condemnatus resignaverit, talem resignationem fore in pendente, ità ut si resignans mortuus fuerit pendente appellatione, aut sententiam absolutoriam obtinuerit, valeat resignatio; at si à principe aut alio ad id potestatem habente obtinuerit gratiam, irrita maneat resignatio. Si denique sententia privationis in gradu appellationis confirmata fuerit, resignationem pendente appellatione factam per viam retrotractionis censendam invalidam tanquam ab initio, tradit Tond. *cit. c. 27. n.* 10. præscindens ab eo, seu non exprimens, num loquatur de resignatione simpliciter facta, an verò etiam de facta in favorem, cujus contrarium (uti pro hoc contrario eum citat Tond. *cit. n.* 10.) sentire videtur Garc. *n.* 95. ubi, postquam dixisset posse resignari beneficium in favorem, post latam sententiam privationis, si ab ea appellatum, addit, hoc ipsum procedere, etiamsi appellatio postea pronuncietur mala & injusta.

Quæstio 312. An, & qualiter ipso jure, vel per sententiam privatus beneficio illud resignare possit?

1. RESpondeo primò: privatum ipso jure beneficio non posse illud resignare in favorem, quia ipso jure privato nullum jus in beneficio seu titulus remanet; quod autem quis non habet ampliùs, ei renunciare non potest. Gonz. *gl.* 15. *n.* 146. Paris. *l. 3. q. 1. n.* 21. Garc. *p. 11. c. 3. n.* 124. citantes quamplurimos ac dicentes, esse communem omnium doctorum sententiam. Ampliatur hoc ipsum, ut etiam ante sententiam declaratoriam talis nequeat resignare, ità Paris. *loc. cit. n.* 23. ubi probat responsionem hanc hac ratione; quia ea, quæ ipso jure amissa sunt, non possunt alienari, etiamsi non præcesserit sententia declaratoria: & expressius *n. 37. juncto n.* 38. ubi: idem dicendum (quòd resignare non possint in favorem) in aliis omnibus, qui sunt privati ipso jure; & hoc etiam stante opinione, quòd requiratur declaratio judicis juxta magis communem opinionem, idque indubitatum est, non tantùm, si ante sententiam declaratoriam teneatur sponte dimittere beneficium. Less. *de just. l. 2. c. 34. dub. 35. n.* 190. ubi: Si quis ità sit privatus, ut sponte ante sententiam teneatur dimittere, non potest resignare conditionatè, quod si fecerit, collatio ex vi illius secuta erit invalida; si autem non tenetur dimittere ante sententiam, resignatio valida erit, quia beneficium adhuc est illius quò ad jus possidendi & fruendi; potest tamen postea per sententiam irritari; sicut contractus & alienationes ejus, cujus bona ipso jure sunt confiscata ob crimen hæresis, perduellionis &c. irritari possunt, etsi valeant, donec sententia irritationis feratur. Verùm etiam si ante sententiam declaratoriam privatus est ipso titulo & jure beneficii, (uti interea, dum factum executitur pro obtinenda declaratoria commissi delicti, ob quod quis privatus est ipso jure; talem à momento commissi criminis amittere titulum, & jus omne in beneficio, dictum est suprà ea Lott. & aliis) etiamsi interea veram possessionem juris retineat; (ùt quoque juxta probabiliorem dictum est suprà) quia jam à dicto momento nihil statuere potest de beneficio, utpote non suo ampliùs; & frustra nititur illud à se abdicare, ut quoque dictum *ibidem*. Adeóque ab initio invalida erit talis resignatio; etsi contrarium etiam in hoc casu sentire videatur Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 8. n.* 1. suprà citatus, ubi: Esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privatio executioni mandetur; at à puncto commissi criminis ità infirmatur titulus & possessio beneficii, ut posità sententià rescindantur omnes transactiones factæ beneficiorum; quamvis fortè aliud sit circa transactiones factas ratione beneficii, vel circa res beneficii, distinctas tamen ab ipsa resignatione beneficiorum, quòd hæ subsistant, usque dum posità sententià rescindantur; quia per eas non statuitur de ipso beneficio. Item *cit. p. 2. §. 2. n.* 13. ubi: beneficia, quibus ipso jure quis privatus est, nec resignari in favorem nec permutari possunt; quia sunt Sedi Apostolicæ reservata: Sed concesso, quòd resignari possint, eò quòd ante sententiam declaratoriam criminis non videatur quis privari titulo vel dominio beneficiorum; factà tamen declaratione, resignatio & permutatio facta rescinditur & nulla redditur, ac si à puncto commissi criminis nulla fuisset declarata. Verùm ùt vides, progreditur ibi ex falsa suppositione, nimirum, quòd non privetur talis titulo ante sententiam declaratoriam.

2. Respondeo secundò: neque etiam ille, qui jure ipso privatus est beneficio, videtur propriè posse illud resignare simpliciter; sic innuere videtur Garc. *cit. n.* 124. dum ait: renunciare non potest, maximè, in favorem; sed debere illud simpliciter dimittere; in quo autem simplex illa dimissio à resignatione simplici distinguatur, de hoc vide dicta ad initium hujus capitis, unde jam infero &

3. Respondeo tertiò: resignari non posse, maximè, in favorem, non tantùm, quibus quis ob delictum, sed etiam aliunde privatus est ipso jure, v. g. promotus ad secundum incompatibile, non potest renunciare primum; quia hoc ipso primum vacat ipso jure, & conferri potest nullâ latâ sententiâ. Paris. *l. 3. q. 1. à n.* 50. Promotus ad Episcopatum non potest resignare in favorem, quæ priùs obtinebat beneficia alia. Paris. *à num.* 75. Idem est de promoto ad Abbatiam. Paris. *n.* 95. Tamb. *de jure Abb. p. 1. pag.* 102. *n.* 17. de quibus omnibus accuratè satis actum in antecedentibus, & vide de eodem argumento Paris. *cit. n. 50. per reliqua ferè tot. q.*

Quæstio 313. An, & qualiter privatus beneficio per sententiam hominis resignare illud possit?

1. RESpondeo primò: Quod dictum de privato ipso jure beneficiis, nimirum per sententiam legis, idem dicendum de privato beneficiis per sententiam, dum hæc transiit in judicatum, seu rem judicatam. Paris. *l. 3. q. 1. n.* 151. Garc. *p. 11. c. 3. n.* 125.

2. Respondeo secundò: fieri non posse dictam resignationem post eam sententiam, etsi adhuc illa executioni data non sit. Garc. *loc. cit. n.* 126. contra Rebuff. *cons.* 82. Siquidem per sententiam privationis, quæ in judicatum transiit, statim, etiam ante executionem illius, privatus quis est jure ac titulo beneficii, quod negat, Rebuff. *loc. cit.* & hoc modo ante executionem conferri potest. Et illud solùm verum, quód quis per talem sententiam non statim ante executionem privetur possessione beneficii. Garc. *cit. nu.* 126. qui etiam *nu.* 127. ait ea Felin. *in c. inquisitionis. de accus. nu.* 7. canonicum ante dictam executionem non statim ipso jure perdere stallum in Choro, & locum in capitulo, sed oportere, ut destalletur per Superiorem.

3. Respondeo tertiò: valere nihilominùs resignationem in favorem factam post talem sententiam, vel & factam ab eo, qui privatus est ipso jure per sententiam legis; quin &, ut addit Garc. ab obtinente beneficium aliàs sine canonico titulo ex clausulis gene-

generalibus apponi solitis, *sive præmisso, sive alio quovis modo vacet*; cùm factâ illâ resignatione invalidâ vetum sit, beneficium illud vacare alio modo, nempe per privationem. Garc. *n.* 128. citans Rot. *in Salmant. dimidia part. 21. Decemb. 1585.* & Navar. *cons.* 12. *de rescript. n.* 7. & 10. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 13. Limitanda tamen hæc responsio, dummodo alteri non sit antea jus quæsitum in illo beneficio, Garc. Castrop. *ll. cit.* dicit quoque Garc. *nn.* 129. secus fore in permutatione propter clausulas in permutationibus apponi solitas, juxta *reg. Cancell.* 39. quòd neuter permutantium jus acquirat, nisi quilibet eorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato.

Quæstio 314. An igitur etiam in hoc casu, ex dictis nimirum clausulis valeat reservatio pensionis tali resignanti facta, dum is resignavit reservatâ sibi tali pensione, non factâ mentione de defectu tituli?

RESpondeo: Negativè, ex eo, quòd, ut Paris. paulò pòst citandus, Papa non concessisset pensionem, si scivisset, jus ei non competere, & est gratia subreptitia; cùm non exprimitur id, quod expressum retraxisset à concedenda, juxta *c. postulasti.* & *c. super literis. de rescrip.* ac præcipuè ex eo, ut Paris. cum Garc. quòd pensio reservetur resignanti cum clausula: *Ne ex resignatione nimium dispendium patiatur*; quæ clausula non verificatur in resignante beneficium, in quo jus non habet; cùm enim illud dimittere debeat, nullum ex ejus resignatione reverà patitur dispendium. Paris. *l.* 5. *q.* 2. *n.* 24. Garc. *nn.* 132. citans Gamb. *de off. leg. l.* 6. *n.* 150. Gig. *cons.* 128. *n.* 3. & 4. contra Nav. *cons.* 12. *de rescrip. n.* 4. putantem, ex tenore supplicationis, præsertim ex verbis istis: *Ex certis causis animum suum moventibus resignare proponat & resignet*, satis factam Papæ mentionem de defectu tituli. Quod ipsum benè refinat Garc. *n.* 138. qui & sententiam suam *n.* 132. insuper confirmat ex Mandos. *de signat. gratia tit. de pens.* ubi ait: quòd in supplicatione pensionis ex causa cessionis nonnunquam conceditur clausula; & quòd pensio debeatur, etiamsi nullum jus cedenti competeret ad tollendas lites, quæ inter pensionarium & cessionarium oriri possent, illo asserente, jus bonum cessisse, hoc negante; quandoque dicta clausula denegatur, adeóque sine illa clausula non deberetur pensio, si cedenti nullum jus competeret in beneficio resignato, ut Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 105.

Quæstio 315. An, quia in reservatione pensionis solet apponi resignatario pœna privationis, vel concedi regressus resignanti in casu non solutionis, possit resignatarius talis non solvens pensionem resignare beneficium illud pensione gravatum?

1. RESpondeo primò: Quando is, cui reservata pensio, non solutâ pensione egit ad privationem vel regressum, iste non solvens non potest resignare in favorem tertii; cùm accedente illâ voluntate & declaratione pensionarii absque dubio iste non solvens sit eo ipso privatus beneficio. Paris. *l.* 5. *q.* 5. *n.* 2.

2. Respondeo secundò: è contra, quamdiu non fuit actum contra non solventem, is poterit resignare in favorem tertii illud beneficium. Paris. *ibid. n.* 4. ex Cassad. dicens esse communem, ac testans vidisse se sæpiùs sic in praxi servari; pœna enim illa locum habet agente pensionario, & sic volente illo, in cujus favorem illa pœna apposita fuit, juxta plures Rotæ decisiones, quas citat Paris. *n.* 5. quemadmodum, ut Emphyteuta ob non solutionem canonis cadat à jure suo, declaratio domini directi requiritur, *l.* 2. *c. de jure Emphyt.* & ibi Bart. ergo ante illam declarationem creditoris debitor potest impunè & validè resignare; quia pœna dicta necdum successerat. Paris. *cit. n.* 5. Adde, quòd, dum is, cui reservata pensio & regressus in eventum, non declaravit voluntatem suam, agendo contra beneficiatum ad privationem, videatur noluisse. Paris. *ibid. num.* 6. Insuper, licèt in literis fiat privatio, quoties reservatur regressus ob non solutam pensionem, requiritur tamen ad regrediendum, ut regressus canonizetur per declarationem judicis. Paris. *nn.* 7. Pelegrin. *decis.* 264. *l.* 5. Quòd quis, qui resignavit, reservato sibi regressu, si uti noluit, dum semel locus erat regressui, non possit eo uti, dum iterum venit casus, tradit Paris. *n.* 15. ex Moheda.

3. Respondeo tertiò: Est etiam in hoc casu tutus successor istius resignantis, seu is, in quem iste non solvens resignavit beneficium. Paris. *cit. n.* 4. ita ut pensionarius contra hunc declarando voluntatem non possit agere ad privationem ob non solutam pensionem ab ejus prædecessore. Paris. *n.* 8. dicens esse communem Doctorum. Non secùs ac contingit in morte naturali, ita ut si is, cui reservata pensio ac regressus, tacuit vivente debitore principaliter obligato, qui in tempore statuto non solverat, succedens tali debitori in beneficio, tutus esse possit, juxta plures Rotæ decisiones, quas citat Paris. *n.* 9. ita etiam in morte hac civili, quæ contingit in resignatione, utpote quæ naturali æquiparatur. Paris. *n.* 10. Siquidem declaratio facienda in similibus casibus terminatur ad vitam creditoris vel debitoris, ut habet communis. Paris. *n.* 11. Unde sicut, si vasallus commisit, ob quod poterat privari feudo, si dominus directus decedat ante declarationem à se factam, jus privandi non transit ad hæredem, ut gl. *in c.* 1. §. 1. *v. concubuerit. quibus mod. feud. amitt.* cum communi. Etiamsi delictum tale, ob quod vasallus ipso jure privatus erat feudo, ut habet ibidem communis, teste Claro *l.* 5. *recept. sent.* §. *feudum. q.* 4. *vers. quid sit culpa*; adeóque, si Dominus non declaravit caducitatem, ejus successor nequit declarare. Paris. *n.* 12. *juncto n.* 14. Ita etiam, si moriatur vasallus, qui deliquit, antequam dominus proponit querelam, non poterit illam proponere contra hæredem ipsius vasalli, ut Clarus *loc. cit. q.* 65. Paris. *n.* 13.

Quæstio 316. An, dum in provisione resignatarii adest decretum, ut nullatenus possit iterum resignare alteri, nisi priùs resignationem faciendam intimet resignanti, seu ei, qui in favorem sui resignârat beneficium sub reservatione pensionis, ad effectum nimirum, ut iste secundus resignatarius obliget se isti primo resignanti seu pensionario coram Notario & testibus de solvenda illi pensione, aliàs resignatio sit nulla; an, inquam, is, non obstante illo decreto, possit nihilominùs validè resignare non factâ dictâ intimatione?

RESpondeo: Non debet quidem id facere, facta tamen resignatio in hoc casu est valida, si ille, cui facienda illa intimatio, non egit ad beneficium; Decretum enim tale annullativum solitum apponi in provisionibus ita demum operatur, si is, in cujus favorem apponitur, eo uti voluit, juxta dicta *q. præced.* Paris. *l.* 5. *q.* 4. *a n.* 1.

Quæstio 317. An consecutus parochialem Ecclesiam, unde tenetur promoveri intra annum, possit eam in fine hujus anni resignare?

RESpondeo: Posse illum etiam ultimâ die illius anni resignare in favorem dictam Ecclesiam. Paris. *l.* 5. *q.* 2. *n.* 8. citans Oldr. *cons.* 205. *nn.* 1. Gamb. *in c. licet. nn.* 80. *de rerum permut.* & alios plures.

Ante-

Antequam enim annus ille perfectè elapsus est, & licèt tantum jam de anno illo elapsum, ut jam intra reliquum illius ad sacerdotium promoveri nequeat, jus adhuc est & durat penes parochum illum in dicto beneficio Parochiali. Paris. *loc. cit. num. 9.* & pœna imposita propter non factam intra certum tempus promotionem, non incurritur, nisi ex toto tempus labatur Paris. *à n. 10.* id pluribus exemplificans. Adde, quòd Papa possèt dispensare & prorogare illud tempus etiam ultimâ die. Paris. *num. 14.* Verumtamen responsionem hanc limitat Paris. *loc. cit. nu. 21.* ubi ait: Hanc communem conclusionem declaratem, nisi constaret evidenter de fraude differentis hanc resignationem usque ad illas temporis angustias & ultimum momentum, & sic sentire idem Oldr. Gamb. aliósque à se citatos pro dicta conclusione. Quin & addit Paris. hodiedum istiusmodi resignationem non admittendam, eò quòd quoties resignatur parochialis, stylus obtinuerit, ut debeat exprimi, quanto tempore illam possederit resignans, & si tempus est breve, cessio rejicitur; si autem Papa admittit illam, dubium non est, quin valeat.

Quæstio 318. An impetrans beneficium per annum pacificè possessum ab alio, (cùm ex regula de annal. teneatur intra 6. menses possessorem facere evocari in judicium, causámque intra annum terminare, de quo vide Paris. l. 3. q. 5. à n. 7.) possit illud resignare tam antequam vocet possessorem in judicium, quàm post; & antequam causa sit expedita, id est intra annum?

Respondeo affirmativè, *Paris. loc. cit. 2.* citans Sarn. *in reg. de annali q. 62. & 63.* Mandos. *ibidem q. 23. & 24.* Sic enim etiam, qui intra annum tenetur se facere promoveri ad Ordines, potest resignare, priusquàm id faciat. Sic resignare potest quis infra tempus datum ad publicandum; quorum omnium ratio est, quòd per collationem factam ex causa resignationis, jus irrevocabiliter est acquisitum resignatario post ejus consensum. Paris. *loc. cit. à n. 3.*

Quæstio 319. An & qualiter possessor pacificus exigui temporis resignare possit beneficium?

1. Respondeo primò: Quid hac in re speciale sit circa resignationes parochialium beneficiorum & curatorum, suprà, ubi actum de resignatione parochialium, dictum fuit, potissimùm ex Corrad. *l. 5. c. 1. n. 13.*

2. Respondeo secundò: De beneficiis quoque aliis personalem residentiam requirentibus, præsertim dum fiunt reservatâ pensione, quòd nec eorum resignatio ex usu Datariæ Apostolicæ absolutè & indistinctè admittatur, sine temporis, quo ea resignans obtinuit, expressione; & si tempus illud breve est, rejiciatur resignatio; si autem tempore etiam brevi expresso, Papa admittat, dubium non est valere resignationem, tradit Corrad. *cit. n. 13.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 45.* Et idem esse in permutationibus istiusmodi beneficiorum cum aliis non requirentibus similem residentiam, ait Garc. *ibidem n. 46.* & Covarr. *n. 17.* De dicto autem stylo Datariæ regulariter requiri, ut resignans possederit illud per annos 5. vel circa, aut saltem tres; quamvis antea requirerentur 7. aut 6. ait Garc. *n. 47.* Corrad. *n. 14.* deberíque verificari (intellige coram executore parte opponente, ut Corrad. *n. 11.*) hoc tempus expressum, ita tamen, ut si adjecta fuit dictio *circa* vel *circiter*, sufficiat verificari, quòd per annos 4. & medium possederit. Corrad. *n. 15.* Garc. *n. 49.*

3. Respondeo tertiò: si beneficium simplex requirens residentiam resignati potest ante captam possessionem, ùt dictum suprà, nil vetat, quò minùs resignari possit, etiam in favorem, mox à capta possessione; nil etiam videtur vetare, quò minùs Parochiale resignetur simpliciter in manibus Ordinarii mox à capta possessione; nisi fortè incommodum aliud (v.g. detrimentum Parochianorum, quod oriri solet ea frequente mutatione rectorum, ut Corrad. *n. 20.*) obstaret; ait siquidem Corrad. *cit. n. 20.* praxin illam Datariæ accipiendam esse de resignationibus, quæ fiunt coram Papa, non de his, quæ fiunt coram Ordinario.

4. Respondeo quartò: de cætero, quod attinet ad animum, seu intentionem mox resignandi acceptum beneficium, tradit Corrad. *l. c. n. 21.* quòd ex stylo Datariæ jam noto, in quocunque beneficio, etiam simplici, cujus collatio spectat ad Papam, & orator sic præsens in Curia, postquam signata est supplica, si velit expediri literas in forma gratiosa, ac propterea examinari ab Examinatoribus Urbis, ab illis aut à notario recipiatur juramentum, quòd ipse orator tale beneficium non assequitur animo illud resignandi; ac proinde stante hoc juramento, si assequitur beneficium illud, animo illud resignandi in favorem, & cum effectu resignet, licèt resignatio teneat, peccet tamen mortaliter. Idem tradit Paris. *l. 9. q. 10. n. 4.* Gonz. *gl. 15. n. 90.* Garc. *p. 8. c. 2. n. 35.* Quod tamen juramentum, intelligendum, ut provisus non habeat animum & intentionem beneficium illud statim, seu intra breve tempus resignandi; non verò de habentibus animum illud resignandi post aliquot annos, seu longum tempus; cum non teneatur quis habere animum, semper retinendi illud beneficium, maximè si curatum aut residentiale, & sic usu receptum esse tradit Corrad. *loc. cit. n. 23.* ex Garc. *p. 11. c. 3. n. 191.* Ubi is: pariter intelligendam esse constitutionem 33. Pauli IV. quæ punit pœnâ excommunicationis, privationis beneficiorum, & inhabilitatis ad ea, ac nullitatis provisionum ipso facto inter alios illos, qui beneficia pro aliis cum spe, pensionem aut aliud temporale commodum ab iis consequendum, vel pro seipsis principaliter animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam licèt idoneorum & bene meritorum cum simili pensione aut commodo, aut etiam sinè eo resignandi obtinere procurârint. Quam constitutionem plane loqui & procedere etiam nullo pacto aut conventione præcedente, ait *ibid.* Garc. Sed neque dictam constitutionem intelligendam de habentibus animum mox permutandi accepta beneficia, etsi secus sit in dicto juramento, quod & intendentes mox permutare, saltem beneficium residentiale cum non residentiali ligare, ait *ibid.* Garc. Uti neque eam procedere in habentibus animum mox resignandi simpliciter, (contra quod de dicto juramento sentit, & de hac ipsa constitutione sentire videtur Gonz. *loc. cit.*) neque intelligendam illam, aut etiam dictum juramentum de obtinentibus beneficium animo dubio aut conditionali illud resignandi etiam in favorem alterius. Neque intelligendam, nisi de sub illa intentione obtinere procurantibus cum effectu; id est, de facto obtinentibus. Nec denique illam procedere de obtinentibus dicto animo beneficia ab Ordinariis seu extra curiam ait Garc. *loc. cit.* Quinimò etiam independenter à dicto juramento & animo non præhabito peccato illum, qui isto animo resignandi mox reciperet beneficium etiam ab Ordinariis, & præscindendo à longo vel parvo tempore, tradit Paris. *loc. cit. n. 5.* ubi simpliciter dicit, quòd acceptans beneficium, ut illud postea renunciet, peccet.

5. Verumtamen his non obstantibus (præscindendo tamen à dicto juramento & spe obtinendi pensionem, aut aliud quid temporale) contrarium tenet Castrop. *de benef. d. 4. p. 7. n. 12.* citans pro hoc Nav. *l. 3. consilior. tit. de præb. cons.* 24. *n. 2.* Sanch. *l. 57. de matrim. d. 45. n. 12.* Vasq. *opusc. de benef. c. 3. §. 3. dub. 1. in fine.* Less. *de justitia l. 2. c. 34. dub. 26. n. 136.* dum ait: recipiens Parochiale beneficium habitâ voluntate, se promovendi ad sacerdotium intra annum, si beneficium retineas, & inserviendi, dum illud retines, non

Anno 1588. & à Rota *in Aretina plebis. 4. Decemb.* 1600. & *in Salman. de Majo* 1583. & *in Hispal. 17. Jun* 1588. Proinde non sufficiet expressisse, quod resignanti remaneat, unde vivat, sed utriusque expressio, nimirum & quòd sit ordinatus super tali beneficio, & quòd habeat aliunde, unde vivat, requiritur; quia utrumque requirit Trid. & ,ut dictum, forma illa Tridentini per æquipollens suppleri non potest. Chok. *loc. cit.* citans Azor. *p. 2. l. 7. c. 25. q. 6.* &c. Garc. *loc. cit. n. 194.* Gonz *loc. cit. n. 35.* Castrop. *loc. cit.* qui etiam ait: etsi satisfactum per hoc sit intentioni Concilii, non esse tamen satisfactum dispositioni Concilii. Quinimò addit; nequidem per hoc satisfactum intentioni Concilii, cùm Concilium mentionem illius qualitatis fieri voluerit, non eo solùm fine, ut ordinatus haberet, unde commodè vivere posset; sed etiam ita firmiter haberet, ut non posset se eâ commoditate privare. Unde jam etiam sequitur, quòd renunciatio beneficii facta sub pensione sufficiente ad congruam sustentationem, non tamen factâ mentione: quòd ad illius titulum quis sit promotus, non valet; quia, ut dictum, expressio illius est de forma, & Concilium indistinctè annullat resignationem aliter factam. Chok. *loc. cit. n. 61.* Garc. *loc. cit. n. 214.* citans pro hoc expressam S. Congregationis declarationem, & addens *n. 217.* quòd talis resignatio etiam in foro conscientiæ sit nulla ex Ledesma.

4. Neque his obstat Bulla Pii quinti, quæ formam observandam præscribit pro omnibus resignationibus admittendis ab Ordinariis seu extra Curiam; ut nimirum exprimatur, quòd resignans habeat aliunde sufficienter ad vivendum. Nam malè inde infertur, non esse etiam necessarium exprimi alterum, nimirum quòd sit beneficium titulare, dum quis tale beneficium resignat, cùm illud sit de forma præscripta à Trid. cui in dicta Bulla per nullam clausulam derogatur, cùm tamen ei derogandum esset, ut desinat operari. Quin & Pius quintus non dicat, sufficere in omni resignatione, si exprimatur hoc tantùm, sed ait necessarium esse, hoc exprimere in omnibus; in iis verò, ad quorum titulum quis ordinatus, satis constabat jam ex Tridentino, & illud necessariò exprimendum. Chok. *loc. cit. à n. 64.* qui etiam addit, neque contrarium ullâ decisione decretum, vel ab aliquo Authore confirmatum, præterquam à Navarro *l. 3. cons. 2.* ubi dicit valere resignationem hujusmodi, non factâ mentione tituli in foro conscientiæ, & credere se, ita judicaturos præsides Prætorii supremi Papæ, si eorum tribunali subjiciatur; quod quidem, ut ait Chok. *cit. n. 64.* non credidisset; quin & mutâsset sententiam, si multas Rotæ decisiones, Cardinalium declarationes Navarro posteriores, quæ exstant apud Paris. Garc. & alios, legisset; quæ certè illius auctoritati prævalere debent. Quin & ipsum Navarrum *in manuali, c. 22. de Sacramento Ordin. in fine*, citare & probare decretum Tridentini: quòd ordinatus ad titulum beneficii non possit illud resignare, nisi constet eum aliunde, unde vivat, habere; feceritque mentionem, se ad titulum illius beneficii promotum, testatur idem Chok. *loc. cit.*

5. Verumtamen, ut inquit Chok. *n. 65.* adversùs hanc Doctorum scholam sunt, qui prorsus contrarium dicant; nimirum ex stylo Curiæ Romanæ sufficere, in resignationibus resignantem constitutum in sacris Ordinibus exprimere, unde vivat, se habere, omisso, quòd fuerit promotus ad Ordines titulo illius beneficii resignati; & de hoc stylo Cancellariæ sexcentos pragmaticos in Curia Romana exercitatissimos testari; quo stylo supposito, ait Chok. Rotæ decisiones, & S. Congregationis declarationes cessare videntur; tum quia stylus Cancellariæ facit jus, & est attendendus, *c. ex literis. de rescript.* Gigas *de pens. q. 54. n. 2.* Mandos. *ad reg. 10. q. 5. n. 6.* tum quia mentem principis aperit & declarat. Mand. *ad rubr. reg. Cancellariæ. q. 2. n. 3.* tum quia quæcunque fiunt in Camera vel Cancellaria, dicuntur fieri in consistorio, imò in conspectu Papæ. Paris. *l. 9. q. 26. n. 3.* Gomes. *ad reg. de triennal. q. 7. §. præterea*; ideóque stylus Curiæ Romanæ facit jus, & tollit omnem dubitationem facti, non solùm in Curia, sed & in partibus. Hoc proinde stylo stante ait Chok. *n. 68.* de non exprimenda qualitate promotionis ad sacros Ordines, ex titulo illius beneficii non videtur posse dari de nullitate resignationis; séque judicare, in re tam perplexa operæ pretium esse, adire Papam, cujus est interpretari, nedum decreta Concilii, sed hanc vel illam Doctorum opinionem, maximè in hoc casu, quo pragmatici peritissimi in Curia rarò exprimunt, resignantem fuisse promotum ad titulum illius beneficii. Addit interim, non ex eo cautum arbitrater resignanti, ut ei liceret, invalidare resignationem à se factam; quia pro resignatario stare illud axioma, quòd error juris dubii excuset. Vide eundem ulteriùs.

6. Respondeo secundò: permutari quoque tale beneficium non potest, nisi dictâ formâ à Tridentino præscriptâ præcisè servatâ. Card. de Luca *de benef. d. 41. n. 5.* citans Granian. &c. Chok. *loc. cit. n. 62.* citans Gonz. *gl. 5. § 10. à n. 43.* Garc. *loc. cit. n. 218.* qui tamen addit: nisi permutatio sit æquivalens. Lott. *loc. cit. n. 78.* ubi: Licèt S. Congregatio videatur in resignatione ex causa permutationis variasse, (ut advertit; qui propterea hunc articulum indiscussum reliquit. Mantic. *de tacit. & ambig. l. 25. tit. 7. n. 44.*) tamen veritas est, quòd eadem Congregatio semel de Anno 1602. 18. Julii decretum Concilii censuit locum etiam habere in permutationibus, non absolutè, sed ex suppositione, quòd dari posset casus, ut ita permutans non posset consequi beneficium cessum. Atque in hoc semper militaret ratio, ne in opprobrium Ordinis mendicet; & ab ea (intellige declaratione) nusquam decessit Sacra Congregatio; sed benè illam declaravit ex negatione ejusdem suppositi universaliter non procedere, nisi ita permutans assecutus fuisset possessionem beneficii permutati; quod esset prorsus sufficiens ad sui sustentationem; quo demum casu cesset ratio Concilii, ut refert Gregor. *decis. 441. n. 3.* ubi: quòd tunc de hac assecutione deberet constare, nedum cum illa qualitate sufficientiæ, sed etiam durationis. Ita verbotenus Lott. Eadem ferè tradit Tond. *loc. cit. n. 48. & n. 49.* subjiciens, illam declarationem Sacræ Congregationis non solùm in foro conscientiæ, ut velle videtur Gratian. *discept. for. c. 159. n. 3.* sed in utroque foro admittendam, ex Barb. *ad cit. c. Trid. sess. 21.* & sic competere etiam resignanti actionem spolii; etiamsi permutatio non potuerit habere effectum ex nova culpa resignantis; quia in examine fuit reprobatus, tradit Garc. *loc. cit. n. 218.*

7. Respondeo tertiò: decretum illud prohibens resignationem beneficii, ad cujus titulum quis ordinatus fuit Sacris, nisi aliunde haberet, unde vivere posset, non procedere in resignationibus, & privationibus inductis à jure, v. g. per assecutionem alterius incompatibilis. Garc. *loc. cit. n. 219.* eò quòd Concilium solùm tollat resignationes voluntarias, ut Sacra Congregatio super dicto loco Concilii. Garc. *ibidem n. 220.* Hinc dictum Decretum non procedit in resignatione facienda ex decreto Papæ apposito in gratia alterius incompatibilis, & in ea opus non erit, facere mentionem, quòd ad illius titulum fuit quis ordinatus, ex quo est resignatio necessaria injuncta à Papa. Garc. *n. 221.*

8. Respondeo quartò: sed neque dum is, qui non habet aliunde, unde vivat, juravit se resignaturum, vel non revocaturum procuratorem constitutum ad resignandum, tenetur, aut potest hoc juramentum implere, cùm juramentum non sit vinculum iniquitatis. Paris. *l. 2. q. 6. n. 43.* Garc. *loc. cit. n. 231.* Neque obstat decisio Rotæ 8. *de Procurator. in antiq.* dicens, quòd constituens procuratorem ad resignandum beneficium ex causa permutationis cum juramento de eo non revocando, non potest validè revocare. Præterquam enim, quòd ea decisio non loquatur, aut procedat, ubi resignatio fit contra juris dispositionem, uti fieret in præsenti casu, ea decisio non est in usu; cùm indifferenter practicetur, ita ut in quibuscunque resignationibus permutationis gratiâ sit locus pœnitentiæ, donec resignatio sit per Superiorem recepta. Garc. *à n. 233.* quamvis addat *n. 236.* Feder. de Senis

de

de permut. benef. q. 38. & Pet. de Ubaldis *eodem tr. n.* 40. tenere, quòd si beneficiati tractantes de permutatione beneficiorum promiserunt invicem datâ fide, procurare permutationem fieri per illos, qui habent ad hoc auctoritatem, posse, altero instante, renitentem ad permutandum cogi: & si omnino nollet, etiam invitum transferre. Porrò requiri absolutionem dicti juramenti, dum resignans non est in sacris; quia tunc juramentum servari posset; secus, si est in sacris, & est beneficium titulare, nec habet aliunde, unde vivat. Garc. *n.* 237.

Quæstio 306. ***An igitur nec resignari possit beneficium surrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus; aut etiam aliud quodcunque beneficium, etsi non sit tale beneficium titulare, aut ei subrogatum; dum resignans non habet aliunde, unde commodè vivere possit? Item an patrimonium, dum quis ejus titulo ordinatus est, alienari possit in hoc casu?***

1. RESpondeo ad primum: neque tale beneficium surrogatum resignari posse, nisi factâ mentione, quòd sit surrogatum, & quòd habeat resignans, unde vivat. Chok. *loc. cit. n.* 60. citans Gutt. *cons.* 42. *n.* 1. Garc. *loc. cit. n.* 210. eò quòd subrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, intelligiturque cum qualitatibus ejus, cujus loco subrogatur, *l. si cum. §. qui injuriarum. ff. si quis cautionibus.* Garc. *loc. cit.* qui etiam addit *n.* 211. beneficium, per cujus assecutionem vacat illud, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, non videri posse dici subrogatum loco illius, cùm vacatio inducatur à jure propter incompatibilitatem.

2. Respondeo ad secundum: sed neque ullum aliud beneficium resignari potest à constituto in sacris Ordinibus, nisi aliundè habeat resignans, unde commodè vivere possit, juxta quod disposuit Pius V. in constitutione sua 56. incipiente: *quanto Ecclesia &c. de* 1. *April.* 1568. Chok. *loc. cit. n.* 59. *in fine*, citans Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 25. *q.* 7. Paris. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 3. Garc. *l. c. n.* 198. Et licèt dicta Pii V. constitutio loquatur de resignationibus factis coram Ordinario, servari tamen, & habere locum etiam in Curia; quia militat eadem ratio, & in Curia non admitti resignationem alicujus in sacris constituti, nisi cum clausula, quòd resignans aliunde habeat, unde commodè vivere possit; quæ clausula respiciat substantiam gratiæ, utpote quæ attento stylo aliàs non solet concedi, & cujus clausulæ verificatio committatur Ordinario, si resignatio est in forma *dignum*, tradit Garc. *à n.* 199. ex Paris. *cit. q.* 14. *n.* 3. Hujus tamen postremi contrarium innuere videtur Card. de Luca *de benefic. d.* 37. *n.* 14. ubi: aut agitur de beneficio, ad cujus titulum quis ordinatus est, & tunc ex decreto Tridentini oportet de eo, nimirum quòd habeatur aliunde, unde vivere possit, fieri specialis mentio; quæ si facta, inconcussus Dataria stylus est, non admittendi resignationem, nisi cum clausula, *dummodo resignans habeat aliunde vivere*, quæ sinè dubio importat conditionem suspensivam, quâ non justificatâ, actus manet infectus ex deficiente consensu Papæ. Aut beneficiatus ordinatus non est ad titulum illius beneficii, sed alterius, aut ad titulum patrimonii, & tunc non intrat dictum decretum Conciliare, neque congrua sustentatio adjici solet per viam conditionis cum clausula *dummodo*, sed officiales Datariæ se regulando ex constitutione Pii V. injungente locorum Ordinariis, ne admittant beneficiorum resignationes, nisi iis constet, resignantes habere aliunde vivere, ex quodam stylo id adjiciunt per viam assertivæ, nempe: *tibi asserenti aliunde habere commodè vivere &c.* quod non importat formalem conditionem intrinsecam, cujus præcedens justificatio præcisè ac pro forma fieri debeat, minúsque id importat irritationem provisionis; cùm neque ipsa constitutio Pii V. neque ipsæ literæ provisionis contineant aliquod decretum irritans, quod infectionem tam in petitorio quàm in possessorio causat: citat pro hoc Garc. *in addit. ad p.* 2. *c. ult. n.* 228. Seraphin. *decis.* 1320. *n.* 4.

3. E contrà verò clericus constitutus in minoribus tantùm Ordinibus potest resignare beneficium, etiamsi non habeat aliunde, unde vivat, nec etiam ullâ mentione factâ, quòd ad illius titulum sit promotus (intellige, casu quo id factum, cùm aliàs opus non sit titulo ad Ordines minores suscipiendos) sive renunciatio fiat coram ordinario, sive coram Papa; quia nec constitutio illa Pii V. nec Concilium loquuntur de constitutis in minoribus, & in iis cessat ratio decoris Ordinis; unde nec in eorum resignationibus ponitur suprà edicta clausula. Paris. *cit. q.* 14. *n.* 1. & 2. Garc. *loc. cit. n.* 203. citans Gutt. *conf.* 42. *n.* 10. Zevall. *q.* 561. *n.* 26.

4. Respondeo ad tertium: patrimonium, ad cujus titulum quis ordinatus est Ordinibus sacris, redonari, resignari aut alienari non tantùm non licet, ità ut quis id faciens peccet mortaliter; quia facit contra prohibitionem Tridentini *loc. cit.* maximè, cùm ea facta sit ob bonum publicum principaliter, & favorem totius Ordinis clericalis, & vel hinc puniri possit ab Episcopo, ut Garc. *loc. cit. n.* 175. (quamvis tamen non incurrat ullam propter hoc suspensionem; cùm talis alienans non sit ordinatus sinè titulo, contra quem solum, & non contra talem alienatorem pœna suspensionis statuta, ut Garc. *cit. n.* 175. citans Gutt. *pract. qq. l.* 2. *q.* 65. *n.* 10. Zechum, Sayrum, Tolet. Suar. &c.) verùm etiam talis alienatio validè fieri nequit sinè licentia Episcopi, sed est ipso jure nulla ex eadem Concilii dispositione, *loc. cit.* nimirum *c.* 2. ubi: *atque illa deinceps sinè licentia Episcopi alienari, aut exstingui vel remitti nullatenus possent, &c.* Quæ verba inducunt nullitatem ipso jure; quia tollunt potentiam alienandi, ut Gimon. *in Enchirid. benef. tit.* 3. *c.* 3. *n.* 17. Tiraq. *post ll. connubial. gl.* 2. *n.* 1. Sanch. *de matrimon. l.* 6. *d.* 38. *n.* 20. & plures alii à Garc. citati *n.* 176. contra Ledesm. in cujus quoque sententiam propendere se ait Garc. *n.* 180.

5. Licitam tamen esse & valituram renunciationem patrimonii sinè licentia Episcopi factam, quando renuncians haberet beneficium, seu unde aliàs vivere posset, tradunt Paris. *l.* 2. *q.* 6. *n.* 16. Garc. *n.* 186. eò quòd Concilium statuendo, ut sinè licentia Episcopi patrimonium alienari non possit, donec aliunde habeat, unde vivere possit, videatur id permittere in dicto casu. Si verò quæratur, ad quid, dum ordinatus non habet aliunde, unde vivat, requiratur licentia Episcopi ad alienandum, cùm tunc dari non deberet hæc licentia, sed negari. Respondet Garc. *n.* 188. posse occurrere causam ità urgentem, ut possit ac debeat hæc licentia dari, v. g. si ipse ille ordinatus, aut parentes vel fratres ejus capti, aut propter commissum homicidium pœnâ capitis plectendi, nisi accusatori pro remissione daretur certa pecunia, ad redemptionem sui egerent alienatione & distractione dicti patrimonii. Et si Episcopus ex justa simili causa dedisset hanc licentiam, maneret ipse liber ab onere subministrandi tali Ordinato sustentationem. Garc. *n.* 189. quemadmodum econtra, dum sinè justa causa eam dedisset, manet obligatus ad providendum ordinato (tenet enim talis alienatio facta cum licentia Episcopi, & sinè justa causa data, Garc. *n.* 189) non secùs, ac si eum ordinâsset absque titulo. Garc. *ibid.* Porrò hanc licentiam dare non posse Vicarium Episcopi sinè speciali mandato Episcopi, & si hanc dedisset sinè tali mandato, vel etiam sinè justa causa, teneri pari ratione ac Episcopum providere tali ordinato, ait Garc. *n.* 190. Ac denique decretum hoc prohibens alienationem patrimonii, ad cujus titulum quis ordinatus sacris, procedere in alienatione voluntaria, non autem in necessaria, v. g. quæ fieret causâ solvendorum debitorum, nisi ea fuissent in fraudem contracta, habet Garc. *n.* 222. quanquam *n.* 223. & *n.* 139. hoc exemplum de debitis non admittat ipse, maximè, dum debita contracta sunt post ordinationem; eò quòd clericus non

teneа-

teneatur, ultrà quàm facere possit, & ista alienatio haberet principium voluntarium.

Quæstio 307. An igitur, dum resignatio beneficii, ad cujus titulum quis ordinatus est, facta contra tenorem & formam à Concilio præscriptam est nulla, vacet beneficium, remaneat tamen penes resignantem?

1. Respondeo: Si facta talis resignatio coram Papa ab non habente aliunde, unde vivat, non abdicatur jus à resignante, adeóque eo jure penes resignantem permanente non vacat beneficium, Garc. *p. 2. c. 5. n.* 225. dicens id certum esse.

2. Respondeo secundò: Si verò facta resignatio coram Ordinario, quamvis stando præcisè in terminis Concilii Tridentini idem dicendum erit; nimirom non vacare beneficium, & non esse necessarium novum titulum & collationem. Garc. *n.* 226. citans Zevall. *q.* 561. *n.* 22. Ex Constitutione tamen Pii V. 58. dicendum vacare tale beneficium, nec resignantem posse ad illud redire, sed de eo beneficio liberè cuicunque alteri providendum, non per Ordinarium ipsum, qui talem resignationem admisit, sed per Papam aliosve Superiores istius Ordinarii, aut per patronos, si beneficium est jurispatronatûs, juxta aliam constitutionem ejusdem Pii V. 42. Ordinarius verò admittens talem resignationem incurrit pœnam suspensionis à collatione beneficiorum, & tenetur resignantem illum alere. Paris. *l. 2. q. 6. à n.* 41. citans declarationem expressam sacræ Congregationis de hoc. Garc. *loc. cit. n.* 227. Insuper plures recitans pro his declarationes S. Congregationis.

3. Respondeo tertiò: Si verò facta resignatio coram Ordinario ab habente aliundè, unde vivat, non factâ tamen mentione, quòd sit beneficium titulare, standum erit Concilio, & non vacabit beneficium; quia Constitutio Pii V. non loquitur in hoc casu. Garc. *n.* 229.

Quæstio 308. An, & qualiter beneficia litigiosa possint resignari?

1. Respondeo primò: Beneficio litigioso potest quis cedere in gratiam & favorem colligantis; sive beneficium litigiosum potest resignari in favorem illius, cum quo super eo est lis; quia per hanc cessionem lis extinguitur, & sic purgatur vitium litigiosi. Paris. *l. 2. q. 3. nu.* 12. Castrop. *tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 2. n.* 5. Azor. *p. 2. l. 7. c. 25. q.* 3. Pirb. *ad tit. de renunc. n.* 14.

2. Respondeo secundò: Potest quis simpliciter lite & causâ cedere tam coram Ordinario, quàm Papa. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 100. In quo casu, ùt ait Tond. *qq. benef. p. 3. c. 63. n.* 17. certum est, quòd lis finiatur, & non incurritur amplius nullitas provisionis factæ per Ordinarium, ac ideo, si priùs Ordinarius contulerit, antequam colligans à Papa sui juris confirmationem legitimè obtinuerit, collatio Ordinarii erit valida; quia tunc non est locus regulæ de surrogandis collitigantibus, citat pro hoc Chok. *ad dictam regulam n.* 39. Item ut Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 101. cum communi; potest quis ipsum beneficium simpliciter dimittere. In quo casu, quia per renunciationem factam à collitigante fuit amissum omne jus & possessio, cùm renunciatio fuerit simplex, si alter collitigans ingrediatur possessionem vacuam; non attentat. Paris. *cit. q. 3. n.* 18. citans Rotam *in Aversana benef. 3. Mart.* 1553. Lancell. *de attent. p. 2. c. 4. n.* 332. *&c.* Quod idem ait Paris. *n.* 14. 15. *&* 16. dum liti ipsi renunciatum, etiamsi hujusmodi renunciatio facta fuisset in absentia judicis coram Notario, etiam non actuario; modò fiat mentio de ipsius litis pendentia; eò quòd lis finiatur cessione, non secùs ac morte, vel per rem judicatam, vel per transactionem. Atque ità etiam in hoc casu cessionis litis resignari posse beneficium ab altero collitigante, judicat Paris. *ibidem n.* 13. *&* 20. Etsi autem coram Ordinario fieri possit talis resignatio simplex beneficii litigiosi lite pendente, is tamen illud conferre nequit, non secùs ac, licèt resignari possit coram Ordinario beneficium reservatum, is tamen illud coram se resignatum conferre nequit; uti nec subrogare potest aliquem in locum cedentis vel decedentis lite pendente. Paris. *à n.* 102. & ex eo Azor. *loc. cit.* Sunt enim beneficia litigiosa omnia de jure reservata Papæ, *c. 1. & 2. ut lite pendente.* quamvis hæc reservatio orta ex litis pendentia sit minùs propriè reservatio, sed potiùs inhibitio temporalis; per quam Inferior prohibetur conferre beneficium lite pendente, ne detur novus colligans, ùt etiam patet ex eo; quòd indultum conferendi beneficia reservata removeat quidem obstaculum reservationis, non tamen removeat impedimentum litis pendentis. Tond. *p. 3. c. 163. n. 4. juncto n.* 10. *&* 11. qui tamen etiam *ibidem n.* 9. testatur ex Lancell. *de attent. p. 1. c. 3. n.* 141. beneficia Galliæ subjacere collationi Ordinariorum, non obstante litis pendentiâ, quin & contrarium jam dictis tenet *n.* 18. *&* 19. ubi: aut cessio & renunciatio facta fuit simpliciter, & tunc lis cessat, & per consequens non intrat regula *de surrogandis*; si verò cessio in favorem, lis durat, & locus est prædictæ regulæ. Verùm

3. Respondeo tertiò: Beneficium litigiosum resignari non potest lite pendente in favorem tertii coram Ordinario, sed resignatio est omnino irrita & inanis, non secùs ac alienatio rei litigiosæ facta lite pendente fieri nequit, & facta nullius est momenti, ùt constat ex toto titulo *ff. & c. de litigiosis.* Castrop. Azor. Pirh. *ll. cit.* Paris. *l. 2. q. 3. n.* 1. & expressè Azor. juxta *c. 2. ne lite pendente. in 6.* quia præterquam quòd talis resignatio videtur fieri in fraudem, quæ est ratio Parisii *loc. cit. n.* 2. per hoc minimè exstinguitur lis. Azor. *loc. cit.* Ordinarius autem conferre nequit beneficium litigiosum, nisi lite finitâ & extinctâ, vel per longum tempus neglectâ, eò quòd licèt à jure canonico certum tempus constitutum non sit ad lites finiendas, tamen si longo tempore à lite cessatum fuerit, eâ finitâ censeatur tanquam derelicta. Pirh. Azor. *ll. cit.* Paris. *à n.* 20. Et sic testatur Azor. *loc. cit.* Paris. *à n.* 23. à Rota quandoque judicatum, litem esse finitam, quia ea per 37. annos neglecta; quandoque judicatum idem, quia ab ea cessatum per annos 25. vel etiam 18.

4. Respondeo quartò: Sed neque coram Papa tale beneficium nullâ factâ mentione litis resignatur validè, quia sicut lite pendente principi supplicari non potest, ad impetrandum ab eo rescriptum pro obtinendo beneficio litigioso; ità etiam beneficium litigiosum impetrari nequit nullâ factâ litis mentione, Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 59. Quinimò si Papa motu proprio conferat beneficium litigiosum, nullâ factâ mentione litis, collatio nulla est; quia Papa, si litem nosset, beneficium non conferret. Paris. *n.* 63. Azor. *l. c.* esséque adhuc necessarium, facere mentionem litis pendentis, etiamsi lis illa introducta fuisset in favorem ipsius resignantis, (putà quia ipse movit litem de beneficio à se possesso, sive quia ipse, cùm possideret beneficium, citavit, committendo causam molestationis super dicto beneficio, ac agitando litem contestando, &c.) tradunt Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 65. citans Sarn. Staph. &c. non tamen opus esse, facere mentionem litis, quoties illa cœptâ per solam citationem, tradit Paris. *n.* 43. citatis pluribus. Factâ verò mentione litis valida est illa resignatio in favorem tertii coram Papa, Pirh. *cit. n.* 114. Paris. *cit. q. 3. n. 112. juncto n.* 58. dicens esse communem Doctorum. Non sufficit autem facere mentionem litis sub generali; putà, *non obstante litis pendentiâ*, sed requiri, ut fiat mentio de processu & statu causæ, tradit Paris. *n.* 64. citans Ruin. *conf. 76. n. 6. l.* 5. Berojum *conf. 1. n. 10. l.* 3. Lancell. *de attent. p. 2. c. 4. illatione 7. n.* 645. Vide hìc, quæ de subrogatione habet Paris. *cit. q. 3. à n.* 67. & alii Auctores passim.

5. Porrò ad hoc ut beneficium dicatur litigiosum, non sufficit lis super possessione, sed lis adesse debet super ipso titulo beneficii. Tond. *l. c. n. 5. juncto n.* 15.

Paris.

Paris. *cit. q. 3. n. 52.* Dum enim lis est super possessionae tantùm, per eam non res, sed possessio efficitur litigiosa. Quamvis tamen, si lis tantùm super possessorio narrata fuit, ea justificari debeat, non quidem ad effectum, ut exinde beneficium dicatur litigiosum, sed ad hoc, ut obtineri possit surrogatio, etiam quoad possessionem, & jus super ea competens collitiganti mortuo. Tond. *loc. cit. n. 14. & 15.* citans Gomes. *de triem. q. 11. n. 13.* adeoque jam tale beneficium, cùjus sola possessio litigiosa, resignari poterit etiam io favorem; nam ubi non est quæstio super re, vel aliquo jure connexo rei, res non efficitur litigiosa, ut non possit alienari. Paris. *n. 53.* Hoc tamen verum, quòd etsi in hoc casu cedi possit beneficium, non tamen cedi possit possessio ipsa, super qua litigatur; neque jus ad illam adipiscendam. Paris. *n. 54.* juxta Rot. *in Reatina. 12. Decemb. 1571.* Neque sufficit litem motam coram judica incompetente, vel per falsum procuratorem; quia talis motio non facit rem litigiosam. Paris. *n. 46. & 47.* Et in summa, quoties processus nullus est, non impedit resignationem, aut est in consideratione, ut possit judicari subreptio in imperratione, si de eo non fiat mentio. Paris. *n. 48.* Neque sufficit, si solùm incidenter litigetur de beneficio, res enim non dicitur litigiosa, si solùm contendatur de opere facto in ipsa re; sed sequiritur, ut directè litigetur, cujus sit beneficium. Paris. *n. 50. & 51.* Neque sufficit litem esse super privatione beneficii, nisi lis sit super privatione beneficii, & ut adjudicetur sibi beneficium. Paris. *n. 56.* Neque denique sufficit, beneficiatum accusatum esse de crimine; tunc enim, quia lis non pendet super beneficio, sed super crimine, non reddit beneficium litigiosum, adeoque pendente accusatione resignari illud beneficium potest. Pith. *ad tit. de renunc. n. 14.* citans Garc. *p. 11. c. 3. n. 63.* Verùm de hoc postremo pluribus *§. sequenti.*

6. Respondeo denique: de cetero, quoties resignatio facta ante litem inceptam, potest resignatarius capere possessionem, etiam post contestatam litem, & lite pendente absque metu attentatorum, ùt Imol. *in Clem. 1. ut lite pend.* Abb. *in c. nostrum. de appell.* C. Paris. *cons. 172. nu. 12. vol. 4.* Paris. *cit. q. 3. n. 25. junctis n. 27. 28. 29.* Azor. *loc. cit.* addens hanc limitationem, si lis contestata non est de possessione, sed tantùm de re ac titulo beneficii, adeóque sicut resignans in hoc casu contestatæ litis super ipso titulo post factam resignationem posset continuare possessionem, ità etiam resignatarius surrogatus gratiosè ante litem, pendente lite capere potest possessionem. Paris. *n. 30.* citans pro hoc plures Rotæ decisiones. Hinc etiam dum resignatio facta ante litem in favorem N. si postea lis mota fuit, & lata sententia, hæc mandari non potest executioni contra resignantem, nisi hic sustinuisset litem post resignationem, vel stetisset in possessione. Paris. *n. 31. & 32.* qoio etiam potest resignatarius, qui habuit gratiam ante litem, expedire literas lite pendente absque vitio attentatorum, quia habet causam de præterito; quare etiam potest ad gratiam, quam habet, impetrare pendente lite novam provisionem, aut gratiam, *si neutri*; cùm lite pendente possit quis jusum corroborare. Paris. *à n. 33.* Procedit quoque responsio hæc de capienda in hoc casu possessione pendente lite, etiamsi consensus major, seu in Cancellaria à resignante fuisset præstitus post litem motam; uam si supplicatio fuit signata, v. g. 1. Martii, renuncians citatur 15. ejusdem mensis, & consensus dictus præstatur ultimâ Martii, resignans dicitur adhuc pacificus possessor, & tenet resignatio. Cojus ratio est, quia consensus ille retrotrahitur ad diem datæ & signatæ supplicationis, & literæ expediuntur sub die datæ; adeòque lis medio tempore ante præstitum illum consensum non impedit; cùm consensus ille sit approbatio præteritæ voluntatis, seu consensus dati in porrectione supplicationis. Paris. *à n. 41.*

Quæstio 309. An pensiones constitutæ jure ac titulo beneficii, ac succedentes loco beneficii possint resignari?

1. REspondeo primò: Pensionatius seu is, cui hæ pensiones dicto jure constitutæ, potest illas non exigere, vel etiam expressè illas repudiare, ac ità tacitè illas resignare in favorem illius, à quo solvendæ, Paris. *l. 2. q. 15. n. 25.* & ex eo Pith. *ad tit. de renunc. n. 17.* idque etiam sinè requisito consensu Papæ, ùt C. Luc. *in sum. pensionum. n. 82.* Etsi etiam hoc secùs sit in cassatione seu exstinctione non gratuita pensionis, seu quæ fit mediante pecuniâ, seu solutione anticipatâ aliquorum terminorum; necessarium enim tunc est beneplacitum Apostolicum. C. Luc. *de pens. d. 68. n. 6.* citans seipsum *ibid. d. 5. & 80.*

2. Respondeo secundò: Pensionatius quoque cedere potest commoditatem pensionis; fierique potest hæc cessio dictæ commoditatis sinè indulto etiam & consensu Papæ, etiam interveniente pecuniâ vel aliâ recompensâ temporali, etiam Laico, aut aliàs pensionis Ecclesiæ Incapaci. C. Luc. *cit. n. 83.* Etsi enim pensiones Ecclesiasticæ quoad ipsarum substantiam vel jus, etiam gratis, multóque minùs mediante pecuniâ de uno in alterum sinè Apostolico indulto nequeant transferri, ideóque sint de rebus illis, quæ non sunt in commercio, non secùs ac jura regalia ac similia habentia strictissimam alienandi prohibitionem, ipsáque beneficia Ecclesiastica, quorum jure in omnibus ferè regulantur hæ pensiones; attamen quia dicta cessio commoditatis non est circa ipsius pensionis substantiam, nec jus ullum in re, aut ad rem tribuit cessionario, sed continuante integro perfectóque jure in ipsu cedente seu pensionario, importat nudum factum ab ipsa pensionum substantia præcisum capiendi emolomentum, ùt quid temporale, seu factum exactionis, quo ex libero cedentis dominio & arbitrio cessionarius ipsius cedentis mandatario seu procuratorio nomine exigit fructus; postquam separati à sua causa productiva, effecti sunt de bonis indifferentibus ac liberæ dispositionis; hinc inquam fit, ut sicut recepta docet praxis, etiam sinè beneplacito Apostolico ex privata conventione dicta commoditas, seu pensionea quoad dictam commoditatem sint in commercio. C. Luc. *cit. n. 83. & d. 68. de pens. n. 25. 26. & 27.* obi etiam *num. 4. & 31.* ostendit, qualiter ipse possessor beneficii pensione gravati possit esse cessionarius dictæ commoditatis, seu acquirere sibi commoditatem pensionis, & sic repræsentare duplicem personam. Porrò cessionatius dictæ commoditatis præmoriens ante cedentem, potest commoditatem illam transferre ad successores suos. C. Luc. *in sum. de pens. nu. 84.* Econtra autem supervivens cedentem nihil habet exspectare à titulari seu beneficiaro ipso; neque etiam ab hæredibus defuncti cedentis. Siquidem cessionarius, seu acquirens cessionem dictæ commoditatis pensionis dicitur emere incertam alcam vitæ cedentis, & consequenter cessante jure cedentis per ejus mortem cessionarios casui vel fortunæ debet referre suum damnum, & ratione hujus periculi hujusmodi jura vitalitia minùs æstimantur, nec de facili in iis intrat læsio. C. Luc. *de pens. d. 69. n. 3. & 4.* & *in sum. n. 85.* Quòd si tamen cedens pensionis commoditatem contrabendo matrimonium, vel assumendo statum alium regularem vel sæcularem incompatibilem cum retentione pensionis, seu unde resultaret exstinctio pensionis, aut etiam committendo delictum, ob quod privaretur pensione, vel etiam damnaretur capite, & sic voluntariè moreretur, (quippe moriens per manus justitiæ ob delictum, dicitur voluntariè mori, & occidi à seipso, ùt C. Luc. *cit. d. 69. n. 9.*) ille aut illius hæredes sinè dubio tenerentur cessionario ad evictionem vel restitutionem pretii, & ad resarciendum damnum ejus pro quantitate interesse illius; posset enim aliàs talis cedens, habendo in animo ejusmodi statum incompatibilem assumere, locupletati

tari cum aliena jactura; & delicta nocere debent delinquenti, non tertio innocenti; adeóque delinquens vel ajas hæreditas cum jactura innocentis cessionatii remanere non debet locupletata. C. Luc. *cit. d. 69. n.* 10. & *in sum. n.* 85. uti hæc patent à simili in subinfeudatione; dum nimirum cessâ à feudatario commoditate, seu factâ sub infeudatione feudi, dum devolutio feudi subsequitur per mortem naturalem feudatarii, seu aliàs ea natura etiam sinè culpa & facto cedentis seu subinfeudantis, evictio cessionario præstanda non est, nisi expressè promota fuit: ubi verò devolutio sequitur ob feloniam, vel aliud factum culposum feudatarii cedentis seu subinfeudantis, intrat actio evictionis vel saltem restitutio pretii; eò quòd inter contrahentes in contractum deducta videatur vita naturalis, seu jus illud, quod juxta regularem cursum sinè culposo accidente duraturum est. C. Luca *cit. d. 69. n.* 7. ex Thom. de Marin. *de genere & qualitate feudorum. tit.* 2. *p.* 2. *n.* 128. itémque patent in locatione facta ad certum tempus per beneficiatum, vel similem habentem jus pro sola sua vita, & cui stare non teneatur ejus successor; dum jus talis locationis resolvitur per mortem vel translationem, aut alium casum seu factum involuntarium, conductor seu locatarius non habet actionem ad interesse contra locatorem; secùs verò si jus illud locatoris resolvitur ex facto locatoris voluntario, & à fortiori; si hoc culposum & illicitum est. C. Luc. *loc. cit. n.* 8. ea Barbos. *de pot. Ep. alleg.* 94. *n.* 12. Quapropter hanc cautelam in hujusmodi cessionibus adhibendam monet C. Luca *de pens. d.* 69. *nu.* 11. (quam etiam se auctore hodiedum transiisse in commune formularium addit *ibid.*) ut scilicet cedens promittat, se non fecisse, nec in futurum debere aliquid facere, ob quod pensio extinguenda sit, vel aliàs cessatura, quàm per solam mortem naturalem à Deo provenientem; idque satis sibi congruum & rationabile videri ait.

3. Respondeo tertiò: Ex Apostolico indulto & non aliàs potest pensionarius pensionem transferre in aliam personam, eámque loco suo ponere. Idque etiam in infirmitate; quinimò in mortis articulo, etiam nutu & signis, modò non adsit defectus intellectûs, adeò ut transferens testandi ac de reliquis bonis disponendi habilitatem retineat. C. Luc. *in sum. de pens. n.* 66. & 67. referens se ad *d.* 56. & 59. *de pens.* fieri autem solet hæc translatio tribus ferè modis: Primò & quidem frequenter, ut coram Persona in Ecclesiastica dignitate constituta pensionarius præstet consensum cassationi pensionis antiquæ, eodémque instante Apostolicus ille Delegatus consimilem pensionem reservet in favorem diversæ personæ, quæ translatarius dicitur; quamvis per hoc, quòd ista præcisè forma non servetur; nimirum quòd non præcedat dicta cassatio, sed solùm de pensionarii consensu fiat nova reservatio, non corruat actus, cùm ista cassatio implicitè per necessarium antecedens præcedere dicatur. C. Luc. *in cit. sum. n.* 67. & 68. referens se ad *d.* 58. Secundò: Quæ est magis rara in praxi species translationis, ut fiat coram Notario & testibus, vel etiam per scedulam privatam; dum nimirum in indulto Apostolico habetur, sic quoque fieri posse. C. Luc. *in sum. cit. n.* 69. referens se ad *d.* 70. Tertiò: ut fiat coram ipso Papa directè & immediatè, dum nimirum pensionario consentiente cassationi antiquæ pensionis, Papa consimilem reservat ad alterius favorem. C. Luc. *loc. cit. n.* 70. qui modus, num importet translationem, & sic prorogationem ejusdem pensionis de persona ad personam; an verò novam & integram reservationem, quæstionem potiùs facti, quam juris esse ait idem Cardin. *loc. cit.* Porrò pensio semel translata transferri non potest, nisi specialiter indultum, vel beneficiari accedat consensus; qui etiam ex intervallo, re tamen integra & ante acceptatam nullitatem præstari potest; sufficitque etiam implicitus & præsumptus ex diuturna solutione (quæ tamen erronea non sit) resultans. C. Luc. *in cit. sum. n.* 75. referens se ad *d.* 60. 51. & 53. An verò transferendi facultas exerceri valeat in pensione, cujus commoditas alteri cessa est, non esse levis quæstionis, ait C. Luc. *n.* 76. in qua videri sibi probabiliorem affirmativam. Verùm de hac translationis pensionis materia pluribus & ex professo inferiùs.

4. Respondeo quartò: His tamen non obstantibus pensiones propriè resignari non possunt in favorem; quia propriè beneficia non sunt, (de quo vide Paris. & Pirh. immediatè pòst citandos) nec pensio est perpetua, sed onus quoddam temporale. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 17. Paris. *l.* 2. *q.* 15. *n.* 7. citans [2]
Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 16. Mandos. *ad eandem reg. q.* 11. Proinde etiam pensiones permutari non possunt. Paris. *loc. cit. n.* 9. citans Pet. de Perus. *de permutatione beneficiorum. p.* 1. *qu.* 9. Gamb. *in c. licèt. de rer. permut. in* 6. *n.* 87. *&c.*

PARAGRAPHUS IV.
De iis, qui beneficia resignare possunt.

Quæstio 310. Beneficio privandus ob delictum, vel aliàs, an & qualiter illud resignare possit?

1. RESpondeo primò: Criminosus, qui ob delictum non est privatus ipso jure seu facto beneficio suo, sed solùm venit privandus, potest illud resignare in favorem etiam. Paris. *l.* 3. *q.* 16. *n.* 1. citans Roffiniac. *de benef. c.* 21. Lancell. *de attent. p.* 1. *c.* 2. Sarn. *in reg. de annal. q.* 42. *num.* 3. & plurimos alios. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 26. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 20. *q.* 8. dicens esse communem. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 2. § 2. *n.* 9. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 64. citans Rebuff. *tit. de mod. amitt. benef. n.* 53. Gutt. *qq. can. l.* 2. *c.* 5. *n.* 30. Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 42. *n.* 2. Gonz. *gl.* 15. *n.* 147. Molin. *de just. tr.* 3. *d.* 78. *n.* 2. Covarr. &c. Tond. *qq. benefic. p.* 1. *c.* 27. *n.* 13. Lott. *l.* 3. *q.* 33. *n.* 65. *juncto n.* 70. ubi etiam addit: quantumcunque crimen sit notorium, quamvis expressè non addat, an tunc quoque in favorem renunciari possit. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 8. Laym. *ad c. admonet. de renunc. n.* 8. remittens ad seipsum *Th. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 17. *circa finem. &c.* Ratio est, quia cùm talis necdum privatus sit beneficio, jus in eo retinet, adeóque potestatem disponendi de eo, & transferendi illud in alium. Nam, cùm regulariter cuique datum est, proprium beneficium resignare in favorem; ob commissum autem delictum, uti privatus non est beneficio, ita nec datâ potestate. Pirh. Castrop. *ll. cit.* Nec obstat ex tali resignatione provenire præjudicium Ordinario, dum impeditur, quò minùs ipse conferre possit; nam id est per accidens, & non considerandum; cùm talis resignans utatur suo jure.

2. Ampliatur responsio primò, quòd fieri hæc resignatio in favorem, etiam per Procuratorem, dum & criminosi constituere possint Procuratores ad resignanda beneficia. Pirh. *loc. cit.* Paris. *n.* 43. dicens esse communem.

3. Ampliatur secundò, quòd possit fieri hæc resignatio in favorem, etiam cum reservatione pensionis, juxta Corrad. *loc. cit. n.* 9. & Flores de Mena. *q.* 13. *n.* 8. & 9. apud Garc. *loc. cit. n.* 64.

4. Ampliatur tertiò, ut procedat etiam lite & accusatione pendente; ut quia pendet judicium super crimine commisso. Pirh. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 8. citans quamplurimos.

5. Quartò: ut procedat hæc resignatio, etiam in favorem, non tantùm ubi judicium inceptum, & testes recepti; sed & ubi conclusum est in causa, ita ut nihil restet nisi proferenda sententia. Corrad. *loc. cit.* Garc. *cit. c.* 3. *n.* 9. Tond. *loc. cit. n.* 18. dicens se aliàs sensisse & consuluisse contrarium, sed maturiùs cogitantem judicâsse se, sententiam Garciæ veriorem, contra Paris. *loc. cit. n.* 46. Laym. & Pirh. *ll. cit.* citantes Quaranta *in sum. Bullar. V. beneficiorum resignationes. §. quæstio tamen est*, & admitten-

ces

tes id quidem, dum resignatio esset simplex; non tamen dum est in favorem, eò quòd talis resignatio tunc censeretur dolosa; quas tamen rationes fraudis & malitiæ, ait Tond. magis militare post latam sententiam, & tamen post eam resignare posse criminosum in favorem, de quo mox.

6. Quintò: ut procedat etiam post latam sententiam privationis, dum fuit ab ea appellatum; per appellationem enim manet integrum jus passi sententiam, & per appellationem extinguitur judicatum seu sententia, vel saltem suspenditur, & pendente appellatione nihil est innovandum. Corrad. *loc. cit.* Garc. *à nu.* 91. *Paris. loc. cit. à n.* 17. citantes Rossiniac. *de benefic. c.* 20. *n.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de mod. amitt. benef. n.* 52. &c. Gonz. *loc. cit.* qui etiam, uti & Corrad. *cit. n.* 8. quòd possit resignare talis in favorem ante privationem per tres sententias conformes subsecutam. Quod tamen ipsum limitat Garc. *num.* 96. ut nimirum hæc ampliatio non procedat, quando privationis sententia contineret in se adjudicationem beneficii, juxta ea, quæ habet *num.* 76. *&* 82. quia ex hoc jam beneficium ipsum factum est litigiosum. Vide dicenda de hoc *paulò post respons.* 2.

7. Sextò hoc ipsum ita procedit, ut talis possit renunciare etiam in favorem, valeatque renunciatio, etiam nullâ factâ mentione de crimine, aut de accusatione, inquisitione, processu, privatione; eò, quòd nullibi in jure cavetur, talem mentionem fieri debere, vel quòd eis expressis Papa gratiam nullatenus concessisset, & non omnia talia, quorum expressio movere potuisset ad negandam gratiam, gratiam viriant, sed ea solùm, quæ de jure vel stylo sunt exprimenda, seu de quibus reperitur expressum, vel est in jure cautum, quòd eis Papa gratiam non concessisset, ut Felin. *in c. postulasti. de rescrip. nu.* 1. Garc. *cit. c.* 3. *nu.* 120. *&* 121. citans Ferrar. Sarn. Covarr. Lancell. &c. Corrad. Pirh. *ll. cit.* & hic quidem dicens id certum, si crimen non reddat resignantem indignum beneficio. Castrop. *loc. cit. n.* 9. &c. contra Paris. *cit. q.* 16. *n.* 29. citantem pro hoc Sclv. *p.* 3. *q.* 15. *n.* 152. C. Paris. *cons.* 136. *vol.* 4. Menoch. *de arb. casu* 202. *n.* 37. Rebuff. *tit. de mod. amitt. benef. num.* 52. (quamvis hic teneat contrarium *cons.* 82. apud Garc. *cit. n.* 120.) Felin. *in c. postulasti &c.* quibus accedere videtur Tond. *loc. cit. n.* 16. dum ait: licèt resignatio post commissum crimen fieri possit in favorem coram Papa; hoc tamen intelligendum, ut procedat, modò in tali resignatione fiat expressio litis præcedentis, aliàs resignatio erit nulla.

8. Ampliatur septimò, ut procedat, etiamsi pro crimine quis sit condemnatus ad carceres perpetuos vel aliàs, & sententia illa transierit in rem judicatam, modò per sententiam illam non sit simul quoque privatus beneficio; quia, ut dictum aliàs, condemnatus per sententiam super crimine privatione digno, non est privatus beneficio, nisi idipsum exprimatur in sententia. Garc. *loc. cit. nu.* 97. *& seq.* Paris. *loc. cit. à n.* 28.

9. Ampliatur octavò, ut possit fieri & valeat talis resignatio in favorem, etiam postquam delinquens scit impetratum à tertio beneficium suum in eventum privationis, seu casu quo privabitur, (quin & ut addit expressè Garc. *nu.* 84. post impetrationis hujus præsentationem) ita præter Garc. *cit. n.* 84. Castrop. qui pro hoc citat Covarr. *in clem. si furiosus. de homicidio. p.* 2. §. 3. *n.* 7. Plaza. *de delictis c.* 11. *n.* 10. Tond. *loc. cit. nu.* 20. dicens, hanc sententiam magis in jure fundatam; si tamen negotium ex pluralitate doctorum judicandum, prævalituram sententiam oppositam. Pirh. *loc. cit.* &c. contra Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 35. item contra Butrio. *cons.* 43. Boët. *decis.* 205. *nu.* 8. Lancell. *de attent. p.* 2. *c.* 5. *nu.* 12. Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. n.* 336. apud eundem Paris. Item contra Auffre. *in not. ad Capell. Tolos. decis.* 436. Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n.* 38. Gomes. *de annal. q.* 42. Farinac. *de homicid. q.* 119. *nu.* 88. Peleum. *in comment. analyt. de benef. c.* 36. *vers. non omnis.* &c. apud Tond. sentientes, talem resignationem factam in favorem cum scientia impetrationis habitæ ab alio esse invalidam ob decretum irritans, positum in impetratione obtenta per tertium. Quamvis valere talem resignationem velit Paris. *num.* 34. cum plerisque aliis, si facta cum ignorantia illius impetrationis, quin & *nu.* 38. tradit, posse criminosum sua beneficia resignare simpliciter, etiam post præsentatam impetrationem illorum habitam à tertio, & etiamsi verisimiliter existimet se illis privandum. Verùm responsionis nostræ hæc est ratio, quòd talis constitutus sibi vel amico alieni, dum beneficium suum necdum vacans, sed in quo adhuc jus habet resignans, utitur jure suo; utens autem jure suo non potest dici committere fraudem, aut alteri facere injuriam. Et esto, ut Castrop. *loc. cit. n.* 11. etiam ex animo perverso faceret hanc resignationem, ut impediret istius tertii impetrationem, & vel sic etiam eidem in effectu noceret, impediendo nimirùm per hanc suam resignationem, quò minùs purgetur conditio, sub qua impetratum beneficium; ex hoc tamen nocumento, quod per accidens sequitur, impediri non potest jure, quod habet, renunciandi. Adde, ut Tond. *loc. cit. n.* 21 ex Gonz. *gl.* 15. *n.* 148. quòd, cùm beneficium illud necdum vacet, donec latæ tres conformes sententiæ super illius privatione, non videtur impediri illius resignatio; cùm impetratio illius utpote non vacantis nulla sit, (adeóque per illum nullum jus quæsitum impetranti ad beneficium, nisi fortè, ut Gonz. in impetratione adest clausula: *Quod statim, ac vacat per privationem vel cessum, impetranti conferatur:* quia tunc valebit gratia, non tanquam de vacante, sed tanquam de vacaturo) & in hoc nihil faciat scientia vel ignorantia possessoris, stante impetrationis nullitate.

10. Sed neque obstat decretum positum in impetratione irritans resignationem illius beneficii: nam illud duntaxat operatur in eventum privationis, sive si & quatenus casus privationis evenerit, & non aliàs; adeòque, cùm tempore resignationis nondum evenerit casus privationis, non potest etiam adesse aliquis effectus istius decreti, alioqui eodem modo operaretur decretum existente ignorantiâ resignantis; quia sive sciret, sive ignoraret impetrationem, semper decretum illum afficeret; cùm decretum irritans etiam afficiat ignorantes. Tond. *loc. cit. n.* 20. Garc. *à n.* 85. addens *n.* 87. Proinde magis consequenter processisse Flores de Mena, dum tenet, non valere in hoc casu resignationem etiam ab ignorante factam in præjudicium gratiæ impetrationis. Neque obstat textus *c.* 2. *de renunc. in* 6. ubi: *Habens tenuem præbendam, & credens pinguem brevi vacaturam, sciens tertium obtinuisse a Papa indultum pro prima vacatura suam resignavit, ut in illa tertius ille provideretur, & ipse verò pinguem brevi vacaturam obtineret.* Ad quod respondet Papa, quòd, constito de prædicta fraude resignantis, exspectans Apostolicus, omissâ illâ præbendâ tenui resignatâ, provideretur de præbenda illa pingui secundò vacatura. Unde sequitur, quòd resignans animo impediendi impetrantem, fraudem committat. Nam hic diversus est casus à præsenti; concessio enim exspectativæ ibi facta pro præbenda primò vacatura rebus ordinario cursu succedentibus, non verò pro præbenda ex industria & malitia vacante, ac proinde positâ illâ malitiosâ & fraudulentâ vacatione, non ponitur conditio requisita, ut habens gratiam exspectativæ, teneatur illâ uti, ac proinde renunciatio illa fraudulenta etsi valida sit, non præjudicat tamen exspectanti: in præsenti verò casu, ut dictum, nocumentum illud per accidens secutum ex eo, quòd utatur quis jure suo, non potest illius usum impedire. Castrop. *loc. cit. n.* 11.

11. Valebit nihilominùs impetratio, & impedietur delinquens, quò minùs resignare possit suum beneficium in præjudicium impetrantis, si in impetratione facta tertio in eventum privationis adjecta fuerit clausula & cum decreto, *quòd resignatio illius cedat in favorem impetrantis.* Tond. *loc. cit. n.* 55. Garc.

cit. c. 3. n. 122. Corrad. *loc. cit.* qui etiam *ibidem* recitat formulas, quibus dictum decretum pro cautela impetrantis secundùm usum Datariæ soleat extendi in supplicatione. Solete autem concedi istiusmodi clausulam post primam sententiam privationis, & rariùs, antequam prima sententia condemnatoria lata fuit, tradit Tond. *cit. nu.* 15. Chok. *ad reg.* 45. *Cancell. nu.* 8. Farinac. *loc. cit. n.* 91. Paris. *loc. cit. n.* 65. citatis aliis pluribus. Garc. *cit. n.* 122. qui tamen *n.* 123. subdit, ex eo tamen non tolli Episcopo dispensandi potestatem in casibus, in quibus aliàs potest, ipsámque dispensationem impedituram privationis sententiam. Pro quo citat Sanch. *de matrim. l. 7. d.* 42. *n.* 2. Molin. Gutt. Covar. &c. contra Gambar. Impediri quoque criminosum resignare, etiam simpliciter, dum Papa in literis provisionis beneficii factæ ad favorem illius, qui impetrat certo modo; narrâsset vacare beneficium propter tale crimen, licèt tale crimen in veritate non inducat privationem ipso jure, tradit ex Sarn. *de annal. q.* 42. *nu.* 5. & aliis. Paris. *loc. cit. n.* 54. quamvis ipse *n.* 56. dicat, se id admissurum, quoties Papa id faceret motu proprio, non autem aliàs; eò quòd, dum agitur de præjudicio tertii, Papæ non credatur, ut Felin. *inc. cum à nobis. de testibus.*

12. Ex quibus omnibus, etsi constet, posse beneficium criminosi privandi impetrari in eventum privationis, dum nimirum impetrans petit committi alicui judici, ut constito de crimine privet, & in eventum privationis conferat sibi. Paris. *num.* 57. & 58. ex Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. nu.* 331. dum tamen impetrans narrat plura delicta per privandum patrata; & dein in conclusione petit, ut, si de præmissis, vel alterutro præmissorum constet, privetur N. illa verba: *alterutro præmissorum*, semper soleant cassari, & impetrans tenetur illa omnia probare, & hæc impetratio vocatur impetratio certo modo. Paris. *nu.* 59. in qua impetratione solet quoque apponi conditio: *postquam N. adversarium accusaverit, seque in forma juris inscripserit;* quo casu satis est, ut impetrans se obliget ad pœnam extraordinariam arbitrio Rotæ, & sic non requiritur pœna talionis. Paris. *num.* 60. & 61. Porrò ad dubium, tum, si dum agebatur judicium contra criminosum, ut privetur, moriatur criminosus, is, qui impetravit beneficium, nimirum in eventum privationis, debeat habere illud beneficium, non respondet Paris. sed remittit ad Sarn. *de annal. q.* 42. Gamb. *de pot. leg. à num.* 321. Roffiniae. *de benef. c.* 21. *n.* 7. *&c.*

13. Respondeo secundò: potest etiam criminosus talis accusatus pendente lite, seu ante sententiam privationis resignare beneficium permutationis gratiâ, seu potest illud permutare. Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 10. dicens esse communem. Castrop. *loc. cit. n.* 12. Garc. *cit. c. 3. num.* 69. citans Sarn. *ad reg. de annal. q.* 7. *num.* 42. Æn. de Falcon. Pet. Gregor. &c. Quamvis idem Garc. id limitet dupliciter, nisi vel obstet infamiam orta ex accusatione apud bonos & graves viros, ne possit ad beneficium promoveri; vel nisi ob delictum esset de jure inhabilis ad beneficia obtinenda, aut saltem indignus. Quas tamen limitationes bene diluit Castrop. *loc. cit.* dum ait, delictum (intellige, pro quo privandus) non impedit, quin beneficium resignandum & permutandum tuum sit: Si autem dicas impedire, quò minùs beneficium alterius de novo acquiras, quia te infamem & irregularem constituit, & consequenter impedire resignationem ex causa permutationis; quia hæc consistit in depositione proprii beneficii, & acquisitione alterius, facilè respondetur, quòd non quodlibet crimen, ob quod quis privandus venit, constituat infamen & irregularem, ac proinde nec incapacem beneficii acquirendi: Sed & gratis dato, quòd talis non acquirat noviter illud alterius beneficium, non tamen inde infertur, resignationem ex causa permutationis non valere; quia qui tecum beneficium permutat, non est in culpa, quo minùs suum tibi beneficium de novo non acquiras. Procedetéque hanc permutationem, etiamsi facta, postquam tertius impetravit beneficium criminosi in eventum privationis, supponunt Garc. *cit. n.* 69. *juncto num.* 68. & Castrop. *loc. cit.* dum id manifestè sequi videtur ex eo, quòd iidem cum aliis docent, posse fieri resignationem in favorem alterius ab impetrante, etiam postquam criminosus resignans scivit, beneficium suum impetratum ab alio in eventum privationis. Et idem expresè tenet Sarn. *de annal. q.* 42. *num.* 1. apud Paris. contrarium hic iterum tenentibus Paris. *cit. q.* 16. *num.* 49. Staph. *de lit. gratia tit. de var. mod. vac. nu.* 15. Rebuff. *gl.* 12. *in reg. de infirm. nu.* 19. Lancell. *ubi suprà num.* 14. Mandos. & aliis apud Paris. & Garc. *ll. cit.* Quibus accedit Chok. *de permut. benef. p.* 1. *c.* 32. *num.* 3. citans insuper Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. renunciatio.* Quorum fundamentum est, quòd jus jam sit quæsitum saltem ad beneficium ei, qui illud impetravit in eventum privationis; & quòd ejusmodi permutatio, utpote facta à reo lite pendente super beneficio revocetur, & invalidetur per viam attentatorum; quemadmodum nec valet dispensatio obtenta lite pendente in præjudicium alterius, hoc est illius, qui beneficium impetravit certo modo, & instat pro privatione, ùt Gamb. *de pot. leg. l.* 10. *de dispens. n.* 317. Chok. *loc. cit. n.* 4. Verùm ad primum jam ferè responsum est ex Castrop. Tond. & aliis, quòd per talem impetrationem factam beneficio necdum vacante, utpote nullam respectu tribuendi juris in re, seu in beneficio, jus nullum quæratur impetranti in re. Sed neque jus ad beneficium per illum quæratur, nisi sub conditione, nimirum futuræ privationis, quæ per factam resignationem (quam, quò minùs fiat, exinde non impediri, dictum, nisi adsit in impetratione clausula superiùs memorata, vel etiam illa: *quòd renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis*, de qua Chok. *loc. cit. nu.* 30.) impeditur; post renunciationem enim factam ad privationem procedi non potest, ùt Garc. *n.* 72. citans Sarn. Covar. Gamb. &c. Ad secundum quoque respondet Garc. *à n.* 80. quòd quidem, dum agitur de privatione ipso jure incursâ, & remotione à possessione seu detentatione, ut nimirum declaretur quis privatus, & ut beneficium adjudicetur alteri (uti de hia agebatur in decis. Rotæ *in Placentin. Canonicat.* 26. *Nov.* 1593. quam recitat Garc. *num.* 78. & quæ in contrarium adduci solet, utpote in qua agebatur de confidentia, quæ privat ipso jure) causa est beneficialis & beneficium statim dicitur effectum litigiosum; adeóque procedat doctrina Glossæ *in c. 2. ut lite pendente in 6. v. finita*, de qua Garc. *n.* 75. Item, quod quidem, dum principaliter agitur ad canonizationem gratiæ, & incidenter deducitur delictum; ut dum quis non petit, aliquem ob delictum privari, sed solùm declarari, uti ab initio inhabili, non potuisse conferri, & ideo beneficium, ùt priùs, vacare; & sibi illod concedi, causa sit beneficialis. Dum verò agitur de privatione per sententiam infligenda, ùt in præsenti, beneficium non efficiatur litigiosum, nec sit causa beneficialis, nisi superveniat sententia, quæ privet beneficio, & illud alteri adjudicet, cui facta gratia in eventum privationis; tunc enim, ex quo beneficium tanquam vacans per privationem est alii adjudicatum, effectum est litigiosum. Garc. *n.* 82. quin & ubi ageretur de privatione ipso jure incursa, etiam ad instantiam habentium interesse, & jus prætendendi beneficium, si tamen non petebant adjudicationem seu collationem illius in illo judicio, beneficium non esse litigiosum, ait Garc. *num.* 83. juxta Rotæ decisionem *in Callaguris. beneficii.* 29. *Octob.* 1601. quam ibidem recitat.

Quæstio 311. *Num igitur talis resignatio in favorem facta ante sententiam privationis, subsecutâ sententiâ privationis, rescindi & invalidari possit?*

REspondeO: tametsi Pith. *ad tit. de renunc. nu.* 26. asserat, quòd ea renunciatio postea per judicis sententiam rescindi possit; contrarium tamen sentit Garc. *num.* 72. ubi: quòd factâ impetratione à tertio neç impeditur resignatio & ejus affectus, nec

post

post resignationem potuit procedi ad privationem. Et supponere id videntur auctores omnes docentes, validam esse talem resignationem in favorem, utpote facta coram Papa, & ab eo admissa, & exinde, ut dictum, non subreptitia, quòd facta non fuerit mentio litis seu accusationis. Et quomodo aliàs per illam consuleret sibi & amico resignatario, ut inquiunt isti auctores, si ea facta & admissa per sententiam condemnatoriam seu privationis ab inferiore latam rescindi posset? Quin & ipse Paris. *cit. q.* 16. *nu.* 39. *de resignatione simplici*, ait, quòd resignare simpliciter post impetrationem præsentatam beneficii & judicium cœptum sit optima cautela ad evitandam infamiam, quæ ex condemnatione resultat: quamvis subdat *nu.* 41. propter talem resignationem ante sententiam privationis factam simpliciter, judicem non cessaturum à judicio, sed ad ulteriora processurum propter interesse impetrantis. Quòd si tamen post latam privationis sententiam, à qua fuit appellatum, condemnatus resignaverit, talem resignationem fore in pendente, ità ut si resignans mortuus fuerit pendente appellatione, aut sententiam absolutoriam obtinuerit, valeat resignatio; at si à principe aut alio ad id potestatem habente obtinuerit gratiam, irrita maneat resignatio. Si denique sententia privationis in gradu appellationis confirmata fuerit, resignationem pendente appellatione factam per viam retrotractionis censendam invalidam tanquam ab initio, tradit Tond. *cit. c.* 27. *n.* 10. præscindens ab eo, seu non exprimens, num loquatur de resignatione simpliciter facta, an verò etiam de facta in favorem, cujus contrarium (uti pro hoc contrario eum citat Tond. *cit. n.* 10.) sentire videtur Garc. *n.* 95. ubi, postquam dixisset posse resignari beneficium in favorem, post saltem sententiam privationis, si ab ea appellatum, addit, hoc ipsum procedere, etiamsi appellatio postea pronuncietur mala & injusta.

Quæstio 312. *An, & qualiter ipso jure, vel per sententiam privatus beneficio illud resignare possit?*

1. R
Espondeo primò: privatum ipso jure beneficio non posse illud resignare in favorem, quia ipso jure privato nullum jus in beneficio seu titulus remanet; quod autem quis non habet ampliùs, ei renunciare non potest. Gonz. *gl.* 15. *n.* 146. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 21. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 124. citantes quàmplurimos ac dicentes, esse communem omnium doctorum sententiam. Ampliatur hoc ipsum, ut etiam ante sententiam declaratoriam talis nequeat resignare, ita Paris. *loc. cit. n.* 23. ubi probat responsionem hanc hac ratione; quia ea, quæ ipso jure amissa sunt, non possunt alienari, etiamsi non præcesserit sententia declaratoria: & expressius *n.* 37. *juncto n.* 38. ubi: idem dicendum (quòd resignare non possint in favorem) in aliis omnibus, qui sunt privati ipso jure; & hoc etiam stante opinione, quòd requiratur declaratio judicis juxta magis communem opinionem, idque indubitatum est, non tantùm, si ante sententiam declaratoriam teneatur sponte dimittere beneficium. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 35. *n.* 190. ubi: Si quis ità sit privatus, ut sponte ante sententiam teneatur dimittere, non potest resignare conditionatè, quod si fecerit, collatio ex vi illius secuta erit invalida; si autem non tenetur dimittere ante sententiam, resignatio valida erit, quia beneficium adhuc est illius quò ad jus possidendi & fruendi; potest tamen postea per sententiam irritari; sicut contractus & alienationes ejus, cujus bona ipso jure sunt confiscata ob crimen hæresis, perduellionis &c. irritari possunt, etsi valeant, donec sententia irritationis feratur. Verùm etiam si ante sententiam declaratoriam privatus est ipso titulo & jure beneficii, (uti interea, dum factum excutitur pro obtinenda declaratoria commissi delicti, ob quod quis privatus est ipso jure; talem à momento commissi criminis amittere titulum, & jus omne in beneficio, dictum est suprà ex Lott. & aliis) etiamsi interea veram possessionem juris retineat; (ùt quoque juxta probabiliorem dictum est suprà) quia jam à dicto momento nihil statuere potest de beneficio, utpote non suo ampliùs; & frustra nititur illud à se abdicare, ut quoque dictum *ibidem*. Adeóque ab initio invalida erit talis resignatio; etsi contrarium etiam in hoc casu sentire videatur Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 8. *n.* 1. suprà citatus, ubi: Esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privatio executioni mandetur; at à puncto commissi criminis ità infirmatur titulus & possessio beneficii, ut positâ sententiâ rescindantur omnes transactiones factæ beneficiorum; quamvis fortè aliud sit circa transactiones factas ratione beneficii, vel circa res beneficii, distinctas tamen ab ipsa resignatione beneficiorum, quòd hæ subsistant, usque dum positâ sententiâ rescindantur; quia per eas non statuitur de ipso beneficio. Item *cit. p.* 2. §. 2. *n.* 13. ubi: beneficia, quibus ipso jure quis privatus est, nec resignari in favorem nec permutari possunt; quia sunt Sedi Apostolicæ reservata: Sed concesso, quòd resignari possint, eò quòd ante sententiam declaratoriam criminis non videatur quis privari titulo vel dominio beneficiorum; factâ tamen declaratione, resignatio & permutatio facta rescinditur & nulla redditur, ac si à puncto commissi criminis nulla fuisset declarata. Verùm ùt vides, progreditur ibi ex falsa suppositione, nimirum, quòd non privetur talis titulo ante sententiam declaratoriam.

2. Respondeo secundò: neque etiam ille, qui jure ipso privatus est beneficio, videtur propriè posse illud resignare simpliciter; sic innuere videtur Garc. *cit. n.* 124. dum ait: renunciare non potest, maximè, in favorem; sed debere illud simpliciter dimittere; in quo autem simplex illa dimissio à resignatione simplici distinguatur, de hoc vide dicta ad initium hujus capitis, unde jam infero &

3. Respondeo tertiò: resignari non posse, maximè, in favorem, non tantùm, quibus quis ob delictum, sed etiam aliunde privatus est ipso jure, v. g. promotus ad secundum incompatibile, non potest renunciare primum; quia hoc ipso primum vacat ipso jure, & conferri potest nullâ latâ sententiâ. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *à n.* 50. Promotus ad Episcopatum non potest resignare in favorem, quæ priùs obtinebat beneficia alia. Paris. *à num.* 75. Idem est de promoto ad Abbatiam. Paris. *n.* 95. Tamb. *de jure Abb. p.* 1. *pag.* 102. *n.* 17. de quibus omnibus accuratè satis actum in antecedentibus, & vide de eodem argumento Paris. *cit. n.* 50. *per reliqua ferè tot. q.*

Quæstio 313. *An, & qualiter privatus beneficio per sententiam hominis resignare illud possit?*

1. RE
spondeo primò: Quod dictum de privato ipso jure beneficiis, nimirum per sententiam legis, idem dicendum de privato beneficiis per sententiam, dum hæc transiit in judicatum, seu rem judicatam. Paris. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 151. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 125.

2. Respondeo secundò: fieri non posse dictam resignationem post eam sententiam, etsi adhuc illa executioni data non sit. Garc. *loc. cit. n.* 126. contra Rebuff. *cons.* 82. Siquidem per sententiam privationis, quæ in judicatum transiit, statim, etiam ante executionem illius, privatus quis est jure ac titulo beneficii, quod negat, Rebuff. *loc. cit.* & hoc mox ante executionem conferri potest. Et illud solùm verum, quòd quis per talem sententiam non statim ante executionem privetur possessione beneficii. Garc. *cit. nu.* 126. qui etiam *nu.* 127. ait ex Felin. *in c. inquisitionis. de accus. nu.* 7. canonicum ante dictam executionem non statim ipso jure perdere stallum in Choro, & locum in capitulo, sed oportere, ut destalletur per Superiorem.

3. Respondeo tertiò: valere nihilominùs resignationem in favorem factam post talem sententiam, uti & factam ab eo, qui privatus est ipso jure per sententiam legis; quin &, ut addit Garc. ab obtinente beneficium aliàs sine canonico titulo ex clausulis

generalibus apponi solitis, *sive præmisso, sive alio quovis modo vacet*; cùm factâ illâ resignatione invalidâ verum sit, beneficium illud vacare alio modo, nempe per privationem. Garc. *n.* 128. citans Rot. *in Salmant. dimidia port. 21. Decemb. 1585.* & Navar. *cons.* 12. *de rescript. n.* 7. & 10. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 13. Limitanda tamen hæc responsio, dummodo alteri non sit antea jus quæsitum in illo beneficio, Garc. Castrop. *ll. cit.* dicit quoque Garc. *nu.* 129. secus fore in permutatione propter clausulas in permutationibus apponi solitas, juxta *reg. Cancell.* 39. quòd neuter permutantium jus acquirat, nisi quilibet eorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato.

Quæstio 314. An igitur etiam in hoc casu, ex dictis nimirum clausulis valeat reservatio pensionis tali resignanti facta, dum is resignavit reservatâ sibi tali pensione, non factâ mentione de defectu tituli?

RESpondeo: Negativè, ex eo, quòd, ut Paris. paulò pòst citandus, Papa non concessisset pensionem, si scivisset, jus ei non competere, & est gratia subreptitia; cùm non exprimitur id, quod expressum retraxisset à concedenda, juxta *c. postulâsti.* & *c. super literis. de rescrip.* ac præcipuè ex eo, ut Paris. cum Garc. quòd pensio reservetur resignanti cum clausula: *Ne ex resignatione nimium dispendium patiatur*; quæ clausula non verificatur in resignante beneficium, in quo jus non habet; cùm enim illud dimittere debeat, nullum ex ejus resignatione reverà patitur dispendium. Paris. *l.* 3. *q.* 2. *n.* 24. Garc. *nu.* 132. citans Gamb. *de off. leg. l.* 6. *n.* 150. Gig. *cons.* 128. *n.* 3. & 4. contra Nav. *cons.* 12. *de rescrip. n.* 4. putantem, ex tenore supplicationis, præsertim ex verbis istis: *Ex certis causis animum suum moventibus resignare proponat & resignet*, satis factam Papæ mentionem de defectu tituli. Quod ipsum benè refutat Garc. *n.* 138. qui & sententiam suam *n.* 132. insuper confirmat ex Mandos. *de signat. gratia tit. de pens.* ubi ait: quòd in supplicatione pensionis ex causa cessionis nonnunquam conceditur clausula; & quòd pensio debeatur, etiamsi nullum jus cedenti competeret ad tollendas lites, quæ inter pensionarium & cessionarium oriri possent, illo asserente, jus bonum cessisse, hoc negante; quandoque dicta clausula denegatur, adeóque sine illa clausula non deberetur pensio, si cedenti nullum jus competeret in beneficio resignato, ut Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 105.

Quæstio 315. An, quia in reservatione pensionis solet apponi resignatario pœna privationis, vel concedi regressus resignanti in casu non solutionis, possit resignatarius talis non solvens pensionem resignare beneficium illud pensione gravatum?

1. RESpondeo primò: Quando is, cui reservata pensio, non solutâ pensione egit ad privationem vel regressum, iste non solvens non potest resignare in favorem tertii; cùm accedente illâ voluntate & declaratione pensionarii absque dubio iste non solvens sit eo ipso privatus beneficio. Paris. *l.* 3. *q.* 3. *n.* 2.

2. Respondeo secundò: è contra, quamdiu non fuit actum contra non solventem, is poterit resignare in favorem tertii illud beneficium. Paris. *ibid. n.* 4. ex Cassad. dicens esse communem, ac testans vidisse se sæpiùs sic in praxi servari; pœna enim illa locum habet agente pensionario, & sic volente illo, in cujus favorem illa pœna apposita fuit, juxta plures Rotæ decisiones, quas citat Paris. *n.* 5. quemadmodum, ut Emphyteuta ob non solutionem canonis cadat à jure suo, declaratio domini directi requiritur, *l.* 2. *c. de jure Emphyt.* & ibi Bart. ergo ante illam declarationem creditoris debitor potest impunè & validè resignare; quia pœna dicta necdum successerat. Paris. *cit. n.* 5. Adde, quòd, dum is, cui reservata pensio & regressus in eventum, non declaravit voluntatem suam, agendo contra beneficiatum ad privationem, videatur noluisse. Paris. *ibid. num.* 6. Insuper, licèt in literis fiat privatio, quoties reservatur regressus ob non solutam pensionem, requiritur tamen ad regrediendum, ut regressus canonizetur per declarationem judicis. Paris. *nu.* 7. Pelegrio. *decis.* 264. *l.* 3. Quòd quis, qui resignavit, reservato sibi regressu, si uti noluit, dum semel locus erat regressui, non possit eo uti, dum iterum venit casus, tradit Paris. *n.* 15. ex Moheda.

3. Respondeo tertiò: Est etiam in hoc casu tutus successor istius resignantis, seu is, in quem iste non solvens resignavit beneficium. Paris. *cit. n.* 4. ita ut pensionarius contra hunc declarando voluntatem non possit agere ad privationem ob non solutam pensionem ab ejus prædecessore. Paris. *n.* 8. dicens esse communem Doctorum. Non secùs ac contingit in morte naturali, ita ut si is, cui reservata pensio ac regressus, tacuit vivente debitore principaliter obligato, qui in tempore statuto non solverat, succedens tali debitori in beneficio, tutus esse possit, juxta plures Rotæ decisiones, quas citat Paris. *n.* 9. ita etiam in morte hac civili, quæ contingit in resignatione, utpote quæ naturali æquiparatur. Paris. *n.* 10. Siquidem declaratio facienda in similibus casibus terminatur ad vitam creditoris vel debitoris, ut habet communis. Paris. *n.* 11. Unde sicut, si vasallus commisit, ob quod poterat privari feudo, si dominus directus decedat ante declarationem à se factam, jus privandi non transit ad hæredem, ut gl. *in c.* 1. §. 1. *v. concubuerit. quibus mod. feud. amitt.* cum communi. Etiamsi delictum tale, ob quod vasallus ipso jure privatus erat feudo, ut habet ibidem communis, teste Claro *l.* 5. *recept. sent.* §. *feudum. q.* 4. *vers. quid sit culpa*; adeóque, si Dominus non declaravit caducitatem, ejus successor nequit declarare. Paris. *n.* 12. *juncto n.* 14. Ita etiam, si moriatur vasallus, qui deliquit, antequam dominus proponit querelam, non poterit illam proponere contra hæredem ipsius vasalli, ut Clarus *loc. cit. q.* 65. Paris. *n.* 13.

Quæstio 316. An, dum in provisione resignatarii adest decretum, ut nullatenus possit iterum resignare alteri, nisi priùs resignationem faciendam intimet resignanti, seu ei, qui in favorem sui resignârat beneficium sub reservatione pensionis, ad effectum nimirum, ut iste secundus resignatarius obliget se isti primo resignanti seu pensionario coram Notario & testibus de solvenda illi pensione, aliàs resignatio sit nulla; an, inquam, is, non obstante illo decreto, possit nihilominùs validè resignare non factâ dictâ intimatione?

RESpondeo: Non debet quidem id facere, facta tamen resignatio in hoc casu est valida, si ille, cui facienda illa intimatio, non egit ad beneficium; Decretum enim tale annullativum solitum apponi in provisionibus ita demum operatur, si is, in cujus favorem apponitur, eo uti voluit, juxta dicta *q. præced.* Paris. *l.* 3. *q.* 4. *a n.* 1.

Quæstio 317. An consecutus parochialem Ecclesiam, unde tenetur promoveri intra annum, possit eam in fine hujus anni resignare?

RESpondeo: Posse illum etiam ultimâ die illius anni resignare in favorem dictam Ecclesiam. Paris. *l.* 3. *q.* 2. *n.* 8. citans Oldr. *cons.* 203. *nu.* 1. Gamb. *in c. licet. nu.* 88. *de rerum permut.* & alios plures.

Ante-

Antequam enim annus ille perfectè elapsus est, & licèt tantum jam de anno illo elapsum, ut jam intra reliquum illius ad sacerdotium promoveri nequeat, jus adhuc est & durat penes parochum illum in dicto beneficio Parochiali. Paris. *loc. cit. num. 9.* & pœna imposita propter non factam intra certum tempus promotionem, non incurritur, nisi ex toto tempus labatur Paris. *à n. 10.* id pluribus exemplificans. Adde, quòd Papa posset dispensare & prorogare illud tempus etiam ultimâ die. Paris. *num. 14.* Verumtamen responsionem hanc limitat Paris. *loc. cit. nu. 21.* ubi ait: Hanc communem conclusionem declaratem, nisi constaret evidenter de fraude differentis hanc resignationem usque ad illas temporis angustias & ultimum momentum, & sic sentire idem Oldr. Gamb. aliósque à se citatos pro dicta conclusione. Quin & addit Paris. hodiedum istiusmodi resignationem non admittendam, eò quòd quoties resignatur parochialis, stylus obtinuerit, ut debeat exprimi, quanto tempore illam possedarit resignans, & si tempus est breve, cessio rejicitur; si autem Papa admittit illam, dubium non est, quin valeat.

Quæstio 318. An impetrans beneficium per annum pacificè possessum ab alio, (cùm ex regula de annal. teneatur intra 6. menses possessorem facere evocari in judicium, causámque intra annum terminare, de quo vide Paris. l. 3. q. 5. à n. 7.) possit illud resignare tam antequam vocet possessorem in judicium, quàm post; & antequam causa sit expedita, id est intra annum?

RESpondeo affirmativè, *Paris. loc. cit. 2.* citans Sarn. *in reg. de annali q. 62. & 63.* Mandos. *ibidem q. 23. & 24.* Sic enim etiam, qui intra annum tenetur se facere promoveri ad Ordines, potest resignare, priusquàm id faciat. Sic resignare potest quis infra tempus datum ad publicandum; quorum omnium ratio est, quòd per collationem factam ex causa resignationis, jus irrevocabiliter est acquisitum resignatario post ejus consensum. Paris. *loc. cit. à n. 3.*

Quæstio 319. An & qualiter possessor pacificus exigui temporis resignare possit beneficium?

1. REspondeo primò: Quid hac in re speciale sit circa resignationes parochialium beneficiorum & curatorum, suprà, ubi actum de resignatione parochialium, dictum fuit, potissimùm ex Corrad. *l. 5. c. 1. n. 13.*

2. Respondeo secundò: De beneficiis quoque aliis personalem residentiam requirentibus, præsertim dum fuit reservatâ pensione, quòd nec eorum resignatio ex usu Datariæ Apostolicæ absolutè & indistinctè admittatur, sine temporis, quo ea resignans obtinuit, expressione; & si tempus illud breve est, rejiciatur resignatio; si autem tempore etiam brevi expresso, Papa admittat, dubium non est valere resignationem, tradit Corrad. *cit. n. 13.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 45.* Et idem esse in permutationibus istiusmodi beneficiorum cum aliis non requirentibus similem residentiam, ait Garc. *ibidem n. 46.* & Covarr. *n. 17.* De dicto autem stylo Datariæ regulariter requiri, ut resignans possederit illud per annos 5. vel circa, aut saltem tres; quamvis antea requirerentur 7. aut 6. ait Garc. *n. 47.* Corrad. *n. 14.* debere que verificari (intellige coram executore parte opponente, ut Corrad. *n. 11.*) hoc tempus expressum, ita tamen, ut si adjecta fuit dictio *circa* vel *circiter*, sufficiat verificari, quòd per annos 4. & medium possederit. Corrad. *n. 15.* Garc. *n. 49.*

3. Respondeo tertiò: si beneficium simplex requirens residentiam resignari potest ante captam possessionem, ut dictum suprà, nil vetat, quò minùs resignari possit, etiam in favorem, mox à rapta possessione; nil etiam videtur vetare, quò minùs Parochiale resignetur simpliciter in manibus Ordinarii mox à rapta possessione; nisi fortè incommodum aliud (v.g. detrimentum Parochianorum, quod oriri solet ex frequente mutatione rectorum, ut Corrad. *n. 20.*) obstaret; ait siquidem Corrad. *cit. n. 20.* praxin illam Datariæ accipiendam esse de resignationibus, quæ fiunt coram Papa, non de his, quæ fiunt coram Ordinario.

4. Respondeo quartò: de cætero, quod attinet ad animum, seu intentionem mox resignandi acceptum beneficium, tradit Corrad. *l. c. n. 21.* quòd ex stylo Datariæ jam noto, in quocunque beneficio, etiam simplici, cujus collatio spectat ad Papam, & orator sit præsens in Curia, postquam signata est supplica, si velit expediri literas in forma gratiosa, ac propterea examinari ab Examinatoribus Urbis, ab illis aut à notario recipiatur juramentum, quòd ipse orator tale beneficium non assequitur animo illud resignandi; ac proinde stante hoc juramento, si assequitur beneficium illud, animo illud resignandi in favorem, & cum effectu resignet, licèt resignatio teneat, peccet tamen mortaliter. Idem tradit Paris. *l. 9. q. 10. n. 4.* Gonz. *gl. 15. n. 90.* Garr. *p. 8. c. 2. n. 35.* Quod tamen juramentum, intelligendum, ut provisus non habeat animum & intentionem beneficium illud statim, seu intra breve tempus resignandi; non verò de habentibus animum illud resignandi post aliquot annos, seu longum tempus; cum non teneatur quis habere animum, semper retinendi illud beneficium, maximè si curatum aut residentiale, & sic usu receptum esse tradit Corrad. *loc. cit. n. 23.* ex Garc. *p. 11. c. 3. n. 191.* Ubi is: pariter intelligendam esse constitutionem 33. Pauli IV. quæ punit pœnâ excommunicationis, privationis beneficiorum, & inhabilitatis ad ea, ac nullitatis provisionum ipso facto inter alios illos, qui beneficia pro aliis cum spe, pensionem aut aliud temporale commodum ab iis consequendum, vel pro seipsis principaliter animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam licèt idoneorum & bene meritorum cum simili pensione aut commodo, aut etiam sinè eo resignandi obtinere procurârint. Quam constitutionem plane loqui & procedere etiam nullo pacto aut conventione præcedente, ait *ibid.* Garc. Sed neque dictam constitutionem intelligendam de habentibus animum mox permutandi accepta beneficia, etsi serus sit in dicto juramento, quod & intendentes mox permutare, saltem beneficium residentiale cum non residentiali ligare, ait *ibid.* Garc. Uti neque eam procedere in habentibus animum mox resignandi simpliciter, (contra quod de dicto juramento sentit, & de hac ipsa constitutione sentire videtur Gonz. *loc. cit.*) neque intelligendam illam, aut etiam dictum juramentum de obtinentibus beneficium animo dubio aut conditionali illud resignandi etiam in favorem alterius. Neque intelligendam, nisi de sub illa intentione obtinere procurantibus cum effectu; id est, de facto obtinentibus. Nec denique illam procedere de obtinentibus dicto animo beneficia ab Ordinariis seu extra curiam ait Garc. *loc. cit.* Quinimò etiam independenter à dicto juramento & animo non præhabito peccare illum, qui isto animo resignandi mox reciperet beneficium etiam ab Ordinariis, & præscindendo à longo vel parvo tempore, tradit Paris. *loc. cit. n. 5.* ubi simpliciter dicit, quòd acceptans beneficium, ut illud postea renunciet, peccet.

5. Verumtamen his non obstantibus (præscindendo tamen à dicto juramento & spe obtinendi pensionem, aut aliud quid temporale) contrarium tenet Castrop. *de benef. d. 4. p. 7. n. 12.* citans pro hoc Nav. *l. 3. consilior. tit. de preb. cons. 24. n. 2.* Sanch. *l. 57. de matrim. d. 45. n. 12.* Vasq. *opusc. de benef. c. 3. §. 3. dub. 1 in fine.* Less. *de justitia l. 2. c. 34. dub. 26. n. 136.* dum ait: recipiens Parochiale beneficium habitâ voluntate, se promovendi ad sacerdotium intra annum, si beneficium retineas, & inserviendi, dum illud retines, non

credo peccare, saltem mortaliter, ex eo, quòd accipiat animo resignandi vel permutandi eo tempore, quo resignationem vel permutationem Superior admiserit. Neque enim recipiens beneficium obligatus est, illud semper retinere; sed potest illud permutare vel resignare; ergo habens hanc voluntatem, tùm beneficium quis suscipit, nihil juri contrarium facit, tametsi illud unico die retinere proponat. Neque omnino contrarius esse videtur Garc. *cit. n.* 191. dum ait: non videtur satis tutum consilium Navarri, quòd non peccaret quis accipiendo beneficium curarum animo permutandi cum simplici, vel resignandi reservatâ pensione, si proponat servire illis ut debet, tempore magno vel parvo, quo illud tenuerit; nam, ut vides, loquitur de animo permutandi curatum cum simplici, vel resignandi servatâ pensione, à quibus abstrahit Castrop. quamvis ex illius ratione id quoque de hac permutatione & resignatione illum sentire inferri posse videatur, dum permutare quis potest cum simplice, & resignare servatâ pensione, adeoque id intendens nihil juri contrarium faciat.

Quæstio 320. An promovendi ad Ecclesias cathedrales vel Metropolitanas, Abbatiales &c. antequam vacent eorum beneficia per ipsam promotionem, resignare possint sua beneficia?

1. Respondeo negativè: obstat enim regula cancellariæ de beneficiis vacaturis per promotionem, in cujus prima parte Papa ordinat & vult, ut omnes concessiones, gratiæ, mandata, etiam motu proprio, & cum derogatione hujus constitutionis à se factæ pro quibuscunque personis de providendo eis de quibuscunque beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunque ad Ecclesiarum & monasteriorum regimina, sint cassa & irrita, si hujusmodi concessiones & mandata diem promotionis promovendorum illorum præcesserint. Quo ad hanc primam partem ratio & intentio Papæ fuit, tum, ut hoc modo liberaret se ab importunitate inverecundè petentium & inbiantium hujusmodi beneficiis in propinquo vacaturis, quâ principes sæpe vexati, etiam ad non concedenda, vel ad indignis concedenda adiguntur; tum ut vitium ambitionis, quod tum maximè se exserere consuevit, cùm qui officia sua & beneficia deserturi ad altiora promovendi. Paris. *l.3. q.6. n.3.* Chok. *ad dictam reg. n.9. &* 10. sicuti Mandos. *ibid. q.1. n.1.* & glossator antiquus apud Chok. *l.c. n.1.* Quamvis hodiedum hæc prima hujus regulæ pars superflua videri posset, ex quo per Trid. *sess. 24. c.19.* sublatæ exspectativæ & gratiæ ad vacatura. Chok. *loc. cit. n.12.* Paris. *loc. cit. n.* 13. qui tamen hanc partem poni in regulis editis post Trid. quia dicitur, ut non valeant dictæ concessiones, etiamsi factæ motu proprio, & cum derogatione dictæ regulæ, ait *n.14.* In secunda verò parte dictæ regulæ (quæ concernit præsentem quæstionem) ordinavit Papa, ut quoque cassæ & irritæ sint cum omnibus inde secutis, quæcunque collationes, provisiones pro tempore faciendæ de quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, sæcularibus ac regularibus, quæ per promovendos aut assumendos ad quasvis prælaturas contigerit, simpliciter, vel causâ permutationis ubicunque resignari, vel aliàs dimitti intra tempora vacationis illorum, & hujusmodi promotionis vel assumptionis. Quoad hanc secundam partem regulæ mens & intentio Papæ fuit, ut præservaretur ei libera collatio beneficiorum per promotionem istiusmodi vacaturorum, dum solebant tales promovendi resignare ante promotionem, vel pinguia sua beneficia permutare cum aliquo minimo, adeóque nihil, aut minimum quid vacabat per eorum promotionem, & sic deludebatur Papæ reservatio de beneficio vacante per promotionem. Paris. *à n.* 5. Chok. *cit. n.*10. Mandos. *ubi ante n.*4. Glossat. Antiq. *loc. cit.* Unde etiam patet, hanc regulam favorabilem esse & ampliandam, utpote quæ occurrit fraudibus & ambitioni, quæ jura abhorrent, & quibus resistunt. Paris. *n.* 7. Chok. *n.* 11. Idque etiam quoad utramque ejus partem; dum utrobique fraus intervenire poterat. Chok. *loc. cit.* ex Felin. *in c. de quarta. n.15. de præscript.*

2. Respondeo secundò: responsionem nostram locum habere primò in promovendis ad Episcopatus & Abbatias; quia licèt regula hæc non exprimat Ecclesias Cathedrales seu Episcopales, comprehendit tamen illas, quia & subjecta materia, quæ est de promotionibus ad Ecclesiarum & monasteriorum regimina, & ex communi usu loquendi, & stylo curiæ Romanæ satis dicitur de his agi. Chok. *n.* 13. ex Mandos. *q.* 3. Comprehendi quoque in prima hujus regulæ parte Prælaturas alias inferiores jurisdictionem ordinariam habentes, ut sunt Archidiaconi, Decani, Præpositi & similes, ob illas particulas secundæ partis: *ad quascunque dignitates*, censet Mandos. *q.* 6. apud Chok. *n.* 14. qui tamen ait hanc opinionem non videri sibi satis tutam. Illud certum, comprehendi illas in secunda parte, adeóque & in promovendis ad illas responsionem procedere. Paris. *n.* 11. dicens exinde secundam partem esse magis generalem ac primam. Videtur tamen non procedere in iis, qui promoventur ad Episcopatus in partibus infidelium existentes. Paris. *n.* 49. citans Hojed. *de incompat. p.1. c.4. in fine.* & Mandos. *hic. q.4. &* 5. apud Chok. *cit. n.* 14. quia nec talium beneficia vacant per promotionem ad istiusmodi Episcopatus.

3. Secundò: locum quoque habet responsio nostra, & dicta regula Cancell. in beneficiis Electivis. Chok. *n.* 23. Paris. *n.* 87. tum quia hæc regula venit ad declarationem *Extravag. ad regimen*, quæ loquitur etiam de Electivis, tum quia, ut dictum, regula hæc est favorabilis; in favorabilibus autem nomine collationis, provisionis, dispositionis venit quoque electio, & beneficia electiva, ut Selv. *p. 3. q.1. n.* 26. Felin. *in c. postulâsti. de rescrip.* Gemin. *in c. si propter. de rescrip. in* 6. Paris. *n.* 89. Et sic Episcopus electus, necdum confirmatus resignare non potest sua beneficia. Paris. *n.*90. juxta dicta à nobis aliàs. Neque obstare ob dictas rationes videntur concordata Germaniæ, quò minùs etiam Electiva comprehendantur dictâ regulâ, & resignari nequeant in manus capituli pro eorum electione facienda. Branden. *in concord. q.* 9. Chok. *ad hanc reg. n.* 19. Quidquid in contrarium ex Rebuff. loquente de concordatis in genere, dicat Paris. *n.* 91. quibuscum sentit Engels. *ad tit. de preb. n.* 37. Patet id namque ex notabili decisione Rotæ apud Branden. *super concord. Germ.* & Chok, *n.* 19. *in una Paderborn. Præpositura de Anno* 1588. in facto Theodori à Fürstenberg Electi in Episcopum ante confirmationem à Sede Apostolica resignantis Præposituram ejusdem Ecclesiæ in manibus Capituli, dein Præpositum alium eligentis; quâ electione non obstante, Papa eam contulit alteri, contendenti & allegantiesse reservatam per dictam regulam, quæ annullat omnes resignationes factas de quibuscunque beneficiis per promovendos ad quascunque Prælaturas inter tempus vacationis & dictæ promotionis. Siquidem licèt Domini in prima hujus causæ propositione die 9. Martii 1588. conclusissent, dictam Præposituram non esse reservatam ex eo, quòd cùm in concordatis (exceptis reservationibus in iis expressis) relinquatur libera facultas Ordinariis conferendi, videretur reservationem inductam per hanc Cancell. regulam non comprehendere beneficia Germaniæ, quorum collatio spectat ad Ordinarium vi concordatorum; quia Papa non censetur voluisse inducere novas reservationes in præjudicium concordatorum, nisi de iis expressam & specialem fecerit mentionem, & sic regulæ Cancellariæ non comprehendunt beneficia Germaniæ. Verùm tamen hâc causâ iterum propositâ 30. Martii ejusdem anni recedentes ab hac sua resolutione concluserunt, dictam Præposituram esse reservatam Sedi Apostolicæ ob dictas rationes; nimirum quia regula hæc favorabilis est, & quia venit declarativa ad reservationem Extravag. *ad regimen*, quæ reservatio comprehensa est in concordatis. Et quia insuper præpositura hæc erat prima dignitas,

ea

ea adhuc vigore etiam Concordatorum erat reservata Papæ, etsi aliàs sit electiva. Dum enim in concordatis *paulò ante §. de ceteris vero.* fit mentio de electivis, & postea subjicitur: *de ceteris verò*, intelligendum est etiam de electivis; quia exceptio debet esse de regula, & quia accedit dictio *verò*, quæ est adversativa, & inducit repetitionem omnium qualitatum expressarum. Ità ferè Chok. qui etiam subjungit, hanc decisionem notandam esse Capitulis Germaniæ, quæ plerumque eligunt Præpositum vel Decanum in Episcopum, & ab eo recipiunt resignationem Præposituræ vel Decanatûs, & eligunt alium Præpositum vel Decanum; cùm tamen talis electio sit nulla, & Decanatus & Præpositura maneant Papæ reservata; & possessio capta ab electo vitiosa, non per hanc regulam, non per ipsa concordata Germaniæ, ibi: *rursus monasteria &c. Decanatus &c. etiamsi ad illa persona consueverint per electionem assumi, qua promoti per nos sua auctoritate nostra obtinebant tempore promotionis &c.*

4. Tertiò: locum habet responsio & regula in commendis seu beneficiis commendatis, ut nec illa queant resignari. Paris. *l.c. n.*40. contra alios, quibus adhæret Chok. *n.* 16. eò quòd regula annullet non tantùm collationes, sed & provisiones (quæ dictio est latissima comprehendens omnem modum providendi, ut Gemin. & Franc. *in c.* 1. *de elect. in* 6. adeóque ùt signanter Gemin. *in c. nemo. de Elect. in* 6. *n.* 9. apud Paris. *n.*41.) & dispositiones, quo etiam nomine comprehenditur commenda & commendatio, ùt Card. *in Clem.* 1. *de suppl. negl. prælat. n.* 2. & dictio *quacunque* est universalis, & comprehendit ea, quæ sunt impropriè, ut Decius *cons.* 599. *n.* 2. & 3. apud Paris. *n.* 43. & 44. & tollitur interpretatio distinctiva, ut Alex. *cons.* 118. *n.* 5. Paris. *à n.* 44. & eò, quòd æquè in resignatione commendatum intervenire possit fraus à regula considerata. Paris. *n.* 45. Ac denique quòd commendæ nostri temporis, seu perpetuæ ex quo fiunt in utilitatem personæ, & non Ecclesiæ, & sic nihil aut parum distantes à beneficiis. Paris. *à n.* 46.

5. Quartò: locum habet responsio & regula in beneficiis jurispatronatûs; eò quòd regula sit favorabilis. Paris. *n.* 48. citans Felin *in c. de quarta. de rescrip. ante n.* 16. Satn. *de trienn. q.* 7. *n.* 3. Lamb. *de jurep. a.* 11. *q.* 11. *p.* 1. *l.* 1. *n.* 4. Mand. *ad hanc reg. q.* 5. *n.* 2.

6. Quintò: in beneficiis familiarium Cardinalium, ùt probabile censet Paris. *n.* 52. quamvis dicat, de hoc dubitâsse quandoque Rotam, & nihil resolvisse.

7. Sextò: procedit responsio & regula in resignationibus non solùm factis in manibus Ordinariorum, sed & in factis in manibus Papæ, ùt probabiliùs & conformiter Rotæ *in Cremon. pension.* 18. *Maji* 1584. sentit Paris. *loc. cit. n.* 19. eò quòd ùt Paris. *à n.* 20. tam ratio, quàm verba regulæ urgeant quoque in dictis resignationibus: & ratio quidem, dum etiam in iis, imò magis in iis, cadere potest fraus; quia resignationes factæ in manibus Ordinariorum sunt simplices absque ulla reservatione, in quibus minùs fraus timenda (cùm fraus sinè utilitate, qualis non est ordinariè in resignatione simplici, non soleat committi) quàm in resignationibus, quæ fiunt in favorem, & cum multis reservationibus; quales sunt illæ, quæ fiunt in manibus Papæ; rarò enim fit resignatio simpliciter in manibus Papæ, ùt Paris. *n.* 24. & quod, si fieret, probabile valde videtur, non extendere se regulam ad talem resignationem factam simpliciter in manibus, Papæ saltem, quantùm est ex hac ratione fraudis, quæ tunc cessat; cùm tunc vacet beneficium ex ipsa tali resignatione, & Papa sic habeat intentum suum, quòd beneficium vel uno vel altero modo vacet, possitque de eo ad libitum disponere. Verba verò, dum hæc resignatio est resignatio sicut & aliæ; adeoque ubi regula ipsa non distinguit, nec nos distinguere debemus, Par. *n.* 20. utiturque regula voce *ubicunque facta*, hoc est in Curia, sive extra. Paris. *n.* 23. Item dictio *vel aliàs*, quæ dictio alios modos ultra expressos auget Paris. *n.* 38. ac denique, dum regula tota, legitur uno eodémque verbo *voluit*, *decrevit*, *ordinavit*; adeóque sicuti prima pars regulæ loquitur de ipso Papa concedente, providente, ità ut is seipsum comprehendat, ità & in secunda parte etiam de se, comprehendátque seipsum, seu quo ad resignationes etiam factas in manibus suis. Paris. *n.* 23. Atque ex his patet comprehendi quoque hac regulâ resignationes factas in favorem, etsi regula non nisi resignationem simplicium & factarum permutationis gratiâ meminerit, ut signanter Paris. *n.* 35. ea mente glossator: & Rebuff. *in hac regula*; cùm mens regulæ sit comprehendere omnem modum dimittendi beneficia.

8. Econtra verò non procedere responsionem & dictam regulam in resignationibus, in quibus fuit præstitus consensus post promotionem, supplicatio verò fuit signata ante promotionem; sed solùm in resignationibus perfectis intra tempora promotionis & vacationis satis indicare videtur Paris. *loc. cit. n.* 81. referendo Rotam *in dicta Cremon. pension.* 4. *Jun.* 1584. amplectentem hanc negativam, seu resolventem, quòd regula intelligatur tantùm de resignatione perfecta & vera, non verò per quandam solùm fictionem factam intra dicta tempora; qualis non est ista, in qua consensus præstitus priùs post promotionem; etsi enim signatâ supplicâ, dicatur gratia perfecta; non est tamen simpliciter perfecta; cùm expectet præstationem consensûs, & possit lacerari juxta dicta sæpe. Paris. *n.* 83. & licèt dictus consensus retrotrahatur; id tamen intelligitur fieri per viam fictionis; in materia autem correctoria dispositio loquens de actu vero, non comprehendit actum fictum; quia fictus dicitur impropriè talis. Paris. *n.* 85. idque etiam ex hoc potissimùm fundamento, quòd quia præsumitur notitia Papæ & officialium, qui cùm possent illam supplicationem lacerare, cùm non esset registrata tempore promotionis, mittendo eam ad registrum post promotionem, appareat manifestè, mentem Papæ fuisse, ut resignatio effectuaretur; ex quo non solùm contulit beneficium, sed passus fuit, resignationem jam cœptam effectuari, & gratiam semel factam sortiri effectum suum. Paris. *cit. n.* 85. Addens tamen hodie ad cautelam ponendam derogationem, idque esse optimum remedium ad tollendas lites, & vidisse se sæpe sic fieri, & consultum ut fiat.

9. Sed neque responsio hæc & regula locum habet in eo, qui resignavit, sive simpliciter, sive in favorem beneficium suum post vacationem Ecclesiæ, ad quam postea ipse ignoranter fuit promotus, sive qui ignorans se promovendum resignavit. Glossat. Antiq. apud Chok. *l.c. n.* 7. Paris. *l.c. à n.* 54. dicens, se audivisse à peritissimis practicis, hujusmodi resignationes factas ab ignorantibus non invalidari per hanc regulam, nec poni in hoc casu derogationem hujus regulæ, & hinc se judicare, ab hac opinione non esse recedendum in judicando & consulendo: ratio est, quia cessante ratione, utpote animâ legis, cessat dispositio; cessat autem in præsente casu fraus, quæ est ratio hujus regulæ; cùm dictus ignorans agat bonâ fide, & sic excusetur à fraude & dolo. Paris. *n.* 55. Adeóque nec obstat generalitas regulæ; cùm hæc restringatur ex ratione. Paris. *n.* 56. *in fine*, qui etiam *n.* 57. addit; præsumptionem fraudis non præcisè ex eo excludi, quòd supplicatio sit manu Papæ signata; eò quòd contrarium decisum sit in *citata Cremonensi*, quia Papa negotiorum multitudine impeditus hæc retinere memoriâ non præsumitur, nec potest.

10. Porrò cùm, licèt Papa in vi hujus regulæ annullando concessiones omnes à se factas etiam motu proprio, & cum derogatione hujus constitutionis, videatur sibi ipsi posuisse legem, ità ut, si appareat bulla concessa motu proprio, & cum derogatione hujus Constitutionis, non videatur illi obediendum; quia tamen idipsum est contra juris communis dispositionem, (eò quòd quamcunque Papa det alicui potestatem contra se, & veluti ligando se in privilegiis & constitutionibus concessis; nihilominus majorem potestatem retineat penes se ad totum hoc cassandum) censendum est; his non obstantibus, si Papa vellet derogare huic regulæ, id eum posse, faciendo expressam

illius

illius revocationem. Ita Glossat. antiq. apud Chok. *loc. cit. n. 5.* quod idem sentire Abbatem & Felin. *in c. nonnullis. de rescript.* & Corsett. *in suis singularib. v. rescriptum.* ait Chok. *n. 25.* subjungit tamen idem Glossator *ibid.* verum tamen esse, quod, dum Papa sic derogaret huic regulæ, exspectari deberet secunda jussio, si vellet ordinarius, non tamen teneretur, si nollet. De cetero ait Chok. *cit. n. 25.* Papam primæ parti hujus regulæ ob Trid. quod sustulit exspectativas & gratias ad vacatura, non facilè derogare; solere autem derogare secundæ illius parti in expeditionibus, nimirum resignationum factarum ante promotionem. Quin nec necessariam esse derogationem; eò quòd exolevisse jam dictam regulam, placere multis, dicat ibidem Chok. Certè Paris. *loc. cit. à n. 27.* plurimorum adducit testimonia, qui etsi ipsi plurimo tempore fuerint Revisores supplicationum, Sollicitatores expediendarum literarum, Expeditores literarum ad plures Episcopatus, Abbreviatores sub Paulo IV. Pio IV. Gregor. XIII. testentur tamen unanimiter, & testati fuerint apud Rotam, super hoc ab ea examinati, se nunquam vidisse usu receptam hanc regulam, & consequenter se non vidisse unquam ei derogatum. Addit nihilominùs Paris. *à n. 32.* quòd tempore Pontificatûs Gregorii XIII. de stylo Cancellariæ necessaria fuerit derogatio hujus regulæ; neque mirandum, quòd stylus in Curia modò sit albus, modò niger, & mutetur secundùm opinionem Datarii, Auditorum Rotæ & Abbreviatorum, ut Felin. *in c. Rudolphus. de rescrip. n. 22.* ac proinde concludit Paris. *n. 34.* hodiedum (hoc est illius tempore) necesse esse in resignationibus promovendorum ponere derogationem hujus regulæ, quando resignans est certus, vel haberet spem de sua promotione; aliàs resignatio facta absque dicta derogatione ex usu non esset valida. Denique ex possessione decennali insurgere præsumptionem derogationis hujus regulæ, & sic dispensationis, tradit Paris. *n. 59.* citans Covar. *in reg. poss. p. 2. §. 1. n. 1.* de quo vide eundem Paris. latè *n. seq.*

Quæstio 321. An mente captus & furiosus resignare possit beneficium suum?

1. RESpondeo primò: Nec posse resignare, nec permutare; eò quòd cùm careat judicio & usu rationis, sicut non potest alienare, vendere, donare sua, & alios actus legitimos exercere, ità nec renunciare; ideóque resignatio per tales facta, cùm sit nulla, si redierint ad sanitatem, poterunt repetere sua beneficia resignata in amentia. Paris. *l. 3. q. 8. à n. 1.* Pirh. *de renunc. n. 37.* cum communi.

2. Respondeo secundò: Quòd si tamen talis haberet lucida intervalla, posset tempore talis intervalli validè resignare, & recuperatâ valetudine nequit recuperare beneficium resignatum; quia cessat impedimentum amentiæ. *c. quamvis teste. 7. q. 1. C. Consaldus 17. q. 2.* Paris. *n. 9.* citans Roffiniac. *de benef. c. 25. n. 2.* Sarn. *de infirm. resign. q. 10. in principio.* Pirh. *loc. cit.* cum communi. Porrò facta resignatio ab amente habente lucida intervalla non præsumitur facta tempore talis intervalli seu sanæ mentis. Paris. *n. 11.* citans Rebuff. *in pr. tit. reg. de infirm. resign. n. 20.* & Gloss. *in c. dilectus. v. compotem de successor. ab intestat.* contra Sarn. *reg. de infirm. q. 10.* allegantem pro se Baldum *in Margarita. v. furiosus.* & *in l. ult. c. de hered. instiun. &c.* eò quòd furor, cùm sit infirmitas corporis & animi, & magnus morbus, præsumitur durare, contrarium dicenti incumbit onus probandi. Paris. *ibid. n. 12. & 13. ex cit. glos. & aliis.* Adde quòd spontanea renunciatio non præsumitur. *c. super hoc. de renunc.* & ibi Auctores communiter. Paris. *n. 14.* Tradit tamen idem *à n. 16.* ex Gloss. *in c. judices. 3. q. 9.* Ancbar. *cons. 5. &c.* hoc procedere nimirum, quòd censeatur furor durare, nisi contrarium probetur, quando sufficienter probatum de furore (quin *n. 17.* plenè probandum dicit ex Zabarell. *consil. 56. col. 2.* ut si testes deponant se vidisse illum furentem) dum enim furor non fuit sufficienter probatus, ut & in dubio præsumitur quis sanæ mentis. Paris. *n. 19.* citans C. Paris. *cons. 87. n. 1. vol. 4.* Bald. *in l. quidam in suo not. 2. ff. de cond. instit.* Item dum quis modico tempore fuit furiosus, quia id potuit contingere ex aliquo accidente, non præsumitur furiosus, sed sanæ mentis. Paris. *n. 19.* ex Bart. Alex. & Decio. Addit etiam idem *n. 20.* ex Rebuff. *in pr. ubi antè n. 18.* quòd dum quis, quia doloris causâ incidit in rabiem, non potuit resignare, tria esse probanda, infirmitatem, furorem, & quòd eo tempore, quo fuit furiosus, resignavit; & si probatum solùm fuerit, eum varia & diversa deliria dixisse causâ morbi, nisi probetur quoque, eo tempore resignâsse, vel constituisse procuratorem ad resignandum, valere resignationem sicut testamentum.

3. Respondeo tertiò: Pari ratione ebrium in ebrietate non posse resignare. Paris. *loc. cit. n. 22.*

Quæstio 322. An senex possit resignare?

RESpondeo: Eum posse resignare tam coram Ordinario, quàm coram Papa. Paris. *l. 3. q. 17. n. 1. & 2.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 15. n. 126.* qui tamen uti & Paris. *loc. cit. n. 3.* ait illius renunciationem difficilius admitti. & Paris. *cit. n. 3.* hinc renunciationem senis debere plus justificari, quàm juvenis; qui etiam *n. 7.* responsionem limitat hoc modo: nisi renunciatio senis esset fraudulenta.

Quæstio 323. An spoliatus beneficio illud post spoliationem resignare possit?

RESpondeo: De hoc commodiùs dicendum infra; ubi de renunciatione facta dolo vel vi, vide interim Azor *p. 2. l. 7. c. 26. q. 7.*

Quæstio 324. An, & qualiter minores (quales in jure dicuntur tam illi, qui decimum quartum ætatis annum necdum attigerunt, qui sub tutorum cura esse solent, quàm qui decimum quartum annum, seu annos pubertatis excesserunt, annum tamen vigesimum quintum necdum attigerunt, quibus curatores dantur. Azor. p. 2. l. 7. c. 20. q. 9. *quippe appellatione minorum venit tam pueritia, quàm adolescentia.* c. in præsentia. de probat. l. 3. q. 7. n. 1.) *resignare possint sua beneficia?*

1. RESpondeo primò: Minor vigintiquinque, major tamen quatuordecim annis potest resignare beneficia sua, idque sinè curatoris auctoritate & consensu. Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n. 2. juncto n. 5.* citatis pluribus, dicénsque communem, & sic communiter practicari in curia & extra. Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 3. n. 12.* Pirh. *ad tit. de renunc. n. 22.* Nam talis minor in beneficialibus, & aliis causis spiritualibus, nec non ab iisdem dependentibus, habetur pro majore viginti quinque annis, ut Glos. communiter recepta *in c. Ex parte. de restit. spoliat. v. quamvis minor.* ità ut sicut possit in judicio stare & agere, procuratorem constituere, quin & extra judicium omnes actus & contractus celebrare sinè curatore, ut major viginti quinque annis. Azor. Pirh. Castrop. *loc. cit.* Paris. *n. 3. juncto n. 6.* Tond. *qq. benef. p. 1. c. 50. n. 1. & 2.* citans Rotam *decis. 571. p. 4. recent. tom. 1. n. 1.* juxta c. *ult. de judic. in 6.* ità etiam tam acceptare, quàm renunciare possit sinè curatore; à pari enim procedunt, stare in judicio, actiones intentare, &c. & renunciare; quia eo modo per viam indirectam alienatio sequi potest. Paris. *loc. cit. num. 4. juxta l. aut prætor. ff. de jure deliber.* & *ibi* Barth. adeò, ut quantum ad hoc, matrimonium carnale & spirituale æquiparentur. Paris. *n. 6. in fine.*

2. Re-

2. Respondeo secundò: Potest talis minor non solùm resignare, etiam per procuratorem, Azor. *loc. cit.* seu constituere procuratorem ad resignandum, Paris. *n.* 8. Pirh. *loc. cit.* sed etiam potest hunc constituere absque causæ cognitione, & judicis decreto, Pirh. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n. 9.* non obstante, ùt inquit, decisione Rotæ, *in Segobrens. integra portionis. de 20. Octobris.* 1540. quam refert Put. *decis.* 161. *l.* 2. in qua videtur tentum contrarium; Si enim in causia beneficialibus & aliis spiritualibus, iisque annexis (qualis v. g. est causa leghimitatis, ùt Paris. *n.* m.) habentur majores seu patificantur illis, juxta *cit. c. ult. de jud. in 6.* ergo sicut renunciare, vel procuratorem ad resignandum constituere potest major absque istis solemnitatibus, ità etiam talis minor. Paris. *cit. n.* 10.

3. Respondeo tertiò: Minor annis 14. (dum nimirum is ex dispensatione ante annum 14. ante quem aliàs ex decreto Trid. *sess.* 23. *c.* 6. conferri nequit alicui beneficium, haberet beneficium) resignare potest. Pith. *loc. cit. n.* 23. Tond. *loc. cit. n.* 15. Paris. *cit. q.* 7. *n.* 58. dicens esse receptam ab omnibus. Verùm ut renunciet validè, accedere debet, seu requiritur auctoritas tutorum, cum cognitione causæ, & decreto Superioris. Tond. *loc. cit.* Pirh. *cit. n.* 23. Paris. *n.* 59. citans Bursatt. *conf.* 411. *n.* 13. Rebuff. *conf.* 83. *n.* 2. *&* 3. Card. Paleot. &c. pupillus enim sinè tutore nihil attentare potest. *c.* 2. *de atate & qualitate.* & *c. ult. de re judic. in* 6. & ibi Auctores. Pith. *loc. cit.* Paris. *n.* 60. Nec habet administrationem Ecclesiæ aut bonorum sinè decreto Superioris. Paris. *n.* 61. citans Cardin. Butrium, Anchar. Jo. And. *in c. ex ratione. de atat. & qualitat.* nec tenet legitimam personam, nec consensum in spiritualibus ad agendum & defendendum, similiáque exercenda. Paris. *n.* 62. citans Ferret. *conf.* 282. *n.* 1. *&c.*

Quæstio 325. An, & qualiter minori, tam excedenti, quàm non excedenti decimum quartum annum adversus resignationem ab eo factam concedenda sit restitutio in integrum?

1. REsponden ad primum: Si talia minor quatuordecim annis, seu impubes resignavit interveniente causæ cognitione, & judicatum fuerit (intellige à Superiore) expediens pupillo renunciare; quia v. g. cùm haberet plura beneficia, uno se exoneravit, restitui non debet; quia non videtur deceptus, adeóque non circumscriptus. *l. ult. c. de integ. restit.* Paris. *cit. q.* 7. *n.* 63. citans Rebuff. &c. Si verò resignavit sinè tutore, & sinè causæ cognitione, erit restituendus; quia in hoc casu dicitur læsus, juxta Paris. *cit. n.* 63. qui pro hoc citat Rebuff. Paleot. Rotam, &c. Verùm contra hanc secundam partem illud esse videtur, quod Castrop. *cit. p.* 2. §. 3. *n.* 13. ait de resignante minore pubere, nimirum, quòd, cùm talis resignatio sinè tutore à tali facta non valeat, auxilium restitutionis in integrum implorare nequeat; cùm hæc restitutio locum non habeat, nisi ubi dominium translatum fuit.

2. Respondeo ad secundum primò: Si minor pubes, seu major quatuordecim annis in resignatione non est læsus; ut quia duo habebat beneficia, & alterutro commodè vivere poterat, (ùt expresè Pirh. *cit. n.* 23. Azor. *loc. cit.*) vel quia resignavit ad favorem alicujus consanguinei vel amici, aut cùm vellet matrimonium vel religionem inire, aut ex alia simul causa, ità ut non possit considerari metus aut dolus resignatarii vel alterius, non est restituendus in integrum, Azor. Pirh. *ll. cit.* Paris. *n.* 11. citans Cravet. *conf.* 90. *n.* 4. Rebuff. *in pr. tit. de resign. v. ratione persona. in principio.* Covar. *l.* 1. *var. resol. c.* 5. *&c.* quia restitutio in integrum non competit minoribus viginti quinque, nisi læsi fuerint, *l. non omnia. ff. de minorib.* & *l. minoribus. c. de in integ. rest.* Azor. Pirh. *ll. cit.* Paris. *n.* 13. ac hinc Ecclesiam non restitui in integrum, si læsa non fuit, procederéque eam tationem eò magis, quia sumus in spiritualibus, in quibus non datur regulariter restitutio, & sic non excusari talem minorem in his, quæ spectant ad salutem animæ v. g. non restitui adversùs matrimonium & ingressum religionis.

3. Respondeo ad secundum secundò: Si minor pubes seu major quatuordecim annis in resignatione læsus est facto alterius, restituendus est in integrum, si res adhuc est integra, seu necdum beneficium collatum est alteri. Paris. *n.* 20. citatis quamplurimis, qui testantur esse omnino communem. Idem expresè de tali minore, qui graviter læsus est; quia resignavit beneficium, ex quo vivebat, tenent Azor. Pith. *ll. cit.* Tond. *loc. cit. n.* 3. *juncto n.* 16. etsi de eo expresè mentionem non faciant, an intervenerit factum alterius; putà inductio, vel dolus resignatarii aut alterius. Verùm hîc iterum occurret Castrop. & dicet, locum non esse in hoc restitutioni in integrum; quia talis resignatio beneficii, unde unicè vivebat, valida non est, adeoque non translativa dominii.

4. Respondeo ad secundum tertiò: Talis minor læsus graviter in resignatione vel ex facto tertii, (ùt expresè Paris. *n.* 39. *juncto n.* 45.) quamvis *n.* 55. dicat: in judicando non recederem à contraria sententia, & ideo temperarem hanc responsionem, ut si fuerit læsus dolo illius, qui obtinet beneficium, ab eo auferri posset, ne delictum ei patrocinetur. Si verò metu vel suasione Episcopi, Episcopus deberet ei dare simile beneficium; ità expresè ait, tradere Archid. *in c. certis.* 15. *q.* 3. Vel etiam qui resignavit beneficium, unde unicè vivebat, ùt expresè addit Tond. & pro quo à Paris. Pirh. & Azor. citatur Covar. *l.* 1. *var. resol. c.* 5. *n.* 3. & à Tond. Berojus *decis.* 350. *n.* 4. restitui potest & debet in integrum, etiamsi res non sit ampliùs integra, sive etiamsi beneficium resignatum jam collatum alteri; quin & ùt addit Tond. *loc. cit. n.* 4. etiamsi ipsa possessio in resignatarium translata fuerit, contra Butrium, Abb. (quamvis & hunc contrarium sentire asserat Azor.) Hostiens. Archid. Franc. Cravet. &c. apud Paris. *n.* 39. quia generalis regula juris est, minores graviter læsos restituendos esse, nisi contrarium in jure reperiatur expressum. *l. si ex causa.* & *l. penult. ff. de minorib.* Paris. *n.* 44. Pirh. *cit. n.* 23. hic autem casus non reperitur exceptuatus in jure. Et sic restitutionem in integrum dari minori graviter læso, etiam quando res non est ampliùs integra, ùt, quia in alium translata est, probat textus *l. fin. c. de recuperand. hæred.* ubi: quòd adversus repudiatam hæreditatem paternam in integrum restitutionē obtinere possit minor, quamvis bona in emptores translata sint. Paris. *cit. n.* 45. Tond. *loc. cit. n.* 4. (quamvis hic dicat *n.* 5. hanc esse inter repudiantem hæreditatem & resignantem beneficium differentiam, quòd prior dicatur restitui non adversùs damnum passum, sed adversùs lucrum omissum; cùm titulus hæreditarius sit titulus lucrativus; volens autem restitui adversùs resignationem beneficii agat de damno vitando, & jure quæsito recuperando; volens verò restitui adversùs repudiatam hæreditatem, agat adversùs lucrum omissum. Unde multò fortiùs deberet restitutio in integrum adversùs beneficii renunciationem læsivam, etiamsi alteri facta collatio) idque eò magis, quia restitutio in integrum justitiæ (qualis est illa, de qua hîc) aufert jus alteri quæsitum etiam perfectè & plenè. Paris. *n.* 46.

5. Sed neque obstat primò *l. quòd si minor.* §. *Scævola.* ubi restitutio minoribus negatur, etiam graviter læsis, si post læsionem bona in alium nova contractu translata fuerint: nam in casu *dicta l.* hæreditas à minore repudiata tamquam damnosa implicita litibus & ære alieno gravata, à substituto autem proprio ejus labore & sudore à litibus purgata, alióve modo jam reddita lucrosa; adeoque non mirum, quòd ad eam jam non ampliùs talem, qualis fuerat repudiata, non restituatur minor, ne aliàs plus restitueretur, quàm ablatum. Paris. *n.* 51. ubi

ubi & alias *hujus legis* explicationes ponit. Neque obstat secundò: quòd non detur in integrum restitutio minoribus re non ampliùs integrâ, dum agitur de lucro; nam præterquam, quòd etiam ad lucrum restitui minorem tradunt Decius *in c. majoribus. de prebendis in principio.* Tiraq. *de utroque retract. l.* 1. §. 55. *gl.* 2. *n.* 9. & alii apud Paris. *n.* 52. *in præsente*, ubi agitur de recuperando beneficio, quod semel obtinuerat minor, & incautus dimiserat, tractetur de damno vitando. Paris. *num.* 52. ex Covar. *loc. cit.* & Gig. *consil.* 135. *n.* 11. Tond. *loc. cit. n.* 11. citans insuper Peregrin. *de jure fisci. l.* 5. *tit.* 2. *n.* 47. & Put. *decis.* 427. *l.* 2. *in correct.* Addens quoque ex Guilielmo Benedict. *in c. Raynutius. v. adjunxit impuberi. n.* 62. quòd tractans de beneficio obtinendo videatur tractare de lucro, ideoque minor ad beneficium sibi debitum, quod amisit, petere non potest tanquam læsus & damnum passus restitutionem. Neque tertiò, quòd privatus beneficio non restituatur, si beneficium interim collatum alteri; nam id procedit de restitutione gratiosa, per quam non recuperantur bona distracta in tertium; nos verò in præsente sumus in restitutione justitiæ, per quam, ut dictum, etiam aufertur jus plenè quæsitum alteri. Paris. *cit. n.* 52. Neque obstat quartò: minorem in beneficialibus haberi pro majore. Nam ex eo, quòd habeatur major ad agendum & administrandum, sustinendámque personam legitimam in judicio, aliisque actibus, (quod in favorem minorum inductum est per *cit. c. ult. de judic. in* 6.) non sequitur, quòd ei interdicta sit restitutio in integrum, si læditur; sive non excluditur à beneficio restitutionis in integrum competente illi aliunde. Paris. *a n.* 22. Tond. *n.* 12. non secùs ac Ecclesia, quæ potest agere in judicio, & tamen non impeditur petere restitutionem in integrum. Tond. *loc. cit. n.* 13.

6. Notat tamen post hæc omnia Tond. *n.* 14. quòd si minor passus fuerit adversarium pacificè possidere beneficium resignatum, difficulter possit in Gallia obtinere restitutionem adversùs lapsum triennii, ac citat pro hoc Prob. *in addit. ad glos. pragmat. sanct. tit. de pacif. poss.* §. 1. *v. impedimenti*, testantem se nunquam vidisse aut audivisse, quòd adversus decretum de pacificis possessoribus minor fuerit restitutus. Videndus de hoc Gomes. *ad reg. de trienn. q.* 15. ubi distinguit in hoc puncto, & ad quem se refert Chok. *ad eandem reg. n.* 63.

7. Negat etiam Paris. *n.* 25. restituendum minorem talem, etiam re adhuc integrâ, præcisè ratione negligentiæ suæ & fragilitatis ætatis, dum ex ea incautus resignavit, non interveniente læsione ex dolo tertii. Contrarium probabilius, ut videtur, sentientibus, nimirum sufficere ad hanc restitutionem negligentiam & fragilitatem causatam ab ætate, Jo. And. *in c. auditis.* Menoch. *de recuperand. poss. remed.* 15. *n.* 236. & aliis, quos citat Paris. *isto n.* 25. & cum quibus sentire videntur Auctores illi supra citati; dum nullam facientes mentionem de facto seu dolo tertii, volunt restituendum etiam re non ampliùs integrâ; dum resignavit beneficium, (subintellige inconsultò & incautè ratione ætatis) ex quo vivebat, (vel etiam ut specialiter Tond. *loc. cit. n.* 29.) si resignatio, intellige alterius etiam beneficii, per minorem inconsultò facta in favorem seu utilitatem personæ, sub cujus gubernatione ex istis, putà magistri seu præceptoris, pro quo citat Charon. *l.* 1. *respons.* 46. & Ricc. *in collect. collectan.* 2977. eò quòd ex *l. minoribus. c. de restit. in integ.* etiam læsi sine dolo adversarii in integrum restituendi, & quòd *l.* 1. *ff. de minoribus*, iis concessum remedium restitutionis propter ætatis fragilitatem; quæ tamen & similia procedere ait Paris. quando læduntur in temporalibus, utpote in quibus habentur pro minoribus, ait tamen etiam Tond. *loc. cit. n.* 17. ex Lovet. quòd si ageretur de majore octodecim vel viginti annorum, in quo nulla considerari posset circumventio, Curiam, restitutionem contra beneficii resignationem solere denegare. Quin & *n.* 18. *in fine ex Paponz. l.* 16. *tit.* 3. *arresto* 3. dicit, ex sola ætate non conceditur restitutio in integrum, nisi alia concurrant.

8. Respondeo ad secundum quartò: Requiri læsionem magnam, Paris. *n.* 26. ex Covar. *l.* 1. *var. resol. c.* 5. quia quoties in jure expressum non est, quæ læsio sit sufficiens ad dandam restitutionem, requiritur magna. *l. servò. ff. de in integ. restit.* ubi Gloss. & Doctores communiter, Paris. *n.* 27. Læsionem autem magnam esse in ordine ad hunc effectum, ut restitutio in integrum competat, etiam non obstante juramento, quæ est ultra dimidium, nemo dubitat, ait Paris. *n.* 30. & 31. citans Paul. à Castro *in authent. Sacramenta puberum. n.* 10. *c. si adversùs venditorem.* Item læsio judicatur magna, quæ est circa dimidium. Paris. *cit. n.* 31. citans Menoch. *de arbit. jud. q.* 70. *n.* 27. Cæpoll. *intr. de simulat. contract. n.* 209. Item quæ est in tertia parte. Paris. *n.* 32. citans Abb. *in c. Quinta vallis. de jurejurando. n.* 33. &c. Item Auditores Rotæ 5. Martii 1543. apud Put. *decis.* 437. *l.* 1. existimâsse, ait Paris. *n.* 33. læsum in quarta parte inducere dictam restitutionem, quin & eodem *n.* 33. *in principio* ait, læsionem in sexta parte censeri magnam, citat pro hoc Bart. *in l. si societatem* §. *arbitrorum. n.* 25. *ff. pro socio.* Parisium *consil.* 89. *n.* 53. *vol.* 1. &c. de cetero prudentem judicem inspectâ qualitate personarum aliisque conjecturis judicaturum, an læsio sit hujusmodi, ut per eam intret hoc remedium restitutionis in integrum, tradit Paris. *n.* 29. citans pro hoc Abb. C. Paris. *ll. paulò ante cit.* Socin. junior. *consil.* 48. *n.* 22. *l.* 1. qui dicat hanc esse communem, & à qua non sit recedendum in judicando. Porrò onus probandi læsionem incumbit minori, quia fundat se in ea. Paris. *n.* 34. citans Gl. *in c. presbyter. dist.* 78. Abb. *in c. in præsentia. de probat.* Nattam *consil.* 514. *n.* 12. *l.* 2. &c. Probatur autem vel præsumptione, vel per aspectum. Paris. *n.* 36. citans Menoch. *casu* 117. *per tot.* Bart. *in l. de ætate n.* 9. &c. vel verè, putà per testes, scripturas, Paris. *n.* 37. & 38. citans Socin. jun. *consil.* 3. *n.* 12. *l.* 2. Mascard. *de probat. v. ætas* &c.

9. Respondeo ad secundum quintò: In hac restitutione, quæ datur minori tam viginti quinque, quàm quatuordecim annis, probabiliùs non requiritur nova collatio. Paris. *cit. q.* 7. *n.* 67. *in fine.* citans Abb. *in c. ex parte. de restit. spoliator. n.* 18. restitutus enim recuperat pristinum jus, cùm restitutio sit in pristinum statum repositio, adeóque requiritur nova collatio; cùm collatio sit juris in beneficio in alium translatio. Paris. *n.* 69. & 70. Ac ità datur restitutio in casibus, in quibus jus non abdicatur à resignatario. Paris. *cit. n.* 70. dicens esse communem omnium Doctorum, & refert se ad seipsum *l.* 1. *q.* 14. Quod si verum, infirmatur fundamentum Castrop. quoniam negat, competere tali minori restitutionem in integrum; quia talis ejus resignatio est invalida, & non transfert dominium. Contrarium verò est, dum quis privatus ex suo delicto, postmodum obtinuit gratiosam restitutionem in integrum; quia is reverà privatus fuit suo jure in beneficio. Paris. *n.* 71. dicens, de hoc procedere doctrinam Anchar. *in c. ex insinuatione. de simon.* Item quando minor in resignatione non fuit læsus, ut quando resignavit in casibus permissis; quia tunc, cùm valeat resignatio, verè per eam vacat beneficium, amisso jure, quod in eo habebat minor. Paris. *cit. n.* 70. dicens, de hoc casu intelligendum Cravettam *consil.* 90. *n.* 4.

10. Respondeo ad secundum sextò: Restitutus talis in integrum, nimirum restitutione hac, quæ est justitiæ, dum læsus fuerat, recuperat locum pristinum in omnibus, & per omnia, juxta communem regulam: tantum restitutio in integrum restituit, quantum læsio abstulit. Paris. *loc. cit. n.* 75. Si Canonicus recuperat locum pristinum, quem habebat in Collegio, stallum in choro. Paris. *n.* 80. Contrarium iterum contingit in restitutione gratiosa. Paris. *n.* 77. ex Menoch. *de recuper. poss. remed.* 10. *num.* 109.

11. Respondeo ad secundum denique: Dari tali minori læso ad restitutionem petendam quadriennium

nium continuum, loquendo regulariter. Paris. *n.* 82. citans Bald. *cons.* 390. *n.* 5. *l.* 2. Socin. jun. *cons.* 128. *n.* 156. *l.* 1. *&c.* post quadriennium verò in beneficialibus non datur restitutio. Paris *n.* 83. citans Butr. *in c. ad audientiam. de rescriptis.* Rot. *in asloricensi portionis.* 3. *Nov.* 1540. *&c.* eò quòd, licèt detur Ecclesiæ restitutio in integrum, etiam post quadriennium, ùt Gl. *in c.* 1. *de in integ. restit.* quando nimirum est enormissima læsio; non tamen in beneficialibus, utpote in quibus talis enormissima læsio considerari nequit, ùt Put. *decis.* 63. *l.* 1. Paris. *n.* 85.

Quæstio 326. ***An, & qualiter ingressurus religionem, ante novitiatum inchoatum, seu ante susceptionem habitûs, intuitu tamen ingressûs religionis resignare possit beneficium?***

1. RESpondeo primò in genere: non esse fermè consultum beneficiatis, ut religionē ingressuri beneficiis suis ante renunciēt. Laym. *in c. ex transmissa. de renunc. n.* 4. idque intelligendo etiam, licèr habeăt aliunde, unde vivant, vel non sit beneficium titulare.

2. Respondeo secundò: talem non posse validè renunciare beneficium, si ad illius titulum ordinatus est, vel non habeat aliunde, unde vivat commodè, Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 3. *n.* 17. citans Barb. *de potest. Episc. alleg.* 99. *n.* 20. Mirand. *in manuali Prælat. to.* 1. *q.* 23. *a.* 2. Garc. *p.* 11. *c.* 9. *n.* 23. Pirh. *de renunc. n.* 25. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 20. *q.* 6. Castrop. Barb. & alii admittentes de cetero posse novitium resignare validè, etiam ante duos menses ultimos novitiatûs, de quo paulò post: præcisè moventur; quia id est contra Trid. *sess.* 21. *c.* 2. juxta dicta §. *præced.* ubi dictum generaliter, nullum posse resignare beneficium titulare, vel, aliud, si non habeat aliunde, unde vivat: & quo loco habetur, quòd resignans teneatur facere mentionem, se ad titulum illius beneficii fuisse promotum, & aliter facta resignatio nulla sit, etiamsi postea constiterit, sic ordinatum tempore resignationis beneficii habuisse aliunde, unde viveret commodè, ùt Chok. *ad reg.* 44. *cancell. de ingressu relig. n.* 9. Azor. verò Pirh. & alii moventur insuper, quia id est in fraudem alterius decreti Trid. nempe *sess.* 25. *c.* 16. *de reg.* ubi inhibetur fieri à novitio renunciatio ante duos ultimos menses novitiatûs, & sic testantur S. Congregationem declarâsse hoc decretum locum quoque habere in ingressuris Novitiatum. Unde

3. Respondeo tertiò: idem videri dicendum de tali ingressuro novitiatum, quòd validè resignare nequeat, dum resignatio fit intuitu religionis ingrediendæ, etsi de cetero resignans jam esset acceptatus, seu admissus ad Ordinem, nondum tamen ingressus novitiatum, Chok. *cit. n.* 8. Neque binis his responsionibus nostris contraria est constitutio Pii V. 58. in qua conceditur Ordinariis facultas admittendi resignationem ingressuri religionem vel matrimonium, si mox à resignatione ipsa id exequatur, seu religionem ingrediatur, vel matrimonium contrahat. Patet enim ex his ipsis postremis verbis, seu ex conditione, sub qua tantùm id illis conceditur, loqui Pontificem de ingressuris religionem per professionem, ut & de ingressuris matrimonium per verba de præsenti, & non de ingressuris solùm per habitûs susceptionem seu Novitiatûs inchoationem; ne aliàs, si posset admittere resignationem illius, qui vult habitum suscipere, si is postea exiret intrà annum probationis, remaneret sinè beneficio & sustentatione. Garc. *cit. n.* 23. Castrop. *loc. cit.* Chok. *loc. cit. n.* 13. Sed neque dici potest, quod tradunt Fusc. *de visitat. l.* 2. *c.* 28. *n.* 18. Paris. *l.* 5. *q. ult. n.* 166. apud Garc. *n.* 24. quòd Ordinarius admittere possit resignationem ingressuri religionem per habitûs susceptionem, si statim ingrediatur, seu habitum suscipiat; eo tamen sic ingresso, beneficium illud statim non posse conferri, sed exspectandum per annum, intrà quem potest exire, & sic interea non vacare illud beneficium; nam ut rectè Garc. *cit. n.* 24. per renunciationem legitimè admissam statim vacat beneficium, & potest conferri, ùt habet communis.

Quæstio 327. ***An in hoc casu beneficii titularis, aut non suppetentis aliunde sustentationis resignari possit beneficium ab actu novitio ante professionem, servata tamen forma à Trid.*** cit. c. 16. sess 25. ***præscripta?***

RESpondeo: Non convenire in hoc auctores; nam imprimis id negat Eman. Roderiq. *to. sum.* 2. *c.* 7. *n.* 35. apud Castrop. *loc. cit. nu.* 16. eò quòd à Trid. *sess.* 21. *c.* 2 expresè & generaliter prohibeatur resignatio in hoc casu. Secundo Th. Sanch. *l.* 7. *in decalog. c.* 5. *nu.* 18. apud Castrop. *ibid.* affirmat directè oppositum, absolutè dicendo, servatis illis statutis à Trid. conditionibus posse fieri hanc resignationem, factâ tamen mentione, quòd ad illius titulum ordinatus fuerit, eò quòd resignatio hæc tacitam hanc habeat conditionem, ut professio sequatur, illâque non secutâ beneficium reddatur Novitio, etiamsi alteri fuerit collatum. Tertiò: id posse novitium, si certus sit de professione, tenet Paris. *l.* 3. *q.* 13. *nu.* 9. dicens in isto casu titularis beneficii &c. non debere admitti resignationem, nisi habeatur certitudo de professione. Quartò: Castrop. ipse *loc. cit. num.* 18. tenet, novitium proximum professioni posse resignare beneficium tam absolutè coram Ordinario, quàm in favorem coram Papa, dum aliunde non habet, unde vivat, vel ad illius beneficii titulum fuit ordinatus, factâ hujus qualitatis mentione, eò quòd sic habeat praxis, & durum sit, privare in hoc casu novitium potestate resignandi, & cogere, ut permittat professione secutâ beneficium vacare. Neque etiam indè fiat, quòd si casu professionem non emitteret, beneficio sit privatus, quia illa resignatio non habet effectum, quousque professionem emittat; ac proinde nec Ordinarius providere possit hoc beneficium, nec valeat ejus provisio; quia non purgatur conditio imbibita ex juris dispositione in renunciatione, consequenter vacet illud beneficium.

Quæstio 328. ***An, & qualiter Novitius extra præcedentem casum, seu ubi beneficium etiam non esse titulare, haberetque aliunde, unde viveret, resignare possit durante Novitiatu?***

1. RESpondeo: Tametsi, quantum est de jure communi, nempe juxta *c. beneficium. de regular. in* 6. & ex *c. transmissa. de renunc.* quocunque tempore durantis Novitiatûs possit resignare, etiam in favorem, & absque Superioris sui regularis consensu; cùm habeat adhuc proprium velle ac nolle, plenùmque rerum suarum dominium. Azor. Pirh. *ll. cit.* cum communi. Probabilius tamen videtur & saltem communius receptum, id eum non posse hodiedum vi decreti Trid. *sess.* 25. *c.* 16. *de regular.* ubi Concilium quamlibet renunciationem ante professionem factam, etiam cum juramento, & in favorem causæ piæ annulat, nisi fiat intrà duos menses proximos professioni, & cum licentia Episcopi, seu ejus Vicarii, & de facto professio sequatur, cùm hoc decretum locum habeat non solùm in renunciatione bonorum temporalium, sed & beneficiorum ob rationis (quæ est, nè temerè quis resignet, dum in probatione versatur, & postea, si fortè non admittatur ad professionem, vel illam ipse emittere nolit, & rebus suis & religionis statu privatus existat, vel ne ob renunciationem jam factam minùs liberè à religione discedere queat. Chok. *paulò pòst citand. n.* 13. Pirh. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 13. *n.* 5.) paritatem. Hanc sententiam tenent Pirh. Azor. Paris. *ll. cit.* testantes sic sæpe respondisse S. Congregationem. Laym. *in c. ex transmissa. de renunc. nu.* 4.

Chok. *ad reg.* 44. *nu.* 7. Majol. *de irreg. c.* 6. *post. n.* 1. Sanch. *in decalog. l.* 5. *nu.* 37. & 38. pluribus rationibus id comprobans. Tond. *p.* 2. *c.* 5. §. 6. *nu.* 22. citans insuper Marc. Anton. *l.* 1. *resolut.* 112. *cas.* 62. Mirand. *in manuali prælat. to.* 1. *q.* 23. *a.* 5. Item *sum. to.* 3. *de relig. l.* 5. *c.* 16. *nu.* 12. Cevall. *communium contra communes. q.* 121. *n.* 4. & 5. Sperell. *decis. fori Eccles. decis.* 16. *nu.* 82. Alphons. de Leon. *q.* 4. *praxi* 1. *nu.* 82. & plures alii apud Barb. *juris Eccles. c.* 42. *n.* 233. dicentem, hanc sententiam esse receptiorem, etsi contraria in puncto juris sit verior.

2. Contrariam sententiam, nimirum posse Novitium etiam ante duos illos menses, & sinè illis solennitatibus renunciare validè in favorem beneficium; eò quòd decretum illud Trid. non habeat locum in renunciatione beneficiorum, sed tantùm in renunciatione aliorum bonorum, (quod exinde satis colligi ait Castrop. quòd loquatur de renunciatione in favorem causæ piæ, in cujus favorem renunciari nequeunt beneficia) adeóque, cùm id saltem non exprimatur à Trid. non sit recedendum à jure communi hanc renunciationem permittente Novitiis sinè dictis solennitatibus: hanc inquam sententiam tenent Castrop. *loc. cit. nu.* 15. Barbos. *de potest Ep. allegat* 99. *n.* 39. & *loc. paulò ante cit.* citans Tamb. *de jure Abb. to.* 3. *d.* 6. *q.* 10. *n.* 3. Machado. *to.* 2. *l.* 5. *p.* 1. *tr.* 3. *documento* 1. *nu.* 6. Villalobos. &c. Garc. *loc. cit. n.* 12. subdens *n.* 14. se nunquam vidisse, aut invenisse, adeóque se non credere S. Congregationem censuisse, dictum Trid. decretum habere locum in renunciatione beneficii, quorum sententiam probabilem dicunt Pirh. & alii. Porrò qui primam sectantur sententiam, consequenter tenent, Episcopum non nisi post emissam professionem conferre posse resignata à Novitio beneficia; eò quòd talis resignatio hanc tacitam contineat conditionem, si professio sequatur, ità expresè Pirh. *loc. cit.* Paris. *num.* 7. Chok. *loc. cit. n.* 15. citans pro hoc Zechum. *de benef. c. ult. n.* 2. Alphons. de Leon. *loc. cit.* apud Barb. qui etiam addit, aliàs collatum, antequam talis profiteatur, si non profiteatur de facto, esse reddendum Novitio egredienti, professum verò nulliter, tradit *ibidem* idem Alphons. si ejus professio fuerit declarata nulla, exeat à religione, non posse habere regressum ad beneficium sic resignatum, & renunciationem illius, etsi fiat ex qualibet causa, tamen semper simpliciter censeri factam, ne collatio eorum maneat in suspenso. Quin & addit idem Alphons. de facto fuisse declaratum, talem nulliter professum, non posse obtinere mandatum de manutenendo contra eum, qui à Papa fuit ex dicta causa provisus, & missus in possessionem. Tradit quoque Paris. *cit. q.* 13. *n.* 14. quòd si ille, qui emisit professionem, obtinuit à Papa ex aliqua causa, ut possit exire claustro, & degere in habitu clericali sæculari, & habere beneficia, non tamen possit obtinere illud, quod habebat ante professionem, & ex causa professionis dimisit, citat pro hoc Innoc, Host. Abb. *in c. post translationem. de renunc.* & Majol. *ubi antè. l.* 3. *c.* 6.

3. Denique ad dictam renunciationem factam intra 2. illos menses juxta decretum Trid. non requiri consensum Superioris regularis, tradunt Pirh. Azor. *ll. cit.* occasione horum multa utiliter leges apud Barbos. *cit. c.* 42. *ferè per tot.* de bonorum aliorum renunc. aliisque contractibus, testamentis &c. factis à talibus ad religionem transeuntibus. Item vide Engels *ad tit. de regular. & transeuntibus ad religionem, à n. ferè* 27.

Quæstio 329. *An religiosus resignare possit beneficium suum?*

REspondeo: Præter dicta §. *præcedenti*, ubi quòd Abbatia regularis & Prioratus resignati possit, sed hanc obtinens est religiosus. Item quòd beneficia manualia, qualia ferè sunt beneficia regularia religiosorum, resignari queant. Potest religiosus prælaturæ, etiam extraneæ, quàm legitimæ, seu de licentia sui Superioris regularis (hujus enim licentia ad hoc requiritur, de quo vide Laym. *c. si religiosus. de elect. in* 6. §. *quia vero. à n.* 2.) acceptavit, renunciare, etiam absque prælati Ordinis consensu. Laym. *loco jam cit. n.* 6. citans Sanch. *l.* 7. *de relig. c.* 29. *n.* 70. contra Imol. *in c. Raynutius. de testam. n.* 71. Quia sicut Ordinis prælatus religiosum cogere nequit ac acceptandam dignitatem extra Odinem, ùt Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 15. *q.* 3. *dicto* 2. ità nec eum cogere potest ad retinendum, seu non renunciandum, adeóque sine licentia potest eam resignare, quia religiosus velle & nolle non habet, seu dependet ex voluntate prælati in iis tantùm, quæ ad Ordinis regulam & institutum spectant; prælatura autem extra Ordinem magis subducit religiosum à regula & instituto, ità ferè Laym. *ad cit. c. si religiosus. sub. cit. n.* 6.

Quæstio 330. *An fœmina v. g. Abbatissa possit resignare?*

1. REspondeo primò: Suppositionis loco, tametsi fœmina, ùt dictum aliàs, utpote incapax Ordinis Ecclesiastici, habere nequeat in rigore beneficium Ecclesiasticum. Paris. *l.* 3. *q.* 12. *n.* 1. & 2. (addens tamen hoc procedere in beneficiis simplicibus & curatis) habere tamen potest, ùt idem *n.* 3. beneficium habens in se dignitatem & administrationem, scilicet Abbatissatum & Priorissatum, seu quocunque alio nomine vocetur, non secùs ac Abbates habent dignitatem cum administratione; & quandoque non in solas moniales suas, sed etiam extra; & ideo visitare possunt non quidem per seipsas, sed aliis committendo visitationem, ut Pavin. *tr. de visitat. q.* 33. Fuscus *de visitat. l.* 1. *c.* 2. *n.* 15. & alii apud Paris. *n.* 5. & sic posse Papam concedere fœminæ dignitatem in titulum vel administrationem, faciendo illam Abbatissam seu Priorissam, vel Præpositam perpetuam, ait Paris. *loc. cit. n.* 13. ex Sarn. *in reg. de trienn. q.* 3. Mandos. *de infirm. a.* 3. *n.* 1. adeòque fœminas posse habere prælaturas, ait *ibidem n.* 14. ex Rebuff. *de pacif. poss. n.* 4. & consequenter, ùt concludit *n.* 15. Abbatissatum esse beneficium, non masculorum, sed fœminarum. His positis,

2. Respondeo secundò: Talem fœminam habentem istiusmodi dignitatem in titulum, vel administrationem à Papa, posse illam resignare, etiam in favorem. Paris. *loc. cit.* citans Sarn. *de infirm. resig. q.* 6. Mandos. *ad eandem reg. q.* 3. & Rotam *in Tullens. Abbatissatùs.* Unde etiam locum habet regula de triennali in fœmina, si ea per triennium pacificè possederit dignitatem Ecclesiasticam, ut non possit molestari in petitorio, nec in possessorio. Paris. *n.* 20. citans Sarn. *ad reg. de trienn. q.* 3. Rebuff. *de pacif. poss. in* 1. *ampliat. n.* 3. Item locum habet regula *de infirm. resignan.* Paris. *n.* 22. citans Sarn. *ad hanc reg. q.* 6. Mandos. *q.* 3. Subjungit nihilominùs Paris. *nu.* 23. hodiedum istiusmodi resignationem in favorem in Italia non admittendam propter constitutionem Gregorii XIII. 84. statuentem, ut Abbatissæ & aliæ Præfectæ monialium in Italia ad triennium tantùm eligantur. Quod ipsum tamen limitandum ait: Nisi admitteretur resignatio talis cum derogatione dictæ constitutionis.

Quæstio 331. *An exempti resignare possint sua beneficia?*

REspondeo affirmativè: Paris. *l.* 3. *q.* 11. *n.* 1. citans gl. *in c. si Abbatem. de electione. in* 6. Calderin. *cons.* 3. *de renunc.* Pet. de Perusio. *tr. de permut. p.* 2. *q. ult.* cum communi. Nequit tamen hæc resignatio fieri coram Ordinario, sed facienda coram Papa, de quo §. *seq.* vide plura compendio dicta de exemptis apud Paris. *cit. q.* 11. *à n.* 3.

Quæstio 332. *An infirmi resignare possint, ità ut rata & firma sit eorum resignatio?*

1. REspondeo ad primum: Graviter infirmi etiam morti proximi resignare possint, non tantùm simpliciter, sed & in favorem; quia tales

&

& alios legitimos actus celebrare possunt, v. g. transigere, condere testamentum, matrimonium contrahere, examinari in testes, conferre beneficia, leges condere, absolvere &c. Parif. *l. 3. q. 10. per tot.* Garc. *p. 11. c. 3. num.* 57. Azor. *p. 2. l. 7. c. 20. q. 5.* Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 30.

2. Respondeo ad secundum: Verumtamen resignatio infirmi, dum constat de infirmitate resignantis non solet admitti in Curia, nisi resignans post factam resignationem supervixerit 20. diebus. Parif. *loc. cit. n.* 8. Pirh. Garc. Azor. *ll. cit.* Et talis resignatio, ubi obitus resignantis contigerit intra 20. dies, nulla est; de quo est regula Cancellariæ *de infirmis resignantibus*, seu *de* 20. quæ est in ordine *19.* & quæ sic habet, prout extat apud Lott. *l. 3. p. 15. num.* 1. & alios juxta publicationem factam ab Alex. VII. die 7. Aprilis 1655. Item *voluit, ut si quis in infirmitate constitutus resignaverit, sive in Romana Curia, sive extra illam aliquod beneficium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel aliàs dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficii dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra 20. dies per ipsum resignantem præstandi consensûs computandos, de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quavis auctoritate conferatur, collatio hujusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare &c.* Circa quam regulam, quia ejus usus hodiedum est frequentissimus, ùt Parif. *l. 12. in præfat.* & Chok. *ad hanc regulam. nu.* 9. plura examinanda veniunt. Unde

Quæstio 333. Quænam hujus regulæ origo & causa, seu ratio?

1. RÉspondeo primò: Hanc regulam originem suam habuisse, seu editam primò fuisse à Bonifacio 8. testantur Parif. *l. 12. in præfat. n.* 2. Azor. *p. 2. l. 7. c. 28. ad initium*: quam deinceps alii pontifices innovârunt & auctiorem fecerunt, addendo hinc inde aliqua, prout accuratè videre est apud Parif. *loc. cit. à n. 3.*

2. Respondeo secundò: Emanâsse hanc regulam ob duas præcipuè causas, nimirum primò, ad obviandum fraudibus; ne scilicet per istiusmodi ab infirmis factas resignationes procuratas fraudentur Ordinarii à collatione ipsis competente, exspectantes seu habentes exspectativam, mandatarii nominati excludantur à suis juribus per exspectativam vel nominationem quæsitis; dum scilicet his omnibus per tales resignationes præcluditur via ad beneficia, quæ aliàs per obitum vacatura essent assecuturi. Parif. *l. 12. q. 1. n. 1.* Azor. *loc. cit. q. 1.* Gloss. Antiq. apud Chok. *ad hanc. reg. num.* 1. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 30. Et hanc primam rationem extractam esse, & spiritum recipere ex *c. 2. de renunc in 6.* citatis pluribus contra Mandos. ostendit Parif. *loc. cit. à nu.* 3. Secundò: ad obviandum successioni quasi hæreditariæ in beneficiis, ne scilicet de beneficiis disponatur per viam successionis, seu modum ultimæ voluntatis, sicut de hæreditate, seu de bonis patrimonialibus. Auctores iidem *ll. cit.* His binis rationibus tertiam addit Parif. *n.* 25. consideratam à Rota *in Majoricens. Parochialis. 27. Martii.* 1549. ne scilicet infirmus cogitatione mortis turbatus non valens rectè considerare de persona idonea Ecclesiæ, amicorum & consanguineorum blandimentis & suggestione permotus de hoc statuat, ac sic præjudicet Ecclesiæ & beneficio resignato, quemadmodum ex hoc capite prætextu erroris & insufficientiæ suæ Julius 2. in articulo mortis, etiam instantissimè rogatus recusavit creare aliquem cardinalem de domo sua, ùt ex Guicciardino. *l. 11. Historiar.* Parif. *loc. cit. n.* 26. Quartam denique *num.* 29. subjungit ex Cravett. *conf.* 88. *n.* 12. quia ex tali resignatione imminet votum captandæ mortis.

Quæstio 334. An regula hæc favorabilis, an odiosa?

RÉspondeo: Regulam hanc à jure communi exorbitantem, utpote quo aliàs morti vicinis permittitur facultas celebrandi actus legitimos, putà testandi, donandi, contrahendi &c. & hinc odiosam censent Mandos. *ad hanc reg. q. 1. n.* 4. Decius. *conf.* 224. Sarn. *ad hanc. reg. q. 9. & 13.* Gamb. *de off. & pot. leg. l. 6. tit. de pens. q. 24. nn.* 634. & alii plures apud Parif. *l. 12. q. 2 à. num.* 1. pro quibus insuper facit, quòd regulæ Cancell. sint stricti juris, ùt Sarn. *in procem. ad has regulas n. 4.* C. Parif. *conf. 19 n. 3. vol. 4.* apud Parif. *n.* 8. Et quia annullat omnes actus, quæ dici potest pœna, ut Abb. *inc. 2. de constit. n. 5.* & alii apud Parif. *n.* 7. Et quia facultas conferendi competens Ordinario, quæ favorabilis censetur, impeditur; & quia taxat certum tempus &c. Contrarium tamen tanquam verius, nimirum esse hanc regulam juri communi conformem, utpote damnanti & vetanti. *c. 1. de præb. c. ad extirpandas. c. duorum. de filiis presbyt.* Similem in beneficiis quasi hæreditario jure successionem, tradunt Parif. *cit. q. 2. n. 9.* citato Rebuff. *ad hanc reg. gl. 4. n. 9. &c.* eò quòd emanavit ad tollendas fraudes; dispositio autem occurrens fraudibus dicatur favorabilis. Parif. *num.* 10. & 11. ex Felin. *in c. de quarta. de præscriptio.* Caputaq. *decis.* 15. *nu. 7. p.* 2. Quemadmodum ideo constitutio de publicandis resignationibus dicitur favorabilis. Parif. *n.* 19, ex Caputaq. Item quæ ad publicam hominum utilitatem emanarunt, dicuntur favorabilia, ut Decius in c. *Ecclesia S. Mariæ. de constitut.* Parif. *n.* 16. Item emanata àd vitanda peccata, & consulendum animæ, dicuntur favorabilia, & sunt extendenda, ùt gl. *in c. sciant. de Elect. in 6. v. alios.* Parif. *nu.* 17. Nec obstat, quòd respectu ordinariorum collatorum sit odiosa; nam præterquam, quòd absurdum non sit, eandem dispositionem esse favorabilem & odiosam diversis respectibus, Chok. *ad hanc reg. n.* 41. Parif. *cit. q. 2. nu.* 24. citans Bald. Decium. Currium Jun. ad considerandum, num dispositio dicenda sit simpliciter odiosa, an favorabilis, id attendendum, quòd principaliter in ea agitur. Parif. *n.* 23. ex Calderin. *de verbor. signif. conf. n.* 14. Sic Senatus consultum Vellejanum favorabile æstimatur, quia principaliter introductum in favorem fœminarum; licèt odium & damnum inferat his, qui eas pro intercessoribus accipiunt. Parif. *n.* 26. ex Calderin. *loc. cit.* sic statutum, quòd masculi excludant fœminas; quia principaliter emanavit in favorem masculorum, & pro conservandis bonis in familia; licèt contineat odium fœminarum, dicitur favorabile, attentâ nimirum, ùt debet, ratione principali. Parif. *num.* 22. jam verò regula hæc emanavit principaliter ad tollendas fraudes. Sed nec obstat, quòd regulæ Cancell. sint stricti juris, id enim procedit, quatenus sint contra jus, ut Sarn. *in procem. q.* 2. Parif. *num.* 28. regula autem hæc non est contra jus, ut dictum; quòd enim alii actus legitimi sint liciti infirmis, id in jure exprimitur expressis casibus, contrarium autem disponit de beneficiorum resignationibus. Parif. *n.* 22.

Quæstio 335. In quibus beneficiis hæc regula locum habeat?

1. RÉspondeo primò in genere: comprehendi sub hac regula omnia beneficia, ùt colligitur ex illis verbis: *Si quis aliquod beneficium.* Parif. *l. 12. q. 3. n. 1.* Chok. *ad hanc. reg. n.* 19. Tond. *in qq. benef. p. 3. c. 169. nu.* 22. Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 3. n.* 8.

2. Respondeo secundò in particulari: Comprehenduntur itaque primò tam simplicia quàm curata & dignitates. Parif. *cit. q. 3. n.* 2. citans Rebuff. *ad hanc reg. gl.* 5.

3. Secundò: tam sæcularia quàm regularia. Parif. *ibidem. n.* 5. Rebuff. *ubi antè.* Chok. *n.* 19. citans Germann. *de indult. Cardinal. §. regularia. n.* 33. Tond. *n.* 24.

4. Tertiò: Hospitale, altare, Capella, oratorium. Parif. *n. 5. & 6.* cùm, si hæc dentur in titulum,

fint beneficia. Paris. *cit. n.* 6. citatis pluribus; & verbum, quo utitur regula, est generale complectens omne genus beneficiorum. Paris. *num.* 4. ex Cravett. *consf.* 294 *n.* 1.

5. Quartò: Præceptoriæ. Tond. *loc. cit. n.* 23. sub hac tamen limitatione; si sint perpetuæ, datæ in titulum perpetui beneficii, aliàs secus. Mandos. *ad hanc reg. q.* 20. ubi, licèt id affirmàrat sub eadem jam dicta limitatione, postea tamen teste Chok. *n.* 19. indistinctè vult, ejusmodi resignationes Præceptoriarum, quæ fiunt in Curia, cadere sub dispositione hujus regulæ, uti & id sinè dicta limitatione, tradit Paris. *cit. q.* 3. *n.* 7. 8. & 9. eò quòd in his considerari possit eadem ratio fraudis.

6. Quintò: Beneficia patrimonialia, hoc est, quæ conferri debent filiis naturalibus loci, seu ex certo loco oriundis. Tond. *loc. cit. n.* 22. Chok *cit. n.* 19. Paris. *n.* 10. citans Mandos. *ad hanc reg. q.* 15. Selv. *p.* 3. *q.* 12. *n.* 27.

7. Sextò: Beneficia jurispatronatûs; quia & in his eadem ratio fraudis considerari potest. Paris. *n.* 22. citans Rotam *in Parmens. beneficii.* 18. *Febr.* 1588. Rebuff. *de nominat. q.* 16. *in fine.* & ad hanc reg. *gl.* 14. *n.* 6. &c. Pith. *loc. cit. n.* 31. Azor. *loc. cit. q.* 6. Tond. *loc. cit. n.* 25. contra Decium & Sarn. apud Paris. Unde, si resignans, sive coram Ordinario, sive coram Papa, beneficium patronatum, moriatur intra 20. dies, beneficium quidem vacat, non tamen per resignationem, sed per obitum; & hinc patronos præsentare potest, non obstante dictâ resignatione, utpote invalidâ; sive Papa vel Ordinarius illud liberè conferre non poterit, sed tantùm ad præsentationem. Pith. Azor. Tond. *ll. cit.* Paris. *n.* 38. Quin etsi intra 20. dies talis resignans moriatur, vacabit beneficium per obitum illius, etiam non obstante quâcunque jam factâ collatione & provisione, etiam factâ ad præsentationem patroni, & patronus, qui jam præsentârat tanquam ad vacans per resignationem, potest iterum præsentare ad vacans per obitum; siquidem, sicut illa resignatio, ità & præsentatio (idem est de electione) ad vacans per resignationem, uti & illam subsecuta institutio est nulla vi hujus regulæ. Nam etsi nomen collationis, quo solo utitur regula, & quam invalidat, aliàs distinguatur ab institutione, præsentatione, electione, confirmatione, hic tamen sumitur generaliter, prout comprehendit collationem necessariam, hoc est, factam præviâ præsentatione, seu institutionem, & quamvis aliam provisionem. Paris. *n.* 24. *juncto nn.* 31. & 32. Pith. Azor. *ll. cit.* quia ex quo regula prohibet & annullat collationem, annullat quoque omne necessarium antecedens, qualis est præsentatio respectu collationis necessariæ. Paris. *n.* 23. *juncto n.* 24.

8. Septimò: Beneficia electiva, uti id colligitur ex generalitate verbi *beneficium* positi in hac regula, & ex eadem ratione fraudis, quæ & in his locum habere potest. Paris. *n.* 39. citans Rebuff. *ad hanc reg. gl.* 14. *n.* 6. &c. Tond. *n.* 24.

9. Octavò: Reservata & litigiosa. Paris. *cit. n.* 39. Rebuff. *ubi antè.* Azor. *cit. q.* 6.

10. Nonò: Commendæ, ùt patet ex ipsis regulæ verbis à posterioribus Pontificibus adjectis. Chok. *n.* 19. Tond. *n.* 24.

11. Decimò: Beneficia unita, ùt colligitur ex illis regulæ verbis: *Seu ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit*, quæ verba locum habent, quoties unio esset facta ad vitam alicujus, utpote inventa ad effectum, ut quis assequi possit, & retinere incompatibilia, quæ aliàs habere non posset. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 48. Chok. *n.* 19. Pith. *de renunc. n.* 32. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 6. contra Sarn. hic *q.* 15. & alios apud Paris. tenentes contrarium, eò quòd beneficium unitum non dicatur ampliùs beneficium, adeòque cedens tale beneficium nihil dicatur resignare. Sic itaque habens beneficium unitum suo beneficio, vel suæ Ecclesiæ, si consentiat, ut dissolvatur unio, & beneficium illud unitum conferatur alteri, vel uniatur alteri beneficio vel loco: Sive etiam, si resignet illud in favorem (dum nimirum adest derogatio unionis, hæc enim nisi adsit, non tenet cessio beneficii uniti, ùt Bellamet. *in tr. de permut. p.* 3. Paris. *loc. cit. n.* 51. dicens communem) & dein moriatur infra 20. dies, habet locum hæc regula, sive beneficium illud vacabit per obitum, non secùs, ac illud beneficium, cui unitum, seu cui per unionem commixtum fuerat, ac si nulla resignatio intercessisset. Paris. *n.* 49. Idem est de eo, qui beneficium suum dimittit, ad effectum, ut alicui collegio alteri ve loco pio uniatur seu incorporetur, (sive dicatur hæc vera resignatio, sive dimissio; cùm regula loquatur de quacunque dimissione. Paris. *cit. n.* 49. *in fine.*) si postea infra 20. dies moriatur, beneficium illud vacat per obitum. Pith. Azor. Paris. *locis ultimò cit.* citantes Mandos. *hic q.* 10. *n.* 2. Et sic non procedit dicta incorporatio seu unio facienda vi resignationis factæ; sed ad quem spectat collatio illius beneficii, conferet illud, ac si nulla resignatio intercessisset, quia collatio illius facta in vim talis resignationis, resignante moriente infra 20. dies, annullatur per hanc regulam.

12. Undecimò, beneficia consistorialia, dum de iis disponit Papa extra consistorium; quia viget eadem ratio fraudis. Paris. *loc. cit. n.* 40. dicens, sic observari de stylo, & ex eo Azor. *loc. cit.* Secùs est, sive non comprehenduntur hæc beneficia sub hac regula, dum de iis disponit Papa in consistorio. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 42. citans Sarnens. *hic q.* 14. *n.* 2. eò quòd tunc cessent fraudes, cùm de iis etiam per obitum vacantibus Ordinarii providere non possint; neque illa exspectantes excipere possint, adeòque nec hi, nec ordinarii collatores fraudentur per hujusmodi resignationes. Paris. *nu.* 43. quin &, cùm beneficia hæc non soleant concedi, priusquam per Papam & Cardinales persona resignatarii approbata fuerit: unde cessat non tantùm ratio fraudis, sed etiam ratio successionis; cùm ea beneficia non per supplicationem, sed per schedulam ad relationem conferantur. Et persona videtur electa à Papa, & esto, sinistra aliqua suspicio considerari possit, scientia tamen & præsentia Papæ purgat omnem suspicionem; & ideo necesse non est, ut servetur subtilitas hujus regulæ. Siquidem in Consistorio principis non consideratur de subtilitatibus juris: quia ibi attenditur magis veritas, quàm judiciorum ritus; ac ideo dici solet: coram Principe ordo juris non servatur, juxta *c. ad petitionem. de accusat.* & Bald. *in l. ult. c. de ll.* unde & hæc beneficia, cùm provideantur in Consistorio per resignationem, non egent publicatione, ità ferè Paris. *à cit. n.* 43. Atque ità non solùm Episcopatus & Archiepiscopatus, sed & Abbatiæ & Prioratus, dum conferuntur in Consistorio, non cadunt sub hac regula. Paris. *n.* 45.

13. Duodecimò, regula procedit etiam in eo, qui resignat juri suo quæsito in aliquo beneficio vigore gratiæ alicujus, v.g. per solam supplicationem signatam ante expeditas literas. Paris. *n.* 48. Azor. *loc. cit.* qui etsi dicat, procedere de jure quæsito ad beneficium, intelligit tamen reipsa id de jure quæsito resignanti in beneficio; quia utitur eodem exemplo supplicationis signatæ: etsi enim gratia dicatur informis literis non expeditis, mox tamen à signata supplica jus acquiritur in beneficio, & gratia est perfecta ad hunc effectum, ut resignari queat. Paris. *n.* 61. adeòque commodum resignationis acquiritur resignatario, si resignans supervivat 20. dies. Et sic adhuc militat ratio regulæ: nimirum fraudis, & dispositionis liberæ de beneficio, veluti de rebus temporalibus. Paris. *n.* 59.

14. Decimo tertiò: ècontra non comprehenduntur hâc regulâ pensiones Ecclesiasticæ, ità ut valida sit translatio pensionis, etsi transferens moriatur intra 20. dies. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 53. citantes Gomes. *hic q.* 16. & Mandos. *q.* 11. pensio enim nec est propriè beneficium, ità ut in qualibet materia, etiam stricta, veniat nomine illius; Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 55. Mandos. *ubi ante.* nec vacat, sed extinguitur. Azor. *loc. cit.* nec resignatur, sed transfertur; regula autem loquitur de resignatione. Paris. *n.* 55. Azor. *loc. cit.* Adde, quòd regulariter in gratiis translationis pensionis

solet

ſolet concedi, ut poſſit transferri, etiam in articulo mortis, adeòque opus non eſt, ſuper vivere transferentem 20. dies. Pariſ. *n.* 56. quinimò poſſe penſionem in articulo mortis transferri, etiamſi data non ſit iſtiusmodi facultas, tradit Pariſ. *n.* 57. dicens ſic reſolutum à Rota *in Gadicenſi penſionis. 23. Martii Anno 1541.* teſte Puteo.

15. Decimo quartò: Neque etiam comprehenduntur hâc regulâ officia Curiæ Romanæ ſæcularia; quia in his ceſſat ratio regulæ, dum beneficia non ſunt, ſed vendi etiam poſſunt ac ſolent, ac ideo in iis prohibita non eſt ſucceſſio quaſi hæreditaria. Azot. *l. c.* Pariſ. *n.* 62. citans Sarn. ac dicens communem. Talia officia eſſe non ſolùm Scriptorum Apoſtolicorum, Camerariorum & ſimilium, ſed etiam Vice-Cancellarii & majoris Pœnitentiarii, ex Sarnenſi dicit Pariſ. *cit. n.* 62. *in fine.* Secus eſt de officiis ſpiritualibus; cùm hæc ſint beneficia, & in iis militet mens & ratio regulæ.

Quæſtio 336. Quos, ſeu quorum beneficia comprehendat hæc regula?

1. RESpondeo primò in genere: comprehendi abſolutè omnes reſignantes; cùm regula loquatur ſimpliciter de omni reſignante, dicendo: *ſi quis* &c. *l.* 12. *q.* 4. *n.* 1. cum communi.

2. Reſpondeo ſecundò in ſpecie: Primò locum habere in Papa, ex Sarnenſi *hic q.* 1. Rebuff *in praxi. ad hanc regulam. gl.* 1. *n.* 3. dicit Pariſ. *loc. cit. nu.* 3. quatenus prohibitum ei, in mortis articulo conſtituere ſibi, ſeu eligere ſucceſſorem. Verùm bene dicit Pariſ. ſuperſedere ſe de hoc ſcribere, cùm, ut Mandoſ. *hic ad initium*, receſſerit ab Orbe & Urbe, & hucdum non eveniat.

3. Secundò: Cardinales infirmi reſignantes ſuas dignitates & beneficia, comprehenduntur hac regulâ, Caſtrop. *de benef. d.* 6 *p.* 2 *§.* 3. *n.* 5. Pirh. *ad tit. de renunc. c.* 31. Azor. *p.* 2 *l.* 7 *c.* 28 *q.* 2. Chok. *ad hanc reg. n.* 10. cum Pariſio *loc. cit. n.* 7. citante Sarnenſem *hic q.* 3. contra Mandos. *hic q.* 2. *n.* 8. *& ſeq.* nixum maximè auctoritate Barbatii *conſ.* 23. *n.* 18. *vol.* 1. *& tract. de praeſtant. Cardinal. in fine.* C. Pariſii, Gigas, & aliorum plurium apud Pariſ. *nu.* 4. cenſentium, Cardinales non teneri regulis Cancellariæ, utpote odioſis & exorbitantibus, cùm etſi ſpeciali notâ digni ſint propter eminentiam ſuæ dignitatis, tamen in iis non exprimantur; digna autem ſpeciali nota, niſi ſpecialiter exprimantur, omiſſa cenſentur, juxta *c. quàm periculoſum. de ſent. excom. in* 6. cujus tamen contrarium aſtruit Pariſ. *n.* 12. citatis Felino *in c. ad aures. de reſcrip. ante n.* 12. Balenzin. *tr. de ſubſid. charit. q.* 66. Selv. *de benef. p.* 3. *q.* 12. *n.* 6. Sarn. *in proœm. reg. q.* 4. Pavio. *de poteſt. cap. ſede vac. in fine. p.* 2. &c. Idque eò magis, dum hæ regulæ concernant bonum publicum & ſalutem animarum, ùt Pariſ. *nu.* 13. ex Pavin. *loc. cit.* Et ſic quoque Cardinales comprehendi ſub regula de publicandis, aſtruit Pariſ. *loc. cit. n.* 9. Item ſub *c. de multu. de preb.* ùt Pariſ. *n.* 10. in *c. Eccleſia ſt.* 2. *de elect. not.* 2. Item ſub revocatione regreſſuum, ùt Pariſ. *n.* 11. Quin & in Cardinalibus locum habet ratio regulæ; dum, ubi agitur de fraude evitanda, comprehendantur & Cardinales, utpote quos, quò majore dignitate ſunt prædicti, plus à fraudibus oportet eſſe alienos. Pariſ. *n.* 8. & 9.

4. Tertiò: Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Priores, aliique Prælati Pirh. Azor. Caſtrop. *ll. cit.* Pariſ *n.* 14. dicens communem, & nullam habere difficultatem, ùt docet praxis; ſi enim comprehendantur Cardinales, multò magis Prælati iis inferiores.

5. Quartò exempti. Azor. *loc. cit.* Chok. *n.* 12. Pariſ. *n.* 16. citans Sarnenſ. *hic q.* 25. ac dicens, hanc opinionem communem ſervari in praxi. Si enim comprehenduntur Cardinales aliàs exemptiſſimi, multò magis ceteri exempti, etſi de cetero in privilegio generali non comprehendantur. Nec dubium, Papam, utpote proximum Superiorem exemptorum, potuiſſe illis per hanc regulam præjudicare. Pariſ. *n.* 19. *juncto n.* 8.

5. Quintò: Familiares Cardinalium & Papæ, quin &, (ùt expreſsè Pariſ. *n.* 22. dicens, eſſe notiſſimum de ſtylo) officiales Curiæ Romanæ, quantumcunque de cetero privilegiati. Azor. *loc. cit.* Chok. *n.* 11. Pariſ. *n.* 20. ex Sarnenſ. *hic q.* 4. valet hîc iterum argumentum: Si cardinales, multò magis eorum familiares comprehenduntur. Pariſ. *n.* 21.

7. Sextò: Fœminæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, puta Abbatiſſæ, Prioriſſæ. Pariſ. *loc. cit. n.* 24. citans Sarnenſ. *hic. q.* 6. Rebuff. *ubi ſupra gl.* 1. Pirh. *cit. n.* 31. Chok *n.* 12. *&* 13. contra Mandoſ. *hic. q.* 30. apud Pariſ. *num.* 31. dum enim regula diſponit in bonum publicum, nempe ut fraudes & ſucceſſiu illa evitentur, quæ æquè contingere poſſint in tali fœminarum quàm virorum reſignatione, debent æquè comprehendi & fœminæ. Pariſ. *cit. nu.* 24. quemadmodum in ſimili textus *Extravag. Execrabilis.* loquens de maſculis habentibus duo incompatibilia, haberet iam locum in fœminis; quia diſponit pro ſalute animarum, in quibus nulla eſt differentia ſexûs, ùt Pavin. ad dictam *Extrav.* §. 1. apud Pariſ. *nu.* 25. Adde quod verbum *ſi quis* de juris natura & maſculinum & fœmininum comprehendit, juxta *l. ſi quis id quod ff. de juriſdict. omn. judic.* & Alex. & Jaſon *ibi.* Et dum ſumus in materia indifferente, (qualis eſt hæc, dum talis fraudulenta reſignatio æquè in fœmina quàm maſculo contingere poſſit) maſculinum concipit fœmininum, juxta Bart. *in l.* 1. *ff. de verb. ſignif.* Decium. *conſ.* 495. *n.* 15. C. Pariſ. *conſ.* 49. *n.* 12. *vol.* 3. &c. apud Pariſ. *nu.* 28. Unde ſi Abbatiſſa infirma reſignaverit, & dein infra 20. dies deceſſerit, moniales poterunt progredi ad electionem, dum Abbatiſſatus ille eſt electivus, Chok. *nu.* 13. Tond. *quaeſt. benef. p.* 3. *c.* 169. *n.* 28. non ſecus ac monachi Abbate mortuo poſt reſignationem infra 20. dies; ſiquidem, ùt Pariſ. *nu.* 30. ex Abbate *in c.* 2. *de his quae fiunt à prael.* Abbatiſſa in adminiſtratione æquiparatur Abbati.

Quæſtio 337. In qualibus reſignationibus hæc regula locum habeat?

1. RESpondeo primò in genere: extendit ſe ad quamlibet reſignationem, ceſſionem ſeu depoſitionem beneficii. Caſtrop. *cit.* § 3. *n.* 6. *juncto n.* 9.

2. Reſpondeo ſecundò in ſpecie: Locum habet Primò in reſignatione facta per procuratorem. Caſtrop. *cit. n.* 9. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 4. Pariſ. *l.* 12. *q.* 5. *n.* 35. citans Roſſiniac. *de benef. c.* 28. *n.* 5. Rebuff *in praxi ad hanc reg. gl.* 10. *n.* 2. & Rotam. *in Ovetenſi Archidiacon.* 11. *Febr.* 1545. Etſi enim regula loquatur de infirmo reſignante, non autem de conſtituente procuratorem ad reſignandum, ſubintelligendum tamen de infirmo, ſive per ſe, ſive per alium habentem legitimum mandatum ad reſignandum, reſignante, ſeu præſtante conſenſum in reſignationem. Azor. *l. c.* Pariſ. *n.* 36. militat ſiquidem eadem ratio fraudis & ſucceſſionis, ſive infirmus per ſe, ſive per Procuratorē reſignet. Pariſ. *ibid.* eadémque ſolennitas, quæ requiritur in executione alicujus actûs, requiritur quoque, dum Procurator ad actum illum exercendum conſtituitur, ut Jaſon. *in l.* 1. *ff. de acquirenda poſſeſſ.* Pariſ. *l. c.* Quare ſi is, qui (ſive ſanus, ſive ægrotus, ùt expreſsè Azor.) conſtituit procuratorem ad reſignandum, non ſupervixerit 20. dies à reſignatione facta per procuratorem, intrat regula, & vacat beneficium per obitum. Azor. *cit. q.* 4. Pariſ. *cit. n.* 36. Limitat tamen hanc doctrinam Pariſ. *n.* 37. hâc ratione, ut, ſi procurator dans ad reſignandum porrexerit ſupplicationem, & procuratarit, ut ea ſignaretur, & dein moriatur, reſignans ſeu conſtituens procuratorem intra 20. dies à præſtito hoc conſenſu per procuratorem in porrectione ſupplicationis, intret quidem hæc regula; nam dum hic conſenſus præſtitus eſt vivo reſignante, requiritur, ut ſupervivat 20. dies; non verò requiritur, ut ſupervivat 20. dies à præſtito conſenſu majore, ſeu pro expeditione literarum; hic enim conſenſus magnus etiam multò poſt obitum principalis reſignantis tempore præſtari poteſt, modò præſtitus jam ille conſenſus minor in porrectione ſupplicationis vivo, & poſt 20. dies ab illo præſtito ſupervivente reſignante.

3. Secundò: locum habet in resignationibus, quæ fiunt extra Curiam Romanam coram Ordinariis vel legatis. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Pith. *de renunc. n.* 23. Tond. *p.* 3. *c.* 169. *n.* 2. (qui tamen *n.* 3. subdit, contrarium esse, & observari in Gallia, nempe resignationem puram & simplicem factam coram Ordinario non subjacere huic regulæ, quidquid in contrarium dicat Rebuff. & ipse Gallus *in pr. ad hanc reg. gl.* 12. *n.* 3. cujus sententiam non admitti in Gallia, & sic beneficiorum resignatorum in infirmitate collationes, tanquam vacantium vi talis resignationis, resignante etiam moriente intra 20. dies, ibi fieri ab Episcopis aliisque collatoribus ordinariis) Engels *ad tit. de præb. n.* 33. Azor. *cit. q.* 4. Chok. *à n.* 20. citans pro hac sententia Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl.* 12. *n.* 3. Wames. *cons.* 257. *n.* 12. *de præb. &c.* Parisius *cit. q.* 5. *n.* 8. citans plures pro hoc Rotæ decisiones. Contra Papon. *l.* 3. *tit.* 2. *arresto* 1. & auctorem Analyt. Commentar. *ad hanc reg. à n.* 22. apud Chok. Item contra Decium *cons.* 224. *n.* 4. & Mandos. hic *q.* 16. apud Paris. *loc. cit. n.* 1. motos his potissimùm rationibus, quòd regulæ Cancellariæ non habeant locum extra Curiam, & quòd in resignationibus factis coram Ordinariis cesset ratio regulæ; tum quia, cùm in eorum manibus fit resignatio, iisque relinquitur collatio (dum aliàs ea ad illos pertinet) tum quia coram illis non potest fieri resignatio in favorem, sed tantùm simpliciter, locum non habet species illa hæreditariæ successionis. Verùm responsio nostra verior est & communis; tum propter verba universalia ipsius regulæ dicentis: *quâvis auctoritate conferatur*, collationem esse invalidam, adeòque supponitur, resignationem & collationem etiam aliâ auctoritate, quàm pontificiâ & curiali fieri posse, atque hanc regulam desuper procedere. Engels *loc. cit.* Paris. *cit. n.* 8. *in fine.* Chok. *loc. cit.* tum quia fraudibus adhuc locus est in istiusmodi resignationibus. Azor. *loc. cit.* nam licèt Ordinarii minùs facilè decipi possint quàm Papæ: licèt etiam resignationes in favorem coram Ordinariis fieri nequeant, plerumque tamen infirmi resignantes aliis verborum ambagibus & precibus ac recommendatione certæ personæ idem obtinent. Engels *loc. cit.* Item licèt Ordinarii non fraudentur suâ collatione, fraudari adhuc poterunt exspectantes; cùm Ordinarii de facili admittant cessiones, ut provideant. Paris. *n.* 13. Quin & omnis renonciatio facta tali tempore infirmitatis & mortis instantis præsumitur vel ex hoc ipso capite fraudolenta, Paris. *n.* 9. juxta Alex. *in l. filia. ff. soluto matrim.* Pith. *cit. n.* 32. Adde, quòd etiamsi non fiat hæc resignatio in favorem, habet tamen adhuc speciem dispositionis testamentariæ, dum per modum ultimæ voluntatis disponitur hac ratione de beneficiis. Paris. *cit. n.* 9. Ad illud verò, quod dicitur, regulas Cancellariæ non obligare extra curiam, dictum fuit aliàs contrarium, nimirum quòd obligent etiam extra curiam, (nisi manifestè appareat, ma etiam non esse practicabilem extra curiam) uti id latissimè probatur à Sarnens. *in proæm. regular. q.* 2. Et licèt fortè earum aliquæ extra curiam non obligent, id tamen certè dicendum non est de iis, quæ institutæ ad obviandum fraudibus & aliis inconvenientiis universalibus. Azor. *loc. cit.* Quare jam, si v. g. Canonicus infirmus resignet canonicatum suum coram Ordinario, vel in manus Capituli, dum illud resignationes recipere potest, in mense Capituli vel Ordinarii, & dein infra 20. dies moriatur in mense Apostolico, cùm beneficium illud censeatur non vacare per resignationem illam, sed per obitum, isque incidat in mense Apostolico, collatio spectabit ad Papam, cujus contrarium foret, si vacâsset vi resignationis illius. Paris. *cit. n.* 8. Pith. *cit. n.* 32.

4. Tertiò in resignationibus factis permutationis gratiâ indubitato hæc regula locum habet propter clarissima ipsius regulæ verba: *sive simpliciter, sive ex causa permutationis*; ob quæ verba cessant omnes controversiæ, ut Tond. *loc. cit. n.* 6. de quo vide Chok *de permut. l.* 1. *c.* 5. Item, ut addit Paris. *cit. q.* 5. *n.* 17. & 18. ob ea verba regulæ: *vel aliàs dimiserit*: utpote quod verificatur in quacunque dimissione beneficii, & qui permutat, dimittit beneficium. Item ob illud verbum: *resignaverit*, ut Paris. *n.* 19. nam permutatio continet duos actus, nempe resignationem & permutationem. Et quia licèt fortè (dum beneficia permutata sunt æqualia, de quo paulò post) cessaret ratio fraudis, saltem quæ est in præjudicium Ordinariorum collatorum, pergit tamen militare ratio altera regulæ, nempe evitandæ hæreditariæ successionis, & dispositionis de beneficio quasi per viam ultimæ voluntatis. Dum autem sunt plures rationes æquè principales, unâ cessante, non cessat dispositio juxta vulgarem regulam, §. *affinitatis. Instit. de nupt.* Hanc sententiam tenent Paris. *loc. cit. à n.* 15. citans Sarn. *hic. q.* 19. Mandos. *q.* 12. Rebuff. *in pr. hic gl.* 4. Chok *n.* 24. dicens, illam tradi ab omnibus, (subintellige, dum beneficia permutata sunt inæqualia) Tond. *cit. n.* 6. (qui tamen *n.* 4. testatur, contrarium esse in Gallia, ubi resignationes hæ permutationis gratiâ factæ, & collationes Ordinariorum vigore resignationum talium mutuarum coram illis factarum per infirmos eximantur ab observatione hujus regulæ) Pith. *cit. n.* 32. Azor. *cit. q.* 4. & alii passim. Proceditque responsio non solùm in permutatione beneficiorum disparium & inæqualium, dum nimirum infirmus beneficium suum pingue permutat cum consanguineo vel amico suo, dante ei beneficium suum tenue, (in quo casu manifesta fraus præsumitur, ut benè Paris. *loc. cit. n.* 20.) sed etiam dum beneficia permutata sunt æqualia. Paris. *n.* 21. Pith. Azor. *ll. cit.* Tond. *n.* 7. Chok. *cit. n.* 24. citantes Rebuff. *hic gl.* 4. *n.* 5. Mand. *hic q.* 13. *per tot.* Achil. de Grass. *decis.* 376. *aliàs decis.* 1. *ad hanc reg.* contra Sarnens. seu Gomes. *hic q.* 19. cujus opinionem, quam magis æquam & benignam, ut ait *Gonz. gl.* 14. *n.* 57. sequitur idem Gonz. *ibid.* Tum quia regula indistinctè & indefinitè loquitur de resignatione facta permutationis causâ. Paris. *n.* 22. Tond. *n.* 8. Pith. Azor. *ll. cit.* Tum quia, ut dictum, saltem ratio altera regulæ de hæreditaria successione perseverat. Unde dato, regulam hanc esse pœnalem & odiosam, ut vult Gomes. adeòque strictè capiendam ad casum fraudis; certum tamen est, mentem legislatoris attendendam, quæ non solùm fraudes excludere voluit, sed & providere, ne beneficia fiant hæreditaria. Chok. *loc. cit.* Quin & contingere posse fraudem in permutatione æqualium, seu æqualis valoris ostendit. Tond. *loc. cit. n.* 8. dum nimirum infirmi ad fraudandos Ordinarios, vel graduatos, quibus afficeretur beneficium ægrotantis in eo mense, turno vel articulo, non autem beneficium compermutatum, quod forsan esset de jurepatronatûs laicalis, facerent talem permutationem. Unde jam, si resignans ex causa permutationis, tam dum beneficia sunt inæqualia, quàm dum sunt paria, moriatur infra 20. dies, beneficium illius alteri tertio conferri poterit. Tond. *cit. n.* 6. neque per hoc alteri compermutanti superstiti causatur præjudicium; cùm hic ipso jure remanebit in titulo & possessione pristina sui beneficii. Chok. *hic n.* 25.

5. Quartò, in resignationibus, quæ fiunt reservatis omnibus fructibus. Pith. Azor. *ll. cit.* Paris. *n.* 25. citantes Sarn. *hic q.* 20. Mandos. *q.* 14. loquitur enim regula generaliter de resignatione; reservatio autem fructuum non immutat naturam resignationis, & in hoc quoque casu militat ratio successionis, quin & fraudis; cùm reservatio fructuum sit quædam palliata fraus ad effectum circumveniendi collatores & exspectantes; imò major fraus frequentiórque fraudis occasio hic considerari poterit; cùm infirmus, qui dubius est, an supervivere, an mori debeat, faciliùs inducatur ad resignandum hoc modo, quàm purè & nullis fructibus retentis. Paris. *à n.* 26. Idem est de resignatione facta sub reservatione dimidiæ partis fructuum; cùm urgeat eadem ratio. Paris. *n.* 28. Azor. *l. c.* Pith. *cit. n.* 32. loquens etiam de parte fructuum, abstrahendo à medietate illorum. Idem est ob eandem rationem de resignationibus factis sub pensione. Paris. *n.* 29. citans Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl.* 3. *in principio.*

6. Quin-

6. Quintò, in resignationibus commendarum ob clara regulæ verba: *aut illius commendæ cessent*. Parif. *n.* 30. Tametsi enim cessaret ratio fraudis; cùm nec exspectantes acceptare, nec collatores ordinarii conferre valeant beneficia reservata, qualia sunt commendæ; militat tamen altera ratio successionis. Parif. *n.* 34. Adeóque etiam, antequam dicta verba essent adjecta regulæ, tamen judicavit Rota *in Pampelonensi*, & *in alia Veronens. Parochial.* habere locum hanc regulam etiam in resignationibus commendarum. Parif. *cit. n.* 34.

Quæstio 338. *Quænam collationes comprehendantur sub hac regula, seu de qua collatione loquatur hæc regula, dum ait: quòd, quâcunque auctoritate conferatur beneficium, collatio est nulla?*

1. RESpondeo primò in genere: comprehendi collationes omnes, seu à quocunque factas. Parif. *l.* 12. *q.* 13. *n.* 1. citans Sam. Mandos. Rebuff. ac dicens esse communem.

2. Respondeo secundò in specie: comprehendi itaque collationes factas à capitulo. Parif. *cit. n.* 1. citans Rebuff. *hic gl.* 12. *n.* 3. Item factas ab Episcopo, & quocunque inferiore collatore. Parif. & Rebuff. *ll. cit.* Item factas per Cardinales; ubi enim agitur de fraude vitanda, comprehenduntur & Cardinales, ut dictum supra. Parif. *cit. q.* 13. *n.* 2. Item factas per legatum Apostolicum. Parif. *n.* 3. citans Rebuff. *cons.* 72. *n.* 8. Unde jam, cùm collationes in vim talis resignationis factæ sint nullæ, non possint haberi ratæ, sed oportet, ut de novo conferatur beneficium per mortem, seu tanquam vacans per obitum, ut recipiens illud sit tutus in foro fori, & in foro poli. Parif. *loc. cit. n.* 6. citans Rebuff. *gl.* 13. *in fine.*

Quæstio 339. *An regula etiam loquatur de consensu resignatarii; sive an, si resignans in favorem reservata sibi pensione moriatur post* 20. *dies à præstito suo consensu, ante tamen* 20. *dies à præstito consensu resignatarii, locum habeat regula, & beneficium vacet per obitum?*

RESpondeo negativè. Parif. *l.* 12. *q.* 11. *n.* 2. citans Rotam *in Ferrariens. de anno* 1561. regula enim, ut patet, loquitur tantùm de consensu resignantis. Unde dici potest hic casus omissus à regula, & subjectus juris communis dispositioni, & per consequens, etiamsi resignans moriatur infra 20. dies à consensu præstito per resignatarium, modò supervixerit 20. dies à consensu suo, beneficium vacabit per resignationem. Parif. *loc. cit. n.* 4.

Quæstio 340. *An actus resignationis istiusmodi maneat in suo robore, cùm regula de hoc nihil dicat, sed solùm irritetur ibi actus collationis vi talis resignationis factus, qui utique est distinctus ab actu resignationis?*

RESpondeo: annullari quoque ipsam resignationem. Lott. *l.* 3. *q.* 15. *n.* 4. cùm enim isti duo actus, nimirùm actus collationis vi resignationis talis factus, & ipsa resignatio sint actus correspectivi, uno sublato seu irritato, sublatus censetur & alter, ut jam nihil referat, quòd in specie de resignatione dicat regula; cùm enim resignatio sit necessaria ad inducendam ex ea vacationem, & successivam collationem, improbatâ collatione, quæ est ultimus finis resignantis, improbata simul censetur & resignatio. Et certè, si in casu hujus regulæ sustineretur resignatio, opus esset etiam sustinere ejus effectum, qui est vacatio ex hac causa; sed hoc falsum est; cùm regula dicat, vacare per obitum, & impossibile sit, ut dictum aliàs, ex eadem persona duas vacationes constituere, cùm prima impediat sequentem. Ita ferè Lott. *loc. cit. à n.* 5.

Quæstio 341. *An, & qualis infirmitas requiratur, ut locum habeat regula?*

1. RESpondeo: tametsi, ut intraret regula hæc, attentis ejus verbis: in infirmitate constitutus; olim ante Clem. VII. requirebatur, ut resignans tunc, quando faciebat resignationem, seu præstabat consensum resignationi, esset actu infirmus, ità ut, si sanus beneficium suum resignâsset, & dein ex superveniente vulnere, alióve casu, vel etiam infirmitate, intrà 20. dies à facta resignatione mortuus fuisset, beneficium non vacâsset per obitum, sed per resignationem. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 3. Pirh. *de renunc. n.* 33. Parif. *l.* 12. *q.* 6. *n.* 1. & 2. citans Sarnens. *hic q.* 12. Rebuff. *hic gl.* 2. *n.* 2. Hodiedum tamen, hoc est, post Clem. VII. ad hanc usque diem, ob adjectas à dicto Pontifice aliisque ejus Successoribus particulas illas: *Etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signata, & postea infra* 20. *dies &c.* (quas particulas adjici, seu quam extensionem regulæ fieri necessè erat, cùm contra novam malitiam novo opus sit remedio, ob fraudes nimirùm, quæ aliàs fieri possent & fiebant, ut huic regulæ ratus esset locus, dum beneficiati adhuc sani procurarent, ut signarentur supplicationes resignationum, quas penes se tenerent, & postea constituti in infirmitate præstarent consensum, & sic eluderetur regula, quia dicerent, se adhuc sanos resignâsse. Pirh. *cit. n.* 33. Parif. *cit. q.* 6. *n.* 6.) ex stylo & praxi recepta id non requiritur, sed sufficit eum, qui resignavit, etiam dum esset sanus, infra 20. dies à sua resignatione, seu præstiti consensûs per se, vel procuratorem suum decedere morte naturali. Parif. *cit. q.* 6. *n.* 5. *& seq. & potissimùm n.* 25. *in fine.* Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 5. §. 3. *n.* 4. Chok. *n.* 15. *&* 51. Azor. *cit. q.* 3. Pirh. *cit. n.* 33. cum communi. Multóque jam minùs requiritur infirmitas eo tempore, quo fit vel expeditur mandatum, vel instrumentum mandati ad resignandum. Chok. *cit. n.* 15. contra Gomes. *hic q.* 12. Adeóque jam, si hæc doctrina vera, ferè frustraneum est, ad alteram quæstionis partem respondere, & examinare, num infirmitas, in qua resignavit, vel consensum præbuit resignationi, fuerit levis, an gravis, an podagra, an febris, an vulnus; num facta resignatio in decrepito senio (dum senes, licèt non inter infirmos, tamen inter debiles numerantur) num facta in periculo solùm mortis, aliunde, quàm ex infirmitate aut senio imminentis, putà tempore prælii, tempestatis, insidiarum, contagionis, itineris ad bellum, vel etiam ad singulare certamen, vel etiam in metu sententiæ privativæ, de quo expressè Chok. *n.* 16. & de quibus omnibus aliàs variè disputant, limitant, vel regulam extendunt AA. ut videre est apud Azor. *tota fere q. illa* 3. id inquam, supervacaneum est; cum etiam si sanus, si juvenis (ut expressè Azor. *loc. cit.* Parif. *n.* 28.) extra omne periculum mortis constitutus (ut expressè Chok. *n.* 15. *in fine*) resignavit, & quocunque demum casu, sive ex senio, sive ex vulnere, sive alio modo violento, (putà in duello, vel in insidiis occisus) vel casuali (putà casu ex alto decidens, submersus, sumpto veneno &c.) moriatur intra 20. dies, locum habeat regula. Chok. *cit. n.* 15. Azor. *cit. q.* 3. Parif. *à n.* 8. singula enucleatè examinans.

2. Nihilominùs Engels *ad tit. de prab. n.* 30. in contrarium sentit, nimirùm: Quòd considerando verba & mentem regulæ, videatur debere esse infirmitas tempore resignationis, & quidem talis, ex qua resignans moriatur, aut saltem timeat se moriturum, aliàs probabiliter non resignaturus. Adeoque doctrinam Parisii & aliorum ei inhærentium, nisi praxi Curiæ Romanæ recepta sit, uti etiam esse eam stylo communi testantur Castrop. Parif. & alii) difficulter cum verbis regulæ consistere posse, utpote quæ dicitur regula de infirmis resignantibus, & in

qua dicitur: *si de ipsa infirmitate decesserint.* Et si id, nimirum, ùt docent hi AA. quòd sufficiat resignâsse etiam extra infirmitatem, & decessisse quomodocunque intra 20. dies à resignatione, intendissent posteriores Pontifices, nullam in recentiore hac regula mentionem facere debuissent de infirmis resignantibus, & ex ipsa infirmitate decedentibus, sed solùm de resignatione & morte infra 20. dies post resignationem contingente. Sed neque in resignationibus beneficiatorum extra timorem mortis constitutorum locum habere rationes regulæ. Verba autem illa regulæ: vigore supplicationis; *dum esset sanus signata*: hanc habere interpretationem ex stylo Curiæ Romanæ (ubi is, ùt dictum aliàs, est resignationis modus; ut resignans porrigat supplicationem, quæ si placeat Papæ, signatur, seu subscribitur per eum: *fiat ut petitur*: necdum tamen omnino perfecta est resignatio; sed insuper post signatam supplicationem debet resignans in Curia vel Cancellaria, per se aut Procuratorem, iterum in resignationem expressè consentire, & juramentum addere, quòd omnia sinè fraude acta sint. De quo vide Paris. *l.* 8. *q.* 8.) quòd Papa solùm per hoc velit dicere; infirmitatem & lapsum 20. dierum non debere computari à die porrectæ aut signatæ supplicationis, sed a die præstiti consensûs. Unde appareat per verba illa à posterioribus Pontificibus regulæ inserta nihil esse de regula circa qualitatem infirmitatis in resignatione requisitam abrogatum; sed tantùm declaratum, a quo tempore 20. illi dies numerandi. Ità ferè Engels.

Quæstio 342. An regula quoque locum habeat in eo, qui infra 20. dies à resignatione defungitur morte civili, putà, quia ducit uxorem, profitetur in religione, consequitur, & incipit pacificè possidere aliud beneficium incompatibile &c.

RESpondeo negativè. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 33. Chok. *ad hanc reg. n.* 16. cùm statutum loquens de morte, intelligatur de naturali, nec extendatur ad civilem, juxta *gl. & text. in c. susceptum. de rescrip. in* 6. Chok. *loc. cit.* Sic etiam, dum quis non resignavit beneficio, sed eo privatus est per sententiam Judicis, & beneficium collatum alteri, moriatur dein infra 20. dies à privatione, locum non habet regula; cùm vacatio, quæ fit per privationem, differat à vacatione per resignationem. Pith. *loc. cit.* Paris. *n.* 30. secùs autem est, si privandus ob crimen beneficio resignet, & dein moriatur infra 20. dies, locum enim tunc habebit regula. Chok. *cit. n.* 16. Paris. *n.* 29. Pith. *loc. cit.* Et fortè de eo dubitari potest, qui postquam resignavit, infra 20. dies crimen committit, ob quod plectatur capite intra illos 20. dies, num etiam de ea morte naturali quidem, sed violenta, & manu Justitiæ illata veniat regula.

Quæstio 343. Cui, & qualiter probandum, resignantem esse mortuum infra 20. dies, ad effectum hujus regulæ?

1. RESpondeo ad primum: hoc onus probandi incumbere ei, qui dicit infirmum resignâsse, & obiisse infra 20. dies, seu qui per exceptionem hujus regulæ quærit resignationem infirmare. Quia quisque debet probare id, super quo se fundat, juxta *l.* 2. *ff. de probat.* Barth. *in l. de ætate. ff. de minoribus.* talis autem fundat se in morte & fraude; & mors non præsumitur, neque etiam fraus & dolus, (quod posterius tamen accipiendum juxta limitationem paulò post subjungendam) & ideò, qui ea allegat, debet illa probare. Paris. *l.* 12. *q.* 7. *à n.* 1. Chok. *n.* 18. citantes Gomes. *q* 9. Mandos. *q.* 6. Rebuff. *hic gl.* 2. *n.* 4. ac dicentes, esse receptam & communem. Neque solùm ab eo probanda mors, sed & illam contigisse infra 20. dies à resignatione, vel præstito consensu. Paris. *ibid. n* 5. citans Sarnens. *q.* 36. Mandos. *cit. q.* 6. *n.* 5. ac dicens communem, quæ de stylo totâ die practicetur. Quia fundans se in die, scilicet quòd resignans mortuus fuerit tali die, ipsam hanc diem fuisse diem mortis, debet probare. Paris. *n.* 6. & 7.

2. Respondeo ad secundum: requiritur probatio clarissima & plena; quia agitur de magno alterius præjudicio, nempe de privando illo beneficio obtento per resignationem, & sumus in materia objectiva, dum opponitur dicta regula ad annullandam resignationem. Chok. *cit. n.* 18. Paris. *n.* 8. Hinc licèt mors alias (ubi nimirum versamur in causis levioribus, quæ modicum solùm damnum afferre possunt, ùt Barth. *in l.* 2. §. *si dubitetur. n.* 1. *ff. quemadmodum testam. aperiend.* & alii apud Paris. *n.* 12.) probetur per publicam vocem & famam, ùt Bald. *cons.* 407. *l.* 1. Mascard. *de probat concl.* 1070. *n.* 1. & alii apud Paris. *n.* 9. non tamen ob rationes allatas sufficit hæc probatio ad effectum hujus regulæ. Paris. *n.* 10. citans Sarn. *cit. q.* 36. Item licèt alias mors, dum agitur de leviori præjudicio, probari possit per juramentum, ùt Menoch. *de remed. adipisc. possess. remed.* 4. *n.* 671. & alii apud Paris. *n.* 13. non tamen in præsente casu. Paris. *n* 14. citans binas Rotæ decis. Et sic etiam non sufficit unus testis idoneus cum juramento in supplementum probationis. Paris. *ibid.* sed requiruntur duo testes de visu, qui dicant, se vidisse illum mortuum, & tumulo mandari. Paris. *n.* 16 citans Menoch. *ubi ante. n.* 675. *& plures alios.* Unde etiam, si quis peste correptus moriatur solus die incerto, ita ut nesciatur, an ante, an post 20. diem mortuus, debet adhuc opponentem de hac regula probare esse mortuum intra 20. dies; cùm & in dicto casu præsumatur mortuus post 20. dies; & in dubio semper capiatur præsumptio, ut actus sustineatur, & quælibet infirmitas præsumatur longo tempore durans; adeòque resignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quòd præsumatur mortuus post 20. dies, tradit Paris. *l.* 12. *q.* 6. *n.* 15. *& seq.* ex Sarn. & Mandos. Chok. *cit. n.* 10. *in fine.*

3. Limitanda tamen responsio in casu, quo infirmus resignans in favorem consanguinei vel amici in ejusdem domo moritur, & mors publicaretur post terminum 20. dierum, dum per aliquot dies ante finem hujus termini medici & alii non fuissent permissi ægrum accedere; nec essent, qui de tempore obitûs testari possent, nec ex signis aliis id cognosci posset, præsumendus enim tunc foret mortuus infra 20. dies. Paris. *l.* 12. *q.* 7. *n.* 17. ex Mandos. *hic q.* 8. *n.* 1. id confirmante ex præsumpta fraude, resultante ex exclusione medicorum, aliorumque ad ægrum accedere volentium; nam & fraus ex conjecturis probatur, juxta *l. dolum. c. de dolo.* Decium *cons.* 337. Paris. *ibid. n.* 18. ex Mandos. *loc. cit.*

Quæstio 344. Cur regula ponat præcisè 20. dies, & qualiter illi accipiantur & computentur?

1. RESpondeo ad primum: fuisse tempus illud potius arbitrarium, seu ex arbitrio Pontificum sic definitum, quàm ex certa ratione. Paris. *l.* 12. *q.* 8. *n.* 2. contra Sarnens. *hic q.* 25. *n.* 1. existimantem, sic constitutum, quia medici spatium 20. dierum statuunt in morbis acutis.

2. Respondeo ad secundum: dies hic accipitur pro naturali, hoc est, 24. horarum, & non pro artificiali, hoc est, 12. horarum, vel pro tempore, quo Sol est supra terram ab ortu ad occasum. Pith. *de renunc. n.* 34. Chok. *ad hanc reg. n.* 36. Paris. *loc. cit. n.* 34. & 35. citans Sarnens. *hic q.* 38. Rebuff. *gl.* 9. Selv. *p.* 3. *q* 46. *in fine.* eò quòd ità communiter in jure accipiatur dies, ùt dies & nox seu tempus, quo Sol est supra & infra terram seu horizontem, pro una die reputetur. *l. Romano ff. de feriis.* attendendum autem est, quod fieri solet. Paris. *n* 37. Et quia, dum sic accipitur dies pro spatio 24. horarum, cedit id magis in favorem resignantis, dum ità extenditur magis ejus libertas, quæ de jure communi sinè præfini-

tione alicujus temporis libera erat. Paris. *cit. n.* 37. Adde, quòd collatio & resignatio potest fieri de nocte, & actus factus de nocte io die fieri dicitur, cùm noa sit pars diei. Paris. *à n.* 38.

3. Respondeo ad tertium: Primò incipiunt hi dies, quibus resignans debet supervivere computari, & currere à die præstiti à resignante consensûs resignationi à Superiore approbatæ, ùt patet ex verbis ipsius regulæ: *& postea infra* 20. *dies à die per ipsum resignantem præstandi consensûs decesserit &c.* Paris. *l.* 12. *q.* 8. *n.* 4. Chok. *n.* 36. Pith. *cit. n.* 34. Azor. *l. c. q.* 7. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 11. §. 3. *n.* 10. quia tunc priùs perficitur resignatio, quæ ante illud tempus est infirma; cùm possit ante illud, & eousque exclusivè renunciaos pœnitere. Paris. *n.* 5. ea Sarnens. *hic q.* 31. Pith. *loc. cit.* adeóque ad inchoandos hos dies supervivertiæ non sufficit, quòd quis promiserit resignare. Pith. *loc. cit. n.* 33. Chok. *n.* 14. Neque quòd constituerit procuratorem, seu consensum in resignationem expresserit per constitutionem procuratoris ad resignandum. Pith. *loc. cit.* Chok *n.* 37. sed requiritur, ut resignans, vel per se ipsum, vel per suum procuratorem ad hoc specialiter constitutum consenserit in loco, ubi fit resignatio, & ut ejusmodi resignatio à Superiore, çoram quo fit, sit admissa. Pith. *cit. n.* 33. Chok. *cit. n.* 14. Et quod speciale est, dum resignatio fit in manibus Papæ, (secus enim est & aliud, dum ea fit coram Ordinariis. Pith. *n.* 34.) ne quidem juxta Pith. sufficit consensus expressus per porrectionem supplicationis, seu quòd porrecta fuerit Papæ supplicatio, & ab eodem admissa & signata; sed requiritur insuper magnus consensus, de quo supra, sive ut consensus per principalem resignantem, vel ejus procuratorem ad hoc specialiter constitutum sit expresè præstitus in Cancellaria vel Camera Apostolica; cùm ante hunc consensum resignatio non fit omninò perfecta, sed res adhuc integra, & locus pœnitentiæ. Pith. *n.* 34. Chok. *n.* 37. Rebuff. &c. cum communi. Hinc jam si Titius etiam extra infirmitatem (nimirum juata sententiam illam magis communem, de qua *quæst. ante hanc penultimâ*) & post resignationem à Papa admissam, seu supplicationem ab eo signatam incidens in morbum, præster insuper dictum consensum ioCamera vel raocellaria, moriatur autem infra 20. dies ab hoc consensu præstito, est locos regulæ, & beneficium vacat per obitum. Azor. *loc. cit. q.* 3. §. *sed quid si.* vide tamen quæ quo ad hoc punctum in contrarium dicta sunt *q. ante hanc* 6. ex Parisio *l.* 12. *q.* 5. *n.* 37. Hinc etiam sequitur, locum fore regulæ, & beneficium vacaturum per obitum, si resignans supervivat quidem 20. & plures dies, postquam absens á loco, in quo Ordinarius, coram quo resignatarius, ad eundem destinavit cursorem, & literas, in quibus consensum suum in resignationem eidem significat, & petit eandem admitti, moriatur tamen infra 20. dies ab admissione illa actu præstita. Idem est, si resignaturus coram Papa supervivat quidem 20. dies, imò plures septimanas postquam destinavit Romam instrumentum suæ resignationis: quin & postquam per constitutum à se Romæ ad hoc procoratorem exhibuit illud Papæ, & ab eo signatum fuit seu admissa resignatio, moriatur tamen, non tantùm antequam consensus magnus præstetur per eundem procuratorem in Camera; sed etiam infra diea 20. ab illo præstito.

4. Respondeo ad tertium secondò: dies ipsa resignationis, seu quo præstatur consensus, computari debet in termino seu numero 20. illorum dierum. Pith. *cit. n.* 34. Castrop. *cit. n.* 10. citans Azor. *ubi ante q.* 7. (verùm Azor. utramque sententiam solùm proponens, nihil habet, onde colligatur, eum huic aut isti adhærere) Paris. *n.* 55. cum Mandos. *hic q.* 18. *n.* 3. (quamvis idem Mandos. apud Paris. *n.* 14. *in fine* dicat, sententiam oppositam verissimam, & æquitatem summam continere, & apud eundem *n.* 11. *in fine* magis communem) & glossator antiquus apud Chok. *n.* 7. testans hanc sententiam bis à Rota firmatam, & *n.* 18. dicens, ob reverentiam Rotæ ab hac sententia in judicando non recedendum Fundamentum hujus sententiæ est, quòd licèt dies termini non computetur in termino in odiosis, (ut constat ex *l. enim, qui. §. planè. de verbor. oblig. ubi obligans se in die Kalendarum ad solvendum Kalendis, illa dies obligationis, seu in qua obligatio illa cœpta, non computatur;* idque ideo, ùt Castrop. *loc. cit.* quia tunc ruâ, seu illius, qui obligatur solvere, non interest, eam diem computari) secùs tamen est in favorabilibus, seu ubi interest illius, cui statuitur terminus, ut computetur dies illa; sicut in præsenti contingit, dum resignantis interest, computari hunc diem, ut citiùs ad intentum suum perveniat, seu citiùs elabatur terminus 20. dierum, & sic citiùs ejus resignatio valeat. Paris. *n.* 18. Castrop. *loc cit.* Pith. *cit. n.* 34. Contrarium nihilominus, nimirum quòd dies illa excludi debeat, & sequente die primis numerari isti 20. dies, tenent satis quoque probabiliter Sarnens. *hic q.* 37. *n.* 2. Rebuff. *hic gl.* 40. *n.* 9. apud Paris. quibus adhæret Chok *n.* 39. Horum fundamentum est duplex. Primum: quòd quoties terminus hic præfiaus est per præpositionem A, quæ suapte natura excludit terminum à quo, seu denotat separationem diei, à quo datur terminus, à termino præfixo. Quamvis ècontra dicat Paris. *n.* 16. quòd dum dictio A jungitur cum tempore, quod est in initio actûs, computetur, pro quo adducit exemplum: si quis nepotem suum, qui nasceretur infra 10. menses à die mortis filii, instituerit, tunc dies illa mortis filii computetur in illis 10. mensibus. *l. Gallus. in principio ff. de liberis & posthum.* Secundum fundamentum est, quòd quando odium & pœna sequitur, dies termini non computetur in termino, ùt Gemin. *in c. statutum. de præb. in* 6. *not.* 11. & fatetur ipse Mandos. *cit. q.* 18. *n.* 8. in præsenti autem sit odium & statuta pœna, nempe nullitas resignationis & collationis. Verùm, ùt dictum aliàs, hæc regula potiùs dicenda est simpliciter favorabilis; quin & favorem resignantis quò ad hoc punctum continet, si dies resignationis computetur; ùt dictum paulò antè.

5. Respondeo ad tertium tertiò: dies, quo resignans moritur inchoatus habendus, non est pro completo, sed curri de momento in momentum, itá ut v. g. si resignâsti primâ Januarii horâ octavâ manè, & mortuus es 21. ejusdem Januarii horâ 8. teneat resignatio; non verò teneat, si mortuus es 21. Januarii ante octavam. Castrop. *l. c. n.* 11. Pith. *cit. n.* 34. Chok. *n.* 40. Azor. *cit. q.* 7. Etsi enim in favorabilibus dies cœpta habeatur pro completa, dum tempus definitum est per annos, itá ut dies ultima anni ultimi statim, ac cœpta est, habeatur pro completa, argumento *l. quâ atate*: ubi favore testamenti decernitur, eum diem, quo testatori impletur ætas ad testandum requisita; sufficere, asse inchoatum. Secùs tamen est in præsente casu, ubi tempus designatur per dies; adeóque, sicut in termino plurium annorum, seu dum tempus designatur per annos, ultimus annos inceptus non habetur pro completo, juata *l. non putabam. ff. de condit. & demonst.* itá in termino plurium dierum dies ultima cœpta non debet haberi pro completa. Pith. Castrop. *ll. cit.* Paris. *n.* 26. & 27. Adde, quòd prætterquam, quòd dictio *infra* posita in regula regulariter soleat sua extrema includere, ut plurium Civilistarum testimoniis ostendit Paris. *n.* 25. quòd sic suadeat proprietas verborum regulæ, & verisimilis mens Papæ statuentis 20. dies. Nam si dies ultima cœpta pro completa censeri posset, sequeretur, quòd tempus regulæ restringi posset ad dies 18. & aliquot horas, dum nimirum resignans præstaret consensum in fine, seu prope finem ultimæ diei, & moreretur in principio diei ultimæ. Paris. *cit. n.* 25.

6. Respondeo ad tertium quartò: diem primam hujus termini 20. dierum, seu diem, quâ fit resignatio, inceptam haberi non deberi pro completa, sed currere de momento in momentum. Sequi videtur ex eodem fundamento, nempe quòd, quando in lege fit computatio per dies, sumatur dies de momento ad momentum, adcóque jam attendendum, quâ horâ factâ resignatio. Et sic expresè tenet Castrop.

Castrop. *tit. n.* 15. quamvis contrarium innuere videatur, saltem in resignatione, quæ fit in manus Papæ, dum *n.* 25. *in fine* disparitatem facit in hoc quò ad diem resignationis, & diem mortis, dicendo: *non obstat, quòd detractio quo ad primum diem est concessa, quia id procedit ex ratione: nam hora præstationis consensus nunquam annotatur à Notarus Cameræ & Cancellariæ, & sic est differentia inter utrumque casum.*

Quæstio 345. An vacatio inducta per hanc regulam sit vera vacatio per obitum quò ad effectum, ut sicut ceteræ vacationes per obitum comprehendatur in regulis, concessionibus, & aliis dispositionibus, loquentibus simpliciter de vacatione per mortem: adeóque v. g. concessio, quâ conceditur, ut beneficium, quamprimùm vacaverit per obitum, uniatur alteri, revera intret, dum resignans moritur infra 20. dies. Item exspectans primò vacaturum per obitum, possit tale beneficium resignatum, mortuo resignante infra 20. dies, obtinere. An verò solùm sit vacatio per obitum ficta & interpretativa per quandam fictionem juris, Papâ potente facere, & faciente vi hujus regulæ, ut indicare videtur verbum illud, censeatur vacare per obitum: *quo utitur regula, non quidem, ut resignatio, quæ verè & realiter facta fuit, facta non fuerit, sed quòd resignante moriente infra 20. dies censeatur vacare beneficium per obitum, & quò ad hoc resignatio habeatur pro non facta: adeóque regula de impetrantibus beneficia vacantia per obitum Cardinalis alicujus locum non habeat in vacatione inducta per hanc regulam de infirmis, utì hanc posteriorem sententiam tenet Sarnensis* hîc q. 30.

RESpondet præter ea, seu potiùs conformiter iis, quæ supra, ubi actum in genere de vacatione inducta per resignationem, dicta circa hoc punctum ex Lotterio, breviter ac veluti compendio Parisius *l.* 12. *q.* 9. *n.* 7. censeri hanc vacationem in ordine ad dictum effectum vacationem veram per obitum, & hanc sententiam videri sibi veriorem, æquiorem & sustenabiliorem, & quæ hodie seu suo, id est, Parisii tempore servetur. Eò quòd, ut Paris. *n.* 11. ea quo Papa annullat collationem, si infirmus decedat infra 20. dies, & non admittat, sed excludat illam resignationem tanquam fraudulentam, jus beneficii remaneat penes resignantem, adeòque vacet dein, ipso moriente infra 20. dies, per hunc ejus obitum. Et quòd, ùt Paris. *n.* 12. non obstet verbum illud *censeatur*, dum non importat fictionem; quia in his, quæ sunt juris, paria sunt esse tale, & haberi pro tali. Et ùt Paris. *n.* 8. dato, esse fictionem, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quò ad juris dispositionem. Bart. *in l. si quis pro emptore. ff. de usucap.* & idem importet fictio legis, quod veritas.

Quæstio 346. An beneficia vacantia per hanc regulam sint reservata Papæ, tam, cùm sint resignata in Curia, quàm extra illam?

1. REspondeo ad primum: beneficium vacans per obitum resignantis contingentem infra 20. dies à resignatione non esse reservatum Papæ, (modò obitus ille contingat extra Curiam, vel etiam, ut supponere videntur AA. paulò post citandi, extra mensem reservatum Papæ) sed posse ab Ordinario conferri, non tantùm, quando resignatum fuit coram Ordinario, seu extra curiam, ùt Gomes. *hic q.* 33. apud Chok. *n.* 21. sed etiam quando resignatio facta in favorem in curia, seu in manus Papæ, tradit Chok. *ad hanc reg. n.* 23. dicens, sic videre nos practicari quotidie Leodii & in Urbe, ad quod postremum tamen ait Lott. *l.* 3. *q.* 15. *n.* 66. quòd Leodii fiat, se nescire; in Urbe verò scire se, oppositum usu receptum, propterea à Chokier & Garcia omnino cavendum, citat pro hoc Chok. Auctorem Analyt. comment. *ad hanc reg. n.* 285. expressè quoque dicentem, posse conferri liberè per Ordinarium vi & in consequentiam hujus regulæ, etiamsi resignatio facta in curia personaliter per ipsum resignantem, tunc fortè ibi residentem. Rationem dat Chok. *n.* 22. tum quia per hanc regulam non solùm talis resignatio in manus Papæ facta, sed etiam collatio per eum facta resolvatur & annulletur indistinctè, & beneficium censeatur vacare per obitum absolutè, ac si nunquam resignatum fuisset; tum etiam, quod quando collatio Papæ, seu manus ejusdem appositio non est sortita effectum, ùt contingit in præsenti, non inducat affectionem, nec tollat Ordinariis jus conferendi, ùt Abb. *in c. inter dilectos n.* 10. *de excess. prælator.* Felin. *in c. ult. in fine de præsumpt.* apud eundem. Ac denique quia regula hæc nullam inducit reservationem. Pro quo citat Gomes. *hic q.* 33. Idem, quod Chok. tenet Roffiniac. *de benef. c.* 28. *n.* 6. apud Lott. *loc. cit. n.* 26. Item Garc. *p.* 5. *c.* 1. *n.* 160. cujus opinionem sibi videri, saltem ab intrinseco, probabiliorem oppositâ mox subjungendâ ait Engels *ad tit. de præb. n.* 32. ubi etiam hanc apponit rationem: quòd principalis ratio regulæ sit, ne fraudentur Ordinarii suo jure conferendi, & ut aboleantur successiones quasi hæreditariæ in beneficiis, quæ ratio tunc pleniùs consequatur suum effectum, cùm jus conferendi beneficia ad liberum Ordinarii arbitrium redierit. Argumenta oppositæ sententiæ conatur quoque solvere, uti paulò post ad rationes oppositæ sententiæ videbimus. Similem ferè rationem format Roffiniac. apud Lott. *n.* 25. nimirum, quòd non pro anticipanda aliqua utilitate ipsius conditoris regulæ, sed pro conservando jure conferendi in Ordinariis, & pro avertenda malitia resignantium, & extorquentium ab iis hujusmodi resignationes regula videatur indistinctè tollere effectum hujusmodi resignationis, sive in Curia, sive extra Curiam fiat.

2. Contrarium tamen, nimirum, quòd, saltem ubi resignatio facta in manibus Papæ, beneficium tale vacans per obitum resignantis morientis infrà viginti dies, sit reservatum Papæ, tenetur communius. Ità sentiunt Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 169. *n.* 21. dicens, hanc esse sententiam Rotæ, & ab ea non esse recedendum apud suos, hoc est, in Gallia. Lott. *l.* 3. *q.* 15. *n.* 27. dicens, novos quosdam (inter quos numerat Chok. & Garciam) nimis confidenter illam distinctionem resignationis factæ ab infirmo intra vel extra Curiam, improbare, quæ jam non sit ipsius Gomesii tantùm, sed sacri Rotæ auditorii; quamvis addat, maximam versari difficultatem in ostendenda hujus reservationis ratione. Paris. *l.* 12. *q.* 10. *n.* 4. citans Sarnensem *hic q.* 33. Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl.* 14. *n.* 4. Boërium *decis.* 2. *n.* 55. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 9. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 35. *in fine.* Rationes has affert Paris. Primò *n.* 5. quia per resignationem in Curia beneficium dicitur vacare in Curia, sicut quando fit ibi privatio, & in hoc actu vacationis in Curia fundat rationem suam Sarn. ùt Lott. *n.* 28. quippe eò ipso, quòd quis procuratorem constituit ad resignandum in Curia, secuto actu resignationis quò ad ipsum instituentem vi destinationis dicatur secuta vacatio in Curia, ùt optimè docuisse Archidiaconum *in c.* 2. *de præb. in* 6. *n.* 1. ait Lott. *cit. n.* 28. de quo vide etiam, quæ ipse Lott. tradit *l.* 3. *q.* 14. *n.* 44. & 45. Ad quam tamen rationem respondet Engels, id verum, si resignatio plenum effectum

effectum sortita sit; secùs si propter mortem intra viginti dies resignatio sit nulla, seu annullata, ùt contingit in præsenti vi regulæ; tunc enim beneficium non vacare per resignationem, sed per obitum, ergo extra Curiam, si obitus hic contingat extra Curiam, quam tamen vacationem in Curia, adeoque adhuc ortam ex ea reservationem, ùt sustinet Rebuff. apud Lott. *cit. q.* 15. *n.* 22. nil & Rota *decis. illa* 419. *p.* 1. *divers.* apud Lott. *n.* 27. fundant se in eo, quòd regula hæc de infirmis non annullat istiusmodi resignationem, sed solùm collationem vi illius factam. Verùm hujus contrarium responsum fuit suprà ex eod. Lott. Secundò, ùt Paris. *n.* 9. quòd ex manuum Papæ appositione sit reservatum, dum in ejus manus resignatio facta, & is eam admisit: & licèt hæc manuum appositio non sit sortita effectum suum, nihilominùs inducat affectionem & reservationem, ùt patet ex eo, quòd eo ipso, quo Papa mandat provideri de beneficio, etiamsi non sequatur provisio, inducatur tamen affectio & reservatio. Ad quod iterum respondet Engels: quòd ex manuum appositione nascatur affectio, id regulariter intelligi posse extra casum specialem hujus regulæ & similes, ubi ex ratione, quæ est anima legis, colligi potest, non fuisse Papæ intentionem, per manûs suæ appositionem præjudicare Ordinariis; quin & Garciam *loc. cit. n.* 154. generaliter docere; manûs appositionem super beneficio non afficere seu reservare beneficium, si resignatione quavis de causa irrita beneficium vacet dein per obitum. Tertiò ùt Paris. *n.* 10. quòd quamvis regula decernat vacare per obitum, non tollat tamen ideo effectus resultantes ex resignatione facta in manibus Papæ, & ejusdem admissione, sed id dicat ad tollendum, ne vacet ex ipsa resignatione facta ad favorem alterius. Ad quod iterum dicit Engels, jam responsum, dum negatum ex admissione resignationis nullius seu annullatæ resultare hunc effectum reservationis, proinde in hac dandæ rationis difficultate viam aliam, obscuram tamen aliquantum, init Lotter. *cit. q.* 15. *ferè à n.* 42. cujus hoc ferè compendium: regula duo facit; primò decernit, collationem jam factam (intellige in vim resignationis resignante mortuo intra viginti dies) nullam & in hoc non procedit fingendo, sed disponit secundùm veritatem, præsumit enim fraudem admissam in actu resignationis, quæ fraus, cùm sit intenta ad decipiendum Papam, removet in Papa consensum, ut non possit videri tali resignationi detulisse, (cùm neque unquam ob dictæ fraudis præsumptionem tali resignationi deferat, nisi cum ista quasi conditione, si resignans supervixerit viginti dies) Lott. *n.* 42. & 43. dein regula mox inducit vacationem per obitum illius, qui de facto resignavit, (intellige, si moriatur infra viginti dies) neque in hoc casu præexistere aut præexstitisse veram vacationem per resignationem, sustinere possumus; cùm non fuerit in hoc casu resignatio admissa ex defectu voluntatis Papæ, defectu nimirum quasi conditionis supervivcntiæ, adeóque nec jus unquam abdicatum à resignante. Lott. *n.* 44. In ista autem inductione vacationis per obitum, esto quòd interveniat aliqua fictio, regula tamen nihil fingit circa vacationem ipsam, sed tantùm circa modum vacationis seu vacandi. Lott. *cit. n.* 44. (fictio enim circa modum non afficit substantiam, cùm hæc sint prorsus distincta, substantia vacationis, & modus vacationis, adeóque potest fingi super uno, & non super altero. Lott. *num.* 46.) non est autem hæc fictio privativa, cùm non fingat simpliciter non factum, quod factum est; neque inductiva, cùm non fingat factum, quod factum non est, sed translativa, dum ex suppositione unius tantùm facti fingit idipsum, quod factum est uno modo, factum esse alio modo. Lott. *n.* 45. Exigit tamen hæc translativa fictio duo extrema habilia, nimirum ut prius extremum, à quo debeat esse omnino verum in essentia, seu verè sic existere; posterius extremum ad quod sufficiat esse potentia. Lott. *n.* 47. & 48. Atque ità, cùm obitus sit certus, & stante nullitate collationis ex regulæ decreto certa prorsus sit vacatio; possibile quoque sit, obitum contigisse tempore factæ resignationis, tempus obitûs, seu obitus retrotrahitur ad tempus tentatæ resignationis, & sic ex tunc perseverâsse unam eandémque veram vacationem, (& quia etiam possibile est obitum hunc contigisse in loco, in quo tentata resignatio, fingit quoque regula seu finstituet, hunc factum in Curia, in qua, dum resignatio facta in manibus Papæ, tentata resignatio, ùt satis indicat Lott. *n.* 55.) & hoc totum est, quod regula fingit, non secùs, ac cùm lex Cornelia fingit patrem mortuum ex eo momento, quo captus est, retrahendo tempus obitûs ad diem captivitatis, ut pupillaris substitutio sustineatur. *l. pater instituto. ff. de captivis & postliminio reversis.* Lott. *n.* 49. & 50. Atque hoc totum operatur æquitas, quæ est fundamentum fictionis; sicut enim fraus habet duo extrema, consilium & decretum, ità æquitas, quæ nihil magis insectatur, quàm fraudes, hoc præcipuè studet, ut fraudis eventum retrahat ad tempus ipsius initi consilii, ut quàm maximè noceatur fraudatori, & prosit illi, in quem fraus intentata, ut quod postea perfectum ab initio. Lott. *n.* 52. 53. 54. Ac ità denique beneficium in præsenti casu regulæ manet reservatum, dum resignatum in manibus Papæ, non ex simplici affectione, ùt contingit in casu resignationis ad effectum productæ ex manûs appositione, (hoc enim in præsenti non est, seu est impossibile, cùm, ut dictum, resignatio non sit sortita effectum) sed ex reservatione clausa in corpore juris, nimirum in *c.* 2. *de præb. in* 6. nempe ob vacationem per obitum in Curia. Etsi enim dictus textus restringatur ad vacationem per obitum, hæc tamen vacatio in præsenti dicetur vacatio per obitum, utcunque lex, nimirum hæc regula fingat hunc modum, tantum enim operatur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero. Lott. *nn.* 62. 64. 65. & quidem per obitum apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, regulâ hac quemadmodum obitum retrotrahente ad tempus tentatæ resignationis, sic etiam sustinente hunc obitum in loco, ubi tentata resignatio, juxta ea, quæ habet Lott. *n.* 55.

3. Respondeo ad secundum: dum hujusmodi resignatio facta extra Curiam, nimirum in manibus inferiorum Papâ, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, beneficium non est affectum aut reservatum Papæ, sed illud illicò conferre potest collator inferior, dum nimirum resignans verè mortuus extra mensem Apostolicum. Pith *cit. n.* 35. Azor. *cit. q.* 9. Lott. *loc. cit. n.* 57. Paris. *cit. q.* 10. *n.* 12. citans Sarnens. *hic q.* 33. *n.* 2. & 3. Rebuff. *hic gl.* 14. *n.* 5. Boërium *decis.* 348. *n.* 3. &c. & à fortiori AA. illi antè citati pro sententia prima; dum enim regula hæc imponens pœnam nullitatis resignationis, & inducens vacationem per obitum introducta ad coercendas fraudes, ne scilicet ex fraude & dolo commodum & fructum ex dictis resignationibus consequerentur resignatarii in præjudicium ordinariorum collatorum, utique spectat favorem Ordinariorum, adeóque quod in favorem illorum inductum est, æquitas postulat, ut non detorqueatur in eorum odium, & præjudicium, uti contingeret, & cederent hujusmodi resignationes in præjudicium Ordinariorum, si talia beneficia resignata, etiam in manibus Ordinariorum, essent reservata Papæ, seu subtraherentur eorum collationi. Paris. *loc. cit. n.* 13. Adde, quòd reservatio sit odiosa & restringenda, & per consequens non inducenda, nisi in casibus expressis, juxta Gemin. Bellam. Calder. &c. apud Paris. *cit. n.* 13. Jam verò regula non inducit reservationem in resignatis extra Curiam; cùm de hoc nullum in ea verbum dicatur. Paris. *ibid.* Neque etiam (quæ est ratio Lotterii *loc. cit. n.* 58.) in hoc casu factæ resignationis coram Ordinario ostendi potest reservatio ratione loci, uti factum in præcedente casu, nempe resignationis tentatæ in manibus Papæ; sive enim attendamus obitum verum, sive fictum, semper locus vacationis est extra Curiam; cùm enim regula fingat

fingat eum obiisse tunc, cùm fuit tentata resignatio, resignatio autem tentata sit extra Curiam, nimirum coram Ordinario, impossibile est, fingere locum vacationis in Curia. Neque etiam obtendi potest reservatio ratione temporis, ùt Lott. *n.* 59. nempe mensis, in quo contigit ista ficta mors, dum nimirum tentata resignatio in mense Apostolico, quia repugnat æquitas, ùt Lott. *n.* 60. ut, quod in dicta suppositione seu fictione regulæ in favorem collatorum inferiorum introductum, in eorum odium detorqueri non debet, ùt dictum. Sicut econtra evitari nequit reservatio regulæ reservatoriæ mensium, si post tentatam resignationem hujusmodi obitus verus contigisset in mense Apostolico. Lott. *n.* 58. quia aliàs manifestè aperiretur via fraudibus contra ipsum conditorem regulæ; & sic non tantùm non consisteret æquitas pro retractione seu translatione temporis obitûs, sed palpabilis insurgeret iniquitas, ut ideò huc casu non adeo observari debeat vis hujus regulæ fingentis, quin prævaleat vis regulæ reservatoriæ mensium, quæ dum concedit inferioribus facultatem providendi de vacantibus per obitum in certis mensibus, intelligitur de obitu naturali vero, non de civili & ficto. Ità ferè Lott. *n.* 61.

4. Porrò ampliatur responsio, ut licèt Ordinarii contulissent tale beneficium perperàm ùt vacans per resignationem, possint tamen denuo illud ùt vacans per obitum conferre; licèt enim regula annullet collationes talis beneficii factas in vim resignationis, non tamen ob id malè factum aufert potestatem conferendi tanquam per mortem vacans. Paris. *cit. q.* 10. *n.* 19. citans Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl.* 12. *n.* 15. ubi etiam is *n.* 20. testetur, sic resolutum à Rota, & *cons.* 72. ubi adducat rationes, & respondeat contrariis.

Quæstio 347. *An dum tale beneficium impetratur à Papa tanquam vacans per obitum, necesse sit facere mentionem mensis, & exprimere speciem vacationis inductæ per hanc regulam?*

1. RESpondeo ad primum affirmativè, Ità sentire videtur Lott. *l.* 3. *q.* 15. *n.* 22. ubi ait: Nihilominus si resignatarius obtineat novam provisionem tanquam de vacante per obitum, juxta regulam teneatur exprimere mensem, aliàs ei obstat regula de mensibus.

2. Respondet ad secundum affirmativè quoque Paris. *l.* 12. *q.* 10. *n.* 23. citans Sarnens. *hic q.* 35. *n.* 4. eò quòd vacatio obitûs, de qua in hac regula, sit ficta (saltem quoad modum) & in materia ambitiosa, ùt sunt impetrationes, appellatione vacationis autem veniat vera, non ficta & qualificata. Paris. *ibidem n.* 24. & 25.

Quæstio 348. *An, si factâ resignatione in manibus Papæ, ante consensum præstitum (intellige, in Camera vel Cancellaria Apostolica) moriatur Papa, & post mortem Papæ præstetur nihilominus hic consensus, & resignans dein moriatur infra viginti dies à præstito consensu illo, locum habeat regula?*

RESpondet negativè Paris. *l.* 12. *q.* 11. *n.* 1. ex Sarnens. *hic q.* 32. *n.* 4. dies enim illi viginti supervivent iæ post præstitum consensum à regula constituti non arctabunt in hoc casu resignantem; quia regulæ Cancellariæ per mortem Papæ exspirant, adeòque jam remoto obstaculo regulæ hujus, resignatio regulabitur juxta jus commune, & sic beneficium vacabit per resignationem. Paris. *ibid. n.* 2. Secùs tamen esse tradit Paris. *ibid. n.* 6. ex eodem Sarnens. *loc. cit. n.* 7. si vivente adhuc Papâ dictus consensus fuisset præstitus, eò quòd, licèt tunc moriatur Papa unà cum resignante intrà illos viginti dies à præstito consensu, locum habebit regula, eò quòd tunc semel locum habuit regula: adeoque videatur tunc etiam mortuo Papâ durare ejus effectum, ùt Decius, Anchar. Jo. And. Paris. *n.* 7. Item secùs esse, ait Paris. *n.* 4. & 5. in Gallia, utpote ubi regula hæc non extinguitur per mortem Papæ, quia lex regni facta est per registrationem & receptionem in Parlamento, teste Rebuff. *hic gl.* 9.

Quæstio 349. *An, qualiter (pro diversis casibus, qui hîc incidere possunt) & à quibus derogetur huic regulæ?*

1. RESpondeo ad primum primò: In permutationibus plerumque consuevisse Pontifices derogare huic regulæ. Paris. *l.* 12. *q.* 14. *n.* 1. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 28. *q.* 10. citantes Rebuff. *super concordat. rubric. de collat. §. voluminus.* Mandos. *in pr. signat. grat. tit. derogationes regular. vers. regula prædicta.*

2. Respondeo ad primum secundò: In aliis resignationibus teste Mandosio *loc. cit.* sæpius derogatum tempore Leon. X. tempore verò Pauli III. non nisi rarò ex magno favore, & importunis petentium precibus. Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 2.

3. Respondeo ad primum tertiò: Extra Italiam solere frequenter, & quidem communiter, & de stylo, ùt Chok. *n.* 34. ex Mandos. absentium gratiâ derogari huic regulæ. In Italia verò aliquando, dum locus resignationis distat à Curia, & beneficia resignata non sunt reservata. Dum verò in ipsa urbe vel prope illam fit resignatio, non derogari. Azor. Paris. *ll. cit.* ex Sarn. *q.* 39. & Mandos. ubi antè, qui etiam dicat, derogationem hanc non videri gravem; cùm actus legitimi non solùm infirmis, sed etiam morti vicinis concedantur. Et derogationem hujusmodi concessam nobilibus & notabilibus personis, decisum fuisse aliàs à Rota, *in Salmantic.* 21. *Maji* 1540. testatur Paris. *n.* 5.

4. Respondeo ad secundùm primò: Derogationem hanc debere fieri in specie & expressè, & sic non derogari huic regulæ per clausulas generales, Azor. *loc. cit.* Chok. *hic n.* 27. Paris. *n.* 7. ex Sarnensi *hic q.* 41. Mandosio *q.* 19. *n.* 17.

5. Respondeo ad secundum secundò: Sed neque per clausulas generales, nempe: *quocunque modo vacet:* positas in supplicatione resignantis mortui infra viginti dies comprehenditur iste modus vacationis per obitum fictè inductus ab hac regula, attento, quòd resignatio annulletur. Paris. *loc. cit. n.* 23. citans Sarn. *hic q.* 34. Mandos. *q.* 17. *n.* 8. Rebuff. *hic gl.* 14. *n.* 13. eò quòd, licèt expressâ vacatione simpliciter, veniat omnis modus vacationis, secundùm dicta aliàs, intelligendum tamen de vacatione quavis alia, si ea de facto contingat; quia regulariter vacatio tempore datæ verificari debet; cùm beneficia, antequam vacet, conferenda non sint; dicta autem illa vacatio per obitum fictè inducta per hanc regulam tempore datæ non contingit. Paris. *à n.* 24. Adde, quòd annullato actu principali (ut in præsenti annullatur ista resignatio vi hujus regulæ) annullantur omnes clausulæ contentæ in eo.

6. Respondeo ad secundum tertiò: Dum resignans in minimè lethali infirmitate, putà podagra vel febri quartanâ constitutus resignat, & Papa admittit hanc resignationem cum derogatione hujus regulæ per hæc verba: *quatenus ex illa infirmitate moriatur:* Infirmus autem moriatur infra viginti dies ex alia superveniente infirmitate, non censetur derogatum huic regulæ, cùm derogatio sit stricti juris, adeòque debeat in hoc casu intelligi solùm de infirmitate expressâ, & non trahi ad aliam infirmitatem supervenientem. Paris. *loc. cit. n.* 30. ex Sarn. *hic q.* 27. dicens, ab hac opinione non esse recedendum in judicando & consulendo. Quin & Sarnensem *cit. q.* 27. *n.* 3. idipsum ampliare, ait Paris. *n.* 33. ut, si derogatio concessa foret per verba: *si ex quartana moriatur:* locus adhuc sit regulæ, si postea quartana illa alteretur in febrim periculosam, ex qua moriatur intrà viginti dies; eò quòd qualitas superveniens

venieos alteret subjectum, & reponat in diversam speciem.

7. Respondeo ad secundum quartò: Dum quis secundò resignat per procuratorem, & in hac secunda resignatiooe Papa derogat huic regulæ, non sanatur propterea prima resignatio, moriente nimirum resignante intrà vigiori dies ab illa propter derogationem regulæ factam in secuoda resignatione. Paris. *nu.* 34. ex Sarnens. *hic q.* 40.

8. Respondeo ad secundum quintò: in casu, ubi habens à Papa primò privilegium resignandi cum derogatione hujus regulæ, resignat dein tempore alterius Papæ, & moritur intrà viginti dies ab hac resignatione, beneficium non vacabit per obitum, sed manebit derogatum huic regulæ. Etsi enim regulæ Cancellariæ conficiantur de novo ab unoquoque Pontifice sub initium Pontificatûs, ea quo tamen talis erat privilegiatus à demortuo Pontifice, & lea alterius Papæ superveniens non potest eum spoliare illo privilegio noo factâ de eo mentione, derogatum adhuc manebit regulæ vi istius privilegii perdurantis. Paris. *n.* 38. testans sic resolutum à Rota *in Civitatens. portionis.*

9. Respondeo ad tertium primò: Papam posse derogare huic regulæ etiam in beneficiis, quæ dantur ad nominationem Regis, tradit Paris. *loc. cit. n.* 39. citato Gabriel *cons.* 193. *n.* 9. *vol.* 2. contra Rebuff. *in concord. ad reg. ad Prælator. nominat.* §. 1. eò quòd regi non præjudicetur per talem derogationem, dum Papa solùm tollit fictionem à se inductam, quâ sublatâ, veritati locus est. Et sient Papa potest illam regulam non facere, de quo rea conqueri non potest, ità & derogare. Sic quoque Papam per se vel suum legatum posse, & de facto per derogationem istiusmodi concessam in favorem, & ad supplicationem privati alicujus, præjudicare nominatis ab Universitatibus, si resignans de eadem infirmitate moriatur intra viginti dies in mensibus aliàs iis Universitatibus concessis, refert Chok. *hic n.* 28. ex Auctore Analytici Commentarii, qui etsi *nu.* 130. latè disputet pro negativa, *n.* tamen 141. & 164. resolvit tandem, meliùs facturos, si tales nominari acquiescant derogationi hujusmodi Pontificiæ, cùm de facto tolerentur ejusmodi derogationes, etiam in præjudicium Ordinarii & patroni Ecclesiastici. Sic quoque valere derogationem hujusmodi factam per Legatum in præjudicium graduatorum & nominatorum in illorum mensibus, & sic statutum in Senatu Parisiensi testatur Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 169. *n.* 16. quem quoque de hoc vide *p.* 2. *c.* 4. §. 7. *n.* 29.

10. Respondeo ad tertium secundò: Legatum, etiam de latere, non posse derogare huic regulæ; quia inferior non potest tollere constitutiones & decreta Superioris. Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 8. & 9. ex Sarnens. *hic q.* 41. in Mandos. *q.* 19. Potest tamen idipsum Legatus, uti & quilibet alius inferior, ubi ad hoc habeter specialem & expressam facultatem à Papa. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 21. quin & Legatum habentem hanc potestatem, dum requiritur, teneri derogare, ait *loc. cit. n.* 15. Tond. loquens de Gallia sua.

11. Respondeo ad tertium tertiò: Legatus habens potestatem derogandi regulis Cancellariæ editis & edendis (idem est de alio quolibet inferiore habente hanc facultatem, ùt Chok. *n.* 34.) potest derogare eo ipso & huic regulæ de infirmis. Paris. *cit. q.* 14. *n.* 13. citans Rebuff. *super concord. de collat.* §. *præfatique Ordinarii.* Mandos. *hic q.* 19. *n.* 7. ubi etiam dicat, esse hanc opinionem æquiorem & rationabiliorem, ne infiniti decipiantur credentes tales derogationes esse legitimas & juridicas; pro qua sententia existere quoque placitum Curiæ Parisiensis apud Paponium *l.* 11. *tit.* 5. *aresto* 14. testatur Chok. *n.* 35. contra Sarnens. *cit. n.* 41. referentem pro se binas Rotæ decisiones, & nixum hac potissimùm ratione, quòd verisimile non sit, Papam istiusmodi verbis voluisse dare facultatem derogandi huic regulæ; cùm gratia Principis semper intelligatur concessa sinè præjudicio tertii, quale per talem derogationem crearetur Ordinariis. Nam concessâ derogatione regularum in genere, debet censeri concessa potestas derogandi cuilibet regulæ; cùm genus contineat sub se species omnes, & indefinita æquivaleat universali. Proceditque ideo attento, quòd in istiusmodi indulto, dum conceditur hujusmodi potestas, soleat apponi clausula largissima, nimirum: *Quarum omnium & aliarum tenores, etiamsi de iis expressa mentio facienda esset, &c. ac si de verbo ad verbum &c.* Paris. *à n.* 14. ubi etiam *n.* 18. & 19. respondet breviter ad rationes Sarnensis. Primò negando, verisimile non esse, Papam concessisse talem facultatem. Secundò, dum sumus in claris, non esse opus conjecturis desumptis in præsenti à præjudicio tertii.

PARAGRAPHUS V.

Quibus resignari possint beneficia?

Quæstio 350. An, & qualiter non nisi idoneo & digno fieri possit resignatio?

1. RESpondeo primò: Beneficia nonnisi idoneis resignari possunt, alinqui nulla est resignatio. Paris. *l.* 4. *q.* 1. *n.* 2. dicens communem & receptam omnium DD. sententiam. Et ratio est, quia beneficium non potest conferri nisi idoneo. *c. cùm in cunctis de elect.* ubi communiter DD. Unde regulare est, ut in commissione potestatis conferendi, & recipiendi resignationem semper subintelligatur, *dummodo digno*, Paris. *loc. cit. n.* 4. ex Butrio *in c. constitutus. de concess. præb. n.* 2. habéntque ferè locum de resignatione, quæ in hoc puncto idoneitatis providendi idoneis de beneficio dicta sunt de præsentatione, electione, quin & collatione nonnisi idoneo faciendis, quæ revidenda pro sequentibus quæstionibus, quibus proinde pleraque nonnisi breviter perstringemus. Porrò tunc idoneus censebitur resignatarius, ubi habebit qualitates omnes, quas beneficium resignatum requirit, intellige, secundùm Canonum vel Conciliorum decreta aut statuta specialia, vel denique ea dispositione fundatoris.

2. Respondeo secundò: Capacitas seu idoneitas resignatarii debet adesse à principio, & non juvat, si postmodùm superveniat. Paris. *n.* 10. *juncto n.* 13. & 14. cum communi, id dein variè exemplificans. Unde si (dum resignatio fit in Curia) à principio tempore datæ & consensûs extensi à tergo supplicationis erat incapax, resignatio nulla est, nec convalidatur per supervenientem habilitatem. Paris. *n.* 13. citans Anchar. *in c. si eo tempore. de rescrip. in* 6. *n.* 2. Gloss. *ibid. v. effectum.* Rotam *in Glasquin. Præceptoriæ* 23. *Martii* 1547. Idcirco resignatarius adeptus postmodùm habilitatem, non poterit consequi illud beneficium resignatum, nisi novo consensu (intellige resignantis) & novâ Papæ provisione. Paris. *loc. cit. n.* 19. dicens sic censuisse Rotam, & hanc opinionem servari in praxi.

3. Respondeo tertiò: Resignans in favorem Indigni peccat. Paris. *l.* 4. *q.* 11. *n.* 34. citans Redoan. *de simon. mentali. p.* 2. *c.* 10. *n.* 6. Soto *de justit. & jure. q.* 6. *a.* 2. Navar. *tr. de orat. miscellan.* 38. *n.* 7. & *in Man. c.* 23. *n.* 107. Rebuff. *in pr. ad reg. de infirmis. gl.* 14. *n.* 3. ubi etiam dicat, teneri talem ad interesse Ecclesiæ. Etsi enim resignantes non sint collatores, neque conferant illa, sunt tamen causa conferendi illa, & sic sunt causa damni illati Ecclesiæ. Paris. *cit. q.* 11. *n.* 35. Et quidem peccat mortaliter procurando hac ratione per suam resignationem, ut promoveatur indignus. Paris. *ibid. n.* 37. Neque verum est, quòd Papa admittendo resignationem in favorem indigni videatur tollere peccatum, quod est in resignante, quemadmodùm tollit simoniam; quia illud in pactis redolentibus simoniam speciale est, quòd tollatur simonia per admissionem Papæ. Paris. *nu.* 35. *juncto. nu.* 38. Neque verum est,

O

quòd

quòd Papa providendo de illo beneficio huic resignatario indigno videatur cum eo dispensare. Paris. *loc. cit. n.* 34.

Quæstio 351. *Qualiter resignatario reperto inidoneo & reprobato provideatur beneficium?*

RESpondeo: De hoc actum satis suprà in quæstione, qualiter resignatio conditionalis inducat vacationem, potissimùm ex Lotterio *l.* 3. *q.* 14 ubi etiam *n.* 63. quòd, si resignatarius repertus inhabilis per executorem rejicitur, beneficium providebitur rursus ex vacatione per resignationem, utpote necdum consumpta.

Quæstio 352. *An resignans in favorem teneatur resignare magis idoneo?*

REspondeo negativè, sive necesse non esse, ut quæratur, vel etiam assumatur dignior seu magis idoneus; sed sufficit, resignare digno, etiam præterito digniore. Azot. *instit. mor. p.* 2. *l.* 6. c. 15. *q.* 10. contra Paris. *l.* 4. *q.* 11. *n.* 39. tenentem, peccare talem resignantem, non secus ac eum, qui omisso digniore eligit aut præsentat minùs dignum, pro quo citat plurimos; quamvis *ibidem n.* 43. tradat, non peccare resignantem, dum resignat in favorem æquè digni, ac ipse est; eò quòd, cùm ipse poterat retinere hoc beneficium, non peccet, si procuret, ut conferatur ei, qui æquè dignus est ac ipse; sicuti Doctor, qui potest legere per seipsum, non peccat, sed satisfacit substituendo æquè peritum. Resignàns enim non eligit, sed jus suum, quod in beneficio habet, in alterum Superioris consensu transfert, & alium in locum suum substituit. Adeòque satis est, si dignum substituat, seu etiam subroget æquè dignum & aptum (intellige, modò tamen ipse resignans dignus sit & aptus) ac se, etiamsi alius suppetat dignior & magis idoneus. Neque enim hac ratione violet justitiam distributivam, quia bona Ecclesiæ communia in plures non dividit, sed rem suam in alterum transfert legitimâ Superioris auctoritate. Neque commutativam, cùm non noceat Ecclesiæ procurando illi ministrum idoneum, Azor. *loc. cit.* ubi etiam, quòd idem sit in permutatione, seu de eo, qui beneficium suum cum altero permutat, nimirùm, quòd satis sit, si compermutans ille sit dignus beneficio.

Quæstio 353. *An, & qualiter beneficium resignari possit laico?*

1. REspondeo: Resignatio facta in favorem non tonsurati seu laici est nulla, & nihil per eam consequitur resignatarius. Paris. *l.* 4. *q.* 2. *n.* 1. dans rationem, quia beneficium laico conferri nequit; unde jam formari poterat hæc major: illi beneficium nequit resignari, cui nequit conferri; hinc quoque laicus juxta dicta aliàs ad beneficium præsentari nequit: quod ipsum tamen Paris. *cit. q.* 2. *n.* 6. testatur, limitatum à Rota *in Imolensi jurisp.* 19. *Nov.* 1584. ut non procedat, si præsentandus fuerit proximè clericandus, eò quòd in hoc casu præsentatus non sit penitus indignus; cùm ante institutionem sit tonsuratus.

2. Ampliatur responsio primò, ut procedat, etiamsi resignatarius tempore resignationis admissæ reputetur clericus. Paris. *n.* 9. Etsi enim communis reputatio faciat jus, & dicatur sufficere, aliquem esse habilem communi hominum reputatione, hoc tamen solùm procedit quò ad validitatem gestorum per talem; non autem communis hic error reddit eum habilem. Paris. *à n.* 21. Dum enim hujusmodi probatio clericatûs orta ex communi errore est præsumptiva, evanescit, dum subintrat veritas, & constare incipit, illum non esse clericum. Paris. *n.* 24. & 25. In tantum tamen hæc communis reputatio prodest resignanti, ut non amittat jus in beneficio resignato, sicut illud amitteret, dum sciens hanc aut similem inhabilitatem alicujus, tamen in eum resignaret. Paris. *n.* 26.

3. Ampliatur secundò, ut procedat etiam in clerico conjugato, utpote qui ex dispositione juris habetur ùt laicus, & ideo prohibetur habere beneficium Ecclesiasticum etiam simplex, in quo Episcopus nequit dispensare. Paris. *à n.* 27. *juncto n.* 99. & *seq.*

4. Ampliatur tertiò, ut procedat etiam in laico, etiamsi is sit conversus vel religiosus; etsi enim gaudeat privilegio Canonis: *si quis suad.* non tamen ei resignari possit beneficium ante tonsuram clericalem. Paris. *n.* 30. & 31. citans Butrium in *c.* 2. *de institut.* & Rebuff. *de pacific. possessor. n.* 224.

5. Econtra limitanda responsio, primò juxta Parisium *n.* 35. ut si resignatio tali die fuisset admissa, quâ resignatarius factus clericus, valeat resignatio, eò quòd, ùt Paris. *n.* 36. ubi ad essentiam seu substantiam actûs aliquid debet esse prius altero, si utrumque reperiatur factum eâdem die, præsumatur in dubio, præcessisse id, quod debebat præcedere pro validitate actus, ùt Felin. *in c. pastoralis. de rescript. n.* 5. Sed quòd si pateScat dein veritas, illum tempore admissæ resignationis non fuisse clericum, utique evanescit ista præsumptio, & nulla censebitur resignatio, nisi de novo admittatur, juxta dicta paulò ante *hâc eâdem quæst.* ex Parisio.

6. Limitanda secundò, ut non procedat in resignatione hospitalis; cùm illud dari possit in administrationem laico, juxta *Clem. quia contingit. de relig. domib.* Paris. *n.* 41.

7. Limitanda tertiò, ut non procedat, dum laico resignari potest beneficium dandum illi non in titulum, sed in sustentationem pro utilitate & servitiis Ecclesiæ. Paris. *n.* 45. citans Hojed. *de incompat. benef. p.* 1. *c. ult. n.* 76.

8. Limitanda quartò, ut resignari possit beneficium in favorem laici, valeàtque resignatio, etiamsi tempore datæ & consensûs præstiti esset laicus, si provisio facta eidem resignatario habeat hanc clausulam: *quamprimùm clericali charactere fuerit insignitus.* Paris. *n.* 46. dicens sic sæpè firmatum à Rota, & opinionem hanc veram & claram ex omnimoda potestate, quam habet Papa in beneficialibus, ac proinde conferre potest beneficia, & pensiones reservare sub conditione ad tempus, & pro ùt ei placitum. Adeòque vides, hoc solùm procedere in resignatione, quam recipit, & in provisione, quam fecit Papa, quia inferiores illam potestatem non habent. Subjungit nihilominus Paris. *n.* 81. hodie, id est, tempore ipsius, ùt audiverat, difficulter concedi hujusmodi gratias, & quando concederentur, si est in Curia ille, qui fieri debet clericus, retineri supplicationem signatam, donec ordinetur, si est absens, committi Ordinario, ut eum ordinet, & postea conferat. Porrò in dicto casu, cùm tam gratia, quàm ipse consensus sit conditionalis, adeóque ante conditionis eventum non censeatur præstitus, jus à resignante non abdicari, stante clausulâ: *& non aliter*, tradit Paris. *à n.* 50. & consequenter posse resignantem percipere fructus, donec talis resignatarius fiat clericus, cùm conditio operetur, ut jus interim maneat cedenti, & fructus ad eum spectent; quemadmodum & pensione translatâ in scholarem cum clausula: *quamprimùm clericali charactere fuerit insignitus*, posse eum, qui transtulit pensionem, pensionem istius termini exigere ante clericatum illius, id est, donec ille fiat clericus, tradit idem Paris. *n.* 53. 54. 55.

Quæstio 354. *Quid si in hoc casu admissæ resignationis cum dicta clausula, talis resignatarius Clericus factus fuisset priùs post mortem resignantis, an resignatio adhuc effectum suum, & resignatarius beneficium resignatum consequatur? Idem est de pensione translata in hoc casu cum dicta clausula.*

REspondeo: affirmativam tanquam probabilem sustineri à Paris. *loc. cit. n.* 77. & 78. contra Gabriel.

Gabriel. *cons.* 186. *à n.* 14. *l.* 1. eò quòd hujusmodi reservatio pensionis fiat auctoritate Papæ, qui reservat in eventum conditionis, & mors vel vita resignantis nihil ad rem faciat; cùm Papa sit, qui jus transferentis pensionem & resignantis beneficium extinguat, & novum jus creet, ut Parif. *n.* 79. & cùm resignans propositum mutare non possit, nulla ipsius ratio haberi debeat, sed solùm Papæ & resignatarii. Parif. *n.* 75. ex Card. Parif. *cons.* 11. *n.* 49. *vol.* 1. Et si mors Papæ, qui fecit gratiam sub conditione, non impediat, quò minùs conditione impletâ seu existente jus acquiratur, ut Gemin. *in c. si cui. de præb. in* 6. multò minùs impediet mors resignantis vel transferentis, Parif. *n.* 80. Adde, quòd mortuo resignante ante impletionem conditionis non possit dici, quòd jus illud extinguatur, & beneficium morte vacet, quia quamdiu resignatio potest sortiri effectum suum, non potest interim beneficium per mortem vacare, ut Sarnens. *de impetrat. benef. per obit. Cardin. q.* 10. Parif. *n.* 76. nullatenus etiam dici posset, in hoc casu resignationem fieri à mortuo; cùm resignatio fuerit admissa vivente resignante, & effectus ejus solùm suspensus auctoritate Papæ, usque ad clericatum resignatarii; & cùm conditio concernat solùm habilitatem recipientis, qui tempore actûs erat inhabilis, satis est, ut in voluntate Papæ, etiam resignante mortuo, fiat habilis. Parif. *num.* 74.

Quæstio 355. *Num resignari possit beneficium ei, qui quidem laicus non est, est tamen factus clericus ab Episcopo non suo, sine consensu proprii Episcopi. Idem est de eo, cui resignatum beneficium, & facta gratia sub dicta clausula:* quamprimùm factus fuerit clericus; *an subsistat resignatio, suscepto clericatu ab Episcopo non proprio?*

REspondeo negativè: Sive de eo pariter quò ad hoc loqnendum ac de laico. Parif. *num.* 58. juncto *n.* 82. citans Rebuff. *de pacif. possessor. n.* 227. Gemin. *cons.* 133. &c. quia talis exercitium sui clericatûs non habet, seu irrita est collatio talis clericatûs quò ad exercitium. *c. cùm nullus de tempor ord. in* 6. estque suspensus, & per consequens ei conferri nequit beneficium, aut reservari pensio, juxta DD. in *c. quod translationem. de elect.* Parif. *nu.* 60. significantem paria sunt, non habere characterem ad effectum beneficia consequendi, & habere tali modo, ut careat executione, ut Card. *in clem. si quis. q.* 17. *de ætate & qualitate. n.* 21. Parif. *n.* 64. Unde nec resignatio conditionalis purificatur per existentiam conditionis nullius, quia gratia conditionalis est, & in diem characteris ritè suscepti prolata; dum enim Papa contulit in tempore, quo esset clericali charactere ritè insignitus, intellexit, ita eum insigniri debere, ut esset capax gratiæ. Parif *n.* 61. & 62. Secus tamen est, seu valebit resignatio, uti & satis est ad effectum executionis clericatûs, si proprius Episcopus consenserit ante vel post actum, ratificando illum. Parif. *n.* 66. juncto *n.* 87. Porrò probari talem licentiam proprii Episcopi assertione ordinantis, tradit Parif. *cit. n.* 66. citans Oldr. *cons.* 55. *n.* 3. &c. Vel etiam, quia Episcopus ordinans in litteris clericatûs attestetur de licentia proprii Episcopi. Vel quia proprius Episcopus postea ei ut clerico contulit beneficium. Parif. *n.* 67. & 68.

Quæstio 356. *An beneficium resignari possit criminoso, & infami?*

1. REspondeo primò in genere distinguendo: Si crimen tale est, ut reddat indignum, nulla est resignatio. Parif. *l.* 4. *q.* 3. *nu.* 2. citans Felin. *in c. postulâsti. de rescript.* Selv. *de benef. p.* 3. *q.* 11. *n.* 157. Menoch. *de arbitr. jud. casu* 202. *nu.* 37. &c. Secus est, si crimen non reddat indignum. Parif. *nu.* 3. citans Menoch. *ubi ante.* Roch. *de jurep. v. honorificum. q. princ.* ac dicens, hanc distinctionem tradi in c. *grave nimis. de præb.* & firmatam à Rota *in Dertus. sacristia.* 10. *Febr.* 1547. Pro regula verò, quæ crimina indignum & inhabilem reddant, ex Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 9. *nu.* 23. hanc tradit Parif. *loc. cit. n.* 4. ut ea delicta, quæ inducunt privationem, excommunicationem & infamiam juris vel facti, reddant indignum. Et quidem, quòd crimen, ob quod quis privandus venit, inducat hanc indignitatem, ratio est, quòd faciliùs quis prohibeatur à beneficio consequendo, quàm privetur jam acquisito. Parif. *n.* 5. Quò ad excommunicationem verò, ratio est, quòd excommunicati admitti non debeant ad res Ecclesiæ, cùm sint extra Ecclesiam. *c. dilectus. de rescript.* Parif. *num.* 6. quò ad infames, quia sunt privandi, ut Lamb. *loc. cit. nu.* 15. Parif. *num.* 7.

2. Respondeo secundò in particulari: Resignari non posse: Primò, beneficium homicidæ. Parif. *n.* 8. citans Rebuff. *de pacif. possess. num.* 258. Secundò perjuro. Parif. *nu.* 10. juxta c. *querelam. de jurejurando.* Tertiò hæretico, cùm nec ille habere possit beneficium. Parif. *nu.* 14. extenditur hoc ipsum ad hæretici filios. Parif. *n.* 15. citans Hojed. *de incomp. benef. p.* 1. *c. ult. num.* 6. Quartò schismatico. *c. nos consuetudinem. d.* 2. Parif. *num.* 18. Quintò sortilego, c. 1. *de sortileg.* cùm comparetur hæretico. Parif. *à num.* 21. Sextò sacrilego, cùm neque is consequi possit beneficium. *c. venerabilem. de elect.* Parif. *nu.* 23. citans Abb. & alios *in c. conquestus. de foro compet.* Septimò falsario literarum Apostolicarum. *c. ad falsariorum. de crimine falsi.* Parif. *n.* 24. Octavò usurario publico, utpote incapaci obtinendi beneficium. c. *de Petro. d.* 47. Parif. *nu.* 26. citans Rebuff. *de pacif. poss. n.* 281. quia, ut idem *ibid.* est infamis. Nonò apostatæ. Parif. *n.* 30. Undecimò reo læsæ majestatis. Parif. *n.* 29. Duodecimò lusori ludorum prohibitorum non posse resignari beneficium curatum, tradit Parif. *n.* 65. testans sic resolutum à Rota *in Pampolonens. Paroch.* 21. *Maji*, 1574. cùm aleator indignus sit, cui conferatur beneficium; & si est publicus, nulla sit ipso jure collatio illi facta; & si est occultus, facta ei collatio sit irritanda. Parif. *nu.* 67. ex Abb. & aliis *in c. inter dilectos. de excess. Prælator.*

3. Respondeo tertiò: Notoriè infami resignari nequit beneficium. Parif. *loc. cit. n.* 43. citans Abb. Hojed. Rebuff. &c. Porrò Papa admittendo resignationem in favorem dictorum inhabilium, tametsi sciat inhabilitatem, non videri eum iis dispensare, stante regulâ Cancell. 46. (ubi hæc habentur: *Item per quamvis signaturam in quavis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum hujusmodi dispensatione concernat, vel alias nihil conferat aut operetur*) tradit Parif. *loc. cit. n.* 63. & 64. dicens, id esse valde notandum; cùm aliàs communiter scribant DD. Papam vel Imperatorem promovendo inhabilem, censeri cum eo dispensare.

Quæstio 357. *An irretitis censuris Ecclesiasticis resignari possit beneficium?*

1. REspondeo primò: Non potest resignari beneficium excommunicato. Parif. *l.* 4. *q.* 3. *n.* 44. dicens, sic resolutum à Rota *in Gnesnens. Præceptor.* 28. *Mart.* 1547. Similiter permutationem beneficii factam excommunicato, vel cum excommunicato esse nullam, tradit Parif. *loc. cit. n.* 45. citans Covar. *in c. alma mater. p.* 1. *c.* 7. *num.* 2. Cosmam *in pragm. sanct. tit. de collat.* §. *insuper.* cùm collatio facta excommunicato sit ipso jure nulla, c. *postulâsti. de clerico excomm.* Parif. *num.* 47. citatis plurimis. Idque etiamsi postmodum secuta fuisset legitima absolutio. Parif. *nu.* 50. citans Archid. *in c. postulâsti.* plura de hoc vide infrà, ubi, an cum excommunicato fieri possit permutatio. Limitanda tamen responsio: nisi in provisione facta in favorem excommunicati (idem est de aliis, censuris irretitis, purà, suspensis &c.) apponatur clausula apponi solita in literis

Apostolicis: *teque à quibusvis* &c. hæc enim clausula tollit impedimentum proveniens ex censuris. Paris. *nu.* 53. citans Nav. *cons.* 28. *n.* 18. *in fine.* & *n.* 21. *de sent. excomm.*

2. Respondeo secundò: multò minùs resignari potest beneficium in favorem excommunicati insordescentis in excommunicatione, seu per annum sustinentis illam animo obdurato; cùm is similis sit hæretico, juxta Trid. *sess.* 25. *c.* 3. Paris. *à n.* 54. Neque in hoc casu insordescentiæ valet resignatio admissa cum dicta absolutione à censuris poni solita in literis Apostolicis. Paris. *n.* 57. citans Rotam *in Seguntina Canonicatûs.* Idque in odium ipsius, qui videtur parvi pendere censuras. Unde in *regula Cancell. de insordescent. Sixti V.* sic statutum est: *Ne præstetur occasio censuras ipsas vilipendendi, & insordescendi in illis, ne generales absolutiones apposita in literis suffragentur his, qui scienter excommunicationis sententiam per quatuor menses sustinuerint* &c. ex qua regula, ùt Paris. *nu.* 57. satis colligitur, quòd excommunicato ità demum suffragetur dicta absolutio apponi consueta in literis, si non sustinuerit excommunicationem ultra quatuor menses.

3. Respondeo tertiò: neque suspenso ab officio & beneficio potest resignari beneficium; cùm sit beneficio indignus propter prohibitam executionem Ordinis. Paris. *n.* 59.

4. Respondeo quartò: neque irregulari resignari potest beneficium; cùm facta ei collatio sit nulla. *c. in cunctis. de elect.* Covar. *in c. alma mater. p.* 1. §. 7. *n.* 1. Rebuff. *de pacif. poss. n.* 28. & irregularis nequeat retinere beneficia acquisita post irregularitatem, ùt Nav. *cons.* 3. *de homicidio*; etsi, ùt dictum aliàs, ob irregularitatem supervenientem non vacent ipso jure, ùt Nav. *cons.* 3. *de homicid.* Paris. *à n.* 32. subdens *n.* 40. ex Nav. *cons.* 66. *n.* 1. *de sent. excomm.* collationem factam irregulari non valere, etiamsi posita fuerit dicta clausula: *absolventes te à censuris* &c. quia Papa non videtur absolvere ab irregularitate, nisi exprimat. Paris. *nu.* 41. ex Nav. *in man.* *n.* 27. *n.* 254.

Quæstio 358. *An possit beneficium resignari senibus, infirmis, mente captis, illiteratis?*

1. RESpondeo ad primum affirmativè. Paris. *l.* 4. *q.* 8. *n.* 3.

2. Respondeo ad secundum affirmativè; modò tamen infirmitas non sit longi temporis, quæque impediat, ut præstare ea non possit, quæ beneficium requirit. Paris. *l.* 4. *q.* 8. *n.* 1. & 2.

3. Respondeo ad tertium negativè; collatio enim facta furioso habetur pro non facta. Paris. *l.* 12. *q.* 4. *n.* 1.

4. Respondeo ad quartum: penitus illiterato & ignoranti non potest resignari beneficium, quia est beneficio indignus, & collatio ei facta non tenet. Paris. *cit. q.* 4. *n.* 2. Idque intelligendum ait Paris. *ibid. n.* 4. de eo, qui est Analphabetus, seu qui prima grammatices rudimenta non didicit; uti & hunc defectum esse indispensabilem ait *n.* 5. ex Felin. *in c. inquisitionis. de sent. excomm.* Major. *de irregular. l.* 1. *c.* 32. &c. eò quòd, ùt idem Paris. *loc. cit. nu.* 7. ex Turrecrem. *in c. si in laicis, d.* 38. literatura requiratur jure Divino.

Quæstio 359. *An beneficia resignari nequeant iis, qui non intelligunt, & intelligibiliter loqui sciunt idioma loci, ubi sunt beneficia: vel etiamsi id sciant, sunt tamen exteri à regno vel civitate?*

1. RESpondeo ad primum: Resignari nequeunt iis beneficia curata. Paris. *l.* 12. *q.* 7. *num.* 5. juxta *reg. Cancell. de idiomat.* quæ est 19. producta à Gregor. XIII. annullantem provisionem, mandatum de providendo, & gratiam de tali beneficio ignoranti idioma. Sarnens. & Mandos. *ad eand. reg.* plura adducunt ad hujus materiæ declarationem, uti & Hojed. *de incompat. p.* 1. *c. ult. à n.* 43. Et inter cetera, quòd nomine beneficii curati hic intelligatur quodconque beneficiuũ habens exercitium curæ animarum Parochianorum. Chok. *ad dictam reg. n.* 7. Item Episcopatus, Archiepiscopatus, Patriarchatus; cùm nomine beneficii in materia favorabili & juri consona veniant & hæ dignitates. Quamvis hodie, dum conferuntur per Papam consistorialiter, & causa cognita, censeantur provisi tacitè ad illas dispensari; etsi sit rarissimum, ut alienigenis conferantur. Chok. *loc. cit. nu.* 8. comprehenduntur item hâc regulâ Vicarii perpetui. Chok. *n.* 10. ex Gomes. *hic q.* 11. Item beneficia electiva. Chok. *ibid.* ex Mandos. *hic q.* 2. Item commendæ. Chok. *n.* 9. citans Gomes. *q.* 5. Rebuff. *ad hanc reg. gl.* 2. *n.* 2. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 8. *n.* 22. contra Simonet. & Crescentium. Locum quoque habet hæc regula in Ordinariis, imò & legatis Apostolicis, ità ut non valeat provisio talis beneficii, ab iis facta ignoranti idioma populi. Chok. *n.* 14. citans Gomes. *hic q.* 6. auctorem comment. Analyt. *hic. n.* 42. eò quòd, ubi Papa voluntatem vel potestatem suam limitavit, censeatur & limitâsse facultatem sui legati. *c. in generali. de reg. juris in* 6. contra Mandos. *hic q.* 3. *n.* 14. quem sequitur Azor. *p.* 2. *l.* 5. *c.* 28. *q.* 11. (quamvis is addat, ignarum linguæ non esse idoneum ad docendum & monendum populum, quod tamen officium est Rectoris Ecclesiæ; adeóque expedire reverà, ne legatus tali ignoranti conferat beneficium) censentes, hanc regulam solùm loqui de beneficiis, quæ auctoritate Papæ providentur, ac proinde pœnam in ea constitutam non trahi ad Ordinarios vel Legatos beneficia conferentes. Cessaret tamen dispositio hujus regulæ, ubi Papa ex certa scientia, & motu proprio conferret Parochiam non intelligenti idioma, eò quòd præsumatur dispensatio. Chok. *n.* 16. ex Glossatore antiq. & Mandos. *hic.* §. 5. & 6. contra Gomes. *q.* 12. & Auctorem comment. Analyt. *hic nu.* 143. Multòque magis cessaret dicta dispositio hujus regulæ, ubi Papa dispensat per rescriptum, etiamsi dispensaret per gratiam *perinde valere*, modò in ea sint expressa illa, quæ debent exprimi. Chok. *n.* 16. *juncto n.* 18. citans Rebuff. *in pr. ad hanc reg. gl.* 2. *n.* 15. & *in addit. ad hanc reg. in fine*, ubi etiam habet formam, sub qua rescribit Papa, in hoc casu dispensans. Denique cessare hanc regulam in collatione aliorum beneficiorum, nempe non curatorum, tradit Chok. *n.* 15. remittens ad Guimier. *in pragm. Sanct. in proœm. v. exterorum.*

2. Respondeo ad secundum: beneficium (intellige, etiam simplex) non potest resignari extero à regno, ubi viget consuetudo immemorialis vel privilegium Papæ, ut exterus ibi habere nequeat beneficium. Paris. *l.* 4. *q.* 7. *n.* 1. uti testatur de Hispania Covar. *c.* 35. *pract. qq. n.* 5. & de Gallia Rebuff. *de pacif. poss. n.* 265. apud Paris. *loc. cit. num.* 2. Chok. *ad prædictam reg. n.* 15. ex Rebuff. *in addit. ad eand. reg. in praxi.* dicens, in Gallia certum esse, quòd nec Ordinarius, nec Legatus possit alienigenæ conferre; qui si conferant, illud beneficium à regnicola impetrari posse. Et hoc privilegium non solùm prohibere extero habere Ecclesiam parochialem, sed etiam quæcunque alia beneficia absque regis beneplacito. Optátque Rebuff. *de pacif. possessor. n.* 266. apud Paris. *n.* 3. ubique esse hujusmodi constitutionem seu concessionem propter plures causas, quas commemorat Covar. *loc. cit. c.* 33. *n.* 5.

3. Respondeo ad tertium, beneficia patrimonialia non posse resignari illis, qui non sunt de civitate vel oppido. Paris. *cit. q.* 7. *n.* 4. citans Hojed. *de incompat. p.* 1. *c. ult. nu.* 86. Mandos. *ad reg. de infirmis* &c.

Quæstio 360. *An illegitimo & bigamo resignari possit beneficium?*

1. RESpondeo ad primum primò negativè. Paris. *l.* 4. *q.* 4. *nu.* 8. subjungens *nu.* 9. admissam resigna-

resignationem in favorem talis per Papam ignorantem hunc defectum esse nullam; illegitimus enim nequit habere beneficium Ecclesiasticum, & collatio ei facta est omnino nulla ipso jure, ùt Nav. *cons. 3. n. 4. de atate & qual.* Parif. *n.* 10. *juncto n.* 13. & hinc mandatum Papæ de aliquo providendo intelligitur, modò sit legitimus. Parif. *n.* 12.

2. Respondeo ad primum secundò: sed neque illegitimo dispensato ad beneficia resignari potest beneficium quale, vel etiam cujus dissimile ejus pater obtinet, vel obtinuit in eadem Ecclesia; illegitimus enim obtinere nequit beneficium in Ecclesia, in qua pater ejus obtinet, vel obtinuit simile vel dissimile, juxta Trid. *sess.* 25. *c.* 15. Parif. *cit. l.* 4. *q.* 7. *n.* 6.

3. Respondeo ad primum tertiò: Neque etiam pater potest resignare extraneo, ut is postea resignet filio suo illegitimo. Parif. *cit. q.* 7. *nu.* 7. citans Rebuff. *de pacif. poss. nu.* 277. juxta constit. Clem. VII. Laym. *in c. præsentiam. de filiis presbyt. n.* 4. *de quo aliàs.*

4. Respondeo ad secundum etiam negativè: Siquidem bigamus etiamsi sit tonsuratus, est inhabilis ad beneficium, & reputatur merè laicus. Parif. *l.* 4. *q.* 4. *n.* 17. citatis pluribus.

Quæstio 361. An resignari possit beneficium Neophyto & filio Judæi?

1. Respondeo ad primum negativè, cùm eo reputetur indignus. Parif. *l.* 4. *q.* 4. *n.* 20. citans præter S. Pauli 1. *ad Timot.* 3 & Gregor. *l.* 2. *Ep.* 111. Hojed. *de incompat. p.* 1. *c. ult. n.* 1. sed neque ad Ordines promoveri potest. Parif. *ibid. n.* 21. ex Covar. *in clem. si furiosus. p.* 1. §. 3. *n.* 7. Intelligendum autem hoc de recenter legem Christi professo; cùm is propriè dicatur Neophytus. Parif. *n.* 22. ex Covar. *loc. cit.* postquam enim moribus & doctrina Christiana sat instructus est, potest promoveri. Parif. *n.* 23. citans Felin. *in c. cum sit. de judæ.* & habere beneficia, ùt Parif. *ibid.* ex Hojed. *loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum: Filio Judæi Christiano resignari potest beneficium, etiam dignitas. Parif. *cit. q.* 4. *nu.* 24. quia potest habere beneficium. *c. eam te. de rescript. & c. si quis agritudine. d.* 57. ùt Parif. *ibid.* citatis Covar. *ubi ante.* Nav. *in sum. c.* 27. *num.* 205. Hojed. *de incompat. p.* 1. *c.* 23. *num.* 54. quamvis talem ad sacros Ordines promoveri prohibuerit Paul. IV. & confirmârit Gregor. XIII. extendens illud ad descendentes ex Mauris, ùt testatur Parif. *cit. q.* 4. *n.* 25. *&* 26.

Quæstio 362. An beneficium resignari possit minori, & is illud acceptare resignatum sine curatore?

1. Respondeo ad primum primò: Tametsi attento jure communi, minori 14. annis & majori 7. annis resignari possit beneficium, id tamen hodie fieri nequit, obstante Trid. *sess.* 23. *c.* 7. & prohibente, ut nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus constitutus ante 14. annum beneficium obtinere possit. Parif. *l.* 4. *q.* 9. *n.* 2. *&* 3. & sic decretum illud Trid. requirens certam ætatem in collatione locum quoque habet in resignatione, quia militat eadem ratio finalis, nimirum, ne indigni ad Ecclesiastica beneficia assumantur. Parif. *loc. cit. num.* 6. sic testans resolutum à Rota. Porrò resignatio facta in favorem non habentis ætatem requisitam ad tale beneficium, est nulla. Parif. *loc. cit. num.* 23. sic tentum à Rota *in Astoricens. Archidiac.* 9. *Julii* 1568. eò quòd collatio facta tali sit nulla, ùt Parif. *n.* 24. Idque eò magis, quia Trid. habet decretum irritans. Parif. *n.* 28. Neque Papa in hoc casu admittendo resignationem, & conferendo per clausulas solitas videtur dispensare. Parif. *nu.* 34. citans Jo. Monach. *in c. cum aliquibus. de rescrip. in* 6. Jo. And. *in c. si motu proprio. de preb.* Pari modo permutationem factam cum eo, qui non habet ætatem requisitam ad beneficium resignatum, est nulla. Parif. *n.* 25. testans sic tentum à Rota. Hinc

2. Respondeo ad primum secundò: In specie, juxta rigorem Trid. hodie non poterit resignari Canonicatus sive in Cathedrali, sive in Collegiata minori 14 annis, ex quo tamen vide dicta alias de ætate requisita ad beneficia. Item minori 25. annis (intellige attactis) resignari nequit beneficium, aut dignitas curam animarum habens, cùm nemini concedatur beneficium curatum, nisi qui saltem attigerit 25. annum ætatis, juxta Trid. *sess.* 24. *n.* 12. Parif. *a nu.* 14. Et si habenti dictam ætatem resignatum fuit beneficium curatum, tenebitur facere se promoveri ad sacerdotium intra annum. Parif. *n.* 38. Quin etiam, dum statutum est alicubi, ut omnes illius Ecclesiæ teneantur promoveri ad sacerdotium, non solùm observari id debere in collatione, quæ fit simpliciter, sed etiam ea, quæ fit ex causa resignationis, eò quòd id onus affixum sit rei, nempe beneficio, tradit Parif. *nu.* 42. In casibus autem, in quibus requiritur ætas 25. annorum & sacerdotium, resignari beneficium habenti istam ætatem, etsi non sit sacerdos, quin etiam, etsi tempore concessionis nullos habuerit Ordines sacros, eò quòd sufficiat, si talis se intra annum faciat promoveri ad sacerdotium, juxta *c. licet Canon.* & Trid. *loc. cit.* tradit Parif. *n.* 36. citatis pluribus. Quin & *n.* 37. inquit, tentum aliàs, quòd, si statutum disponat de certa præbenda non conferenda nisi actualiter constituto in sacerdotio, impetrans possit hujusmodi præbendam acceptare, & sibi facere providere, licèt non sit sacerdos, modò tempore provisionis & acceptationis fuerit in tali ætate, ut infra annum possit fieri sacerdos, testans sic habere Rotam *decis.* 1. *de prob. in novis.* nec obstare *c. nemo deinceps.* eò quod ibi sermo sit de commenda, quæ quia tantùm durat per 6. menses, mirum non sit, si de ea (nimirum ut sit actu sacerdos) statuatur; cùm annus ad promovendum exspectari nequeat.

3. Respondeo ad secundum primò: majorem 14. & minorem 25. annis posse acceptare absque curatore beneficium sibi resignatum. Parif. *cit. q.* 9. *n.* 44. citans Buratt. *cons.* 411. *l.* 4. Mandos. *de atat. minorum. q.* 30. ac dicens sic teneri ab omnibus; eò quòd, dum agitur de acquirendo beneficio, agatur de lucro, quemadmodum & ideo, quia de lucro tractatur, & utile sibi negotium gerit, adire potest sinè curatore hæreditatem. *l. impuberibus. ff. de acquirend. heredit.* Parif. *nu.* 48. tum etiam quia habet legitimam personam standi in judicio tam per se, quàm per procuratorem in spiritualibus & beneficialibus. Parif. *nu.* 49. citans *c. ult. de judic. in* 6. *& ibi communiter DD.*

4. Respondeo ad secundum secundò: sinè curatore quoque acceptare potest talis beneficium sibi resignatum reservatis resignanti fructibus aut pensione: Quin & ad consentiendum tali resignationi & reservationi constituere procuratorem, ità ut valida sit resignatio etiam curatore ejus non consentiente. Parif. *n.* 52. citans Bursatt. *cons.* 411. *l.* 4. Mandos. *ubi ante* & binas Rotæ decis. eò quòd & hîc (quâ ratione motam ait Rotam Parif. *nu.* 53.) & in hoc casu adhuc agatur de lucro; cùm resignationes quò ad resignatarium sint favorabiles, & saltem ratione spei dicatur resignatarius acceptans agere de lucro, licèt omnes fructus sint reservati alteri, & nemo sit, qui non desideret etiam habere taliter beneficium: Nec obstat, quòd aliàs consentire non possit sinè curatore in rebus sibi utilibus, ubi onus est adjunctum, ùt Gozadin. *cons.* 16. *nu.* 8. cum aliis passim apud Parif. *num.* 50. nam id procedit, ubi ante consensum minori esset jus acquisitum; tunc enim diceretur ferè distractio juris, seu obligatio ad onus, in casu autem dictæ acceptationis, ante hanc, seu ante consensum jus nullum acquisivit. Parif. *n.* 53. qui & *nu.* 54. subjungit, procedere hæc eò magis, si Papa derogaret regulæ de præstando consensu, attento, quòd resignatio sit in favorem minoris; eò quòd, dum Papa vult, non esse necessarium consensum, resignatio non possit annullari ob defectum non præstiti consensûs legitimi.

Quæstio 363. An beneficium sæculare resignari possit regulari & contra?

REspodeo negativè: Regularis enim inhabilis est ad beneficium sæculare & contra. Parif. *l.* 4. *q.* 5. *n.* 1. & 2. citans plurimos juxta dicta à nobis aliàs, ubi de beneficio regulari, quò faciunt verba Trid. *sess.* 14. *c.*10. *de reform. Regularia beneficia in titulum regularibus professis provideri consueta, cùm per obitum aut resignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosis illius Ordinis vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, conferantur* &c. ubi, quòd ad præsentem materiam de resignatione, reflexè ponderanda esse verba illa: *aut per resignationem*, ait Parif. & sic monachum esse inhabilem ad beneficia sæcularia sinè dispensatione, & collationem non tenere, etiamsi sit facta motu proprio, fuisse resolutum à Rota testatur Parif. *loc. cit. n.* 4. Canonico tamen regulari posse provideri de beneficio sæculari curato cum dispensatione Episcopi, resolutum fuisse à Rota *in Metensi Parochial.* 16. *Nov.* 1552. testatur Parif. *n.* 5. Verùm & de hoc posteriore vide à nobis tractata fusè & ex professo alibi.

Quæstio 364. An beneficium resignari possit in favorem capituli, vel conventûs alicujus?

REspondeo affirmativè. Parif. *l.* 4. *q.* 10. *nu.* 1. ex Mandos. verùm ut iidem AA. talis resignatio unioni æquivalet, cùm beneficii sic resignati vacatio ulterior contingere non soleat, quia capitulum seu conventus non moritur. Parif. *loc. cit. num.* 3.

Quæstio 365. An fœminæ resignari possit beneficium Ecclesiasticum?

REspondeo negativè: Quia fœmina inhabilis est ad obtinenda beneficia, ùt Rebuff. *de pacif. poss. n.* 312. Hojed. *de incompat. p.* 1. *c. ult. n.* 73. & AA. communiter *in c. cum in nostris. de concess. preb.* Parif. *l.* 4. *q.* 6. *n.* 1. Verùm hæc intelligenda de beneficio, quòd habens masculus, resignaret in fœminam. Secus enim est si fœmina habens Prælaturam, v. g. Abbatissatum vellet illam resignare in favorem alterius fœminæ, id enim posset. Parif. *ibid n.* 2. citans Sarn. *in reg. de infirmis. q.*6. Mandos. *ibid. q.* 3. &c.

Quæstio 366. An resignari possit beneficium habenti dignitatem?

REspondeo affirmativè: idque, etiamsi sit Cardinalis, Patriarcha, Episcopus, etiam proprius, ejúsve Vicarius. Parif. *l.* 4. *q.* 8. *n.* 4. & 5.

Quæstio 367. An resignari possit beneficium Præceptoribus, Gubernatoribus & similibus, habentibus potestatem super resignantem?

REspondeo: Secundùm jus commune id fieri posse, modò fraus nulla interveniat. Ait tamen Tond. *qq. benefic. p.* 1. *c.* 50. *nu.* 18. quòd resignatio facta ad utilitatem Magistri, Præceptoris, vel alterius habentis potestatem super resignantem in Gallia sit distinctè prohibita, pro quo citat Papon. *l.* 16. *tit.* 3. *Arresto.* 3. quin & irrita, ùt habet idem Tond. *in summario. cit. c. n.* 18. Loquitur autem de minore resignante, vide dicta suprà, ubi de resignatione minoris & restitutione illius in integrum.

Quæstio 368. An resignari possit beneficium affinibus & consanguineis?

REspondeo affirmativè. Parif. *l.* 4. *q.* 8. *n.* 6. citans Navar. *in man. c.*23. *nu.*107. Non videtur tamen pater posse resignare beneficium suum in favorem filii sui, etiam legitimi, quin Papa dispenset; cùm, si filius immediatè succedat in beneficio, res hæc præseferat speciem quandam successionis hæreditariæ. Argumento. *c. ex transmissa. de filiis. presbyter.* Unde etiam, si filius patri beneficium resignavit, isque illud obtinuerit, filius idem beneficium immediatè post patrem consequi nequit, etiam per liberam collationem. Laym. *in c. constitutus. de filius presbyt. n.* 1. Poterit tamen (intellige, sine interveniente ulla dispensatione) extraneus beneficium suum resignare in favorem filii antecessoris sui; quia ùt Laym. *in c. ex transmissa. de filiis presbyterorum notando unico*, filius legitimus idem beneficium, quod pater ejus habuit, obtinere potest, si non immediatè ei succedat, quod hoc casu dici non potest, quòd jure quasi hæreditario id consequatur; cùm non patris, sed alterius potiùs personæ successor sit. Et si, ùt notat Rebuff. *in pr. tit. de dispens. super defectu natal. n.* 23. apud eundem Laym. censeatur fraus commissa, si extraneus ille statim, non tantùm ab obtentione, sed & à possessione accepta beneficium suum resignavit filio antecessoris.

Quæstio 369. An possit quis resignare beneficium suum simpliciter coram Ordinario eo animo, vel etiam cum manifestatione desiderii sui, & precum interpositione, ut collator conferat illud alteri à resignante designato?

REspondeo, id licitè fieri posse, modò pactum nullum interveniat, per quod imponatur necessitas collatori, conferendi illud beneficium certæ seu determinatæ personæ. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 75. *à n.* 5. citans Felin. *in c. ad audientiam. de rescrip. n.* 3. Rebuff. *de pacif. possess. n.* 245. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 6. dicens id licitum in utroque foro, ac citans S. Antonin. *p.* 2. *tit.* 1. *c.* 5. §. 11. Suar. *de simon. l.*4. *n.*18. Reginald. *in pr. fori pœnit. l.*23. *n.*249. Filiuc. *qq. moral. to.* 3. *tr.* 45. *c.* 8. *q.* 9. *n.* 26. Præterquam enim, quòd nullâ necessitate astringatur Episcopus, injuriam nullam facit, nec resignanti nec nominato, si alteri conferat; eò quòd isti nominato ex tali nominatione jus nullum quæsitum sit, & resignans in hac resignatione facta coram Episcopo clausulam illam: *non aliter*, adjungere non potuit. Engels *ad tit. de renunc. n.* 8. Atque ità in hoc nullá committitur simonia, ut præter AA. jam citatos Parif. *de resign. l.* 14. *q.* 6. *n.* 3. citans quamplurimos alios. Neque obstat constitutio Pii V. *quanta Ecclesia.* prohibens omnem successoris in beneficio designationem; eò quòd illa explicari possit de ipsis collatoribus, ut nulli firmam promissionem vel obligationem de succedendo in beneficio faciant. Engels. *loc. cit.* ex Zoësio *ad tit. de simon. n.* 72. vel quòd ea intelligenda de intentione tacitè vel expressè in conventionem deducta. Parif. *cit. q.* 6. *n.* 7. ex Nav. *cons.* 38. *n.* 3. dum enim resignans mentem illam suam & spem, ut beneficium conferatur N. deducit, etiam tacitè, in conventionem & pactum, committitur simonia. Barb. *loc. cit.* Parif. *cit. q.* 6. *à n.* 11. citans quamplures. De cetero namque tenet Diana. *p.* 6. *tr.* 7. *resolut.* 72. citatus à Barb. *loc. cit. n.*45. non foro simoniam, si quis resignet dictâ intentione & spe, etiam aliàs non resignaturus, modò non intendat obligare Superiorem obligatione aliâ præter antidoralem. Vide de hoc pluribus Barbos. *loc. cit. à n.* 59. ubi fusè ostendit, renunciationem simpliciter factam cum dicta spe & intentione non esse simoniacam.

Quæstio 370. An Ordinarii resignata in manibus suis beneficia conferre possint resignantium, vel etiam suis consanguineis, affinibus &c.

1. REspondeo negativè: Chok. *ad reg. cancell.* 44. *n.*54. & 56. Tond. *p.* 2. *c.* 3. §. 7. *n.* 3. & *p.* 1. *c.* 3. *n.* 8. Parif. *l.* 5. *q. ult. n.* 188. Sic enim expressè in constitut. Pii V. *quanta Ecclesiæ Dei*, præscribente formam resignationis coram Ordinariis faciendæ, ubi: *Præcipimus, ne Episcopi aut alii collatores de be-*

nefi-

neficiis & officiis resignandis, aut suis aut dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationem audeant providere. Quod si secus, ac etiam quidquid aut contra formam prædictorum fuerit à quocunque temerè attentatum, id totum ex nunc vires & effectum decernimus non habere; qui verò contra fecerint, ut in eo, in quo deliquerint, puniantur, à beneficiorum & officiorum collatione, nec non electione, præsentatione, confirmatione & institutione, pro ut cuique competierit, tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem à Romano Pontifice meruerint obtinere. Et qui talia beneficia seu officia receperint, eos prædictis punis volumus subjacere &c. Circa quam pœnam

2. Notandum primò, quòd si Episcopi vel Ordinarii locorum, qui contulerunt consanguineis &c. beneficia coram se resignata, ac propterea dictam suspensionis pœnam incurrerunt, vi cujus amplius conferre, eligere, præsentare, instituere, confirmare nequeunt; nihilominùs aliquid horum facere attentarint, in excommunicationem ipso facto incidant, & si collegia, sive clericorum conventus fuerint, suspensionem à divinis incurrant, à qua excommunicatione vel suspensione absolvi nequeant nisi à Papa extra mortis articulum. Azor. *p. 2. l. 7. c. 19. q. 5. §. quæres quâ pœnâ.*

3. Notandum secundò. Episcopos aliósque Ordinarios, si per ignorantiam justam prædictæ constitutionis beneficia coram se resignata consanguineis suis, vel dimittentium contulerint, non incurrere dictam pœnam suspensionis; cùm pœna ignorantes minimè afficiat in foro conscientiæ; quamvis in foro exteriore ignorantia juris communis locum non habeat; cùm in hoc foro contra legem facientes, scientes id facere credantur. Azor. *loc. cit.*

4. Notandum tertio. Neque dictam pœnam suspensionis afficere Cardinales, etiam Episcopos talia beneficia coram se dimissa conferentes suis consanguineis, alioqui aptis & dignis, quia pœnæ & odia sunt restringenda, adeóque sicut nomine beneficiatorum in pœnis & odiis non comprehenduntur Episcopi, Abbates, vel aliæ dignitates Ecclesiasticæ, ità nec Episcoporum vel Ordinariorum nomine intelliguntur Cardinales, etsi sint Episcopi, in dicta constitutione Pii V. quia sunt in excellentiore honoris & dignitatis gradu constituti. Azor. *loc. cit.*

5. His tamen non obstantibus, ait Garc. *p. 11. c. 5. n. 270.* hanc Pii V. constitutionem non videri bene servari in Hispania, ubi prætenditur, eam non receptam, sed esse ab ea supplicatum, saltem quò ad illud de non conferendis beneficiis resignatis collatorum vel resignantium consanguineis, affinibus aut familiaribus. Idem habet Castrop. *tr. de benefic. d. 6. p. 2. §. 1. n. 7.* ubi: *adverte tamen, hanc constitutionem quò ad hanc secundam conditionem (nempe de non conferendo ista resignata consanguineis) non videri usu receptam, sed potiùs à principio fuisse ab ea supplicatum, & consequenter nec pœnas ob hanc causam ibidem impositas,* citat pro hoc Barbos. *de potest. Ep. alleg. 69. n. 48.* Vide etiam Card. de Luca. *de benef. d. 65. ubi à n. 9.* hanc materiam pulchrè tractat, de usu nimirum & non usu hujus constitutionis Pianæ. Subjungit tamen idem Garcias. *n. 271.* quòd dum *in una Hipporegiens. canonicat. 24. Maji 1584. coram Orano* prætenderetur; constitutionem illam non habere locum in civitate & diœcesi Hipporegiensi, nec ibi fuisse usu receptam, Domini firmarent, habere ibi locum, quia publicata Romæ, & Papa voluit omnes & singulos proinde obligare & afficere, ac si fuisset illis singulariter intimata, & præsumi, esse in usu, quamdiu non fuit probatum contrarium. Quòad illud verò num supplicatio interposita à lege & constitutione generali suspendat interim ejus executionem, donec secunda jussio superveniat, remittit Garcias ad Rodriq. *regular. qq. to. 1. q. 6. a. 7.* Vasq. *in 1. 2. to. 2. d. 156. n. 43.* & Lorcam *in 1. 2. d. 20. de ll.* qui rectè, ùt ait Garc. ostendunt non suspendere. De cetero stante illâ Pii V. constitutione, excipi ab illa beneficia jurispatronatûs, seu illa resignata coram Episcopo posse ab illo conferri suis consanguineis, cum consensu nimirum patroni, seu ubi hi ab illo præsentantur, tradit Tond. *p. 1. c. 3. n. 9. & p. 2. c. 3. §. 7. n. 3.* citans Quarant. *in sum. Bullar. v. benef. resign.* loquentem in genere de beneficiis jurispatronatûs, (quemadmodùm & tradit Garcias loquendo generaliter *p. 11. c. 3. n. 268.*) & Riccium *in decis. curiæ Neapolit. l. 3. decis. 81.* restringentem hanc exceptionem ad beneficia jurispatronatûs laicalis. Item conferre poterit Episcopus personis in dicta Pii V. Bulla nominatis vacantia per dimissionem clericatûs, putà per contractum matrimonium, vel professionem militiæ; cùm hæc non sit vacatio per resignationem, de qua loquitur Bulla illa Pii V. (etsi fortè dici posset resignatio tacita) Tond. *cit. §. 7. n. 4.* citans Riccium *ubi antè decis. 307.* Item vacantia per adeptionem alterius incompatibilis, ùt Ricc. *loc. cit. decis. 308.* apud eundem Tond. *n. 5.* qui tamen ait, se non videre quomodo illa decisio Riccii subsistet; cùm illa beneficia per adeptionem incompatibilis vacantia non possint resignari, sed debeant simpliciter dimitti, ut Garc. *p. 11. c. 5. n. 58.* & sint reservata Papæ, ùt idem Garc. *loc. cit. n. 60.* Notandum etiam ex eodem Tond. *cit. §. 7. n. 3.* per familiares Episcopi intelligi eos, qui actu deserviunt Episcopo, & continuam exercent commensalitatem in ejus domo, ùt Parif. *l. 5. q. 6. n. 195.* ubi: *cùm hæc constitutio non exprimat, qui sint consanguinei & affines, hic casus videtur relictus sub juris communis dispositione, juxta l. commodissimè. ff. de liberis & posthum. idémque dicendum de familiaribus; quòd de jure communi sint omnes, qui subsunt alicui ratione potestatis, & cum eo cohabitant, juxta c. ult. de verb. signif. in 6. & ibi Gemin. in ult. not. & Bald. in l. 2. c. de testibus.* vide eundem Parif. *cit. q. 6.* fusè agentem de pœnis in dicta constitutione contentis.

Quæstio 371. An beneficium conferri possit alteri, quàm illi, in cujus favorem resignatum?

RESpondeo negativè. Lott. *l. 3. q. 14. n. 42.* Gonz. *gl. 14. n. 28.* quos vide. Resignatio enim, ubi admittitur, non censetur admissa ad favorem alterius quàm resignatarii. Lott. *loc. cit. n. 36.* & seq. apud quem *loc. cit. n. 53.* etiam vide, qualiter intelligatur conditio illa subintellecta in resignatione ad favorem. ibi & *n. 23.* apud eundem Lott. vide resignationis in favorem formam.

PARAGRAPHUS VI.

Coram quibus, seu in quorum manibus fieri possit ac debeat resignatio?

Quæstio 372. An resignatio necessariò fieri debeat in manibus alicujus, & quidem Superioris, seu habentis ad hoc, nempe ad recipiendam resignationem, auctoritatem seu potestatem?

1. RESpondeo ad primum affirmativè, seu debet fieri resignatio aliquo eam recipiente seu auctorizante, & non posse propriâ auctoritate dimitti beneficium. *c. admonet.* de renunc. Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 14.* Laym. *in cit. c. admonet. n. 2.* Parif. *l. 7. q. 8. n. 1.* citans Anchar. *in c. susceptum. de rescrip. in 6.* & Abb. *in c. quod in dubiis. de renunc.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 19. q. 6.* Pirh. *ad tit. de renunc. n. 57.* sicut enim beneficia sinè alterius licentia & auctoritate obtineri, sic nec dimitti possunt. Proinde

2. Respondeo secundò: resignationem necessariò fieri debere coram Superiore, seu in manibus Superioris; præbentis ad hoc consensum suum seu licentiam,

centiam, ac ità non nisi auctoritate Superioris interveniente deponi posse beneficium. Paris. *l. 7. q.* 1. *n.* 1. citans quàm plurimos. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 219. Pirh. Azor. *ll. cit.* Barbos. *loc. cit.* & *n.* 4. dicens, de substantia resignationis esse, ut admittatur à Superiore. Siquidem per adeptionem beneficii devincit se Ecclesia; sive initus censetur quidam contractus inter beneficiatum & Ecclesiam, vi cujus obligatur ille servire Ecclesiæ, & hæc ipsum pro servitio præstito alere. Adeoque ab hac inserviendi Ecclesiæ obligatione & onere se eximere, dictúmque contractum rescindere nequit propriâ auctoritate sinè admissione Superioris, (quæ proinde non est aliud, quàm absolutio quædam à dicto vinculo. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 7.) beneficiatus. Barb. *loc. cit. n.* 15. Item cùm beneficia sint bona Ecclesiæ, & in utilitatem Ecclesiæ instituta, meritò jura cavent, ne clericus injussu Superioris beneficium dimittat, ne beneficia haberi videantur in patrimonio & in bonis suis, seu ne reputentur inter bona patrimonialia, de quibus liberè disponere potest beneficiatus, & ne Ecclesia debito destituatur ministro. Azor. *loc. cit.* Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 2. *n.* 1. Cùmque beneficium in perpetuum collatum & obligatum est beneficiato, dum illud in titulum accepit, ità ut sinè justa & gravi causa eo privari nequeat, æquum omnino est, ut vicissim beneficiatus beneficium dimittere nequeat, nisi Prælato Ecclesiæ resignationem acceptante. Laym. *in c. admonet. de renunc. n.* 2. & ex eo Pith. Porrò extenditur responsio, ut non solùm locum babeat in habentibus verum beneficium Ecclesiasticum, sed etiam in iis, qui servitio tantùm alicujus Ecclesiæ aut pii loci in ordinatione pro illius necessitate vel utilitate sunt adscripti, juxta Trid. *sess.* 23. *c.* 16. ità ut nec tales locum illum deserere debeant sinè consensu Episcopi, alioqui iis sacrorum exercitium sit interdicendum. Pith. *loc. cit.* citans Fagn. *in cit. c. admonet. n.* 15. Paris. *l.* 7. *q.* 6. *à n.* 1. Quin & laici hospitalium administrationem habentes non possunt eam deserere sine Episcopi seu Diœcesani licentia; cùm & illa sint sub cura & dispositione Episcopi. Pith. *ibid.* ex Fagnano *loc. cit.*

Quæstio 373. An, & qualiter limitanda præcedens responsio, seu quænam resignationes fieri possint sine auctoritate Superioris?

1. RESpondeo primò: locum non habere, seu non requiri auctoritatem seu consensum Superioris in resignatione, seu cessione juris ad beneficium, competentis v. g. ratione postulationis, electionis, præsentationis, impetrationis literarum apostolicarum de promovendo. Barbos. *loc. cit. n.* 5. Paris. *cit. q.* 1. *à n.* 74. citans quamplur. Garc. *loc. cit. n.* 247. Pith. *cit. n.* 57. Laym. *in c. admonet. de renunc. n.* 2. Ratio communis horum omnium est, quòd in beneficiis acquirendis cesset ratio illa vinculi. Neque enim tam arcto vinculo Ecclesiæ obstringitur electus, postulatus, præsentatus, quàm confirmatus, institutus &c. Paris. *n.* 74. Pith. *loc. cit.* quòdque auctoritas illa Superioris requiratur, est propter interesse Superioris, quod non adest, nisi postquam beneficiatus jus plenum in beneficio est adeptus per confirmationem, aliámve institutionem. Paris. *n.* 82. Pith. *loc. cit.* neque dictus electus præsentatus ante confirmationem, institutionem verum, sed quasi contrahit matrimonium cum Ecclesia. Paris. *n.* 88. Sic itaque electus ad beneficium vel dignitatem Ecclesiasticam (& nominatim etiam electus in Episcopum, ùt Paris. *n.* 80.) etiam post consensum suum præstitum electioni, ante confirmationem sine licentia Superioris, seu habentis confirmare, potest resignare in manibus eligentium, (quas tamen postremas particulas ità intellige, ut opus non sit licentiâ seu consensu eligentium ad hanc resignationem) Paris. *à n.* 78. citans quamplur. contra Goffred. Host. Archid. *in c. si electio. de elect. in* 6. Præposit. *in c. si quis.* 7. *q.* 1. quorum sententiam communiter damnatam esse, ait Paris. *n.* 87. Sic præsentatus (etiam post acceptatam à Superiore præsentationem, ùt Paris. *n.* 96.) ante institutionem absque auctoritate & licentia Superioris renunciare potest præsentationi, jurique per illam quæsito ad beneficium in manibus Patroni. Paris. *à n.* 94. citans Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 15. Roch. *de jur. p. v. honorificum.* cum communi. Sic habens literas exspectativas ad beneficia vacatura, potest illis sine Superioris seu concedentis illas auctoritate resignare. Barb. *loc. cit. n.* 33. Idem est de gratia, alicui facta per literas de providendo de beneficio vacante; cùm per illam adhuc non nisi jus ad beneficium quæsitum sit. Barbos. *cit. n.* 33. citans Zabarell. *in clem. auditor. de rescript.* Secus tamen est de literis obtentis ad beneficia, quæ vacant, dum hæ non solum mandatum de providendo, sed provisionem ipsam seu collationem continent; cùm enim per harum literarum expeditionem & acceptationem jus sit quæsitum in beneficio jam vacante, iis sine auctoritate Superioris, quis resignare nequit. Paris. *n.* 99. etsi subjungat *n.* 100. quòd quis sine auctoritate Superioris istiusmodi literis continentibus collationem factam beneficii vacantis post earum acceptationem renunciare possit tacitè, non capiendo possessionem illius beneficii vacantis; eò quòd per impetrationem non obligetur quis beneficio, nisi ceperit possessionem, ùt Abb. *in c. ad audientiam. de rescript. n.* 3. Quod ipsum tamen falsum videri ait Garc. *loc. cit. n.* 248. eò quòd, cùm illi non possit renunciare expressè sine auctoritate Superioris, quia juri in re, quale per illam literarum acceptationem acquisivit, renunciare nequit sine Superioris auctoritate, etiam illi tacitè, non capiendo possessionem, nequeat renunciare. Abbas autem à Parisio citatus loquatur expressè de literis ad beneficia obtinenda, & non obtenta.

2. Respondeo secundò: posse sine licentia & auctoritate resignari beneficia litigiosa, etiam post illorum collationem aut institutionem, dum jus in iis verè anceps est, & probabiliter dubium (secus enim est, si resignans jus certum habet in beneficio; etsi enim tunc litem patiatur, renunciare tamen non potest beneficio sine Superioris auctoritate) eò quòd tunc cesset præjudicium Superioris; cùm non constet, possidentem habere jus in re, & dubius sit litis eventus. Item quòd renonciatio talis, utpote per quam in causa dubia receditur à lite, sit favorabilis. Barbos. *loc. cit. n.* 6. Paris. *cit. q.* 1. *à n.* 104. ex Butrio & Abb. *in c. quod in dubus. de renunc.* Garc. *loc. cit n.* 249. citans Coral. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 16. Rossin. *de benef. c.* 14. *n.* 43. & 44. Pith. *loc. cit. n.* 58. contra Laym. *in cit. admonet. de renunc. n.* 2. ex Anania *in cit. c. quod in dubus. n.* 18. tenentem contrarium, tum quòd generalis regula sit, resignationem beneficii acquisiti fieri non debere sine auctoritate Superioris, à qua regula nullibi in jure reperitur exceptum beneficium litigiosum; tum quòd interest Ecclesiarum, ut Episcopus seu Ordinarius cognoscat causam resignationis, præsertim, dum beneficium est curatum, non Ecclesiæ expediat, nec ne, num resignatio facta sponte, liberè, sine metu simoniæ &c. Quam sententiam quoque probabilem asserit Pith. *loc. cit.* & pro qua facit, quod cum aliis tradit Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 30. *q.* 3. beneficium litigiosum nec impetrari, nec apud Papam renunciari posse in favorem alterius non factâ mentione litigiosi.

3. Respondeo tertiò: posse intrusum sine Superioris auctoritate resignare, vel potiùs dimittere beneficium, in quod intrusus est. Garc. *loc. cit. n.* 250. (hanc tamen adjiciens limitationem: si intrusus est existenter & apparenter carens titulo) Paris. *cit. q.* 1. *n.* 107. citans Glos. Innoc. Abb. Host. & AA. communiter *in c. nisi cum pridem. de renunc.* si enim habentes jus tantùm ad beneficium id possint, multò magis id poterunt, qui jus nullum aut titulum habent. Paris. *n.* 108. Præter has limitationes specialiter sit

Quæstio

Quæstio 374. An, & qualiter criminosus & irregularis resignare possint sine auctoritate Superioris?

1. RESpondeo primò: Episcopum quantumcunque graviter criminosum, non posse renunciare seu dimittere Episcopatum sine auctoritate & licentia Papæ. *c. nisi cum pridem. de renunc.* ubi dicitur: propter conscientiam criminis cedendi licentia potest, seu debet postulari, & expressius *c. Suffredus. 6. q. 3.* Paris. l. 7. *q.* 2. *n.* 3. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 59. Atque ita Episcopus, etiam simoniacus, dimittere nequibit Episcopatum sine auctoritate Papæ, qui, si Episcopus bene administret Episcopatum, dispensabit cum eo in ordine ad retinendum Episcopatum. Paris. *cit. q.* 2. *n.* 4. ac proinde idem erit de Episcopo reo aliorum gravissimorum criminum; cùm simonia inter gravissima reputetur. Paris. *n.* 5. Ampliátque hoc ipsum Paris. *ibid. n.* 7. quòd Episcopus criminosus, ne quidem in articulo mortis renunciare Episcopatum possit sinè licentia Papæ, sed sufficiat pro exoneratione conscientiæ promittere confessario, velle se eum dimittere, quamprimùm potuerit.

2. Respondeo secundò: Sed neque criminosus alius non Episcopus dimittere sinè auctoritate Superioris potest beneficium, dum crimen tale est, propter quod non ipso jure seu facto existit privatus beneficio, sed privandus per sententiam Judicis. Paris. *n.* 10. Pith. *cit. n.* 59.

3. Respondeo tertiò: neque privatus ipso jure ob crimen, adeóque carens quidem à parte rei vero titulo, ex quo tamen requiritur sententia declaratoria, renunciare potest sine Superioris auctoritate. Paris. *n.* 10. & 11. Pith. *loc. cit.* Etsi enim talis revera jus ac titulum beneficii amisit, ex quo tamen possessionem retinet, donec sententia declaratoria criminis feratur, titulum saltem putatitium, seu communiter existimatum retinet. Atque ità hoc casu requiritur auctoritas Superioris ad renunciandum, non quidem ad hoc, ut resignetur jus ac verus titulus, utpote quem non habet ampliùs, sed propter titulum putatitium seu coloratum, qui adhuc suppetit, Pith. *loc. cit.* Paris. *cit. n.* 10. citantes Abb. *in c. nisi cùm pridem. de renunc. n.* 5. ad titulum verò putativum seu coloratum in ordine ad hunc effectum requiratur, ut illum legitimâ Superioris auctoritate acceperit, etsi non verum ob delictum seu occultum defectum; si enim intrusus est, & beneficium propriâ auctoritate occupavit, potest & debet beneficium dimittere absque alia Superioris licentia: nec prodest titulus talis coloratus, dum non provenit à legitimo Superiore, ut gesta eum tali titulo valeant aut sustineantur ob errorem seu opinionem comunem. Pith. *loc. cit.* citans Fagn. *in cit. c. nisi cum pridem. n.* 32. Sic itaque simoniacus, etsi privatus ipso jure beneficio, nullúmque titulum acquirat, ex quo tamen habet titulum putativum, ratione cujus neget interesse Superioris, non nisi interveniente auctoritate illius renunciare debet. Paris. *à n.* 11. contra Abb. *in cit. c. nisi n.* 6. quamvis talis simoniacus quamprimùm de licentia Superioris dimittere debeat beneficium, aut habere dispensationem, etsi per alium eo ignorante simonia commissa fuit, mox ùt illam commissam intelligit. Paris. *n.* 15. citans præter alios Abb. *in c. nisi. cit. n.* 6. & *in c. post translationem. de renunc. n.* 23. ubi is loquens de Episcopo dicat, quòd mox, ùt scivit simoniam commissam in adeptione Episcopatûs, debet vocare personas idoneas, & coram eis exponere factum, & protestari, quòd invitus Episcopatum teneat, & coram illis instituere procuratorem, quem mittat ad Curiam ad petendam licentiam renunciandi.

Respondeo quartò: dum verò criminosus ob crimen non tantùm ipso jure privatus est titulo, sed insuper caret titulo putatitio & colorato, ùt quia per sententiam declaratam incurrisse illum crimen tale, ob quod privatus ipso jure, poterit sinè auctoritate Judicis dimittere beneficium. Paris. *n.* 8. Pith. *loc. cit.* ex Abb. *loc. cit.* In quo casu non tam renunciat titulo, utpote quem non habet, quàm possessioni injustæ, ùt ait Pith. Ex his infero, &

Respondeo quintò: irregulares, cùm non sint privati, sed privandi, non possunt renunciare absque auctoritate Superioris. Paris. *loc. cit. n.* 11. ex eodem Abb. *loc. cit. n.* 6.

Quæstio 375. Num etiam requiratur licentia alia & auctoritas Superioris in resignatione illa tacita, quæ ab ipso jure, seu juris constitutione induci censetur ob factum aliquod beneficiati sine expressis illius verbis, v.g. dum beneficiatus assequitur beneficium aliud incompatibile cum præhabito, dum emittit professionem, contrahit matrimonium &c.

1. RESpondeo primò in genere affirmativè, seu licèt beneficium per talem actum vacet ipso jure, debere nihilominus, saltem dum assequitur aliud incompatibile, beneficium illud præhabitum dimitti coram Superiore, sive in manibus illius, & de illius licentia, ità ut si secus fecerit, beneficiatus ille possit à Superiore revocari ad prius illud beneficium, utpote quod absque ejus auctoritate dimittere non potuit, juxta Extrav. Joannis XXII. *Execrabilis. de præb.* Pith. *loc. cit. n.* 61. Paris. *l.* 7. *q.* 3. *n.* 2. citans Abb. *in c. ex ore. de his quæ fiunt à majore parte capituli n.* 10. Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 13. Ruffiniac. *de benef. c.* 14. *n.* 36. Burlatt. *cons.* 353. *l.* 4. Nec obstat textus *c. ex ore.* ubi dicitur: *juri suo renunciâsse videtur*: absque eo, quòd in dicto capite mentio fiat de Superiore; nam etsi de Superiore non fiat hic mentio, non tamen negatur per hoc, intervenisse auctoritatem Superioris, sed potiùs id supponitur; quia actus in dubio censetur factus secundùm generalem dispositionem juris; quin & ibi intervenisse consensum tacitum Superioris, ait Abb. *ibidem* Pith. *loc cit.* Paris. *cit. q.* 3. *n.* 5. Quam sententiam etsi communem fateatur cum Pariso Garc. *loc. cit. n.* 243. citans pro ea insuper Hojed. de Incompat. *p.* 1. *c.* 13. *n.* 36. Per. Gregor. &c. ipse tamen contrarium tenet *cit. n.* 243. nimirum non requiri in hoc casu licentiam seu approbationem Superioris; cùm ab ipso jure inducatur hæc dimissio, citátque pro se præter gl. & Host. *in cit. c. ex ore.* Quintadv. *l.* 4. *Ecclesiast. n.* 89. Gonz. gl. 14. *n.* 73. obi is in genere ait: tacita resignatio non eget auctoritate Superioris, ùt tradit Benedictus Capra. *in Clem. gratia. de rescr. n.* 5. Fatetur nihilominus Garc. *n.* 240. requiri consensum Superioris expressum vel saltem tacitum, (hunc enim sufficere ait *n.* 241. ex Abb. *in cit. c. ex ore.* quemadmodum sufficit consensus tacitus renunciantis) non secus ac in resignatione expressa, in alia resignatione tacita, quæ nimirum fit quidem etiam sinè verbis, facto tamen hominis liberè renunciantis. v. g. ùt in terminis *cit. c. ex ore.* per reverentiæ exhibitionem tanquam Superiori, adeóque fit dependenter, seu ex consensu immediato renunciantis, & non ex necessitate juris sic disponentis, uti contingit in altera specie resignationis tacitæ à jure inductæ, de qua antè.

2. Respondeo secundò: pari modo insistendo sententiæ primæ, etsi electus ad aliam Ecclesiam, etiam alterius diœcesis, electioni de se factæ consentire possit sinè licentia sui Superioris, non potest tamen sinè illius licentia actu relinquere suam Ecclesiam, & transire ad illam, ad quam electus alioqui revocari potest, & si admonitus non redierit, excommunicandus erit, *c. si verò. & seq. 7. q. 1. c. admonet. de renunc.* Pith. *cit. n.* 61. Liberum autem erit, Episcopo seu Prælato, ad quem pertinet prima illa Ecclesia, eum qui transivit, revocare ad primam Ecclesiam, vel negatâ ei licentiâ transeundi ad secundam, eum retinere in prima. Pith. *ibid.* ex Innoc. *in cit. c. admonet.* Si tamen Ordinarius sciens dis-

discessum Prælati, alteriusve beneficiati non contradicat, neque eum intra 6. menses revocet, renunciationem ejus ratam habere censetur. Laym. *ad c. admonet. n. 4.* ex Innoc. & Jo. And. *ibidem*. Nec obstat his *c. de multa de preb.* ubi habetur, quòd per transitum ad secundam Ecclesiam prima vacet ipso jure; id enim intelligendum, quando quis transit cum licentia sui Prælati, alioqui prima non vacat, etsi eâ privari possit. Pirh. *loc. cit.* Porrò requiri consensum expressum, dum transitur ad Ecclesiam aliam alterius diœcesis, & sufficere tacitum, dum transitur ad aliam ejusdem diœcesis, *ibidem* habet Pirh. ex ea Fagn. *in c. admonet. n. 13.* & Jo. And. *ibidem n. 5.* De cetero, dum beneficiatus ad majus beneficium, nempe dignitatem, Prælaturam vel beneficium curatum eligitur vel promovetur, non potest illum impedire Episcopus, dum nullum obstat impedimentum Canonicum. Et si malitiosè, & sinè justa causa deneget petitam licentiam, compellendus est per Superiorem ad eam concedendam. Pirh. *ibid.* Laym. *ad cit. c. admonet. n. 6.* juxta Gloss. *ibid.* & Hostiens. *in sum. tit. de postul. prælator. §. si quis postulandus.*

3. Respondeo tertiò: tametsi tutius sit & convenientius, ut beneficiatus ingressurus religionem, seu professionem emissurus resignet potiùs expressè coram Superiore. Paris. *l. 7. q. 4.* & ex eo Pirh. *loc. cit. nu. 60.* juxta Abb. & Butrio *in c. admonet.* facta tamen tacitè renunciatio per professionem sinè auctoritate Superioris est valida; etsi facta renunciatio beneficii, ante professionem sinè licentia Episcopi sit invalida, juxta Trid. *sess. 25. de regular. c. 16.* Pirh. *loc. cit.* sufficit autem beneficiatum ingressurum religionem petere ab Episcopo aut Ordinario licentiam, & licèt eam non obtineat, transire tamen poterit ad religionem, jure ipso faciente ad hoc potestatem, si Episcopus eam neget. Argumento *c. licet de regular.* Laym. *in cit. c. admonet. n. 5.* Pirh. *cit. n. 60.* Occasione cujus illud hic circa jam dicta notandum, aliud esse, non posse, aut debere beneficium tacitè (vel etiam expressè) resignari sinè auctoritate Ordinarii: aliud non posse resignari sinè ejus consensu præstito, seu eo invito; sic namque verum est, quod ex Fagnan. *in cit. c. admonet. n. 23. & seq.* tradit Pirh. *loc. cit. n. 62.* si beneficium curatum est, vel saltem residentiale, aut requirens certum servitium, non posse illud resignari, nec simpliciter expressè nec tacitè acceptando aliud incompatibile invito Superiore. Si autem beneficium omnino simplex est, nullum servitium aut residentiam requirens, posse etiam invito illo resignari: eò quòd horum beneficiorum collatio principaliter sit ad utilitatem eorum, quibus conferuntur, adeóque, cùm quisque liberè renunciare possit ei, quod pro se est principaliter inductum, resignari possint invito Superiore. Verum tamen non est, quòd & istiusmodi beneficia inscio vel omnino non requisito Superiore resignari queant; cujus auctoritas per hoc satis agnoscitur, quòd requiratur ad admittendam hujusmodi resignationem, etsi eam non possit non admittere, de quo paulò inferiùs.

4. Respondeo quartò: tacitam resignationem, seu potiùs dimissionem & derelictionem beneficii, quæ contingit per contractum matrimonium, non videri requirere licentiam, aut etiam petitionem licentiæ Superioris, & in hoc saltem casu procedere sententiam Garciæ.

Quæstio 376. An facta resignatio sinè Superioris auctoritate sit valida?

1. RESpondeo primò in genere: resignatio facta sinè auctoritate legitimi Superioris est nulla. Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 2. nu. 1.* Paris. *l. 7. q. 1. n. 9.* cum communi DD. *in c. quod in dubiis. de renunc.* non secus, ac cùm Tutores & Curatores alienare non possint bona immobilia, & quæ servando servari possunt absque decreto Judicis, si absque eo bona illa distraxerint, alienatio nulla est, juxta *l. magis puto. §. non passim. ff. de rebus eorum.* & AA. passim apud Paris. *loc. cit. n. 11.* Pro declaratione tamen hujus responsionis,

2. Respondeo secundò: talis resignatio nulla est, seu non tenet quoad præjudicium Ecclesiæ seu Superioris, coram quo fieri debuisset: in quantum nimirum in arbitrio Superioris illius est, resignantem illum cogere ad beneficium taliter resignatum retinendum, (quod non posset, si ea resignatio etiam in præjudicium suum valida fuisset, adeóque res amplius integra non esset respectu talis Superioris) vel illam admittere & ratam habere, ac, ità compellere resignantem ad dimittendum illud beneficium, & ipse tale beneficium conferre alteri. Paris. *cit. q. 1. n. 12.* Castrop. *loc. cit.* Pirh. *de renunc. n. 64.* Ac proinde talis resignans retinet proprietatem & titulum beneficii (hunc enim retinet, quamdiu resignatio à Superiore admissa non est) novo ei titulo opus non est, dum permittitur à Superiore in beneficio permanere, quidquid sit de possessione. Barbos. *juris EcclES. l. 3. c. 15. n. 161.* citans Abb. *in c. quod in dubiis. n. 8.* Innoc. *ibid. n. 1.* Menoch. *de arb. casu 201. n. 47.* Nav. &c. Valebit tamen talis resignatio, si resignante perseverante in priore sua voluntate & non revocante à se resignationem, Superior eam ratam habuerit: cùm enim renunciatio facta coram non Superiore annulletur propter præjudicium & injuriam, quæ fit per hoc Superiori, isque hanc remittere possit, adeóque ratam habere potest cessionem, si velit. Pirh. *loc. cit. n. 65.* si autem sciens beneficiatum propriâ auctoritate dimisisse beneficium, seu resignâsse, & intra 6. menses eum non revocet, censetur, ùt dictum, resignationem talem approbâsse, & sic ea habebit effectum suum. Pirh. *n. 65.* Paris. *nu. 55.* ubi etiam addit, quòd si Superior intra 6. menses illos resignantem illum non compellat ad redeundum ad beneficium, aut ipse illud conferat, devolvatur potestas conferendi ad proximum Superiorem. Porrò solere faciliùs admitti & ratificari resignationem factam in manibus clerici non Superioris, quàm in manibus laici, notat Paris. *n. 52.* & ex eo Pirh. *cit. n. 65.*

3. Respondeo tertiò: neque tenet talis resignatio in præjudicium ipsius resignantis; quia non vacat etiam quoad resignantem beneficium illud taliter resignatum; sed potest is illud non tantùm administrare, sed etiam retinet in eo verum jus & titulum, quousque renunciatio illa ratificetur per Superiorem, vel in pœnam delicti commissi per talem illegitimam resignationem privetur illo à Superiore, (de quo postremo paulò pòst) Castrop. *loc. cit.* Garc. *p. 11. c. 3. nu. 223.* citans Hostiens. Cardin. Imol. Butrio. *in c. quod in dubiis.* Abb *in c. ad aures. de his quæ fiunt vi. n. 7.* Felin. *in c. in nostra. de rescrip. coroll. 34.* Selv. *p. 3. q. 11. n. 32.* Rebuff. *in pr. tit. de resign. express. n. 11. & 13.* Rossiniac. *de benef. c. 14. n. 1. & 2.* Covar. *l. 1. var. c. 5. n. 6.* Menoch. *de arb. l. 2. casu 201. n. 47.* Quintadv. *l. 2. Ecclesiast. nu. 10.* Gutticr. *cons. 42. n. 4.* Tusch. *conclus. 165. 256. 257. lit. R.* &c. contra Barbos. *loc. cit. n. 18.* Paris. *cit. q. 1. nu. 12.* Pirh. *cit. nu. 64.* Laym. *in c. quod in dubiis. nu. 2.* &c. qui etsi dicendo eam validam à nobis in modo loquendi differant, reipsâ tamen non multùm differre videntur, ùt dum Paris. *n. 12.* validam dicit præcisè, ut noceat resignant, & *n. 23.* habere se illam resignationem, ut contractus factus contra legem, qui nullus est quoad commodum contrahentium, validus autem quoad eorum incommodum. Item dum ait Pirh. aliquo modo esse validam in detrimentum resignantis, quatenus nimirum non solùm approbari potest & rata haberi, sed etiam quatenus ob eam perperàm factam in pœnam hujus commissi delicti privari potest beneficio à Superiore talis resignans. Utrumque enim hoc admittit quoque Castrop. & alii sententiæ nostræ defensores, non tamen propterea in præjudicium resignantis validam, sed potiùs invalidam volunt resignationem talem, eò quòd ante istam approbationem vel privationem non vacet beneficium, nihilque juris ademptum sit resignanti per talem resignationem, uti hoc ipsum rectè contra Gomes. *in reg. de infirmis. q. 19.* astruit Barb. *loc. cit. n. 19.* cum aliis. Hoc unicum quò ad

rem

tem ipsam cruttoveritur; num usque adeò talis resignatio careat omni effectu, adeóque habeatur pro non facta, & nullius momenti, ut ante dictam approbationem Superioris res censeatur omnino integra, & resignas pœnitere possit, & cum effectu revocare talem resignationem; quin & propter eam factam resignans privari nequeat beneficio. Ad primum, seu quòd pœnitere possit cum effectu, affirmativè sinè distinctione respondet Garc. *loc. cit. n.* 337. citans Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 59. Pet. Gregor. *de benef. c.* 31. *n.* 11. Idem de resignante in manu clerici, cui non competebat potestas admittendi resignationem, secus tamen de resignante in manu laici, tenet Pith. *loc. cit. n.* 66. (quamvis *n.* 65. dixisset absolutè, non posse renunciantem coram non Superiore redire ad beneficium sic resignatum, nisi Superior consentiat, uti & idem indistinctè asserit Paris. *l.* 7. *q.* 1. *n.* 51. item *n.* 64. non posse resignantem in manibus etiam clerici talis repetere beneficium) Laym. *in c. quòd in dubiis. nu.* 5. nimirum (saltem dum resignatio facta in manibus laici) eo gi posse resignantem ad beneficium illud dimittendum, modò resignatio illa sponte facta fuerit, citat pro hoc gl. & Buttio in *cit. c. quòd in dubiis*. Secundum, quòd talis resignans privari ideo possit, indistinctè affirmat Castrop. *loc. cit.* Gregor. Tholos. *loc. cit.* Innoc. *in cit. c. quòd in dubiis. n.* 1. Abb. *in c. quod Dei timorem. de statu Monachor. n.* 4. & Rota apud Gateiam. *n.* 230. de resignante in manibus laici. Idem affirmat Pith. *loc. cit.* Laym. *loc. cit. n.* 5. Negat econtra Garc. ipse *n.* 231. etiam de resignante in manibus laici, eò quòd textus *c. quod in dubiis*, qui pro hoc ab adversariis allegari solet, non dicat, renunciantem in manibus laici vel alterius non Superioris ob hoc solum privandum esse beneficio, sed tantùm probet, renunciantem in manibus laici, & ab hoc iterum recipientem beneficium, quod utique distinctum & majus delictum est, in pœnam hujus temeritatis beneficio spoliandum; adeóque, cùm pœnæ non sint extendendæ, renuncians solùm in manibus non Superioris, etiam laici, non videatur ob hoc privari debere; quamvis renunciatione illâ admissâ per Superiorem (saltem ensequam renuncians eam revocârit) possit amoveri à beneficio tanquam vacante per resignationem, intellige, jam admissam à Superiore. Idem insinuat Laym. *cit. nu.* 2. *in fine.* ubi ait: quamvis aliqui considerantes verba textûs *c. quòd in dubiis.* arbitrentur, non esse locum pœnæ, nisi renuncians ab eodem laico beneficium denuo susceperit. Et hoc ipsum quoque probabile censet Pith. *cit. n.* 66. Multóque igitur minùs renuncians in manibus laici ob id privatus ipso jure censeri debet, ne aliàs talis renunciatio effectum consecuta censeatur. Laym. *loc. cit. n.* 1. & ex eo Pith. *cit. n.* 64. Unde jam Ordinarius beneficium illud resignatum sinè auctoritate legitimi Superioris, dum resignans eam resignationem non revocavit, conferre poterit alteri, non quidem vi solius istius resignationis sic factæ, sed postquam eam ipse Superior admisit, seu ratam habuit. Debet autem, antequam conferat, priùs citare illum resignantem, & privare illum per sententiam, intellige, dum resignavit in manibus laici, & ab eodem recepit. Quod autem ait Pith. *n.* 67. si resignavit in manibus clerici non Superioris, resignationem non revocavit resignans, posse Superiorem beneficium illud conferre alteri, non vocato illo resignante, id inquam, ùt dictum, tenet ad summum, postquam ipse talem resignationem ratam habuit; opus enim in illo casu non revocationis factæ à resignante non est alio, quàm ut Superior verbis, vel ipso facto declaret, se velle resignationem illam ratam habere. Pith. *cit. n.* 67. quamvis consultius dicat esse, ut renuncians ille citetur, quo appareat, num sinè metu cogente, aut simoniâ intercedente resignârit.

4. Respondeo quartò: Licèt, ùt dictum, resignatio talis sine auctoritate Superioris facta sit invalida, tam respectu Superioris quàm resignantis, hicque titulum & proprietatem beneficii nullatenus emittet, emittit tamen possessionem beneficii, seu præjudicat illis talis resignatio quò ad possessionem etiam ante omnem Superioris declarationem. Pith *nu.* 64. Laym. *loc. cit. nu.* 4. Barbos. *loc. cit. n.* 16. citans plures. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 38. Garc. *loc. cit. n.* 335. citans Innoc. *in c. quod in dubiis. n.* 1. Abb. *nu.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de resign. expres. n.* 13. Selv. *p.* 3. *q.* 11. *n.* 32. Rossiniac. *de benef. c.* 14. *n.* 35. Menoch. *de arb. casu* 201. *n.* 47. &c. Eò quòd possessio faciliùs amittatur quàm proprietas: & qui non potest renunciare jurisdictioni & juri suo quò ad proprietatem absque Superiore, potest tamen renunciare possessioni, quia cessat ratio præjudicii, & in præsenti, cùm possessio beneficii non habeat quid spiritualitatis, seu vinculi indissolubilis, possit amitti sinè Superiore Ecclesiastico. Paris. *n.* 39. Barb. *loc. cit.* qui etiam ex Navar. *in c. accepta. opposit.* 7. *nu.* 31. subjungit, eum, qui per realem illam dimissionem factam sinè Superiore amisit possessionem beneficii, si, antequam è Superiore acceptetur dimissio dicta, ad illud beneficium regrediatur, incipere iterum possidere, & ad hanc novam possessionem apprehendendam prærequiri Superioris auctoritatem.

5. Respondeo denique, si in resignatione coram non Superiore dictum fuit: renuncio beneficium, si Ordinario meo, cujus consensus requiritur, placuerit: non tam valere resignationem, ùt voluit Felin. *in c. cùm contingat. de off. de leg. num.* 18. apud Paris. *cit. q.* 1. *n.* 61. quàm suspendi ejus valorem, ità ut tunc denique valeat, & sortiatur effectum, dum conditio illa purificatur, & ista resignatio actu recipitur & ratihabetur à Superiore. Paris. *n.* 68. Similiter, dum resignatur in manibus alicujus recipientis resignationem nomine Superioris, valere actu eam, si is ad recipiendum illam mandatum habet; secus si mandatum non habeat, sed tunc valorem suspendi, usque dum ipsius Superioris consensus concurrat. Paris. *à n.* 57.

Quæstio 377. An sufficiat solùm petere licentiam resignandi, seu indicare Superiori, se velle resignare, prout indicare videtur c. admonet. de renunc. *ubi dicitur:* te inconsulto dimittere: *adeóque solùm reprobari videtur renunciatio, quæ fit inconsulto & ignorante Superiore, an verò insuper requiratur approbatio & consensus ipsius Superioris?*

Respondet Barb. *juris Eccl. c.* 15. *n.* 21. non sufficere, admonere Superiorem de resignatione, sed prærequiri insuper, & exspectandum consensum Superioris, & dictum verbum *inconsulto* in citato textu accipiendum pro consensu; nec novum esse, ut consilium pro consensu secundùm subjectam materiam à Pontificibus accipiatur, ut videre sit *in c. novit. & c. quantò. de his, quæ fiunt à prel.* & notet *gloss. in c. venerabilis. de off. de legat.* Verùm vide, quæ in hanc rem dicta sunt *quæst. ante hanc penult. in respons.* 2. 3. *&* 4. quibus adde quod tradit Laym. *in c. dilecti. de renunc. n.* 1. dum beneficiatus resignavit in manibus non sui Superioris, non teneri admittere cessionem, unde inferri videtur, in hoc casu exspectandum consensum & approbationem illius, ità ut jam invito illo, etsi de cetero consulto, resignare cum effectu nequeat. Item quod tradit *ibid. n.* 3. si Abbas, similisve Prælatus justa de causa petat cessionem, non esse ei denegandam, juxta *c. ult. caus.* 16. *q. ult.* Item quod ait C. de Luca. *de benef. d.* 65. *n.* 6. *&* 7. ubi: *Ad effectum, ut resignatio sit valida & perfecta, opus est, quòd fiat coram legitimo Superiore, habente potestatem absolvendi à vinculo, seu resolvendi illum quasi contractum, qui inter dicitur inter beneficiatum & Ecclesiam, quódque sequatur admissio, & sic requiritur copulativè potestas & voluntas pro hujus distractûs perfectione.*

Quæstio

Quæstio 378. Quis hîc veniat nomine legitimi Superioris, potentis auctorizare resignationes, seu eas cum effectu admittere?

1. RΕspondeo non nisi eum, qui potestatem habet à beneficiis amovendi, seu destituendi & deponendi beneficiatum. Paris. *l.* 7. *q.* 10. *num.* 6. citans quamplurimos. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 15. *n.* 7. Pith. *de renunc. num.* 68. Laym. *ad c. admonet. de renunc. nu.* 7. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 19. *q.* 7. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 251. citans plures. Cujus ratio est, quòd renunciationem admittere sit actus jurisdictionis in resignantem, qualem non habet in ordine ad hunc effectum alius, quàm qui de causa resignationis cognoscere potest, beneficiatùmque etiam invitum deponere & privare. Barb. Pith. *ll. cit.* Quòdque renunciatio habeat vim destitutionis, cùm per eam resignans desinat esse intitulatus, seu titulum amittat, adeóque fieri nequeat, nisi coram eo, nec admitti nisi ab eo, qui potestatem destituendi habet. Pith. *loc. cit.* ex Paris. *cit. q.* 10. *n.* 7. Unde jam sequitur, non omnem illum, qui habet jus conferendi seu instituendi in beneficiis, posse etiam recipere resignationes, cùm conferre beneficia præcisè non sit actus jurisdictionis, ùt dictum aliàs, & plures, qui conferre possunt, beneficium collatum adimere non possint; quia conferre beneficia, & beneficiorum resignationes accipere diversæ sunt potestatis, ac jura diversa, quorum unum sine alio præscribi & acquiri potest. Paris. *loc. cit. n.* 10. C. Luca *loc. cit.* sitque potestas destituendi quid plus, adeóque ab una ad aliam inferri non possit. C. de Luca *loc. cit.* Idcirco jam ex eo, quòd ad inferiorem Episcopo beneficii collatio speciali jure, putà privilegio, vel præscriptâ legitimè consuetudine spectet, non sequitur, ad eum etiam spectare, ut resignationes recipiat, nisi simul etiam per privilegium, legitimámve præscriptionem potestatem illam destituendi seu deponendi beneficiatos obtinuerit. Paris. *l.* 7 *q.* 10. *nu.* 9. & 21. Pith. *loc. cit. n.* 69. Laym. *cit. n.* 7.

2. Porrò, cùm privilegium illud conferendi seu instituendi beneficiatos sit in præjudicium Ordinariorum, strictè est interpretandum, itàut, si à Papa concessum alicui conferre certa beneficia, non comprehendatur potestas destituendi, & per consequens recipiendi resignationes istorum beneficiorum. Paris. *cit. q.* 10. *n.* 26. addens contrarium tamen esse, si tale privilegium concessum ab eo, cujus juri dumtaxat detrahitur, v. g. ab Episcopo, juxta quod decisum à Rota teste Puteo apud eundem Parisium, eò quòd privilegium in præjudicium concedentis sit latissimè interpretandum, juxta *c. cùm dilectus. de consuetud.* Paris. *nu.* 28. Idque maximè in præsente casu ob connexitatem, quæ est inter institutionem & destitutionem, Paris. *n.* 3. Quod ipsum tamen non videri sibi verum ait Garc. *n.* 263. nisi in privilegio concesso ab eo, cujus jurisdictioni tantùm detrahitur, addatur dictio taxativa; eò quòd, ùt dictum, conferre & destituere longè sint diversa; adeóque, licèt simus in privilegio latissimè interpretando contra concedentem, non potest venire facultas destituendi, uti convincitur ex eo, quod tradit ipse Paris. quòd Vicarius Episcopi habens facultatem conferendi beneficia, non possit eorum resignationes recipere, & tamen hîc agitur de præjudicio Episcopi tantùm. Sic etiam, dum alicui data potestas à Papa conferendi omnia beneficia vacantia in tali loco, non videtur adhuc data potestas excipiendi eorum resignationes. Paris. *n.* 33. qui idipsum *n.* 35. extendit, etiamsi potestas data conferendi omnia beneficia ista, etiam vacantia per resignationem, non posse adhuc ab eo recipi eorum resignationes. Quin & ex eodem principio infert Paris. *num.* 38. non posse Vicarium Episcopi habentem potestatem conferendi beneficia, eorum resignationes excipere, de quo infra. Ac proinde jam regula illa: ad quem pertinet institutio, ad illum spectat etiam destitutio, & consequenter resignationum receptio, non nisi in eo procedit, ad quem de jure communi & ordinario spectat institutio, prout est Episcopus, de quo loquitur *c. cùm in cunctis. de hæreticis.* non verò ad eum, cui solùm ex privilegio vel consuetudine spectat illa institutio. Paris. *cit. q.* 10. *n.* 25. citans Rotam *decis.* 6. *de renunc. in novis.* Garc. *n.* 262. C. Luca. *de benef. d.* 65. *n.* 7.

3. Nihilominus ex eo, quòd frequenter hæ duæ potestates in inferioribus etiam collatoribus conjunctæ sint, dum eorum quidam potestatem & jurisdictionem quasi Episcopalem habent, vel etiam citra talem potestatem id speciale privilegium resignationes admittendi obtinuerunt. Host. *in sum. tit. de renunc. cui sit renunciatio.* Selv. *v. renunciat. q.* 3. & alii occasionem accepisse videntur, generatim dicendi, resignationes coram illo fieri debere, à quo accepta fuerint beneficia: nam non sunt intelligendi, quasi sic juxta SS. Canonum præscripta fieri necesse sit; sed quia ità plerumque fieri consuevit, ùt iidem, ad quos jure ordinario pertinet beneficia conferre seu instituere beneficiatos, resignationes etiam accipiant, saltem simplicium, v. g. Canonicatuum, quos si capitulum independenter ab Episcopo confert, etiam eorum resignationes recipere solet, ùt testatur praxis. Laym. *loc. cit.* & ex eo Pith. *cit. num.* 69.

4. Denique hîc observandum, dum dicitur, non posse recipi resignationem nisi ab eo, qui potestatem habet destituendi, id ità accipiendum: nisi habeat potestatem destituendi hunc ipsum resignantem hoc ipso beneficio, adeóque sit Superior istius resignantis respectu istius beneficii. Atque ità non juvat, quòd sit Superior resignatarii, habeátque aliàs potestatem destituendi alios beneficiatos, vel respectu aliorum beneficiorum. Ità colligitur ex iis, quæ tradit Paris. *cit. q.* 10. *num.* 1. & 2.

Quæstio 379. Quid in hoc puncto recipiendi resignationes possit laicus?

1. RΕspondeo primò in genere: Renunciatio beneficii necessariò facienda est coram Superiore Ecclesiastico, & nullatenus fieri potest coram laico eam recipiente, juxta *c. quod in dubiis*, ubi dicitur, quòd resignatio facta laico nullam obtineat firmitatem. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 68. Paris. *l.* 7. *q.* 9. *nu.* 1. *juncto n.* 7. & 8. laicus enim esse aut dici nequit Superior respectu clericorum & beneficiorum Ecclesiasticorum; cùm ei nulla jurisdictio aut potestas competat in clericos, eorúmque res & jura; quippe quæ ex objecto suo est potestas spiritualis; renunciatio autem, ùt dictum, fieri debet in manibus Superioris. Pith. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 9. *n.* 3. *juncto n.* 8. *in fine.* Hinc

2. Respondeo secundò: Fieri non potest in manibus Notarii laici, etiamsi is sit Notarius Cameræ vel Cancellariæ Apostolicæ, Pith. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 10. & 11. citans Nav. *in c. accepta. in solutione septima opposit. n.* 34. Nam etsi hi Notarii Cameræ habeant potestatem recipiendi consensus, non tamen admittendi seu auctorizandi resignationes. Paris. *cit. n.* 11.

3. Respondeo tertiò: Etiamsi laicus sit constitutus in maxima dignitate, v. g. sit Dux, Rex, aut Imperator, adhuc non potest recipere resignationes. Pith. *loc. cit.* Paris. *nu.* 12. Barb. *juris Eccles. c.* 15. *n.* 10. citans Tusch. *lit. R. concl.* 165. *nu.* 1. & 2. Riccium &c. Nisi fortè ex privilegio habeat hanc potestatem recipiendi resignationes, qualiter eam habere potest. Paris. *nu.* 13. testans sic Proreges in regno Neapolitano habere in quibusdam beneficiis hanc potestatem recipiendi eorum resignationes ex privilegio dato in fundatione vel dotatione; qui tamen Proreges eas recipiant, ubi factæ simpliciter, & si eorum resignatio fiat in favorem, non fieri nisi Romæ cum beneplacito Proregis.

4. Respondeo quartò: etiamsi laicus sit patronus, non posse adhuc recipere resignationes beneficiorum sui juris patronatûs, sed & illa resignanda non nisi coram Superiore Ecclesiastico cum consensu patroni laici; idque etiam si patronus sit Rex, & beneficium Episcopatus, aut hujusmodi Prælatura. Pith. Barb.

Barb. *loc. cit.* Pariſ. *num.* 14. citans Abb. *in c. quod in dubiis. nu.* 6. & alios quamplurimos.

Quæſtio 380. Qualiter poteſtas recipiendi reſignationes competat Papæ?

1. RESpondeo primò: In genere competit Papæ poteſtas recipiendi reſignationes quorumcunque beneficiorum in tota Eccleſia, & quocunque tempore. Pariſ. *l.* 7. *q.* 11. *à n.* 1. & *l.* 8. *q.* 7. *à n.* 1. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 70. cum communi, recipere ſiquidem reſignationes, ut dictum, eſt jurisdictionis Eccleſiaſticæ, ut Oldr. conſ. 324. *n.* 4. apud Pariſ. *cit. q.* 11. *n.* 1. pertinetque ad eum, qui poteſtatem habet deſtituendi. Jam verò Papa abſolutus eſt Dominus, Epiſcopus univerſalis Eccleſiæ, Superior in beneficiatos omnes, jurisdictionem ac liberrimam pleniſſimámque in beneficialibus habens poteſtatem, adeóque potens quemcunque beneficiatum, etiam in maxima dignitate conſtitutum, privare & deſtituere, uti ſingula hæc pluribus textibus & AA. teſtimoniis firmat Pariſ. *loc. cit.* Hinc

2. Reſpondeo ſecundò: poteſt recipere Papa reſignationes non ſolùm in menſibus ſibi reſervatis, ſed & in menſibus conceſſis locorum Ordinariis; ſiquidem facultas hæc in parte Ordinariis per Papam conceſſa eſt cumulativè, non privativè. Pith. *loc. cit.* Pariſ. *cit. q.* 11. *n.* 6. juxta dicta à nobis aliàs.

Quæſtio 381. Quænam reſignationes non niſi coram Papa fieri poſſint?

1. RESpondeo primò: Reſignationes ad favorem fieri nequeunt niſi coram Papa. Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 8. Pith. *de renunc. n.* 76. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 154. Rebuff. *in pr. tit. de reſign. condition. n.* 1. & 14. Barboſ. *juris Eccleſ. l.* 3. *c.* 15. *n.* 54. contra Boëtium. *de pot. leg. q. unica. n.* 111. Sot. *de juſtit. l.* 9. *q.* 7. *a.* 2. Covar. *l.* 1. *var. c.* 5. *n.* 5. apud eund. Barboſ. *n.* 52. validam ac licitam cenſentes talem reſignationem factam coram Epiſcopo, modò inter reſignantem & reſignatarium nulla conventio, aut temporalis repromiſſio interveniat. Rationem, cur à jure reprobetur talis reſignatio; & prohibeatur, ne talis conditio, ex parte reſignantis apponi, aut ab Epiſcopo aliòve prælato Papa inferiore recipi queat, colligit ait Barboſ. *loc. cit. num.* 55. *ex c. plerique.* 8. *q.* 1. ubi Hilarius Papa decernit, ne beneficiarii in ſuum locum alios deſignare, ſubrogare, aut eis gratificari poſſint; quia, quæ Dei ſunt, ab homine dari non poſſunt, ſed auctoritate Eccleſiæ; undeconſtituère Pontifices pro regula, ne ſanctuarium Dei hæreditario jure, aut ſanguinis affectu, ſed liberâ electione deferatur. Rationem addit, quòd qui verè & abſolutè non eſt Dominus, ſed tantùm adminiſtrator, nequeat adjicere conditiones, per quas Domino præjudicatur aut ſucceſſor gravetur; beneficiatus autem ſui beneficii Dominus abſolutè dici nequeat, ſed potiùs adminiſtrator, juxta *c.* 2. *de donat.* adeòque illi deſervire, & liberè dimittere teneatur, juxta *c. dilect. de præb.* Porrò num talis reſignatio facta coram inferiore Papâ ſit ſimoniaca, controvertitur inter AA. affirmativam tenent Lott. *loc. cit. n.* 9. & alii apud Barboſ. *loc. cit. n.* 53. negat Barboſ. ipſe cum aliis, de quo Inferiùs.

2. Reſpondeo ſecundò: Sed nec aliæ reſignationes conditionatæ (intellige, exceptis iis, quæ fiunt permutationis gratiâ) v. g. quibus reſignans reſervat ſibi fructus vel penſionem ex beneficio reſignato, vel expenſas in obtentione aut lite circa beneficia factas &c. ab alio, quàm Papa recipi poſſunt, eruntque ſimoniacæ, ſi ab alio quocunque (etiam Legato Nuncio, ut addit Barboſ. mox citandus) recipiantur. Barboſ. *juris Eccleſiaſtici l.* 3. *c.* 15. *n.* 45. citans præter Abb. & alios *in c. ex parte. de off. delegat.* Redoan. *de ſimon. p.* 2. *c.* 10. *à n.* 1. Covar. *l.* 1. *variar. c.* 5. *nu.* 3. Suar. *de relig. to.* 1. *tr.* 3. *l.* 4. *de ſimon. c.* 35. *n.* 22. Bonacin. *de ſimon. q.* 4. § 14. *à n.* 2. Valent. *to.* 2. *d.* 6. *q.* 16. *part.* 3. Caſtrop. *to.* 3. *tr. ult. p.* 4. *n.* 2. Dian. *p.* 6. *tr.* 7. *reſol.* 42. Et expreſſius idem Barboſ. *loc. cit. n.* 49. citans inſuper Filiuc. *to.* 3. *tr.* 45. *c.* 8. *q.* 10. *n.* 34. eò quòd in hoc caſu temporalis conditio in ſpiritualibus adjicitur, per quam conventio non ſit gratuita, & aliquid contineat, quod rationem pretii habere videtur, & quòd, ut addit Engels *ad tit. de renunc. n.* 10. talis reſignatio in effectu ſit permutatio beneficii pro parte fructuum & redituum; fructus autem a beneficio ſeparati, cùm ſint res temporalis, foret permutatio rei ſpiritualis pro temporali. Neque contrarium probari ait Barb. *loc. cit. n.* 50. *ex c. niſi eſſent. de præb.* ubi approbatur arbitrorum compoſitio ſub ea forma & conditione celebrata, ut alter litigantium ſuper beneficio lui cedat, & certam pecuniam ab altero ſingulis annis reciperet; eò quòd illa pecunia ſine ſimonia dari poſſit; quia non ex conventione partium, ſed ex arbitrorum providentia pro bono pacis id factum ſeu ſtatutum. Citat pro hoc dicti textûs intellectu Hoſt. *in cit. c. niſi eſſent.* Abb. & Imol. *ibid.* & Berojum *à n.* 48. In hoc tamen caſu, ut evitetur adhuc ſimonia, requiri ait *loc. cit.* Barboſ. ut ab arbitris beneficium adjudicetur ei, qui canonicum titulum habet, vel talem ex actis appareat habere; aliter enim non ſolùm committendam injuſtitiam, ſed & ſimoniam, quia magis pro ſpirituali jure, quàm pro bono pacis pecunia data videretur. De cætero nihil obſtat, quin Epiſcopus poſſit ſimpliciter & purè reſignanti penſionem ex cauſa conſtituere. Barb. *loc. cit.* vel etiam, ut addit Engels, ipſe reſignans, ut ſecurior ſit, eam ob rem ante reſignationem ſupplicare Epiſcopo.

3. Tametſi igitur ex his rectè inferatur, non poſſe reſignari coram Epiſcopo ſub ea conditione, ut reſignatum beneficium uniatur alicui loco ſeu Eccleſiæ, vel etiam conferatur tertiæ perſonæ. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 157. & 156. tradit tamen idem Garcias *ibidem nu.* 158. videri, poſſe aliquem conſentire, ut ſuum beneficium uniatur certo loco, vel conferatur certæ perſonæ; eò quòd talis non propriè & verè, ſed tantùm impropriè & fictè renunciet, (quanquam, ut dictum alibi, is, qui patitur ſuum beneficium conferri, tacitè videatur reſignare) & nullum hic pactum vel conditio interveniat, ſed nudus conſenſus, qui ſimoniam non inducit.

4. De reliquo conditionalem reſignationem coram Ordinario fieri, & ab eo admitti poſſe ſub conditione, quæ de jure ineſt, & quamvis expreſſa non fuiſſet, tamen de jure ſubintelligeretur, cum communi tradit Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 151. *n.* 8. ex Selv. *p.* 3. *q.* 20. *n.* 2. & 3. & nullatenus reſignatio ſub tali conditione facta & recepta ab Ordinario ſimoniam continet. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 6. cum communi.

Quæſtio 382. An ſaltem Epiſcopus, aliúſve inferior Papâ, in cujus manibus renunciatio conditionalis facta fuit, poſſit talem reſignationem conditione illâ rejectâ, tanquam puram acceptare, & beneficium conferre?

RESpondeo negativè. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 155. citans Rebuff. *in pr. tit. de reſig. condit. n.* 7. Gutier. *conſ.* 42. *n.* 8. Roffiniac. &c. Barb. *juris Eccleſ. l.* 3. *c.* 15. *nu.* 46 Engels. *tit. de renunc. nu.* 9. citans Zoëſium. *ad tit. de ſimon. num.* 72. Pith. *ad tit. de renunc. nu.* 78. citans inſuper Leſſ. *de juſt. l.* 2. *c.* 35. *nu.* 12. contra Boëtium. *tr. de pot. leg. q.* 2. Redoan. *de ſimon. p.* 2. *c.* 13. *n.* 9. Covar. *l.* 1. *variar. c.* 5. *nu.* 5. apud Barb. *loc. cit.* Actus enim ſub conditione celebratus, conditione non expletâ nullum effectum operatur; & actus geſtus cum qualitate, rejectâ qualitate, acceptari nequit, ut Barth. *in l. Aurelius. ff. de liber. legat.* Felin. *in c. cum inter. de re judic.* ſed in forma ſpecifica eſt implendus, juxta *l. Mevius. l. qui hæredi. ff. de condit. & demonſtrat.* adeóque actus non poteſt acceptari quò ad unam partem, & rejici quo ad alteram, ſed debet totus admitti, aut totus rejici; quia ſi dividatur, omnino mutatur: in præſenti autem ſit renunciatio non ſimpliciter, ſed ſub condi-

conditione per modum unius individui actûs. Pith. Barb. Engels. *ll. cit.* Sed neque conditio illa haberi potest pro non adjecta; cùm id nullo jure probetur: nec potest Episcopus privare renunciantem jure suo eo invito (utpote qui non vult, nisi dependenter ab illa conditione abdicare à se jus, & conferri beneficium) ne quidem in pœnam resignationis temerè & illicitè factæ; cùm nullo jure caveatur, ut sic renuncians privetur beneficio, præsertim ipso facto. Pith. *loc. cit.* Sed neque ex eo, quòd conditiones turpes à matrimonio carnali repellantur, habeanturque pro non adjectis, sequitur repelli quoque à matrimonio spirituali, & rejectâ conditione tanquam turpi, & canonicæ institutioni contrariâ, puram remanere renunciationem. Nam respondet Barb. *loc. cit. n.* 48. æquiparationem, quam de matrimonio carnali ad spirituale facit Papa c. *inter corporalia. de transl. prælat.* non semper esse admittendam, præcipuè in hoc casu, in quo jure speciali conditiones turpes à matrimonio repelluntur. Addit, quòd talis conditio ex se turpis non sit, cùm admittatur à Papa, quin & ab Ordinario in resignatione permutationis gratiâ.

Quæstio 383. Quorum beneficiorum resignationes, etiam puræ, non nisi coram Papa fieri possint?

1. RESpondeo primò: Cardinalatus, eò quòd non nisi penes Papam sit facultas privandi Cardinales. Pmis. *cit. q.* 11. *n.* 12. & ex eo Pith. *loc. cit.* cum communi. Fierique debet hæc resignatio in consistorio; in eo enim ardua, quale quid est resignatio Cardinalatûs, expediri debent, non secus ac privatio Cardinalatûs fit in dicto Consistorio. Paris. *à n.* 14. tam talis resignationis, quàm privationis factæ in Consistorio referens exempla.

2. Secundo Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus. Paris. *cit. q.* 11. *n.* 17. citatis plurimis, juxta *c.* 1. *de transl. Episc.* & *c. inter corporalia.* ubi: *Non enim humanâ, sed potiùs divinâ potestate conjugium spirituale dissolvitur; cùm per translationem, depositionem aut cessionem auctoritate Romani Pontificis Episcopus ab Ecclesia removetur, & ideo tria hæc, quæ præmisimus, non tam constitutione Canonicâ quàm institutione divinâ soli sunt Romano Pontifici reservata* &c. quemadmodum solus Papa Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos creare & privare potest. *c. post translation. de translat. Episc.* Patil. *n.* 22. Et licèt olim in Concilio provinciali licebat Episcopos deponere, & Primas vel Archiepiscopus cum concilio provinciali (intellige, ex consuetudine & speciali Papæ concessione, ùt Paris. *n.* 24.) resignationes Episcoporum admittere, iisque licentiam cedendi dare poterat; hodiedum tamen sicut depositio Episcoporum, itá & admissio cessionum eorundem spectat privativè ad Pontificem. Pith. *cit. n.* 70. ex Paris. *loc. cit. n.* 23. & 24. juxta Trid. quod citat *sess.* 13. *c.* 6. & *sess.* 24. *c.* 5.

3. Tertiò: Beneficia majora, seu dignitates majores post pontificalem dignitatem in Cathedralibus & Metropolitanis, & principales in collegiatis (etiam unicas, & quæ vocantur monoculares, ùt addit Paris. *nn.* 30.) non nisi coram Papa resignari possunt, quia illas per regulam tertiam Cancellariæ generaliter dispositioni suæ reservat Papa. Pith. *loc. cit.* Paris. *à nn.* 27. & *nn.* 30. in fine dicens, sic practicari communiter, ut habentes talia beneficia renuncient coram Papa, & si accedant ad Ordinarios, hi illos rejiciant & remittant ad Sedem Apostolicam; quamvis ratio, quam subdit *nn.* 31. eò quòd ipsi conferre ea beneficia non possint, non videatur tenere, ùt patebit ex mox dicendis. Limitat tamen hoc ipsum itá Pith. nisi consuetudo privilegiùmve aliud in hac re, nempe quò ad horum beneficiorum resignationes, obtineat. De cetero beneficia alia reservata Papæ per reservationes generales clausas in corpore juris, vel per particulares resignari possunt coram locorum Ordinariis, etsi hi ea resignata conferre nequeant; sed spectet eorum collatio ad Papam, siquidem reservatio, cùm sit odiosa & restringenda, auferens Ordinariis potestatem conferendi illa beneficia, ad potestatem eorum resignationes recipiendi (etsi hæc major sit potestate conferendi) afficiendam aut auferendam se non extendit. Pith. *cit. n.* 70. Paris. *n.* 32. & 33. citans plures, ac dicens hanc opinionem esse communem.

4. Quartò: Beneficia exempta non nisi coram Papa resignari possunt. Pith. *cit. n.* 70. Paris. *cit. q.* 11. *n.* 35. citans Pavin. *de pot. cap. sede vac. p.* 2. *q.* 2. *n.* 16. Calder. *cons.* 3. *n.* 1. *de renunc.* gl. *in cap. si Abbatem. de Elect. in* 6. & *ibi* AA. communiter. Superior enim exemptorum est solus Papa. *c. auctoritate. de privileg. in* 6. ad quem spectat eorum institutio & destitutio, adeóque & receptio resignationum, itá ut Ordinarii se nequeant in iis beneficiis ingerere. Pith. *loc. cit.* Paris. *n.* 36. Unde si Abbas monasterii exempti, seu immediatè subjecti Romanæ Ecclesiæ seu Papæ, cedat & renunciet in manibus Conventualium suorum, cessio illa est omnino irrita, & consequenter etiam electio novi Prælati à Conventu facta; debétque talis Abbas cedens in locum suum restitui, eóque integrè restituto, ex permissione Papæ poterit à delegatis ipsius vice & auctoritate Papæ cessio ejusdem Abbatis recipi. Pith. *loc. cit. nn.* 71. juxta c. *ult. de renunc.* & *ibidem* Laym. Limitantur tamen hæc ipsa à Paris. *loc. cit. n.* 37. itá ut Legatus de latere possit quoque horum exemptorum beneficiorum resignationes recipere, juxta *c. si Abbatem. de elect. in* 6. ubi: *Ab alio quàm à nobis, vel Apostolicæ Sedis Legato, si sit in provinciam de latere nostro missus, dari non potest licentia suum deserendi monasterium* &c.

Quæstio 384. Quid potestatis habeant Cardinales in recipiendis resignationibus beneficiorum; & in specie Cardinalis S. Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius?

1. RESpondeo primò: Cardinales seu illi Episcopi Romæ viciniores, de quibus aliàs, recipere possunt resignationes beneficiorum existentium in suis diœcesibus, quia in iis non secus ac alii Episcopi in suis Episcopatibus jus instituendi & destituendi habent, ùt latè Mandos. *ad reg.* 7. *Cancell. q.* 1. *n.* 5. cum communi. Paris. *l.* 7. *q.* 12. *n.* 5. & 6.

2. Respondeo secundò: Cardinales alii presbyteri & diaconi recipere possunt resignationes beneficiorum existentium in suis titulis: quippe in iis possunt beneficiatos destituere. Paris. *loc. cit. n.* 9. competente illis hoc jure ratione titulorum. Paris. *n.* 9. citans Mandos. *ubi ante.* Sarnens. *ad reg. de triennali. q.* 31. *n.* 16. &c. Quippe S. R. E. Cardinales ordinariam & quasi Episcopalem jurisdictionem habent in Ecclesia sui tituli, aliisque capellis pleno jure ei subjectis seu incorporatis, & in clericos earundem. Laym. *in c. his quæ. de majorit. & obed. n.* 1. Item *ad c. querelam. de elect. n.* 2. citans Suar. *de ll. l.* 4. *c.* 5. *n.* 4. & seipsum *Th. mor. l.* 1. *tr.* 4. *c.* 7. *n.* 27. Azor. *p.* 2. *l.* 5. *c.* 10. *q.* 3. cum communi, utì & ipsum per partes ostendit Paris. *à n.* 10.

3. Respondeo tertiò: Cardinales habentes Archiepiscopatus, Episcopatus, Abbatias vel Prioratus in commendam, possunt ratione horum Episcopatuum, Abbatiarum &c. recipere resignationes beneficiorum, non secus, ac alii Episcopi possidentes Episcopatus in titulum. Paris. *loc. cit. à num.* 21.

4. Respondeo quartò: Cardinales habentes indultum conferendi beneficia in Episcopatibus, quos habuerunt in commendam, & resignârunt (utì hæc indulta iis concedi solent pro mensibus spectantibus ad Papam) non possunt existentium ibi beneficiorum resignationes recipere in mensibus Episcopi: quia nullam amplius pro his mensibus auctoritatem habent, utpote quam per resignationem abdicârunt. Paris. *cit. q.* 12. *n.* 24. *junct. n.* 25. Sed neque in mensibus Papalibus, pro quibus indultum habent conferendi, possunt ibidem recipere resignationes, sed has recipere spectat ad Episcopum; quippe

qui

qui in suo Episcopatu privativè ad tales Cardinales indultarios jus destituendi habet. Paris. *cit. n.* 25. citans Gabriel. *cons.* 187. *n.* 5. *l.* 1. Procedúntque hæc à fortiore in Cardinale habente indultum extraordinarium conferendi beneficia, utpote quæ indulta extraordinaria minoris sunt auctoritatis, quàm illud ordinarium, de quo locuti sumus. Paris. *num.* 26. *&* 27. Limitanda autem hæc: nisi fortè in indulto illo ordinario aut extraordinario hujusmodi facultas recipiendi resignationes concessa, ùt Paris. *cit. n.* 27. De cæterò nihilominus, dum resignatio facta coram Episcopo in mensibus, in quibus potestatem conferendi habet Cardinalis (pro ùt jam dictum, fieri illam debere coram Episcopo, & non coram Cardinali habente indultum, non solùm in mensibus, in quibus Episcopus potest conferre, sed etiam in aliis spectantibus ad Cardinalem) beneficii illius resignati collatio, non ad Episcopum recipientem illius resignationem, sed ad dictum Cardinalem indultarium spectat, non secus, ac dum coram Ordinario fit resignatio in mensibus Papalibus, collatio beneficii resignati spectat ad Papam, & non ad Episcopum recipientem resignationem; quippe Cardinalis ille indultarius succedit in jure conferendi ipsius Papæ per indultum ab illo ei concessum. Paris. *loc. cit. n.* 28. *&* 29. citans Gabr. *ubi ante*, ac dicens communem DD. eò quòd, ùt dictum, diversa sint receptio resignationis, & collatio beneficiorum, & hæc ei competere posit, qui non habet potestatem destituendi, etiam privativè ad eum, qui in iisdem beneficiis habet potestatem destituendi; dum etiam Papa ob maximam absolutissimámque in beneficialibus potestatem, posit auferre facultatem aliàs competentem Episcopo, eámque dare alteri, adeóque multò magis reservando eam alteri, antequam Titius fiat Episcopus, providere, ne Titius factus Episcopus eam adipiscatur. Paris. *n.* 30. Et licèt aliàs in facultate data conferendi vacantia non comprehenderentur vacantia per resignationem, (cujus tamen contrarium astruit Paris. *n.* 31. ex *c. ex parte. de off. deleg.* citato Bellamer. *decis.* 611. *de præb. &c.* idque eò magis, dum adderetur in indulto, ùt addi solet, clausula: *quomodocunque vacârint*) adhuc tamen id non obstaret; cùm Cardinali resignanti Episcopatum, non detur de novo illa facultas conferendi, sed indulgeatur, ùt quam antè habebat, posit retinere, ùt Paris. *cit. n.* 20. *in fine*.

5. Respondeo quintò: Quidquid fuerit olim, hodiedum omnino recessit ab aula, ut ad dictum Cardinalem Vicecancellarium in ullo casu spectet recipere resignationes. Paris. *l.* 7. *q.* 17. *n.* 5. ex Papenzon. *in addit. ad decis. Rotæ* 3. *de renunc. in antiq. n.* 5. dicens ità practicari totâ die.

Quæstio 385. Quid circa resignationes recipiendas possit Legatus Apostolicus?

1. RESpondeo primò: Legati à latere (quales sunt Cardinales constituti Legati à Sede Apostolica) resignationes simpliciter & absolutè factas recipere possunt. argumento *c. si Abbatem. de elect. in* 6. & *c.* 1. *de offic. Leg. in* 6. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 72. Laym. *in c. præsents. §. prohibemus. n.* 5. Paris. *l.* 7. *q.* 13. *n.* 15. citans Rebuff. *in pr. tit. de resign. condit. n.* 5. Gambar. *de pot. Leg. à latere l.* 6. *n.* 163. Abb. *in c. ult. de renunc. nu.* 4. Gemin. Franc. & alios communiter *in cit. c. si Abbatem.* Habent enim potestatem, uti instituendi (intellige in beneficiis suæ provinciæ, ad quam mittuntur) ità & destituendi. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 252. citans Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 13. cùm sicut honoris prærogativâ lætantur, sic eos auctoritate decet fulgere ampliore. *cit. c.* 1. *de off. Leg.*

2. Respondeo secundò. quoque recipere resignationes possunt, quæ fiunt permutationis gratiâ. Laym. *loc. cit.* Paris. *l.* 7. *q.* 13. *n.* 16. citans Bellam. *tr. de permut. benef.* Gamb. *de pot. Leg. l.* 5. *tit. de permut. n.* 2. Quemadmodum conferre possunt beneficia omnia, & in collatione prævenire Ordinarios, juxta dicta aliàs, & non minùs quàm illi est collator ordinarius, juxta dicta aliàs ex Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 3. *§.* 6.

3. Respondeo tertiò: Resignationes tamen factas in favorem, vel aliter conditionatas recipere nequit. Pith. Laym. *ll. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 17. citans Gamb. *ubi immediatè antè.* & Rebuff. *in pr. tit. de resign. condit. n.* 5. Tond. *loc. cit. n.* 18. sed neque potest tales resignationes conditionatas rejectâ conditione admittere, quasi factas simpliciter, juxta dicta paulò suprà. Pith. *loc. cit.* citans Rebuff. *ubi ante n.* 7. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 48. Tond. *loc. cit.* Limitatur tamen responsio, nisi ad recipiendas conditionatas resignationes Legatus vel Vicelegatus de latere habeat specialem & expressam facultatem. Pith. *loc. cit.* Tond. *l. c.* qui tamen addit, quidquid sit de facultatibus Legationis, se non vidisse practicatam hanc formam legationis in favorem; certumque esse, quòd in Gallia non admitterentur provisiones in vim talium mandatorum conditionalium ab eo factas; quamvis *p.* 3. *c.* 200. dicat, Legatum vel Vicelegatum Avenionensem habere potestatem, qualscumque & quorumque beneficiorum resignationes recipiendi.

4. Respondeo quartò: Sed neque Legati à latere potestatem habent, alicui, seu in genere, seu in specie dandi potestatem, ut beneficiorum resignationes (intelligendum videtur, etiam simplices) accipiat, & beneficia resignata conferat idoneis. Laym. *loc cit. n.* 1. Paris. *cit. q.* 13. *n.* 18. citans Jo. And. *in rubric. de renunc. n.* 7. & remittens ad *q. ult. n.* 7. eò quod occasione talis commissionis vacatio beneficiorum modis illicitis procurari posset, contra *tex. c.* 2. *de concess. præb.* quamvis tamen Legatus talis alicui committere possit resignationis receptionem, & postquam ea recepta est, eidem committere, ut personæ idoneæ conferat. Laym. *loc. cit.* juxta Gl. *hic.* communiter receptam.

5. Respondeo quintò: Alii verò Legati, tam missi (qui Nuncii Apostolici dicuntur) quàm nati non habent potestatem recipiendi resignationes, ne quidem simpliciter factas. Pith. *cit. n.* 72. Paris. *cit. q.* 13. *n.* 9. quia non habent facultatem instituendi & destituendi beneficiis suæ provinciæ, juxta *c.* 1. *de offic. leg. in* 6. Paris. *n.* 10. Limitanda tamen responsio: nisi ad hoc habeant specialem facultatem, uti eam habere quandoque solent ad certum numerum beneficiorum. Pith. *loc. cit.* Paris. *n.* 11. qui etiam *n.* 13. subjungit juxta *decis. Rotæ* facultatem datam Legato conferendi & recipiendi resignationes non extendere se ad canonicatus cathedrales, nisi fortè data fuisset per verba: *quæcunque & qualiacunque.* uti etiam, ùt Paris. *n.* 14. facultas data his Nunciis, ut possint reservare pensionem ex causa resignationis cedentibus, vel aliis personis, non includit, ut possint admittere resignationes in favorem. Notandum quoque, quòd dictam facultatem recipiendi resignationes non habeant vi legationis suæ, cùm aliàs eam habeant, si sunt Episcopi, pro Episcopatibus suis.

Quæstio 386. An Archiepiscopus seu Metropolitanus possit recipere resignationes beneficiorum existentium in diœcesibus suorum suffraganeorum?

RESpondeo negativè; cùm ordinariè jurisdictionem in illis non habeant, juxta *c. pastoralis. de off. jud. ordinar.* Pith. *ad tit. de renunc. n.* 73. cum communi.

Quæstio 387. Quid potestatis competat Archiepiscopo & Episcopo circa receptiones resignationum?

1. RESpondeo primò: Sicut jure communi & ordinario ad Episcopum seu Ordinarium loci spectat jus seu potestas conferendi, seu instituendi in omnibus beneficiis suæ diœcesis, *c. omnes basilicæ.*

basilica. c. nullus. ib. q. 7. & destituendi beneficiatos in Ecclesiis sibi subjectis. *c. 1. de capell. monachor. c. cum ex injuncto. de haretic.* Paris. *l. 7. q. 14. n. 4.* cum communi: ita etiam eodem jure ordinario ad eum spectat recipere resignationes omnium dictorum beneficiorum (intellige simpliciter & purè factas) & in his dicto jure fundatam habet intentionem. Paris. *loc. cit. à n. 1. juncto n. 5.* Laym. *ad c. admonet. de renunc. n. 1.* Pirh. *ad tit. de renunc. num. 73.*

2. Amplianda responsio primò: Ut possit etiam reservatorum Papæ resignationes recipere, non autem illa conferre. Paris. *cit. q. 14. n. 6.* citans Lapum *in addit. ad Federic. de Senis de rerum permut. q. 8.* Rot. *decis. 1. in novis.* quemadmodum etiam, licèt recipere possit resignationes reservatorum factas permutationis gratiâ, permutantes tamen necesse habent, post dictam receptionem factam ab Ordinario recurrere ad Papam pro perfectione resignationis. Paris. *n. 7.* citans Rotam *ubi antè.*

3. Secundò, ut etiam beneficia jurispatronatûs possint coram eo resignari: Paris. *loc. cit. n. 9. & 8.* citans Butrin *in c. quod in dubiis. n. 7.* Abb. *ibid. n. 6. &c.* Pirh. *loc. cit.* accedente tamen patroni consensu. Paris. *cit. n. 8.* sic si præsentatio spectet ad alium, v. g. Præpositum, Abbatem, Episcopus recepturus resignationem talis beneficii, consensum illius requirere debet. Laym. *ad c. dilectis. de renunc. n. 4.* juxta *c. in Lateranensi. de prab. c. ad hac. de off. Archid* Similiter si ad alios, v. g. ad Capitulum spectet electio, vel ad alium collatio, eorum requirendum esse consensum ab Episcopo recepturo resignationem, tradit Laym. *loc. cit. n. 5.* citans Gl. *in c. unic. de rerum permut. in 6. v. collationem.* Butrio: *in c. quod in dubiis. n. 6. &c.*

4. Tertiò, ut recipere possit etiam renonciationes beneficiorum electivorum exigentium confirmationem Superioris. Pirh. *loc. cit.* Paris. *n. 10.* citans Butrio *in c. quod in dubiis. n. 6.* Franc. *in c. unic. de rerum permut. in 6. n. 7. &c.* eò quòd, ut idem Paris. *n. 12.* resignatio regulariter fit coram confirmante, juxta Gl. *in Clem. 1. de renunc. v. manibus.* debet tamen hanc resignationem recipere cum consensu eligentium. Paris. *n. 11.*

5. Quartò, ut possit recipere resignationes, etiamsi ad Cardinalem ratione indulti concessi à Papa spectet collatio, juxta dicta suprà. Paris. *loc. cit. n. 13.*

6. Quintò, ut, etiamsi collatio vel institutio spectet ad inferiorem, resignatio tamen dicto jure ordinario fieri debet coram Episcopo, cum consensu tamen collatoris. Pirh. *loc. cit.* Paris. *n. 15. juncto n. 17.* citans Abb. ac dicens communem. Quemadmodum & permutatio beneficiorum spectantium ad collationem inferiorum fit coram Episcopo cum consensu illorum habentium jus conferendi. Paris. *n. 17.* citans Federic. de Senis *de permut. q. 22.* Franc. *in c. 1. de rer. permut. n. 8. &c.* dum autem jus conferendi ad talem inferiorem spectat, renunciatione factâ coram Episcopo, dimissum beneficium is conferet, ad quem aliàs jus conferendi spectat. Azor. *p. 2. l. 7. c. 19. q. 7. in fine.* cum communi.

7. Sextò, ut beneficiorum suæ diœcesis resignationem possit recipere etiam existens in Curia. Paris. *loc. cit. n. 23.* citans Gabr. *cons. 187. n. 4. l. 1.* contra Gamb *in c. unic. de rer. permut. in 6.* In quo tamen casu dicentur beneficia istiusmodi vacare in Curia per resignationem, adeóque erunt reservata Papæ. Paris. *n. 24.* & sic Episcopus ea conferre non poterit, etsi aliàs ad ejus collationem spectantia. Quare Paris. *n. 26.* dicit, meliùs talem Episcopum facturum, si admittat eorum resignationem extra Curiam in sua vel aliena diœcesi, eò quòd tunc ea conferre possit etiam degens in Curia, ut resolutum ait à Rota teste Puteo *decis. 167. l. 1.*

8. Septimò, ut possit recipere resignationes beneficiorum obtentorum per alium Episcopum, dum v. g. is promotus in Episcopum, retineret beneficia priùs habita in diœcesi alia; vel quia dimisso Episcopatu retinet aliud beneficium. Paris. *n. 30.* citans Abb. *in c. ad supplicationem. de renunc. n. 5.* ubi is notet hunc casum singularem, in quo propter beneficium receptum par in parem habet potestatem.

9. Octavò in resignatione volentium intrare religionem, quòd ea possit fieri coram Episcopo, Paris. *n. 27.* etsi aliàs eorum professio etiam inconsulto Superiore inducat resignationem & vacationem beneficii, ut idem *n. 28.* citato D. Tho. *1. 2. q. 8.* Abb. *in c. quod Dei. de statu monachor.* Sylv. *v. religio. 2. q. 8. &c.* Denique, quòd Episcopus solus absque consensu Capituli possit recipere resignationem Prælati inferioris sibi subjecti. Paris. *n. 29.* ex Abb. *in c. lecta. de renunc. n. 3.* dicens esse communem. Porrò in quibus casibus præterea Ordinarii recipere possint resignationes, vide apud Branden. *in concord. Germ. q. 12.*

Quæstio 388. An, & in quibus casibus, non obstante hoc jure communi & ordinario Episcopi, inferiores Episcopo recipere possint resignationes beneficiorum?

1. RESpondeo primò in genere: Frequenter accidit, ut duæ hæ potestates, nimirum conferre beneficia, & eorum resignationes admittere, concurrant in inferioribus Episcopo collatoribus, juxta dicta supra ex Laym. *in c. admonet. de renunc. num. 7.*

2. Respondeo secundò in specie: Primò ubi inferior v. g. Prælatus aliquis, etsi non Episcopus, jus tamen & jurisdictionem quasi Episcopalem in Ecclesia, vel territorio aliquo obtineret, ac ideo jus instituendi & destituendi, & exercendi Episcopalia, quæ sunt jurisdictionis; tales enim recipiendi ibidem resignationes, etiam factas permutationis gratiâ, potestatem habent. Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 9.* Paris. *cit. q. 14. n. 22.* Laym. *in c. admonet. de renunc. n. 2.* Pirh. *loc. cit.* qui etiam cum communi addit, tales venire nomine Ordinariorum, & quibus, suppositâ istâ jurisdictione quasi Episcopali, jam jure ordinario, non secùs ac Episcopis competat dicta potestas.

3. Secundò, dum fortè aliquis inferior unà cum jure instituendi haberet ex privilegio vel consuetudine jus destituendi beneficiatos, absque eo quòd cetera jura Episcopalia, seu potestatem quasi Episcopalem habeat; is enim consequenter & potestatem recipiendi resignationes eorundem beneficiorum haberet. Paris. *n. 19.* citans Innoc. *in c. quod in dubiis. n. 3.* Abb. *ibidem n. 6.* & alios, Pirh. *cit. num. 73.*

4. Tertiò, si quis (uti fieri potest, & patebit ex dicendis paulò post de capitulis) absque eo, quòd spectet ad eum destitutio, acquisivisset ex privilegio dictam potestatem recipiendi quorundam beneficiorum resignationes. Paris. *num. 22.* citans Jo. And. *in c. significatum. v. dimittere. de prab.* Abb. *in c. quod in dubiis. num. 6. &c.* Pirh. *loc. cit.*

Quæstio 389. Quid possit Vicarius Episcopi circa receptionem resignationum?

1. RESpondeo primò: Episcopi Vicarius generalis in Spiritualibus, nisi habeat ad hoc speciale mandatum, resignationes beneficiorum recipere nequit. Paris. *l. 7. q. 24. n. 1. & 2.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 12.* citans Sbrozium *de Vicar. Episc. l. 2. q. 130.* Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. renunc. n. 54.* Ricc. *in pr. aurea. resolut. 471.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 55.* Pirh. *ad tit. de renunc. n. 73.* Castrop. *tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 2. n. 3.*

2. Respondeo secundò: Potest Episcopus Vicario suo committere hanc facultatem. Paris. *loc. cit. n. 22.* citans Selv. *p. 2. q. 21.* Abb. *in c. constitutus. de concess. prab. n. 5. &c.* Et *n. 3.* dicens, sic decisum à Rota *decis. 2. de offic. Vicar. in antiq.* & sic habere communem, & supponere AA. omnes.

3. Respondeo tertiò: Potest, & solet quandoque Papa deputare administratorem, quem mittit ad regendas Ecclesias Cathedrales & Metropolitanas,

donec

donec Episcopus perveniat ad legitimam ætatem. Et quandoque Vicarium Apostolicum, quem mittit cum Brevi de Consilio Cardinalium præpositorum negotiis Episcoporum ad gubernandam Ecclesiam, donec causa Episcopi inquisiti cognoscatur & decidatur, vel suspensio tollatur. Et talis administrator & Vicarii Apostolici possunt recipere resignationes beneficiorum, inspectis verbis, quæ solent apponi in concessionibus. Paris. *à n.* 23. *juncto n.* 27. qui etiam *n.* 25. ait, tales habere ordinariam jurisdictionem, & dici Ordinarios, quidquid dixerint aliqui in contrarium, nempe habere illos jurisdictionem delegatam.

4. Respondeo quartò: Potest talis Administrator Apostolicus constituere Vicarium generalem cum potestate conferendi beneficia, & recipiendi eorum resignationes. Paris. *cit. q.* 24. *n.* 74. citans But. *decis.* 224. *l.* 2. Nec obstat, quòd locum tenens alium locum tenentem deputare nequeat; non enim id potest, dando ei totam jurisdictionem, abdicando eam à se, & faciendo illum Ordinarium; secùs autem contingit in præsente casu. Paris. *n.* 75. Porrò data facultas recipiendi resignationes non transit ad Vicarium successorem prædecessore mortuo civiliter vel naturaliter. Paris. *nu.* 76.

5. Respondeo quintò: Concessâ Vicario hac facultate recipiendi resignationes, subsistit receptio resignationis beneficii ab eo facta, etiamsi Episcopus concedens obierit ante receptionem istius resignationis, saltem, si obitus ejus ignorabatur à Vicario. Barb. *loc. cit.* citans Sbroz. *de Vicar. l.* 3. *q.* 36. *n.* 10. Sperell. *fori Eccl. decis.* 30. *n.* 16. (ubi etiam putat, quòd licèt quidam vim faciant in ignorantia Vicarii, idem tamen dicendum sit in foro externo, si Vicarius sciebat mortem Episcopi, eò quòd *L. Barbarius* se fundet in communi ceterorum errore) Paris. *loc. cit. n.* 33. citans plures alios, ubi etiam idipsum procedere ait, licèt Vicarius potuisset scire obitum Episcopi, idque eò magis, si Episcopus mortuus est in longinquis. Porrò quod dictum de morte, idem procedere de renunciatione Episcopi, ità ut, si is resignâsset Episcopatum in Urbe, vel translatus fuisset ad alium Episcopatum, subsisteret receptio resignationis facta à Vicario, antequam is de dicta renunciatione vel translatione sui Episcopi notitiam habuisset; eò quòd gesta ante notitiam revocationis à delegato valeant, tradit Paris. *loc. cit. n.* 38. sic resolutum dicens à Rota *in Ovetana Canonicatûs*. uti & valituram ejusmodi receptionem factam à Vicario post expressam ejus revocationem, si illam ignoraret, tradit idem Paris. citatis pluribus *n.* 41. subjungens *n.* 43. præsumi in dubio ignorantiam revocationis. Poterit etiam vi acceptæ talis potestatis recipere resignationes omnes beneficiorum, sicut Episcopus ipse concedens hanc facultatem. Paris. *nu.* 28. adeóque subjectorum juripatronatûs, electivorum. Paris. *cit. n.* 28. reservatorum Papæ. Paris. *nu.* 30. nisi fortè ei concessa facultas recipiendi resignationes tantùm beneficiorum spectantium ad Episcopi collationem. Paris. *n.* 31. adeóque etiam poterit eas recipere existens extra diœcesim. Paris. *n.* 32. Item valebit facta ab eo receptio, etiamsi tempore receptionis fuisset irregularis, aut aliàs inhabilis, si communiter reputabatur habilis, (sufficit enim communis reputatio de habilitate, juxta *l. Barbarius. ff. de off. Prætoris*; idque etiam in Spiritualibus locum habet. Paris. *n.* 47.) sicut in eo casu valeret facta per ipsum Episcopum inhabilem. Paris. *à n.* 44. Porrò datâ hac facultate absolutè & simpliciter admittendi resignationes, non intelligitur adhuc ei concessa facultas beneficia resignata conferendi, si eam facultatem aliàs ab Episcopo non haberet. Barb. *loc. cit. n.* 12. Laym. *in c. cùm in generali. de off. Vicar. in.* 6. *n.* 6. quia non tantùm differunt hæc duo conferre & recipere resignationes, sed etiam juxta Laym. *loc. cit* & Paris. *cit. q.* 24. *n.* 8. plus est conferre, quàm resignationes recipere, ùt patere ait Laym. dum Capitulum sede vacante potest admittere resignationes, ùt dicetur paulò pòst; non tamen conferre ea, quæ liberæ collationis sunt ad Episcopum spectantia, & tamen Capitulum sede vacante majorem potestatem exercet, quàm Vicarius Episcopi absque specialibus ei factis commissionibus. Si tamen data ei potestas accipiendi resignationes factas gratiâ permutationis, poterit etiam juxta Laym. *loc. cit.* conferre; cùm collatio illa non sit libera. Sed neque datâ ei potestate recipiendi resignationes, potest destituere, seu privare beneficiatos, cùm id sit majoris potestatis. Laym. *loc. cit.*

6. Respondeo sextò: ècontra non censeri adhuc Vicarium habere hanc ab Episcopo potestatem. Primò, si constitutus ab Episcopo cum potestate administrandi in spiritualibus & temporalibus, cum honoribus & præeminentiis datis aliis Vicariis, & cum plena & omnimoda potestate de omnibus cognoscendi; quin & si adsint in mandato alia adhuc verba generalia & prægnantia, eò quòd debeat fieri specialis mentio de receptione resignationum. Paris. *n.* 6. Quemadmodum ex commissione amplissima ei data ab Episcopo, etiam in qua dictum fuit, ut omnia possit, quæ ipse Episcopus, adhue conferre non poterit beneficia, juxta Paris. *loc. cit. n.* 7. citantem pro hoc Pavin. *de potest. cap. sede vac. p.* 2. *q.* 10. Decium *cons.* 128. *col.* 1. *&c.* uti nec venit in amplissima tali commissione potestas destituendi, juxta eundem Paris. *n.* 10. Secundò, si Vicario data facultas conferendi omnia & singula beneficia vacantia, non potest vi talis potestatis resignationes recipere. Paris. *loc. cit. n.* 15. & ùt Laym. *loc. cit. n.* 6. citans Sbroz. *de Vicar. l.* 2. *q.* 71. sive resignationes illæ sint absolutæ, sive factæ permutationis gratiâ. Tertiò, si Vicario data potestas destituendi, etiam omnes ac singulos beneficiatos, adhuc non poterit recipere resignationes. Paris. *loc. cit. n.* 19. Laym. *loc. cit. n.* 7. Nec obstat communis aliàs regula, quòd qui destituere potest, potest etiam resignationes recipere; hoc enim, ùt dictum suprà, procedit solùm de eo, qui id ex jure communi habet, & non de eo, qui id ex jure seu commissione speciali habet.

Quæstio 390. Quid possit quò ad recipiendas resignationes Coadjutor Episcopi?

1. RESpondeo primò: Coadjutor potest recipere resignationes, dum ei in datione Coadjutoriæ concessa hæc potestas; secus si ea potestas sibi expressa non est; proinde inspicienda forma istius dationis coadjutoriæ. Paris. *l.* 7. *q.* 20. *n.* 19. quod secundum eò magìs locum habet, si datus Coadjutor præcisè ob temporalia, nimirum dum Episcopus de cetero ritè administrans spiritualia dilapidaturus videtur bona Episcopalia. Paris. *cit. q.* 20. *n.* 21.

2. Respondeo secundò: Si datus tamen Coadjutor ob spiritualia, v. g. Episcopo seni vel infirmo, hic, etsi id in dicta forma dationis coadjutoriæ expressum non sit, poterit, de consensu tamen Episcopi, recipere resignationes. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 11. Paris. *n.* 24. citans Coras. *de benef. c.* 4. *n.* 9.

3. Respondeo tertiò: Datus Coadjutor Episcopo dementi, sicut generalem & liberam habet in spiritualibus & temporalibus jurisdictionem, ità inter cetera etiam recipere potest resignationes beneficiorum. Paris. *loc. cit. n.* 27.

Quæstio 391. Quid possit Capitulum circa resignationes beneficiorum recipiendas?

1. RESpondeo primò: Capitulum Ecclesiæ, sive Metropolitanæ, sive Cathedralis, sive Collegiatæ insignis resignationes sede plenâ regulariter nequit recipere. Paris. *l.* 7. *q.* 23. *n.* 1. citans Abb. *in c. quod in dubiis. de renunc. n.* 6. Innoc. *n.* 3. Card. *in Clem. unic. de renunc. n.* 8. Pirh. *de renunc. n.* 74. C. Luca *de benef. d.* 65. *à n.* 5. eò quòd collatio & destitutio regulariter non ad Capitulum, sed ad Episcopum vel Prælatum spectat. Et licèt quandoque Capitula haberent potestatem conferendi seu instituendi ad Canonicatus suos, ùt contingit, dum per Turnum conferuntur, in quo casu habet Turnarius nomine

Capituli potestatem instituendi, seu veriùs nominandi à Capitulo, à quo fit institutio, non tamen habet potestatem destituendi, ùt dictum. C. de Luca *loc. cit.* Et siquidem etiam Capitulum, vel ejus nomine Canonicus Turnarius ex privilegio haberet quoque potestatem destituendi (uti contingere potest, C. de Luca *loc. cit. n.* 8.) adhuc secundùm dicta ex eo non sequeretur, habere quoque illud potestatem recipiendi resignationes.

2. Ampliatur responsio primò, ut etiam procedat da resignationibus ipsorum Canonicatuum suorum. Paris. *loc. cit. n.* 1. Pith. *loc. cit.* Secundò, ut si destitutio spectaret ex privilegio vel consuetudine ad Episcopum & Collegium communiter, adhuc Capitulum nonnisi cum Episcopo recipere posset resignationes; cùm in rebus communibus Capitulum sine Prælato agere nequeat. Paris. *cit. q.* 23. *n.* 3. Econtra limitanda responsio secundùm Parisium, nisi forè ex privilegio vel consuetudine Capitulum haberet facultatem instituendi & destituēdi in quibusdam beneficiis; in hoc enim casu recipere posset horum beneficiorum resignationes, ait Paris. *n.* 5. Pith. *loc. cit.*

3. Respondeo secundò: Capitulum sede vacante, beneficiorum spectantium ad collationem Episcopi resignationes purè factas recipere potest. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 2. *n.* 4. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 13. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 17. *q.* 7. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 256. citans Pavin. *de pot. Cap. Sed. vac. q.* 2. *à n.* 3. Sbroz. *de pot. Vicar. l.* 2. *q.* 21. *n.* 12. Corras. *de benef. p.* 2. *c.* 8. *n.* 17. & alios, qui omnes id absolutè affirmant contra Paris. *cit. q.* 23. *n.* 20. *junctis n.* 35. & 37. Pith. *loc. cit.* Laym. *in c. cùm olim. de majorit. & obedient. n.* 11. Rebuff. &c. id nonnisi limitatè admittentes de resignationibus beneficiorum spectantium ad simultaneam Episcopi & Capituli collationem, & quæ resignantur in pœnam. Item contra Rebuff. & Rossiniac. apud Garc. *n.* 256. nonnisi de admissione resignationis factæ gratiâ permutationis id admittentes; de quibus paulò post in particulari. Ratio responsionis est, quòd Capitulum succedat Episcopo in omnibus, quæ sunt jurisdictionis ordinariæ, (ad quam spectat receptio resignationum) exceptis casibus in jure expressis, inter quos non est dicta receptio. Castrop. Barb. *ll. cit.* sive, ùt Azor. & alii, quia licèt ad Capitulum non transeant ea, quæ sunt jurisdictionis ordinariæ voluntariæ, transeunt tamen ea, quæ sunt jurisdictionis necessariæ; approbare autem seu recipere resignationem spectat ad jurisdictionem necessariam, eò quòd cùm resignatio non fiat nisi justis de causis, necessitatis sit, non voluntatis consensum præstare in resignatione beneficii. Adde quòd Capitulum multa quoque possit, quæ sunt jurisdictionis voluntariæ; adeóque & ex eo, quòd Capitulum possit admittere vel non admittere ex causa resignationem, dicatur ea spectare ad jurisdictionem voluntariam, nil vetet quò minùs ea potestas dicatur ei competere, Paris. *n.* 13. *juncto n.* 25. quamvis & hoc ipso jam admittatur ea illi competere, quòd dicatur, Capitulum posse eam admittere & non admittere ex causa. Neque obstat, quòd alienatio sit interdicta Capitulo sede vacante, cùm receptio resignationis non sit propriè alienatio; quia Capitulum eam recipiens, non hoc ipso beneficium confert aut conferre potest. Paris. *n.* 28. Neque obstat, quòd Capitulum sede vacante non possit dare licentiam transeundi de una Ecclesia ad alteram; quia & hoc ipsum falsum est. Paris. *n.* 29. juxta decis. Rotæ.

4. Ampliatur & declaratur responsio nostra, ut procedat primò in resignatione quorumcunque beneficiorum, etiam jurispatronatûs, ut nimirum & has recipere queat Capitulum sede vacante cum consenso patroni, seu patrono id sciente & non contradicente; qui etiam eo ipso consentire videtur, si post factam à Capitulo receptionem resignationis præsentet aliquem à Capitulo instituendum. Paris. *n.* 32. & 33. Secundò non tantùm procedit in resignatione, quæ fit in resignantis pœnam, utpote cujus admissio est justitiæ, & in his, quæ sunt justitiæ, succedit Capitulum sede vacante; sed & in aliis factis non in pœnam, sed merè voluntariè. Garc. *loc. cit. n.* 258. citans Sbroz. Pavinum *ubi ante* contra Paris. Pith. Laym. quibuscum sentire videtur Fermosin. *tr. de Capitulo sede vac. q.* 25. *n.* 3. & 7. hoc nixos fundamento: quòd hæc admissio sit gratiosa, in iis autem, quæ sunt gratiæ, non succedat Capitulum. Tertiò etiam in resignationibus beneficiorum spectantium ad collationem solius Episcopi. Garc. *n.* 260. citans Pavin. *ubi antè*, contra AA. jam citatos, ac præcipuè contra Paris. *n.* 38. citantem pro se aliquot decisiones; qui tamen hoc ipsum limitat, *n.* 40. nisi Capitulum sede vacante esset in possessione conferendi, & recipiendi resignationes omnium beneficiorum, etiam spectantium ad collationem solius Episcopi.

5. Respondeo tertiò: Capitulum sede vacante admittere potest resignationes factas causâ permutationis. Paris. *cit. q.* 23. *n.* 31. Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 38. *q.* 4. Chok. *de permut. benef. c.* 8. *n.* 5. citans. Suar. *de relig. l.* 4. *de simonia. c.* 23. *n.* 11. Feder. de Senis *de permut. benef. q.* 36. Pavin. *de pot. Cap. sed. vac. p.* 2. *q.* 2. Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. Capitulum.* §. 7. *&c.* Item Rebuff. *in pr. tit. de devolut. n.* 94. & 95. Rossiniac. *c.* 35. *n.* 2. apud Garc. *cit. n.* 257. contra Fermosin. *loc. cit. n.* 7. & alios quosdam antiquos. Intelligendum tamen hoc ipsum est nonnisi de resignationibus illorum beneficiorum, quorum collatio aliàs pertinet ad Capitulum privativè, aut saltem simultaneè ad Capitulum & Episcopum, & non illorum, quorum collatio spectat ad solum Episcopum, eò quòd in talium beneficiorum collatione non succedat Capitulum; etsi enim, ùt dictum, recipere possit & horum beneficiorum resignationes, ea tamen conferre nequit. Chok. *loc. cit. n.* 5. quòd autem hæc limitatio potius locum habeat, in receptione resignationis factæ permutationis gratiâ, quàm resignationis factæ simpliciter, ratio hæc est, quòd in hac resignatione separari possint hæc duo, receptio resignationis, & collatio beneficii resignati, & consequenter receptâ hâc resignatione à Capitulo collatio illius beneficii reservari futuro Episcopo; in receptione autem factâ permutationis gratiâ dicta duo separari non possunt (saltem ad longum tempus, aut ità, ut penes unum sit admissio resignationis, & penes alterum collatio) sed eo ipso, quo recipitur & admittitur hæc resignatio, beneficia permutata in continenti permutantibus conferri debeant; quia hi aliter non resignant, quàm ut beneficia sibi conferantur, ùt expressè tradit Lott. *l.* 3. *q.* 19. *n.* 10. his verbis: *Permutatio secum trahit executionem, consummatúrque in simplici Superioris admissione, juxta doctrinam Innoc. in c. inter cetera. n.* 3. *de preb. quem sequitur Archid. in c. unic. de rerum permut. in* 6. *adeò ut non sit necessarius actus collationis, ùt punctualiter Federic. de Senis cons.* 73. *n.* 5. & expressiùs adhuc Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 14. *n.* 43. & 44. ubi *in permutatione non est necessaria aliqua expressa collatio nova ipsis permutantibus de beneficiis permutatis facienda; sed statim, quòd ex causa permutationis beneficia resignantur, & Superior resignationem admittit, absque alia transfert ea invicem in alterutrum, & in continenti permutatio eo ipso perfecta permanet absque alia nova collatione; nam illa admissio habet vim tacitæ collationis:* citat pro hoc Federic. de Senis *tr. de permut. un.* 44. *q.* 27. Anchar. *in cit. c. in inter cetera.* & Rotam *decis.* 16. *n.* 6. *de rer. permut. in antiq. & decis.* 1. *n.* 3. *eod. tit. in novis.* Vide tamen, quid circa hoc punctum, num scilicet in permutatione opus sit novâ collatione, dicendum sit inferiùs, ubi de hoc ex professo. Proinde nec subsistere videntur, quæ tradunt Azor. *loc. cit.* Wames. *to.* 1. *consil.* 13. *n.* 10. Chok. *loc. cit. n.* 6 & alii, posse Capitulum & horum beneficiorum spectantium ad solius Episcopi collationem, resignationes factas permutationis gratiâ recipere quidem, sed ea utrimque resignata non posse permutantibus à Capitulo conferri, sed reservanda successori Episcopo, & sic nonnisi ab eo in hoc casu perfici posse permutationem.

nem. Nam licèt admittatur quoque cum Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 1. n. 2.* citante pro hoc Garciam *p. 11. c. 4. à n. 85.* admissionem resignationis factæ permutationis gratiâ oon esse, nequidem tacitam beneficiorum sic resignatorum collationem, eò quòd beneficia compermutantibus concedi nequeant, quousque vaceut, adeóque priùs per resignationem (intellige admissam, quia per resignationem necdum admissam nondum vacant) vacent, quàm conferantur, & consequenter admitti possit resignatio illorum, quin ea resignata conferantur; uti etiam hæc ipsa separatio resignationis à collatione probari videtur ex eo caso: quòd, si Episcopus, postquam recepit resignationem beneficiorum spectantium ad se solùm factam permutationis gratiâ, mortuus fuisset, antequam ea contulisset, Capitulum sede vacante ea permutantibus possit ac debeat conferre, eò quòd jam præcessisset Episcopi coosensus in collationem nonnisi permutantibus facieodam, & ex alia parte illa collatio debita sit permutantibus, ut Chok. *loc. cit. n. 9.* ex Milis. *in repertor. v. Capitul. sed. vac.* Licèt id inquam admittatur; eùm tamen dicta resignatio admitti oequeat, quin simul admittatur, (intellige à recipiente hanc resignationem) conditio collationis illorum beneficiorum compermutantibus faciendæ, ùt expressè *ibidem* Castrop. & Garc. (quin & ùt Castrop. *ibid. n. 1. in fine*, admittens resignationem ex causa permutationis eo ipso obligetur, beneficia resignata compermutantibus conferre) adhuc Capitulum non poterit illas resignationes recipere, & collationem illorum beneficiorum reservare Episcopo futuro, eúmque obligare ad ea, hisce & non aliis conferenda, eùm libertatem, qoam is habet conferendi beneficia, quæ ad illum solum spectant conferenda, constringere nequeat; quidquid aliàs sit de eo, num longo temporis intervallo post admissam talem resignationem fieri possit collatio. De quo vide Castrop. *loc. cit. n. 3.* & citatum ab eo Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. n. 28.* id affirmantes, & casum, io quo id fieri possit, asserentes.

6. Respondeo quartò: Potest quoque Capitulum sede vacante committere receptionem resignationis beneficiorom etiam faciendæ permutationis gratiâ. Paris. *cit. q. 23. n. 34.* citans Pavin. *de pot. Cap. sed. vac. p. 2. q. 2. n. 15.* & nominatim Vicario suo à se constituto, ùt indicat Chok. *cit. n. 9.* Denique observandum, quod monet Paris. *loc. cit. n. 49.* quòd Capitulum sede vacante in casibus, in quibus recipere potest resignationes, (intellige, quas aliàs sede plenâ se solo recipere non possit) & illa conferre, debeat hoc facere ante provisionem faciendam in Consistorio de novo Prælato; quia tamdiu vacat sedes, & factâ hâc provisione neqnaquam id potest, etiam ante captam à novo proviso possessionem.

Quæstio 392. Quid possint Abbates circa admissionem resignationum?

1. Respondeo primò: Abbates non exempti non possunt recipere resignationes, nec præstare auctoritatem permutantibus. Paris. *l. 7. q. 15. à n. 1.* Tamb. *de jure Abbat. to. 1. d. 23. q. 8. n. 3.* Chok. *de permut. p. 1. q. 15. n. 2.* eum communi; hæc enim facultas auctorizandi resignationes reservata est Episcopis, & aliis quasi Episcopalem jurisdictiooem habentibus.

2. Amplianda responsio primò, ut procedat etiam respectu beneficiorum constitutorum in Ecclesiis illis aliàs subjectis, oñ id ex eo etiam patet, quòd, licèt in iis jus institoendi haberent, hi tamen ab iis instituti non administrent sinè licentia diœcesani; eùm tales Abbates subjecti sint Episcopis. Paris. *cit. q. 15. n. 2.* Chok. *loc. cit. n. 1.* Amplianda videtur secundò: etiamsi resignantes aliàs sint regulares eorum subditi, etiam obtinentes beneficia regularia, hoc est, nonnisi solita ac debita ex fundatione aut aliunde obtineri & haberi à regularibus. Sic Chok. *loc. cit.* ubi postquam expresse quæsivisset, num Abbas præstare possit auctoritatem permutationi faciendæ inter duos Monachos subditos suos de beneficiis ad suam collationem spectantibus, respondet *n. 2.* si sermo est de Abbate non exempto à jurisdictione Ordinarii, is permutationibus supradictis auctoritatem præstare non poterit. Quamvis hoc ipsum tamen limitandum videtur, ità ut, si beneficium regulare sit verè manuale (uti à ratione regularis præsumitur rectè ad manualitatem) subjectum collationi Abbatis, seu in quo talis Abbas similisve Prælatus non exemptus instituere habet suum subditum regularem, & ab eodem illum amovendi, hic subditus illud liberè resignare valeat in manus sui Prælati, isque eam resignatiooem admittere. Et à fortiori, si beneficium seu officium esset merè claustrale seu religionis, quo etiam invitum sinè consensu conventûs privare posset, dum, ùt Laym. *Th. mor. l. 1. tr. 4. c. 7. n. 28.* ex Abbate *in c. quanto. de off. ordinar. n. 5.* D. Tho. *in 2. dist. 44. q. 2. a. 3.* Navar. *in comment. 2. de regular. n. 63.* tales prælati etiam non exempti sint Ordinarii judices suorum regularium in causis pertinentibus ad statuta regularia & disciplinam, posśintque eos punire, etiam privativè ad Episcopum.

3. De cetero limitanda responsio universaliter, seu etiam respectu beneficiorum aliorum sive regularium, sive sæcularium, sive existentium in Ecclesiis propriis, sive alibi, dum fortè talis Abbas aliusve Prælatus non exemptus jus auctorizandi certorum beneficiorum resignationes & permutationes obtineret ex præscriptione aut privilegio. Chok. *loc. cit. num. 8.*

4. Respondeo secundò: Abbates, similêsve Prælati exempti à jurisdictione Episcopali, possunt recipere resignationes, & auctorizare permutationes beneficiorum constitutorum in eorum Ecclesiis, locisque exemptis. Paris. *loc. cit. n. 3.* Chok. *loc. cit. n. 2.* Tamb. *loc. cit. n. 6.* dum enim exempti sunt, habéntque Ecclesias, aliáque loca pleno jure sibi subjecta, uti & in suos Monachos (adde & alios eorundem beneficiatos) omnimodam jurisdictionem (uti idipsum ex eo, quòd exempti sunt, infert Paris. *loc. cit. n. 5. & 4.*) habent ibidem jurisdictiooem quasi Episcopalem seu parem Episcopis, & dicuntur Ordinarii. Ad jurisdictionem autem Episcopalem & ordinariam sicut spectat destituere beneficiatos etiam invitos, sic & spontaneas eorum resignationes tam purè quàm gratiâ permutationis factas recipere. Paris. *à n. 5.* & ex eo Chok. *loc. cit. n. 4.* Tamb. *loc. cit. à n. 7.* Porrò quod de Abbate dictum, idem dicendum de Præposito, Priore, similibúsqoe Prælatis regularibus, quocunque demum nomine veniant.

Quæstio 393. Quid Præpositus, Decanus, Archidiaconus, Archipresbyter, similêsque Prælati in Ecclesiis sæcularibus possint circa recipiendas resignationes.

Respondeo: Nisi ex privilegio vel aliàs (intellige consuetudine vel præscriptione) habeant hanc facultatem (uti apud Eburones & alias Belgii ditiones in plerisque beneficiis, in quibus jus instituendi habent, habere Præpositos & Archidiaconos hanc potestatem auctorizandi permutationes, testatur Chok. *de permut. p. 1. c. 16.*) non posse illos recipere resignationes, neque simpliciter, neque permutationis gratiâ factas. Paris. *l. 7. q. 16. n. 1. & 2.* citans DD. communiter *in c. quod in dubiis. de renunc.* Chok. *loc. cit.* loquens expresse de permutationum auctorizatione. Ratio est, qoia potestas talis excluso privilegio vel præscriptione, hanc præstandi auctoritatem est solius jurisdictionis Episcopalis, aut quasi talis, qualem tales noo habent. Paris. *loc. cit. n. 6.*

Quæstio 394. An Auditores Rotæ, & Referendarii utriusque signaturæ, hoc est, gratiæ & justitiæ, Notarii & judices recipere possint resignationes beneficiorom?

 1. Re-

1. REspondeo ad primum negativè: nisi fortè ad hoc haberent Auditores speciale mandatum Papæ. Paris. *l. 7. q. 18. n. 1. juncto n. 4.* citans Rotam *decis. 15. in antiq. & decis. 3. in novis. de renunc.* ubi attestetur sic servari in Rota. Possunt tamen Auditores recipere cessionem litis super beneficio coram ipsis pendentis; cùm aliud sit, renunciare juri, aliud liti. Paris. *loc. cit. n. 1. juncto num. 3.*

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: Paris. *l. 7. q. 19. à n. 1.* tametsi enim Rota *decis. 3. de renunc. in novis.* tenuit affirmativam; id tamen totum hodie abiit in desuetudinem. Paris. *ibid. n. 2.* ex Papazoo. *in addit. ad dictam decis. 3.* dicens: omnibus notum esse, Referendarios illos hodie non habere facultatem, ac concludens, neque illos illam unquam habuisse.

3. Respondeo ad tertium: Neque Notarios, sive sint Imperiales, sive Apostolici; sive in Curia, sive extra Curiam recipere posse resignationes beneficiorum. Paris. *l. 7. q. 25. n. 1. & 2.* subdens ex Nav. *cons. 1. n. 2. de renunc.* factam coram illis renunciationem esse nullam, & *n. 3* cum Rebuff. factâ coram illis resignatione, vacare beneficium in præjudicium resignantis, non autem Superioris. Nisi fortè Notarius recipiat resignationem nomine Superioris, uti responsionem limitat Paris. *n. 4.* citans Menoch. *de recuper. possess remed. 1. n 277.* Boërium, &c. De cetero, qualiter in Curia Notarii Cameræ & Cancellariæ recipiant consensum, dictum fuit suprà. Item renunciationem factam extra Curiam in manibus Notarii esse ratificabilem, & communiter ratificari; cùm in Bullis provisionum beneficiorum soleat apponi clausula: *etiamsi vacent extra Curiam per resignationem coram Notario*, tradit Paris. *loc. cit. n. 5. & 6.*

4. Respondeo ad quartum negativè: Etsi coram judice, dum hic est Auditor Rotæ, fieri possit cessio litis super beneficio. Paris. *l. 7. q. 28.*

Quæstio 395. An executores gratiæ deputati à Sede Apostolica ad providendum de beneficiis vacantibus vel vacaturis possint recipere resignationes, v. g. alicujus volentis resignare in eorum manibus, ut receptâ resignatione provideant beneficium resignatum?

REspondeo negativè. Paris. *l. 7. q. 22. n. 1.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 261.* citantes Coras. *de benef. p. 1. c. 8. n. 17.* & Rotam. Nisi executor datus ad providendum in mandato suo accepisset quoque specialiter hanc facultatem recipiendi resignationes, utpote à qua forma mandati dependet ipsius potestas. Paris. *cit. q. 22. n. 7. juncto n. 4.* Garc. *loc. cit.* cùm aliàs officium talium executorum non sit, nisi providere nominatò de beneficio vacante, vel vacaturo. Paris. *n. 3.* citans Selv. *de benef. p. 3. q. 11. n. 109.* Bellam. *de benef. permut. p. 5. q. 2. n. 7.* & ex alia parte necesse sit, ut expressè committatur receptio resignationis. Paris. *n. 2.* citans *c. dudum. de preb. in 6.* Unde nec sinè tali speciali commissione & expressione invitum destituere possunt beneficio. Paris. *num. 6.*

Quæstio 396. Coram quo Abbates Abbatiam resignare possint ac debeant?

1. REspondeo primò in genere: Abbates nonnisi in manibus sui Superioris renonciare possunt ac debent. Paris. *l. 7. q. 15. n. 19.* juxta *c. dilecti. ult. de renunc.* Laym. *ibid.* & Abb. *notab. 2.* Butrio. *n. 3.* sive resignare non debet, nec possunt, nisi in manibus habentis potestatem instituendi Abbates, similésve Prælatos, & destituendi invitos justis de causis. Tamb. *de jure Abb. to. 1. d. 13. q. 1. n. 3.* Hinc

2. Respondeo secundò in specie: Abbatiæ & Prioratus (idem est de aliis Prælaturis sæcularibus) quarum collatio aut provisio spectat ad Papam, resignari non possunt, nisi in manibus Papæ; quia illarum institutio & destitutio ad Papam solum spectat, non secùs ac de Episcopatu & superioribus dignitatibus, docet Gl. & AA. communiter *in clem. de renunc.* Tamb. *loc. cit. n. 7.*

3. Respondeo tertiò: Dum Abbates Priores, (intellige, quorum institutio non spectat ad Papam) Generalem vel Definitorem, similémve Superiorem, potentem eos deponere, agnoscunt, in ejus manibus facienda resignatio. Tamb. *loc. cit. n. 3.*

4. Respondeo quartò: Nequaquam Abbates aliique Prælati, dum eliguntur à Conventibus Monachorum, vel Capitulis Canonicorum, in manibus eorum Collegiorum vel Conventuum resignare possunt suas Prælaturas. Tamb. *loc. cit. n. 8.* Laym. ad *cit. c. dilecti.* Et si nihilominùs Capitulum vel Conventus post talem coram se factam resignationem procedant ad electionem novi Prælati, electio nulla est; & hic est casus *cit. c. dilecti.* Si enim resignatio, adeóque vacatio Prælaturæ legitimè non præcessit, non valebit etiam electio novi Prælati. Laym. Tamb. *ll. cit.* additque etiam Tamb. posse legitimum Superiorem talis Abbatis seu Prælati resignantis Prælaturam conferre, cui vult, absque eo, quòd ad electionis cassationem priùs procedat, juxta ea, quæ in simili de Episcopo docet Nav. *cons. 2. de renunc.* Sed & irrita est absolutio, quâ talis resignans absolvit Monachos aliósve subditos suos ab obedientia; cùm fieri nequeat, ut Prælato, dum is Prælaturam retinet (uti fit, dum talem resignationem non ratificat Superior, aut alteri Prælaturam confert) subditi, præsertim regulares professi obedientiam non debeant; cùm Prælatura & subjectio, regimen & debita obedientia sint correlativa. Unde etiam frustra Monachi in hoc casu iterum spondent obedientiam tali Prælato, utpote à quo nunquam liberati fuerunt. Itá ferè Laym. *ad c. lecta. de renunc.*

5. Respondeo quintò: Tametsi Abbates, Prælatique alii similes regulares non exempti à suis regularibus electi instituantur seu confirmentur ab Episcopo; non videntur tamen hodiedum posse coram Episcopo resignare suas Prælaturas. Licèt enim olim Abbates ab Episcopo, in cujus diœcesi monasterium situm erat, deponebantur, ùt colligitur ex *Concil. Turon. 2. c. 1. § 7.* Tamb. *loc. cit. q. 2. n. 11.* Licèt etiam quantum est de jure communi, Episcopus poterat monasteriis ac regularibus Ecclesiis vacantibus Oeconomum constituere, ùt Innoc. & Host. *in c. ult. de statu monach.* nec non dare Coadjutorem Abbati, ac ipsum à suo officio justis de causis removere, & illo remoto constituere interim pro monasterio administratorem, non videntur tamen ità hodiedum Episcopi posse destituere Abbates, sed id spectare ad Superiores intrà ipsas religiones, in quos ista potestas translata videtur.

Quæstio 397. An inferiores Papâ habentes facultatem recipiendi resignationes, possint committere receptionem resignationis?

REspondet Paris. *l. 7. q. 29. n. 2.* posse tales committere receptiones resignationum duntaxat, quibus receptis, cùm beneficium vacet, possunt committere collationem. Vide de hoc dicta suprà, ubi de Legato Apostolico & Vicario Episcopi.

Quæstio 398. Intra quantum tempus acceptari aut rejici debeat resignatio?

REspondeo: Resignatione factâ extra Curiam coram iis, ad quos id spectat, ejus acceptatio vel rejectio debet fieri intra mensem. Paris. *l. 11. q. 2. n. 6.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 113.* Cbok. *ad reg. Cancell. de publicand. n. 15.* Sic enim constituit Gregor. XIII. in constitutione sua: *Humano vix judicio &c.* quæ est de publicanda resignatione, ubi: *de beneficiis, quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum, etiam Cardinalium, etiam indulta & facultates ad hoc ab Apostolica Sede habentium, ac*

Legato-

Legatorum, etiam de latere, & Delegatorum etiam ſpecialium, ejuſdem Sedis extra Curiam Romanam reſignari, etiam ex permutationis cauſa, contigerit, ipſi infra menſem negotium univerſum admiſſionis vel rejectionis reſignationis hujuſmodi, & ſi per eos facienda erit, proviſionis reſignati beneficii juxta Apoſtolicas & alias Canonicas Sanctiones omnino abſolvant. Et qui ſic proviſus fuerit, intra tres menſes à die ſibi facta proviſionis illam publicet, & poſſeſſionem beneficii capiat modo & formâ ſupradictis; alioquin illis elapſis nulla ſit ejus proviſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo, Ordinariique & alii prædicti, qui hæc, uti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de iis beneficiis ſint eâ vice privati, eorumque diſpoſitio eo caſu ad Sedem Apoſtolicam devoluta exiſtat, aut aliis idoneis ab ipſa Sede duntaxat modo & formâ prædictis concedatur, &c. Unde vides idem tempus obſervandum in admittendis vel rejicendis reſignationibus factis permutationis gratiâ. Pariſ. *loc. cit. n.* 12. Chok. *loc. cit.* Item comprehendi hoc decreto Gregoriano quoscunque non ſolùm jure ordinario, ſed etiam ratione quorumcunque indultorum & conceſſarum facultatum habentes poteſtatem recipiendi reſignationes. Pariſ. *n.* 8. dicens bonum fuiſſe, in particulari omnes illas perſonas exprimi, ut tollerentur lites & dubia, omnéſque caſus exprimerentur. Item vides, quòd, ſi prædicti intra menſem non admiſerint vel rejecerint reſignationes, ſint privati ex ea vice facultate diſponendi de illis beneficiis, & eorum diſpoſitio ad Sedem Apoſtolicam devoluta exiſtat. Pariſ. *n.* 7. Utrùm autem intra eundem menſem eadem beneficia ſint conferenda, ùt ſonare videntur verba dictæ conſtitutionis, non conveniunt AA. Affirmat Pariſ. *cit. n.* 7. Chok. *loc. cit.* Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 285. & 337. Negat Barb. *loc. cit.* eò quòd particula *Et* in dicta conſtitutione disjungat, ac proinde orationem diſparatam faciat, quaſi dicat, quòd negotium proviſionis reſignati beneficii juxta Apoſtolicas & alias Canonicas Sanctiones omnino abſolvant, & ſic collationis tempus regulari debere juxta diſpoſitionem juris communis. *in c. nulla. de conceſſ. præb.* itá ut ſola admiſſio & rejectio, in quibus cadere poſſet fraus, cenſeatur reſtricta ad menſem. Porrò dictam Gregor. Conſtitutionem in viridi obſervantia eſſe, & hodie adeò uſu receptam, ut non poſſit allegari, eam in partibus non fuiſſe publicatam, ait Chok. *loc. cit. n.* 13. De ea, quantùm tangit publicationem, plura inferiùs.

PARAGRAPHUS VII.

De cauſis, ex quibus fieri & admitti poſſit & debeat reſignatio.

Quæſtio 399. *An reſignatio ejuſque admiſſio neceſſariò fieri debeat ex cauſa aliqua?*

1. RESpondeo affirmativè. Pariſ. *l.* 5. *q.* 1. *n.* 2. citans Imol. *in loc. cit.* 1. *de rer. permut.* ac dicens eſſe communem. Corrad. *in pr. benef. de benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 7. dicens, in reſignatione beneficii ſaltem indiſtinctè requiri cauſam. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 39. dicens, requiri cauſam juſtam & legitimam. Engels *ad eund. tit. n.* 5. dicens, requiri legitimam ac gravem cauſam; quamvis *n.* 6. *in fine* ſubjungat: cùm hodie non ſit clericorum penuria, & jure communi non videatur in inferioribus beneficiatis ſpecialis aliqua cauſa deſiderata, ideo conſuetudo obtinuit, ut etiam ſinè cauſa graviore ex libera voluntate reſignationes admittantur. Unde etiam ex Zypæo *in analyſi juris Pontificii, hoc tit. n.* 1. teſtatur, Bullam Pii V. in qua reſignationum coram Ordinariis faciendarum cauſæ ſtatuuntur, non eſſe obique uſu receptam. Veruntamen, cùm, ùt ait Pirh. *loc. cit.* ſi licitum foret unicuique pro libitu & arbitratu ſuo relinquere ſeu dimittere beneficia, talis libertas cederet in maximum Eccleſiæ detrimentum, nonniſi ex juſtis cauſis poſſint ac debent reſignari beneficia. Præterea, cùm beneficia clericis ſemel in titulum conceſſa ſinè juſta & gravi cauſa eis auferri nequeant, æquum quoque ſit, ut nec ipſi eadem ſinè juſta cauſa dimittere valeant.

2. Limitanda tamen reſponſio eſt: ut licèt nulla prorſus appareat cauſa in reſignationibus factis in manibus Papæ, ſint nihilominus validæ, cùm poſſit Papa diſpenſare in his, quæ ſunt juris poſitivi, etiam ſinè cauſa, ut habet communis; eòque magis in beneficialibus, in quibus ipſe habet pleniſſimam poteſtatem. Corrad. *loc. cit. n.* 10. Idem habet Valenſ. *de benef. l.* 3. *tit.* 18. *n.* 16. ubi: quantùm ad reſignationem beneficiorum ſimplicium, quæ ex conſuetudine non requirunt perſonalem reſidentiam, coram Papa de ſtylo & conſuetudine recepta nulla videtur requiri cauſa, quia ab eo recipitur reſignatio ſimpliciter, & abſque cauſa facta in favorem alicujus, ſolùmque dicitur in ſupplicatione: *Cùm ex certis & rationabilibus cauſis animum ſuum moventibus reſignare intendat, &c.* Quamvis, ùt Corrad. *loc. cit. n.* 7. hodie in reſignationibus, quæ fiunt coram Papa, ſatis exprimitur cauſa, cùm in ſupplicatione ſemper dicatur: *habens aliunde, unde vivere poſſit:* & ex parte reſignantis cauſa ſolet eſſe affectio, quâ ipſe vult obvenire beneficium cognato, vel alteri amico ſuo.

Quæſtio 400. *An in dubio rectè præſumatur, reſignationem factam & admiſſam cum cauſa?*

RESpondeo affirmativè. Corrad. *l.* 5. *c.* 1. *n.* 7. Pariſ. *l.* 5. *q.* 1. *n.* 3. citantes Butrio *in c. ſuper hoc. de renunc. n.* 5. & ibi communiter AA. Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 180. *n.* 4. *in fine.* Et quidem primò ex parte reſignantis; cùm in dubio non præſumatur jactatio proprii, *l. de indebito. ff. de probat.* & ob id non præſumitur donatio, ùt Maſcard. *de probat. concluſ.* 554. cum communi; neque renunciatio, ùt idem Maſcard. *concluſ.* 1263. Proceditque id multò magis in renunciatione beneficii Eccleſiaſtici, dati, ut indè vivat beneficiatus. Pariſ. *loc. cit. à n.* 9. Unde ſi reperiatur facta renunciatio, præſumendum eſt, ex juſta cauſa eam factam fuiſſe. Pariſ. *n.* 7. Dein ex parte Superioris admittentis reſignationem, eò quòd is non admiſiſſet reſignationem, ſi juſta cauſa eam admittendi non adfuiſſet. Pariſ. *loc. cit. n.* 8. dum talis præſumitur princeps, qualis de jure eſſe debet. Corrad. *loc. cit.* ex Decio *conſ.* 580. *n.* 2. & egiſſe actum, qualiter is legitimè geri debebat; adeoque non admiſiſſe ſinè ulla cauſa reſignationem. Et hæc præcipuè, cùm reſignationes admittuntur per Papam, in quo præſumitur cauſa, etiamſi adſit præjudicium tertii. Corrad. *cit. n.* 7.

Quæſtio 401. *An neceſſe ſit in reſignatione & illius admiſſione exprimi cauſam?*

1. RESpondeo primò: Tametſi in ſupplicationibus reſignationum in favorem tam ſimplicium (hoc eſt, ubi nulla præterea apponitur conditio, putà reſervandorum fructuum vel penſionis) quàm conditionalium apponi ſoleat hæc clauſula: *ex certis cauſis animum ſuum moventibus*; eam tamen etiam non eſſe neceſſariam putat Corrad. *loc. cit. n.* 6. eò quòd reſignationes, quæ fiunt in manibus Papæ, non requirant expreſſionem cauſæ; cùm reſignatio ex cauſa fiat tantùm coram Ordinario, qui ſinè aliqua de expreſſis in Conſtitutione Pii V. non poteſt eam admittere. Porrò, quatenus nulla cauſa ſpecificaretur, ſufficere nihilominus expreſſionem dictorum verborum: *ex certis cauſis*, ait Corrad. *cit. n.* 7. quod ipſum tamen intelligere videtur de reſignatione facta coram Papa.

2. Reſpondeo ſecundò: Mutua reſignatio, quæ contingit in permutatione, fieri poteſt exprimendo

vel

vel non exprimendo, illam fieri ex causa permutationis, ut Gl. *in clem. 1. de rer. permut. v. ex causa.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 180. n. 2.* quia, si non exprimatur, sufficit illud colligi ex conjecturis, puta præcedentibus gestis & dictis, ut Imol. *in cit. Clem unicam. n. 7.* Tond. *loc. cit. n. 3.*

Quæstio 402. Quænam in genere sint causæ legitimæ resignandi beneficia?

RESpondeo: Quamvis, qualis causa sit legitima & sufficiens ad resignationem concedendam, in genere vix definiri valeat; cùm difficiliùs admittenda sit resignatio imius beneficii, v. g. Episcopatûs, aliarúmque Prælaturarum curam animarum habentium. Pirh. *ad tit. de renunc. n. 39.* Item faciliùs admittendæ resignationes litigiosorum beneficiorum, vel in causa dubia amore litis componendæ seu concordiæ. Laym. *ad c. admonet. de renunc. n. 2.* Nihilominùs tamen in genere dici potest, causam sufficientem peti posse non tantùm ex utilitate Ecclesiæ, sed etiam ex utilitate personarum. Tond. *qq. benef. p. 2. c. 4. §. 9. n. 29.* ex Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 172.* & Riccio *decis. Curia Neapol. p. 1. decis. 37. n. 5.* sic Laym. *in c. quidam. de renunc. n. 1.* & ex eo Pirh. *loc. cit. n. 40.* cum communi dicunt, duas esse potissimùm renunciationis causas: commodum Ecclesiæ, & salutem propriam. Unde patet per commodum personæ non esse intelligendum commodum aliquod merè temporale, dum Barbos. *loc. cit. n. 97.* ait: *ceterùm volens renunciare laboris vitandi gratiâ, vel ambitûs, vel avaritia causâ, aut ex alia minùs legitima causa, nullatenus est audiendus, juxta c. sicut vir. per tot. q. 1.* Nunc in specie

Quæstio 403. Quæ causa requiratur, ut Papa Papatui renunciare possit?

RESpondeo nullam; cùm ei concessum, ut possit liberè renunciare, *c. 1. de renunc. in 6.* ubi verbum *libere* positum remittit hoc ejus voluntati, & excludit causam. Paris. *l. 5. q. 1. n. 13. & 14.* quod credo intelligi ad summum de resignatione valida, non autem etiam de licita. Ad hoc autem, an Papa cogi possit ad renunciandum ex causa aliqua, non respondet Parisius, sed remittit ad Jacobat. *tr. de Concil. l. 9. a. 3. & latissimè a. 12. per totum.*

Quæstio 404. Quæ requiratur causa in renunciatione Cardinalatûs?

RESpondet Paris. *l. 5. q. 2. n. 1.* in hac quæstione nihil scripsisse AA. eò quòd hæc resignatio de raro contingat; ideóque se existimare, remittendum arbitrio Papæ, quæ causa dicatur ad hoc sufficiens.

Quæstio 405. Quæ sint causæ, ob quas Archiepiscopus, & Episcopus (intellige postquam confirmatus est) possit petere licentiam resignandi, hæcque ei concedi, & ejus resignatio admitti?

1. RESpondeo, esse earum sex *in c. nisi cùm pridem. de renunc.* expressas: nempe conscientia criminis, debilitas corporis, defectus scientiæ, malitia plebis, grave scandalum, irregularitas. Ex quibus causis Episcopum non tantùm posse resignare, sed & debere, quin & à Papa cogi posse ad resignandum, tradunt Paris. *l. 5. q. 4. n. 2. & 3.* citans Hostiens. *in cit. c. nisi.* Jacobat. *ubi supra. n. 25. &c.* Pirh. *cit. n. 40.* ubi etiam ex Laym. *qq. canonic. de Prælat. elect. q. 120.* ait: dum demum ex his causis unam sufficientem censendam ad concedendam Episcopo renunciationem, si spectatis omnibus, utilitas Ecclesiæ suadeat cessionem seu resignationem, utiliúsque eâ remedium adhiberi non possit. Jam verò examinandæ breviter harum causarum singulæ. Proinde

2. Respondeo secundò: Intelligi crimen non quodcunque, sed tale, propter quod Episcopalis officii executio, etiam post peractam pœnitentiam, impeditur. Paris. *cit. q. 3. n. 8.* Engels *ad tit. de renunc. n. 6.* Pirh. *loc. cit. n. 41.* cum communi. Unde in criminibus, de quibus pœnitere potest Episcopus remanendo in executione officii sui, non tenetur petere cessionem. Paris. *loc. cit. n. 12.* Talia autem crimina, etiam post peractam pœnitentiam, impedientia executionem officii Episcopalis, sunt primò ea, quæ in ipsa adeptione Episcopatûs commissa, vel etiam præexistentia ipsum titulum Episcopatus invalidant, v. g. si quis simoniacè electus vel promotus fuit ad Episcopatum, vel cum excommunicationis, suspensionis, aut irregularitatis impedimento institutus fuit. Laym. *in c. nisi cùm pridem. de renunc. §. sin autem n. 5. & in c. innotuit. de elect. n. 10.* Pirh. *ad tit. de renunc. n. 42.* quamvis, ut patet, dum ob crimen invalidus fuit titulus, dimissio beneficii non sit propriè resignatio. Pirh. *ibid.* Porrò in hoc casu, dum crimen hujusmodi vel defectus tituli notorius est, potest cedere Episcopatu, etiam licentiâ Papæ non requisitâ, eò quòd tunc vinculum nullum extiterit talis cum Ecclesia, adeoque nec opus auctoritate Papæ ad illud dissolvendum. Laym. *in cit. c. nisi. loc. cit.* Pirh. citans Gl. *in cit. c. nisi. v. sed duntaxat.* Abb. *ibid. n. 5.* Laym. *in qq. can. de elect. q. 174.* Dum verò crimen & defectus tituli occultus mansit, resignare debet in manibus Papæ ad vitandum scandalum, vel ab eo petere revalidationem tituli, per novam scilicet legitimam institutionem. Pirh. & Laym *ll. cit.* Esse tamen etiam probabile, quòd, dum quis in occulta excommunicatione, suspensione vel irregularitate fuit electus vel institutus, sublato postmodum impedimento per eum, qui potestatem habet absolvendi vel dispensandi, eo ipso revalidari titulum, ut absque nova electione vel institutione retinere possit beneficium, docet Laym. *loc. cit.* & *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 15. n. 2.* & ex eo Pirh. *cit. n. 42.* citans insuper Sanch. *de matrim. l. 8. d. 7. n. 12.* Talia quoque sunt crimina, propter quæ Episcopus canonicè institutus incurrit pœnam depositionis aut suspensionis in perpetuum sine spe relaxationis, quale est crimen Sodomiæ, juxta constitutionem Pii V. quæ incipit: *cùm primùm.* Laym. *in cit. c. nisi. loc. cit.* Pirh. *cit. n. 42.* In quo tamen casu si crimen occultum, ideóque infamiam annexam non habet, confessarius proprius Episcopi eum absolvere poterit, juxta Trid. *sess. 24. c. 6. junctâ declar. S. Congreg. ibid. ubi: Episcopo in aliquod tale delictum prolapso licet ad se absolvendum proprium confessarium deputare cum eadem auctoritate, quam ipse potest ex eodem capite in alios sibi subditos exercere.* Laym. & Pirh. *ll. cit.* Talia denique sunt crimina, quibus annexa est infamia juris, hoc est, quibus ipso jure sive ab ipsa lege, seu canone, vel etiam per sententiam judicis inflicta infamia, quæ est, & dicitur infamia juris, ut si Episcopus hostiliter persequatur Cardinalem. *c. felicis. de pœnis. in 6.* Laym. Pirh. *ll. cit.* Secus est in crimine, cui annexa est solùm infamia facti, quæ incurritur ob quodlibet crimen mortale, per quod hominis existimatio, spectatâ conditione personæ, graviter læditur apud viros prudentes; quale v. g. est crimen incestûs, adulterii, &c. hæc enim infamia per pœnitentiam & publicam vitæ emendationem aboleri potest, ideòque per illam non privatur quis dignitate acquisitâ ante depositionem & sententiam judicis, ac proinde neque resignare cogitur. Laym. Pirh. *ll. cit.* qui posterior citat insuper eundem Laym. *in qq. can. de elect. q. 174.* & *Th. mor. l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 5.* & Gl. *in cit. c. nisi cùm pridem. v. duntaxat.*

3. Respondeo tertiò, debilitatem corporis, quæ causa est justa resignandi Episcopatum, & concedendi ad hoc licentiam, intelligi eam solummodo, per quam impotens redditur ad exequendum officium pastorale, sive ea procedat ex infirmitate (etiam causatâ ex propria culpa & peccato, ut addunt Paris. *n. 33.* Pirh. *n. 44.*) sive ex senio. Paris. *l. 5. q. 3. n. 14. juncto n. 18.* Laym. *ad cit. c. nisi. n. 6.* Pirh. *loc. cit. n. 43.* Engels *loc. cit.* cum communi. Spectatâ tamen semper utilitate Ecclesiæ; siquidem in *cit. c. nisi cùm pridem.* Alexand. III. Archiepiscopo urgenti resi-

gnandi

gnandi licentiam, prætendendo senectutem & debilitatem corporis, ob quæ ad ferenda onera Ecclesiæ insufficiens esset, respondet, existimare se, consultiùs esse, ut eo tempore Ecclesia ei concessa sub umbra sui nominis ejusdemque auctoritate gubernetur, quàm ut alii novo & incognito pastori gubernanda in tanto discrimine committatur; maximè, quia quandoque corporis viribus deficientibus vigor fidei & devotionis non deficit, &c. Et, ùt dicitur *ibidem*: interdum non plus hortetur senilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturitas, quæ in senibus esse solet, ipsum suadet in suo officio permanere, &c. Et regulariter senes præsumuntur prudentiores juvenibus, & virtutibus excellentiores; utpote qui usu rerum docti prodentiam sibi comparare potuerint. *l. si ut certum. & ibi Gl. ff. commod.* Paris. *à n.* 58. ac proinde, ùt Paris. *n.* 51. senectus quæ non impediret in totum executionem officii pastoralis, non præberet causam justam cedendi. Porrò quæ sit infirmitas, quæve senectus præbens justam causam petendi & concedendi licentiam resignandi Episcopatum, quæque censeatur reddere inhabilem ad regimen Episcopatûs, relinquendum judicis seu Superioris arbitrio determinandum. Paris. *loc. cit. n.* 32. *&* 33. *juncto n.* 56. Pirrh. *loc. cit. n.* 45. Certè talem causam sufficientem non esse podagram, tradit Pirrh. *loc. cit. n.* 45. ex Fagn. *in cit. c. nisi. n.* 51. testante, sæpius denegatam Episcopis licentiam cedendi à S. Congregatione rerum consistorialium. Item Paris. *loc. cit. n.* 41. *&* 42. dicens: si ea esset justa causa cedendi, pauci remanerent in Episcopatu, cùm multi ex Episcopis sint podagrici; subjungens tamen *n.* 43. inficiari tamen non posse, quin remittendum sit totum negotium arbitrio Papæ, etiam ex hoc capite, juxta Bald. *in l. 3. in fine c. de servis fugitivis.* De Episcopo verò leproso, habere illum sufficientem causam petendi & impetrandi hanc licentiam, admitti Paris. *n.* 20. Idem de facto cæco. *n.* 21. de surdo & muto. *n.* 25. *&* 26. De cetero Episcopi senes vel infirmi ob morbum vel senectutem parum utiles Ecclesiæ, licèt, dum suâ sponte volunt resignare Episcopatum, eorum renunciatio admitti possit, Laym. *cit. n.* 6. Pirrh. *cit. n.* 45. quin &, ùt addit Pirrh. quandoque propter Ecclesiæ utilitatem admitti debeat, assignata illis congruâ sustentatione ex redditibus Episcopatûs suæ Ecclesiæ, AA. iidem: cogendi tamen non sunt ad resignandum, etsi morbus gravis sit, & incurabilis, vel ætas decrepita. Et sive infirmitas vel senectus reddat illos inhabiles ad administrandum sive temporalia, sive spiritualia; sed tunc Vicarius seu Coadjutor illis injungendus, qui ex redditibus Episcopalibus alatur. Paris. *loc. cit. n.* 44. *juncto n.* 66. citans Innoc. *in c. nisi. n.* 4. Abb. *ibid. n.* 9. Laym. Pirrh. *ll. cit.* juxta *c.* 1. 2. 3. 4. 13. *caus.* 7. *q.* 1. & *c. ex parte, de clerico agrot. & cit. c. nisi.* siquidem quod loquitur de cedere volente, ità ut non arctet nolentem. Neque enim infirmus vel senex ex sua culpa, sed ex naturæ cursu est impotens administrare, ideòque invitus cogi non debet ad cedendum, ne afflicto addatur afflictio, *cit. c. ex parte.* & inhumanum sit, ut is, qui vitam & vires curis & laboribus Ecclesiæ impendit, ab ea in senio & infirmitate repellatur, imò injustum, ut, dum molestia corporis irruit, honore suo privetur infirmus. Pirrh. *cit. n.* 45. ex *c.* 1. *caus.* 7. *q.* 1. Nihilominus posse Papam ob supremam & absolutam, quam habet in beneficialibus, potestatem disponendi, ex gravi causa Episcopos senes & infirmos, Ecclesiæ commodo sic exigente, cogere ad resignandum, tradit Paris. *n.* 45. *&* 66. citans Sarnens. *de lit. gratiæ. in princ.* Pirrh. *cit. n.* 49. Atque hæc hucusque dicta habere quoque locum in aliis Ecclesiarum Prælatis, tradit Laym. *loc. cit.* & *de elect. q.* 173. *& ex eo* Pirrh. quamvis subjungat Laym. *cit. n.* 6. parochis ob causam senii vel infirmitatis diuturnæ, propter quam Ecclesiæ regendæ minùs utiles videntur, citiùs indici posse præceptum resignandi assignatâ illis pensione, aut alio beneficio, ex quo se honestè alere queant, argumento *c. tua. de cleric. egrot.*

4. Respondeo quartò: defectus scientiæ, tum circa administrationem spiritualium necessariæ, tum ad curam temporalium opportunæ Episcopo seu Præsidi, ut in utrisque Ecclesiam sibi commissam regat, sufficiens & justa causa est renunciandi Episcopatui. Paris. *cit q.* 3. *n.* 67. citans D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a* 4. Rebuff. *in pr. tit. de express. resign. in princ.* Tusc. *de visitat. p.* 2. *c.* 28. *n.* 4. Abb. *in c.* 1. *de renunc. notab.* 2. Laym. *ad cit. c. nisi cum pridem.* citans scipsum *in c. qualiter. & c. innotuit. de elect.* Pirrh. *loc. cit. n* 46. juxta ea, quæ expressè habentur *cit. c. nisi.* Etsi autem in pastore eminens scientia meritò desideranda sit, sufficit tamen, & in eo toleratur scientia mediocris seu competens, perfectione charitatis supplente imperfectum scientiæ, *cit. c. nisi. c. cùm nobis olim. de elect.* Paris. *à n.* 103. *juncto n.* 112. Pirrh. *cit. n.* 46. quòd si tamen Episcopus sufficienter doctus non sit ad administranda spiritualia & temporalia, adhuc eum non obligari ad resignandum, si spes sit, quòd non longo tempore sufficientem scientiam comparare queat, ad quam comparandam omnino tenebitur, si renunciare nolit, habet Paris. *à n.* 105. Pirrh. Laym. *l. ult. cit.* quin & tolerandus Episcopus, seu non compellendus ad resignandum, qui etsi aliàs sufficientem scientiam non habeat, longo tamen usu & rerum experientiâ didicit ea facere, quæ ad officium Episcopale spectant. Pirrh. *loc. cit.* ex Paris. *n.* 109. citante Abb. *in c. ult. n.* 4. *de ætat. & qual.* Hojed *de incompat. p.* 1. *c.* 24. *n.* 32. *&c.* Habendam quoque rationem loci, v. g. civitatis parvæ & curæ exiguæ, aut nullius, v. g. dum sunt sinè territorio & absque diœcesi, ità ut tunc minùs idonei admittantur, & admissi dispensatione tolerentur, ait Paris. *n.* 111. citans Hojed. *ubi antè n.* 34. & Majol. *de irregul. l.* 1. *c.* 32. *n.* 9. ac dicens, sic communiter practicari; eò quòd, qui multas literas scit, ad talia loca non accedat; &, ùt dicitur, causâ necessitatis minùs idonei admittuntur, ubi idonei requiruntur. De cetero si defectus ille scientiæ administrandi spiritualia & temporalia tantus est, ut impediat executionem pastoralis officii, non solùm concedenda est licentia Episcopo petenti & volenti renunciare, sed etiam invitus potest ac debet compelli ad renunciandum, vel deponi. Pirrh. *cit. n.* 46. ex Paris. *cit. q.* 3. *à n.* 83. citante Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 24. *n.* 29. Host. *in cit. c. nisi. n.* 24. *&c.* ac ponderante pro hoc illud Osee, quo utitur Papa in *cit. c. nisi. Tu, inquit Dominus, scientiam repulisti, & ego repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi:* ac præcipuè adducente textum *c. ult. de ætat. & qual. & ibi* Abb. *n.* 1. qui ex eo colligat, defectum scientiæ præstare legitimam causam deponendi aliquem ab Episcopatu, ac doceat practicam probandi, quem illiteratum esse, ùt quia nunquam legit librum, non intravit scholas, nec aliquem Doctorem audivit. Adde, quòd talis illiteratus sit irregularis. Paris. *n.* 89. ex Majol. *de irregul. l.* 1. *c.* 32. *n.* 1. & collatio ei facta sit ipso jure nulla, juxta dicta aliàs *de elect.*

5. Respondeo quintò: Malitia plebis obedientiam negantis, & insidias parantis Episcopo, non quidem quælibet est sufficiens causa cedendi Episcopatu, & deserendi Ecclesiam; sed ea solùm, quâ plebs subdita adeò pertinaciter se opponit, & ab eo abhorret, ut Episcopus nequeat quicquam apud illam proficere, quantumcunque conetur eam ad frugem reducere; hoc enim casu quandoque plebi ad tempus cedendum, ejusque pertinacia toleranda, & cum licentia Superioris pastor abscedere potest ad vitandum majus scandalum, ne fortè oves conversæ in lupos à vera religione & Ecclesiæ unitate prorsus deficiant. Ità ferè habetur *cit. c. nisi. § propter malitiam.* & juxta illud Paris. *cit. q.* 3. *n.* 117. Laym. *loc. cit. n.* 8. Pirh. *loc. cit. n.* 47. Et sic in hoc casu admittitur resignatio, cùm enim Episcopus principaliter constituatur, ut gregem sibi subjectum pascat & regat, si munus hoc suum pastorale ob subditorum pervicaciam exercere non potest, cessat obligatio officii sui seu curæ pastoralis, adeóque deserere gregem suum potest. Paris. *cit. n.* 117. junctis pluribus num. seq. citans

qoam-

quamplurimus, & inter ceteros D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a.* 4. *&* 5. *in corp.*

6. Limitanda tamen hæc ità, ut procedant, si totus populus sit pertinax & incorrigibilis, absque spe emendationis sub tali Episcopo (in quo casu debet, & cogi etiam potest renunciare, transferiturque ad aliam Ecclesiam, ubi potest proficere, vel datur ei recompensa. Paris. *n.* 123. citans Host. *in cit. c. nisi.*) nam si permixti malis sunt boni, qui ex Episcopi regimine proficiunt, hi propter malos deserendi non sunt, tunc enim deserere nequiret Episcopatum, nisi fortè alius magis proficere posset apud talem populum; tunc enim Superior eum transferre posset. Paris. *à n.* 123. *juncto n.* 127. *&* 128. Pirrh. *cit. n.* 47. quin etiam, si totus populus pertinaciter se opponat, & eum abhorreat, si tamen spes sit correctionis & reconciliationis, exspectari debet, aliáque adhibenda media, quibus plebs ad obedientiam debitam Episcopo reducatur, priusquam Episcopatui renuncietur, aut ab eo amoveatur. Paris. *n.* 128. & ex eo Pirrh. *loc. cit.* Porrò quandonam liceat Episcopo deserere Ecclesiam ob persecutionem, vide fusè tractatum ab eodem Paris. *cit. q.* 3. *à n.* 123. De cetero hic dicta etiam de parochis, aliisque animarum pastoribus intelligenda sunt; nimirum quòd interdum amovendi seu transferendi sint, si plebs aut subditi adeò ipsis, quamvis culpabiliter, contradicant, aut ab iis abhorreant sinè spe reconciliationis. Laym. *in cit. c. nisi. n.* 8.

7. Respondeo sextò: Scandalum grave, quod populus pateretur ex Episcopi alteriúsve Prælati præsentia & regimine, dum id aliter vitari aut sedari non potest, sufficiens causa est, ut Episcopus non solùm licitè possit, sed etiam debeat, & cogi possit renunciare Episcopatui, ne plus honorem proprium quàm æternam subditorum salutem affectare videatur, *cit. c. nisi. §. pro gravi.* & juxta illud Paris. *à n.* 153. Laym. *in cit. c. n.* 9. Pirrh. *loc. cit. n.* 48. qui idipsum quoque procedere ait, etiamsi Episcopus ipse non sit in culpa illius scandali, citans pro hoc Barbos. *in collectan. ad cit. c. nisi. n.* 14. Distinguendum tamen inter scandalum Pharisaicum, seu ex malitia scandalizatorum ortum, & inter scandalum pusillorum, seu ex ignorantia aut infirmitate ortum. Laym. & Pirrh. *ll. cit.* juxta quod indicatur *cit. c. nisi.* Ità ut ob scandalum pusillorum cavendum vel tollendum, si caveri potest sinè peccato & periculo salutis æternæ, sæpe cedere oporteat aliquem jure sibi competente. Pirrh. Laym. *ll. cit.* & pro eo extinguendo vel cavendo juris præcepta laxentur. Paris. *n.* 165. citatis multis textibus juris, recedatúrque à regulis juris, ùt Paris. *ibid.* ex Jacobat. *de concil. l.* 9. *a.* 12. *n.* 114. Redoan. *de simon. c.* 3. *n.* 16. ob illud quoque vitandum resignandus sit Episcopatus. Laym. Pirrh. *ll. cit.* Ob scandalum verò Pharisaicum, cùm illud plerúmque curandum non sit, permittique possit sinè peccato, juxta illud Christi *Matth.* 15. *Sinite illos, quia cæci sunt & duces cæcorum:* resignare non cogitur Episcopus, nisi ubi cum pertinaciter malis simul in ruinam trahantur simpliciores, qualiter D. Gregor. Nazian. scandali & seditionis vitandæ gratiâ, quæ ob ejus benefacta exorta, spontè cessit Episcopatu. AA. iidem *ll. cit.* Monet autem Paris. *n.* 176. quòd quoties cogitur Episcopus renunciare scandali tollendi gratiâ, danda sit ei recompensa, unde possit honestè vivere, citans Feder. de Senis *de permut. benef. n.* 40.

8. Respondeo septimò: Irregularitas causa est, ob quam Episcopus non solùm potest petere cessionem, sed etiam cogi renunciare Episcopatui. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 117. pro primo citans D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a.* 4. Gig. *de resid. Episcop. c.* 17. *n.* 20. *& n.* 179. pro secundo citans Abb. *in c. ad supplicatien. n.* 8. *de renunc.* Jacobat. *tr. de concil. l.* 9. *a.* 3. *n.* 25. *&c.* Laym. *loc. cit. n.* 10. Pirrh. *loc. cit. n.* 49. juxta expressum textum *cit. c. nisi.* quia Episcopus, ùt *ibid.* dicitur, irregularis non potest exercere ea, quæ sunt ordinis & officii Episcopalis; & quamvis superveniens post collatum beneficium irregularitas quæcunque non inducat privationem beneficii ipso jure, Paris. *n.* 182. citans Felin. *in c. inquisitionis. de accusat.* Navar. *in c. si quando. de rescrip. except.* 10. *n.* 12. & *in Man. c.* 27. *n.* 250. potest tamen ob irregularitatem privari. Paris. *n.* 183. citans Jo. And. Innoc. Cardin. *in c. cùm in nostris. de concess. preb.* & consequenter cogi ad renunciandum. Paris. *n.* 185. citans D. Tho. *ubi antè, &c.* Porrò procedit responsio, dum irregularitas est indispensabilis, seu talis, in qua Papa ordinariè dispensare non solet: v. g. si sit bigamus, seu qui duas uxores, vel unam viduam uxorem habuit. Laym. Pirrh. *ll. cit.* secus si irregularitas est dispensabilis v. g. defectus natalium; tunc enim Episcopus, licèt non potuerit (id est, non debuerit) defectum illum subticere, si tamen & culpa latet (contracta nimirum per hoc, quòd defectum illum tempore promotionis tacuit) & causa, id est, ipsa irregularitas, adeóque v. g. defectus natalium est occultus, non expedit, seu non debet ei licentia renunciandi concedi, sed potest (seu magis expedit, seu potius debet) cum eo, qui aliàs laudabiliter suum implevit officium (injunctâ ei competente pœnitentiâ) dispensari propter Ecclesiæ utilitatem; ità tamen ut cum nothis seu spuriis, qui ex adulterio, vel alio damnato coitu nati sunt, vel cum Manzeribus, id est, qui ex scorto nati sunt, & volgò quæsiti appellantur, quorum pater ignoratur, difficiliùs dispensetur, & faciliùs cum naturalibus, qui ex concubina seu simplice fornicatione nati sunt. *cit. c. nisi. §. persona verò,* & juxta illud Laym. *ad cit. §.* Pirrh. *cit. n.* 46. citans Gl. *ibid. v. causa.* & Abb. *n.* 20. Similiter Papa dispensabit, seu dispensare solet cum eo, qui ex delicto, v. g. homicidio occulto contraxit irregularitatem, & Episcopus factus est; non item, si delictum publicum seu notorium sit. Pirrh. *loc. cit.* Laym. *loc. cit.* & *Th. mor. l.* 4. *tr.* 5. *p.* 5. *c.* 9. & *de elect. Prælat. q.* 176. juxta Tridentinum *sess.* 24. *c.* 6.

Quæstio 406. An ex aliis causis præter sex illas jam expositas Episcopus possit Episcopatum resignare?

REspondeo, negativam teneri apud Paris. *cit. q.* 3. *n.* 201. ab Host. *in cit. c. nisi cùm pridem. n* 78. Buttrio *ibid. n.* 5. Fusc. *de visitat. p.* 2. *c.* 28. *n.* 1. Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 13. *n.* 11. Gig. *de resid. Episcop. c.* 17. *n.* 12. quibus accedit Laym. *in cit. c. nisi. §. verùm.* Affirmativam teneri & dici veriorem, modò causa sit honesta & utilis, à Paris. *n.* 203. Pirrh. *loc. cit. n.* 50. probabilem dicit, quamvis in fine *hujus num.* addat, DD. tenere tanquam communiorem, quòd præter sex illas causas allatas non sit alia causa resignationis faciendæ vel concedendæ Episcopis, eò quòd, si quæ aliæ causæ occurrant, videantur ad illas sex in jure expressas commodè revocari posse, & hoc velle videantur AA. pro contraria citati & *n.* 51. si Episcopus nullam ex dictis, vel quæ ad illas revocari possit, causam allegare valeat, non potest petere licentiam cedendi, sed Episcopale officium retinere debet; cùm perpetuo matrimonii vinculo Ecclesiæ suæ sit obligatus. Affirmativam ex eo probat Paris. *cit. n.* 203. ex finalibus verbis citati textûs. *c. nisi. quia verò in postulando cedendi licentiam institisti, sibi te duximus relinquendum, ut distinctis causis, propter quas cedere oporteat, si propter aliquam causam utilem & honestam in hujusmodi proposito perseveras, de licentia nostra cedas, alioquin cedendi licentiam auctoritate Apostolicâ tibi sciat penitùs esse interdictum, &c.* Neque obstare videtur, quòd Papa *in cit. textu* præmittat: *Verùm si propter alias causas cessionem affectes, non est in hoc tibi postulanti favendum, cùm hujusmodi postulatio videatur non esse discreta, &c.* eò quòd ea intelligenda solùm de causis non justis nec honestis, sed indiscretis & illegitimis, cùm in fine textûs excipiatur causa justa & honesta, & sequentia declarent præcedentia. Paris. *n.* 205. & ex eo Pirrh. *cit. n.* 50. Neque etiam obstare videtur, quòd sex solùm causæ resignandi Episcopatui sint assignatæ; nam cùm hic videantur referri solùm casus aliquot, tanquam qui frequentiùs occurrant,

non

non excluduntur aliæ omnes causæ honestæ & utiles. Paris. *n.* 207. Pith. *loc. cit.* Adde, quòd inclusio unius non sit exclusio alterius, præcipuè, dum casus exclusus includitur aliâ viâ, uti fit in præsente per dicta verba finalia citati textûs. Paris. *n.* 206. Verùm, quæ sit causa utilis & honesta, debere remitti arbitrio judicis, ait Paris. *n.* 208. ex Nav. *in commentar. 4. de regular. n. 36.* Unde

Quæstio 407. in specie: An intemperies aëris & cæli gravitas sit causa justa & honesta resignandi Episcopatum?

RESpondeo affirmativè; si exinde incurrant periculum vitæ. *c. ad supplicationem de renunc. junctâ Gl. v. morari.* Pith. *cit. n.* 50. Paris. *cit. q. 3. n.* 244. citans Host. *in cit. c. ad supplicat. in princ.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 13. n. 11.* Rebuff. *in pr. tit. de resign. expres. n. 2.* & multa huc congerens: ùt quòd aëris intemperies sit justa causa non morandi in aliquo loco, juxta Barth. excuset à residentia, juxta Felin. *in c. accedens. il secundo. ut lite contest. n.* 11. Fusc. *de visitat. l. 2. c. 28. n. 9.* excuset citatum, tanquam locus non sit securus, ùt Felin. *ubi antè n. 2.* excuset à cursu præscriptionis, ùt Felin. *in c. cùm non liceat. de præscrip. col. 6. &c.* Porrò declarat hanc responsionem *n.* 252. si hujusmodi intemperies aëris sit in tota diœcesi.

Quæstio 408. An inimicitiæ capitales, quas Episcopus in suo Episcopatu habet, sint sufficiens causa resignandi Episcopatum?

RESpondeo affirmativè. Pith. *cit. n.* 50. Paris. *cit. q. 3. n.* 253. citans Fusc. *ubi antè n.* 8. Abb. *in c. ad ad supplicat. de renunc. n.* 1. Butrium *n.* 2. Gl. *v. morari.* & ad hoc probandum congerens ferè eadem, quæ pro respons. præced. Quæ autem dicendæ sint inimicitiæ capitales, remittendum arbitrio judicis ait, *n.* 258. Et inimicitias non præsumi, cùm sint facti, facta autem non præsumantur, nisi probentur. Paris. *n.* 259. ac modos omnes probandi inimicitias deduci à Mascard. *de probat. conclus. 868. per tot.* Ampliatur responsio ab eodem Paris. *n.* 263. ut etiam procedat, si Episcopus non potest tutè sinè mortis periculo ad Episcopatum accedere, eò quòd hæc sit justa causa non residendi. Citat pro hoc Abb. & Butrium *ubi antè.* Item, ut procedat, sitque justa causa resignandi Episcopatum, dum Episcopus premitur tyrannide tyrannorum, juxta eundem Paris. *n.* 264. citantem pro hoc *c. 1. de renunc. & ibi Host. n. 3.* Quod ipsum tamen rectè limitat *n.* 265. quoties per alium possit saluti subditorum provideri, ùt D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a.* 5.

Quæstio 409. An sit sufficiens causa resignandi Episcopatum ratio inspirationis divinæ, humilitatis & melioris vitæ, ac præcipuè vitæ contemplativæ?

1. RESpondeo ad primum negativè. Pith. *loc. cit. n.* 51. Paris. *cit. q. 3. n.* 227. juxta *cit. c. nisi.* ubi dicit Papa: Tu quomodo scis, quòd talis inspiratio sit cælestis, nimirum quæ à caritate & procuranda salute proximi, ad quam Episcopus est obligatus, avertit?

2. Respondeo ad secundum quoque negativè. AA. iidem *ll. cit.* sic enim dicitur quoque *cit. c. nisi. Quòd si forsan humilitatis causâ de culmine quæris pontificali descendere, eo ipso videris malè erigere cervicem, quòd te nimis in resignandi proposito exhibeas pertinacem: quia tunc veram humilitatem custodies, cùm & per eam locum sublimem fugies, & per obedientiam non dimittas, &c.* & humilitas, quæ contra obedientiam erigitur, superbia est, ùt Butrio apud Fagn. *in cit. c. nisi. n.* 12.

3. Respondeo ad tertium negativè. Pith. *loc. cit.* ex *eod. c. nisi.* ubi: *quantumcunque autem quis fulgeat virtutibus, si caritatem (quæ maximè exercetur in Episcopali munere) non habeat, nihil habere censetur.*

4. Respondeo ad quartum etiam negativè; nam, ùt dicitur *eod. c. nisi. licèt vita contemplativa sit magis secura & suavis, activa tamen magis fructifera & utilis est;* quòd si vita contemplativa cum activa conjungatur, uti fit in statu Episcopali, præstantior est & perfectior exemplo Moysis, qui modò in montem ascendens gloriam Domini speculatus est, modò verò descendens in castra, necessitatibus populi providit. Ideòque faciliùs conceditur, ut monachus seu contemplativus ad Prælaturam, videlicet Episcopatum ascendat, quàm ut præsul ad monachatum descendat. Pith. *c. cit. n.* 51. Laym. *cit. c. nisi. n.* 11.

Quæstio 410. An igitur non sit justa causa resignandi Episcopatum ingressus religionis approbatæ, ut in ea securiùs propriæ saluti vacetur?

1. REspondeo negativè. Paris. *cit. q. 3. n.* 233. citans Abb. *in cit. c. nisi. n.* 30. & 20. D. Tho. 2. 2. *q. ult. a.* 3. Majol. *de irregul. l. 3. c. 6. n. 31. &c.* Pith. *ad tit. de renunc. n.* 52. Less. *de just. l. 2. c. 41. n.* 24. Laym. *ad sit. c. nisi n.* 2. argumento *c. suggestum. 7. q. 1.* & *cit. c. nisi.* ubi dicitur: *Faciliùs indulgetur, ut monachus ad præsulatum ascendat, quàm præsul ad monachatum descendat.* Item: *Si in hujusmodi cessione frugem melioris vitæ tibi promittis, scire te debes non esse sanctificato in utero* (intellige Jeremiam) *sanctiorem.* Ex quibus satis colligitur, quòd ille Archiepiscopus volebat fieri monachus, & scripsit pro licentia; Innocentius III. autem illam deneget rescribens, postulationem non videri discretam. Paris. *n.* 233. Ratio etiam est, quòd melius sit, ut quis, postquam statum Episcopalem suscepit, seque obligavit ad suam subditorùmque salutem procurandam, in eo statu perseveret, quamdiu muneri Episcopali satisfacere, & Ecclesiæ utiliter servire potest. Paris. *n.* 234. Laym. *cit. n.* 2. Pith. *loc. cit.* ex D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a. 4. ad* 1. quin &, cùm licitum non sit, de statu perfectiore (qualis est status Episcopalis respectu statûs religiosi, ùt D. Tho. *loc. cit. a. 1. ad 2.*) transire ad statum minùs perfectum, quamdiu potest ea, quæ sunt statûs perfectioris, exequi; hoc enim esset retrospicere, non licet Episcopo à statu Episcopali transire ad statum religionis, nisi alia subsit causa, non secùs ac licitum non est à statu religionis transire ad sæculum, aut à strictiore ad laxiorem religionem. Pith. *loc. cit.* Quòd si verò Episcopus non potest ampliùs utiliter præesse gregi suo, melius erit, petitâ licentiâ, Episcopatum deserere, & propriæ saluti vacare. Paris. *n.* 240. Laym. Pith. *ll. cit.* juxta *cit. c. nisi.* ubi dicitur: *modò proficere illis possis, etsi non omnibus, tamen multis.* & D. Tho. *loc. cit. a. 4. ad* 1. quin & ab Episcopatu transire poterit ad statum monachalem propter delictum & irregularitatem. Paris. *n.* 241. quod ipsum tamen intelligendum juxta dicta *q. præced.* vel etiam de delicto, ob quod depositus fuit ab Episcopatu, & detrusus in monasterium ad agendam pœnitentiam; in quo casu etiam ad Episcopatum redire non potest, juxta *c. hoc nequaquam. 7. q. 1.* & *ibi* Gl. *v. alterius.* Pith. *loc. cit.* Paris. *n.* 241. & 242.

2. Atque ex his sequitur primò, professionem religionis factam ab Episcopo sinè licentia Papæ, nullâ aliâ causâ cogente, quàm studio propriæ salutis, esse irritam. Laym. *loc. cit. n.* 3. citans Valent. *to. 3. d. 10. q. 3. p. 4.* Pith. *cit. nu.* 53. eò quòd, ùt iidem AA. Deus non acceptet professionem, quæ fit contra prohibitionem Ecclesiæ prohibentis, ne Episcopus Ecclesiam, cui obligatus est, deserat sinè venia Papæ. Valida tamen erit professio, si Episcopus id egerit cum licentia Papæ, quamvis hic malè agat concedendo ex ista tantùm causa Episcopo hanc licentiam, Laym. *loc. cit.* citans Suar. *To. 3. de relig. l. 1. c. 20. n. 7.* & ex eo Pith.

3. Sequitur secundò, votum Episcopi, qui adhuc præesse potest utiliter Ecclesiæ, voventis ingressum religio-

religionis, ut propriæ saluti meliùs vacare possit, esse omnino irritum, eò quòd votum esse debeat de meliore bono, & de eo, quod Deo gratum est, profiteri verò religionem sit minus bonum, quàm officium Episcopale in eo, qui suscepto Episcopatu se obligavit Ecclesiæ, & ei adhuc utiliter præesse potest. Laym. *loc. cit. n.* 4. citans D. Th. *ubi suprà a.* 5. ubi: quòd Episcopus, qui Ecclesiæ adhuc utilis est, retrocederet seu descenderet à perfectione, si religionem ingredi vellet: Item Valent. *ubi suprà.* Sot. *de just. l.* 10. *q.* 2. *a.* 4. Sed neque in tantum adhuc valere tale votum, in quantum talis eo edito obligatur ad aperiendum hoc suum votum Papæ, petendámque ab eo licentiam, quâ denegatâ demum evadat liber à voto, tradunt iidem Pirh. & Laym. *ll. cit.* eò quòd talis Episcopus frustra peteret talem licentiam cedendi Episcopatu, ut ingredi posset religionem, utpote quam Papa non concederet, neque secundùm Canones concedere posset, nisi alia legitima causa adsit, ob quam consultum, ut Episcopatum deserat. Contra Suar. *to.* 1. *de relig. l.* 3. *de voto. q.* 1. Azor. *p.* 1. *l.* 11. *c.* 16. *q.* 2. Sanch. *to.* 1. *de relig. l.* 4. *c.* 25. *n.* 26. & alios apud Laym. ad quos accedit Less. de just. *l.* 2. *c.* 41. *n.* 25. ubi: si Episcopus voveret religionem, votum non foret invalidum, quia fieri potest, ut id ipsi & Ecclesiæ sit melius, ergo tenetur Papæ aperire suum votum, & copiam id exequendi petere; nam sub conditione, si Papa consenserit, censetur factum; unde etiam implicitè vovit eidem proponere, alioqui non serium, sed illusorium esset votum, &c. Idque videtur valdè probabile, quòd nimirum teneatur suum votum exponere Papæ, non quidem ad petendam licentiam, dum is judicat eum adhuc utilem Ecclesiæ, sed ad hoc, ut is hoc ipsum dijudicet, expositis omnibus, num sit adhuc utilis nec ne. Pro distinctione tamen serviet, quod tradit Hurtad. *de resident. l.* 2. *resolut.* 13. *à n.* 21. ubi: qui votum fecit religionis, exprimens conditionem, si Papa dispensaverit, prudenter & timoratè judicat, causas, quas habet, ad ingrediendum religionem, non esse sufficientes, ut Papa dispenset, & licentiam concedat; atque idem judicent viri timoratæ conscientiæ, non tenetur petere licentiam à Papa, sed semper manet votum conditionatum, quousque superveniat causa, quæ prudenter judicetur sufficiens ad dispensandum. De cetero aliud est cum eo, qui ante susceptum Episcopatum voverat ingredi religionem, & postea, non impleto hoc voto, factus est Episcopus; tenetur enim is resignare Episcopatum, & votum implere, juxta *c. per tuas. de voto.* non exinde, quòd status religionis perfectior sit Episcopali, sed quia votum priùs Deo factum, cùm posset, & ei, qui illud ediderat, expeditet, implendum, & hoc ipsum Deo gratius; etsi enim status Episcopalis perfectior religioso, id tamen ex eo est, quòd supponat & requirat in eo perfectionem, qui illum suscipit; non autem, quòd ad perfectionis consecutionem multùm conferat sicut status religiosus, ùt D. Tho. 2. 2. *q.* 186. *a.* 1. *ad* 3. *& a.* 2. *ad* 1. adeóque melius est, Deóque gratius, ut quis ante susceptionem Episcopatûs ingrediatur religionem, in qua proficere potest, quàm ut Episcopatum suscipiat, seclusâ necessitate Ecclesiæ; & per consequens votum valet, nec commutari potest in susceptionem Episcopatûs: ubi è contra editum post susceptionem Episcopatûs non valet votum tale, quia vovens ob impedimentum satisfaciendi officio Episcopali inhabilis factus ad ingrediendam religionem, nisi priùs à Papa absolvatur à vinculo, quo obstrictus Ecclesiæ. Ità ferè Pirh. *cit. n.* 53. & Laym. *n.* 4. remittens ad Suar. *to.* 3. *de relig. l.* 1. *c.* 19. *&* 20. Item *de elect. Prælat. q.* 173.

Quæstio 411. *Ex quibus causis Prælati aliique constituti in dignitatibus Episcopali inferioribus, & curati, vel etiam habentes beneficia merè simplicia admitti possint & soleant in Curia ad resignandum sua beneficia?*

1. RESpondeo primò, ob easdem causas, ob quas conceditur resignatio Episcopatuum, resignari potest quælibet dignitas Ecclesiastica & quodlibet beneficium curatum. Paris. *l.* 5. *q.* 4. *n.* 1. citans Redoan. *tr. de simon. p.* 2. *c.* 13. *n.* 11. Rebuff. *in pr. tit. de resig. expresf.* Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 54. Tamb. *de jure Abb. to.* 1. *d.* 13. *q.* 1. *à n.* 10. loquens in specie de Abbatis, similibúsque Prælaturis regularibus, & ordine singulas prædictas causas illis applicans. Laym. *ad cit. c. nisi cùm pridem. de renunc. n.* 6. causam senii & infirmitatis applicans aliis Prælatis Ecclesiarum & Parochis, *& n.* 8. causam illam malitiæ plebis parocho. Et ratio est, quòd, cùm difficiliùs concedatur resignatio seu cessio Episcopis, utpote arctiori vinculo alligatis Ecclesiæ, quàm aliis Prælatis aut animarum curatoribus, necessariò sequitur, faciliùs eam ob easdem causas concedi istis inferioribus. Unde etiamsi eæ causæ renonciandi quoad inferiores Prælatos & animarum curatores non sint lo jure expressæ, sicut quoad Episcopos, quia tamen militat eadem ratio in his quoque, eædem quoque causæ in iis locum habent. Paris. *loc. cit. à n.* 2. Pirh. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò, quin & hodie in Curia Romana renunciationes harum inferiorum dignitatum & beneficiorum curatorum passim admitti ex longè levioribus causis, tradunt Paris. *loc. cit. n.* 15. Pirh. *n.* 54. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 19. *q.* 4. *in fine.* Et in specie curatorum resignationes admitti etiam in favorem cum reservatione pensionis, vel absque ea, si curatus servierit Ecclesiæ per annos aliquot, nec aliam solere requiri causam, etsi, si alia quoque causa adsit & exprimatur, admittantur faciliùs, ait Paris. *cit. n.* 15. quin & sufficere ferè causam, ut beneficium dimissum alteri, in cujus favorem dimittitur, conferatur, ex Azor. *loc. cit.* tradit Pirh. *loc. cit.* Dum autem resignantur simpliciter in Curia, vix singularem causam requiri, satis indicat Paris. *loc. cit.*

Respondeo tertiò: Quidquid de jure dici possit, de stylo & consuetudine recepta resignatio beneficiorum simplicium, residentiam non requirentium facta in Curia seu coram Papa specialem causam non requirit, sed simpliciter ea recipitur, uti & resignatio eorum in favorem alicujus, & sic ad vota resignantium admittitur, etsi in supplicatione dicatur: *Ex causis certis animum suum moventibus:* resignare intendat. Paris. *l.* 5. *q.* 5. *à n.* 3. & ex parte resignantis in favorem sufficit, & esse solet causa affectio, quâ quis consanguineo vel amico suo, aut alteri bene vult. Paris. *ibid. n.* 6. citans Rebuff. *in pr. tit de resign. expresf.* Pirh. & Azor. *ll. cit.*

Quæstio 412. *Ex quibus causis resignationes beneficiorum fieri possint extra Curiam Romanam coram Ordinariis?*

1. RESpondeo primò: Renunciatio simplex (quæ sola, ùt dictum de jure communi coram Ordinariis fieri potest) facta coram iisdem requirit causam, Paris. *l.* 5: *q.* 6. *n.* 1.

2. Respondeo secundò: expressæ in *cit. c. nisi.* quò ad resignationes Episcoporum valent, & locum quoque habent in resignationibus factis coram Ordinariis. Sic enim expressè Pius V. in constit. sua: *Quanta Ecclesiæ. de dato Anno* 1568. 1. *April.* ubi, postquam plures retulisset causas, ob quas Ordinarii recipere possunt resignationes, inquit: *Denique in causis positis in Constitut. Innoc. III. nempe in cit. c. nisi cùm pridem* Paris. *l.* 5. *q.* 3. *n.* 1. *in fine.* præter quas causas aliquot alias ibidem exprimit.

3. Respondeo tertiò in specie, causas in dicta Constitut. Pii V. expressas esse sequentes: Prima, si beneficians est senio confectus: quinam autem senio confecti censendi sint, in ordine ad hunc effectum, remittendum judicis arbitrio, spectatâ personarum

quali-

qualitate & complexione. Paris. *cit. q. 6. n. 7.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 1. n. 6.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 19. q. 5.* Pith. *loc. cit. n. 55.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 100.* Secunda, si utatur quis incommodâ valetudine, seu sit valetudinarius, quod item relinquendum judicis seu Ordinarii arbitrio. Barbos. *loc. cit. n. 101.* Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *loc. cit. n. 12.* citans Menoch. *de arbit. casu 60. n. 5.* & alios plures, ac dicens: prudentem igitur Ordinarium sumptorum conjecturam, quòd beneficiatus aliquo modo corporis habitu & affectu malè valeat, & sæpius aut semper ægrotet, ut non possit muneri sibi injuncto satisfacere. Tertia, si corpore impeditus, ità ut non possit commodè præstare id, ad quod ratione beneficii tenetur, ùt si leprâ, paralysi, morbo gallico, vel comitiali, alióve contagioso vel periculoso laboret. Paris. *à n. 14.* Azor. Pith. Castrop. *ll. cit.* Barbos. *n. 102.* idem ex Parisio dicens de lunatico, apoplectico, producente ulcera per corpus, habente tremulas manus, vel chiragram continuam. Quarta, si sit corpore vitiatus, v. g. cœcus, claudus, mutus, surdus, aliùdve habens corporis membrum abscissum, contractum, deformatum. Unde, ùt Castrop. promoveri non potest ad Ordines. Lege enim Divinâ, nimirum *Levit. 21.* (qui etiam locus insertus est *c. hinc etenim. d. 49.*) cautum est, ne Ecclesiis serviant corpore vitiati, quales sunt isti. Paris. *n. 33.* tales enim (inter quos & deformiter gibbosos numerat. Paris. *n. 52.* & ex eo Barbos. *n. 103.* idem dicens de habente manum mutilam, vel manus ad utendum inefficaces) cùm non possint promoveri, & promoti non possint ministrare, ùt habetur *in tit. de corpore vitiato*, per consequens habere nequeunt beneficium; & sic superveniente tali vitio corporis meritò ad resignandum, quæ habent beneficia, admitti possunt. Paris. *n. 54.* Quinta, si sit obnoxius crimini, ob quod privari possit beneficio. Paris. *n. 57.* eundo per istiusmodi criminia, de quibus Barbos. ait *n. 104.* quòd inquisitione pendente, etiam post receptas probationes, & conclusum in causa, imò & pendente appellatione à sententia privationis, possint resignari coram Ordinario, juxta dicta à nobis suprà. Sexta, si censuris Ecclesiasticis irretitus, quibus non ità facilè possit absolvi. Castrop. *loc. cit.* Paris. *à n. 67.* eundo pariter per singulas censurarum species. Septima, si nequeat, aut non debeat Ecclesiæ aut beneficio deservire, putà quia dœmoniacus (utpote qui perpetuò ab Ordinum susceptione excluditur, *c. communiter. d. 33.* Paris. *n. 94.*) bannitus seu relegatus, illiteratus, aut aliter irregularis. Paris. *n. 98.* vel si turpiter cum scandalo seu offensione aliorum vivat; etsi enim talis possit, non tamen debet servire in Ecclesia ob scandalosam vitam. Paris. *n. 101.* quò spectant, qui, etsi non vivant scandalosè, in ipso tamen servitio Ecclesiæ, ad quod obligati sunt, dant scandalum, putà quia lunatici, vel quia ob languorem stomachi patiuntur identidem vomitum. Paris. *n. 103.* citans D. Tho. *p. 3. q. 82. a. ult. ad 3.* Majol. *de irregul. l. 2. c. 26.* Octava, si quis duo vel plura beneficia, etiam simplicia, quorum unum sufficit ad sustentationem, obtinet, cùm tunc uno eorum regulariter debeat esse contentus. Azor. Pith. Castrop. *ll. cit.* Nona, si beneficiatus ad aliud beneficium sufficiens ad sui sustentationem promoveatur, maximè si id cum præhabito est incompatibile; cùm tunc ex necessitate debeat prius dimittere. AA. iidem. Decima, si religionem ingressurus est, aut matrimonium contracturus, resignationem illius ex hac causa recipere potest Ordinarius, modò resignans id statim exequatur. AA. iidem, Paris. *à n. 163.* in quo casu statim à contracto matrimonio conferri poterit beneficium; in ingrediente verò religionem exspectandum usque dum professio emissa. Castrop. *loc. cit.* Undecima, si quis ob capitales inimicitias nequit, aut non audet residere in loco beneficii, putà exigentis residentiam. AA. iidem *ll. cit.*

Quæstio 413. An, & quid præter has causas, ex quibus Ordinarii recipere possunt renunciationes, eisdem observandum vi dictæ Constitut. Pii V.

1. RESpondeo: Debere illos observare binas sequentes conditiones. Primò, ut dispiciant, num resignaturus in sacris constitutus habeat aliunde, unde commodè vivat; quia in casu, ubi non habet resignaturus aliunde, unde vivat, non possunt recipere illius resignationem. Paris. *à n. 173.* Pith. *n. 56.* Castrop. *loc. cit. n. 7.* C. de Luc. *de benef. d. 37. n. 14.* Secus est, dum resignaturus est in minoribus tantùm Ordinibus. Paris. *n. 178.* Limitanda insuper responsio, ut opus non sit in receptione resignationis in hoc inquirere, dum resignatio fit causâ ingrediendi religionem; ingressurus enim religionem resignare potest, etsi non habeat aliunde, unde vivat. Paris. *cit. q. 6. n. 182.* Et hæc exceptuatio, quâ in dicta Constitut. Pii V. excipitur casus ingressuri religionem, nempe ùt in eo casu opus non sit recepturo resignationem illius inquirere in competentiam aliunde vivendi, non extenditur ad casum contracturi matrimonium; cùm constitutus in sacris nequeat contrahere matrimonium, constitutus verò in minoribus resignare possit, etsi non habeat aliàs unde vivat. Paris. *n. 184.* contra Fusc. *de visitat. l. 2. c. 28. n. 19.* Atque ità hæc unica exceptio à dicto onere inquirendi posita in Constitut. Pii V. firmat regulam in ceteris casibus non exceptuatis, sive quòd, dum ex aliis causis recipitur resignatio, inquirere priùs necessè sit in dictam competentiam vivendi. Paris. *num. 186.*

2. Alterum observandum recipientibus resignationem est, ut resignata coram se beneficia non conferant suis aut resignantium consanguineis, affinibus, familiaribus, &c. de quo suprà.

Quæstio 414. An dictæ causæ & conditiones servandæ quoque sint in receptione resignationum factarum permutationis gratiâ?

RESpondeo negativè. Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 1. n. 8.* Azor. *cit. q. 5. in fine.* Fusc. *de visitat. l. 2. c. 28. n. 18.* contra Paris. *cit. q. 6. n. 231.* dicentem, se de hoc dubitare, & vidisse dubitari, eò quòd Pius V. *in constit. sua 41.* suspendat facultates Ordinariorum recipiendi resignationes & permutationes beneficiorum, donec detur modus; in dicta autem constitut. *quanta Ecclesia.* præscribat hunc modum, nimirum, ne sinè causis à se ibi expressis fiat hæc receptio. Verùm ratio est in oppositum, quòd nimirùm cesset in permutationum receptione ratio, ob quam emanavit dicta constitutio, dum in permutatione locus non est fraudi, sicut in resignatione simplici, cùm permutatio beneficiorum reciprocam beneficii resignationem contineat, eáque de causa in dicta Pii V. constitut. expressè permittuntur permutationes beneficiorum fieri juxta canonicas sanctiones & Apostolicas Constitutiones, seu juris communis dispositionem. Castrop. *loc. cit.* Azor. *loc. cit.*

Quæstio 415. An, si Ordinarius admittat de cetero resignationes simplices absque ulla earum causarum in dicta Constitut. Pii V. expressarum, resignatio sit nulla, & recipiens incurrat pœnas in dicta Constitut. expressas?

RESpondeo ad primum affirmativè. Paris. *cit. q. 6. n. 225.* citans Fusc. *ubi antè n. 26.* Castrop. *loc. cit. n. 7.* Pith. *cit. n. 56.* Azor. *loc. cit.* eò quòd in Constitut. illa Pii V. habeatur decretum irritans expressum his verbis: *Quòd si secus, ac etiam quidquid præter vel contra formam prædictarum* fueris

fuerit à quocunque temerè attentatum, id totum ex tunc vires & effectum decernimus non habere, &c. Extenditque hoc ipsum Paris. *n.* 230. ad receptores resignationum etiam ignorantes prædictam constitutionem, quia decretum irritans ligat etiam ignorantes respectu nullitatis actûs. Ex quibus à fortiori sequitur, nullam esse resignationem, quæ fit non solùm sinè causa expressa in dicta constitutione, verùm etiam absque omni alia legitima causa, putà laboris vitandi gratiâ, vel ambitûs aut avaritiæ causâ, idque etiamsi dicatur, istam Pii V. Constit. hodiedum non esse in isto rigore in usu, quin absque graviore causa resignationes simplices maximè simplicium ab Ordinariis admitti possint & soleant. De quo vide dicta *q.* 1. *hujus* §. & mox *q. seq.* dicenda.

Quæstio 416. An præscindendo etiam à dicta Constitutione Pii V. licitè & validè resignari possit beneficium vel dignitas, ut aliud pinguius obtineatur?

1. RESpondeo ad primum negativè, sistendo nimirum in hoc motivo. Navar. *de reditib. q.* 1. *monito* 5. ubi sic ait: *Moneo, me nescire Episcopos & Ecclesiarum parochialium Rectores à peccato excusare, qui honestum victum in terris salutiferis habentes, sinè necessitate aut utilitate publica relinquere sua beneficia student, eò solùm, quòd minores sint reditus, & capiant alia, eò solùm, quòd sint majores, &c.* Hanc Navarri doctrinam valde se approbare ait Hurtad. *de congrua susten. Ecclesiasticor. l.* 2. *resolut.* 1. *subresolut.* 17. *n.* 199 & *n.* 206. ubi inquit: *Si hujusmodi mutationes fiant & translationes sollicitantibus ipsis Episcopis, ut ad majorem Ecclesiam transferantur, propter cujus fructuum pinguitudinem abundantiorem habeant congruam, & sic majore cum pompa & ostentatione vivant, & hic sistat motivum, existimo illicitum esse.* Et ità expressè D. Tho. 2. 2. *q.* 185. *a.* 1. *in corp.* in quem locum Cajetanus §. *ad hoc dicitur.* sic habet: *Si motivum ulteriùs non progrediatur, existimo, esse peccatum mortale ex genere suo; nam, si finis appetentis est major, & abundantia temporalium postponit finem Episcopatûs, & beneficii curati bonis istis temporalibus, quæ in se sunt media ad finem illum consequendum. Si verò bona temporalia abundantiora, major dignitas & honor, sunt finis appetitûs non appetentis, etsi sit illicitum, non tamen est mortale secundum genus suum, ex eo, quòd talis appetitus compatiatur secum rectitudinem voluntatis aliorum in Episcopatu inventorum: v. g. movetur quis ad appetitum Episcopatûs aut majoris ratione bonorum circumstantium, ut scilicet habeat sufficientiam temporalium & honorem; verumtamen, cùm hoc intendit facere, debitum suum circa curam animarum & distributionem bonorum tam Ecclesiæ, quàm pauperibus, non intendit uti Episcopatu, aut majori ad finem temporalium, sed quantùm sibi conceditur, portione suâ & debito sibi honore, & hujusmodi ad laudem Dei; in hoc appetitu ex hoc capite ego nullam video deformitatem mortalem propter dictam rationem, & propterea puto, Auctorem (D. Tomam) dixisse illicitum, & non dixisse mortale. Et confirmatur; quia neque avaritia, neque ambitio sunt peccata mortalia, quando deest materia injusta, aut finis ultimus non ponitur in pecunia seu honore; in hoc enim casu non ponitur finis ultimus in hujusmodi, nec in justitia ex parte materiæ appetitæ.* Ita Cajetanus; quibus subjungit ipse Hurtad. *n.* 209. *Caveant ergo Episcopi & curati, ne dum zelo bono se moveri putant, dum altiora petunt & pinguiora, ambitione & cupiditate seducantur. Et n.* 20. concludit: *Illicitum ergo est, pinguiorem procurare Ecclesiam, ut major assignetur congrua.*

2. Limitatur tamen etiam hæc doctrina, ut excipiantur mutationes & translationes, quæ fiunt parochialium in concursu, in quo admittuntur curati, qui habent beneficium parvum, in quo se exercuerunt, & durârunt per aliquot annos, ut possint experti majus & pinguius tenere; sicque in præmium laboris, literaturæ & meritorum ad majus evehuntur, quod licet desiderare, non ambiendo, sed ut majorem utilitatem Ecclesiæ, pauperibus, & cultui divino afferat. Sic quoque translationes Episcoporum, quæ ex præsentatione regia aut providentia summi pastoris fiunt, licitæ sunt, & ex motivis præfatis appeti possunt; semper enim Papa præsumitur illas facere ob utilitatem Ecclesiæ & boni publici. Hurtad. *loc. cit. n.* 212. & 213.

3. Ex quibus jam inferri videtur responsio ad secundum, nempe neque talem resignationem fieri validè. Si enim jura resignationem non permittunt fieri sinè causa omni, vel etiam sinè causa honesta, multò minùs permittunt, eam fieri ex causa illicita. Resignatio autem, quæ fit jure eam non permittente, est invalida. Et certè, qui resignavit beneficio suo tenui, dum alius habet exspectativam ad proximè vacaturum, ut vel sic iste exspectans impediatur à consecutione pinguioris, quod ipse resignans intendebat sibi, in pœnam utroque beneficio carere debet. Primò, quia resignavit illud, posteriore etiam, quia alteri debitum: tum quia ipsi calliditas hæc sua & fraus (quæ semper in tali casu præsumitur) prodesse non debet, nec ex propria iniquitate ferre commodum. *c. si tc. de renunc.* §. *ceterum.* Laym. *ibidem.*

PARAGRAPHUS VIII.

De resignatione sub reservatione fructuum aut pensionis.

Quæstio 417. In genere, quænam sint ea, quæ quandoque in resignatione reservantur resignanti?

RESpondeo esse sequentia: Fructus omnes, vel eorum medietas, pensio, potestas transferendi pensionem, regressus ad beneficium & accessus. Paris. *l.* 6. *q.* 1. *n.* 1. Item administratio. Paris. *loc. cit. n.* 11. citans Mandos. *tr. de signat. grat. tit. fructuum reservationes. col.* 2. Item reservatio nominis seu denominationis, stalli in choro, & loci in capitulo, habitationis, distributionum quotidianarum. Paris. *n.* 13. citans *c. cùm inter. de renunc.* & ibi Abb. *n.* 1. Tamb. *de jurep. l.* 2. *p.* 3. *q.* 11. *a.* 8. *n.* 3. Sarnens. *de annali q.* 60. *&c.* Item reservari consuevit quandoque resignanti collatio omnium beneficiorum pro tempore vacantium. Paris. *n.* 14. citans Rebuff. *super concord. rubric. de mandato apost.* §. 1. *vers. quòd si collationes.* Mandos. *de sign. grat. tit. fructuum reserv. col.* 2.

Quæstio 418. An reservatio omnium fructuum fiat licitè, qua de causa, & à quo?

RESpondeo ad primum: fieri quandoque & admitti resignationes reservatis omnibus fructibus, ità ut ad resignatarium solum jus & titulus beneficii transferatur. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 21. *q.* 1. Paris. *l.* 6. *q.* 1. *n.* 2. citans Card. Paris. *cons.* 39. *n.* 7. *vol.* 4. Ferret. *cons.* 93. *n. ult. &c.* Fitque hæc reservatio licitè. Azor. *loc. cit. n.* 10. uti id à Campegio *in tr. de reserv. omnium fruct.* ostendi ait, dum nimirum fit justis de causis.

2. Respondeo ad secundum: talis causa inter alias hæc est: ne is, qui beneficium resignat, nimio dispendio ex ipsa resignatione gravetur, sed habeat, unde commodè vivat vel debita contracta solvat. Azor. *loc. cit.* Paris. *num.* 5. *juncto num.* 7. Et sic fructus resignanti reservati pro pensione, & haberi loco pensionis, quæ in subsidium vitæ dari solet, tradunt iidem, Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 6. ex Rebuff. *in pr. tit. de reservat. tam general. num.* 13. Sarn. *de annal. q.* 60. Mand. *de annal. q.* 30. *num.* 1. ubi is etiam attestatur, poni tunc in supplicatione:

fructus

fructus loco pensionis annua reservare, constituere, & assignare dignemini.

3. Respondeo ad tertium: hanc fructuum reservationem fieri non posse à jure communi, eò quòd jure communi beneficium dividi non possit. *c. majoribus. de preb.* vel etiam, quòd beneficia sinè diminutione conferenda, *c. ut beneficia sinè diminut.* qualiter dividuntur, vel saltem cum diminutione conferuntur beneficia, cùm fructus uni reservantur, alteri verò jus beneficii confertur. Sed fieri posse à solo Papa, utpote potente de beneficiis disponere liberrimè in iis omnibus, quæ sunt juris scripti, non naturalis aut divini. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 3. & 4. citans Rebuff. *in pr. de reservat. tam general. quam spec. n.* 16.

Quæstio 419. *Quis usus hujus reservationis fuerit olim, sitque hodiedum?*

Respondeo: Hujusmodi reservatio olim indistinctè & passim non concedebatur, sed solùm ex causa magna. Paris. *n.* 34. citans Rebuff. *ubi ante n.* 14. Statuit dein Alexander VI. ut nemini concederetur dicta reservatio nisi Cardinalibus. Paris. *n.* 35. citans Rebuff. *in pr. tit. de regress. verbo fin.* quod licèt per tempus aliquod observatum, postmodum tamen fuisse concessam dictam reservationem resignantibus, & ipsam resignationem judicatam esse causam sufficientem, tradit Paris. *cit. n.* 35. Nunc autem stante Tridènt. *sess.* 24. *c.* 13. rarò concedi talem reservationem omnium fructuum, administrationis, jurisdictionis, &c. ex Mand. *de sign. grat. tit. fructuum reserv. col.* 3. ait idem Paris. quin & passim hodiedum aliis, exceptis Cardinalibus, id negari à Papa; & justissimâ quidem ratione, ne serviens altari nihil de altari habeat, unde vivat; cùm tamen reditus Ecclesiastici instituti sint propter spiritualia & illa tractantes, tradit Paris. *à n.* 36. & *n.* 41. subjungens ex Rebuff. ob eandem rationem in regno Franciæ istiusmodi reservationem omnium fructuum prohibitam.

Quæstio 420. *In quibus beneficiis soleat hodiedum concedi istiusmodi reservatio omnium fructuum?*

Respondeo primò: In Ecclesiis Cathedralibus seu Episcopalibus non dari istiusmodi reservationem fructuum, nisi detractis seu remanentibus pro Episcopo mille ducatis annuè secundùm verum valorem. Paris. *l.* 6. *q.* 1. *n.* 36. vidisse se sic servari de stylo. Secundò nec dari in parochialibus, nisi relictis Rectori centum ducatis. Paris. *ibid.* Tertiò in Abbatiis, Prioratibus, Præposituris, & aliis similibus non concedi, nisi Cardinalibus duntaxat, juxta decretum Alexand. VI. quibus etiam, dum resignant, id à Papa petentibus reservantur seu relinquuntur præter dictos fructus administratio, instructio, collatio beneficiorum, ut asserit *loc. cit.* Paris.

Quæstio 421. *An, & qualiter resignans reservatis omnibus fructibus habeatur adhuc pro titulari, etsi re ipsa titulum amiserit, habeátque in eo regula Cancellar. de annali, & regula de publicando locum?*

1. Respondeo ad primum: Si resignanti reserventur solùm omnes fructus, non habetur loco titularis, sed duntaxat loco pensionarii, quia illi fructus habentur loco pensionis. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 45. citans Sarn. *ad reg. de annal. q.* 60. si verò præter omnes fructus reservatur quoque ei denominatio, stallum in choro, vox in capitulo, habetur post resignationem loco titularis, & æquiparatur titulari. Paris. *ibid.*

2. Respondeo ad secundum: Hoc casu juvatur quoque talis regula *de annali.* Secùs est in primo casu, sive dum resignanti reservantur solùm omnes fructus; cùm regula illa loquatur de titulo. Paris. *n.* 44. ex Mandos.

3. Respondeo ad tertium: Dum reservati sunt fructus unà cum denominatione, videtur in eo non habere locum regula de publicando, quia talis resignans in effectu videtur remanere beneficiatus post resignationem sicut antè, & effectus attendi debet. Paris. *num.* 45. ex Sarn. *ad reg. de public.* quamvis *n.* 46. subjungat Paris. hodiedum ex Constitutione Gregor. XIII. locum etiam in tali casu habere dictam regulam.

Quæstio 422. *An in reservatione omnium fructuum necesse sit fieri mentionem pensionis jam impositæ beneficio resignato?*

Respondeo negativè; Sed absque dicta mentione facta valida erit dicta reservatio omnium fructuum, Paris. *cit. q.* 1. *n.* 26. sic testans conclusum in Rota. Estque hoc ipsum singulare omninò, utpotè cujus contrarium est in reservatione pensionis, dum ea constituta super fructibus beneficii jam aliâ pensione gravati non valet; quia non præsumitur Papa voluisse gravare Ecclesiam, seu ejus fructus duplici onere, quod ipsum cessat in reservatione omnium fructuum; cùm constet, eo ipso gravari Ecclesiam de omnibus fructibus, adeoque ubi beneficium jam gravatum esset pensione aliquâ, eâ solutâ, reliquos fructus deberi reservatario. Paris. *à n.* 27. Hortari nihilominùs Mandosium *de sign. grat. tit. fruct. reservat. col.* 4. ut apponatur mentio antiquæ pensionis; quin & testari eundem, decisum à Rota, quòd non valeat facultas transferendi illos fructus vel partem, non factâ priùs mentione pensionis primo loco impositæ tali beneficio ait Paris. *n.* 30.

Quæstio 423. *An in istiusmodi reservatione omnium fructuum requiratur expressus consensus resignatarii?*

Respondeo affirmativè. Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 1. *n.* 22. citans Campeg. *tr. de reservat. omnium fruct. n.* 2. Siquidem is, qui titulum beneficii habet, onus sinè ullo fructu & emolumento subire & sustinere non cogitur; sed qui altari servit, etiam de altari vivit; adeóque hæc reservatio omnis emolumenti, seu omnium fructuum fieri non debet eo renitente, sed consentiente: in quo casu jam scienti & volenti gratis inservire Ecclesiæ, & propriis impensis militare, non fiet injuria, nec in hoc ab ullo prohibebitur; idque præcipuè, dum ei, qui aliunde habet unde vivat, resignatur, seu datur beneficium reservatis omnibus fructibus alteri. AA. iidem.

Quæstio 424. *An reservatarius possit fructus omnes reservatos capere propriâ auctoritate?*

Respondeo: Si, dum reservantur omnes fructus, apposita est clausula apponi solita per signaturam percipiendi fructus propriâ auctoritate, potest dictos fructus propriâ auctoritate percipere. Siquidem per hanc clausulam significatur concessa resignanti beneficium reservatis omnibus fructibus facultas capiendi & percipiendi fructus illos per seipsum, & absque alicujus licentia vel consensu, ac si adhuc beneficium resignatum retineret; tametsi tunc non dicatur eos capere ut possessor beneficii, sed veluti is, cui beneficium, ejúsque bona sunt obligata, & tanquam is, qui à re sibi addicta, & servitutem debente eam exigit. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 21. *q.* 1. §. *verum si.* Paris. *cit. q.* 1. *n.* 15. & 16. citans Mandos. *ad reg. de ann. q.* 30. Unde etiam talis resignans seu reservatarius potest remanere in possessione, (intellige percipiendi auctoritate propriâ fructus) ac si non resignâsset, utpote quam non amittit. Paris. *n.* 17. & 18. citans Card. Paris. *cons.* 39. *n.* 7. *vol.* 4. Mand. *tr. de sign. grat. tit.*

fruct. reserv. col. ult. & Rotam *in Paderana 5. Febr.* 1546. Quòd si verò clausula hujusmodi apposita non est, debet fructus percipere de manu resignatarii, sive percipere illos jure non potest sine consensu resignatarii. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 21. citantes Rebuff. *in pr. tit. de reservat. tam. general. quàm special. n.* 13.

Quæstio 425. *An, si fructus omnes reservati fuerint cum clausula:* Vel si maluerit pensionem annuam, v. g. centum ducatorum: *& reservatarius per aliquot annos perceperit pensionem, possit dein variare, & pro sequentibus annis exigere fructus?*

RESpondeo negativè. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 31. citans Rotam *in Cordubens. dimidia portionis. 11. Jan.* 1547. *&* 9. *Martii.* 1548. eò quòd variatio maximè prohibeatur clericis. *Clem. unic. de renunc.*

Quæstio 426. *Quid sit circa reservationem medietatis fructuum?*

1. RESpondeo primò: Tametsi resignanti reservari non soleant omnes fructus, nisi sit Cardinalis, solet tamen ei concedi reservatio mediæ partis fructuum loco pensionis annuæ. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 47. citans Rebuff. *in pr. loc. cit. nu.* 15. Mand. *de sign. grat. loc. cit. col.* 1. Boër. Staph.

2. Respondeo secundò: Est & dicitur hæc reservatio medietatis fructuum justa, si beneficiatus ex altera medietate potest commodè vivere, & onera beneficii portare. Paris. *n.* 55. citans Rebuff. *ubi ante n.* 19.

3. Respondeo tertiò: Non datur in hoc casu clausula, dictam medietatem fructuum percipiendi auctoritate propriâ, adeóque fructus illos debet reservatarius percipere de manibus titularis. Paris. *n.* 53. *&* 54. ex Rebuff. *loc. cit. n.* 18.

Quæstio 427. *Dum in supplicatione est clausula:* cujus fructus 24. ducatorum summam non excedunt *(uti ex stylo Curiæ non exprimitur major valor Canonicatuum, etsi sæpe reserventur pensiones longè majoris valoris, v. g.* 300. *vel* 400. *ducatorum) interim autem à parte rei fructus beneficii excedant* 24. *ducatos, conficiántque v. g.* 400. *an inquam in hoc casu, dum resignans reservavit sibi medietatem fructuum, is habere debeat* 12. *ducatos, an* 200.?

RESpondeo, debere eum habere 200. quia hæc est medietas veri valoris, & mens Papæ est reservare medietatem fructuum, & non valorem medietatis fructuum. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 51. citans Mand. *l. ult. cit. col.* 3. & Rotam *in Calagurit. medietatis fructuum de mense Nov.* 1537.

De natura, qualitate, & introductione pensionis.

Quæstio 428. *Quid nominis sit, & quid in genere significet pensio?*

RESpondeo: Vox hæc latè accepta omne debitum annuum vel menstruum, & universaliter, quidquid per certa tempora distributum præstatur, significat. Strictiùs verò accepta annuam pecuniæ vel fructuum quantitatem, ex beneficii emolumentis à beneficiato debitam alteri. Lott. *de re benef. l.* 1. *q.* 35. *n.* 9. 10. *&* 11. In utraque hac significatione idem hujus vocis est etymon. Lott. *ibid. n.* 12. nimirum vel *pendo pendis*, quod est solvo, juxta quod etiam pensionis solutio dicitur pensitatio, ut Gamb. *de off. leg. l.* 6. *n.* 39. apud Lott. vel *pendeo pendes*; non quidem quia dependet à beneficio, unde extrahitur velut usus fructus à proprietate, ut Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 2. Gig. *de pens. q.* 1. *n.* 9. Caccialup. *eod. tr. q.* 2. aliíque apud Lott. *n.* 14. ne aliàs diversa hujus vocis sumptæ genericè & sumptæ specificè admittenda sit derivatio; sed quia ex natura sua semper pendet, seu est debitum in suspenso, dum soluto debito unius anni, quod pendebat, incipit alterius anni debitum pendere, ita ut nulla detur pars temporis, quo non dicatur debitum pendere, seu esse in suspenso. Lott. *n.* 15. *&* 16. ex Connan. *in Commentar. juris civil. l.* 4. *c.* 15. *n.* 9. neque enim minùs, ut idem Lott. *n.* 17. pendentiam ex tempore, quàm ex re, cui cohæret, æstimamus, & ità fructus pendentes dicimus, quorum colligendorum necdum tempus advenit.

Quæstio 429. *Quid rei sit pensio Ecclesiastica, seu qualiter definiatur?*

1. RESpondeo primò: Pensionem multifariam definiri à diversis, ut videre est apud Garc. *de benef. p.* 1. *c.* 5. *n.* 162. disconvenientiâ harum definitionum potissimùm ex eo ortâ, & in eo sitâ, quòd quidam definiendam suscepêre pensionem, ut quid, seu ut res juris est, alii ut quid rei seu facti est; uti hanc differentiam insinuat Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 5. *q.* 1. *in fine.* proinde ad conciliandos inter se Auctores illos,

2. Respondeo secundò: Pensionem in posteriore acceptione sic rectiùs & exactiùs videri definiri à Cotas. *de benef. p.* 1. *c.* 4. *n.* 6. apud Garc. *loc. cit. n.* 163. quòd sit moderata portio ex reditibus beneficii auctoritate Superioris ad tempus separata per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata; cum qua ferè coincidat illa, quam affert Lott. *loc. cit. n.* 11. quòd sit annua pecuniæ quantitas alicui in perpetuum debita à beneficiato in ejus vitæ subsidium super ipsius beneficii emolumentis per Papam reservata. Neque in eo differre videntur, quòd prior dicat, *ad tempus separata*: & secunda dicat, *in perpetuum debita*. Hæc enim duo benè simul consistunt, dum per primum intelligitur, quòd sit pars fructuum ad tempus nimirum v. g. ad mortem pensionarii separata à reliquis fructibus beneficiato remanentibus, & non in perpetuum, seu semel pro semper, ità ut nunquam pars illa fructuum redeat ad beneficiatum; per alterum verò: *in perpetuum debita*, intelligatur, solvendam pensionario usque ad ejus mortem, quemadmodum commenda in perpetuum sonat commendari beneficium usque ad mortem commendatarii. Item illa, quam affert Card. de Luc. *de pens. d.* 19. *n.* 8. quòd sit quædam fructuum portio, quæ per Papam extrahitur à fructibus beneficii pensionario assignata, reliquis fructibus remanentibus ad commodum titularis. Item illa, quam affert Azor. *loc. cit. q.* 1. *ad initium.* quòd sit certa portio ex alieno beneficio Ecclesiastico justa de causa ad tempus detracta & separata: adde, alteri solvenda. Pensio autem in priore acceptione definiri potest, quòd sit jus exigendi & percipiendi dictam portionem, &c. ut colligitur ex Garc. *loc. cit. n.* 170. nisi, quòd is, uti & Navar. apud illum *n.* 167. addat *jus spirituale*, quod utrùm rectè addatur, patebit ex sequentibus. Et hoc erat, quod contendebat Nav. *cons.* 63. *n.* 6. *de simon. & in man. c.* 23. *n.* 111. apud Garc. *n.* 166. nempe, quòd sicut beneficium non est fructus, qui percipiuntur ex illo, sed jus illos percipiendi, ità etiam pensio non sit illa certa portio fructuum, sed potiùs jus illam percipiendi. Porrò dicitur in definitione portio de reditibus beneficii detracta & separata, quia est pars quædam dictorum redituum, & res per se à titulo & jure beneficii separata, sicut usus fructus à proprietate sejunctus per se distinguitur. Azor. *loc. cit.* Cetera datæ definitionis declaratoriæ petenda ex sequentibus.

Quæstio 430. *Qualiter differat hæc pensio à reservatione fructuum, item à pensionibus domuum, prædiorum &c. beneficii?*

Re-

1. RESpondeo ad primum: reservatarius fructuum plus aliquid habere videtur, quàm simplex pensionarius; unde etiam non venit sub legibus disponentibus de pensionariis: istudque majus jus, tale, quale est, concernit quandam majorem servitutem (intellige respectu Ecclesiæ seu beneficii gravati) redolentem speciem ususfructûs, quàm pensio. Card. Luc. *de pens. d.* 63. *n.* 3. Unde usque adeo hæc inter se diversa sunt, ut qui habet mandatum ad resignandum sub reservatione fructuum, aut quotæ illorum, censeatur excedere fines suos, & ità nihil agere, si resignationi consentiat sub reservatione pensionis in justa quantitate. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 60. quinimò tali reservationi fructuum ne quidem convenit nomen pensionis latissimè sumpto hoc vocabulo, ex quo talis, cui reservati fructus, auctoritate propriâ, & ex se fructus percipit ad instar veri usufructuarii, cui ideo æquiparatur ad distinctionem pensionarii, quod non contingit in pensione, quâ pensionarius tenetur, ùt dictum, recipere de mano alterius. Lott. *loc. cit. n.* 56. *juncto n.* 59. Et quamvis pensio imponatur super fructibus, hi tamen sunt in simplice obligatione, & non in solutione. Lott. *loc. cit. n.* 51. & 5. De quo plura infrà.

2. Respondeo ad secundum: Quamvis de cetero etiam pensio Ecclesiastica quoad plures effectus assimiletur usufructui, pensionisque materia reguletur secundùm eosdem terminos, quibus regulatur ususfructus, Card. Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 14. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 20. ità ut non defuerint, qui arbitrati sint pensionem esse verè usumfructum. Lott. *loc. cit. n.* 21. ubi id patet potissimùm inter reliqua ex eo, quòd sicuti in usufructu distinguitur jus formale à jure causali, factáque separatione juris causalis (quod nuncupat Lott. *n.* 23. commoditatem) à jure formali, durante illius causâ, usufructuarius nullam ex ipso usufructu utilitatem consequatur; cùm apud eum nihil remaneat, quàm nudus titulus; ità etiam in pensione remanente illo jure formali penes pensionarium, jus causale, seu ea commoditas percipiendi possit cedi & transferri veluti quodvis aliud expositum libero hominum commercio. Lott. *loc. cit.* à *n.* 22. Nihilominus non idem omni ex parte juris est de pensione, quod de usufructu. Azor. *loc. cit. c.* 3. *q.* 8. adeóque ejus cum usufructo assimilatio æquivoca est. Card. de Luc. *cit. d.* 68. *n.* 23. ut id potissimùm ex eo constat, quòd ususfructus sit in commercio nostro, secùs verò pensio, Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 35. *n.* 7. & quòd ususfructûs commercium non impediatur ex ipsius intrinseca natura, sed solùm ob jus & interesse proprietarii, secus autem sit in pensione, quæ cedi nequit alteri aut extingui cum recompensa temporali, non ob aliquod interesse Papæ (cujus consensus ad hoc omnino requiritur) sed ratione subjectæ materiæ, cujus commercium ex stylo Curiæ interdictum est. Card. Luc. *cit. d.* 68. *n.* 23. de quo infra. Item juxta Azor. *loc. cit.* ax eo, quòd pensiones, quia ex bonis Ecclesiæ & fructibus beneficii conceduntur, relictæ post mortem inter spolia habentur, & ad hæredes non transmittuntur, secùs ac ususfructus, utpote qui ex bonis patrimonii conceditur: quæ num vera, statues ex dicendis infrà.

Quæstio 431. An pensio sit onus reale?

RESpondeo, esse onus reale inhærens beneficio seu fructibus illius, ac sequens beneficium, super quo reservatum, nec non possessorem ejus fructus percipientem. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 34. *n.* 47. Parif. *de resign. l.* 6. *q.* 2. *n.* 97. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 7. *n.* 9. Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 75. Unde & quantitas pensionis respicit directè rem & ejus æstimationem, nec attenditur mutatio personæ successoris in beneficio gravato & diversitas statûs illius. Lott. *loc. cit. n.* 76.

Quæstio 432. Quotuplex sit pensio?

1. RESpondeo primò in genere, pensionem esse duplicem, nempe aliam spiritualem, quæ clerico quà tali conceditur, adeóque in pensionario requirit statum clericalem, & officium aliquod spirituale expostulat, quale v. g. est recitatio officii B. Virginis: aliam temporalem, quæ est portio aliqua extracta ex aliquo beneficio talem statum pensionarii non requirens, concessa ob temporale aliquod ministerium exercitum vel exercendum. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. *n.* 2.

2. Secundò: Pensio alia est temporalis, seu non perpetua, quæ tantùm ad vitam pensionarii reservatur: & hæc est propriè pensio, de qua in præsenti. Alia est perpetua, quæ non est verè pensio, sed potiùs species oneris realis perpetuò intrinsi Ecclesiæ, ejúsque fructibus per modum canonis vel censûs, ac proinde minimè regulanda juxta terminos generales pensionum temporalium, v. g. dum regula est, ut in reservatione novæ pensionis facienda sit mentio antiquarum, non tamen veniat hæc species pensionis perpetuæ. Card. de Luc. *de pens. d.* 77. *n.* 12. & 15.

3. Tertiò: Alia reservata ex causa onerosa, nempe resignationis, seu cessionis in favorem alterius propter extinctionem litis, & sic in causa concordiæ vel simili. Alia reservata ex causa lucrativa, quando nimirum vacante beneficio, ubi illud confertur, & alteri reservatur pensio super fructibus ejusdem beneficii, ut iste reservatarius indè commodiùs sustentari, vel studiis vacare, aut etiam titulo dictæ pensionis ad Ordines promoveri valeat. Corrad. *pr benef. l.* 5. *c.* 2. *ad sextum.* Parif. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 7. *juncto n.* 10.

Quæstio 433. Unde, & quo jure introductus pensionum usus?

1. RESpondeo primò: Antiquioribus Ecclesiæ temporibus pensiones non adeò in usu fuêre. Barb. *Juris Eccl. l.* 3. *c.* 11.

2. Resp. secundò: Sed neque hunc usum pensionum Ecclesiasticarum à jure positivo seu canonico introductum, neque tamen etiam ab eo rejectum, (de quo *q. seq.*) sed potiùs ab eo non agnitum, tradit Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 9. ex Gabriel. *cons.* 191. *n.* 1. *l.* 2. asserente, super materia pensionum non haberi leges canonicas; licèt enim in aliquibus earum fiat mentio pensionum, eas tamen loqui de pensionibus non nisi latissimè sumpto hoc vocabulo, non verò de pensione per Papam ad vitam alicujus pro alimentis reservata, & specialiter c. *audivimus. de collusion. deleg.* si attentiùs legatur, non loqui de hac pensione, sed de præstatione voluntaria ex causa confictæ transactionis sinè aliquo Papæ assensu, & sic inefficaci, ait Lott. *loc. cit. n.* 10. Servatum igitur potiùs hunc usum à jure quodam commentitio, non ità dicto, quasi id falsum, vel etiam fictitium, sed quia non à lege aliqua, vel à Principe aliquo constitutum vel positum sit, sed simpliciter citra ullam constitutionem ab antiquo tempore relictum asserit *ibid.* Lott. *n.* 11. Idem sentit Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 21. *q.* 5. dum ait, reservationes pensionum usu tantùm, & jure novo esse introductas.

3. Respondeo tertiò: Ratio verò, unde dictum jus commentitium profluxit (quippe talis juris commentitii non ità difficulter reddi potest ratio, secùs ac contingit in jure positivo, dum vix fieri potest, ut, quod sinè lege recipitur, recipiatur etiam sinè ratione. Lott. *num.* 12.) sive ratio istius introductionis pensionum fuit, ut commodiore sustentatione egentibus provideretur de eo, quod alteri, nempe titulari, superabundaret. Lott. *n.* 13. Barbos. *loc. cit. n.* 54.

Quæstio 434. Utrùm reservatio pensionis sit honesta & licita, an verò sit contra ordinem naturæ & charitatis: item contra canones & jus positivum?

1. RESpondeo primò: Quamvis beneficia Ecclesiastica sinè diminutione sint conferenda, ùt dicit Innoc. *c. nunc. eod. tit.* ex causa tamen honesta potest imponi pensio solvenda ex reditibus beneficii. Parif. *l.* 6. *q.* 2. citans Abb. Felin. & AA. communi-

ter

ter *inc. ad aures. de rescrip.* citatum verò caput illud unicum vetat solùm, ne collator redituum partem quasi paciscendo sibi reservet, & ea ratione beneficia cum diminutione conferantur. Paris. *ibid. n.* 2. ità dictum textum interpretante. Sic itaque licitum & honestum est reservare pensionem, dum duas hasce causas habet, nimirum unam ex parte reservatarii, ut scilicet is egeat, alteram ex parte illius, qui pensione gravatur, ut ei sint reditus superflui Ecclesiastici, ait Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 42. Siquidem omnino justum & sanctum est, ex superfluis ab uno auferre, ut detur egenti, per eum, cui redituum Ecclesiasticorum absoluta est administratio, dum etiam aliàs clerici ad horum redituum superfluorum in pauperes erogationem tenentur. *c. sicut.* 8. *dist.* 47. Lott. *n.* 43. Unde jam

2. Respondeo secundò: Non est contra naturæ & charitatis ordinem ex eo, quòd victus de altari subtrahatur servienti altari, & applicetur non laboranti, dum nimis durum & irrationabile videtur, ut, cùm pensionarius in Ecclesia non laboret, neque servierit, nihilominùs ex ea metat, & fructus sinè labore manducet; nam quatenus beneficiatus servit altari, ei relinquitur, quod ei sufficit ad victum & ultra: nec queri justè potest de insufficientia, cùm semper præcaveat Papa, ut congrua titulari pro ejus sustentatione, detractis etiam oneribus præstandis, remaneat, quæ congrua seu congruentia vivendi non pendet à proprio affectu (qui ut in homine est inordinatus, ùt Seneca 3. *de benef. c.* 3. ità perpetuò est contrarius æquitati, *c. ult. elect. in* 6. facilèque resolvitur in cupiditatem, neque satietatem, neque ullum admittit finem, *c. sicut* 17. *d.* 47.) sed ab æstimatione & arbitrio moderatoris reipublicæ, cujus præcipua cura est, modum ponere sumptibus cujúsque privati; cessante insuper hac amaritudine propter adhibitum consensum titularis, qui ideo non potest allegare, se esse circumventum. Lott. *loc. cit. n.* 49. 51. & 52.

3. Respondeo tertiò: Neque est contra canones seu jus positivum, Lott. *cit. q.* 36. *n.* 45. contra Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 2. *n.* 4. & Hostiens. *in c. ad audientiam de rescrip. n.* 2. censentes, hunc usum esse reprobatum à jure, præcipuè propter illud edictum: beneficia sinè diminutione conferantur. Non primò contra textum *Clem.* 2. *de relig. domib.* ex eo, quòd per hujusmodi pensionum reservationes destinata ad pium usum in alium convertantur, quod vetat citatus textus; dum ad istiusmodi reservationes requiritur auctoritas Apostolica, quæ per citatum textum intacta in hoc reservatur, ibi: *Salvâ quidem Sedis Apostolicæ auctoritate.* Lott. *n.* 54. Non secundò contra *c. exstirpandæ. de præb.* siquidem textus ille simpliciter prohibet, dismembrari fructus ab Ecclesia parochiali, per quam dismembrationem ipsa efficiatur alterius Ecclesiæ censuaria, quod non convenit terminis pensionis. De illius autem dismembrationis justitia agemus alibi. Lott. *cit. q.* 36. *n.* 3. Non tertiò contra c. *prohibemus. de censibus.* nam ibi prohibentur duo: nempe Ecclesiam fieri alterius Ecclesiæ censuariam, & collatorem partem fructuum sibi appropriare; in pensione autem neque Papa sibi applicat fructus, neque constituitur unum beneficium censuarium alterius, siquidem gravatur solùm Rector beneficii in certa pecuniæ quantitate, quod non pertinet ad gravamen Ecclesiæ, nisi quis inepicè loquatur. Lott. *nn.* 4. Non quartò contra *c. audivimus. de collusione deteg.* nam per textum illum non prohibetur usus, sed abusus, non pensio, sed collusio, quâ nimirum duo inter se colludunt, uno sustinente se super beneficio ab alio molestari, ut sic cedenti ex causa transactionis reservetur pensio annua. Lott. *n.* 6. Non quintò contra *c. unic. ut benef. sinè diminut. conferantur.* quia id locum non habet in pensione, ùt vidimus. Lott. *n.* 5. Non sextò contra *c. majoribus. de præb.* ubi prohibetur, ne beneficia scindantur, quia pensionum reservatio non infert beneficiorum divisionem. Lott. *loc. cit. n.* 47. Atque ità contra Paul. Roman. *in tr. de pens. c.* 8. *n.* 22. Gig. *eod. tr. q.* 96. *n.* 1. & alios variis dicteriis pensionum usui invidiam conciliantes concluditur cum Lott. *n.* 55. illum usum nihil aut dissonum juri in se continere, secùs ac fortè de reservatione omnium fructuum dici posset, tametsi & in hac causa honestatis prævaleat, ùt Lott. *n.* 56. Nihilominùs magìs adhuc in specie sit

Quæstio 435. An licita sit pensio in favorem resignantis sic volentis & non aliter, beneficio resignato imposita à Papa?

RESpondeo affirmativè. Azor *p.* 2. *l.* 7. *c.* 21. *q.* 5. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 2. *n.* 1. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 67. citans Abb. Anan. Felin. *in c. non satis. de simon.* Tametsi enim resignatio debeat esse pura & libera, *c. ex parte il.* 1. *de off. deleg.* & ibi DD. communiter, id tamen intelligitur, nisi Papa aliter deposuerit, siquidem factum Papæ in hoc puncto tollit omne vitium simoniæ, prout de jure & stylo inveterato attestatur Nav. *in man. c.* 23. *n.* 107. Paris. *loc. cit. n.* 68. & 69. Proceditque idipsum, etiamsi ante resignationem inter resignantem & resignatarium de solvenda annuatim pensione præcesserit tractatus, ità ut secutâ dein resignatione, impletáque hac conditione vitium nullum simoniæ etiam mentalis remaneat. Paris. *loc. cit. n.* 70. citans Felin. *in c. ad audientiam. il.* 2. *de rescrip. n.* 3. Gamb. *de pot. leg. l. de pension. n.* 116. *n.* 1. *&c.* ac subdens *n.* 71. quòd nisi Papæ auctoritas redderet istiusmodi resignantes tutos, immineret laqueus valde universalis, ùt Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 13. *n.* 7. dum quotidie fiunt tales resignationes in manibus Papæ, & conceduntur resignantibus pensiones, Papâ sciente saltem in genere, quòd ambæ partes inter se tractaverint. Sed neque tractatus de renunciando certo modo est prohibitus, sed solùm pactio firma; præcipuè, si apponatur clausula: *si Sanctissimo placuerit:* & ità nihil concludatur in hoc tractatu, vel si concludatur, remittatur Papæ. Paris. *n.* 72. & 73. citatis pluribus. Et sic hodiedum permissos esse hujusmodi tractatus de stylo, ut in mandato & supplica dicatur, quòd renunciet reservatâ pensione, & hoc toleretur à Papa, tradit Paris. *n.* 75. unde, si quandoque in literis apponatur: *modò non præcedat prius pactio privata:* id intelligitur, ut non detur pecunia, Paris. *cit. n.* 75. ex Præposito.

Quæstio 436. Num odiosa, an verò favorabilis sit pensionum reservatio?

1. RESpondeo, minimè odiosam esse. Sequitur ex respons. *ad qq. præced.* dum enim duplici dictâ causâ honestatur, & juri communi nullatenus contrariatur, sed potiùs valde congruit, odiosa minimè dici potest, præcipuè ubi concurrit consensus illius, qui videbatur gravari, (quod ipsum esse de forma, dicetur infra, & in quod oculos perpetuò defigit Papa, ùt ait Lott. *cit. q.* 36. *n.* 46.) ità ut abstersâ omni odii consideratione judicetur absolutè dispositio favorabilis. Lott. *loc. cit. n.* 42. *juncto n.* 46.

2. Contrarium nihilominus, nempe impositionem pensionis esse odiosam, quia est contra jus, tenet Corrad. *l.* 5. *c.* 2. *n.* 4. idem asserit Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 5. pensionem odiosam, quia imponit servitutem beneficio. Citans pro hoc Sarn. *ad reg. de infirm. q.* 16. *item n.* 84. dicens materiam pensionis strictam, odiosam & pœnalem esse. Distinguunt alii, ità ut velint pensionem ante concessionem, dum illa in esse deducitur, odiosam, post concessionem, quando jam in actum deducta, favorabilem dici. Bursat. *cons.* 126. *nu.* 90. apud Corrad. *loc. cit.* Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 6. *procem. n.* 21. citans Gig. *de pens. q.* 94. *ad initium.*

Quæstio 437. Quænam sit causa formalis & materialis impositionis pensionum?

1. RESpondeo ad primum: Causa formalis est concursus consensûs titularis & auctoritatis Papæ; nam

nam neque sinè illo consensu Papa reservat pensionem, neque consensus ille partium sinè auctoritate Papæ præstat aliquid. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 65. *&* 66. De quorum utroque in sequentibus.

2. Respondeo ad secundum: Causa materialis pensionum est dicta quantitas fructuum, vel, ùt Lott. *loc. cit. n.* 52. *&* 53. quantitas certa pecuniarum; eò quòd, quamvis pensio imponatur super fructibus & emolumentis beneficii, fructus tamen hi sint in simplice obligatione, non autem in solutione. De quo infrà.

Quæstio 438. *Quæ sit causa impulsiva & finalis reservationis pensionum?*

1. RESpondeo ad primum: Causas impulsivas, quibus Papa impellitur ad reservandam pensionem, de qua hìc sermo, duas solùm principales assignat Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 45. nempe resignationem, sive simplex ea sit, sive sit pro concordia, & contingentem novam vacationem beneficii, utpote, quæ non intenduntur ùt finis, sed quæ simplicem solùm occasionem præstant reservandi Pensionem, & ad quas omnes aliæ reducuntur, vel, si quæ sunt aliæ huc non reducibiles, hæ terminos hujus resignationis excedunt. Lott. *loc. cit. n.* 46. Idem ferè volunt alii, dum duplicem statuunt causam pro pensione Ecclesiastica, (etsi eas non vocent impulsivas) unam onerosam, dum alicui sub onere aliquo pensio conceditur, v. g. quia beneficium resignat, vel permutat cum altero tenuiori, vel quia cedit liti & juri prætenso. Alteram lucrativam, sub qua comprehenditur ferè omnis alia causa concedendi alicui ex alieno beneficio pensionem, v. g. quia bene meritus est de Ecclesia, vel quia ia, aut ejus consanguinei servitium aliquod vel obsequium præstiterunt, In cujus obsequii gratitudinem pensio conceditur. Castrop. *de benef. d.* 3. *p.* 31. §. 2. *n.* 1. Azor *p.* 2. *l.* 7. *c.* 21. *q.* 6. Parif. *l.* 6. *q.* 2. *à n.* 7. quin etiam *ibid. n.* 130. ex Paul. Rom. *tr. de pens. q.* 1. *n.* 1. causarum illarum impulsivarum comprehensarum sub causa lucrativa quatuor enumerat: nempe literaturam, sive quia quis literatus est, seu studiis vacat: hospitalitatem, seu quia quia hospitalitatem exercet: præmium & amorem, addit que in usu esse has, morum & vitæ honestatem, aliaque laudabilia.

2. Respondeo ad secundum: Causa propriè finalis in utraque illa causa impulsiva semper est unica, nempe alimentorum suppeditatio. Lott. *cit. n.* 46. Card. de Luc. *de pens. d.* 19. *n.* 11. ubi: pensio reservata seu assignata dicitur pensionarii alimentis, quorum naturam habere dicitur, & quorum jura regulatur. Quotiescunque enim Papa providet alicui sub reservatione pensionis, sive ex causa simplicis resignationis, sive ex causa cessionis jurium pro concordia, aut simpliciter pensionem reservat, tam in supplicatione quàm in procemio literarum inserit clausulam expressivam causæ hujus alimentorum. Lott. *n.* 47. nam in casu cessionis seu resignationis, etiam ex concordia, hæc clausula concipitur per hæc verba: *Ne ex cessione tua hujusmodi nimium patiaris detrimentum, &c.* &, cùm ex natura subjectæ materiæ id referatur ad pensionem clerici dimittentis beneficium vel jus in eo, præsefert intentionem Papæ eam reservandi in causam alimentorum, ùt Gabriel *conf.* 187. *n.* 11. *l.* 2. Lott. *cit. n.* 47. Parif. *cit. q.* 2. *n.* 11. In alio verò casu simplicis reservationis, cùm vacat, vel providetur beneficium, inseritur hæc clausula: *Ut commodiùs, vel ut decentiùs sustentari valeas, &c.* Parif. *n.* 8. Lott. *n.* 50. Et quidquid sit de hac clausula inserta legatis vel aliis privatorum dispositionibus, in hac materia pensionis adjecta in supplicatione, & in literis Apostolicis causam alimentorum necessariò infert. Lott. *cit. n.* 50. citans Gig. *de pens. q.* 51. *n.* 20. & Rotam *decis.* 99. *n.* 1. *p.* 1. *recens.* unde jam concludit Lott. *n.* 51. quidquid sit in aliis anomalis pensionibus, in pensione, de qua hìc, non cadere distinctionem, an reservata ex causa alimentorum, vel secus; cùm hæc causa alimentorum vi dictarum clausularum semper sit implicita, quantumcunque non facta mentio expressa de alimentis; citatque pro hoc Riminald. *conf.* 298. *n.* 11. *&* 13. idque præcipuè, cùm gratia pensionis facta est clerico, ùt Gabriel *conf.* 191. *n.* 9. *l.* 2. apud eund. Lott. *loc. cit.* atque ità causa pensionis semper est pia; cùm causa alimentorum dicatur pia. Parif. *cit. q.* 2. *n.* 9. citans Gig. *de pens. q.* 96. De cetero, num sinè causa validè, etiam à Papa, reservetur pensio, dicetur infrà.

Quæstio 439. *An pensio sit quid spirituale?*

1. RESpondeo primò: Supponendo, quæstionem præcedere non de pensione, quæ datur in titulum beneficii, nempe quando certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum; sed de pensione, quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficii, & assignatur alicui auctoritate Superioris. Hoc supposito,

2. Respondeo secundò: AA. planè non convenire in eo, num pensio ista sit quid spirituale. Utriusque sententiæ suorum fundamenta & ferè verba proponam. Primò Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 8. tradit, pensionem illam (subintelligendum videtur: etiamsi de cetero constituatur super fructibus beneficii alicujus) quæ titulo sæculari & viri laico assignatur in stipendium pro servitio temporali, putà, pro patrocinio, pro pulsandis campanis, vel aliàs pro remuneratione laborum, esse omnino profanam; pro quo citat Gig. *de pens. q.* 67. *n.* 2. Duaren. *de benef. l.* 6. *c.* 4. Mand. *ad reg.* 19. *cancell. q.* 11. *n.* 2. Pensionem verò illam, quæ hodie est in usu, nempe quæ loco beneficii assignatur, (intellige absque eo, quòd ipsa sit, aut inducat rationem beneficii, aliud enim est assignari illam tanquam beneficium, & aliud succedere illam in locum, seu loco beneficii) ut commodiùs quis sustentari valeat, vel ex causa resignationis, ne ex ea nimium dispendium patiatur (quam proinde Mandos. *loc. cit.* malè vocat illam, quæ datur in titulum; de pensione enim data in titulum beneficii, eam esse quid spirituale, non dubitant ab AA. oppositæ sententiæ, ùt videre est apud Less. *de just. l.* 2. *c.* 55. *n.* 114.) non esse quid merè temporale, sed potiùs esse spiritualem aut spirituali annexam, dependenter seu consequenter instar beneficii asserit Garc. *loc. cit. n.* 10. eò quòd, sicut beneficium, prærequirat & præsupponat clericatum, & ideo dicatur spiritualis seu spirituali annexum dependenter. Insuper, ùt Garc. *n.* 17. quia ex Constitut Pii V. obligatur pensionarius ad recitandum officium B. Virginis, exinde etiam dicatur pensio annexa spirituali hac ratione, quia ùt Nav. *de restitut. l.* 2. *c.* 2. *n.* 200. jam datur propter officium sicut beneficium; adeòque post hanc constitutionem, ùt Henriq. in sum. *l.* 13. *c.* 13. §. 2. jam pensio detur titulo Ecclesiastico. Pro hac sententia Garc. *n.* 18. citat Navar. *in man. c.* 21. *n.* 111. *& conf.* 65. *n.* 59. *de simon.* Vegam *in respons. casuum. cas.* 37. Eman. Rodriq. *in sum. to.* 2. *c.* 21. *n.* 7. *&* 8. Vivald. *in append. ad candelab. aureum. c.* 1. *n.* 33. *Redoan. &c.* & Rotam *in Britonoriens. commenda* 12. *Decemb.* 1588. Ac denique *n.* 20. hinc infert Garc. citatis pro se quamplurimis, pensionem istam non posse pecuniâ redimi, nec pretio transferri sinè simonia, si id fiat sine auctoritate Papæ. Idem cum Garc. tenet Parif. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 54. ubi ait: hodie Rota tenet, pensionem non esse quid profanum, sed spirituali annexum.

3. Contrarium, nimirùm pensionem non esse quid spirituale, tenent Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 5. *n.* 25. ubi expressè de illa pensione ait: *Pensio est quoddam jus temporale separatum formaliter, & per se distinctum ab ipso beneficio.* Card. Luc. *de pens. d.* 63. *n.* 7. ubi inquit: *Pensio non tangit spiritualitatem beneficii; neque in eo aliquod jus in re, aut ad rem tribuit, sed solùm percutit temporalitatem fructuum:* & *d.* 78. *n.* 10. ubi: *Pensio est quid temporale, non autem spirituale, utpote super fructibus, non autem super Ecclesiæ rectoria vel administratione, & consequenter de ejus natura etiam laici sunt capaces; &*

quam-

quamvis cleritatus sit necessarius, adeò, ut eo cessante cesset pensio; id tamen provenit ex stylo Curiæ non reservandi pensiones, nisi pro clerico. &c. In idem inclinat Azor *p. 2. l. 8. c. 5. q. 6.* ubi ait: *Communis est omnium juris canonici interpretum sententia, pensionem non esse jus aliquod spirituale, aut rei spirituali annexum, sed commodum quoddam temporale, seu jus quoddam profanum per se à beneficio distinctum & sejunctum, eò quòd beneficium Ecclesiasticum non sit, nec conferatur jure & ratione ministerii spiritualis, sed in vitæ subsidium: & certè pensionem rem esse profanam, sæpius in Rota judicatum fuisse*, testatur Gamb. *de offic. Leg. l. 6. n. 633. sic etiam esse jus quoddam temporale formale à beneficio per se separatum, dicitur in decis. 425. p. 1. recent.* Idem docent Anchar. Card. Imol. *in clem. 1. de suppl. negl. prælat.* Ità quoque Gig. *de pens. q. 7. n. 2. q. 16. n. 1. q. 99. n. 7.* ubi allegat Bald. Felin. & alios idem sentientes. *At verò pensionem non esse rem seu jus profanum, sæpe hoc nostro tempore responsum esse in Rota*, tradit Parif. *l. 6. q. 4. n. 54. Item esse jus rei spirituali annexum ùt consequens*, ait Nav. *to. 1. cons. 52. de præb. Non esse rem profanam*, sentit etiam Gamb. *loc. cit. n. 54. Sunt quoque pensioni multa cum alio quovis jure rei spirituali annexo communia. Ego tamen, ut valde probabile judico, pensionem jus esse simpliciter non sacrum, hoc est, non convenire clerico, cui datur ob officium & ministerium sacrum, quoniam datur ùt alimentum, & in subsidium vitæ, non ratione alicujus spiritualis ministerii; quia tamen est portio quædam ex beneficii fructibus detracta, ideo voluerunt Pontifices, ac usus ac consuetudo recepit, ut non detur nisi clericis, nec absque Papæ auctoritate conferatur, redimatur, aut transferatur, & ut per matrimonium extinguatur, & ut ex ea solvatur annata; denique ut habeat multa cum beneficio communia. & propterea si quis contendit, pensionem, quæ datur alicui, quia clericus est, esse jus rei spirituali annexum ùt consequens, valde probabiliter loquitur; imò nunc hæc sententia videtur communi consensu recepta, & meo judicio vera.* Ità verbotenus Azor, quem vides, dum per ultima verba inclinat potiùs in spiritualitatem pensionis, vim omnem facere in *Tò clerico ùt clerico*, seu quia clericus est. Omnium expressiùs pro temporalitate pensionis stat Lott. *l. 1. q. 44. n. 15.* ubi ait: quòd pensio in substantia & quò ad effectum, ut ipsa ab initio debita transeat ad hæredes, reputetur quid merè profanum, reguletúrque secundùm terminos ususfructûs in rebus profanis; citat pro hoc Gig. *de pens. cons. 4. n. 4.* & Rotam *in Aquilegiensi fructuum. 14. Jun.* 1599. Item *l. 1. q. 41. n. 37.* dicens, pensiones propiùs accedere ad contractus profanos, quàm reliqua Ecclesiastica; pro quo citat Gomes. *ad reg. de infirm. q. 16. circa finem.* Et fusiùs *l. 3. q. 29. à n. 76.* ex fundamento id resolvens, dum ait: Dum agitur de crimine simoniæ, supponendum necessariò, subjectum pacti seu pactationis nullum aliud esse, quàm rem spiritualem, aut spirituali annexam. Difficoltas autem est in eo, quid in hac materia dicatur spirituali annexum. Et scribentes *in c. quæsitum. de rer. permut.* id intelligunt de connexione, quæ inseparabilitatem inducit, adeò ut pro constituenda hujusmodi annexitate in re illa, quæ de per se æstimatur temporalis, contemplemur simplex jus incorporale, ad effectum, ut possit permisceri rei spirituali, quæ & ipsa incorporalis. Tale est jus patronatûs, cùm in eo detur ista inseparabilis connexio hujus juris cum jure spirituali ipsius tituli beneficialis, & hinc circa juspatronatûs committitur simonia, circa alia autem, in quibus non datur ista annexio, sed duntaxat quædam contiguitas, sive adhæsio, etiamsi sint incorporalia, simonia non committitur, cujusmodi est pensio; nam illa est quidem jus incorporale, at minimè annexum beneficio annexione inseparabili, & unius entis constitutiva; ad hunc enim effectum necesse est jus illud spirituale subjici tanquàm materiam alteri juri incorporali velut formæ, quæ in ea vivat, ùt probat D. Tho. 2. 2. *q. 100. a. 1. ad 6.* uti contingit in jurepatronatus; illi enim subjicitur beneficium, quod est jus spirituale, in quo vivat, & quo destructo quoque destruitur. Quod minimè trahendum ad pensionem, cujus subjectum non est beneficium seu titulus beneficialis, ùt malè existimavit Navar. *in man. c. 23. n. 111. & cons. 60. n. 1. de simon.* unde & intulit, committi circa pensiones simoniam, cujus sententiam probârunt aliqui apud Parif. *l. 6. q. 4. n. 54.* & Garc. *p. 1. c. 5. n. 19.* maximè niai auctoritate Rotæ *Britonoriens. commenda* 12. *Decemb.* 1588. Verius enim est, nullum aliud esse subjectum pensionis, quàm fructus beneficii, pro ut sunt distincti & separati ab ipso beneficio, (ùt idem Lott. *l. 1. q. 39. à n. 37.*) & per consequens in mera temporalitate consistere absque ulla spiritualitate, cùm, utcunque reputetur onus reale, subjectum illius oneris non sit ipsum beneficium (ùt idem Lott. *cit. q. 39. n. 73.*) unde adhæret quidem rei spirituali, sed non dicitur ei annexa inseparabiliter; tametsi enim titulus beneficialis extinguatur per suppressionem vel unionem, adhuc pensio integra remanebit, non secus ac vice versâ extinctâ pensione non extinguitur beneficium. Quapropter, ut Lott. *n.* 88. citans pro hoc Rebuff. *tr. de pacif. possess. n.* 132. Gig. *de pens. q. 1. n. 1. & q. 21. ad initium. & q. 99. n. 6. & 7. &c.* si ineatur pactum super pensione jam reservata, nec tangatur beneficium, pactio non erit simoniaca, præterquam si pensio esset concessa in titulum beneficii, ut distinguit *n.* 89. cum Burfat. *conf.* 378. *n.* 28. & Less. *de just. l. 2. c. 55. n.* 114. Constituere verò spiritualitatem in pensione ex eo, quia reservetur clericis, & his imponatur obligatio recitandi officium B. Virginis, Lott. *n.* 90. dicit esse meram vanitatem; cùm jus spirituale longè aliter æstimetur: uti se ostendisse ait, *l. 1. q. 9. n. 5.* & præcipuè *n.* 14. siquidem nec onus psallendi in choro causat spirituale aliquod jus, nisi sit canonicè institutum, ut tale esse debeat. Neque præbenda, quæ pro istiusmodi munere præstando assignatur, reputatur spiritualis, quo minùs sit expers simoniæ, ut Lott. *n.* 91. Porrò ad illud, quod Rebuff. *loc. cit. n.* 13. subdit, pensionem esse connexam cum beneficio, sicut juspatronatus, ac propterea non posse vendi, respondet Lott. *n.* 95. eum loqui de annexione cohæsiva, & in ordine ad nullitatem actûs venditionis, non autem in ordine ad crimen simoniæ. Proinde se mirari ait, *n.* 92. qualiter sic ex simplice auctoritate Rebuffi & Probi contrarium pronunciârit Rota *in dicta Britonoriens. commenda.* Ac denique ad illud, quod censet Mand. *de signat. grat. tit. de extinct. pens.* posse fieri hanc extinctionem auctoritate Papæ, quia illa excludat omnem labem simoniæ, ait Lott. *n.* 96. illam quidem auctoritatem esse necessariam ad hanc extinctionem; non tamen pro abstergenda labe simoniæ, nisi eatenus, quatenus processerit pensio ex causa resignationis vel alia, ex qua possit argui pactio circa ipsum beneficium cedendum; & ità intelligendos omnes illos, qui nimis effuso sermone pronunciârunt, redimentem pensionem sine auctoritate Papæ committere simoniam. De quo vide plura infrà, ubi de redemptione pensionis.

Quæstio 440. An pensio Ecclesiastica sit verè ac propriè beneficium?

1. REspondeo primò: ea, quæ verè datur in titulum, dum nimirum, ut dictum, certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium, propriè est beneficium, & beneficii appellatione venit, nec refert, quòd pensio appelletur, quia non est vis in nomine. Azor. *p. 2. l. 8. c. 5. q. 5.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 4.* citans Redoan. *de simon. p. 2. c. 14. n.* 18. Covar. *pract. qq. c. 36. n.* 10. Navar. *conf.* 11. *de restitut. in fine.* Suar. *to. 5. de cens. d.* 15. *f. 1. n.* 7. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. § 5. &c.*

2. Respondeo secundò: Ea, quæ ex fructibus assignatur alicui ob ministerium temporale, quod præstat Ecclesiæ seu clericis, v. g. quia curam habet pulsandi campanas, vel docendi pueros Grammaticam,

cam, vel cantum Ecclesiasticum, vel obeundi munos Advocati vel Procuratoris, nullatenus est verè beneficium, dum nequidem statum clericalem in pensionario requirit. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 1. *n.* 3. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 16. Garc. *loc. cit. n.* 18. *in fine*. contra Vegam *in respons. cas.* 37. citatum ab eod. Garc.

3. Respondeo tertiò: Ea pensio, quæ conceditur loco beneficii, seu quæ datur alicui clerico ob beneficium ab eo simpliciter, vel in favorem resignatum, vel cum altero beneficio tenuiore permutatum, vel ob litem & controversiam renonciatam vel omissam, ne nimium dispendium patiatur, vel etiam, quæ reservatur clerico simpliciter ex alieno beneficio, ut inde commodiùs sustentetur, talis inquam pensio (etsi reguletur jure beneficiorum, C. Luc. *de pens. d.* 49. *n.* 4. *& d.* 42. *n.* 3. sintque multa illi cum beneficio similia, putà, quòd non detur laico, non constituatur, nec transferatur, nisi auctoritate Papæ, Lott. *l.* 1. *q.* 45. *n.* 17.) non est verè ac propriè beneficium. Lott. *cit. num.* 17. item *ibid. num.* 1. dicens, materiam pensionis nihil commune habere cum beneficio, *& n.* 14. dicens, pensionis Ecclesiasticæ materiam non pertinere ad materiam beneficialem. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *q.* 5. *n.* 4. dicens esse communem omnium DD. sententiam, pensionem minimè contineri appellatione beneficii Ecclesiastici, *& l.* 3. *c.* 5. *q.* 2. ubi: communi omnium consensu receptum est, annuam pensionem Ecclesiasticam non esse beneficium. Citat pro hoc Abb. & Felin. *in c. ad audientiam. de rescrip.* Selv. *de benef. p.* 1. *q.* 3. *n.* 10. Gomes. *ad reg. de infirm. q.* 16. Mandos. *ibid. q.* 11. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 1. *n.* 4. citans Tolet. *in sum. l.* 5. *c.* 82. *n.* 2. Item Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 5. *n.* 1. citans Hojed. *de incompat. p.* 2. *c.* 7. *n.* 4. Rebuff. *tr. de nominat. n.* 39. *&c.* ac subdens *n.* 3. idem procedere, sive pensio detur in titulum, ut communiter fieri solet, quando reservatur super fructibus beneficii in favorem alicujus clerici ad vitam illius (per quæ verba satis indicat, se per dationem in titulum non intelligere ipsum titulum beneficialem, seu erectionem illius in titulum) sive detur in stipendium, putà, pro patrocinio præstando, pro negotiis sollicitandis, &c. Item hanc negativam tenent Paris. *de resign. l.* 2. *q.* 15. *n.* 11. ubi: *pensio non sapit titulum beneficialem, nec est beneficium Ecclesiasticum.* & *l.* 11. *q.* 4. *n.* 31. Garc. *loc. cit. n.* 6. citans præter citatos ab eo pro *respons.* 1. *ad hanc q.* Quintadv. *Ecclesiastic. l.* 1. *c.* 3 *n.* 13. Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 4. *n.* 1. quin & expressè Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 48. ait, quòd etiamsi pensio sit quid spirituale, adhuc tamen non sit verè ac propriè beneficium, nec veniat nomine beneficii. Item Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 52. dicens: pensionem istam à beneficio differre non solùm nomine, sed etiam naturâ, quin & effectu; ac *n.* 8. citans pro hoc Filiuc. *de statu cleric. tr.* 42. *de pens. c.* 1. *n.* 8 Ugol. *de off. Ep. c.* 26. §. 14. Riccium, &c. quamvis idem Barbos. *ibid. n.* 16. dicat sententiam affirmativam, quòd pensio sit beneficium, intelligi seu procedere, de pensionibus, quæ dantur in titulum clericis, scilicet, ut commodiùs sustentari valeant, vel ex causa resignationis, ne ex ea nimium detrimentum patiantur. Contrariam sententiam tenentibus Gamb. *de off. leg. l.* 6. *n.* 309. Paul Rom. *de pens. c.* 6. *n.* 34. Barbatiâ *in c. ad audientiam. de rescrip. apud* Castrop. *loc. cit. n.* 3.

4. Ratio responsionis nostræ desumitur primò ex *c. quamvis. de prab. n.* 6. ubi dicitur: *non in pensione, sed in beneficio tantùm volumus providere, &c.* adeòque pensionem & beneficium contra distinguit hic textus. Azor. Castrop. *ll. cit.* Item ex Trident. *sess.* 21. *c.* 2. ubi postquam statuisset, ut nemo clericus sæcularis promoveatur ad Ordines, nisi qui priùs consecutus beneficium Ecclesiasticum sufficiens, subjungit: *Patrimonium verò vel pensionem obtinentes ordinari post hac non possint*: adeòque distinctionem facit inter beneficium & pensionem. Castrop. *loc cit.* Barbos. *loc. cit. n.* 10. quamvis is subjungat, ad hoc responderi posse: Concilium facere hanc specialem prohibitionem non ob id, quòd pensio dici non possit saltem latè beneficium Ecclesiasticum, sed ne nimium cresceret ordinandorum numerus. Item hoc ipsum ex eo videri probari, ait Barbos. *loc. cit. n.* 11. quòd pensionarius ratione pensionis etiam clericalis & in titulum datæ, non teneatur divinum officium (quod magnum dicitur, & ad quod aliàs omnes beneficiarii tenentur) recitare, sed tantùm ad officium B. Virginis. Petitur secundò ratio ex ipsa natura beneficii seu rei; siquidem pensio hæc non est jus spirituale perpetuum percipiendi fructus ob ministerium spirituale: tum quia pensionarii vitâ finitur & extinguitur velut usufructus; neque in ea datur successio, secùs ac in beneficio, quod morte beneficiarii non extinguitur, sed vacat, ut per alios deinceps possideri queat: tum quia juris pensionis spiritualitas (gratis dato, quòd aliqua ei insit) & beneficii est diversa, quia beneficium semper fundatur in spirituali officio & ministerio; at spiritualitas pensionis non in officio, sed in personæ tantùm qualitate (intellige clericali) fundatur; non enim pensio concessa in titulum datur propter officium spirituale, tametsi illius obligatio (nempe recitandi officium B. Virginis) detur ex lege, sed datur in subsidium vitæ. Ità Castrop. *loc. cit. n.* 4. Maximam quoque distinctionem pensionis à beneficio ex utriusque causis tam intrinsecis, quàm extrinsecis ostendit Lott. *l.* 1. *q.* 45. *à n.* 14. nam causa efficiens beneficii non tantùm est Papa, sed & Episcopus, & quicunque habens Episcopalem jurisdictionem; pensionis verò solus Papa. Lott. *cit. n.* 14. causa finalis beneficii est retributio pro officio divino, quo fungitur beneficiatus; pensionis verò alimentorum suppeditatio, quamvis ea nonnunquam non sit simplex, sed respectiva ad gradum & dignitatem personæ pensionarii tenendum & conservandum. Lott. *loc. cit. n* 15. Causa materialis beneficii sunt fundi & reditus Ecclesiastici, eorùmque administratio; pensionis verò certa quantitas pecuniæ ab illis separata. Lott. *n.* 16. Causa formalis beneficii est reductio profanæ materiæ ad spiritualitatem; pensionis verò est auctoritas Papæ & consensus titularis. Lott. *n.* 17 *&* 18 Unde concludit, asserens pensionem non esse idem cum beneficio, multas præterea differentias extrinsecas, seu desumptas ab affectibus diversis, quos inducit beneficium præ pensione, passim congerunt AA. de quibus in sequentibus.

5. Neque in contrarium facit primò textus *cit. c. ad audientiam*, ubi dicitur: *recipientes ab iis annuas pensiones seu alia beneficia &c.* terminus autem sive pronomen *alius* in jure similia denotat, seu reperit, ut videre est apud Castrop. *loc. cit. n.* 3. nam tametsi dictus terminus in LL. sæpe similia repetat, non tamen semper similitudinem continet, aut eandem qualitatem ampliat; præsertim cùm ex subjecta materia aliquid absurdi inde sequeretur, ut constat ex illo *Matth.* 28. *& Marc.* 15. *Crucifixi sunt cum eo, (nempe Christo) & alii duo latrones.* Azor. *loc. cit. q.* 2. Castrop. *loc. cit. n.* 5. citans Gl. *in c. sedes. verb. majores. de rescrip.* & ibi Imol *n.* 11. Felin. *n.* 8. & Sanch. *de matrim. l.* 3. *d.* 20. *n.* 8. Neque facit secundò, quòd pensio subrogetur in locum beneficii, subrogatum autem in locum alterius, ejus vim & naturam sortiatur. Nam id non est simpliciter verum, præcipuè, cùm ex ipso jure constat apertè, subrogatum esse alterius naturæ, quemadmodum hujus in præsente materia manifestum est exemplum in patrimonio, quod in ordine ad suscipiendos Ordines loco beneficii subrogatur, cùm tamen nullatenus sit beneficium. Azor. Castrop. *ll. cit.*

Quæstio 441. An quis initiari possit sacris Ordinibus titulo pensionis?

RESpondeo: Posse aliquem jure communi promoveri titulo pensionis ad sacros Ordines, modò ea ad commodam vitæ sustentationem sufficiat. Azor. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 1. *q.* 3. argumento *c. tuis. & c. Episcopus. de prab.* ubi dicitur, posse aliquem titulo patrimonii ordinari. Limitanda tamen responsio juxta decretum Trident. *sess.* 21. *c.* 2. ubi dicitur: *Pensionem obtinen-*

tes

tes ordinari post hac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos, pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum. Proinde hoc jure novo nemo titulo pensionis ad Ordines admittendus, nisi id suadeat necessitas vel utilitas Ecclesiæ, prout judicaverit Episcopus. Gonz. *ad reg.* 8. *cancell. gl.* 5. § 5. *n.* 4. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 10. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 82. Idque etiamsi de cetero (intellige præscindendo ab emolumento, quod inde Ecclesiis sperari possit) talis pensionarius idoneis moribus, scientiâ, ætate instructus esset, uti colligitur ex antecedentibus Concilii verbis, quibus constituitur, nullum promovendum ad Ordines, etiamsi idoneus moribus, scientiâ, ætate, nisi priùs constiterit, habere illum beneficium sufficiens Ecclesiasticum. Barbos. Gonz. *ll. cit.* qui & exinde notant, pensionem non esse verum beneficium Ecclesiasticum. Idem tamen esset etiam de pensione, nempe quòd, sicut quis promoveri potest ad titulum beneficii absque ulla necessitate, vel utilitate Ecclesiæ, ità etiam ad titulum pensionis, dum datur pensio in titulum perpetuum beneficii Ecclesiastici, quia tunc reipsâ esset beneficium. Ventrigl. *loc. cit.* citans Gig. *cons.* 33. *& de pens. q.* 94.

Quæstio 442. An obtinens pensionem gaudeat privilegio fori?

1. RESpondeo primò: Quamvis pensionarius, modò sit clericus, gaudeat privilegio canonis, hoc est, ut percutiens illum incidat in excommunicationem, hoc enim gaudet quis eo ipso, quòd clericus sit, etsi pensionem non habeat, etiamsi nec habitum, nec tonsuram clericalem deferet, licèt ob istam non delationem habitûs & tonsuræ privetur privilegio fori, juxta declarationem Cardinal. S. Congreg. Concil. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 5. *n.* 7. *& seq.* Non tamen exinde præcisè, quòd pensionem quis habeat, gaudet privilegio canonis aut fori, etiamsi in habitu & tonsura clericali incedat, si verè clericus non est, adeóque nec pensionem in titulum spiritualem obtinent, patebit ex mox subjiciendis.

2. Respondeo secundò: Sed neque (etiam dum clericus est, & habitum clericalem defert) si pensionem non obtineat in titulum spiritualem, seu loco beneficii, gaudet privilegio fori. Gonz. *loc. cit. n.* 6. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 17. pro hac parte negativa citans plures, & pro parte opposita seu affirmative longè plures, quos inter se hac ratione conciliat, ut affirmativam tenentes dicat loqui de pensione data in titulum spiritualem, seu loco beneficii.

De iis, qui pensionem imponere seu reservare possunt.

Quæstio 443. An Papa imponere possit pensionem, idque sine causa?

1. RESpondeo ad primum: Certum esse, Papam posse imponere, seu reservare pensionem; cùm penes ipsum bonorum omnium Ecclesiasticorum sit administratio, juxta *c.* 2. *de preb. & clem.* 1. *ne lite pend. in fine.* & plenissimam habeat in beneficialibus potestatem. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 2. *n.* 1. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 274. citato Gig. *de pens. q.* 6. *n.* 1. cum communi.

2. Respondeo ad secundum primò: Licitè imponere nequit pensionem sinè causa, & quidem legitima. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 5. *q.* 8. Castrop. *loc. cit. n.* 3. tum quia generale est, quamlibet actionem sinè legitimo fine factam esse illicitam, &, ùt bene Azor. quod sinè justa causa fit, ut minimùm imprudenter, leviter & temerè fit: tum quia contra rationem bona Ecclesiæ dispensare extra finem, ad quem fuerunt relicta, nempe pro bono Ecclesiæ, & in augmentum fidei & cultûs divini. Castrop. *cit. n.* 3. & sic, cùm reditus Ecclesiæ in pios usus erogari debeant, pensio in eum, qui bonis abundet, sinè ulla rationabili causa jure conferri non potest, & esset id potiùs dissipare, quàm dispensare bona Ecclesiæ. Azor. *loc. cit.* Tenebitur proinde Papa in hoc casu impositam pensionem revocare. Castrop. *cit. n.* 3.

3. Respondeo ad secundum secundò: Potest nihilominus validè absque causa, vel etiam sinè causa legitima imponere pensionem, & pensionarius eam licitè & securè obtinere & retinere. Azor. *cit. q.* 8. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 7. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 55. Card. de Luca *in sum. de pens. n.* 4. Paris. *de resign. l.* 6. *q.* 2. *n.* 131. Castrop. *cit. n.* 3. citans Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 97. Gig. *de pens. q.* 6. *à n.* 6. *& q.* 10. *&c.* Garc. *loc. cit. n.* 275. citans Rebuff. *de pacif. poss. n.* 129. & plurimos alios contra Vasq. *in opusc. de benef. c.* 2. §. 3. *dub.* 11. *à n.* 68. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 204. Tolet. *in sum. l.* 5. *c.* 83. *n.* 1. Rodriq. *in sum. to.* 2. *c.* 21. Gamb. *de off. Leg. l.* 10. *c.* 186. & plures alios, quos refert Castrop. *loc. cit. n.* 2. Ratio nostræ responsionis est, quòd cùm dominium bonorum Ecclesiasticorum resideat penes Ecclesiam, & consequenter penes Papam tanquam illius caput & superiorem, si is ea alienet, validè alienet, etsi tam ipse, quàm ejus successor alienationem, si facta sinè ulla justa causa, revocare possint ac debeant. Castrop. *cit. n.* 3. Et esto, Papa bonorum illorum dominus non sit, sed solùm dispensator; si tamen inter clericos ea dispensavit, valida erit talis dispensatio, etiam sinè causa facta, quia quoad substantiam non est contra voluntatem Christi & Ecclesiæ, sed solùm quoad modum; uti id confirmatur exemplo provisionis beneficiorum factæ dignis omissis dignioribus, utpote quæ illicita est, quia contra bonum commune Ecclesiæ, & modum ab ipsa præscriptum, valida tamen, quia non est contra substantiam, dum non contradicit substantiali Ecclesiæ intentioni, quæ est, ut ministris dignis fiat collatio. Castrop. *loc. cit.* qui etiam ex hac posteriore parte rationis infert, invalidam quoque fore hanc impositionem pensionis sinè causa, si impositio non pro clerico, sed pro laico imponatur, & Pontifex sit solùm administrator bonorum Ecclesiæ.

4. Respondeo ad secundum tertiò: Quòd si tamen Papa reservans pensionem putavit adesse legitimam causam eam reservandi, cùm tamen à parte rei causa nulla legitima adesset, utique concessio pensionis est nulla, quia est contra voluntatem Papæ. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Garc. *loc. cit. n.* 280. Azor *cit. q.* 8. *in fine.* Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 77. Unde etiam, si causa expressa est, debet justificari, Garc. *n.* 279. juxta *decis. Rota in Reatina pension. Anno* 1588.

5. Respondeo ad secundum quartò: Sed neque regulariter Papa assignat pensionem sinè causa. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 7. dicens Papam non solere reservare pensionem sinè causa finali, quæ est suppeditatio alimentorum; vel impulsiva, quæ solet esse resignatio vel cessio, sive simplex, sive pro concordia. Garc. *n.* 278. Corrad. *loc. cit. n.* 2. qui etiam *l.* 1. *c.* 5. *n.* 177. ait, in reservationibus pensionum, quæ ex stylo Curiæ dicuntur *de consensu*, non solere Papam reservare pensionem sinè alicujus causæ expressione. Et licèt causam non expressisset, præsumendus nunquam tamen est, sinè causa eam imposuisse. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Et in dubio censendus motus causâ justâ. Garc. *cit. n.* 279. juxta citatam Rotæ decis.

Quæstio 444. Quid possit circa impositionem pensionis Archiepiscopus, Episcopus?

1. RESpondeo primò, posse Archiepiscopos, Episcopos, aliósve locorum Ordinarios justa de causa, putà, pro bono pacis ac litis terminandæ, pro utilitate Ecclesiæ, pro alimentis pauperum, imponere pensionem ipsis beneficiatorum personis, seu talem, quæ ad successorem in beneficio non transit, sed ipsius beneficiati, cui imponitur, morte extinguitur, adeóque onus est personæ beneficiarii, non ipsi beneficio impositum. Azor *p.* 2. *l.* 8. *c.* 6. *q.* 1.

diccos,

dicens, id de jure posse Episcopos, prout colligitur ex *c. nisi essent. de preb.* & hoc, nihilque aliud, velle AA. absolutè aliàs tenentes, posse Episcopos, aliósve Ordinarios pensionem alicui reservare. Card. de Luca *de pens. d.* 40. dicens, esse receptam. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 21. & 22. dicens, id posse Episcopum, dum v. g. ex potestate compromissoria inter duos super beneficio contendentes uni illorum adjudicat beneficium, & pro bono pacis jubet per eundem, quoad vixerit, alteri aliquam quantitatem persolvi absque ullo præjudicio successoris. Sic quoque ait Laym. *in c. de cetero. de transact. n.* 2. per transactionem litis terminandæ causâ institutam auctoritate judicis delegati, onus pensionis aut censûs imponi potest, non ipsi beneficio, ità ut ad successores transeat, sed parti transigenti ad certos annos, aut ad tempus vitæ. Atque Lott. *loc. cit.* hunc esse casum *cit. c. nisi essent.* & in his terminis consuluisse Anchar. *cons.* 279. *n.* 1. Decium *cons.* 141. *n.* 4. Felin. *in c. ad audientiam* 2. *de rescrip. n.* 2. Verùm pensionem sic constitutam ad vitam tantùm beneficiati non esse pensionem nisi latè accepto hoc vocabulo, ait idem Lott. *loc. cit. n.* 21.

2. Respondeo secundò: Potest quoque Episcopus constituere pensionem super fructibus beneficii alicujus pinguioris in hoc casu, dum egente aliquâ Ecclesiâ ministro, de consensu illius Rectoris constitueret reditum annuum ex dicti beneficii fructibus excrescentibus, ut deinceps deserviret pro dote novi beneficii erecti. Lott. *l. c. n.* 13. juxta *c. conquerente. de cleric. non resid.* & Abb. *ibi n.* 5. Sic etiam ait Laym. *loc. cit. n.* 3. quandoque ità postulare necessitatem, ut ex superabundantibus reditibus unius beneficii subveniatur alteri Ecclesiæ, vel beneficio habenti insufficientes & exiguos omnino reditus, & in hoc casu non tantùm posse, sed & debere Episcopum subvenire illi Ecclesiæ, assignatâ in perpetuum portione ex reditibus illius pinguioris Ecclesiæ. Idem voluisse videtur D. Tho. 2. 2. *q.* 100. *a.* 4. *in fine.* citatus ab eodem Laym. dum ait: Si Episcopus, antequam beneficium alicui conferat, ob aliquam causam ordinaverit, aliquid subtrahendum de fructibus beneficii conferendi, & in pios usus expendendum, non est illicitum, &c. Similia habet Laym. *in c. cùm clerici. de pactis. n.* 2. remittens ad seipsum *Th. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 18. *q.* 3. *n.* 2. nempe quòd auctoritate Episcopi cum Capituli consensu possit imponi beneficiis pensio ad sublevandam inopiam fabricæ, aut solvenda debita Episcopatûs, quin & ob rationabilem causam necessitatatis quandoque non prohibeatur Episcopus, cum consensu Capituli pensionem beneficii vacantis augere, si videlicet majores nunc quàm antea proventus ex beneficio proveniant. Sed neque hunc casum spectare ad pensionem propriè & strictè dictam, dum ea non personæ alicui, sed rei, id est, novo beneficio deputatur, ait Lott. *n.* 25. *juncto n.* 26. multóque minùs, ùt idem Lott. *loc. cit. n.* 64. spectare ad hanc tractationem de pensionibus assignationem illam possessionum Ecclesiæ factam Rectori ex causa indè deturbato ad illius vitæ sustentationem.

3. Respondeo tertiò: Nequit tamen Episcopus aut ullus alius Ordinarius constituere pensionem in ipso beneficio, seu gravare pensione ipsum beneficium; cùm cautum sit jure communi, ne beneficium cum diminutione conferatur. Axor. *loc. cit.* falsem si sermo est de pensione strictè tali, seu in perpetuum, hoc est, ad vitam illius, cui reservatur, constituta, ità ut nedum præsentem titularem, sed & ejus in tali beneficio successores afficiat. Azor. *loc. cit.* (qui etiam ex eo, quòd pensio constituta ab Episcopo transire nequeat ad successorem beneficiati obligati eam solvere, infert, non esse eam impositam beneficio) Paris. *de confid. q.* 28. *n.* 120. Navar. *consil.* 8. *n.* 9. *de jurep. &c.* apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 331. Card. de Luca *de pens. d.* 40. *n.* 5. hisce expressis verbis: *Verum est, quòd hujusmodi pensio, quamvis hac requisita* (quæ præmiserat *n.* 3. nempe justa causa, & pro bono pacis, pro lite componenda, pro utilitate Ecclesiæ, pro aliquo paupere scholari; discretio ad mensuram & proportionem necessitatis & beneficii opulentiam, non in quoto, &c.) *concurrant, reservari non potest perpetuò ad vitam pensionarii, sed solùm conceditur durante vitâ vel jure provisi, ex ea ratione, quod in potestate Ordinarii non est gravare ipsam Ecclesiam, eique onus reale vel servitutem imponere cum continuato effectu, etiam in casu novæ provisionis; sed solùm conceditur ei facultas gravandi personam provisam &c.* Unde etiam hic Cardinalis *loc. cit. d.* 41. *n.* 14. hanc notabilem observat & tradit differentiam inter reservationem pensionis factam à Papa, & illam factam per Ordinarium; quòd facta per Papam, licèt pensionario non tribuat jus formale in beneficio, ejúsque administratione, adhuc tamen tribuat jus reale in ipsis fructibus etiam futuris pro terminis decursis per quandam hypothecam vel actionem rei proserutoriam privilegiatam, adeò, ut inter pensionarium & titularem quædam communionis species in fructibus inducta videatur, sive constituta sit servitus in ipsius Ecclesiæ fructibus ac bonis, sive Ecclesia sit plena, sive vacans; ac sive pensionarius indigeat, sive non, non curatâ personâ Rectoris, &c. cùm Papa habeat tanquam absolutus Dominus bonorum Ecclesiasticorum, hanc potestatem, & quamcunque obstantiam à jure positivo manantem tollendi. In pensione verò imposita per Ordinarium nulla servitus Ecclesiæ, vel ejus bonis imponi dicitur, nullumque jus reale acquiri exercibile contra successorem, vel de tempore vacationis; sed tantùm dicitur injungi quædam obligatio personalis ipsi proviso, ut, quamvis invitus, hanc subventionem tanquam eleemosynæ distributionem præstare debeat, dictâ obligatione cum ejus persona terminatâ; adeò, ut non afficiat successorem, minúsque Ecclesiam tempore vacationis, idcóque dici non potest, quòd beneficium patiatur diminutionem. Eandem sententiam tenet Lott. *loc. cit. n.* 18. & 37. dicens: potestatem hanc constituendi talem pensionem, cujus solvendi obligatio transeat quoque ad successores in eodem beneficio, majorem esse, quàm ut cadere possit in inferiorem Papâ, citans pro hac sententia Staph. *de lit. just.* §. 5. *maximè n.* 15. Mandos. *de signat. gra. lit. extinctiones.* & Rotam *decis.* 437. *n.* 3. *in recent.* quod Ipsum Lott. *loc. cit. n.* 39. vel ex hoc ipso probat, quòd dum de facto talem pensionem reservat Ordinarius, petitque illius confirmationem à Papa, vel talis supplicatio rejiciatur, vel ipsemet Papa, nullâ habitâ ratione præcedentis facti per Ordinarium, providet de beneficio, & pensionem reservat, ùt Rebuff. *in pr. tit. de reservat. n.* 17. Idque ex alia ratione non fiat, quàm quia Ordinarius funditus hac in re caret omni potestate, ùt advertisse quoque ait Mandos. *loc. cit.* §. *confirmationes.* Ad quod tamen respondent adversarii cum Gonz. *gl.* 5. §. 5. *n.* 29. id fieri in casibus, in quibus Ordinarius non potuit reservare pensionem, & justa aliqua causa non intercedebat; quò etiam facit, quod tradit Ventrigl. *q. seq.* citandus, non esse hanc tam petitionem confirmationis reservationis pensionis ab Episcopo, quàm nominationem pensionis & ejus, cui ea reservatur. Eandem cum Lott. prædictísque AA. sententiam tenent Tolet. *in sum. l.* 5. *c.* 26. *in fine.* Sot. *de just. & jure. l.* 9. *q.* 7. *a.* 2. Zechus *de benef. & pens. c.* 11. *n.* 2. apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 306. nimirum ex stylo Curiæ communi & consuetudine recepta esse hodiedum interdictum Episcopis, imponere pensiones. Item Laym. *loc. cit. n.* 3. *in fine.* dum ait: *secundùm stylum Curiæ Romanæ concessum non est hodie Episcopis, ut pensiones, præsertim in perpetuum, beneficióque imponant;* citans seipsum *Th. mor. l.* 4. *tr.* 2. *c.* 13. *q.* 5. & *c.* 18. *q.* 3. Verumtamen in hoc dissentiunt hi AA. à Lotterio & aliis, quòd supponant & expressè dicant, ut Tolet. *loc. cit.* quod aliàs (præscindendo ab illo stylo moderno Curiæ Romanæ) jure non sit id prohibitum Episcopis, & Laym. *loc. cit. n.* 2. expressè dicens: spectato jure antiquo videtur affirmandum, posse Episcopum cum consensu

sensu Capituli ex rationabili causa beneficium pensione in perpetuum gravare. Ait namque Lotterius *loc. cit. n.* 33. Rebuffum *de pacif. poss. n.* 120. pro opposita sententia sic argumentantem: quod permittitur a jure, & Romanis Pontificibus non reservatur, id posse Episcopos; rectè conclusurum, si subsumptum seu subsumendum probaret, ostendendo, quòd unquam jure permissum fuerit Episcopis, reservare pensiones perpetuas ad commodum alterius gravando titulares & successores in beneficio. Quin & Ledesm. *in sum. p.* 2. *tr.* 12. *conclus.* 20. & 21. apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 306. ait: jure positivo facultatem imponendi pensionem esse reservatam Papæ, ut constat ex usu. Unde & Lott. *n.* 34. explodit alterum assumptum Rebuffi *in pr. l.* 3. *de reservat. n.* 28. ubi ait, posse per Episcopum constitui pensionem clerico, quousque fuerit illi provisum de beneficio; veruntamen Episcopos ob suam ruditatem & literarum inscitiam ex non usu hanc facultatem amisisse, cui asserto Rebuffi innixus Camillus Cautius *tr. de pens. Episc. n.* 4. inferre videtur, Episcopos posse hodiadum hanc sibi facultatem resumere; cùm debeant esse in Theologia vel jure graduati, adeóque meliùs scire debeant. Quin & apud Garc. *loc. cit. n.* 307. tradat, hanc facultatem ex non usu vel aliàs non esse amissam saltem quoad Episcopos hodie suo jure uti scientium & volentium. De cetero num insuper positivè per constitutionem Pii V. ablata sit Episcopis facultas imponendi pensionem super beneficiis per eos collatis, controvertunt AA. affirmat Paris. *de confident. q.* 28. *n.* 120. & quòd, dum Episcopi priùs, ùt ipse ait, non simpliciter poterant pensiones reservare, sed adhibitis quibusdam modificationibus, ad tollendos scrupulos & difficultates sæpe natas ex dubio, an hîc & nunc pensio esset bene reservata per Episcopum, an ex causa sufficiente, bonum fuerit tollere eis hanc facultatem. Econtra negat Garc. *loc. cit. n.* 313. dicens, erràsse in hoc Parisium, eò quòd constitutio illa solùm loquatur, quando per Episcopum in collatione per eum facta pensio fuisset constituta personæ, sibi bene visæ, & postea declarandæ, quo casu esset reservatio talis simoniaca & confidentiaria, & sic intelligendam hanc constitutionem probat ex *decis. Rota in Melevitan. Canonicatus.* 6. *Martii* 1595. Sic etiam Filliuc. *in append. posth. de statu clericor. tr.* 42. *c.* 3. *n.* 5. ait, per constitutionem hanc nullam facultatem Episcopis abrogatam, quâ priùs licitè uti poterant, sed tantùm punitam impositionem pensionis ab ipsis factam sinè causa, & hoc non in omni casu, sed in collatione beneficii, intellige, ab ipsis facta.

4. Nihilominus directè contrarium, nimirum posse Episcopos absolutè ex causa rationabili imponere pensiones ad vitam pensionarii, & quæ transeant ad successores, licèt non cum facultate easdem transferendi, docent Caccialup. *de pens. q.* 4. *n.* 5. Gig. *q.* 6. *n.* 4. Cuchus *in instinit. parvus. l.* 2. *tit.* 8. *§. ante omnia.* Cautius *de pens. Episc.* apud Garc. Sic etiam posse Episcopum absque eo, quòd necesse sit recurrere ad Papam, imponere beneficio pensionem ex justa causa, v. g. pro bono pacis, ad sedandas lites, pro studio alicujus pauperis scholaris, pro alimento illius, qui renunciavit beneficio, vel ad utilitatem Ecclesiæ, in terminis hisce tenet Toud. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. *§.* 4. *n.* 75. additque *n.* 79. pensionem bono pacis, & ad sedandas lites impositam solius Episcopi auctoritate afficere successores in beneficio, licèt de cetero, ùt inquit *n.* 78. inter pensiones alio fine impositas ab Episcopo & eas, quæ constitutæ auctoritate Papæ hæc sit notabilis differentia, quòd hæ ligent successores etiam, illæ non. Sic (licèt Tonduro directè contrarium teneat Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 334. nempe ex causa concordiæ, & ut à lite recedatur, non posse Episcopum imponere pensionem, quæ transeat ad successorem in beneficio, sed solùm durantem ad vitam onerati, argumento *c. nisi essent. de preb.* eò quòd, si Papa in casu citati textûs non vult tolerare, ut pensio imposita ex causa pacis & concordiæ transeat ad successores, ne circa proventus videatur facta aliqua sectio, clarum videatur, inferiores Papâ, quamvis non sint judices delegati, ùt in *cit. cap.* sed Ordinarii, ùt Episcopus vel Legatus, non posse ex causa concordiæ imponere pensionem, quæ ad successores transeat. Item ex eo, quòd, cùm in dicto casu concordiæ non agatur de jure personali, non possit obligari beneficium seu successor, utpote de cujus utilitate non agitur, citàtque pro hac parte Granut. *ad simonet. de reservat. q.* 62. *n.* 7. & binas Rotæ decis.) èconitra tamen *n.* 339. tradit idem Garcias, ex aliis causis rationabilibus evidentem Ecclesiæ utilitatem importantibus posse Episcopum pensionem imponere, quæ transeat ad successores pro vita pensionarii. Explicat quoque idem Garc. *p.* 1. *c.* 5. *à n.* 296. *ad* 300. decretum Pauli IV. quod adducit Mandos. *de signat. tit. de pens.* & vi cujus, ait, hodiedum imponi non potest beneficio, de quo alicui per obitum providetur, pensio sinè ipsius Papæ expressa licentia: nimirum id factum solùm pro dataria, ne ministri & officiales Papæ sinè expressa licentia Papæ pensiones imponant. Item *n.* 302. dicens: declarationem S. Congregat. quam adducit Granut. *de reserv. q.* 62. *n.* 6. & 7. concernere id solùm, quòd Ordinarii nequeant pensionem constituere absolutè, & sinè causa justa. Eandem sententiam quoad hoc, quòd ex dictis causis possit ab Episcopo imponi pensio ipsi beneficio, tenent Gonz. *gl.* 5. *§.* 5. *à n.* 27. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 56. qui etiam *n.* 57. inter justas causas numerat amorem, quo Episcopus suum ex fratre nepotem prosequitur, constituendo ei pensionem, ut commodiùs Theologiæ studere possit; eò quòd idipsum quoque respiciat utilitatem Ecclesiæ universalis viris literatis agentis subvenire; aitque *n.* 58. & 59. causam hanc esse adeò favorabilem, ut etiam Episcopus possit contra Canones dispensare, & cum minore parte majore parte Capituli contradicente, statuere, ut quilibet Canonicus de suis præbendis conferat alicui pauperi scholari studenti certam quantitatem singulis annis, pro quo citat Rebuff. *de privileg. scholar. privileg.* 41. Bottæum *de Synod. Episc. conclus.* 17. *a.* 1. *&c.* quamvis Barbos. non dicat expresè, posse constitui pensionem ab Episcopo in ipso beneficio, multòque minùs dicat: *in perpetuum*: ut onus hoc transeat ad successores, sed omnino contrarium expresè dicat in fine *n.* 57. ex Gratian. *discep. for. c.* 617. *à n.* 12. quemadmodum & de aliis AA. sequentibus hanc sententiam dicit Ventrigl. *to.* 2. *annotat.* 11. *§.* 1. *n* 8. quòd totum intelligant, ut reservatio fiat tantùm in vita onerati, & non præjudicet successori.

Quæstio 445. *An Episcopus seu Ordinarius possit in permutatione beneficiorum inæqualium coram se facta imponere pensionem super beneficio pinguiore, solvendam compermutanti accipienti beneficium tenuius, ut vel sic constituatur æqualitas, seu coæquentur fructus utrinsque beneficii?*

1. RESpondeo primò: id non posse Ordinarium, ubi de hoc intervenit antecedenter aliqua pactio, argumento *c. nisi essent. de preb.* Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 344. Chok. *de permut. benef. p.* 3. *c.* 7. *n.* 3. & à fortiore AA. omnes, qui stant pro responsiona sequente contra Navar. *cons.* 43. *de simon. n.* 4. apud Garc. *loc. cit.* pro cujus sententia, dum citantur Delphinas, Valent. Corrad. &c. hos expresè loqui de casu, in quo cessaret pactum partium, & in quo ex officio pensionem imponeret Episcopus, ait Garc. *loc. cit. n.* 347. Ratio responsionis nostræ est generalis, nempe quòd inferiores Papâ imponere nequeant pensionem, ubi intervenit aliqua de hoc conventio partium. Garc. *loc. cit. n.* 340. (nisi fortè quis specialem à Papa haberet facultatem recipiendi resignationes, cum impositione pensionis, ut idem Garc. *n.* 342.) Murga *de benef. q.* 3. *n.* 5. *§.* 5. *n.* 991. citantes Rebuff. *de pacif. poss. n.* 122. *aliàs* 105. Cuch. *in instit. tit.* 8. *§. illa quoque.* Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 14. *in fine.* Cautium *de pens. Episc. n.* 5. contra Suar.

apud Murgam *loc. cit. n.* 995. docentem posse Episcopum ad petitionem partium & earum conventione præcedente approbare concordiam seu transactionem super beneficio litigioso cum onere pensionis spiritualis, id est quæ datur clerico ut clerico. Unde jam etiam neque judex pro bono pacis pensionem imponere potest, si priùs de hoc partes inter se convenissent. Garc. *loc. cit. n.* 348. contra Ugolin. *de simon. grat. tab.* 1. *c.* 29. *n.* x. uti nec verum est, quod tradunt Hieron. Paulus *in pract. cancell.* Sarnens. *de annal. q.* 2. Redoanus *de simon. p.* x. *c.* 2. *n.* 14. & *c.* 3. *n.* 23. & alii apud Garc. *loc. cit. n.* 350. in beneficialibus licitè aliquid dari ratione expensarum, ut à lite discedant, etiam intercedente auctoritate Superioris, si partes priùs de hoc iotet se conveniant. Sed ad summum, si judex, in quem fortè partes compromiserunt, aut cujus ordinationi hac in parte acquiescunt, intellige, citra suam de hoc priùs factam conventionem, id ex officio provideret. Garc. *loc. cit. n.* 351. & 35x. qui etiam *n.* 349. uti & Murga *n.* 996. dicit, de hoc intelligendam Rotam, dum *decis.* 519. *p.* 1. *divers.* ait, posse Ordioarium causâ litis & cessionis pensionem imponere, ad summum nempe, si id faciet ex officio uti compromissarius, & non ex conventione partium, juxta quod docetur ab Abb. *in c. cùm pridem. de pactis n.* 8. In summa itaque non ab ipsis partibus conventio de pensione reservanda initium habere debet, sed à Superioris auctoritate (intellige ad summum, sive dum is id potest) Murga *loc. cit. n.* 992. juxta *decis. Rota in Calagurit. pens.* x9. *Maii* 1595.

2. Respondeo secundò : Sed neque id poterit Ordinarius, etiamsi partes priùs super hoc non convenerint. Castrop. *p.* 3. *d.* 3. *de simon p.* 16. *n* 3. Murga *loc. cit.* dicentes esse magis receptam in praxi & communem, ac citantes pro ea Suar. *l.* 4. *de simon.* c. 34. *n.* 16. Valent. *d.* 6. *q.* 16. *p.* 3. Rodriq. *in sum. to.* x. *c* 65. *n.* 6. contra Gonz. *gl.* 5. § 5. *n.* 27. Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 7. *n.* 4. Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *dub.* 38. *n.* x05. dicentes, inæqualitatem fructuum compensandam esse causam justam, ut Ordinarius in permutatione possit imponere pensionem. Zerola *in pr. Ep. p.* x. *v. pensio. n.* 1. Gig. *de pens. q.* 6. Paul. Rom. Caccialup. Anchar. Felin. & plures alios citatos à Castrop. Rationem responsionis dat Castrop. *loc. cit.* quòd Episcopus prohibeatur beneficia conferre cum diminutione, conferret autem cum diminutione beneficium, (scilicet pinguius) si in hoc statuere posset pensionem. Neque in contrarium facere, ait Castrop. ex Suar. quem citat *c. ad quæstiones. de rer. permut.* ubi Clemens III. approbat commutationem factam unius Ecclesiæ Parochialis, & illius possessionem cum alia Ecclesia, & illius possessionibus, compensatâ inæqualitate possessionum per pecuniam, eò quòd possessiones illæ erant merè temporales, & sub dominio temporali Ecclesiarum, adeóque poterat in harum possessionum permutatione inæqualitas compensari refusâ certâ pecuniæ quantitate; quoad permutationem verò Ecclesiæ seu beneficii, & fructûs ei annexi ratione tituli (quales fructus sunt etiam decimæ, primitiæ & oblationes) nequit ex consensu Ordinarii inæqualitas horum fructuum compensari, neque de hoc loquitur citatus textus. An verò idipsum si fecerit Ordinarius, committatur simonia, alibi fortè decidetur commodiùs; hîc breviter dico, Castropalaum citantem pro se Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 34. *à n.* 10. Less. *de just. l.* 2. *c.* 25. *dub.* 17. *n.* 107. Gl. *in c. cùm pridem. de pactis*, affirmare, esse id injustum & simoniacum; eò quòd translato titulo necessariò & jus ad fructus transferatur, adeóque Episcopus non valens fructus, seu jus illud fructuum à titulo spirituali separare, (uti id potest Papa) si pro hoc jure consentiret pretium exigi, (quale videtur etiam annua talis pensio) ageret simoniacè. Porrò intelligi hæc à dictis AA. etiam partibus priùs desuper non convenientibus præsuadet perseverans etiam in hoc casu eadem ratio ab iis adducta, etsi idipsum illi non exprimant, sed simpliciter dicant, non posse ex hoc capite æqualitatis faciendæ constituere pensionem io beneficio. Denique ex his infert Castrop. *loc. cit. n.* 4. quòd multò minùs possit auctoritate Ordinarii permutari beneficium cum pensione, quæ erecta non sit in titulum beneficii; eò quòd Ordinarius, dum non habet potestatem pensionem imponendi in permutationibus, non habeat etiam facultatem transferendi illam.

Quæstio 446. *An non saltem Episcopus possit clerico ægrotante & consentiente ei substituere alium, reservatâ ægro pensione pro alimentis, quoad vixerit?*

RESpondet Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 359. videri sibi, quòd id possit, si ægritudo sit perpetua; eò quòd pensio illa non procedat ex pactione inter substitutum & ægrotantem, sed ex dispositione juris & Superioris. Citat pro hoc Abb. *in c. tua nos. de clerico ægrot.* & Gamb. *l.* 5. *rubric. de coadjutore. n.* 16. & seipsum *p.* 11. *c.* 3. *n.* 260. Idem ex Garcia exscripsit Murga *loc. cit. n.* 999. quamvis Garc. *n.* 355. & ex eo Murga contra Ferret. *cons.* 373. *n.* 7. dicat, talem infirmum resignare non posse in manibus inferioris Papâ cum reservatione pensionis pro suis alimentis.

Quæstio 447. *Qualiter justificanda causa reservatæ ab Episcopo pensionis, intellige talis, qualem, & in casu, in quo is eam imponere potest?*

RESpondeo : Non deferri in hoc assertioni Ordinarii, sive non sufficere assertionem Episcopi dicentis, causam legitimam intervenisse io reservatione pensionis à se facta; sed debere de hoc aliunde constare, seu justificanda causa aliunde per extrinsecas probationes. Barbos. *juris Eccles l.* 3. *c.* 11. *n.* 56. ex Gratian. *discept. for. c.* 617. *n.* 8. Card. de Luc. *de pens. d.* 41. *n.* 2. & *d.* 40. *n.* 1.

Quæstio 448. *An pensionis reservatio facta per Episcopum (in casibus, in quibus, & modo, quo ea per illum constitui potest) egeat confirmatione Papæ?*

RESpondeo : Facta per eum reservatio pensionis, si tenet, non eget confirmatione Papæ; si verò non tenet, non vult Papa eam approbando & confirmando quodammodò dare occasionem, ut imposteriùm Ordinarii perperam faciant iniquas provisiones, & pensionum reservationes. Hinc ex inveterato Curiæ stylo Papa numquam concedit confirmationem provisionis aut reservationis pensionis factæ per Ordinarium; sed solùm concedit novas provisiones beneficiorum, & novas pensionum reservationes scholaribus pauperibus. Gonz. *gl.* 5. §. 5. *n.* 30. & *seq.* ex Rebuff. *in pr. tit. de nova provis. n.* 14. Addit tamen Gonz. *n.* 33. quòd nova illa provisio & reservatio pensionis sit ferè quædam confirmatio factæ per Episcopum reservationis, saltem in effectu: pro quo citat Put. *decis.* 308. *n.* 2. *l.* 1. Sic etiam, inquit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 8. in praxi servatur, Episcopum reservare pensionem indifferenter, moderatè tamen; sed pro expeditione & Bullis recurrendum ad Sanctissimum, quæ Bullæ in signatura, & dein pensio præjudicat successori. Advertendum autem est, quòd Ordinarius tantùm nominat pensionem, & illum, ad cujus favorem reservatur; & in signatura expediuntur literæ. Non potest tamen ipse Ordinarius Bullas reservationis relaxare, & concedere, & dein petere confirmationem à Papa; hoc enim faciendo Papa non solet confirmare, sed solùm contra factum Episcopi seu Ordinarii providere de beneficio, & pensionem reservare.

Quæstio 449. *Quid possit Vicarius Episcopi circa impositionem pensionis?*

RESpondeo : Non posse illum constituere pensionem, nisi hocipsum specialiter fuisset ab

Episcopo concessum. Garc. *p. 1. c. 5. n.* 317. citans Sbrozium *tr. de Vicar. Episc. l. 2. q.* 71. *nu.* 24. Beroium *cons.* 18. *nu.* 10. *vol.* 1. In quo casu specialis concessionis non poterit plus, quàm ipse Episcopus in hoc puncto, ut patet.

Quæstio 450. Quid possit Legatus Apostolicus circa reservationem pensionis?

1. RESpondeo primò: Legatus de latere idem potest circa constitutionem pensionis ratione sui muneris, seu officii, & legationis suæ, quod potest Episcopus. Garc. *p. 1. c. 5. n.* 284. Azor. *p. 2. l.* 8. *c. 6. q.* 2. Fillinc. *in append. posth. de statu cleric. tr.* 42. *c. 3. n.* 6. Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 1. *p.* 11. *§. 2. n.* 5. Siquidem idem juris habet talis Legatus in provincia sibi commissa, quod Episcopus in sua Diœcesi. AA. iidem cum Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *n.* 77. & Abb. *in c. 1. de off. leg.* nec minùs quàm Episcopus dicitur Ordinarius. Unde jam inhærendo sententiæ Lotterii & Azoris, imponere poterit ex causa legitima pensiones ipsis beneficiatorum personis, non autem beneficiis, nisi fortè à Papa ad hoc acceperit facultatem specialem. Azor. *loc. cit.* Poterit etiam citra talem specialem facultatem eas imponere beneficiis eo modo ac ordine, ex iisdem causis sicut Episcopus alius in sententia aliorum, adscribentium eam potestatem Episcopis. Idipsum verò non poterit, nisi in iis beneficiis, quæ ad illius spectant collationem, seu quæ ipse conferre potest, (intellige etiam concurrenter ad Episcopum) qualia sunt omnia illius provinciæ beneficia Papæ non reservata, ùt Castrop. *loc. cit.* Secus est in iis, quæ ad illius collationem non spectant. Garc. *loc. cit. n.* 285. Azor. *loc. cit.* Ventrigl. *to. 2. annot.* 11. *§. 1. n.* 5. nam reservata Papæ, sicut conferre nequit, ita nec eis imponere pensionem. AA. iidem citatis Gig. *de pens. q. 6. n.* 19. Zecbo *de benef. & pens. c. 11. n.* 5. Idque etiam, etsi aliàs specialem à Papa facultatem haberet recipiendi resignationes, & conferendi beneficia cum reservatione pensionum, ùt expressè Azor. *loc. cit.* Porrò quod hîc dicitur de Legato à latere, idem tenendum de Legato seu Nuncio misso cum potestate Legati à latere. Fillinc. *loc. cit.* citans Gig. *q.* 8. *num.* 18. Cuchum *in institut. parvis. l. 2. tit. 8. §. ante omnia.*

2. Respondeo secundò: Legati alii missi vel etiam nati, quemadmodum ex vi legationis suæ (dico: vi legationis suæ, nam quatenus Archiepiscopi vel Episcopi sunt, poterunt id in suis Archdiœcesibus vel Diœcesibus sicut alii Episcopi) ita nec citra specialem commissionem imponere possunt pensiones. Garc. *loc. cit. n.* 287. Azor. *loc. cit. q.* 4. Castrop. *loc. cit. n.* 5. Quin nec ut Azor. *cit. q.* 4. inhærendo suis principiis, imponere eas poterunt beneficiatorum personis, dum beneficia conferre non possunt. Quòd si autem potestatem hanc conferendi beneficia, quam de se non habent, haberent specialiter à Papa, an possent eo ipso imponere pensiones, qualiter Episcopi eas imponere possunt? Respondet Azor. *loc. cit. q.* 3. non posse eos adhuc imponere pensiones, sicut id possunt Episcopi, quia hi potestate ordinaria conferunt beneficia, dicti autem Legati in eo casu non nisi potestate delegata ea conferunt. Quam eandem causam, cur in dicto casu nequeant Legati imponere pensionem, assignat Gig. *de pens. q. 6. n.* 1. apud Garc. *loc. cit. n.* 291. quos proinde perperam pro se citat Castrop. ùt mox patebit ex ejus doctrina. Distinguit ipse Garc. *loc. cit. n.* 292. & affirmat, id eos posse, si dicta potestas conferendi fuit eis concessa simul cum ipsa legatione: secus si ea potestas sit eis concessa separatim à commissione legationis; eò quòd in priore casu ea potestas censeatur ordinaria, ac proinde ùt ordinaria regulanda & extendenda. In secundo verò casu sit delegata, ac proinde restringenda, quemadmodum de Vicario Episcopi docuerat Garcias *p. 5. c. 8. n.* 41. & de Legato tradit Gamb. *de off. leg. l.* 9. *n.* 33. & 37. quòd licèt Legatus non sit Ordinarius, sed delegatus in iis, quæ ei competunt ex speciali facultate seu commissione, quando seorsim committuntur, dum tamen in literis suæ legationis simul exprimuntur omnes facultates, & sub una concessione emanantes simul stant & cadunt, & sic in omnibus censetur Ordinarius. Castropalao tamen *loc. cit. n.* 5. rejectâ hac distinctione, tradit absolutè, quòd, quocunque demum modo hæc potestas conferendi concessa Legato, sive simul cum commissione legationis, sive separatim ab ea, non extendat se ad impositionem pensionis; eò quòd pensionum impositio sub collatione beneficiorum non comprehendatur; unde nec Episcopus seu Ordinarius ex potestate conferendi imponere potest pensionem; sed quia à jure est id specialiter ei concessum ex causa pacis & concordiæ, *ex c. de cetero. de transactionibus.*

Quæstio 451. Quid circa statuendam pensionem possint inferiores collatores, vel etiam non collatores, putà, compromissarii, judices, &c.

1. RESpondeo primò: Collatores alii Ordinario seu Episcopo inferiores nullatenus statuere possunt pensionem, seu conferre sub reservatione pensionis. Tond. *qq. benef. p. 3. c.* 123. *n.* 9. siquidem collator ordinarius (comprehendendo etiam hoc nomine collatores Episcopo, & habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem inferiores) beneficium sine diminutione conferre tenetur. *c. unic. ut benef. sine diminut. conferantur.* Intelligendo idipsum etiam de pensione statuta in persona beneficiarii, & non in ipso beneficio, etsi tunc propriè non fiat diminutio beneficii seu fructuum beneficii; quòd autem id possint Episcopi, id specialiter est dictum *q. præced.* in jure illis concessum, adeóque non extendendum ad alios simpliciter collatores. Porrò similes reservationes pensionum à talibus factas non reddere collationem ipsam nullam, eò quòd reservatio pensionis sit quid separatum à collatione, & utile per inutile non vitietur, tradit Tond. *loc. cit. n.* 11. sic decisum inquiens à Rota.

2. Respondeo ad secundum: Sed neque compromissarii, in quos fortè partes compromiserunt, constituere pensionem possunt, etiam in persona beneficiarii, & licèt partes priùs non convenerint de tali aliqua pensione aut aliquo loco illius dando. Garc. *p. 1. c. 5. n.* 243. & ex eo Murga *de benef. q. 3. n.* 992. ubi: quòd conventio de pensione reservanda ne quidem à compromissariis initium habere debeat, sed à Superioris auctoritate, pro quo recitant decis. Rotæ *in Calagurit. pens.* 29. *Maii* 1595. in qua (dum partes compromiserant in quosdam arbitros, qui paulò post de licentia Ordinarii, & sub beneplacito Apostolicæ Sedis pronunciarent, adjudicando uni parti portionem, super qua litigabatur, ità ut is quolibet anno solvere teneatur certam tritici mensuram loco pensionis annuæ) resolutum fuit à Rota, impositionem pensionis non fuisse validè reservatam; quia non fuit constituta ab Episcopo, nec de ejus consensu ex rationabili causa; & cùm arbitri reservâssent sub conditione beneplaciti Apostolici, adhuc non fuisse validam ante adimpletam hanc conditionem; cùm conditio non purificata nihil ponat in re, &c. facere etiam pro hac responsione *c. 2. de arbitris.* ait *ibid.* Garcias.

3. Respondeo ad tertium: Neque Superiorem seu judicem alium inferiorem Episcopo (nisi fortè is ex commissione Papali ad hoc haberet specialem facultatem) posse pro bono pacis pensionem imponere, si partes inter se de hoc convenissent, seu approbare conventionem partium desuper factam, etiamsi beneficium penes eum remaneret, seu ei adjudicaretur, qui habet jus in eo. Garc. *loc. cit. n.* 348. & ex eo Murga *loc. cit. n.* 995. juxta dicta *q. præced.* contra Nav. *de simon. cons.* 46. apud Garc. *n.* 352. docentem, posse judicem talem conventionem approbare. Et certè, si id nequidem Episcopo licet juxta dicta *ibid.* multò minùs judici inferiori. Secus videtur, si judex seu Superior, in quem fortè partes liberè compromiserunt, ex officio, sine procedente conventione simile

aliquid

aliquid provideret seu statueret, scilicet, ut daretur aliquid ratione expensarum, ut à lite recedatur, & pro concordia. Garc. *loc. cit. n.* 352. *juncto n.* 350. Idem tenere videtur Murga *l. c. n.* 998 ubi ait, posse fieri compositionem in beneficialibus dato vel accepto aliquo auctoritate Superioris; secus verò esse, si fiat compositio auctoritate puri arbitrii.

Quæstio 452. Quid possint monasteria vel collegia circa imponendas pensiones beneficiis sibi incorporatis?

RESpondeo: Posse monasterium in Parochia sibi incorporata facere investiri Vicarium reservatâ sibi pensione annuâ secundùm redituum facultatem, tradit Laym. *in c. cùm clerici. de pactis. n.* 3. Quin & posse eandem pensionem augeri auctis reditibus parochialibus (intellige notabiliter & constanter, & nisi ea auctio proveniat ex industria Vicarii) tradit *ibid.* ex Abb. *in cit. c. cùm clerici.* Sed, ùt vides, non est hæc propriè impositio pensionis, de qua hîc, uti constat ex dictis à Lotterio suprà, & dictis aliàs de Vicariis.

Quæstio 453. Quid possit Superior regularis circa impositionem pensionis respectu beneficiorum suæ religionis?

RESpondeo: Posse Prælatum regularem super beneficio manuali alicui religioso obedientiario suo reservare pensionem aliquam temporariam & manualem, seu amovibilem & tollibilem. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 41. & 42. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 61. dicens: posse quemlibet regularium Superiorem in beneficiis religionis suæ manualibus ex iisdem causis, ex quibus potest Episcopus imponere pensionem, quæ quò ad proprietatem non transeat in religiosum, citátque utrumque Abb. *in c. insinuassent. de preb. n.* 12. Verùm, inquit Lott. *n.* 43. eas temporarias pensiones tam esse extraneas à natura pensionum propriè talium, ut in nulla sint consideratione respectu regulæ de valore. Sic in specie Magnus Magister Ordinis S. Joannis Hierosolymitani in Commendis suæ religionis spectantibus ad illum, ad favorem religiosorum seu equitum cujusdam Ordinis reservare potest pensiones. Barbos. *loc. cit.* Card. de Luca. *de pens. d.* 42. *n.* 4. de quo plura infra, ubi de regularibus, an capaces sint pensionum.

Quæstio 454. An, & qualiter reservari vel exigi possit pensio ex conventione privata sine auctoritate Apostolica?

1. RESpondeo primò in genere: Pensio privatâ auctoritate constitui nequit. Card. de Luc. *de pens. d.* 30. *n.* 11. atque ita consensus partis sinè auctoritate Papæ nihil præstat. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 66. Et constituta pensio solâ auctoritate privatâ inter resignantem & resignatarium redolet simoniam. Card. de Luc. *loc. cit.* Lott. *l.* 3. *q.* 19. *n.* 52. ubi: *Impossibile est, consentientem pensioni aliter posse evadere incursum simoniæ, quàm si accedat auctoritas Papæ,* juxta decis. Rotæ *in una Montis Falisci* 31. *Martii* 1631. sed de his satis constat ex antecedentibus. Qualiter nihilominus cedi possit sine auctoritate Papæ commoditas pensionis, dicitur infrà, ubi de translatione pensionis: Vide tantisper Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 6. *n.* 69.

2. Respondeo secondò: Potest de cetero beneficiatus auctoritate propriâ in suo beneficio constituere pensionem in hoc sensu valde improprio, obligando se per consensum gratuitum vel onerosum ad certam portionem fructuum sui beneficii cuiquam persolvendam, servandis tamen iis, quæ requiruntur in alienatione, & longa locatione rerum Ecclesiasticarum, tradit Filliuc. *in append. posth. de stat. cleric. tr.* 42. *c.* 2. *n.* 10. cum communi. Sed ait, talem decisionem fructuum & jus, quod per hoc quis consequitur ad certam portionem fructuum, non esse pensionem, de qua hîc; quia non est directa super fructibus, sed super beneficiario fructus possidente, haberéque potiùs rationem contractûs civilis.

Quæstio 455. An, & qualem causam requirat impositio pensionis facta ab inferiore Papâ?

1. RESpondeo ad primum: Impositio pensionis facta per inferiorem absque causa, est omnino nulla. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 322. citans Sarn. Coras. &c. cum communi. Et sic pensio reservata ex falsa causa est nulla. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 77. Sed &, dum motu proprio pensio assignatur à Papa ex causa aliqua, quæ non esset vera, v. g. ob merita vel paupertatem, adhuc non valebit gratia, seu motus hic proprius non faciet gratiam valere, non obstante subreptione. Garc. *loc. cit. nu.* 502. *juncto n.* 499. contra Salust. Tiber. *in pr. Auditor. Camer. l.* 5. *c.* 3. *n.* 22. Nam etsi clausula motûs proprii tollat subreptionem, *c. si motu proprio. de preb. in* 6. Garc. *cit. n.* 502. citato Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 4. *n.* 8. &c. si tamen exprimatur falsa causa seu qualitas de facto alieno, nihil prodest dicta clausula, si talis est falsitas, ut ea stante, non, vel saltem difficiliùs concederetur gratia; quia gratia concessa motu proprio non debet operari ultra mentem & intentionem concedentis, & intelligitur, veris existentibus expressis, sine quibus aliàs gratiam non concessisset, aut saltem difficiliùs. Atque ita falsitas causæ perpetuò annullat gratiam, quamvis motu proprio concessam. Garc. *nu.* 503. citans Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 21. *n.* 47. & plurimos alios. Unde etiam, licèt statur prædictæ narrativæ factæ motu proprio, potest tamen probari contrarium. Garc. *loc. cit.* juxta Put. *decis.* 101. *l.* 3. *in fine.* Limitat tamen hæc Garc. *n.* 504. nisi narrentur v. g. in motu proprio merita in genere. Item *n.* 505. nisi fortè illa subreptio non esset valde notabilis, ut dicitur aliàs de falso valore expresso in genere motu proprio, dum non esset error notabilis quantitatis. Debétque de causa constare, aliàs adhuc pensio est nulla. Garc. *l. c. n.* 325. Et nisi de causa constet, præsumitur dicta impositio pensionis facta in fraudem. Garc. *loc. cit. n.* 324. Neque, ut dictum suprà, sufficit assertio Episcopi asserentis intervenisse causam, sicut non creditur patri donanti filio, qui testatur, præcessisse merita, juxta Gl. & DD. *in l. si donatore. c. de donat.* Garc. *n.* 326. & 327. Qualiter verò causa narrata in gratia pensionis debeat verificari per pensionarium, dicetur infrà, ubi de obligationibus pensionarii. Vide de hoc tantisper Garc. *p.* 1. *c.* 5. *à n.* 442. *per plures num. seq.*

2. Respondeo ad secundum: Requiritur causa commensurata pensioni, seu pensio commensurata esse debet causæ, ita ut eam non excedat. Garc. *loc. cit. n.* 328. citans Gig. *q.* 6. *n.* 2. Rebuff. *de pacif. poss. n.* 125. *aliàs* 109. Non esset tamen talis pensio excedens causam in totum nulla, sed reducenda ad debitam quantitatem, ut dicitur de donatione remuneratoria excedente merita, juxta Garc. *n.* 239. Verùm de hoc inferiùs.

De consensu reservationi pensionis præstando à beneficiato.

Quæstio 456. An, & qualiter Papa reservare possit ac soleat pensionem sinè consensu titularis seu beneficiati?

1. RESpondeo primò: Papa reservare potest pensionem sinè consensu ullo beneficiati. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 275. citans plures. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 131. Chok. *ad reg.* 43. *de consensu. n.* 47. dicens, esse communiter receptam. Card. de Luc. *de pens. d.* 10. *n.* 13. dicens, esse extra controversiam potestatem Papæ reservandi pensionem etiam pleno bene-

beneficio, nullo desiderato consensu titularis; eò quòd, si potest tollere eidem titulari beneficium tanquam supremus Dominus & arbiter, multò magis potest hoc onus & servitutem imponere. Et dum quæritur de reservatione pensionis facta sine consensu titularis, quæstio non cadit super potestate Papæ, sed super voluntate ejusdem. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 72.

2. Respondeo secundò: Regulariter tamen pensionem non reservat sine consensu titularis, & hic consensus requiritur. Garc. *loc. cit. n.* 278. Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 1.* 8. Lott. *l. c. n.* 65. Card. de Luc. *loc. cit.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 5. n.* 1. dicens, requiri consensum titularis usque adeò, ut si de eo non constet, invalida sit pensio; eò quòd non præsumatur Pontifex velle pensionem imponere aliter, quàm ipse præscripsit imponendam; præscripsit autem, ut nulla pensio imponatur, nisi de consensu illius beneficiarii, qui pensionem solvere debet, adeóque absque hujusmodi consensu vel illius expressa derogatione impositio pensionis sit nulla.

3. Respondeo tertiò: Hoc ipsum intelligendum de consensu titularis principali & causali, ita per beneficialistas appellato, quòd per modum causæ tam in supplicatione, quàm in literis narratur, utpote causa productiva gratiæ, quæ sine illo concessa non fuisset, sive in quo radicatur gratia. Ventrigl. Card. de Luca *ll. cit.* Lott. *l. c. n.* 69. &, ut ait Card. de Luca, perficiens gratiam pensionis reservatæ aliàs imperfectam ex deficiente intentione Papæ, quæ à stylo regulatur. Et est causa formalis, seu de forma pensionis, ut Lott. *loc. cit. n* 61. *juncto n.* 46. *q.* 36. Et absque hoc consensu titularis non solet unquam Papa constituere pensionem, (nisi, ut addit Card. de Luc. id expressè dicat) sive non derogat unquam huic consensui. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *cit. q.* 35. *n.* 72. sed est id, in quod reservaturus pensionem defigit oculos, unde & omnis consideratio odii abstergitur, & judicatur constitutio pensionis impositio favorabilis. Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 46. Quin & derogationem hujus consensûs impracticabilem esse, ait Lott. *cit. q.* 35. *n.* 72. *in fine.* idque declarat *n.* 73. *& cit. q.* 36. *n.* 117. indicat, consensum illum de potestate ordinaria suppleri non posse, quamvis *ibidem* pariter judicet, illum posse suppleri, seu ei derogari de plenitudine potestatis, quæ in se semper habet aliquid amari. Quod ultimum satis indicat Card. de Luca in parenthesi illa paulò supra adducta. Et de hoc consensu loquuntur ferè AA. dum dicunt, consensum resignatarii seu gravati requiri, v. g. Paris. *l. 6. q. 2. n.* 155. Item illius, qui habebat beneficium, dum nimirum pensio imponitur beneficio pleno & non vacanti, de quo Card. de Luc. *l. c. n.* 12.

4. Respondeo quartò: Minimè verò intelligenda hæc sunt de consensu illo, qui ad differentiam præcedentis, dicitur formalis, qui præstatur in expeditione literarum juxta *reg. cancell.* 45. utpote qui, ut Lott. *cit. q.* 35. *n.* 70. formam solùm expeditionis literarum respicit, & non substantiam gratiæ, sive ut Card. de Luc. *loc. cit.* ad quandam formalitatem potiùs, quàm ad necessitatem requisitus. Et cui Papa consuevit derogare. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *cit. q.* 35. *n.* 71. Et de derogatione hujus consensûs intelligendus Chokier *ad reg. de præst. consensu. n.* 47. quem Lotterius ait, non attendisse ad distinctionem horum duorum consensuum gravati. Porrò huic posteriori consensui derogatur, quoties confertur beneficium absenti cum reservatione pensionis. Paris. *l.* 8. *q.* 8. *n.* 118. Chok. *ad reg.* 44. *cancell. n.* 47. Ventrigl. *loc. cit. n.* 9. citans Gig. *de pens. q. 10. n. 7. & 11.* Card. Paris. *cons.* 5. *n.* 56. *vol.* 4. Item quoties resignatur beneficium in favorem minoris absentis, ita ut hujus consensus necessarius non sit. Chok. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 120. Ventrigl. *cit. n.* 9. Item quando reservatur pensio juxta concordiam. Ventrigl. *ibidem.* & in casu Mohedæ *decis.* 501. ad quam remittit Paris. *loc. cit. n.* 121. Oportet tamen derogationem hujus consensûs esse nominatim & expressam, cùm regula dicta Cancell. 45. habeat decretum irritans. Ventrigl. *loc. cit. n.* 19. ex Paris. *loc. cit. n.* 122. Proinde jam dictus consensus formalis citra hujusmodi derogationem requiritur regulariter. Ventrigl. *loc. cit. n.* 8. Sed non nisi ad satisfaciendum dictæ regulæ, vel etiam pro majore cautela pensionarii. Card. de Luca *loc. cit. n.* 10. quemadmodum, ut Card. de Luc. *l. c. n.* 11. licèt omnino necessaria sit expeditio literarum, sine qua pensio exigi nequit sub pœna amissionis pensionis, (de quo infra) id tamen procedit ratione decreti, quod in eadem reservatione adjici solet pro juribus & emolumentis officialium absque eo, quòd concernat substantiam & perfectionem gratiæ, cùm expeditis literis exigi possint, ac debeantur termini ante expeditionem literarum decursi, computando tempus à die signatæ supplicæ, ex quo gratia perfecta est.

5. Illud hîc circa utrumque hunc consensum causalem & formalem notandum ex Lott. *cit. q.* 35. *n.* 86. *&* 87. quòd si Papa (quod tamen se nunquam vidisse contigisse, ait idem Lott.) pensionem reservaret beneficio adhuc vacante, neque esse locum regulæ de præstando consensu formali, neque etiam deficere formam talis pensionis ex defectu consensûs causalis, quia Papa hunc tantisper suspendit, non autem removet, quia mox ut providet de beneficio, & provisus illud acceptat pensione gravatum, dicitur de facto consentire & contrahere.

Quæstio 457. *An requiratur quoque consensus illius, qui pensionem solvere debet in impositione pensionis facta per Episcopos vel Legatos in casibus, in quibus ipsi imponere pensionem possunt?*

RESpondeo: Multò magis requiri consensum illum respectu illorum; cùm illi juri Pontificio, quo hic consensus requiritur, derogare non possint. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l.* 8. *c.* 8. *q.* 6. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 320. citantes Gig. *de pens. q.* 10. Caccialup. *tr. eod. q.* 5. Sed quid, si tanquam arbiter & judex imponeret pensionem non beneficio, sed personæ beneficiati pro bono pacis, an non ad consentiendum cogere posset partes?

Quæstio 458. *An, & qualiter, seu cujus consensus requiratur in impositione pensionis beneficio, dum illud rectorem non habet, sed vacat?*

RESpondeo: Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. *§.* 5. *n.* 2. Azor. *loc. cit.* censent constituendum beneficio defensorem, qui loco beneficiarii consentiat pensioni, eò quòd, ut Castrop. licèt pensio non sit propriè alienatio, (in quo casu requiritur talis defensor) sit tamen quasi alienatio; tum etiam & maximè, quia aliquis est obligandus ad solutionem pensionis, qui in eo casu non possit esse alius, quàm dictus defensor & fructuum custos. De quo dicendum videtur, quod dicetur paulò pòst de beneficiato consentiente etiam pro successoribus suis, nimirum, quòd, dum provisus de tali beneficio acceptando illud jam gravatum, ratihabendo consensum illum, eam obligationem contrahat. Nihilominus Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 320. censet, non requiri talem defensorem ad consentiendum pensioni, sed posse eam imponi absque eo, quòd tunc consensus aliquis requiratur. Loquuntur autem hi AA. de pensione imponenda per Episcopum. De cetero enim procedere posset doctrina Garciæ respectu pensionis imponendæ per Papam beneficio vacante.

Quæstio 459. *An requiratur consensus habentis regressum ad beneficium, cui imponitur pensio, ità ut si hic desit, pensio reservata sit nulla.*

RESpondeo negativè: seu validam adhuc fore pensionem talem. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 86. citans Gig. *de pens. q.* 79. *col.* 1. *& n.* 87. *in fine.* subdens; id eò magis procedere, si in supplicatione narretur, esse

refer-

reservatum regressum in illo beneficio, intellige absque eo, quòd requisitus sit istius reservatarii consensus, aut is concessus exprimatur in illa supplicatione, quia hoc ipsum tacitum esse in impetratione non importat subreptionem; etsi enim causæ de præsenti aut præterito existentes aliàs tales, quæ retraherent, aut difficiliorem redderent Principem in concedenda gratia, sint in consideratione quò ad subreptionem, obreptionem, & intentionis defectum inducendum, non autem, quæ sunt de futuro potente contingere & non contingere, adeòque de futuris habentibus se ad esse & non esse, non est in impetratione necessariò facienda mentio; jam verò regressus pendet à futuro eventu, & illi potest esse locus vel non esse. Paris. *n.* 87. Nihilominùs istiusmodi pensionem annullandam, cùm locus erit regressui vel accessui, ait Paris. *n.* 88. citans Gig. *ubi ante*, & aliquot Rotæ decisiones. Eò quòd dicta reservatio pensionis non debeat valere quò ad præjudicium ejus, qui regressum habebat, cui non consentienti Papa non censetur velle præjudicare, Paris. *n.* 89. idipsum *n.* 90. & 91. exemplificans pluribus, v. g. sicut si feudatarius non habens filios, feudum det in dotem filiæ, concessio illa valet in vita ipsius patris, & non ultra; cùm successori præjudicare non possit. Res subjecta restitutioni, si alienetur, valet alienatio in vita alienantis tantùm, & ad illius præjudicium, sed adveniente casu restitutionis, seu pro quo urget restitutio, alienatio fingitur retro nulla. Ità & adveniente casu regressûs, pensio erit nulla: idque etiamsi motu proprio esset assignata talis pensio, Paris. *n.* 92. ex Gig. *cit. q.* 79. *n.* 3. cùm motus proprius non operetur in præjudicium tertiì. Unde etiam inolevisse praxin ait Paris. *cit. n.* 92. quòd, si in supplicatione narrabatur, quòd alicui reservatus regressus super tali beneficio, ponitur: *Qui etiam consentit huic reservationi.* Et si id non apponatur, signatura soleat illud apponere: de consensu ejus, qui regressum habet, & tunc necesse sit, ut det consensum habens regressum. Quamvis, ut Paris. *n.* 93. *in fine*, si Papa factâ mentione regressûs, nihilominus imponeret pensionem absque alio consensu, valida foret pensio.

Quæstio 460. An titularis consentiens pensioni possit pœnitere, priusquam accedat consensus Papæ?

RESpondeo affirmativè; cùm enim consensus partium sinè auctoritate Papæ nihil præstet, si dictus consensus titularis præveniat ante obtentam gratiam, est revocabilis. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 67. Idque, ùt ait idem, non obstante quovis juramento; siquidem, ùt ait Chok. *ad reg.* 44. *n.* 52. consensus ille ante obtentum beneplacitum Apostolicum præstitus, etiam cum juramento non valet.

Quæstio 461. An, & qualiter præsumatur consensus titularis præstitus?

RESpondeo: Præsumitur præstitus consensus ex diuturna observantia factæ solutionis, non elisâ hac præsumptione per contrariam probationem, & ex hac apparente veritate. Consensus enim ille non requiritur pro solemnitate de forma præcisa, ita ut expressè in ipso actu intervenire debeat; neque certam formam habet, adeóque præcedere potest & subsequi, modò re integrâ & ante declaratam nullitatem, ac etiam implicitè præstari. Dum enim actus non est requisitus pro forma præcisa, impletur per quodvis æquipollens implementum, (quale respectu illius consensûs expressi & expliciti videtur talis diuturna observantia solutionis factæ à titulari, utpote in se complectens rationem consensûs impliciti) ita ferè tradit Card. de Luca *de pens. d.* 53. *à n.* 3. An verò ad præsumendam extrinsecam solennitatem vel alium actum requiratur observantia longissimi, an sufficiat longi temporis, desumendum ex eo, quòd ea, quæ expressam ac vehementem juris resistentiam habent, ut alienatio bonorum Ecclesiæ, observantia debet esse longissimi temporis; ad ea verò, quibus jus non adeo resistit, sufficit longi temporis observantia, ut tradit idem Card. de Luc. *loc. cit. à n.* 6. qui etiam *num.* 9. ait, talem pensionem videri habere speciem alimentorum; favore autem alimentorum suffragetur observantia triennalis.

Quæstio 462. An, & qualiter titularis consentiens pro se, consentiat etiam pro successoribus suis?

RESpondeo: Dum reservatur pensio, titularis non consentit pro se solùm, sed etiam pro suis in eodem beneficio successoribus, quousque vivat pensionarius, obligando se & suos successores expressè in forma Cameræ. Unde ex eo actu resultat formalis contractus, tam respectu ipsius, quàm successorum, qui licèt efficaciter non obligentur, nisi priusquam succedendo ratum habuerint talem contractum; nihilominùs secutâ ratihabitione ex simplice acceptatione beneficii fit retrotractio cujusdam obligationis ad diem ipsius contractûs; cùm hæc sit vis ratihabitionis, ut retrotrahatur. *l. ult. ff. ad Macedon.* Lott. *l.* 5. *q.* 39. *n.* 101. Card. de Luc. *de pens. d.* 6. *n.* 4. dicens, procedere idipsum de successore, qui independenter ab antecessore suo habet illud beneficium; ita ut provisus de beneficio illo gravato acceptando provisionem censeatur consensisse oneri pensionis, & cum pensionario quasi contraxisse. Proindéque idem est, ac si omnes successores cum ipso titulari à principio pro solvenda pensione constituissent se plures reos debendi in solidum, & omnia bona juráque sua pro solutione hujusmodi hypothecâssent; cùm ita sit vis obligationis cameralis. Lott. *ibid. n.* 104. Et hinc consequitur, nedum realem, sed etiam personalem actionem & obligationem contra successorem in beneficio dari pro terminis decursis & non solutis. Lott. *n.* 107. De quo ex professo infra, ubi, qualiter successor solvere teneatur pensionem.

Quæstio 463. An consensus pensioni præstitus ab eo, cui de beneficio nulliter provisum erat, præjudicet ei, qui beneficium legitimè obtinuit?

RESpondeo negativè. Chok. *ad reg.* 44. *n.* 52. ex Farinac. *decis.* 437. *p.* 1. *n.* 1. *in novissimis.*

Quibus beneficiis ac rebus imponi possit pensio?

Quæstio 464. An pensio per Papam imponi possit beneficiis jurispatronatûs, idque absque consensu patroni?

1. RESpondeo ad primum affirmativè; id enim expressè supponunt AA. quærendo ferè solùm, an patroni ad hoc consensus requiratur? Proinde

2. Respondeo ad secundum primò: Extra dubium esse, posse Papam de plenitudine potestatis beneficiis jurispatronatûs, etiam laicalis, imponere pensionem, irrequisito seu non curato patroni consensu; cùm & hæc beneficia uti & cetera omnia subdantur supremæ illius in beneficialibus potestati. Garc. *p.* 5. *c.* 5. *n.* 361. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 2. *n.* 7.

3. Respondeo ad secundum secundò: Sed & minimè necessarium esse consensum patroni laici in impositione pensionis factæ à Papa, resolvit Rota *in Columbriens. pens.* 11. *Febr.* 1598. apud Garc. *loc. cit.* Idem absolutè tenet Gig. *de pens. q.* 23. *n.* 8. testans sic ex usu & stylo Curiæ receptum esse. Sequitur illum Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 11. & Azor *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 1. hisce expressis (quibus etiam rationem responsionis comprehendit) *respondeo posse* (nimirum inscio patrono constitui illam pensionem) *quia pensio in hujusmodi beneficio imposita nihil derogat juri patroni; beneficium siquidem sinè ejus consensu non confertur, sed postquam nutu ejus collatum alicui, pensio absque ejus consensu alteri reservatur. &c.*

Hanc Gigantis sententiam approbat Lott. *l. 1. q. 35. n. 89.* eò quòd causam formalem pensionis statuat, (intellige adæquatè) in consensu titularis, & auctoritate seu consensu Papæ. Hoc ipsum tamen referendum ad simplicem statum validitatis gratiæ seu reservationis pensionis ab initio; non autem ad illius durationem, eò quòd, nisi consensus patroni fuerit adhibitus, si patronus ad egestatem devenerit, ità ut alimentari debeat, procul dubio ad ejus instantiam removendum sit gravamen illud à beneficio seu ejus rectore; quia, cùm ille sit imus ex fructibus jurispatronatûs, utique patrono, qui non consensit ab initio, non potuerit inferri præjudicium aliquod, Lott. *loc. cit. n. 90.* Azor. *cit. q. 1.* ubi: *Si contingeret, ut patronus alimentis egeret, & uterque, videlicet ipse & pensionario satisfieri ex fructibus beneficii nequiret, potior esset patroni causa, quam pensionarii, est enim beneficium obligatum patrono; is autem, qui in aliqua re anteriorem hypothecam habet, jure præfertur, &c.* Subjungit autem Lott. *n. 91.* juxta Abb. *in c. postulasti. n. 2. & 5. de jurep.* Consensum patroni fore necessarium, scilicet ne adveniente casu, quo ipse debeat recipere alimenta, pensio revocetur, & sic meliorem esse hanc responsionem quàm præcedentem. Sic etiam Castrop. *de benef. tr. 13. d. 1. p. 11. §. 2. n. 7.* ait: non esse censendum Papam habere eam voluntatem, nimirum constituendi pensionem in beneficiis jurispatronatûs laicorum, nisi id clarè exprimat, quia cedit in damnum Ecclesiæ quælibet hujus jurispatronatûs diminutio; sicut illius integra conservatio redundat in bonum Ecclesiæ, citat pro hoc Covar. *qq. pract. c. 36. n. 10.* Less. *l. 2. de just. c. 34. n. 20. &c.* Secus verò esse, sive non esse opus speciali derogatione in impositione pensionis in beneficiis jurispatronatûs Ecclesiastici; eò quòd patroni Ecclesiastici non ex fundatione, sed gratia Papæ juspatronatûs obtinuerunt.

4. Resp. ad secundum tertiò: Tametsi non necessariò requireretur consensus patroni, requiratur tamen, quòd in impetratione & constitutione pensionis in istiusmodi beneficio fiat mentio jurispatronatûs laicalis, ità ut aliàs pensio sit subreptitia, eò quòd, cùm difficiliùs ea beneficia gravare soleat Papa, requiratur desuper scientia in Papa; secus est de jurepatronatûs Ecclesiastico. Ventrigl. Garc. Azor. *ll. cit.* Etsi posteriores duo cum Gigante distinguant, velintque id procedere in jurepatronatûs laicali acquisito ex fundatione, dotatione vel ædificatione, (idque etiam, ut expresè Azor, dum præter patronum istiusmodi est quoque patronus alter clericus; eò quòd tunc juspatronatûs perinde se habeat, ac si esset simpliciter laicorum) non verò in jurepatronatûs laicali acquisito consuetudine, præscriptione vel privilegio, utpote quo neglecto vel expresè abrogato solet Papa conferre beneficia istiusmodi, & pensione gravare. Sic in specie de jurepatronatûs regio ait Card. de Luc. *de pens. d. 58.* quòd in reservatione pensionis super beneficio istiusmodi jurispatronatûs regii requiratur patroni consensus, vel saltem specialis mentio de eo fieri debeat; cùm Papa non soleat facilè id agere sine tali consensu.

Quæstio 465. An in casibus, in quibus Episcopus potest pensionem imponere beneficio, hæc ejus potestas extendat se ad beneficia juris patronatûs, ità ut in iis absque consensu patroni id possit?

RESpondeo, negativam videri probabiliorem, maximè, si, ut ait Castrop. de patrono laico sit sermo. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 2. nu. 9.* (idipsum expresè extendens ad beneficia istiusmodi gravanda pensione etiam ad vitam tantùm beneficiati seu possessoris illorum) citans pro hoc Barbos. *de pot. Ep. p. 3. alleg. 69. n. 21.* Zechum *de benef. & pens. c. 11. n. 7.* Rebuff. *in pr. p. 3. signat. n. 28.* contra Gig. *q. 25.* Gamb. *de off. Leg. l. 6. à n. 64.* Less. *de just. l. 2. c. 34. n. 207.* Item contra Garc. quatenus is *p. 1. c. 5. n. 359.* tenet, posse Episcopum imponere pensionem beneficio, dummodò ea non transeat ad successores in eodem beneficio, eò quòd hoc posterius cederet in considerabile præjudicium patroni propter præsentationem, quæ foret de beneficio gravato, & non libero. Item quatenus *n. 360.* tradit, posse Episcopum etiam pensionem transituram ad successores imponere beneficio sine consensu patroni, & eo invito, si vocatus consentire nolit, si id cederet in majorem Ecclesiæ utilitatem. Quod ipsum improbat Castrop. *loc. cit. n. 10.* dicens, rarò vel numquam adesse posse Ecclesiæ necessitatem, ut non possit consensus Papæ postulari, saltem ut pensio ad successores in beneficio transeat. De cetero rationem primariæ responsionis dat Castrop. *cit. n. 9.* quòd negari nequeat, grave fieri præjudicium patrono, gravando ejus beneficium pensione, etiamsi ad solam beneficiatii vitam gravatum sit; eò quòd tali gravamine posito, beneficium, quod aliàs maximè appetebatur, vix sit, qui illud velit suscipere; quod præjudicium Episcopus tali patrono inferre nequeat, quia ultimis voluntatibus, ex quibus regulariter procedit tale juspatronatûs ex fundatione, præjudicare nequit; tum etiam quia juri à Papa approbato & confirmato, quale est illud juspatronatûs, derogare non valet; quæ tamen ratio, ut patet, non militat contra eos, qui tenent, posse Episcopum beneficio jurispatronatûs imponere pensionem duraturam solùm ad vitam beneficiati.

Quæstio 466. An, & qualiter Episcopatus gravari soleat & possit pensione?

1. RESpondeo primò: Quin Episcopatus per Papam gravari possint pensione, dubium non est; solitos tamen non gravari, nisi ex magna causa, ajunt ex Gig. *de pens. q. 7.* & Paul. Rom. *de pens. c. 1. n. 1. in 1. causa.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 8. q. 7.* Paris. *l. 6. q. 2. n. 35.* Hinc in Concilio Lateran. sub Leone X. statutum, ne mensis Episcopalibus imponantur pensiones, nisi ex causa resignationis, vel etiam alia, quæ in Consistorio secreto honesta, licita, & probabilis videatur. Ac proinde Papa, dum Episcopatibus per obitum vacantibus imponit pensionem, Concilio dicto derogare debet Lott. *l. 1. q. 40. n. 87.* Sed & derogare consuevit per clausulam istiusmodi: *Non obstantibus constitutionibus cujusvis Concilii generalis:* Cui aliàs, utpote constitutioni Concilii generalis non censetur derogatum per clausulam illam: *Non obstantibus quibuscunque constitutionibus.* Azor. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Hodie ex Decreto Concilii Trid. *sess. 24. c. 13. de reform.* in Episcopalibus seu Ecclesiis Cathedralibus, quarum redditus annui in vero valore non excedunt summam mille ducatorum, constitui nequit pensio; gravari autem possunt pensione, si dictam summam excedunt hi reditus; sed non nisi in eo, in quo dictam summam excedunt, ita ut semper Episcopo mille ducati remaneant liberi ab omni obligatione & onere; & sic, dum imponitur iis pensio, apponitur semper clausula: *dummodo mille remaneant pro Episcopo.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 393. & 394.* Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n. 34.* dicens hoc Decretum Trid. esse in viridi observantia. Castrop. *loc. cit. §. 4. n. 1.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. § 1. n. 40.* qui etiam *n. 46.* addit, quòd omissio dictæ clausulæ: *dummodo*, sit evidens signum, quòd Papa sciens ac volens gravârit talem Episcopum, licèt ejus fructus tenues essent, & derogârit Concilio; & citat pro hoc Rotam *in Ferentina. pens. 23. Jan. 1602.* Valor autem illorum ducatorum mille remanentium Episcopo intelligitur juxta valorem ducatorum illius regionis, in qua est Episcopatus. Garc. *loc. cit. n. 373.* Lott. *l. 1. q. 11. n. 27.* Ventrigl. *loc. cit. n. 41.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 69.* Zechius *de rep. Eccles. c. 28. n. 4.* Porrò Episcopatibus Hispaniæ, quia opulentiores sunt, solere Regem (qui in omnibus juspatronatus habet) ex auctoritate Papæ expediendas pensiones reservare usque ad tertiam partem, testantur Azor. *loc. cit.* Garc. *n. 395.* Paris. *loc. cit. n. 39.* Unde, ut Azor & Paris. in schedulis consistoriali-

rialibus, Cardinalis, qui Eccleſiam vacantem denunciat, & à Papa petit, ut nominatum, præſentatum, oblatum à Rege Epiſcopum inſtituat, dicit in hunc modum: *Supplicatur pro expeditione penſionis annua in favorem perſona N. qua unà cum penſionibus antiquis (intellige, ſi fortè adhuc iis idem Epiſcopatus gravatus ſit) non excedit tertiam partem.*

Quæſtio 467. An, & qualiter aliis beneficiis parochialibus, vel aliàs curatis imponi poſſit & ſoleat penſio?

1. RESpondeo primò, vel potiùs ſuppono, quæſtionem hanc non procedere de Parochiis in corporatis alicui monaſterio, & imponenda iis penſione in conſtitutione Vicarii, id enim dictum eſt ſuprà, fieri poſſe.

2. Reſpondeo ſecundò: Sed neque dubium hîc iterum eſſe poſſe, quin Papa beneficiis omnibus aliis curatis, ſive magni, ſive exigui valoris penſionem propriètalem, in ea quantitate, quæ ſibi bene viſa fuerit, imponere poſſit. Caſtrop. *l. c. n.* 1.

3. Reſpondeo tertiò: In parochialibus, quorum valor non excedit centum ducatos, penſio non imponitur, juxta decretum Trid. *cit. c.* 13. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 5. Pariſ. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 21. Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 41. (dicens, reſervationem talis penſionis nullam, ſi illa conditio remanentiæ centum ducatorum deficeret, etſi de cetero conſentiat titularis etiam in defectu illius conditionis) Garc. *p.* 5. *c.* 5. *n.* 372. teſtantes ſic uſu, & ex ſtylo obſervari, æſtimato illo valore ſecundùm valorem ducatorum loci, in quo eſt beneficium. Ventrigl. Garc. (qui tamen *n.* 373. *in fine* addit, quòd clauſula: *dummodò remaneant pro rectore centum*, intelligenda ſit de ducatis de Camera, ſi fructus narsentur in ducatis de Camera) Barboſ. Caſtrop. citati pro hoc puncto *q. præced.* juxta declarationem S. Congreg. Concil. de qua teſtantur iidem.

4. Reſpondeo quartò: Si verò parochialis fructus excedunt valorem 100. ducatorum, penſio ſolet reſervari in & pro quantitate excedente dictum valorem. Garc. *l. c. n.* 374. Ventrigl. *cit. n.* 41. Azor. *cit. q.* 5. Pariſ. *l. c. n.* 24. dicens, id mente tenendum; eò quòd antiquo tempore non habebatur hæc ratio, ſed imponebatur penſio, uſque ad tertiam partem in omnibus beneficiis, adeòque etiam in curatis, cum clauſula: *modo tertiam partem non excedat:* quia hæc cenſebatur juſta penſio.

5. Reſp. quintò: In clauſula illa apponi ſolita in conſtitutione illa penſionis: *Modò pro rectore remaneant annuatim centum liberi: Tò liberi* importat libertatem ab omni diminutione & gravamine, utpotè in ſuſtentationem parochi deſignati. Garc. *n.* 376. Caſtrop. *loc. cit.* juxta dicta *q. præced.* de Epiſcopo. Veruntamen intelligitur hoc ipſum de oneribus & gravaminibus ordinariis, ita ut ſi deductis oneribus non remaneant liberi iſti centum ducati, penſio dicatur nulla. Ventrigl. *l. c. n.* 44. citans Gig. *de penſ. q.* 96. *n.* 2. ac dicens ſic expreſsè deciſum à Rota *in Roman. penſ. 6. Nov.* 1619. quæ confirmata fuerit à Rota *in Creſcentina penſ. 6. April.* 1620. Nequaquam autem hoc intelligendum de oneribus extraordinariis, & de raro contingentibus, ità ut, ſi illis deductis non remaneant centum illi ducati, non cenſeatur propterea penſio nulla, licèt minuenda penſio, niſi fortè ipſa penſio libera ſit & immunis ab oneribus. Ventrigl. *l. c.* ex Gig. *ubi ante*, ſic paſſim quoque ab aliis tradi aſſerens. Sic itaque remanere debent illi 100. deductis juribus Epiſcopalibus per parochum ſolvendis. Ventrigl. *l. c. n.* 45. citans Ricc. *in pr. p.* 3. *reſol.* 109. *n.* 3. Item detractis expenſis pro cera, hoſtiis, vino pro ſacrificio, oleo pro lumine coram Euchariſtia, pro muſica in feſto Sancti, ſub cujus invocatione eſt Eccleſia, pro ſalario inſervientis Miſſis & in ſumma detractis omnibus neceſſariis. Ventrigl. *cit. n.* 45. citans Barboſ. *de clauſulis. clauſul.* 47. *n.* 9. Econtra non requiri, ut remaneant 100. detractis oneribus, quæ poſſunt per ipſum titularem ſubiri, & loquendo generaliter detractis oneribus arbitrariis & voluntariis, *ibidem* tradit Ventrigl. ex Barboſ. *ubi ante n.* 8.

6. Reſp. ſextò: Tametſi Caſtrop. *l. c.* dicat, nunquam Papam cenſendum velle gravare penſione beneficia parochialia non excedentia valorem centum ducatorum, tradit tamen Ventrigl. *l. c. n.* 46. quòd, ſi narrato vero valore beneficii curati, nihilominus reſervet Papa penſionem in tali quantitate, ita ut non remaneant 100. liberi pro rectore, etiam quòd non derogetur expreſsè diſpoſitioni Trid. penſionem fore validam, & cenſeri tacitè derogatum dictæ diſpoſitioni, citat pro hoc Rotam *in Gegolienſ. tertiæ partis fructuum* 25. *Maji* 1612. quam referat Barboſ. *ubi ante clauſ.* 47. *n.* 11.

7. Reſp. ſeptimò: Quod dictum hîc de beneficiis parochialibus, idem etiam dicendum de quovis alio curato; cùm Trid. loquatur indiſtinctè de Eccleſia curata. Ventrigl. *l. c. n.* 42. citans Anton. Maceratenſ. *in var. reſol. l.* 1. *reſol.* 31. *n.* 9. & 10. referentem ſic à Rota deciſum.

Quæſtio 468. Pro quo tempore debeant remanere illi centum ducati liberi pro Rectore, & illi mille pro Epiſcopo, ut penſio impoſita ſit & maneat valida?

1. RESpondeo: Debere illos remanere pro tempore conſtitutæ penſionis, ità ut, ſi tempore illo ſeu datæ remanebant (intellige, detractis oneribus ordinariis & neceſſariis ſolvendis) illi centum & illi mille, & poſtea tractu temporis diminuantur, penſio impoſita fuerit & remaneat valida, & non caſſanda; & ècontra, ſi pro tempore illo conſtitutionis penſionis non remanebant illi mille & centum, etſi dein augeantur fructus, penſio ab initio invalida non convaleſcat; cùm in hoc caſu ſemper attendatur tempus datæ, & conditio illa (nempe remanentiæ centum pro Rectore & mille pro Epiſcopo) ſub qua Papa gratiam penſionis concedit, non debeat ſtare in ſuſpenſo, nec variari ſecundùm eventus futuros. In ordine tamen ad reducendam penſionem ſeu diminuendam, attendendum etiam tempus futurum, ita ut ſi centum & mille illi remanentes pro tempore conſtitutæ penſionis, tractu temporis diminutis fructibus non remaneant ampliùs, ita ut Rector & Epiſcopus non poſſint ſe ſuſtentare ampliùs congruè, & onera incumbentia curæ præſtare, etſi penſionem annullari non liceat, peti tamen poſſit eam diminui, & ad convenientem quantitatem reduci. Ita inquam docent Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 398. *juncto n.* 399. & 400. quem ſequitur Ventrigl. *l. c. n.* 47. *juncto n.* 48. citantes Navar. *conſ.* 13. *de reſcrip.* Tiber. Saluſt. *in pr. Auditor. Camer. l.* 3. *c.* 1. *n.* 11. Cæſar *de Graſſ.* Caputaq. &c. citáque ſpecialiter Ventrigl. pro poſteriore potiſſimùm parte hujus doctrinæ Gig. *de penſ. q.* 5. *n.* 4. & *q.* 53. *n.* 5. & Pariſ. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 143. ubi tamen is expreſsè ſolùm ait, ſolere apponi clauſulam, quòd annullari, reduci aut minui nequeat penſio, quæ niſi addatur, decreſcentibus dein fructibus ſeu reditibus, penſionem reddendam invalidam, vel ſaltem reducendam ad minorem ſummam.

2. Eatenus tamen in contrarium ſe ſentire putat Caſtrop. quatenus *cit.* §. 4. *n.* 4. tradit, illos centum pro Rectore, & mille pro Epiſcopo non ſolùm pro tempore gratiæ & reſervationis verificandos eſſe, ſed etiam ſucceſſu temporis firmos remanere debere; eò quòd quantitas illa aſſignata ſit in ſuſtentationem parochi & Epiſcopi; ad hunc autem effectum æquè neceſſaria ſit quantitas illa ſucceſſu temporis, ac tempore gratiæ; adèoque licèt gratia Papæ quò ad præſentem valorem non dependeat à futuro eventu, ſed à præſente conditione, cùm de præſente conſtare poſſit, remanentibus 100. pro Rectore & mille pro Epiſcopo, quòd ad durationem & conſervationem valoris gratiæ hæc gratia pendeat ex futuro eventu dictæ conditionis, cui annectitur; & ſic conditione hac tractu temporis deficiente, penſio non ſubſiſtit, ſaltem pro illa parte ſui, nimirum quæ opus eſt ad ſupplen-

supplendum, quod deficit, ex illis centum Rectori, vel ex illis mille Episcopo. Veruntamen ipsa non multùm recedere videtur hucusque à Garcia; cùm & is expressè dicat *n.* 400. eumque sequentes libenter admittant, in casu non remanentiæ istorum centum peti posse reduci seu imminui pensionem, si ab initio remanebant illi 100. Dixi, hucusque non multùm recedere Castrop. à Garcia; nam ei, quod postmodum Garcias *n.* 403. tradit; nimitum, si computatis funeralibus & ingressu remaneat Rectori congrua, non posse eum petere reductionem pensionis, non obstante, quòd tempore reservationis debent remanere Rectori centum in fructibus parochialis, ei inquam, directè contrarium asserit Castrop. *cit. n.* 4. nimirum, illos centum, qui deductâ pensione & oneribus remanere debent, non esse aliter computandos successu temporis, quàm computabantur in principio, adeòque, cùm à principio computabantur in fructibus certis beneficii, successu temporis sic quoque & non aliter, seu in aliis incertis computari debent. Item quod Garc. tradit *n.* 422. nimirum, si pensio ab initio ex consensu resignantis imposita in tanta quantitate, & non aliter, eam simpliciter fore nullam, dum postmodum tractu temporis decrescentibus redditibus, ea præstari non potest integra, remanentibus illis 100. Rectori; eò quòd in isto casu pensio sit individua, unde in minori summa deficit consensus resignantis, & consequenter consensus Papæ super illo consensu resignantis fundatus. Secus autem sit, si pensio reservata super beneficio vacante per obitum, vel aliàs extra prædictum consensum conditionalem resignantis, nimirum, quòd tunc clausula illa: *modò remaneant* 100. *Rectori*, non operetur nullitatem pensionis, sed solùm reductionem illius; hoc primum inquam directè improbat Castrop. *l. c. n.* 5. etsi probet posterius; eò quòd ex hac Garciæ doctrina sequatur, pensionem integrè solvendam, quamvis successu temporis nec 100. nec congrua remaneat titulari; durum autem sit, titularem obligatum esse, inservire beneficio absque stipendio justo ei à jure assignato. Ac proinde censet ipse, resignationem firmam esse; cùm præsumendum non sit, velle actum facere inutilem, & consequenter credendum est, velle (intellige, in casu decrescentiæ reddituum) ut resignatario remaneant ea, quæ illi à jure conceduntur, scilicet 100. Rectori, & mille Episcopo, ne aliàs haberet voluntatem iniquam & juri contrariam, quod præsumendum non est. Ac ita tacitè eum velle, ut in casu istius diminutionis fructuum pensio ad minorem, & juri proportionatam quantitatem reducatur. Plura de his in sequentibus, ubi de quantitate & reductione pensionis.

Quæstio 469. *Utrùm Abbatiis consistorialibus, hoc est, quarum Abbates à Sede Apostolica suarum electionum confirmationem obtinere habent, seu quæ à Papa conferri debent, & in Consistorio à Papa providentur, ut Tamb.* de jure Abb. to. 1. d. 13. q. n. 4. *imponi possit pensio?*

RESpondeo: Eam iis imponi non posse ab Ordinariis, seu auctoritate Ordinariorum; quia id esset jurisdictionis Episcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè subjiciuntur. Tamb. *l. c.* quin tamen illis imponi possit pensio à Papa, nullatenus dubitatur.

Quæstio 470. *An, & qualiter imponi possit pensio beneficiis simplicibus, putà Canonicatibus &c.*

1. RESpondeo primò: Beneficio simplici non excedenti 24. ducatos de Camera, non solere imponi pensionem. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 7. *in fine.* citans Mandos. *de signat. gratia & just. tit. pensiones.* Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 27. (qui tamen ait, se tempore Sixti V. vidisse servari contrarium, nimirum beneficio non excedenti valorem 24. ducatorum imponi pensionem) Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 39. *in fine.* Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 2. Idem est de Canonicatu & dignitate non excedente valorem centum ducatorum. Paris. *n.* 28. Castrop. Azor. *ll. cit.* Ratio horum est, ut inquit Castrop. quia æquum est hanc tenuem summam relinqui pro alimentis beneficiati.

2. Respondeo secundò: Beneficia simplicia, & in specie Canonicatus & dignitates excedentes hanc summam, pro parte hujus excessûs gravare solet Pontifex pensione. Castrop. Azor. *ll. cit.* Porrò in qua quantitate reservari possit in iis pensio, dicetur §. *seq.* An verò beneficia non excedentia quidem valorem 24. ducatorum, spectatis purè ac propriè fructibus, longè tamen illum excedentia spectatis proventibus quotidianarum distributionum, quæ pro interessentia in choro iis beneficiatis designatæ sunt, gravari possint & soleant, dicetur paulò post de constituta pensione in distributionibus.

Quæstio 471. *An, & qualiter imponi possit pensio præbendis theologalibus?*

RESpondet Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 51. negativè, dicens, hanc esse indolem præbendæ theologalis, ut nullius pensionis onere gravari possit, ejusdemque exemptionis privilegio potiri præbendas præceptoriales: citat pro hoc Lovet. *lit. P. n.* 46. subjungit tamen *n.* 52. quòd nihilominus is, qui resignationi consensit, & qui hujusmodi beneficia sub onere pensionis sibi resignata acceptavit, quamvis reclamaret ad pensionis solutionem, condemnatus tamen sit ratione perfidiæ & doli.

Quæstio 472. *An imponi possit & soleat pensio super beneficiis commendatis?*

RESpondeo: Posse imponi Abbatiis aliisque beneficiis, quæ hodiedum de more commendantur, hoc est, in perpetuum; cùm illa idem juris habeant, quod beneficia collata. Tamb. *de jure Abb. to.* 1. *d.* 13. *q.* 7. *n.* 3. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 8. Paris. *l.* 6 *q.* 2. *n.* 19. citantes Gamb. *de pot. Leg. tit. de pens. n.* 154. *&c.*

Quæstio 473. *An ex causa resignationis imponi possit pensio super beneficio tertio, hoc est, non in beneficio resignato & collato Joanni, sed in alio beneficio, quod idem Joannes jam ante habebat?*

RESpondeo affirmativè; sic Azor. *l. c. q.* 9. ait, nisi receptum, ut clerico dimittenti suum beneficium in favorem alterius, reservetur seu constituatur pensio in alio beneficio, quod resignatarius habebat, nimirum si beneficium resignatum nequit onus pensionis sustinere ob tenues suos reditus; tunc enim imponi pensionem vel simpliciter in aliis resignatarii beneficiis, vel simul in beneficio ei resignato, & in alio ab eo jam antè habito.

Quæstio 474. *An imponi possit pensio super fructibus Ecclesiæ, seu beneficii necdum erecti?*

RESpondeo negativè, Corrad. *in pr. benef. l.* 2. *c.* 7. *n.* 7. cùm enim tale beneficium non sit in rerum natura ante erectionem ejus in titulum, per consequens super eo imponi nequit pensio: & sicut Ecclesia non erecta in titulum non potest impetrari, ita etiam nequit ut beneficium gravari pensione; quia hoc esset date accidens sine subjecto, quod neque natura, neque jus admittit. Corrad. *l. c. n.* 8. & 9. ubi etiam, quòd proinde fuerit annullata pensio, etiamsi pensionarius esset in quasi possessione exigendi.

Quæstio 475. *Num super fundo unius beneficii imponi possit pensio pro dote alterius beneficii?*

RESp. affirmativè. Lott. *l.* 1. *q.* 3. *n.* 17. citans Abb. *in c. conquerente, de cleric. non resid. n.* 1. G g. *de pens.*

de pens. q. 28. *n.* 20. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 5. *n.* 42. Ratio est, quia hoc onus reale & perpetuum est, non extinguibile cum persona, sed cum ipsa re transmissibile ad quemcunque possessorem seu successorem. Lott. *ibid. n.* 18. Neque etiam minùs talis reditus annui assignati in dotem beneficii, si ex certo fundo debeantur, dicantur fructus fundales, seu reditus veluti cohærentes fundo, cujus propterea naturam sortiuntur, quàm dicatur dotalis fundus, seu dotale prædium, quod in dotem datum est mulieri. Lott. *loc. cit. n.* 15. & 16.

Quæstio 476. An ex causa resignationis constitui quoque possit pensio super beneficio tertii, v.g. Titio resignanti in favorem Caji, constitui pensio in beneficio Sempronii?

R_Espondet affirmativè Azor. *loc. cit. q.* 10. dum nimirum beneficium resignatum adeo tenue est, ut pensionem ferre nequeat, neque etiam Cajus resignatarius aliud beneficium habeat, in quo dicta pensio constitui possit: nihil enim vetare, quò minùs id fiat auctoritate Papæ, & hac ratione evitetur omnis species simoniæ. Idem tenet Pariss. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 20. & 23. dicens, solere id fieri etiam in resignatione parochialis, dum ejus valor non excedit centum ducatos; quamvis expressè subjungat *cit. n.* 23. *in fine* hæc verba: *Pensio autem super beneficio tertii non de facili conceditur ob fraudes, quæ fieri possent.* Ait etiam Azor, minimè hâc ratione imponi pensionem Cajo dissentiente. Unde infertur, multò magis requirendum illius tertii, nimirum Sempronii consensum, utpote qui gravatur non gravato Cajo. Porrò talem impositam pensionem super beneficio tertii validam fore, etiamsi excedat medietatem fructuum, ait Pariss. *loc. cit. n.* 64. *in fine.*

Quæstio 477. An pensio reservata super pluribus beneficiis intelligatur reservata in solidum?

RESpondeo: Non esse intelligendam reservatam in solidum, sed pro rata. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 20. citans Abb. *in c. constitutus. de religios. domib. n* 8. cujus doctrinam secutam ait esse Rotam, ita ut jam, si Papa reservavit pensionem super pluribus beneficiis, quibus unum eundémque providit, & dein eo promoto seu titulari mortuo singula illa beneficia gravata singulis personis conferat, pensionarius agere non possit contra unum illorum pro solida pensione, uti id posset, & foret in ejus electione retinere solidam pensionem super uno corpore illorum beneficiorum, modò id esset illius capax, si reservatio pensionis facta in solidum. Lott. *loc. cit. n.* 19. *junctè n.* 21. Eandem doctrinam tradit Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 84. ubi ait, reservatâ pensione super pluribus beneficiis vel principaliter unitis, vel ex dispensatione uni tantùm collatis, si vel sequatur unionis dissolutio, vel pluribus ea contingat conferri, fiet divisio oneris, nempe pensionis pro modo fructuum singulorum, citat pro hoc Mantic. *decis.* 214. *n.* 2. & 3. & Rotam *decis.* 181. *n.* 3. *p.* 1. *recent.* Idem jam ante Lott. docuerat Pariss. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 64. ex Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *tit. de pens. n* 667. & *n.* 664. ubi is: quòd si duo illa beneficia gravata pensione erant æqualis valoris, æqualiter onus dividi debere, si inæqualis valoris, divisio facienda pro rata fructuum.

Quæstio 478. An, & qualiter pensio reservetur, & residere dicatur in fructibus?

1. RESpondeo, tametsi causa materialis pensionis est certa pecuniarum quantitas, pensio tamen imponitur & imposita dicitur super fructibus & emolumentis, quatenus hi fructus sint in simplice obligatione, non autem in solutione. Lott. *l.* 1. *q.* 35. *n.* 52. usus siquidem Sedis Apostolicæ non est, reservare pensiones de fructibus, sed de certa pecuniæ quantitate. Lott. *ibid. n.* 53. Et licèt ex magna causa & intuitu personæ alicujus eximiæ concedatur quandoque gratia reservationis fructuum, vel quotæ illorum, ea tamen non dicitur pensio, sed reservatio fructuum aut quotæ nuncupatim loco pensionis, quod innuit, illam esse quid penitus distinctum ab ista. Lott. *num.* 55. Ex quo is, cui reservati fructus aut illa quota fructuum propriâ auctoritate, & ex se percipit fructus ad instar usufructuarii, nisi fortè quota illa taxata esset ad certam quantitatem pecuniarum, in quo casu illam non reciperet, nisi de mano gravati, sicut pensionarius pensionem. Lott. *loc. cit. n.* 56. *junctè. nn.* 58. Unde etiam reservatarium illum fructuum non teneri justificare valorem narratum; cùm gratia non sit de quota valoris, sed de quota fructuum, quam omnino percipit, sive fructus sint in magna, sive in minima quantitate, ait Lott. *n.* 57. In eo itaque sensu substantia pensionis residere dicitur in fructibus, qui sunt ejus subjectum, ut inquit Card. de Luca. *de pens. d.* 1. *nn.* 18. nimirum quòd pensio sit onus fructuum, & ipsis fructibus inhærens, & debita ab eo, qui fructus percipit, ita ut, licèt cohæreat beneficio, tamen magis inhæreat fructibus, illósque tantùm sequitur. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 93. Cujus ratio non est alia, nisi quia de intentione Papæ, dum pensionem reservat, est, gravare illius fructus, super quibus imponitur pensio, & non beneficium, ut est beneficium, qui propterea dicuntur pro ipsa pensione affecti & hypothecati. Barbos. *loc. cit.* Quamvis autem hoc nomen *fructus* in propriissima sua significatione aliud nihil significet, quàm id, quod ex fundo funditur & renascitur; in latiore tamen significatione omne emolumentum & commodum complectitur. Lott. *cit. q* 35. *nn.* 61. & 62. Quin & hæc omnia generaliore adhuc voce, quàm est vox *fructus*, exprimuntur, nempe voce *reditus annui.* Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 22. In summa itaque duo sunt veluti subjecta pensionis, quorum unum est in obligatione, nimirum fructus seu reditus annui, alterum in solutione, idque nihil aliud est, quàm pecunia. Lott. *cit. q.* 39. *n.* 1.

2. Porrò sicut pecunia hîc non accipitur in latissima illa significatione, ita ut ejus appellatione veniat omne, quod, ut ait Aristoteles *Eth.* 4. *c.* 1. nummo mensuratur, ità nec econverso accipitur ita strictè, ut ejus appellatione veniat duntaxat æs cusum, ut vulgò accipitur, sed servata analogia id solùm comprehendimus, quod constat numero, pondere, mensura. Lott. *cit. q.* 39. *n.* 2. unde nil vetat, quin pensio reservetur (intellige solvenda, seu quò ad solutionem) in quantitate certa tritici, vini, olei &c. Lott. *ibid. n.* 7. Appellatione verò fructuum, in quibus quò ad obligationem statuitur pensio, non veniunt distributiones quotidianæ, etiamsi persolvantur, & sint ex fructibus. Lott. *cit. q.* 39. *n.* 23. juxta *c. licet. de preb.* & Gemin. *cons.* 65. *n.* 23. quos citat; unde condemnatus in fructibus, non censetur condemnatus in distributionibus. Lott. *ibid. n.* 26. sed de hoc postremo mox plura.

Quæstio 479. An, & qualiter alternativè in quantitate rei, v.g. in quantitate certa tritici, vini, olei &c. vel in quantitate pecuniæ, accipiendo nomen illud in stricta illa significatione pro ære cuso, seu pro moneta reservetur pensio?

RESpondeo, id quandoque fieri, ita ut tunc electio sit penes pensionarium, ut præstetur seu solvatur pensio vel in certa illa quantitate rerum hujusmodi, vel in certa quantitate pecuniæ, ità ut si mallet sibi solvi in pecunia, hæc succedat loco frumenti, pensionario sic volente & eligente, Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 2. *n.* 12. (quamvis addat, talem reservationem alternativam pensionis rarò admitti in Dataria) Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 7. qui etiam ait, id ita accipiendum de hac electione, ut si verba sint clara, eorundem sensum sequamur; si sint dubia, dum gratia facta favore pensionarii, pari modo id interpretemur, nempe, ut electio sit penes pensionarium; quemadmodùm

dùm in alternativa posita ad favorem creditoris, ipsius electio est penes hunc, & non penes debitorem, juxta Cassan. *ad consuetud. Burgundiæ.* 9. *l.* 9. §. 21. *n.* 1. Procedere idipsum, nimirum electionem fore penes pensionarium, etiamsi tempore reservationis inter alternata fuisset inæqualitas, etiam dum verba sunt dubia, & stante dubietate aliàs facienda interpretatio pro eo, quod minus est, eò quòd in præsenti casu seu materia reservatio illa alternativa sit de consensu titularis, idipsum, inquam, censet Lott. *loc. cit.* *à n.* 11. Censet tamen *n.* 18. pensionarium factâ semel electione non posse variare; eò quòd electionem non habeat simpliciter vi solius disjunctivæ orationis, quo casu semper mutari posset voluntas, sed eam habeat qualificatam ex concesso sibi arbitrio, quod illico per electionem consomitur.

Quæstio 480. An, & qualiter imponatur pensio super fructibus seu reditibus incertis?

1. RESpondeo primò, non super incertis, sed tantùm super certis ex stylo curiæ imponitur pensio. Lott. *cit. q.* 39. *nu.* 36. citans Gig. *conf.* 35. *n.* 7. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 379. Idque etiamsi diceretur: *super reditibus, proventibus, juribus, obventionibus & emolumentis universis.* Garc. *ibid. n.* 380. citans Rodriq. *qq. regular. to.* 3. *q.* 74. *a.* 4. quamvis *n.* 381. dicat, fuisse resolutum in Rota *in Augustan. Præpositura* 13. *Jan.* 1559. verba illa: *juribus & obventionibus universis*: posita in supplicatione comprehendere omnes reditus, cujuscunque sint qualitatis. Et sic in specie, sub verbis: *fructus, reditus, proventus, jura, emolumenta canonicatuum* (intellige in hac materia pensionis imponendæ) non comprehenduntur anniversaria & manualia missarum & eleemosynarum. Nav. *conf.* 13. *n.* 1. *de cleric. non resid.* apud Garc. *n.* 385.

2. Respondeo secundò à dicto stylo Curiæ tunc receditur, cùm etiam super incertis expressè imponitur pensio, uti idquandoque fit. Lott. *loc. cit. n.* 37. qui etiam addit, in eo casu illud incertum cadere sub æstimatione, & inter incertos illos reditus reputari etiam omnes qui potuerunt percipi, & ob socordiam aut negligentiam titularis percepti non fuerunt.

Quæstio 481. An, & qualiter reservari possit & soleat pensio in distributionibus quotidianis?

1. RESpondeo primò: non minùs distributiones quotidianæ, quàm fructus & alii quicunque proventus & reditus sunt receptibiles seu capaces obligationis pro pensione. Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 32. cujus *ibidem* hanc dat rationem, quia Papa intelligitur eas afficere, antequam inter præsentes distribuantur. Idque etiam in præjudicium juris accrescendi inter præsentes, sive ita, ut huic juri accrescendi pro modo pensionis locus non sit, repugnante nimirum Papæ voluntate. Unde etiam, quando Papa reservat pensionem nuncupatim etiam super distributionibus, non attenditur, an sit præstitum servitium, vel secus; cùm non attendatur servitium, sed simplex destinatio. Lott. *l. c. n.* 34.

2. Respondeo secundò: dum Papa reservat alicui fructus aut eorum partem loco pensionis, semper eos expressè distinguit à distributionibus quotidianis, easque excipit in individuo. Proindéque in tali casu non est satis reservatario agenti pro executione suæ gratiæ probare, exstare tales vel tales reditus, nisi etiam justificet, eos non esse distributiones quotidianas, neque ad illas pertinere. Lott. *loc. cit. n.* 35.

3. Respondeo tertiò: Quin etiam hodiedum nullo casu intelligitur reservata pensio in distributionibus, nisi hoc ipsum sit expressum, adeòque sub illis verbis positis in pensionis concessione: *super reditibus, proventibus, juribus & obventionibus universis*: non veniunt hodiedum distributiones quotidianæ, (quidquid in contrarium aliàs senserit Rota *in Toletan. pension.* 1565. & *in Toletan. parochial.* 29. *Apr.* 1592. apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *nu.* 282. & 183.) Lott. *loc. cit. n.* 36. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 4. *nu.* 3. Garc. *loc. cit. nu.* 387. ubi ait: *Dataria & Cancellaria per illa verba non intelligit distributiones & incerta, ut intellexi Romæ à quodam Notario Cancellariæ, & constat &c.* contra Boërium. *decis.* 224. *n.* 5. Gutt. *conf.* 8. *à n.* 4. Mand. *conf.* 35. *n.* 7. Abb. &c. apud Garc. *n.* 384. visos sentire, quòd per verba: *quibuscunque aliis reditibus*: comprehendantur distributiones quotidianæ. Idque etiam, sive omnia emolumenta seu reditus consistant in meris distributionibus quotidianis, sive eorum pars aliqua. Lott. *loc. cit. n.* 36. Tametsi, ut idem Lott. præmiserat *nu.* 27. in eo casu, dum omnes reditus consistunt in istis distributionibus, idem feratur de iis, quod de fructibus, judicium, veniántque & censeantur nomine fructuum, hanc interpretationem suadente subjectâ materiâ. Ab ista tamen regula universali, quam statuunt Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 17. Castrop. *loc. cit.* Garc. *p.* 1. *c.* 5. *nu.* 386. & alii passim: beneficia (etiam quorum potiores proventus consistunt in distributionibus quotidianis, ut sunt ferè Canonicatus Hispaniæ, de iis enim loquitur Castrop.) non censentur gravari pensione ex clausula, quæ pensionem imponit super reditibus, fructibus, proventibus beneficii: excipiunt quidam eorum hunc casum, seu censent etiam pensione gravari distributiones, etiamsi id explicitè non diceretur, dum nimirum absque eo id satis ex subjecta materia & Curiæ stylo constaret; ut, si in narratione dictum fuerat, beneficium 24. ducatorum valorem non excedere, & hoc non obstante imponatur pensio centum & ampliùs, absque dubio tunc censenda est imposita pensio in distributionibus, ne dicamus concessionem esse vanam & inutilem. Ita Garc. *loc. cit. n.* 388. Azor. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit.* quamvis hic, postquam hanc exceptionem posuerat, expressè subjungit: *Ut autem tota dubitatio tollatur, quoties Papa intendit distributiones has gravare, id exprimit hac clausula apposita: etiamsi in solis distributionibus, & non nisi præsentibus & Divinis Officiis interessentibus dari, & per eos lucrari consuetis.* Unde jam infero &

4. Respondeo quartò: juxta sententiam Lott. nempe, quòd hodiedum, ut ait, in nullo casu, etiam dum omnes reditus consistunt in distributionibus, hæ non intelligantur gravari pensione, nisi idipsum exprimatur: Canonicatus & dignitates non excedentes valorem 24. ducatorum, spectatis eorum propriè proventibus, excedentes tamen illum valorem spectatis quotidianis distributionibus, ad mille etiam ducatos ascendentibus, non censeri gravari pensione, nisi idipsum exprimatur, nimirum pensionem imponi super istis distributionibus, pro quo etiam sentire videtur Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 29. ubi ait: *Aliquando exprimitur præbenda valere 30. distributiones 100. & solet tunc concedi pensio 30. aut 50. & sic distributiones quotidianæ computantur cum clausula: etiamsi in solis distributionibus.* &c. Secus videtur dicendum juxta dictam Garciæ & Azor exceptionem, quòd scilicet in dicto casu, saltem si narrato valore 24. ducatorum, adhuc constituatur in tali beneficio pensio, expressione aliâ opùs non sit, subjectâ materiâ satis suadente, esse tunc mentem Papæ gravandi has distributiones.

Quæstio 482. An, & qualiter imponatur pensio super massa grossa, ac aliis reditibus communibus, qui dividuntur inter eos, qui certis temporibus intersunt?

RESpondeo: de his pariter ac de aliis distributionibus quotidianis loquendum. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 32. hoc est, quòd sicuti in quotidianis distributionibus pro præsentibus & servientibus jure antiquo non imponebatur pensio, jure tamen novo in iis imponitur pensio, dum in iis consistunt reditus beneficii; id tamen nunquam fieri intelligatur, nisi exprimatur, ità etiam super massa illa grossa antiquitus non imponebatur pensio, (cum esset universalis regula: quòd ubi-

ubicunque requireretur certum servitium, ad consequendos fructus, iis pensio non possit imponi, ut Gamb. *de pot. leg. l. 6. n. 20.)* sed de jure & stylo novo, ità tamen, ut fieri id non censeatur nisi exprimatur. Filliuc. *in append. post. de stat. cler. tr. 42. c. 5. q. 2.*

De quantitate & reductione pensionis.

Quæstio 483. An, & in qua quantitate constituenda pensio?

1. RESpondeo ad primum: Pensio constituenda est (intellige, quò ad solutionem) in quantitate v. g. 100. vel 50. ducatorum, & non in quota v.g. in dimidia, tertia, vel quarta parte fructuum; eò quòd hoc posterius videatur esse scindere beneficium, quod vetitum est *c. majoribus*. Garc. *p. 1. c. 5. n. 362.* citans Gig. *de pens. q.* 8. Caccialup. *eod. tr. q.* 6. Rebuff. *de pacif. poss. n. 121. aliàs* 104. Gamb. *de pot. leg. l. 6. nn.* 11. & plures alios. Atque ita observat Papa, & habet stylus Curiæ, ut non nisi reservatio fructuum, aut pars illorum ex causa resignationis cum Cardinalibus admittatur. Garc. *loc. cit. n.* 363. Adeóque jam Papâ inferiores nullatenus valebunt pensionem in dicta quota imponere. Garc. *n.* 364. etsi subjungat: de cetero, inspecto jure communi, satis probabilem esse sententiam oppositam Corasii *de benef. p. 1. c. 4. n. 10. & 11.* eò quòd ex constitutione quotæ non videatur dividi beneficium, quodque tunc propriè fiat, cùm ex uno beneficio fiunt duo, pensio autem non sit beneficium, & ea morte pensionarii extinguatur.

2. Respondeo ad secundum primò: oportere pensionem moderatam esse, ità ut remaneat titulari seu rectori beneficii, unde is congruè sustentetur. Garc. *loc. cit. nn.* 366. citans Caccial. *de pens. q.* 7. Gig. *eod. tr. q. 4. n.* 1. Coras. *ubi ante. n.* 7. Abb. *in c. conquerente. de cler. non resid.* Rebuff. *ubi ante. n.* 534. *aliàs* 116.

3. Respondeo ad secundum secundò: olim imponebatur pensio usque ad tertiam partem redituum in omnibus beneficiis, & hæc judicabatur justa pensio, apponebaturque clausula: dummodo tertiam partem non excedat. Paris. *l. 6. q. 2. n.* 24. citans Paul. Rom. *de pens. c. 1. n.* 6. Caccial. *eod. tr. q.* 9. Gig. *q.* 7. Rebuff. *in pr. de reservat. tam general.* &c. *n.* 19. *aliàs* 31. sic in specie ex praxi Curiæ ante Trid. etiam Parochiales gravabantur usque ad tertiam partem fructuum, sicut quæcunque alia beneficia, & in Parochialibus quoque adjiciebatur clausula: *modò tertiam partem non excedant.* Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 1. nn.* 27. sic non posse concedi pensionem ultra tertiam partem, eâ ratione, quòd æquum non sit, ut qui minus meretur, qualis est pensionarius, minus præstans Ecclesiæ quàm titularis, plus exigat, defendunt Comitol. *l. 1. resp.* 86. Paponz. *l. 3. tit. 5. Arresto.* 8. & 10. apud Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 1. nn.* 39.

4. Respondeo ad secundum tertiò: hodiedum de stylo beneficia simplicia regulariter gravantur ad medietatem & non ultra. Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n.* 55. Lott. *l. 1. q. 36. n.* 38. Corrad. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. nn.* 26. Item Ricc. *in pr. p. 3. resolut.* 109. *nn.* 4. Boër. *decis.* 162. apud Ventrigl. *loc. cit.* quamvis dicat: nihil quidem certum determinatum esse hac in parte circa beneficia non curata, sed esse arbitrarium; videre tamen nos passim servari, ut in beneficiis non curatis valorem 24. ducatorum excedentibus non imponatur pensio ultra medietatem. Idem ferè ait Garc. *loc. cit. n.* 371. nempe circa quantitatem pensionis non posse dari certam regulam in beneficiis non curatis; eò quòd licèt Parisius & alii quidam dicant, de stylo hodie regulariter dari in iis pensionem ad medietatem, videamus tamen etiam sæpe dari ultra medietatem.

Quæstio 484. An, si pensio excedat medietatem, vel etiam aliàs fuerit excessiva tempore Datæ, sit penitus nulla, aut debeat annullari?

1. RESpondeo: Non convenire in hoc AA. nam quòd, si pensio excederet medietatem fructuum beneficii gravati, non ideo annullandam esse, sed reducendam ad legitimam quantitatem, tenet Paris. *l. 6. q. 2. n.* 144. quod ipsum procedere ait Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n.* 43. etiamsi reservata cum dicta clausula: *dummodo medietatem fructuum non excedat*: eò quòd pensio in eo casu non vitietur in totum, sed solùm in excessu. Citat pro hoc Mantic. *decis.* 153. *nn* 2. Gratian. *discep. for. discep.* 995. *n.* 11. Idem tenet Garc. *p. 1. c. 5. à n.* 417. pro quo multas adducit auctoritates & Rotæ decisiones.

2. Contrarium, nempe si pensio (idque, sive simus in pensione super beneficio curato, imposita cum clausula: *dummodò tot remaneant rectori*; sivè in pensione super simplici, cum clausula: *dummodò medietatem, vel talem partem fructuum non excedat*) tempore datæ excedat vel in minimo, etiam in totum corruere, seu nullam esse quoad totam, ità ut reductioni locus non sit, eò quòd clausulæ prædictæ videantur continere protestationem Papæ; quòd nisi res se ita habeat, nolit gratiam aliquam fecisse, & sic consideretur tunc tanquam unum integrale, quod non potest pro una parte valere, & pro altera parte non, sic inquam, tenent Barbos. *juris Eccl. l. 1. c. 39. §. 3. n.* 45. Lott. *l. 1. q. 38. n.* 54. Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 1. n.* 49. citantes Gig. *de pens. q.* 35. *n.* 2. Rotam *decis. 626. nn. 6. p. 1. divers.* Vide de hoc plura supra.

3. Porrò extenditur hoc ipsum primò, ità ut sive prædicta clausula: *dummodò*, importet modum, sive conditionem; (licèt enim inter conditionem & modum hæc sit præcipua differentia, quòd conditio suspendat, modus verò secus; modus tamen adhoc ipsam obligationem coarctet, ità ut nisi impleatur, nihil debeatur. *l. si tibi legatum. ff de legat.* Lott. *cit. q. 38. n.* 41.) nihil actum censeatur, donec plenè sit justificata. Lott. *loc. cit. nn.* 40. Ventrigl. *loc. cit.* 50. Secundò: ut licèt titularis sit obligatus ad solutionem pensionis in forma Cameræ, adhuc astringi nequeat ad solutionem prædictâ clausulâ non justificatâ. Ventrigl. *num.* 51. citans Rotam *in Asculan. pens. 7. Feb.* 1586. & *in Firmian. pens.* 14. *Decemb.* 1592. Tertiò, ità ut per dictam clausulam suspendatur gratia reservationis pensionis, ut ante illius justificationem pensio non dicatur debita, nec titularis cogi possit ad eam solvendam, nisi per modum manutenitonis, dum pensionarius esset in quasi possessione exigendi. Ventrigl. *n.* 52. citans Cassador. *decis.* 10. *n.* 8. *de rescrip.* Rotam *decis.* 547. *n. 2. p. 1. recent.* Quartò, ut nec contra eum, qui consensit pensioni tali, agi possit ad solutionem illius, dictâ clausulâ non justificatâ; eò quòd iste consensus æquè ac gratia, cui accedit, habeant hanc tacitam conditionem: *dummodò* &c. in ventre. Lott. *n.* 46. & 47. Ventrigl. *nn.* 53. citans Cassador. *decis. 8. n. 8. de rescrip.* Mohed. *decis. 9. n. 1.* & *2. de caus. possess.* Quintò, ut clausula dicta sit justificanda, etiamsi pensio imposita esset motu proprio. Ventrigl. *n.* 54. citans Rotam *in Neritonens. pens.* 15. *Nov.* 1601. Vide de hac necessitate justificandi dictam clausulam plura infra, ubi de obligationibus pensionarii.

3. De cetero in casu pensionis reservatæ resignanti, qui resignavit, reservatâ sibi pensione tantâ, & non aliàs, nec aliter, nec alio modo, dictam clausulam *dummmodo* &c. causare nullitatem pensionis in totum si excedat; eo quod tunc sit individua, quia jam deficit consensus resignantis, & consequenter etiam super eo fundatus consensus Papæ, tenent Garc. *nn* 422. Card. *de Luc. de pens. d. 12. n. 4. & d. 14. n. 2.* etsi ejus contrarium, ut vidimus *q. ante hanc* 14. teneat Castrop. dum sermo est de excessu pensionis, seu non remanent amplius centum aut medietas, non tempore Datæ, sed successu temporis. Item in to-

ium corruere, seu nullam esse pensionem reservatam cum narrativa, quòd medietatem, seu aliam partem fructuum non excedat, si excedat, tradit Garc. *n.* 428. dicens, hoc esse, quod vult Gig. *q.* 9. *n.* 3. & *q.* 35. *n.* 2. de quo mox plura. Hoc ipsum quoque procedere, seu pensionem in totum vitiari, & esse nullam, si imposita ultra potestatem imponentis, v. g. si à Legato habente facultatem reservandi pensionem usque ad tertiam partem, illa imposita fuisset etiam in modico ultra tertiam partem, tradit idem Garc. *à n.* 430. citatis plurib. ex Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *à nu.* 712. qui tamen id admittat, dum constat Legatum voluisse excedere tertiam partem; quia tunc, quod potuit, noluit, & quod voluit, non potuit: si autem de eo non constet, reipsa tamen pensio excedat illam partem, non fore in totum nullam, sed esse reductioni locum; quia in majore summa includitur minor.

Quæstio 485. An, narrato valore, eòque non justificato; vel etiam an falsò narrato valore, reductioni sit locus, an verò in totum corruat pensio?

1. RESpondeo primò: Narrato valore, eòque non justificato in toto, etiamsi in modico, unde falsa diceretur narrativa, pensio corruit in totum, & non admittitur reductio seu æquitas moderativa ad proportionem veri valoris, & sic illud: qui cadit à syllaba, cadit à toto, hîc locum habet. Card. de Luc. *de pens. d.* 6 *n.* 12. Idem tradit Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 26. Et sic, sub distinctione tamen, nimirum, ut si pensionarius in justificatione valoris per ipsum narrati deficiat, vel si titularis assumpto in se onere probandi probet, valorem falsò expressum, pensio in totum corruat, & non sustineatur in ulla parte; si defectus sit infra congruam semel determinatam (intellige vel expressè, ut dum Papa expressè eam determinat per clausulam: *Dummodò remaneant tot pro titulari:* vel tacitè, ut cùm illa consequitur ex supposita quantitate fructuum, & determinata quantitate pensionis, v. g. si narrati fructus sint 200. ducati, & Papa reserv vel 100. sive cum clausula: *Modò medietatem non excedat*, consequitur enim tunc determinatam congruam rectori 100. ducati) secus verò, si dictus defectus sit supra congruam; eò quòd tunc nulla sit ratio, ut non sustineatur pensio illa in minore quantitate constituta. Siquidem valor pensionis, ut Lott. *n.* 30. & 31. principaliter exprimendus pro statuenda congrua favore ipsius titularis, adeòque quamvis expressio valoris pensionis sit falsa, quia tamen est falsitas commissa supra verum valorem pensionis, non præjudicat titulari, sed potiùs ei maximè prodest; cùm vel sic determinetur ei, seu relinquatur major congrua; & sic falsitas ista, cùm careat omni dolo, non est considerabilis. Neque tamen etiam negat Lott. *n.* 32. posse ex hoc capite pensionem alterari & reduci; sed solùm hinc sequi negat, quòd tota corruat. Quodipsum tamen etiam limitat *n.* 33. nimirum in hoc casu pensionem in totum fore nullam, si pensio reservata esset in quantitate individua; nihil autem prohibeat id, quod naturâ dividuum est, ex mente disponentis individuum effici, quodipsum in hac materia contingat; cùm e converso expressio fructuum sic ad determinandum principaliter ipsam pensionem, & consecutivè ad determinandam congruam titularis, nempe in pensionibus, quæ reservantur ex causa resignationis; in his enim quia resignans seu pensionarius protestatur, se nec aliter, nec alio modo velle resignare, quàm reservatâ sibi validè pensione in tanta quantitate propter dictam clausulam, quæ conditionem, & sic formam importat, quod aliàs erat naturâ sua dividuum, est effectum individuum vi formæ, ac propterea nequit valere in parte & in parte non, ita Lott. *à cit. n.* 33.

2. De cetero ubi expressus valor falsus per ascensum, adhuc locum fore pensionis reductioni (saltem dum ageretur non cum primo resignatario, in quo intrat fortè specialis ratio; sed cum ejus successore directè proviso per Papam ex vacatione per mortem) si hæc duo copulativè concurrant, nempe deficientia doli in resignante seu pensionario, (dum fortè is à Curia absens, ubi supplicatio cum dicta narrativa concepta fuit, in mandato dato ad resignandum fecit veram expressionem valoris, idemque fecit resignatarius in mandato dato ad consentiendum pensioni, ita ut error ille commissus per expeditorem) & verisimilis voluntas Papæ, prout ea colligitur ex pluribus consimilibus resignationibus beneficiorum ejusdem Ecclesiæ sub narrativa ejusdem valoris, & cum reservatione consimilis, vel etiam majoris pensionis per eundem Papam aliósque prædecessores, tradit Card. de Luc. *de pensio. d.* 12. *à n.* 5. & *d.* 14. *n.* 9. & *d.* 6. *n.* 7. *juncto n.* 11. & *d.* 4. *n.* 6.

Quæstio 486. Incidens, num ergo in casu pensionis reservatæ cum dicta clausula: dummodo: *& cum consensu resignantis non aliàs, nec aliter, in totum corruentis ob excessum, dictus resignans possit redire ad beneficium resignatum, & sit restituendus ad possessionem illius?*

RESpondet negativè Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 441. dum resignans ipse fuit in culpa, quia sciens tantam pensionem non habere locum, tamen sic resignavit. Respondet èconatra affirmativè idem Garc. *n.* 436. idem tenet Barb. *juris Eccles. l.* 1. *c.* 39. §. 3. *nu.* 45. (nimirum in casu, ubi dictum excessum nescivit) eò quòd, licèt tunc resignans acceptando reservationem pensionis cum clausula *dummodo &c.* & dando consensum tali resignationi, consentiat nullitati pensionis, si non purificetur dicta clausula seu conditio, sive non remaneant 100. &c. non tamen consentit, ut resignatio maneat valida; quinimò velit contrarium, cùm resignet, reservatâ sibi validè, ut putat, dictâ pensione, & non aliter, nec alio modo. Citat & recitat pro hac posteriore responsione Rotam *in Arthna pens.* 4. *Decemb.* 1600. non obstante, quòd contrarium senserat Rota *in Senens. pens.* 12. *Jan.* 1596. quam recitat *num.* 435.

Quæstio 487. Quandonam igitur, & qualiter in specie reducenda pensio, quando ea ab initio seu tempore impositionis non fuit excessiva?

1. RESpondeo ad primum: Dum apposita clausula: *Quòd annullari, reduci aut minui non possit pensio* (uti ea quandoque solet apponi teste Mand. *tr. de signat. grat. tit. de pens. col. penult.* apud Paris. *l.* 6 *q.* 2. *n.* 143.) decrescentibus etiam fructibus seu reditibus, reduci non poterit, ita supponere videtur Paris. *loc. cit.*

2. Respondeo ad primum secundò: De cetero, diminutis ex post reditibus in tanta quantitate, ut solutâ pensione non maneat congrua titulari, nihil est, quin diminui debeat quantitas pensionis. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *nu.* 54. ex Gig. *de pens. q.* 35. *nu.* 8. cum communi. Atque Lott. *ibid. n.* 57. Id sanè longè faciliùs admitti, si contingeret, prædium aliquod insigne evinci, seu per evictionem divelli à beneficio; modò beneficiarius ipse probet, solutâ pensione, restantes fructus sibi non sufficere pro congrua, citat pro hoc Rotam *in Aquens. pens.* 4. *Maji.* 1604. quin & in eadem decisum ait 10. *Martii* 1610. intentionem titularis pro reductione semel fundatam ex justis istiusmodi circumstantiis minimè posse elidi per oblationes pensionarii de conducendo reditus latiùs, seu pro majore quantitate; cùm neque sic concludatur ad valorem, neque Ecclesia possit cogi ad locandum, cui etiam id minimè unquam expedit ob occasionem litigii.

3. Respondeo ad primum tertiò, non esse reducendam pensionem, si per annos tantùm aliquot non remaneant centum pro rectore, (idem est, dum non remanerent mille pro Episcopo, vel etiam medietas,

vel

vel duæ tertiæ in beneficio simplice, dum eò usque ei imposita pensio sub dicta clausula *dummodo* &c.) ob sterilitatem eorum, quæ posset compensari cum fertilitate aliorum annorum. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 399. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 48. *in fine.* citans Barb. *de claus. claus.* 47. *n* 6.

4. Respondeo ad secundum primò: reductionem pensionis posse deduci tum ex persona pensionarii, per viam minorum replicationis, cùm videlicet ipse agit, & deficit in justificatione clausulæ *dummodo:* vel etiam pensionario ipso petente vel volente; quemadmodum enim solâ voluntate pensionarii cessare potest & remitti pensio, ita etiam multò magis potest minui. Lott. *cit. q.* 42. & 43. Tum ex persona titularis, per modum nimirum vel actionis, vel exceptionis; dum nempe probat & justificat, aut valorem fuisse falsò expressum ab initio, aut ex post illum fuisse imminutum. Lott. *loc. cit. n* 60. Gig. *cit. q.* 35. *nu.* 8. & Staph. Porrò si titularis excipiat ex probationibus per eum factis, sibi non remanere congruam in summa taxata, posse pensionarium replicare, ut sibi solvatur in ea quantitate, quæ superest, ita ut ad illam fiat reductio, tradit Lott. *ibid.* citans Crescent. *decis.* 17. *n.* 3. *de rescrip.*

5. Respondeo ad secundum secundò: Ex quocunque demum capite fiat reductio, id perpetuò observandum, ut fiat salvâ congruâ ab initio constitutâ titulari, ita ut illa semper integrè percipiatur per ipsum titularem, neque ullam diminutionem patiatur. Lott. *loc. cit. n.* 61. quam in rem incidenter

Quæstio 488. *Quinam fructus vel emolumenta reputentur in ipsius congruæ æstimatione?*

1. RESpondeo: Præter ea, quæ dicta sunt sub initium de erectione beneficii. Primò, cùm agitur de beneficio simplice carente omni administratione, vel etiam habente administrationem aliquam, sed sine jurisdictione, congrua constituitur ex fructibus certis tantùm, nisi aliter sit cautum. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 61. Incerta autem reputantur ea, quæ pendent à futuro eventu prorsus contingibili. Lott. *ibid. n.* 62. qualia sunt distributiones. Lott. *ibid.* citans Covar. *var. resol. l.* 13. *c.* 3. *nu.* 3. Item oblationes, spolia mortuaria, anniversaria, & his similia. Lott. *ibid.* ex Rebuff. *tr. de congrua. n.* 86. Hoc tamen ita accipiendum, ut hujusmodi obventio seu eventua sit prorsus contingibilis, ita ut talia emolumenta nullam possint recipere certitudinem, ut, quia si etiam vellet titularis ea vendere aut locare, nullum esset nacturus emptorem, qui se vellet huic periculo exponere; alioquin si talis redemptor posset commodè & passim reperiri, idipsum, pro quo communiter possent in annum locari vel vendi, reputaretur inter emolumenta certa. Lott. *nu.* 63. citans Anchar. *in clem.* 2. *de concess. preb. n.* 4. Rebuff. *ubi ante n.* 87. & Rotam *in Mantuanen. pens.* 13. *Jun.* 1625. ubi idem tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 8. *n.* 8. dicens: attendi in hia experientiam plurium annorum, quorum coæquatio ita fructum certum ex incertis constituere dicitur, dum conductorem inveniunt ita ementem incertam aleam. Sic multa vectigalia singulis annis locari pro pensione, quæ solvatur pro emptione incertæ aleæ transitûs mercium, animalium à plurium annorum experientia certificatæ. Porrò circa emolumenta aliarum functionum Ecclesiasticarum hanc distinctionem hanc in rem notatu dignam tradit idem Cardin. *loc. cit. n.* 9. nempe, quòd alia sint emolumenta, quæ proveniunt à merè voluntaria devotione populi, qui potest eas functiones non facere, vel eas faciendo, non invitare beneficiatum; qui proinde in his emolumentum principaliter obtinet ratione laboris personalis, & hæc tanquam incerta non venire in fructu seu valore. Alia verò esse emolumenta debita ratione beneficii, seu juris Parochialis, quod vicissitudinariam continet necessitatem inter Parochum, & Parochianos ratione funerum, Baptismorum, matrimoniorum, & tunc, quia necessariò nascimur, morimur, matrimonium contrahimus, aliáque sacramenta & divina percipere debemus à Parocho, cujus interventus est necessarius, idcirco ea venire in fructu.

2. Secundò cùm agitur de beneficio, cui annexa administratio cum jurisdictione, ut sunt Ecclesiæ Cathedrales, Abbatiales; tum congrua, sicut est in mensa, ita pensio reservatur super omnibus fructibus & emolumentis mensæ. Lott. *loc. cit. n.* 64. Ea autem dicuntur bona de mensa, quorum dominium tam utile, quàm directum pertinet ad Ecclesiam, sive fuerint de novo donata Ecclesiæ, seu ipsi Prælato intuitu Ecclesiæ; sive à longissimis temporibus fuerint in bonis Ecclesiæ; si enim nunc devolvantur ex solidatione dominii utilis cum directo, eatenus inter talia reputantur, quatenus Prælatus id declarat, jubendo ea describi inter alia bona mensæ per officiales ad id deputatos per ipsum Prælatum; quæ omnia præsumuntur facta post annum. Lott. *n.* 65. remittens ad Menoch. *de arb. Jud. casu* 433. *ex nu.* 1. *per totum.* Sic quoque, cùm inter bona mensæ reputetur ipsa jurisdictio, fructus quoque ejus, ut sunt mulctæ, pœnæ, & quidquid emolumenti reddunt causæ civiles & criminales, ipsiúsque magistratûs, Cancellaria, scribania &c. reputabuntur in hac congrua. Lott. *n.* 66. qui etiam *n.* 67. Quòd licèt nonnullis quandoque Episcopis rescriptum fuerit, ut se abstineant à locandis, vel vendendis scribaniis hujusmodi, ne conductores excorient litigantes, & latrones suspendant in bursa, ita exigente singulari quorundam avaritiâ; id tamen minimè à jure prohibitum iis, quidquid sit de elocationibus perpetuis, hinc posse Cancellarias Episcopales locari, & mercedem reputari oportere inter fructus certos tanquam fructum jurisdictionis, responsum esse à Rota, ait Lott. *n.* 69.

Quæstio 489. *An, & qualiter resignatarius allegare possit excessum pensionis?*

1. RESpondeo. Cessionarium seu resignatarium, seu debentem solvere pensionem ex resignatione sibi facta, teneri omnino ad solutionem pensionis cum resignante conventæ, non obstante allegato ejusdem pensionis excessu, & opponi illi semper posse illud: *Solve vel dimitte:* cùm æquum non sit, resignatarium ex dolo & perfidia sua consequi utilitatem, & resignans deludatur: maximè, dum resignatio facta conditionaliter cum clausula: *non aliàs, aliter, nec alio modo.* Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 4. dicens, sic sæpe judicatum in supremis Galliæ tribunalibus. Card. de Luc. *de pens. d.* 12. *n.* 10. dicens, hoc concernere gratiam & favorem ipsius resignantis ac pensionarii respectivè contra resignatarium, ut allegare nequeat hanc reductionem, ejúsque prætextu impedire regressum vel ingressum reservatum; sed debeat vel totam pensionem solvere, vel regressum hunc pati. Monet autem idem Cardin. *cit. n.* 10. hoc ipsum non esse in odium talis pensionarii detorquendum, ita ut, si in minimo falsò narratus valor, pensio in totum deficiat, & sic titularis liberetur à solutione absque eo, quòd pati debeat regressum resignantis; siquidem rigorosa illa propositio: *qui cadit à syllaba, cadit à toto:* locum habeat in reservatione pensionis voluntariæ, seu de consensu imposita beneficio pleno ob præsumptam fraudem & odibilitatem illius, subjungit etiam Tond. *loc. cit. n.* 47. sæpe declaratum, non modò resignatarium, sed etiam resignatarium resignatarii ad pensionis solutionem astringi posse, non obstante reductione petitâ, & excessu allegato; limitat tamen hoc ipsum *n.* 48 nisi pensionarius fuisset negligens in exigendo pensiones decursas, & beneficium per plures & diversas manus transivisset, nullâ factâ in illius provisione mentione pensionis, quam successores probabiliter ignorâssent. Et *n.* 49. nisi agatur de beneficio curato; eò quòd ejus possessor semper possit pensionis reductionem, vel totalem ejus cassationem petere, si non habeat unde vivat.

2. Quinimò si prætendatur & deducatur excessus pensionis ab initio, etiamsi falsus valor fuerit expressus, non sufficit agari adhuc istam deductionem titularis,

qui consensit, & propterea eum in vanum prætendere reductionem; tametsi ea deductio optimè suffragetur ejus successori, cui non potest vitio verti, quod non fuerit conquestus ab initio de enormi pensione, tradit Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 55. ex Staphil. *tit. de institut.* §. *& est narrandum. n.* 1. *&* 2. Item *l.* 1. *q.* 41. *num.* 38. ubi expressè: *in hoc casu* (nimirum ubi pensio reservata resignanti in individua quantitate, v. g. 50. ducatorum, & subclausula: *& non aliàs, nec aliter) non sustinetur pensio in statu excessivitatis quasi contra justitiam; sed simpliciter denegatur actio titulari quasi proponenti de directo contraria, ex quo validitas ejus tituli pendet ex toto à validitate reservatæ pensionis in ea quantitate, unde vel debet solvere vel dimittere beneficium resignatum; quia, dum petit reduci, concludit ad non consensum resignantis, & consequenter ad nullitatem totius gratiæ, aperitque viam resignanti ad redintegrationem sui beneficii.* citat pro hoc Lotterius Mantic. *decis.* 173. *n.* 1. & Rotam *decis.* 631. *n.* 1. *p.* 1. *recent.* & fusiùs *decis.* 286. *n.* 2. *p.* 2.

Quæstio 490. An, & qualiter successor dicti resignatarii allegare possit excessum pensionis?

RESpondeo: Quidquid sit de resignatario hujus primi resignatarii, seu successore illius per resignationem ab eo factam, de quo *q. præced.* ex Tond. successor illius resignatarii obtinens illud beneficium simpliciter à Papa ex vacatione illius per mortem, potest allegare dictum excessum ab initio, sufficitque illum intentantem actionem super libertate beneficii (ad modum illius negatoriæ, quæ domino vel possessori fundi secundùm terminos juris civilis competit adversùs possessorem servitutis) negare veritatem narrati valoris, ut pensionario volenti sustinere pensionem incumbat onus perfectæ & concludentis probationis, quâ non factâ, pensio corruit in totum, neque sustinetur in parte. Card. de Luc. *de pens. d.* 11. *nu.* 3. qui etiam *n.* 4. id verum esse astruit, etiamsi in reservatione pensionis ex causa resignationis accesserit consensus titularis (nempe istius primi & immediati resignatarii) quia iste consensus isti consentienti præjudicat, non autem successuri, utpote suum jus directè & immediatè metienti à Papa independenter à prædecessore, quemadmodum idem tradit Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 38. ut vidimus *q. præcedente.*, quorum similia habet *l.* 1. *q.* 43. *n.* 6. ubi: quòd etsi consensus titularis liberet pensionarium ab onere probandi narratum valorem, id tamen se non extendat ad successorem, ut pluribus ibi ostendit. Verùm de his plura infrà, ubi de obligatione pensionarii. Illud hìc obiter notandum, hinc videri sequi, in hoc casu non subsistere, quod aliàs asserunt AA. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 59. *&* 66. allegantem, quòd pensio exeedat medietatem, debere id probare.

Quæstio 491. An, si pensio imposita beneficio jurispatronatûs sit immodica, patronus possit excipere & petere, ut extinguatur, vel ad debitam quantitatem reducatur?

REspondet affirmativè Azor *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 2. citans Gig. *q.* 24. *n.* 12. nimirum, ut ait, si id noceat Ecclesiæ.

Quæstio 492. A quo facienda reductio?

1. REspondeo primò: Dum tractu temporis ob diminutionem fructuum non remanentibus ampliùs 100. Rectori, vel etiam ob eandem rationem non remanente ampliùs medietate, ad quam, usque facta reservatio pensionis, facienda reductio, poterit ea fieri per Ordinarium, etiamsi pensio fuerit reservata auctoritate Papæ, nisi in literis adsit clausula: *quòd pensio non possit annullari, reduci seu minui;* quia tunc requiritur Papæ commissio. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *nu.* 401. *&* 402. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 48. citans Gig. *cons.* 147. Staph. *de lit. Just. tit. de commiss. super reduct. pens. n.* 7. *& seq.*

2. Respondeo secundò: quando à principio fuit pensio excessiva reservata per Papam, & ea ad petitionem successoris illius, qui consenserat tali pensioni (& cui proinde soli ea præjudicabat, ut dictum *binis quæst. præced.*) reducenda, fieri ea non potest per Ordinarium, vel per Legatum, vel alium judicem, nisi ex speciali rescripto. Garc. *loc. cit. & n.* 369. citans Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 708.

3. Respondeo tertiò: intelligenda hæc sunt respectu titularis, seu debentis solvere pensionem, quòd ejus solâ voluntate pensio diminui nequeat. De pensionario namque tradunt Lott. *l.* 1. *q.* 43. citans Gig. *de pens. q.* 99. *n.* 8. item Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 3. *n.* 9. quòd sicut solâ ejus voluntate cessare potest vel remitti pensio absque licentia Papæ, ita etiam multò magis possit minui ejus quantitas; cùm in quantitate illa sic imminuta conservetur idem jus, nec propterea censeatur diversa, sed eadem prorsus, quæ priùs reservata est pensio, ut Rota *in Parmensi pensionis* 17. *julii* 1622.

4. Respondeo quartò: verumtamen, dum in reservatione pensionis de consensu, seu ex causa lucrativa (sic dicta, quia reservatur auctoritate Apostolica, de consensu tamen titularis seu possidentis beneficium ita volentis alicui tertio, v. g. ut is commodiùs alatur in studiis) adjicitur decretum nullitatis reservationis in eventum non factæ verè ac realiter integræ solutionis, remissio & diminutio pensionis facta per pensionarium titulari non habet locum: siquidem pensionarius nec minimam partem talis pensionis titulari remittere potest, sed tenetur eam integrè solvere titularis; quia dictum illud decretum ad amussim servandum sine alia interpretatione aut alteratione, sub pœna nullitatis ipso jure.

Quæstio 493. An interea, dum petitur reductio, suspendatur executio?

REspondeo negativè; dum nimirum pensionarius est in possessione percipiendi pensionem. Card. de Luc. *de pens. d.* 11. *n.* 3. ubi: quòd, donec causa petitorii terminetur per rem judicatam, vel tres conformes, tali existenti in quasi possessione exigendi pensionem denegari nequeat solutio. Lott. *l.* 1 *q.* 38. *n.* 73. ubi ait: satis operatur quasi possessio in hoc, quòd, dum lis durat, non retardatur solutio sub prætextu, quòd non sit probatum; nec attendatur sententia, à qua sit appellatum; nec quòd agatur contra eum, qui consensit expressè, sed contra successores. Item *l.* 1. *q.* 42. *n.* 56. ubi: quòd solutio non suspendatur, interim dum agitur de reducenda pensione, tam cùm prætenditur ob superventientem diminutionem fructuum, quàm cùm prætenditur defectus ab initio ob expressum falsum valorem.

De modo imponendi pensionem.

Quæstio 494. An pensio imponenda sit in collatione beneficii, an post illam?

REspondet Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 4. usu servari, quòd pensio utroque modo imponatur, quamvis prior modus eam imponendi sit frequentior. Si verò imponatur secundo modo, id non fieri sine ejus, cui collatum beneficium, consensu; quia is jam jus habet in beneficio, & ab initio integros fructus, seu potiùs jus ad illos accepit, adeòque ad hoc, ut fructus hi imminuantur, opus sit ejus consensu. Observandum tamen, ut tradit Laym. *in c. cùm clerici. de pactis. n.* 2. nimirum quòd auctio pensionis (quam facere posse Episcopum ait cum consensu Capituli ob rationabilem causam, dum majores nunc quàm ante ex beneficio proventus proveniunt) & omnis impositio pensionis (intellige facienda ab Episcopo) fieri debeat ante collationem beneficii; eò quòd, si in ipsa collatione fiat, periculum sit pravitatis simoniacæ, quando pensionis solutio in commodum collatoris directè vel indirectè cedit.

Quæstio

Quæstio 495. Quæ forma seu praxis reservationis pensionis tam beneficio pleno, quàm vacante?

1. Respondeo ad primum: Beneficio pleno reservari consuevit pensio de consensu titularis illud possidentis; (unde & pensio de consensu, & ex causa lucrativa vocatur) exigitur autem causa urgens, & ad tollendas imposturas adjicitur decretum, ut nisi per titularem pensio solvatur statis temporibus, gratia sit ipso jure nulla. Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 17. Porrò decretum hoc summo studio à Dataria excogitatum ad occurrendum fraudibus, dum compertum, tales pensiones ut plurimùm fieri in fraudem, & ferè semper pro fraudulentis habitas à Dataria; reservabantur enim communiter tales pensiones consanguineis & amicis titularium, qui libenter hujusmodi reservationi consentiebant, non tamen, ut ipsi in vita sua eam solverent, sed ut successores eorum in tali beneficio eam solverent; vel etiam, licèt titolaris præstitisset consensum ad hoc, nec non supplicatio signata, literæ tamen Apostolicæ super dicta reservatione non expedirentur, nisi mortuo titulati, qui consenserat, vel quando is credebatur de proximo moriturus. Unde hoc modo beneficia reperiebantur gravata pensionibus, quæ à titulari successore ignorabantur. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 3. *n.* 10. *juncto n.* 6. qui etiam *n.* 13. addit, hinc optimo jure stylum Curiæ obtinere, ut in vim prædicti decreti hujusmodi solutiones integrè factæ probari nequeant, nisi per instrumenta publica cum subscriptione Notarii publici, & duorum testium saltem asserentium, se vidisse pensionario à titulari solvi pensionem; nec suffragari quamcunque confessionem de recepta & soluta pensione propter collusionis suspicionem. De quo vide eundem Corrad. pluribus *num. seq.* uti & Card. de Luc. *de pens. d.* 8. *à n.* 3. Porrò formulam tam supplicationis offerendæ Papæ pro obtinenda hac reservatione pensionis, quàm literarum similis reservationis secundùm Cancellariæ Apostolicæ stylum subjicit Corrad. *loc. cit. n.* 1. *&* 2.

2. Respondeo ad secundum: Dum Papa reservat pensionem super fructibus vacantis beneficii, ante omnia contemplatur vacationis factum certum, tam ex persona quàm ex modo sibi subjectis. Unde, si nulla hujusmodi seu diversa sit vacatio, intrat defectus intentionis Papæ ex defectu causæ, & gratia est nulla ipso jure, neque ullo temporis tractu convalescit. Lott. *loc. cit. n.* 18. citans Verall. *decis.* 298. *à n.* 1. *p.* 2. Dein contemplatur etiam personæ, cui reservat, qualitatem; non enim consuevit pensiones Ecclesiasticas reservare aliis quàm personis itidem Ecclesiasticis, de qua inferiùs copiosiùs. Et hinc, si Papæ fuerit suggestus clericatus, vel status regularis illius, cui reservat, secus ac res se habet, censetur quoque deficere ejus intentio, & ex hoc defectu gratia est nulla, neque ex superveniente qualitate convalescit, neque reputatio communis in contrarium attenditur. Lott. *à n.* 19. subjungens *n.* 21. Idem fore, si persona quidem esset Ecclesiastica, sed diverso modo ab expresso, veluti quia regularis expressisset se clericum, & Papa existimans esse clericum sæcularem, reservaret ei pensionem super beneficio sæculari. Ac denique attenditur ab eo quantitas redituum beneficii gravandi pensione, ut congrua titulari determinetur, seu determinata à jure servetur illæsa, ita ut, cùm reservatur pensio, perpetuò supponatur, ultra congruam titularis superesse fructus, qui possint pensione gravari: ac ideo, si nulli exstent fructus, nihil quoque actum censeatur ex eodem intentionis defectu. Lott. *n.* 22. Atque ita ex his tribus efformatur intentio Papæ, secundùm quam tota disputatio regulanda, dum prætenditur nullitas pensionis à principio. Lott. *n.* 16. De cetero, quæ praxis sit reservationis pensionis ex causa resignationis, quæ vocatur ad distinctionem præcedentium resignatio ex causa onerosa, præcipuè cum regressu ad beneficium, tum constat ex dictis, tum constabit ex dicendis.

Quæstio 496. An ad impositionem pensionis necessaria sit scriptura?

Respondeo: Ad reservationis pensionis essentiam seu validitatem præcisè necessaria non est scriptura; cùm gratia solo verbo Papæ perfici dicatur, supplicatio verò signata deserviat ad faciliorem probationem concessionis ac perfectionis voluntatis, non autem ad substantiam gratiæ. Card. de Luc. *de pens. d.* 1. *n.* 3. citans Gig. *de pens. q.* 34. Lott. *l.* 3. *q.* 1. *n.* 4. *& seq. & q.* 2. *per tot.* Et quamvis in materia beneficiali, ut pergit Card. de Luc. *loc. cit. n.* 4. neque supplicatio signata sufficiat ad perfectionem & certitudinem gratiæ, nisi sequatur registratio, per quam, & non priùs, resultare dicitur jus quæsitum; attamen id provenit ex eo, quòd ante registrationem supplicatio detineri, ac etiam lacerari possit per Datarium ob aliquam detectam ignotam circumstantiam, seu ex alio motivo, non autem ut supplicatio sit præcisè necessaria ad substantiam & probationem; ideòque aliud est agere, an supplicatio cum sola signatura ante registrationem tribuat jus nec ne; aliud, an amissio supplicationis super gratia aliunde justificatæ per literas illi præjudicet. Licèt enim literæ non expediantur sine prævia supplicatione; attamen postquam per manus tot officialium sunt revisæ & plumbatæ, non existentia ipsius supplicationis originalis, de facili amissioni subjectæ, non tollit substantiam gratiæ, &c. Eadem expressiùs tradit idem Card. *de pens. d.* 40. *n.* 7. ubi: quòd reservatio pensionis oretenus facta sustineretur, ita ut literæ ex intervallo expediri possint; eò quòd scriptura non sit de substantia gratiæ, quæ solo verbo perficitur, literæ autem expediri soleant ad memoriam, magisque certam ac tutam probationem, ex deductis per Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 12. *n.* 47. *& gl.* 55. *n.* 23. Unde licèt in pensionibus per Papam reservatis necessariæ sint literæ, sine quibus pensio exigi nequit, & si de facto exigatur, gratia corruat; attamen id proveniat ex particulari stylo pro juribus & emolumentis officialium; idque concernat potiùs impedimentum executionis, quàm substantiam seu perfectionem gratiæ. De quo postremo puncto specialiter nihilominus sit

Quæstio 497. An, & qualiter super pensionis reservatione expediendæ literæ?

Respondeo: Præter jam dicta ad valorem gratiæ reservationis non sunt necessariæ dictæ literæ; gratia enim pensionis à principio fuit in esse deducta; solâ enim signaturâ perficitur; neque literæ sunt necessariæ ad alium effectum, quàm probationis. Lott. *l.* 1. *q.* 37. *n.* 56. Et quamvis ex decreto irritante (nimirum ipsam pensionem) apponi solito in reservatione pensionis, illa ante expeditionem literarum desuper confectam, seu aliàs quàm vigore literarum exigi nequit; veruntamen id solùm procedit ad impediendam exactionem pensionis, (intellige jam quò ad esse & valorem suum independenter ab illis constitutæ) eò quòd, si solutio illa fieri posset ante dictam expeditionem, cederet id in grave detrimentum Datariæ & Cancellariæ, ad quem effectum decretum illud adjici solet. Card. de Luc. *de pens. d.* 29. *n.* 3. De cetero etiam, si dictæ literæ non fuerint expeditæ intra novem menses, redditur quoque nulla reservatio pensionis ex decreto Clem. VIII. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 29. citans Garc. *p.* 4. *c.* 2. *n.* 42. Lott. *l.* 1. *q.* 37. *n.* 7. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 98. Salost. Tiber. *in pr. Audit. Cam. l.* 3. *c.* 4. *n.* 3. *&c.* Verumtamen de hoc infrà, ubi de potestate pensionarii exigendi pensionem; hîc enim sufficiebat resolvere, dictam expeditionem literarum non esse de substantia, seu forma pensionis quò ad primam ejus constitutionem, etsi sit de ejus substantia quoad conservationem seu durationem pensionis jam validè constitutæ.

Quæstio 498. *An reservari possit alicui pensio sub conditione, ut eam dimittat, si beneficium assequatur?*

RESpondet Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 55. Id fieri non posse sine labe simoniæ ab inferiore Papâ, v. g. à Legato, habente potestatem reservandi certas pensiones, si is ita conveniat cum Titio: Reservabo tibi pensionem annuam quinquaginta aureorum eo pacto, ut eam dimittas, cùm tibi beneficium contulero, eò quòd promittat ei se daturum beneficium sub conditione pensionis à Titio relinquendæ; beneficium autem sub conditione nec promitti nec conferri posse. Verùm non video, quomodo iste actus: Confero tibi pensionem duraturam, usque dum beneficium consequaris à me: contineat talem conditionatam promissionem; cùm per istum actum nequidem promittat se ei collaturum beneficium; cùm possit illum habere absque eo, quòd de facto cogitet ei conferre aliquando beneficium.

Quæstio 499. *An justè constituatur pensio sub hac clausulâ apponi solita:* habitâ vel non habitâ possessione beneficii?

1. RESpondet affirmativè Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9. *q.* 5. Castrop. *de benef. d* 1. *p.* 11. §. 5. *n.* 8. citantes Nav. *to.* 1. *consil. tit. de præb. cons.* 51. *n.* 4. ac ita supponunt Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 146. Filliuc. *in append. posth. tr.* 42. c. 6. *n.* 1. Licèt enim pensio constituatur in fructibus, obligationem tamen quis suscipere potest solvendi, etsi fructus nullos percipiat, modò jus habeat ad illos percipiendos, sicut potest quis obligari pensionem solvere illis annis, in quibus nullos fructus collecturus esset. Cúmque hæc obligatio sponte suscepta sit, dum quis beneficium tali pensione gravatum suscepit, non debet ei durum & difficile esse eidem satisfacere; cùm difficultas rem promissam præstandi præsertim prævisa, promittentem non excuset, uti nec eventus, quem potuit ac debuit prævidere, periculúmque ac damnum, quod quis sua sponte incurrit & sustinet, ipsi imputetur. Azor. Castrop. *ll. cit.* Proinde in contrarium nihil facit, quòd obligatus solvere certam mensuram tritici colligendi ex prædio, non teneatur ad solutionem, dum nihil tritici ex illo prædio collegit; nam si obligâsset se talis mensuram tritici solvere, sive eam collegisset, sive non, sicut contingit in præsente casu, teneretur eam solvere, etsi tritici nihil collegisset: sicut econtra obligatus non esset titularis, si absolutè solùm obligatus esset ex fructibus ex beneficio perceptis, dum per eum non stat, quò minùs eos percipiat. AA. iidem. Sed neque simoniacum quid continet, ex eo, quòd, si pensio non habitâ possessione beneficii, adeóque nullis perceptis fructibus solvenda adhuc esset, videatur, quòd ea debeatur ex ipso titulo beneficii, & beneficiatus eam solvere cogatur ex suo patrimonio. Nam præterquam, quòd debeatur adhuc ex fructibus beneficii pensio, propter jus & spem, quam titularis habet eos percipiendi, non nisi ex consensu Papæ, qui satis purgat omnem simoniæ suspicionem, ea obligatio suscipitur. Castrop. *loc. cit.*

2. Nihilominus in Auditorio Rotæ hanc clausulam mitiùs acceptam, nimirum ne ultra duos aut tres annos protendatur, hoc est, ut beneficiatus ad duos vel tres annos, non ampliùs pensionem solvat possessionem beneficii minimè adeptus, (intellige absque sua culpa) testatur Paris. *loc. cit. nu.* 148. quod ipsum approbat Azor. *in fine cit. q.* 1. De cetero dictam clausulam: *Ut solvatur pensio etiam non habitâ possessione*, solitam imponi solùm ultra montes, præsertim in Hispania, ob specialem in tanta distantia difficultatem probandi, an capta, nec ne possessio, & quis sit verus possessor, quis intrusus; non verò in beneficiis Italicis, eò quòd pensionarius tunc facilè scire possit, possideátne, nec ne beneficium is, qui solvere debet pensionem, tradit Mandos. *de signat. grat. tit. pensiones.* quod ipsum tamen negant Paris. & Azor. *ll. cit.* testantes, promiscuè etiam beneficiis Italicis, & aliis imponi pensionem cum dicta clausula.

3. Porrò quod dictum de justitia istius clausulæ: *Habitâ vel non habitâ possessione*: idem dicendum ob easdem rationes de clausula illa: *Etiamsi fructus non perciperentur.* Filliuc. *loc. cit. n.* 6. citans Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 49. Gig *de pens. q.* 62. *n.* 2.

Quæstio 500. *An valeat reservatio pensionis pro persona incerta nominanda, & non expressa?*

RESpondeo negativè, si ea fiat ab inferiore Papâ, imò secundùm plures continere simoniam Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 123. *n.* 10. juxta constit. Pii V. *de confidentia*, quam in Gallia receptam testatur *ibid.* Tond. addit tamen sufficere, quòd persona nominetur in literis collationis.

Quæstio 501. *Pensio super pluribus beneficiis qualiter imponatur, an in solidum, an pro rata?*

RESpondeo: Tametsi per Papam imponi possit in solidum singulis, in quo casu foret in electione pensionarii, retinere solidam pensionem, seu pro uno corpore beneficii, modò id illius capax esset. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 21. non tamen censetur pensio ab initio in solidum imposita. Unde si pensionarius in casu, quo plures plura illa beneficia possiderent, ageret contra unum eorum pro solida pensione, ageret perperam. Lott. *ibid. n.* 20. *juncto n.* 19. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 2. *n.* 15. ubi: quòd si plura beneficia consequeretur cum eadem reservatione pensionis, cùm contingere posset, ut post obitum resignatarii ea beneficia diversis conferantur, propterea, ut unusquisque impetrantium sciat, quanta pensio per ipsum solvenda, dicitur tam in supplicatione, quàm in literis, quòd pensio ipsa reservetur super dictorum beneficiorum fructibus proportionaliter, & sic ratione hujus dictionis *proportionaliter* unusquisque ex provisis de dictis beneficiis solvet ratam proportionatam fructibus sui beneficii, ac propterea his stantibus, pensionarius non poterit agere contra unum eorum pro tota pensione; cùm pensio ipsa non sit à principio reservata in solidum, sed pro rata. &c.

Quæstio 502. *An in impetratione pensionis super beneficio aliquo facienda mentio in literis pensionis anterioris super eodem beneficio, ita ut nisi id fiat, concessio & impetratio pensionis sit nulla & invalida?*

1. RESpondet affirmativè Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 6. *n.* 1. citans Gig. *de pens. q.* 29. Boërium *decis.* 192. *per tot.* &c. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 561. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 40. & 41. expressè loquens etiam de pensione resignationis causâ, Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 36. dicens ex Cassad. *decis.* 4. *n.* 3. *de pens.* hanc nullitatem adeo ab initio ipso jure incurri, ut, si vacet prima pensio, adhuc secunda non reviviscat. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 5. *n.* 5. *in fine.* expressè addens, sive beneficium antiquâ pensione gravatum sit in favorem illius, cui illa nova constituitur, sive in favorem alterius. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 47. dicens; debere necessariò fieri mentionem de antiqua pensione, sicut & de alio onere. Card. de Luc. *de pens. d.* 4. *n.* 2. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 56. dicens: quòd si vel unica harum pensionum antiquarum taceatur, gratia corruat, & quidem ab initio, ut ait. *n.* 59. adeóque non ope exceptionis, sed ipso jure inducatur hæc nullitas; cujus tamen contrarium tradit Paris. *loc. cit. n.* 61. eò quòd hæc nullitas ipso jure nullibi in jure exprimatur: tum etiam, quòd æquitas non patiatur, ut, qui se spoliavit beneficio, amittat

etiam pensionem. Ratio est, quòd Papa in dubiis, (etiamsi reservatio fiat motu proprio, ut expressè addunt Garc. Card. de Luc. Lott. Ventrigl.) non censetur velle beneficium gravare duplici pensione. AA. iidem; & si sciret Papa hanc circumstantiam, difficiliùs imponeret illam pensionem, vel etiam simpliciter non imponeret, & sic ratione subreptionis est concessio talis nulla. Paris. *loc. cit. n.* 44.

2. Ampliatur responsio primò: ut procedat, etiamsi antiqua pensio esset perpetua, & de novo imponenda temporalis. Corrad. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 47. Garc. *loc. cit. n.* 564. cujus tamen contrarium in tantum tradere videtur Card. de Luc. *cit. d.* 4. *n.* 3. ubi: quòd procedat in pensionibus vacabilibus, quæ ad favorem certæ personæ reservantur, non autem in perpetuis, quæ validè reservantur pro Seminario, vel alio pio loco, quia illæ in effectu non dicuntur pensiones, sed potiùs onera fixa & realia, imminuentia fructum eo modo, quo sunt canones & census perpetui, ideòque inolevit stylus modernus non faciendi de iis mentionem.

3. Ampliatur secundò: ut procedat, etiamsi prior pensio esset conditionalis. Garc. *n.* 562. sic resolutum dicens in *Valent. pension.* 25. *Maii* 1601. Circa quod notandum, quod ait Card. de Luca *de pens. d.* 1. *n.* 27. nimirum quòd in secundæ pensionis reservatione puta facienda non sit mentio primæ pensionis eventualis seu conditionalis, id concernere diversum effectum validitatis secundæ pensionis ob casum contingibilem, nimirum, quòd prima reservatio effectum sortita non sit; eò quòd reservatarius ille primæ pensionis priùs decesserit, quàm conditio purificaretur, seu casus contigeret, in quem executio vel effectus istius primæ reservationis dilatus fuerat, adeòque jam cesset ratio duplicis oneris seu gravaminis ejusdem beneficii, cui rationi innititur illa necessitas in secunda reservatione faciendi mentionem de prima.

4. Ampliatur tertiò: ut non suffragetur scientia aliunde probata. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 58.

5. Ampliatur quartò, ut non suffragetur ignorantia renunciantis, ignorantis beneficium, quòd resignat, jam gravatum aliquâ pensione. Paris. *loc. cit. n.* 48. Idem est de ignorantia imponentis beneficio pensionem, bonâ fide liberum esse putantis, quod tamen gravatum jam est aliâ pensione, ita ut invalida sit in hoc casu impositio novæ pensionis. Castrop. *loc. cit. n.* 6. citans Gamb. *de potest. Leg. l.* 6. *n.* 426. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9. *q.* 3.

6. Ampliatur quintò, ut annullatâ ex hoc capite pensione, resignanti non detur regressus. Paris. *loc. cit. n.* 49. citans Gamb. *de pot. Leg. tit. de pens. n.* 232.

7. Limitatur è contra responsio primò: ut hæc necessitas exprimendi antiquam pensionem extendat se tantùm ad pensionem antiquam validam, ita ut, si illa invalida est, impetrans de ea necesse non habeat facere mentionem in impetratione novæ; cùm, quod nullum est, nullum præster effectum seu impedimentum, juxta regulam: *non præstat. de reg. juris.* Paris. *loc. cit. n.* 50. & 51. Ventrigl. *loc. cit.* Card. de Luc. *cit. d.* 4. *n.* 4. (addens hoc ipsum, nimirum antiquam pensionem esse invalidam, seu exceptione elidibilem, ostendere, non incumbere pensionario, sed onus esse titularis, allegantis pro fundamento suæ exceptionis, probare illam esse validam, effectuatam, & sine dubio exigibilem.) Lott. *loc. cit. n.* 61. Circa quod tamen notandum, quod habet Laym. *ad c. ad audientiam. de rescrip. n.* 3. nempe in impetratione beneficii (idem videtur de impetratione novæ pensionis) mentionem faciendam esse pensionis antiquæ, si ea titulo & jure beneficii Ecclesiastici statuta sit, esto ea injustè & simoniacè possideatur, ne alioqui commodum ex sua iniquitate consequatur, & stultus melioris conditionis sit, quàm sapiens.

8. Limitatur secundò à Paris. *n.* 52. ut necesse non sit, facere de ea mentionem, si ea non probetur acceptata. citat pro hoc Mand. *in signat. grat. tit. pensiones.*

9. Limitatur tertiò, ut opus non sit facere mentionem prioris pensionis, si ea jam extincta sit. Paris. *loc. cit. n.* 60. Sic Card. de Luc. *de pens. d.* 4. *n.* 8. consulnit, antiquæ pensionis mentionem nullam faciendam in casu, quo titularis satis fundatam habebat intentionem credendi, illam jam extinctam per mortem pensionarii, dum nimirum Cardinalis pensionarius in vim indulti pensionem transtulerat, quam titularis putabat & prætendebat invalidam, hanc credulitatem confirmante diuturno silentio translatarii, eam per viginti annos non exigentis.

10. Limitatur quartò ab eodem Card. de Luc. *loc. cit. n.* 7. ita ut, si fiat reservatio motu proprio super beneficio vacante, occasione illius provisionis, sive etiam ex causa resignationis, concurrente bonâ fide, si antiquæ pensionis mentio facta esset in parte, sustinenda sit pensio nova pro rata narrata ob cessantem rationem deficientis voluntatis Papæ, cùm versemur in materia dividua.

11. Limitatur quintò à Paris. *loc. cit. n.* 59. quando mentio pensionis facta est in genere; unde etiam *n.* 55. idem sic limitat (prout ait decisum in *Valen. pens.* 15. *Jan.* 1552.) ut sustineatur reservatio secundæ pensionis, non factâ specificâ mentione prioris, dum adest in hac reservatione secundæ clausula: *Præsens & alia desuper pensiones assignata non excedant medietatem fructuum*: eò quòd Papa saltem in genere cogitârit de antiqua pensione, & satis expressum dicatur, quod continetur sub generalitate. Idque eò magis procedere ait idem Paris. *n.* 55. si in reservatione dictæ pensionis aderat clausula, in qua datur facultas, quòd priorum omnium major & verior specificatio fieri possit. Vel si aderat alia clausula, nempe: *Non obstante quâcunque dicta Sedis indulgentiâ generali vel speciali, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus dicta gratia pensionis impedire valeat, vel quomodolibet differre, &c.* utpote quæ clausula tollat omne impedimentum: Pro limitanda ulteriùs responsione sit

Quæstio 503. An, dum plures sunt pensiones eidem beneficio impositæ, non sufficiat in genere narrâsse antiquas pensiones?

RESpondeo: Sufficere ut exprimantur genericè & collectivè, modò verè exprimantur omnes, nec esse necessarium narrare omnes specificè. Ventrigl. *loc. cit. n.* 38. Lott. *cit. q.* 38. *n.* 62. dicens, in eo casu certos nos esse de intentione Papæ, quòd velit pensionem omninò sustineri; ampliarique tunc gratiam per hujusmodi adjectam clausulam: *Etiamsi super illius fructibus pensiones alia reservata existant.* Et ne illa ampliatio in immensum excrescens nimis noceat titulari, statim subjungitur: *Dummodò omnes pensiones hujusmodi simul fructuum medietatem non excedant:* Cujus posterioris clausulæ ratio longè sit diversa à natura prioris, utpote quæ adjicitur substantiæ ipsius reservationis.

Quæstio 504. An excipiens contra secundam pensionem, seu illam impugnans ex eo, quòd non fuit facta mentio de prima, teneatur probare, quòd tempore secundæ pensionis prima erat reservata, & quòd erat valida?

RESpondeo affirmativè. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 565. citans Gig. Caputaq. &c. Rot. *in Valen. pens.* 25. *Junii* 1601. & sic aliàs sæpe resolutum dicens.

Quæstio 505. An in impetratione pensionis Ecclesiasticæ necessariò facienda sit mentio de obtentis jam ante à reservatario seu pensionario beneficiis & pensionibus?

1. RESpondet primò distinguendo Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 83. nimirum in impetratione pensionis ex

causa lucrativa (qualis est omnis illa, quæ conceditur extra causam resignationis) faciendam esse mentionem de jam obtentis tam beneficiis, quàm pensionibus, (nisi fortè gratia reservata motu proprio, ut super Episcopatibus) tum quòd hæc pensio ex causa lucrativa sit loco beneficii; ad impetrandum autem beneficium necessariò sit facienda mentio de obtentis beneficiis & pensionibus, ut idem Garc. *loc. cit. n.* 81. tum quòd stylus Curiæ est, ut fiat mentio de obtentis. Econtra in impetratione pensionis ex causa resignationis necesse non esse facere mentionem obtentorum beneficiorum & pensionum; eò quòd hæc pensio detur, ne resignans in resignatione nimium detrimentum patiatur, adeóque hæc pensio succedat loco beneficii resignati, quod retinere poterat. Dico, quod retinere poterat: nam si pensionem quis impetrat in resignatione beneficii, quod nullatenus retinere poterat, v. g. quia consecutus, vel consecuturus aliud incompatibile, per cujus assecutionem vacaturum erat illud beneficium, quod resignat, in tali pensionis impetratione adhuc necessario faciendam mentionem de obtentis, & præsertim de illo beneficio incompatibili, in quo, vel ad quod jus habet; eò quòd jam non sit ampliùs pensio ex causa resignationis seu onerosa, & ne nimium dispendium patiatur, sed lucrativa, docet idem Garc. *loc. cit. n.* 90.

2. Respondet secundò aliter, & in contrarium distingendo Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 5. *n.* 5. nimirum in nulla impetratione pensionis, sive neque in impetratione pensionis ex causa lucrativa, neque in impetratione pensionis ex causa onerosa faciendam esse mentionem de beneficiis obtentis, aut jure ad illa; eò quòd nullus textus hanc mentionem expostulat, ac proinde nullum quoad hanc necessitatem faciendi mentionem de beneficiis obtentis in jure fundamentum habeat illa à Garcia allata distinctio inter pensionem ex causa onerosa, & ex causa lucrativa: solùmque jure caveatur, in impetratione beneficii faciendam esse mentionem cujuscúnque beneficii obtenti, pensio autem in illis, quæ odiosa sunt & pœnalia, non comprehendatur nomine beneficii. Quod ipsum confirmatur ex eo, quòd plures gravissimi AA. prout videre est apud Gonz. *gl.* 5. §. 5. *a n.* 16. & Garc. *loc. cit. n.* 75. censeant, in impetratione beneficii necessariò non esse faciendam mentionem pensionis jam obtentæ. Sed &, quod stylum Curiæ attinet, de eo non satis constet, quin & contrarium colligatur in ipsis literis pensionis, dum sæpè in favorem illorum, qui beneficiis aliis jam obtentis gaudent, expediantur absque eo, quòd in ipsis ulla mentio fiat beneficiorum illorum. Econtra verò in impetratione pensionis fieri necessariò debere mentionem pensionis alterius jam obtentæ, prout idipsum docere ait Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9 *q.* 3. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 40. Garc. *loc. cit. n.* 561. ubi tamen hi AA. id non docent, sed solùm tradunt faciendam mentionem pensionis jam statutæ (intellige cuicúmque demum) super eodem beneficio. Adeóque quod pro ratione hujus partis adducit Castrop. nimirum quòd, nisi idipsum exprimatur, Papa non censeatur velle gravare duplici onere Ecclesiam, non congruit huic parti, nisi fortè per Ecclesiam intelligat universalem, vel certè Ecclesiam aliam, in qua plura sunt beneficia.

Quæstio 506. An, dum exprimenda pensio jam præhabita à pensionario, vel etiam imposita eidem beneficio novâ pensione gravando, exprimenda quoque sit quantitas harum pensionem, uti & quantitas redituum beneficii pensione gravandi?

1. RESpondeo ad primum negativè. Castrop. *cit. p.* 11. *n.* 7. citans Gig. *de pens. q.* 67. *conclus.* 6. & Rot. *in Abulens. beneficii de Mobeltran.* 30. *Octob.* 1595. contra Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 101. & quos citat *n.* 93. & 94. Caccialup. *de pens. q.* 26. Mascar. *de prob. concl.* 888. *n.* 16. Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *n.* 350. Zechum &c. Nam vi juris communis dicta quantitas exprimenda non est: regula autem illa cancellariæ de exprimendo valore loquitur solùm de impetratione beneficiorum; sed neque, utpote exorbitans à jure communi, extendenda est ad impetrationem pensionum ob generalitatem illam verborum: *Et aliorum quorumcúnque beneficiorum.* Tametsi enim quandoque sub dicta generalitate comprehendantur pensiones, ut multis ostendit Sanch. *l.* 2. *in decalog. c.* 28. *n.* 36. Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *n.* 350. Rebuff. & alii citati à Castrop. id tamen intelligendum de materia favorabili ad summum, non de odiosa, præsertim si adjecta particula limitativa, ut in præsenti verba illa regulæ limitantur ex dictione *aliorum*, quæ similia replicat, non impropria & dissimilia illis, quibus dicta dictio applicata, qualia sunt pensiones comparatione beneficiorum.

2. Respondeo ad secundum affirmativè, nempe in casu, quo in beneficio jam gravato pensione constituenda nova pensio, valorem istius antiquæ pensionis esse exprimendum, ne contingat beneficium ultra vires gravari. Castrop. *cit. n.* 7. *in fine.* etsi sub medium istius *num.* dixisse videretur contrarium, sed ex errore typographi, qui omisisse videtur *To excepto.*

3. Respondeo ad tertium affirmativè, seu exprimendam quoque quantitatem redituum beneficii gravandi pensione; efformatur siquidem super dicta quantitate intentio Papæ constituentis pensionem. Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 22. determinatam verò & certam quantitatem fructuum, uti nec illius expressionem necessariam esse simpliciter ad pensionem constituendam, sed tantùm, ut Papa secundùm illam determinet congruam ipsius titularis; adeóque narrativam illam, non pensionarii, sed titularis tantùm gratiâ fieri, ait Lott. *n.* 23.

Quæstio 507. An, si reservatio pensionis ex causa resignationis est nulla, nulla quoque sit resignatio, & contrà?

1. RESpondeo ad primum: Si pensio reservata in resignatione condnionali *non aliàs, aliter, aut alio modo*, subsistere nequiret, similiter neque resignatio sortiri posset effectum; quia jus non abdicatur à resignante, nisi conditio, sub qua resignatio facta fuit, sit verificata. Tond. *qq. benef. p.* 3. c. 139. *n.* 8. loquens expressè de resignatione conditionali ex causa permutationis.

2. Respondeo ad secundum: Si resignatio est nulla, regulariter etiam pensio est nulla, quando fuit imposita ex causa resignationis; cùm reservatio pensionis ea falsa causa sit nulla. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 76. & 77. Corrad. *prax. benef l.* 5. c. 1. *n.* 47.

Quæstio 508. An, si facta nulliter reservatio pensionis, collatio quoque beneficii sit nulla, v. g. dum inferior collator, non habens potestatem reservandi pensionem, confert beneficium, & in hac collatione reservat pensionem; & è contra, si collatio sit invalida, sit quoque invalida facta in collatione impositio pensionis?

1. RESpondeo ad primum negativè; cùm enim reservatio pensionis sit quid separatum à collatione beneficii, utile per inutile non vitiatur, in iis, quæ separationem recipiunt. Tond. *qq. benef. p.* 3. c. 123. *n.* 11.

2. Respondeo ad secundum quoque negativè; nam defectus intentionis in una parte gratiæ non vitiat gratiam in altera parte distincta & separata, in qua cessat defectus intentionis. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 9. *n.* 59. & 60. Hinc si vacante aliquo beneficio per obitum, Papa conferat illud Petro cum reservatione pensionis ad favorem Joannis, si collatio facta Petro sit nulla ex aliquo vitio obreptionis seu incapacitatis illius, & propterea Antonius impetret hoc beneficium vacans per obitum uti priùs, quamvis in hac gratia collationis ei facta non fuerit reservata aliqua pensio, tenebitur tamen iste Antonius solvere dictam pensionem prius ad favorem Joannis reservatam, quia

prima

prima concessio continebat duas gratias; unam collationis, alteram pensionis: & quamvis altera gratia collationis deficiat, non tamen deficit gratia pensionis; præsertim cùm quilibet, ut solet, diversas literas gratiæ suæ expediat. Cujus tamen doctrinam quò ad hoc reprobat Garc. *p. 1. c. 5. n. 513.* quem vide, uti & dicenda à nobis infra, ubi, an pensionarius teneatur probare jus primò consentientis pensioni.

Quæstio 509. An, & qualiter pensio affecta aliquo vitio convalescat?

1. RESpondeo primò: Pensionem ob non factam mentionem pensionis anterioris nullam & invalidam, lapsu diuturni temporis confirmari posse, si possessor per longum tempus in solutione utriusque pensionis perseveraverit, & hoc casu locum fore regulæ de pacificis possess. tradit Tond. *qq. benef. p. 1. c. 6. n. 2.* Secus tamen esse, seu pensiones nullo tractu temporis confirmari, seu validas reddi, si ab initio vitio aliquo reali, puta simoniæ, aut simili affectæ fuerunt, tradit idem Tond. *l. c. n. 3.* citans Charond. *l. 1. respons. 47.* de cetero

2. Respondeo secundò: Validare pensionem invalidam, non dependet à facto partium, sed à potestate Papæ. Paris. *l. 6. q. 2. n. 80.*

De iis, qui obtinere possunt pensionem.

Quæstio 510. An incapax beneficii sit quoque incapax obtinere pensionem?

1. RESpondeo: Non convenire in hoc AA. nam primò id negat Lott. *l. 1. q. 40.* ubi postquam *n. 114.* proposuisset sententiam oppositam, nempe incapacem beneficii, super quo imponitur pensio, incapacem quoque esse pensionis super tali beneficio impositæ, v. g. regularem, quia incapax est beneficii sæcularis, incapacem quoque esse pensionis impositæ super beneficio sæculari, citássétque pro ea sententia Abb. *in c. exstirpanda. de præb. n. 7.* Rotam *in Nolan. pens. 10. Jan.* 1610. subjungit tandem *n. 120.* suam sententiam his verbis: *Dicendum tamen est pro capacitate pensionis, sive in actu translationis, sive in actu reservationis à principio solum clericatum sufficere, etiamsi persona clerici non sit capax beneficii, super cujus fructibus est imposita pensio: quia dum pensio reservatur, creatur jus quoddam penitùs distinctum & separatum à beneficio, unde valet quidem argumentatio affirmativè concepta: Ille est capax beneficii, ergo & pensionis, tanquam à majore ad minus, prout, & non aliter argumentatur* Gamb. *l. 6. n. 241. non tamen valet argumentatio negativè concepta: Iste non est capax beneficii, ergo nec pensionis: cùm longè minus sit pensionem obtinere, quàm beneficium. Et licèt pensio & beneficium in hoc æquiparentur, quòd utrumque exigat statum clericalem in obtinente pensionem, tamen non licet argumentari ab uno ad aliud ultra id, in quo æquiparantur.* Ita ille. Ad Abbatis aliorúmque auctoritatem respondet *nn. 123.* loqui eos de pensione; quæ extrahitur de fructibus beneficii per Episcopum, ut deserviat pro titulo novi beneficii, juxta terminos *c. exstirpanda.* Verùm istiusmodi pensionem non esse habendam in numero earum pensionum, de quibus hîc. Ad decisionem Rotæ *in dicta Nolan.* ait, *nn. 124.* eam loqui de milite Hierosolymitano, atque ita obedientiario, cui præter defectum clericatûs oritur aliud impedimentum ex voto, cujus effectus est, eum æqualiter arcere à pensione & beneficio, & quocunque alio jure, unde efficiatur proprietarius, prout declarat Gamb. *loc. cit. à n. 245.* Nota tamen, quæ idem Lott. *l. 1. q. 36. n. 19.* visus in contrarium tradere, dum ait: Sanctissimos Pontifices, cùm usum hunc introduxerunt, (nimirum, ut non nisi clericis concederentur pensiones) hanc quoque habuisse mentem, ut non aliis personis vellent pensiones illas reservari, quàm quæ essent capaces tituli, super cujus fructibus reservarentur, ne quid in fraudem canonum videatur attentari. Eandem negativam, & quidem loquendo non tantùm de incapacitate beneficii, cui pensio imponitur, sed & respectu alterius beneficii, tenent Tond. *qq. benef. p. 3. c. 174. n. 18.* Garc. *p. 1. c. 5. à n. 138.* innixi declarationi S Congregat. Concil. super ejus *c. 7. sess. 14.* censenti, decretum hoc, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extendi ad pensiones. De qua declaratione ait Garc. *loc. cit. n. 138.* quòd, etsi difficultatem patiatur ex dictis, (intellige à se, *à nn. 123.* ubi sententiam oppositam firmat & sequi videtur) ei tamen standum propter auctoritatem S Congregat. cujus declarationes sunt necessariæ, & habent vim legis. Item tenent eandem Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. nn. 26.* Navar. *cons. 2. n. 15. de rescript.* nempe ut Gonz. privatum & inhabilitatum ad obtinenda beneficia, non esse inhabilitatum ad obtinendas pensiones; quod ipsum verum quidem esse, dum inhabilitatio procedit à sententia hominis, utpote quæ est strictissimi juris & rigorosæ interpretationis, asserit Garc. *n. 124.* & cum eo Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 3. n. 6.* dicentes, in hoc sensu procedere sententiam Suar. *to. 5. de censu. d. 27. s. 1. n. 15.* docentis, quòd suspensio à beneficio non comprehendit pensiones, quia pœna non est extendenda ultra proprietatem vocis sine cogente fundamento, & pensio non est beneficium propriè, neque est jus vel ratio, quæ cogat ad hanc extensionem legis. Hinc

2. Econtra affirmativam, nimirum inhabilitatum (saltem per constitutionem juris seu legem, etsi hinc pœnalem & odiosam) ad beneficia, inhabilitatum quoque ad pensiones tenent Castrop. *loc. cit.* item Nav. *cons. 11. n. 2. de temp. ordin.* Zerol. *in p. 2. Ep. p. 2. v. irregularitas. §. 8.* Sanch. *de matrim. l. 7. d. 44. n. 9.* citati à Garc. *n. 121.* Item Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 44.* citans insuper Ciarlin. *controv. forens. c. 10. à n. 5.* Item Venturgl. *to. 2. annot. 11. §. 1. n. 18.* ubi expressè: inhabilitatus ad beneficia generaliter per constitutionem, non est capax pensionis, secus verò de inhabilitato per decretum seu sententiam hominis, juxta opinionem Suarez. Quorum sententiam sic intelligendam credo, quòd qui inhabilis ad omnia beneficia, sit quoque inhabilis ad omnes pensiones; & qui inhabilitatus ad certi generis beneficia, sit etiam inhabilis ad pensiones tali generi beneficiorum impositas. Jam verò in specie sit

Quæstio 511. An, & qualiter Laicus obtinere possit pensiones Ecclesiasticas?

1. RESpondeo primò: Pensionis temporalis, id est concessæ ob præstitum ministerium aliquod temporale, capax est Laicus. & hæc ei concedi potest, & sæpe conceditur. Garc. *p. 1. c. 5. nn. 2.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 3. nn. 1.* Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 2.* cum communi plerique nixi hoc fundamento, quòd ea pensio, quæ titulo sæculari, & uti laico assignatur in stipendium, vel aliàs pro remuneratione laborum, sit quid merè profanum seu temporale, ut Garc. *loc. cit. n. 25.* si tamen auctoritas Papæ accesserit, non enim ab alio, quàm illo concedi potest, utpote cujus solius est, fructus beneficii à beneficio separare, & profanos efficere. Tond. & Castrop. *ll. cit.*

2. Respondeo secundò: pensionem Ecclesiasticam, quæ loco beneficii (absque eo tamen, quòd ea verè beneficium, seu in beneficium erecta sit) assignatur, ut commodius quis sustentari valeat, vel etiam ex causa resignationis, ne ex ea nimium detrimentum patiatur, etiamsi spirituale aliquid dicatur, posse quoque à Papa ex plenitudine potestatis constitui laico, certum est. Garc. *loc. cit. nn. 26.* citans Nav. *de orat Miscell. 45. & in man. c. 25. n. 118.* Rodriq. *in sum. to. 2. c. 21. n. 12.* Veg. Ledesm &c. Quinimò Azor. *p. 2. l. 8. c. 7. q. 3.* loquens expressè de hac pensione, quam plures quid spirituale volunt, vel saltem jus rei spiri-

tuali

tuali annexum, absque eo, quòd absolutæ istius potestatis, seu plenitudinis potestatis mentionem faciat, tradit Pontifices posse eam concedere laico, si rationabilis causa subsit, v.g. si laicus bene de Ecclesia meritus, & tali vitæ subsidio egeat. Item ad redimendam vexam iniquam, vel ad deterius malum avertendum, ad pacem componendam; quamvis addat satiùs facturum Papam, si fructus donet laico ad totam ejus vitam, ut eos colligat, non suo, sed Ecclesiæ seu beneficiari nomine. Sic quoque à pluribus Pontificibus certis militum collegiis ipsisque militibus in particulari, etsi in conjugio vivant, pensiones usque ad 150. vel 200. ducatos auri de Camera constitutas testatur idem Azor. Notat etiam Corrad. *pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *num.* 198. quòd, dum contingit Papam pensionem puro laico reservare, illud de more Dataria servetur, ut oratorem nunquam vocet laicum, sed sub nomine scholaris supplicationes desuper admittat, quæ quidem qualitas nedum in illis, qui scholas frequentant, verificetur, verùm etiam in quibusvis aliis, quantomcunque provectæ ætatis; nec tamen sic expressa aliud operetur, nisi ut ipse scholaris à clericis distinguatur. Ac proinde, si orator non est clericus, non debet se clericum, sed scholarem appellare.

3. Respondeo tertiò: sed & harum pensionum de jure capaces esse laicos & infantes, tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 10. *n.* 5. 10. Quòd, ut inquit, pensio sit quid merè temporale super fructibus absque aliqua participatione juris spiritualis, vel administrationis Ecclesiæ. Idem tradit Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 102. nempe, quòd, cùm pensio sit quid merè temporale, inspectis juris communis regulis, ejus capax est quævis persona quantumcunque profana. Item has pensiones de jure communi antiquo potuisse conferri laicis, teneri à Gig. *de pens. q.* 21. & Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 16. ait Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 12. Docet etiam *cit. n.* 16. Lott. ex natura subjectæ materiæ, hoc est, pensionis, laicum esse pensionis capacem, idque conformiter iis, quæ dicta fuerunt ex eodem suprà; nimirum etiam has pensiones in substantia nihil esse spirituale.

4. Respondeo quartò: De cetero hodie ex stylo & observantia sedis Apostolicæ non consueverunt hæ pensiones reservari aliis, quàm clericis, saltem primæ tonsuræ, ut eadem quò ad hoc capacitas exigatur, quæ exigitur pro obtinendo beneficio simplici. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 65. Corrad. *pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 163. dicens nec Datariam in praxi admittere consuevisse reservationes pensionum, nisi pro clericis beneficiorum capacibus, ac propterea supradictum stylum servari pro lege: ac subdeos *n.* 168. & 169. idem esse in reservatione fructuum loco pensionis. Lott. *loc. cit. n.* 16. & *nu.* 102. ubi: quòd pensio sit quid merè temporale, cujus inspecto jure communi capax sit quælibet persona profana, ex honestate tamen quadam & congruentia non consuevit assignari nisi clericis. Ventrigl. *cit. nu.* 12. citans Nav. *cons.* 11. *num.* 2. *de temp. ordin.* Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 44. *n.* 9. Et usque adeò, ad conservandum hunc usum illibatum, Papam, dum intendit subvenire alicui laico valde egeno & miserabili, consuevisse reservare pensionem in caput clerici alicujus, cum facultate transferendi, tradit Lott. *loc. cit. nu.* 102. Quin insuper etiam ex constitutione Pii V. *sub data* 5. *Idus Octob.* 1568. *in Bullar.* 73. in qua (dum videretur dictus ille stylus & usus nonnihil turbari, ut ait Lott. *loc. cit. n.* 17.) statuit, ut deinceps prætextu quorumcunque privilegiorum (quæ prorsus abrogavit) laici, etiam extra conjugium in cælibatu viventes, nullas pensiones novas obtinere valerent, invalida est omnino & nulla reservatio pensionis facta laico. Castrop. *loc. cit.* Lott. *loc. cit. n.* 17. de cujus constitutionis extensione & limitatione in sequentibus.

Quæstio 512. *Qualiter ampliandum idipsum, quòd non nisi clericis constituatur pensio?*

1. RESpondeo ampliandum primò: Ut necesse sit clericatum adesse tempore reservationis pensionis, & nullatenus sufficeret, pensionarium statim post reservationem fieri clericum, cùm ut dictum aliàs, qualitas certo tempore requisita in aliqua persona, si postea superveniat, nihil operetur. Lott. *cit. q.* 36. *n.* 20. Corrad. *pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 165. Ventrigl. *cit. n.* 12. citans Gig. *de pens. q.* 22. *nu.* 8. & 16. Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 7. *n.* 7. contra Filiuc. *in append. posth. tr.* 42. *c.* 3. *q.* 6. inquientem: *Certum est, vitam & statum laicalem esse omnino repugnantem pensioni clericali, & tamen eo non obstante, validè ea confertur, si, qui eam obtinet, clericatum vult suscipere, & postea suscipit; adeóque potiore etiam ratione validè potest ab eo pensio impetrari, qui impedimentum vitæ clericalis habet, si illud paulò post est amoturus.* Item contra eundem Filiuc. docentem *loc. cit. q.* 5. eum, qui certus est, facilè se obtenturum dispensationem impedimenti vitæ clericalis; quique, quamprimùm pensionem obtinuerit, curaturus est, ut dictam dispensationem obtineat, tacito licèt dicto impedimento, validè pensionem impetrare, citantem pro hoc Sylv. *v. excommunicat.* 4. *n.* 4. eò quòd subticentia talis impedimenti vitæ clericalis non censetur rationabiliter gratiam facere subreptitiam; cùm proximè accingendus habeatur pro accincto; & quod parum distat, nihil distare videtur. Nisi fortè, uti quandoque fieri solet, reservaretur à Papa pensio laico cum clausula: *Quamprimùm clericali charactere fuerit insignitus.* Ventrigl. *loc. cit. n.* 13. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 142. quamvis & in hoc casu contrarium tanquam in praxi non semel discussum, & quotidie receptum tenendum esse dicat Corrad. *loc. cit. n.* 182. eò quòd hujusmodi clausula sit conditionalis, eáque referatur ad diem suscepti characteris clericalis, ac propterea ante existentiam & adventum illius diei pensio prædicta non possit dici reservata; cùm gratia conditionalis nihil ponat in esse ante conditionis existentiam: unde in ea tempus conditionis inspiciendum, non autem tempus Datæ. Neque obstare adjectam dictionem *ex nunc*, utpote, quæ in actu conditionali non denotet inchoationem temporis; cùm dicta clausula non operetur à tempore Datæ, sed attendatur tempus impletæ conditionis, non autem prolati sermonis; eò quòd licèt adsit illa dictio *ex nunc*, quæ videtur tempus præsens designare, adsit tamen etiam illa dictio *ex tunc*, quæ extremitatem temporis & conditionem significet, de quibus vide ulterius eundem Corrad. Unde jam idem rectè concludit *n.* 192. pensionem reservatam laico cum dicta clausula: *Ex nunc pro ut ex tunc*, non posse exigi à pensionario, nisi postquam effectus fuerit clericus, & ex tunc tantùm pensionem sumere vigorem, & non antea, quò ad illius exactionem: & sic non posse exigi ipsius pensionis decursos terminos à die Datæ literarum hujusmodi reservationis, usque ad diem, quo effectus est clericus, sed illos percipere titularem beneficii. Notat etiam circa hoc punctum requisiti clericatûs tempore reservationis Corrad. *loc. cit. nu.* 172. juxta *decis. Rotæ in Abulens. pensionis*, id procedere in pensionibus ordinariis, quæ à principio reservantur in favorem certæ personæ: secùs verò in iis, quæ reservantur quasi in abstracto pro persona nominanda, (uti contingit in reservatione super fructibus Episcopatuum Hispaniæ juripatronatus regio subjectorum) ita ut necesse non sit adesse clericatum tempore reservationis, sed sufficiat adesse tempore nominationis, quo gratia effectuatur & perficitur, (quemadmodum sufficit, clericatum adesse tempore præsentationis, & necesse non est, adesse illum tempore nominationis, quæ quandoque præcedit præsentationem factam Superiori) non obstante, quòd literæ reservationis expediantur sub Data reservationis, & in iis appelletur clericus juxta stylum. Quamvis contrarium sentiat Garc. apud eundem Corrad. *loc. cit.* dicens se nunquam potuisse sequi supra dictam Rotæ sententiam. Quin & id ipsum sibi displicere dicat Castrop. *loc. cit. n.* 3. eò quòd tempore Datæ reservationis persona nominanda debeat habere omnes qualitates requisitas ad pensionem; quia esto, quòd jus non habeat

ad

ad pensionem, quousque nominatio accedat, jus tamen non proveniat ex nominatione, sed ex reservatione, cum potestate nominandi; nominatio autem sit quædam conditio, quæ retrotrahitur ad tempus reservationis.

2. Ampliatur secundò, ut procedat, etiamsi laici extra conjugium in cælibatu vivant. Ventrigl. *loc. cit. n. 14.* Lott. *loc. cit. n. 18.* juxta expressa verba dictæ constitutionis Pianæ.

3. Ampliatur tertiò, ut procedat, etiamsi laicus quisquam per plures annos incessisset in habitu & tonsura clericali, ita ut communiter reputaretur clericus. Ventrigl. *loc. cit. n. 16.* Lott. *loc. cit. n. 20.* citans Rotam *decis. 20. p. 3. l. 3. divers. & decis. 158. n. 2. p. 1. recent.* contra Corrad. *loc cit. nu. 214.* ubi expresse: Licèt constito de incapacitate pensionarii ob defectum clericatûs annulletur pensionis reservatio, tamen si illa, aut illius translatio fiat in eum, qui communi reputatione in acceptatione hujusmodi pensionis reputabatur clericus, valebit quidem talis reservatio sive translatio, donec detegatur, eum non esse clericum, ex eo quòd clerico putativo, de cujus clericato non constabat, nisi per communem reputationem, potest reservari pensio, quia sufficit communis reputatio &c.

Quæstio 513. An, & qualiter subveniri possit ei, qui existens laicus obtinuit pensionem?

REspondeo, eam esse Papæ non rarò pietatem, ut oratori se falsò clericum in precibus asserenti, cùm sit laicus, ne in hoc quoque casu reservationis pensionis gratia careat effectu, prædictam gratiam revalidet; adeòque pro ea revalidanda preces eidem offerri consueverunt. Corrad. *pr. benef. l. 1. c. 5. n. 200.* harum precum formulam adjiciens. Portò in hujusmodi casu reservationis pensionis, vel etiam fructuum revalidatio petenda in specie ab ipso reservatario, factâ mentione supradictæ nullitatis reservationis pensionis ob defectum clericatûs tempore dictæ reservationis, nec aliàs prodesse poterit. Corrad. *loc. cit. num. 201.* id fusè exemplificans. De cetero servari quoque in praxi, ut quandoque ob hujusmodi clericatûs defectum tempore dictæ reservationis oratori succurratur per viam novæ reservationis, testatur Corrad. *loc. cit. n. 211.*

Quæstio 514. An clericus non incedens in habitu clericali & tonsura, sit incapax pensionis?

REspondeo negativè: Nam etsi eum inhabilem ad hoc tradidisset Sixtus V. in priore sua constitutione; postea tamen *constitut. sua 31.* hunc rigorem mitigavit, ut solùm pensionarius obligatus sit in habitu & tonsura incedere, dum pensio excedit summam 60. ducatorum de Camera, & postquam pensionem exigere aut percipere cœperit, vel per ipsum steterit, quò minùs percipiat. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 3. n. 3.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 13.*

Quæstio 515. An clericus conjugatus, vel etiam bigamus, aut aliàs habens clericatum inexequibilem capax sit pensionis?

1. REspondeo ad primum negativè: sic enim expressè disponitur in dicta Constitut. Pii V. ut clerici conjugati nullas pensiones aut fructus habere, neque ipsi etiam, qui conjugati non sunt, si ad primas, aut alias nuptias transierint, antiquas deinceps percipere nequeant; clerici verò & alii matrimonium cum unica & virgine contracturi, postquam illud contraxerint, nec antiquas retinere, nec novas assequi possint. Et sic per dictam constitut. hodiedum clericos conjugatos nequaquam capaces esse pensionum, tradunt Lott. *l. 1. q. 36. nu. 18.* (subdens quoque *n. 19.* quòd quò ad hoc punctum de clericis conjugatis & bigamis per dictam constitut. non tam jus novum introductum, quàm jus antiquum declaratum) Ventrigl. *loc. cit. n. 15.* cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: Idem enim de bigamis (intellige, etiam actu constitutis extra matrimonium) disponitur in dicta constitut. quod de clericis actu conjugatis. Lott. Ventrigl. *ll. cit.* Quin & fortiùs per bigamiam supervenientem clericus retruditur in statum laicalem, in quo priùs erat, districtiùs sic sanciente concilio generali *c. unic. de bigam in 6.* Lott. *l. 1. q. 40. nu. 149.* Unde clericus effectus bigamus reputatur omnino laicus, ut Rebuff. *de pacif. possess. num. 323.* Cotas. *de benef. p. 3. c. 4. nu. 2.* Garc. *p. 7. c. 6. nu. 2.* apud Lott. *loc. cit. n. 15:* ita ut, si in eum fieret translatio (multòque magis reservatio) pensionis, hæc sit omnino nulla, Lott. *nu. 152.* Neque enim sufficit, aliquem fuisse quandoque clericum cum clericatu exequibili, sed requiritur, ut talis sit tempore reservationis, vel etiam translationis pensionis. Lott. *l. 1. q. 40. n. 147.* Hinc

3. Respondeo ad tertium: Neque etiam reservari posse pensionem in favorem clerici, habentis clericatum aliunde, quàm ex contracto matrimonio aut bigamia non exequibilem, puta ab initio; quia v. g. ordinatus est ab Episcopo non suo sine licentia proprii Episcopi, Lott. *loc. cit. n. 21.* Corrad. *loc. cit. l. 1. c. 5. n. 215.* Ventrigl. *loc. cit. n. 17.* citans Paris. *l. 6. q. 4. n. 23.* Nav. *cons. 11. n. 5. de temp. ordin. &c.* Atque reservatio tali facta nulla. Ventrigl. *loc. cit.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 41.* Quod tamen secus esse, si pensio data titulo merè temporali, ait Ventrigl. *loc. cit.* citans Squillan. *de privileg. clericor. c. 5. nu. 12.* Riccium *collectan. p. 5. collectan. 1678.* Notat circa hoc Corrad. *loc. cit. nu. 216.* consuevisse propterea Dataria Apostolicæ officiales in similibus pensionum reservationibus pro scholari ad majorem cautelam addere in ipsa supplicatione: *Postquàm clericali charactere ritè insignitus fuerit:* Non ut per hoc excludatur invalida characteris susceptio, sed intelligatur, characterem debere esse susceptum bene & secundùm ritum. De cetero, dum accessit ratificatio Episcopi proprii, talis evadit habilis ad obtinendam pensionem. Necesse autem est, ratificationem hanc fieri, antequam clerico sic malè promoto ad clericatum, reservetur pensio, alioquin ipsa reservatio erit adhuc nulla; neque enim illa ratificatio retrotrahitur in præjudicium tertii, nimirum titularis. Corrad. *loc. cit. n. 218. & 219.*

Quæstio 516. An, & qualiter Papa cum clerico conjugato aut bigamo dispensare possit & soleat, præveniendo factum matrimonii aut bigamiæ, ita ut is dein contrahens matrimonium aut bigamiam, in ea existens citra ullam aliam dispensationem obtinere possit constitutam sibi, aut in se translatam pensionem?

1. REspondeo primò: Tametsi Papa nullis adstrictus sit regulis, quò minùs cum clerico conjugato aut bigamo, etiam per hoc retrusis ad statum laicalem dispensare valeat, ut pensiones obtinere, & retinere in eo statu valeant: nihilominùs pro sua modestia & prudentia nunquam solet super hoc dispensare cum tali clerico, præterquam ex suppositione continuationis statûs Ecclesiastici etiatis. Lott. *l. 1. q. 40. n. 198.* citans Sanch. *de matrim. l. 7. d. 44. num. 9.* Gutt. *qq. can. l. 2. c. 5. nu. 26.* Nav. *in man. c. 25. n. 119. prope finem.* Pro quo ulteriùs declarando,

2. Respondeo secundò: Cùm bigamiæ non sit annexa irregularitas jure naturæ, sed simplici jure positivo, ut D. Th. *in 4. dist. 27. q. ult.* de potestate Papæ dispensandi, in hoc dubitari nequit, non obstante textu *c. non confidat. dist. 50.* utpote loquente de Pontifice Papa inferiore, nempe de Episcopo,

ut

ut notant *ibid* AA. & Majol. *de irreg. l.* 1. *c.* 33. *n.* 4. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 154. *&* 155. Sed neque ad id opus est absoluta potestate seu plenitudine potestatis, sed faciet id Papa potestate ordinariâ, id est à lege sibi commissa. Lott. *loc. cit. n.* 156. citans Nav. *in man. c.* 27. *nu.* 197. Covar. *in clem. si furiosus.* §. 2. *à n.* 2. *de homicid.* ac præcipuè Caccialup. *de pens. q.* 19. *à n.* 50.

3. Respondeo tertiò: Factâ hac dispensatione, clericatus (qui aliàs cessante dispositione juris positivi compatitur se etiam cum bigamia, ut Jo-And. *in c. super eo. de bigam. n.* 12. apud Lott. *n.* 155. etiam quoad exercitium ex permissu. Canonum antiquorum. *c. quicunque pœnitens. dist.* 50. Lott. *n.* 158.) remaneret, quoad effectum, dispensatum cum tota sua activitate. Lott. *n.* 160. Quare sicut clericus per tonsuram ab initio segregatus à laicis est clericus quò ad omnia, ita, si dispensetur præventivè contra effectus juris resultantes à matrimonio vel bigamia, ad certum finem, v. g. ad obtinendam vel retinendam pensionem, non dicatur dispensatus bigamus, nec tanquam bigamus censeatur retrusus ad laicos; cùm eo ipso, quòd Papa dispenset cum clerico, ut possit aliquid facere, per quod aliàs incurreret impedimentum seu irregularitatem, censetur ab eo actu removere pœnam. Lott. *à nu.* 161. *ad nu.* 164. Neque dum dispensatio versatur circa habilitandam personam, distinctio jam admittitur inter habilem naturaliter, seu de jure communi, & habilem ex dispensatione aliòve jure singulari; cùm omnis habilitas proveniat ab eodem fonte, nempe principe, qui potest lege suâ inducere habilitatem & inhabilitatem, sive condendo legem universalem, sive inducendo jus singulare. Lott. *n.* 167. Unde eam habens potestatem transferendi (idem est de constituendo) pensionem in clericum seu personam Ecclesiasticam, utique poterit eam constituere vel transferre in eum, qui talis est ex dispensatione, nempe in clericum jam conjugatum aut bigamum, operante idipsum non simpliciter dispensatione, sed dispensatione præventivâ facti nempe matrimonii aut bigamiæ, & impeditivâ omnium effectuum juris inde aliàs resultantium. Lott. *n.* 168. *juncto n.* 170.

4. Respondeo quartò: Neque ex eo, quòd Papa hac ratione contra concilium generale hac dispensatione suâ præventivâ præservet & conservet talem, etiam post conjugium & bigamiam in statu ecclesiasticis, rectè præsumitur, quòd potiùs voluerit cum eo dispensare contra stylum Curiæ (etsi hoc minus sit; cum præscindendo à dicto stylo, laicus de jure communi capax sit pensionis) ut in statu laicalitatis, ad quem vi Canonum per conjugium detrusus est, percipere pensionem; cùm dispensatio concessa ad unum finem non sit producenda ad alium, neque ad consequentiam, etiam ex majoritate rationis, præcipuè ubi consequentia non est omnino necessaria. Lott. *à n.* 171. *ad* 177.

5. Respondeo quintò: Dum itaque Papa dirigit literas tali indultario tanquam clerico, jam hinc colligitur certa in eo scientia statûs illius personæ, contemplatûque jam factum matrimonii aut incursum bigamiæ tanquam aliquid contingens in persona clerici; neque tamen fingit aliquid super eo facto, sed realiter & cum effectu suspendit concilia generalia, totùmque jus positivum, ne propter hujusmodi factum reddatur inhabilis ad capiendam aut retinendam pensionem; & sic dispensando non removet factum, sed juris effectum, à quo producitur defectus, qui solùm obstabat. Lott. *nn.* 178. *&* 179. Ac ita cessat quoque argumentatio, de qua paulò ante, quòd minus sit dispensare contra stylum Curiæ, quàm contra Concilia generalia; cùm enim clara est mens Papæ, cessant conjecturæ. Lott. *n.* 180. Quamvis etiam verum non sit, quòd majus sit, hac ratione dispensare præventivè cum clerico bigamo, quàm cum laico, ut is remanens in statu laicalitatis percipiat pensiones; licèt enim hoc posterius possit Papa ex ampla sua potestate, habet tamen id perpetuam repugnantiam rationis perpensæ à jure communi, qualis repugnantia perpetua non est in bigamia, eò quòd hæc ideo damnata per canones in clerico, quòd non possit esse viduitatis & continentiæ adhortator, qui conjugia ipse frequentavit, quæ ratio non concernit clericum tantùm primæ tonsuræ, non progressum ad sacros Ordines, ac propterea levissimum sit cum eo dispensare ad effectum obtinendi & retinendi pensiones. Lott. *n.* 181.

6. Respondeo denique, quamvis consueverit vel ex natura subjectæ materiæ hoc casu dispensatio concipi per hanc clausulam: *si contigerit* &c. hinc tamen non removetur vis hæc dispensationis præventivæ & præservativæ; nam ut gratia hæc dicatur pura & simplex, satis insinuat verbum *dispensamus*, quod est præsentis temporis, illa verò clausula: *si contigerit &c.* respicit casus futuros; atque ita semper dispensatio hæc prævenit factum, & in hac præventione facti stat illa vis præservationis; & quamvis casus fiot positi sub conditione, diesque incertus in executione adjectus reddat ipsam dispositionem conditionalem, tamen hoc minimè verum sit, ubi conditio tacitè inest, ut in hoc casu, in quo semper id supponitur ex natura subjectæ materiæ. Lott. *à n.* 187. *&* 188. quem vide hoc postremum pluribus declarantem.

Quæstio 517. An ergo etiam pensionis incapaces sint personæ, carentes quidem charactere clericali, Ecclesiasticæ tamen, seu de foro Ecclesiastico, & Ecclesiastica immunitate gaudentes, quales sunt quidam regulares seu religiosi, & in specie Milites Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani?

Respondeo negativè: hi enim, saltem latè sumpto hoc vocabulo, appellatione clericorum veniunt, (dubitari siquidem nequit, religiosos tales & Deo devotos in sortem Domini electos esse, ut ait Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 22.) comparanturque clericis propriè talibus, specialiter etiam ad effectum obtinendi pensiones Ecclesiasticas. Corrad. *pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 222. Lott. *loc. cit. n.* 26. dicens sic resolutum pro Converso seu Donato religionis Hierosolymitanæ à Rota *decis.* 392. *p.* 2. *recent.* & fusè hanc sententiam probari à Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *à n.* 44. Quamvis personæ tales regulares eo ipso capaces non sint pensionum impositarum beneficiis sæcularibus. Lott. *loc. cit. num.* 27. de quo infrà. Sed neque dum istis Militibus reservatur pensio, requiritur mentio clericatûs; nec in literis pensionis hujusmodi pro Milite Hierosolymitano Cancellariæ Apostolicæ Officiales curant de hac qualitate clericatûs. Unde nec probandus clericatus per istiusmodi Militem, qui expeditis literis appellatus non est clericus, quamvis in supplicatione se clericum nominavit. Corrad. *loc. cit. n.* 223.

Quæstio 518. An igitur Novitius, qui non est clericus, capax sit pensionis?

Respondeo negativè. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *à nn.* 136. sic resolutum dicens à Rota *in Terulens. pens.* 13. *Nov.* 1596. translationem pensionis factam in Novitium non clericum esse nullam, etiamsi fuisset concessa facultas transferendi in personas Ecclesiasticas; quamvis enim Novitius gaudeat omnibus privilegiis professorum, & tanquam talis possit eligi & præsentari, id tamen intelligendum de pertinentibus ad religionem; secus verò de aliis aut sæcularibus aut indifferentibus, & propterea in eo cessante clericatu non potest dici persona Ecclesiastica; eò quòd sit quasi religiosus; cùm Novitius respectu statûs personæ semper reputetur talis, qualis erat de tempore receptionis. Lott. *ibid. juncto num.* 137.

Quæstio 519. An infans & puer sit capax obtinendi pensionem?

1. Respondeo primò: Infantem ex juris communis dispositione capacem esse pensionis. Card. de

Luc.

Luc. *de pens. d.* 10. *n.* 5. Paris. *l.* 4. *q.* 9. *n.* 12. sic tentum dicens à Rota *in Veneta pens.* Necesse tamen tunc esse in reservatione exprimere infantilem ætatem juxta quod resolutum à Rot. *in Catanens. pens.* 4. *Maji.* 1583. Idem tradit Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 3. ubi: quòd licèt infans sit incapax beneficii, non tamen est incapax pensionis; ideo provisio pensionis in favorem infantis sustinetur, quando Papæ fuit defectus infantilis ætatis expressus. Et illo casu non providetur illi de pensione tanquam clerico, sed tanquam laico, & apponitur in concessione illa clausula: *Etsi nondum clericali charactere insignitus.*

2. Respondeo secundò: Infantem 7. annorum capacem esse pensionis, tenent Less. *l.* 2. *c.* 34. *n.* 203. apud Castrop. *loc. paulò post citand.* (etsi is dicat, se credere sententiam oppositam mox subjungendam esse magis secundùm mentem Tridení.) Gig. *de pens. q.* 13. *n.* 3. Zecbus. *de benef. & pens. c.* 11. *n.* 7. Riccius. *in pr. fori Eccles. p.* 4. *decis.* 186. Gratian. *discep. for. to.* 3. *discept.* 397. *n.* 17. & plures alii citati à Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 42. qui etiam ait, huic sententiæ favere stylum Datariæ, prout sibi constitit. Ratio horum AA. est, quòd septennium requiratur, & sufficiat ad clericatum, qui est conditio necessariò requisita ad pensionem; quódque, dum Triden. *sess.* 23. *c.* 6. disposuit, ut nullus ante 14. annum ætatis obtinere possit beneficium, nomen beneficii extendendum non sit in dicta dispositione, utpote juris communis, quo aliàs sufficiebat septennium ad beneficium, correctiva, ad pensionem. Quinimò tradit Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 146. nullam ætatem ad obtinendam pensionem Ecclesiasticam præcisè requiri, sed solùm ad clericatum suscipiendum requiri septennium: unde si Papa dispenset cum infante, ut ante septennium, v. g. anno 4. ætatis promoveri possit ad clericatum, jam eo ipso capax sit in ista ætate obtinendi pensionem: quemadmodum etiam, ut ait Lott. *n.* 147. citans pro hoc Gig. *q.* 13. *n.* 2. & Jo. Monach. *in c. si annum. n.* 2. *de judic. in* 6. aliâ nullâ ratione videtur incapax beneficii, quàm quia non potest in ea ætate tonsurari.

3. Econtra nihilominus tenent Barb. *loc. cit.* citans Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 129. Squillan. *de privileg. cleric. c.* 5. *n.* 13. Campanil. *in divers. juris can. rub. rub.* 7. *c.* 6. *n.* 5. Sanctarell. &c. Item Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 3. *n.* 4. citans insuper Sanch. *in decal. l.* 2. *c.* 28. *n.* 36. Sa. *v. beneficium n.* 30. Eandem ætatem requiri pro pensione, quæ pro beneficio, & sic neminem ante annum 14. capacem esse pensionis, eò quòd ex stylo Curiæ, ut ait Castrop. eædem qualitates requirantur pro pensione, quæ pro obtinendo beneficio; quódque, ut refert Garc. sic declaravit S. Congregat. Denique quòd, cùm dicta dispositio Trid. sit conciliaris, & in favorem religionis, & in dignam rerum Ecclesiasticarum administrationem, extendenda sit, ut comprehendat quoque pensionem.

Quæstio 520. An illegitimus capax sit obtinendi pensionem Ecclesiasticam?

RESpondeo: Clericus illegitimus citra omnem ulteriorem dispensationem obtinere potest pensionem, sive illegitimus respectu præcisè pensionis obtinendæ nulla eget dispensatione, ita, ut ait Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 144. in hoc casu aliud nihil attendendum, quàm an talis illegitimus fuerit charactere clericali ritè insignitus, quia hoc posito, cessat omnis scrupulus, etiam, quòd de defectu natalium non fuerit deinceps facta mentio in reservatione pensionis, vel in concessione facultatis eam transferendi, siquidem pensio, quæ cum vita pensionarii extinguitur, sit & consideretur tanquam jus quoddam temporale diversum prorsus & separatum à substantia beneficii. Ita tenent Lott. *loc. cit. à n.* 139. citans quamplures Rotæ decis. quas etiam videre est apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 118. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 14. (quamvis addat, cessante stylo in contrarium, se sequi hanc Lotterii sententiam) Gonz. *gl.* 5. §. 5. *à n.* 24. Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 284. Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. ordo. q.* 4. *in fine.* Majol. *de irregul. l.* 1. *c.* 10. *n.* 3. citati à Castrop. *loc. cit. n.* 5. contra Garc. *loc. cit. n.* 119. (id quidem admittentem de pensione, quæ datur stipendii loco, negans tamen de pensione Ecclesiastica succedente loco beneficii) Castrop. *loc. cit.* & citatos ab iis Zech. *de pens. & benef. c.* 11. *n.* 7. Nav. *cons.* 11. *n.* 2. *de temp. ordin.* Less. *de just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 203. Sanch. *de matrim. l.* 7. *d.* 44. *n.* 9. *&c.* Fundant se hi AA. in stylo Datariæ & Cancellariæ, quo incapax beneficii habetur etiam incapax pensionis. Unde ait Garc. *loc. cit. n.* 120. non obstare in contrarium sententiam Rotæ, quæ transiit in stylum, dum in contrarium est stylus Datariæ & Cancellariæ, utpote cui veluti magis propinquo Papæ cujusque Organo, magis sit standum. De hoc tamen stylo nihil meminit Lotterius in Curia Rom. versatissimus. Quòd si agatur de pensione jam obtenta ab illegitimo, vel etiam exposito, non egere illum dispensatione ad eam retinendam, sed citra illam posse tolerari exactionem pensionis, ipse propter auctoritatem DD. contrariam sententiam tenentium existimat Garc. *p.* 7. *c.* 2. *n.* 11.

Quæstio 521. An expositi (qui quodammodo ad illegitimos accidere videntur, intellige, in dubio, dum illorum pater ignoratur) capaces sint obtinendi pensionem?

RESpondeo: Quidquid sit de eo, num citra dispensationem capaces sint beneficiorum, quod ipsum affirmat Gratian. *discep. for. c.* 135. *n.* 33. *& c.* 397. *n.* 68. apud Tond. *loc. cit. n.* 13. Item Felin. *in c. cum deputati. de judic. n.* 1. Bermond. *de public. concub. v. qui etiam filios. n.* 90. Paleot. *de nothis & spur. c.* 63. Rodriq. *qq. reg. to.* 1. *q.* 13. *a.* 1. *& q.* 14. *a.* 3. Menoch. *de arbit. l.* 2. *cas.* 396. Salas. *in* 1. 2. *tr.* 8. *d. unic. s.* 24. *n.* 246. & alii apud Garc. *p.* 7. *c.* 2. *n.* 7. eò quòd multi etiam legitimi exponantur, & sic, cùm veritas nequeat constare, facienda sit interpretatio in meliorem partem, & in favorem prolis, argumento *c. ex tenore. qui filii sint legitimi.* Negant èContra Covar. *in clem. si furiosus. p.* 1. *n.* 9. Majol. *de irregul. l.* 1. *c.* 11. Ugol. *de irregular. c.* 44. §. 7. *n.* 1. Sayr. *de cens. l.* 6. *c.* 10. *n.* 39. Rebell. *de oblig. just. p.* 2. *l.* 1. *q.* 2. *n.* 15. Vasq. *in* 1. 2. *d.* 66. *n.* 48. & plures alii apud Garc. *loc. cit. n.* 8. quibus ipse accedit *n.* 10. Item Tond. *loc. cit. n.* 16. Corrad. *pr. dispensat. Apost l.* 3. *c.* 2. *n.* 2. censentes eos ad clericatum egere dispensatione, & consequenter etiam, saltem hac ratione indirectè, ad beneficia, eò quòd tales expositi dubii, seu quorum pater ignoratur, ex stylo Datariæ, ut Corrad. & Tond. in omnibus pro illegitimis habeantur, soleántque dispensationes pro illis sub iisdem clausulis expediri, sub quibus pro illegitimis conceduntur, argumento petito à solitis; cùm ut plurimùm illi exponuntur, qui ex furtivo congressu sunt procreati, & ut ait Garc. *cit. n.* 10. experientia doceat, quòd quamvis aliqui legitimi exponantur, hi tamen sint paucissimi, & ex 100. expositis via 10. esse legitimos, & ita expositi communiter reputentur ex copula illicita nati, & ab eo, quod ferè semper fit, potiùs desumenda sit interpretatio, quàm ab eo, quod aliquando, sed rarò fit, quamvis id melius sit & benignius. Atque ita, ut subjungit Garc. Episcopus cum eis nequeat ad Ordines dispensare. Quidquid inquam sit de dicta eorum incapacitate ad beneficia & clericatum, postquam tamen clericali charactere insigniti sunt, non egent dispensatione ad pensiones obtinendas; idque multò minùs, quàm illegitimi, de quibus constat esse tales. Tond. *loc. cit. n.* 15. Sic quoque Garc. *loc. cit. n.* 11. de his expositis tenet, posse eos retinere sine dispensatione pensionem jam ante obtentam.

Quæstio 522. An filius illegitimus (intellige, de ceterò etiam dispensatus ad obtinendam pensionem) obtinere possit pensionem, quam habuit ejus pater, vel etiam pensio-

pensionem in beneficio, quod habet aut habuit ejus pater; vel etiam pensionem in alio beneficio, in quo aliàs ejus pater habuit pensionem?

1. REspondent ad primum affirmativè Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 66.* citans quamplurimos, (in fine addens: hinc S. Congregationem Conc. 9. *Nov.* 1619. censuisse, clericum reservatarium pensionis scutorum 200. super Ecclesia, quam ipse nunquam obtinuerat, posse transferre medietatem ad favorem filii sui illegitimi) Ventrigl. *to. 2. annot.* 11. §. 1. *n.* 25. citans plures. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 195. Gonz. *gl.* 5. §. 5. *n.* 22. expressè inquiens: Pater clericus habens potestatem transferendi pensionem, quam possidet, potest eam transferre in filium suum clericum, etiam illegitimum, citánsque pro hoc Gig. *de pens. q.* 86. *n.* 5. Paris. *de resig. l. 6. q. 4. n.* 21. In quorum sententiam inclinat Azor. *p. 2. l. 8. c. 7. q. 7.* sic Laym. *in c. præsentiam de filiis presbyt. sub n.* 3. ait, colligitur, quòd, si pater pensionem tantum in Ecclesia habuit, quam in alterum ei concessum sit transferre, quòd eam filio cedere possit, quia pensio non est beneficium: quamvis mox subjungat, de hoc tamen meritò dubitari potest, si pensio spiritualis sit, seu ex spirituali ministerio proveniens; juxta ea, quæ habet *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. ult. n.* 1. contra Mandos. *in tr. de signat. grat. & just. tit. translation.* Quatenus hic docet, non posse patrem pensionem suam transferre in filium suum illegitimum. Moventur dicti AA. eo, quod licèt Clemens VII. in constitut. sua. *Ad canonum.* Statuerit, ne filius (intellige etiam legitimus) presbyteri possit succedere in beneficio, quod pater obtinuit; nomine tamen beneficii non veniat pensio; cùm odia & pœnæ sint restringenda. Neque etiam obstet Trident. *sess. 25. c. 15.* disponens, ne filius illegitimus habeat beneficium in Ecclesia, in qua pater ejus habuit beneficium; neque etiam pensionem super fructibus beneficii, quod habuit ejus Pater; cùm per hoc needum prohibeatur, ne filius ille habeat pensionem in beneficio, quod pater ejus nunquam habuit.

2. Respondeo ad secundum negativè: Id enim vetat expressè Trident. *loc. cit.* Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n.* 19. Et sic procedit, quod ait Azor. *loc. cit.* patrem habentem pensionem in beneficio, quod ipse resignaverat, non posse eam transferre in filium illegitimum. Limitat tamen hoc ipsum Ventrigl. *loc. cit.* ut filius illegitimus habere adhuc possit pensionem super fructibus beneficii, de quo provisus pater ejus, & quòd is literis non expeditis, nec captâ possessione cessit alteri, pro quo citat Garc. *p. 7. c. 3. n.* 56. Campanil. *in diversas juris rubr. rub. 11. c. 13. n.* 63. qui sic decisum referant. Unde etiam à contrario constat, filium legitimum esse capacem pensionis constitutæ in beneficio, quod habet aut habuit ejus pater. Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n.* 65. citans Garc. *p. 7. c. 3. n.* 35. referentem, sic decisum esse. Sic Paris. *l. 6. q. 2. n.* 110. tradit, posse patrem resignare beneficium suum in favorem Titii reservatâ pensione filio suo.

3. Respondeo ad tertium affirmativè: Siquidem Concilium loquitur tantùm de pensionibus, quæ assignantur super fructibus beneficiorum, quæ habuerunt patres horum filiorum illegitimorum; adeóque hæc conciliaris dispositio extendi non debet ad casum assignationis pensionis super fructibus beneficiorum, quæ parens illius non obtinuit, sed super quibus solùm habuit vel habet pensionem, eámque distinctam à pensione, quam modò obtinet ejus filius. Tond. *loc. cit. n.* 20. citans Gratian. *discep. for. c.* 397. *n.* 2. id multis comprobantem. Limitat tamen idipsum Tond. *n.* 21. dum ait: Id tamen cum moderamine intelligendum; eò quòd, si pensio assignata fuisset in titulum beneficii, jam comprehenderetur in dispositione concilii loquente de beneficiis.

Quæstio 523. An illegitimus (idem est de alio aliunde inhabili, ut expressè Castrop. mox citandus) dispensatus ad beneficia, eò ipso censeatur dispensatus ad pensiones?

1. REspondeo primò: Quæstionem hanc non habere locum in sententia Lotterii, Tond. & aliorum paulo ante tenentium, ratione pensionis obtinendæ præcisè non requiri dispensationem in illegitimitate, similibúsque quibusdam, etsi ea dispensatio requireretur ad Ordines & beneficia obtinenda; nam si ad pensiones non egeat istâ dispensatione, non poterat dispensatus formaliter ad beneficia dici virtualiter dispensatus ad pensiones, nisi fortè, quatenus dispensatus ad clericatum, dispensatus est ad obtinendum id, sine quo obtento nequibat obtinere pensionem. Hinc in sententia aliorum

2. Respondeo secundò: Non convenire in hoc puncto AA. illius sententiæ. Nam primò Mandos. *de ætate minori q. 23. n.* 2. Rebuff. *in pr. tit. de dispens. ad plura. n.* 65. & alii citati à Castrop. *loc. cit. n.* 10. (ad quos accedit Laym. *in c. si qui. de filiis presbyt. §. sane. ut suprà. nn.* 6.) tenent negativam; eò quòd dispensatio sit stricti juris, adeóque non debeat ultra proprietatem verborum extendi. Et sic, cùm non comprehendatur nomine beneficii pensio, non possit dispensatio ad illam comprehendi sub dispensatione ad beneficia & contrà; quódque in dispensatione non valeat argumentatio à majore ad minus, de pari & simili ad simile. Quamvis Rebuff. (cui in hoc consentit Azor. *p. 2. l. 8. c. 7. q.* 6.) limitet, ut non procedat in dispensatione concessa supra uno determinato beneficio, hunc enim fore eo ipso dispensatum ad pensionem in illo constituendam, eò quòd pensio sit pars beneficii, & sic, qui totum habere potest, possit habere & partem.

3. Secundò è contra sentit Castrop. *cit. p. 11. §. 3. n.* 10. citans pro hoc Azor. *p. 2. l. 8. c. 7. q. 6. & 8.* Garc. *p. 1. c. 5. n.* 150. dispensatum absolutè ad beneficia censeri quoque dispensatum ad pensiones; eò quòd per talem dispensationem tollatur fundamentum inhabilitatis ad pensiones, nempe inhabilitas ad beneficia, in qua inhabilitate fundetur illa inhabilitas ad pensiones; dum secundùm stylum Curiæ, ut inquit Castrop. inhabilis ad beneficia sit etiam inhabilis ad pensiones. Quòd si autem quis non absolutè dispensatus esset ad beneficia, sed ad unum tantùm determinatè beneficium; cum dispensatio finiatur accepto illo beneficio, non posse illum adhuc obtinere vi talis dispensationis pensionem, tradit Castrop. *loc. cit.* cum Garc. *loc. cit. n.* 153. Quinimò credit, si tale beneficium resignaret, non posse illum vi prioris dispensationis, quam habuit ad illud obtinendum, pensionem in eo habere, eò quòd, ut idem Castrop. ex Garc. *loc. cit. n.* 156. cùm pensio non sit pars beneficii, sed jus quoddam separatum à beneficio, sub dispensatione obtinendi beneficii comprehendi nequeat potestas obtinendi in eo pensionem.

4. Ampliat hanc doctrinam Castrop. *n.* 12. ut is, qui dispensationem ad beneficia absolutè obtinuisset, dispensatus censeatur non solùm ad pensiones, quas Episcopus imponere potest, (ut censent Zechus *de benef. & pens. c. 11. n.* 9. Azor. *loc. cit. q. 6. & 8.* Quintanadv. *Ecclesiast. l. 1. c. 6. n.* 6. ab eodem citati) verùm etiam ad quascunque pensiones; eò quòd per dispensationem ad beneficia absolutè, ablatum absolutè sit impedimentum inhabilitatis ad pensionem. Nec obstet, quòd Episcopus nequeat ex qualiber causa pensionem imponere, quò minùs dispensans ad beneficium non censeatur dispensare ad pensionem, quam ipse imponere nequit, cùm hæc sit dispensatio indirecta & consequens ad dispensationem priorem, nempe ad beneficia.

Quæstio

Quæstio 524. An excommunicatus, irregularis & suspensus sit capax obtinendi pensionem?

1. RESpondeo ad primum: Excommunicatus est incapax pensionis, & reservatio pensionis facta excommunicato non absoluto est nulla. Ventrigl. *to. 2. annot.* 11. §. 1. *n.* 18. Paris. *l.* 4. *q.* 3. *n.* 48. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 130. citans Suar. *to.* 5. *d.* 13. *f.* 1. *n.* 9. Tolet. *in sum. l.* 1. *c.* 13. Gig. *de pens. q.* 14. Rebuff. *in concord. tit. de excom.* Sayr. *de cens. l.* 2. *c.* 5. *n.* 15. *&c.* uti id patet ex eo, quòd, dum alicui reservatur à Papa pensio, regulariter apponi consueverat clausula: *Teque absolventes &c.* qua pensionarius à quacùnque excommunicatione, suspensione & interdicto absolvitur, ad effectum dictæ reservationis consequendum; quod necessarium non esset, si hæ censuræ non redderent incapacem. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 7. *q.* 2. Multóque minùs reservari potest pensio illi, qui per annum insorduit in excommunicatione. Paris. *loc. cit. n.* 54. Hinc jam excommunicatus talis non facit fructus suos, nec lucratur reditus pensionis pro tempore, quo fuit excommunicatus, sicut beneficiatus excommunicatus fructus beneficii tempore excommunicationis non lucratur. Garc. *loc. cit. n.* 131. citans Suar. *ubi ante.* & Rot. *in Valent. pens.* 31. *Jan.* 1600. Atque ita etiam titularis non tenetur solvere pensionem pro illo tempore, & si solveret ignoranter, potest eam repetere, & tenetur pensionarius ei restituere. Garc. *ibid. n.* 133.

2. Limitatur tamen responsio primò, ut non procedat in pensione reservata in stipendium pro servitio temporali uti laico. Garc. *loc. cit. n.* 134. citans Ledesm. *in sum. de excomm. difficult. ult.* contra Suar. *loc. cit.* Limitatur secundò, ut non procedat, dum excommunicatus est absolutus ad effectum consequendi pensionem per memoratam clausulam. Paris. *loc. cit. n.* 53. Ventrigl. *loc. cit. n.* 19. Quæ tamen clausula non extenditur ex mente Papæ ad excommunicatum insordescentem per annum in excommunicatione. Paris. *n.* 57. Ventrigl. *cit. n.* 19. citans præter alios Theod. de Rubeis *in singul. Rot. to.* 2. *p.* 4. *concl.* 414. *n.* 6. qui etiam *n.* 7. addat, talem clausulam non operari ex regula Cancellariæ ad favorem scienter excommunicati ultra 4. menses.

3. Respondeo ad secundum: Quantùm attinet ad sententiam communiorem, videtur irregularis quoque incapax esse pensionis obtinendæ. Ita absolutè tenent Paris. *l.* 4. *q.* 3. *n.* 37. Ventrigl. *loc. cit. n.* 20. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 46. citans Nav. *cons.* 63. *n.* 5. *de simon. & cons.* 44. *n.* 3. *de homicid.* qui testatur esse communem & de stylo Curiæ. Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. irregularit.* §. 9. *& v. pensio.* §. 6. Ugolin. *de irregul. c.* 65. §. 1. Sayr. *de cens. l.* 6. *c.* 2. *n.* 22. pro qua sententia citatur quoque à Castrop. *loc. cit. n.* 8. Molin. *de just. tr.* 3. *d.* 78. *n.* 2. Less. *l.* 2. *c.* 34. *n.* 203. & Rot. *in Roman. pens.* 17. *Jun.* 1603. Sed neque clausulam dictam: *Teque absolventes &c.* valere in ordine ad absolvendum ab irregularitate, utpote à qua absolvere non videtur velle Papa, nisi id exprimat, tradit Paris. *loc. cit. n.* 41. Verumtamen, quia, ut testantur Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 136. Castrop. *cit. n.* 8. & apud illos Emman. Sa. *v. homicida n.* 21. Suar. *de cens. d.* 44. *s.* 4. *n.* 39. S. Congregatio Concil. *super. c.* 7. *sess.* 14. *Trid.* declaravit, homicidam voluntarium non esse incapacem pensionis, sive decretum illud Trid. *loc. cit.* quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extendi ad pensionem, tenent eum Suar. *loc. cit.* à fortiore id locum habere in alia quavis irregularitate, ac ea de causa sustineri posse, reservationem factam irregulari, licèt beneficiorum incapaci; eò quòd, ut Castrop. in iis, quæ à jure positivo dependent, iis declarationibus standum sit, sive ut Garc. *n.* 138. quòd licèt declaratio illa patiatur difficultatem, standum tamen ei sit propter auctoritatem S. Congregationis, cujus declarationes sunt necessariæ, & vim legis habent. Quamvis & Castrop. independenter à dicta declaratione asserat *sub initium. n.* 8. si standum sententiæ probabiliori, quam tradiderat de irregularitate in principio, nimirum irregularem non esse ita incapacem beneficii, ut collatio ei facta sit irrita, à fortiore neque illum pensionis incapacem esse.

4. Medium ferè quid in hoc puncto tenet Filiuc. *in append. posthu. tr.* 42. *q.* 11. ubi: quòd irregularitas ex natura, seu per se spectata non facit collationem beneficii vel pensionis nullam, sed ad summum illicitam; ratione tamen subreptionis, quæ intervenit in gratia petenda, dum irregularitas tacetur, facit impetrationem pensionis nullam, non ex oppositione immediata ipsius irregularitatis cum gratia facta, sed ex defectu consensûs conferentis. Hoc verò suppressionem irregularitatis non censeri facere subreptionem, si irregularitas existimetur de facili dispensabilis, & mox dispensanda, & hinc gratiam non fore nullam, eò quòd censeatur adesse consensus reservantis. Verùm cum his non videtur cohærere, quod addit: hoc ipsum videtur definire Congregatio Concilii, declarans incapacitatem illam ad beneficia ratione homicidii non extendi ad pensiones; si enim definivit per hoc Congregatio, irregularitatem non inducere incapacitatem ad beneficia, quomodo ea subticitâ, seu non expressâ causabit subreptionem, & sic nullitatem?

5. Atque ex his patet responsio ad quæstionem illam: num irregularis (idem est de alio inhabili) pensionem consecutus, obtentâ dein dispensatione & habilitatione, indigeat novâ collatione? Nam, si reservatio pensionis facta irregulari fuit invalida, obtentâ dispensatione, ut possint ei reservari pensiones, agabit novâ reservatione. Filiuc. *in append. posth. tr.* 42. *c.* 3. *q.* 11. si verò reservatio prior non fuit invalida, subsecutâ dispensatione non egebit novâ reservatione, ut idem Filiuc. sed meliùs dicetur, tam dictam dispensationem, quàm novam reservationem fore supervacaneam.

6. Respondeo ad tertium: Suspensum à beneficio non secus ac excommunicatum incapacem esse pensionis, & factam ei reservationem esse nullam. Castrop. *l. c. n.* 7. pariformiter de hoc, ac de excommunicato loquens; adeóque & sub limitatione illa: nisi absolutus in literis reservationis per dictam clausulam: *Absolventes te.* Ventrigl. *l. c. n.* 18. distinguens inter suspensum per decretum seu sententiam hominis, & suspensum per constitutionem, & de hoc id admittens, & de priore negans juxta opinionem Suar. *de cens. to.* 5. *d.* 27. *s.* 1. *n.* 15. de quo vide dicta hac in parte suprà, de inhabilitato in genere ad beneficia.

Quæstio 525. An accusatus de crimine reservare possit sibi pensionem?

RESpondeo de hoc satis dictum supra, ubi, quinam possint resignare beneficia. Vide Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 1. *n.* 8.

Quæstio 526. An, & qualiter hæretici, eorúmque filii ac nepotes, nec non suspecti tantùm de hæresi, incapaces sint pensionis obtinendæ?

1. RESpondeo ad primum: Hæreticos esse incapaces pensionis. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 21. citans Gig. *de pens. q.* 94. *n.* 9. Ricciull. *de jure personar. l.* 6. *c.* 14. Felin. *in c. ad audientiam de rescrip. col.* 2. *in princip.* Rot. *in Conchiens. pens.* 24. *Octob.* 1594.

2. Respondeo ad secundum: Idem extendi ad filios nepotes hæreticorum. Ventrigl. *l. c.* Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 43. loquens expressè de pensionibus imposterum ab iis obtinendis. Ac citans pro hoc Sanch. *in decal. to.* 1 *l.* 2. *c.* 28. *n.* 35. *&* 36. Farinac. *de heres. q.* 191. §. 2. *n.* 9. Sanctarell. Squill. &c. ac dicens, in materia hæresis beneficium accipi latè sumpto hoc vocabulo. Garc. *p.* 11. *c.* 10. *n.* 74. ubi etiam ex Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 9. *a.* 6. *sub n.* 7. & Gonz. *gl.* 15. *n.* 67. id intelligendum ait, de pensionibus jam priùs ab istis filiis obtentis.

3. Respondeo ad tertium negativè: Cùm suspecti tantùm de hæresi nequidem contrahant inhabilitatem ad beneficia vel officia Ecclesiastica. Ventrigl. *l. c.*

l. c. n. 21. citans Ugolin. *tr. de haresi. c.* 28. *n.* 4. Sanch. *in decalog. l.* 2. *c.* 27. *n.* 29. Lott. *l.* 2. *q.* 43. *à n.* 31. & plures alii apud Farinac. *loc. cit.*

Quæstio 527. An, & qualiter pensio constitui nequeat exteris?

1. RESpondeo ad primum: Dum ex privilegio aliquo exteri capaces non sunt beneficiorum in regno aliquo, videntur quoque incapaces in ibi habendi pensiones; cùm eadem ratio militet in pensionibus, quæ in beneficiis, Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 44. citans Covar. *qq. pract. c.* 36 *n.* 9. Baldell. *th. mor. l.* 5. *d.* 33. *n.* 22. ac præcipuè Salxedo. *in leg. polit. l.* 2. *c.* 16. *per tot.*

2. Respondeo ad secundum ex Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 90. ubi is ait: plerumque reservat Papa pensiones super beneficiis quarundam provinciarum, in quibus viget pragmatica, ne pensiones reserventur ad favorem exterorum, túncque pensionem reservat ad favorem & vitam alicujus curialis originarii illius provinciæ, ad commodum tamen alterius extranei, quem judicat bene meritum; neque enim juri repugnat, quòd jus pensionis sit penes unum, & sic salvetur pragmatica illa, commoditas autem sit penes alium, ut sic pensio habeat mensuram justitiæ ex qualitate personæ, cujus intuitu motus est Papa. Neque tamen etiam moriente nationali illo evanescit gratia respectu personæ contemplatæ, quia hoc casu titularis se obligat solvere pensionem, dato etiam fidejussore, & scedulâ bancariâ, statis temporibus, quousque pensionarius vixerit. Vide de hoc ulterius Lott. *à n.* 92. Item Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 2. ubi is: solet Pontifex pensionem in beneficiis Hispanis Italo concedere, sed quia ipse Italus nomine proprio obtinere pensionem non potest ob leges regias & pragmaticas sanctiones, quærit Hispanum, qui pensionem proprio nomine recipiat, & ei obligetur pensionem reddere. Et quidem difficultate non caret, hanc reservationem validam esse; quia est in fraudem & derogationem privilegii remuneratorii à sede Apostolica concessi regnis Hispaniæ, ut nullus exterus neque pensionem, neque beneficium Ecclesiasticum ibidem habere possit, cui privilegio videtur derogari, concessâ Italo omni commoditate pensionis, tametsi in capite Hispani imponatur, quia nomine tenus tantùm imponitur, & fortè ob hanc causam Itali à beneficiario Hispano scedulam bancariam exigunt de solutione Romæ facienda; timent enim beneficiarium legibus regni & privilegio regali negaturum solutionem, quod ne contingat, supradictâ obligatione præcaveni. Concesso itaque validam esse hanc reservationem, vel quia Papa dispensat supra dicto privilegio: vel quia privilegium est, ne exteri beneficium & pensionem jure & titulo proprio in regnis Hispanis obtineant, non autem, quòd non obtineant beneficii aut pensionis commoditatem &c.

Quæstio 528. An pensio imposita beneficio regulari reservari possit sæculari?

RESpondeo: Clericus sæcularis non est capax pensionis constitutæ in fructibus monasterii aut alterius beneficii regularis, ex quo non est capax illius beneficii, à qua capacitate beneficii obtinendi capacitatem hanc pensionis metimur. Ita Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 117. citans Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 241. ac præcipuè Rot. *in Nolan. pens.* 10. *Jan.* 1610. Quamvis dictam rationem responsionis rejiciat *n.* 130. juxta dicta à nobis supra ex eodem: dum non sequitur, non est capax beneficii, non est etiam capax pensionis super eo beneficio constitutæ.

Quæstio 529. An regularis seu religiosus capax sit pensionis constitutæ super beneficio sæculari?

1. RESpondeo: Illum illius capacem non esse citra Papæ specialem circa hoc consensum & dispensationem. Corrad. *in pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 224. Garc. *p.* 5. *c.* 5. *n.* 139. Castrop. *cit. p.* 11. §. 3. *n.* 9. citans Zerol. *in pr. Episc. p.* 1. *v. beneficium.* Sanch. *l.* 7. *in decal. c.* 29. *n.* 94. Zech. *de benef. & pens. c.* 11. *n.* 7. Mandos. *de signat. grat. tit. de pens.* Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 43. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 117. Idque etiamsi admitteretur, regulares quandoque sine Papæ dispensatione capaces esse beneficii curati sæcularis; nam ex eo inferri adhuc non potest, eos similiter capaces pensionis in beneficio curato sæculari constitutæ; quia de beneficio curato providentur ob necessitatem Ecclesiæ, ne fideles remediis ad salutem destituantur, quæ necessitas in reservatione pensionis non procedit. Castrop. *l. c.* ex Sanch. *l. c.* sic Lott. *l.* 1. *q.* 36. *à n.* 27. in specie de militibus S. Joannis Hierosolymitani tradit, quòd, quia regulares & religiosi sunt, incapaces sint obtinere pensiones super fructibus beneficiorum sæcularium, seu quæ consueverunt sæcularibus provideri: idque sive sint fratres milites, sive sint fratres Capellani; cùm tam hi, quàm isti sint regulares, etsi distinguantur ratione ordinis, & alii dicantur constituti in ordine militari, alii in ordine clericali. An verò pari modo incapaces sint dictæ pensionis aliorum ordinum militarium milites, putà S. Jacobi, ex eo, quòd licèt propriè regulares & religiosi non sint, cùm tria vota substantialia religionis non emittant, sed vivant in conjugio, sint tamen regulares minùs propriè & largè, ob quendam modum regularem vivendi, & quatenus participant in aliquibus, quæ ad statum veræ religionis pertinent, ut ait Lott. *l. c. n.* 32. 33. & 34. unde & dicantur personæ Ecclesiasticæ, & forum Ecclesiasticum sortiantur, ut idem Lott. *n.* 35 & 36. an, inquam, ii propter dictum statum suum saltem analogicè regularem pensiones constitutas in beneficiis sæcularibus obtinere nequeant, non definit *ibidem* Lott. *sed l.* 1. *q.* 40. *à n.* 203. de quo vide dicenda inferiùs, ubi, qualiter per matrimonium extinguatur pensio.

2. Sic in specie de religiosis Societatis Jesu tradit Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 196. *nn.* 22. quòd etiam post vota biennii tam beneficiorum sæcularium quàm pensionum sunt incapaces non secus ac alii religiosi; cùm per dicta vota non minùs efficiantur religiosi, quàm aliorum Ordinum alumni per professionem. Contrarium tradit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11 §. 3. *n.* 23 his ferè verbis: possunt retinere pensiones, imò & beneficia, quæ habebant ante ingressum Patres societatis Jesu: post emissa vota simplicia ante professionem, ut probat Novar. *lucerna regular. v. Jesuita. n.* 41. & 40. Ratio est, ut idem Ventrigl. prosequitur, quòd licèt per illa vota, quantùm in iis est, maneant perpetuò obstricti societati, & dicantur verè religiosi, tamen quò ad ipsam societatem & Generalem non manent adeo ligati, ut non possint dimitti cum causa, etiam sine eorum culpa, meritò, ut prædicta libertas societati concessa perpetuò servetur, provisum fuit, quòd eis liceat beneficia & bona retinere. Hæc ille. Verùm de hoc meliùs statues, ubi legeris, quæ dicta sunt suprà, ubi de retentione & obtentione beneficiorum sæcularium, & dicenda inferiùs, ubi de extinctione pensionis per ingressum in religionem. Porrò si regularis dispensatus fuisset ad obtinendum beneficium sæculare, & postea illud resignaret cum reservatione pensionis, non indigere illum novâ dispensatione ad obtinendam illam pensionem, eò quòd pensio illa subrogetur loco beneficii, tradit idem Tond. *l. c. n.* 16. ex Corrad. *in pr. dispens. Apost. l.* 6. *c.* 1. *n.* 38. licèt is dicat, officiales Romanæ Curiæ tenere, quòd exigatur nova ad hoc dispensatio.

3. Respondeo de cetero non esse novum, præsertim curialibus Romanæ Curiæ, Papam frequenter reservâsse pensiones super fructibus beneficiorum sæcularium tam monacho, quàm cuivis regulari, ac etiam Equitibus Hierosolymitanis, expressâ tamen eorum qualitate, ut sic appareat, ipsum Papam ex certa scientia dictam pensionem illis personis reservâsse, ex eo, quòd sic Papa reservando censeatur dispensare, ita ut prædicta pensio in iis personis non subsistat in tantum, in quantum non fuerit qualitas illarum expressa, tradit Corrad. *in pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 223. & 224. Et licèt negari nequeat, quin Cancellaria Apostolica possit etiam desuper dare expressam dispensationem, si judicaret

caret

caret illam expedire, regulariter tamen, expresso statu regularitatis pensionarii, non requiritur expressa dispensatio pro validitate hujusmodi reservationis pensionis. Quod quidem nedum procedit in regularibus militaribus, sed etiam in claustralibus, etiam super fructibus beneficiorum sæcularium. Corrad. *l. c. n. 234.* subjiciens quoque formulam literarum juxta stylum Romanæ Curiæ, quibus regulari non militi reservetur talis pensio, prout & aliam formulam pro milite Hierosolymitano posuerat *loc. cit. n. 229.*

Quæstio 530. An religiosus citra dispensationem ex consensu sui Prælati seu Superioris obtinere valeat pensionem super beneficio regulari?

1. RESpondeo primò: Quantum est ex parte sua, capax est talis pensionis, quia capax est beneficii illius; quia tamen regularis Superior non habet potestatem beneficiis regularibus imponendi pensionem, juxta *clem. unic de suppl. negl. prælat.* & Archid. *in c. fin. de off ordinar. in 6.* hac de causa regularis obtinere nequit dictam pensionem. Castrop. *cit. p. 11. §. 3. n. 9.* citans Sanch. *in decal. l. 7. c. 29. n. 95.*

2. Respondeo secundò: Potest nihilominus pensio impropriè talis, hoc est, quæ non beneficio, sed ipsi beneficiaro esset imposita, concedi ab Abbate alicui ejus religioso; cùm nihil vetat, Abbatem beneficium regulare conferre religioso, obligando illum, ut alteri religioso vel monasterio det partem fructuum, siquidem ille religiosus beneficiatus sub obedientia Abbatis manet, & ex ejus tacita volontate fructus beneficii expendit, & cùm Abbati placuerit, poterit à beneficio removeri. Castrop. *loc. cit.* citato Sanch. *ubi ante n. 99.* contra Less. *l. 7. c. 41. n. 94.* apud Tond. Castrop. cui probabile videtur, eo ipso, quòd religiosus constituatur Parochus, constitui administratorem ab Abbate independentem tam beneficii, quàm omnium fructuum illius, ac proinde nec impropriam talem pensionem posse concedi alteri super fructibus illius beneficii.

Quæstio 531. An Episcopus capax sit pensionis citra dispensationem?

RESpondeo negativè. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 6. n. 37.* hisce expressis: quòd ad Episcopum certum est, illum non esse capacem pensionis, qui nec potest retinere sibi reservatam ante promotionem ad Episcopatum sine speciali dispensatione. Citat pro hoc Rot. *decis. 233. n. 1. p. 1. divers.*

Quæstio 532. An habens impedimentum non tollibile, v.g. cæcus, mutus, vel legere nesciens recitandi Officium B. Virginis, ad quod obligatur pensionarius, ut dicetur paulò post, sit capax obtinendæ pensionis clericalis?

RESpondet Filiuc. *in append. posth. tr. 42. c. 3. q. 7.* talem incapacem esse, factámque ei reservationem pensionis talis esse nullam, nisi fiat ab eo, qui impedimentum scit, & in eo dispensare potest, vel obligationem illam recitandi officii in æquivalentem commutare, & hinc Episcopum posse taliter impeditis conferre pensiones, quia potest de rationabili causa obligationem illam in aliam mutare.

Quæstio 533. An sciens impedimentum vitæ clericalis, aut aliam incapacitatem in ordine ad obtinendam pensionem, nihilominùs pensionem illi reservat, censeatur cum tali dispensare, si aliàs in illo impedimento dispensare potest, aut, si non potest, tam ipse quàm impetrans ab eo pensionem peccet?

1. RESpondeo ad primum affirmativè, nullus enim censetur valle facere actum nullum vel malum, juxta ea, quæ tradunt Paris. *de confidentia. q. 75.* & Alciatus *de præsump. reg. 3. præsump. 1. & seq.* adeóque, cùm constituere seu reservare pensionem impedito seu incapaci absque voluntate tollendi impedimentum, sit actus malus & irrationabilis, non debet præsumi in eo, qui aliàs dispensando tale impedimentum tollere potest; & vel minimè in Papa, pro quo omnia jura semper in bonum capiunt præsumptionem. Ita Filiuc. *loc. cit. q. 8.*

2. Respondeo ad secundum: Scienter conferens pensionem illius incapaci, cum quo & ipse dispensare nequit, & quem ab alio, aut nisi difficulter dispensandum novit, peccat graviter; cùm conferre alicui aliquid, ad quod legitimè obtinendum & retinendum is impedimentum habet non tollibile, sit actus in re gravi valde repugnans rationi. Filiuc. *loc. cit. q. 10. in fine.* citans Covarr. *in c. alma mater. p. 1. §. 7. nu. 1.* Præmittit tamen *ibidem* Filiuc. non peccaturum talem reservantem pensionem, si sciat reservatarium facilè aliunde dispensandum, & in istam spem citra omnem contemptum reservet pensionem. Unde & sequi videtur (quæ erat tertia pars quæstionis) nec peccare talem impetrantem istam pensionem à potente quidem illam reservare, non potente tamen in isto impedimento dispensare, dum ipse novit de facili impetraturum dispensationem aliunde, & vult eam procurare. Veruntamen non video, quomodo ista cohæreant cùm illis, quæ idem Filiuc. habet *loc. cit. q. 5. §. 3.* ubi qui impetrat pensionem à sciente impedimentum pensionarii, validè quidem eam obtinet, licèt uterque peccet, si conferens sit inferior Papâ, aut non possit in eo impedimento dispensare; nisi fortè id intelligi velit de conferente & impetrante, dum scitur, nec aliunde, nisi fortè ægrè dispensandum. Sed quomodo & tunc conferetur & impetrabitur dicta pensio validè? Cùm ne quidem validè conferatur, dum scitur reservatarius pensionis incapax aliunde impetraturus dispensationem, juxta dicta suprà, ubi ad validam reservationem requisivimus clericatum actu eo tempore, quo fit reservatio.

De obligationibus pensionarii.

Quæstio 534. An, quando, & qualiter teneatur pensionarius justificare seu probare non excessum pensionis?

1. RESpondeo ad primum & secundum primò juxta dicta suprà, ubi de reductione pensionis, justificandam à pensionario, seu agente ad pensionem tam clausulam illam: *Modo centum remaneant pro Rectore, & mille pro Episcopo*, (cujus varias ampliationes vide *ibidem*) quàm clausulam illam: *Dummodo omnes simul pensiones non excedant tertiam partem, &c. vel medietatem fructuum, aut aliam talem partem, &c.* cùm sit ejusdem naturæ, cujus est prædicta, & gratiam non minùs reddat conditionatam, quàm illa, & quidem de tempore reservationis. Ventrigl *loc. cit. n. 60.* citans Gig. *de pens. q. 85.* Campanil. *in var. juris rubric. rub. 11. c. 13. n. 88.* ac præcipuè Theod. de Rubeis *in singul. Rot. to. 2. p. 4. conclus. 316. n. 1. & conclus. 324. n. 1.* Idque, etiamsi hæc clausula in supplicatione non adsit, sed tantùm in literis, quarum forma est attendenda ad effectum justificationis. Ventrigl. *ibid.* atque ita executorem in causa pensionis non posse procedere ad executionem, compellendo titularem ad solutionem ad favorem pensionarii, qui non est in quasi possessione exigendi, non justificatâ eâdem clausulâ per ipsum pensionarium, fusè ostendit & probat Ventrigl. *à n. 61.*

2. Respondeo secundò: Dum titularis agit petitorio, allegans, se non teneri ad pensionem, quia reservatio est nulla, pensionario incumbit onus probandi, quòd tot remaneant pro titulari; neque in hoc casu ejus quasi possessio eum liberat ab onere probandi, sed tantùm operatur, ut pendente lite ei non possit solutio retardari; & hoc, sive agatur cum eo, qui

consensit reservationi pensionis, sive cum ejus successore. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *à n.* 72. Ventrigl. *loc. cit. n.* 59. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 456. & 458. citans plures Rotæ decision. quamvis id ipsum distinguat *n.* 484. ut procedat, dum sumus in casu nullitatis, si dicta conditio *dummodo* non subsistit; secus verò, ubi sumus in casu reductionis pensionis, in quo ait, onus probationis incumbere titulari prætendenti esse reducendam, eò quòd pensionarius habeat fundatam intentionem suam in reservatione pensionis, donec ex adverso ostendatur, non esse locum tantæ pensioni. Idque non solùm procedere in petitorio, sed etiam judicio executorio, in quo titularis cogi possit ad solutionem integræ pensionis, nisi probet esse locum reductioni, ait Garc. *n.* 485. qualiter autem limitanda hæc ulteriùs, vide dicenda *quæst. seq.*

3. Respondeo tertiò: Dum tamen pensionarius agit possessorio, estque in quasi possessione exigendi, desobligatur à probatione & justificatione dictarum clausularum, & incumbit onus probandi titulari, quòd non remaneant tot; quasi enim possessio relevat ab onere probandi, etiam absque eo, quòd teneatur causam suæ possessionis justificare. Lott. *loc. cit. n.* 71. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 464. Ventrigl. *loc. cit. n.* 55. & 58. Proceditque idipsum etiam in ordine ad consequendam pensionem, etiam contra successorem. Ventrigl. *cit. n.* 55. citans Gig. *q.* 47. *n.* 10.

4. Respondeo quartò: Ad obligandum quoque pensionarium ab onere justificandi dictas clausulas, adhibetur confessio titularis super valore per assensum sub narrativa præambulæ informationis & cum juramento, quo in casu, licèt clausula illa *dummodo* operetur effectum conservandi institutam gratiæ, nihilominus istius justificatio resultat ex hujusmodi confessione. Ita Lott. *loc. cit. n.* 49. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 57. citantes Rotam *in Roman. pens.* 15. *Jan.* 1627.

5. Respondeo ad tertium primò juxta eadem dicta superiùs: Probationes dictarum clausularum, seu valoris pensionis debere esse plenas ac concludentes, ita ut ad effectum justificationis clausularum dictarum seu valoris non sufficiat vox publica & fama, etsi aliàs per eam sufficienter probetur valor. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 56. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 473. citans Parif. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 25. Zechum & plures Rotæ decis. Barb. *de clausulis claus.* 47. *n.* 2. & 3. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 44. & *l.* 1. *q.* 43. *à n.* 1. ubi: cùm probatio incumbit pensionario, jam supponitur, agi de narrativa ipsius affirmativè concepta, & in qua fundata est Papæ intentio, propterea exigitur plena ac concludens probatio. (Secus, ac dum agitur de narrativa, quæ ob id solùm verificanda, quia est pars gratiæ, eò quòd ita fuerit narratum, quo casu sufficeret semiplena probatio. Lott. *ibid. n.* 3.) ac præcipuè, si agatur de pensiona reservata adhuc pleno beneficio, quo casu sit punctualis fructuum narratio. Item, si agatur de justificatione clausulæ *dummodo*, adeo, ut tunc consensus titularis præstitus pensioni hanc necessitatem non excludat; cùm & ille per dictam clausulam sit qualificatus. Lott. *cit. q.* 43. *n.* 9. Et licèt cessante dictâ clausulâ consensus ille titularis necessitatem hanc concludenter probandi valorem tentitur, non extenditur tamen ille ad successorem primi consentientis, non quia & is non censetur etiam consensisse tacitè contrahendo, dum nimirum illud beneficium jam gravatum acceptat; sed quia cum illo consensu expresso primi illius titularis concurrit in eodem simultanea quædam confessio tanti valoris ex correspectivitate gratiæ contentæ sub eadem supplicatione, quæ confessio cessat in successore, & cui ideo non obstat propria confessio sui antecessoris. Lott. *ibidem n.* 5. & 6.

6. Respondeo ad tertium secundò: Probatio itaque hæc (nisi sit in confessio penes titularem) proferenda vel est ex scripturis authenticis eam concludentibus, ut cùm agitur de pensione reservata super canonicatu vel præbenda in Collegiata, & exhibentur libri capitulares, in quibus singulatim notantur omnes distributiones & emolumenta, quæ repartiuntur inter præbendatos singulos. Lott. *l.* 1. *q.* 43. *n.* 8. & 9. Aut per testes, qui etiam non interrogati reddant rationem scientiæ suæ; cùm enim multiplex reddi possit ratio scientiæ, una tendens ad constituendam probationem tantùm semiplenam, v. g. quæ est de forma, sive quia testis ideo solùm scit, quia sic communiter dici audivit; vel ad plenam, & nisi testis rationem seu causam scientiæ suæ specificet, totum ejus dictum remanet obscurum, & consequenter non debet attendi. Lott. *cit. q.* 43. *n.* 10. & 11. adeòque necesse est, testes illos esse benè informatos de bonis & reditibus beneficii, uti & de omnibus expensis & oneribus ordinariis, quæ duo distinguuntur, expensæ enim referuntur ad prædiorum cultum, & alia necessaria in colligendis fructibus; & hinc testis dicens, tot reditus aut fructus percipi, cùm fructus dicantur deductis expensis in iis colligendis, regulabiliter à jure ejus dictum, & sic satis intelligitur, sensisse deductis expensis hujusmodi; onera autem referuntur ad gravamina ordinaria ipsius Ecclesiæ seu beneficii, quæ propterea egent speciali deductione, inter quæ onera velut perpetua reputantur, quæ licèt ad modicum & determinatum tempus imposita, ex successivis tamen prorogationibus jam per plures annos consuetis fieri, videntur in perpetuum prorogati. Lott. *à n.* 12.

7. Respondeo ad tertium tertiò: Nihil tamen vetat, (cùm non simus hic in criminalibus, in quibus ad constituendam plenam illam & concludentem probationem, quam vocant luce meridianâ clariorem, non admittitur illa duarum semiplenarum probationum unio) quò minùs ex duabus semiplenis probationibus resultet una plena, & sufficienter in præsenti materia concludens probatio; v. g. si postquam testes super valore deposuerint, & fama hæc per duos testes est legitimè probata, accedat altera semiplena probatio, nimirum dictum alterius insuper testis, vel etiam alterius ex ipsis illis duobus testibus deponentibus de fama, testantis ex certa scientia. Lott. *à n.* 18. quamvis is *n.* 21. subjungat, non admittendam hujusmodi conjunctionem duarum semiplenarum probationum, si probatio valoris intenderetur per modum objectûs, dum videlicet titularis proponeret, non fuisse expressum verum valorem, & ex hoc capite vellet infringere gratiam, uti & in hoc objectûs casu non posse constitui justam probationem, nisi concluderent per tempus continuum decennii, ait Lott. *n.* 22. dicens, sic Rotam in his terminis habuisse pro legitima probatione probationem factam per testes deponentes de sex vel septem annis.

8. Respondeo ad tertium quartò: Potest tamen etiam in isto casu objectûs sufficienter valor probari per testes familiares, qui reditus administrârint, eò quòd licèt domestici & familiares regulariter non admittantur in testes, ab hac tamen regula receditur, ubi aliter veritas haberi non potest, ut Farinac. *de testib. q.* 55. *n.* 175. juxta *l. si servus ff. de testib.* Lott. *n.* 25. addens *n.* 26. id etiam procedere, dum reditus consistunt in prædiis rusticis, quæ per colonos & rusticos exercentur, etsi enim tunc plures coloni singulis prædiis addicti de singulorum prædiorum reditibus testari possent, non est tamen inter eos, qui possit de universis deponere, hinc & tunc admittuntur familiares & administratores redituum in universum, quia verisimiliter non dantur alii, qui ita benè in universum possunt esse informari.

9. Respondeo ad tertium quintò: Coarctanda est quoque negativa non existentiæ aliorum prædiorum & redituum per remotionem actûs à sensu, dicendo, alia prædia aut reditus extare non posse, quin testes illi scirent. Lott. *n.* 27. Atque hæc probatio negativæ coarctatæ multò fortiùs exigitur, ubi agitur simpliciter de annullando vel reducendo pensionem; quippe quæ materia reductionis aut nullitatis pensionis ex natura suæ perpetuæ implicat objectum contra gratiam jam factam, & omni verisimilitudini adversatur; quare nihil est, quò minùs incumbat titulari necessitas hæc concludentissimè probandi per coarctationem negativæ non existentiæ aliorum bonorum & redituum, prout Rota firmavit *in Aquens. pens. decis.*

decif. 550. *n.* 2. & 3. *p.* 1. *recent.* & *in Cremonenſ. penſ. ſuper valore*, 23. *jun.* 1623. Lott. *n.* 27. *juncto n.* 30.

Quæſtio 535. *An penſionarius exiſtens in poſſeſſione exigendi teneatur oſtendere literas reſervationis, & verificare qualitates alias in reſervatione requiſitas?*

1. RESpondeo primò: Quantumvis penſionarius, dum non eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, literas producere, narrata in gratia penſionis verificare debeat, maximè parte opponente, quando non agit contra eum, qui penſioni conſenſit, ſed contra ejus ſucceſſorem. Lott. *l.* 1. *q.* 37. *n.* 39. Pariſ. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 65. ubi ait, receptum in praxi, penſionarium teneri in primo ſemeſtri verificare gratiam, ſcilicet fructus expreſſos, &c. adeòque non dari executionem contra rectorem beneficii. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 442. citans plures etiam Rotæ pro hoc *decif.* niſi, ut Lott. *n.* 38. & 39. hoc ipſum limitat, gratia facta eſſet motu proprio, vel literæ hujuſmodi acceptatæ eſſent per titularem, ſive expreſsè, ſive tacitè per actum id implicantem. Dum tamen eſt in poſſeſſione exigendi, non tenetur in poſſeſſorio oſtendere literas reſervationis, nec verificare clericatum, nec alias qualitates. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 3. *n.* 7. addens ſufficere quaſi poſſeſſionem, etiamſi nonniſi unicus actus exactionis probetur, uti id dicetur inferiùs. Garc. *loc. cit. n.* 446. citans Rot. *in Ancona. penſ.* 15. *Jun.* 1585. & *in Forolivienſ. penſ.* ubi dicitur, non obſtare exceptionem nullitatis in poſſeſſorio, nec eſſe neceſſarium, verificare conditionem poſitam in reſervatione penſionis. Idem tenet Caſtrop. *de benef. d.* 2. *p.* 11. §. 6. *n.* 15. nimirum probatâ per penſionarium poſſeſſione exigendi cum titulo, non eſſe neceſſarium verificare hujuſmodi titulum & reſervationem penſionis, dum ſolùm agitur judicio poſſeſſorio ad ſolutionem penſionis; eò quòd tunc intentionem fundatam habeat gravandi titularem, ſolúmque prætendat manutentionem in poſſeſſione, ad quam manutentionem jus habet ex vi poſſeſſionis obtentæ cum titulo, quo jure privari non poſſit, dum ab adverſariis non probatur, nullum habuiſſe jus poſſidendi.

2. Econtra, dum agitur in judicio petitorio de ſolutione penſionis, & titularis objicit nullitatem penſionis, fieri debet illa verificatio per penſionarium, etiam exiſtentem in poſſeſſione exigendi. Garc *loc. cit n.* 456. Caſtrop. *loc. cit.* quamvis tamen is diſtinguat, ita ut, ſi conditiones illæ & qualitates ſe teneant tantùm ex parte ipſius beneficii, putà quòd penſio medietatem non excedat, quòd remaneant rectori tot, &c. potiùs penes beneficiatum ſit onus probandi contrarium, ſi is penſioni conſenſit. Secus tamen etiam ſit, ſi ipſe non conſenſit, vel ſit ſucceſſor primi conſentientis in beneficio ante ſolutionem, qui condemnari non poteſt ad ſolutionem penſionis, quouſque penſionarius conditiones requiſitas in reſervatione probet. Et ſic, dum penſio eſt reſervata ſub conditione, penſionarius illam tenetur juſtificare, etiamſi agat contra eum, qui penſioni conſenſit, non ſolùm in petitorio, in quo id procedit, etiamſi ſit in poſſeſſione exigendi, eò quòd conſenſus ille intelligatur præſtitus ſub eadem conditione, & recipit eandem conditionem, ſub qua penſio eſt reſervata. Garc. *loc. cit. n.* 464. citans Gig. *de penſ. q.* 85. *n.* 10. & Rot. *in Salman. penſ. Anno* 1593. Plura de his & accuratiùs infrà, ubi qualiter literæ ſint exhibendæ ante exactionem penſionis.

3. Porrò quod dictum, teneri penſionarium in petitorio verificare conditionem & narrata in reſervatione, etiamſi ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, id limitandum primò hoc modo: niſi per longiſſimum tempus, putà per annos triginta fuerit in tali poſſeſſione; quia ex obſervantia & lapſu longiſſimi temporis præſumitur gratia, & ejus narrativa juſtificata. Garc. *loc. cit. n.* 478. citans pro hoc aliquot Rotæ *decif.* quamvis *à n.* 481. hoc ipſum procedere dicat, dum conſtat de titulo & reſervatione penſionis, agitúrque ſolùm de juſtificatione illius; eò quòd, ſi de his non conſtet, (cùm beneficia præſumantur non gravata penſione, ſed libera) ne quidem ex quadragenaria poſſeſſione præſumatur titulus & reſervatio, ſaltem in petitorio; in poſſeſſorio namque probabile videtur, præſumi titulum ex poſſeſſione longi temporis, nempe decennali, dum non eſt contra poſſidentem vehemens præſumptio, uti idipſum, nempe neceſſe eſſe, oſtendere titulum, etiam in judicio poſſeſſorio, ubi penſionarius non fuit in poſſeſſione per longum tempus, docent Gig. *q.* 47. *n.* 4. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 13. *q.* 2. apud Caſtrop. *loc. cit.* qui & ipſe & abſolutè ſubjungit; proinde, ſive penſionarius agat in judicio poſſeſſorio, ſive petitorio, quomodocunque procedat, tametſi ſit in poſſeſſione exigendi, debet oſtendere titulum & reſervationem penſionis.

4. Limitandum idipſum ſecundò, ut tradit Garc. *n.* 491. citato Saluſt. Tiberio *in pract. Auditoris Camer. l.* 3. *c.* 3. *n.* 22. Puteo, Achill. &c. ut opus non ſit per penſionarium juſtificari gratiam & reſervationem, ubi penſio reſervata motu proprio, eò quòd narrativa facti alieni, in qua fundatur Papa, probat, ſi emanavit motu proprio, etiamſi adſit verbum illud, *ut accepimus*, quia illud non Papæ, ſed partis narrationem importat in gratia ad ſupplicationem ſignata; licet ac verbum illud, *ut intelleximus*, quod non refertur ad partem; item ac verbum illud, *ut aſſeritur*, quod tanquam generale & perſonale non cenſetur probatum per impetrantem, ac ideo, quod per illud narratur, non eſt verificandum per partem, prout hæc tradit Garc. *n* 495. De cetero licèt ſtetur narrativæ factæ motu proprio in reſervatione penſionis, poſſe tamen probari contrarium, & eo probato corruere gratiam, tradit *ibid.* Garc. *n* 502. eò quòd licèt clauſula *motus proprii* tollat ſubreptionem, dum tamen exprimitur falſa cauſa, ſeu qualitas falſa de facto alieno, nihil prodſit, probato contrario, ſaltem, ſi talis eſt gratia, ut difficiliùs concederetur, quia dicta clauſula non operatur ultra mentem concedentis, & intelligitur, veris exiſtentibus expreſſis. Garc. *n.* 503. citans quamplurimis. Vide de hoc puncto neceſſitatis oſtendendi literas reſervationis penſionis pluribus infrà, ubi qualiter exhibendæ in ordine ad obtinendam ſolutionem & executionem.

Quæſtio 536. *An penſionarius teneatur probare poſſeſſionem & jus illius, qui primò conſenſit penſioni?*

RESpondeo: Teneri ad hoc penſionarium ad inſtantiam ſucceſſoris, niſi eſſet ſucceſſor ejus in jure illius, tradit Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 511. eò quòd penſio peti non poſſit ab eo, qui non eſſet vel ſucceſſor juris, vel poſſeſſionis conſentientis, ut Garc. *ibid. n.* 512. Et poterit ſucceſſor illius conſentientis docere de non bono jure illius conſentientis, qui proinde fruſtra conſenſit penſioni. Garc. *n.* 513. dicens, hinc verum non eſſe, quod tradit Gonz. *gl.* 5. §. 9. *n.* 59. cujus doctrinam nos ſecuti ſumus ſuprà, ubi, quòd collatione nullâ, adhuc ſubſiſtat penſio reſervata tertio alicui. Quòd ſi vacante beneficio per obitum, Papa illud conferat Petro, reſervatâ ſuper illo penſione Joanni, & dicta illa collatio facta Petro ſit nulla ex aliquo vitio obreptionis ſeu ob incapacitatem Petri, & hinc tertius impetret illud beneficium vacans, ut priùs per obitum, quamvis in gratia huic tertio facta non ſit reſervata aliqua penſio, teneri nihilominus hunc tertium ſolvere penſionem, quia prima conceſſio continebat duas gratias, nempe collationis factæ Petro, & penſionis reſervatæ Joanni, quarum unâ deficiente, nempe gratiâ collationis, non deficit altera penſionis. Verùm non video, quomodo hæc doctrina Gonz. repugnet Garciæ, dum Gonzalez non loquitur de penſione reſervata ex conſenſu alicujus habentis jus in illo beneficio gravato, (in quo caſu nimirum, ſi Papa priùs conferret illud beneficium vacans per obitum Petro, & de conſenſu hujus collatarii reſervaret ſuper illo penſionem Joanni, ad ſummum procederet, quod vult Garcias, nimirùm col-

latione tali existente nullâ, & consequenter etiam consensu nullo, & nihil operante, pensionem illam tertio reservatam fore nullam) sed de pensione imposita beneficio vacante. De cetero ad confirmandam responsionem suam ait Garc. *n.* 514. etiam resignatarium, non obstante consensu, acceptatione & approbatione juris (intellige resignantis) ac pensionis, posse adhuc dicere de nullitate pensionis, si vult probare non jus & falsitatem causæ, prout resolutum ait, *in Valentin. pens.* 17. *Jun.* 1583. quam decisionem ad fusum recitat. Quod autem tradit Rebuffus *de pacif. poss. n.* 156. *aliàs* 137. semel impositâ pensione, non posse allegari, resignantem nunquam habuisse jus, id inquam, ait Garc. *n.* 515. procedere in judicio executionis, de qua *ibidem* loquitur Rebuff.

Quæstio 537. An, & qualiter pensionarius obligatus sit recitare Officium canonicum, quod recitare obligantur beneficiati, aut saltem Officium B. Virginis?

1. RESpondeo ad primum: Clerici pensionarii quâ tales non tenentur recitare Officium majus seu Canonicum. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 2. Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 11. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 86. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 65. citans quamplurimos contra Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *n.* 326. & Guerrero apud eundem Garc. *n.* 66.

2. Respondeo ad secundum primò: Tenentur tamen hodiedum ex constitutione Pii V. *Ad perpetuam rei memor.* quæ est in Bullar. novo 135. recitare quotidie Officium parvum B. Virginis. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *l.* 1. *q.* 45. *n.* 16. (addens ex Navar. *in man. c.* 24. *n.* 8. ante hanc constitutionem, hos pensionarios ratione pensionis non fuisse obligatos ad preces aliquas fundendas) Cotrad. *in pr. benef. l.* 1. *c.* 5. *n.* 160. Azor. *loc. cit.* dicens, constitutionem illam tenere & ligare. Barbos. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 69. citans præter alios Ledesm. *p.* 2. *tr.* 9. *c.* 4. *concl.* 6. *difficult.* 2. Vegam. *p.* 2. *c.* 65. *casu* 1. Rodriq. *to.* 1. *c.* 140. *n.* 5. Aragon. &c. qui dicant hanc constitut. esse usu ac consuetudine receptam. Contra Valent. *to.* 3. 2. 2. *d.* 6. *q.* 2. *p.* 10. Cuchum, Vivald. & alios, qui dicant non esse usu & consuetudine receptam.

3. Respondeo ad secundum secundò, teneri ad hoc hujusmodi pensionarios sub amissione fructuum, seu onere non faciendi fructus suos, & eos perceptos restituendi. Azor. Garc. Lott. *ll. cit.* juxta ipsa verba dictæ constitutionis Pianæ. Et quidem cum proportione ad beneficiatum omittentem horas canonicas, ita ut sicut ille, si omnes horas unius diei omittat, amittit fructus correspondentes illi diei; ita etiam pensionarius ille omittens dictum Officium unâ die, amittat fructus, seu partem pensionis correspondentem illi diei. Azor. *loc. cit.* itidem juxta eandem constitutionem, utpote in qua, postquàm declarâsset Papa, qualiter amissio illa fructuum ob omissum Officium canonicum à beneficiato adaptanda & proportionanda singulis diebus, & omissionibus, subjungit: pari modo ad dicendum Officium B. Virginis se obligare pensionarios. Idem sentit Barbos. *loc. cit.* ubi ait, teneri hos pensionarios sub eadem pœna ad recitandum hoc Officium B. Virginis, sub qua tenentur beneficiati recitare horas canonicas, teneri quoque sub mortali peccato tales pensionarios ad recitandum dictum Officium B. V. ex Graff. *l.* 2. *c.* 50. tradit Lott. *loc. cit.*

4. Varias nihilominus limitationes harum binarum responsionum ex Bonacina *de horis can. d.* 1. *q.* 2. *p.* 4. *n.* 7. & 8. adducunt Ventrigl. & Barbos. *ll. cit.* Primò, quòd si pensio reservata in caput seu personam unius in commodum alterius, ille solus teneatur dicere Officium, in cujus commodum pensio constituta. Secundò, non teneri illum ad recitandum hoc officium, cui confertur pensio absque prævia conditione statûs clericalis, etiamsi is aliàs esset regularis. Tertiò, quòd, qui ut clericus percipit pensionem, satisfacere possit recitando horas canonicas: quin & quòd talis pensionarius sacris initiatus, vel habens præter pensionem beneficium, satisfaciat solâ recitatione horarum. Quibus adde limitationem illam: quòd dicta constitutio Piana loquatur de eo tantùm, qui pensionem ut clericus percipit, ita ut percipiens pensionem titulo sæculari non teneatur recitare dictum Officium, sive sit pauper, sive dives, sive pensio excedat sexaginta ducatos, sive non. Garc. *loc. cit. n.* 68. contra Vegam perperam pro se citantem Rodriquez. Econtra tamen etiam has binas ampliationes subjungit Barbos. *loc. cit. n.* 14. ex eodem Bonacina, nimirum eum, qui cessit pensioni solùm in parte, non deobligari à recitatione dicti officii, (secus ac ille, qui in totum liberaliter cessit pensioni) quia adhuc titulo clericali possidet pensionem. Idémque, hoc est, teneri adhuc recitare illud Officium tanquam probabile videri Bonacinæ de eo, qui consensit redimi pensionem, acceptâ nonnullorum, putà sex vel quinque annorum anticipatâ solutione.

Quæstio 538. An pensionarius ratione pensionis teneatur ad residentiam, vel servitium per se, vel alium præstandum in Ecclesia?

RESpondeo negativè: Idque etiamsi intitulatus esset. Ventrigl. *loc. cit. n.* 91. citans Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 5. *n.* 11. qui plures alios refert. Quod tamen intelligendum, nisi pensio assignata esset in stipendium, v. g. pro pulsandis campanis & similibus. Ventrigl.

Quæstio 539. An pensionarius id, quod sibi ex pensione superest, teneatur ex justitia in pios usus impendere; an verò possit pro libitu disponere de fructibus ex pensione perceptis, quin & testari?

1. RESpondeo ad primum: Non convenire in hoc AA. nam affirmant aliqui cum Nav. *de reddit. Eccles. q.* 1. *n.* 74. apud Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 4. pensionarium non secus ac beneficiatum ad hoc compellendum esse, eò quòd pensio sit quædam portio ex fructibus beneficii detracta; fructus autem beneficiorum cum hoc onere ad quoslibet perveniant, ut quidquid ex ipsis superfuerit; in pios usus derogetur. Econtra durior videtur aliis hæc Navarri sententia, & oppositum censet Azor. *loc. cit.* citans Covarr. *de testam. c. cùm in officiis. n.* 6. Gig. *de pens. q.* 52. Paul. Rom. *de pens. q.* 8. *vers.* 10. Redoan. *de spol. clericor. q.* 5. §. 1. *n.* 27. & 28. eò quòd, quidquid sit de beneficiatis, pensionarius nullo jure canonico communi id facere compellatur; cùm pensio detur tantùm in alimentum vitæ necessarium, & non ratione ministerii alicujus spiritualis, adeòque, si quid ex hoc alimento superfuerit, ipsi acquiratur, & nulli alteri ex justitia debeatur.

2. Resp. ad secundum: Similiter in hoc non convenire AA. nam posse de fructibus pro libitu disponere pensionarium negant Nav. *l. c.* Sarmient. *de redit. Eccl. p.* 3. *c.* 5. *n.* 7. affirmant econtra Azor. *l. c.* citans Covar. Gig. *ubi ante*, ad quos accedit Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 8. *n.* 3. eò quòd jura id vetent solùm de beneficiatis: quin & ne quidem de omnibus beneficiatorum bonis statuunt jura, sed pro iis tantùm, quæ ratione & jure Ecclesiæ acquirunt, quia hæc tantùm sunt, quæ in Ecclesiæ usum converti debent, vel successori in beneficio relinqui: at pensionarius neque sit beneficiatus, neque fructus percipiat jure Ecclesiæ, sed jure resignationis, gratitudinis, aut simili sibi in alimentum & vitæ subsidium concesso. Castrop. *loc. cit.* proinde nec obstet, quòd ex beneficiorum fructibus percipiantur pensiones, adeóque videantur obvenire pensionariis cum eodem onere, quo fructus beneficiorum beneficiato; cùm, ut dictum, pensionarius non percipiat pensionem ratione & jure Ecclesiæ, cui inserviat, sed ut portionem quandam ad vitæ sustentationem necessariam. Azor. *loc. cit.* Hinc

3. Respondeo ad tertium: Testari posse pensionarium

natium de dictis fructibus, affirmant ex eadem ratione iidem AA. Azor. *loc. cit.* (quamvis *cit. l. 8. c. 3. q. 8.* teneat contrarium cum Redoan. *de spol. cleric. q. 8. n. 32. & q. 3. §. & in hoc. n. 12.* nempe ex jure novo, vi nimirum constitutionis Pauli III. & Julii III. & Pii V. non posse de residuo ex fructibus pensionis testari pensionarium) & citati ab eo, quibus accedunt Quintadv. *Ecclesiast. l. 2. n. 7.* Menoch. *de arb. cas. 173. in addit. n. 12.* Zerol. *pr. Ep. p. 2. v. pensionarius. §. 25.* apud Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 89.* Item Castrop. *loc. cit.* absolutè pronuncians, liberum relinqui pensionario, ut possit de fructibus pensionis pro suo arbitratu, tam in vita quàm morte disponere ob rationem jam datam *respons. praeced.* Sed neque obstare citatas Pontificum Bullas: cùm Paul. III. & Julius III. non loquantur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per beneficiatum titulo negotiationis, vel aliunde contra canones. Pius verò V. licèt constituat, reditus & proventus beneficii, seu valorem triginta ducatorum non excedentes non comprehendi sub spolio, non tamen inde bene inferri, reditus beneficii & pensionis excedentes triginta ducatos comprehendi, sed solùm inferatur, relinqui id dispositioni juris communis, ex jure autem communi constet, solos reditus beneficiorum comprehendi sub spolio clericorum. Negant econtra cum Nav. *loc. cit.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 161.* & citati ab eo Molin. *de just. to. 1. tr. 2. d. 145.* quorum sententiam veriorem censet Ventrigl.

Quæstio 540. An pensionarius teneatur beneficium habitum dimittere, vel etiam nequeat beneficium, vel plures pensiones obtinere?

1. RESpondent primò absolutè negativè, sive quòd, licèt plura beneficia incompatibilitatem habeant, id tamen non procedat in pensionibus, & sic pensiones, si plures sint, nec inter se, nec cum beneficiis habitis aut habendis ullam inducere incompatibilitatem. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 14.* citans Benedict. de Capra *reg. 90. n. 90.* Hojed. *de incompat. benef. p. 2. c. 7. n. 1.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 87.* qui etiam id procedere ait, etiamsi pensiones seu pensio cum beneficio constituta sub eodem tecto, nisi fortè pensio data in titulum beneficii: pro quo citat Marantam *p. 2. controv. resp. 83. n. 2. & 21.* citantem alios.

2. Veruntamen rectiùs & congruentiùs iis, quæ sub initium hujus tertiæ partis dicta sunt de incompatibilitate, sentire mihi videtur Azor. *p. 2. l. 8. c. 12. q. 7.* nimirum, quòd licèt non sit omni ex parte eadem hoc ex puncto ratio de pensionibus, quæ est de beneficiis, dum in his quædam sunt, quæ canones & jura incompatibilia vocant, pensionum verò nullæ jure communi incompatibiles dicuntur. Attamen, cum jure naturali & recta ratione pugnare videtur, ut quis plures simul pensiones habeat, (idem est de pensione cum beneficio) dum earum una sufficit ad commodam sustentationem; dum enim pensio datur ut vitæ alimentum, si unus habeat plures, quarum singulæ sufficiunt ad commodam alimentationem, habet is tantum alimentorum, quantum pluribus sustentandis sufficit, quo fiet, ut unus quidem esuriat, alter verò ebrius sit. Neque tamen negator per hoc, ut idem Azor. , oni quandoque licitè plures pensiones constitui posse ob ejus præclara merita, nempe ob literaturam, generis nobilitatem, ob magna in Ecclesiam merita & beneficia, aliàsve dotes. Vide quæ hac in parte dicta sunt de pluralitate beneficiorum.

Quæstio 541. An, & qualiter pensionarius teneatur solvere onera annexa vel imposita beneficio, super quo constituta pensio?

1. RESpondeo primò: Obligari pensionarium pro rata pensionis solvere onera, quæ imponi solent fructibus beneficii, putà subsidium charitativum, excusatum, decimam Papalem, collectionem ad seminarii erectionem, Ecclesiæ reparationem, &c. cùm enim pensio ex fructibus beneficii debeatur, & omnia hæc & similia onera beneficiorum fructibus annectantur, consequens est, ut pensioni annexa sint. Garc. *p. 1. c. 5. n. 171.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 9. q. 2.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 1.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 8. n. 2.* citans Gig. *de pens. q. 38. & 59* Gamb. *de off. Leg. l. 6. q. 5. n. 207.* Barbos. *de pot. Ep. alleg. 77. n. 14. &c.* Unde jam beneficiatum solventem integrè dicta onera posse retinere eam partem, quæ pro rata pensionis solvenda erat à pensionario, tenent Ventrigl. Castrop. (citans Bub. *ubi ante.*) Garc. *loc. cit.* citans Marches. *de commission p. 2. c. 4. de commiss. appellat. n. 49.* Caccialup. *de pens. q. 17.*

2. Respondeo secundò: Procedere hæc quidem de pensione constituta, ut jure communi constitui deberet, ut ait Azor. *loc. cit.* hoc est, sine clausula: *liberam, immunem & exemptam*; stante verò illâ clausulâ & exemptione, quacum hodiedum pensio (utpote consueta constitui in alimenta & vitæ subsidia, quorum causam valde piam habent jura & leges) libera & exempta ab iis oneribus reservari consuevit, pensionarius nihil ratione horum onerum solvere, seu de sua pensione deperdere tenetur, sed ex integro satisfacere pro his oneribus spectat ad titularem. Lott. *l. 1. q. 38. n. 23.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 21. n. 44.* dicens, stylum Curiæ habere, ut pensio à Papa assignata sit immunis ab omni onere, etiam subsidii charitativi, & citans Tamb. *to. 3. d. 10. q. 1. n. 7.* Azor. *loc. cit.* (ubi quoque ad fusum dictam clausulam exemptivam & onera recitat) Garc. *loc. cit. n. 172.* Ventrigl. Castrop. *ll. cit.* Paris. *l. 6. q. 2. n. 135.* Unde in specie non teneri pensionarium, cui reservata pensio cum dicta exceptione, ad solvendum subsidium charitativum, & stylum Curiæ Rom. habere, ut pensio auctoritate Papæ alicui assignata sit libera ab omni onere, etiam subsidii charitativi, tradit Azor *p. 2. l. 9. c. 14. q. 6. §. si quæras an clerici.* contra Belenzin. *de subsid. charitat q. 37.* eò quòd, cùm Papa reservat clerico, reservet eam ut annuum alimentum; alimenta autem sint libera ab oneribus & contributionibus quibuscunque. Extendit hoc ipsum Azor. *loc. cit. c. 12. q. 11.* ex Gig. *q. 66.* ad onus insolitum & extraordinarium, si quid tale contingeret imponi beneficio, quòd pensionarius, cui reservata pensio libera ab omni onere, nihil pro eo solvere teneatur; eò quòd dicta clausula in literis pontificiis apponi soleat, ut pensio libera sit ab omni onere etiam extraordinario. Distinguit tamen meliùs quoad hoc punctum Lott. prout videre poteris *quæst. seq.*

3. Quod attinet Excusatum, quod concedi solet regi Hispaniæ in beneficiis regnorum illius de quinquennio in quinquennium, hanc clausulam exemptivam, quâ expressè declarari solet, ut pensio sit immunis in specie ab hoc excusato, durare solum ad quinquennium illud, in quo incidit reservatio pensionis cum ea clausula, & eo finito, exspirare vim illius derogatoriam: neque redintegrari propter prægnantes clausulas, quæ rursus inferuntur novo indulto super Excusato ad aliud quinquennium, tradunt Lott. *l. 1. q. 38. à n. 25.* Garc. *loc. cit. n. 173.*

4. De cetero si habitâ dictâ exceptione (idem est de privilegio alio, quod haberet pensionarius, ut cogi non posset ad solvendam v. g. decimam papalem) nihilominus cogeretur à collectore Apostolico illud, aliúdve simile onus subire, talem solutionem non nocituram illi, si ei præmisisset protestationem, quòd coactus, & timore censurarum solvat, aliàs non soluturus. Secùs verò, seu amissum illud privilegium, si talem protestationem non præmisisset solutioni, tradit Azor. *loc. cit. c. 13. q. 8.* citato Gig. *de pens. q. 61.* Lodovic. Rom. &c. & ex illo Castrop. *loc. cit.* qui tamen ait, se *in tr. de LL. d. 41. p. 19.* docuisse tanquam probabilius, tale privilegium per talem actum sine protestatione factum non amitti.

5. Solere quoque rursus dictæ exceptioni seu exemptioni & privilegio hujusmodi per subsequentia decreta & privilegia derogari à Papa cum clausula:

Quorum

Quorum tenores, &c. dum nimirùm contingit, Papam ex post indicere decimæ alicujus solutionem super redditibus beneficiorum in favorem Sedis, aut etiam alicujus Principis ex causis justissimis, testantur Ventrigl. Castrop. *ll. cit.* Item Lott. *l. 1. q. 38. n. 24. & q. 45. n. 20.* referens istiusmodi decreti derogationis formam. In quo casu tenebitur adhuc pensionarius pro rata pensionis contribuere ad istiusmodi decimæ, subsidii, alteriùsve oneris similis solutionem, AA. ii *ll. cit.* siquidem clausula illa: *Quorum tenores*, vim habet specificæ derogationis, ita ut in vanum obtendatur clausula derogatoria derogatoriarum in literis reservationis, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 29. Tradit tamen idem Lott. *cit. q. 45. n.* 21. non eousque extendere se dictam derogationem Papæ, ut remaneat etiam pensionario elisa actio contrà titularem pro redintegratione solutionis factæ, seu deductionis cessæ à pensionario pro rata sua, nequeatque tantundem à titulari recipere, quantùm expendit pro rata sua in solutionem impositionis. Idque propter pactum quasi privatum, (intellige quotannis tantum dandi pensionario vel permittendi, ut is accipiat, ita ut is titulari nullam deinceps velit aut possit prætendere remissionem) quod resultavit inter titularem & pensionarium ex consensu titularis in pensionem, quem consensum perpetuò respiciebat auctoritas Papæ in impositione pensionis, cui pacto seu conventioni canonicæ permissæ nusquam censetur derogatum per quamvis generalem ipsius etiam Papæ dispositionem, etsi in hac pensionum materia, non secùs ac in beneficiis plenissimam & absolutam habeat potestatem, Lott. *cit. q. 45. n.* 19. *juncto n.* 22. Atque ita, etiamsi videatur in hoc casu aliquid detrahi de jure pensionarii, dum cogitur solvere, vel pati solutionem pro rata suæ pensionis, modicum tamen ei infertur præjudicium, ex quo adhuc est reparabile ex regressu contrà titularem in vim supradicti pacti. Undè nec tale indultum exigendi decimam, aliúdve subsidium respectu pensionarii quid amari in se habet, dum veriùs à pensionario differtur aliquid, quàm aufertur; & ejus respectu optimè intrat dicta derogatio favore causæ publicæ, quam Papa fuit contemplatus in persona indultarii seu illius, pro quo imposita decima vel subsidium, utpote cui voluit facillimam esse undequaque exactionem, & consequenter non fieri moram ex pactionibus privatorum, Lott. *n.* 23. & 24. Ac propterea, dum in hoc casu contrà pensionarium fundantem intentionem suam pro hac integritate pensionis sibi solvendæ, & validitate obligationis titularis de solvendo onere quocunque excipitur per titularem de indulto illo, (aliquando concedi solito principibus aliquibus ad exigendas decimas, etiam à pensionariis non obstantibus pactis intercedentibus inter pensionarium & titularem) exceptio non adaptatur actioni, prout de jure requiritur; quia indultum illud non respicit favorem titularis, sed indultarii, Lott. *n.* 29. 30. & 31.

6. Porrò nullam esse inter hæc incompatibilitatem, quòd titularis teneatur ad onus decimæ vel alterius impositionis, & quòd nihilominus hæc conventio inter titularem & pensionarium respectu indultarii, vi indulti exigentis pensionem non à titulari, sed à pensionario, non habeatur in aliqua consideratione, ostendit Lott. *n.* 35. & 36. exemplo conventionis inter concedentem in Emphyteusim prædium, & Emphyteutam, qui stipulatus est, solvi tributa, & census per concedentem; hæc namque conventio, etsi teneat in præjudicium ipsius concedentis & promissoris, non tamen tenet in præjudicium principis exigentis tributa.

Quæstio 542. *Cùm, quæ dicta sunt hactenus, intelligenda sint de oneribus Ecclesiasticis, seu impositis auctoritate Ecclesiastica, num igitur etiam pensionarius, cui reservata pensio libera, & exempta ab oneribus vi dictæ clausulæ, eximatur quoque ab oneribus, si quæ de facto etiam contrà juris prohibitionem imponant principes laici?*

Respondeo sub distinctione: Si reservata ei pensio libera & exempta ab omnibus oneribus, tam ordinariis, quàm extraordinariis, non tenebitur ad istiusmodi onera contribuere pensionarius; cùm titularis jam ex proprio consensu nullam possit prætendere remissionem, ut dicitur de conductore, qui omne periculum in se suscipit, nisi fortè casus esset non solùm valdè insolitus, sed qui etiam abstulisset omnes fructus, Lott. *l. 1. q. 38. n. 34. & 35.* Si verò pensio fuit reservata libera, & exempta simpliciter, vel ab oneribus ordinariis tantùm, tunc, quia Papa non censetur cogitâsse de extraordinariis, multoque minùs de impositis contrà juris prohibitionem, ut sunt onera illa, à laicis imposita, tenebitur pensionarius ad contribuendum, poteritque titularis prætendere remissionem, Lott. *loc. cit. n.* 37. qui tamen idipsum limitat *n.* 38. nisi essent onera restituibilia, ità, ut remaneret actio titulari ad repetendum à se soluta ex obligatione ipsorum laicorum.

Quæstio 543. *An pensionarius habens pensionem cum prædicta clausula: liberam, immunem, & exemptam ab omni onere excogitato, & excogitabili, teneatur contribuere ad expensas, quas facit titularis in litem pro defensione sui tituli, dum lis consecutivè respicit etiam defensionem pensionis?*

Respondet negativè Riccius *in pr. resol.* 428. Respondet in contrarium affirmativè Maranta *p. 2. controv. resp. 10.* apud Ventrigl. *to. 2. annot.* 11. §. 2. *n.* 3. cui parti affirmativæ favere videtur ipse Ventrigl. Lott. potiùs adhæret negativæ, *l. 1. q.* 38. ubi postquàm docuisset, ut vidimus *quæstionib. binis anteced.* ex eo, quòd titularis consentiendo pensioni istiusmodi liberæ & exemptæ, hoc suo proprio consensu obligavit se, etiam ad onera insolita & excogitata eximendo pensionarium, titularem non posse prætendere remissionem aliquam exemplo conductoris, qui omne periculum in se suscepit, subjungit *n.* 39. contrà Gig. *de pens. q. 85. n. 7.* & Gomes. *in compend. signat. ad finem*. ex consensu præstito à titulari reservationi pensionis liberæ ab omni onere, etiam excogitato, titulari non competere retentionem adversus pensionarium, pro expensis factis in persequendo litem adversus aliquem intrusum.

De obligatione, & deobligatione, & modo solvendi pensionem, eámque factam probandi, & per eam præjudicandi titulari in ordine ad acquirendam possessionem exigendi pensionem.

Quæstio 544. *An beneficiatus, super cujus beneficio imposita est pensio, obligetur eam solvere sub gravi culpa?*

Respondeo affirmativè: tum quia pensio est portio extracta à beneficio, applicata pensionario; tum quia in literis pensionis reservatæ, præcipitur ejus solutio sub gravissima pœna excommunicationis, quæ pœna supponit gravem culpam, Castrop. *de benef. d. 2. p. 11. §. 6. n. 1.* cum communi. Proceditque id non solùm in primo consentiente pensioni, sed & de quocunque successore, cùm pensio sit onus reale, inhærens fructibus beneficii, adeóque acceptans beneficium gravatum pensione tenetur onus illud sustinere; undè & in literis reservationis pensionis apponitur hæc clausula: *Pensionem annuam per Tuum*

Ec-

Ecclesia illius modernum rectorem, & ejus in præfata Ecclesia successorem persolvendam, Azor. *p. 2. l. 8. c. 8. q. 13.* Castrop. *loc. cit.* cum communi, quam supponit Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 70.* Garc. *p. 1. c. 5. n.* 190. Atque ita etiam provisus ab Ordinario, & vigore provisionis per Ordinarium ei factæ possidens beneficium, tenetur ad solvendam pensionem, dum consensit pensioni per Papam constituendæ in illo beneficio, v. g. dum Episcopus Titio contulit beneficium, nominando Cajum ad certam pensionem super fructibus ejusdem beneficii auctoritate Apostolicâ reservandam, in quam pensionem dictus Titius consensit, Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 8.*

Quæstio 545. An & qualiter titularis non habens possessionem beneficii pensione gravati teneatur eam solvere?

1. Respondet negativè Tond. *qq. benef. p. 1. c. 35. n. 10.* Lott. *l. 1. q. 39. n. 48.* ubi quod non detur actio contra non possidentem, C. Luc. *de pens. d. 33. n. 3. & d. 32. n. 4.* Paris. *l. 6. q. 2. n. 147.* Filiuc. *in append. posth. tract. 42. c. 6. q. 1.* eò quòd, cùm pensio non sit debitum proprium & personale, sed causativum, seu occasionale, quatenùs nempè quis possidet beneficium, & obtinet fructus illius, super quibus propriè hoc onus pensionis residet, idcircò cessante hac causa debendi, quia non possidet, vel citrà culpam & factum suum fructus non percipit, ad pensionis solutionem cogi non potest, Card. de Loc. *cit. n. 4.*

2. Idipsum limitandum primò: Nisi beneficiatus sua culpa negligeret, aut alia ratione possessionem non caperet, teneatur tamen adhuc in conscientia, quin & in foro externo compellatur solvere pensionem: cùm enim per beneficiatum stet, quò minùs possessionem capiat, non debet ex illius delicto vel facto alius jacturam pati, Filiuc. *loc. cit.* cum communi.

3. Limitandum secundò: Dum solet nihilominus in reservatione pensionis quandoque adjici clausula provisi obligatoria, seu ut provisus de beneficio teneatur solvere, *habitâ vel non habitâ possessione.* Idque vel ex conventione partium, vel quia agitur de pensione reservata ad favorem familiarium Papæ, quæ per Expeditores pensio palatina dici solet, ut Card. de Luc. *cit. d. 32. n. 3.* vel etiam adjici consuevit in pensione reservata super beneficiis ultramontanis, præsertim Hispanis, (intellige in favorem alicujus existentis in Italia, aut alibi in loco remoto ab Hispania) & hoc propter difficultatem probandi, an possessio capta nec ne, & quis sit verus possessor. Rariùs autem in Italicis, juxtà dicta superiùs, ubi de modo imponendi pensionem sub hac clausula, ejusque justitia; præter quæ ait quoque Lott. *loc. cit. n. 50.* quòd, cùm pensionarius aliàs facilè supplantari possit, ex stylo Curiæ prudentissimè excogitatam esse hanc clausulam, ut per titularem fiat obligatio de solvenda pensione cum dicta clausula, quæ habeat æquissimam rationem, ut nimirùm malitiæ & commento fraudis occurratur, omnémque respuat injuriam titularis, qui volens ac liberè consensit. Qualiter verò præscindendo ab illo rigore juris, quo, stante hac clausula, titularis tenetur solvere, etsi possessionem non habeat, nec fructus ullos percipiat, ut Paris. *l. 6. q. 2. n. 147.* Rota secora semper æquitatem interpretatur illam clausulam, ut non extendatur ultrà duos vel tres annos dicta obligatio non solvendi, non habitâ etiam possessione; vide quoque dicta superiùs *loc. cit.* In quorum confirmationem sic quoque ait Card. de Luca *cit. d. 32. n. 6.* receptum esse, ut clausula illa, utpote adjecta ad occorrendum fraudibus, & collusionibus in præjudicium pensionarii, discretè ac sano modo intelligenda veniat pro uno vel duobus annis, seu aliàs pro facti qualitate & circumstantiis, ex quibus deveniatur ad notitiam, an stet per titularem nec ne, adeò ut cesset ratio suspicionis, cui eadem clausula innixa est ex cessante motivo rationis vel causæ. Idem tradit Lott. *loc. cit. n. 51.* ubi: quòd, si tractu temporis cessaret suspicio fraudis, & titularis consequi nequiret possessionem, cessaturum quoque esse effectum dictæ clausulæ; cessantam autem dictam suspicionem fraudis, ait *n. 52. & 53.* ex diligentiis possibilibus factis per annos continuos, tum in producendo literas, & instando pro earum executione, tum alio modo possibili removendo hoc impedimentum; ita ut sinè diligentiis illis factis non sufficiat lapsus ille trium annorum absque possessione. Dari & aliam adhuc cautelam certiorem & expeditiorem, tradit Lott. *loc. cit. n. 58.* dum nimirùm decernitur, tam per consentientem pensioni, quàm per ejus successorem, dari schedulam bancariam (de qua infrà pluribus) per triennium cum obligatione de illam revocando de triennio in triennium, (quod pactum, nisi accedat consensus Papæ, fore simoniacum, ait *n. 59.* citato pro hoc Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 93.*) per quam schedulam Campsor, qui eam confecit, obligat se solvere, excepto casu mortis alterutrius, neotpè titolaris aut pensionatii; & sic agente pensionario contrà Campsorem, hic frustrà excipit, titularem intrà triennium non potuisse nancisci possessionem, eò quòd, cùm contrà eum agatur in vim cameralis obligationis, non potest alia exceptione juvari, quàm solutionis, aut falsitatis, aut alia, quæ oriatur ex ventre ipsius schedulæ, suæque obligationis.

Quæstio 546. An solvenda pensio etiam per intrusum, seu malè & absque justo titulo possidentem?

Respondeo affirmativè, modò fructus percipiat; siquidem ad effectum solutionis pensionis non consideratur titulus, sed fructuum perceptio, Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 13.* citans Barbos. *in pr. exigendi pens. q. 10. n. 13. & seq.* Garc. *p. 1. c. 5. n.* 182. Filiuc. *in append. posth. tr. 42. c. 6. q. 5.* notans cum aliis, debere tamen postea in restitutione fructuum id deduci, quod pro pensione solutum. Non poterit tamen contrà eum exerceri utiliter actio personalis; cùm eo ipso, quòd non habeat verum titulum, non consensit pensioni, nec ejusquam successor, qui consensit, ita ut prætendi possit consensus illius implicatus, cùm tamen à consensu hoc actio personalis dimanet, juxtà dicenda inferiùs, Lott. *l. 1. q. 39. n. 49.* secùs autem est de actione hypothecaria seu reali, de qua procedit responsio.

Quæstio 547. An titularis teneatur solvere pensionem impositam suo beneficio vel præbendæ, si illud dimittat, & novum beneficium vel præbendam obtineat?

1. Respond. primò: Cùm pensio imponitur beneficii fructibus, dimisso illo beneficio, sive per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel etiam per optionem, sive per assecutionem alterius incompatibilis, vel aliàs, non tenetur quis ampliùs ad solutionem pensionis, nec ad cautionem bancariam promissam, etiamsi dictæ pensioni consenserit, & se obligaverit in forma Cameræ, & cum juramento ad eam solvendam, sub hac tamen limitatione, nisi remanserit in detentatione, Garc. *p. 1. c. 5. n.* 178. citans Gamb. *de pot. Leg. l. 6. q. 8. & 9. à n. 405. & 421.* Mandos. *de signat. grat. tit. pens. vers. quia resignans.* Burfatt. *cons. 361. l. 4.* Gig. *q. 63. n. 12.* Paris. (qui tamen loquitur solùm de beneficio dimisso per resignationem) *l. 1. q. 8. n. 1. & 9. 10. 11. simul sumptis,* Item *l. 10. q. 8. n. 26. & 27.* ubi: Quòd resignans post resignationem acceptatam liberatur ab onere solvendi pensionem, debeat autem ad hunc effectum probare factam hanc acceptationem. Item *ibid. n. 71. & 72.* ubi: quòd resignatarius post acceptationem se obliget ad onera incumbentia illi beneficio acceptato, & hinc teneatur solvere pensionem.

2. Ampliatur responsio primò, ut etiam cesset obli-

obligatio fidejussorum datorum à titulari. Garc. *loc. cit. n.* 181. Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 10. Ampliatur secundò, ut procedat, etiamsi resignatio sit invalida & nulla, si resignatarius possidet, eò quòd possidens beneficium etiam sine titulo, ex quo fructus percipit, tenetur pensionem solvere, non autem beneficiatus verum titulum habens. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 42. citans Rotam *in Hispal. benef.* 10. *Jun.* 1542. teste Mohed. Garc. *loc. cit. n.* 182.

3. Limitatur verò responsio, ut non procedat. Primò: si post resignationem se obligavit ad solvendam pensionem, quæ erat antiquitus imposita beneficio resignato; non prohibetur enim quis fidejubere pro alio, & obligare se & bona sua pro re aliena, & ita tenebitur vi novæ hujus obligationis. Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 16. Garc. *loc. cit. n.* 180. juxta decis. Rot. *in Prænestina pens.* 20. *May.* 1559.

4. Secundò, ut resignans post resignationem teneatur ad pensiones decursas, & non solutas usque ad diem resignationis acceptatæ. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 18.

5. Tertiò: ut adhuc teneatur resignans, si resignatio facta fuisset in fraudem; cùm fraus & culpa nemini patrocinari debeant. Paris. *ibid. n.* 19. citans Gamb. *ubi ante n.* 423.

6. Quartò: si resignans statim post resignationem acceptatam, reassumeretur ad idem beneficium; cùm tunc perinde sit, ac si semper in beneficio mansisset; cùm quæ fiunt in continente, censeantur inesse. *l. lecta. ff. si cert. petat.* Paris. *loc. cit. n.* 20. secus tamen erit, si ex intervallo reassumptus ad illud beneficium; tunc enim tenebitur pro tempore, quo illud possedit, & pensionem percepit. Paris. *n.* 21.

7. Quintò; non procedit, ubi in resignatione est clausula: ut is, qui pensionis impositioni consensit, non possit in favorem alicujus resignare beneficium pensione gravatum, nisi priùs factâ pensionario intimatione, ac factâ obligatione per resignatarium de solvenda pensione cum omnibus ac singulis clausulis, cautelis: quam clausulam sæpe concedi solitam testatur Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 148. ex Mandos. quamvis Garc. *loc. cit. n.* 187. dicat, eam clausulam hodiedum non concedi, nisi pro palatinis aliisque personis Papæ gratis. Stante autem hac clausulâ, ex qua resignatio aliter facta non valeret in præjudicium pensionarii, (uti alienatio rei specialiter hypothecatæ cum pacto de non alienando, non valet in præjudicium creditoris) resignans adhuc tenetur ad solvendam pensionem, ac si non resignâsset. Garc. *loc. cit. n.* 184. & *n.* 185. qui tamen subjungit ex Paris. *l.* 3. *q.* 4. factam istiusmodi resignationem cum dicta intimatione facienda pensionario fore, & manere adhuc validam, si is non egit ad beneficium.

8. Sextò: non procedit responsio, si quis retento beneficii titulo, super cujus fructibus imposita pensio, permutat ejus bona pro aliis, quæ subrogantur in locum bonorum dimissorum, v. g. si quis retento titulo canonicatûs & præbendæ optaret alia bona pro præbenda temporali, uti moris est in aliquibus Ecclesiis. Garc. *loc. cit. n.* 183. Gonz. *gl.* 34. *à n.* 45. qui etiam id ulteriùs exemplificat *n.* 47. & 48. eo casu, ubi pensio reservata super bonis & fructibus Decanatûs de novo illi applicatis, dum dein Decanus auctoritate Apostolicâ permutavit dicta bona cum Capitulo pro duabus præbendis; nimirum teneri adhuc dictum Decanum solvere pensionem, cùm semper retineat titulum Decani, & in locum bonorum dimissorum fuerint subrogatæ dictæ duæ præbendæ. Idem sub eadem ferè distinctione, sed distinctiùs docent Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 13. *q.* 4. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 6. citantes Gig. *q.* 36. ut Azor. vel *q.* 93. ut Castrop. *n.* 3. & 4. nimirum, quòd, ubi canonicatus vel præbendæ sunt reipsâ distinctæ; ita ut quilibet suos fructus & proventus proprios & determinatos habeat, dimittens canonicatum vel præbendam oneratam pensione, & optando obtinens aliam pinguiorem, non obligetur ampliùs solvere pensionem, sed is, cui iste canonicatus vel præbenda dimissa obtigerit. Secus verò sit, si canonicatus vel præbendæ non sunt distinctæ, seu fructus distinctos non habent, sed fructibus collectis à Capitulo, ex hac tota massa ope procuratoris fit distributio seu divisio in singulos Canonicos seu præbendatos, assignando singulis suam portionem in vino, frumento, oleo vel pecuniâ, majorem vel minorem juxta præbendarum quantitatem; quia tunc per optionem non est consecutus novum canonicatum, sed solùm uberiorem fructuum portionem; & quia, ut Castrop. pensio est super fructibus à Titio præbendato perceptis. Porrò si pensio imposita super canonicatu & præbenda, si vacet talis canonicatus & præbenda, & de canonicatu fuit novus provisus, & alius optavit præbendam, pensionem debere solvi pro rata inter titularem & optantem, tradit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 50. Si verò imposita est simpliciter super fructibus præbendæ canonicalis, tunc, si ratione optandi prædium temporale præbendæ, prout est jus percipiendi fructus ex illo vel alio prædio, super quo statuta pensio retento titulo, tenetur ad pensionem, qui dimisit, non verò qui optavit. Ventrigl. *loc. cit.* citans Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 30. & *q.* 39. *n.* 85. ex Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 73. juxta jam dicta ex Castrop.

Quæstio 548. *An titularis fructus beneficii pensione gravati percipiens, si inops est, teneatur solvere pensionem?*

1. REspondeo: Non convenire in hoc AA. nam primò tradit Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 7. *n.* 4. citato Suar. *to.* 5. *de censuris. d.* 20. *s.* 2. *n.* 13. excusatum esse aliquem, si sine gravi jactura sui status & dignitatis clericalis pensionem solvere non possit, & posse tunc frui beneficio *cap. Odoardus*, si bonis cedat, petitâ & relictâ sibi solùm congruâ sustentatione, eò quòd præsumi nequeat, cessisse huic gravi & strictè obligationi, esset enim cessio iniqua. Secus verò si cum aliqua levi imminutione sui statûs solvere posset pensionem, eò quòd in hoc casu intelligatur renunciâsse beneficio *cap. Odoardus. de solutionibus.* Esto autem, quòd Ordinarius non possit talem cessionem bonorum admittere, assignatâ ei congruâ sustentatione, posse eum tamen ad Auditorem Cameræ accedere, qui eam admittere debeat, assignatâ dictâ ei congruâ, magis tamen strictâ & limitatâ, quàm aliis cedentibus assignari soleat, tradunt iidem AA. notante etiam expressè Suar., quòd, si impetratum à Papa diploma, ut uti possit beneficio dicti *cap. Odoardus*, prout id de jure conceditur, debere in rescripto apponi clausulam derogatoriam cujuscunque cameralis obligationis, aliàs nullius fore effectûs.

2. Econtra talem teneri adhuc solvere; quia, licèt favore clericalis ordinis constitutum sit *cap. Odoardus. de solution.* ne clericus excommunicetur, vel in persona molestetur à creditoribus, si propter inopiam solvere nequeat id, quod debet, beneficiatus tamen non gaudet beneficio *dicti cap.* tenent Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 237. citans Gomes. *in compend. utriusque signat. in reg. de annali. q.* 53. Covar. *var. l.* 2. *c.* 1. *n.* 9. Gutiier. *de juramento confirmator. p.* 1. *c.* 17. *n.* 31. &c. Item Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 69. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 236. dicens gravatum onere pensionis, si prætendat illud remedium seu beneficium *cap. Odoardus*, passim illud ei ex stylo signaturæ denegari juxta Gomes. *in compend. signat. in fine. vers. est tamen verum*; qui tamen sub distinctione loquitur, ita ut titulari, qui per seipsum consensit, illud absolutè denegetur, secus in alio, qui per seipsum non consensit.

3. Verùm in reddenda ratione hujus rei iterum non conveniunt AA. nam primò Bellet *disquis. clerical. p.* 1. *de clericor. debito.* §. 2. *n.* 7. aliique per illum adducti volunt id esse ideo, quia consentiens pensioni obligat se de eam solvendo sub juramento & obligatione camerali, in qua obligatione continetur renunciatio cujuscunque remedii, juris & auxilii, & in consequens etiam beneficii *dicti cap.* quin &, ut Farinac. *crimin. qq.* 27. *n.* 70. in camerali obligatione se astringit quis, ut possit capi, carcerari, detineri. Quidquid in contrarium dicant alii plures apud Lott.

loc.

loc. cit. n. 238. & apud Barb. *in cit. c. Odoardus, n.* 24. non posse renunciari huic privilegio *c. Odoardus*. A qua tamen ratione dissentire se ait Lott. *loc. cit. n.* 241. eò quòd promissio illa & obligatio cameralis intelligenda sit: *Rebus sic stantibus*, atque ita datâ possibilitate, quæ tunc aderat; cùm impossibilium nulla sit obligatio, etiamsi se quis obstrinxerit ad aliquid præstandum, non obstante quacunque causâ & ratione, ut Ruin. *cons.* 137. *n.* 11. *l.* 2. Menoch. *cons.* 412. apud eund. Lott. *n.* 242. Proindè alii cum Gomes. *loc. cit.* & Didac. *var. resol. l.* 2. *c.* 1. *n.* 9. apud Lott. *n.* 240. censent, ideò titularem excludi à beneficio *cap. Odoardus*, qui pensionario est reservatus regressus, adeoque honestum non sit, ut titularis, qui se obligavit pati regressum, mox sub prætextu paupertatis à se longè arceat pensionarium; cùm se possit liberare dimittendo beneficium, quàm rationem approbari à Covar. ait Lott. & ipse eam non reprobat. Sed quid in casu, quo non est reservatus regressus vel accessus pensionario, neque is ei aliter competere potest? Censet Lott. *n.* 242. neque adhuc in hoc casu titularem frui posse beneficio dicti *cap. Odoardus*, eò quòd, ut locus sit beneficio *dicti cap.* duo hæc debeant concurrere. Primum tanta paupertas (& quidem justificata cum hac circumstantia, quamvis summariè ad hanc justificationem procedi possit) ut neque in totum, neque in partem debitum possit solvi, adeò, ut non sufficiat clerico offerre cessionem fructuum beneficii, nisi fortè non haberet nisi tale beneficium, & justificâsset, se non habere aliqua bona patrimonialia, utique in quorum duntaxat defectum fieri potest aliàs hujusmodi fructuum assignatio, ut Rota *in Hipporegiens. Capellan.* 10. *Nov.* 1623. Lott. *à n.* 243. Alterum est, ut obtinendens seu frui cupiens dicto beneficio, sit miseratione dignus, carens omni suspicione doli & temeritatis, qualis non est, qui priùs negavit debitum, ex qua negatione secuta lis, & continuata usque ad sententiam & relaxationem executorialem, Lott. *ex n.* 249.

4. Atque ex his jam consequitur, vix unquam esse locum dispositioni textus illius *cap. Odoardus*, ad favorem debentis pensionem; vel enim negans debitum passus est sententiam, & jam patet, non posse eum frui illo beneficio; quia negando debitum & tergiversando solutionem, utique est in dolo, Lott. *n.* 252. vel non est passus sententiam, nec debitum negavit, & jam excluditur à dicto beneficio, quia non potest principale extremum, seu requisitum dicti textûs probare, nempè paupertatem tantam, ut nequeat in totum, vel in partem solvere pensionem, dum pensio nunquam ita constituitur, ut fructus omnes beneficii exhauriat; neque contrarium, nempè quòd pensio exhauriat fructus beneficii omnes, probari potest à titulari: nam id vel est verum, vel falsum; si falsum, malitia ejus non debet foveri; si verum, vel potest dimittere beneficium, & dimittat; si non potest, eò quòd ad titulum illius sit ordinatus, & tunc censetur dolosè illud sub onere tantæ pensionis acceptâsse, & sic non auditur, tanquam allegans suam turpitudinem; cùm hinc concludatur ad simoniam, si præcessit pactum, vel si illud non præcessit, ad manifestum dolum, cujus ratione excluditur à dicto beneficio. Ita ferè Lott. *à n.* 253. & *n.* 255. sic concludit: Si aperiretur hæc via titularibus, quotidiè supplantarentur pensionarii, quare prudentissimè ac justissimè semper fuit per signaturam & Rotam denegatum istud refugium, cùm malitiis hominum semper sit occurrendum.

Quæstio. 549. *An titularis excommunicatus vel suspensus, & propterea non percipiens fructus, teneatur nihilominus solvere pensionem (idem est de subsidio, aliòve onere) impositam super fructus beneficii?*

1. Respondet affirmativè Azor *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 9. Item Tolet. *in sum. l.* 1. *c.* 13. *in fine.* Gig. *q.* 64. Barth. & alii apud Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 228. eò quòd, ut Azor. *loc. cit.* etsi excommunicati fructus beneficiorum non percipiant, debent tamen censum solvere, quia onera sustinere coguntur, etsi commoda non percipiant, quemadmodum, ut inquit Barthol. apud Gig. *de pens. q.* 64. *n.* 4. referente Azor. qui sua culpa sunt ejecti ab urbe, quamvis suorum bonorum fructus non percipiant, debent nihilominùs onera solvere. Intelligitur autem hoc ipsum de justè excommunicato, retinente tamen possessionem beneficii sui; si enim possessionem amittat, patet ex supradictis, eum non teneri. Item si injustè sit excommunicatus, & hinc fructus non percipiat, non tenebitur, quamvis, ut Guttier *qq. can. l.* 1. *c.* 1. *n.* 125. injustè excommunicatus non amittat fructus, & hinc ex iis perceptis tenebitur adhuc solvere.

2. Respondent econtrà negativè, sivè non teneri ad hoc talem titularem, sed pensionem solvendam esse ex amissis per eum fructibus, Garc. *loc. cit. n.* 227. & citati ab eo, Covar. *l.* 3. *var. c.* 13. *n.* 8. Ugolin. *de cens. tab.* 2. *c.* 12. *in fine.* Suar. *de cens. d.* 13. *s.* 2. *n.* 24. *&c.* innixi communi rationi, quòd pensio affixa sit fructibus.

3. Mediam viam init Guttier *loc. cit.* ita ut teneatur excommunicatus, dum obtinet beneficium habens reditus speciales & distinctos, non consistentes in distributionibus, seu fructibus distribui solitis statis horis præsentibus, eò quòd æquum tunc sit, ut solvatur pensio ex fructibus beneficii illius, quibus pensio imposita; cùm in hoc casu exstent, & dicantur etiam fructus istius beneficii. Teneatur verò ex suo solvere excommunicatus, dum habet beneficium in Ecclesia, ubi fructus consistunt in distributionibus, quæ præsentibus accrescunt, eò quòd tunc pro tempore excommunicationis ob non præsentiam nulli sint fructus, nec quotidianæ distributiones beneficii, quod habet excommunicatus. Neque etiam obstat, (quod aliàs in contrarium movent Ugolin. cum AA. sententiæ negantis) quòd non culpa excomunicati sit proxima & immediata causa, cur fructus non percipiantur ab excommunicato, seu cur ejus beneficium non habeat fructus pro illo tempore excommunicationis; cùm negari nequeat, quin culpa dederit causam immediatam excommunicationi, ob quam excommunicatus non lucratur fructus, vide de hac distinctione plura *quæst. post hanc* 2.

Quæstio 550. *An titularis teneatur solvere pensionem, dum fructus non percipit, aut dum hi perierunt, aut notabiliter diminuti sunt?*

1. Respondeo primò: Titularis non habens, seu non percipiens fructus, super quibus statuta pensio, regulariter non tenetur ad illam solvendam, Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 15. Quod procedit, si absque sua culpa eos non percipiat; si verò sua culpa vel facto eos non percipiat, tradunt aliqui, eum teneri solvere, ut Filiuc. *in append. posth. tr.* 42. *c.* 6. *q.* 2. Negant adhuc alii, ut patet ex *q. præced.* verùm hi negantes, ut patet, & patebit, potissimùm loquuntur de casu, dum ex culpa titularis fructus non percepti quidem à titulari, exstantes tamen adhuc aut percepti justè ab aliis. De cetero absoluta nimirùm hæc responsio valdè & variè limitanda pro diversitate plurium casuum. Undè

2. Respondeo secundò: Si fructus in perpetuum amissi, aut ita diminuti, (intellige amissis prædiis, aliisque bonis, ex quibus colligendi) ut solvi nequeat pensio, quin ea soluta deficiat congrua, seu quantitas titulari à jure vel literis pontificiis assignata, ad pensionem integrè solvendam non tenebitur, sed ea diminuenda, ut salvetur dicta congrua, Ventrigl. *to.* 2 *annot.* 11 §. 3. *n.* 11. citans Gig. *q.* 35 *n.* 8 & id exemplificans casu, quo beneficiato evictum aliquod insigne prædium beneficii; modò probetur

fructus restantes non sufficere pro congrua titulari. Verùm de hoc suprà.

3. Respondeo tertiò: Si fructus ad tempus, purà illo anno, non quidem integrè, in ea tamen adhuc quantitate percepti, ut indè soluta pensione remaneat adhuc titulari congrua sua, minimè liberabitur titularis à pensione integrè solvenda, Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 5.*

4. Respondeo quartò: Si titularis eo anno collegerat jam fructus, qui dein hostili incursione ei sublati, aut alio casu perierunt, tenebitur ad solvendam integrè pensionem, quia fructus illi per collectionem jam facti illius, prout dicitur de conductore, Ventrigl. *loc. cit.*

5. Respondeo quintò: Si titularis probet, se nullos percepisse fructus seu reditus, quibus imposita pensio, eò quòd hi inopinato casu aliquo antè collectionem, purà incursione hostili, tempestate, inundatione perierunt, adhuc tenebitur ad integrè solvendam pensionem, & minimè indè eliditur actio pensionarii, Ventrigl. *loc. cit. n. 10.* citans Bellet. *disquis. clerical. p. 1. tit. de clericor. debito, §. 9. per tot.* Lott. *l. 1. q. 39. n. 66.* Azor *p. 2. l. 8. q. 13. q. 3.*, citans Gig. *de pens. q. 62. n. 10.* ac dicens: Ex usu Curiæ Rom. receptam opinionem contrà Castrop. *loc. cit.* tenentem, posse in hoc casu titularem relinquere pensionem insolutam, tum quia sub ea conditione, nimirùm perceptorum fructuum constituta pensio censeatur, tum quia annua pensio est onus reale annexum fructibus annuis. Item contrà Castrens. *cons. 338. vol. 1.* Felin. *in c. ad audientiam 2. de rescrip.* Bellenz. *de subsid. charit. q. 34.* Gozadin. *cons. 83.* & alios apud Azor. censentes, non deberi fructus in hoc casu, si fructus assignati taxationis gratiâ (qualiter communiter assignari solet pensio) & non demonstrationis gratiâ, tunc autem censeri assignatos taxationis gratiâ, quando unica oratione dicitur, ut pensio huic vel illi solvatur ex fructibus certi beneficii; tunc verò censeri assignatos demonstrationis gratiâ, quando primò dicitur, ut tanta pensio solvatur, & dein exprimuntur fructus, ex quibus solvi debeat, v. gr. dum dicitur: *Solvas Titio pensionem centum aureorum;* & dein dicitur: *Hanc pensionem solvas ex fructibus beneficii illius.* Rationem responsionis nostræ Azor. dicit valdè favorabilem tanquam piam, dum pensio reservata in alimentum clerici, alimenta autem, ut Barth. *in l. Lucius, ff. de alimen. v. cibar. leg.* debeantur integra, etiamsi sint assignata in certo fundo, ex quo tantum non solet percipi, quantum requiritur ad integra alimenta. Præterea ut Azor. Ventrigl. Lott. *loc. cit. n. 68.* sterilitas unius anni compensabilis est ubertate aliorum annorum; undè sicut annis illis fertilibus non est major pensio, sic nec sterilibus illis annis diminuta. Aliam rationem addit Lott. *n. 67.* quòd non solùm urgeat rigor obligationis Cameralis, & favor pensionum, sed etiam quia in his casibus expressè renoocietur cum clausula amplissima donationis, adeoque imputandum sit illi, qui fortunæ se subjecit. Confirmatur etiam responsio ex eo, quòd etiam successor in beneficio oneratam solvere debeat pensiones præteritas, quas beneficiatus antecessor non solverat, & tamen successor ille fructus nullos præterito illo tempore percepit. Item beneficiatus obligatus ad solvendam pensionem, debet eam in primo anno, quamvis secundùm consuetudinem aliquarum Ecclesiarum nullos fructus primo anno percipiat, solvere, Azor. *loc. cit.*

6. Respondeo sextò: Si titularis probet, non solùm nullos fructus percepisse, verùm etiam illos fuisse perceptos ab alio prætendente jus, vel in illo beneficio, vel super illis fructibus, non tenebitur solvere pensionem, & factâ per illum pensionario cessione jurium contrà illum percipientem, manebit elisa actio ipsa personalis contrà titularem intensa; cùm non habeat rem, in quam talis actio est scripta; & sic sufficiet, actionem realem cedere, Lott. *loc. cit. n. 69.* citans Ferret. *cons. 73. n. 2.* Bursat. *cons. 391. n. 17.* Put. *decis. 10. n. 7. l. 1.*

7. Respondeo septimò: Si titularis excipiat, ac probet, non quidem omnes, sed tantùm partem fructuum per alium occupatam seu perceptam, fructusque, quos ipse percepit, esse insufficientes pro solvenda pensione, seque offert paratum contrà illum cedere pensionario actionem, manet adhuc elisa contrà eum actio ipsa personalis. Si verò non probet, fructus, quos ipse percepit, esse in hoc insufficientes, tunc, quamvis etiam absque cessione, possit pensionarius instituere actionem realem contrà illum alium percipientem; non tamen cogitur ad hoc, sed adhuc potest personalem illam actionem dirigere contrà titularem, eò quòd, licèt illud sit onus ejus, qui fructus percipit, nihilominus ipso onere non soluto, sequitur onus fundum suum; & sic datur optio agendi, vel contrà percipientem fructus, vel contrà possessorem fundi, & sic contrà titularem, Lott. *loc. cit. n. 70.* citans Gig. *q. 39. n. 11. & q. 43. n. 1.* & Rot. *decis. 176. n. 3. p. 2. recent.* De tertio ad casum, ubi titularis non excipit, se non percepisse fructus, vel eos non esse sufficientes, sed probat, se sustinuisse onera illis imposita, intenditque, pensionarium ad illa pro rata teneti, ad hoc inquam respondendum ex antecedentibus, ubi quæsitum, ad quæ onera solvenda teneatur pensionarius.

Quæstio 551. Dum in aliquibus Ecclesiis vigore statuti, vel alterius concessionis novi Canonici, primo vel primis duobus annis non percipiunt fructus Canonicatuum suorum, sed hi omnes, vel eorum medietas cedit Capitulo, in usum fabricæ v.gr. impendenda, vel etiam inter ceteros Canonicos distribuenda, an isti noviter provisi de Canonicatibus gravatis pensione nihilominùs solvere debeant pensionem?

Respondeo: Capitulum tunc teneri illam pensionem solvere, Gutier. *qq. can. l. 1. c. 1. n. 114. & 221.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 210.* in eo casu, nimirùm, si dicti canonicatus distinctos & peculiares reditus habent. Idque non solùm, quia pensio onus reale est impositum fructibus, undeque cum illo etiam transeat ad percipientem, sed, quæ specialis est ratio, quia percipiuntur hi fructus à Capitulo non jure proprio, sed tanquam alterius, ad quem spectabant ratione præbendæ & residentiæ. Undè etiam, ait Garc. contrarium fore, seu Capitulum non teneri solvere pensionem, si statutum ita sonaret, ut Canonicus novus primo anno non lucretur fructus. Plura circa hoc *quæst. post hanc 2.*

Quæstio 552. Quis teneatur solvere pensionem beneficio pensione gravato vacante?

Respondeo: Ecclesiam percipientem fructus, eò quòd pensio onus sit reale fructibus beneficii annexum, Azor. *p. 2. l. 8. c. 12. q. 10.* (ubi etiam idem affirmat, dum Rector beneficii est à paganis, vel hostibus captus) Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 2.* Gutier. *qq. can. l. 1. c. 5. n. 116.* ubi etiam, quòd, si Ecclesia sit collegiata, ejus Capitulum conveniri possit. Undè etiam, si vacatio sit diuturna, dandus ei œconomus seu curator, à quo solvenda pensio, AA. iidem. Sic etiam sequestrato beneficio, solvenda pensio à sequestro, Castrop. *loc. cit.* Garc. *n. 189.* ex Gig. *q. 72.*

Quæstio 553. An igitur etiam, dum pensio (idem est de aliis oneribus) constituta super fructibus beneficiorum non habentium distinctos & speciales sibi assignatos reditus, sed participantium de

massa

massa & mensa communi Ecclesiæ (idem est, dum super distributionibus quotidianis statuta pensio) solvenda à Capitulo pro tempore vacationis beneficii, vel etiam, quo beneficiatus propter absentiam, aliúdve impedimentum, eos non fuit lucratus, Capitulo eos interea percipiente jure, ut vocant, accrescendi?

1. Respondeo: Graviter in hoc inter se dissidere AA. nam non teneri ad hoc Capitulum, docent Gutier. fusissimè *qq. can. l. 1. c. 1. à n. 120.* Tolet. *in sum. l. 1. c. 13. n. 13.* Moneta *de distrib. p. 3. q. 8. n. 17.* Nav. *cons. 1. de solut. pens.* apud Castrop. quam sententiam communiter teneri in Hispania, ait Garc. *p. 1. c. 5. n. 208.* Fundant se in eo hi AA. quòd Capitulum in eo casu omnes distributiones tam præsentium quàm absentium (idem est de massa communi fructuum) recipit inter præsentes dividendas, uti & fructus illos vacantium præbendarum; pensio autem non sit imposita super cumulo fructuum omnium præbendarum, quia non est imposita super omnibus præbendis, sed super hac vel illa tantùm, adeoque antè divisionem illam fructuum Capitulum non est gravatum pensione, aliísve illis oneribus; dum verò dividuntur hi fructus, singuli suam quotam participant seu lucrantur, non jure alieno, seu non fruuntur illis tanquam alienis, sed singuli jure proprio suæ præbendæ, super qua non est reservata ulla pensio, in vi juris accrescendi seu non decrescendi; undè & fructus illi, quos dicto tempore participant existentes & præsentes, non sint fructus præbendarum illarum vacantium, aut possessarum per absentes, dum præbenda vacans in hoc casu, dum speciales nulli assignati sunt reditus, nullos fructus, uti nec præbendæ absentium nullas distributiones habent, sed qui illius præbendæ fructus essent, si ea possessorem residentem haberet; adeóque jam etiam nullus illorum participantium dictos fructus obligatur pensionario ad solvendam pensionem. Quin & hinc cessat ratio, ut Garc. *p. 1. c. 5. n. 209.* & Gutier. *loc. cit. n. 123.* militans in pensionibus impositis super fructibus beneficiorum habentium fructus in absentia, vel tempore vacationis; dum nimirùm reditus suos distinctos habent, tempore qui fructus transeunt cum suo onere, si ad aliquem jure speciali pertinaant. Et hinc, ut libenter admittunt hi AA. ex illis à Capitulo perceptis debetur pensio, prout dictum *quæst. ante hanc 2.* & uti id servatur in pensionibus impositis Episcopatibus, quas solvit Camera Apostolica, fructus illorum percipiens tempore vacationis. Et hanc sententiam, uti & Capitulum ad non solvendam pensionem, consuetudine etiam immemoriali juvari posse, ait Gutt. *loc. cit. n. 120.* cùm rarò à Capitulis petatur hujusmodi pensio, sed à modernis possessoribus.

2. Econtrà teneri adhuc in hoc casu Capitulum solvere pensionem, tenent Tond. *p. 1. c. 35. n. 13. & 14.* citans Mareschot. *var. resol. c. 18. n. 50.* Castrop. *p. 2. de horis can. d. 3. p. 7. n. 11.* citans Barb. *de pot. Ep. p. 3. alleg. 53. n. 177.* Bonac. *d. 2. q. 6. p. 3. n. 9.* Nav. *cons. 3. de solut. pens. n. 3. in fine*, quem dicit, mutâsse sententiam, quam amplexus fuerat *cons. 1.* Robium &c. Item Gonz. *gl. 5. §. 5. n. 44.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 20.* dicens, hanc sententiam veriorem & conformiorem, & in praxi servari. Lott. *l. 1. q. 39. à n. 33.* Garc. *p. 1. c. 5. à n. 214.* Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 7. n. 1.* addens, non posse Capitulum in hoc casu ullo modo excusari, etiamsi dicat, quòd nonquàm solverit. Fundamentum hujus sententiæ est, quòd, cùm Papa reservet pensionem super fructibus istiusmodi & distributionibus alicujus præbendæ, non considerat, an præstetur servitium, nec ne, per præbendatum illum, sed simpliciter onerat illos fructus & distributiones; undè pensio non debetur pensionario propter servitium & præsentiam possidentis præbendam, seu beneficium illud, sed ex pura gratia Papæ, jam antecedenter ad divisionem illorum fructuum inter præsentes afficientis illos, ac proindè jam persona illius titularis, illiusque servitium in hoc casu considerationis nullius esse debet, nec mors, nec absentia illius potest esse damnosa pensionario, clarúmque fit, quòd Capitularibus per hoc accrescere non potuit, quàm absens vel mortuus Canonicus, si interesset ac viveret, lucrari posset; cùm Capitulum succedat loco beneficiati non præsentis vel mortui, adeoque, sicut beneficiatus ipse non potest sibi lucrari pensionem, sed ex lucratis distributionibus tenetur eam solvere, sic & Capitulum. Quapropter Capitulum jam obligatum erit ad solutionem pensionis, si in se velit retinere, aut aliis interessentibus applicare illam partem fructuum, quæ beneficiato gravato, si astitisset aut supervixisset, esset concedenda; cùm illa pars fructuum indeterminatè à cumulo fructuum ex voluntate Papæ sit extracta, & ad pensionem applicata ex gratia Papæ independenter à servitio possessoris. Gonz. Ventrigl. Lott. Corrad. Castrop. *ll. cit.* quorum postremus quoque ait, hanc intentionem dicto modo reservandi pensionem ex eo manifestè colligi, quòd Papa in reservatione pensionis intendat providere certò & infallibiliter sustentationem pensionario; hæc autem certitudo & infallibilitas recipiendi pensionem non subsistat, si eam pensionarius non possit obtinere à Capitulo percipiente fructus & distributiones tempore, quo beneficiatus non existit, aut non interest. Siquidem si dicatur beneficiatum ipsum, dum existens non interest choro, personaliter obligatum esse, adhuc manet insecuritas; cùm hic non percipiens fructus sui beneficii, aliundè sæpè non habet, undè solvat: ex alia autem parte fructus sequestrare nequeat; item hæc ipsa ejus obligatio sit dubia propter contrarias sententias. Accedit, quòd secundùm hanc sententiam declaraverit Clemens VIII. & Rota sæpissimè, uti hanc ipsam declarationem, & Rotæ decisiones, præcipuè illam *in Romana pension. 4 Junii 1593.* (quam etiam ad fusum legere est apud Garc. *p. 1. c. 5. n. 214.*) referunt idem Garc. Castrop. & de iisdem testantur Gonz. Lott. &c. qui, uti & Ventrigl. *loc. cit.* censent, nullam valere in contrarium consuetudinem. Et ad hoc ipsum reflexisse videtur Guttier. contrariæ sententiæ fautor potissimus, dum *loc. cit. n. 123.* propè finem, post fusè probatam sententiam suam, dilutátque rationes in oppositum subjungit: *Post primam hujus operis editionem accepi, Romæ in hac quæstione diversum censere, & instanter agi nomine Ecclesiarum Hispaniæ, ut in hac causa in Rota disputetur, & in earum favorem decidatur, ideóque in re hac me subjicio declarationi Sedis Apostolicæ, sacrique palatii Auditorum.*

3. Illud hic singulariter notandum, quòd, dum sermo est de iis oneribus singularibus, ac propriis præbendæ vacantis, quæ ei ex natura ipsius adhærent, v. g. dum Cantoria (quæ dignitas plerúmque confertur personæ gravi, quæ hoc onus regendi chorum, incipiendique cantus ipsos per seipsam subire nescit, aut non vult) opus habet substituendi succentorem, qui id munus exequatur expensis Cantoriæ: vel dum præbendæ annexum est onus solenniter cantandi aliquoties sacrum, vel ministrandi, &c. hæc inquam onera & servitia necessaria ipsarum præbendarum à capitulo tempore vacantiæ vel absentiæ percipiente illarum fructus solvi debere; eò quòd sic demùm lucretur fructus illos, si pro dicta præbenda inserviat, tradunt etiam ipsi AA. aliàs contrarii, seu negantes id de aliis oneribus, pensionis, subsidii, &c. Gutier. *loc. cit. n. 126.* citans Joan. Copi *tr. de fructibus, tit. 3. c. 3. n. 3. vol. 8.* Quare, ut subdit idem Gutier. *n. 127.* iniquè, & contrà jus expensæ, seu salaria horum onerum, durante vacatura illius præbendæ causata & debita successori imponuntur, atque, ut ea solvat ex propriis fructibus,

cogitur. Nec consuetudine antiquâ justificari aut colorati posse existimo; cùm potiùs sit corruptela & violentia, ac in grave damnum ac præjudicium novorum residentium, qui maximâ paupertate primis annis laborant, & debitis privantur &c. Idem etiam de expensis factis in aliis pro electione facienda promovendorum ad præbendam vel dignitatem vacantem, nimirum has solvendas ex fructibus præbendæ vacantis, quos percipit capitulum, & non computandas postea electis, tradit idem Guttier. *loc. cit. n.* 129. *& seq.* quem vide de his pluribus.

Quæstio 554. An igitur stante hac posteriore, seu affirmativâ sententiâ, obligatio solvendi pensionem incumbat solùm capitulo, an verò singuli de Capitulo, nempe residentes, ad quos pervenerunt fructus & distributiones illæ præbendæ illius vacantis, aut possessoris absentis teneantur ad solutionem pensionis, pro parte quam percipiunt?

1. Respondet sub distinctione Garc. *p. 1. c. 5. à n.* 222. ut, dum Ecclesia aliqua patrimonium habet indivisum inter illam & capitulum, ex quo dantur reditus & quotidianæ distributiones ejus ministris, seu beneficiatis singulis in certa & definita quantitate, ita ut portio absentis remaneat in mensa communi, seu massa redituum Ecclesiæ, dividenda per capitulum inter beneficiatos residentes & interessentes pro rata, ita, ut jus accrescendi immediatè sit penes Ecclesiam, & non nisi hac ratione mediatè penes singulos beneficiatos; dum inquam res sic constituta est, obligationem solvendi pensionem principaliter incumbere capitulo tanquam distributori seu dispensatori mensæ communis; & non teneri singulos in particulari, qui prædictos fructus & distributiones à capitulo percipiunt; eò quòd ad illos non spectet dicta distributio & debitum capituli, seu à capitulo, ut Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 37. *nu.* 26. juxta *l. sicut. ff. quod cujusque universit. nomine.* non sit debitum à singulis. Quamvis tamen, ut idem Garc. *loc. cit. num.* 223. in hoc casu possit agi contra singulos, seu unumquemque actione hypothecariâ, uti possessores illius partis, quamdiu fructus ipsos & distributiones non consumpserit, sed eos habeat in specie, etiam non factâ excussione contra capitulum pro parte pensionis eos contingente, & absque eo, quòd possint habere recursum contra ipsum capitulum pro ea parte, quam solverint; cùm pars fructuum & distributionum præbendæ vacantis aut possessæ per non residentem vel absentem concernens pensionem fuerit eis à capitulo absque necessitate indebitè distributa.

2. Econtra dum Ecclesia patrimonium divisum habet in duas partes, quarum una ipsius Ecclesiæ, ad ejus fabricam, vestes, aliáque necessaria determinata, altera pertinens ad mensam capitularem inter interessentes in determinata singulis quantitate dividenda, ita ut portio absentium, vel non existentium singulis immediatè accrescat, & ad eos spectet, absque eo, quòd immediatè transeat in patrimonium & dominium Ecclesiæ ab ea dividenda in singulos, pensio solvi debeat ab eorum singulis, seu à singulis facienda hunc in finem restitutio pro rata perceptorum horum fructuum seu distributionum, etiamsi eos consumpserint, eò quòd hi fructus videantur illis accrescere non nisi cum hoc onere pensionis, aliisque similibus. Garc. *n.* 225. citans Navar. *cons.* 54. *n.* 1. *de sent. excom.* Henriq. *in sum. l.* 7. *c.* 36. §. 3. vide de hoc pluribus Garc. *p.* 3. *c.* 2. *n.* 444.

Quæstio 555. An, & qualiter solutio fieri debeat per alios quoque successores, qui successores non sunt in titulo beneficii, sed in perceptione fructuum: & in specie per Cameram Apostolicam, dum ea titularem defunctum spoliavit: vel etiam ab alio, cui fortè Papa fructus illos ad Cameram spectantes donâsset?

1. Respondeo ad primum generaliter: Deberi solvi per quemcumque etiam alium successorem tantùm in perceptione fructuum beneficii gravati, eò quòd hoc onus, ut dictum aliquoties, sequatur fructus, quibus impositum, & hinc clausula: *Et successores suos:* posita in reservatione pensionis, non tantùm intelligenda de successoribus in titulo, sed & in fructibus percipiendis. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 7. *n.* 1. hinc

2. Respondeo ad secundum: dum fructus à die mortis titularis gravati pertinent ad Cameram Apostolicam, tenetur ipsa Camera solvere pensionem pro rata temporis, quo gavisa fructibus, eò quòd, qui succedit in commodo, debeat pariter succedere in onere. Gonz. *gl.* 5. §. 5. *n.* 52. *&* 53. citans Gig. *de pens. n.* 65. Bursat. *cons.* 361. *n.* 24. *l.* 4. Item Corrad. *loc. cit. n.* 3. Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 23. subdens *n.* 24. in Francia tamen à tempore apertæ regaliæ, seu à die vacationis Episcopatuum usque ad subrogationem novi Episcopi non solvi pensionem, sed integros fructus solvi Regi.

3. Respondeo ad tertium: Si Papa de fructibus ad Cameram spectantibus donationem fecisset successori, (idem est de alio non successore in titulo beneficii) dubium non est, teneri illum ad solutionem pensionis, priùs seu ante hanc donationem decursæ, eò quòd, licèt isti fructus non possint dici percepti ex beneficio, prout requiritur ad effectum, ut remaneant obligati tanquam beneficiales, & Donatarius principis efficiatur securus contra omnem hypothecam, *l. bene à Zenone. c. de quadrien. præscrip.* tamen, quia hoc casu successor sentit commodum, sentire debet & onus. Et ita, sive Papa donare voluerit cum onere, sive sine illo; si enim prius, utique tenebitur; si secundum, etiam tenebitur; cùm habeat regressum ad Cameram. Lott. *l.* 1. *q.* 44. *n.* 20. *&* 21.

Quæstio 556. An, & qualiter gravati successor in titulo beneficii solvere teneatur pensiones, præcipuè decursas tempore antecessoris sui?

1. Respondeo primò in genere: Onus solvendi pensionem transit & pertinet ad successorem in beneficio, super cujus fructibus imposita pensio. Unde ex communi stylo apponitur in literis reservationis: *Per dictum modernum, vel ejus in eadem Ecclesia successorem singulis annis &c.* Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 30. *&* 31. cum communi. Imò idipsum procedit, etiamsi in literis Apostolicis reservationis pensionis nihil de successoribus dictum fuisset. Paris. *ibid. n.* 36. citans Caccialup. *de pens. q.* 9. Ferret. *cons.* 319. *nu.* 4. *&* 5. *l.* 2. *&c.* tum, quia pensio est onus reale, sicut decimæ, census, collectæ, adeóque transit cum re, & sic nascitur actio realis, nempe hypothecaria contra possessorem beneficii & fructuum; tum quia successor acceptando consensit, unde nascitur actio personalis contra eundem. Paris. *loc. cit. n.* 36. *juncto n.* 30.

2. Respondeo secundò: Pensionem solvendam inter antecessorem adhuc superstitem & successorem in beneficio pro rata temporis, quo quisque possedit beneficium, & gavisus est fructibus, non habitâ consideratione temporis, quo erat solvenda, quòd fuerit, vel non fuerit maturatum. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 190. citans Mohed. *decis.* 6. *de locato.* Rot. in Roman. *pens.* 22. *junii* 1598. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n.* 7. Hinc quia, ut dictum aliàs, resignans tenetur ad pensiones decursas usque ad diem renunciationis. Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 18. & resignatarius, seu successor per resignationem à die collati sibi & possessi beneficii. Paris. *loc. cit. n.* 51. Hinc inquam defuncti titularis hæredes & novus successor pro dicta rata tenentur solvere pensionem. Lott. *l.* 1. *q.* 44.

44. *n.* 29. & quod dictum hac in parte de hæredibus, idem dicendum de Camera Apostolica, ubi eâ mediante spolio successit defuncto. Ventrigl. *loc. cit. n.* 7. in fine. Lott. *loc. cit. n.* 20. Atque ita successor in his casibus non solvit pensionem vel pensionis partem decursam tempore sui prædecessoris, sed solùm decursæ suo tempore.

3. Respondeo tertiò: Primariò & directè ad solvendas pensiones decursas obligari antecessorem, si adhuc vivat, aut si mortuus est, ejus hæredes, & successorem solùm obligari in subsidium. Hinc si dictus antecessor, aut eo mortuo, ejus hæredes conveniri possint, conveniendos esse pro decursæ pensionis solutione, antequam successor in beneficio conveniatur; quia æquum non est, hunc successorem, qui nullos fructus percepit, ante hanc titularis ipsius aut hæredum ejus excussionem conveniri. Factâ autem hac excussione beneficiati aut hæredum, adhibitisque diligentiis contra illos, posse pro solutione ad successorem recurri, & hunc teneri solvere; tum quia æquum non est, pensionarium privari jure suo; tum quia successor hic suscipiendo beneficium gravatum, suscepit simul obligationem solvendæ pensionis, non solùm pro tempore, quo ipse fructus ex illo percepturus est, sed & pro tempore, quo ejus antecessor percepit fructus, & ex illis pensionem non solvit. Ita sentiunt Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 4. Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 109. & ex eo Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 4. iisdem ferè verbis, nimirum: quòd regula illa: quòd pensionarius agere possit contra successorem in beneficio pro pensionibus decursis seu præteritis, procedat, dum pensionarius fecit diligentiam contra prædecessorem, ejúsve hæredes, en quòd, licèt à se firmatum sit, successorem teneri in solidum, hæc tamen ejus obligatio pro tempore, quo prædecessor percepit fructus, sit veluti accessoria & subsidiaria, ac proinde non habeat locum, nisi postquam constiterit, principalem debitorem, vel ejus hæredes non esse solvendo; cùm in hoc habeant respectus ad fructus, quos annuatim is perciperet. Quamvis Lott. *loc. cit. n.* 89. dicat, si citra omnem justificationem diligentiæ factæ contra antecessorem, vel ejus hæredes, vel etiam citra diligentiam hanc additam, successor de facto solverat pensionem, non censeri solutum indebitum, ac propterea eum non posse solutum repetere. Idem sentiunt Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 199. dicens, quòd quidquid aliàs à Rota sentum, eam jam tenere, successorem teneri, si factæ fuerint diligentiæ contra prædecessorem, aliàs non, citátque pro hoc plures ejusdem valde claras decisiones, ac demum *n.* 204. subjungit, hanc sententiam videri sequendam tanquam stylum Rotæ, qui facit jus etiam extra Curiam, quamvis opposita sententia Gigantis in rigore & puncto juris verior videatur. Eandem sententiam tenent Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 63. *juncto n.* 64. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 75. &c. dum expresse dicunt, dari actionem contra successorem, ubi pensionarius facit fidem de diligentiis per eum factis pro consequenda solutione adversus antecessorem seu priorem beneficii possessorem ejusve hæredes; si verò de illis diligentiis docere nequeat, non posse eum agere contra successorem in beneficio. Contra Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 8. *q.* 14. ubi expressè loquitur non solùm de casu, in quo prior beneficiatus pensiones in utilitatem & commodum Ecclesiæ convertit, sed etiam de casu, in quo antecessor pensiones seu fructus, ex quibus solvendæ pensiones, vel malè consumpsit, vel in suos privatos usus impendit, ac dicit, adhuc teneri successorem solvere pensiones illas decursas; quamvis secus esse dicat, si antecessor eas impendit in utilitatem hæredis, aut eæ adhuc exstent apud antecessorem superviventem. Item contra Gigas. *de pens. q.* 39. *num.* 13. Caccialup. *q.* 11. & *alios.* apud Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 40. absolutè tenentes, teneri ad pensiones decursas successorem in beneficio, non secus ac possessor fundi tenetur ad decimas prædiales de præterito non solutas. Item contra Gutt. *qq. can. l.* 1. *c.* 1. *à n.* 511. & plures ab eos citatos. Item contra plures citatos à Garc. *num* 191. sentientes, liberum esse pensionario, vel contra hæredes, vel contra successorem agere, & satius esse, agere contra successorem; quia contra illum executivè procedi possit, contra hæredes non nisi viâ ordinariâ, qui tamen successor, si solverit, habeat regressum seu recursum & actionem contra antecessorem ejúsve hæredes, quin etiam sub hac ipsa conditione hoc ipsum limitat Gutt. *loc. cit. n.* 112. ex Gig. *q.* 62. & Pit. *l.* 2. *decis.* 189. *nu.* 5. nimirum, quòd tunc demum possit agi pro pensione præteriti temporis contra novum possessorem, quando is possit recurrere contra hæredes percipientis fructus, secus aliàs. Ac denique contra Filiuc. *in append. posth. tr.* 42. *c.* 6. *q.* 53. Gamb. *de off. leg. l.* 6. *num.* 436. apud Lott. *loc. cit. num.* 98. qui omnino liberant successorem ab onere solvendi pensiones decursas tempore antecessoris, nisi fructus supersint, qui possint ad ipsum pervenire ex beneficio gravato.

4. Ratio, cur successor obligetur (intellige illâ obligatione subsidiariâ) ad solvendas illas pensiones decursas, seu præteriti temporis, etsi fructus illos non perceperit, illa datur à Castropalao *loc. cit.* quòd pensio non annectatur his aut illis determinatè fructibus, sed quibuscunque fructibus beneficii, dum ea soluta non est; uti hoc ex eo confirmat, quòd, dum beneficiatus gravatus pensione uno anno consumit fructus beneficii integros, & non solvit pensionem eo anno, solvere eam teneatur ex fructibus annorum aliorum, utpote qui subrogantur fructibus illius anni, pro quo pensio non soluta. Unde pari ratione fructus beneficii collectos tempore antecessoris obligatos esse solutioni pensionis; at quia hi non exstant, subrogari in illorum locum fructus aliorum annorum secutorum, etiam à successore perceptos. Cui potest addi alia ratio à pari juxta dicta in *respons.* 1. nimirum, quòd quemadmodum tenetur possessor fundi ad decimas prædiales de præterito non solutas, ita etiam successor in beneficio ad pensiones ab antecessore non solutas. Deducta est hæc ratio ex iis, quæ tradit Federic. de Senis *cons.* 81. *n.* 4. apud Lott. *cit. q.* 39. *n.* 96. nempe non soluto onere per eum, qui fructus gravatos percipit, illud transire in successores, & consequenter ipsa prædia Ecclesiæ seu beneficii affici, & ideo non denegandam actionem in ipsos fructus tanquam partem rei

5. Verùm utraque ratio facilè diluitur à Lott. & prima quidem *num.* 90. & 91. ubi: quòd determinatio illa fiat ex natura reciproci; cùm tot sint debita seu præstationes annuæ faciendæ, quot anni, & unumquodque respiciat fructus illius anni, quo debent, & cum illis reciprocat, siquidem fructus Ecclesiæ deputati sunt pro oneribus incumbentibus toto anno usque ad novos fructus. Neque ad hanc actionem contra successorem inducendam adduci posse exemplum actionis contra hæredem, qui hæreditatem simpliciter adivit, ait Lott. *nu* 93. eò quòd, cùm hic non agatur de successione in universum, quatovis & satis absonum, ut ait *n.* 94. sit, successionem in beneficiis metiri secundùm jus hæreditarium. Alteram verò *n.* 97. dicendo, id procedere, ubi res ipsa, ex qua fructus percipiuntur, à principio est affecta, ut in tributis ac decimis, quæ sunt onera prædialia, & in quibus terminis loquitur Federicus: at in præsenti non agi de onere aliquo prædiali, sed annuorum fructuum duntaxat. Quapropter ipse rationem aliam dat hisce ferè verbis: quòd, ut insinuavimus supra, dum reservatur pensio, titularis non consentiat pro se solo, sed etiam pro suis successoribus, quousque vivit pensionarius, obligando se & suos successores expressè in forma Cameræ; onde ex hoc consensu resultet formalis contractus tam respectu illius, quàm successorum, qui licèt efficaciter non obligentur, nisi postquam succedendo ratum habuerint talem contractum, secutâ tamen hac ratihabitione ex simplice acceptatione beneficii, fiat retrotractio ejusdem obligationis ad diem contractûs; cùm hæc sit vis ratificationis, ut retrotrahatur.

Proindéque idem sit, ac si omnes successores unà cum ipso titulari à principio, pro solvenda pensione constituissent se plures reos debendi in solidum, & omnia bona juráque sua, & consequenter quoscunque fructus beneficii pro solutione hujusmodi hypothecâssent; cùm ista sit vis obligationis Cameralis, nec dubium, ratificantem actum nomine suo gestum sub obligatione Camerali censeri etiam ratificâsse eum cum hac qualitate, ut maneat obligatus cum hac qualitate. Neque his obstare ait *num.* 105. quòd hæc procedant per fictionem, & in hypothecaria actione id præcipuè quæri, an de tempore hypothecæ contrahens possideat; eò quòd omnis actus, qui habet necessariam consequentiam, fingit retrò actum ex vinculo præcedentis actus irretractabilis, licèt cum eo non fuerit eodem contextu orta obligatio, & ita in hoc casu fictio benè retrò procedat. Atque ex his jam sequitur, nedum actionem realem, sed etiam personalem dari contrà successorem in beneficio pro terminis decursis, & non solutis ab antecessore, In casu nimirùm adhibitæ, & probatæ diligentiæ contrà prædecessorem, ejusve hæredes. Dum autem movetur actio realis ratione fructuum, non habet locum exceptio defectus hypothecæ, quasi non possint fructus pertinere ad eum, qui consensit, hypotheca enim in præsenti non fundatur supee obligatione decessoris, sed super obligatione successoris, cum quo fingitur contractum ab initio. Circà quam actionem hypothecariam illud reflexè hic notandum, pensionarium non obtinere hypothecam super Ecclesia seu beneficio, illiúsve prædiis, cùm hæc vel sunt extrà nostrum commercium, vel per titularem, aut Papam minimè obligantur, ut patet ex formula ipsâ reservationis pensionis; idque etiamsi dicatur, reservari pensio in causam alimentorum; sed subjectum illius hypothecæ nullum esse aliud, quàm ipsos fructus, Lott. *loc. cit. à n.* 73. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. nu.* 34. citans Marant. *to.* 4. *controv. resp.* 68. *n.* 46. Gig. *cons.* 35. *n.* 9. Gratian. *discep. for. c.* 94. *n.* 51. &c. Dum verò movetur actio personalis, non est locus exceptioni, quòd sit in rem scripta, & sic in fructus; quia etiam respectu fructuum perceptorum ab antecessore est obligatus successor, utporè qui fingitur unà cùm illo constitutus reus debendi à principio. Neque enim Papa recepit eorum obligationes diversimodè, vel ad diversa, sed uniformiter ad eandem pensionem, & sic omnes obligari censentur in solidum.

6. Ut autem sit locus huic subsidiariæ actioni, sive reali, id est, hypothecariæ, sive personali contrà successorem, duo constare debent. Primò debitorem seu antecessorem in beneficio, ejúsve hæredes non esse solvendo, ad quod, ut constet, præcisè necessaria non est excussio; sed sufficit aliundè id constare, Lott. *loc. cit. nu.* 112. Alterum, ut non possit excipi contrà pensionarium de dolo vel de lata culpa seu negligentia in exigendo pensionem ab antecessore ejúsve hæredibus, Lott. *ibid.* Pro qua culpa statuenda duo casus sunt distinguendi. Primus dum titularis debitor subitò, & ex improviso, rebus ejus eversis, desiit esse solvendo, in quo casu nulla creditori seu pensionario imputari potest culpa, qua præcludatur ei actio contrà successorem, etiamsi cessâsset per quodcunque tempus exigere; cùm non sit statutum tempus ad exigendum, adeóque libens ac volens differre possit exigere, Lott. *n.* 113. *&* 114. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. num.* 42. Secundus, dum debitor paulatim sensimque, decoquendo sua, redigitùr ad impotentiam solvendi, & in hoc casu negligentia in exigendo nocet creditori, seu pensionario, utpote qui videns debitorem paulatim deficere, tenebatur exigere, & agere contrà illum, si volebat integram sibi servare actionem contrà successorem, Lott. *nu.* 117. Ventrigl. *loc. cit.* Nihilominùs & in hoc etiam casu excusabitur adhuc pensionarius à culpa & negligentia in exigendo à prædecessore, ac proindè liberè agere poterit contrà successorem nullis factis diligentiis, si in vita illius contrà ipsum, aut etiam post mortem illius contrà hæredes illius agere non potuit, nimirùm impeditus, vel impedimento juris, putà, quia nondum cessit dies solutionis; vel impedimento facti, putà, absentia, incarceratione & simili, vel ignorantia, ut quia pensio fuit absenti reservata, hoc inquam casu excusabitur pensionarius, etiamsi (ut habet æquior sententia, quam tenent Surdus *cons.* 268. *n.* 42. & Rota apud Verall. *decis.* 73. *nu.* 1. *p.* 2.) non fuerit protestatus, Lott. *à nu.* 122. 123. 124. *juncto nu.* 130. Ventrigl. *loc. cit. n.* 42. Modò tamen impedimentum non fuerit de facili removibile, vel affectatum, seu inductum propriâ culpâ impediti, quale censebitur, si non fuerit justificatum (cùm impedimentum non præsumatur) & quidem ex hac circumstantia, sive cum hac qualitate, quòd non potuerit removeri, adeóque vel fuerint adhibitæ omnes diligentiæ, vel non potuerint adhiberi ad removendum illud, Lott. *à n.* 126. Ventrigl. *cit. n.* 43.

7. Porrò, pensionario agente contrà successorem pro terminis præteritis pensionis, diligentiæ adhibitæ, utpote actus positivus (sicut ècontra negligentia est actus negativus, ac ideò reo neganti sufficiat negare, ut Paclao. *de prob. l.* 1. *c.* 50. *n.* 1.) justificari debent, Lott. *n.* 120. Ventrigl. *n.* 44. Et quidem quòd factæ sint tempestivè satis; licèt enim non imputetur negligentia ex supervenientia diei solutionis, sive quòd pensionarius exspectavit aliquantùm post diem hunc, (siquidem nimia festinatio creditoris cum sacco parato molesta, & incivilis reputatur) arbitrabitur tamen prudens judex, an nimia fuerit in hoc pensionarii socordia. Lott. *à nu.* 134. subjiciens *nu.* 138. non vacaturum culpâ ex hac parte creditorem seu pensionarium, si ultrà diem solutionis differat exactionem saltem plusquàm 6. mensibus. Item justificari debet; diligentias factas debito modo, hoc est, judicialiter & validè; sicut enim non relevant factæ extrajudicialiter, (cùm extrà judicium nulla detur legitima coactio) ita nec factæ judicialiter quidem, sed nulliter, etiam usque ad censuras processum, utpote quæ supposita nullitate impunè contemnuntur, Lott. *à n.* 140. Ventrigl. *nu.* 44. nisi fortè (ut hoc limitat Lott. *nu.* 144. & ex eo Ventrigl.) notoriè constaret, plùs potuisse operari diligentias extrajudiciales, putà preces (quas adhibitas, justificandum quoque) quàm actionem judicialem, v. gr. si ageretur cum eo debitore, contrà quem procedi non posset ad capturam personæ, quique paratus esset pati quascùnque censuras priùs, quàm pensionem solvere. Ac denique justificandum, diligentias ab omni parte absolutas & perfectas, tam ratione terminorum omnium, de quibus agitur; quàm ratione continuationis, nimirùm illas non intermissas, usque ad id, quod extremum est jurisdictionis, nempè executionem; quin & ad excussionem personarum, quæ excuti possunt, id est, tam ipsum debitorem (si hic vivens excuti potuit) quàm eo defuncto hæredem illius, utpote in quem æquè datur actio personalis, Lott. *à n.* 145. Procedunt hæc omnia de necessitate diligentias adhibendi & probandi adhibitas non solùm, si intendatur contrà successorem judicium executivum literarum reservationis pensionis; sed etiam si agatur ad regressum, Ventrigl. *n.* 45. Lott. *n.* 151. *& seq.* quem vide.

8. Præter has diligentias adhibitas & probatas, ut procedere possit pensionarius contrà successorem pro terminis præteritis, necessarium insuper esse, ut successori legitimè intimatæ fuerint originales literæ reservationis pensionis, aut earum transumptum ex registro Bullarum, vel ex Camera Apostolica, aut obtenta sit commissio à Signatura justitiæ, in qua committatur Auditori Cameræ, ut literas in monitorio insertas intimari faciat, & intimationem in hunc modum factam, ac si literæ ipsæ originales intimarentur, valere decernat, tradit Ventrigl. *loc. cit. nu.* 38. citans Salust. Tiber. *in pract. Judic. Auditor. Cam. l.* 3. *c.* 2. *in principio*, ac remittens ad Paris. *de resign. l.* 6. *q.* 2. *n.* 98. verùm, ut Ventrigl. subjungit *n.* 39. ex Garc. *p.* 1. *c.* 5. *nu.* 576. & ex eodem Tiber. *loc. cit. n.* 34. hæc intimatio desatvit, ut contrà

tisn-

titularem agi possit ad declarationem incursûs pœnarum & censurarum, de quibus in literis reservationis; sed de hoc infrà, ubi de pœnis non solventium pensionem.

9. Denique illud hîc notandum, quòd, ubi probatis istiusmodi diligentiis, & quocunque casu, Judex compellit successorem in beneficio ad solvendos terminos pensionis decursos in vita decessorum, cavere debeat, ut remaneat illi titulari successori congrua seu portio debita, v. g. Episcopo mille, Rectori seu Parocho centum, ita ut illa imprimis & antè omnia deducatur; quamvis secùs sit, & ista deductio locum non habeat, ubi agitur de solutione terminorum, cedentium tempore ipsius successoris, Lott. *cit. q.39. n.150.* Ventrigl. *loc. cit. num.* 48.

Quæstio 557. *An igitur etiam, dum pensionarius per tres pluresve annos literas Apostolicas super reservata sibi pensione super beneficio Titii non expediverit, Titio interim mortuo, Cajus, successor Titii, teneatur pensionario illi tunc demum expedienti literas solvere pensionem trium aut plurium illorum annorum?*

1. Respondet affirmativè Azor. *p. 2. l. 8. c. 13. q. 10.* citans Gig. *de pens. q.* 40. inhærens principio generali, nimirùm, quòd pensio onus sit reale beneficio impositum, transiens ad quemcunque in beneficio successorem, adeoque non obstet, quòd successor ille fructus præteritorum annorum non perceperit; cùm satis sit, quòd habeat & possideat beneficium tali onere gravatum; uti nec obstet, quòd pensionarius per annos illos literas reservationis suâ culpâ non impetraverit; quia eo ipso, quòd Papa antè tres vel plures annos illos pensionem annuam reservaverit, debentur ei pensiones illorum secundùm conscientiam.

2. Verùm meliùs & rectiùs respondet negativè Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 10.* eò quòd pensionarius antè expeditas literas exigere non potuit à Titio pensionem sub pœna excommunicationis; nec hic eam illi debebat pro tempore non expeditarum literarum, ac consequenter multò minùs eam exigere possit à successore Titii, etsi intereà jam literas expedivisset. Adde, gratiam reservationis pensionis ipso jure esse nullam, si infrà 9. menses à die supplicationis pensionarius non expedivit literas, ob clausulam à tempore Clementis VIII. addi solitam.

Quæstio 558. *An igitur etiam, si titularis non solverit per 3. vel plures annos; eò quòd literæ quidem expeditæ à pensionario, ei tamen præsentatæ non fuerint, teneatur successor ostensis ei literis solvere pensiones decursas illis annis tribus vel pluribus præteritis?*

Respondeo, responsionem pendere ex eo, an ipse titularis obligatus fuisset illos tres annos elapsos solvere, si ei præsentatæ fuissent dictæ literæ in fine tertii anni? Ad quod affirmativè respondet Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 7. n. 24.* teneri illum in conscientia ad hoc; eò quòd clausula in literis apponi solita: *Postquam tibi literæ præsentatæ fuerint;* non suspendat obligationem, sed solutionem tantùm & actionem; quapropter tenebitur successor pensiones illas insolutas solvere, intellige obligatione illa subsidiaria, si hæredes defuncti non sint solvendo.

Quæstio 559. *An, & qualiter beneficiatus teneatur solvere pensiones decursas inexactas pensionario mortuo?*

1. Respondeo primò: Camerales prætendere, & de facto practicare, ut ad instar fructuum inexactorum beneficii, pensiones quoque non exactæ à pensionario defuncto cedant sub spolio, & spectent ad Cameram, refert Card. de Luc. *de pens. d. 28. n. 3.* Verùm quidquid sit de hoc,

2. Respondeo secundò: Quamvis pensio extinguatur morte pensionarii, & non transmittatur actio ad hæredes pensionarii ad pensiones non decursas exigendas imposterum: quamvis etiam fructus beneficiorum non exacti non transeant ad hæredes ex testamento, vel ab intestato, sed hi remaneant in dominio Ecclesiæ, ut Tond. *qq. benef. p. 1. 22. n. 2.* pensiones tamen non exactæ ad hæredes transeunt, & eis debentur, faciendáque est inter eas & fructus beneficii hac in parte differentia, Tond. *loc. cit.* citans Mareschot. *l. 2. var. resol. c. 2.* & Gig. *de pens. q. 52.* Et idem supponit Lott. *l. 1. q. 44. n. 16.* ubi: quòd transmittatur actio ad hæredes pensionarii pro rata fructuum perceptorum, ut *quæst. seq.*

Quæstio 560. *An, & cui beneficiatus teneatur solvere pensiones, pensionario mortuo ante maturitatem termini, seu antequam adveniat dies pensionis solvendæ?*

1. Respondeo: Solvenda per beneficiatum hæredibus pensionarii, vel alteri, qui in hoc succedit, non præcisè pro rata temporis, quo vixit pensionarius, sed pro rata fructuum, tempore, quo vixit pensionarius, percepturum per beneficiatum ad instar simplicis usufructûs; ita ut, si pensio fuerit imposita tam super fructibus quàm distributionibus, attendi debeat quantum de fructibus perceperit, vel propter illorum maturitatem percipere debuerit, aut potuerit possessor beneficii onerati pensione; similiter & quantum ex aliis emolumentis & distributionibus, super quibus pensio imposita est & ad ratam, & proportionem illorum pensio hæredibus pensionarii sit adjudicanda, nulla interim habitâ ratione seu curato ordine terminorum, quibus solvenda pensio, & an unus dici debeat anticipatus, alter posticipatus, cùm, quod illi statui solent, concernat solùm commoditatem titularis, commodioremque, ut inquit Card. de Luc. *mox citando loc.* solutionem, tam respectivè titularis, quam pensionarii, ut nimirum, nec hic exigere possit pensionis partem, antequam fructus colligantur, ille alteram partem non teneatur solvere, nisi post fructus jam collectos, intellige, naturales. Unde si mortuus pensionarius eo tempore, quo possessor beneficii gravati pensione perceperat jam omnes seu integros fructus, seu unius anni recollectionem, integra pensio debeatur hæredibus defuncti, v. g. si pensio reservata seu constituta 10. Maji, & pensionarius mortuus 25. Octob. quo jam recollecti fructus omnes in aliqua regione, debeatur ejus hæredibus totius anni pensio, & sic quoque integer terminus solvendus erat festo Nativitatis Domini. Si econtra (quem casum affert Tond. *loc. paulò post citando. n. 7.*) si pensio reservata, v. g. 25. Octob. quo jam vindemia collecta, & pensionarius mortuus, v. g. 3. Julii, quo necdum collecta messis, non debetur hæredibus pensio, nisi pro rata fructuum perceptorum à die 25. Octob. ad 3. Julii (supponuntur enim alii anni præteriti terminati illâ 25. Octobr. jam soluti) quæ erit admodum exigua quantitas, dum fructus, super quibus imposita pensio, consisterent tantùm in frumento & vino; si verò beneficium gravatum haberet quoque fructus aliquos civiles, puta locagia ædium &c. & ex his perceptum interea, pro rata hujus perceptionis à 25. Octob. ad 3. Julii debebitur portio pensionis hæredibus. Ita tenent Tond. *qq. benef. p. 1. c. 22. àn. 7.* citans Caccialup. *de pens. q. 25.* Tusc. *lit. P. conclus. 267. nu. 8. & 9.* Monald. *cons. 107. per tot.* &c. ac dicens, hanc sententiam sequendam; cùm eam tandem post longum examen secuta fuerit Rota apud Durand. *decis. 448. per tot.* Idem Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 3. nu. 8.* citans Ricc. *in pr. p. 3. resol. 268. n. 1. & 2.* Bellet. *disq. cleric. p. 1. tit. de bon. clericor. §. 18.* postquam idem Ventrigl. *n. 7.* præmisisset,

sistet, idem esse, dum beneficiatus quoque mortuus est, nempe tunc pensionem solvendam ab hæredibus defuncti titularis pro rata fructuum perceptorum, ocmpetum à dictis hæredibus, non à successore hæredibus defuncti pensionarii. Item Lott. *l.* 1. *q.* 44. *num.* 16. Card. de Luc. *de pens. d.* 28. *num* 1. dicens: Hanc esse veriorem, & in Curia, & in Rota receptam, contrà Rebuff. *de pacif. poss. n.* 146. *aliàs* 130. apud Garc. *p.* 2. *c.* 1. *n.* 106. tenentem, moriente pensionario post principium anni (intellige anni pensionarii) pensionem integrè pro illo anno transire ad hæredes, quam sententiam ait Garcias in nulla apud Rotam consideratione fuisse, & usum esse in contrarium. Item contrà Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *q.* 24. apud Garc. *loc. cit. n.* 110. docentem: Quòd pensio non soluta non transmittitur ad hæredes pensionarii, etiamsi dies pensionis solvendæ advenisset, imò etiamsi fructus essent percepti; eò quòd si tempore mortis pensionarii adhuc exstent, & non est de iis dispositum, remaneant successori in beneficio, non hæredibus defuncti. Item contrà Nav. *in Apolog. de reddib. Eccles. q.* 2. credentem, quòd in hoc casu nihil debeatur per titularem, apud Card. de Luc. *loc. cit.* quod idem tenere videntur Barb. *in l. divortio ff. solut. matrim. p.* 2. *nu.* 3. *usque ad* 44. & Castel. *de usuf. c.* 79. *n.* 17. apud Tond. *loc. cit. n.* 3. dum tradunt, solos terminos maturatos transmitti ad hæredes pensionarii, v.g. ut si pensio statuta in Novemb. solvenda festo Nativitatis Christi, & S. Joannis, pensionarius moriatur in Februar. solus terminus decursus in festo Nativitatis Christi solvendus sit dictis hæredibus, & nihil ex alio termino jam inchoato. Item contra Covar. *l.* 1. *var. c.* 15. apud eund. Card. de Luc. & Garc. *p.* 2. *c.* 1. *à nu.* 105. *ad* 125. maximè *n.* 120. tenentes, id regulandum, non à qualitate & quantitate fructuum perceptorum, sed à supputatione temporis, mensium nimirum ac dierum ab ultimo termino aliàs maturato usque ad obitum pensionarii. Atque ita, manendo in præmisso exemplo pensionarii mortui in Februario transmitti ad hæredes terminum Nativitatis Domini, & præterea pro rata temporis decursi à die Natalis Domini ad diem Februarii, quo obiit pensionarius. Fundamentum hujus sententiæ ex eo peti, ait Tond. *loc. cit. n.* 6. quòd pensionarius ex constitutione Pii V. teneatur recitare Officium B. Virginis, & per consequens ei acquiri debeat pensio pro rata vitæ pensionarii, quâ durante is Officium illud recitavit, maximè, cùm pensiones istæ sint ad instar alimentorum, quæ debentur ad ratam temporis, quo vita alimentarii duravit. Porrò his lux aliqua amplior affundetur ex dicendis *quæst. seq.* Reflectendum autem hic ad diversitatem, quæ est inter fructus civiles, ut sunt census peconiarii, locagia ædium &c. & inter fructus naturales, qualiter nimirum & quando hi & illi debeantur titulari, & quod hinc dependet, qualiter hi & isti inter defuncti titularis hæredes & successorem in beneficio dividendi, de quo dictum aliàs, & videri poterit Lott. *loc. cit. à n.* 22.

2. De cetero, dum pensio cessavit, non per actum necessarium, nempe per mortem pensionarii, sed per actum voluntarium, putà per translationem ante maturitatem termini, totam pensionem ad cessionarium seu translatarium pertinere, & transferentem sibi nihil servâsse, tradit Tond. *loc. cit. n.* 5. ex mente Rotæ. Sic terminum proximum in hoc casu spectare ad translatarium, nisi transferens reservâsset sibi fructus præteritos, tradit Gabr. *cons.* 191. *l.* 2. apud Garc. *loc. cit. n.* 112. Dividendum verò pro rata temporis; tradit Rota & Covar. apud eund. Garciam, quem vide.

Quæstio 561. Pro quo tempore, & quo tempore debeatur, & solvenda pensio?

1. RESpondeo primò: Supposito juxta dicta, solutionem pensionis faciendam, habito respectu & consideratione ratæ fructuum perceptorum, non autem temporis decursi, argumento *l. defuncta. ff. de usufruct.* secundùm quam, ut ait Ventrigl. *cit. §.* 3. *n.* 1. regulare se solet Rota in materia solutionis pensionis, pensionem annuam deberi ab initio anni, qui non à calendis Januarii, neque à tempore, quo natura jam exonerata fructibus maturatis & collectis incipit novos concipere, sed inchoatur ab eo momento, quo reservatur pensio; assignatur siquidem pensio cum consensu partium, post quem consensum illico nascitur obligatio, ex qua oritur actio; exactio autem sola est, quæ differtur ad tempus, de quo conventum fuit inter partes, & sic semper attenditur hoc anni initium, & ex eo intelligitur pensio debita. Lott. *l.* 1. *q.* 44. *n.* 1. *juncto n.* 4.

2. Respondeo secundò: Reservatur autem pensio regulariter solvenda in duobus terminis seu semestribus, v. g. festo Nativitatis S. Joannis, & festo Nativitatis Christi, qui termini non ex alia causâ statuuntur, quàm dividendi pensionem aliàs solidam, & ad nudam commodioremque solutionis præstationem, & non, quòd propterea debeat attendi ratio temporis, ut inde dignoscatur, quanta portio pensionis competat pensionario. Ventrigl. *loc. cit. n.* 2. Lott. *loc. cit. n.* 3.

3. Respondeo tertiò: Facta hac divisione terminorum in gratiam debitoris seu titularis, attendendum, num primus terminus per eum solvendus cadat eo tempore, quo possit percipere seu percepisse fructus, super quibus pensio imposita, ut si jam dictos fructus percepit eo termino, pensio seu potius illa prima solutio dicatur posticipata; aliàs, si non percepit adhuc fructus, eò quòd hi tunc necdum maturati, dicatur pensio posticipata, relata vi harum binarum vocum ad ipsam fructuum perceptionem. Lott. *loc. cit. nu.* 5. citans Gratian. *discep for. c.* 548. *nu* 47. & 48. & Rotam *in Monopolitan pens.* 10. *April.* 1606. Ventrigl. *loc. cit nu.* 6. Porrò subjungit Lott. *n.* 6. Papam ut plurimùm nullâ habitâ ratione perceptionis fructuum, decernere anticipatè solvi pensiones, & sic si à die reservationis usque ad diem primi termini seu semestris nulli adhuc potuissent colligi fructus, apertè credendum est, pensionem esse anticipatam, & Papam voluisse anticipatè solvi à beneficiario ex proprio, habitâ consideratione ad fructus colligendos. Ventrigl. *cit. nu.* 6. Unde subsistere non videtur, quod tradit Paris. *l.* 1. *q.* 8. *n.* 52. quòd, si beneficiatus gravatus pensione, cui pro primo termino statutum est festum Nativitatis S. Joannis, cepit possessionem in Majo antecedente illud festum, & sic fructus adhuc nullos perceperit, non teneatur illo termino solvere pensionem, sed is, qui percepit fructus illius anni. Hic iterùm reflectendum ad fructus civiles, qui dietim singulis horis & momentis maturantur & percipiuntur.

Quæstio 562. Ubi, seu in quo loco solvenda pensio?

1. RESpondeo, non factâ aliâ declaratione solutio pensionis fieri debet, non in loco, in quo degit pensionarius, sed in loco beneficii, & ubi fructus ipsi percipiuntur, Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 86. citans Oldr. *cons.* 168. *nu.* 1. Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *q.* 27. *nu.* 612. Rotam *decis.* 688. *p.* 4. *recent.* Corrad *pr. benef. l.* 5. *c.* 7. *n.* 15. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* n. §. 2. *n.* 51. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *nu.* 137. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. § 6 *n.* 8. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 233. Ratio est, quòd pensio solvenda ex fructibus beneficii, onúsque illis impositum, AA. iidem. Hinc jam inolevit usus & stylus Curiæ, ut unà cum terminis solutionis in literis reservationis assignetur & locus, Lott. Paris. *loc. cit.* Corrad. *loc. cit. num.* 17. dicens: Nunquam aut rarò Cancellariam, aut Cameram Apostolicam permittere transire has literas sine destinatione loci solutionis faciendæ, & quidem ubi, vel quem partes volunt, Corrad. *ibid.* citato Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 612.

2. Quòd, si pensionarius aut ejus procurator non esset in loco destinatæ solutionis tempore statuto, pensionem debens non est in mora aut culpa, adeoque nullam pœnam non solventium pensionem incurrit, Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 233. Corrad. *n.* 18.

ex

ex Bartho. *in l. item illa. ff. de constit. pecun.* dicente, creditorem debere esse paratum ad recipiendam pecuniam in loco solutioni destinato, ad hoc, ut debitor pœnam incurrat. Neque in hoc casu ad evitandam pœnam obligatus est debitor ibidem facere depositum pecuniæ seu pensionis debitæ. Corrad. *loc. cit. n.* 18. dicens, quod in contrarium tradit Bartol. *in l. si reus paratus. ff. de procur.* id intelligendum de casibus, ubi jus expressè vult talem consignationem fieri, ut putà, ad impediendum cursum usurarum. Quod ipsum etsi tradit Garc. *loc. cit. n.* 234. subjicit tamen *n.* 235. ad effectum clausulæ: *Sine retardatione solutionis pensionis*, ut ei satisfiat, requiri depositum legitimè factum. Pro quo citat Caroccium. *de oblatio. p.* 1. *q.* 7. & Rotam *in Abulens. pens.* 1606. Idem tenet Castrop. *loc. cit.* Neque opus est, eum protestari, quia jus præsumit debitorem velle solvere. Corrad. *loc. cit.* Garc. *n.* 234. Debere tamen ibidem fieri proclama, ut constet, non ibi reperiatur pensionarius, ejúsve procurator, quia est forensis seu extraneus, tradunt iidem Castrop. *loc. cit.* Garc. *cit. n.* 235.

Quæstio 563. Dum pensio reservata solvenda in pecunia numerata, uti frequentiùs fieri consuevit, in qua moneta seu specie pecuniæ sit solvenda?

1. RESpondeo primò in genere: Quidquid sit de hoc, quod, ut affirmat Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 166. & 167. cogendus sit debitor, accipere nummos in alia forma seu moneta, si exinde damnum nullum passurus sit, eò quòd, sive moneta sit aurea, sive argentea, sive ærea, habeat functionem in genere suo; in solutione tamen pensionis aliud esse, & non liberari titulatem, nisi solutione pecuniæ in specie debitæ. Unde cùm in reservatione pensionis semper soleat specificari qualitas monetæ, in qua facienda solutio, cogitur omnino debitor ad solvendum in specie determinata; quia ubicunque qualitas deducta est in stipulationem, ea est præstanda. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 26. Lott. *loc. cit. n.* 156. *juncto n.* 172. & 173. citantes Gig. *de pens. q.* 98. *n.* 7. Limitanda tamen responsio, ut admittenda sit solutio in alia specie, si duo concurrant, nimirum dum est penuria monetæ in illa specie promissa, quia scilicet ea non reperiatur, & alterum, ut creditor, seu pensionarius servetur omnino indemnis, si nullum ex tali mutatione damnum consequatur. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *loc. cit. n.* 174. & 175. Hinc jam infero &

2. Respondeo secundò in specie: Dum juxta tenorem literarum reservatur pensio in ducatis auri de Camera, si in ipsa Romana Curia fieri debet solutio, solvendam esse pensionem præcisè in dictis ducatis, scilicet in scotis aureis, superaddendo singulis unum Julium. Ventrigl. *loc. cit. n.* 27. Corrad. *in pr. benef. l.* 5. *c.* 2. *n.* 11. citans Sarneos. *ad reg. de valor. q.* 8. *in fine.* Si verò solutio fieri debet in partibus, non est necesse fieri solutionem in istiusmodi ducatis, sed sufficit solvere in moneta alia, etiam non aurea, modò ea tantundem valeat. Corrad. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit.* citans Gratian. *discep. for. c.* 417. *n.* 18. qui testatur, ita servari in Rota.

3. Respondeo tertiò: Dum pensio reservata simpliciter & indistinctè in ducatis vel in scutis, nullâ factâ mentione, an sint ducati de Camera, vel ducati usualis monetæ, an scuta aurea, an argentea (idem est, dum simpliciter reservata esset in florenis, quorum duæ species currunt in loco contractûs, seu solvendæ pensionis) & neque ex usu, neque ex ragione, vel contextu literarum haberi potest ulla interpretatio, de qua specie Papa locutus; interpretandum & censendum est, reservationem factam in exiguioribus seu minùs gravantibus titularem, juxta illud *l. semper in obscuris. de reg. juris. in obscuris, quod minimum est, sequimur.* Seu minimum debetur, & favendum causæ creditoris. Lott. *n.* 157. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 28. secus si ex usu regionis, vel contextu literarum haberi potest interpretatio de mente Papæ; tunc enim juxta dictam interpretationem in ea specie solvenda pensio. AA. iidem. Porrò dicta ambiguitas omnimodè cessaret, satisque declararetur, quænam species monetæ fuerit posita in obligatione, ex facta in tali determinata specie unâ alterâve (vel etiam ex unica, ut Ventrigl. *loc. cit.*) solutione, cùm non tractetur de inducenda obligatione, sed simpliciter de ea declaranda & interpretanda ex observantia, quam proinde necesse non est esse præscriptam. Lott. *n.* 158. & *seq.* Ventrigl. *loc. cit. n.* 29. nisi fortè facta istiusmodi solutio ex probabili quadam ignorantia, vel inadvertentia. Lott. *num.* 163. ex Costa. *tr. de fact. scient. centur.* 1. *dist.* 43. *num.* 3. Ventrigl. *in fine cit. num.* 29. citans Gratian. *discep. for. c.* 417. *num.* 19. & 20. Surd. *cons.* 335. *num.* 28. *l.* 1. Quòd si tamen extra dubium est, de qua moneta consenserint partes, vel in qua Papa reservârit solvendam pensionem, eò quòd ambigua non sint, sed clara verba reservationis; minimè ex solutionibus aliter factis potest oriri talis observantia interpretativa, nisi post observantiam longissimam & præscriptam per annos saltem 30. Ventrigl. *loc. cit. n.* 30. citans Surd. *cons.* 220. *num.* 18. & *cons.* 224. *in fine. l.* 2. & Gratian. *ubi antè num.* 22. De cetero tradit Lott. *n.* 164. quòd si in literis specificaretur certa moneta, & mox pro explicatione valoris hujus monetæ exprimitur alia minutior, v. g. dum diceretur solvenda pensio in scutis constituentibus tot libras illarum partium, nequaquam attendendam illam secundo loco positam monetam, eò quòd hæc non adjecta nisi demonstrativè tantùm ad designandum valorem monetæ prioris secundùm cursum temporis datæ.

Quæstio 564. Quomodò solvenda pensio, dum valor monetæ, qui erat tempore reservationis, est dein alteratus?

1. RESpondeo primò supponendo seu prænotando primò: Pecuniam seu nummos constare materiâ, nempe metallo, ære, cupro, argento, auro; & forma, nimirum æstimatione publica ex charactere cusori indicata, & hinc duplicem consurgere eorum bonitatem; unam consistentem in ipsa materia, & sic intrinsecam; alteram in æstimatione illa publica, adeóque extrinsecam: ita tamen, ut de ratione nummi sit symmetria & proportio æstimationis illius cum valore materiæ. (habitâ tamen etiam ratione impensarum factarum in cudendo, seu moneta signanda, dum principes videntur non teneri cudere nummos propriis expensis) & tunc dici æstimationem illam publicam, seu valorem impositivum rapere in se valorem metalli, cùm valor hic æstimationi illi est adæquatus; siquidem ad alium effectum excogitata non est æstimatio illa publica, quàm ad liberandum homines, ne solliciti essent de valore intrinseco seu materiæ, adeò ut, si hæc illi non correspondeat, jam sub fide publica fraus fiat. Lott. *cit. q.* 39. *à n.* 182. *ad* 193. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 24. Secundò, æstimationem illam debere quidem esse perpetuam, seu semel impositam debere durare perpetuò (quod intelligendum respectu usus naturalis pecuniæ, id est, ut per illum res aliæ æstimentur, secus respectu alterius usûs, ut dum ipsa pecunia aliâ pecuniâ emitur, seu cum alia pecunia cambitur; eò quòd tunc æstimatio illius sit alterabilis ex singulorum etiam arbitrio. Ventrigl. *n.* 25. Lott. *n.* 196) ex sententia, ut ait D. Tho. Cajet. Sylv. Covar. uti indubitatò antiquitus apud Imperium Roman. æstimatio illa non solùm perpetua fuit, sed & uniformis, postquam tamen idem Imperium divisum in plures principatus & respublicas, æstimationem non esse ampliùs perpetuam nec uniformem, ita ut moneta unius territorii expendibilis non sit in territorio alterius, sed alterata & variata in bonitate intrinseca vel extrinseca, ut plurimùm exigente justâ causâ, dum nimirum principibus præpotentibus & bonis cudentibus monetam & ponderis justi, & probatæ materiæ superveniunt alii minores minúsque boni, monetam vel non

nisi

nisi minoris ponderis, vel non nisi adulteratæ materiæ cudentes; unde commerciorum & publicæ necessitatis ratione id exigente fit, ut uno principe legem pretiumque nummis propriis dicente alii quoque idem facere, vel etiam valorem propriorum nummorum inalteratâ bonitate intrinsecâ extrinsecus augere cogantur, ne iidem nummi per alios extraneos corrumpantur. Lott. à n. 194. ad 201. Ventrigl. cit. n. 25. ex Franc. de March. q. 648. n. 2. His suppositis,

2. Respondeo ad quæstionem ipsam: Si valor extrinsecus alteratus, seu bonitas extrinseca pecuniæ fuit alterata, v. g. quia princeps, qui eam cudit, dederatque ei prius æstimationem decem nummorum cupreorum, dein edicto cavit, ut valeat seu expendatur pro 12. istiusmodi nummis, & in hoc casu solvenda pensio vel in ipsa illa specie, in qua reservata, si ea haberi possit, vel solvenda in ista æstimatione, quam ea habet tempore solutionis, sive facienda solutio in moneta usuali secundùm valorem, quem ea habet tempore ipsius solutionis; adeò, ut eâ mediante possit haberi illa species & in eadem quantitate, in qua facta est reservatio. Lott. loc. cit. n. 202. Ventrigl. loc. cit. n. 31. citantes Gig. de pens. q. 98. num. 6. & seq. & plures Rotæ decis. dum enim moneta aurea vel argentea, in qua reservata pensio, æstimatur ex moneta cuprea & minuta, & non è contra, sitque impossibile, ut moneta illa aurea vel argentea recipiat hujusmodi augmentum valoris extrinsecum ex alia causa, quàm quia vel diminutus fuit valor monetæ cupreæ & minutæ; vel quia ita visum fuit principi propter excellens augmentum ejusdem monetæ aureæ vel argenteæ, semper in damno erit pensionarius, nisi fiat æstimatio monetæ illius minutæ & cupreæ in comparatione ad auream vel argenteam, in qua facta reservatio pensionis ipso tempore solutionis: nam, sicut solutâ monetâ in quantitate intrinseca alterata secundùm æstimationem, quæ erat ante alterationem, non reciperet, quod sibi debetur, ita nec reciperet, quod sibi debetur, si moneta ei exsolvatur in quantitate minore, quàm quæ sufficiat ad emendam tempore solutionis eam speciem, in qua pensio reservata. Lott. num. 203. & 204. Porrò præsumitur deteriorata bonitas intrinseca monetæ inferioris seu minutæ, quando aucta est æstimatio monetæ grossæ retentâ ejus bonitate intrinsecâ, & sic rejicitur onus probandi in negantem illam diminutionem intrinsecam monetæ minoris. Lott. num. 205. citans Solam. de moneta. cas. 1. num. 4. Surd. conf. 368. num. 6. &c. Et sic contingente augmento monetæ grossæ ex decremento bonitatis intrinsecæ monetæ minutæ, augmentum debetur perpetuò creditori. Lott. num. 206. ex Barth. in l. cum quid. num. 16. ff. si certum petat. & Surdo. ubi ante num. 16. etsi subjungat idem Lott. num. 208. ex diminuta intrinseca bonitate inferioris monetæ non tam augeri æstimationem monetæ aureæ vel argenteæ, seu grossæ, quàm conservari ejusdem bonitatem pristinam tam intrinsecam quàm extrinsecam, seu augeri inferioris monetæ numerum propter ejusdem intrinsecam deteriorationem ad conservandam pristinam æstimationem nummi aurei vel argentei; & sic cessare disputationem illam; an de jure augmentum pertineat ad creditorem, an ad debitorem. Ac inde demum concludit n. 210. non agi hîc verè de augmento vel decremento, sed tantùm de coæquali commensuratione monetæ, ut scilicet pecunia, quæ est in obligatione, æstimetur secundùm tempus obligationis, sive quo cœpit obligatio, quæ verò est in solutione, secundùm tempus ipsius solutionis. Citat pro hoc Budæum de monet. & re numma. l. 1. c. 2. num. 37. & Rotam in Bergom. pens. 2. Maji 1624. Atque secundùm hæc jam resolvenda quæstio illa in specie exemplificationis gratiâ, num, si reservata pensio, v. g. in centum ducatis auri de Camera, constituentium in totum summam scutorum 135. (uti idipsum exprimitur in literis) monetæ Papalis, Julios decem pro uno scuto computando, & postea tempore solutionis mutato valore constituunt majorem summam, an nimirum satisfaciat titularis creditor solvendo 135. an verò debeat plus, nempe augmentum, ad quod ascenderunt, superaddere: ac dicendum, solvendum esse ducatum talem juxta valorem, quem habet tempore solutionis, cùm ducatus fuerit in obligatione juxta reservationem, nec mutata sit bonitas ejus intrinseca per hoc, quòd valeat jam aliquantò plus quàm antè (& id, ut dictum, accidere possit ab extrinseco, imminuto valore scutorum aut Juliorum) adeóque attendatur valor de tempore solutionis. Verba etiam illa: constituentium in totum summam scutorum 135. non tam taxativè quàm demonstrativè apponantur, ita ferè Ventrigl. loc. cit. n. 31.

3. Respondeo tertiò: Si illa ipsa species monetæ, in qua reservata pensio, ex toto esset sublata, & loco illius recusa alia moneta, ejusdem quidem nominis, sed majoris vel minoris bonitatis, non poterit titularis debitor compelli solvere in moneta illa antiqua, in qua reservata pensio, & modò sublata est, quia ejus obligatio intelligitur facta rebus sic stantibus, seu moneta illa in suo esse perdurante (idque etiam, ut indicat Lott. loc. cit. num. 212. etiamsi adhuc apud aliquem reperiretur; cùm non sit amplius in consideratione, & non reputetur pecunia expendibilis) sed satisfaciet solvendo in alia moneta vel subrogata, vel inferiore; factâ tamen æstimatione antiquæ illius monetæ, in qua ea erat, antequam abrogaretur, ita ut tantum de nova solvatur, quantum erat tunc æstimatio illius antiquæ; idque sive intervenerit mora, sive non. Lott. num. 213. & 214. & ex eo Ventrigl. cit. num. 31. citantes Braun. de augm. moneta. p. 1. partic. 2. num. 1. & seq. Porrò circa hunc casum observandum, quòd, si creditor renueret acceptare speciem illam recusam prætextu bonitatis intrinsecæ deterioratæ, teneretur hanc deteriorationem probare, quod aliter fieri nequiret, quàm per peritos vel ipsos ministros monetarios. Lott. num. 216. & 217. Non habebitur autem hæc deterioratio in consideratione, si princeps, qui monetam cudit, edicto suo cavisset, debitorem in ea alia specie liberari solvendo tantundem de nova, aut de inferiore moneta in tanta quantitate. Lott. num. 218. ait tamen num. 219. id non procedere, nisi ubi creditor eidem principi subjectus est, adeóque applicari vix posse pensioni Ecclesiasticæ; cùm ejusmodi principum edicta non afficiant personas Ecclesiasticas, pro quo citat Oldr. conf. 250. num. 2. Jo. And. in addit. Ad speculator. de obligat. & solut. §. 3. n. 9. &c.

4. Respondeo quartò: Si reservata pensio in specie aliqua seu moneta imaginaria, putà, in tot libris alicujus Provinciæ, quæ nunquam cusa fuit aut exstitit; sed solùm certam habuit æstimationem per alias monetas, seu valoretur in certa quantitate monetæ cusæ inferioris: idem dicendum, quod in præcedentibus duobus casibus; cùm in hac imaginaria moneta quoque cadat duplex ea bonitas, censeaturque mutata in bonitate intrinseca, si jussum à principe minùs valere, non alterato valore intrinseco alterius monetæ, ad cujus quantitatem æstimabatur, uti & extrinseca ejus bonitas, dum datur illi major æstimatio ex determinatione istius monetæ realis inferioris; siquidem talis moneta imaginaria constituitur ex certis monetis inferioribus, adeóque subjicitur eidem alterationi, cui illæ. Lott. à num. 220. ad 223.

Quæstio 565. Quando pensio reservata alternativè (quod rariùs admittitur à Dataria) scilicet vel in quantitate rei, putà, frumenti, vini &c. vel in pecunia; item dum fructus simpliciter assignati sunt pro solvenda pensione ex conventione partium, qualiter debeat & possit solvi?

1. Respon-

1. RElpondeo ad primum: Esse solvendam pro libitu non titularis, sed pensionarii, ita ut in hujus electione sit exigere loco frumenti pecuniam, vel contra; eo autem invito loco frumenti non posse solvi pecuniam, vel contrà, Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 1. n. 12.*

2. Respondeo secundò: De cetero, etsi non nisi rarissimè loco pensionis reservetur pars fructuum, ut dictum suprà, & non nisi Cardinalibus ea reservatio fieri consueverit; dubium tamen non est, quin factâ resignatione cum reservatione pensionis, possit dein inter resignantem, & resignatarium conveniri, & assignari à resignatario resignanti pensionario certi & determinati fructus loco pensionis, (si enim hi assignari possunt pro satisfactione debiti alterius, multò magis pro solvenda pensione) & sic pensio in prædictis fructibus solvi debet. Corrad. *loc. cit. num. 13.*

Quæstio 566. Qualiter solvenda pensio, dum imposita super pluribus, beneficiis?

1. REspondeo primò: Dum dicta beneficia plura possidentur ab uno eodémque titulari, solvenda videtur pensio pro rata fructuum singulorum beneficiorum, ita ut si fructus unius intereant, non continuò ex fructibus alterius beneficii, etsi sufficientibus ad integrè solvendam pensionem, ea sit solvenda integrè. Dependet hoc ipsum ex mente imponentis pensionem; siquidem ut rectè Corrad. *loc. cit. c. 2. num. 15.* Lott. *l. 1. q. 38. num. 20.* juxta *c. constituitur. de religiof. domib. & ibidem* Abb. *n. 8.* reservatio pensionis non intelligitur facta à principio in solidum, sed pro rata singulorum beneficiorum. Unde etiam teste Corrad. *loc. cit.* tam in supplicatione, quàm in literis apponitur dictio *proportionaliter*, dicendo, quòd pensio reservetur super prædictorum beneficiorum proportionabiliter fructibus; quamvis etiam ut Lott. *loc. cit. num. 18.* dicta modificatio non solùm expressè, sed etiam tacitè censeatur facta, & hinc etiam subjungat Corrad. *loc. cit.* dictionem *proportionabiliter* videri potiùs ad cautelam & ad tollendas hæsitationes appositam, imò potiùs ex quodam introducto stylo, quàm de necessitate, cùm de hoc habeamus clarum textum in *cit. c. constituitur.*

2. Respondeo secundò: Si possessor ille moriatur, & contingeret singula illa beneficia conferri diversis personis, solvenda erit pensio ab illis titularibus à quolibet pro rata proportionata fructibus sui beneficii, non verò in solidum ab unoquoque eorum, adeòque contra nullum eorum agere poterit in solidum, seu pro tota & solida pensione. Corrad. *loc. cit.* Lott. *num. 19.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 3. num. 44.* citans Campanil. *in divers. juris can. rubric. rub. 11. c. 13. num. 287.* Paris. *de resig. l. 6. q. 2. num. 64.* Estque hæc sententia adeò vera, ut vigor ille concessus à jure pro pensionis exactione etiam contra successorem intimatis literis cum clausula: *Non retardatâ solutione pensionis*, vi cujus executionem paratam habet pensionarius, statim cesset, & progredi nequeat ad executionem, dum opponitur per successorem facta in plures divisio beneficiorum, super quibus præstitus consensus à prædecessore pro reservanda pensione, requiraturque tunc judicis discutientis valorem omnium beneficiorum sententia declaratoria quantitatis debendæ pro quolibet beneficio ab ejus possessore. Ventrigl. *loc. cit.* citans Campanil. *ubi ante. num. 288.* & Ricc. *in pr. p. 3. resol. 108. num. 26.* Corrad. *loc. cit.* addens, hinc esse, quòd licèt in commissionibus causarum super nullitatibus vel moderationibus semper apponatur dicta clausula: *Non retardatâ solutione:* in præsenti tamen casu (dum imposita nimirum pensio super pluribus beneficiis primitùs ab uno, divisis postmodum in plures, & hinc excipitur ab eorum uno à solvenda in solidum pensione) ea supponi non debeat. Eadem procedunt, dum translata pensio super pluribus beneficiis, ita ut translatarius non debeat, nec possit pensionem, nisi pro rata. Paris. *l. 6. q. 8. num. 47.* & ex eo Ventrigl. *cit. num. 44.* Porrò pro praxi optimum esse, ut resignatarius, seu is, cui reservata istiusmodi plura beneficia gravata unâ pensione, faciat distinctè & separatim exprimi fructus uniuscujusque beneficii resignati, ac quantitatem pensionis super quolibet beneficio, tradit Corrad. *loc. cit.* dicens, se videre hodie, quòd Dataria requirat expressionem valoris cujuscunque beneficii resignati, ac quantitatis pensionis, quæ super illis petitur reservari, & quòd, si non capiant pensionem, (quod intelligendum credo, si aliqua interea resignata tam sint tenuia, v. g. unius, vel trium, aut quatuor ducatorum) rejiciatur supplicatio.

3. Respondeo tertiò: Quòd, si tamen reservatio facta esset in solidum, singulis illorum beneficiorum habitorum ab uno, divisis illis postea in plures, hi successores excipere non possint, teneri se tantùm pro rata; sed in electione pensionarii erit, retinere solidam pensionem super uno corpore beneficii, modò id esset pensionis tantæ capax. Ventrigl. *loc. cit. n. 25.* juxta Rot. *in Bergom. pension.* 10. *Nov.* 1595. in qua etiam dictum, beneficium esse capax pensionis, quæ non excedit tertiam partem fructuum illius.

Quæstio 567. Qualiter solvenda pensio imposita beneficio unico, dum non tantùm fructus illius, sed & titulus, seu beneficium pensione gravatum dein dismembratur, & constituuntur duo beneficia diversis collata?

REspondet Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 9. n. 73.* citans Seraph. *decis.* 1429. *n 6. & 7.* quòd, quando dismembratur tantùm fructus, adhuc tamen ex illo beneficio pensione gravato solvenda sit integrè pensio, modò remaneant illi tot alii fructus, ex quibus pensio solvi possit; si verò dismembrati sunt & tituli, & pensio ex utrisque (per quod videtur intelligere ex utriusque tituli fructibus) debetur, pensionarius habeat electionem agendi contra quem maluerit ex duobus possessoribus pro tota pensione, modò fructus sint tantæ pensionis capaces. Est autem hic casus diversus ab eo, ad quem responsum *quæst. præced.* (foret tamen idem, si poneretur priùs post dismembrationem beneficii binis illis titulis imponi pensionem) adeòque non mirum, quòd diversimodè ad hunc casum respondeatur.

Quæstio 568. An, & qualiter pensio solvi possit per Procuratorem, vel etiam Campsorem?

1. REspondeo ad primum: In vim veri mandati posse solvi per procuratorem seu mandatarium; ubi autem proponitur soluta pensio per procuratorem in vim mandati, mandatum, ejúsque fines diligenter exequendi; similiter data ex pacto schedula bancaria per campsorem, qui eam conscripsit, solvi potest; cùm actus attribuatur ordinanti, non exequenti. Lott. *l. 1. q. 38. à n. 150.*

2. Respondeo ad secundum: Quod attinet ad modum solvendi per campsorem in vim schedulæ bancariæ, cujus usum frequentissimum esse in Urbe, ait Lott. *loc. cit. n. 155.* Notandum ex eodem *ibid.* campsorem seu mercatorem per eam schedulam se obligare, statis temporibus, per tot annos, vel ad pensionarii, vel titularis vitam se soluturum sub juramento & obligatione Camerali absque ulla prorsus exceptione, excepto casu mortis beneficiati, illáque schedulâ ita conscriptâ consuevisse eam tradi pensionario, adveniente dein tempore solutionis, ostensa per pensionarium ejúsve legitimum procuratorem hac schedulâ campsori, hunc, postquam solvit, solere

solere à tergo ipsius schedulæ scribere & annotare quantitatem solutam cum die & anno, ut semper ex eadem scriptura justificetur obligatio campsoris erga pensionarium, simúlque constet de illius diminutione per dictas annotationes ad commodum ipsius campsoris; cùm non possint fieri hæ annuationes aliter, quàm de ipsius creditoris consensu, quo stante, utrimque consurgit probatio pro & contra.

Quæstio 569. Qualiter probetur solutio pensionis, præcipuè voluntariæ, beneficio pleno impositæ, seu illius, quæ est de consensu, seu ex causa lucrativa ad evitandum effectum nullitatis pensionis in eventu non integræ factæ solutionis ex vi decreti adjici soliti istiusmodi reservationi pensionis de consensu ob fraudis præsumptionem, ut dictum suprà; cùm facilè titularis consentit istiusmodi reservationi pro consanguineo vel amico suo, non tamen ut ipse consentiens pensionem solvat in vita sua, sed ejus successores?

1. Respondeo primò: Teneri beneficiatum debitorem docere de vera, reali, & integra solutione omnium terminorum decursorum tempore prædecessoris. Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 3. n. 13. in fine.* citans Seraph. *decis.* 802. *n.* 2. *& seq.* Card. de Luc. *de pens. d. 7. n.* 2. dicens, pensionem in totum corruere, si de vera & effectiva solutione mediante pecunia numerata omnium terminorum non doceatur, adeò, ut secundùm Tond. *de pens. c.* 3. quem citat, constito de vera & effectiva solutione ultimorum terminorum trium, non intret adhuc præsumptio de solutis antecedentibus, resultans ex *l. quicunque. c. de apoch. publ. l.* 11. eò quòd in materia odiosa & de fraude suspecta, in qua habetur decretum speciale præscribens formam præcisam, non admittatur præsumptio, fervire tamen hoc ipsum pro uno ex adminiculis, ait Card. de Luca.

2. Respondeo secundò: Non sufficere qualemcunque confessionem pensionarii de recepta solutione propter collusionis suspicionem; quia talis confessio præjudicare nequit tertio, (nempe successori istiusmodi pensionarii excipienti de nullitate pensionis ob non factas integrè solutiones prædecessori suo) quotiescunque ea fit inter hujusmodi suspectas personas. Corrad. *loc. cit.* citans Barbos. *de votis decisivis. l.* 1. *voto* 51. *n.* 30. *&* 34. Unde jam etiam non sufficit quietantia quamvis per instrumentum publicum, in quo Notario & testibus dicatur, quòd verè, ac per effectivam numerationem pecuniæ solutio facta sit; quia semper est, & plus non est, quàm confessio, quæ, qualiscunque sit, non sufficit. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 12. Neque sufficiet adhuc produci apochas privatas à duobus testibus subscriptas, in quibus narretur facta solutio in præsentia testium, servatáque alia requisita; nisi testes formiter examinentur, qui nullam patientes exceptionem tam in legitimo examine, quàm persona, & dicto bene concluderent de ipsa vera reali solutione coram ipsis facta, adeò, ut non sufficiat, quòd recognoscant apocham, ac dicant, veram esse eorum subscriptionem; quia ita verificare dicuntur scripturam, non verò contenta in ea; & sic semper tantùm remanet confessio, quæ non sufficit. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 7.

3. Respondeo tertiò: Ad istiusmodi dictas fraudes evitandas jure optimo stylos Curiæ obtinuit, ut in vim prædicti decreti hujusmodi solutiones non possint probari, nisi per instrumenta publica cum subscriptione Notarii publici & duorum saltem testium simul subscribentium, (vel saltem subscriptioni præsentium, ut Rot. *in Calaguriт. pens.* 17. *Jun.* 1624.) asserentium, se vidisse beneficiatum numerare pecuniam pensionario, qui eam traxit, ut sæpe Rota, & signanter *in Bergom. pens.* 27. *Nov.* 1625. *& Par-* *mens. pens.* 27. *Jan.* 1627. Corrad. *loc. cit.* Barbos. *loc. cit.* quem modum probandi solutionem per scripturam seu instrumentum publicum, quamvis sufficientem omnino esse, & per eum sine dubio satisfieri decreto illi, dicat Card. *loc. cit. n.* 6. illum tamen præcisè requiri, seu esse formam præcisam, negat *n.* 8. *&* 12. dicens, sufficere testes nullam patientes exceptionem, qui id bene concluderent (nimirum si essent contestes de loco & tempore præcisò concludentes de visu numerationis pecuniæ coram se factæ, specificando etiam monetæ qualitatem, ut idem Card. de Luc. *de pens. d.* 8. *nn.* 3.) Quin & per alias species probationis (intellige legitimè concludentes) id justificari posse, sic dicens habitum illud pro absoluto à Rota *in Lucan. pens.* 15. *Feb.* 1669.

4. Respondeo quartò: Sed & dicto modo probandum, quòd durante vitâ titularis prædecessoris, qui consenserat pensioni, quamdiu post reservatam de consensu suo pensionem beneficium obtinuit, integrè sibi pro omnibus terminis decursis facta solutio. Adeóque non sufficiet facta & probata solutio unius termini, facta per Titium nomine titularis absentis, ac pro altero termino, ut in instrumento solutionis asseritur, maturando, v. g. in festo Nativitatis Domini proximè venturo cum quietantia & confessione de aliis terminis præcedentibus; quia quo ad terminos illos alios decursos non potest, ut dictum, constare de solutione ex sola confessione facta de recepta solutione. Quin & quò ad solutionem unius illius termini factam a Titio nomine titularis, & ipso adhuc vivente, cùm sit facta à tertio, de cujus mandato non constat (quippe quòd in solvente pensionem pro alio non præsumitur, nisi concurrant adminicula, juxta Rotam *decis.* 2. *de caus. poss. & propr. in antiq.* teste Seraph. *decis.* 436. *n.* 8.) non satisfit adhuc decreto prædicto importanti nullitatem pensionis. Corrad. *loc. cit. n.* 14. Nihilominus, si ad modicos solùm dies, post maturationem ultimi termini, dum nullus adhuc fructus recollectæ istius anni perceptus, incideret mors titularis, insoluto isto ultimo termino, ex deficientia illius solutionis, & consequenter probationis, non inducendam nullitatem pensionis, seu eum defectum non esse attendendum, tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 8. *nn.* 4. argumento *decisionis* 26. *post Merlinum. de pignor.* quæ est eadem apud Merlin. *decis.* 478. ubi firmatum, quòd, si titularis, qui voluntariæ pensioni consensit, ad breve tempus, eventualiter aliquis pensionis terminus maturet, per mortem naturalem vel civilem desinat esse possessor beneficii, nihil referat, quòd ipse nullam pensionis solutionem fecerit, eò quòd cesset ratio, cui decretum innititur, nempe fraudis & collusionis. Attamen subjungit idem Cardin. moveri sibi adhuc difficultatem ex firmatis per *decis. Rota* 620. *p.* 4. *recent.* cui inhæret Tond. *de pens. c.* 3. *n.* 16. nimirum quòd si primus terminus maturâsset ad paucos dies post reservationem, & sic inceptus annus pensionarius, ita ut intrare possit eadem ratio non perceptionis fructuum illius anni, adhuc tamen, si terminus ille non solvatur, non satisfactum sit decreto, quamvis constaret de vera & effectiva solutione plurium terminorum subsequentium; quinimo etiamsi soluta sit rata illorum dierum, qui decurrerunt inter reservationem & terminum. Hinc ait idem Cardin. Etsi videatur is esse nimius rigor, tamen ob dictas auctoritates, dum aliæ non adsunt in contrarium, subsit ratio timendi.

Quæstio 570. An, & qualiter solutio pensionis factæ, dum ea non debeatur, repeti possit?

1. Respondeo ad primum affirmativè, ubicunque enim cessat causa solvendi, cessat etiam actio & obligatio ejus, à quo petitur. *l. si procuratorem ff. mandati*, & causâ solutionis reductâ ad non causam, pro eo, quod solutum est, datur repetitio. *l.* 1. *ff. de condict. sine caus.* Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 230. *&* 231. Hinc jam etiam titularis condemnatus in spolio ad solvendam pensionem, postquam patuit sententiæ, & sol-

& solvit, poterit postea solutum repetere à pensionario; eò quòd, cùm in possessorio non admittatur defensio aliqua super titulo, neque admittantur exceptiones super defectu proprietatis, maximè in possessorio summarissimo retinendæ, si titularis à judice coactus fuit solvere, solutum non possit videri debitum ex illo mandato judicis, qui ex natura judicii illius non debebat, neque poterat cognoscere, an esset debitum vel indebitum, Lott. *loc. cit. num.* 228. & 229. citans Rotam *in Roman. conditionis indebiti, 29. April.* 1622. contrà Gig. *cons.* 32. *per tot.* docentem, quòd talis titularis in eo casu repetere nequeat solutum, etiamsi reservatio fuisset nulla; eò quòd obtinens in possessorio, & succumbens in petitorio, non teneatur ad terminos pensionum decursarum, & per se exactarum & perceptarum, nisi à die contestatæ litis super petitorio, juxtà gl. *in c. significaverunt, v. recursum, de testibus*, quam tamen glossam Lott. *n.* 235. ait, loqui de fructibus bonâ fide perceptis per possessorem, quod non potest pensioni applicari, ut mox videbitur.

2. Respondeo ad secundum: Pensio indebitè soluta non reperitur tanquam fructus rei alicujus perceptus, sed tanquam simplex quantitas debita actione personali. Adeoque de ea loquendum non est quò ad hoc punctum repetitionis, sicuti de fructibus bona fide perceptis per possessorem, Lott. *l. cit. n.* 232. & 233. dicens: Esse ferè impossibile, ut reductâ causâ solutionis ad non causam, aliquid constituere, undè cesset repetitio, præcipuè, ubi prætenditur extinctio, quæ uti non potest superari à facto pensionarii, ità nec potest separari ab eo mala fides.

Quæstio 571. An, & qualiter unica exacta & præstita solutio suffragetur pensionario pro acquirenda possessione?

1. Respondeo primò: Quasi possessio exigendi pensionem acquiritur per unicum actum solutionis, quemadmodum & in ceteris juribus incorporalibus contingit, non attenta justitia vel injustitia, aut concernentibus bonum jus, vel merita causæ, utpote ad petitorium rejicienda, sed attento nudo facto possessionis, sufficiente sola possibili justificatione in petitorio, Card. de Luc. *de pens. d.* 30. *n.* 3. & *d.* 37. *n.* 2. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 3. *n.* 8. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 450. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *n.* 106. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 56. citans Marant. *to.* 4. *controv. resp.* 55. *n.* 36. Gratia. *discep. for. c.* 113. *n.* 1. & *seq.* & varias Rotæ decisiones. Ita ut in vitalis possessionis per unicum talem actum acquisitæ impediri nequeat, quò minùs pensionem pro sequentibus terminis pergat exigere, etiam pendente lite, Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *loc. cit. n.* 73. & *seq.* ubi: Quòd talis quasi possessio operetur, ut lite pendente non retardetur solutio sub prætextu, quòd non sit probatum, nimirùm, quòd non remaneat titulari congrua. Nec attendatur sententia, à qua sit appellatum. Hæcque eadem servari in translatario, qui sit in quasi possessione exigendi, quò adjudicium manutentionis, etsi aliàs possessio transferentis in nullo ei subveniat, Lott. *n.* 76. Nec intret arbitrium aliquod pro setardatione solutionis, Lott. *nu.* 105. citans Rotam *in Tullens. pens.* 22. *Jun.* 1609. *in Hidruntin. pens.* 25. *Jun* 1618. *in Cremon. Prioratus*, 25. *Feb.* 1622. Et si lite pendente impediretur exactio, pensionario intentante summariissimum possessorium retinendæ, pensionarius dicatur pati spolium, Lott. *n.* 104. nec agens hoc judicio summariissimo possessorio teneatur exhibere titulum, Corrad. *loc. cit.* nec ostendere literas reservationis, Garc. *loc. cit. n.* 446. juxtà Rot. *in Anconit. pensionis*, 15. *Jun.* 1587. cui ait *n.* 454. non obstare aliam decisionem Rotæ *in Patens. pens.* 5. *Decemb.* 1594. in qua dicatur: In possessorio debet constare antè omnia de existentia literarum reservationis pensionis; eò quòd intelligenda, quòd debeat constare de reservatione pensionis saltem per supplicationem, licèt non sit necessarium, ostendere literas expeditas. De cetero, qualiter non agens hoc judicio summariissimo retinendæ, sed possessorio vero, debeat ostendere literas & reservationem pensionis, etsi necesse non sit, eum narrata in reservationis verificare, de hoc inquam vide dicta suprà, ubi de obligationibus pensionarii, & Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 15. citatúmque ab eo Garriam. In fine per talem unicam solutionem acquiritur possessio pensionem deinceps exigendi ad omnes effectus juris Barbos. *juris Eccl. l.* 1. *c.* 39. §. 3. *n.* 2.

2. Respondeo secundò ampliando responsionem: Primò, ut procedat, etiamsi solutio illa unica facta fuisset non ab ipso titulari possessore, contrà quem agitur, sed ab ejus in beneficio gravato prædecessore, Ventrigl. *loc. cit. n.* 59. Cardin. de Luc. *de pens. d.* 36. *n.* 3. Castrop. *loc. cit. n.* 13. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 87. (quamvis is subjungat *n.* 88. se, licèt id verum censear, æstimare consultius factum pensionarium, si confestim mortuo beneficii possessore curet fieri intimationem successori cum mandato de solvendo quolibet termino obveniento ad evitandas omnes difficultates, quas successor in beneficio posset excitare,) Lott. *n.* 109. & 113. testans, sic Rotam in unica solutione facta per antecessorem sæpissimè pronunciâsse pro manutentione pensionarii contra successorem. Ex varistione siquidem personarum ex parte rei non mutatur, aut elidi tur jus actoris, *l.* 2 *ff. de verbor. oblig.* prædecessórque & successor in officiis & dignitatibus reputantur una eademque persona, gl. *in c. quoniam Abbas, v. substituimus, de off. delegat.* Lott. *n.* 110. & 111.

3. Secundò: Etiamsi solutio illa unica facta metu censurarum, Garc *loc. cit. n.* 451. citans plures Rotæ decisiones, Ventrigl. *loc. cit. n.* 57. Castrop. *loc. cit.* præcedente etiam compulsione, & mandato Judicis, sive justo sive injusto, etiam sub pœna censurarum, imò censuris actualiter illatis; quia præsumitur adhuc obediendi voluntas, & in illa voluntate continetur patientia, Lott. *loc. cit. n.* 208. nisi solvens, dum solvit, fuisset protestatus, se compulsum, & metu censurarum solvere; hæc enim protestatio removet animum ab actu solutionis, locoque patientiæ inducit dissensum, & sic impeditur, quò minùs per talem solutionem possessionem acquirat pensionatius, Garc. *n.* 452. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 205. sine tamen protestatione factam vel unicam esse solutionem, sufficiet (non enim simplex metus præexistentia sufficit, ut actus dicatur metu factus, nisi de metu protestetur, quando protestatio non potest impediri, Lott. *n.* 209. ex Gratian. *discep. for. c.* 113. *n.* 10.) nec juvabit ad elidendam illam confessionem, fuisse posteriores solutiones factas cum dicta protestatione; tùm hæ protestationes subsequentes conservent solùm dissensum circà actus, quibus applicatæ sunt, & non sint habiles ad revocandam patientiam præstitam semel unico illi actui solutionis, qui sufficiebat ad acquirendam quasi possessionem, Lot. *n.* 210. juxtà decis. Rotæ *in Oscensi pens.* 25. *Jun.* 1618.

4. Tertiò: Ampliatur, ut ad acquirendam possessionem exigendi totam pensionem sufficiat, exactam semel & solutam partem etiam minimam pensionis, modò ea soluta animo solvendi & reliquum, & hoc quoque animo exacta à pensionario, Ventrigl. *loc. cit. n.* 58. Lott. *loc. cit.* Card. de Luc. *de Pens. d.* 37. *n.* 2. Solvens enim partem debiti censetur (intellige in dubio) agnoscere totum debitum, Ventrigl. *loc. cit.* in similibus enim incorporalibus quasi possessio recipit suum esse non ex latitudine facti intrinseci, sed ex affectu & patientia illius, contrà quem acquiritur, exemplo intendentis acquirere possessionem fundi, cui satis est apprehendere possessionem unius partis etiam glebæ, animo apprehendendi possessionem totius, Lott. *n.* 124. & 125. Atque ita ad effectum simplicis possessionis & manutentionis non tam attenditur factum solutionis, quàm animus solventis & exigentis, in quo tota vis acquisitionis possessionis consistit, Lott. *n.* 122. Undè contrarium erit, si titularis solveret illam partem, non ad computum, sive non ut partem, sed ut totum, non volendo deinceps vel ultrà id, quod solvit, aliud solvere, tunc so-

solùm acquiritur possessio exigendi istam partem, seu determinatam quantitatem. Ventrigl. *loc. cit. n.* 58. Lott. *n.* 118. citantes Rotam *decis.* 547. *n.* 8. *p.* 1. *recent.* Neque his obstat decretum, de quo paulò suprà annullans pensionem de consensu, nisi integrè soluta pensio; eò quòd, dum hæc exceptio respicit nullitatem pensionis, rejicienda sit ad petitorium, & locum non habeat in possessorio, Lott. *n.* 129. Ampliationis ulterioris loco sit

Quæstio 572. *An ergò etiam solutio pensionis facta per titularem moribundum constituat pensionarium in possessione exigendi?*

RESpondeo, videri poterat, quòd non; eò quòd iste actus factus per moribundum habendus sit pro non facto in præjudicium successoris, ac etiam Ecclesiæ vel beneficii ob fraudem præsumptam; quemadmodum actus subinfeudationis gestus à feudatario infirmo, vel aliàs constituto in limine devolutionis est nullus, ut Card. de Luc. *sub tit. de feudis, d.* 1. *&c.* & resignatio officii venalis, ut idem Card. *tit. de regal. d.* 6. Item actus resignationis beneficii in infirmitate factus est nullus, juxtà dicta aliàs. Quin & in hac ipsa materia pensionis reservatio voluntariæ pensionis, seu reservatæ beneficio pleno de consensu titularis existentis in infirmitate, ex qua obiit, est nulla; eò quòd ità deficiat voluntas Papæ, qui si id scivisset, utique non admisisset, juxtà Rotam apud Merlin. *decis.* 701. *à n.* 1. referente Cardin. de Luca *de pens. d.* 5. *n.* 6. Contrarium nihilominùs resolvit idem Card. *cit. d.* 5. *ex n.* 12. eò quòd, dum ipse actus reservationis pensionis jam validus & perfectus erat antecedenter, seu ab initio, quo apostolica gratia cum expeditione literarum concessa fuit, nullúmque alium actum, ad validitatem & perfectionem sui exspectabat, perque istius modi solutionem factam ab infirmo, & subsecutam indè adeptionem possessionis exigendi pensionem nullum novum gravamen inferatur Ecclesiæ, nullumque jus novum quæratur pensionario: quemadmodum è contrà per præstitum reservationi consensum, per factam resignationem beneficii vel officii venalis, per factam subinfeudationem in infirmitate, respectivè novo gravamine oneratur Ecclesia, novúmque jus acquiritur pensionario, resignatario, subinfeudatario, &c. & hæ personæ hinc principaliter suum jus metiuntur, meritò istiusmodi actus, ut Card. de Luca *cit. d.* 5. *n.* 12. Undè tale præjudicium resultat Ecclesiæ, aut personis aliis, gesti in infirmitate illiciti & infecti censentur ob fraudem à lege præsumptam, quæ dicitur potiùs fraus præjudicii, quàm fraus consilii. Porrò ampliationes plures, uti & limitationes responsionis principalis datæ *quæstione precedente*, petes ex *quæstionibus seqq.*

Quæstio 573. *An etiam, & qualiter titulari mortuo, morte naturali vel civili, seu dimisso ablatóve ab eo beneficio soluta pensio, putà ab œconomo sede vel beneficio vacante, aut sequestrario fructuum intereà constituto, pariat quasi possessionẽ exigendi contrà titularem successorem?*

1. RÈspondeo primò in genere: In hoc casu vacantis beneficii facta solutio à non habente verum titulum illius beneficii gravati, etsi aliàs ad eum spectarent fructus vacantis beneficii, non præjudicat titulari in ordine ad patiendam pensionario quasi possessionem contrà titularem; cùm in his incorporalibus tota vis acquirendi dictam quasi possessionem consistat in scientia & patientia Domini, qualis non est beneficio illo vacante, Ventrigl. *cit.* §. 2. *n.* 60. Lott. *cit. q.* 38. *à n.* 130. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 7. *n.* 4. Hinc

2. Respondeo secundò in specie: Non acquiritur illa quasi possessio per solutionem factam ab administratore vel exactore, seu deputato pro exigendis fructibus Ecclesiæ vacantis, Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 134. citans Rotam *decis.* 184. *per tot. p.* 1. *diversf.* Neque in factam à sequestrario, Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 135. ex Seraph. *decis.* 436. *à n.* 3. Neque per factam à Camera regia, (intellige, dum ad eam spectant fructus beneficii vacantis,) Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 136. ex Gratian. *discep. for. c.* 113. *n.* 52. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 453. Neque per factam à subcollectore spoliorum, Lott. *n.* 137. citans Rotam, apud Gregor. *decis.* 275. *n.* 8. (quæ tamen utatur verbo *fortè*, adeòque loquatur dubitativè) & pro prædictis omnibus Beltramin. *in addit. ad Ludovis. decis.* 275. *n.* 22. De facta tamen solutione etiam unica per reservatarium fructuum, qui habet facultatem percipiendi illos auctoritate propriâ, contrarium, nimirùm quòd acquiratur possessio, exigendi contrà successorem, sentiunt Corrad. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit. n.* 59. citans Beltramin. *ubi antè n.* 23. & Rotam *decis.* 208. *n.* 3. *p.* 3. *recent.* Lott. *n.* 139.

Quæstio 574. *An, & qualiter solutio facta per alium nomine titularis, putà per procuratorem, mandatarium, &c. constituat pensionarium in quasi possessione exigendi?*

1. RÈspondeo primò: Solutione factâ per procuratorem, de cujus sufficiente mandato ad solvendum constat, sive si liqueret de notoria legalitate personæ solventis, inducitur dicta quasi possessio, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 151. *juncto n.* 149. Ventrigl. *cit.* §. 3. *n.* 61.

2. Respondeo secundò: Solutio facta per alium nomine titularis, dum de hujus mandato sufficiente non constat, non inducit illam quasi possessionem; eò quòd esse potuerit, ut talis solvens vel id effinxerit in præjudicium alterius; vel etiam sua simplicitate inductus. Et quamvis nemo præsumatur jactare suum, hæc tamen præsumptio non sufficit; cùm detur instantia facti possibilis in contrarium, juxtà *c. in præsentia, de probat.* Lott. *loc. cit. n.* 139. addens *n.* 142. propterea Rotam nusquàm voluisse admittere hanc præsumptionem mandati de solvendo sine adminiculis.

3. Respondeo tertiò: Quòd si tamen, dum de tali mandato non constat, appareat de scientia & taciturnitate titularis, seu constaret, solutionem ejus nomine factam esse eo sciente & tacente, esset idipsum non tantùm præjudicium, sed etiam se solo sufficiens adminiculum ad præsumptionem de mandato ad solvendum, (ne aliàs videatur induci in titulari dissimulatio ex causa decipiendi pensionarium, quo casu sola scientia & taciturnitas juris præsumptione refertur ad consensum, juxta *l. si sine, c. ad Vellejan.* & Felin. *in c. nonne, n.* 13. *de præsumpt.* Lott. *n.* 144.) & consequenter talis solutio sufficeret ad generandam illam quasi possessionem, Lott. *n.* 143. Ventrigl. *cit. n.* 61. citantes Beltramin.

4. Respondeo quartò: Quotiescunque, etiam per quodvis aliud argumentum excluderetur sinistra illa præsumptio doli & machinationis, (ea enim qualitercumque elisâ præsumptio contraria *l. cum de indebito* manet in pleno suo robore) seu quoties ex aliis adminiculis rectè præsumi potest mandatum de solvendo, solutio facta à tertio inducit hanc quasi possessionem, Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *n.* 146. Atque ita etiam, si pensionarius jam fuisset in quasi possessione exigendi per alias solutiones antecessorum, & agendo contrà successorem ostenderet, has solutiones ejus nomine factas, frustrà objiceret ei hic successor defectum mandati; cùm verosimile non sit, aliquem cum tanta sua jactura peccâsse, solvendo pensiones de proprio, Lott. *cit. n.* 146. *juncto n.* 147. & ex eo Ventrigl. Hinc

5. Respondeo quintò, idem fore, seu rectè præsumi legitimum mandatum in solvente, & consequenter gigni illam quasi possessionem, si solutio esset quidem de uno tantùm termino, sed quantitatis non mi-

minimæ, itá ut non cadat sub sensum sani viri, quòd solvens tantam jacturam voluerit facere, solvendo de suo inscio titulari, Lott. *n.* 148.

6. Respondeo sextò: Dum constat, alteri datum mandatum & commissionem solvendi per titularem, mandatum tamen illud effectum non habuit, sive non sit effectualis solutio secuta, non inducitur quasi possessio exigendi; cùm aliud sit mandatum de solvendo, aliud solutio, Ventrigl. *loc. cit. n.* 62. citans Gratian. *discep. for. c.* 113. *n.* 13. & 14.

Quæstio 575. An solutio facta per campsorem inducat istiusmodi quasi possessionem, & sic quò ad hanc possessionem præjudicet titulari, pro quo schedulam bancariam conscripsit, & dedit pensionario?

Respondeo: Si campsor ille censeatur & dicatur hoc ipso habere à principali debitore mandatum ad solvendum, pensionario exigente statis temporibus, utique ex solutione per ipsum facta inducitur quasi possessio; cùm factum mandatarii sit factum mandantis, juxtà *c. qui per alium, de reg. juris in* 6. secùs, si censeatur non habere mandatum, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 163. & 164. Habere autem illum mandatum, ex eo, quòd fidejussor sit pro titulari debitore, tentum aliquando à Rota, ait Lott. *n.* 165. Et illum fidejussorem esse, absque tamen beneficio discussionis, teneri à Jason. Barth. Sotino ait *n.* 169. Verùm tamen nec fidejussorem habere mandatum de solvendo, *n.* 170. ait: Teneri ab ultramontanis, quibus consentiant Butrio & Fulgos. qui etiam dicat; Contrariam sententiam esse magnum & communem errorem glossarum, & DD. Econtrà campsorem non esse fidejussorem, sed verum constitutorem cum mandato expresso debitoris, eodemque tempore esse constitutorem & mandatarium, mandatúmque eo ipso datum illi in specie ad solvendum, quod debitor passus est, quin imò in pacto efficit, ut ille veluti campsor constitueret; cùm onus solvendi nequeat separari à constitutore, tradit Lott. *n.* 176. vide eundem de his *pluribus num seq.*

Quæstio 576. Qualiter ad hoc, ut unica solutio constituat pensionarium in quasi possessione exigendi, ea solutio facta probari debeat?

1. Respondeo primò: Ut hic effectus possessionis producatur, factum solutionis debere esse liquidum, & nullam pati turbiditatem, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 114. Hinc

2. Respondeo secundò: Probari debet concludenter per plenas probationes, maximè, si agatur contrà successorem, qui pensioni non consensit, Ventrigl. *cit.* §. 2. *n.* 63. citans Marant. *controv. p.* 4. *resp.* 39. & *seq.* Proindè

3. Respondeo tertiò: Confessio titularis prædecessoris, vel etiam administratoris non probat solutionem contrà successorem, Ventrigl. *ibid.* citans Gratian. *discep. for. c.* 113. *n.* 49. Lott. *n.* 115. Adeóque licèt regulariter quietantiæ seu instrumenta, in quibus continetur facta solutio, probent solutionem, id tamen non intelligitur, seu non procedit, nisi quando factæ seu datæ sunt ipsimet, contrà quem agitur; hoc enim casu indistinctè hac ratione probatur solutio ob implicitam confessionem illius super facto solutionis, Ventrigl. *n.* 64. Lott. *n.* 116. secùs, si agitur contrà illius successorem, nimirùm si pensionarius confessus est in quietantia seu instrumento dato prædecessori, se ab eo recepisse pensionem, talis simplex quietantia non probat contrà successorem, seu modernum titularem.

4. Respondeo quartò: Tunc demum etiam contra successorem probabit concludenter quietantia seu instrumentum, si contineat seu importet veram ac naturalem numerationem pecuniæ. Uti eam continebit, si notarius in eo dicat, coram se & testibus solutum fuisse, seu pecunias pensionis solvendæ gratiâ numeratas, ac datas pensionario, Lott. *n.* 117. & ex eo Ventrigl. *n.* 64. juxtà Rot. *in Calagurit. pens.* 17. *Jun. A.* 1624.

5. Respondeo quintò: Sufficienter quoque probabunt quietantiæ, si aliundè sufficienter adminiculatæ sint. Sufficiens autem pro hoc adminiculum erit rei verisimilitudo, v. g. concurrentibus hisce: præexistens reservatio, promissio de solvendo, & quantitas non levis, quam se recepisse in quietantia confitetur pensionarius; cùm verisimile non sit, quempiam fassum, se recepisse egregiam quantitatem pecuniarum, hac ratione, si eam quantitatem non recepisset, & tamen asseruisset, se eam recepisse, jactando suum, nimirùm amittendo seu resignando tali suâ falsâ confessione in dictam quantitatem, Lott. *n.* 119. & 120.

6. Respondeo sextò: Si agatur ad alium quoque effectum, quàm dictæ quasi possessionis & manutentionis, putà, ad evitandum onus justificandi gratiam contrà successores ex possessione longissima 30. annorum, quæ facit præsumi gratiam justificatam, hoc jure utimur, ut probatis extremis media præsumantur, ac ita continuatio in exactione probetur, Lott. *n.* 121. & 122. citans Akiat. *de præsump. reg. præsump.* 21. *n.* 11. & Rotam *in Bonon. pens.* 17. *Maii,* 1593.

7. Respondeo septimò: Schedula quoque bancaria in ordine ad acquirendam possessionem exigendi sufficienter probat factum solutionis, si à tergo illius appareat, aliquam quantitatem solutam, saltem junctis adminiculis; nimirùm ex præcedente pacto de dando schedulam bancariam ex ipsa reservatione, correspondentia quantitatis solutæ ex temporis, & rei verisimilitudine, præcipuè ex stylo mercatorum, & hujusmodi, Lott. *n.* 157. Quamvis autem addat idem Lott. *n.* 159. hæc adminicula minimè esse præcisè necessaria; cùm, quòd facta fuerit solutio, satis justificetur ex sola confessione mercatoris solventis facta contra se, seu facta in ejus præjudicium; attamen subjungit *n.* 161. & 162. quia confessio campsoris non est confessio debitoris, nec propterea attendatur in præjudicium debitoris, si pensionarius controverteret solutionem, aliud respondendum esse, nimirùm requiri præter illam confessionem, & cetera adminicula.

Quæstio 577. An & qualiter in vi factarum solutionum acquisita illa quasi possessio exigendi pensionem præscriptione decennali amitti possit?

Respondeo: Videri, quòd non. Lott. *cit. q.* 38. *n.* 216. nam primò, cùm in istiusmodi incorporalibus non secùs ac in corporalibus locus sit duplici possessioni, naturali scilicet & civili, & possessio semel per exercitium acquisita præsumatur semper continuata, adeoque non intret consideratio lapsûs alicujus temporis decennii, vel etiam vicennii, Lott. *cit. q.* 38. *n.* 211. & 212. titularis excipiens de præscriptione contrà pensionarium, priùs probare deberet, possessionem illam naturalem fuisse amissam aliter quàm ex lapsu temporis, nimirùm probando pensionem fuisse semel petitam, & titularem eam negâsse, quia illa denegatio intenta est ad spoliationem naturalis possessionis, Lott. *n.* 213. & 214. Posito autem, quòd naturalis fuerit amissa, licèt amissa quoque videatur & civilis, si pensionarius per decennium acquievisset illi negationi solutionis; cùm sic non petendo abjecerit etiam animum possidendi, Lott. *n.* 215. Verumtamen adhuc hanc exceptionem præscriptionis à Rota consuevisse rejici, ait Lott. *n.* 216. eò quòd, ut sit locus amissioni possessionis civilis per lapsum talis decennii, exigatur, ut possessio naturalis per alium fuerit occupata; hoc autem malè applicetur his terminis, ubi adest simplex denegatio solutionis facta à titulari; cùm non detur terminus habilis, nimirùm ut tertius aliquis intereà pensionem exigat, & sic applicari nequit controversiæ super quasi possessione pensionis, quòd unus possideat naturaliter tantùm, & alter civiliter tantùm; cùm, licèt pensionarius

in hoc casu denegatæ solutionis possideat tantùm civiliter, titularis tamen non potest possidere naturaliter, quia pensio est quædam servitus, res autem sua nemini serviat, Lott. *à cit. n.* 216. citans Rotam *in Aquisgran pens.* 21. *Maii*, 1610. *& in Bonon. pens. quæ est* 404. *n.* 7. *p.* 2. *recent. &c.*

De potestate pensionarii, & modo exigendi pensionem.

Quæstio 578. *An & qualiter pensionarius habeat actionem personalem contrà titularem, ejusque successorem, eámque exercere valeat?*

1. Respondeo præter ea, quæ spatsim in antecedentibus, maximè in quæstione illa, qualiter titularis teneatur solvere pensiones decursas tempore antecessoris sui. Ad primum: Habere illum actionem personalem tam contrà titularem, qui primò expressè consentit, quàm ejus in eodem beneficio successores, ortam ex præstito illo cum amplissima obligatione in forma cameræ consensu à titulari pro se & successoribus suis, quem consensum necessariò imponit Papa, & sine quo literæ provisionis non expediuntur, quemque consensum successor acceptando beneficium cum omnibus oneribus suis tacitè quoque præstat ipse successor; ac proindè, uti decretum illud Papæ reservantis pensionem afficit quoque successores, ita eos necessariò huic actioni personali subjicit, agiturque contrà eum optimè hac actione, qui ipse quoque acceptando tale beneficium gravatum, pensioni à se solvendæ consensit, Lott. *l.* 1. *q.* 39. *à n.* 38. Card. de Luc. *de pens. d.* 26. *n.* 2. Gonz. *gl.* 5. § 5. *n.* 46. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. § 2. *n.* 36. Neque locus jam est excusationi ex capite ignorantiæ; cùm teneatur successor hæc omnia scire, & paria sint vel scire, vel scire debere, aut de facili scire posse. Lott. *loc. cit. n.* 43. & ex eo Ventrigl. *loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum primò: Actio hæc, ut utiliter intentari possit contrà aliquem, ex parte illius, antè omnia requirit, ut qui reservationi pensionis consenserit, utpote in quo consensu fundatur dicta actio personalis, ut dictum, Lott. *n.* 48. Undè etiamsi contra intrusum percipientem fructus; item contrà omnes eos, qui tempore vacantis beneficii perceperunt fructus, intentari valeat actio realis, non tamen personalis, quia ex eo, quòd ipsum verum titulum beneficii illius gravati non habeant, non possunt dici consensisse reservationi pensionis.

3. Respondeo ad secundum secundò: Cùm tam consensus titularis ac successorum, quàm consensus Papæ habeat respectum ad fructus (undè ista actio est quidem personalis, sed in rem scripta, Lott. *n.* 47. citans Menoch. *de recuperand. poss. remed.* 5. *n.* 76) pro exercitio hujus actionis, seu ut ea utiliter institui possit contrà aliquem, præter consensum illius requiritur insuper, ut is fructus percipiat, ita ut, si fructus nullos percipiat, in vanum ostendatur illum habere validum titulum, Lott. *loc. cit. n.* 48. Ventrigl. *loc. cit.* Unde jam, cùm movetur hæc personalis actio contrà titularem, qui pensioni consensit, (intellige, ubi in reservatione non fuerunt adhibitæ cautelæ illæ seu clausulæ: *Habita vel non habita possessione, &c.*) pensionarius justificare debet præter consensum titularis perceptionem etiam fructuum, Lott. *loc. cit. nn.* 63. Quod ipsum tamen factum facillimum est, probando nimirùm, titularem fuisse adeptum possessionem beneficii, cùm exindè exsurgat juris præsumptio, quòd fructus perceperit, quæ eatenus prævalebit, donec elidatur per reum apertè docentem, vel de impedimentis, quò minùs ipse fructus percipere potuerit, vel de perceptione illorum ab alio facta, Lott. *ibid.* Quin & si actio hæc personalis dirigatur contrà successorem in beneficio, satis non est, ostendere, illum esse verum successorem, sed insuper necesse est probare, hunc quoque succedere in possessione, & sic præsumptivè etiam in perceptione fructuum, Lott. *n.* 64. Et sic hæc actio non elidit ur quàm per probationem contrariam, quòd fructus percepti non sint, Lott. *n.* 65. Circà quam exceptionem & casus varios non perceptorum fructuum, vide dicta fusè suprà, ubi quæsitum: An in eo casu solvere teneatur titularis? Undè jam patet, eum, qui nec juris, nec possessionis successor est, etiamsi consenserit pensioni & fidejussores constituerit, (in eo nimirùm casu, dum id fecit spe provisionis in favorem sui faciendæ, & tamen illud beneficium assecutus non fuit, sed alius de eo provisus) etiamsi in camerali etiam obligatione se obligâsset; quin etiam, si in literis reservationis adesset illa clausula: *Habita vel non habita possessione*; non teneri ad solutionem, seu non dari contrà eum actionem realem; eò quòd hæc omnia ab illo facta intelligantur sub illa conditione, quatenus is, qui se obligat, beneficio, cujus intuitu facta obligatio, frui possit, Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 61. citans Burlat. *cons.* 36. *n.* 33. *l.* 1. Gig. *q.* 47. *n.* 2. Patet quoque ex his, non subsistere, quod tradit Cortad. *l.* 5. *c.* 7. *n.* 11. *p.* 2. *benef.* pensionarium posse convenire pro pensione, quem maluerit, sive possessorem, seu perceptorem fructuum, seu titularem, si sermo est de actione personali; quia autem hac actione convenire potest non possessorem fructuum, quia is caret titulo, adeóque deest consensus illius in pensionem; non titularem, quia is non est in possessione percipiendi fructus, seu fructus non percipit, Lott. *cit. n.* 48. *junct. n.* 49.

Quæstio 579. *An & qualiter pensionario competat quoque actio realis & hypothecaria?*

1. Respondeo: Hanc actionem ei quoque competere, Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 58. Ventrigl. *cit.* §. 2. *n.* 34. Castrop. *d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n* 12. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 13. *q.* 1. citantes Gig. *q.* 51. *à n.* 17. contrà Paul. Castrens. *cons.* 338. *vol.* 1. Felin. *in c. ad audientiam, de rescrip.* Pensio enim imponitur super fructibus, quoties autem certæ rei onus imponitur, illa res censetur tacita hypotheca obligata pro illo onere, juxta *l. codicillis*. §. *instituto*, *ff de Legat.* Castrop. *loc. cit.* atque ita Papa in reservatione pensionis respicit fructus designando illos tanquam subjectum, quod gravare intendit, & afficere pro ipsa pensione per hæc ferè verba: *Super fructibus, redditibus, emolumentis*; prolata autem illa dictio *super* ab eo, qui obligare potest, procul dubio importat hypothecam, Lott. *loc. cit. n.* 44. *&* 45. citans Gig. *de pens. q.* 42. *n.* 2. Roman. *cons.* 388. *n.* 1. *&* 2.

2. De cetero actionem hanc realem minùs propriè hypothecariam dici, tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 14. *n* 13. ubi: Quòd pro pensione hypothecari sint fructus Ecclesiæ, id ita dicitur per quendam modum loquendi, ita explicando quandam affectionem realem, seu rei persecutoriam productivam prioritatis adversùs alios creditores titularis, ad instar illius affectionis, quæ pro dote competit in bonis debentis dotare, vel fideicommissi ascendentis, & quam affectionem aliqui hypothecam appellare consueverunt, sed erroneè & per modum loquendi, non autem per veritatem; sic à pari nullibi in jure cautum est de hac pensionis hypotheca, &c.

3. Observandum autem hîc est, quod dictum quoque suprà, subjectum istius oneris realis non esse Ecclesiam, seu beneficium, vel etiam prædia, bona, & jura Ecclesiæ, seu beneficii, sive pensionario hypothecatum non esse ipsum beneficium, seu prædia illius, sed solùm beneficii fructus ex dictis prædiis, vel bonis ad beneficium spectantibus provenientes, Lott. *cit. q.* 39. *n.* 73. Ventrigl. *loc. cit.* citans Marant. *to.* 4. *controv. resp.* 68. *n.* 16. Gratian. *discep. for. c.* 94. *n.* 51. *& seq.* cùm beneficium, prout est jus percipiendi ex prædiis, aliisque bonis fructus, sit extrà nostrum commercium. Undè, etsi pro statuenda quantitate pensionis Papa consideret qualitatem Ecclesiæ,

an

an simplex, an curata, an collegiata, an cathedralis, & econtrà non consideretur ab eo mutatio personæ successoris in beneficio, (Papa enim decernendo, successores teneri ad persolvendam pensionem, censetur de quocunque successore cogitâsse, etsi is Cardinalis sit) ut propterea videri posset pensio esse onus reale respectu ipsius beneficii, illudque ipsum habere rationem hypothecæ; minimè tamen id indè inferri potest, Lott. *à n.* 74. Prædia verò, seu bona ipsa Ecclesiæ, seu beneficii, neque per titularem, neque per Pápam obligantur, (quidquid sit, an obligari possint per titularem, vel Prælatum Ecclesiæ, de quo AA. *in c. nulli, de rebus Eccles. non alien.*) uti id certum est, vel ex ipsa formula reservationis pensionis, neutiquam indicante voluntatem illam obligandi ista bona, ne quidam tacitè, etsi concedatur, pensionem reservari alimentorum gratiâ, & favore alimentorum censeri inductam hypothecam; cùm id procedat solùm, dum in specie designata aliqua prædia, ex quibus debeantur alimenta, Lott. *à n.* 77.

4. Respondeo secundò: Vigore hujus hypothecæ pensionarius agere potest pro consequenda pensione, non solùm contrà eum, qui pensioni consensit, (dum nimirùm is fructus percepit) sed etiam contrà ejus successorem, & quemcunque possessorem, (subintellige fructuosum) Paris. *l.* 6. *q.* a. *num* 96. Castrop. *loc. cit.* Azor. *loc. cit.* ex eadem ratione ab iia assignata. Etiam pro terminis decursis antè hujus successoris possessionem, Ventrigl. *n.* 35. pro cujus declaratione vide dicta superiùs, ubi, qualiter successor teneatur solvere pensiones decursas tempore sui antecessoris, potissimùm ex Lott. *q.* 39. *à n.* 87.

Quæstio 580. *An Pensionarius tam contrà beneficiatum, qui consensit pensioni, quàm ejus successorem, negantem solvere pensionem, agere possit spolio, seu judicio de spolio, seu possessorio?*

1. Respondeo ad primum affirmativè, idque non tantùm, si per plures annos pensionarius recipit solutionem à beneficiato, qui modò eam negat, quia acquisitâ possessione privatur; verùm etiam, si vel semel ab eo recepit solutionem, cùm, ut dictum, hic unicus actus ad acquirendam possessionem sufficiat, Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n* 13. & à fortiori omnes, qui stant pro responsione seq.

2. Respondeo ad secundum: Adversùs successorem quoque in beneficio negantem solvere pensionem, dum antecessor ejus vel semel solvit, potest pensionarius agere eodem judicio, quia, ut dictum suprà, non mutatur jus pensionarii, habentis possessionem exigendi ex fructibus illius beneficii annuam pensionem, quia fundatur in titulo pensionis, & solutione factâ à titulari, adeoque variatio beneficiatorum est per accidens, Castrop. *loc. cit.* citans Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 3. *q* 2. Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 112. citans Guido. Papam *decis.* 629. *per tot.* & Gig. *de pens. q* 47. *n.* 10. Sic quoque, dum pensio debetur alicui Ecclesiæ, eique soluta est Antecessori tuo, agere potes judicio possessorio, ut tibi succedenti in beneficio, nempè in Rectoratu illius Ecclesiæ pensionariæ ea solvatur, etsi enim tu nunquam fueris in possessione eam exigendi; quia tamen tu non agis nomine proprio, sed nomine Ecclesiæ tuæ, quæ ob solutionem factam Antecessori tuo est in possessione eam exigendi, poteris agere nomine illius contrà debitorem negantem solvere de spolio, Castrop. *loc. cit. n.* 14. Azor. *loc. cit. q.* 2. Gig. *cit. q.* 47. *nu.* 9.

Quæstio 581. *An Pensionarius super fructibus beneficii præferatur Creditori?*

Respondeo: Præferendum illum esse in fructibus gravati beneficii quibuscunque creditoribus, etiam anterioribus, Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 236. citans Collantes *in pragmat. agricol. l.* 3. *c.* 1. *n.* 8. Card. de Luca *de pens. d.* 15. *n.* 14. citans Gig. *de pens. q.* 52.

Tond. *eod. tr. c.* 20. *n.* 20. item *d.* 9. *n.* 2. ubi: Suppositâ pensionis validitate, extrà controversiam est pensionarii prioritas, dum agitur de concursu super fructibus beneficii gravati, qui pro terminis etiam decursis affecti sunt pensionario adversùs omnes Titularis creditores, quamvis anteriores, & privilegiatos, eò quòd ipse habet affectos hos fructus ex dispositione Papæ, & sic per quandam speciem hypothecæ, vel alterius similis juris super ipso beneficio, & causa productiva fructuum; econtrà autem alii creditores beneficiati nullum jus habent super eodem beneficio, ejusque fructibus adhuc non separatis, super quibus eatenus aliis creditoribus beneficiati ex causa indifferente jus competit, & hypotheca cadit, quatenus jam separati à causa productiva effecti sunt de patrimonio beneficiati, tanquam bona privata, & laicalia, &c. ac subjungit *n.* 5. pensionario tanquam per speciem hypothecæ affecti sunt fructus Ecclesiæ gravati eum ordine & prioritate temporis, adeò ut intret regula: *Qui prior*, non solùm adversùs alios creditores indifferentes, quorum respectu casus est indubitatus; præterquàm, ubi agitur de fructibus jam à solo separatis, & confusis cum reliquo debitoris patrimonio, concursus esset super eorum pretio, quod, cessante aliqua ex limitationibus, juxtà regulam non succederet loco rei. Sed etiam idem ordo intrat inter ipsos pensionarios, ut anteriores vincant posteriores.

Quæstio 582. *An pensionarius negligens in exigendo pensionem à defuncto titulari, ejusve hæredibus, habeat actionem contrà ejus successorem modernum beneficii possessorem?*

Respondet negativè Card. de Luc. *de pens. d.* 31. *à n.* 8. juxtà dicta à nobis suprà, ubi, an successor solvere teneatur pensiones decursas tempore antecessoris sui; quamvis enim in punctu juris probabilior fortè sit opinio affirmans pro pensionibus decursis tempore antecessoris nullam competere actionem super fructibus futuris contrà successorem; contrarium autem ex quadam æquitate in Curia receptum sit, ita ut de stylo potiùs quàm de jure detur actio contrà successorem pro pensionibus illis decursis, Card. idem *cit. n.* 8. idipsum tamen nonnisi qualificatè receptum est, nimirùm si pensionarius doceat de diligentiis benè à se adhibitis contrà antecessorem competat ei hæc actio de stylo potiùs, quàm de jure inducta contrà successorem; secùs si de iis docere nequeat, Card. de Luc. *loc. cit. n.* 9. eadem ferè habet idem Card. *de pens. d.* 19. *n.* 5. *juncto n.* 14.

Quæstio 583. *An, si pensionarius acceptis à Titio titulari pensionibus trium annorum sequentium anticipatis solutionibus, dein pensionem ex Apostolica auctoritate transferat in Cajum, hic Cajus exigere possit à Titio pensionem tribus primis annis à translata in se pensione?*

Respondeo: Affirmativam videri probabiliorem; eò quòd in translatarium non transferatur pensio, quam habet transferens, sed eâ extinctâ translatarius obtineat novam similem prorsus priori; cùm non detur in pensionibus vacatio, sed extinctio, & consequenter solutio facta transferenti illi non possit beneficium relevare ab onere solvendi moderno pensionario nempè translatario isti pensionem, debeátque sibi imputare Titius, quòd anticipato solverit; quemadmodum, si Prælatus elocans fructus alicujus prædii, & anticipato recipiens solutionem aliquot annorum, dein moritur, non relevatur locatarius à solvenda pensione successori Prælato, tametsi jam antecessori solverit, Castrop. *d* 1. *p* 11 §. 6. *n.* 11. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 13. *q.* 1. contrà Gig. *de pens. q.* 88. *n.* 5. apud eund. Castrop. hac motum ratione,

quòd transferens in translatarium jus aliud non transtulerit, nisi quod ipse possidebat; cùm ei subrogetur translatarius, transferens autem receptis illis anticipatis solutionibus non habeat potestatem exigendi à titulari illis annis tribus sequentibus; item quòd titularis anticipata solutione liberatus sit ab obligatione solvendi, adeóque eam de novo contrahere nequeat.

Quæstio 584. An exigi possit pensio per procuratorem, & is probare teneatur mandatum suum, & suum principalem superstitem esse, seu adhuc vivere?

1. REspondeo supponendo primum, ad secundum: Procurator verificare debet mandatum, quia sine mandato esse nequit procurator. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 16 *in fine.* Et si beneficiatus opponat exspirasse mandatum, quia pensionarius jam è vita decessisset, beneficiatus id probare debet; quia procurator, dum aliàs ejus mandatum tanquam validum admittitur, fundatam habet intentionem suam. Castrop. *loc. cit.* secus esse dicens, si beneficiatus opponeret falsum esse mandatum.

2. Respondeo ad tertium: Affirmativam teneri à Castrop. *loc. cit.* ubi: si beneficiatus opponeret, pensionarium jam è vita decessisse tempore decursæ pensionis à se petitæ, competit procuratori probare, pensionarium illo tempore vixisse. Idem tenet absolutè Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n.* 46. nimirum titulari opponente, teneri talem procuratorem omnino probare supervivaentiam sui principalis, non solùm in orbe, sed etiam extra; tum quia sic habeat communis consuetudo, tum etiam, quia in literis reservationis apponi solet clausula: *quoad vixerit*: quæ, cùm videatur importare conditionem, veniat verificanda: tum etiam, quia fraudes multæ committi solent in pensionum exactionibus, quibus obviandum. Citat pro hoc Maceratens. *var. resol. l.* 1. *resol.* 12. *casu* 65. ait nihilominus Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 92. hoc ipsum tamen non tam simpliciter admittendum videri, dum in contrarium adessent probabiles aliquæ conjecturæ mortis, cùm de jure vita hominis præsumitur durare ad centum annos; quemadmodum in simili casu de procuratore constituto per patronum ad præsentandum, quòd non teneatur probare vitam sui principalis, etsi is absens sit, dum ejus nomine vult admitti ad præsentandum. Pro quo postremo citat Lott. *l.* 2. *q.* 14. *n.* 44.

Quæstio 585. An, & qualiter exigi possit pensio ante expeditionem literarum Apostolicarum super reservatione pensionis, & sub qua pœna id probibeatur?

1. REspond. ad primum: Pensio nullatenus exigi, aut etiam solvi potest ante confectionem & expeditionem literarum, seu Bullarum Apostolicarum super dicta reservatione, ob decretum & clausulam apponi mandatam ac solitam in supplicatione à tempore Gregorii XIII. *pensionem, vigore tamen literarum desuper expediendarum, nec aliàs persolvendam.* Item ob hoc decretum à tempore Sixti V. extensum hac ratione: *vigore literarum Apostolicarum desuper expediendarum, nec antè; aliàs præsens reservatio nulla sit eo ipso, &c.* Quibus Clemens VIII. adjecit limitationem temporis expediendi dictas literas intra novem menses à die supplicationis sub pœna nullitatis reservationis pensionis. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 7. *n.* 25. dicens: quidquid fuerit antehac, hodie certum esse, non posse sine dictis literis exigi pensionem. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 9. Garc. *p.* 4. *c.* 2. *à n.* 43. Lott. *l.* 1. *q.* 37. *à n.* 6. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *n.* 29. qui omnes testantur, de dictis decretis seu clausulis. Item Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 12. *q.* 3. ubi: quòd, sicut impetrato à Papa beneficio, illius possessio apprehendi nequit sine illius literis; ita etiam post impetratam pensionem necesse est, ut expediantur literæ Pontificiæ, ut solvat pensionarius ministris pontificiis in Curia laborantibus; & quidquid sit de jure, usus Romanæ Curiæ sic habet, ut exigi non possit sine dictis literis pensio. Item Card. de Luc. *de pens. d.* 29. *n.* 3. *&* *d.* 44. *n.* 9. *&* 10. ubi, quòd pensio exigi nequeat ante expeditas literas, id non tam jure statutum, quàm provenire ex decreto annullativo in ipsa reservatione prima adjici solito.

2. Ampliatur responsio primò: ut ne quidem primo semestri à reservatione pensionis, etiam in foro interno licita sit exactio pensionis propter eadem decreta. Ità expressè Castrop. Azor. *ll. cit.* contra Gig. *de pens. q.* 34. *n.* 6. Mandos. *ad reg.* 27. *cancell. q.* 7. *n.* 4. Rebuff *de pacif. poss. q.* 137. *concl.* 21. *& in pr. tit. de signat. grat. p.* 3. *n.* 11. Sanch. *de matrimon. l.* 8. *d.* 29. *n.* 5. citatos ab eodem Castrop. qui putant solvi & exigi posse in foro conscientiæ pensionem, durante tantùm illo primo semestri, eò quòd firma sit gratia principis etiam verbo tantùm concessa ante expeditionem literarum: quibus in tantùm favere videtur Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 5. quatenus ait, exigi nullatenus posse pensionem ante expeditionem dictarum literarum, saltem in foro exteriore. Sed, ut dictum suprà, ubi de modo imponendi pensionem, aliud est gratiam illam firmam esse, aliud vi illius exigi posse pensionem.

3. Ampliatur responsio secundò: ut, stantibus dictis clausulis, ante expeditionem literarum etiam ab executoribus datis ad exequendam solutionem pensionis procedi nequeat, etiam stante consensu titularis, ac obligatione in forma Cameræ. Corrad. *loc. cit. n.* 27. dicens, hæc adeo strictè observari, ut prorsus rejiciendus sit, qui contrarium dixerit seu senserit. Siquidem clausula illa: *vigore literarum, &c.* non est apposita favore partium, ita ut possint eidem renunciare, sed favore publico Officialium Cancellariæ Apostolicæ; cùm antea in fraudem horum Officialium partes parum curabant literas ipsas expedire; cùm eis sufficiebat habere solam supplicationis signaturam, cum qua erant tuti in foro conscientiæ. Corrad. *l. c. n.* 28. citans Salust. Tiber. *in pract. Auditor. Cam. l.* 3. *c.* 4.

4. Limitatur verò responsio: Nisi adsit in reservatione pensionis, quòd sola supplicationis signatura sufficiat (quæ clausula apponi consuevit in pensionibus pro Palatinis, teste Garc. *p.* 4. *c.* 2. *n.* 34. seu pro pensionibus confidentiariis, ut Ventrigl. *loc. cit. n.* 34.) Corrad. *loc. cit. n.* 26. Ventrigl. *l. c. n.* 35. citans Mandol. Gig. &c. ac dicens, in hoc casu etiam in conscientia validè sustineri exactam pensionem ante dictas literas.

5. Respondeo ad secundum: Deficiente verò hac clausulâ, & reservatâ pensione sub clausulis istis aliis consuetis, si pensio exigatur ante expeditionem literarum, idque probatum fuerit; vel etiam si absque eo, quòd exacta fuerit, pensionarius non curaverit dictas literas expedire intra novem menses ultra montes, & intra sex citra montes, ipsa constitutio pensionis erit ipso jure nulla, ut patet ex tenore clausularum illarum, seu decretorum irritantium, ac proinde formam inducentium huic actui reservationis, adeòque mirum non est, hunc deficere hac formâ non servatâ. Lott. *loc. cit. n.* 8. *&* 9. & ex eo ferè verbotenus Corrad. *l. c. n.* 32. dicentes, sic hodie tenacissimè servari. Card. de Luc. *de pens. d.* 30. *n.* 9. dicens, cùm nimis clarum sit decretum annullativum pensionis in casu talis exactionis aliàs, quàm vigore literarum expeditarum, conclusionem hanc non admittere controversiam. Item Ventrigl. *cit. n.* 29. Castrop. & alii AA. citati pro responsione principali præced. quibus accedit Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 98.

6. Ampliatur responsio primò: ut nulla admittatur excusatio ad favorem exigentis pensionem ante dictam expeditionem. Lott. *loc. cit. n.* 13. Ventrigl. *cit. n.* 29. Barb. *loc. cit.* Et in specie nulla à tali exigente poterit allegari ignorantia dicti decreti de expediendis literis, & non exigendi ante illas pensionem. Corrad. *loc. cit. n.* 35. *&* 36.

7. Ampliatur secundò: ut procedat, etiamsi literæ ante exactionem sint cœptæ expediri, seu ex parte expeditæ; quia, cùm talis expeditio sit de forma, nihil

dicitur

dicitur actum, si aliquid deficiat, adeòque requiritur totalis expeditio. Lon. *loc. cit. n.* 10. Ventrigl. *cit. n.* 29. Barb. *loc. cit.* citans Sarnens. *ad reg. cancell. de idiomate.* Salust. Tib. *in pract. Cam. Aud. l.* 3. *c.* 4. *n.* 4. Tunc verò sufficienter & non priùs dicuntur hæ literæ expeditæ, quando sunt plumbatæ. Lott. *n.* 11. Ventrigl. *n.* 33. Barb. *loc. cit. n.* 100. citantes Sarnens. *in reg. de non judicando q.* 1. (vel, ut Barbos. *q.* 5. *n.* 5.) Salust. Tiber. *ubi ante n.* 5. Corrad. *loc. cit. n.* 31. dicens sufficere, quòd sint plumbatæ, etsi necdum pervenerint ad manus pensionarii, idque intelligi, tam si expeditio fiat per Cancellariam, quàm per viam secretam.

8. Ampliatur tertiò, ut procedat, etiamsi partes inter se convenerint, & titularis promiserit reservatam Apostolicâ auctoritate pensionem solvere ante expeditas literas. Lott. *n.* 5. Corrad. *loc. cit. n.* 28. Ventrigl. *n.* 30. contra glossatorem antiq. apud eosdem tenentem, quòd si titularis per instrumentum ad partem promiserit pensionem solvere ante literas expeditas, possit cogi ad solutionem, quia, ut dictum, clausulæ illæ non sunt appositæ favore partium. Adde, quòd hujusmodi pactum inducat simoniam, juxta Garc. *p.* 4. *c.* 3. *n.* 45. contra Paris. *de confid. q.* 43. apud Ventrigl.

9. Ampliatur quartò: ut non sufficiat ad evadendam dictam nullitatem, quòd literæ fuerint expeditæ, antequam opponeretur de nullitate, (intellige, ob exactam pensionem ante expeditionem, aut propter non expeditas literas intra tempus præscriptum) quia dictum decretum requirit expeditionem literarum ante exactionem, & inducit formam præcisam, ac ideo non sufficit agatur expeditio post exactionem. Corrad. *loc. cit. n.* 33. prout etiam nihil ad hoc facit, quòd de consensu titularis expediantur literæ, per exactam pensionem; consensus partium siquidem nihil operatur in materia validitatis pensionis, nisi etiam interveniat auctoritas Papæ. Ventrigl. *n.* 31. Unde nec gratia reservationis pensionis per talem exactionem præproperam, vel neglectum expeditionis literarum annullata seu extincta non convalesceret de consensu titularis, patientis moram purgari, cùm post extinctionem pensionis non sit locus purgationi moræ. Lott. *n.* 12. Corrad. *n.* 34. Econtra

10. Limitanda conclusio, seu responsio primò: ut non inducatur nullitas ob non expeditas literas intra sex, vel novem illos menses, si pensionarius impeditus ab iis, quorum est literas dictas conficere, argumento illius, quod tradit Barb. *n.* 99. nimirùm quòd provisi à Cardinali habente ad hoc indultum, de reservato, si à Datario impediti fuerint, quò minùs expeditæ fuerint super ista provisione literæ intra sex menses, non vacent ea beneficia, uti ea aliàs vacarent vi decreti adjungi soliti in dicto indulto, si eas suâ culpâ intra dictum tempus non curâsset expediri provisus. Et sicut in hoc casu de eo impedimento dicitur constare, si coram Notario, & testibus institerit provisus apud Datarium pro nova provisione, & protestatus fuerit, quòd per se non stet, quò minùs expeditio illarum literarum fiat intra dictum tempus. Barb. *cit. n.* 99. citans Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 15. *à n.* 109. ita pari modo dicendum videtur de impedimento simili ratione incerto expeditioni literarum reservationis pensionis.

11. Limitatur secundò: ut non inducatur nullitas pensionis per exactionem ante illam expeditionem, nisi exactio verè facta probata fuerit per concludentissimas probationes, ita ut probationes æquivocæ nullatenus admittantur. Lott. *loc. cit. n.* 13. Ventrigl. *n.* 32.

12. Porrò illud hîc observandum, quòd, postquam paritum est isti decreto de non exigendo pensionem ante literas expeditas, vel etiam procurandi dictam expeditionem intra constitutum tempus, vi dictarum literarum non tantùm exigi possint termini pensionum decursi post dictam expeditionem, sed etiam quotquot decursi a die reservationis pensionis ante dictam expeditionem, seu termini intermedii inter supplicationem signatam, & literas expeditas; eò quòd, ut dictum suprà, expeditio illarum non concernat substantiam gratiæ seu reservationis pensionis, sed solùm executionem, ideòque impletio dicti decreti solùm removet obstaculum solutionis, & exactionis, quo ablato, res retrotrahitur ad suum initium, & gratia reservationis censum suum habet ab initio. Card. de Luc. *de pens. d.* 29. *n.* 4. *& d.* 30. *n.* 10. *& d.* 44. *num.* 9. *&* 10.

Quæstio 586. An etiam promotus ad Episcopatum cum indulto Apostolico retinendi pensiones antè habitas (sine quo indulto eæ aliàs cessarent & extinguerentur) teneatur quoque expedire literas super hujusmodi indulto?

1. RESpondeo primò: Supponendo, quòd, ut refertur in constitutione Leonis X. mox citanda, constituerit Sixtus V. & Julius II. ne literæ promotionis expedirentur sine literis retentionis pensionum, etiamsi talis promotus obtinuisset supplicationem, etiam motu proprio signatam super hujusmodi retentione pensionum, nisi desuper etiam expedivisset literas, eo ipso pensiones fore cassatas & extinctas; nisi fortè in schedula Consistoriali, in qua signata supplica super isto indulto, fuisset dispensatum quòad expediendas insuper literas. Sic enim habetur in constitutione Leonis X. publicata 3. Jan. 1520. quæ in Bullario est 35. ejusdem Papæ, & Clem. 7. publicata 19. April. 1524. quæ est 8. ejusdem Papæ in Bullar. Lott. *l.* 1. *q.* 37. *nu.* 15. & ex eo Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 1. *num.* 35.

2. Quod tamen limitandum ita, ut, si promotus expediverit literas super Ecclesia, seu promotione sua ad Episcopatum, & non expediverit literas super dicta retentione, non illico in vim dictarum Constitutionum extinguatur pensio; cùm dictæ Constitutiones non determinent tempus, quo inducitur talis extinctio, ac propterea, cùm pœna privationis non habeat locum, nisi in casibus expressis, exspectandus est exitus, an tales literæ expediantur, antequam promotus adipiscatur possessionem Ecclesiæ; tum enim demum inducitur pensionum extinctio. Lott. *loc. cit. n.* 16. *&* 17. Ventrigl. *loc. cit.* Quòd si tamen etiam talis promotus impetravit Breve de capienda possessione ante expeditionem literarum super promotione cum decreto annullativo ipsius promotionis, nisi intra tot menses literas expediverit; ceperitque possessionem in vim istius Brevis ante expeditionem literarum super indulto retentionis pensionum ex eadem regula, quòd privatio non censetur inducta, nisi in casu expresso. Lott. *n.* 18. *juncto n.* 19. quem vide hoc ipsum pluribus *num.* declarantem. De cetero dicta de expediendis literis super indulto retinendi pensiones, dum quis per modum permutationis de uno Episcopatu ad alium transfertur, non procedere, tradit Lott. *loc. cit. n.* 24. addens *in fine. n.* 26. pensiones, præscindendo à jure singulari, ex stylo Curiæ, & dictis Constitutionibus, non extingui per promotionem ad Episcopatum. De quo inferiùs.

Quæstio 587. An, quando, & qualiter exhibendæ & producendæ dictæ literæ?

1. RESpondeo primò: Sive agatur de censuris, vel alia pœna in literis comminata, sive agatur simpliciter de earum executione, literæ hæ non tantùm exhibendæ, sed & intimandæ, non obstante, quòd fuerit præstitus consensus, etiam literis non intimatis vel exhibitis, præcipuè stante regulâ Cancellariæ *de non judicando*, hanc legem judici præscribente. Lott. *loc. cit. n.* 27. sed neque obstante, quòd literæ non sint de substantia gratiæ, sed tantùm de forma probationis; cùm in judicio non tractetur de substantia in abstracto, sed in concreto ad effectum exceptibilitatis, cui pro forma est literarum exhibitio, ut judex certus inde fiat de sua jurisdictione. Lott. *n.* 28. *&* 29. Unde de expeditione literarum, & mandato sibi facto, Executor fidem habere non poterit

 parti,

parti, & validè sub assertione illa procedere, etsi postmodum reverà ita compertum fuerit, ut pars asseruit; cùm nec, ut ait Lott. *n.* 30. examinando mille testes, judex adhibere possit fidem de gratia principis facta, præcipuè si ea facta motu proprio, adeóque necesse est, ut recipiat jurisdictionem in habitu ex præsentatione rescripti. Lott. *n.* 31. quod sic intelligendum, quòd, licèt delegatus habeat jurisdictionem in habitu ex die Datæ, tamen non recipiat exercitium, nisi ea die præsentationis literarum. Lott. *n.* 32. juxta c. *super eo sl. secundo. de appellat.* & Bellam. *decis.* 110. *à n.* 12. quem citat.

2. Respondeo secundo: Similiter dum agitur de exequenda facultate transferendi pensionem, literæ super hac facultate sunt exhibendæ, & nisi eæ in effectu præsentantur Executori, actus remanet nullus, juxta *cit. c. super eo.* Lott. *loc. cit. n.* 33. citans Ferret. *cons.* 85 *n.* 4. Crescent. *decis.* 13. *de concess. preb.* & Rotam *decis.* 143. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* ubi etiam dicatur, quòd non staretur assertioni Executoris, nisi actus exhibitionis fuerit per extensum scriptus, vel literæ apparerent in instrumento translationis registratæ. Limitando tamen hoc ipsum ita, ut sustineatur actus translationis non exhibitis literis, si facultas transferendi data coram Notario, & testibus; eò quòd tunc Notarius non adhibeatur veluti Executor. Lott. *n.* 35. citans Rotam *decis.* 689. *n.* 4. de cetero posse Executorem facultatis transferendi fidem habere exemplo etiam impresso, (quia agitur de actu, in quo non est citandus aliquis; cùm nemo de hoc opponat) præsertim, si non sit merum exemplum, putà v. g. quia insertum esset in aliquo actu publico, vel etiam si inserens attestaretur, se divisse originales, tradit Lott. *n.* 36. Porrò huc usque dicta de plano procedunt respectu pensionarii, qui nec est in possessione, nec cum eo agit, qui pensioni consensit, (intellige expressè) dum enim controversia est pensionario, qui non est in possessione, cum successore, qui non consensit expressè pensioni, non tantùm producendæ sunt literæ, sed & plenè justificandæ in omnibus narratis; nisi gratia esset facta motu proprio, vel hujusmodi literæ per titularem acceptatæ, sive expressè, sive tacitè per actum ad id implicantem. Lott. *n.* 37. Verùm specialiùs adhuc

3. Respondeo tertiò: In possessorio adipiscendæ, v. g. dum is, in quem translata pensio, subrogatus in possessionem transferentis petit, in eam immitti, literæ reservationis sunt exhibendæ, & justificandæ. Lott. *n.* 40. juxta *decis. Rota in causa S. Marci.* 28. *Feb.* 1612. Idem dicendum, si versemur in possessorio recuperandæ. Lott. *n.* 41. dicens, Rotam tenere, agentem in hoc judicio teneri docere de suo jure, & hujusmodi possessorium à petitorio separari non posse, & sic in terminis pensionis ab ea decisum, *decis.* 3. *n.* 2. *de restitu. spol. in antiq.* quod tamen ait Lott. *n.* 42. intelligendum non de plena justificatione, sed de simplice colora, ita ut judici concludatur, petentem restitui, non propriâ auctoritate, sed auctoritate illius, qui dare poterat possessionem, se aliquando eam habuisse, ad quam petitur redintegratio. Pro colore autem hoc, etsi ante regulam Cancell. *de non judicando juxta formam supplicationis*, sufficisse supplicationem signatam, hodie verò eam minimè sufficere propter dictam regulam, ait Lott. *n.* 45. citans Mandos. *ad dictam reg. q.* 3. *n.* 3.

4. Respondeo quartò: Si versemur in summariissimo possessorio retinendæ, quamvis non solùm titulus non sit justificandus; sed nec aliquis exhibendus in ordine ad hoc, ut de eo quovis modo tractetur; cùm in hoc manutentionis judicio sufficiat nuda detentatio de facto, nec attendatur, utrùm possessio sit justa, nec ne; producendus tamen est, ut justificetur qualitas subjecti secundùm intentionem actionis, quod declaratur. Qui enim petit manutentionem in quasi possessione exigendi pensionem, non asserit simpliciter, se exegisse certam quantitatem pecuniæ, sed certam pensionem, adeóque tenetur probare qualitatem hanc, nempe id, quod exigit, non esse pensionem, & quid diversum à pensione; & consequenter, cùm causa efficiens pensionis sit Papa, nequeatque gratia Papæ aliter probari, quàm per ejus rescriptum, necesse est tale rescriptum proferre in medium, ut judici constare possit de existentia rei, quæ possideri prætenditur, & sic sine illo rescripto decerni nequit manutentio. Lott. *n.* 50. & 51. Neque tamen propterea necessaria quoque est exhibitio literarum, sed sufficit sola supplicatio signata, utpote sufficienter probans justitiam pensionis; cùm illa procedat solùm in iis possessoriis, in quibus necessarius est titulus saltem coloratus, v. g. in possessorio adipiscendæ & recuperandæ, non verò in judicio hoc retinendæ, in quo nullus prorsus titulus exigitur, nec dicitur judicari juxta supplicationem, cùm non pronuncietur super jure aliquo, sed tantùm decernitur manutentio super facto meræ possessionis. Lott. *n.* 55. citans Garc. *p.* 10. c. 5. *n.* 446. & Rotam *in Auconstan. pens.* 15. *Jun.* 1587. Hocque verum ait Lott. *n.* 56. etiamsi in ipsa supplicatione extaret decretum, quòd, si pensio exigatur literis non expeditis, sit nulla ipso facto; eò quòd hinc non tollatur, quin reservatio ab initio fuerit in esse deducta; cùm perficiatur solâ signaturâ, & literæ solùm sint ad effectum probationis reservationis, quæ probatio in hoc judicio non sit necessaria. Neque obstare ait idem Lott. *n.* 58. quòd, stante illâ clausulâ, pensio exigi nequeat literis non expeditis, & hoc decretum impediat principium acquisitionis; eò quòd id intelligi debeat de exactione de jure, & non de exactione de facto, qui autem petit manutentionem, non videtur asserere se possessorem de jure; cùm ei sufficiat possessio de facto, & nuda detentio; & quamvis dicta clausula: *Nec aliàs quàm vigore literarum*: habeat vim decreti irritantis, adeò ut omnia resolvat ab initio, hæc tamen referenda esse non nisi ad effectus juris, ita ut removeat omnes effectus, sed non facti, adeóque non impedire manutentionem, tradit Lott. *n.* 60. & 61. quamvis addat *n.* 62. & 63. quia hoc ipsum revocatum fuerit in dubium à Rota *in Parmens. pens.* 23. *Jun.* 1625. censere se, sic distinguendum, ut, si manutentio petatur contra eum met, qui reservationi pensionis consensit, necesse non sit producere literas; secus, si contra ejus successorem, eò quòd illi factum prædecessoris nullum possit inferre præjudicium.

De modo procedendi executivo in pensionibus, & de pœnis statutis non solventi.

Quæstio 588. *An, & qualiter pensionarius habeat pro exactione pensionis paratam viam executivam?*

1. RESpondeo ad primum affirmativè. Card. de Luc. *de pens. d.* 57. *n.* 13. ubi, quòd pensio de natura sui sit executiva, adeóque non dubitandum, quòd competat pensionario, etiam translatario via executiva, ut passim apud scribentes, & Rotam receptum, constátque ex ordinaria praxi Signaturæ, rescribentis cum clausula: *Sine retardatione*: vel cum altera: *sine præjudicio*.

2. Respondeo ad secundum primò: Datur duplex in materia pensionis privilegium executivum, unum ratione causæ efficientis pensionis, id est Papæ, qui solvi præcipit, & cui sine tergiversatione parendum: alterum ratione causæ finalis pensionis, id est alimentorum, quorum præstatio nullo pacto est suspendenda, cùm venter non patiatur dilationem; ac ita signatura rescribens in causa pensionis pro conservatione prioris illius privilegii executivi adjicit clausulam: *Sine præjudicio executionis*, quâ præservat facultatem exequendi in Executore, & pro conservatione alterius privilegii dictæ clausulæ connectit aliam, nempe hanc: *Sine retardatione solutionis*. Lott. *l.* 1. *q.* 38. *à n.* 1. suntque ambæ hæ clausulæ pro expeditione executionis omnino inter se connexæ, & una sine altera in ordine ad hunc effectum insufficiens, ut ostendit *ibid.*

ibid. Lott. *à n.* 5. Nam, etsi prior harum clausularum præservet facultatem exequendi in Executore, seu Judice à quo, non tamen hinc satis consultum pensionario, nec fini pensionis, nempe alimentis; eò quòd, cùm dicta clausula non impediat devolutionem negotii principalis ad judicem, cui rescribitur, & quò minùs ille cognoscat, & causam decidat, etiam non factâ seu perfectâ executione, facilè fraus fieri possit, nectendo moras executioni, & interim procurando reduci pensionem, aut annullari, adeóque pro hac fraude excludenda inventus est stylus conjungendi & alteram clausulam: *Et sine retardatione.* Lott. *n.* 5. 6. 7. operatúrque jam hæc conjunctio, ut Executor, (qui inhibitus progredi per judicem, ad quem alias attentaret, si hæc posterior clausula sola adesset) non attentet, ex vi nimirum clausulæ prioris; & econtra judex ad quem, seu is, cui rescribitur, seu negotium principale committitur, (qui aliàs ex clausula illa priore non impeditur cognoscere causam) jam impediatur ex hac secunda clausula, cujus præcipua vis est, ut, dum debitor pensionis urgetur ad solutionem per Executorem seu judicem à quo, non possit audiri per judicem ad quem, seu cui commissa causa principalis cum ista clausula: *Sine retardatione*, cùm vis dictæ clausulæ sit, rescriptum reddere conditionale, si, vel modò non retardetur solutio, quâ conditione non purificatâ, non censetur ei tributa jurisdictio; ac ita debitori debet negare audientiam, usque adeò, ut quamvis aliàs nunquam denegetur in Curia testium examen, hoc tamen casu repellatur debitor pensionis, volens producere testes, dictâ clausulâ non tantùm ei, sed & judici illi ad quem, tanquam judici os obstruente. Lott. *à n.* 7. per plures *numeros seq.* Durat autem tamdiu virtus hujus clausulæ, quamdiu durat lis ipsa, sive in puncto nullitatis, sive in puncto reductionis, donec prorsus sit terminata per tres conformes, vel per unam, quæ transiit in judicatum.

3. Respondeo ad secundum secundò: Dantur tamen casus aliqui, in quibus Signatura sine illa clausula rescribere solet. Eorum novem prosequitur Gig. *de pens. q.* 95. *per tot.* quos omnes ad unam causam reduci posse ait Lott. *loc. cit. n.* 14 nimirum quando obligatio titularis non est liquida. Quod dupliciter contingere potest: nimirum vel ex defectu potestatis reservandi pensionem in causa efficiente; eò quòd, si facta ab inferiore Papâ videri possit esse in statu nullitatis, & consequenter utcunque in futurum declarari possit valida, interim tamen non erit exequibilis, cùm priùs debeat canonizari per tres conformes, quàm committatur executioni. Lott. *n.* 15. Vel ex modificatione voluntatis Papæ eam reservantis: quamvis enim dispositio facta sub modo, vel conditione non sit expers viæ executivæ, eatenus tamen est illiquida, quatenus illiquidum est, modum illum adimpletum, vel conditionem purificatam, & sic exequibilem esse; cùm conditionis ea sit vis, ut gratia sub ea facta stet in suspenso, donec conditio purificetur, & in hoc conditioni æquiparatus modus. Quæ modificatio vel expressè contingere potest, vel tacitè, v. g si Papa reservet pensionem super pluribus beneficiis alicujus à se provisi, eóque mortuo, beneficia conferuntur singulis, si pensionarius ageret contra eorum unum pro solida pensione, ageret perperam; nec tamen ideo rescribitur cum clausulis prædictis, quia reservatio non intelligitur facta à principio in solidum. Item si titularis non negaret solvere pensionem, sed tantùm vellet deduci onera pro rata pensionis, respectu talis ratæ non rescribitur cum dicta clausula, quia censetur Papa reservationem ita modificâsse, ut pensionarius pro rata sua onera subeat. Lott. *à n.* 16.

4. Respondeo ad secundum tertiò: Clausula illa prior: *Sine prajudicio executionis*, præservativa executionis, dum qualificatur quandoque per clausulam: *Constito de literis:* id intelligendum, non de literis justificatis, sed simpliciter de nuda existentia literarum; & sic non justificatio literarum non præjudicat executioni Lott *loc. cit. n.* 85. & 86. Neque tamen etiam dicta clausula imponit necessitatem executori præcipitandi executionem, cùm modificetur per aliam clausulam subjectam: *Et justitiam faciant*: quæ omnia in rescripto contenta ad juris terminos restringit Lott. *n.* 89. hanc addens limitationem: nisi tamen ipsemet Papa ex certa scientia aliquid præcisè decerneret contra juris regulas; non tamen propterea judex, ubi ex aliqua circumstantia facti videbit æquitatem stare pro titulari, deflectere debet à lege sibi data; cùm ad solum Principem spectet, inter juris rigorem, & æquitatem suas partes interponere, nec satis sapere videretur judex, qui æquitatis prætextu facultatem hanc sibi arrogaret. Lott. *n.* 99. & 100. Quamvis tamen in eo casu, ut addit Lott. Rota tantisper supersedere soleat, donec recurri possit ad Papam in ejus Signatura, quæ tunc rescribere solet cum clausula: *arbitrio*, quæ dictum rigorem penitus relaxat; & tunc demum, & non antè, potest judex juris scripti rigore omisso, æquitatem sequi, etiam excutiendo validitatem literarum. Nequaquam tamen hoc prætextu æquitatis deflectet à rigore supradictæ clausulæ, ubi exceptiones sunt turbidæ, & elidibiles litis progressu. Lott. *n.* 103. Præcipuè, si intenteretur ex parte pensionarii summariissimum possessorium retinendæ, quo casu, ubi lite pendente impediretur exactio, non solum inde resultaret æquitas, sed maxima iniquitas. Lott. *n.* 104. Sed tunc demum supersedebit executione, ubi ex inspectione literarum ex aliquo accidente, quod nequeat in dubium revocari, resultaret nullitas vel reductio gratiæ de esse ad non esse; quia ista demum dicitur notoria nullitas gratiæ, & ex ventre literarum oriens seu resultans exceptio retardationem executionis suadet, v. g. si exceptio resultaret non elidibilis, sive ex decreto aliquo apposito in literis, seu ex earum forma, quæ appareat destructa per publica acta, quæ nequeant in dubium revocari; putà, si ex instrumento, vel supplicatione signata resultaret extinctio; sicut econtra exceptio elidibilis adhuc ex possibilitate subsistentiæ, putà, vi dispensationis obtentæ, non admittitur ad impediendam executionem, v.g. in monacho professo retardari non posset executio solutionis pensionis prætextu professionis, stante solâ illâ possibilitate dispensationis. Lott. *n.* 96. *juncto* 98.

Quæstio 589. Quis modus, seu practica servanda in urgenda solutione pensionis via executiva contra titularem coram Executore?

1 RESpondeo: Imprimis pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos, debet eligere Judicem executionis juxta executoriales sibi datas. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 6. *n.* 16. Debet is esse necessariò Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, aut in dignitate Ecclesiastica constitutus, juxta c. *statutum. de rescrip. in* 6. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 531. Castrop. *loc. cit.* Estque is mixtus, seu habet cognitionem causæ, etsi executivè procedat. AA. iidem.

2. Secundò: Pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos coram dicto Judice executionis, præsentare debet literas originales, tam gratiosas seu reservationis pensionis, quàm executionis seu commissionem executionis, ut ipsi constet, quâ ratione procedere possit. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 532. Ventrigl *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 52. & etiam, ut Garc. *ibid.* processum fulminatum, si in virtute clausulæ *ceterùm* formatur Judex. Qui etiam addit *n.* 533. sufficere tamen etiam, quòd præsentetur solus processus fulminatus, in quo ipsæ literæ sunt insertæ, absque eo, quòd præsententur originales, donec pars opponat. Item sufficit transumptum literarum ex registro apostolico, utpote quod fidem facit saltem in Curia. Garc. *n.* 534.

3. Tertiò dictis literis sic præsentatis, & pensionario petente, seu instante pro mandato seu monitorio in forma contra possessorem beneficii pensione gravati, pro quantitate debita, seu pro tot ducatis sibi

sibi debitis ex terminis decursis, (etsi enim in hoc judicio executionis non requiratur libellus solennis, uti id generale est in summariis, qualis dicitur omnis causa executiva; exigitur tamen aliqualis petitio ad hoc, ut appareat de intentione petentis. Ventrigl. *loc. cit. n.* 75. citans Marant. *de ordin. Judic. p.* 4. *dist.* 9. *n.* 155. *juncto n.* 12.) Judex illud illi concedere debet, insertis illi mandato literis commissorialibus, seu executorialibus sibi præsentatis, cum assignatione termini competentis, seu sibi benè viso ad solvendum, docendumque de solutione facta, & paritione, sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, aliisque censuris, sententiis ac pœnis, etiam in literis Apostolicis reservationis pensionis expressis; alioquin dicto termino compareat ad videndum, se incurrisse excommunicationem, aliásque censuras & prædictas pœnas, & usque ad dictarum pœnarum aggravationem & reaggravationem. Brachiique sæcularis invocationem contra se procedi, vel ad ostendendum solutionem, quietantiam, vel rationem legitimam, quare præmissa fieri non debeant; ad quæ omnia citatur, & cum comminatione seu certificatione, quòd, sive comparuerit, sive non, ad prædicta, & alia, quæ justitia suadebit, ejus absentiâ seu contumaciâ non obstante. Garc. *n.* 536. & ex eo Ventriglia.

4. Quartò hoc mandato intimato titulari, (intellige, vel in propria persona, vel ejus Procuratori, aut, si id fieri non possit, quia malitiosè se occultat, publicato ad domum ejus, vel in loco publico, ubi ad ejus notitiam devenire possit. Castrop. *loc. cit.*) & reproducto in actis coram eodem Executore, si titularis intra statutum terminum soluturus non compareat, incusatâ, & habitâ pro accusata non comparentis contumaciâ, proceditur contra eum; & si titularis est ille ipse, qui consensit reservationi, mox (nisi fortè reservatio pensionis sit conditionalis) absque alia verificatione fieri potest, & debet contra eum sententia declaratoria, eum incurrisse excommunicationem, aliásque censuras & pœnas in literis reservationis pensionis expressas ob non solutionem pensionis, & condemnari potest in expensas legitimè factas, earum taxatione relictâ dicto Executori. Castrop. *loc. cit.* Ventrigl. *n.* 53. Garc. *n.* 537. *&* 538. citantes Salust. Tiber. *in pr. Auditor. Cam. l.* 3. *c.* 5. Si tamen agitur non contra illum, qui expressè consensit pensioni, sed ejus in beneficio successorem, vel, si reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram Executore ostendere & probare, se esse in possessione exigendi pensionem, ut relevetur ab onere alias justificandi literas reservationis, & narrata in eis, & conditionem in eis contentam. Garc. *n.* 539. & ex eo Ventrigl. *n.* 54. Atque ita citatio alia necessaria non est, ex quo ille, qui est absens à loco judicii, fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Garc. *n.* 540. citatis pluribus. Quòd si tamen titularis intra terminum compareat, allegetque causam seu exceptionem legitimam excusantem à solutione, v. g. solutionem pensionis, vel illius remissionem, extinctionem per pensionarii matrimonium, professionem &c. factámve auctoritate Papæ pensionis redemptionem, concedendus illi terminus brevis, putà, decem dierum, vel major, vel minor arbitrio Judicis, ut exceptionem a se allegatam probet. si ea notoria non est; quam si probaverit plenè, vel si ea notoria est, opus non est longiore indagine, & suspenditur executio. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 544. *&* 545. Quòd si exceptionem non probet, interim fit executio, aliisque mediis compellitur ad solutionem; non tamen negatâ propterea ei actione, ut in judicio petitorio suam causam prosequatur. Castrop. *loc. cit.* Idem esset, si allegaret nullitatem, vel subreptionem pensionis, aliámve exceptionem, quæ requireret altiorem indaginem; hanc enim reservandam judicio ordinario, & interim ad executionem solutionis procedendum, tradit Garc. *à n.* 546. citatis pluribus Rotæ decisionibus. Quandonam autem exceptio requirat altiorem indaginem, id relinquendum arbitrio Judicis, ait Garc. *n.* 547.

5. Quintò: à mandato executivo hujus Judicis non datur appellatio suspensiva; quia executivè procedit. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 72. Castrop. *cit. n.* 16. *in fine.* Garc. *n.* 570. citatis Gig. *de pens. n.* 95. & Vestrio *l.* 3. *c. ult. n.* 3. subjungitque Garc. *n.* 571. neque in hoc casu solere concedi commissionem appellationis, nisi cum clausula: *Sine præjudicio legitimæ executionis:* quæ clausula, ut idem Garc. *n.* 573. id operatur, ut commissio appellationis propter illam non suspendat nec impediat, quin Judex à quo procedat ad ulteriorem executionem. Pro quo citat. Salust. Tiber. *ubi suprà. l.* 1. *c.* 27. *n.* 4. Gonz. *gl.* 9. *n.* 129. *&c.* Licèt eadem clausula non operetur, quin Judex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit revocare omnia gesta per Judicem à quo, si injustè processit; dicta enim clausula: *Sine præjudicio executionis:* præservat solùm, quod factum legitimè, non verò quod factum nulliter, vel injustè. Hinc passim tradunt AA. quòd, licèt non detur appellatio à dicto mandato executivo, seu sententia ad exequendum quò ad effectum suspensivum, secus tamen sit quò ad effectum devolutivum, si Executor excederet modum in exequendo; tunc enim permittitur appellatio etiam quò ad utrumque effectum, modò exprimatur in appellatione ista causa, & appellatio facit attentata. Ventrigl. *loc. cit.* Verùm quia excessus prædictus in exequendo non præsumitur, ab allegante illum est probandus. Ventrigl. *loc. cit.* citans Mascard *de prob. concl.* 696. *n.* 11. Gig. *de pens. q.* 9. dicitur autem hic Judex excedere in terminis executionis, quando illud, in quo excessum, est quid diversum ab executione, nec tamen ab ea separari posset; si enim separari posset, non deberet utile per inutile vitiari. Ventrigl. *loc. cit. n.* 74. citans Lotr. *l.* 1. *q.* 50. *n.* 326. sicut è contra non excederet, ità ut locus sit dictæ appellationi, si cognosceret & pronunciaret per decretum, esse locum petitæ executioni, Id enim judici tali executionis licet, saltem pro informatione suæ conscientiæ; & sic non diceretur excedere partes executionis, etiamsi in hoc articulo proferat sententiam in scriptis; cùm hic modus pronunciandi sit in ordine ad ipsam executionem. Ventrigl. *n.* 73. juxta dicta antè, quòd hic sit Judex mixtus.

Quæstio 590. An pari quoque modo procedi possit contra successorem, vel etiam hæredem prædecessoris pro solvendis terminis decursis tempore prædecessoris?

RESpondeo affirmativè: Dum nimirum adhibitæ diligentiæ, vel eæ adhiberi non potuerunt contra prædecessorem, Lotr. *l.* 1. *q.* 39 *n.* 149. ubi: nihil est, quin si dictæ diligentiæ, vel non potuerunt fieri, vel perfici contra prædecessorem defunctum, possint fieri, vel continuari, & consumi contra ejus hæredem &c. Idem est de Successore, si factæ diligentiæ etiam contra hæredem, vel fieri non potuerint. Verumtamen, ut subjungit Lotr. *n.* 150. quocunque casu Judex, qui compellit Successorem in beneficio ad solvendum pensionis terminos decursos in vita decessorum, debet cavere, ut relinquatur congrua pro ipso titulari, & illa imprimis & ante omnia deducatur, ne qui altari servit, fraudetur debito ex eodem altari victu; licèt enim illa exceptio non militet, ubi tractatur de solutione terminorum cedentium tempore suo, tamen recipienda est omnino, cùm agitur de terminis decursis in vita prædecessoris.

Quæstio 591. An dictus Executor possit ante latam à se sententiam pro solutione pensionis ponere sequestrum in fructibus beneficii?

RESpondeo negativè: Quia sequestrum est odiosum, & à lege, nimirum *l.* 1. *c. de prohibit. sequest.* prohibitum; & ante condemnationem beneficiarii, ejúsque causæ examinationem, non est justum, illum afficere illâ pœnâ, utpote medio illo odio-

odioso, & à lege prohibito. Castrop. *loc. cit. n.* 16. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 583. recitans pro hoc decis. Rotæ *in Cæsaraugust. pens.* 4. *Novemb.* 1594. Latâ verò sententiâ, (intellige, declaratoria incursûs excommunicationis) & condemnato beneficiato ad solutionem pensionis, poterit Executor pro faciliore executione ponere sequestrum in beneficii fructibus, ut ex iis satisfiat pensionario; cùm non gravetur hoc sequestro beneficiatius, utpote in cujus voluntate situm, tollere illud sequestrum, nimirum satisfaciendo pensionario. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 584. Idem posse fieri à subexecutore, utpote cui Executor absolutè vices suas committit pro executione pensionis, tradit Garc. *loc. cit. n.* 585. contra Flores de Mena & Cautium *de Pens. Episcop.* censentes subexecutorem ex clausula *ceterùm* non posse procedere executivè contra bona debentis pensionem; quia hoc ipsum ei commissum non sit; sed solùm posse eum publicare censuras fulminatas à Papa, seu ab Executore in processu fulminato in casu non solutionis, & denunciate debitorem excommunicatum, & præcipere aliis, ut eum denuncient, & devitent.

Quæstio 592. Quæ pœnæ statutæ non solventibus pensionem?

RESpondeo: Pœnam hanc esse duplicem, nempe excommunicatio, & privatio beneficii, cum potestate concessâ pensionario regrediendi, vel accedendi ad illud beneficium; ut constat ex literis, quibus reservari solet pensio, in quibus sic inquit Papa: *Volentes, & eâdem auctoritate statuentes, quod ille, vel quicunque alius successor, qui in dictis terminis, festivitatis nimirum natalis Domini, & natalis S. Joannis, vel intra 30. dies earum singulas, seu immediatè sequentes pensionem prædictam per eum tunc debitam non solverit cum effectu, lapsis iisdem diebus sententiam excommunicationis incurrat, à qua, donec tibi, vel eidem procuratori de pensione hujusmodi tunc debita integrè satisfactum, aut aliàs tecum, vel cum dicto procuratore super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si verò per 6 menses dictos seu 30. dies immediatè sequentes sententiam ipsam, animo, quod absit, sustinuerit obdurato, ex tunc effluxis mensibus iisdem, dicto beneficio perpetuò privatus existat; illúdque vacare censeatur, tibique eo ipso liceat ad illud beneficium liberum habere regressum, & liceat etiam vigore prioris sui tituli possessionem propriâ auctoritate apprehendere, ac si illud minimè resignasses, &c.*

Quæstio 593. An, & qualiter incurrantur hæ pœnæ ipso facto?

1. RESpondeo primò: Eatenus tantùm non solutâ pensione in præfixis ei terminis, eo ipso incurritur excommunicatio, & privatio beneficii, quatenus pensionarius declarat, se ita velle, adeòque non nisi dependenter ab ejus voluntate, ejusdémque declaratione; cùm enim non nisi in favorem pensionarii hæ pœnæ statutæ, ejus unique voluntati attemperantur, ità ut non solùm eas non incurrat titularis, pensionario præfixum solutionis terminum expressè prorogante, aut etiam non volente, ut non factâ solutione intra præfixum tempus eas incurrat, verùm etiam quamdiu voluntatem illam, quâ vult, eum illas incurrere, non declarat: quippe tamdiu ex recepto stylo & consuetudine censetur esse permissiva dilationis. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 139. Gonz. *gl.* 56. *n.* 54. (qui etiam addit, ad talem declarationem faciendam per procuratorem titularis, ei opus esse speciale mandatum, sine quo procurator generalis talem facere declarationem nequiret, uti idem ex eo tradit Castrop. paulò post citand *n.* 2.) Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 581. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 7. *n.* 1. citans Suarez. *to.* 5. *de cens. d.* 20. *s.* 2. *n.* 10. Tolet. *in sum. l.* 1. *c.* 9. *editionis Romanæ.* Nav. *in sum. c.* 23. *n.* 103. Procedúntque hæc ipsa, etiamsi de cetero literæ pensionis jam intimatæ titulari. Garc. *cit. n.* 581. *ad initium.*

2. Respondeo secundò: Ex stylo, & benigna interpretatione declaratio hæc voluntatis pensionarii intendentis, ut titularis termino præfixo non solvens ligetur excommunicatione, existátque privatus beneficio, debet esse juridica, & titulari intimata solenni notificatione; adeóque dicta declaratoria incursûs excommunicationis debet esse data per Judicem, quâ dein utatur pensionarius, intimando illam titulari solenniter; quippe sententia excommunicationis, de qua in literis pensionis, indiget sententiâ declaratoriâ Judicis, & non sufficit voluntas privata partis. Garc. *loc. cit. n.* 582. Castrop. *loc. cit. n.* 2. citans Suar. & Navar. *ubi ante.*

3. Respondeo tertiò: Sed neque ad istiusmodi declaratoriam incursûs pœnarum ex voluntate sua procedere potest pensionarius, antequam elapsus sit mensis, seu 30. dies à termino solutionis juxta tenorem literarum. Garc. *loc. cit. n.* 575. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 70. Item priusquam literæ pensionis originales, aut earum transumptum authenticum ex registro Bullarum, aut ex Camera Apostolica sint legitimè intimatæ titulari, si is est successor consentientis expressè pensioni, aut non per se ipsum, sed per procuratorem consensit, idque ex stylo & observantia. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 93. Ventrigl *loc. cit. n.* 38. *juncto n.* 39. (ubi etiam notat ex Salust. Tiber. *in pr. Jud. Aud. Camer. l.* 3. *c.* 2. *in initio*, non sufficere, dictas literas inserere monitorio, & sic insertas intimare. Item ex Marant. *to.* 3. *controv. resp.* 68. *n.* 22. *& seq.* deficiente hac intimatione literarum, posse mandatum executivum relaxari) Garc. *n.* 576. citans Suar. *ubi ante.* Nav. *in man. c.* 27. *n.* 271. *seu* 274. Salust. Tiber. *in pr. Aud. Cam. l.* 3. *c.* 2. *n.* 3. *&* 4 Gig. *de Pens q.* 77. *n.* 10 20. 21. Mandos. *ad reg.* 27. *q.* 7. *n.* 4. *&c.* Additque Garc. *n.* 578 citato Gig *ubi ante n.* 21 debere fieri hanc intimationem literarum pensionis per Notarium, datâ etiam earum copiâ, si petatur. Item addit *n.* 579. se existimare, posse nihilominus dictis literis non intimatis titulari etiam successori, seu ei, qui expressè non consensit pensioni, Executorem dare sententiam contra titularem, quâ ei mandet, ut infra certum terminum solvat, & quòd aliàs dabitur contra eum mandatum executivum, & in subsidium excommunicatio. Idémque ait Garc. *n.* 580. fieri posse etiam ante lapsum mensis à termino solutionis. Idem tradit Ventrigl. *loc. cit. n.* 40. ubi: quòd hac cautelâ uti possit pensionarius, si fortè literæ dictæ ab initio non fuissent originaliter intimatæ dicto successori, agendo nimirum cum Executore, ut dictam sententiam contra illum successorem expediat, & hac cautelâ adhibitâ posse procedi ad declarationem incursûs censurarum contra successorem, literis non intimatis à principio. Addit quoque Ventrigl. *n.* 41. posse tamen etiam contra dictum successorem procedi ad declarationem incursûs pœnarum in literis pensionis contentarum, literis ipsis non intimatis, quando aliunde constat, successorem illum plenam notitiam habuisse de prædictis literis Reservationis; cùm inane sit certum certificari, juxta *l.* 1. §. *venditor. de act. empt. & c. tum qui certus. de reg. juris. in* 6. & intimatio non debeat fieri scienti, ubi ea ad alium finem non requiritur. ut Tiraq. *de retract. consang.* §. 36. *gl* 2. *n.* 30. Menoch *cons* 1004. *n.* 6. Alex. *cons.* 24. *n.* 4. *l.* 4. citat pro hoc Ventrigl a Gratian. *discep for. c.* 417. *n.* 28. Marant. *ubi ante, Resp.* 68. *n. ult. &c.*

4. Respondeo quartò: fieri tamen potest hæc declaratoria pro incurrenda excommunicatione, quin priùs executione reali, vel personali compulsus fuerit titularis ad solvendum. Garc. *n.* 587. Castrop. *loc. cit. n.* 3. sic constare inquiens ex stylo & praxi satis recepta. Idem tradit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 71. ubi, postquam retulisset sententiam Barbosæ *ad c.* 3 *sess.* 25. *Trid.* nimirùm quòd, ubi Judex procedat ut Executor vigore literarum Apostolicarum, possit sine diligentiis de faciendo executionem realem, vel personalem, licitè & validè excommunicare morosum debitorem pensionis; minimè verò id possit, ubi procedit vigore obligationis cameralis &c. subjungit

ipse

ipse Ventrigl. Sed quidquid sit de hoc, praxis servat, quòd priùs expediantur literæ pro exequendo realiter vel personaliter, & factâ relatione cursoris, non potuisse exequi, proceditur ad declarationem executionis. Sed in rigore prædictæ diligentiæ non sunt necessariæ, & non solùm validè, sed etiam licitè post 30. illos dies potest titularis declarari incidisse in excommunicationem, de qua in literis pensionis, cùm prædictæ literæ nullam exigant diligentiam; non enim est hæc excommunicatio in subsidium executionis realis & personalis; quia lata est quasi per legem, & ex consensu titularis, dum pensioni sub illa censura consensit, & tunc non præcavit, priùs faciendam contra se executionem realem. Castrop. *ibid.* Neque obstat Trid. dum *sess.* 25. *c.* 3. cavet excommunicationem imponi nisi in subsidium supradictæ executionis, & quando aliter effectus obtineri non potest; adeóque videtur præscribere formam (ut Leo *in thesaur. fori Eccl. p.* 3. *c.* 38. Lazarius *de monitorialib. f.* 4. *q* 8. *n.* 7. apud Castropal.) servandam in impositione hujus censuræ, quâ proinde non servatâ, nulla sit impositio. Nam quo ad hanc materiam solvendæ pensionis aliud declaravit S. Congregatio ad *cit. l. Trid.* hisce verbis: *quando in literis apostolicis datur facultas excommunicandi morosum in solutione pensionis, non tenetur Executor in ferenda sententia excommunicationis servare formam decreti Trid. sess.* 25. *c.* 3. *nec hujusmodi facultas censetur data in subsidium &c.* uti hanc declarationem recitat Garc. *cit. n.* 587. & ex eo Castrop.

5. Respondeo quintò: Tametsi ergo iste incursus pœnarum dependeat à declaratione voluntatis pensionarii; hæres tamen illius facere non poterit pro solutione pensiónis hanc declarationem; quia potestas illa declarandi ad hæredes pensionarii non transit, sed vitâ pensionarii finitur. Gonz. *loc. cit. n.* 53. & ex eo Castrop. *cit. n.* 2. citantes Caputaq. *decis.* 155. *n.* 3. & 4. *p* 1. Cassiador. *decis.* 2. *de pension. n.* 6.

6. Respondeo sextò: Factâ juridicâ illâ declaratione à pensionario, factâque denunciatione & declaratione excommunicationis (ad quam requiri præviam illam declaratoriam illius, tradit Garc. *n.* 586.) censebitur titularis excommunicatus, non à termino solutionis præfixo, retrotractâ ad illum excommunicatione, sed mox à facta illa declaratione; cùm enim à termino illo præfixo ad declarationem illam usque non fuerit contumax, sed potiùs ex præsumpta voluntate creditoris solutionem distulerit, non apparet, quomodo interea tanquam excommunicatus reputari possit; dum etiam, ut Suar. & Covar. mox citandi, in his pœnis spiritualibus non sit locus fictioni juris, sed veritas semper sit attendenda. Castrop. *cit. n.* 2. citans Suar. *To.* 5. *de cens. d.* 20. *s.* 2. *n.* 11. Covar. *in c. alma mater p.* 1. §. 10. *n.* 6. contra Nav. *in sum. c.* 23. *n.* 103.

7. Porrò, quod hic peti posset, num à dicta excommunicatione, aliisque pœnis incurrendis excusetur titularis, ubi is cedit bonis, perlâ & assignatâ illi congruâ sustentatione, responsum sufficienter suprà, ubi qualiter titularis inops solvere teneatur congruam; si enim solvere non teneatur cum notabili imminutione status sui, prout tenet Castrop. *loc. cit. n.* 4. utique nec excommunicationem incurret ob non solutionem, secus si adhuc solvere teneatur, prout Garc. Lott. & alii citati superiùs.

Quæstio 594. *Quandonam intret altera pœna, amissionis nimirum beneficii, & regressus pensionarii ad illud ob non factam solutionem pensionis termino præfixo?*

1. Respondeo primò: Quemadmodum in aliis dicitur, Beneficiatum obligatum non esse dimittere beneficium, priusquam declaratoria sententia criminis, ob quod privatur beneficio, accedat; ita etiam in præsenti ob non solutam pensionem titularis non amittit beneficium, priusquam lata contra non solventem sententia pensionarius declaret, se velle uti jure suo, quod habet regrediendi ad beneficium suum in casu non solutæ pensionis, & permanentiæ per sex menses in excommunicatione, propterea contra eum lata & publicata; uti similem pœnam non incurrit Emphyteuta ob non solutam pensionem, priusquam declaratum, Emphyteutam incidisse in commissum, & Emphyteutica bona effecta caduca, & Dominum velle uti jure suo. Castrop. *cit.* §. 7. *n.* 5. ex Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9. *q.* 4. Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 22. *juncto n.* 23. & 24. ubi is expressè ait: regressus intrat, quatenus pensionarius declararet se uti velle regressu, & sic, ut Moheda, regressus pendet à futuro eventu, scilicet si illum habens voluerit eo uti, uti in simili pœna caducitatis non habet locum, nisi domino volente; nam quamvis jura velint, quòd, si non solvat Emphyteuta, cadat ipso jure; hoc tamen intelligendum ex magis communi & recepta, si Dominus directus declarârit, velle esse locum caducitati. Hinc etiam inferunt hi AA. quòd, si titularis non solutâ intra præfixum terminum pensione mortuus fuerit, eóque vivente pensionarius hunc animum utendi jure suo non declarârit, neque dictam sententiam declaratoriam excommunicationis contra eum ferri fecerit, beneficio illo vacante per mortem titularis, multóque minùs eo denuo plenè per successorem de eo provisum ad illud regredi non posse. Quia, dum titularis ille defunctus nunquam fuerit declaratus excommunicatus, adeóque nec requisito tempore in excommunicatione perseveraverit, creditur pensionarius in tantum cessisse jure suo, aut illud distulisse, non poterit beneficium illud rursus occupare, aut etiam successor in illo eo privari. Quemadmodum in simili casu hæredes defuncti Domini contra Emphyteutam actionem non habent; quia videtur tunc Dominus eam remisisse. Idem tradit Ventrigl. *loc. cit. n.* 79. *in fine* hisce expressis: regressus hic quoque locum habet etiam contra successorem in beneficio pensione gravato: quod totum intelligendum est, volente & declarante pensionario, aliás quocunque termino elapso locum non habet regressus. Ratio verò responsionis hujus est, quod regressus ille non nisi ad facilitandam pensionis solutionem, & in favorem pensionarii inductus. Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 2. & 3. citans Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 481. & 495. *juncto n.* 459. &c.

2. Respondeo secundò: videtur etiam post latam sententiam declaratoriam incursûs excommunicationis, factámque à pensionario declarationem mentis suæ utendi jure suo regrediendi, ad hoc, ut regressui actu sit locus, requiri sententia declaratoria lata à Judice competente, quâ declaret regressui locum esse; siquidem post latam publicatámque sententiam excommunicationis exspectandi sunt menses perseverantiæ in illa excommunicatione, antequam locus sit regressui; unde dicta sententia excommunicationis ad hoc non sufficit, neque etiam lapsus dictorum sex mensium sine nova sententia declaratoria dicti regressûs. Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 12. citans Gamb. *ubi ante n.* 472. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 281. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 2. *n.* 76. expressè inquiens: licèt cautum sit inter partes, quòd ob non solutionem pensionis liberum sit pensionario redire etiam propriâ auctoritate ad beneficium resignatum, tamen requiritur judicis competentis declaratoria. Item Barb. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 92. ubi: quòd, quando canonizatus est regressus per sententiam, quæ fecit transitum in rem judicatam, privatus est debitor pensionis beneficio, & illud ne quidem ex voluntate regressarii habere ampliùs potest sine nova collatione seu titulo. Contrarium tamen dicendum esset, si Judex nullo modo pronunciâsset super regressu; licèt enim, ut declarat Gamb. *sola declaratio pensionarii videatur inducere vacationem, tamen magna æquitas dictat contrarium. Contrarium tenentre Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 25. ubi expressè: in simili facta hujusmodi declaratione Domini directi cadit ipso jure absque alia sententia declaratoria, ut Ruin. *cons.* 153. *n.* 6. *l.* 1. Decius *cons.* 146. *l.* 1. Alex. *cons.* 6. *post n.* 22. *l.* 3. Clarus, &c. quamvis idem Paris. *loc. cit. n.* 12. dicat: cùm locus est regressui, requiri sententiam declaratoriam, ut

possit

possit à regressario apprehendi possessio; cùm clausula irritans in regressu ob non factam solutionem non inficiat possessionem, nisi post sententiam. Quinimò Paris. *loc. cit. n.* 36. expressè dicat: Non est omittendum, quòd in regressu hoc reservato ob non solutionem, ut intret effectualiter, requiritur Judicis canonizatio, ut Sarnens. & alii communiter. Item contrarium tenente Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 35. juncto n.* 36. his verbis: Sanè solus cursus temporis non esset sufficiens ad regressum concedendum ob non solutam pensionem, nisi præcederet sententia declaratoria. Quod tamen non habet locum, quando Papa in Bulla concedit liberum regressum ob non solutionem pensionis, & licentiam apprehendendi possessionem propria auctoritate, quæ verba includunt declarationem & liquidationem, ad quam posteà devenitur, postquàm est capta possessio propriâ auctoritate, juxtà concessam in Bullis facultatem, uti id fusè probari dicit à Gratian. *discep. for. c.* 921. *n.* 10. *& seq.*

3. Validam pro responsione nostra rationem hanc dat Lott. *loc. cit. n.* 279. *juncto n.* 280. 282. 283. Quòd, antequàm ex hac causa procedatur ad privationem beneficii, requiratur magna debitoris protervia & dolosa contumacia, ut Sarnens. *ad reg. de surrogand.* factum autem illud proterviæ seu pertinacis contumaciæ egeat declaratione, (ut regulare est in quocùnque facto, ex quo pœna incurritur, ut Felin. *in c. Rodolphus, de rescrip. nu.* 37.) & licèt factum hujusmodi proterviæ videatur liquidum ex perpessione censuratum per tempus constitutum in ipsis literis Apostolicis, ut Paris. *cit. q. 3. n.* 15. & Gig. *q. 99 n. 1. 29. &* 22. cùm tamen dari possit instantia legitimæ excusationis ex aliquo capite, adhuc non benè concludatur ad hanc liquidationem: atque ita jam necessarium esse, ut præcedat sententia declaratoria & canonizatoria regressûs. Huic itaque sententiæ inhærens subjungit Ventrigl. *nu.* 76. intimandas proindè etiam titulari literas pensionis continentes hunc regressum in ordine ad hunc effectum, pari modo, quo dictum *quæst. præced.* intimandas easdem in ordine ad intentandam, & incurrendam excommunicationem; credo tamen nova literarum harum intimatione opus non esse, dum eæ contineores pœnam excommunicationis, & regressus jam antè sententiam declaratoriam excommunicationis incursæ intimatæ fuerunt.

Quæstio 595. An, & qualiter regressus ob non solutam pensionem admittat appellationem, aut moræ purgationem?

1. Respondeo primò: Dum agitur ad regressum ob non solutam pensionem simpliciter, sententia declaratoria, quòd intret regressus, est appellabilis, Lott. *l. 1. q. 40. n.* 277. *juncto n.* 281. quia regressus hic est odiosus, & fundatur ex toto super protervia & dolosa contumacia titularis nolentis solvere pensionem, adeóque sicut requirit declaratoriam hujus contumaciæ, ità & à dicta sententia appellari potest; cùm sententia, sub quacunque forma feratur, quia habet connexum factum, sive ob connexionem facti, est appellabilis, dum factum sæpè patitur instantiam, Lott. *loc. cit.* quemadmodum, ut idem *n.* 285. nec debitor repelli potest tanquam perjurus, qui non solvit statis temporibus, ut juravit; cùm pro incurrendo perjurio non sufficiat non observantia, sed etiam exigatur dolus, ut Gratian. *conf. 2. in fine l.* 1. Undè jam etiam in hac materia solutionis pensionis mora solutionis semper est purgabilis, Lott. *n.* 284. sic ex æquitate tentum inquiens à Rota apud Verall. *decis. 9. n. 2. p.* 1. quæ erat pars altera quæsiti.

2. Respondeo secondò: Dum agitur ad regressum non ob non solutam pensionem, sed quia petita fuit vel annullatio, vel reductio pensionis, contrà quod conventum inter resignantem cum pensione & clausula: *Non aliter, nec aliàs, nec alio modo,* & resignatarium sub hac conditione regressûs ad beneficium resignatum. In primo casu, nempè, si petitum, pensionem annullari, & hinc regressus intentatus, requiritur declaratoria & canonizatoria regressus propter turbiditatem hujus actionis, & hinc à dicta sententia declaratoria appellare licet, non secùs ac in casu declaratoriæ regressus ob non solutionem pensionis, Lott. *loc. cit. n.* 290. *&* 291. In secundo verò casu, nempè, si petita reductio pensionis, quia tunc factum, à quo pendet regressus, est liquidum ex ipsa confessione partis etiam ad effectum executionis, hinc opus non est aliâ declaratoria; nec ratione facti quasi illiquidi; quia, ut dictum, illud est plusquàm liquidum; nec ratione subjecti, quasi agatur de pœna & incursu illius, quia hic regressus non est propriè pœna, sed conditio quædam, vel modus rei traditæ, Lott. *n.* 292. *&* 293. & consequenter non est locus appellationi. Addit tamen Lott. *n.* 295. credere se, etiam in hoc casu admittendam adhuc appellationem, si procederetur per viam hujusmodi declaratoriæ, quod qualiter contingere possit, *ibidem* declarat.

3. Porrò pro declaratione præcedentium notandum: dum dicitur, quòd reservetur regressus in casu petitæ, vel tentatæ reductionis, id intelligitur de reductione indebita, & calumniosa, ad effectum evitandi solutionem, non autem de debita ex natura rei, (v. gr. dum supponitur expressus falsus valor,) cùm pensio non debeatur nisi ex fructibus; quia suppositâ reducibilitate ex natura rei, reductionem intentans tanquam agens ex natura rei, non dicitur contravenire suæ promissioni, & sic non est locus regressui, Lott. *loc. cit. n.* 269. & ex eo Ventrigl. *cit. §. 2. n.* 77. citantes Ruin. *cons. 51. n. 15. vol.* 1. Idem tenet Azor. *p. 2. l. 8. c. 9. q. 5. in fine*, ubi quòd clausula illa: *Ut pensio ad minorem quantitatem reduci, aut tanquam irrita & inanis extinguatur;* locum habeat, quando exceptio beneficiati, seu debentis pensionem, quâ petit, ut pensio ad minorem summam redigatur, aut tanquam irrita extinguatur, est facti tantùm, non juris. Item, dum regressus reservatus in casu, si resignatarius alleget nullitatem pensionis, seu diceret de illius nullitate, illud non intelligendum de nullitate orta ex defectu intentionis Papæ in reservando pensionem, seu si nullitas ipsa fuisset expressa Papæ, v. g. dum falsò narratum Papæ, pensionem non excedere medietatem fructuum, (& in genere, dum exceptio nullitatis esset juris, non autem facti, v. g. dum pensio reservata in fructibus, & non in distributionibus, & exciperet seu contenderet debitor, nullam esse pensionem, quia constituta in fructibus, & beneficium non habet fructus, sed consistit in meris distributionibus, exceptio enim hæc juris foret; cùm pensio non soleat in distributionibus imponi, Paris. & Azor. mox citandi) si enim apertè doceretur de tali nullitate, nempè de hujusmodi excessu medietatis, elideretur actio ad regressum, sed intelligendum de aliis nullitatibus non expressis & quasi extrinsecis, Paris. *l. 6. q. 3. n.* 8. Lott. *loc. cit. n.* 274. Ventrigl. *loc. cit. n.* 78. Etsi autem in hoc casu non sit locus regressui, & resignans seu pensionarius repetere nequeat beneficium ratione regressus, poterit tamen agere, & repetere illud actione spolii, perindè ac si eo spoliatus esset, Paris. *loc. cit. n.* 9. Lott. *n.* 275. Azor. *p. 2. l. 8. c. 9. q.* 4.

Quæstio 596. An resignatarius, seu debens pensionem stante commissione appellationis, seu antè finitam litem intentati regressus ob non solutam pensionem, possit pœnitere, offerendo solvere pensionem, & sic evadere pœnam regressus?

Respondeo affirmativè: Sententia enim declaratoria & canonizatoria regressus per appellationem suspenditur, & durante lite habetur, ac si non esset, Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n.* 77. citans Sarnens. *ad reg. de surrogand. q.* 7. & Rotam *in Placentin.*

centin. Decanatus, 15. Nov. 1595. Idem tenere videtur Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 156. in genere dicendo, quòd qualitercúnque intentetur actio, non aliter liberari titularem, quàm solutione pecuniæ, in qua reservata pensio. Secùs tamen est, quando dicta sententia declaratoria transisset in rem judicatam, Barb. *loc. cit.* Similiter lite hac pendente posse ipsum resignantem, seu pensionarium pœnitere, & renunciare regressui, tradit *ibidem* Barb. ex Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *sub n.* 439. ac proindè, dum idem Gamb. *loc. cit. à n.* 483. tradit, intentato, & per sententiam declarato regressu extingui pensionem, & consequenter in eo casu per simplicem concordiam inter resignantem, seu pensionarium, & resignatarium, seu debitorem pensionis non posse pensionem reviviscere sine novo beneplacito Apostolico, id, inquam, intelligendum de concordia inter illos inita, postquam sententia illa declaratoria transisset in rem judicatam.

Quæstio 597. An, si reservata pensio v.g. centum aureorum cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu Pensionarii quoad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus?

Respondeo: Affirmativè, seu pro illa parte pensionis non extincta, non soluta locum habere posse regressum, quantùm est de rigore juris, Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 33. & ex eo Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9. *n.* 4. *in fine*, sic resolutum testantes à Rota *in Abulens. & Toletan. pens.* quamvis addant, ab eadem Rota *ibidem* resolutum ex æquo & bono sufficere, ut in eo casu dicta media pars solvatur, (intellige post intentatum regressum) & sic remittatur caducitas, seu privatio beneficii non servato illo juris rigore.

Quæstio 598. An, & qualiter regressus etiam locum habeat contrà successorem in beneficio gravato pensione?

1. Respondeo primò: Si sermo de pensione decursa tempore ipsius hujus successoris, non minùs ob eam ab eo non solutam contra illum intentari potest regressus, quàm intentari is poterat contra ejus antecessorem ob non solutam ab eo pensionem. Nam sicut statuitur pœna excommunicationis æquè contrà successores, quàm primum titularem non solventes pensionem, ita & de hac pœna regressus, Paris. *l.* 6. *q.* 3. *n.* 18.

2. Respondeo secundò: Si sermo est de pensione decursa tempore antecessoris, & ab eo non soluta, non est locus regressui contrà successorem, si pensionarius vivente illo Antecessore tacuit, & regressum illi non intentavit; eò quòd tunc renonciàsse regressui quoad illum Antecessorem credatur; adeòque propter non factas ab eo solutiones eundem intentare nequibit successori, Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 9. *q.* 4. Idem tenet Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 155. ubi: Quòd si tractetur de novo & ex abrupto, (hoc est, absque eo, quòd cum prædecessore de hoc tractatum) super regressu contrà successorem ob terminos decursos in vita prædecessoris, non potest locus esse regressui, nisi justificatis præmissis diligentiis contrà eundem prædecessorem, Paris. *l. c. n.* 29. citans Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *de pens. n.* 197.

3. Respondeo tertiò: Factis tamen & adhibitis omnibus diligentiis, validè & judicialiter, adeòque etiam intentato regressu ad obtinendam solutionem, & desuper facta justificatione, seu hoc probato, dum interim nihil effectum, agere poterit contrà successorem, etiam ad regressum, ac ita ad tales terminos decursos solvendum eum cogere indirectè, ubi non potest eum cogere directè & simpliciter, Lott. *l.* 1. *q.* 39. *n.* 151. ubi addit, quòd negari nequeat, mortuo decessore, contrà quem intentatus fuit regressus, statum judicii afficere successorem; quia, ut subjungit *n.* 155. quatenus inchoatum judicium contrà defunctum, pensionarius satis diligens actor fuit. Notandum tamen, quod habet Lott. *ibid. n.* 153. & 154. quòd, si judicium contrà prædecessorem est productum ad finem, vel saltem omnis ex parte pensionarii adhibita diligentia, non dicetur ille, contrà quem modò agit pensionarius, successor titularis seu debitoris defuncti propter effectum decreti reservationis regressus, utpote includentis privationem beneficii ipso jure, & ideò non teneret collatio sive provisio ad illius favorem facta, regressu ipsius pensionarii eo ipso jam intrante hanc collationem impediente.

Quæstio 599. Quandonam Pensionarius censeatur renunciare regressui?

1. Respondeo primò: Regressarius, qui si voluisset, potuisset habere regressum, quia lapsus fuerat terminus solvendi pensionem, tempusque requisitum ad regressum, recepit nihilominùs pensionem, hoc ipso regressui renonciare censetur; non secùs ac Dominus post incursam caducitatem recipiens ab Emphyteuta canonem censetur caducitatem remittere; caducitas enim statuta nonnisi in favorem Domini, & ille regressus reservatus nonnisi in favorem pensionarii non intrat, nisi volente Domino, & Pensionario, Paris. *l.* 6. *q.* 3. *à n.* 30. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 89. citans Gamb. *de pot. Leg. l.* 6. *tit. de pens. n.* 489.

2. Respondeo secundò: Pari modo censetur renunciare regressui recipiendo pensionem, postquam jam egit in judicio ad pensionem tantùm, & nihil adhuc dixit de regresso. Barbos. *loc. cit. n.* 91. citans Gamb. *ubi ante n.* 482. qui hoc ipsum limitat, & procedere tantùm vult, ubi sine protestatione pensionem reciperet. Barbosa verò vult, adhuc intelligi factam remissionem caducitatis & regressûs, etiamsi cum protestatione reciperetur canon vel pensio, & citat pro hoc Gig. *q.* 73. *n.* 7. Surd. *decis.* 317. *n.* 26. &c. Idem tenet Paris. *loc. cit. n.* 33. ubi, postquam præmisisset eandem limitationem: nisi pensionarius recipiendo pensionem protestatus fuisset, ait: Ego autem in praxi vidi observari contrarium, idque posset de jure sustineri; nam hujusmodi protestatio est contraria facto, unde non debet relevare, juxta ea, quæ habet Clarus *l.* 5. *recept. sentent. §. Emphyteusis. q.* 13. *vers. Item quæro.* Et ita etiam in Emphyteusi attestatur Ruin. *cons.* 110. *n.* 4. *l.* 1. Sic etiam Regressarius repellitur exceptione regulæ de Triennali, (intellige, dum non egit interea de regressu) quia ex triennali præsumitur novus titulus. Barb. *loc. cit. n.* 92. *in fine.* ex Caputaq. *decis.* 10. *p.* 3. & Moheda *decis.* 2. *de causa poss. & propriet.*

3. Respondeo tertiò: Recipiendo tamen pensionem, postquam egit tam ad solutionem, quàm ad regressum, & pronunciatum fuit super utroque, non censetur per hoc renunciare regressui, etsi absque protestatione facta hæc receptio pensionis. Barbos. *loc. cit. n.* 92. citans eundem Gamb. *ubi antè n.* 483. siquidem per pronunciationem judicis, etiam super regressu, resolutus est titulus possessoris, nempe debentis pensionem, & consolidatus in pensionario virtute regressûs. Unde nec tacitè, nec expressè beneficium redire potest ad dictum debitorem; quia semel exclusus manet semper exclusus. Idque ideo, quia Papa in regressu de novo confert beneficium pensionario ex nunc prout ex tunc, adeò, ut collatio censeatur facta ab initio. Undè jam quamvis ipse postea petat pensiones decursas, non tamen ideò censetur renunciare regressui; quia ex quo possessor ille, seu debitor semel beneficium amisit ob non solutam pensionem, non potest absque novo titulo illud recuperare, etiamsi regressarius consentiat; cùm illius jus non pendeat à voluntate pensionarii in eo casu, sed à voluntate Papæ, quatenus vellet ei beneficium de novo conferre, Barbos. *cit. n.* 92. ex Gamb. *n.* 484. & Caputaq. *decis.* 10. *p.* 3. tenente, post latam sententiam super regressu requiri

novum

novum titulum, nimirùm ut debitor beneficium illud retinere possit.

Quæstio 600. An igitur, postquam intravit, seu locum actu habuit regressus, nimirùm post declaratoriam tam judicis, quàm Pensionarii, debitor ille teneatur adhuc solvere decursas pensiones illas, ob quas non solutas regressus locum habuit?

1. Respondet negativè Tond. *qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 37.* ubi: Omnino sciendum, quòd, si resignans vigore regressus ad suum beneficium revertatur, tali casu resignatarius non tenetur illi solvere, arreragia, seu reliqua pensionum decursarum; quia, cùm privatio beneficii veniat in consequentiam non solutionis, si privatus ea de causa cogeretur solvere pensiones decursas, daretur contradictio, quia solveret, & ob non factam solutionem privaretur, citat pro hoc Gratian. *discep. for. discep. 617. n. 34.* citantur etiam pro hac sententia à Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 79.* Guerreto *in specul. juris pontif. c. 6. de pens. n. 6.* Gig. *de pens. q. 76. per tot.*

2. Contrarium tamen, nimirùm, qui vigore regressus ob non solutas pensiones obtinuit mitti in possessionem beneficii, non amittere pensiones illas decursas, sed eas illi adhuc deberi, tenet, & operosè defendit Barbos. *loc. cit. à n.* 80. argumento *L. Colonus, ff. locati*, ubi dicitur, quòd Dominus expellere potest colonum contumacem in solvendo, & petere pensiones. & argumento *auth. qui rem, c. de sacrosanct. Eccles.* ubi dicitur: Quòd Ecclesia potest expellere Emphyteutam per biennium non solventem, & petere pensiones, quando excepit ab expulsione, & *n.* 8. ait Barb se absque dubio hanc sententiam veriorem existimare in casu, quo pensionarius (error est, dicere enim voluit, titularis) se obligavit sub juramento ad solutionem pensionis, eò quòd tunc juramentum habeat vim clausulæ: *Rato manente pacto;* juxtà *l. si quis major. c. de transact.* & Seraphin. *de privileg. juram privileg 85.* Tusch *lit. C. conclus. 900. n. 4.* quos citat; dicta autem clausula: *Rato manente pacto*, operetur, quòd debitum principale simul & pœna exigi possint. Et utrúmque declarat juxtà *l. qui fidem, ff de transact l. cùm proponens. C. de transact.* Salust. Tiber. *in forma instrument. l. 1. c. 14. n. 10.* Gutier. & alios, quos citat *n.* 92. Et hinc dicta clausula apposita in Emphyteusi operetur, ut Emphyteuta possit expelli ob non solutum canonem, etiamsi Dominus illum receperit de præterito; quia utrumque consequi poterit, nempè canonem præteritum, & expulsionem, quæ sunt compatibilia, juxtà Tusch. *ubi antè, nu.* 11. Mart. *de clausulis, p 1 claus.* 131. *n.* 7. Neque, ut ait Barbos. *n.* 84 in hoc casu regressus succedat loco pensionum debitarum, sed illis accedat, ac proindè utrumque peti posse, pensiones nempè præteritæ seu decursæ, & beneficium; maximè, quia pensiones petuntur ex debito antiquo propter fructus beneficii perceptos, & regressus ob incursam contumaciam in non solvendo debitis temporibus, vel potiùs ex pacto expressè inito in literis Apostolicis reservationis pensionis. Et tunc, quando pœna apponitur loco contemptus, & postea res, & pœna petuntur ex diversis causis, veluti si pœna petatur ex contumacia, vel ex pacto, & debitum ex actione antiqua, certum sit, utrúmque peti posse. Solvit quoque Barbos. *à n.* 93. rationes Gigantis pro contraria sententia allatas.

Quæstio 601. An, impositâ pensione super pluribus beneficiis, ob non solutam integrè pensionem, vel potiùs pensionis partem impositam beneficio A. solutâ parte pensionis impositâ beneficio B. sit locus regressui ad ambo beneficia?

Respondeo: Videri dicendum, quòd sic, præsertim dum beneficia illa possideantur ab uno; quia pensio illa est de una re, etsi sit imposita super duobus beneficiis ad faciliorem solutionem & majorem illius validitatem, Azor. *p. 2. l. 8. c. 14. q.* 11. Paris. *l. 6. q. 3. n. 35.* sic resolutum testans à Rota *in Calagurit. Canonicat. & prab. 4. Decemb.* 1551. ubi reservata talis pensio cum tali clausula: quòd, deficiente Rectore, aut renuente solutionem dictæ pensionis in totum, vel in partem, liceret Titio liberum habere regressum respectivè, & eorundem realem & corporalem possessionem ingredi.

Quæstio 602. An detur quoque hujusmodi regressus ob non solutam pensionem reservatam ultrà causam resignationis, sive an in eventu non solutionis concedatur regressus aliquibus, qui beneficium per resignationem non resignârunt, vel liti super eo non cesserunt?

Respondeo: In Curia receptum, ut, cùm beneficium vacans per obitum confertur alicui, reservatur quandoque alteri, qui ejus possessor aut titularis nunquam fuit, nec jus ullum ad illud, aut in eo habuit, pensio etiam cum facultate ad illud beneficium regrediendi, vel potiùs accedendi, (ad regressum enim, seu ad regrediendum requiritur, ut is, cui conceditur, habuerit antè ejusdem beneficii possessionem; quemadmodum accessus tunc dicitur reservari, cùm alicui sit potestas intrandi, seu adipiscendi beneficium, vel illius possessionem, quod, & quam anteà nunquam habuit, & ingressus reservari resignanti, dum quis cedit beneficium, cujus titulum & jus canonicè obtinuit, sed nondum adeptus possessionem, Tambur. *de jure Abb. to. 1. d. 13. quæsito 6. n.* 1. Paris. *l. 6. q. 5. n.* 111. *&* 114.) capiendique per se, vel per alium propriâ auctoritate possessionem illius in casu non solutæ pensionis, Azor. *p. 2. l 8 c. 9. q.* 4. Paris. *l. 6. q 3. n.* 6. citantes Mandos. *de signat. grat. tit. regressus.* Redoan. *de simon p. 2. c. 19 n.* 1. Undè Paris *loc. cit.* ait: Concludendum omnibus pensionariis ad sui favorem dari hujusmodi regressum.

Quæstio 603. An, sicut in ipsa impositione pensionis requiritur consensus titularis, ità etiam is requiratur in impositione regressus concessi ob non solutam pensionem?

Respondet negativè Paris. *l. 6. q. 3. n.* 13. sic resolutum testans *in una Conch. 20. Martii*, 1542. & citans pro hoc Put. *decis. 223. l. 2.* & Redoan. *de simon. p. 2. c. 18. n.* 4. Rationem dat duplicem: Primam, quia hujusmodi regressus accessoriè datur in pœnam ad favorem pensionarii. Alteram, quia regressus hic concessus ob non solutam pensionem datur eo tempore, quo quis beneficio privatur; cùm capiat vires post privationem legalem, quo tempore jam non interest titularis, quis capiat beneficium, & ideò ejus consensus non requiritur, sed sola auctoritas Superioris sufficit. Undè jam etiam infert Paris. *n* 14. quòd, dum Procurator generaliter constitutus ad acceptanda beneficia cum reservatione pensionis validè ea acceptat, etiamsi reservatus regressus in casum non solutæ pensionis; quia fines sui mandati non egreditur, dum facit id, quod de natura actûs est.

Quæstio 604. An concedatur quoque hic regressus extrà casum non solutæ pensionis, vel etiam citrà reservationem pensionis in aliis casibus?

1. REsponden ad primum affirmativè: Nempè in casu, si titularis petat, ut pensio ad minorem sum-

summam reducatur, vel in totum tanquam irrita & nulla extinguatur, Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. q. 3. n. 7.* quod qualiter limitandum, dictum est *quæstione antè hanc 8.*

2. Respondeo secundò: Quandoque conceditur etiam regressus, vel aliam ingressus citrà omnem pensionem reservatam. Primò in eventum, quòd resignatarius præmoriatur, Tamb. *loc. cit.* sed de hoc aliàs.

3. Secundò, dum obtento secundo beneficio incompatibili, dimisit quis priùs habitum, subsecuta dein evictione (qualis non dicitur secuta, nisi post latam sententiam, & ejusdem executionem, Tond. mox citandus *n. 29.*) secundi illius beneficii, seu deprehensa nullitate collationis secundi beneficii, conceditur tali regressus ad primum beneficium dimissum, Tond. *qq. benef. p. 1. c. 69. n. 1.* citans Garc. *p. 11. c. 5. n. 116.* & *c. si beneficia, de præb. in 6.* Idque procedit, etiamsi talis provisus de secundo illo incompatibili stetisset in possessione illius, etiam ultrà duos menses; eò quòd, licèt per possessionem secundi spatio illorum duorum mensium censeatur primum vacâsse à principio, hoc tamen intelligitur, nisi secundum evincatur, Tond. *loc. cit. n. 2.* Garc. *loc. cit.* Licitus igitur est ille regressus ad primum beneficium, etiam post duos, aut plures menses, dum evincitur secundum; modò iste reditus fiat confestim & sine mora, quamprimùm fit certus de invaliditate collationis secundi, Tond. *n. 4.* citans Tiraq. *in l. boves, §. hoc sermone, ff. de verb. signif. Limit. 21. n. 7.* competuntque intendenti redire ad primum remedia possessoria, Tond. *n. 5.* citans Gonz. *gl. 56. n. 146.* & modo illud primum fuerit simpliciter dimissum, in terminis enim simplicis dimissionis tantùm habet locum dispositio citati textûs, *c. Si beneficia*; & secùs est, si agatur de resignatione primi beneficii, inter quam, & dimissionem beneficii magna est differentia, Tond. *n. 6.* hanc differentiam ostendens *n. 8. & 9.* Porrò occasione hujus observandum, quòd, etsi obtinens beneficium incompatibile non satisfaciat decreto de dimittendo, dum resignat in favorem alterius, Tond. *cit. n. 6.* citans Garc *p. 11. c. 5. n. 58 & seq.* Dataria tamen soleat quandoque ex causa justa relaxare hujusmodi rigorem, & resignationem in favorem admittere in hoc casu, Tond. citans pro hoc Gonz. *gl. 15. n. 126.* Verumtamen etiam dum resignatur beneficium simpliciter, cum hac præsertim explicita protestatione, quòd resignans non intendebat amittere primum beneficium, seu resignationem sortiri effectum, nisi quis adipisci posset pacificam possessionem secundi, regressus locum habet, Tond. *loc. cit. n. 27. & 28.* Sed, ut vides, non est hic regressus propriè, cùm resignans non abdiret jus, imò nec possessionem in hoc casu aorè impletam conditionem hanc.

4. Tertiò, & quidem à fortiori conceditur regressus ad beneficium compermutatum, dum secundum pacificè & fructuosè obtineri nequit; cùm permutatio hanc tacitam habeat conditionem: modò permutantes beneficiis permutatis frui possint, Tond. *loc. cit. n. 35.* citans Paris. *l. 1. q. 3. n. 7. & seq.* Barbos. *in c. universorum, n. 1. de rerum permut.* Minùs verò rectè addit Tond. *n. 36.* id multò magis procedere, dum Superior recusavit admittere permutationem, quia dum in hoc casu jus nullum à permutantibus abdicatur, locus esse non potest regressui.

5. Quartò conceditur regressus, ubi resignatio facta fuit per vim, & metum, Tond. *n. 23.*

Quæstio 605. An & qualiter regressarius redire possit ad beneficium auctoritate propria?

Respondeo, quòd possit propria auctoritate per se, vel per alium apprehendere possessionem, constat ex ipsis verbis claris in Bulla apponi solitis, Paris. *l. 6. c. 3. n. 11.* Ita ut nullatenus prætendi possit vitium intrusionis, dum omnes fatentur, licitum redire propria auctoritate ad primum beneficium, quando possessio nondum fuit à successore occupata, Tond. *cit. c. 69. n. 25.* loquens de casu, ubi propter secundum beneficium evictum reditur ad primum; quia, ut idem Tond. fictione juris non videtur quis hoc casu à primo beneficio recessisse. Limitat tamen hoc ipsum Tond. *ibid. n. 24.* quòd licèt auctoritas superioris hoc casu necessaria non sit præcisè, esse tamen adhibendam ad majorem cautelam, juxta Gemin. *in c. si beneficia, de præb. in 6. n. 8.* Franc. *ibid. n. 4.* Anchoran. *notab. 6.* Porrò, quod concernit reditum ad beneficium permutatum, an permutans possit redire sine nova collatione ad suum beneficium, dum permutatio non tenet, aut non sortitur suum effectum, de hoc dictum aliàs. Opus non esse nova collatione, ita tamen, ut necessaria semper sit Superioris auctoritas, qui permutanti licentiam concedit redeundi ad priora beneficia, & talis licentia habeatur pro collatione, tenet Chok. *de permutat. benef. p. 3. c. 9. nu. 2.* Ceval. *commun. opin. c. 561.* apud Tond. *nn. 38. & 39.* & plures alii apud Garc. *p. 11. c. 4. num. 6.* ipséque Tond. censet illam veriorem, & sine difficultate in supremis Galliæ Tribunalibus observari, & secundum illam judicari.

Quæstio 606. Pro complemento hujus materiæ de regressu, quinam hodie regressus sublati sint?

Respondeo primò: Regressum illum, qui competit ex mero Papæ indulto, nullâ existente causâ à jure approbatâ, prorsus sublatum esse per Trident. *sess. 25. cap. 7.* regressum verò, qui est ex pacto inter resignantem cum pensione, & resignatarium, cùm amari nihil in se habeat, non subjici huic decreto, adeoque sublatum non esse, Lott. *l. 1. q 40. n. 266.* Paris. *l. 6. q. 5. nu. 110.* Tond. *qq. benef. p. 1. cap 26. num 41.* & fusius *p. 2. cap. 1. § 4. num. 23. juncto num. 30.* ubi loquitur de regressibus reservatis ob non solutam pensionem, & *num. 28.* ubi loquitur de regressu concesso ad beneficium dimissum ob beneficium secundum incompatibile evictum, seu de regressu fundato in dispositione juris communis, nempè *cit. cap. ad beneficia*, & hunc ab isto generali decreto Tridentini annullativo accessuum & regressuum excipi, ait. Et quamvis regressus omnes, etiam ob non solutionem pensionis, sublatos esse, & non practicari in Gallia, dicat Tond *p. 1. c. 69. n. 11.* cum Paris. *l. 6. q 3. nu. 17.* id tamen *nu. 12. & seq.* limitat ex eodem, ita ut *cit. num. 12.* dicat, sublatum non esse ibi regressum, quo redire licet ad primum, dum quis privatur secundo, intellige, ob quod dimissum erat primum. Item, ut habet *num. 21.* non sublatum, sed dari in Gallia regressum, quando graduatus nominatus incompatibile beneficium in mensibus graduatis assignatis vacans acceptare intendens, dimittit simile obtentum præviâ protestatione, quòd primum non intendit dimittere, nisi si, & quatenus secundi pacificam possessionem adipiscatur, & non aliàs, aliter, nec alio modo. Item ut habet *num. 22.* ex addit. ad Paris. dum minor ætate beneficium remittit alicui, illud repetiturus, dum legitimæ ætatis fuerit. Quamvis ipse Tond. dicat, nec isti Additionatori, nec vltis prohis placere illum regressum tanquam confidentialem, nec se existimare, illum hodie in Gallia recipiendum, dum confidentiæ sunt prohibitæ. Item conceditur in Gallia regressus, si resignatarius non adimplet conditiones, sub quibus resignatio facta fuit, veluti si pensionem reservatam à resignante non solvat, Tond. *nn. 14.* Idque etiam, ut subjungit *num. 15.* ex Papon. *l. 2. tit. 8. arresto 8.* si mortuo resignatario, beneficium alteri tanquam vacans per obitum fuisset collatum. Undè licèt ipsi regressus ob non solutam pensionem non admittantur in Gallia, ut Paris. *l. 6. q. 3. n. 17.* Rebuff. *de pacif. possess. num. 129.* Gregor. Tolosan. *syntag. juris l. 17. c. 17. n. 30.* & Tond. ipse *num. 11.* id tamen

men ita intelligendum tradit Tond. *cit. cap. 69. num. 16. juncto num. 40. cap. 26.* ut in Gallia agi quidem non possit ad regressum ob non solutam pensionem vigore expressæ reservationis contentæ in literis Apostolicis; eò quòd, cùm omnes reservationes sint sublatæ in Gallia, ut Rebuff. *in concord. tit. de reservat.* ista quoque reservatio expressa regressus non admittatur; possit tamen ibidem intentari regressus ob non solutam pensionem ex eo, quòd tacitè semper reservatus censeatur in omnibus provisionibus pensionum Ecclesiasticarum, & beneficialium, ad instar donationis, quæ revocatur, si donatarius conditionem donationi appositam non implet. Citat pro hac distinctione Tonducus Paponz. *l. 2. tit. 8. arresto* 20. Tornet. *lit. P. nu. 88. & 65. in sua recollect. arrestor.* addit. ad Paris. *cit. l. 6. q. 3. q. 17.*

De Translatione Pensionis.

Quæstio 607. An detur translatio pensionis, seu transferri possit pensio: quid sit, & quotuplex, seu potiùs quotuplici modo facultas transferendi concedatur?

1. RESpondeo ad primum affirmativè: Sic enim constat ex stylo Curiæ Rom. pensiones transferri ab uno in alium, Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 9. ad initium.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 11. q. 1.* quidquid sit de hoc, an pensio sit eadem in translatario, quæ fuit in transferente, de quo paulò post. Et sic quandoque in resignatione beneficii ultrà pensionem reservatur & conceditur pensionario facultas pensionem transferendi in alium, Paris. *l. 6. q. 4. num.* 2.

2. Respondeo ad secundum: Translatio pensionis est mutatio juris (intellige activi, seu exigendi pensionem) ex una persona in aliam; hoc est, quòd hoc jus exigendi, quod priùs residebat penes unum, resideat dein penes alium, Castrop. *loc. cit.* Undè, dum Paris. *loc. cit. n. 4.* eam definit, quòd sit mutatio obligationis solvendi pensionem de una persona ad aliam facta auctoritate Papæ, non vult in translatione hac obligationem ipsam solvendi, & onus incumbens beneficio, de uno beneficio transire ad aliud, sed manens infixum uni eidémque beneficio, vel etiam penes unum eundémque physicè, vel moraliter titularem, respicere alias & alias personas, quibus præstanda solutio, sive jura activa ratione tantùm diversarum successivè personarum, quibus successivè competit hoc jus exigendi, diversa. Undè, ut Paris. *loc. cit. n. 6.* ex Mandos. *ad reg. de infirm. q. 11. n. 3.* verbum illud: *Translationis pensionis*, nihil est aliud secundùm subjectam materiam, quàm cessio pensionis in alterius favorem.

3. Respondeo ad tertium, (quod non tam concernit intrinsecam hujus translationis diversitatem, quàm extrinsecam, desumptam à modo diverso, quo potestas pensionem transferendi conceditur) aliam esse, quæ fit in virtute potestatis hujus concessæ in ipso actu reservationis pensionis, seu vi obtentæ clausulæ in literis reservationis pensionis, nimirùm ut eam quoque transferre possit. Aliam, quæ fit in virtute potestatis concessæ extra actum reservationis, seu citrà talem clausulam, & absque eo, quòd in reservatione pensionis, literisque desuper expeditis fiat dictæ potestatis mentio, dum nimirùm partes ipsæ ex post supplicârunt, ut pensio imposita in favorem Titii extinguatur ad effectum, ut reservetur Cajo. Vel etiam dum ea fit in vi potestatis hujus concessæ motu proprio extrà actum reservationis pensionis; aut etiam in vi privilegiorum aliàs generaliter concessorum, v. g. Episcopis in Capella Papæ assistentibus, Conclavistis, aliisque personis Papæ gratis, aut benè visis, Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 5. n. 9.* (ubi etiam, quòd ex eo multa constitui possit diversitas inter pensiones ipsas reservatas & translatas,) Garc. *p. 1. c. 5. n. 240. juncto nu. 251. & 252.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 5.* Paris. *loc. cit. sub nu. 7.* qui etiam exindè trifariam dividit dictam translationem; prout nimirùm modus ille concedendi hanc facultatem extrà actum reservationis pensionis subdividitur in eum, qui fit ad supplicationem partium, & qui fit motu proprio, vel etiam concessione dictorum privilegiorum.

4. Porrò hic notandum, quòd omnia indulta transferendi pensionem, quæ non in ipsa reservatione pensionis, sed ad partem conceduntur, regulariter expediantur per Breve sub annulo piscatoris, cujus literæ nemini nisi ipsimet transferenti in forma gratiosa diriguntur, cum deputatione tamen Executoris per ipsum transferentem eligendi, Corrad. *l. 5. c. 5. n. 12.* Item notandum ex eodem *n. 14.* concedi quandoque hanc facultatem transferendi cum clausula: *Etiam literis super reservatione pensionis non expeditis*, v. gr. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis Capellæ Pontificiæ assistentibus, Capellanis Papæ, ejusdemque Cubiculariis, familiaribus, & continuis commensalibus, aliisque personis illi charis. Qui tamen, si habeant facultatem transferendi cum dicta clausula pensionem ducentorum imperialium, non poterunt adhuc transferre pensionem plurium imperialium sine expeditis literis.

Quæstio 608. An eadem sit pensio in translatario, quæ fuit in transferente?

1. Respondeo primò: Loquendo de pensione accepta pro jure activo exigendi certam quantitatem pecuniæ, uti de eo loquuntur AA. mox citandi, non esse eandem pensionem, sed per translationem jus transferentis, seu pensionem antiquam extingui, & dein constitui seu reservari translatario jus novum omninò, simile in conditionibus antiquo, seu antiquæ pensioni, Castrop. *cit. §. 9. nu. 2.* Paris. *l. 6. q. 4. nu. 7.* Garc. *p. 1. c. 5. nu. 255.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 9. q. 1.* Lott. *l. 1. q. 36. nu. 64. & 65. & 78.* Siquidem in pensionibus non datur vacatio, ita ut in rerum natura remaneat, nullo eam possidente, uti contingit in beneficiis; quia non sunt jura realia & perpetua, sed temporalia & personalia, ac proindè mutatis personis hæc ipsa jura mutantur, intellige numericè. Et certè si idem omninò numero jus in translatario esset, quod erat in transferente, mortuo transferente periret jus translatarii, quia transferens habebat jus pensionis pro sua tantùm vita, & consequenter non poterat ultrà vitam propriam jus translatario concedere, Castrop. *loc. cit.* Proindè jam transferens non cedit jure suo, ut illud idem jus numero cessum sit in translatario, sed ut aliud omninò simile sit in eo, quod, quia propter hanc omnimodam similitudinem virtualiter est idem cum antiquo, adhuc dicetur translatio. Ita ut etiam, ait Lott. *loc. cit. num. 7.* quia hæc extinctio est momentanea, nec fit tam ad finem amittendi, quàm acquirendi eam alteri, habenda non sit in consideratione. Neque opponi potest, quòd census non variantur per hoc, quòd ex uno in alium transferantur; nam verum id est de censibus perpetuis, qui non variantur ex mutatione Censualistæ, quemadmodum Beneficia non mutantur ex mutatione beneficiatorum, quia personis non annectuntur; falsum tamen etiam est in censibus non perpetuis, ut patet in censu vitalitio, & similibus, qui cum persona, cui solvuntur, extinguuntur, non secùs ac ususfructus cum usufructuario, quibus proindè pensiones ad vitam pensionarii ei annexæ assimilantur, Castrop. *loc. cit.* Neque opponi potest, quòd census non variatur ex mutatione hypothecæ. Nam unitas censûa non tam ea hypotheca, quàm ex obligatione debitoris desumitur, quæ, cùm sit & maneat eadem mutatis hypothecis, census est idem; at unitas pensionis ex unitate pensionarii desumitur, dum eo pereunte perit, Castrop. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Loquendo tamen de pensione, prout est subjectum, & materia ipsa, in quam jus illud activum exercetur, sive prout est jus passivum, seu obligatio solvendi in titulari, est & manet sem-

per eadem, & in effectu non extinguitur, nec alteratur per translationem, & mutationem pensionariorum, sed manet idem onus, eademque servitus beneficio in suo fundamento; & sic dicitur non inferri novum gravamen beneficio, aut titulari, sed ad summum dicitur hæc pensio seu obligatio renovari, (renovatione tamen, quæ non efficit, ut ex inde nova dicatur pensio) & simpliciter solùm insinuari titulari, cui deinceps debeat solvere pensionem. Lott. *loc. cit. à n. 66.* Unde jam etiam, cùm dicta obligatio maneat eadem in titulari, & quamvis jus illud activum in translatario, seu pensio respectu translatarii non sit eadem numero, sit tamen ejusdem omninò rationis cum ea, quæ fuit in transferente; jam omnes derogationes, & decreta concernentia substantiam, & validitatem pensionis ab initio semper durant post translationem. Lott. *n. 71.* ex Crescent. *decis. 1. n. 3. de reb. Eccles. non alienand.*

Quæstio 609. *An igitur etiam obligatio fidejussoris dati in favorem primi pensionarii, translatâ pensione perseveret, & fidejussor transeat in favorem translatarii?*

R^Espondeo negativè: Prorogatio siquidem fidejussoris ex sola fidejussoris voluntate pendet, & non ex voluntate pensionarii transferentis, aut Papæ; adeóque eum fidejussor fidejussionem solùm dederit, & interposuerit in favorem primi pensionarii, nequaquam extendenda ad favorem secundi, seu translatarii. Castrop. *loc. cit. n. 3.* Garc. *loc. cit. n. 247.* id fusiùs Rotæ decisionibus comprobans. Contrarium tamen tradit Lott. *l. 1. q. 36. n. 77.* ubi: respectu titularis semper censetur eadem pensio, ideóque nedùm ejus obligationem, sed etiam accessorias fidejussorum perdurare, uti id latissimè decisum *in Segobiens. pens. 20. Maji* 1598. (quam fusè recitatam vide apud Garc. *loc. cit. n. 257*) ubi expressè dicitur: obligatio fidejussorum pensionis ad favorem nominati, qui eam tunc transtulerat, extenditur ad translatorios cum omnibus decretis, & clausulis in reservatione contentis &c.

Quæstio 610. *An transeat quoque in translatarium quasi possessio transferentis, vel saltem in quo ea deserviat translatario?*

1. RESpondeo ad primum negativè: Siquidem hæc quasi possessio alio modo in eum non transit, nec transire potest, quàm possessio defuncti in hæredes, scilicet post apprehensam possessionem. Lott. *l. 1. q. 40. n. 354.* ubi: in translatarium non transfertur pensio, quæ fuerat apud transferentem; illa enim fuit extincta eo ipso momento, quo transferens desiit habere animum possidendi; unde translatario sine nova apprehensione quæri non potest; & hinc respectu hujus possessionis dici non potest translatarius. Citat pro hoc Rotam *in Neritonens. pens. 5. Nov.* 1601. quam quoque recitat Garc. *p. 1. c. 5. n. 472.* Idem docet Lott. *l. 1. q. 36. n. 119.* ubi etiam subjungit *à n. 120.* hinc sequi, quodlibet Papa expressè translatarium subroget etiam ad possessionem, (uti id quandoque facit ex suppositione quasi possessionis in transferente, etiam dum translatio fit citra consensum titularis, nempe per decretum adjectum in facultate transferendi hisce verbis: *Decernentes præsentes literas dicto translatario in omnibus, & per omnia suffragari, & quò ad quasi possessionem prædictam pensionem exigendi, in qua existis, per viam gratiosæ subrogationis substitutum & subrogatum eo ipso censeri*) nihilominus, quia non datur fictio super impossibili, subrogatio hæc quidem serviat ad effectum immissionis, quæ non minùs datur in corporalibus, quàm in incorporalibus, minimè tamen ad effectum manutentionis, quæ exigit possessionem in petente, cùm sit nova actio, non eadem, & consequenter non possit in alia persona sustineri identitas possessionis, quæ eatenus repræsentetur in persona successoris, quatenus successio fit in subjectum identificum & inalterabile, ut cùm succeditur in dignitate aliqua, vel officio.

2. Respondeo ad secundum: Neque possessio transferentis in ullo subservit translatario; nimirum nec ad effectum manutentionis, neque ad effectum justificationis. Lott. *l. 1. q. 38. n. 77.* Nisi tamen possessio esset longissima 30. annorum; adeo enim longa præscriptio sufficit ad præsumptionem tituli, ne dum ad favorem illius, cui facta est gratia reservationis pensionis, & per tantum tempus exegit, sed etiam plurium successorum virtute successivarum translationum. Lott. *ibid. n. 78. & 79.* Modò possessio hujusmodi fuerit bene formata, nempe ex concursu patientiæ ejus, contra quem, & exactionis illius; si enim fuisset interrupta, v. g. si aliquando super illius nullitate lata sententia, licèt postea fuissent continuatæ solutiones; vel etiam lis & controversia mota, ex qua intercipitur hic cursus 30. annorum continuus in præstatione obedientiæ. Lott. *ibid. n. 80. & 81.* Illud tamen hîc notandum, quod habet idem Lott. *l. 1. q. 36. n. 75.* tempora quasi possessionis exigendi translatarii, & transferentis esse conjungenda pro præsumenda justificatione literarum. Pro quo citat Rotam *decis. 347. n. 9. p. 1. Recent.*

Quæstio 611. *An transferatur quoque in translatarium ipsa potestas transferendi pensionem, seu hic eo ipso possit quoque eam transferre iterum in alium?*

RESpondet negativè Paris. *l. 6. q. 4. n. 39.* ubi: quòd, dum dicitur, in translatione eam fieri cum iisdem clausulis, & decretis in primæ pensionis concessione expressis, sub verbis illis non venit facultas transferendi; quia hujusmodi facultas erat personalis, & hinc non poterat extendi ultra primam vicem. Lott. *l. 1. q. 40. n. 12.* ubi: Si semel fuit concessa facultas transferendi, (nimirum in ipso actu reservationis pensionis) & dein alterata per cassationem, (intellige, factam gratiâ transferendi) pensio, non intelligitur ullo modo repetita clausula facultatis transferendi, etiam virtute decreti, quod reservata censeatur hæc secunda cum iisdem clausulis, & decretis, cum quibus erat reservata prior; istud enim decretum intelligitur de clausulis duntaxat validantibus ipsam pensionem. Idem tradit Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 5. n. 44.* ubi: Satis tritum est, translatarium non posse in alium transferre pensionem aliàs in ipsum translatam, nisi ostendantur privilegia comprehendere etiam pensiones semel translatas; nam aliàs nimis prorogaretur servitus beneficii; cùm translatio pensionis sit odiosa, & ideo restringenda. Citat pro hoc Sarnens. *ad reg. de infirm. q. 16.* Caputaq. *decis. 100. n. 6 p. 3.* Hanc autem facultatem transferendi pensiones semel translatas ob dictam rationem odibilitatis non concedi per Papam, nisi personis plurimùm qualificatis, & eidem acceptis, potissimùm verò sibi conjunctis nepotibus &c. ait *ibidem* Corrad. prout etiam subdit, concedi etiam per novum Papam Conclavistis potestatem transferendi pensiones iis reservatas, etiamsi aliàs semel, vel pluries translatæ fuerint, usque ad summam 100. ducatorum auri de Camera.

Quæstio 612. *An translatio pensionis sit odiosa?*

1. RESpondeo primò: Dum pensio transfertur per illum ipsum, cui reservata, in personam sibi bene visam, est odiosa. Lott. *l. 1. q. 36. n. 110.* Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 5. n. 2.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 9. q. 1.* Paris. *l. 6. q. 4. n. 16.* Idque non ideo, quia simpliciter prorogatur onus beneficii; cùm id non pertineat ad pensionem simpliciter reservatam super quantitate pecuniæ per titularem, quæ nullo modo tangit, vel gravat beneficium, & alterius non est considerabile præjudicium tale: neq; respectu titula-

ris;

ris; cùm contingere possit, & sæpe soleat, ut translatarius moriatur ante transferentem, etiam dum translatio fit ab eo, qui moribundus videbatur, & in his, quæ pendent à solo eventu, non possit firmari præjudicium. Lott. *loc. cit.* Corrad. *n.* 3. quamvis *n.* 4. addat; exinde fortè adhuc aliquid videri posse præjudicii, quatenus communiter translatio pensionis fieri solet in juniores translatario. Sed ideo tunc translatio hæc est odiosa, quia non est de jure, nec etiam de ipsius pensionis natura, sed veluti contra illam; cùm pensio reservetur ad tempus, & sic extinguatur morte pensionarii; translatio verò illius, cùm sit obligatio illam solvendi de persona ad aliam personam, operatur perpetuitatem illius, etiam post mortem pensionarii. Corrad. *cit. n.* 2. seu quia per eam constituitur actio personalia, nempe exigendi in eo, in quo esse nullo modo potest, deficiente consensu titularis à principio, utpote restricto ad unius tantùm favorem; atque ita repræsentata quâdam specie hæreditariæ successionis in illo ipso, in quo nec datur, nec dari potest. Lott. *loc. cit. n.* 112. citans Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 579. Et quamvis Papa ita decernat, ut videatur pensionis solvendæ obligationem prorogare cum derogatione regulæ *de præstando consensu*, hæc tamen ipsa procedere videantur ex plenitudine potestatis, (quæ semper aliquid amari habet) cùm de potestate ordinaria consensum alterius supplere nequeat.

2. Respondeo secundò: In eo casu, dum Papa intendens reservare pensionem ad commodum alicujus, v. g. miserabilis personæ non Ecclesiasticæ aut Clerici extranei, cui ea directè reservari non poterat, quia v. g. deficit in ea Clericatus, vel est extranea, dum in aliquibus provinciis viget pragmatica, ne pensiones exteris, seu non originariis reserventur, reservat pensionem in caput, & ad vitam clerici, vel personæ alicujus originariæ talis provinciæ, in commodum tamen tertiæ illius personæ non clerici, vel non originarii, cum potestate eam transferendi, ne moriente pensionario illo, seu in cujus caput reservata pensio, evanescat etiam gratia respectu illius tertiæ personæ contemplatæ; in hoc inquam casu, dum hac ratione fit hæc translatio, ex necessitate nimirum sustinendæ gratiæ, prout ab initio constitutum, non cadit in illam odium aliquod, sed erit ex omni parte favorabilis; cùm tunc nihil statuatur gratiâ prorogandi vel extendendi consensum titularis, utpote qui se in isto casu constituta taliter pensionis, à principio obligavit, nedum ad favorem reservatarii, sed etiam omnium illius translatariorum. Lott. *cit. q.* 36. *n.* 126.

Quæstio 613. Quis possit concedere hanc potestatem transferendi pensionem?

RESpondeo: Papam posse concedere hanc facultatem, extra dubium est; cùm habeat liberrimam & plenissimam in beneficialibus & bonis Ecclesiasticis dispositionem. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 14. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 1. ubi: Papæ auctoritas in transferendo pensiones est omnimoda & indubitata. Neque, ut addit *n.* 2. Papa intelligitur in hac materia unquam aliquid constituere contra bonum publicum, nec gravare Ecclesias, aut proprietatem bonorum illarum, sed nudam duntaxat commoditatem, prælati seu beneficiarii, cui nulla est voluntas, aut causa reluctandi adversus ipsum supremum Ecclesiæ Principem. Porrò notandum cum Lott. *ibid. n.* 5. quandoque ipsummet Papam transferre pensionem, aliquando verò facultatem transferendi alteri dare, vel demandare; longè enim diversa sunt gratia translationis, & facultas eam transferendi, sicut aliud est provisio beneficii, aliud mandatum de providendo.

2. Respondeo secundò: Neque Ordinarius, neque Legatus à latere concedere potest facultatem transferendi pensionem. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 15. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 24. ex Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *n.* 225. sed solus Papa. AA. iidem. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 9. *n.* 4. Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 56. ubi etiam *n.* 57. subjicit; in hujusmodi facultate transferendi semper vel præscribi, vel præscriptam censeri formam hanc, ut indultarius veterem pensionem per Papam reservatam extinguat, & mox aliam ejusdem quantitatis vigore indulti super iisdem fructibus reservet ad favorem cujuslibet.

Quæstio 614. Ex quibus causis concedi possit, & soleat hæc facultas transferendi?

1. RESpondeo primò in genere: Hujusmodi facultatem concedi ex causa benè visa Papæ. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 16.

2. Respondeo secundò: De cetero harum causarum assignentur tres. Prima est transcendens quidam affectus Papæ erga pensionarii personam, cui, ut usque ad summum faveat, ut inquit Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 79. concedit, ut vel in ipso mortis articulo in alias personas sibi gratas, vel bene visas transferat, quod rarò, & solis ferè S. R. E. Cardinalibus, aut familiaribus suis, vel Prælatis sibi maximè charis, plerumque tamen ad certam & definitam quantitatem concedit; ita ut, si excedatur, non tamen inde corruat tota translatio, sed sustineatur in quantitate non excessiva; cùm summa sit dividua. Lott. *loc. cit. juncto n.* 80. Secunda est prærogativa integræ alicujus Universitatis, seu Ordinis, cujus intuitu hanc facultatem concedit omnibus, & singulis ejus membris, v. g. militibus Lauretanis. Lott. *cit. n.* 80. *in fine*, qui etiam *n.* 81. ostendit differentiam inter potestatem hanc datam ex hac, & inter datam ex priore causa, sive inter datam intuitu personæ reservatarii seu indultarii, & intuitu officii seu dignitatis personæ. Tertia est mera necessitas sustinendi gratiam reservationis confidentialis, dum reservatur pensio in caput, seu ad vitam alicujus, juxta dicta & explicata *quæst. ante hanc* 3. ita ut commodum pensionis intendatur alteri; ex ea enim commoditate seu utilitate pensionis in alium transmissæ probatur confidentia. Lott. *loc. cit. n.* 90. *juncto n.* 93.

Quæstio 615. Quandonam exspiret hæc facultas transferendi?

1. RESpondeo primò: Dum facultas hæc, concessa ratione seu intuitu officii vel dignitatis; durat tantùm durante illo officio vel dignitate. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 5. *n.* 14. Lott. *l.* 1. *c.* 36. *n.* 86. cessante enim causâ favoris, quæ erat illud officium vel dignitas, cessat favor. Lott. *ibid.* Et si hujusmodi officium emptum esset pecuniis alterius, qui sibi reservâsset omnimodam dispositionem & commoditatem, nihilominùs istius reservatarii persona non haberetur in consideratione ad effectum fruendi hoc indulto, sed persona solius Officialis descripti in matricula. Lott. *n.* 88. & ex eo Corrad. *loc. cit.* juxta *decis. Rota in Papiensi pens.* 19. *Martii* 1607.

2. Respondeo secundò: Dum verò concessa dicta facultas intuitu personæ pensionarii; durat durante illâ persona; cùm causa favoris sit perpetua cum ipsa persona, Lott. *ibid. n.* 81. *juncto n.* 83. qui etiam hinc deducit *n.* 82. *juncto n.* 84. Quòd, licèt tunc concipiatur illa facultas cum clausula: *De pensionibus nunc, & pro tempore reservatis*: & ea restringere videatur indultum ad pensiones *tunc*, vel antea reservatas ante tempus Datæ, tamen ea verba referantur ad tempus translationis, ponderando præcipuè dictionem *pro tempore*, quæ futura comprehendit; finitur tamen & in hac persona hæc facultas primâ translatione valida pensionis, ad quam transferendam ea concessa; quia per illam translationem abdicat transferens omne jus illius pensionis, & consequenter nihil habet amplius, quod transferre possit. Secus est de translatione invalida, utpote quæ se habet, ac si non fuisset. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 9. *n.* 7. citans Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 247. Gonz. *gl.* 11. *n.* 82. Neque, ut dictum suprà, non extincta transfertur in translatarium, aut extincta in eo rursus creatur. Verumtamen, qui diceret, facultatem talem jam esse consumptam per translationem prius factam, deberat

docere, eam translationem factam esse in vim ejusdem facultatis, nihil enim vetat, quò nimis concessâ unâ facultate, concedi potuerit & alia amplior. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *à n.* 65. qui etiam *n.* 68. subjungit, non vitiari secundam facultatem ex tacita priore facultate, si saltem in genere sit facta mentio de prioribus cum clausula: *quorum tenores*, utpote quæ habet vim individuæ expressionis. De cetero extingui etiam dictam facultatem transferendi per promotionem ad Episcopatum, & ita quidem, ut hæc extinctio eo ipso inducatur, concessâ etiam retentione pensionis, tradit Lott. *cit. q.* 40. *n.* 93. Porrò quando in persona obtinente officium, vel dignitatem censeatur in hujusmodi facultatis concessione considerata potiùs persona, quàm officium, vel dignitas, deducendum, ait Lott. *cit. q.* 36. *n.* 87. ex pondere verborum personalium *tibi*, item *per te*, & ex præmissione nominis proprii.

Quæstio 616. An translatio pensionis fieri possit in articulo mortis?

1. RESpondeo affirmativè. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *num.* 104. (ubi: non est verum, quòd per translationem pensionis prorogetur servitus beneficii, & constat ex *Mantuan. pens.* 4. *Decemb.* 1626. ubi: quod, quidquid Rota censuerit antiquitus, hodie constat, & est receptissima sententia, quòd translatio etiam facta in articulo mortis non est novum gravamen) Lott. *l.* 1. *q.* 40. *à n.* 55. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 5. *à nu.* 45. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. § 9. *n.* 5. *in fine.* citans Azor. *p.* 2. *l.* 8. c. 11. *q.* 10.

2. Ampliatur responsio primò: ut procedat, sive permissâ translatione, censeatur etiam permissum, eam fieri in articulo mortis, etiamsi clausula: *etiam in articulo mortis*, quæ aliàs in concessione facultatum transferendi pensiones de stylo addi consuevit, ut Mandos. *de signat. grat. tit. translat. pens.* non adesset; siquidem dicta clausula potiùs ex superabundanti, quàm ex necessitate adjicitur. Lott. *cit. n.* 55. Corrad. *cit. nu* 45. testans sic *decis. à Rota in Gadicens. pens.* 25. *Mart.* 1541.

3. Ampliatur secundò: ut, quemadmodum sustinetur testamentum factum à moribundo balbutiente & semimortuo, modò ad interrogationem Notarii, vel alterius potuerit exprimere mentem per simplicem vocem: *ita*, vel *non*; sic pariter sustineatur translatio pensionis à tali taliter facta. Lott. *loc. cit. n.* 56. & 57. Corrad. *loc. cit. nu.* 47. & 48. Quinimò etiam, sicut testamentum, & fideicommissum sustinetur factum à moribundo loquelâ destituto, per nutus oculorum, vel capitis voluntatem suam declarante; ita etiam translatio in hoc casu nutu fieri potest. Corrad. *loc. cit. n.* 50. Neque his contraria est Rota *in Portugallens. pens.* quia intelligenda de ita balbutiente, ut nullatenus intelligi posset, aut sciri, an dicat: *ita*, vel *non*. Corrad. *n.* 49. Idem dicendum, dum nutus tales essent, quibus voluntas non satis declararetur, & sciri nequiret, an annuerit, vel renuerit.

4. Ampliatur tertiò: ut procedat, etiamsi à tali extorta fuisset translatio blanditiis, & persuasionibus translatarii; nam neque blanditiæ, & persuasiones tales vitiant testationem, aut vitio vertuntur blandienti, & persuadenti. Lott. *nu.* 58. & 59. Corrad. *cit. n.* 9.

5. Ampliatur quartò: ut non sit invalida à moribundo facta translatio, aut etiam desuper factum instrumentum, dum illud non fuit subscriptum secundùm jus aliquod singulare Provinciæ, alicujus solennitatem hanc omnino exigens in contractibus, & instrumentis, quæ super contractibus fiunt; cùm materia hæc translationis pensionis non pertineat ad contractus; cùm translatio hæc sit simplex actus, quem rogat Notarius, vel alius, & non sit contractus. Adde, quòd vix sit, ut hujusmodi consuetudines, aut pragmaticæ Laicorum juri communi superinductæ attendantur in instrumentis, quæ conficiuntur inter personas Ecclesiasticas. Lott. *n.* 58. *junctis n.* 60. & 61.

6. Ampliatur quintò: quòd locum non habeat in hac translatione regula de infirmis, ita ut, etsi infirmus transferens moriatur infra 20. dies, valeat tamen translatio, utpote quæ mox, ut facta, sortiatur suum effectum; dicta enim regula loquitur de resignante beneficium; jam autem neque translatio est resignatio, neque pensio est beneficium, nec appellatione beneficii comprehenditur. Corrad. *loc. cit. n.* 46. Sarnens. *ad hanc reg. q.* 16. *n.* 2. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 9. *n.* 5. *in fine.* Azor. *p.* 2. *l.* 8. c. 13. *q.* 5. *editionis Coloniensis. de anno* 1608. ubi, dum respondet, *non valere*, error videtur esse typographi, & legi debere: *non habere*, nimirum locum, juxta quod quæsitum erat, & ostendit ratio ab eo adducta.

7. Limitanda econtra responsio primò: ut hucusque dicta intelligenda sint de tali moribundo, qui intellectum, seu rationem nondum amisit. Corrad. *loc. cit. n* 51.

8. Limitanda secundò: ut nihilominus servetur in hac translatione modus, & forma tradita in literis, in quibus prædicta facultas transferendi conceditur. Corrad. *n.* 54. & sic hæc translatio fieri non potest per testamentum. Corrad. *ibid.* Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 56. non obstante decis. Rotæ *in Placent. pens.* 17. *Julii* 1602. ut ait idem Garc.

9. Limitanda tertiò & principaliter: quòd fieri nequeat, & nullatenus valeat translatio, dum æger seu moribundus, & translatarius ita conveniunt, ut translatio facta intelligatur, si transferens ex illa infirmitate decedat, aliàs non. Corrad. *cit. loc. n.* 51. Garc. *loc. cit. n.* 55. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 19. eò quòd, cùm per translationem extinguatur antiqua pensio, & nova constituatur coram Executore, dicta facultas videatur non posse sibi vendicare locum, nisi in absoluta translatione; atque adeò translatio sub conditione factâ sit nullâ. Garc. *cit. n.* 55. Sed de hoc postremo plura infrà.

Quæstio 617. An coram aliquo, & coram quo fieri debeat hæc translatio?

1. RESpondeo primò: Supponendo, translationem fieri vel ab ipso Papa, v. g. ubi translatio fit ex causa necessaria sustinendi gratiam reservationis pensionis confidentiariæ, de qua suprà, dum nimirum reservata pensio in caput, & ad vitam alicujus in commoditatem alterius tertii, & ille, in cujus caput ea sine commoditate fuerat reservata, moriturus, seu occurrente vitæ periculo eam transfert in alium, hac potestate (ut Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 99.) concessâ illi in hoc eventu, ne gratia illa facta isti tertio aliàs frustraretur; in hoc enim casu fieri translationem ab ipsomet Papa, tradit Lott. *l.* 1 *q.* 40. *n.* 6. Item subjungens *n.* 8. in hoc casu, cùm nihil mutetur, nisi persona fiduciarii, hoc est, illius, in cujus caput sine commoditate erat reservata; fiatque motu proprio, nihil esse justificandum. Item dum fit ex certa scientia de consensu illius, cui facta illius reservatio. Lott. *cit. q* 40. *nn.* 7. (& *n* 8. subdens, in hoc casu nihil justificandum præter habilitatem pensionarii) illo ipso pensionario pro hoc, ut fiat, supplicante, sive dum fit translatio in vi supplicationis, in qua petatur, ut pensio aliàs absque facultate eam transferendi concessa cassetur, extinguatur, & annulletur ad effectum, ut similis pensio in favorem alterius constituatur, seu reservetur, pro ut supplicat ille tertius, ut sibi ea assignetur, seu reservetur cum clausulis, & decretis in prima pensionis reservatione contentis. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 36. ex Mandos. *de signat. grat. tit. translationes. col.* 2. Et sub hac forma fit translatio, dum in reservatione pensionis non fuisset concessa facultas eam transferendi. Paris. *ibid.* dicens, observâsse se, difficulter nunc concedi dictam translationem, & non nisi pro personis valdè benè meritis. Vel translationem fieri ab alio, cui nimirum ea facultas transferendi concessa, (nempe vel eodem contextu, quo reservatur pensio, vel ad partem, seu extra hunc actum reservationis. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 9 *juncto n.* 12.) vel demandata est. Papa enim aliquando facultatem hanc transferendi demandat personæ in dignitate

Eccle-

Ecclesiastica constitutæ, aliquando ipsimet cessionario concedit. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 18. Et in utroque hoc casu, hoc est, sive Papa per seipsum pensionem transferat, sive eam ab alio fieri concedat, vel mandet, hæc perpetuò servatur forma, sicque translatio hoc ordine, ut pensio antiqua priùs extinguatur, & dein nova reservetur ad favorem illius personæ, quam translatarium dicimus. Lott. *ibid. n.* 12. Idque ideò, ut in hac materia prorsus excludatur hæreditariæ successionis species, dum jus illud novum ad exigendam pensionem, quod creatur in translatario, immediatè illi fiat & dependeat à Papa; non secus, ac contingit in resignatione in favorem; dum nisi priùs per acceptationem resignationis extincto omni jure resignantis, & inductâ novâ vacatione, fit nova provisio resignatario, ita ut hic nullum jus à resignante, sed solùm à Papa nactus intelligatur. Nam pari modo translatio duos actus implicat, unum ex parte transferentis, & hic resolvitur in simplicem ejus consensum pro extinctione pensionis. Alterum ex parte translatarii, quo is instat & supplicat, novam similem pensionem sibi reservari, ita ut exactio istius novæ pensionis, quæ fit auctoritate Papæ, videatur moveri ab objecto personæ translatarii, non autem transferentis; quemadmodum in resignatione in favorem continuò contemplatur persona resignatarii. Lott. *n.* 13. 14. & 15. His itaque veluti suppositis,

2. Respondeo secundò ad quæstionem: Ante omnia itaque diligenter inspiciendus tenor literarum, in quibus hæc facultas transferendi concessa pensionario, (quarum literarum formulam vide apud Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 5. *n.* 10.) num demandata executio, seu ipse actus translationis, an verò concessum quoque, ut ipse, prout maluerit, per se adhibito solo Notario ac testibus eam facere possit. Et in casu quidem primo, ubi in concessa facultate transferendi actus ipse translationis commissus alteri distincto ab ipso transferente, v. g. cuicunque loci Ordinario, vel alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ; diciturque v. g. *Concedimus tibi, ut quicunque loci Ordinarius, vel Canonicus Metropolitanæ vel alterius Ecclesiæ Cathedralis, seu alia persona in dignitate Ecclesiastica constituta, à te quandocunque in Romana Curia, vel extra eam, ubique locorum eligendus, vel eligenda, dictam pensionem de tuo consensu cassare vel extinguere, & postquam cassata vel extincta fuerit, unam pensionem annuam hujusmodi super iisdem fructibus Titio Apostolicâ auctoritate reservare, constituere & assignare liberè & licitè, valeat. &c.* In hoc inquam casu, ubi vel hæc forma sola, & præcisè præscripta transferenti, vel etiam ubi is, dum id ei relictum liberum, hanc viam præelegerit.

3. Primò per loci Ordinarium in subjecta materia intelligitur non tantùm Episcopus, (uti eum solum intelligendum, si diceretur quicunque diœcesanus: vel etiam nomen Ordinarii adhiberetur in materia collationis beneficiorum, asserit Corrad. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 29. *pr. benef.* per quod tamen credo, non volet exclusos illos, qui cum jurisdictione quasi Episcopali territorium, & quasi diœcesin habent) sed quicunque etiam alius habens jurisdictionem quasi Episcopalem. Corrad. *loc. cit.* sed & quicunque habens jurisdictionem ordinariam, ut idem Corrad. *ibid.* citatis Abbate & Gemin. Parisf. *l.* 3. *q.* 11. *n.* 19. Ac ita unusquisque ex prædictis facultatem hanc transferendi poterit exequi. Corrad. *ibid.* Et consequenter videtur id posse Vicarius generalis Episcopi, cùm jurisdictionem ordinariam habeat.

4. Secundò per personam in dignitate Ecclesiastica constitutam, quò ad effectum hujusmodi translationis faciendæ, venit Canonicus Cathedralis, adeoque, etsi in dicta facultate non fieret mentio Canonici Cathedralis, & dirigeretur talis facultas tantùm ad personam in dignitate Ecclesiastica constitutam, adhuc talis Canonicus eligi posset à pensionario in Executorem dictæ translationis, & esse delegatus Apostolicus, seu reputari in dignitate Ecclesiastica constitutus, quò ad hunc actum translationis; etsi de cetero strictè loquendo Canonicatus cathedralis dici nequeat dignitas Ecclesiastica, ut tradunt Zerol. *in pr. Episc. p.* 1. *v. dignitat.* Felin. *in c. pastoralis. de rescript.* & DD. communiter *in c. statutum. de rescrip. in* 6. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 24 *loc. cit. n.* 30 *juncto. n.* 32. *in fine.* Nullatenus tamen, etiam in hac materia translationis Canonicus Ecclesiæ collegiatæ dici potest persona in dignitate Ecclesiastica constituta. Corrad. *cit. n.* 30. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 245. Et sic Executor hujus translationis esse non potest; etiamsi in dicta facultate adderetur: *Canonicus Cathedralis, vel aliarum Ecclesiarum:* id enim intelligendum de Canonico Ecclesiarum Patriarchalium, & Primatialium. Corrad. *loc cit.* Quin etsi simpliciter diceretur in dicta facultate, faciendam translationem coram Canonico, adhuc commissio facta non videtur Canonico Collegiatæ, sed bene Canonico Cathedrali, tanquam, qui quò ad hunc actum censetur constitutus in dignitate Ecclesiastica, & aliàs censetur capax commissionum causarum. Corrad. *n.* 32. *ad initium*, citans Garc. *in addit. ubi paulò post.* Proinde ut Canonicus Collegiatæ exequi possit hunc actum translationis, necesse foret, id in specie exprimi, dicendo: Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ Canonicus; prout quandóque in hac facultate expressum vidisse se testatur Garc. *in addit. ad cit. n.* 245. Corrad. *loc. cit.* qui etiam *n.* 33. notat, quandóque committi dictam translationem Canonicis Collegiatarum insignium. De cetero per personam in dignitate Ecclesiastica constitutam comprehendi in ista commissione obtinentes dignitates in Ecclesia collegiata, indubitatum est, quidquid sit quò ad alia rescripta expressè directa personis obtinentibus dignitatem in Cathedrali. Corrad. *n.* 31. ex Garc. *ubi antè.*

5. Venire quoque hoc nomine, & eligi posse in Executores hujus facultatis utriusque Signaturæ Referendarios; quia & hi in dignitate Ecclesiastica sunt constituti. Item auditorem Curiæ, & Clericos Cameræ Apostolicæ, Protonotarios Apostolicos; eò quòd & hi de per se habent dignitatem Ecclesiasticam, ut Sarnens. *in proœm. reg. q.* 1. *n.* 5. & Barb. *in addit. ad alleg.* 106. *n.* 13. Loquens etiam de dictis Clericis; & hoc quidem intelligendo pariter de Protonotariis, sive in Curia Romana & Urbe, sive extra Urbem, & dictam Curiam existentibus, quia & hi, & cæteri in Curia existentes habent verè dignitatem Ecclesiasticam; ut tradit Corrad. *n.* 35. *juncto n.* 36. juxta *decis. Rotæ.* 153. *n.* 14. *p.* 5. *recent.*

6. Ubi itaque juxta tenorem literarum concessionis hujus facultatis transferendi pensionem translatio facienda per talem Executorem à pensionario distinctum, erit quidem in hujus transferentis arbitrio, ex dictis personis in iis literis comprehensis unum seligere, seu assumere, quem maluerit. Corrad. *n.* 37. prout in dicta facultate id exprimitur per verba: *Per te eligendus.* Nequaquam tamen coram alio, quàm in dicta facultate nominato aut comprehenso fieri validè poterit hæc translatio; idque, etiamsi in loco, in quo fieri contingit translationem, nullus reperiatur, aut reperiri possit de personis contentis in dicta facultate, & transferenti instaret mors; cùm delegatio sit stricti juris, & non extendatur de persona in personam, maximè in causa transferendæ pensionis, quæ est odiosa. Corrad. *n.* 38. citans Garc. *in addit. ad p.* 1. *c.* 5. *n.* 245. Ne proinde tali casu contingente frustretur transferentis desiderium transferendi pensionem, poterit is constituere procuratorem ad sic transferendum in loco, in quo adest aliqua talis persona ex contentis in facultate. Non obstante, quòd in ea dicatur: *Concedimus tibi: & per te eligendus:* cùm juxta communem regulam facere quis possit per procuratorem, quod facere potest per se, nisi in specie prohibitum sit, etiamsi versetur in privilegio. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 246. & ex eo Corrad. *n.* 39. & Castrop. *de benef. d.* 2. *p.* 11. *n.* 5. Et sic Notarius ad id per pensionarium rogatus factâ assertione pensionis sibi reservatæ super fructibus talis beneficii, ipse constituet procuratorem N. ad transferendum, seu potiùs ad consentiendum translationi

lationi juxta formam in dicta facultate expressam. Quemadmodum etiam pro translatario absente stipulare poterit Notarius; sufficiente hac stipulatione, si postmodum apparuerit de acceptatione ipsius translatarii, veluti per mandatum procuræ ad exigendum, idque etiam in casu translatarii inscii de facta translatione. Corrad. *cit. n.* 39. qui *n.* 40. subjungit: advertendum, quòd hujusmodi mandatum ad transferendum tantùm sit validum, durante vitâ transferentis, & quòd, si is moriatur ante factam dictam translationem, prædictum mandatum exspiret. Porrò de modo procedendi coram dicto Executore paulò post.

7. Respondeo tertiò: In casu, quo concessa pensionario potestas transferendi coram solis Notario, & testibus, prout quandoque conceditur personis quibusdam Papæ acceptis, aut privilegiatis, ut sunt milites Lauretani, milites S. Petri &c. dictâ Executoris deputatione, & electione opus non est; cùm enim ipse transferens tunc habeat potestatem transferendi, alterius ministerium non requiritur. Castrop. *loc. cit.* Corrad. *n.* 41. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 51. Sed neque Notarius ille tunc adhibetur, ut Executor, sed ut simplex Notarius, ad promovendam probationem factæ per ipsummet pensionarium translationis, & non ut ipse jurisdictionem aliquam exerceat, seu ut admittat, casset, & postea de novo reservet pensionem, ut dictum de Executore, à cujus facto ipsa translatio dependet. Corrad. Lott. *loc. cit.* Poteruntque hi testes, & Notarius esse laici, prout dicitur in concessa illa facultate transferendi. Corrad. *cit. n.* 41.

Quæstio 618. An, & qualiter in utroque casu hoc facienda translationis per Executorem, vel absque eo per pensionarium ipsum opus sit exhibitione facultatis transferendi?

1. RESpondeo primò: In primo casu necessariò Judici, seu Executori electo intimandæ, & exhibendæ sunt literæ, quibus concessa pensionario facultas transferendi continetur; ita ut sine earum exhibitione Executori facta non teneat, seu nulla sit translatio. Garc. *p.* 6. *c.* 2. *n.* 11. citans quamplurimos. Paris. *l.* 6. *q.* 37. Castrop. *loc. cit.* Corrad. *l.* 5. *c.* 6. *n.* 41. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 24. Siquidem aliàs procedere nequit; quia procedere nequit, quin ei constet juridicè de jurisdictione sibi concessa, quam, (vel potiùs cujus notitiam juridicam) accipit ex vi exhibitionis harum literarum. Castrop. *loc. cit.* Ac proinde non sufficiet, Executorem aliunde certiorem factum esse tam de facultate pensionarii ad transferendum, quàm de delegatione seu commissione in ea ad se directa; cùm hujus Executoris jurisdictio, ut Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 43. vel saltem jurisdictionis hujus exercitium, ut Lott. *cit. q.* 40. *n.* 26. (ubi: delegatus potest quidem habere jurisdictionem ante præsentatum rescriptum, at minimè illius exercitium, juxta *c. super.* 20. *tl. secundo. de appellat.*) dependeat ex productione dictarum literarum, vi totâ, ut Lott. *n.* 27. ex Bald. stante inscientia vel ignorantia delegationis, seu in reali productione rescripti.

2. Hinc etiam non sufficeret, si prætendatur pensionarii facultas transferendi notoria; ut enim Judex suppleat ex notorio, requiritur notorium aut naturâ, aut lege, cujusmodi nequit esse privatum aut singulare negotium. Lott. *n.* 31. Quòd, si tamen dicta notoreitas de dicta facultate deduceretur ex eo, quòd typis publicis expressa, & publicata in Curia, vel etiam cum aliis Constitutionibus inserta Bullario, ut dum agitur de facultate transferendi concessa Conclavistis, & aliquibus militiis, sufficere potest. Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 48. Lott. *n.* 32. ex Gratian. *discep. forens. c.* 551. *sub n.* 16. ut eum citat Lott. vel 11. ut eum citat Corrad. ubi Gratianus dicat, ex eo Executores dici certos de sua jurisdictione, ut possint illis fidem adhibere absque eo, quòd de nullitate translationis possit opponi. Et sic transumptum impressum, (non tamen transumptum simplex confectum à Notario, Corrad. *n.* 52.) seu impressa copia dictorum privilegiorum in eo casu sufficeret, & faceret fidem ad effectum validitatis hujusmodi translationis tanquam actus extrajudicialis; & satis est, inde Executorem certum esse de sua jurisdictione. Corrad. *n.* 49. Quamvis in Judicio parte opponente ad effectum concludentis probationis requireretur tunc quoque subscriptio Notarii, & sigillum alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, prout Rota distinxit *in Lucana pens.* 17. *Febr.* 1592. Corrad. *cit. n.* 49. Et hinc pensionarium, si transferat extra Urbem parte opponente teneri exhibere transumptum tale impressum cum sigillo, & subscriptione notarii, & prædictæ personæ in dignitate constitutæ, existentium, ubi literæ originales facultatum, & privilegiorum sunt cognitæ etiam ipsis Executoribus in eadem urbe, & stante impressione in ea facta, & in Bullario inserta, ait Corrad. *n.* 50. Unde etiam ait, practicari, ut qui ex privilegio impresso in curia Romana volunt transferre suas pensiones, si ipsi tempore translationis fuerint extra Curiam, exhibeant suas facultates, id est, earum copiam impressam, & subscriptam à notario, & dicta persona in dignitate constituta, quemadmodum videmus quandoque etiam nonnullis ex prædictis facultatibus; sicut Constitutionibus Apostolicis in earum calce adjectam hanc clausulam: *Volumus autem, quòd præsentium exemplis etiam impressis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ.* Similiter in casu, ubi dicta facultas seu privilegium transferendi non esset typis impressum in Curia, insertùmque Bullario, sed in literis privatis Apostolicis concessa, sufficeret ad reddendum Executorem certum, (intellige in radice, prout requiritur ad valorem translationis) de sua jurisdictione, si, licèt non literæ originales, earum tamen transumptum exhiberetur, insertum in scriptura aliqua authentica. Lott. *n.* 33. citans Grat. *ubi antè. n.* 16. & 17. & sic decisum testans *in Bononiens. translat. pens.* 20. *Jun* 1612. Quod tamen idipsum limitandum ait *n.* 34. si postmodum de ipsis literis originalibus constaret. Quamvis tamen etiam ex sola supplicatione signata justificari posse facultatem hanc concessam, modò adjecta fuerit clausula: *Etiam literis non expeditis.* Lott. *n.* 35. Sic validam fuisse translationem pensionis factam coram Executore vigore processûs fulminati, in quo insertæ erant literæ potestatis transferendi pensionem, dummodo postea constaret de originalibus literis, dum opponeretur de validitate dictæ translationis, testatur Corrad. *n.* 45. decisum *in Bonon. translat. pens.* 1. *Maji* 1618. juxta aliam decis. *in Zamorens. pens. de Anno* 1544. Quamvis & ad hunc effectum sufficiat, reperiri dictam facultatem registratam in actis; cùm ex ista sola illius existentia in actis inducatur notitia. Corrad. *n.* 45. §. *& ad hunc. juncto n.* 48. § *licèt aliud.* Unde jam præscindendo à dicta notoreitate, & insertione, vix salvandum esse actum translationis factæ à nullitate sine exhibitione originalium, ait Lott. *n.* 36. & 37. Etiamsi Executor ipse enunciaret, sibi exhibitas, & visas literas dictæ facultatis, vel etiam notarius simpliciter attestaretur, literas fuisse exhibitas Executori, & à se lectas, attestando etiam de anno, mense, die concessionis illius facultatis. Eadem ferè habet Corrad. *n.* 43. & 44. nisi actus præsentationis seu exhibitionis literarum sit extensè scriptus, & nisi ipsæ literæ sint registratæ in actis, ut limitat Corrad. *ibid.* Hinc, cùm materia hæc translationis sit nimis delicata & periculosa, circa observantiam illius formæ, nec non exhibitionem dictarum literarum, ut Corrad. *n.* 47. magis tutam praxin fore, ait *ibid.* si in ipso translationis instrumento, & in illius corpore, (contra quod faciunt aliqui Notarii, dum non in corpore dicti Instrumenti eam facultatem inserunt, sed apponunt in fine illius post clausulam: *actum &c.* quod tamen etiam sufficere, ait Corrad. *n.* 46. ex Grat. *discep. for. c.* 551. *n.* 5. eò

quòd,

quòd, licèt per dictam clausulam denotetur, quòd omnia sequentia faciunt distinctum actum, sufficiat tamen subscriptio finalis ejusdem Notarii; cùm illius fides de rogatu talis instrumenti fit post prædictam registrationem dictæ facultatis) literæ inserantur per extensum nihil penitus omisso, (quamvis in usu habeant quidam Notarii, ut tenorem literarum in illo instrumento summatim exprimant, cum anno, mense, die, ac mentione dictæ facultatis, & de registratione inferiùs facienda, quod facit, ut hujusmodi literæ dicantur virtualiter insertæ, & registratæ in corpore instrumenti, juxta *l. asse toto. ff. de hered. instit.* Corrad. *n.* 48.) adjectâ etiam, prout id plurimùm conduceret, ab ipso Notario clausulâ: *Non solùm isto, sed omni alio meliore modo.* Porrò formulam hujusmodi instrumenti translationis facti per Notarium vide apud Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 60. Nihilominus deficientibus hisce, hoc est, reproductione seu reexhibitione ipsarum literarum, & earum insertione, & registratione in instrumento translationis, exhibitio earum probari posset, seu, ut ait Lott. probatio hujus exhibitionis, (intellige, facta per assertionem ipsius Executoris aut Notarii de ea attestantis) coadjuvari posset per testes, qui utpote præsentes actui exhibitionis coram Executore, de illo deponerent. Corrad. *n.*46. Lott. *n.* 38. Siquidem præsentatio rescripti potest probari per testes, ut Felin. *in c. quoniam contra. de probat. n.* 56. Decius, & DD. communiter apud Corrad. *n.* 46. Et insertio hæc, & registratio dictæ facultatis non est præcisè necessaria, sed duntaxat solus actus exhibitionis literarum coram Executore factus, ut Innoc. *in c. quoniam contra. n.* 4. cùm talis actus possit explicari extrajudicialiter; eò quòd non agatur coram Judice, sed mero Executore, qui non debet interponere aliquam causæ cognitionem. Corrad. *cit. n.* 46. Lott. *n.* 39. & 40. Atque ita, ut subjungit Lott. *n.* 42. locum hîc habeat regula: ubi versamur in gestis coram eo, qui potest procedere judicialiter, & extrajudicialiter, in scriptis, & sine scriptis, si quid proponatur factum, quod esset necessarium, ad actûs substantiam, illud posse probari per testes.

3. Respondeo ad secundum: In secundo casu, nimirum, dum concessa facultas transferendi coram Notario, & testibus, non requiritur dicta literarum seu privilegiorum, in quibus contenta facultas transferendi, exhibitio; cùm, ut dictum *q. praced.* Notarius ille non sit Executor. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 52. Corrad. *l.* 5. c. 5. *n* 41. juxta decis. Rotæ *in Lucana pens.* 7. *Feb.* 1597. Proceditque idipsum, etiamsi adhibitos simul Executor, (intellige pro libitu pensionarii, dum nimirum in facultate transferendi id illi concessum, ut vel coram Executore, vel coram Notario, & testibus solis transferre possit) quia, cùm tunc forma translationis faciendæ sit posita in electione transferentis, per adhibitionem Executoris non censetur renunciâsse facultati minùs solenni transferendi coram Notario, & testibus solis & simul adhibitis. Corrad. *cit. n.* 41. Lott. *n.* 53. testantes, sic censuisse Rotam apud Puteum, *decis.* 334. valuisse translationem factam à quodam milite S. Petri coram Executore simul, & Notario, & testibus ad id rogatis, non tamen exhibitis eidem Executori privilegiis. Item Corrado teste *n.* 42. pari ratione in simili modo factæ translationis à milite Lauretano decisum à Rota *in Portugal. pens.* 15. *Decemb.* 1606. Valuisse translationem absque exhibitione literarum; eò quòd, cùm ea fieri potuisset coram solo Notario, & testibus sine dicta exhibitione, non fuerit vitiata per hoc, quòd elegisset viam Executoris. Ac proinde objici non poterit tali illud: *Via, quam elegisti, tibi pateat:* & illud: *quod potui, nolui:* quia, ut responsum à Rota *in citata decis.* 334. apud Puteum, in iis, quæ pendent ex nostra facultate, eligendo unam viam, non videtur quis renunciare alteri, ac dicendum, talem transtulisse omni jure, quo meliùs potuit.

Corrad. *cit. n.* 42.

Quæstio 619. An necesse sit insuper exhiberi à transferente literas reservationis pensionis, antequam procedatur ad extinctionem pensionis prioris, & creationem novæ?

RESpondeo negativè: Idque sive in facultate transferendi sit facta mentio de pensione in individuo cum illius Data, sive secùs; cùm Executor recipiat jurisdictionem ex sola facultate transferendi, & non ex exhibitione literarum reservationis pensionis. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 44. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 5. *n.* 15. Non obstante, quòd judex, seu Executor ille procedat per viam cassationis antiquæ pensionis, & creationis novæ similis antiquæ; quod facere non posse videtur, nisi ostendatur illi reservatio antiquæ pensionis, ut sic videat, an nova pensio sit illi similis. Nam satis est, quòd in creatione novæ pensionis reservetur pensio antiquæ similis, absque eo, quòd exprimatur qualitas illius, utpote quam sufficit exprimere per relationem ad antiquam, & absque eo, quòd judex, qui est merus Executor, discutiat, qualis sit pensio antiqua. Corrad. *ibid.* citans Rotam *in Segobiens. transl. pens.* 12. *Decemb.* 1587.

Quæstio 620. Qualiter præmissis jam præstitis, nimirum electo Executore, exhibitisque literis facultatis transferendi, procedendum ad ipsam translationem: & in specie, num opus sit formalibus & præcisis verbis, quibus ea translatio concipitur in forma dictæ translationis?

1. RESpondeo primò; Ante omnia cavendum, ut præcedat extinctio pensionis in ordine ad reservationem novæ, aliàs translatio ipso jure erit nulla, utpote non servatâ formâ præcisâ. Corrad. *pr. benef. l.* 5. c. 6. *n.* 7. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 42. dicens, esse hanc *decisionem Rotæ* 401. *p.* 1. *divers.*

2. Secundò notandum, extinctionem ipsam non mandari Executori; illa enim permittitur ipsi pensionario, qui etiam sine auctoritate Apostolica illam promovet, modò expedierit super dicta facultate literas, nisi quoque & hoc ipsum, ut literis non expeditis possit illam transferre, concessum & expressum sit. Lott. *n.* 43. Corrad. *loc. cit. n.* 1.

3. Tertiò notandum, huic formæ satisfieri non solùm, si explicitè, & verbis expressis extinguatur pensio, & similis nova creetur; sed etiam, si id fiat implicitè; siquidem forma præscripta in facultate translationis actui transferendi exigit quidem, ut extinguatur pensio vetus, & nova reservetur; sed nequaquam exigit, ut id fiat explicitè, nisi fortè id specialiter in facultate alicui hîc & nunc concessa esset expressum. Corrad. *l.* 5, *c.* 6. *n.* 12. & 13. Lott. *n.*45. & 46. juxta decis. Rotæ 246. *n.* 10. & 11. *p.* 1 *divers.* Ac proinde si transferens coram Executore explicet, se velle transferre pensionem juxta facultatem sibi desuper concessam, quæ oculis Executoris subjiciatur. Executor autem hac voluntate intellectâ, visâque dictâ facultate transferendi, dicat, se pariter transferre juxta eandem facultatem, nihil est, quin dicatur satisfactum formæ, quia unusquisque eorum id agere intelligitur, quod ad se pertinet; cùm uterque intendat, ut fiat translatio. Lott. *n.*47. & 48. Unde jam, si omissis formalibus illis verbis, quibus in facultate concipitur dicta translatio, ea facta fuisset sub verbis æquipollentibus, paucioribus, aut pluribus, diceret úrque, v. g. in instrumento desuper confecto: Quòd transferens se spoliavit pensionibus, eásque transtulit in N. absque eo, quòd dicatur prior pensio priùs extincta, & cassata, ac postea alia similis reservata, prout cantant verba literarum facultatis transferendi, valida adhuc erit translatio; eò quòd, cùm dicta facultas exprimendo translationem dictis formalibus verbis, non det

certam

certam verborum formam, sufficiat, quòd illa verborum forma in facultate expressa sit virtualiter servata, licèt sic videatur esse adhibitus modus superficialiter solùm diversus: reipsa enim satis impletur illa forma, dum ipse transferens declarat, se velle transferre juxta facultatem, consentiens reservationi faciendæ per Executorem, & Executor illum consensum recipiens declarat, se novam pensionem reservare Tino, dum translatio est actus dependens à tali utrimque facto. Corrad. *l. 5. c. 6. nn.* 9. 10. 11. juxta decis. Rotæ 153. *p.* 5. *divers. recent.* prout eam citat Corrad.

Quæstio 621. An insuper requirantur literæ Apostolicæ, vel etiam ipsius Executoris super nova illa reservatione pensionis per translationem factæ translatario, quemadmodum super prima reservatione, utì & in provisionibus beneficiorum factis à Papa, opus est expedire desuper literas?

1. REspondeo ad primum primò: In casu ubi translatio facta coram Executore, negativè: translatio enim pensionis de transferente in translatarium facta in virtute facultatis concessæ pensionario, & dicto Executori præsentatæ, habet vim literarum Apostolicarum super nova reservatione illa ab Executore facta; cùm Executor quoad hoc repræsentet personam Papæ, ut proinde idem sit, ac si à Papa ipso facta hæc translatio, & reservatio in personam translatarii, dum sicut Papa in reservatione pensionis dicit: *reservamus*, ita etiam dictus Executor in translatione iisdem utitur terminis, ut habetur in ipsa formula facultatis transferendi, ac propterea translatarius præter instrumentum super translatione facta juxta formam in facultate præscriptam confectum à Notario, non tenetur ad expeditionem aliarum literarum super dicta reservatione pensionis sibi facta. Corrad. *l. 5. c. 6. n.* 53. *&* 54. Quinimò hoc ipsum exprimitur in ipsa facultate transferendi his verbis: *declarantes omnes, & singulas cassationes, extinctiones, reservationes, constitutiones, & assignationes vigore præsentium, etiam literis desuper non expeditis faciendas ex nunc prout ex tunc, postquam facta fuerint, validas, & efficaces fore &c.* Quam clausulam, ait Corrad. *in fine. n.* 56. ferè semper in hujusmodi indultis seu facultatibus, tam pro personis qualificatis generaliter, quàm pro aliis ad partem solere adjici ad omnem hæsitationem tollendam, ac quandoque dari adhuc pinguioribus verbis, prout apud eundem *ibidem* est videre. Unde etiam

2. Respondeo ad primum secundò: Idem videri dicendum ob rationis paritatem, eadémque applicanda, dum facta ab ipso pensionario coram Notario, & testibus.

3. Respondeo ad primum tertiò: Secus tamen dicendum, seu requiri literas Apostolicas super translatione, seu reservatione nova, dum translatio fit coram Papa, sive dum citra obtentam facultatem pensionem coram Executore, vel coram Notario, & testibus cassatur pensio de consensu pensionarii ad favorem alterius, seu ut ea à Papa transferatur in alium, seu alteri reservetur. Corrad. *cit. c. 6. n.* 57.

4. Respondeo ad secundum: Neque requiri literas ipsius Executoris, sed sufficere, ut dictum, translationis instrumentum. Corrad. *n.* 58. uti neque dictus Executor pro validitate factæ à se translationis præter observantiam formæ sibi à Papa in dicta facultate præscriptam inquirere in reliqua. Corrad. *ibid.* Quinimò, ut idem Corrad. scire non tenetur, an illa rectè fiat, nec ne; uti nec tenetur ad docendum, quæ Notarius in ipso instrumento translationis scribere debeat per jura, quæ disponunt de tali translatione. Quemadmodum, ut idem, neque testes, coram quibus ea debet fieri, tenentur scire aliquid circa validitatem, vel invaliditatem dictæ translationis; sed tantùm tenentur ad exhibendam præsentiam suam, & intelligendum id, quod agitur; cùm ad partes, quarum interest, scire pertineat, an actus coram iis factus valeat, nec ne.

Quæstio 622. An translatio fieri possit sub conditione, seu pacto?

1. REspondeo primò: Non posse eam fieri nec licitè, nec validè sub conditione, seu potiùs pacto, ut transferens illam, (vel etiam aliquid, ut Lott.) exigat, quoad vixerit. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 54. citans Rodriq. *in sum. to. 2. c. 21. n. 7.* Navar. Vegam, &c. item Corrad. *l. 1. c. 5. nn.* 53. addens, id fieri non posse sine simonia. citat Navar. *cons. 65. n. 1. de simon.* Item Lott. *l. 1. q. 40. n.* 20.

2. Respondeo secundò: Neque eam posse fieri licitè, aut validè ab infirmo, sub illa conditione: *Si mors ex illa infirmitate contingat.* Lott. *loc. cit. n.* 19. Corrad. *loc. cit. n.* 52. Garc. *nn.* 55. contra Nav. *cons. 11. de usuris.* apud Garc.

3. Respondeo tertiò: Videtur tamen fieri posse sub conditione, si, seu ubi translatarius factus fuerit clericus, cum clausula: *ex tunc, cùm fuerit clericali charactere insignitus*: in quo casu ante conditionis eventum nihil actum censetur, adeóque poterit transferens usque in illum diem initiationis exigere pensionem, ac si nihil actum. Azor. *p. 2. l. 8. c. 7. q. 9.* Lott. *loc. cit. n.* 21. citans Paris. *l. 6. q. 4. nn.* 55. *&* 60. Gabriel. *cons.* 185. *nn.* 3. *& cons.* 186. *per tot. l. 1.*

Quæstio 623. An translatio requirat consensum pensionarii, & pensionem solvere debentium, aut etiam patronorum beneficii, super cujus fructibus reservata est pensio?

1. REspondeo ad primum affirmativè, ut constat ex forma facultatis transferendi per hæc verba: *de suo consensu.* Corrad. *l. 5. c. 5. n.* 55. dicens, debere de hoc consensu constare per publicum instrumentum translationis à Notario confectum. Item debere hunc consensum esse expressum, & non sufficere tacitum.

2. Respondeo ad secundum primò: Consensus beneficiati pensione gravati ad hanc translationem non requiritur. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 9. n. 5.* Azor. *p. 2. l. 8. c. 11. q. 8.* citantes Gig. *de pens. q. 8. n. 9.* Et sic dictis militibus S. Petri, & Lauretanis datam potestatem transferendi pensiones sine consensu illorum, qui eam solvere debent.

3. Limitanda responsio primò: ut in pensionibus impositis ob causam resignationis in facultate data easdem transferendi nunquam, (nisi id exprimatur) censeatur Papa consentire, ut transferantur sine consensu resignatarii. Castrop. *loc. cit.* Azor. *cit. q.* 8. ubi: si verò Papa resignantibus beneficia pensionem reservat, & facultatem transferendi eam concedit, id non facit sine resignatarii consensu, sive hanc facultatem concedat simul cum reservatione pensionis, sive seorsim ac divisim. Additque Azor, hunc consensum præstari posse etiam per Procuratorem, & post mortem Domini.

4. Limitanda secundò: ut, ubi pensio aliàs seu semel translata denuo ex indulto Papæ transfertur, requiritur consensus pensionem solvere debentis. Corrad. *l. 5. c. 5. n.* 58. Idque ex constitutione Urbani VIII. qui, cùm adverteret, in repetita translatione pensionum onus illarum prorogari de persona in personam, & sæpe de moribundo ad sanum, de sene ad juvenem, motu proprio declaravit, pensiones ex quacunque causa, etiam onerosa concessas, & concedendas facultates transferendi quascunque pensiones, seu fructus illarum loco pro tempore reservatos, & reservandos quibuscunque personis, etiam Cardinalibus, non potuisse, nec posse suffragari cuique illorum quoad pensiones, aut fructus aliàs translatos, nisi in eis consensus pensiones, aut fructus solvere debentis accesserit, aut nisi idipsum expressum sit, seu exprimatur, quòd pensiones, seu

fructus

fructus jam semel translati sint, vel apponatur clausula: *Etiamsi pensiones, aut fructus hujusmodi forsan aliàs translata, aut translati fuerint.* Corrad. *cit. n.* 58.

5. Respondeo ad tertium: Ad transferendum pensionem impositam super fructibus beneficii jurispatronatûs nullatenus requiritur consensus patronorum, etiam laicorum. Corrad. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 56. juxta decis. Rotæ *in Placent. pension.* 7. *Jun.* 1607. quamvis id limitet *n.* 21. ubi ait: aliud dicendum, quando pensio reservata fuit super fructibus Cathedralium beneficiorum jurispatronatûs regii, qui, cùm ad dicta pensionem in prima illius constitutione, & reservatione nominet personas sibi gratas & acceptas, ita dicta translatio fieri non potest, nisi in similes personas à rege nominandas.

Quæstio 624. An, & qualiter in translatione fieri debeat mentio qualitatis beneficii gravati, pensionis, aliorúmque gravaminum ei impositorum?

1. RESpondeo primò in genere: Regulariter in translationibus pensionum non requiritur mentio qualitatum beneficii, super cujus fructibus imposita pensio, sed sufficit, eas expressas in literis super ipsa prima reservatione illius pensionis expeditis. Corrad. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 20. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 86. ubi: quòd supposità facultate transferendi indeterminatâ, jam transitus ille, seu translatio pensionis impediri nequit ratione qualitatis beneficii, super quo imposita pensio; quia pensio est semper eadem, nec novum gravamen per translationem imponitur. Proceduntque hæc à fortiore, ubi in facultate transferendi non narratur particularis pensio reservata, sed datur facultas transferendi quascunque pensiones. Corrad. *cit. c.* 5. *n.* 28. ubi: quòd tunc dicta facultas non sit restricta ad pensiones tantummodò reservatas ante datam literarum hujusmodi facultatis, sed intelligatur etiam de pensionibus post eam datam reservandis, & sic sufficiet illa ad transferendum pensiones reservatas eodem tempore, quo fit translatio, Idque multò magis procedat, quando in facultate transferendi adduntur verba: *Nunc reservatis: & pro tempore reservandis:* juxta dicta superiùs.

2. Respondeo secundò in specie: Non est necesse fieri mentionem jurispatronatûs etiam laicalis, dum pensio transferenda imposita est fructibus talis beneficii; sed sufficit illius mentionem factam in prima pensionis reservatione, prout id requirebatur, ut nimirum Papa haberet notitiam, quòd tale beneficium pensione gravandum esset de jurep. laicorum; siquidem pensio illa translata novum gravamen non inducit, & ad hunc effectum est eadem cum illa primitus constituta. Corrad. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 9. & 56. citans Rot. *in Mediolanens. pens. quæ est* 505. *p.* 2. *Recent. n.* 4. & *in Ternlens. pens.* 15. *Decemb.* 1610 ac dicens, ita in praxi tentum tam à Cancellaria, quàm Dataria Apostolica.

3. Respondeo tertiò: Etiamsi in articulo reservationis pensionis necesse esset exprimi qualitatem Ecclesiæ, seu beneficii, quia speciali notâ dignum, ut dum pensio reservata super fructibus Cathedralis Ecclesiæ, ac propterea necesse fuisset meminisse illius cum derogatione Concilii Lateranensis, ubi id factum in reservatione, necesse non est ampliùs ejus meminisse, aut derogari dicto Concilio in ejusdem pensionis translatione; cùm in identitate pensionis reservatæ, & translatæ conservetur etiam idem effectus necessariæ cujusvis derogationis, & mentionis à principio. Corrad. *cit. c.* 5. *n.* 18. & 20. Lott *à n.* 87. citans Crescent. *decis.* 1. *ex n.* 1. *de reb. Eccl. non alien.* Rot. *in Bonon. transl. pens.* 20. *Jun.* 1602. *&c.*

4. Respondeo quartò: Si in reservatione pensionis facta sufficiens mentio pensionum antiquarum, prout requirebatur; non est necesse, ut in translatione, aut translationis facultate de hac circumstantia rursus fiat mentio. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 43. Tond. *qq. benefic. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 70. Corrad. *cit. c.* 5. *n.* 56. & *l.* 5. *c.* 6. *n.* 22. & 23. Lott. *loc. cit. n.* 91. & 92. citans Mandos. *in signat. grat. tit. extinctiones.* Crescent. *ubi antè.* & Rotam *in Veronens. pens.* 14. *Jun.* 1613. & *in Roman. pens.* 17. *Jun.* 1622.

5. Nihilominùs tamen observandum, debere specificè exprimi ipsum beneficium, super cujus fructibus imposita pensio; dum enim illa fuerit reservata super fructibus unius beneficii expressi in facultate transferendi, non poterit illa translatio fieri de pensione imposita fructibus alterius beneficii, v. g. dum habeo unam mihi reservatam pensionem super fructibus beneficii S. Joannis, & aliam super fructibus beneficii S. Petri, & obtinui indultum transferendi pensionem impositam fructibus beneficii S. Joannis, non possum in vi istius indulti transferre pensionem impositam beneficio S. Petri; cùm pensionis materia veluti odiosa sit strictissimæ interpretationis. Corrad. *cit. c.* 5. *n.* 22. Idem tradit Lott. *cit. q.* 40. *n.* 71. & 72. ubi: quòd, si facultas dicta limitata est ad certam pensionem, observandum, ne translatio fiat de diversa pensione; cùm Rescripta hanc sortiantur à jure naturam, ut non extendantur nisi ad ea, in quibus clarè & specificè eorum verba verificari possunt, juxta *c. significavit. de Rescript.*

Quæstio 625. An, dum initum pactum inter titularem, & pensionarium de non transferendo pensionem, in impetratione facultatis transferendi necesse sit fieri mentionem dicti pacti?

RESpondeo affirmativè, ita ut subreptitia, & nulla sit hæc facultas, non factâ mentione conventionis talis initæ in ipso limite reservationis; tum quia titularis aliàs Ecclesiam ita gravatam non acceptâsset; tum etiam, quia ex tunc ita videtur quæsitum jus aliquod Ecclesiæ pro spetata libertate, ac impedita prorogatione servitutis; unde, si Papæ id narratum fuisset, verisimiliter non concessisset gratiam, cujus impetratio in impetrante fraudem, ac fidei violationem redolet. Card. de Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 12. & 20.

Quæstio 626. An, & qualiter translatio pensionis fieri possit non tantùm pro tota, sed etiam pro parte pensionis?

1. RESpondeo primò: Dum contrarium non expressum in facultate transferendi, sed simpliciter concessa facultas transferendi pensionem, pensionarius poterit transferre pensionem non solùm integram, verùm etiam unam illius partem, & alteram retinere; cùm pensio non sit indivisibilis sicut beneficium, & possit in unam, vel plures personas transferri. Corrad. *l.* 5. *c.* 5. *n.* 43. citans Gig. *de pens. q.* 86. *ante n.* 1. Garc. *de benef. in addit. ad p.* 1. *c.* 5. *n.* 54. Unde jam etiam verba illa: *In toto, vel parte,* passim apponi solita in hujusmodi indultis transferendi, potiùs ad cautelam, quàm de necessitate adjici, ait *loc. cit.* Corrad.

2. De cetero, sicut diligenter attendendum, num dicta facultas limitata sit ad certam pensionem, ita etiam, an determinata sit ad certam pensionis quantitatem; ita ut, si in hoc casu transferatur ultra quantitatem concessam, non sustineatur actus, nisi pro quantitate concessa. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 64. Corrad. *l.* 5. *c.* 6. *n.* 18. Hujus autem, nempe quòd sustineatur actus in eo casu pro quantitate tantùm expressa, vel etiam eâ minore, v. g. dum in vi concessæ facultatis transferendi pensionem 200. ducatorum usque ad quantitatem tantùm 100. ducatorum, facta translatio ejusdem pensionis ad 150. ducatos, valeat nihilominùs quoad quantitatem 100. ducatorum, vel etiam quantitatem minorem 100. ducatis, hujus inquam ratio est, quò dicta pensio respectu quantitatis sit dividua, & sic ipse quoque actus translationis sit dividuus ratione subjecti, & in dividuis utile per inutile non vitietur. Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 19. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 73. & 75. Unde tamen non sequitur, dum facultas transferendi determinata est ad pensionem certam, & determinatam ex determinata quantitate, eam posse extendi ad translationem alterius pensionis

etiam minoris quantitatis; quia ista facoltas est quid individuum determinatum ad unam illam pensionem istius determinatæ quantitatis, Lott. *n.* 75. Quòd si tamen certa quantitas, aut etiam qualitas pensionis fuisset expressa in facultate transferendi solius demonstrationis, seu certam pensionem demonstrandi gratiâ, & ea quantitas, vel qualitas deficeret tempore concessæ illius facultatis, v. g. Papa det indultum transferendi pensionem aliàs reservatam in certa quantitate, quæ de tempore indulti sit reducta ad minorem quantitatem, dum interim constat ex alio signo de certo corpore, seu Papam ad hanc numero pensionem intendisse, & ad eam restrinxisse indultum; non vitiaretur exindè actus translationis talis pensionis, tanquam factus de pensione diversa ab ea, de qua loquitur indultum. Idque ideò, quia pensio seducta ad minorem quantitatem maneat semper eadem cum prima reservata in majore quantitate; & quamvis in ipsa reductione renovetur, non tamen ideò sit nova, & in substantia diversa ab illa priore, Corrad. *cit. c.* 5. *n.* 23. Lott. *à n.* 79. *ad* 84. ubi idem esse ait, si Papa transferat pensiones impositas super fructibus talis, vel talis præbendæ reservatas ad favorem talis personæ, & erretur in nomine præbendarum, aut personarum eas obtinentium; dum tamen mens illius redditur clara, quia certa est persona, cui voluit favere, non attendatur istiusmodi error, & falsa demonstratio.

3. Notandum denique, quòd, dum concessa translatio certæ pensionis, v. g. 100. ducatorum, id ita intelligendum; si dicta quantitas non excedat medietatem valoris fructuum beneficii, super quibus ipsa pensio est reservata. Idque ob Constitutionem Urbani VIII. Romæ publicatam 24. Jan. 1624. vel ut citat Lott. *l. c. q.* 36. *n.* 127. 23. Jan. 1625. qua moderatur indulta transferendi pensiones, Papa volente prospicere exonerationi beneficiorum, & in qua quæcunque facultates, & indulta, ac privilegia transferendi quascunque pensiones annuas (quæ tamen per exactionem integram hujusmodi ab ipsis translatariis factam realem, & actualem effectum sortita non sint) reduxit ad summam, quæ medietatem veri valoris beneficii non excedat, Lott. *cit. q.* 36. *n.* 127. Corrad. *l.* 5. *c.* 6. *n.* 17. ad susum recitans dictam Urbani VIII. Constitut. *& n.* 18. subjungens: quòd si tamen translatio excedat hujusmodi valoris medietatem, non ideò reddatur invalida in totum, sed tantùm in excessu, & in reliquo sustineatur, juxtà dicta paulò antè; quemadmodum ipsa reservatio (dum reservata pensio cum clausula: *Modò medietatem, vel tertiam partem fructuum non excedat*) non vitiatur in totum, si dictam medietatem excesserit, sed reducitur ad medietatem, vel tertiam partem fructuum, nimirùm dum reservatio facta extrà casum resignationis beneficii; siquidem in hoc casu, si pensio vel in obulo excedat medietatem, in totum est nulla; eò quòd tunc, ut dictum aliàs, expressio valoris habeat vim conditionis, Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 19. *&* 20.

Quæstio 627. An, & qualiter cedi seu transferri possit à pensionario commoditas pensionis, remanente penes illum ipso jure, seu proprietate illius?

1. Respondeo: Id fieri posse, etiam sine beneplacito Apostolico, ex privata conventione, etiam intercedente pecuniâ, vel alia re temporali, Card. de Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 26. ubi ait: Praxim receptam docere, ut hac ratione pensiones sint in commercio; cùm id non concernat substantiam pensionis, seu aliquod jus in re, vel ad rem, sed sit in sola commoditate, prout facti est, non ex aliquo speciali jure vel stylo pensionum, sed ex generali illa doctrina & conclusione desumpta ex theorica Bart. *in l. si quis qui usufruct. ff. de pignorib.* ut nimirùm etiam in feudis, officiis, juribus, Regalibus in commercio non existentibus, item in Emphyteusi, fideicommisso strictissimè prohibitis alienari, adhuc tamen cedi possit simplex commoditas; eò quòd per illam nullum acquiratur jus in re, vel ad rem, neque tangatur in aliquo substantia; sed importetur nudum factum exactionis mandatario cedentis nomine in rem propriam, id est, ut ejus nomine ac vice tanquam mandatarius exigat cessionarius fructus, postquàm separati à sua causa, effecti sunt de bonis indifferentibus, ac liberæ dispositionis, continuante interim integro perfectóque jure in ipso cedente, undè nil vetat fieri validam translationem dictæ commoditatis in alterum. Confirmantúrque hæc eadem pari ferè ratione à Lott. *loc. cit. à n.* 15. exemplo usufructuarii, qui, licèt à sua persona separare non possit jus ususfructûs, potest tamen separare commoditatem perceptionis fructuum, & eam in alium transferre, juxta *l. arboribus, ff. de usufruct.* pluresque alias leges, & AA. ab eodem Lott. citatos *cit. nn.* 15. quemadmodum enim in usufructu distinguitur jus formale à jure causali, factáque separatione juris causalis, quod nuncupamus commoditatem à jure ipso formali durante illius causâ, usufructuarius nullam ex usufructu utilitatem consequitur; cùm apud illum nihil, nisi solus titulus remaneat; ita in pensione, remanente jure formali penes pensionarium, jus causale, seu commoditas percipiendi cedi potest, & transferri veluti quodvis aliud expositum libero hominum commercio, prout à fortiori ab exemplo ususfructûs infertur ad commoditatem fructuum ipsorum beneficiorum, & decimarum, quæ & ipsa cedi potest pari ratione, ac pensionis commoditas, Lott. *à nn.* 20. *ad* 27.

2. Porrò, posse ipsum titularem, seu pensionis debitorem ejusdem pensionis commoditatem hac ratione translativè à pensionario obtinere pro sua persona, prout per fictionem juris distincta à persona beneficiati, absque eo, quòd intret incompatibilitas actionis, & passionis in eodem individuo subjecto, tradit Card. de Luc. *loc. cit. n.* 4. *& n.* 31. ubi ait: talem titularem ob illam reduplicationem personarum factam fictione juris quoad hanc cessionem commoditatis conservandam, esse tanquam tertium. Addit tamen idem Card. *loc. cit. num.* 6. quòd videatur hîc quædam præsumptio fraudis intercurrere, (intellige, in casu, ubi titularis acquirit illam cessionem commoditatis interveniente aliquâ temporali recompensâ) dum ad evitandum beneplacitum Apostolicum, quod omninò necessarium est, quando fit extinctio pensionis non gratuita, sed mediante solutione anticipata, vel alio temporali, adhibet viam cessionis commoditatis pensionis, & non extinctionis ejusdem.

3. Denique, non posse dictam commoditatem cedi fiduciario, (intellige manenti tali,) constat, cùm in eo jus illud formale maneat defixum ab initio cum separatione ab illo jure causali, Lott. *l. c. q.* 42. *n.* 35.

Quæstio 628. An Pensionarius transferre possit pensionem post terminos aliquot exactos, & anticipatò solutos, ut à Translatario molestari non possit?

Respondeo: Videri, quòd sic, exciperet enim in hoc casu titularis de liberatione ob anticipatam solutionem, bonâ fide factam transferenti; cùm non prohibeatur debitor anticipatò solvere suum debitum, etiam eventuale, ubi non datur mixtura juris, vel præjudicii tertii. Et licèt verè ac propriè de rigore isti termini non intrent, cùm ad instar resignatarii translatarius suum jus potiùs à Papa metiri dicatur, attamen de facto, & inspecta naturali veritate, jus totum obtinet à transferente per quandam speciem successionis, ac etiam titulari solventi proprio creditori anticipatò magna assistit æquitas. Ita Card. de Luca *de pens. d.* 68. *n.* 13. *&* 22. qui & addit, Gigantem *qu.* 88. supponere potiùs absolutam, & validam translationem talem, non obstante dictâ solutione anticipatâ titularis.

Quæstio 629. An transferri possit pensio clericalis acceptâ pecuniâ vel pretio, vel re-

reservatâ parte fructuum, & an in tali translatione committatur simonia?

1. RÉspondeo ad primum: Etiam ex hypothesi, quòd pensio sit quid merè temporale, licitè tamen pro pecunia, aut pretio transferri nequit: tametsi potestatem à Papa habeat legitimam eam transferendi; non habet tamen potestatem eam vendendi; neque enim eam transfert, ut rem patrimonii sui; neque ea potestas transferendi est ordinaria, sed commissaria & delegata à Papa, nolente eam sic transferri. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 11. *q.* 4. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 12. ex Bonacin. *de simon. q.* 4. §. 13. *n.* 5. Licet tamen pensionario locare, vel vendere fructus pensionis, etiam ad totum vitæ suæ tempus; quia tunc non vendit jus pensionis, sed tantùm fructus. Azor. *loc. cit.* Barbos. *loc. cit. n.* 25. ubi & eosdem fructus futuros donare potest, etiam absque auctoritate Papæ ad totam vitam suam; quamvis jus ipsum dictos fructus exigendi, & percipiendi sine dicta auctoritate donare nequeat, ita ut in hoc casu donatarius nonnisi nomine pensionarii eos exigere, & percipere possit. Azor. *cit. c.* 11. *q.* 2. qui tamen addit, in foro externo talem donationem fructuum censendam translationem pensionis ad alterum, & proinde ratam non habendam sine Papæ auctoritate: uti nec locationem fructuum futurorum ad vitam pensionarii judicandam in hoc foro venditionem, hoc est, jus exigendi fructus, sine consensu Papæ.

2. Respondeo ad secundum: Ex suppositione sententiæ illius, quæ negat pensionem esse aliquid spirituale, non tamen per talem translationem committendam simoniam. Ita expressè tenent Lott. *l.* 3. *q.* 29. *à n.* 76. aliique sub initium *tract. de pens. citati* pro temporalitate pensionis. Item Azor. *cit. q.* 14. ex Gig. *de pens. n.* 99. qui etiam dicat, non obstare, si cum pensione transferatur quoque regressus, seu jus regrediendi ad beneficium in casu non solutæ pensionis; eò quòd, sicut juspatronatûs, cùm transit ad alium cum universitate rei, quæ venditur, ita etiam, etsi regressus ad beneficium per se vendi nequeat sine simonia, transfertur cum pensione, dum ea pretio transfertur.

3. Contrarium sentiunt, qui pensionem rem spiritualem volunt suprà citati, ubi de spiritualitate pensionis. Item Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 52. postquam præmisisset, pensionem beneficium non esse, ait: inde infertur, quòd transferentes pensionem per confidentiam, non comprehenduntur in Constitutione Pii IV. & Pii V. contra Confidentiarios editis. Pro quo citat Nav. *cons.* 11. *n.* 7. *de Constit.* & *cons.* 66. & 65. *de simon.* Paris. *de confid. q.* 23. subjungit *n.* 53. At ita paciscentes peccant mortaliter, & committunt peccatum simoniæ, quæ tamen non inducit excommunicationem, vel aliam censuram; pro quo citat Nav. *cons.* 66. *de simon.* Paris. *de confid. q.* 23. *à n.* 43. Item sic tenet Barb. *loc. cit. n.* 21. expressè inquiens: *Pensio clericalis est materia simoniæ, non solùm contra jus humanum, sed etiam divinum, ubi recepta Bulla Pii V. edita Anno* 1571. pro quo citat Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 10. *c. ult.* §. 5. *n.* 48. Bonacin. *de simon. q.* 4. §. 13. *ex n.* 4. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 10. (ubi is tamen hæc formalia tantùm habet: *Qui privato jure, & auctoritate pensionem redimit, peccat quidem, & meritò puniri potest; sed in simoniæ pœnas non incidit, in quas nimirum incidunt, qui beneficium pecuniâ permutant*) Suar. *de relig. to.* 1. *l.* 4. *de simon. c.* 26. *n.* 16. Filiuc. *p.* 3. *tr.* 45. *c.* 8. *q.* 1. *n.* 3. Reginald. *in pr. fori pœnitent. l.* 23. *n.* 276. qui dicant, vendere pensionem, aut redimi pro pretio sine auctoritate Papæ, esse simoniam contra jus humanum. Plura de his infrà, ubi de redemptione pensionis.

Quæstio 630. An transferri nequeat pensio ex vitio litigiosi?

RÉspondeo negativè. Lott. *l.* 2. *q.* 40. *à n.* 99. siquidem in materiam translationis non cadit vitium litigiosi, ut decidit Rota *in Mamianens. pens.* 23. *Martii* 1626. Lott. *ibid. n.* 110. Etiamsi enim ex parte titularis prætendatur reductio, vel extinctio, aut nullitas pensionis. & licèt etiam tunc, cùm vindicatur libertas Ecclesiæ, atque ita proponitur negatoria, vel è converso confessoria per eum, qui servitutem vindicat, dicatur moveri actio in rem, adhoc non concluderetur ad litigiosum, quia non contenditur principaliter de dominio; sive enim agatur hypothecariâ, sive actione personali, semper res ipsa sub substantia pensionis manet libera ab hoc vitio litigiosi; dum enim non contenditur, sive agitur principaliter de dominio, denuò extremum, sine quo non contrahitur vitium litigiosi. Lott. *n.* 109. & *n.* 110. *juncto n.* 100. Proinde etiam non militat hîc simile de beneficio; siquidem in beneficium cadit formalitas litigiosi, ex reciproca vindicatione duorum simul contendentium, beneficium seu proprietatem, & quasi dominium beneficii ad se pertinere. Et sic non mirum, si nec Papæ provisio de litigioso teneat, nisi factâ expressâ mentione litis, non ex defectu potestatis, sed voluntatis, ne cui præjudicium inferat. Lott. *n.* 106. & 107. Neque etiam dici potest affici vitio litigiosi ipsa possessio, si agatur actione hypothecariâ; cùm per translationem non transmittatur possessio, ut dictum suprà. Lott. *n.* 101. Sed etsi, dum movetur actio personalis, prætendatur & concedatur, actionem solam factam esse litigiosam, adhuc nihil facit ad rem; quia, sicut actio hæc personalis non afficit rem ipsam, ita nec, prout est actio transferentis, transit in translatarium, sed extinguitur potiùs, & nova alia, non ex persona transferentis, sed ex speciali facto principis, nempe Papæ, ipsi translatario quæritur, & sic cessat vitium illud, quod minimè adscribi potest principi, quem etiam opus non est hoc scire, seu intelligere. Lott. *à n.* 102. *usque ad* 106. *inclusivè.*

Quæstio 631. An non saltem, semoto illo vitio litigiosi, lis nihilominùs circa pensionem narranda sit in translatione aut facultate transferendi?

RÉspondeo negativè: Siquidem expressio litis in eo solùm casu facienda, ubi ex rescripto Principis acquiritur jus novum, quo alteratur status litis in præjudicium collitigantis, ut rectè Bellamer. *decis.* 747. *n.* 3. jam verò per translationem nullum novum præjudicium, seu onus creatur Ecclesiæ. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 111. *juncto n.* 112.

Quæstio 632. In quas personas fieri possit translatio pensionis?

1. RÉspondeo primò in genere: Servatâ formâ translationis transitum pensionis adhuc impediri, si persona translatarii sit incapax pensionis, adeòque hoc præcipuè cavendum transferenti. Lott. *l.* 2. *q.* 40. *n.* 113. Siquidem factum translationis totum quoad valorem pendet ex eo, an legitimè facta translatio, & in personam habilem, Lott. *ibid. n.* 352. si enim hæc talis non est, impeditur translatio ex contraria mente Papæ, perpetuò restricta ad capacitatem personæ translatarii. Lott. *ibid. n.* 94. Porrò is capax censetur, ut in se transferatur pensio, qui capax est, ut eadem pensio sibi reservetur. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 9. *n.* 6. dum enim conceditur facultas transferendi pensionem in alium, intelligitur de alio simili ipsi transferenti, nempe quoad capacitatem habendi talem pensionem. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 134. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 6. *n.* 24. citans Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 140. eò quòd, ut Corrad. terminus *alius* implicet similia ac paria, & inferr idem in qualitate, licèt diversum in substantia. Sicque in considerandâ habilitate vel inhabilitate personæ attendi semper debet tempus, ut nimirum pro illo adsit dicta habilitas, quo actus ad personam applicatur; sicut in reservatario tempore reservationis, sic in translatario ipso tempore translationis esse debet dicta habilitas, ita ut, si ex post prius superveniat, translatio

non secus ac reservatio fit nulla. Corrad. *loc. cit. n.* 26. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 130. Undejam

2. Respondeo secundò in specie: Sicut non nisi clerico reservatur, ita hodiedum nulli permittitur facultas transferendi pensionem in laicum, nisi cum clausula: *Ex nunc prout ex tunc, cùm clericali charactere insignitus fuerit.* Lott. *loc. cit. n.* 131. quod, sicut in reservatione pensionis, sic & in translatatio intelligitur de charactere exequibili, & quidem exequibili illo tempore, quo fit translatio. Lott. *n.* 131. *juncto n.* 148. Corrad. *n.* 27. ita ut v. g. clericus factus ab Episcopo non suo sine licentia proprii Episcopi, quia non habet clericatum exequibilem, sed suspensus est: item clericus excommunicatus non potest esse translatarius, uti nec reservatarius pensionis, juxta dicta superiùs. In eo autem casu ante susceptum clericatum pensionarius nequit petere pensionem. Corrad. *loc. cit. n.* 29. Lott. *loc. cit. n.* 132. Et, si interea moriatur transferens, non fit retrotractio, sed remanet pensio extincta. Lott. *n.* 133. ex Gabriel. *cons.* 186. *n.* 13. *l.* 1. Item translatio facta in Novitium, non clericum, est nulla, sicut dictum de reservatione. Lott. *n.* 136. Sic bigamus, etiam dispensatus ad pensiones retinendas, est incapax pensionis in eum transferendæ, etiam ex vi facultatis transferendi in personas Ecclesiasticas Corrad. *loc. cit. n.* 32. In summa, quidquid suprà dictum de laicis, regularibus, illegitimis, bigamis, &c. aliisque incapacibus hujus vel illius pensionis, vel omnium pensionum respectu reservationis, idem pari modo locum habet respectu translationis pensionis in eos faciendæ; ista proinde revidenda, uti & legendus Corrad. *l.* 5. *c.* 6. Adeóque jam etiam suppositis in persona translatarii pluribus impedimentis, tot esse necessarias dispensationes, quot sunt impedimenta, nec sufficere clausulam generalem remotivam obstantium, sed esse opus de singulis defectibus fieri mentionem, tradit Lott. *n.* 192. *juncto n.* 193. citans Gonz *gl.* 13. *n.* 98. *&c.* Comprehendi autem in dispensatione sub verbis retinendi, consequendi, ac exigendi pensiones etiam casum consequendi illas per viam translationis, & in hoc puncto nullam considerari posse differentiam inter pensiones reservatas & translatas, dum pensio translata etiam dicitur reservata; quia in translatione, extinctâ priore, reservatur nova translatatio, indubitatum videtur. Corrad. *cit. c.* 6. *n.* 32. juxta decis. Rotæ 50. *n.* 30. *p.* 5. *recent.* Sic etiam stante facultate transferendi pensiones in personas Ecclesiasticas quascunque, compredenduntur & eæ personæ, quæ tales sunt per dispensationem Apostolicam, ac ita fieri posse translationem in clericum bigamum, sed per dispensationem habilitatum, *ibid.* tradit Corrad. ex Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 168. Item in clericum illegitimum, qui per dispensationem Episcopi promotus ad clericatum. Corrad. *n.* 33. ex Lott. *loc. cit. n.* 144. etiam si is sit proprius filius illegitimus. Corrad. *n.* 34.

Quæstio 633. An, & qualiter transferens, factâ translatione, continuò amittat jus exigendi pensionem?

Respondeo: Destitui illum illico omni jure suo, etiam respectu exactionis pendentis termini pro rata fructuum perceptorum per titularem ante ipsam translationem, nisi fuerint expresè reservavit. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 22. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 48. Attenditur siquidem in hoc simpliciter mens ipsius transferentis, qui, si expresè non reservavit ratam illam istorum fructuum termini pendentis, censetur & sibi, & hæredibus præjudicare. Lott. *loc. cit. n.* 23. Atque ita casus hic extinctionis voluntariæ pensionis quoad hoc distinguitur à casu extinctionis necessariæ, v. g. per mortem, in quo, ut Paris. *loc. cit.* juxta decis. Rotæ, numeratione factâ à die reservationis pro rata temporis, quo intra illum annum vixit pensionarius, dandum hæredibus, & residuum relinquendum Rectori beneficii.

Quæstio 634. An, & qualiter translatio facta intimanda debenti solvere pensionem?

Respondeo: Debere illi infra tres menses intimari translationem factam, sive ea facta sit in absentem, sive in non absentem. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 47. Azor *p.* 2. *l.* 8. *c.* 11. *q.* 12. citantes Gig Cassador. dicentes, sic servari in praxi.

Quæstio 635. An, & qualiter translatario detur via executiva agendi ad solutionem pensionis?

1. Respondeo: Dum ad translationem accessit consensus titularis, quem præstitit sub obligatione in forma Cameræ Apostolicæ, vel etiam, dum, uti quandóque fit, citra talem consensum, Papa decrevit, eundem titularem teneri erga translatarium eodem vinculo obligationis Cameralis & juratæ, quo tenebatur erga ipsum pensionarium transferentem, aperitur eidem translatario multiplex via executiva agendi ad solutionem. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 6. *n.* 30. *&* 40. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 240.

2. Prima via executiva est, seu translatarius agere potest viâ executivâ in vim obligationis Cameralis, sive habeat expressum consensum titularis sub hac obligatione, sive habeat sub hac obligatione eundem consensum tanquam transfusum auctoritate Principis ita decernentis. Lott. *loc. cit. n.* 241. *&* 242. subjungens *n.* 243. *&* 244. *& seq.* dubitandum non esse de hujus decreti vi & efficacia, in ordine ad transfundendum sub hac obligatione dictum consensum; eò quòd, cùm omnes actiones, (si non respectu juris agendi in judicio, quo sensu definivit Justinian. *in principio Institut. de actione*: actionem esse jus persequendi in judicio, quod sibi debetur, & in quo sensu actio est de jure gentium; saltem respectu formularum, ex quibus in præsente materia resultat via executiva, vel ordinaria) sunt introductæ jure Civili, à quo ordinatæ & compositæ, & consequenter positæ in mera & absoluta principis potestate quò ad illas denegandas, vel concedendas, sufficiat ejusdem Principis voluntas cum generali clausula derogatoria obstantiatum. Hoc ipsum tamen decretum translationis seu transfusionis istius consensûs, & obligationis Cameralis exigi in specie, tradit Lott. *n.* 250. eò quòd, ut idem *n.* 251. licèt jus & privilegium obligationis cameralis sit cessibile & transmissibile, ut Galesius *de obligat. cameral. p.* 2. *q.* 2. *n.* 1. ea tamen illius transmissio sequi non possit ex simplici facto translationis pensionis; cùm actus hic translationis pensionis sit extinctivus primævæ actionis in persona transferentis. Neque, ut Lott. *n.* 252. etiam ex ordinario illo decreto translativo omnium obligationum & vinculorum, quod hisce verbis adjici solet in facultate transferendi pensionem: *Quòd translatio censeatur facta cum omnibus immunitatibus, obligationibus, reservationibus, vinculis, & decretis, ac modo, ac formâ in prioribus reservationibus contentis*: eò quòd, cùm dictum jus & privilegium verificari potest in aliis obligationibus ac vinculis adjectis in dispositione ipsius Principis, rem ipsam, id est, fructus beneficii obligantis & afficientis, non est producendum ad obligationem, quæ oritur ex proprio consensu titularis debentis pensionem. Unde, dum exhibetur instrumentum obligationis in forma Cameræ super consenso titularis, si ex eo agere vult translatarius, eo ipso repellatur, quòd in eo non legatur, titularem se obligâsse ad ejus favorem. Lott. *n.* 253. ex Gales. *ubi suprà. sub tit. de vi instrumentor. obligat. cameral. n.* 15. Et, si Judex, seu Executor advertens in dicto instrumento non legi obligationem titularis ad favorem translatarii, citra dictum Principis Decretum speciale, & in individuo procederet executivè, utique excederet, & ratione hujus excessûs admitteretur provocatio seu appellatio ad omnem effectum.

ctum. Lott. *n.* 254. Atque ita jam patet, quantùm referat, translatarium habere hujusmodi decretum, vel expressum consensum titularis sub ista obligatione Camerali, dum præter ordinem judiciarium, qui duabus aut tribus citationibus, etiam non personaliter executis absolvitur, plurimum tribuit compendii; siquidem excludit remedium appellationis, & ratione juramenti imponit præcisam necessitatem solvendi, etiamsi videri aliàs posset indebitum, quod petitur. Lott. *n.* 255. & 256. ac consequenter facit, ut nisi deducatur exceptio ex ventre literarum, penitùs denegetur audientia excipienti ad effectum evadendi vel differendi solutionem, ut Lott. *n.* 265. ut non admittatur excusatio, si titularis ageret, aut exciperet nomine Ecclesiæ suæ pro vindicanda ejus libertate; cùm ista sit vis istius juramenti præstiti in illa Camerali obligatione, nisi præcedat absolutio ab illo. Lott. *n.* 257. & 258. subjungens *n.* 259. pensionarios volentes adhuc magis esse cautos, procurare etiam sub eodem juramento titularem renunciare beneficio hujus absolutionis; & si ea quandoque motu proprio concederetur, de non utendo ea.

3. Secunda via executiva est intentatio regressûs. Lott. *loc. cit. n.* 266. siquidem si is, qui habet pensionem cum regressu, transferat pensionem in personam capacem illius beneficii, ad quod concessus regressus, dubium non est, quin in virtute decreti illius: quòd translatio censeatur facta cum omnibus immunitatibus, obligationibus, &c. facta censeatur translatio cum eodem jure regrediendi. Lott. *n.* 267. Paris. *l.* 6. *q.* 4. *n.* 51. Porrò qualiter intentetur hic regressus, & qualiter in dicta intentatione procedendum, num locus appellationi, & similia dicta sunt suprà; quod enim dictum in hac parte de reservatario pensionis, idem applicandum translatario ejusdem pensionis.

4. Tertia est via ex interdicto adipiscendæ in vim supradicti decreti concessæ, videlicet subrogationis ad possessionem, in qua erat transferens; eò quòd quamvis hæc subrogatio nihil operetur respectu interdicti retinendæ, operatur tamen respectu interdicti adipiscendæ pro obtinenda immissione, ex remedio *l. fin. c. de Edicto divi Aurel.* utpote quod competit æquè pro incorporalibus, ac corporalibus. Lott. *n.* 298. 299. & 300. juxta dicta suprà. Subjungitque Lott. *n.* 301. sine tali edicto dictæ subrogationis ad possessionem impossibile esse, hanc immissionem decerni, cùm omnia possessoria edicta à Prætoris edicto dependeant. *Instit. de interdict. ad principium.*

5. Quarta denique est ipsa via directa pro executione literarum Apostolicarum. Lott. *n* 302. Neque enim minùs translatario pro executione suæ translationis, quàm ipsi reservatario pensionis pro executione reservationis processus, seu via executiva patet. Lott. *l. c. n* 302 & ex eo Corrad. *l.* 5. *c.* 6. *n.* 56. Neque aliter solere Signaturam rescribere in hoc casu translatæ, quàm reservatæ pensionis, nempe cum clausula: *Non retardata, &c.* ait Lott *n.* 306. addens *n* 307. id intelligendum, modò transferens esset in quasi possessione exigendi. Et *n.* 308. modò ex literis reservationis, seu earum ventre non resultaret extinctio pensionis, quæ supponitur translata. Nequaquam autem via hæc impeditetur sub prætextu, quòd non agitur ex literis reservationis pensionis, sed ex instrumento translationis factæ, cui de jure non competit via executiva. Verius namque est, agi ex ipsis literis, & simul ex instrumento translationis, in quo consumitur, & perficitur gratia translationis. Unde hæc tria necessariò sunt exhibenda coram Judice pro substantiando hoc processu executivo; nempe literæ reservationis pensionis, facultas transferendi, & instrumentum translationis factæ, quæ omnia non tanquam singula considerantur, sed tanquam simul unita, & ordinata ad unum finem, ita ferè Lott. *n.* 303. & ex eo Corrad. *loc. cit. n.* 55. Et sic, cùm dictum instrumentum habeat in ventre dictam reservationem vigore facultatis transferendi, hæc tria non sunt considerandа distinctim, & per se, sed mixtim, & tanquam constituentia unum integrale. Corrad. *ibid.*

6. Porrò via hæc ex parte translatarii dupliciter intentari potest. Primò dirigendo processum ad finem obtinendi contra titularem sententiam declaratoriam incursûs censurarum, in literis reservationis contentarum. Secundò dirigendo processum ad finem simpliciter compellendi titularem solvere per capturam personæ, sequestrationem, & subhastationem bonorum. Qui duo processus, etsi intendantur in eundem scopum, nempe cogendi debitorem ad solvendum, quia tamen nituntur diversis mediis, diversimodè instituuntur juxta diversam naturam unius medii ab alio. Lott. *n.* 309. Hinc, dum translatarius intentat processum pro obtinenda declarativa, de essentia, & substantia hujus processûs est, post productionem literarum, & instructum processum, quatuor fieri citationes monitoriales distinctim executas, pro totidem audientiis ad dicendum, se paruisse literis, ex quibus citationibus constituatur contumax in parendo; uti enim sine hac contumacia non potest decerni declaratoria, ita nec in totalitate Censurarum potest constitui contumacia, nisi canonicè monito debitore, Lott à *num.* 310. Idque, nempè quòd monitioni præmittantur dictæ quatuor citationes, potiùs invaluisse ex stylo Curiæ, quàm ex rigore Juris. dicit *n.* 313. ex Mandos. *trac. de monit. q.* 11. & *q.* 36. Dum verò translatarius simpliciter agit pro executione, seu mandato executivo, non est necessaria aliqua terminorum servatio: Nimirùm neque jam dictorum quatuor, neque aliorum quatuor, quos aliàs de stylo furi in quolibet Judicio summario servari oportet, Lott. *n.* 315. licèt *nn.* 316. dicat, eos omninò necessarios, ubi proponerentur literæ inexequibiles, & reus instrueret sibi processum pro absolutione. Neque pro substantia istius processus exigitur libellus aliquis; quia in summariis, qualis est, & dicitur omnis causa executiva, talis solennitas rejicitur, Lott. à *n.* 338.

Quæstio 636. An translatarius, utcunque demum intendens agere contra titularem, qui non consensit translationi, ad concludendum processum suum teneatur intimare literas, & instrumenta reservationis ei, à quo petitur solutio, & easdem justificare?

1. Respondeo ad primum affirmativè: Sic enim exigit manifesta ratio finis, ut ei, à quo petitur solutio, intimentur dictæ literæ, ut eis visis deliberare possit, an contendere, vel cedere debeat. Lott, *cit. q.* 40. *n.* 345.

2. Respondeo ad secundum primò: Quoad justificationem illam translatarius eodem jure, & privilegio uti potest, nec plùs gravari debet, quàm gravaretur quò ad hoc ipse transferens, Lott. *num.* 346. Proindè translatarius non tenetur justificare reservationem primitus factam, nisi quatenus ipse transferens teneretur, & consequenter, si dicta reservatio proponeretur facta motu proprio, uti tunc non teneretur eam justificare pensionarius, (cùm ea sit vis gratiæ motu proprio factæ, ut Papa censeatur ex competenti veritate suppositorum eam fecisse, ac sic nullâ aliâ opus sit justificatione, ut Abb. *in c. dudum. de privileg. n* 3 Gabriel. *de claus. conclus.* 2. *n.* 89) ita nec translatarius Lott *n.* 348. & 349. juxta decis. Rotæ *in Firmam pens.* 26. *Feb.* 1626. & 23. *Jan.* 1627. ubi dictum, quòd eâdem ratione remittitur necessitas justificandi respectu gratiæ ipsius translationis, quando ea esset concessa motu proprio, nisi fortè, ut Rota *decis.* 645. *n.* 3. *p.* 1. *Recent.* respectu alicujus qualitatis Papa habuisset relationem ad narrativam ipsius translatarii per verba consueta: *ut asserit.*

3. Respondeo ad secundum secundò: Extra hunc casum reservatæ pensionis purè motu proprio, translatarius tenetur gratiam justificare, nisi ab hoc onere relevetur ex possessione, seu quasi possessione, Lott. *cit. n.* 349.

Quæstio 637. Qualiter translatarius relevetur ab onere justificandi gratiam

translationis ex quasi possessione exigendi pensionem respectu talis, qui non consensit pensioni?

1. Respondeo primò: Quando ipse translatarius est in dicta quasi possessione exigendi, petitque in ea manuteneri, ac pro decursis, & decurrendis terminis sibi relaxari, seu concedi mandatum executivum, ad nullam tenetur justificationem; nempe neque literas reservationis, neque habilitatem suam, aut transferentis, tenetur justificare, sed sufficit ostendere literas expeditas, & translationem factam, séque esse in quasi possessione exigendi. Lott. *cit. q.* 40. *n.* 350. citans Mohed. *decis.* 9. *n.* 1. *de caus. poss. & propriet.* Put. *decis.* 239. *nu.* 2. *l.* 1.

2. Respondeo secundò: Dum translatarius nunquam adhuc exegit, transferens tamen exegit, per tempus aliquod etiam longum, non tamen longissimum, & translatarius agit contra titularis successorem, qui non consensit, nec solvit, tenetur translatarius tam suam translationem, quàm gratiam transferentis justificare; cùm enim in judicio duo asserat, nempe subjectum transferibile, quod pendet à justificatione reservationis, & factum translationis, quod pendet ab eo, an ea legitimè facta sit in personam habilem; dum ab eo, à quo petitur solutio, utrumque negatur, utrumque etiam ab actore est probandum. Lott. *n.* 351. & 352. Neque dicas, non esse gravandum translatarium, saltem in justificando gratiam reservationis, stante quasi possessione transferentis, cujus jure nititur. Nam etsi transferenti competierit possessorium summarissimum retinendæ, etiam contra hunc novum successorem, qui nusquam solvit, juxta dicta suprà. Competere tamen idem non potest translatario, utpote in quem non transfertur possessio, quæ fuerat apud transferentem, juxta quoque dicta suprà, & sic translatarius non cogitur in hoc casu justificare, tanquam impeditus uti jure in se transmisso, sed tanquam non valens uti jure in se non transfuso, quin potiùs extincto. Lott. *num.* 353. & 354.

3. Respondeo tertiò: Dum tamen quasi possessio illa transferentis fuit non solùm longa, sed etiam longissima 30. annorum, translatarius non tenetur ad justificationem gratiæ transferentis. Lott. *nu.* 355. eò quòd tunc præsumptio veritatis narratorum non oriatur translatario ex quasi possessione, quâ ipse utatur, sed ex præscriptione longissima; cùm verisimile non sit, pensionem per adeò longum tempus fuisse exactam, & solutam, si gratia non fuisset justificata.

4. Respondeo quartò: Si neque transferens unquam adhuc exegit, sine dubio translatarius tenebitur ad justificandum non tantùm translationem, sed & ipsius reservationis literas. Lott. *nu.* 359. nisi ageretur contra illum, qui pensioni consensit; tali enim consensu supposito, sufficit justificare gratiam translationis, quæ ut plurimùm consuevit circa habilitatem personæ, & qualitates expressas, quantumcunque non necessarias; eæ enim omnino sunt justificandæ de ipsis tempore translationis. Lott. *num.* 360. Unde etiam, si quis narravit se inhabilem, sed dispensatum, tenetur exhibere dispensationem, & justificare causam in ea narratam. Lott. *nu.* 361. ex Decio *in c. porrecta. n.* 11. *de confirm. utili vel inutil.*

De extinctione pensionis.

Quæstio 638. An privatio beneficiorum extendat se ad pensiones, ita ut si quis privetur, aut privandus sit beneficio ob delictum, eo ipso quoque privetur, & privandus sit pensione Ecclesiasticâ, si quam habet, etiam dum id non exprimitur?

Respondeo: Præscindendo à stylo in contrarium, de quo testatur Farinac. apud Tond. *loc. mox citand.* id in genere dici non posse, quia nomine beneficii, præcipuè in pœnalibus, & odiosis non venit pensio. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 96. 97. *juncto nu.* 101. citans Gratian. *discept. for. c.* 397. *n.* 14. Sic quoque Card. de Luc. *de pens. d.* 49. *n.* 4. ait: quòd, licèt pensiones Ecclesiasticæ reservatæ, ut tales pro Clerico assimilentur beneficiis, eorúmque jure censeantur, (intellige, etiam respectu amissionis earundem) attamen certum sit, facilius in criminoso tolerabilem esse pensionis retentionem, quàm beneficii; cùm pensio non percutiat substantiam beneficii, nec jus spirituale tribuat super fructibus.

Quæstio 639. An ob hæresim extinguatur pensio?

Respondeo: Hæreticum non solùm uti beneficiorum obtinendorum, ita etiam pensionum incapacem esse, Tond. *loc. cit. nu.* 117. citans Ricciul. *tr. de person. extra grem. Eccl. existentibus. l.* 5. *c.* 19. *nu.* 7. juxta dicta à nobis suprà; sed etiam privari pensionibus obtentis. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *nu.* 51. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n* 31. idipsum extendentes ad hæretici filios, ac nepotes, ac citantes pro hac extensione Thn. Sanch. *in sum. l.* 2. *c.* 28. *nu.* 36. & Rotam *in Conchens. pens.* 6. *Martii.* 1609. quæ est *decis.* 123. *p.* 3. *Recent.* Intelligique hoc ipsum tam de filiis illegitimis, quàm legitimis, ne majus privilegium habeat luxuria, quàm castitas, ait Ventrigl. *ibid.* Item intelligi de nepotibus descendentibus per lineam paternam, non verò maternam. Item privationem illam pensionum afficere hos filios, & nepotes, etiam dum pater hæreticus fuit, tantùm damnatus in contumacia, dummodo sit vetus contumax, subjungit Ventrigl. *in fine. n.* 31.

Quæstio 640. An pensio extinguatur ob homicidium voluntarium, aliáve crimina qualificata patrata à pensionario, aut ob contractam exinde, aut ab eo, Irregularitatem?

Respondeo: Quemadmodum beneficia obtenta non vacant per homicidium, aliáque crimina, quamvis irregularitatis inductiva, nisi in casibus, quibus ita jure statutum sit, etsi crimen possit esse justum motivum judici ad damnandum ad hanc pœnam privationis beneficiorum: ita pariter loquendum de extinctione pensionis, & quidem à fortiori. Card. de Luc. *de pens. d.* 49. *n.* 3. & 4. & *d.* 47. *n.* 11. ubi expressè: homicidium voluntarium, aut aliud crimen, quamvis majoris irregularitatis inductivum, non causat amissionem pensionis, vel beneficii. Atque ita intrat argumentum à fortiore, ut si per homicidium, aliáque qualificata delicta, non vacent beneficia, multò minùs amittantur pensiones. Unde jam patet responsio ad secundum, nimirum irregularitatem supervenientem, uti non causare vacationem beneficii, ita nec extinctionem pensionis. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 11.

Quæstio 641. An ob bannum capitale, continens quoque confiscationem bonorum, comprehendantur quoque pensiones, ita & ut hæ transeant ad Fiscum, aut extinguantur?

1. Respondeo primò: Si sermo est de pensione merè temporali (intelligendum videtur, non tam de pensione laicali, hoc est, desumpta ex fructibus Ecclesiæ, & assignata laico pro ministerio aliquo temporali ei exhibito, quàm de pensione alia omnino sæculari assignata ex bonis aliis sæcularibus) eavenit sub confiscatione bonorum ad commodum fisci. Card. de Luc. *de pens. d.* 49. *n.* 7. ex Gamb. *loc. paulò post citando.* Si verò sermo est de pensione Ecclesiastica, ea neque quò ad commodum, seu commoditatem transit ad fiscum Ecclesiasticum, durante vitâ ipsius pensionarii delinquentis, ut expressè ex Gamb. *de pot. leg. l.* 6. *ex n.* 722. & *præcipuè n.* 740. asserit

Lott.

Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 33. Sed continuò latâ sententiâ talis banni capitalis ob delictum, tanquam per mortem civilem assimilatam morti naturali extinguitur, Ecclesiâ libertatem acquirente, eo modo, quo de jurepatronatûs non transeunte in fiscum pœnalem, cum publicatione bonorum ex delicto dici solet. Card. de Luc. *loc.cit.* ita expressè dicens distingui, & teneri à Gamb. *eod. loc.* quo illum citavit Lott. Probat idipsum Card. de Luca. *n.* 8. *&* 9. quòd, cùm pensionarius per bannum capitale dicatur effici servus pœnæ, & incapax possidendi bona, ac jura, ea transire non possint in fiscum, ita gerentem vices, & personam hæredis anomali delinquentis; neque ea stare possunt in aëre, ac sine possessore, & domino; adeoque, sicut per capitis diminutionem maximam ex banno capitali resultantem extinguitur ususfructus, (juxta cujus terminos, ut plurimum regulatur pensio) ita & pensio, utpote in qua tanquam jure vitalitio non datur formalis translatio de uno in alium, neque vacatio, sed solùm extinctio, redeunte Ecclesiâ ad pristinam libertatem; secus ac contingit in beneficiis, in quibus perdurantibus in suo esse datur vera vacatio, dum non implicat, Ecclesiam, vel Capellam ad tempus aliquod viduatam sub nullius dominio, sed quasi in incerto stare.

2. Notandum, responsionem procedere non de banno, vel etiam sententia contumaciali simpliciter, sed de banno per annalem contumaciam confirmato, & de sententia contumaciali, quam subsecuta non est intra annum purgatio contumaciæ; siquidem hoc anno elapso, sicut tum priùs irretractabiliter resultet vacatio beneficiorum, ita & extinctio pensionis. Dum econtra labente adhuc eo anno à banno, & sententia contumaciali, durat adhuc spes, & potentia resolutionis ejusdem sententiæ, nempe resultantis à purgatione per comparitionem infra annum, & sic ex solo banno contumaciali non dicitur resultare vera mors civilis, vel inductio maximæ servitutis pœnæ; sed solùm induci videtur suspensio seu amissio conditionalis, ac revocabilis, quatenus scilicet contumacia non purgetur. Ac proinde, secutâ ipsâ purgatione, fit retrotractio ad suum initium quodam jure postliminii, & per excitationem potiùs à somno, quàm à morte, seu per remotionem obstaculi. Card. de Luc. *l. c. n.* 11.

3. Sed neque pensionario delinquenti suffragatur restitutio adversus bannum contumaciale, post annum obtenta; hæc enim restitutio, cùm non fit per viam justitiæ, declarando innocentem, sed per viam gratiæ, postquam Ecclesia jam perfectè redierat ad libertatem, operari non potest pensionis redintegrationem, & rursus excitationem servitutis Ecclesiæ, nisi factâ speciali mentione constet, quòd Papa explicitè vel implicitè redintegrationem concedere voluerit, tanquam per speciem novæ reservationis. Card. de Luc. *n.* 12.

Quæstio 642. An amittatur pensio ob non delatum habitum Clericalem?

RESpondeo affirmativè: Statuit enim Sixtus V. per Bullam incipientem: *Pastoralis. sub dato prid. Kal. Feb.* 1588. quæ est in Bullario Constit. 92. ut, si habens pensionem excedentem 60. ducatos de Camera, non deferat habitum, & tonsuram Clericalem, continuò sine ulla monitione, citatione, Judici decreto aut ministerio eam ipso facto amittat. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 52. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n.* 28. Card. de Luc. *de pens. d.* 48. *n.* 7. Ut tamen hæc privatio locum habeat, requiritur Primò, quòd pensionarius tanto tempore non incesserit in habitu Clericali, ut omnium opinione reputetur laicus, Ventrigl. *loc. cit.* citans Ricciull. *de person. extra Eccl. grem. exist. l.* 7. *c.* 6. *n.* 17. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 49 *in fine*, juxta dicta aliàs à nobis de amissione beneficii ob eandem causam. Secundò ut pensionarius incedens in habitu Laicali pensionem actu exigat, vel per eum stet, quò minùs exigat. Lott. *loc. cit. n.* 53. Ventrigl. *loc. cit.* juxta tenorem citatæ Bullæ. Sic etiam dictam privationem pensionis ob non delatum habitum non procedere, dum pensionarius id faceret ob paupertatem, infirmitatem, verisimile periculum, vel si domi se contineret, ait Ventrigl. *loc. cit. n.* 29. citans Barbos. *juris Eccl. l.* 1. *c.* 4. *n.* 33. Dictam etiam Bullam Sixti V. in Gallia non esse receptam, & extra Galliam difficilem fore ex hoc capite impetrationem, ait Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 174. *n.* 20.

Quæstio 643. An extinguatur pensio propter obtentum officium sæculare, vel etiam propter feudum obtentum à principe laico?

1. RESpondeo ad primum: Non convenire in hoc AA. Nam primò officium sæculare merè incompatibile cum Clericatu, nimirum quo quis occupatur in criminalibus, quale, *v. g.* est tabellionatus Judicis criminalis. (Cùm id prohibitum sit Clericis, potissimùm etiam ob juramentum, quod principi sæculari, à quo tale officium suscipitur, præstandum) causare amissionem pensionis Ecclesiasticæ, non secus, ac militiam: non verò officium sæculare, nullum admixtum habens exercitium jurisdictionis criminalis, quale v. g. esset Notariatus circa acta voluntariæ jurisdictionis, in confectione scilicet Instrumentorum, vel etiam circa acta jurisdictionis contentiosæ in causis civilibus, tenent apud Card. de Luc. *de pens. d* 47. *n.* 4. 5. 6. cum Jo-And. Rota *in Pistoriens. pens.* 23. *Jun.* 1670. Zaborel. *in c. sicut. ne Cleric. vel Monach. sæcular negot. se immisc. n.* 2. aliique adducti per Fagn. *in eod. c. sicut. n.* 12. *& seq.* item per Covar. *qq. pract. c.* 19. *n.* 8. & Farinac. *in fragm. v. Clericus. n.* 212. *& seq.*

2. Secundò censet ipse Card. de Luc. *loc. cit. n.* 8. dato, præmissam doctrinam esse veram, non tamen tenere, dum pensionarius ex titulo venditionis, vel alio assequeretur tale officium, potiùs in dominio ac habitu, pro emolumentis aliisque præeminentiis, quàm pro actuali exercitio, quod per substitutos vel conductores geri solet, dum etiam viri nobiles, & magnates, Cardinales ad exercitium tale inepti, vel etiam, quibus tale exercitium indignum, talia officia per substitutos exercenda acquirunt pro solo emolumento, aliisque juribus, uti ait in ipsa Urbe Archiconfraternitatem Caritatis possidere officium criminale Gubernatoris, in quo omnes causæ criminales tractentur, non tamen adversum qualitati loci pii, & Ecclesiastici; cùm exercitium illius sit penes Substitutos. Censet item idem Cardinalis. *n.* 11. dictam distinctionem inter officia sæcularia habentia, & non habentia admixtum exercitium jurisdictionis criminalis nihil ad rem facere; cùm id totum concernat incursum irregularitatis; irregularitatem autem supervenientem non causare amissionem beneficii aut pensionis, & in præsenti consideranda solùm sit omnimoda incompatibilitas, ex qua resultet implicita dimissio Clericatûs, ut dicetur paulò pòst de militia. Quinimò, ut idem Cardinalis. *n.* 12. etiamsi non solùm accederet lex principis laici, inhabilitans Clericos, tam ad obtinenda, quàm ad exercenda officia similia sæcularia, (quippe à qua induci nequit ista omnimoda incompatibilitas cum statu Clericali) sed ipsa prohibitio sacrorum Canonum super sæcularium officiorum susceptione, & exercitio, adhuc tamen inde non resultaret vacatio beneficii, aut pensionis amissio ipso jure, sed juxta magis communem, & receptum citati *Canonis Sicut*, intellectum, ut plenè Fagn. *ibid.* potest ab Ecclesiastico Superiore prohiberi dictorum officiorum susceptio, & exercitium, etiam sub pœna privationis beneficii, (idem est de privatione seu extinctione pensionis) & interim durante hoc illicito exercitio, quæsitum tanquam illicitè quæsitum prætendi, ut cadat sub spolio. Neque denique, ut idem Cardinalis *n.* 15. obstat præstatio juramenti, facta principi sæculari, cùm illud restrictum sit ad concernentia administrationem illius officii, quod à

manibus laici suscipitur ad instar illius juramenti fidelitatis, quod Clerici & Ecclesiastici præstare solent, & possint Principi laico ratione feudi, ratione cujus illi subsunt. Vel etiam ad instar juramenti illius, quod clerici suscipientes tutelam, vel aliam administrationem à Judice laico, jurant benè & fideliter administrare, & rationes desuper reddere. Et dato, id etiam fieri non debere, nec posse, non tamen inde actum illicitum continebit, ob quem Clericus à Superiore Ecclesiastico puniri potest.

3. Respondeo ad secundum primò: Feudum à Principe laico susceptum, cùm sit militia, & quidem militia major ea simplice militia, magisque qualificata, & in qua magis solenne præstatur Principi laico fidelitatis ac subjectionis juramentum, incompatibilitatem omnimodam habere cum Clericatu, sicut militiam aliam, & consequenter cum retentione pensionis Ecclesiasticæ, ait Card. de Luc. *de pens. d.* 46. *n.* 10. Item *d.* 45. *n.* 3. & 4. citans pro hoc, nempè, quòd etiam ab hac militia à feudo resultante oriatur ille effectus incompatibilitatis cum Clericatu & pensione, Tond. *tr. de pens. c.* 77. *n.* 7. licèt Card. de Luc. *loc. cit. n.* 7. de hoc subdubitare videatur, cùm ait: ista circumstantia actualis adeptionis feudi probabile disputationis (intellige super retentione pensionis) præbeat motivum. Loquitur autem *cit. d.* Cardinalis hic de feudo annexo Marchionatus, Comitis, Baronis, similive titulo, vel potiùs cui feudo annexa similis dignitas: ipsum verò Marchionatum, Baronatum, dum merè honorarii sunt, seu verbalis solum dignitas, nullatenus hanc incompatibilitatem cum Clericatu, & pensionis retentione habere, tradit *ibidem n.* 3. *juncto n.* 7. ubi etiam *à n.* 10. plura habet de horum titulorum, ac dignitatum origine.

4. Respondeo ad secundum secundò: Feodum status Ecclesiastici acceptum à Papa compatitur secum non tantùm pensiones, sed & beneficia Ecclesiastica, imò & dignitates, etiam Episcopalem, tradit Card. de Luca. *de pens. d.* 46. *n.* 10. & 11. de quo vide dicenda *quæst. seq. limitat. ult.*

Quæstio 644. *An, & qualiter pensio extinguatur ob assumptam à pensionario militiam sæcularem?*

1. Respondeo: Pensionem Ecclesiasticam, seu reservatam Clerico, ut tali (qualis semper præsumitur in dubio, quamdiù expressè non constat esse reservatam laico, Card. de Luca *de pens. d.* 46. *n.* 3.) extingui assumptâ militiâ, Card. de Luca. *de pens. d.* 47. *n.* 3. *d.* 46. *n.* 3. & 4. *d.* 73. *n.* 16. ubi: Quod per assumptionem militiæ sæcularis tanquam per speciem mortis civilis pensio cesset, Patil. *l.* 1. *q.* 1. *n.* 22. Ventrigl. *tot.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n.* 24. Siquidem militia hæc ita incompatibilis est cum Clericatu, ut Clericus per eam dicatur recessisse à statu Clericali, eique implicitè renunciâsse, adeoque cùm cessante Clericatu tanquam requisito substantiali cesset pensio, ea per assumptam militiam remanet extincta, Card. de Luc. *cit. d.* 47. *n.* 3. Ventrigl. *loc. cit.* Atque ita extinctio hæc pensionis ob militiam non tam provenit, quia sic à jure statutum, ut militia causet amissionem pensionis; sed quia per hujusmodi statum incompatibilem cessat status Clericalis, sine quo pensio obtineri, vel retineri nequit, Card. de Luc. *de pens. d.* 42. *n.* 12. Undè jam etiam patet differentia latissima inter susceptionem officii sæcularis, & militiæ, cùm ex ista susceptione officii sæcularis non resultet necessariò omnimoda illa incompatibilitas cum statu Clericali, ex qua oritur præsumptio dimissionis Clericatus cum formali transitu ad statum sæcularem, uti in militia, Card. de Luc. *cit. d.* 47. *n.* 10.

2. Ampliatur responsio ab aliquibus primò: ut Clericus dicatur effectus miles in ordine ad hunc effectum amittendi pensionem, quamprimùm nomen ejus in matriculam militum est relatum, ità Ventrigl. *loc. cit. n.* 25. citans Ricciull. *de person. extràgrem. Eccles. existent. l.* 7. *c.* 5. *n.* 2. & *seq.* Bald. *in l. dnos, n.* 7. *ff. Magist. milit.* Ampliatur secundò, ut amittat illico post illam descriptionem ipso jure pensionem, etiamsi non pugnâsset, nec sæva exercuisset; eò quòd attendatur solùm ad effectum incurrendi irregularitatem, non autem amittendi beneficia, vel pensiones; cùm militia sæcularis in præsenti consideretur solùm tanquam probatio voluntatis Clerici dimittendi Clericatum, & assumendi statum sæcularem ob omnimodam incompatibilitatem inter duos hos status, Card. de Luc. *de pens. d.* 46. *n* 3. & 4. Ventrigl. *loc. cit. n.* 26. Atque ità opus non esset trinâ monitione præcedente; hoc enim procedit ad effectum privationis aliorum privilegiorum clericalium, à quibus non benè inferitur ad privationem beneficiorum, & pensionum, Card. de Luc. *cit. d.* 46. *n.* 6. Undè jam, etiamsi post dictam descriptionem pœniteret pensionarius, sedeàque post paucos dies antè sæva exercitia, & habitum clericalem reassumat, non per hoc recuperat pensionem extinctam, Ventrigl. *cit. n.* 26. citans Ricciull. *ubi ante, n.* 21. Ciarlin. *controv. for. c.* 36. *n.* 41. Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 50. Verùm hæ ampliationes binæ, & deductæ ex illis non placent aliis, directè contrarium tenentibus, & vel sic responsionem limitantibus, qempè Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 174. *à n.* 13. ex Rebuff. *de nominat. q. ult. n.* 63. Lott. *l.* 3. *q.* 26. *n.* 90. Azor. quos ferè verbotenus citatos vide suprà, ubi, an vacet beneficium ob assumptam militiam, & quorum doctrina à fortiore militat pro non extinctione pensionis. Addit etiam Tond. *loc. cit. n.* 17. non esse eandem in hoc puncto rationem pensionis beneficialis, (hoc est, Ecclesiasticæ,) quòad ejus extinctionem propter assumptam militiam, quæ est beneficii quò ad ejus amissionem ex eadem causa. Quamvis *ibidem n.* 19. dicat: Si tamen talis monitus esset, ut à militia desisteret, & id non faceret, amitteret etiam pensionem sibi in titulum beneficii assignatam. Sic quoque Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 9. expressè docet, debere talem moneri, &, si tunc non desistat, eo ipso extinguatur pensio, item Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q* 4. Præterea

3. Limitatur responsio primò à Ventrigl. *loc. cit. n.* 27. (idemque tenent quòad vacationem beneficii Barbos. & Ricciull.) ut non procedat in Clerico constituto in Sacris; cùm is, etiamsi se pluries fecit inscribi in numero militum, non per hoc desinat esse Clericus; cùm id in ejus potestate non sit. Verùm & hoc à nobis rejectum suprà, ubi de vacatione beneficii ex hac causa.

4. Limitatur secundò: ut non procedat, etiam in Clerico in minoribus tantùm constituto, qui exercitum comitatur, ut ei in Ecclesiasticis ministeriis inserviat, Ventrigl. *cit. n.* 27. citans Ricciul. *ubi antè, n.* 31. & 32. Et hoc facilè concedent omnes.

5. Limitatur tertiò, à Card. de Luc. *cit. d.* 46. *à n.* 9. nempè quòd dicta incompatibilitas militiæ sæcularis cum Clericatu, & eo hac ratione cessante, cessent beneficia, & pensiones reservatæ Clerico ut Clerico, rectè procedat in militia Principis sæcularis, non autem in militia Papæ, cui compatibilitet Clerici, nedum in minoribus, sed & in majoribus Ordinibus, imò in Prælatura constituti inservient in militia, ut docent Chronicæ. Undè & talis succedere potest in feudis Status Ecclesiastici, quorum Dominus & Princeps est Papa, etsi aliàs, ut dictum, feudum in omnibus importet majorem, magisque qualificatam militiam, ut Jason. *cons.* 119 *l.* 5. Fagn. *in c. qua Ecclesiar. de constitut.* Et id ipsum multò magis, clariùs & extrà omnem controversiam procedere, ait idem Card. *loc. cit. n.* 12. ubi Papa (quæ erat species facti, de quo tractat *cit. d.* 46. Card. de Luca) congregâsset exercitum, (in quo talis pensionarius ageret v. g. tribunum militum) non ad formale bellum offensivum pro alicujus Provinciæ, aut Civitatis acquisitione, vel recuperatione, vel ob inimicitiam cum alio principe, vel ad injuriam ulciscendam, vel ad assistendum alteri principi militanti; sed ad patandam solùm defensionem adversùs mo-

molestias aliquas de facto; unde potiùs sit quædam electio proprii populi ac subditorum, segregando imbelles & inhabiles, juxtà exemplum. quod legitur *Machabæor.* ideóque talis non tam faceret se militiæ adscribi, vel militare servitium formiter assumeret, quàm gereret solùm pro habilitate, & peritia personæ partes subditi, parati ad proprii principis, propriæque patriæ, ac sui, suorúmque defensionem, quod Clericis & Ecclesiasticis licitum sit, utpote ex causa defensionis magis, quàm belli & pugnæ, ut constat ex praxi in civitatibus obsessis, seu aliàs hostilem invasionem timentibus, ut Clerici, etiam Regulares sumant arma, ut Bellet. *disq. clerical. de discipl. regular.* §. 18. *n.* 15. Dian. *tr.* 4. *de bello, p.* 7. *resol.* 35. Card. Lugo *in resp. mor. l.* 5. *dub* 14. &c. quos citat Card. de Luc. *loc. cit n.* 1. Idem esse, ubi non ageretur de Clerico militante in exercitu, sed solùm assumente custodiam arcis cujusdam existentis in Pontificio statu Ecclesiastico, ad solam defensionem ob incursionem Turcarum & infidelium; eò quòd hoc licitum Clerico, etiam in sacris constituto, tradit Card. de Luc. *loc. cit. n.* 15. quin etiam *n.* 16. ait: Non improbabiliter sustineri posse, quòd non esset locus extinctioni pensionis in eo Clerico, qui maritimæ classi præfectus, dum ea classis principaliter erecta, & retenta esset pro defensione à Turcarum ac infidelium infestatione.

6. De cetero, dum agitur de pensione reservata alicui in stipendium pro servitio temporali uti laico, istam non extingui ob assumptam militiam; cùm sit omnino profana, quæ laico competere potest, expressè tradit Tond. *loc. cit. n.* 17.

Quæstio 645. *An extinguatur pensio clericalis ob initum à pensionario matrimonium?*

1. Respondeo: Contrahens per verba de præsenti matrimonium, etiam cum una virgine (idque, etiamsi expressè profiteatur velle se perseverare in statu Clericali, ut Card. de Luc. *de pens. d.* 46. *n.* 6.) amittit beneficium & pensiones, Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 3. ubi etiam, quòd ad quæstionem illam, num pensio extinguatur per matrimonium aliàs irritum, pari modo respondendum, quò ad illam: an in eo casu vacet beneficium. Pro quo citat Barbos. *de pot. Ep. alleg.* 57. *n.* 206. Sanch. *de matrim. d.* 44. *n.* 5. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 1. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 105. Paris. *l.* 1. *q.* 1 *n.* 15. Azor. *loc. cit.* Ventrigl. *to* 2. *annot.* 1 1. §. 3. *n.* 16. Tond. *qq benef. p.* 3. *c.* 196. *n.* 11. (ubi etiam, quòd id procedat, etsi pensio fuisset imposita absque ullo onere) & *p.* 2. *c.* 5. §. 4. *n.* 17. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 43. Idque juxtà Constit. Pii V. in Bullar. 73. quam refert Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 205. ubi expressè, quòd Clerici matrimonium contracturi, etiam cum unica, & virgine pensiones antiquas retinere non possint. Ratio etiam est, quòd quò ad huoc effectum extinctionis Clericatûs, in quo justificabatur gratia reservationis, per initum matrimonium veluti statum secum incompatibilem exspirat, Ventrigl. Lott. *ll. cit.*

2. Ampliatur responsio ferè, ut ea ampliata fuit suprà de amissione beneficii ob contractum matrimonium primò; ut procedat, etiamsi non sit secuta copula, Lott. *loc. cit. n.* 46. Ventrigl. *loc. cit.* Secundò, etiamsi matrimonium contractum sit nulliter, modò nullitas non sit ex defectu consensûs, ob ætatem, vel furorem, vel metum, Lott. *n.* 47. *juncto n.* 49. (ubi etiam rationem assignat, nempè, quod vis tota inductiva hujus extinctionis stet in eo transitu, sive de jure, sive de facto; cùm semper implicet abjectionem cujusvis emolumenti, aut prærogativæ Ecclesiastici statûs, à quo fit transitus) Ventrigl. *loc. cit.* ubi etiam, quòd pendente judicio de matrimonii nullitate ex defectu consensûs, pensio maneat tantisper inextincta, etiamsi pensionatius agat pro validitate matrimonii, juxtà Rotam. *in Bartinon. Parochial.* 22. *Jun.* 1622. quam refert Ventrigl. ex Beltram. Tertiò, ut, etiamsi post matrimonium contractum non consummatum sponsa ingrediatur religionem, pensio tamen maneat extincta, Ventrigl. *loc. cit. n.* 21.

3. Limitatur verò responsio: Primò, ut nullatenus extinguatur pensio per sponsalia, seu promissionem matrimonii de futuro; cùm non sit actualis adhuc transitus ad statum illum cum Clericatu incompatibilem, Lott. *cit. n.* 49. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 18.

4. Secundò, ut neque procedant præmissa, dum sermo est de pensione reservata pro ministerio aliquo temporali compatibili cum matrimonio, v. gr. pro custodienda Ecclesia, Lott. *n.* 50. Ventrigl. *n.* 17. citans Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 105.

5. Tertiò, ut non extinguatur pensio Clericalis per contractum matrimonium, si cum tali Clerico, ut pensionem clericalem retinere valeat, etiamsi matrimonium contraheret, fuit per Papam dispensatum, intellige antecedenter & præventivè, dum nimitùm, (utpotè nunquam solitus, aut volens dispensare super retentione, vel capacitate pensionis cum Clerico in matrimonio futuro, præterquàm ea suppositione, continuatione statûs Ecclesiasticitatis, ne pusilli ignorantes scandalizentur, Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 198.) vel præservat Clericatum illæsum, non obstante conjugio futuro, aut etiam bigamia, quantumcunque reiteranda, suspendendo, seu avertendo omnes effectus juris, Lott. *loc. cit. n.* 199. juxtà dicta ex eodem suprà. Vel ex suppositione jam elisi Clericatus; conservat tamen personæ dispensatæ (nimirùm etiam antecedenter seu præventivè) eundem statum Ecclesiasticitatis, aut persistentiam in famulatu Ecclesiæ, v. gr. in militia Lauretano, aut in militia aliqua regulari, quæ matrimonium permittit, Lott. *cit. n.* 199. adeóque dum hoc secundo modo dispensans inscribit dispensato literas tanquam Clerico, qualitas illa stet tantùm demonstrativè; cùm, ut dictum, ex suppositione Clericatûs jam elisi præservat eundem statum Ecclesiasticitatis, Lott. *n.* 203. restringit autem, dum hoc secundo modo dispensat, ferè gratiam suam ad casum futuri ingressûs in talem aliquam militiam tolerantem matrimonium, Lott. *cit. n.* 203. siquidem Pius V, in Constitut. sua superiùs memorata, ut Lott. *n.* 205. revocavit indulta omnia, & privilegia concessa similibus militiis, putà S. Jacobi de Alcantara. de Calatrava, S. Stephani, S. Lazari, &c. quò ad habendas retinendásque pensiones, ità ut earum milites seu fratres, sive conjugati, sive clerici, sive etiam presbyteri, nullas deinceps recipere possint pensiones Ecclesiasticas, & eas solùm, quas habebant, retinere, sine facultate illas transferendi: aliàs verò privatas dispensationes, & gratias retinendi pensiones militibus, seu fratribus quarumcunque militiarum similium, aut hospitalium ità moderatus est, ut vi earum soli tales milites non conjugati, aut bigami novas recipere, & antiquas retinere possent, & quàm primùm nupserint, etiam unicæ, & virgini, eas amittant sine facultate transferendi, Lott. *cit n.* 205. *junctis n.* 206. & 207. dum itaque Papa dispensat cum aliquo, ut professus talem militiam retinere non solùm possit pensionem in statu talis militiæ, (quod facillimè facit, Lott. *n.* 209.) sed etiam ut id possit, casu quo contraxerit matrimonium, (dum enim hi milites, ut plurimùm utuntur matrimonio, solet non solùm Papa contrà statum hunc militarem, sed & contrà matrimonium in eo futurum dispensare quò ad capiendas, & retinendas pensiones, Lott. *n.* 210.) id intelligitur de primo matrimonio, ita ut si talis dispensatus matrimonium iteret, mox pensio ab eo habita extinguatur, Lott. *n.* 208. Ventrigl. *loc. cit. n.* 20. Gonz. *gl.* 11. *n.* 83. juxtà Rotam *in Placen. pens.* 21. *Novemb.* 1596. Loquunturque Ventrigl. & Gonz. absolutè, præscindendo à talibus militibus, nimirùm facultatem retinendi pensionem contracto matrimonio, intelligi de contracto primo matrimonio, nisi aliud exprimatur; sicuti dispensationem & gratiam illam concessam dictis militibus solere ampliari, etiamsi sæpè matrimonium reiterant per hanc clausulam: *Etiamsi contigerit te ad secunda,*

cunda, & alia plura vota transire, testatur Lott. *n.* 211. quietiam juxta decis. Rotæ, quam citat, *in Cæsaraugust. pens. 18. Jun.* 1610. tradit, quòd, licèt sine hac clausula per dictam dispensationem evitetur extinctio pensionis ex bigamia interpretativa ex unico matrimonio contracta, (quod idem dicere velle videtur Ventrigl. dum *n.* 19. ait: Si dispensatum à Papa, etiamsi contraheret matrimonium cum quacunque muliere, censetur dispensatum, etiamsi contraheret cum corrupta; indè enim nascitur bigamia interpretativa) non tamen evitaretur hæc extinctio ex hac vera bigamia propter reiterationem matrimonii. Et *n.* 213, concludit, quòd quoties Papa cum Clerico dispensat ad effectum capiendi retinendique pensiones, non tantùm quò ad assumendum statum talis militiæ regularis, sed & in matrimonio; quin & in eo reiterando, si opus sit, in omnibus hisce gradibus dispensationis derogare dictæ Constitutioni Pianæ, juxtà dicta à se, *n.* 192. Porrò, dum in tali dispensatione Papa semper præservare intendat, tam jus singulare, seu statuta specialia, vel etiam privilegia cujusque talis militiæ (quibus v. g. vetatur, non quidem matrimonium, sed matrimonium initum sine consensu magni Magistri talis Ordinis; vel initum cum vidua, vel iteratum,) quàm jus commune concernens impedimenta dirimentia matrimonii, adjiciendo nimirùm binas has clausulas: *Ac etiam matrimonium juxtà statuta & stabilimenta dictæ militiæ, quam te profiteri contigerit, aut privilegia apostolica eidem militiæ concessa, &c.* & alteram: *Cum quavis muliere, nullo tamen jure sibi prohibita, &c.* Dum inquam hac ratione coarctat dispensationem Papa, si talis contrà statuta Ordinis sui de facto tale matrimonium qualificatum ineat, evanesceret dispensatio, & consequenter intraret extinctio pensionis saltem in eo casu, dum jus speciale, seu statutum talis militiæ non tantùm prohibet tale qualificatum matrimonium, v. g. iteratum, vel cum vidua; sed etiam contrahentem illud exuit omnibus privilegiis militaribus, Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. *§.* 10. *n.* 7. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 1. Lott. *loc. cit. n.* 221. *junctis aliquot num. anteced.* An verò idem sit, ubi statuta illa id solùm prohibent, non verò eundem privant privilegiis talis militiæ? Negat Castrop. cum Azor. Lott. *à n.* 221. fusè pro, & contrà disputat, quem vide. Illud indubitatum, non suffragari dispensationem hanc, si contrahat de facto cum consanguinea, vel affine in gradu prohibito, Ventrigl. *cit. n.* 19.

6. Denique notandum, responsionem principalem non procedere, dum agitur de pensione laicali, reservata pro servitio aliquo præstito, aut præstando, compatibili cum matrimonio. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 50. Ventrigl. *loc. cit. n.* 17. citans Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 105. Beltram &c.

Quæstio 646. An extinguatur pensio, si pensionarius, qui obtinuit facultatem eam retinendi contracto matrimonio post professionem, in dicto tali aliquo Ordine militari emitteret professionem illam antè annum 16. ætatis, vel antequam novitiatum explesset, & ità contraheret matrimonium?

Respondeo negativè: Siquidem talis Professio non est nulla, sed valida. Tridentinum enim *sess.* 25. *c.* 15. *de regular.* annullans talem professionem, hos milites strictè non religiosos non comprehendit, cùm loquatur de religiosis communem vitam degentibus, & veram paupertatem, & castitatem voventibus, Castrop. *loc. cit. n.* 4. citans Sanch. *de matrim. d.* 44. *n.* 4. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 1. Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 115.

Quæstio 647. An habens facultatem retinendi pensionem determinato tempore post contractum matrimonium, v. gr. ad annum, antè annum illum elapsum suscipiat officium, seu ingrediatur Ordinem talis militiæ, cui conceditur facultas retinendi pensionem, possit pensionem illam retinere, ac si nullum matrimonium contraxisset?

Respondet Castrop. *cit. §.* 10. *n.* 6. Rotam id negare *in Roman. pens.* 13. *Martii.* 1609. eò quòd privilegium talis militiæ sit retinendi pensionem matrimonio contracto, quo retineri ea poterat antè susceptam talem militiam; sed tunc tantùm unico anno poterat eam retinere. Sibi verò videri probabilius contrarium, nempè quòd possit retinere illam ultrà illum annum, & deinceps in perpetuum; eò quòd pensio illa primitus fuerit concessa non pro limitato tempore, sed absolutè; cumque extingui deberet contracto matrimonio, ea extinctio suspensa fuerit per facultatem pro uno anno post matrimonium concessam, adeòque, si intret militiam, cui concessa pensionum prorogatio non obstante matrimonio, prorogetur quoque illius suspensio; cùm superveniens militia impediat extinctionem, quam matrimonium causare debebat, sicuti si post assumptam militiam matrimonium contraheretur, citat pro hac sententia sua Garciam.

Quæstio 648. An per ingressum in Religionem, vel per Professionem religiosam extinguatur pensio?

1. Respondeo: Per professionem religiosam extinguitur pensio clericalis, quam quis antè illam habebat super beneficio seculari, Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 21. *§.* 3. *n.* 22. Card. de Luc. *de pens. d.* 44. *n.* 2. Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 196. *n.* 9. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. *§.* 10. *n.* 8. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 114. (qui duo postremi id quoque extendunt ad professionem tacitam) contrà Rebuff. *de Pacif. poss. n.* 157. dum is voluisse videtur, quòd pensio durante vitâ Regularis debeatur monasterio pro alimento religiosi, quod Tond. *loc. cit. n.* 12. ait, intelligendum de pensione temporali data in stipendium pro aliquo ministerio, aut servitio Ecclesiæ præstito, aut præstando, cujus servitii capax sit religiosus. De cetero

2. Ampliatur responsio primò: Ut procedat etiam quò ad professionem factam in Ordine religioso militari, Tond. *loc. cit. n.* 15. Castrop. *loc. cit.* loquentes expresse de Religioso Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, Ventrigl. *loc. cit.* Cortad. *pr. benef. l.* 6. *c.* 1. *n.* 29. ponens formam dispensationis, quâ egent tales milites religiosi, contrà Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 103. apud eund. Tond. De militibus verò regularibus non propriè religiosis, quia contrahere possunt matrimonium, dictum satis *quæst. prec.*

3. Limitatur è contra responsio primò, ut non procedat de religiosis Societatis Jesu, hi etiam sicut bona alia retinere possunt post emissa absoluto novitiatu vota simplicia, (per quæ efficiuntur non minùs verè religiosi, quàm Professi) ita etiam pensiones Ecclesiasticas præhabitas. Ventrigl. *loc. cit. n.* 23. Castrop. *loc. c.* hisce expressis: *rectè advertit Sanch. in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 10. *per vota biennii facta à religioso Societatis Jesu non vacare pensiones, sed eas possidere posse, interim dum professionem, vel vota coadjutorum formatorum emittunt.* Et sic expressè habetur *in Epitome Instituti Societatis. p.* 1. *c.* 6. *f.* 5. *§.* 3. *tempus, quo permittitur bonorum possessio, est quadriennium, in cujus prorogatione nulli, præterquam Generali dispensare licet, pensiones tamen Ecclesiastica similiàque generum bonum, quæ verè personalia sunt, & super nostrorum personis constituuntur, quibus absolutè, & in solidum abdicare se nostros non expedit, Patris nostri judicio distribuenda erunt, ita ut nulla talium administratio apud illos maneat &c.* Desumpta sunt hæc verbotenus ex *Decreto* 17. *Congregat. general.* 7. *§* 4. unde jam aliter hac in parte loquendum de pensionibus religiosorum Societatis JEsu,

Jesu, quàm de eorundem beneficiis, & non inferendum à beneficiis ad pensiones, (uti perperam facit Tond. *loc. cit. n.* 22. dicens, id probari a Sanch. *in decalog. loc. cit. n.* 101. nimirum, quòd, sicut retinere nequeunt beneficia, ità nec pensiones, uti & è contra Ventrigl. dicens, posse illos retinere beneficia, & pensiones) siquidem circa beneficia Ecclesiastica, quæ nostri ante ingressum in Societatem habent, statuitur *decreto* 5. *Congregat. general.* 5. ut finito probationis biennio priusquam vota simplicia scholasticorum emittant, ea omnino resignent, non obstante Canone 1. *Congregat.* 1.

4. Limitatur secundò responsio, ut non extinguatur pensio, si ex tenore literarum constaret, talem fuisse mentem Papæ, ut pensio non obstante professione deberetur. Tond. *loc. cit. n.* 13. qui etiam *n.* 14. subjungit ex Corrad. *pr. dispens. Apost. l.* 6. *c.* 1. *n.* 37. quòd Papa in talibus dispensationibus, quæ conceduntur religiosis professis, concedere soleat pensiones sub titulo administrationis, & sub potestate sui Superioris. Item addit *n.* 16. ex eod. Corrad. *loc. cit. n.* 38. quòd, si religiosus dispensatus ad beneficium sæculare illud dein resignet cum reservatione pensionis, non egeat novâ dispensatione ad obtinendam pensionem; cùm ea pensio subrogetur loco beneficii resignati, licèt dicat Corrad. Officiales Romanæ curiæ tenere, quòd egeat novâ dispensatione.

Quæstio 649. An, & qualiter extinguatur pensio per promotionem ad Papatum?

REspondeo negativè, seu per assumptionem pensionarii ad Papatum non extingui pensionem ab eo habitam. Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 1. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n.* 36. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 4. *n.* 15. contra Gabriel. *cons.* 200. *n.* 2. *l.* 2. Hojedum. *de incompat. p.* 1. *c.* 1. *n.* 11. quibus inhærent Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 113. Paris. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 9. (qui etiam dicit, hanc suam opinionem esse communem) Gratian. *discep. for. c.* 269. *à n.* 13. & alios passim, quorum sententiam non esse in praxi receptam asserit Corrad. *loc. cit.* Responsionem probat Lott. evertendo bina fundamenta, quibus nititur Gabrieli: nimirum quòd sicut per assumptionem ad Episcopatum exspirat pensio; & quòd cessante causâ reservatæ pensionis, quæ est sustentatio pensionarii, cesset pensio. Ad primum enim dicit Lott. *loc. cit. n.* 7. quòd de jure communi non extinguatur pensio per assumptionem ad Episcopatum, de quo paulò post, & ut ait *n.* 10. dato hoc, non procederet adhuc illatio ad assumptionem ad Papatum, cùm nequeat esse lex ulla scripta Dei Vicario: & licèt Princeps profiteatur, si velle vivere secundum leges. *l. digna vox. c. de ll.* id tamen ad rem non facit; cùm hîc quæratur, an extinguatur pensio ipso jure ex facto promotionis ad Papatum, quod necessariò supponit coactionem ex parte legis; si enim accedat voluntas ipsius Papæ habentis pensionem suam pro extincta, resultabit quidem extinctio ex voluntate ipsius; at non ex ministerio legis eum cogentis, pro quo citat D. Tho. 1. 2. *q.* 96. *a.* 5. *ad* 3. Felin. *in c.* 1. *n.* 25. *de constitut.* Ad secundum ait *n.* 1. *juncto. n.* 11. id factum esse, quòd cessante causâ illâ extrinsecâ rei res jam constituta in esse pereat, & quòd cessante dictâ causâ finali alimentationis, tum demum cesset reservatio pensionis, si dicta causa cesset, seu non sit tempore ipsius concessionis gratiæ pensionis, ità ut exinde causetur error in concedente, & mentis seu voluntatis defectus. Confirmat eandem responsionem Lott. *n.* 14. ipso facto summorum Pontificum juris prudentissimorum, qui pensiones vel exegerunt per totum Pontificatum, vel eas in personas sibi bene visas transtulerunt, quod non fecissent, si vel suspicati essent, id aliquo modo contra jus, aut rationem esse, quod satis fuit indicâsse suis successoribus, dum Principes non imponunt leges suis successoribus, sed exempla, juxta *cit. l. digna vox. & ibi gl. v. indicamus.*

Quæstio 650. An extinguatur pensio per assumptionem pensionarii ad Cardinalatum?

REspondeo negativè. Card. de Luc. *de pens. d.* 75. *n.* 4. dicens, hodiedum cessare omnem super hoc difficultatem ob Constitut. Sixti V. 79. de qua etiam Tond. *tr. de pens. c.* 79. *n.* 29. quâ declaratur, per promotionem ad Cardinalatum censeri vacare solùm ea, quæ Cardinalitiæ dignitati repugnare videntur, ut sunt Canonicatus, & dignitates, aliàque beneficia residentialia, servitium personale in choro, vel Ecclesia annexum habentia, non autem simplicia, & consequenter multò minùs pensiones. Sic quoque consuetudinem esse, ut promoti ad Cardinalatum, exceptis officiis, (intellige, vacabilibus Romanæ curiæ, quæ dum excipit Urbanus VIII. in Constitutione sua, firmat regulam in non exceptis, adeóque retentionem reliquorum. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 8.) nihil amittant de beneficiis, & pensionibus, imò nec de Episcopatibus, & aliis, quæ jam obtinebant, ait idem Card. *loc. cit. n.* 9. ex Paris. *de resign. l.* 3. *q.* 1. *n.* 67. *& seq.* qui quamvis *ibi* dicat, introductum consuetudine, ut Papa ferè in omnibus promotionibus concedat retentionem obtentorum promotis ad Cardinalatum; Card. tamen de Luc. *loc. cit. n.* 8. tradit, hanc retentionem pensionis eis competere independenter ab indulto aliis concedi solito retinendi incompatibilia, sive tale indultum speciale ad hanc retentionem non requiri.

Quæstio 651. An, & qualiter extinguatur pensio per promotionem ad Episcopatum?

REspondeo extingui in hoc casu pensiones, tenent communiter omnes. Card. de Luc. *de pens. d* 75. *n.* 2. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *n* 321 Verùm, quantùm est de jure communi, non extingui per hoc pensiones, sed solùm ex stylo Curiæ, in vim cujusdam *Extrav. Julii II.* quam anno 1520. Leo X. expressiùs innovavit Constitutione suâ, quæ est in Bullario 36. decernendo, pensiones hujusmodi extingui, nisi in ipsamet cedula consistoriali desuper fuerit dispensatum. Quam Leonis Constitutionem confirmavit Clemens VII. Anno 1524. Constitutione suâ 8. Hinc cessante hoc jure singulari, nulla est incompatibilitas inter Episcopatum, & pensiones. Card. de Luc. *de pens. d.* 43. *n.* 2. *d.* 58. *n.* 11. Lott. *l.* 1 *q.* 41. *n.* 7. 8. *&* 9. citans Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 4. *n.* 4. *&* 5. Valenzuel. *cons.* 51. *n.* 41. & Rotam *decis.* 454. *n.* 9. *p.* 1. *Divers.* contra Gig. *de pens. q.* 56. Ferret. *cons.* 53. *n.* 4. Verall. *decis.* 303. *n.* 1. *&* 2. *p.* 2. Gabr. *cons.* 200. *l.* 2. Quibus inhæret Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 111. dicens ex eod. Gabriele, sic stylum inveteratum habere, qui facit jus. Item Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 7. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 1. §. 4. *n.* 102. Quos Lotterius ait, moveri falsâ imaginatione, dum æquiparant, & ideo confundunt pensiones cum beneficiis simplicibus, de quibus tantùm loquitur textus *c. cum in cunctis. de Elect.* ut expresè facit Castrop. *loc. cit.* dum ait: extinguitur pensio per promotionem ad Episcopatum, quia per hujusmodi promotionem beneficia vacant. De cetero

2. Limitatur responsio primò: ita ut neque de jure communi, neque vi dictarum Constitutionum hæc extinctio pensionum se extendat ad Episcopos solùm titulares in partibus Infidelium, dum eorum Episcopatuum possessio, & administratio non obtinetur. Card. de Luc. *de pens. d.* 43. *n.* 2. *& d.* 75. *n.* 2. Sic quoque non extingui pensionem per adeptionem unius ex sex illis Episcopatibus Romæ vicinis, seu Cardinalitiis, utpote annexis ipsi Cardinalatui cum qualitate ancianitatis, & optabilitatis, utpote qui, dum non obligant ad residentiam (ut ultra plurium sæculorum observantiam à Congregatione ad hoc specialiter deputata ab Alexand. VII. declaratum) sicut compatibiles sunt cum alio Episcopatu actuali, beneficiis,

beneficiis, & Commendis monasteriorum, ità multo magis cum pensionibus, tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 58. *n.* 10. *&* 11. Hinc

3. Limitatur secundò: ut etiam in Episcopatibus actualem administrationem habentibus, ad hoc, ut extinguatur pensio, non sufficiat sola promotio, nisi concurrat consecratio, & adeptio possessionis; quia spectatur quo ad hoc magis effectus, quàm ipsa dignitas. Card. de Luc. *cit. d.* 43. *n.* 2. Ventrigl. *loc. cit. n.* 32. citans pro hoc Gratian. *discep. for. c.* 296. *n.* 1. *& seq.* quamvis velint alii apud eundem Ventrigl. quòd vacent pensiones priùs post consecrationem susceptam ante trimestre datum ad eam suscipiendam, vel post trimestre illùd, etiam non susceptâ consecratione. De quo vide dicta suprà, ubi de vacatione beneficiorum per promotionem ad Episcopatum, & huc applica.

4. Limitatur tertiò: nisi accedat indultum super retentione pensionum. Card. de Luc. *de pens. d.* 75. *n.* 2. Ventrigl. *loc. cit. n.* 33. Quod tamen indultum non suffragatur pro translatione pensionis, sive non intelligitur cum facultate translationis, (etiam dum hæc facultas tali promoto competebat ante promotionem, ut expresè Ventrigl.) nisi fuerit specialiter expressa; cùm translatio, utpote magis odiosa, quàm retentio, speciali notâ sit digna. Ventrigl. *loc. cit. n.* 33. Card. de Luc. *cit. d.* 75. *n.* 3.

Quæstio 652. An extinguatur pensio per promotionem ad Abbatiam?

RESpondeo: De Abbatia adepta, per quam priora beneficia vacant, idem, quod de promotione ad Episcopatum circa extinctionem pensionum, sentiunt Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 112. Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 2. Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 2. *&* 8. Gig. *q.* 57. Gabr. *cons.* 200. *l.* 2. apud Castrop. *loc. cit. n.* 8. quamvis, ut Garc. id durum videatur Hojedæ de incomp.

Quæstio 653. An extinguatur pensio promoti per non expeditionem literarum super retentione pensionis. Item an ea extinguatur, dum super ipsa reservatione pensionis non fuerunt expeditæ literæ?

1. RESpondeo ad primum: teneri promotum expedire literas Apostolicas super gratia retentionis pensionis cum Episcopatu, juxta quod Constitutum à Sixto IV. & Julio II. prout refertur in Constitutione Leonis X. & Clem. VII. suprà citatis, ità ut si promotus expeditis literis promotionis capiat possessionem Ecclesiæ, non expeditis literis super gratia retentionis pensionis, extinguatur pensio, tradit Ventrigl. *loc. cit. n.* 34. Lotr. *l.* 1. *q.* 37. *n.* 14. *&* 15. Quòd si autem promotus impetravit Breve de capienda possessione Ecclesiæ ante expeditionem literarum promotionis, cum decreto annullativo promotionis, nisi infra tot menses dictas literas expedierit, in vi hujus Brevis possessionem acceperit, non tenetur sub pœna extinctionis pensionis literas expedire supra gratia retentionis, nisi unâ cum ipsis literis principalibus super promotione. Ventrigl. *cit. nu.* 34. Lotr. *cit. q.* 37. *à n.* 8. Non tamen tenetur expedire literas super retentione pensionis, qui permutavit Episcopatum; cùm ista obligatio locum non habeat in permutationibus Episcopatuum. Ventrigl. *n.* 35. Lotr. *à n* 24.

2. Respondeo ad secundum: Indubitatum esse, extingui pensionem, dum pensionarius ante expeditionem literarum exegit pensionem, ob decretum annullativum, adjungi solitum in concessione pensionis. Card. de Luc. *de pens. d.* 71. *nu.* 1. juxta dicta à nobis suprà. Verumtamen, an pariter extinguatur pensio ob aliud decretum annullativum, adjungi quoque solitum, si literæ super reservatione pensionis non expedirentur intra 6. menses, subdubitat, & in utramque partem rationes affert idem Card. *cit. d.* 71. Nam etsi ex hujusmodi decretorum non implemento, seu contraventione resultet irritatio gratiæ juxta communem, & plures Rotæ decisiones, & in specie juxta Tond. *in tr. de pens. c.* 37. *in fine.* apud Card. de Luc. *loc. cit. n.* 2. Verumtamen, cùm hujusmodi decreta super expeditione literarum non adjiciantur pro substantia, & perfectione gratiæ, sed pro interesse Officialium, ob emolumenta ipsis à talibus expeditionibus resultantia, poterunt tales Officiales, & Interessati, in quorum gratiam dictus terminus 6. mensium isti expeditioni præfixus est, renunciare juri suo, dictùmque terminum prorogare, prout habere dicitur stylus Datariæ, & Cancellariæ. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 3. Pro cujus styli subsistentia servire posse hanc non incongruam rationem; nimirum, quòd etiam contra Apostolicas Constitutiones, quarum vis non pendet à populorum usu, detur tamen non usus in Curia ob Papæ tolerantiam, ait Card. de Luc. *ibid. n.* 6. Et quamvis de hoc ipso principaliter disputando in contrarium respondere deberet, posse tamen à pensionario, qui neglexit expedire dictas literas, adduci saltem in excusationem sufficientem pro evitanda extinctione ex recepta propositione: quòd consuetudo, quamvis mala, & quæ reprobari meretur, in pœnalibus excuset, juxta plenè deducta per Farinac. *q.* 95. Berojum. *cons.* 190. *l.* 3. Vermigl. *cons.* 159. *n.* 40. ait Cardin. de Luc. *loc. cit. n.* 7.

3. In contrarium verò facit regula communis, quòd Cancellariæ Officiales alterare non possint decreta Apostolica, vel substantiam gratiæ, & quòd præmissa potiùs procedant, ubi agitur de incurrenda privationem beneficii jam obtenti, quod imponat pœnam formalem exigens delictum positivum cum dolo, & culpa inexcusabili, ita ut ad illam privationem evitandam sufficiat qualibet excusatio; secus autem sit ad effectum præsentis controversiæ super reservatione pensionis, ut illa exigi possit; cùm ita non adimplendo decretum, sit potiùs non adimplere conditionem emolumenti obtinendi, seu juris quærendi, ad quem effectum sufficiat ipsum non adimplementum de facto. Card. de Luc. *num* 4. *&* 5. Unde consideratis hisce, ait idem, si reflectendo ad veritatem, maturum efformare desuper judicium adhuc non potuisse, sed exspectati Rotæ judicium, præsertim, cùm dicti Officiales Cancellariæ, & Expeditores vehementer instarent super dicti styli, quem esse certum, & notorium supponebant, observantia.

Quæstio 654. An pensio extinguatur, dum pensionarius assequitur beneficium gravatum pensione, vel aliud beneficium?

1. RESpondeo ad primum: Extingui pensionem in hoc casu, censet Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 13. eò quòd tunc cesset jus percipiendi ex alieno beneficio, sicut cessat usufructus proprietate rei acquisita. *l. si tibi fundi. ff. quibus modis extinguatur usufructus.* Dicit autem, non sufficere, ut pensionarius beneficium obtineat, intellige, de facto tantùm, sicut non sufficit ad amittendum, quòd usufructuario legetur proprietas ejusdem fundi, si proprietas hæc ad alium, quàm legantem pertinebat. Econtra Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 7. sentire videtur, non extingui in hoc casu pensionem; eò quòd, si extingueretur, nunquam reviviscerет sine auctoritate Superioris de novo eam reservantis, sed potiùs dicendam consolidari cum beneficio, ut usufructus solet quandoque cum proprietate confundi, ita ut tunc quamdiu consolidata est, sopita tantùm, & non extincta censeatur; unde si pensionarius ille privaretur suo beneficio, in quo constituta pensio, remaneat tamen illi pensio, seu jus, & potestas petendi pensionem à possessore illius beneficii. Quòd si jam pensionarius iste adeptus illud beneficium, dimittat illud denuo, remansuram illi pensionem eidem beneficio impositam, si necessitate compulsus faciat illam dimissionem; eò quòd alius, qui in eo jus prætendebat, intentatâ lite illud evicit, astruit idem Azor. ex Gig. *de pens. q.* 49. Quemadmodum contingit

git in usufructuario. *l. Dominus, ff. de usuf. & quemadmodum quis utatur*, ubi dicitur: Si usufructuatio fundi proprietas per dominum legata fuerit, & demum usufructuarius illam sui coactus restituere, tanquam ad alium pertinentem, videlicet ad eum, qui egit querelâ inofficiosi testamenti, & obtinuit; tunc usufructus manet apud restituentem proprietatem, apud quem priùs fuerat, &c. admittet hoc ipsum facilè Castrop. dum rectè dicit, non extingui pensionem per obtentionem istius beneficii, dum hæc est obtentio de facto tantùm, & non de jure. Econtrà, ut idem Azor. ex eod. Gig. dum talis (utpote habens verum jus in illo beneficio.) dimittit illud liberè, seu sua sponte, non remanebit dimittenti pensio, (intellige, nisi de novo illa ei conferatur.) sed extinguitur illa; quemadmodum de usufructu dicitur *in l. cum filius. ff. de legatis*, ubi: Si Dominus fundi, cujus usufructus erat alterius, illum usumfructuarium suum universalem hæredem instituat, & illum fundum Titio leget, hæres usufructu non retento legatario consignare debet.

2. Respondeo ad secundum: Pensionario obtinente aliquod beneficium, non extingui præhabitam ab eo pensionem alteri cuidam beneficio impositam, quia pensio est compatibilis; cùm jura non prohibeant habere simul pensionem cum beneficio, tradit Azor. *cit. loc. q.* 8. citans Gig. *de pens. q.* 50. Verumtamen vide dicta suprà, ubi de incompatibilitate desumpta ex jure naturæ plurium beneficiorum inter se, vel pensionum inter se, vel pensionum cum beneficio, dum pensio sola, vel solum beneficium sufficiens est ad congruam sustentationem.

Quæstio 655. *An cessante necessitate pensionarii, cesset pensio. Item an cesset pensio reservata in favorem alicujus Collegii pro fundatione, ubi illi supervenit congrua provisio?*

1. Respondeo ad primum: Loquendo de pensione propriè tali, seu imposita per Papam; etiamsi causa alimentorum in, vel ob quam fuit reservata ob quascunque partas pensionario divitias, evanescat, pensionem tamen minimè extingui; eò quòd tunc demum extinguatur, si vel materia illius (quales sunt fructus beneficii, super quibus imposita pensio, & in quos actio realis dirigitur, Lott. *l.* 1. *q.* 41. *n.* 14.) pereat, vel reservatur ejus forma, (qualis, ut Lott. *ibidem* est concursus ille consensus titularis, & voluntas Papæ) cùm hæ sint causæ intrinsecæ, & essendi; illa autem causa alimentorum sit causa extrinseca seu finalis, resque non pereat, pereunte hac causâ extrinsecâ, sed illis intrinsecis, Lott. *loc. cit n.* 1. citans Bald. *in proæm. decretal. rex pacificus, n.* 51. Quid verò sit ex alio capite, nempè incompatibilitatis, dum cessat illa causa alimentorum ex obveniente eidem pensionario beneficio ad honestam illius sustentationem sufficiente, resolvendum ex dictis suprà *loc. cit. q. præced. in fine.* Quòd, si etiam sermo est de pensione minùs propriè tali, quam Episcopus imponere potest ipsi personæ beneficiari exspirantem cum ejus vita, ad sustentationem alicujus pauperis scholaris, illam extingui seu cessare cessante illa necessitate, probabilius sibi videri ait Card. de Luc. *de pens. d.* 40. *n.* 6.

2. Respondeo ad secundum: Neque in eo casu extingui seu cessare pensionem, dum in reservatione id specialiter expressum non esset, sed absolutè & simpliciter imposita pensio pro fundatione talis Collegii. Siquidem de potestate Papæ absoluta gravandi Ecclesias, etiam perpetuis pensionibus dubitandum non est; voluntas autem illius super hoc in præsente casu est clara, dum aliud non exprimitur, Card. de Luc. *de pens. d.* 77. *per tot. præcipuè nu.* 4. De cetero, dum indicta fortè contributio per Papam Clero de beneficiis pro sustentatione Seminarii, eam contributionem cessare, cessante dicta necessitate, libenter admittit idem Card. *loc. cit. nu.* 5. Verùm illa contributio, ut ille ait, longè quid diversum est à pensione imposita super certo beneficio simpliciter, ac perpetuò.

Quæstio 656. *An extinguatur pensio, dum mutatur, vel alteratur beneficium, cui imposita, v.g. dum Ecclesia, cui imposita pensio, de simplici fit Parochialis, vel Collegiata, vel etiam de regulari, vel sæculari Collegiata fit Cathedralis?*

Respondeo negativè, Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 1. Card. de Luc. *de pens. d.* 67. *n.* 3. citans Corrad. *in pr. benef. l.* 2. *c.* 15. *n.* 101. &c. eò quòd hujusmodi immutationes status, quoties expressè contrarium non disponitur, non præjudicent juribus tertii cum ipsa immutatione compatibilibus juxtà regulam. de jure tertii non tollendo, Card. de Luc. *loc. cit.* Et id, quod Papa in reservatione pensionis contemplatur, sunt solummodò fructus beneficii, eorùmque quantitas, non verò duratio illius qualitatis, quam tunc habebat beneficium; dum autem illud, quod Papa contemplabatur, perseverat in suo esse, parum refert, quòd in alio contingat alteratio, Lott *loc. cit.* qui etiam *n.* 2. idipsum confirmat ex eo, quòd, dum Parochialis, ex qua quis percipiebat partem funeralium ex privilegio, erigitur in Collegiatam, indè non sequatur amissio dicti privilegii, sed potiùs illud præservetur, pro quo postremo citat *decis. unic. n.* 3. *de sepult. in antiq.*

Quæstio 657. *An pensio reservata alicui habenti certam qualitatem, exspiret cessante dicta qualitate?*

1. Respondeo primò: Dum ea qualitas non est causa concessionis pensionis, cessante dein ex intervallo illa qualitate, non semper exspirat pensio, Card. de Luc. *de pens. d.* 2. *nu.* 3. ostendens id in milite Lauretano, ex privilegio illi militiæ concesso, capaci pensionis, non obstante statu sæculari, etiam matrimoniali: dum enim tali non Clerico reservatur pensio, (non solita aliàs reservari nisi Clericis, vel talem militiam habentibus) cum expressione seu narratione, quòd reservatarius esset miles Lauretanus, habente seu supplente hac qualitate talis militiæ in hoc casu vicem Clericatûs, pensio non cessaret cessante dictâ militiâ, dum interea iste pensionarius Clericatum suscepisset; hoc enim suscepto opus non erat, qualitatem illam aliam perdurare; cùm ea non esset principalis, & finalis causa reservationis, sed solùm enuntiabatur pro habilitatione eo modo, quo enuntiari solet Clericatus.

2. Respondeo secundò: Quin etiam, si talis qualitas fuisset causa concessionis pensionis, ea adhuc non cessaret, cessante illa qualitate; quia adhuc non foret causa durationis istius concessionis, eo eo, quòd cessante causâ, non statim cesset effectus consummatus, & semel perfectè in esse deductus, sitque magnum discrimen inter causas fiendi, & causas essendi, ut dictum *quæst. antè hanc* 2. & in illis causis fiendi non consideretur earum perseverantia; sed sufficiat pro eo tempore, quo actus factus est, eam fuisse, Card. de Luc. *loc. cit. num.* 3. exemplificans idipsum *n. seq.* casu pensionum reservatarum ad favorem Cardinalis, in quibus probabiliter dici potest, reservationem principaliter factam intuitu dignitatis hujus, nempè ad illius decorem sustinendum; & tamen, si talis, absque eo, quòd matrimonium contrahat, aut statum alium incompatibilem assumeret, dimitteret Cardinalatum, remanendo Clericus, aut in alio statu capaci pensionum, non per hoc amitteret pensionem præhabitam, eò quòd dignitas illa Cardinalitia fuit causa fiendi, ideoque non remaneat causa præcisa essendi.

Quæstio 658. *An, & qualiter cesset pensio per mortem Papæ eam concedentis, præcipuè, dum concessio pensionis condi-*

tionata est, & moritur Papa, eam concedens, dicta conditione adhuc pendente, seu necdum impleta?

1. RESpondeo primò: Dum reservatio pensionis semel est in esse deducta, seu simpliciter, & absolutè concessa, moriente dein Papâ, qui eam concessit, non extinguitur. Lott. *l.* 1. *q.* 41. *nu.* 1. cum communi.

2. Respondeo secundò: Dum quidem ipsa gratia reservationis necdum est in esse deducta, concessa tamen est alieni gratia, per quam committitur assignatio, seu reservatio certæ pensionis in partibus, hujusmodi gratia non exspirat morte Papæ concedentis, re adhuc integrâ, seu dictâ commissione necdum executâ; sed Executor seu Commissarius poterit ad illius executionem procedere; quia in isto casu gratia de pensione est jam facta per Papam, licèt illius reservationem Executori in partibus committat. Garc. *p.* 6. *c.* 2. *num.* 309. citans Gig. *de pens. q.* 91. Gutier. *qq. Can. l.* 2. *c.* 17. *nu.* 5. Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 28. *n.* 88. &c. Quemadmodum, ut tenent iidem AA. gratia, seu mandatum de providendo in forma *dignum*, nullo modo exspirat morte Papæ concedentis, re integrâ; sed adhuc potest Executor ad illius executionem procedere; eò quòd, ubi mandatur provideri certæ personæ de beneficio certo vacante, gratia dicitur facta, ex quo saltem habet jus ad illud, Garc. *loc. cit. n.* 300. Si verò committatur assignatio pensionis incertæ, nempe quantitatis, quæ videbitur Executori, exspiraret, juxta *c. si cui nulla. de præb. in* 6. quia tunc non esset gratia facta, ex quo non est de re certa, & determinata, sed facienda. Garc. *loc. cit. n.* 310. Quemadmodum etiam contingit, ubi mandatum, provideri certæ personæ de incerto beneficio vacaturo. Garc. *n.* 301. citans Gonz. *gl.* 12. *nu.* 42. Cucbum. *in institut. major. l.* 1. *tit.* 7. *nu.* 50. Sed & videtur quoque applicandum præsenti materiæ de pensione, quod tradit Garc. *cit. loc. n.* 305. juxta Rotam *in Callaguritan. exspectativa.* 1. *Jul.* 1592. nimirum, quòd gratia ad beneficium vacaturum incertum non exspiret morte Papæ ante vacationem, etiam re integrâ, quando Papa non committeret Executori provisionem, sed ipse confert ex nunc prout ex tunc; eò quòd tunc gratia sit facta. Item quod tradit *n.* 304. citatis Sanch. Gutr. *ubi antè*, nempe, quòd, dum mandatum, provideri alicui de certo beneficio cum cognitione causæ, & citatione partis, non exspiret adhuc gratia, nec Executoris potestas tanquam accessoria, ex *c. si super gratia. de offic. deleg. in* 6. utpote quod procedit non solùm in Executore mero, sed etiam in mixto.

3. Respondeo tertiò: Dum gratia pensionis verè conditionalis est, exspirat per mortem Papæ concedentis secutam ante conditionis purificationem; eò quòd gratia conditionalis ante conditionis eventum nullum jus, neque in re, neque ad rem tribuat, utpote imperfecta perfectionem exspectans à purificatione conditionis, sive quòd fieri, seu perfici dicitur gratia non de tempore datæ, sed de tempore purificatæ conditionis, juxta *c. si pro te. de rescrip. in* 6. & *clem. unic. de concess. præb.* & consequenter impossibilis remanet gratiæ perfectio ob deficientiam personarum, quæ necessariæ sunt ad perficiendum actum, ut Gabr. *cons.* 186. *l.* 1. Ita Card. de Luc. *de pens. d.* 1. *nu.* 13. 14. citans pro eo, quòd gratia adhuc imperfecta exspiret per mortem Papæ eam concedentis secutam ante conditionis purificationem, Garciam *p.* 6. *c.* 2. *n.* 304. (ubi tamen is nihil de gratia imperfecta ob non purificatam conditionem, sed solùm, & quidem ex mente aliorum, nempe Gigas. Flores. Mandos. volentium exspirare gratiam, uti & Executoris potestatem Papa mortuo, re integrâ, dum mandatum, alicui provideri de certo beneficio cum cognitione causæ) Sanch. *de matrim. l.* 8. *d.* 28. *nu.* 86. *& seq.* Fontanell. *de pact. claus.* 4. *gl.* 13. *nu.* 43. *& seq.* Et quamvis gratia illa obtineret clausulam: *ex nunc pro tunc*: supposito tamen, quòd sit conditionalis, & imperfecta, nihil operatur; quia virtus retroactiva, quæ huic clausulæ conceditur, bene procedit, quando extrema sunt habilia; secus autem est, ubi res devenit ad statum, à quo incipere non potest. Card. de Luc. *loc. cit. num.* 20.

4. Respondeo quartò: Dum gratia pensionis verè conditionalis non est, quantumcunque appareat talis, ut dum non substantia gratiæ collata ad tale vel tale tempus, sed solùm ejus executio ad illud tempus dilata, v. g. dum reservati alicui fructus omnes beneficii, alteri reservatur pensio in, seu post mortem talis reservatarii fructuum, Papâ concedente interea mortuo, non extinguitur dicta pensio; nam gratia illa non est conditionalis, & imperfecta, exspectans perfectionem ab illa futura cessatione reservationis fructuum per mortem illius reservatarii, sed ab initio pura, & perfecta, dilatâ solum ejus executione ad illud tempus, quemadmodum contingit in materia donationis effectum priùs sortituræ post mortem donatoris, vel alterius. Card. de Luc. *loc. cit. n.* 22. citans Rotam *in Burgens. pens.* 1580. *in Salmant. pens.* 16. *Febr.* 1592. *in Cæsaraugust. pens.* 31. *Jan.* 1656. Quibus sustinetur, reservationem pensionis effectum sortituræ post alteram pensionem cessatam, esse, & dici puram & perfectam ab initio; idémque dicitur de gratia illico perfecta, quamvis executio seu effectuatio ad illud tempus dilata esset; eò quòd vivente Papâ concedente non fuisset expedita in ea forma, quæ ejus perfectionem denotet, unde propterea Papa successor expeditionem concedit in ea forma, quæ dicitur: *Rationi congruit*: quæ non substantiat gratiam, sed illi jam validæ & perfectæ tribuit executionem. Confirmat hæc ipsa pluribus idem Card. *nu.* 23. Primò in gratia exspectativæ, quæ etsi concessa pro quando per cessum, vel decessum possessoris beneficium vacaverit, adhuc tamen dicitur gratia perfecta ab initio. Secundò in Coadjutoria cum futura successione, & in unione beneficii, quæ etsi fiat de beneficio pleno sine præjudicio possessoris cum clausula: *Si, & postquam per ipsius cessum, vel decessum vacaverit*: non tamen dicitur Conditionalis, cujus substantia ad talem casum dilata sit, sed perfecta, dilatâ solùm executione. Ideóque secutâ morte Papæ, vel Episcopi unientis, antequam casus ille fiat, nunquam dubitatur de validitate, & perfectione gratiæ, sed quæstiones frequentiùs, quæ desuper fiunt, sunt occasione regulæ revocatoriæ unionum effectum nondum sortitarum, quæ fieri solet per Papam successorem. Tertiò in usufructu, quem Dominus fundi præventivè concedit alteri, pro quando evenerit mors præsentis usufructuarii. Quartò in ipsa pensione, quam Papa potest super eadem Ecclesia simultaneè concedere pluribus, ita ut priùs eam obtineat unus, & dein alter. Quintò in facultate transferendi pensionem, quæ passim exercetur post mortem concedentis, cùm tamen in actu translationis nova pensio efformetur.

5. Neque his obstat, quòd dari non possint eodem tempore ejusdem rei duo domini, vel possessores, coæquale jus habentes in solidum, substantia autem pensionis resideat in fructibus, qui sunt ejus subjectum, adeóque implicare videatur, ut vivente reservatario omnium fructuum, alter pensionarius jus perfectum, ac de præsente habere possit, cùm idem jus uniforme competere nequeat pluribus circa idem, sed bene difforme, uni de præsente, alteri de futuro; vel eodem tempore, diversis tamen respectibus compatibilibus. Nam hæc ratio impossibilitatis habendi jus in solidum circa idem locum non habet in pensionibus, dum imprimis neque reservatarius fructuum, neque pensionarius habeat dominium fructuum, super quibus hoc onus impositum; sed illud in solidum sit penes titularem, habentem onus ex eorum valore pensionem alteri præstandi, neque etiam utrumque illud onus sit contemporaneum seu simultaneum,

neum, ita ut eodem tempore solvenda sit pensio, & fructus ad alium, nempe reservatarium illum, spectent: Sed detur hîc distributio compatibilis, etsi enim fructus sint subjectum pensionis, tale tamen sunt in genere, & non in specie, ita ut non præcisè fructus illius anni sint subjectum illius pensionis; quia aliàs pro pensionibus decursis non competeret actio supra fructibus futuris, & contra successorem. Ac proinde eodem modo, quo possidens fundum capacem, cujus ususfructus ad alium spectat, vel gravatum censu vitalitio annuo, non prohibetur imponere super eo ex nunc validè, & perfectè novum censum sortiturum effectum ex tempore, quo cessante usufructu, vel censu illo vitalitio, fundus remanebit capax; & ex ejus fructibus alter census solvi poterit; ita etiam constitui potest præter reservatarium omnium fructuum alius pensionarius, vel duo simul pensionarii super fructibus ejusdem beneficii.

Quæstio 659. An, & qualiter extinguatur pensio, si non solvantur termini in vita titularis?

RESpondeo: Pensio voluntaria, seu de consensu ex decreto in ea apponi solito ad obviandum fraudibus, nisi verè, & effectivè, non autem simulatè, vel per solam confessionem titularis, qui pensioni consensit, soluta quò ad omnes terminos, omnino corruit. Card. de Luc. *de pens. d.* 5. *n.* 4. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 101. juxta dicta aliquoties in antecedentibus.

Quæstio 660. An, & qualiter non servatâ formâ in translatione pensionis, ea extinguatur?

RESpondeo: Dum forma ordinè in literis facultatis transferendi præscripta non servatur, v. g. non præcedit ejus extinctio vel cassatio &c. ipsa translatio ipso jure est nulla. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 6. *n.* 5. 6. & 7. Lott. *l.* 1. *q.* 40. *n.* 45. nihilque actum censetur: & cum hac ratione, nempe ratione non observantiæ formæ, vel etiam aliunde pensio nova, seu secunda non assignatur validè, nec cassatio tenet; ac proinde quoties in translatione datur vel præscribitur modus, eo non adimpleto, pensio prima non potest dici extincta, nec à transferente jus abdicatum. Corrad. *loc. cit.* Neque dici potest, pensionem factâ ex parte transferentis cassatione extingui, & dein non subsecutâ legitimè reservatione eam reviviscere; cùm pensio semel extincta, ut Corrad. *loc. cit. n.* 6. dicens esse communem regulam, non reviviscat. Quemadmodum etiam, ut idem Corrad. decisum ait à Rota *decis.* 446. *n.* 1. *divers.* illud, quòd jus non abdicetur à resignante, nisi irrevocabiliter beneficium acquiratur resignatario, procedit pari modo in translatione pensionis. Atque ita datâ nullitate unius ex his actibus correspectivis, corruit & alter. An vero in pœnam non servatæ in hac translatione formæ extinguatur, nullibi expressum reperio.

Quæstio 661. An, & qualiter extinguatur pensio ex persona reservatarii fiduciarii; item ex persona Commodatarii, dum nimirum pensio reservata in caput unius ad commoditatem alterius; de qua fiduciaria reservatione dictum suprà?

1. RESpondeo ad primum primò: Per consensum hujusmodi Confidentiarii in præjudicium commodatarii pensio cassari non potest, cùm substantia pensionis verè in Commodatario magis residere videatur, quàm in tali reservatario, qui fiduciariè solùm nomen ita accommodare dicitur. Card. de Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 19. Ita expressè tenet Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 15. ubi sic ait: iste fiduciarius per constitutionem talis Procuratoris irrevocabilem transtulit ipsam commoditatem in alium, utique tota in eundem translata censetur utilitas per hujusmodi mandatum, & actiones directæ remanent penes fiduciarium, hinc prorsus inefficaces & inutiles, ac proinde non potest tali cassationi validè consentire. Sic decidit Rota *in Valent. pens.* 1593. 3. *Nov.* (quam decisionem recitat Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 268.) his verbis: etiamsi jus pensionis sit radicatum penes reservatarium, cùm commodum ad alium pertineat, sine illius consensu transferri non potest; quia facultas transferendi fuit data contemplatione illius, & ad ejus commodum. Contrarium tamen tenet Garcias *loc. cit. n.* 269. hisce expressis: circa dictam Rotæ decisionem adverto, verius videri, quòd reservatarius, in cujus persona fuit pensio reservata, possit validè eam transferre, & cassationi consentire, etiam sine consensu ejus, in cujus commodum est reservata; & quòd illa sit ad commodum alterius, id solùm faciet, quòd ille (intellige reservatarius fiduciarius) teneatur ad interesse, si malè versatus est. Cum quo revera sentire videtur Card. de Luc. *cit. d.* 68. *n.* 19. ubi: quód, sicuti post cessionem commoditatis factam alteri pensionarius tacitè, v. g. contrahendo matrimonium, potest facere pensionem extingui, ita etiam id possit per expressum actum, remanente Cessionario solâ actione contra illum, quanti ejus interest, non factam illam extinctionem.

2. Respondeo ad primum secundò: Neque per illius mortem naturalem, aut civilem extinguitur pensio. Card. de Luc. *loc. cit.* & *d.* 73. *n.* 2. Neque in hoc est difficultas, dum mors talis fiduciarii contingit, sede Papali plenâ; cùm in eo casu imminente morte fieri soleat generalis translatio in alium fiduciarium successorem; si enim in pensionibus non fiduciariis Papa concedit passim ipsis privatis pensionariis indultum transferendi, etiam in articulo mortis, juxta dicta suprà, multò magis, & absque dubio id rectè facit idem directè, ac generaliter in hujusmodi pensionibus, quæ reipsa ad alterius, non ipsius fiduciarii commodum sunt reservatæ. Card. de Luc. *cit. n.* 2.

3. Respondeo ad primum tertiò: Sed neque extinguitur, (intellige omnino, seu ita, ut non reviviscat, vel potiùs, ut alia ei omnino similis de novo ereetur, ut solet in aliis ordinariis translationibus pensionis) pensio morte talis fiduciarii, ubi mors ea contingit sede Papali vacante; vel enim verum est, quod dici refert idem Card. *cit. d.* 73. *n.* 17. (quamvis addat, in parenthesi, hoc hucusque foro ignotum esse) nempe esse de stylo Datariæ, quòd quando hujusmodi fiduciarii deputantur, contextualiter deputetur etiam successor, in quem generalis translatio fiat pro tempore, quando casus istius mortis contigerit; vel ut Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 99. & *seq.* ne moriente illo Fiduciario (intellige etiam pro casu Sedis Apostolicæ vacantis) evanescat illa gratia, etiam respectu personæ contemplatæ, seu in cujus commodum reservata pensio, introductus est usus, ut simul cum reservatione concedatur facultas transferendi, (intellige in alium similem Fiduciarium) pensionem, ut occurrente vitæ periculo talis translatio fiat; quin &, ut Lott. *ibid. à n.* 95. titularis se obliget solvere pensionem, dato etiam fidejussore, & scedulâ bancariâ statis temporibus, quousque Pensionarius, (intellige Fiduciarius ille) vixerit, simulque ipse ille Pensionarius Procuratorem irrevocabilem constituat illam ipsam personam contemplatam per Papam, seu in cujus commodum cedit pensio, ad eam exigendam; neque mandatum illud deinceps revocari potest, etiamsi nuncupatum non fuisset irrevocabiliter concessum; cùm satis sit, concessum fuisse in rem propriam de necessitate. Vel certè, ut Card. de Luc. *loc. cit. n.* 5. fit ea translatio ex intervallo per Papam de novo creatarum, non obstante, quòd quantum est de stricto jure, ob extinctionem pensionis resultantem à morte illius Reservatarii fiduciarii hujusmodi proroga-

rogatio seu translatio speciem novæ reservationis redoleat: nam dubium non est, quin & taliter prorogare pensionem possit Papa, etiam non requisito titularis consensu; quamvis & ipsi titulares revera hunc consensum præstent, ut Card. de Luc. *loc. cit. n. 9.* dum beneficia istiusmodi genere pensionum gravata acceptant, scientes, quòd pensio iis imposita sit ad commodum alterius, quoad is vixerit, non autem reservatarii nudum nomen suum accommodantis. Verumtamen hisce in tantum contrariantur Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 10. n. 2.* Azor *p. 2. l. 8. c. 6. q. 7.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 262.* Pasq. *l. 6. q. 4. à n. 61.* in quantum tenent, morte illius Reservatarii fiduciarii finiri pensionem, & omnem ejus commoditatem cessare, dum Reservatarius (ut poterat, uti id libenter admittunt hi AA.) in vita sua, instante mortis periculo, eam non transtulit in alium similem fiduciarium. Sed neque hoc ipsum negat Lott. sed potiùs supponit, non facta tali translatione extingui pensionem per mortem Fiduciarii, dum cum communi asserit, ideò concedi potestatem transferendi, ne aliàs morte Fiduciarii evanescat gratia. Quin etiam expressè ait *cit. q. 36. nu. 97. juncto n. 98.* tam ex persona contemplata, seu Commodatarii, quàm ex persona Fiduciarii extingui pensionem, prout alteruter præmoritur, uti idem iisdem ferè verbis tenet Ventrigl. *to. 2. annot. n. §. 3. nu. 15.* Procedunt hi AA. ex hoc fundamento, quòd jus ipsum, seu titulus & proprietas pensionis spectet ad illum Fiduciarium. Undè econtrario sequi videtur, quòd si is nudum solùm nomen Pensionarii absque dicto jure haberet, non extinguendam ejus morte pensionem, & sic locum habituram sententiam Card. de Luca. Tunc autem jus pensionis esse penes talem Fiduciarium, v. gr. Hispanum, & totum commodum penes Italum, dum Papa concederet pensionem in hunc modum: *Assignamus pensionem centum ducatorum super Decanatu Toletano Cajo Hispano Clerico, & volumus, ut eam exigat in commodum & utilitatem Titii Itali.* Tunc verò & commodum, & jus foret penes Italum, & nudum solùm nomen Pensionarii penes dictum Hispanum, si Papa his verbis reservaret pensionem: *Concedimus tibi Titio Clerico Italo pensionem centum ducatorum super fructibus Decanatus Toletani; quæres Clericum Hispanum, ut teneat illam in persona sua.* Ita tradit Pasq. *loc. cit.* Azor. *loc. cit. q. 6.* Porrò, dum (ut fieri consuevit, ne gratia pensionis evanescat morte Fiduciarii,) simul cum reservatione pensionis concessa facultas eam transferendi Reservatario incurrente periculum vitæ, Fiduciarii, penes quem est jus ipsum pensionis, & non Commodatarii esse, pensionem transferre, (intellige, in alium Fiduciarium.) tradit *cit. q. 7.* Azor. Undè etiam, si dictus Fiduciarius eam transferre nollet, Commodatarius eam transferre nequibit, ut *ibid.* Azor. Videtur tamen stante hac sententia Fiduciarius ille, si id instante vitæ periculo nollet, cogi posse ad hoc per Superiorem, ne per ejus malitiam fraudetur Commodatarius.

4. Respondeo ad secundum primò: Pensio extinguitur, & omninò cessat per mortem dicti commodatarii, seu illius, ad cujus commodum servit, & reservata est pensio, esto supervivat fiduciarius ille, in cujus caput seu personam reservata pensio; cùm pensio huic facta tota sit respectiva ad utilitatem tertii, nempè commodatarii illius, ac proindè hac utilitate cessante, cessat pensio, Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n. 263.* dicens, sic servare stylum & Rotam, cujus plures pro hoc *ibidem* refert decisiones, præcipuè *in Hispal. pens. 15. Octob.* 1571. quam recitat *ibid. n. 266.* & *n. 267.* dicit approbatam vivæ vocis oraculo à Gregor. XIII. 29. Nov. 1573. Card. de Luc. *cit. d. 73. n. 10.* Lott. *l. 1. q. 36. n. 97.* qui etiam addit: hinc cum dicti commodatarii morte evanescere omnes obligationes ad favorem reservatarii, cujus actio propterea maneat elisa. Tametsi Rota aliàs *in eadem Hispalensi* contrarium, ut refert Garc. *loc. cit. n. 265.* resolvisset, nempè non extingui per obitum illius commodatarii, si ille alium nominaverit in commoditate, vel in alium eam transtulit, etiam sine aliqua solennitate, & solenni translatione per reservatarium facienda in ejus vita.

5. Respondeo ad secundum secundò: Si ille, in cujus commodum reservata pensio, hoc suum commodum in alium transtulit, (quod eum posse, etiam inscio & invito reservatario fiduciario, cùm sic non pensionem, sed suum commodum transferat, tenet Azor. *p. 2. l. 8. c. 8. q. 8.* Pasq. *l. 6. q. 4. n. 63.* testans sic responsum à Rota) & dein decedat, pensionem non extingui; eò quòd jus pensionis remaneat penes fiduciarium illum, tradit *ibidem* Azor.

Quæstio 662. *An & qualiter per mortem dicti Fiduciarii, in cujus caput reservata pensio; item per mortem personæ illius contemplatæ, seu Commodatarii extinguatur obligatio schedulæ seu campsoris; dum nimirum ob commodiorem ac faciliorem exactionem talis pensionis fiduciariæ solet ultra obligationem solvendi pensionem, quam faciunt provisi de beneficio, dari quoque schedula bancaria idonei alicujus mercatoris obligantis se (& quidem frequentiùs pro solutione duodecim terminorum, seu sex annorum) ad favorem talis fiduciarii, vel ejus translatariorum, cum declaratione, ut, moriente interim dicto fiduciario antè factam translationem, vel etiam post eam factam morientibus translatariis, aut moriente ipso proviso de beneficio, cesset ac evanescat obligatio, ac si nullatenus unquam fuisset?*

1. Respondeo ad primum: Non cessare illam obligationem Cedulistæ, dum mors fiduciarii contingit Sede Papali plena, factâque jam translatione pensionis in alium similem fiduciarium, extrà controversiam est, Card. de Luc. *de pens. d. 73. n. 1. & n. 2.* subjungens, in hoc casu procedere Decisiones illas Rotæ, quas ministri Datariæ pro duratione talis obligationis afferebant contrà se agentem in causa quadam Romana pro Schedulistis. Sed neque cessare dictam obligationem in casu mortis civilis contingentis Sede Papali vacante, dum v. g. fiduciarius talis Sede vacante assumeret statum militarem; unde, cùm Papa noviter creatus, privando illum dictâ fiduciariâ pensione, alium deputaret fiduciarium, in quem translationem faceret; eò quòd tunc adhuc verificaretur obligatio cedulistæ, quâ se obstrinxit solvendi illis, in quos vivente reservatario pensionum translatio facta esset, tradit idem Card. *loc. cit. n. 15.* Cessare verò illam, ubi dicta mors naturalis, Sede Papali vacante, (etsi admittat, eo casu non cessare obligationem ipsius titularis solvendi pensionem) probat idem Card. *ibid. à n. 3.* supponendo imprimis, translationem in alium pensionarium non esse factam in mortis articulo, Sede Papali adhuc plena, nec eam Sede vacante fieri posse; sed necessariò faciendam ex intervallo per Papam de novo creatum. Dein assignando inter præjudicium Cedulistæ, & ipsius titularis hoc discrimen, quòd beneficiatus contendat de lucro proveniente à gratia & benignitate Papæ, qui, cùm juxtà magis receptam Canonistarum sit absolutus Dominus beneficiorum, sicut tollere potest beneficium uni, & dare alteri, ità multò magis mandare, & facere potest istiusmodi servitutis, vel oneris pensionis continuationem, etiam citrà consensum titularis, adeóque conqueri non possit titularis, si in dicto casu creatus de novo Papa pensionem illam transferat in fiduciarium alium. Econtrà autem, ut tradit *n. 3.* in fidejussore, seu schedulista, & campsore

tali

tali ejusdem obligatio rigorosè & strictissimè sit intelligenda ad limites verborum, neque admitti in ea debeat extensio à casu ad casum, etsi identitas rationis accedat; eò quòd actus voluntarii non debeant plùs obligare, quàm est voluntas. Tum etiam, quia agitur de contractu correspectivo, & consequenter non agatur de lucro captando ex gratia & concessione Papæ, sed de damno vitando, nempè, ne maneat obligatus ad id, ad quod se noluit obligare. Undè propterea esset quodammodo violare jus naturæ, vel gentium, extendere obligationem ultrà propriam voluntatem, quod, ubi non urget publica necessitas, vel utilitas, fieri non potest, nec debet. Verumtamen *n.* 17. idem Card. videtur resolvere in contrarium, nimirùm, neque in contingentia mortis naturalis fiduciarii Sede Papali vacante extingui ejus obligationem; non tantùm ex eo, quòd, ut dictum *quæst. præced.* quidam circumferant, de stylo Datariæ in deputatione talis fiduciarii contextualiter deputari quoque successorem, in quem generalis translatio fiat pro tempore, quando mors ejus contigerit; sed etiam quia cessat dicta ratio, quòd Cedulista contendat de damno vitando, cùm in effectu (saltem arguendo à frequentiore contingentia) hujusmodi Campsores, qui pro tali fiduciario has cedulas faciont, non soleant id facere, nisi cum eorum assecuratione, habendo æquivalentiam in manibus, vel aliam cautionem, adeò ut Cedulistæ liberatio potiùs concernat jus, vel interesse ipsius titularis. Item quod apud eosdem Cedulistas notum est, quòd pensionis duratio, vel extinctio non pendeat à persona fiduciarii, sed ab illa commodatariorum; undè propterea non urget allata priùs ratio cessantis in Cedolista voluntatis se obligandi.

2. Respondeo ad secundum: Exspirare illam Cedolistæ obligationem per mortem Commodatarii, etsi Reservatarius supervivat, Card. de Luc. *cit n.* 17. Sic Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 97. tradit, unà cum persona contemplata, seu Commodatario præmoriente extingui omnes obligationes ad favorem Reservatarii, seu in cujus caput reservata pensio, & hinc ejus actionem remanere elisam. De quo etiam dixerat *n* 96. quòd, dum fuit quietantiæ nomine illius Reservatarii, & dein contingat, pensionem declarari nullam, tamen ipse non teneatur ad restitutionem, sed sufficiat, eum cedere actiones contrà Commodatarium, quem Lott. consuevit vocare Confidentiarium.

Quæstio 663. An, & qualiter extinguatur pensio morte Pensionarii alterius Ordinarii?

Respondeo: Nisi translata fuerit pensio vivente pensionario, ejusdem morte extinguitur penitùs, sicut ususfructus morte usufructuarii, Lott. *l.* 1. *q.* 42. *nu.* 44. Castrop. *cit.* § 10. *nu.* 1. Azor. *loc. cit.* *n.* 10. *ad increm.* Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 183. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 259. Corrad. *pr. benef. l.* 5. *c.* 5. *n.* 24. Sic quoque per ejusdem mortem civilem, putà assumptionem militiæ sæcularis, extingui pensionem, tradit Card. de Luc. *de pens. d.* 73. *n.* 16. juxtà dicta à nobis suprà.

Quæstio 664. An, & qualiter cesset pensio per cessionem voluntariam ipsius pensionarii?

1. Respondeo primò: Ex solo consensu Pensionarii, citrà Papæ, aut alterius Superioris auctoritatem, potest non solùm minui pensio, seu pars illius remitti, Azor. *p.* 2. *l.* 8. *c.* 10. *q.* 5. Castrop. *de benef. d.* 1. *p.* 11. §. 10. *n.* 11. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 42. (qui etiam *n.* 43. addit, in tali quantitate imminuta conservari idem jus, nec propterea censeri diversam, sed eandem prorsus pensionem, quæ priùs reservata,) Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 78. Card. de Luc. *de pens. d.* 5. *n.* 3. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 35. *n.* 1. ubi etiam, quòd fieri nequeat conventio vel prohibitio, per quam Pensionarius prohibeatur extinguere pensionem, nisi talis conventio vel prohibitio fuerit summi Pontificis auctoritate firmata; quia pensionis extinctio principaliter cedit in utilitatem Ecclesiæ. Sed & totum pensionis onus in totum extingui, Castrop. Azor. Barb. *ll. cit.* Lott. *loc. cit.* *n.* 7. Paris. *loc. cit. q.* 2. *n.* 123. Card. de Luc. *de pens. loc. cit.* & *d.* 11. *n.* 9. Tond. *ubi antè.* Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 39. citans quamplurimos. Cùm enim pensio unicè in utilitatem pensionarii constituta sit, potest sola illius hoc suo favori renunciantis voluntate cassari, Castrop. Azor. *ll. cit.* Cùmque consensus ille titularis impositioni pensionis consentientis, qui est de ejus forma, respiciat favorem Pensionarii, præseferat formam contractûs merè profani, cui auctoritas Papæ, à qua immediatè dependet, in tantum adhæret, in quantum durat ille contractus; contractus autem omnis ex consensu contrario contrahentium dissolvatur. Neque obstat primò, quòd beneficium cessare nequeat, aut abdicari solà Beneficiarii voluntate; nam beneficii dimissio nocere potest Ecclesiæ; dimissio autem pensionis semper est favorabilis Ecclesiæ, utpote, quæ per hoc evadit libera, Castrop. Azor. *ll. cit.* quemadmodum & hinc Patronus propriâ auctoritate abdicare potest se jurepatronatûs. Initusque dicitur inter beneficiatum, & Ecclesiam quasi contractus correspectivus hinc indè obligatorius, stipulante pro Ecclesia Collatore, ideoque dissolvi non potest solo consensu beneficiarii absque consensu Ecclesiæ, quæ est alter contrahens, cujus vice illum præstat Prælatus, qui jus destituendi habet: hæc autem ratio non intrat in pensionibus continentibus purum lucrum, puramque donationem ad favorem pensionarii, cujus solus consensus, quomodocunque præstitus, inducit liberationem Ecclesiæ debitricis, cujus semper interest restitui suæ libertati, dum nulla quoad eam adest correspectivitas, sicut est in beneficiato, Card. de Luc. *loc. cit. n.* 10.

2. Ampliatur responsio, ut procedat, etiamsi pensio expresè esset reservata pro alimentis, ut commodiùs quis sustentari possit, Garc. *loc. cit* *n.* 40. contrà Gig. *q.* 45. *n.* 9. & *q. ult. n.* 8. Gamb. *de off. Leg. l.* 6. *n.* 603. Gutt. *de juram. confirm. p.* 3. *c.* 3. *nu.* 5. Zech. Duaren. &c. apud eundem Garc. sentientes contrarium *ex l. cùm hi, de alimentis*, juxtà Gl. *v. alimentorum.* Nam tenendo, pensionem æquiparari contractibus profanis, (quod procedit, dum reservatur de consensu partium, ut Put. *decis.* 193. *n.* 2. *l.* 3. Garc. *loc. cit. n.* 41.) & sic cessat dispositio dictæ legis, ut patet ex ejus textu, utpote loquente de alimentis relictis ex ultima voluntate, Garc. *cit. n.* 41. Si verò æquiparetur ultimis voluntatibus (uti fieri censet Put. *ubi antè* apud Garc. *n.* 42. dum reservatur motu proprio, sine consensu partium,) adhuc procedere responsionem, eò quòd favor, ad hoc consideratus in alimentis relictis in ultima voluntate, in præsenti casu considerari nequeat, dum pensio est odiosa, & ejus extinctio, utpote cedens in libertatem Ecclesiæ, est favorabilis, tradit Garc. *n.* 43. subjungens quoque *n.* 44. non videri in proposito militare rationem consideratam in alimentis relictis in ultima voluntate. De cetero, ut patet, dicendum, pensionem non habere ortùm ex ultima voluntate, ac proindè dispositionem *cit. l. cùm hi*, extendendam non esse ad pensionem concessam ad alimenta, Garc. *num.* 45. cum Molin. *To.* 2. *de contract. d.* 559.

3. Limitanda econtrà responsio primò: ut non procedat, dum titulo pensionis promotus quis est ad sacros Ordines; siquidem tunc pensio alienari, extingui, aut remitti nequit, donec pensionarius beneficium sufficiens consecutus, vel aliundè habeat, undè vivat, juxtà Trid. *Sess.* 21. *c.* 2. Garc. *loc. cit. n.* 46. Azor. Castrop. *ll. cit.*

4 Limitanda secundò: ut procedat, modò cassatio sit omninò libera & gratuita, absque pecunia, aut sine anticipata solutione; de quo paulò post. Lott. *loc. cit. n.* 8. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 11. §. 3. *nu.* 58. Card.

Card. de Luc. *de pens. d.* 5. *num.* 3. addens talem cassationem sine beneplacito Apostolico non solùm invalidam, sed & simoniacam. Item *d.* 68. *n.* 23. ubi etiam ejus dat rationem hisce formalibus: *Pensio cedi non potest alteri, neque extingui cum recompensa temporali, non ob aliquod interesse Papa, cujus assensus omnino requiritur; sed ratione subjectæ materiæ, cujus commercium ex stylo Curiæ interdictum.* Subjungit etiam Lott. *n.* 9. juxta Rotam *decis.* 471. *n.* 10. *p.* 1. *divers.* hinc non substitutam cassationem, si fieret eâ lege, ut alia reservetur. Et de tali cassatione non libera intelligendas varias Rotæ decisiones, dum dicunt, extinctionem pensionis requirere consensum & auctoritatem, ait Lott. *ibid. n.* 11. uti & super tali cassatione non libera esse necessariam expeditionem literarum Apostolicarum, (contrarium tenente Card. de Luc. *loc. cit.* hisce expressis: Est recepta praxis, quòd super hujusmodi extinctionibus non liberis obtineatur beneplacitum Apostolicum, pro quo sufficit sola supplicatio signata manu Papæ absque expeditione literarum) ante quam expeditionem locum fore pœnitentiæ, secus verò super cassatione libera, etsi ex superabundanti super ea signata fuisset per Papam supplicatio, ait idem Lott. *n.* 10. Potest nihilominus ob concordiam minui à Pensionario pensio, citra consensum illius Superioris, & quòd actus extinctionis vel diminutionis sine auctoritate Superioris factus sit validus & licitus, modò pecunia, vel alia res temporalis non intervenerit, Card. de Luc. *de pens. d.* 11. *n.* 9.

5. Limitanda tertiò: Nisi fortè gratuita illa extinctio fieret in fraudem alterius, v. g. si Fiduciarius id attentaret in præjudicium illius, in cujus commodum reservata est, ut id expressè tenent Card. de Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 19. Lott. *l.* 1. *q.* 42. *n.* 14. *juncto n.* 18. Idem est extra casum fiduciariæ pensionis de Pensionario, non Fiduciario transferente commoditatem pensionis in alium, v. g. creditorem suum, constituendo eundem Procuratorem irrevocabilem ad exigendam pensionem, eâque fruendum, donec ei satisfactum, vel etiam in alium non creditorem suum, constituendo illum pariter Procuratorem irrevocabilem; non enim teneret interim facta ab illis Pensionariis in præjudicium commodatariorum illorum extinctio, quemadmodum non teneret extinctio vel remissio ususfructûs facta per ipsum usufructuarium, quæ eo ipso præsumeretur facta in fraudem commodatarii creditoris, vel non creditoris sui. Lott. *loc. cit. n.* 14. *juncto n.* 19. 29. *&* 30. & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 19. Salgado *in labyrint. p.* 1. *c.* 34. *n.* 12. *& seq.* quorum sententiam probabiliorem præ opposita paulò pòst subjungenda censet Card. de Luc. *de pens. d.* 68. *n.* 18. non quidem, ut ait, ex vagis & generalibus aliquibus fundamentis, ponderatis à Lotterio, præsertim circa assimilationem ususfructûs, cujus extinctionem seu remissionem fieri non posse dicunt per usufructuarium in favorem proprietarii, in præjudicium ejus, cui cessus est, (cùm id manifestam contineat æquivocationem, ut ostendere conatur Card. de Luc. *loc. cit. n.* 23.) sed ex circumstantia fraudis, ac malæ fidei ipsius titularis, qui sciens pensionem esse alicui cessam, & postquam cessionarium agnoverit in creditorem, extinctionem pensionis affectavit cum cedente non absque collusionis & fraudis vehementi suspicione, nimirum in casu & causa, in qua *ibidem* scribit Card. de Luca. In contrarium sentire videtur Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 35. in quantum *n.* 1. tradit, non valere inhibitionem de non extinguenda pensione instantibus creditoribus pensionarii. Et *n.* 5. non valere mandatum irrevocabile factum à pensionario creditori suo ad exigendam pensionem Ecclesiasticam, sicut non valet mandatum factum per possessorem beneficii de exigendo fructus sui beneficii, durante toto vitæ suæ tempore. Et *n.* 6. usumfructum quidem extingui non posse in præjudicium creditoris, juxta *l.* 3. *ff. de his, qui in fraudem creditor.* aliam tamen esse rationem in his pensionibus Ecclesiasticis, quippe quæ non sint in commercio nostro, sicut est ususfructus; cùm tantùm quo ad factum, & fructuum perceptionem sint in commercio nostro, & non quo ad jus percipiendi. Ac tandem *n.* 8. non posse prætendi, quòd extinctio pensionis fiat in fraudem, eò quòd, qui jure suo utitur, nemini injuriam faciat, & ità decidisse Rotam *decis.* 129. *p.* 1. *recent.* non impediri extinctionem pensionis non obstante mandato irrevocabili per pensionarium facto. Eandem doctrinam tradit idem Tond. *tr. de pens. c.* 21. *n.* 27. item Ameyden *de stylo Datariæ c.* 27. *n.* 15. dicens, hunc esse stylum Curiæ juxta *citatam decisionem* Rotæ apud Card. de Luc. *loc. cit. n.* 10. *juncto n.* 17.

Quæstio 665. An perperam facta extinctio pensionis, v. g. non gratuitò sine beneplacito apostolico præjudicet pensionario?

RESpondeo affirmativè: Nam ex defectu istius beneplaciti per talem extinctionem non gratuitam incurritur simonia tam à pensionario, quàm titulari, (intellige, ubi is pecuniam, vel aliud quicquam obtulit pro extinctione) & consequenter incurruntur pœnæ simoniacis statutæ, inter quas est illa amissio, seu extinctio pensionis à majoritate rationis, ob quam exinde vacant beneficia, absurdùmque foret dicere, quòd actus virtutis, qualis est gratuita extinctio pensionis, præjudicare debeat facienti illum, & non actus vitiosus continens delictum, ex quo etiam de jure resultet privatio & amissio illius, quod remissum est. Card. de Luc. *de pens. d.* 5. *n.* 9. Nec obstat, quòd resignatio beneficii nulla non abdicet jus à resignante; nam etiam nullitas illa, ubi culposa est ex parte resignantis, jus ab eo abdicat, ne crimen prosit criminoso. Card. de Luc. *loc. cit.*

Quæstio 666. An, & qualiter pensio præsumatur extincta ob diuturnam ejus non exactionem?

RESpondeo: Tunc ex diuturno silentio, seu ex non exacta pensione præsumitur ejus extinctio, dum quæstio est inter pensionarium superviventem bene informatum de facto proprio, & titularem successorem non informatum. Secùs verò est, dum pensio translata v. g. in aliquem constitutum in pupillari ætate, & è contra semper idem fuisset titularis, à quo solutio fieri debuisset, adeòque de hoc docere possit. Card. de Luc. *de pens. d.* 67. *n.* 5. *juncto n.* 9. Sic cum hac limitatione procedere dicens generalem aliàs doctrinam Gomesii, & Cavalerii, quòd stante diuturno silentio præsumatur extinctio pensionis. Subjungit etiam Card. de Luc. *n.* 8. præsumptionem factæ solutionis nunquam intrare in favorem illius, qui pulsatus negavit debitum, allegando se non esse debitorem. De cetero tale silentium non generare præscriptionem extinctivam pensionis, ait idem Cardin. *loc. cit. n.* 6. eò quòd agatur de annuo debito conditionali, in quo receptum sit, etiam tricennalem præscriptionem non sufficere, nisi pro annualitatibus decursis, pro quo citat Gig. *de pens. q.* 83. *à n.* 9. & Rotam *decis.* 373. *p.* 9. *Recent.*

Quæstio 667. An, & qualiter extinguatur pensio per anticipatam redemptionem?

1. RESpondeo primò: Pensio, quæ datur laico tanquam merces laboris, ministerii & operæ stipendium, redimi potest pecuniâ, absque Papæ consensu. Azor. *p.* 2. *l.* 8. c. 10. *q.* 10. ex Soto *de just. l.* 9. *q.* 7. *à* 2. Garc. *p.* 1. c. 5. *n.* 25. Castrop. *tr.* 17. *d.* 3. *de Simon. p.* 13. *n.* 7. ubi expressè: alia est pensio, quæ datur laicis ob officium temporale, v. g. ad pulsandas campanas, canendum figuratè in choro; & de hac certum est, non esse simoniam, neque juris Divini, neque humani, si vendatur vel redimatur, nam quòd illa portio extracta sit ex aliquo titulo spirituali, scilicet ex beneficio, in causa non est, quò minùs temporalis sit, & vendibilis &c. Citat pro hoc Less. *l.* 2, *c.* 35.

c. 35. *n.* 112. Suar. *de Simon. l.* 4. *c.* 26. *&c*, Contrarium tamen sentire videtur Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 19. *&* 20. ubi ait: pensio temporalis, etsi non sit materia simoniæ, quia est res temporalis pretio æstimabilis, & quamvis sit portio fructuum beneficii, est tamen separata à titulo spirituali; de stylo tamen Curiæ, qui facit legem, non potest hujusmodi pensio vendi aut redimi, qui quidem stylus induci potuit, ut sic omnis simoniæ suspicio evitaretur, unde vendentem aut redimentem hujusmodi pensionem privatâ auctoritate reum videri simoniæ contra jus humanum, tenent Azor. *p.* 2. *l.* 5. *c.* 10. *q.* 10. Reginal. *in pr. fori pœnit. l.* 23. *n.* 276. Suar. *de relig. T.* 1. *l.* 4. *de simon. c.* 26. *n.* 16. Filiuc. *p.* 3. *tr.* 45. *&* *q.* 7. *n.* 3. Verumtamen si Barbos. per pensionem temporalem intelligit laicalem illam, omnino fallitur, neque Azor de hoc *l. c.* verbalum, sed loquitur de pensione Clericali.

2. Respondeo secundò: Pensionarius citra Papæ, aut alterius Superioris auctoritatem sine labe simoniæ vendere potest fructus pensionis suæ, etiam ad totam vitam suam. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 25. ex Bonacin. *de Simon. q.* 4. §. 13. *n.* 13. juxta paulò post dicenda ex Cajetano, & Azor.

3. Respondeo tertiò: Pensio Ecclesiastica, seu quæ datur loco beneficii, sive ea constituatur causâ resignationis beneficii, aut quia quis cedit liti: sive independenter à causa resignationis, & cessionis constituatur Clerico, ut habeat, unde commodiùs sustentetur, redimi nequit anticipatis solutionibus sine auctoritate Papæ, Paris. *l.* 6. *q.* 2. *n.* 124. *&* 128. citans Nav. *cons.* 52. *de præb.* Azor. *loc. cit. q.* 11. Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 93. *junctò n.* 96. Garc. *loc. cit. n.* 20. Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 11. *n.* 24. ex Bonacio. *de simon. q.* 4. §. 13. *n.* 7. & alii passim cum Gig. *de pens. q.* 87. *n.* 5. contra Tolet. *in sum. c.* 92. *n.* 82. Valent. *to.* 3. *d.* 6. *q.* 16. *p.* 3. apud Garc. *loc. cit. n.* 26. docentes, hujusmodi pensiones, quæ dantur loco beneficii, posse redimi sine auctoritate Papæ, non tamen transferri aut vendi; In quo eos inconsequentiæ arguit Garcias. Item contra Cajetan. *to.* 1. *opuscul. tr.* 31. *in respons.* 10. apud Parif. & Azor. *ll. cit.* ubi tamen, ut refert Azor, solùm ait, redimi posse pensionem pecuniâ sine ulla labe simoniæ, quia pensio est quid temporale profanum, nempe fructus, qui quotannis ex beneficio debentur, & solvuntur. Item quia fas est futuros beneficii fructus ad certum tempus locare, & vendere, nisi lex scripta prohibeat, ergo futuras pensiones licet vendere, & emere; cùm id nullâ lege scriptâ sit vetitum. His accedit, quòd pensio conceditur tanquam alimentum in subsidium vitæ; sed is, cui annua debentur alimenta, potest anticipatis solutionibus ea vendere, & is qui ea debet, potest illa redimere &c. Quam sententiam etsi sibi non placere dicat Azor. eò quòd pensio non sint fructus, sed jus exigendi fructus ex beneficio alterius, illudque sit jus quoddam spirituali annexum, & licèt dictos fructus pensionis futuros ad tempus, vel etiam ad totum vitæ suæ tempus locare, vel vendere anticipatis solutionibus in foro conscientiæ juxta jus commune pensionarius possit, sine ulla Superioris auctoritate, ut ipsemet Azor tradit *loc. cit. q.* 11. sub hac limitatione: nisi usus Curiæ Romanæ, vel judicium forense obstarent; uti idem absolutè tenet ex Bonacina, Barbos. suprà non secus ac usufructuarius retento ipso jure usus fructûs locare, & vendere potest alteri fructus, ita ut penes unum sit jus pensionis, vel usus fructûs, & penes alterum emolumentum & commodum, ut dictum aliàs: jus tamen ipsum pensionis pensionarius vendere, nec illud beneficiatus anticipatis solutionibus redimere possit sine Papæ auctoritate; quia id vetat usus Curiæ Roman. Addit tamen etiam Azor. *cit. n.* 11. *in fine*, locationem quoque talem, & venditionem fructuum in judicio habendam suspectam, (intellige, ac si jus ipsum distraheretur) præsertim si ista locatio fieret in perpetuum, seu ad vitam pensionarii. De cetero rationem responsionis præter usum illum Curiæ hanc dat Lotterius *loc. cit. n.* 94. Quòd ista extinctio per viam illam redemptionis sit contra mentem Papæ, utpote qui voluit pensionem deservire pro alimento pensionarii exemplo militaris stipendii, quod utcunque remissibile sit, vel gratuitò cessibile, non possit tamen pactione aliquâ obligati, juxta *l.* 4. *c. de exeq. re judic.* Eandem rationem, nimirum, quòd pensio cedat in causam alimentorum, & super alimentis futuris non possit transigi sine auctoritate Superioris, dant Gigas, & Duaren. apud Garc. *loc. cit. n.* 30. cui ea displicet, eò quòd non omnis pensio cedat in causam alimentorum, sed illa tantùm, quæ dicitur sine causa, quæ datur Clerico cum clausula: *Ut commodius sustentetur.* Quæ clausula operetur, ut pensio alimentorum causa videatur assignata, & tamen secundùm stylum in redemptione pensionis cujuslibet, etiam quæ assignatur ex causa resignationis sive cessionis, ne ex ea nimium detrimentum patiatur, requiritur auctoritas Superioris. Quin &, si ex dicta causa adhibenda auctoritas Papæ in redemptione pensionis, sufficeret quoque, ut ait Garc. *n.* 34. auctoritas Ordinarii, utpote quæ sufficit in redemptione alimentorum, juxta *l. cum hi. de transact.* Item possit illa auctoritas suppleri juramento, quod ipsum admitti à Gigante, ait Garc.

4. Respondeo quartò: Posse dictam redemptionem pensionis quò ad jus ipsum illius penitus extinguendum fieri anticipatis solutionibus, interveniente auctoritate Papæ citra omnem simoniæ labem aut suspicionem, extra dubium est. Azor. *loc. cit. q.* 9. citans Gig. *de pens. q.* 87. Gamb. *de off. leg. l.* 6. *n.* 123. eum communi. Pro quo ut bene inquit Azor. unus sufficiat pensionum sic redimendarum usus. Nequaquam tamen fieri posse redemptionem pensionis auctoritate Nuncii Apostolici, signanter asserit Garc. *loc. cit. n.* 35. nisi ad hoc habeat specialem facultatem, quam credit illum non habere.

5. Respondeo quintò: Quod ad praxin & modum hujus redemptionis spectat, non solet Papa dimittentibus beneficia pensiones reservare, & hanc simul facultatem concedere, ut ipsis ex toto pensiones solvantur anticipatis solutionibus; sed reservat simpliciter pensionem, & postea seorsim ac divisim facit liberam potestatem, & optionem, ut, qui annuam pensionem solvendam habet, redimere eam possit anticipatis solutionibus. Azor. *cit. q.* 10. qui etiam ait, teste Gigante, solere pensionem redimi anticipatis 5. vel 6. vel 7. ad summum solutionibus anticipatis, consideratà pensionarii ætate, quemadmodum sic redimi solent alimenta à debente illa.

Quæstio 668. An dicta redemptio pensionis, seu extinctio illius quò ad ipsum jus anticipatis solutionibus citra auctoritatem Papæ facta, sit simoniaca?

1. RESpondeo: In hoc prorsus non convenire AA. nam primò tradit Azor. *loc. cit. q.* 11. talem redemptionem habere speciem simoniæ. Item *q.* 10. *in fine* ait, usum Curiæ Romanæ, ut non nisi Romani Pontificis assensu redimatur, meritò introductum ad omnem simoniæ speciem evitandam, & ne aliqui ipsa beneficia venalia reddantur: & hinc fieri, ut, qui privato jure & auctoritate pensionem redimit, peccet quidem, & meritò puniri possit, non tamen incurrat simoniæ pœnas, in quas incidunt, qui beneficium pecuniâ permutant.

2. Secundò talem redemptionem, vel translationem absolutè simoniacam, & invalidam pronunciant Card. de Luc. *de pens. d.* 5. *n.* 3. pro quo citat Tond. *tr. de pens. c.* 57. *n.* 1. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 20. citans pro hoc quamplures, & signanter *n.* 23. Henriq. *in sum. l.* 13. *c.* 13. §. 2. qui dicit, post Constitutionem Pii V. imponentis pensionario recitationem officii B. Virginis, pensionem redimere sine licentia Papæ esse simoniacum, & fieri nulliter, etsi propterea non incurratur excommunicatio. Ante Pium V. tamen pensionem reputatam redimibilem, in quo postremo, dicit Garc. eum falli. Item esse dictam redemptionem absolutè simoniacam, tenere videtur citato Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 10. *c. ult.* §. 5. *n.* 48. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 11. *n.* 20. *&* 21. ubi, postquam dixisset, vendentem,

aut redimentem privatâ auctoritate pensionem temporalem, videri reum simoniæ contra jus humanum, addit: at pensio Clericalis est materia simoniæ non solùm contra jus humanum, sed etiam Divinum, ubi recepta illa Constitut. Pii V.

3. Tertiò, distinguit Lott. & primò quidem pensionem, dum reservata ex causa cessionis, vel resignationis beneficii, redimere, seu extinguere anticipatâ aliquot annatarum solutione, esse simoniacum, indeque aperiri viam venditioni beneficiorum, neminem non videre, asserit *l. 3. q. 29. n. 95.* dicens, idipsum notati quoque à Gigante *de pens. q. 87. sub n. 7.* negat tamen Lott. *ibid.* hinc sequi talem pensionem non esse quid merè temporale; cùm, cur non possit talis pensio redemptione extingui, alia evidentior & firmior sit ratio, nempe quòd per talem redemptionem aperiatur via nondinationi beneficiorum. Uti eandem rationem indicat Azor. *loc. cit. q. 9.* sic enim posset quis resignare beneficio ea lege, ut reservetur sibi certa pensio, & insuper ut ea pensio pretio anticipato solvatur, seu redimatur, quod qui faceret, beneficium ipsum vendere meritò crederetur. Nam dum beneficium resignas Titio, pacto cum eo inito, ut pensionem v. g. 20. Ducatorum, quam tibi reservas singulis annis solvendam, redimat 140. Ducatis, statim solutis, perinde est, ac si dares illud beneficium pretio 140. ducatorum recepto. Azor. *loc. cit.* Dein, dum pensio non est imposita ex causa cessionis seu resignationis beneficii, vel ex alia causa, ex qua possit argui pactio circa ipsum beneficium cedendum aut resignandum, eam redimere sine auctoritate Papæ, negat esse simoniacum. *n. 96.* hisce formalibus: Auctoritas Apostolica est perpetuò necessaria; sed non erit perpetuò necessaria pro abstergenda labe simoniæ, nisi catenus, quatenus processerit pensio ex causa cessionis seu resignationis beneficii, vel alia, ex qua argui possit pactio circa ipsum beneficium cedendum, aut resignandum. Et ita intelligendos ait omnes, qui nimis effuso sermone pronunciârunt, redimentem pensionem sine auctoritate Papæ committere simoniam, qui sunt multi, cum quibus etiam sentit Moneta *de distrib. quotid. p. 2. q. 18. n. 12.*

4. Quartò Castrop. *tr. 17. d. 3. de simon. p. 13.* postquam *n. 3.* pensionem soli clerico concessam divisisset quadrifariam; nempe in eam, quæ datur pauperi clerico in sustentationem. Quæ datur Parocho seni non valenti ampliùs deservire, ut se sustentet, beneficio ejus alteri collato. Quæ datur renuncianti beneficium, quod pacificè possidebat. Quæ datur ad litem in beneficio sedandam. Dixissetque cum Valent. *d. 16. p. 3.* quem citat, de omnibus hisce pensionum clericalium speciebus, esse simoniam juris Divini, vendere has pensiones auctoritate propriâ, ubi Bulla Pii V. edita 1571. in Bullario 138. recepta observatur; eò quòd in dicta Bulla Papa pensiones annectat titulo spirituali, obligando pensionarios ad recitationem officii B. Virginis, quo posito, ut ait, cùm pensio nihil sit aliud, quàm jus percipiendi fructus, (intellige, ex alieno beneficio) medio spirituali officio, cùm hoc officium invendibile sit, etiam jus percipiendi fructus ab illo inseparabile, fore invendibile. Ubi verò dicta Bulla recepta non est, vendere dictas pensiones esse simoniam juris humani; eò quòd ex stylo Curiæ prohibitum, eas vendi, & venditores tanquam simoniaci puniantur. Denique à *n. 10.* sentit cum eodem Valent. *loc. cit.* Less. *l. 2. c. 35. dub. 22. n. 124.* Tolet. *l. 5. c. 92. n. 6. dicto 3.* Suar. *l. 4. de simon. c. 26. n. 24. & 16.* quos citat; quamlibet dictarum clericalium pensionum redimi posse propriâ auctoritate sine simonia. Rationem dat ex Valent. quia, quod per se & immediatè acquirit titularis, seu possessor beneficii pensione gravati, redimendo pensionem, est immunitas & libertas ab obligatione & onere pendendi quotannis ex fructibus illius tantam quantitatem, libertas autem hæc non sit spiritualis, neque spirituali per se annexa; nam esto, inde sequatur beneficium beneficiato fore magis utile, & eum facultatem habere retinendi sibi omnes fructus, hoc tamen est extrinsecum & accidentarium redemptioni pensionis, utpote quæ non per se respicit hanc utilitatem, sed solùm dictam immunitatem. Atque ita diluit quoque fundamentum opinionis contrariæ, quod proposuerat *n. 9.* nimirum, quòd beneficiatus redimens pensionem reddat beneficium sibi magis utile, quia potest jam percipere partem illam fructuum, quam solvere tenebatur loco pensionis; potestas autem, seu jus colligendi illam partem fructuum sit annexa titulo spirituali, cùm sit propter officium, non secus ac potestas percipiendi cæteras partes fructuum. Addit quoque Castrop. *cit. n. 10.* pro confirmatione, quòd redemptio pensionis nihil aliud sit, quàm quædam anticipata solutio fructuum, quos singulis annis beneficiatus tenebatur præstare. Ac tandem concludit, his non obstantibus, ad redemptionem pensionis semper solere intervenire auctoritatem Papæ, non quia ea necessaria, sed ad majorem securitatem, & quia jam ex stylo Curiæ hoc sit receptum.

Quæstio 669. An pensio cassata, seu viâ redemptionis extincta, anticipatâ solutione egeat literis Apostolicis?

RESpondeo: Non sufficere supplicationem manu Papæ signatam; sed insuper expeditionem literarum Apostolicarum esse omnino necessariam in hac non libera, seu non gratuita extinctione pensionis, ita ut ante expeditionem illarum sit locus pœnitentiæ, tenet Lott. *l. 1. q. 42. n. 10.* Contrarium tradit Corrad. *pr. benef. l. 5. c. 6. n. 55.* hisce expressis: neque literæ Apostolicæ requiruntur, quando pensio de consensu pensionarii cassatur & extinguitur, etiam nonnullis anticipatis, seu anticipandis solutionibus; tunc enim sola Signatura supplicationis super hujusmodi cassatione sufficit cum clausula: quod illa tam in judicio, quàm extra illud fidem faciat. Idem tradit Card. de Luc. *de pens. d. 5. n. 3.* ubi talis est recepta praxis, quòd super hujusmodi extinctionibus, (intellige quæ fiunt mediante pecuniâ, seu redemptione per anticipatas aliquorum terminorum solutiones; de his enim immediatè ante fuerat locutus) obtinetur beneplacitum Apostolicum, pro quo sufficit sola supplicatio signata manu Papæ, absque expeditione literarum &c. Et *d. 22. n. 4.* ubi: stylus est, sive cassatio pensionis fiat motu proprio, sive ex conventione partium ob aliquorum terminorum anticipatam solutionem non expediendi literas; sed quòd sola supplicatio signata manu Papæ sufficiat ex Decreto in eadem supplicatione adjici solito. Citat pro hoc Tond. *de pens. c. 28. n. 26.* Garc. *p. 6. c. 2. n. 13. &c.* qui tamen ibi non loquitur de literis expediendis super pensionis extinctione per dictam ejus redemptionem, sed super illius translatione.

Quæstio 670. An pensio cassata possit deinceps exigi?

RESpondeo: Pensio semel extincta, sive gratuitâ cassatione, sive mediâ redemptione, ampliùs non reviviscit, licèt titularis, seu is, qui pensionem solvebat, de novo se obligaret ad solvendum illam; quia beneficium semel liberatum ab onere pensionis, non potest per beneficiatum iterum reduci ad servitutem sine nova auctoritate, & solennitatibus requisitis in reservatione pensionis. Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 3.* citans Mareschot. *var. resol. l. 2. c. 18. n. 24. & 25.* Cassad. *de pens. decis. fin. n. 6.* Procederetque idipsum, etiamsi titularis confiteretur, cassationem fuisse factam per metum, ex Mareschot. *loc. cit. n. 26.* astruit Ventrigl. *loc. cit.* dum tamen aliunde de dicto metu sufficienter per alias probationes, quàm titularis confessionem, constaret, pensio non quidem reviviscere, sed diceretur nulliter extincta, adeòque persolvenda. Ventrig. *loc. cit.* Sic quoque tradit Card. de Luc. *de pens. d. 22. n. 2.* quòd quamprimùm cassata pensio, (loquitur de cassatione facta per Papam motu proprio) & sic illico Ecclesia in primævo libertatis statu reposita, pensio ampliùs peti nequeat; adeò ut Judex ex officio nemine etiam opponente, pensionarium agen-

agentem repellere valeat. Citat pro hoc Gamb. *de off. leg. l. 6. n.* 484. Tond. *de pens. c. 77. n. 25. &c.*

Quæstio 671. Qualiter amittatur possessio exigendi pensionem?

1. RESpondeo primò: Tunc pensionarius dicitur amisisse possessionem naturalem, seu spoliatus possessione naturali pensionis, quando pensionem petiit ab eo, qui eam illi solvere consueverat, & is solvere non vult. Nam eo ipso, quòd solvere recuset, spoliare videtur pensionarium possessione. Azor. *p. 2. l. 8. c. 13. q. 2.* citans Innoc. *in c. suborta. de sent. & re judic.* & Decium *cons.* 136. Lott. *l. 1. q. 38. n.* 214. ubi: probando, pensionem semel petitam, & titularem eam negâsse, probatur amissa naturalis possessio; quia illa denegatio intenta est ad spoliationem naturalis possessionis. Citat pro hoc Guido. Papam. *decis. 629. per tot.*

2. Respondeo secundò: Posito autem, quòd possessio naturalis fuerit amissa per dictam denegationem solutionis, quòd, si pensionarius per decennium acquieverit illi denegationi, negligendo petere solutionem, abjecit etiam animum possidendi, sic ipsam quoque civilem possessionem per lapsum tanti temporis, quasi ejus oblitus, amittit. Lott. *loc. cit. n.* 215. citans Bart. *in l. sive possidetis n. 8. c. ne probat.* Covar. *ad regul. possessor. p. 1. sub. n. 3.* Bald. *cons. 12. n. 11. l. 1. &c.* Subjungit tamen Lott. *n.* 216. Rotam idipsum non admittere, sed ut sit locus amissioni civilis possessionis, id exigere, ut naturalis possessio per alium fuerit occupata, qualiter illa ab alio occupata non est, ubi adest solùm simplex illa denegatio titularis, ut Rota *in Aquilegiens. pens.* 21. *Maji* 1610. Sic quoque ait Lott. *loc. cit. n.* 218. illud, quod unus possidet naturaliter tantùm, & alius civiliter tantùm, non posse applicari controversiæ super possessione, vel quasi possessione pensionis. Nam licèt pensionarius possideat tantùm civiliter, titularis tamen non potest possidere naturaliter; cùm pensio sit quædam servitus, & res sua nemini serviat, juxta *l. in re communi. ff. de servitut. urbanor. prædior.* Porrò pensionatius spoliatus possessione naturali per denegatam ei à titulari solutionem, potest agere judicio de spolio, & judicio possessorio ad recuperandam pensionem. Azor. *loc. cit.* citans Caceralup. *q.* 18 Rotam *de restitut. spoliat. decis. 24. in antiq.* An autem, & qualiter agens hoc judicio teneatur ostendere titulum, dictum est aliàs. Vide de hoc Azot. *loc. cit.* & Lott. *loc. cit. à n.* 220.

PARAGRAPHUS IX.

De Resignatione per Procuratorem.

Quæstio 672. An, & à quibus, & quorum beneficiorum resignatio fieri possit per Procuratorem?

1. RESpondeo ad primum: Posse fieri resignationem per Procuratorem. Garc. *p. 11. c. 3. n* 142. Paris. *l. 9. q. 1. n. 1.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 4. n. 1.* Azot. *p. 2. l. 7. c. 22. q. 1.* affirmantes, hanc esse constantem omnium sententiam ex *l. Labeo. ff. de usucap.* ubi, quòd, qui potest aliquid per se, possit etiam idem per alium, nisi lege prohibeatur. Item in *l. 1. ff. de Procurat.* ubi, quòd usus mandari necessarius sit, quando nostris rebus superesse non possimus vel volumus. Jam verò lex nulla prohibet, resignationem beneficii fieri per procuratorem, nisi in casu unico; nimirum, dum resignationem faciens commoratur in Curia Romana; usus siquidem & stylus obtinet, ut præsentes in curia Romana non nisi per se ipsos consensum præstent resignationi, (intellige, consensum illum magnum ad distinctionem consensûs parvi præstiti in porrectione supplicæ, qui etiam per Procuratorem in eo casu præstari non prohibetur) idque vi regulæ Cancellariæ, quæ est 24. Pauli IV. ubi sic dicitur: *Apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans vel cedens, si præsens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per Procuratorem ad hoc ab eo specialiter constitutum expeditioni hujusmodi in eadem Cancellaria expressè consenserit, &c.* Castrop. *loc. cit.* Azor. *loc. cit. q.* 8. Chok. *ad citatam reg. n.* 39. Paris. *l. 8. q. 8. n.* 22. quâ regulâ obligantur quicunque, etiam in magna dignitate, etiam Cardinalitia Constituti. Unde dum Cardinales resignant, hunc suum consensum præstant per syngrapham propriâ manu subscriptam, & missam ad Notarios Cancellariæ, vel Cameræ. Vel hi Notarii ad ipsos accedere solent, ut hunc eorum consensum excipiant. Azor, Chok. Paris. *ll. cit.* qui tamen posterior *loc. cit. n.* 23. uti & *l. 9. q.* 12. & cum eo Chok. id limitant, ut procedat, dum hic consensus præstatur in Cancellaria, non verò dum præstatur in Camera; eò quòd Notarii Cameræ, ad præstandum ibi consensum admittant etiam Procuratores præsentium. Hinc jam

2. Respondeo ad secundum. Hoc unico igitur casu excepto, omnes, qui possunt per se resignare, possunt etiam constituere Procuratorem ad resignandum. Paris. *l. 9. q. 1. n.* 5. Sic in specie poterit id infirmus, etiam morti proximus. Azor. *loc. cit. q.* 1. Paris. *loc. cit. à n.* 7. modò sit sanæ mentis; destitutus enim usu rationis Procuratorem constituere nequit. Paris. *loc. cit. à n.* 13. Et sic Constituti in quacunque dignitate eam resignare possunt per Procuratorem. Azor. *cit. q. 1. à n* 10. Sic è contra, qui per se nequeunt resignare, resignare quoque non valent per Procuratorem. Paris. *à n.* 22. tales esse dicens minores. Vel etiam, ut idem *ibid.* qui constituere nequeunt Procuratorem. Hinc infero &

3. Respondeo ad tertium: Omnia beneficia resignari possunt per Procuratorem. Paris. *l. 9. q. 2. n.* 1. etiam maxima, & ipse Papatus. Paris. *ibid. n.* 2. De cetero potest resignatio per Procuratorem fieri tam coram Ordinario, quàm in Curia in manibus Papæ, modò coram Ordinario fiat purè; cùm coram illo nec ipse Principalis in favorem, aut sub alia conditione resignare queat. Paris. *l. 9. q. 5. n* 1. Porrò quod dictum de resignatione, procedit quoque de resignatione permutationis gratiâ, ita ut permutari quoque possint beneficia per Procuratorem. Paris. *l. 9. q. 5. n.* 3. citans Bellamer. *de permut. benef. p. 8. q. 2. n.* 9. ac dicens, esse communem.

Quæstio 673. An constitui possit Procurator ad beneficium idem accipiendum, & dimittendum?

RESpondent negativè Castrop. *loc. cit. n.* 2. Azor. *loc. cit. q.* 7. Paris. *l. 9 q.* 10. citans Bellam. *ubi antè n.* 17. eò quòd constitui nequeat Procurator ad beneficium, quod tunc actu non habet Principalis, & nemo jure acceptare possit beneficium, habens in animo illud mox dimittere. AA. iidem.

Quæstio 674. Quinam constitui possint Procuratores ad resignandum, & in specie, num laicus?

1. RESpondeo ad primum: Regulam ab omnibus communiter receptam esse, quòd omnes esse possint Procuratores ad resignandum. Paris. *l. 9. q. 3. n.* 2. juxta *tit. ff. &c. de Procuratorib.*

2. Respondeo ad secundum: Potest etiam laicus constitui Procurator ad resignandum beneficium Ecclesiasticum. Laym. *in c. non indiscretè. de Procurat. in 6. n.* 2. Azor. *cit. c. 22. q.* 2. Castrop. *cit. §. 4. n.* 2. Paris. *cit. q. 3. n.* 12. (licèt is *n.* 20. dicat, quòd etsi ipse viderit, sic in praxi servari, ut etiam laici constituantur ad resignandum, tutiùs tamen esse, ut constituantur Clerici, juxta gl. mox citandam) citantes Rebuff. *in pr. p. 3. tit. de Procurat. ad resign. const. n.* 17. & gloss. communiter receptam *in Clem. unic. de Procurat. v. Procuratorum.* contra Vitalin. non enim Procurator suo, sed constituentis nomine cedit beneficio, habét-

habetque seut nudus minister, declarando mentem constituentis. AA. iidem. Unde & ad acceptandum beneficium constitui potest, ejusque collationi præbere assensum nomine Principalis sui. Laym. Azor. *ll. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 19. juxta *c. accedens. de præb.* Et sic in genere, laicus in causis & negotiis spiritualibus, dum ei nudum mandatur ministerium, alienoque nomine agit & defendit, nullumque in eo jus tradicatur, constitui, & esse potest Procurator. Laym. *loc. cit. n.* 1. citans Anchar. *in cit. c. non indiscrete* & Bartol. *in l. quod possessio. §. etsi possessio. ff. de acquirend. possess.* Item Paris. *cit. q.* 3. *n.* 20. citans Decium *in c. decernimus. de Judic. in* 6. contra Abb. *in cit. c. decernimus*, cujus doctrinam, quòd laicus ministerialiter tractare nequeat negotia Ecclesiastica, veram non esse, ait *cit. n.* 20. Paris. Proinde non obstat, quòd in causis Ecclesiasticis laicus nequeat esse judex; siquidem in judice fundatur potestas & jurisdictio, quæ si Ecclesiastica est, non cadit in laicum; in Procuratore autem potestas est magis vicaria, & ministerialis tantùm. Laym. *cit. n.* 1. Quin & quoties non quæstio juris, sed facti tantùm controvertitur in causis spiritualibus, seu Ecclesiasticis, laicum posse cognoscere, tradit Paris. *loc. cit. n.* 14. citatis pluribus. Item posse eum esse executorem testamenti ad pias causas, tradit *ibid.* citato Baldo & Decio *in cit. c. decernimus.* Neque obstat, quòd in causis Ecclesiasticis nequeat esse arbiter. *c. cùm contingat. de arbitr.* nec statuere de rebus Ecclesiasticis. *c. bene quidem. d.* 46. nec interesse electioni Prælati Ecclesiastici. *c. Messana. de elect.* nec esse Collector, nec Subcollector decimæ Papalis, &c. hæc enim, ut Paris. *cit. n.* 20. non nudum ministerium sonant. Quod hîc dictum simpliciter de resignatione, idem etiam procedit in permutatione, ita ut etiam ad permutanda beneficia, laici constitui possint Procuratores. Paris. *l.* 9. *q.* 3. *n.* 13. citans Gamb. *in c.* 1. *de rer. permut. in* 6. *n.* 123. & Rotam *decis.* 8. *de procurat. in antiq. n.* 5.

Quæstio 675. An Monachus, aliusve Religiosus constitui jure possit Procurator, per quem beneficiatus sæcularis resignet suum beneficium sæculare?

RESpondeo: Tametsi Monachus, aut Religiosus eligi nequeat Procurator ad lites & judicia, juxta *Clem. religiosus. de Procurat.* Paris. *l.* 9. *q.* 4. *n.* 1. cùm tamen constitui possit Procurator ad tractanda alia negotia, præsertim Ecclesiastica, (utpote in quibus agere potest per se) posse quoque eum constitui Procuratorem ad resignandum tale beneficium; cùm id specialiter non prohibeatur, censet Card. Zabarell *in cit. Clem. religiosus*, apud Azor. *cit. c.* 22. *q.* 3. & in *Clem.* 2. *de rescrip. n.* 2. apud Paris. *n.* 17. Idem quoque censet Azor. *cit. q.* 3. Castrop. *loc cit. n.* 2. sub hac tamen limitatione: si Superior illius in hoc consentiat, quem tamen, dicit Castrop. citato Rebuff. & gl. consentire non debere, nisi resignatio cedat in utilitatem Conventûs; eò quòd c. *Monachi.* 2. 16. *q.* 1. caveatur, Monachos tractare negotia Ecclesiastica, nisi monasterio utile sit, & Abbas præcipiat. Nihilominus Paris. *cit. q.* 4. *n.* 6. absolutè id negat hisce expressis: verior est opinio, ut religiosus constitui nequeat Procurator ad resignandum, & sic non solùm ad lites, causas, judicia, sed neque ad negotia etiam extrajudicialia. Citat pro hoc Vitalin. in *Clem. si religiosus. v. officium. n.* 3. (quem etiam *n.* 18. dicit intelligere illum textum generaliter, hoc est, de astrictis religioni, sive monachali, sive alteri) Rotam *in Senens. pension.* 1. *Jun.* 1545. rationem desumit ex statu Monachorum, qui ne retrahantur à divinis, & detur eis materia evagandi, aliena negotia accipere, nec exequi debent.

Quæstio 676. An Cardinalis esse possit Procurator ad resignandum?

RESpondet affirmativè Paris. *l.* 9. *q.* 3. *n.* 2. ex Caputaq. ac dicit, sic communiter servari de stylo; nisi fortè dedeceret dignitatem illam suscipere id ministerii nomine alterius inferioris.

Quæstio 677. An, & qualiter plures simul Procuratores constitui possint ad resignandum?

1. RESpondeo ad primum: posse ab uno duos, vel tres, vel plures simul constitui Procuratores ad resignandum idem beneficium. Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 2. Azor. *cit. c.* 22. *q.* 4. Paris. *l.* 9. *q.* 3. *n.* 21. citans plures alios, ac dicens, sic videri Dd. communiter concludere. *in Clem. unic. de renunciat.*

2. Respondeo ad secundum: Possunt hi Procuratores constitui vel in solidum, ita ut singulis detur potestas in solidum cedendi tali beneficio; & tunc quisque eorum resignare potest absque interventu alterius. Castrop. Azor. *ll. ult. cit.* Paris. *cit. q.* 3. *n.* 22. dicens, sic constitui posse plures in solidum, etiamsi expressè non dicat Constituens: *Constituo N. & N. & quemlibet in solidum*; & *n.* 23. subjungens, censeri constitutos singulos in solidum, ubi Constituens in mandato apposuit Clausulam: promittens habere ratum, quidquid ab iis, seu altero ipsorum gestum factumve fuerit. Vel constitui possunt plures non in solidum, sed in simul; & tunc non sufficit consensus unius, sed requiritur consensus omnium. Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *cit. q.* 3. *n.* 26. dicens, id sine exceptione ab omnibus communiter receptum. Necessarium tamen non est, ut omnes simul consensum præstent; sed sufficit unum post alium præstare consensum. AA. iidem. Paris. *n.* 27. citantes Sarnens. *l.* 1. *decis.* 144. Quin &, si unus ex iis non in solidum constitutis consensit, & dein moriatur Principalis, seu constituens, posse adhuc alterum ex iis, seu ceteros, etiam post dicti Principalis mortem consentire validè in resignationem illam, tradit Paris. *ibid. n.* 29. & ex eo Azor. *cit. q.* 4. juxta decision. Rotæ, de qua testatur Sarnens. apud eosdem.

Quæstio 678. An unus idemque constitui possit Procurator à resignante, ut hujus nomine beneficium dimittat, & à resignatario, ut hujus nomine consentiat in pensionem reservatam resignanti?

RESpondeo affirmativè. Azor. *cit. c.* 22. *q.* 5. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 30. & *n.* 31. addens, se vidisse sic servari in stylo, & mandata sic facta sine ulla dubitatione à Notariis Cameræ, & Cancellariæ admitti; quamvis melius suo judicio esse dicat, duos constitui Procuratores, unum à resignante, alterum à resignatario, & sic se consulturum. Sic *ll. cit.* tradunt iidem, & cum illis Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 2. posse eundem constitui Procuratorem à duobus volentibus permutare sua beneficia, cùm nulla in hoc appareat contradictio, quòd idem utriusque personam repræsentet, & utriusque nomine beneficia dimittat, & recipiat seu acceptet, pro quo Paris. *n.* 30. citat Bellam. *de permut. benef. p.* 8. *q.* 1. *per tot.*

Quæstio 679. An necesse sit Procuratorem constitui per scripturam publicam, an verò sufficiant ad hoc literæ simpliciter manu principalis conscriptæ, & Titio submissæ, in quibus principalis dicat: Constituo te Procuratorem meum in ordine ad resignandum hoc meum beneficium?

1. RESpondeo primò: Sufficere dictas literas in ordine ad porrigendam supplicationem resignationis, quia porrectio supplicationis fieri potest à quocunque, (intellige, nonnisi tamen de voluntate supplicantis) etiam absque speciali mandato; adeoque multò magis vigore talium literarum. Paris. *l.* 9. *q.* 6. *n.* 6. *juncto n.* 8. testans, ita observare stylum vulgarem Curiæ Romanæ.

2. Respondeo secundò: Non tamen sufficiunt tales

tales literæ in ordine ad præstandum consensum nomine Principalis; sive non sufficit ad hoc tale mandatum datum, acceptúmque per literas nullas, sed requiritur scriptura publica, seu mandatum scriptum manu Notarii publici. Castrop. *loc. cit. n.* 3. Azor. *loc. cit. q.* 6. Parif. *cit. q. 6. nu.* 7. ubi: quo ad præstandum consensum stylus non admittit, ut hoc fieri possit per literas missivas; nam Notarii Cameræ, & Cancellariæ non extendunt consensum, nisi constet de mandato per publicum instrumentum; citant pro hoc Rebuff. *in pr. tit. de procurat. ad resig. n.* 7. & testatur Paris. sic pluries a Rota resolutum. Unde, si per literas privatas constitutus Procurator consentiat resignationi, seu dictum consensum præstet post mortem constituentis, præstatur is nulliter, & invalidè. Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. num.* 9. Atque ita conciliari posse videntur sententiæ, dum Card. Paris. *cons.* 47. *n.* 14. *vol.* 1. apud Paris. *cit. q. 6. n.* 1. docet, posse utroque modo, & per instrumentum publicum, & per privatas literas constitui Procuratorem ad resignandum. Item Anton. de Butrio *in c. 2. de renunc. in 6. n.* 4. dicens, non esse differentiam inter renunciationem, quæ fit per literas, & quæ fit per Procuratorem, intellige, constitutum per tale mandatum publicum: si nimirum mandatum illud per literas datum intelligatur de porrectione supplicationis, vel etiam præstando consensu parvo. Aliud verò mandatum per publicum instrumentum datum de præstando in Camera, vel Cancellaria consensu illo magno.

3. De cetero videtur quoque sufficere mandatum datum per privatas literas ad resignandum coram Ordinariis; siquidem prædicti AA. & alii, dum mandatum illud publicum requirunt, loquuntur solùm de resignatione, quæ fit in Curia Romana in manibus Papæ; tum & de consensu illo magno, seu extendendo in Camera, vel Cancellaria Apostolica post porrectam, & signatam supplicationem.

Quæstio 680. *Quale esse debeat dictum mandatum illud ad præstandum dictum illum consensum?*

RESpondeo: Præterquam, quòd scriptum sit à publico Notario seu Tabellione, debet esse obsignatum signo publico Judicis Ordinarii, (vel, ut addit Paris. *l.* 9. *q.* 7. *n.* 2. & 3. Communitatis, vel, quod melius dicit, utriusque, etiam sine subscriptione testium) recognitum ab ipso mandante, à Tabellione subscriptum, (siquidem instrumentum non habens subscriptionem Notarii, nec rogitum, nec sigillum, non est in forma probante, ut Paris. *loc. cit. n.* 6. et Capuaq. *decis.* 104. *p.* 2. ubi neque valet, si in eo non est appositus locus, in quo confectum, etsi opus non sit, ut apponatur locus loci, ut idem Paris. *ibid. num.* 7.) continens expresè facultatem ad resignandum, & beneficium, quòd resignare vult Principalis; addito, ut Paris. *loc. cit. num.* 20. & Azor. *q.* 6. ejus nomine, & loco, ubi situm. Ita Castrop. *loc. cit. nu.* 3. Azor. *loc. cit.* Paris. *loc. cit. à num.* 1. singula stabiliens citatis AA. & Rotæ decisionibus. Insuper requiritur, ut constitutus Procurator ad resignandum in dicto instrumento sit nominatus, expresso nomine proprio, & cognomine, aliàs non valet, juxta *l. 2. ff. de Procurator.* Procuratorium. Paris. *cit. q. 7. n.* 39. citato Rebuff. *ubi antè. n.* 7. Item requiritur, ut hoc instrumentum procuratorium non sit cancellatum; nam si cancellatum sit, nullam facit fidem, & resignatio facta vi illius est nulla. Paris. *n.* 44. citans Rebuff. *ubi antè. n.* 33. & *nu.* 47. & 48. subjungens id procedere, si Cancellatio est in loco principali. *c. ex literis. de fide instrumentor.* Item, si factum est manu diversa. Porrò hinc bene inspici istiusmodi instrumenta à Notariis Cameræ, & Cancellariæ ait *n.* 49. & 54. & 55. Notarios Cancellariæ magnam adhibere diligentiam, ut mandata sint valida, & cum omnibus circumstantiis à jure, & stylo requisitis, & aliàs consensum non extendi; Notarios verò Cameræ esse largiores, & ideo extendi ibi consensum vigore mandati minùs sufficientis, cum obligatione tamen, ut ille procurator procurabit, ut veniat mandatum Procuratorium sufficiens, & validum, quod intra tempus præfixum tenebitur producere, sicut de stylo servari, ait, se didicisse à peritis, & vidisse.

Quæstio 681. *An requiratur mandatum speciale ad resignandum, an verò sufficiat constitutus Procurator generalis cum libera & amplissima potestate, cùm Procurator generalis cum libera administratione, & Procurator specialis æquiparentur?*

RESpondeo: Constitutum Procuratorem generalem cum libera, & amplissima potestate non posse renunciare, sed requiri Procuratorem specialiter constitutum, seu mandatum speciale ad resignandum tale beneficium, vel talia beneficia. Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *n.* 9. & 10. *juncto. n.* 27. citato Rebuff. *ubi antè. nu.* 24. Fusco. *de visitat. p. 2. c.* 28. *n.* 13. Bellam. *de permut. benef. p.* 8. *q.* 2. *n.* 15. Burfat. &c. juxta quod de beneficiis in Curia resignatis expresè dicitur *in Reg. Cancell.* 44. ubi: *per Procuratorem ad hoc specialiter constitutum.* Siquidem resignatio est quædam donatio; habens autem liberam, & amplissimam potestatem administrandi, non potest donare. *l. contra juris. §. si filii ff. de pactis. l. procurator. cum ff. de procurat.* AA. iidem Paris. *nu.* 28. potestas enim donandi non censetur dari etiam ex datione totius potestatis, ut Bald. *in l. ult. ff. qui test. pacif. num.* 29. Unde etiam, quia conferre beneficia est donare, Vicarius Episcopi ex commissione generali, quin etiam ex amplissima potestate ei data ab Episcopo faciendi omnia ac singula, quæ potest Episcopus, adhuc non potest conferre beneficia, sed ad hoc eget speciali, & expresso mandato ad conferendum. Paris. *à n.* 32. Hinc jam etiam juxta Rebuff. *in pr. tit. de procurat. ad resign. n.* 11. apud Paris. *loc. cit. nu.* 21. non admitteretur mandatum ad resignandum omnia, & quæcunque beneficia, quæ constituens habet. Quod Paris. intelligendum ait, quoties vellet resignare in favorem alicujus, secus, si vellet iis resignare simpliciter; eò quòd, si iis tacitè resignare possit, etiam id possit hoc modo expresè. Atque ita differentiam patere, ait Paris. inter mandatum ad resignandum, & mandatum ad acceptandum beneficia, dum hoc esse potest generale ad acceptandum omnia, & quæcunque beneficia, licèt nullum expresè fuerit nominatum, ut Abb. Imol. Jo. And. *in c. accedens.* & Covar. *var. resol. l. 3. c. 16. n.* 4. quos citat, eò quòd hoc mandatum sit favorabile, & mandatum ad resignandum odiosum, ut Rebuff. *loc. cit. n.* 12. Speciale autem censebitur mandatum ad resignandum, si nominetur expresè beneficium, & detur expressa facultas ad illud resignandum. Paris. *cit. q. 7. nu.* 19. citato Fosco *ubi antè. c. 24. n.* 13.

Quæstio 682. *An designatus Procurator, habens notitiam mandati jam expediti, traditíque alteri ad se deferendum, possit resignare, antequam illud ipse recepit, & in manibus habeat?*

RESpondeo negativè. Azor. *c.* 22. *q* 6. Paris. *l.* 9. *q.* 8. *n.* 5. ubi inquit, communem esse sententiam omnium DD. quòd quis resignare nequeat, nisi priùs receperit mandatum procuratorium ad hoc, etiamsi aliàs haberet literas, (intellige, etiam ab ipsomet mandante) quibus certioraretur, mandatum jam esse confectum, citátque pro hoc Imol. *in c. in nostra. de procurat.* Boër. *decis.* 348. *sub nu.* 7. contra Rebuff. *in pr. loc. cit. nu.* 24. Quod confirmatur etiam ex eo *n.* 6. quòd Notarii Cameræ, & Cancellariæ non extendunt consensum, nisi videant mandatum in bona forma; quod mandatum post præstitum consensum relinquitur in Camera, vel Cancellaria, & dein literæ expediuntur. Item *nu.* 10. & 11. ex eo, quòd

fine

sine mandato recepto certus non sit, quomodo, sub quibus clausulis resignare debeat, & ne fines mandati excedat. Estque hoc ipsum conforme communi omnium sententiæ, quòd non valeant gesta per Procuratorem, ante receptum mandatum. Paris. *cit. q.* 8. *n.* 8. citatis pluribus. Atque ex his jam infertur, in resignatione beneficii facta per Procuratorem, ante acceptum mandatum, non habere locum ratihabitionem, uti ea locum habet in acceptatione beneficii facta per tertium nomine Titii, absque ejus mandato, dum is postea dictæ acceptationi consentit. Paris. *cit. q.* 8. *à n.* 15.

Quæstio 683. A quo Procurator instrumentum illud mandati, seu mandatum illud scriptum recipere debeat?

RESpondeo: Sufficere, quòd illud receperit per manus alterius à mandante, etiam resignatarii, & interesse habentis, cùm suspicio falsitatis tollatur ob sigillum Episcopi, seu Judicis Ordinarii, vel Communitatis in eo appositum. Paris. *cit.* q. 8. *nu.* 14. juxta ea, quæ DD. communiter *in c. post cessionem. de probat.* contra Rebuff. *ubi antè, num.* 25. tenentem, debere recipi per nuncium missum à domino seu Principali, vel per epistolam illius; & ideo, si receperit per extraneum, non debere in vi illius præstare consensum, antequam sit à Principali certioratus.

Quæstio 684. Intra quantum tempus ab accepto mandato Procurator præstare debeat consensum in resignatione beneficii?

1. RESpondeo primò: Si sermo est de consensu, qui præstatur resignationi per porrectionem supplicæ, (idem videtur esse de consensu præstando coram Ordinario, dum in ejus manibus fit resignatio, ubi locum non habet magnus ille consensus, seu extensio consensûs requisiti, dum resignatio fit in manibus Papæ ante expeditionem literarum Apostolicarum) non est ei præfixum ad hoc à Jura tempus, sed poterit præstari etiam post lapsum quadriennii, quamdiu mandatum illud revocatum non est. Castrop. *cit.* §. 4. *num.* 4. Azor. *cit. c.* 22. *q.* 9. Paris. *l.* 9. *q.* 13. *num.* 5. contra Paul. Castrensem *cons.* 12. tenentem, non posse eum præstari post lapsum quadriennii; eò quòd ex lapsu tanti temporis fit præsumptio, Principalem revocâsse mandatum; quod consilium Castrensis rejectum à Rota, tanquam contra regulas, & omnia principia Juris testatur Paris. Quamvis tamen & ipse dicat, melius fore, ut habeatur novum mandatum; eò quòd Notarii Cancellariæ quandoque faciant difficultatem in admittendo tam antiquo mandato. Attendendam etiam in hoc esse Provinciarum consuetudinem, ait Castrop. cùm in Gallia tale Procuratorium mandatum ad resignandum post annum elapsum non recipiatur, ut Paris. *cit. q.* 13. *n.* 6. ex Rebuff. *loc. cit. n.* 18.

2. Respondeo secundò: Si sermo est de consensu magno, seu extendendo consenso in Camera vel Cancellaria Apostolica, indubitatum est, illum præstandum per Procuratorem intra sex menses, (intellige tamen, non ab accepto mandato, sed à porrecta supplicatione) intra quos expediri debent literæ Apostolicæ, & resignatio publicari vi constitut. Gregor. 13. *de publicand. resign.* Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *loc. cit. n.* 1.

Quæstio 685. An constitui possit Procurator post supplicationem porrectam per alium, & signatam à Papa, & recognitam à Datario, intellige, dum resignatio fit in Curia, seu coram Papa?

RESpondeo affirmativè: Unde valebit resignatio facta per Procuratorem præstantem consensum coram Notariis in Camera vel Cancellaria, v. gr. in Novembri, dum supplicatio recepta, signata, & recognita, v. gr. in Octobri vel Septembri. Azor. *cit. c.* 22. *q.* 11.

Quæstio 686. An resignatio beneficii facta per Procuratorem, seu consensus Procuratoris trahatur ad diem, quo datum mandatum, ita ut ab eo die censeatur amissum esse, & vacâsse beneficium quoad titulum, & possessionem?

RESpondeo negativè: eò quòd, ut constat ex dictis ad initium hujus partis 3. beneficium non vacet, nec habeatur pro derelicto, ex quo quis Procuratorem constituit ad illud resignandum; cùmque talis retrotractio non admittatur in aliis actis per Procuratorem; admitti etiam non debeat in resignatione beneficiorum; cùm in ea speciale non sit ex jure fundamentum, ità Castrop. *loc. cit. nu.* 7. contrà Azor. *loc. cit. q.* 10. & Paris. *l.* 9. *q.* 15. *à nu.* 1. citantem pro se Abb. *in c. sollicitè, de restitut. spol. nu.* 11. Bald. *in c. audita, tit. eod.* Menoch. *de recup. possess. remed.* 1. *nu.* 274. Felin. &c. ac dicentem, esse sententiam magis communem. Undè, ut infertur ex responsione nostra, si Principalis post constitutum à se Procuratorem, v. gr. in Augusto resignet per seipsum beneficium coram Ordinario, (non enim impeditur ex constituto Procuratore, quò minùs eo jam constituto per seipsum adhuc valeat resignare) antequam id in Curia faciat constitutus Procurator, v. gr. in Octobri, & dein illud idem beneficium resignet dictus Procurator, v. gr. in Novembri, valebit resignatio facta per Principalem ipsum, & non valebit facta per Procuratorem. Castrop. *loc. cit* directè contrarium ex sua doctrina inferentibus Azor. & Parisio, nimirum invalidam esse Principalis resignationem, & valere in hoc casu resignationem factam per Procuratorem licèt tempore posteriorem.

Quæstio 687. An Procurator constitui possit ad resignandum certo modo, formâ, conditione, quam in resignatione servare debeat?

1. RESpondeo primò: Generaliter affirmativè, (modò tamen forma, modus, conditio sint talia, sub quibus ipse Principalis resignare potest; si enim constitutus ad resignandum coram Ordinario sub reservatione pensionis, ita resignare non poterit, quia nec ipse principalis coram Ordinario nisi simpliciter, & purè resignare potest) siquidem fines mandati excedere non debet, quia nomine proprio non agit, sed alieno, & per mandatum communicatur ei potestas, juxta *c. cùm dilecti. de rescrip. c. cum olim. de off. jud. deleg. l. diligenter. ff. mandati.* Castrop. *cit. loc. nu.* 8. Azor. *loc. cit. q.* 12. Paris. *l.* 9. *q.* 17. *à nu.* 1. Et quia mandatum ad resignandum non solùm strictè, sed & strictissimè interpretandum. Paris. *ibid. nu.* 5. ex Card. Paris. *cons.* 143. *n.* 35. *vol.* 4. Bursat. *cons.* 395. *nu.* 11. *vol.* 4. quia odiosum, ut Rebuff. ubi supra *n.* 12. Hinc

2. Respondeo secundò in specie: Constitutus Procurator ad resignandum in favorem Titii, resignare non potest in favorem Caji. Constitutus ad resignandum sub reservatione pensionis non potest resignare absolutè &c. AA. iidem variis exemplis hanc doctrinam comprobantes. Constitutus ad resignandum coram Ordinario, non potest resignare coram Papa, & vice versâ. Castrop. *cit. n.* 8. Azor. *cit. q.* 12. §. *ex dictis.* Paris. *cit. q.* 17. *nu.* 136. & 137. addentes, hinc ad tollendam omnem dubitationem, cùm datur facultas Procuratori resignandi beneficium absolutè, & simpliciter, solere hanc clausulam apponi, ut coram Papa vel Ordinario loci possit resignare. Sic constitutus ad resignandum coram Papa cum reservatione omnium fructuum, vel cum regressu, si resignet nullis fructibus, vel nullo regressu reservatis, nulla est resignatio. Azor. *loc. cit.* quin & si in tali casu resignet reservatâ solùm parte fructuum, vel

pensione,

pensione, vel sine regressu, eò quòd difficulter admittatur resignatio reservatis omnibus fructibus, vel cum regressu, resignatio erit nulla; quia licèt supradicta conditio sit concessu difficilis, solet tamen quandoque concedi; & quia resignatio, in qua reservantur omnes fructus, omnino diversa est ab ea, in qua reservatur pars fructuum, uti & resignatio, in qua reservatur regressus, ab ea, quæ fit simpliciter, adeóque à facultate ad resignandum cum reservatione omnium fructuum, vel cum regressu inferri non potest facultas ad resignandum cum parte fructuum, vel sine regressu. Castrop. *loc. cit. n.* 7. contra Azor. *cit. q.* 12. & Paris. *cit. q.* 17. *n.* 20. 21. & 22. existimantes, talem resignationem adhuc fore validam, (sub hac tamen limitatione: modò Procurator adhibuerit diligentiam ad impetrandam reservationem omnium fructuum, vel regressum, seu modò per illum non steterit, quò minùs resignatio fieret cum dicta conditione) eò quòd, cùm conditio illa impetratu sit difficilis, & soleat à Papa repelli, non videatur mandatarius ad illam arctari, sed solùm obligari ad illam, quantùm potest, procurandam. Idem esse videtur, si constitutus ad resignandum sub pensione cum hac clausula: *Etiam literis non expeditis, solvenda etiam per successorem*: si Procurator resignet sub pensione quidem, sed omissâ dictâ clausulâ, eò quòd hæc impetratu difficilis; nimirum fore talem resignationem invalidam ea eadem ratione, nimirum ex defectu consensûs mandantis, uti admittunt ipse Azor. *loc. cit.* & expressè Paris. *n.* 54. & 55. sic resolutum dicens à Rota *in Cordub. dimidia portion.* 14. *Novemb.* 1559. cui decisioni inhæserit Rota, dum diceretur, de stylo non solere dari talem clausulam, reponendo, non stylum, sed mandatum debere attendi, cum quo, non satis video, quomodo cohæreant, quæ habent iidem Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 57. quòd valeat resignatio, si constitutus ad resignandum sub pensione, reservata in fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & distributionibus quotidianis, quæ acquiri solent ab illis, qui resident, & divinis officiis intersunt, resignaret reservatâ pensione sub dicta clausula, omissis solùm illis verbis: *Quæ acquiri solent ab his, qui resident*; eò quòd hæc verba pugnent cum jure communi, ac proinde contineant, quod jure fieri non potest; cùm non magis pugnent cum jure communi, seu concedi non soleant, quàm illa clausula: *Literis non expeditis etiam per successorem solvenda.* Sic, si constitutus ad resignandum sub pensione cum potestate illam transferendi, resignavit reservatâ pensione, sed sine facultate eam transferendi, resignatio est nulla. Azor. *in fine. cit. q.* 12. Paris. *cit. q.* 17. *n* 46. *juncto n.* 32. & 33. contra Capitaq. *decis.* 89 *p.* 3. sentientem, valere in hoc casu resignationem, eò quòd, qui facit mandato contigua vel vicina, non dicatur excedere fines mandati. Idem est, si constitutus ad resignandum sub pensione libera, & exempta, resignavit quidem sub pensione, sed non sub libera, & exempta. Azor. *loc. cit.* Sic inhærendo responsioni generali, si constitutus ad resignandum simpliciter, resignat sub reservatione pensionis, nulla erit resignatio; eò quòd ad conditionalem resignationem mandatum non habuerit: nec dici possit, quòd mandatarius excedens mandatum, utiliter gerat negotium mandantis. Castrop. *loc. cit. n.* 8. contra Azor. *q.* 12. Quòd si tamen constitutus ad resignandum in favorem Titii modo, & formâ, & conditione, quæ Procuratori videbuntur, & reservatâ pensione cuicunque voluerit, is resignet in favorem Titii, reservatâ pensione ipsi mandanti; valida videtur resignatio, & facta melior conditio domini, seu mandantis absque eo, quòd fines mandati fuerit egressus. Azor. *l. c.* Paris. *n.* 78. Quòd si etiam in mandato aliud nihil expressum, quàm ut reservetur pensio, & dein supplica signata fuit cum clausula de exemptione pensionis, & postea Procurator consensum præstitit absque clausula de exemptione pensionis, & similiter literæ expeditæ absque dicta clausula; validam adhuc fore resignationem, seu dictum consensum per Procuratorem præstitum, tradit *ibid.* Azor. cum Paris. *à n.* 51. quia consensus hic, & literæ cum mandato concordant, & ut habet regula Cancellariæ, judicandum non est, juxta supplicationis, sed secundùm literarum tenorem; & dum Princeps concedit quid amplius, quàm in libello supplici petitum, concessio continet hanc tacitam conditionem, si partes uti voluerint dictâ concessione.

3. Denique constitutum ad resignandum in favorem personæ per ipsum hunc constitutum Procuratorem nominandæ, seu cui ipse Procurator voluerit, non posse Procuratorem nominare seipsum, tradit Paris. *à n.* 102. ex Bursat. *cons.* 380. *vol.* 4. & cum eis Azor. Confirmántque id à pari, quòd, qui constitutus Procurator ad eligendum vel nominandum, non possit seipsum eligere vel nominare. *l. si mandavero. §. si tibi centum. ff. mandati. v. per nostra de injrep. c. Cumana. de elect.* Patronus seipsum præsentare nequit, de quo vide dicta aliàs. Is, cui data facultas ad vendendum pignus, cui voluerit, non potest sibi ipsi vendere pignus: is, cui tradita pecunia, ut det illam, cui voluerit, non potest eam sibi reservare; quamvis Executor, vel alius constitutus ad distribuendum pecuniam inter pauperes, possit sibi ipsi dare, vel applicare, v. g. monasterio suo, si egeat. Rationem etiam hujus rei hanc dat Paris. *n.* 114. ne tales eligentes, præsentantes, nominantes seipsos in vitium ambitionis incidant. Et hinc limitandum illud: *Charitas incipit à seipso*: nimirum, si tali charitati admixta non sit ambitio, uti ea tali distributioni pecuniarum non est admixta, dum sibi ipsi ex ea quis tribuit, ut Paris. *à n.* 117. Item quia mandatum hoc, ut Paris. *n.* 115. videatur continere tres personas, constituentem, constitutum, & tertium, in cujus favorem facienda resignatio, unde videatur non servari ejus forma, si constitutus seipsum nominet ad beneficium.

Quæstio 688. Si duo reperiantur data mandata eodem anno, mense, die, loco, testibus, ac Notario iisdem, contraria tamen, v. g. quorum unum sit ad simpliciter resignandum, alterum ad resignandum in favorem, cui ex illis standum?

RESpondeo: Utrumque esse invalidum, & nullius momenti, & hinc facta resignatio in vigore unius ex illis est invalida. Paris. *l.* 9. *q.* 23. *n.* 1. & 2. citans Selv. *de benef. p.* 2 *q.* 15. *n.* 15. & Rotam; dum enim mandata sunt in qualitate diversa, propter incertitudinem utrumque est invalidum. Paris. *cit. n.* 2. juxta *l. duo sunt Titii. ff. de testamen. tut.* & Abb *in c. in nostra. de rescrip.* non secus ac contingit in duobus codicillis, in duobus rescriptis, in duabus sententiis diversis, & contrariis. Paris. *ibid. n.* 3. ex Jason. *in l. ult. à n.* 31. *c. de edicto divi Adriani toll.*

Quæstio 689. An, si Procurator resignet in favorem inhabilis, vacet beneficium resignatum?

1. RESpondeo primò: Si ei à mandante denominata fuit persona illa, in cujus favorem renunciare debebat, & ea reperiatur inhabilis, mandante inculpabiliter non sciente de illa inhabilitate, non magis vacabit beneficium vi talis resignationis in talem factæ per Procuratorem, etiam conscium talis inhabilitatis, ac si ipse per se resignâsset tali, juxta dicta aliàs. Sicut econtra vacabit beneficium, per talem resignationem, si ipse mandans sciens inhabilitatem talis personæ, nihilominus mandavit Procuratori inscio de tali inhabilitate, in talem resignare. Paris. *l.* 9. *q.* 21. *n.* 8.

2. Respondeo secundò: Si constitutus Procurator ad resignandum in favorem illius, cui ipse voluerit resignare, & resignavit inhabili, videtur adhuc non vacare beneficium vi talis resignationis, & ea

resignatio omnino invalida in ordine ad jus abdicandum à resignante, cùm talis Procurator egressus censeatur fines mandati sui, in quo aliud velle non præsumitur mandans, quàm ut beneficium suum obveniat habili.

Quæstio 690. An Procurator constitutus ad concordandum super beneficio cum quibuscunque conditionibus, vi hujus mandati possit illud beneficium resignare?

RESpondeo negativè: Eò quòd cessio sit donatio, & facultas donandi non censetur data, nisi expressè dicatur, semperque præsumatur pro non donatione. Paris. *l. 9. q. 19. à n. 1.* Qui tamen id ipsum etiam sic limitat *n. 8.* nisi esset data recompensa æquivalens vigore resignationis, vel casus esset dubius; utroque enim hoc casu posse resignari vi talis mandati, juxta notata per DD. *in l. contra juris. §. si filius. ff. de pactis.*

Quæstio 691. An constitutus Procurator ad resignandum beneficium, super quo ipse habebat regressum sibi reservatum per cessum vel decessum, etiam in favorem præstando consensum in resignationem, seu resignando nomine constituentis tale beneficium, sibi præjudicet?

REspondeo negativè Paris. *l. 9. q. 20. n. 1.* dicens sic resolutum à Rota, teste Achill. de Grassis. *decis. 2. tit. de Procur.*

Quæstio 692. An, & qualiter resignatio præsumatur facta præcedente legitimo mandato?

1. REspondeo ad primum affirmativè. Paris. *l. 9. q. 22. n. 2.* citans Simonet. *decis. 36.*

2. Respondeo ad secundum: Præsumitur mandatum legitimum, quoties enunciatur in sententia Judicis, ut Anchar. *in Clem. 1. de probat.* aut per Judicem, ut Menoch. *de præsump. l. 2. præsump. 33. n. 10.* Paris. *loc. cit. n. 3.* Item quoties enunciatur mandatum per acta certi Notarii. Sic si facta resignatio per Procuratorem coram Ordinario, constabit ex actis Notarii de mandato procuræ; vel si ea facta in manibus Papæ, & tunc constabit ex actis Notariorum Cameræ vel Cancellariæ, qui absque quòd constet illis de mandato, non admittunt supplicationes, ut expediantur literæ. Paris. *cit. q. 22. n. 4. & 5.* Et, si non adesset mandatum, Notarii id non dixissent, præsumuntur namque, quòd bene exerceant officium suum, juxta *c. ad audientiam. de rescrip.* Paris. *ibid. n. 8.* Item ex eo probatur, & præsumitur mandatum, quòd enuncietur in literis provisionis beneficii. Paris. *n. 6.* citans Menoch. *ubi antè n. 10. in fine.* &c. Item, ut idem *n. 7.* quando enunciatur in instrumento antiquo, ob eandem rationem, nempe quòd Notarii aliàs id non dixissent. Item in his, quæ fieri non solent sine mandato, ut dum quis solvit pro alio, dum resignat nomine alterius, præsumitur mandatum. Paris. *n. 12.* ex Menoch. *ubi antè. n. 3.* Mascard. *de prob. concl.* 1004. Idque multò magis, dum intervenit scientia, & patientia Principalis, v. g. scientis & patientis illum, in quem facta per Procuratorem resignatio, capere vel cepisse possessionem, percipere fructus &c. Paris. *n. 13.* Item ex diuturnitate temporis præsumitur mandatum. Paris. *n. 17.* citans Decium. *cons. 199. in fine.* Nattam. *cons. 341. n. 3. l. 1.* Socin. Jun. *cons. 130. n. 10. l. 3.* Gozadin. *cons. 73.* & plures alios, ac dicens esse veriorem & magis communem quàm oppositam, pro qua citat Card. Paris. *cons. 47. n. 38. vol. 1.* Alex. Socin. Sen. Afflictis &c. Idque eò maximè, si cum diuturnitate temporis concurrit conjectura aliqua. Paris. *n. 18.* citatis plurimis.

Quæstio 693. An, & qualiter cesset mandatum ad resignandum morte mandantis seu Principalis?

1. REspondeo primò: Mandatum datum ad resignandum beneficium cessat morte ipsius mandantis. Azor. *cit. c. 22. q. 13.* Castrop. *cit. §. 4. n. 9.* Paris. *l. 9. q. 24. n. 1.* cum communi, juxta expressum textum *c. ult. de Procurator.* & gl. *in Clem. 1. de renunc. communiter receptam.* Ac ita, cùm beneficium vacet per mortem constituentis Procuratorem, non potest vacare per resignationem Procuratoris. Paris. *loc. cit. n. 12. & 13.*

2. Respondeo secundò, idipsum procedere, etiamsi Procurator ignoret mortem. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 3.*

3. Respondeo tertiò: Probanda nihilominus mors est, cùm non præsumatur. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 4.* cum communi DD. ut per Mascard. *de probat. concl.* 1069. Quod fieri potest vel per vocem & famam publicam; vel ex veste lugubri consanguineorum; vel duobus testibus, dicentibus se vidisse illum mori aut sepeliri. Azor. *loc. cit.* Paris. *à n. 4.* singula stabiliens citatis plurimis.

4. Respondeo quartò: Intelligendam responsionem principalem, modò res sit integra; nam si inchoata per procuratorem, poterit ad exitum deduci. Castrop. *cit. n. 9.* Azor. *cit. q. 13.* Paris. *cit. q. 24. n. 14.* juxta *l. nam & Servius. §. si vivo Tutio. ff. de negot. gest.* Sic licèt mortuo constituente, Procurator non possit porrigere supplicationem, & dein præstare consensum in gratiam resignatarii; quia res adhuc erit integra. Azor. *loc. cit.* Si tamen porrexit supplicationem, quæ à Papa fuit signata, & datata, seu à Datario recognita vivo adhuc constituente seu resignante, poterit dein, etiam post mortem illius resignantis, præbere seu extendere consensum in Camera, vel Cancellaria Apostolica, ut literæ expediantur, & possessio capiatur à resignatario. Azor. & Castrop. *ll. cit.* ex Paris. *cit. n. 14.* id quamplurimis Rotæ decisionibus, uti & Alex. VI. & Leon. X. constitutionibus ad fusum recitatis comprobantis. Quin & talis Procurator in eo casu cogi potest ad consensum illum præstandum. Paris. *n. 22.* & ex eo Azor. *loc. cit.* juxta expressum textum *cit. l. nam & Servius.* Idque etiamsi probaretur, constituentem ante mortem mutâsse suam voluntatem, modò mutatio illius voluntatis non fuerit Procuratori intimata. Paris. *n. 24. juncto n. 26.* juxta *Clem. 1. de renunc.* Quòd si tamen ipse Principalis porrexit supplicationem, & dein constituit Procuratorem ad consentiendum resignationi, seu præstandum consensum in Cancellaria vel Camera pro expediendis literis, non posse hunc Procuratorem præstare dictum consensum post mortem constituentis; eò quòd respectu talis Procuratoris, utpote qui nihil adhuc fuerit, res adhuc sit integra, tradit Paris. *n. 28.* & ex eo Azor. Unde etiam, ut tradit Paris. *n. 29.* porrectio supplicationis per Procuratorem facta vivente constituente plenè ac concludenter probari debet ad effectum, ut Procurator possit præstare consensum post mortem Principalis. Cùm enim actus præsumatur factus ad instantiam illius, in cujus favorem, & utilitatem vergit. *c. constitutus. de testib.* & ibi Abb. Paris. *n. 31.* resignatario asserenti, Procuratorem illum consensum præbuisse vivo adhuc principali, onus idipsum probandi incumbit. Paris. *n. 32.* Probatur autem hoc ipsum per testes, & Registratorem deponentes de recognitione signi, & manûs porrigentis à tergo supplicationis positam. Paris. *n. 33.* Si autem dicta manus Procuratoris à tergo apposita non est, sed sollicitatoris alicujus, ut fit de stylo, probatur per dictum sollicitatoris illius deponentis, se de mandato Procuratoris porrexisse supplicam illam; utpote quod mandatum satis præsumitur; cùm verosimile non sit, istiusmodi sollicitatores sine mandato id facere propter impensam licèt parvam & laborem. Paris. *n. 34. & 35.* Si verò nullum

signum

signum, aut manus adest à tergo supplicationis, probari porrectionem supplicationis per duos testes, vel per unum idoneum concurrentibus aliis, ut Paris. *n.* 36. sic resolutum à Rota inquiens. Quod, si etiam Procurator non in vim mandati, sed vigore literarum vivente Principali, porrexit supplicationem, non poterit post mortem illius præstare consensum; si enim vivente Principali Notarii Cameræ & Cancellariæ non extendunt consensum vi literarum, multò minùs id facient, mortuo illo. Paris. *n.* 37. Azor. *loc. cit.* Quin &, si Procurator vivente Principali porrexit supplicam vigore mandati, non potest præstare consensum elapso post obitum Principalis anno. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 39. juxta Bullam, ut ait, Alexandri VI. & communem praxin.

Quæstio 694. An Procurator constitutus ad resignandum conditionatè, nimirum sub pensione, vel regressu reservato constituenti, qui ad hoc, vivente Principali, jam porrexerat supplicationem, possit dein eo mortuo præstare consensum; ratione dubitandi inde ortâ, quòd cui reservanda pensio, vel regressus, jam sit mortuus?

REspondent affirmativè Azor. *cit. q.* 13. *in fine.* Paris. *cit. q.* 24. *n.* 41. sic resolutum dicens à Rota contra alios ab eo non nominatos. Rationem etiam dat hanc, *n.* 42. quòd, ex quo Procurator utriusque, nempe resignantis & resignatarii, porrexerit supplicationem, eamque expediri fecerit, videatur resignatio facta, & reservatio pensionis & regressûs impleta, unde Data consensûs post obitum præstiti non attendatur, utpote qui secundùm regulas Cancellariæ tantùm necessarius est pro expeditione literatum.

Quæstio 695. An censeatur revocatus Procurator per hoc, quòd Principalis factus est furiosus?

REspondeo affirmativè, juxta limitationem mox subjungendam, quia furiosus habetur pro mortuo. *l.* 1. §. *sed furiosus. ff. de acquir. possess.* Card. Paris. *cons.* 99. *n.* 15. & DD. communiter per Mascard. *de probat. concl.* 828. *n.* 23. ergo sicut per supervenientiam mortis, ita etiam per supervenientiam furoris revocatur Procurator. Ad hæc, resignare est donare, furiosus autem non potest donare. Verùm hæc intelligenda, re adhuc integrâ; si enim Procurator constitutus à Principali sanæ mentis porrexerat jam supplicationem, quæ fuit signata & datata, per supervenientiam furoris non censetur revocatus, adeoque potest ulteriùs procedere ad præstandum nimirum consensum formalem. Secus est, seu censetur revocatus Procurator, si nihil adhuc facere inceperat. Paris. *l.* 9. *q.* 29. *n.* 7.

Quæstio 696. An Procurator censeatur revocatus, seu cesset mandatum, dum Principalis privatur beneficio, ad quod resignandum datus Procurator, vel dum transfertur ab Episcopatu?

1. REsp. ad primum affirmativè; quia privatus, quoad illud beneficium dicitur mortuus civiliter; mors autem civilis quoad hunc effectum æquiparatur naturali. Paris. *l.* 9. *q.* 32. *n.* 1. *&* 2. citans Card. Paris. *cons.* 5. *n.* 44. *vol.* 4. Rebuff. *cons.* 93. *n.* 14. An autem, si dicta privatio contingat, postquam jam Procurator porrexerat supplicationem, eâque signatâ & datatâ, possit progredi ulteriùs, & consensum magnum, seu formalem præstare, dubitatur. Si in omnibus quoad hoc punctum mors civilis hæc æquipatetur naturali, poterit progredi, sicut morte naturali contingente post porrectionem supplicæ. Verùm contrarium indicare videtur Paris. *loc. cit. n.* 4. hisce verbis: *Per privationem Procurator impeditur procedere ulteriùs*, (ubi nota, terminum *ulteriùs*, qui denotat, jam cœpisse agere Procuratorem) *cùm mutata sit conditio resignantis, & ex defectu potestatis.*

2. Respondeo ad secundum: Idem dicendum de translatione, quòd per eam Procurator revocetur sicut per privationem; cùm dispositio *Clem. ult. de procurat.* locum etiam habeat in translatione. Paris. *loc. cit. n.* 5. citans Rotæ *decis.* 28. *de Procurat. in novis.*

Quæstio 697. An Procurator constitutus ad resignandum possit revocari à Principali?

1. REspondeo primò: Potest is à constituente revocari, juxta *Clem. unic. de Renunc.* Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 10. Azor. *cit. q.* 22. *q.* 14. Paris. *l.* 9. *q.* 25. *n.* 1. citans Rebuff. *in pr. tit. de revoc. Procurat.* ac dicens, tritam esse & receptam regulam, tam in jure, quàm in praxi; potest enim quis pœnitere non solùm in renunciatione, quam per se fecit, sed & in illa, quam fecit per Procuratorem. Paris. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Etiam Procurator constitutus ad resignandum cum juramento de non revocando, potest revocari. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 26. *n.* 2. (qui etiam *n.* 3. *&* 4. subjungit, quòd si tamen instrumentum juratum contineret expressam promissionem de non revocando, revocari non possit Procurator sic constitutus, nisi novâ superveniente causâ, ut Boërius *decis.* 207. *n.* 2. Sed hoc locum non habet in constitutione Procuratoris ad resignandum; nam si ipsum constituentem pœniteat, non valet resignatio per Procuratorem) Paris. *l.* 9. *q.* 31. *n.* 18. citans *ibid.* pro hac sententia *n.* 1. Gemin. *in c. ult.* §. *ult. n.* 5. *de rescrip.* Mohed. Federic. de Senis. Selv. &c. contra Felin. *in c. ex parte Decani. de rescrip. n.* 13. Sain. *de annal. q.* 40. *in principio.* Rebuff. *cons.* 93. *n.* 34. quos citat Paris. *n.* 6. ac dicens *cit. n.* 18. ab hac sua responsione tanquam communi non esse recedendum in judicando, & consulendo, & ita vidisse se, practicari non solùm in hac materia beneficiali, sed etiam in quacunque materia, ut Procurator datus cum juramento de non revocando possit revocari, pro quo præter citatos à se suprà citat insuper Card. Paris. *cons.* 8. *vol.* 4. *col. ult.* Socin. Jun. *cons.* 44. *n.* 26. *l.* 2. Ruin. *cons.* 54. *n.* 12. *&c.*

3. Ampliat hoc ipsum Paris. *n.* 15. ut procedat non tantùm quando Principalis juravit simpliciter non revocare, sed etiam dum promisit Resignatario cum juramento, se non revocaturum Procuratorem. Contra quod sentiunt Bald. *in rubric. de Procurat. extra col.* 5. *post principium.* Et alii quidam citati à Parisio.

4. Rationem responsionis hanc dat Paris. *n.* 12. *&* 24. quòd, dum actus, super quo juratur, aliàs illicitus est ex juris communis dispositione v. g. alienare res dotales, & similia, contraventio, seu actus, quo illi contravenitur, sit nullus; secus, si actus, super quo juratur, aliàs non sit à jure prohibitus, sed licitus, & à libera agentis voluntate dependens, qualis est non revocare testamentum, Procuratorem, Vicarium, non fidejubere, non alienare, non contrahere matrimonium, &c. in hoc enim casu contraveniens juramento, actus, quo illi contravenit, validus est, & sustinetur. Pro quo citat Abb. *in c. dilectus de jurejur.* Jo-And. *in regulam, quod semel. de reg. juris. in* 6. Imol. *in c. contingat. de jurejur. &c.* Sic, si is, qui juravit testamentum non revocare, illud revocet, valet revocatio. Paris. *n.* 25. citatis Jo-And. *ubi antè.* Abb. *cons.* 41. *l.* 2. *col.* 2. Bald. *cons.* 22. *l.* 1. Boër. *decis.* 272. *n.* 18. & aliis quamplurimis. Sic Episcopus cum juramento promittens, non revocare Vicarium, potest illum revocare. Paris. *n.* 27. citans Joan. And. & Butrium *in c. cùm tua. de offic. Vicar.* promittens cum juramento, se non alienaturum, validè alienat. Paris. *n.* 28. citans Abb. *in c. intellecto. de jurejur. col.* 2. Franc. Oldr. &c. Nihilominus exercens

talem actum contrarium illi, quod juravit, aliàs seu extra juramentum licitum, per illum efficitur perjurus. Parif. *loc. cit. n.* 13. & in specie is, qui, contra quod juravit, revocat mandatum procuratorium, ut idem Parif. *n.* 31. ita communiter tradi dicens ab AA. à se citatis, & aliis passim, nisi fortè ex aliqua justa causa revocationem illam, seu actum contrarium juramento suo fecerit, siquidem tunc à perjurio immunis erit. Parif. *n.* 32. ex Boërio *decis.* 27. *n.* 3.

Quæstio 698. Qualiter dictus Procurator revocari possit?

1. RESpondeo primò: Potest hæc revocatio fieri vel expressè, vel tacitè; tacitè fit, dum alius Procurator constituitur ad renunciandum coram eodem, vel diverso, non reservato primo, juxta clarum textum *c. non injustè. de Procurat.* ubi dicitur: *Dato posteriore, prioris esset revocata procuratio.* Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 26. *n.* 6. Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 10. Azor. *cit. cap.* 2x. *q.* 14. Parif. *l.* 9. *q.* 25. *n.* 3.

2. Ampliat responsionem Tond. *loc. cit. n.* 7. citatis pro hoc Mantica *de tacit. convent. l.* 7. *tit.* 22. *n.* 38. Bellam. & aliis, ut procedat, etiamsi Procurator secundo loco constitutus mandatum non acceptârit. Quòd si tamen post constitutum Procuratorem ad resignandum in favorem Titii, constituatur alius Procurator ad resignandum in favorem Caji, qui eo tempore jam mortuus erat, posse adhuc primum Procuratorem validè resignare in favorem Titii, tradit Parif. *l.* 9. *qu.* 30. *per tot.* sic resolutum dicens à Rota *in Gerundens. Canonicat.* 22. *Jun.* 1554. eò quòd, licèt per constitutionem secundi Procuratoris mutârit Principalis voluntatem suam, non tamen simpliciter eam mutârit, sed conditionaliter; si resignatio secunda facienda per secundum Procuratorem fuerit valida. De cetero limitanda responsio ita, ut non censeatur revocatus Procurator primus per Constitutionem secundi, quando in instrumento Constitutionis secundi adest clausula *citra revocationem.* Tond. *loc. cit. n.* 8.

3. Respondeo secundò: Debet fieri hæc revocatio, tam tacita, quàm expressa, re adhuc integrâ, v. g. ante præstitum consensum formalem, seu magnum, seu antequam Procurator perrexerit ad extensionem consensûs parvi in Camera vel Cancellaria, etiamsi de cetero fiat post signatam supplicationem, & præstitum parvum consensum; siquidem per magnum illum consensum perficitur prius, & omninò absolvitur resignatio, & abdicatur jus à resignante, & hic jam ampliùs se intromittere non potest; & post præstitum parvum consensum, signatamque supplicam potest resignans pœnitere, (admittit enim Papa, & signat supplicam, quatenus partes in eadem voluntate persistant.) Tond. *loc. cit. à n.* 15. Parif. *cit. q.* 25. *à n.* 4.

4. Respondeo tertiò: Ut autem validè & in effectu revocetur, & revocatus censeatur Procurator, debet revocatio tam tacita, quàm expressa intimari. Castrop. *loc. cit. n.* 11. Azor. *loc. cit.* Parif. *à n.* 12. citans Rebuff. *in pr. tit. de Procur. ad resign. revocat. n.* 2. juxta *Clem. unic. de renunc.* Revocatio enim non præsumitur. Parif. *n.* 15. citans Mascard. *de probat. concl.* 1280. *n.* 1. Alex. *conf.* 169. *n.* 5. *l.* 5. quia non præsumitur mutatio voluntatis. Parif. *n.* 16. citans Mascard. *ubi antè concl.* 1078. Card. Parif. *conf.* 72. *col.* 1. *vol.* 4. Socin. Jun. &c. Unde ante talem denunciationem seu intimationem facta per Procuratorem resignatio valet. Azor. *loc. cit.* Parif. *n.* 17. citatis quamplurimis, juxta clarum textum *Clem. unic. de renunc.* ubi dicitur: *Sancimus, ut si quis ad cedendum dignitati cuilibet, vel beneficio Procuratorem spontè ac liberè constituerit, & ipsum ignorantem postmodum duxerit quomodolibet revocandum, teneat cessio facta per eum, antequam ad notitiam,* (intellige, ipsius Procuratoris, vel illius, in cujus manibus facienda resignatio, ut expressè Castrop. *cit. n.* 11. Parif. *cit. n.* 17.) *revocatio hujusmodi sit deducta.* Sic quoque Procurator datus ad permutandum, postquam revocatus fuerit, poterit adhuc validè permutare, quamdiu illi revocatio ista notificata non est. Parif. *cit. q.* 25. *n.* 27. citans Selv. *de benef. p.* 3. *q.* 16. *n.* 5. Felin. *in c. ex parte Decani. n.* 15. *&c.*

5. Limitanda tamen responsio primò: Ut dum constitutio Procuratoris facta est per metum, valeat revocatio, atsi ad notitiam Procuratoris non pervenerit. Parif. *n.* 34. citans Selv. *ubi antè. n.* 2. Rebuff. *ubi antè. n.* 10. Gl. *in Clem. unic. de renunc. v. libere.* & ibi AA. passim. Gesta enim causâ metûs sunt nulla. *l.* 1. *ff. de eo, quod metûs causâ.* Parif. *n.* 35. citans Menoch. *de arb. Jud. casu.* 135. *n.* 1. Si autem constitutio talis ab initio non valuit, ergo neque renunciatio secuta virtute talis actûs invalidi. Parif. *ibid.* Dum autem Parif. *n.* 37. ait, quòd metus invalidans constitutionem Procuratoris debeat esse justus, & hoc ipsum arbitrandum relinqui Judici, per justum metum intelligere videtur metum, qui cadit in constantem virum.

6. Limitanda secundò: Ut non procedat, dum per malitiam Procuratoris, vel illius, in cujus manibus facienda resignatio, non potuit fieri intimatio revocationis ante cessionem. Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 11. (qui tamen addit, quòd si non ita fuerit principalis impeditus, quin saltem uni eorum, nempe vel Procuratori, vel Superiori recepturo resignationem potuisset denunciare revocationem, cessionem factam tenere, & revocationem non habere effectum: cujus contrarium sentit Gl. *in cit. Clem. unic. v. eorum alterum:* nempe revocationem non procedere, esto uni eorum potuisset intimari) Parif. *n.* 39. citans Selv. *ubi antè.* juxta expressum textum *cit. Clem. unic.* ubi: *Nisi fortè per ipsos, aut alios malitiosè factum fuerit, quo minùs ad eos, vel eorum alterum ante cessionem potuerit revocatio pervenisse, &c.* ne fraus prosit.

7. Limitanda tertiò, ut non procedat, si, antequam resignet Procurator, Principalis moriatur, tunc enim censetur revocatus Procurator sine alia intimatione; dum enim beneficium vacat per mortem, uti fit in eo casu, non potest vacare ex alia causa, juxta *c. susceptum. de rescrip. in* 6. Parif. *n.* 42. & 43.

8. Respondeo quartò: Ita necessaria est dicta intimatio ad hoc, ut cessare censeatur mandatum, & Procurator invalidè resignare, ut nullatenus sufficiat illi aliunde constare de hac revocatione. Parif. *cit. q.* 25. *n.* 29. citans Gl. *in cit. Clem. unic. v. deducta.* Zabarell. & Vitalin. *ibid.* ac dicens, sic pluries decisum per Rotam, & in praxi ab omnibus servari: ignorantia enim revocationis præsumitur. Parif. *n.* 31. citans Rebuff. *in pr. tit. de infirm. resign. n.* 31. Felin. *in c. ceterùm. de rescript. &c.* Ac ideo dicenti, Procuratorem revocatum, incumbit onus id probandi. Parif. *n.* 32. citans Card. *in cit. Clem. n.* 22. communiter receptum. Nihilominus Rotam inclinare in hoc, quòd dicta intimatio non requiratur pro forma, sed sufficiat sola scientia & notitia revocationis per cit. Clem. ubi dicitur: *Notitia revocationis,* ait Tond. *loc. cit. n.* 13.

9. Respondeo quintò: Sed neque tacitè revocatus sine dicta intimatione censetur Procurator in ordine, ut ipse Procurator invalidè resignet, per hoc, quòd Principalis per constitutionem Procuratoris ad resignandum coram Papa per seipsum resignet illud beneficium coram Ordinario, Parif. *cit. q.* 25. *n.* 44. ubi: quòd in hoc casu Principalis nequeat validè resignare coram Ordinario, nisi priùs denunciet; seu intimet revocationem Procuratoris, seu mutationem voluntatis suæ; *juncto n.* 53. ubi; concludendum dispositionem *cit. Clem. unic. de renunc.* constituentem, quòd revocationis Procuratoris debeat fieri intimatio, habere locum in casu hujus quæstionis, ut, si velit Principalis ipse resignare, debeat priùs revocare Procuratorem, alioqui resignatio non valeat. Citat pro hoc Barbatiam communiter quoad hoc receptum *conf.* 49. *l.* 4. Rationem dat ex eodem Barbat. Parisius *n.* 45.

& n.

& *n.* 47. quòd in *cit. Clem.* prohibeatur illusio & variatio in personis Ecclesiasticis, illusio inquam, quâ illuderetur Procuratori ac Papæ, constituendo Procuratorem ad resignandum coram Papa, & dein eum revocando absque intimatione. Item ut Paris. *n.* 48. quòd dicta *Clem.* dicat, quòd quomodolibet resignaverit, debeat fieri intimatio; verbum autem illud *quomodolibet* sit admodum prægnans, & importet omnem modum, per quem possit directâ vel indirectâ viâ revocatio fieri; adeòque & comprehendat casum hunc, quo quis resignando revocaret Procuratorem; cùm inficiari nequeat, quin eo ipso, quo Principalis resignat beneficium coram Ordinario, aliquo modo dicatur revocare Procuratorem datum ad resignandum coram Papa. Citat quoque pro hac sententiâ Parisius Selvam *p.* 3. *q.* 16. *n.* 9. ac dicit communem, à qua non recedendum in judicando & consulendo. Huic sententiæ accedit Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 26. *n.* 25. dicens, pro hac Selvæ & Barbatiæ sententiâ in Gallia sæpe judicatum. Contrarium tamen sentit Felin. *in c. ex parte Decani. de rescrip. n.* 16. nempe validam esse, & prævalere resignationem factam à Principali coram Ordinario, quamvis Procurator ad Romanam Curiam missus nondum fuisset revocatus, dummodo provisio Ordinarii præcedat collationem Papæ: neque ligatas esse manus Ordinarii per missionem Nuncii ad Papam; eò quòd sufficiat, quòd Procurator revocetur, licèt revocatio ei non fuerit intimata, quando renunciatio Domini præcedit renunciationem Procuratoris. Quam Felini opinionem Parisius, & ex eo Tond. dicunt communiter reprobatam.

10. Respondeo sextò: Necesse non est, ut dicta intimatio revocationis fiat ipsi Procuratori, sed sufficit eam fieri in Camera & Cancellaria coram ejusdem Notariis. Paris. *l.* 9. *q.* 26. *n.* 1. & ex eo Azor. *loc. cit.* juxta *cit. Clem.* Sufficit enim, hanc intimationem deduci ad notitiam Superioris. Paris. *ibid. n.* 2. quæ autem fiunt in Camera vel Cancellaria, dicuntur fieri coram, seu in conspectu Superioris. Paris. *ibid. n.* 3. ex Sarn. *de triennali q.* 7. Et qualis Superior etiam est ille, coram quo facienda resignatio, juxta dicta aliàs. Econtra necesse non est, fieri intimationem illam in Curia & Cancellaria, sed sufficit fieri ipsi Procuratori. Paris. *cit. q.* 26. *n.* 9. & ex eo Azor. juxta *cit. Clem.* ubi expressè dicitur: *Ad illum, vel ipsius: ad eos, aut eorum alterum*, hoc est, Procuratoris vel Cancellariæ, &c. *notitiam.* Pari modo, si Procurator fuit constitutus ad resignandum in manibus Ordinarii, Procurator ille revocari potest, & intimatio revocationis fieri dupliciter, nempe vel Ordinario, vel Procuratori ipsi. Paris. *l.* 9. *q.* 27. *n.* 19. citans Vitalin. *in cit. Clem.* Quòd si intimatio non fit ipsi Procuratori, fieri debet tam in Cancellaria, quàm in Camera Apostolica, seu in utroque hoc loco; cùm literæ expediantur vel per Cameram, vel per Cancellariam, & liberum sit consensum præstare, vel in hac, vel in illa. Azor. *loc. cit.* Paris. *q.* 26. *n.* 8. ubi etiam, quòd si postquam ejus revocatio facta fuit in Camera, Procurator resignet in Cancellaria, valeat resignatio. Quòd si intimatio non fit in Cancellaria, aut coram Superiore alio, in cujus manibus facienda resignatio, sed Procuratori, debet ipsimet Procuratori fieri, nec sufficit fieri Cursori, qui missus est ad sumendas expeditiones beneficii. Tond. *loc. cit. n.* 12. citans Rebuff. Et si sint constituti plures Procuratores, facienda est omnibus intimatio revocationis, alioqui valebit cessio facta per unum eorum. Paris. *n.* 10. Idque sive singuli constituti sint in solidum, sive non. Tond. *loc. cit. n.* 9. dicens in hoc secundo casu, si nempe constituti non sint in solidum, non habere locum, c. *si duo. §. fin. de procurat. in* 6. quia id in Spiritualibus non tenet. Rationem pro utroque casu militantem dat Paris. *cit. n.* 10. quia quantùm ad Procuratorem, cui non est intimata sua revocatio, censetur Dominus durare in eadem voluntate, cùm, si non durâsset in ea, id ei notificâsset sicut alteri. Portò, quod attinet ad praxin istiusmodi revocationis intimationis, ait Paris. *n.* 12. & ex eo Azor. *loc. cit.* observari de stylo, ut volens revocare Titium Procuratorem suum, dum principalis, seu revocans absens est à Curia, constituat alium, v. g. Cajum Procuratorem in Curia existentem, eíque mandet, ut revocet traditum à se mandatum Titio de resignando tali beneficio, eíque adimat omnem potestatem, & ipsam revocationem denunciet in Cancellaria & Camera Apostolica: vel ut principalis existens in partibus coram Notario & testibus revocet Titium Procuratorem suum, & eâdem Scripturâ per Notarium confectâ Cajum in Urbe existentem creet Procuratorem ad hoc, ut Titio revocationem à se factam denunciet, qui Cajus dein accepto hoc mandato vel Titio, vel in Camera & Cancellaria revocationem denunciet per seipsum, vel per Cursorem ad hoc conductum. Quòd si ipse Principalis quoque præsens est in Urbe, posse illum idem observare, faciendo per Cursorem intimationem procuratori revocando, & Notariis Cameræ & Cancellariæ.

11. Respondeo septimò: Literæ, in quibus Principalis Procuratori suo à se constituto mandat, ut nihil agat in hoc negotio resignationis, priusquam denuo ab eo admoneatur, acceptæ ab eodem Procuratore sufficiunt loco intimationis, ita ut si iis non obstantibus resignet, seu consensum suum præstet, invalida sit resignatio; eò quòd per illa verba posita in dictis literis, licèt non sit revocata voluntas Principalis, cesset tamen usque ad novas literas. Azor. *loc. cit.* Paris. *l.* 9. *q.* 28. *n.* 1. qui etiam idipsum ampliant, ut procedat, etiamsi illæ literæ pervenissent priùs ad manus Procuratoris, postquam consensum parvum præstitisset per porrectionem supplicæ, & hæc signata à Papa, & datata.

12. Respondeo octavò: Sufficere quoque revocationem intimari Resignatario, tenet Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 26. *n.* 14. Item tenent Selv. *de benef. p.* 3. *p.* 16. *n.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de revocat. Procurat.* & alii apud Paris. *l.* 9. *q.* 27. *n.* 2. eò quòd, ut Paris. *n.* 3. in permutatione sufficiat intimationem fieri ei, cum quo facienda permutatio, seu notam esse revocationem alteri compermutanti; ad quod tamen respondet Paris. *ibid.* esse disparitatem, eò quòd in permutatione is, cum quo facienda permutatio, gerit vicem partis, Resignatarius autem, seu habens spem in resignatione futura, sit ut extraneus. Item, ut Paris. *ibid. n.* 4. quòd si post intimationem factam Resignatario sequatur cessio in favorem ejus, is videatur esse in dolo tacendo revocationem; in beneficiis autem abesse debeat omnis dolus. c. *cùm dilectis. de elect. c. dudum de præb.* ad quod tamen etiam respondet Paris. *n.* 5. negando, Resignatarium illum esse in dolo, cùm tacens verum non peccet, nisi quando est productus ut testis. Negat econtra Felin. *in c. ex parte Decani. n.* 15. apud Paris. *n.* 1. eò quòd *cit. Clem. unic. de renunc.* loquens de revocatione Procuratoris ad resignandum requirat intimationem faciendam Procuratori vel Superiori; dum autem soli Resignatario innotescit revocatio, neutri illorum innotescat. Sub distinctione resolvit Rota *in Salmantin. Abbatiæ* 20. *jun.* 1539. apud Paris. *loc. cit. n.* 6. nimirum non sufficere, si resignatio in favorem sit simplex, seu sine alia conditione, v. g. reservatione pensionis, fructuum, regressûs; secus, si resignatio facienda in favorem est cum reservatione fructuum, pensionis, &c. eò quòd in illa resignatione simplici non consideretur persona resignatarii; secus in ea, quæ fit cum tali reservatione, utpote quæ vires habere nequit sine facto Resignatarii, ac proinde sufficiat ei intimari. A qua distinctione, quia pariter plures difficultates, recessisse dein Rotam, & firmâsse in contrarium, nempe sufficere intimationem revocationis factam resignatario, sive resignatio facienda simpliciter in favorem illius, sive facienda unà cum reservatione fructuum, pensionis, &c. tradit Paris. *n.* 10. relatis pluribus Rotæ decisionibus. Ac proinde huic sententiæ affirmanti simpliciter id sufficere, adhæret expressè Paris. *cit. n.* 10. *in fine* dicens, hanc esse communem

omnium DD. à qua non recedendum in judicando, & consulendo. Et *n.* 15. dicens, hunc proinde esse tertium modum revocandi Procuratorem constitutum ad resignandum coram Papa. Rationem etiam dat *n.* 11. quòd, cùm tam in resignatione facta simpliciter in favorem, quàm in facta in favorem cum dicta reservatione, similive conditione beneficium resignatum debeat conferri illi, in cujus favorem facta, & aliàs sit nulla, persona resignatarii sit considerabilis, & reputetur pars: & sicuti Superior non potest beneficia permutata conferre, nisi compermutantibus; ita Papa non consuevit alteri conferre beneficium resignatum, quàm ei, in cujus favorem resignatum est; ac consequenter, si propterea compermutans pars est, adeòque sufficit ei fieri insinuationem revocationis, sufficiat quoque ob rationis paritatem dictam Intimationem fieri Resignatario, seu ei, in cujus favorem sine ulla reservatione pensionis, aut fructuum beneficium erat resignandum.

13. Respondeo denique: Si instrumentum procuratorium nondum receptum est à Procuratore, sufficit denunciare Notario, qui est rogatus de illo, quòd principalis pœnituit, & ideo non expediat. Paris. *cit. q.* 27. *n.* 20. citans Rebuff. *in pr. tit. de revocat. Procurat. n* 9. ubi etiam dicat, quòd, si post factam dictam notificationem Notarius conficiat instrumentum, & tradat parti, tanquam falsarius puniri debeat. Refertùrque hoc ipsum tam ad revocationem resignationis faciendæ coram Papa, quàm faciendæ coram Ordinario.

Quæstio 699. Si eâdem die, quâ facta fuit resignatio, seu præstitus consensus in Cancellaria vel Camera, facta est quoque revocatio, an revocatio mandati censeatur præcedere resignationem?

RESpondeo negativè: Quia asserenti revocationem incumbit onus eam probandi, & asserens revocationem in hoc casu fundat se super tempore, quod probare debet. Adde, quòd præsumatur pro validitate actûs, ac denique factâ revocatione non solent expediri Bullæ, seu extensio consensûs non admittitur. Ita Paris. *l.* 9. *q* 31. *n.* 32. *in fine.* sic resolutum dicens à Rota 10. *Octob.* 1526.

Quæstio 700. An, & qualiter revocans Procuratorem constitutum ad resignandum vel permutandum, teneatur Procuratori ad damna & interesse illius, utì & omnium, quorum intererat mandatum non esse revocatum?

1. RESpondeo primò: In casibus, in quibus permissa revocatio Procuratoris ad resignandum constituti, si factæ sint expensæ pro executione mandati, debet revocans illas resarcire, & damna sustinere non solùm ipsi Procuratori, sed etiam parti, si illius intersit. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 26. *à n.* 27. citans Rebuff. *in concord. tit. de sublat. Clem. literar. v. resignatio.* 4. *Limit.* & Bald. *in l. si mandassem col.* 3. ubi is dicat, quòd si Procuratoris aliquid interest, Dominus non liberabitur ab interesse propter revocationem, quia Procurator non est certificatus, & ideo mandatum adhuc durat ad effectum, ut constituens teneatur ad interesse mandatarii. Similiter, ut Tond. *loc. cit. n* 28. respectu illius, cum quo Procurator aliquid gessit, durat mandatum ad effectum consequendi damna, & interesse usque ad tempus revocationis intimatæ, adeóque tenetur constituens ad damna, sive consistant in expensis, sive in aliis damnis.

2. Respondeo secundò: In casu præsente Principalis tenetur solùm ad interesse intrinsecum, veluti sunt expensæ factæ pro expeditione ad Urbem, pro Nunciis, Cursoribus, aliísque similibus; non verò ad interesse extrinsecum, seu extra rem. Tond. *loc. cit. n.* 34. juxta regulam, ut ait, generalem DD. *in l. si quando c. unde vi.* Et nominatim Fumei *in tr. de eo, quod interest. n.* 43. *& seq.* nempe quòd quotiescunque aliquis actus fit lege permittente, & dando operam rei licitæ, solum esse intrinsecum debeatur. Porrò tradit Tond. *à n.* 31. cùm interesse illud, utpote consistens potiùs in facto, quàm in jure, difficilis sit probationis, taxari & liquidari debere juxta qualitatem personarum, locorum, ac temporum, adeòque in hoc, ut Menoch. *de arb. casu* 116. *n.* 20. multum possit arbitrium judicis.

PARAGRAPHUS X.

De Resignatione facta vi, metu, dolo post spolium.

Quæstio 701. An, & qualiter resignatio debeat esse libera & spontanea?

RESpondeo: Debere esse liberam, & spontaneam, seu voluntariam in hoc sensu, ut neque vi, seu metu, neque fraude, vel dolo sit extorta. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 143. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 5. *n.* 1. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 26. *q.* 1. Paris. *l.* 13. *q.* 1. *n.* 1. ubi: quòd inter alia requisita bonæ ac validæ resignationis illud obtinet principalem locum; quòd debeat esse libera ac voluntaria, juxta *c. ad audientiam. de iis, quæ vi metúsve causâ fiunt. c. Abbas. c. ad aures. tit. eod. c. accepta de restitut. spoliat.* quibus, ubi & aliis textibus resignatio beneficii metu extorta graviter improbatur; metus siquidem libertæ voluntati contrariatur. Paris. *loc. cit. n* 7. & Card. Paris. *cons.* 2. *n.* 29. *vol.* 4. & dolus consensum excludit. Paris. *l* 9. *q.* 3. *n.* 7. dolo enim deceptus non dicitur consentire. Paris. *ibid. n.* 9. ex Card. Paris. *cons.* 100. *n.* 72. *vol.* 1.

Quæstio 702. An igitur resignatio metu facta sit nulla, & in specie, si juramento sit vallata?

1. RESpondeo primò: Esse nullam. Garc. *loc. cit.* Card. de Luc. *de benef. d.* 78. *n.* 6. ubi: quòd positâ probatione metûs, vel coactionis resultat nullitas actûs resignationis. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 3. ubi: communis schola Canonistarum, & Legistarum concludit, resignationem factam metu esse nullam. Citat pro hac communi sententia AA. quamplurimos, probatque illam citatis *q. præced.* textibus illis quatuor.

2. Respondeo secundò: Citra omnem dubitationem est nulla in hoc sensu, quòd facta careat omni robore firmitatis, Castrop. *loc. cit. n.* 2. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 5. constat ex citatis textibus; atque ita in terminis generalibus, quòd, quæ vi metúsve causâ fiunt, carere debeant robore firmitatis, dicitur in toto titulo *ff. & cod. de his, quæ fiunt vi metúsve causâ.* Pari modo, qui metu cogente Procuratorem constituit ad beneficium resignandum, ipsa constitutio sit nulla, (etiam, ut expressè Paris. ipso jure) & quidquid agit, planè improbatur à Jure. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 47. Azor. *loc. cit.* citantes Abb. & Host. *in cit. c. Abbas.* neque in revocatione talis Procuratoris ex metu constituti opus esse, ut ipsi Procuratori vel Resignatario, (adde nec Superiori, coram quo facienda resignatio) fiat intimatio, sed posse etiam clàm revocari tradunt iidem.

3. Ampliatur responsio, ut procedat in cujuscunque demum beneficii, seu dignitatis, etiam maximæ, resignatione interveniat metus. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 8 & 9.

4. Ampliatur secundò, ut nulla sit in dicto sensu resignatio, à quocunque demum metus inferatur, sive à Laicis, sive Ecclesiasticis quibuscunque, putà à Cardinalibus, ab Episcopis, eorum Vicariis, aliísque Ordinariis, Prælatis, Collatoribus, sive ab extraneis, sive à parentibus. Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 1. *à n.* 10. singula stabiliens multis AA.

5. Am-

5. Ampliatur tertiò: ut procedat, etiamsi collatio de tali beneficio ex metu resignato facta jam sit alteri. Paris. *n.* 46. citans Ruin. *cons.* 121. *vol.* 4.

6. Ampliatur quartò: & respondetur ad alteram quæstionis partem: ut jure reprobetur, infirmetur, & in dicto sensu sit nulla resignatio, etiamsi juramento sit firmata, dum nimirum (ut Paris. *n.* 16.) ex metu juravit quis renunciare beneficium, vel in resignatione juravit, se non repetiturum illud. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. n.* 16. citans Butrio. *in cit. c. ad audientiam.* Navar. *in c. accepta. de restitut. spol.* Ruin. *cons.* 121. *n.* 3. *vol.* 4. Ne tamen hinc communi conclusioni obstet textus, *c. ad aures. de his, quæ vi, &c.* ubi dicitur: *Tua igitur discretioni præsentibus innotescat, quod renunciatio facta ad terrorem Laicorum (nisi fortè juramento, vel fide interpositâ sit confirmata) non impediat, quo minus is, qui renunciavit Ecclesiæ, ad cujus regimen prius erat electus, præficiatur eidem, &c.* ne inquam textus ille obstet, dicendum, requiri tamen, & necessarium esse, ut talis à juramento Superioris auctoritate absolvatur ad effectum, ut possit agere, & petere, & redire ad beneficium metu renonciatum cum juramento. Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 1. *n.* 29. qui etiam *n.* 28. cum Nav. *in c. accepta. de restitut. spol. in* 6. *opposit. n.* 6. ait, hanc esse veram ad dictum textum responsionem, ut dicatur textus ille procedere ante absolutionem à juramento, ita ut, nisi eam obtinuerit, non possit illi Ecclesiæ præfici, (seu repetere denuo, & redire ad beneficium; eadem enim utriusque est ratio; quamvis vel hinc aliam ad citatum textum responsionem petant alii, quam sustentabilem dicit Paris. *n.* 26. nimirum illum loqui de resignatione juris ad beneficium; quia loquitur de jure quæsito per electionem, in præsentia autem agatur de jure in beneficio resignato, quod difficiliùs tollitur) sive juramentum factum fuerit metu ad resignandum, & dein secuta resignatio, sive facta fuit resignatio ob metum, & dein interpositum juramentum de non repetendo. Nam, ut Azor. *loc. cit.* juramentum servandum est, quoties absque animæ interitu servari potest, & licèt actus meticulosus sit nullus. Paris. *n.* 34. citatis plurimis, & juramentum metu extortum, obligat tamen mero jure, & ideo absolutionem requirit; sive enim vi & metu juratum est, requiritur absolutio, & juramentum tale propria auctoritate sperni non potest. Paris. *n.* 30. 31. & 35. citans Menoch. *cons.* 24. *n.* 25. *vol.* 1. ac dicens, esse magis communem Canonistarum & Legistarum, teste Bursat. Ita, (ut subjungit Paris. *n.* 35. citato Jo. And. Imol. Felin &c.) qui juravit solvere usuras, priùs deberet petere absolutionem. Porrò, quamvis in petenda absolutione à juramento super actu interposito non sit necessaria citatio partis: cùm etiam eâ invitâ concedatur. Paris. *n.* 37. & Afflict. *decis.* 220. *n.* 10. *&c.* requiri tamen citationem partis in absolutione à juramento præstito super actu metu celebrato, tradit Paris. *n.* 38. citans pro hoc Bursatt. *cons.* 72. *n.* 25. *vol.* 1. Selv. *de jure jur. q. ult.* Covar. *l.* 1. *variar. c.* 4. Menoch. *cons.* 24. *n.* 11. *vol.* 1. *&c.* Posse autem dictam absolutionem peti, etiamsi juratum, illam non petere; eò quòd tale juramentum sit illicitum, sicut votum de dispensatione voti non petenda, habet Paris. *n.* 39. 40. 41. citato Felin. *in c. constitutus. de rescript. n.* 9. Ac denique *n.* 42. & 43. ait, procedere hæc etiam in resignationibus factis in Curia, in quibus de stylo vulgari & notorio præstatur juramentum, quòd non interveniat metus, dolus, fraus, ita ut dicto juramento non obstante, resignans adhuc agere possit metu, & audiri super metu illato; eò quòd tale juramentum respexerit duntaxat actum resignationis, & non super hoc, quòd non voluerit convenire & agere, juxta quod decisum testatur à Rota.

Quæstio 703. An resignatio facta metu sit nulla & irrita ipso jure; an verò, & qualiter sit nulla ope exceptionis, seu rescindenda & jure irritanda?

1. RESpondeo primò: Resignatio beneficii metu (intellige gravi, de quo *quæst. seq.*) non est ipso jure nulla, sed duntaxat venit irritanda, implorando nimirum officio Judicis, vel ope exceptionis; seu actione, quod metûs causâ &c. Castrop. *cit.* §. 5. *n.* 4. Azor. *cit. c.* 22. *q.* 2. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 142. Paris. *l.* 9. *q.* 2. *n.* 8. citans pro hoc AA. quamplurimos, & plures Rotæ decisiones contra Host. *in c. ad aures.* Vital. *in Clem. multorum, de pœnis. n.* 27. Butrio *in c. super hoc, de rescrip.* Roffiniac. *de benef. c.* 19. *n.* 5. *& seq.* Staphil *de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. n.* 24. *& seq.* citatos ab Azor. & Paris. *n.* 1. Fundamentum responsionis est, quòd ea, quæ ex metu fiunt, mero jure valent. Castrop. *loc. cit.* dicens, idipsum à se fusè probatum *tr.* 2. *de peccat. d.* 1. *p.* 9. quòdque jura nulla declarent, resignationem beneficii metu factam esse ipso jure nullam, sed solùm esse irritandam, utpote utentia verbis futuri temporis, v. g. *Ecclesiam ei restitui facias. c. ad audientiam. Prædicto R. cum integritate restituas universa. c.* 2. *quòd metûs causâ &c.* quæ rescissionem seu irritationem non factam, sed faciendam designant. Castrop. *loc. cit.* Paris. *n.* 10. (qui etiam *n.* 11. *& seq.* idipsum ex eo probat, quòd juramentum interpositum super actu ipso jura reprobato seu nullo sit nullum, seu non obliget; teneat tamen & obliget super renunciatione beneficii metu factum; quod manifestum signum, talem renunciationem non esse ipso jure nullam) quin etiam jura ideo dicunt, renunciationem ex metu factam nullius esse momenti, quia quò ad effectum talis censetur, ac si irrita esset. Azor. *loc. cit.* Qui tamen *ibid.* responsionem nostram sic limitat: ut, si beneficiatus fuerit captus à Domino sæculari, & detentus ab eo in carcere, resignet beneficio, resignatio sit ipso jure nulla, juxta *Clem. multorum, de pœnis.* §. *sanè.* Proinde facilè solvuntur, quæ ex iisdem textibus formantur argumenta in oppositum. Ac primò quidem ad illud, quod formatur ex *c. ad aures. c. ad audientiam. de his, quæ vi,* ubi dicitur, renunciationem metu factam non impedire restitutionem, quam utique impediret, si talis resignatio esset valida, respondetur: valutem resignationis metu factæ non impedire, quin talis resignans possit restitui; cùm, licèt careat titulo ac possessione beneficii, careat tamen illo ob resignationem coactam, ad cujus rescissionem propter injuriam ibi imbibitam jus habet; rescissâ autem tali resignatione, (intellige, non auctoritate propriâ, sed officio Judicis) restituatur ad beneficium. Castrop. *loc. cit.* *juncto n.* 5. Secundò ex eo, quòd *c. ad audientiam.* dicatur, talem resignationem carere debere robore firmitatis, non rectè infertur, non esse validam; sed bene non esse validam perpetuò ac irrevocabiliter, cùm veniat rescindenda. Castrop. *cit. n.* 8. Tertiò *Clem. multorum de pœnis,* decernens, resignationem factam ad terrorem laici esse ipso jure nullam, de speciali omnino casu loquitur, in quo non solùm resignanti fit injuria per coactionem resignationis, sed etiam statui Ecclesiastico, dum beneficiatus in carcere à potestate laica detentus resignare cogitur. *Azor. loc. cit.* Castrop. *cit. n.* 5. Paris. *n.* 14. *juncto n.* 18. qui etiam dicunt, hanc esse specialem & unicam limitationem & exceptionem responsionis nostræ, à qua, ut Castrop. non leve argumentum ducitur, quòd reliquæ meticulosæ resignationes valeant, quia jura reliqua non utuntur verbis ita nullitatem declarantibus; cùm nullibi utantur termino illo universali: *Nullius omnino decernimus firmitatis.* Adde quòd *To decernimus* jus novum induci denotet, ut idem Castrop. juxta gl. *in c. eos de senten. Excom. in* 6. Quartò denique inter resignationem beneficii, & electionem, quæ metu facta ipso jure est nulla, *c. ubi periculum. de elect. in.* 6. Item matrimonium, quod metu contractum ipso jure quoque nullum est, *c. cùm locum. c. veniens. de sponsal.* magna est differentia in hoc puncto & diversa ratio, cùm electio jus publicum respiciat, resignatio privatum; matrimonium verò, & ingressus religionis status sint perpetui & indissolubiles. Castrop. *cit. n.* 5.

2. Respondeo secundò: rescindenda talis resignatio coacta ac violenta implorato officio judicis, vel intentata actione, quòd metûs causâ. Castrop. *loc. cit. n.* 4. *&* 5. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 19. citans Caldetin. *cons.* 1. *de renunc.* Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 11. *&c.* Et Rotam dicere *decis.* 5. *n.* 2. *de renunc. in nov.* quòd intentabit vendicationem ad beneficium metu resignatum, vel possessorium recuperandæ. Rebuff. *in pr. tit. de resign. metu extorta. n.* 4. dicere, quòd intentabit actionem utilem in rem; eò quòd per resignationem metu factam perdatur solùm directa actio; vel actionem personalem, quòd metûs causâ, per quam omnia debeant reduci ad statum pristinum. Porrò in hac restitutione opus esse novâ collatione, tenet Castrop. *loc. cit. n.* 4. *in fine.* Probus *ad monach. Rubric. de renunc.* apud Paris. *cit. q.* 2. *n.* 25. eò quòd jus extinctum non reviviscat sine nova collatione. Ea opus esse, dum beneficium illud collatum alteri, tenent Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 28. aliàs verò eâ opus non esse tenent iidem Azor. & Paris. *n.* 23. citans Rebuff. *de pacif. possess. n.* 179. *n.* 328. Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 11. Nav. *in c. accepta. de restit. spoliat. opposit.* 5. *n.* 15. Card. Paris. *cons.* 5. *n.* 165. *vol.* 4. qui etiam *cons.* 66. *n.* 1. *vol* 4. dicat, renuncianti ob metum dari regressum. Ad illud verò, quòd jus extinctum per talem resignationem meticulosam non reviviscat sine nova collatione, ait Paris. *n.* 25. id procedere, nisi aliud interveniat, per quod sequatur integra restitutio, juxta *c. ab exordio. d.* 31. uti & Azor. *loc. cit.* dicit, ad reviviscentiam istius juris extincti satis esse restitutionem in pristinum jus: quin etiam Paris. *n.* 27. dicit, quòd restitutio Judicis fungatur vice collationis. Atque in his jam pro praxi

3. Inferuntur plura, primò: Ante restitutionem illam faciendam per Judicem non posse renunciantem justè & cum bona conscientia tenere & ministrare in beneficio per metum resignato, & ejus fructibus uti; eo quòd titulum perdiderit, & beneficium licitè teneri nequeat sine titulo canonico, juxta *c.* 1. *de reg. juris. in* 6. Paris. *n.* 29. 30. *&* 31. & ex eo Azor. *cit. q.* 2. §. *verùm. quærat.* Secundò: non posse illum resignantem titulo taliter resignati beneficii promoveri ad Ordines. Azor. *ibid.* Paris. *n.* 32. citato Nav. *ubi antè. n.* 22. Tertiò, non teneri taliter resignantem ampliùs ad horas. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 33. ex Nav. *ubi ante. n.* 21. Quartò, talem si post resignationem metu factam permanserit in possessione per triennium, non frui privilegio regulæ de triennali possit. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 35. ex Rebuff. *de pacif. poss. n.* 355. Qui tamen cum eodem Rebuffo. *ibid. n.* 328. docent, quòd, si talis antequam ex metu resignavit, illud beneficium possederit pacificè per annum, & deinde illud post dictam restitutionem possederit pacificè per biennium, fruatur beneficio dictæ regulæ, ac habeatur, ac si possessio nunquam fuisset interrupta, eò quòd, cùm quis pristino juri restituitur, in illud ex toto redeat, juxta *l. quòd si minor.* §. *de restit. ff. de minoribus.* Illud hîc notat Paris. *n.* 38. quòd inferentes metum, ut fiant resignationes beneficiorum, sint excommunicati, citans Rebuff. *in pr. tit. de resign. extorta. n.* 3. & Dd. communiter in *Clem. multorum.* Item *n.* 39. quòd priventur beneficiis, si quæ habent, pro quo citat Rebuff. *in pr. tit. de mod. amit. benef. n.* 48. quod intelligendum erit juxta terminos *citata Clem.*

Quæstio 704. Qualis esse debeat dictus metus?

1. RESpondeo primò: Debet esse metus gravis, seu cadens in constantem virum. Castrop. *cit.* §. 5. *n.* 2. Azor. *cit. c.* 26. *q.* 1. Paris. *l.* 13. *q.* 1. *n.* 52. juxta communem & receptam omnium sententiam, ut Paris. non enim omnis metus gesta rescindit, sed solum qui justus est, juxta *l. metum ff. quod metûs causâ. c. ult. de appellat.* Paris. *n.* 53. Justus autem metus dicitur, qui cadit in constantem virum. *c. cùm dilectus. c. veniens. c. consultationi. quòd metûs causâ.* Paris. *à n.* 54. citans præter dictos textus Card. Paris. *cons.* 10. *n.* 56. *vol.* 1. Mascard. *in c.* 1. *n.* 24. *de offic. deleg. &c.* Cùm autem varia sit hominum conditio, alii constantissimi, constantes alii, aut magis timidi, Judici arbitrandum relinquitur, an metus hîc & nunc sit justus. Paris. *n.* 58. *&* 59. citans Abb. *in c. cùm virum. n.* 8. *de regular.* Menoch. *de arb. Jud. casu.* 135. *n.* 2. Covar. *de spons. p.* 2. *c.* 3. §. 4. *n.* 8. Card. Paris. *cons.* 53. *n.* 60. *&c.* De quo arbitrabitur Judex juxta qualitatem personarum, cùm minor metus cadat in puerum quàm in virum. Paris. *à n.* 60. citatis pluribus. Azor. *cit. q.* 1. ubi *in fine* ait: metus justus censetur habitâ ratione personæ; nam in meticulosis, in senibus & literatis minor metus sufficeret. Item minor sit metus ubi adest, quàm ubi abest Princeps. Paris. *n.* 63. citans Card. Paris. *cons.* 66. *n.* 4. *vol.* 4. Oldr. *cons.* 251. *col.* 1. Cravett. &c.

2. Respondeo secundò in specie: Respectu omnium timor mortis vel cruciatûs inducit metum justum. Paris. *n.* 64. citans Card. Paris. *cons.* 60. *n.* 12. *vol.* 4. Alex. *cons.* 253. *n.* 3. etiamsi actualiter vis non inferatur; eo quòd quis non teneatur exspectare vulnus, Paris. *n.* 65. *&* 66. ex Card. Paris. *cons.* 53. *n.* 57. *& seq. vol.* 4. modò persona, quæ mortem vel cruciatus minatur, sit talis, quæ valeat & soleat tales minas ad effectum deducere, & sint minæ atroces. Paris. *n.* 115. Et sic, si quis resignavit beneficium ob metum mortis vel cruciatûs corporis, resignatio est nulla. Paris. *n.* 111. dicens in hoc concordare omnes.

3. Secundò metus excommunicationis est justus & cadens in constantem virum. Paris. *n.* 134. 141. citans Hostiens. & Dd. communiter *in c. dilectus, quod metûs causâ.* Nam licèt injusta excommunicationis sententia non liget quoad Deum, nocet tamen quoad participanda Sacramenta, & talis excommunicatus parere debet, ne ex superbia ligetur, qui priùs ex pravitate sententiæ absolutus tenebatur, ut dicitur, *c. hic,* 13. *q.* 3. unde justum metum inducit. Paris. *à n.* 195. Adeòque renuncians beneficium ob timorem excommunicationis imminentis, de qua fuit ei comminatum per Episcopum, Vicarium, vel alium Ordinarium, si non renunciaret, potest dicere resignationem nullam, & ad beneficium redire, quia nulla est, & non tenet talis resignatio. Paris. *n.* 129. citans Cardin. *in Clem. unic. de renunc. n.* 7. Decium *in c. ex parte, de rescrip. n.* 25. Barbat. *cons.* 30. *l.* 3. *&c.*

4. Tertiò periculum amissionis omnium bonorum inducit metum justum. Paris. *n.* 144. juxta *gl. in c.* 2. *quod metûs causâ.* Æquiparatur siquidem hic metus metui mortis. Paris. *n.* 145. citans Ruin. *cons.* 23. *n.* 9. *l.* 1. Decium *cons.* 690. *n.* 8. Menoch. *de arb. Jud. cas.* 135. *in fine.* Mascard. *de prob. concl.* 1051. *n.* 54. Procedere idipsum in amissione majoris partis bonorum, tradit Paris. *n.* 155. citans Abb. ac dicens communem. Pro quo etiam allegat. *c. frequens. de restit. spol. in* 6. ubi: *in actu odioso æquiparantur omnia bona, & major pars.* Unde jam nulla erit resignatio beneficii facta ob metum amissionis omnium bonorum. Paris. *n.* 143. citans Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 8. *n.* 10. Card. Butr. Abb. & DD. communiter *in c.* 2. *quod metûs causâ.* Subjungit tamen Paris. *n.* 157. quòd, qui resignant ob metum amissionis patrimonii, peccent, nihilominùs licitè restituantur in odium inferentium metum, pro quo citat Innoc. *in c.* 2. *quod metûs causâ.*

5. Quartò etiam præceptum comminatorium privationis dignitatis vel carceris latum à Rege aliquo vel Principe, inducit justum metum ad effectum, ut ex eo facta resignatio annullari seu rescindi possit. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 183. dicens communem, juxta quam consuluerunt, ut ait, duo præclarissimi DD. Decius *cons.* 209. & Ruin. *cons.* 121. *l.* 3. addit Paris. *n.* 188. ex eodem Ruino. *loc. cit. n.* 11. 12. 13. satis ex literis Regis constare de metu, cùm Epistola plene probet intentionem scribentis, si appareat ejus manu scripta, vel habeat Regis sigillum. Porrò, quod attinet ad actualem incarcerationem, probat ea justum metum; & vel hinc resignatio facta ab incarcerato, (intellige non solùm vi potestatis laicæ, de qua loquitur

Clem.

Clem. multorum. sed etiam vi potestatis Ecclesiasticæ) non tenet, sed est rescindibilis. Paris. *n.* 116. *&* 117. Ad hoc autem, ut actus gestus in carcere dicatur per vim & metum, duo debere cupulativè concurrere, nempe quòd incarceratio sit injusta, & quòd ordinata ad illum actum faciendum, sive quòd carceratio conducat ad commodum carcerantis, vel ejus conjunctorum, tradit Card. de Luca. *de benef. d.* 78. *n.* 7. Et sic requirunt quoque, ut compulsio ad resignandum proveniat ab eo, qui incarceravit; secus enim est, si ab alio; nam si quis instante Fisco, vel alio in vinculis detineretur, & cum tertio contractum iniret, utique non diceretur metu carceris celebratus, nisi cum persona, ad cujus petitionem fuit detentus, contraheret. Paris. *n.* 120. dicens communem ex adductis per Bursat. *cons.* 72. *n.* 34. *vol.* 1. Si tamen renunciatio facta statim, postquam exivit carcere, valida erit, si constet metum cessare. Paris. *n.* 121. *&* 122. Secus si viget causa metûs præambuli, quamvis renunciaverit sponte, & ex intervallo securo, tamen metus durare videtur. Paris. *n.* 123. qui etiam *n.* 124. id exemplificat in eo, qui ductus extra carceres renunciat, ne reducatur ad carceres. Porrò carcer in hoc proposito dicitur quilibet locus, à quo quis liberè discedere nequit. Paris. *n.* 128. citans Bursat. *cons.* 72. *n.* 34. *vol.* 1.

6. Respondeo tertiò: Sufficit metus justus, etiamsi non sit incussus directè possidenti beneficium, sed ejus fratri, vel alteri conjuncto ad istum effectum, ut inde resultet dicta nullitas resignationis. Card. de Luca *de benef. d* 78. *n.* 6. sic etiam Paris. *n.* 66. ait, metum justum esse respectu patris, dum periculum imminet filii. Item *n.* 69. justum metum esse timorem mortis affinium, &, ut habet *n.* 70. amissionem omnium bonorum. Atque ita concludit *n.* 158. renunciationem dici meticulosam, & hinc nullam, si fratri, vel consanguineo imminet periculum, vel detineantur in carcere, & ob hunc metum frater, vel alter renunciat beneficio, pro quo citat Card. Paris. *cons.* 5. *n.* 161. *vol.* 3. Nav. *in c. accepta. opposit.* 5. *n.* 1. Felin. *in c. Ecclesia S. Mariæ. de constitut. n.* 99. *&c.* quæ tamen intelligenda juxta dicta *paulò antè*, dum ipse frater, pater, consanguineus injustè detinentur in carcere, ut Paris. *n.* 161. nam juris executio non inducit metum, nec injuriam. *l. injuriam.* §. 1. *ff. de injuria.* Item ut ad effectum extorquendi resignationem fiat incarceratio. Ut Paris. *n.* 165.

7. Respondeo quartò: Metum reverentialem, v. g. Cardinalis, Episcopi, parentis &c. vitiare resignationem, seu reddere illam refundendam, tenebunt consequenter, qui docent, quòd sola causa reverentiæ sufficiens est, ut rescindatur contractus; quales sunt Mascard. de probat. *concl.* 1051. *n.* 15. Ruin. *cons.* 60. *l.* 3. Castrens. Ripa &c. quos refert Paris. *cit. q.* 1. *n.* 170. Negativam, seu metum reverentialem non vitiare renunciationem, tenent cum Butrio *in c. cum inter. not.* 4. *n.* 5. alii apud Paris. *n.* 166. distinguit ipse Paris. *n.* 172. citans pro hac distinctione Bartol. *in l. si ob turpem. ff. de condict. ob turp. causam. col.* 2. *in fine.* & plures alios, eique inhæret Azor. *loc. cit.* nimirum vitiari resignationem, si adsint minæ aut verbera, secus si absint. Hásque minas inducere justum metum juxta qualitatem inferentis, & illius, cui inferuntur, spectatâ nimirum personâ minantis, an promptus sit & solitus statim exequi, quod minatur, an ferox, injustus, &c. & persona, cui inferuntur, an timidus, vilis, &c. tradit Paris. *à n.* 174. citato Mascard. *ubi antè, n.* 18. Menoch. *de arb. cas.* 136. *n.* 11. Cravet. Ruin. &c. Unde jam, ait *n.* 177. quòd, si quis precibus Episcopi resignet, non poterit inde annullari resignatio, quamvis aliàs preces Superiorum sint mandatum. Quod ipsum tamen limitat *n.* 180. nisi ille Episcopus, vel Ordinarius soleat in Clericos suis votis non obsecundantes sævire, ita ut in hoc casu rogamina inducerent justum metum, pro quo citat Abb. *in c. Abbas. n.* 4. Card. Paris. *cons.* 66. *n.* 8. *vol.* 4.

Quæstio 705. An, & qualiter metus justus probandus?

1. RESpondeo ad primum: Cùm metus illatus non credatur, nec præsumatur. Azor. *cit. q.* 1. Paris. *cit. q.* 1. *n.* 71. citans Alciat. *cons.* 60. *n.* 20. *vol.* 4. Card Paris. *cons.* 5. *n.* 168. *vol.* 4. Bald. *cons.* 63. *q.* 1. *l.* 1. Mascard. *de prob. concl.* 1051. *&c.* quia delictum non præsumitur. *l. merito. ff. pro socio.* Paris. *n.* 72. alleganti se renonciâsse ex metu incumbit onus id probandi. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 74. citans Mascard. *de probat. concl.* 1052. *n.* 1. Card. Paris *cons.* 26. *n.* 66. *vol.* 3. Rebuff. *de rescis. contract. gl.* 12. *art. unic. n.* 2. cúmque metus clam inferri soleat. Paris. *n.* 76. & consistat in mente, (dicitur námque instantis periculi, vel futuri causâ mentis trepidatio, *l.* 2. *ff. quod metûs caus.* Paris. *n.* 77.) difficilis reputatur probationis. Paris. *n.* 75. citans Menoch. *de arb. cas.* 216. *n.* 15. Card. Paris. *cons.* 83. *n.* 61. *&c.*

2. Respondeo ad secundum: Metus imprimis probatur per testes. Paris. *n.* 80. sic communiter scribere inquiens DD. post Abbb. *in c. super hoc. de renunc.* & *in c.* 2. *de restit. spol.* magisque creditur duobus testibus deponentibus de metu, quàm mille deponentibus de spontanea voluntate; eò quòd illi deponant de minis, tormentis, & similibus, quæ sensibus percipiuntur; hi de voluntate interna, soli Deo nota. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 85. *&* 86. citans Felin. *in c. in nostra. de testib. col.* 2. Alciat. *de præsump. reg.* 3. *præsumpt.* 7. *n.* 5. Barbat. *cons.* 54. *col.* 1. *l.* 1. Card. Paris. *cons.* 53. *n.* 62. *vol.* 4. Mascard. *de probat. concl.* 1053. *n.* 1. Bursat. *cons.* 72. *n.* 48. & alios quamplur. Et quòd, qui deponunt de metu, habeant præsumptionem pro se, argumento *c. super eo. de renunc.* ubi dicitur: nulla ratio verisimile reddit, ut quis beneficium, multis fortè impensis & laboribus acquisitum, quo sustentari debet, facilè sine magna causa sponte dimittat. Paris. *n.* 84. Idque multò magis procedere ait Paris. *n.* 88. dum testes probant actus, ex quibus verisimiliter metus inferri potuit. Debere autem testes speciem & qualitatem metûs dicere, & debere deponere de metu in specie, & non in genere, tradit Paris. *n.* 106. *juncto n.* 110. citatis pluribus. Sic etiam Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 120. *n.* 25. ait cum communi, metum in specie probandum, & respectu illius actûs, de quo contenditur. Secundò per literas, juxta Ruin. cons. 121. *vol.* 4. Paris. *n.* 82. Tertiò per conjecturas & indicia. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 99. citans Mascard. *de prob. conclus.* 1052. Alex. *cons.* 156. *n.* 1. *l.* 5. plurimos alios. Sic quoque Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 147. *n.* 8. ait: metus cùm difficilis sit probationis, probatur ex conjecturis, & facti verisimilitudine, maximè quando agitur de metu illato filio à patre. Hæ conjecturæ & indicia legitimè, exactè, & plenè probanda sunt. Paris. *n.* 102. citans Mascard. *ubi antè, n.* 9. Alciat. Boër. &c. Cúmque conjecturæ in jure non sint definitæ, remittuntur arbitrio Judicis. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 103. citans Menoch. *de arb. Jud. cas.* 136. *n.* 1. Mandos. *in c.* 1. *n.* 23. *&* 24. *de off. deleg.* Ita ut vis & effectus probationum hoc casu dependeat ex arbitrio judicis. Tond. *loc. cit. num.* 10. citans Gail. *l.* 2. *observat.* 93. *num.* 6. *&* 7. juxta *l.* 3. *in fine. ff. ex quibus caus. major. in integ.* Cùm totum negotium præsomptivum resideat in arbitrio Judicis. Paris. *num.* 104. citans Mascard. *de prob. Concl.* 1052. *num.* 10. Card. Paris. *cons* 66. *n.* 6. *vol.* 4. Porrò ex quibus conjecturis probetur metus, vide apud Farinac. *in fragm. v. metus.* De cetero non posse probari metum contra judicem, dum is procedit jure; eo quod tunc metus non censeatur injustus, ac consequenter teneat cessio, tradit Paris. *n.* 215. si verò judex procedat de facto contra jus, posse allegari metum, & illum censeri justum, tradit idem *num.* 216. pro primo citans Card. Paris. *cons.* 5. *à num.* 268. *& seq. vol.* 4. pro secundo Bartol. *in l. si per impressionem. ff. quod metus caus.* Natt. *cons.* 50. *n.* 11. &c.

Quæ-

Quæstio 706. An requiratur protestatio, quando fit resignatio ob metum ad effectum, ut ea postmodum possit annullari?

RESpondeo negativè. Parif. *l. 9. q.* 1. *n.* 170. citans Decium *conf.* 209. *n.* 6. ac dicens communem. Si tamen fiat protestatio, adjuvat probationem metus. Parif. *ibid. n.* 191. citans Jo-And. *in c. ult. de appellat.* Cravet. *conf.* 114. *in* 6. non tamen sufficit absque alia probatione. Parif. *n.* 192. citans Bursat. *conf.* 72. *n.* 2. *vol.* 1. Alciat. *conf.* 367. *n.* 10.&c. Idem, nimirum quòd adjuvet probationem, dicit Parif. *n.* 193. & 194. de protestatione clandestina, eòque magis, si justo timore imminente non fuit ausus publicè protestari; quamvis, ut Parif. *n.* 195. *& seq.* protestatio talis clandestina nihil operetur in præjudicium tertii, v. g. in provisum de illo beneficio ex metu resignato, aut etiam præsentatum ex metu, quando, ut habet *n.* 198. Tertius ille probabiliter ignoraret talem resignationem factam fuisse per metum: Secus verò, si is de hoc sciret, vel etiam fuit causa ad metum inferendum. Nam sicut prodest talis protestatio clandestina respectu ejus, qui metum infert, ita quoque videtur prodesse contra eum, qui fuit causa, ut metus ille sit illatus in resignatione facta ad instantiam provisi. Parif. *n.* 199. citans Decium *conf.* 209. *n.* 5. Ruin. *conf.* 121. *n.* 19. *& seq.* ac dicens, se secundùm hanc opinionem consuluisse, & putare se, ab ea non esse recedendum in judicando.

Quæstio 707. An metus, qui intervenit in resignatione beneficii, censeatur purgatus, si per multos annos Resignans reclamavit, & egit allegando & probando meticulosam resignationem?

REspondeo: Si metus cessavit, & non viget amplius causa metûs, purgabitur metus per intervallum temporis, maximè, si aliquis actus sequatur, per quem argui potest libera voluntas & consensus, v. g. in contractu ex metu celebrato, si postea spontè facta solutio. Item in matrimonio contracto per metum, si sequatur, (intellige, causa metûs jam sublatâ) cohabitatio seu concubitus. Parif. *cit. q.* 1. *n.* 205. citans Mascard. *de prob. concl.* 1051. *n.* 35. Card. Parif. *conf.* 170. *n.* 23. *& seq. vol.* 4. Alciat. *conf* 5. *n.* 9. Abb. *conf.* 4. *n.* 35. & DD. *in c. de muliere. de Sponsal.* 6. Si verò viget eadem causa metûs, semper metus durare præsumitur, & intervallum temporis aut mutatio loci illum non purgat. Parif. *n.* 206. citans Decium. *conf.* 209. *n.* 7. Abb. *conf.* 77. *n.* 14. Mascard, *ubi antè. n.* 34. ac dicens communem, uti id exemplificat *n. seq.* v. g. debitor carceratus præstate cautionem de solvendo coactus, dum carcere liberatus ex intervallo solutionem facit, solutio dicitur facta eâdem causâ metûs subsistente; nam si non solveret, posset rursus carcerari. Sic dum contractu venditionis celebrato ex metu, traditio rei venditæ facta ex intervallo durante eâdem causâ metûs, traditio hujusmodi dicitur facta per metum. Sic si maritus uxorem verberavit, quia noluit consentire alicui instrumento, dum dein ex intervallo consensit, dicitur consensisse metu mariti. Mulier intrans monasterium ex metu, etsi in monasterio perseveraverit per plures annos, non videtur adhuc purgatus metus, si viget eadem causa metûs &c. sic qui ex metu resignavit beneficium, & dein durante eadem causâ metûs non reclamavit, seu repetiit beneficium, dicitur ex metu non reclamâsse, seu non petiisse rescissionem. Quin & Parif. *n.* 21. citans Ferret. *conf.* 79. *n.* 12. Grat. *conf.* 47. *l.* 1. Socin. Jun. *conf.* 77. *n.* 91. *vol.* 1. &c. (Idque, etiamsi intercessisset juramentum. Parif. *n.* 212. citans Covar. *in* 4 *decretal. p.* 2. *c.* 3. §. 4. *n.* 1. Nattam. *conf.* 451. *n.* 3. *&c.*) licèt actus demonstrans liberam voluntatem sequatur, adhuc præsumitur durare metus, & is actus ex eo fieri, si eadem causa metûs subsistat.

Quæstio 708. An allegari possit, & probari metus, si in literis resignationis dicatur, quòd sponte & liberè?

REspondeo affirmativè. Parif. *cit. q.* 1. *n.* 213. citans. Ruin. *conf.* 121. *n.* 11. *vol.* 4 (qui etiam dicat, huic assertioni Papæ non stari, & per consequens eam non nocere, si aliter rem se habere ostendatur) Butr. Imol. Vitalin. &c.

Quæstio 709. An resignatio facta ex dolo sit nulla?

REspondeo: Esse nullam, & jure damnari talem resignationem. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 26. *q.* 3. Parif. *l.* 13. *q.* 5. *n.* 1. citans Bellam. *de permut. benef. p.* 7. *q.* 3. *n.* 6. Rebuff. *in pr. tit. de resign. dolos. n.* 1. *&c.* cum communi juxta gl. *in c. suggestum.* 7. *q.* 1. jus siquidem Canonicum abhorret vitiosum ingressum in beneficium *c.* 1. *& per totum. de eo, qui mitt. in possess. in* 6. Parif. *ibid. n.* 2. non est autem deterior ingressus quàm dolus. *l.* 1. *ff. de doli excep.* Parif. *n* 2. Idem est de resignatione facta cum fraude, quæ enim de dolo dicuntur, procedunt etiam in fraude; cùm fraus & dolus sint sinonyma. Parif. *l.* 13. *q.* 4. *n.* 1. ubi etiam *n.* 5. quòd juxta Buttio, Anchar. Gemin. & DD. omnes *in c.* 3. *de renunc. in* 6. permutatio facta fraude sit nulla.

Quæstio 710. An resignatio facta dolo sit ipso jure nulla?

REspondeo affirmativè. Azor. *loc. cit. q.* 4. Castrop. *cit.* §. 5. *n* 8. contra Parif. *l.* 13. *q.* 3. *n.* 14. citantem pro se Bellam. *ubi antè.* dolus enim tollit omnino libertatem, quàm metus diminuit. Castrop. *ibid.* & dolus excludit consensum. Parif. *l.* 13. *q.* 3. *nu.* 7. ex Abb. *in c. cùm dilectus. in fine. de his. quæ fiunt vi metusve caus.* & dolo deceptus non dicitur consentire. Parif. *ibid. nu.* 9. cum Card. Parif. *conf.* 100. *n.* 72. *vol.* 1. Unde dicitur, quòd dolo inductus ad aliquid faciendum sibi non præjudicat. Parif. *n.* 8. cum Card. Parif *conf.* 25. *num.* 51. *vol.* 4. juxta totum *tit. ff. & cod. de dolo.* Neque obstat textus *in c. redintegranda* 3. *q.* 1. aliisque, ubi dolus, & violentia æquiparantur; æquiparantur enim quo ad redintegrationem, ita ut omnia sic dimissa debeant redintegrari, sed diverso modo: nam dimissa ex metu redintegrantur quò ad jus & possessionem, quia jus & possessio amissa est. At quæ dimissa sunt ex dolo, solùm redintegrantur de facto, non de jure, quia solùm de facto, & non de jure dimissa sunt. Castropal. *loc. cit.*

Quæstio 711. An, & qualiter dolus probandus, & præsumendus?

1. REspondeo primò: Dolus est probandus. Parif. *l.* 13. *q* 3. *n.* 16. citans Abb. *in c. cùm quidam. de jurejur.* Card. Parif. *conf.* 96. *n.* 67. Decium. *conf.* 256. *n.* 3. &c. dolus enim regulariter non præsumitur, Parif. *n.* 17. citans *l. non omnes à barbaris. ff. de re militar.* Mantic. *de conject. ult. vol. l.* 2. *tit.* 7. *n.* 1. Mascard. *de prob. concl.* 531. *in principio.*

2. Respondeo secundò: Dolus cùm in animo consistat, verè probari non potest, Parif. *loc. cit. n.* 20. citans *l. dolum. c. de dolo.* Corn. *conf.* 140. *nu.* 9. & ideo reputatur difficilis probationis. Parif. *ibid. nu.* 21. citans Jason. *conf.* 141. *col.* 3. *vol.* 3. Azor. *cit. c.* 16 *q.* 4. Et hinc probatur per leviores probationes. Parif. *n.* 23. citans Abb. *conf.* 77. *n.* 9. cum aliis per Mascard. *concl.* 530. *n.* 4. Facilius autem colligitur & probatur, quando tractatur de præjudicio tertii. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 64. *n.* 10.

3. Respondeo tertiò: Dolus & fraus, seu aliquid factum dolo & fraude, probatur conjecturis, & præsumptionibus. Azor. *loc. cit.* Parif. *n.* 22. citans Card. Parif. *conf.* 75. *n.* 31. *vol.* 1. Ruin. *conf.* 4. *n* 10. *vol.* 1. *&c.* & *q.* 4. *n.* 20. ubi: quòd regulare sit fraudem allega-

allegatam per conjecturas, & iodicia probari, eitans pro hoc longè plures. Et licèt conjecturæ & præsumptiones sui naturâ non probent, tamen in his, quæ occultè fiunt, plenam probationem faciunt. Paris. *num.* 25. citans Butr. *inc. veniens. de testibus.* Mascard. *de prob. concl.* 530. *nu.* 5. Ut autem præsumatur dolus, seu ut ex conjecturis resignatio beneficii censeatur fraudulenta, necessarium erit probare, quod actus cadat in utilitatem ejus, qui dolo inducit ad hoc. Azor. *loc. cit. q.* 5. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 26. citans Felin. *in c. tertio loco. nu.* 2. *de præsump.* Mascard. *de prob. concl.* 311. *n.* 77. qualiter autem ipsæ conjecturæ probari debeant, à Card. Parisio *cons.* 52. *n.* 35. *vol.* 4. tradi, ait Paris. *n.* 24.

4. Respondeo quartò: Tales conjecturæ resignationis dolo expracticatæ sunt, dum nulla ratio reddi potest, cur quis beneficium multo labore, & impensis quæsitum, quo commodè sustentatur, sine magna causa sponte resignat. Paris. *cit. q.* 4. *n.* 16. Azor. *cit. q.* 5. ex Rebuff. *cons.* 56. *nu.* 10. Si præcessissent minæ. Azor. *loc. cit.* Paris. *nu.* 23. ex Mascard. *de prob. concl.* 815. ubi tales conjecturas 53. recenset, inter quas hæc, & sequentes sunt principales. Si actus sit factus clam, v. g. dimissio beneficii. Azor *loc. cit.* Paris. *nu.* 24. citans gl. *in c. consuluit. de off. deleg. v. odit lucem.* Felin. Decium. *ibid.* Quando actus essent nimium vicini, & brevi tempore facti, vel nimis multiplicati. Paris. *nu.* 25. & 26. Tond. *loc. cit. n.* 13. Denique ex verisimili, & inspectâ personarum qualitate colligitur, & præsumitur fraus. Paris. *nu.* 27. & 28. Sic quoque permutationis fraudulentæ indicia, & conjecturæ assignantur sequentes: dum fit ab infirmo. Argumento *c.* 2. *de renunc. in* 6. Paris. *cit. q.* 4. *num.* 6. citans Federic. *de permut. q.* 31. Anchar. *cons.* 388. Mascard. *de prob. concl.* 178. *num.* 1. &c. dum fit à sene. Paris. *n.* 7. citans Gloss. communiter receptam *in cit. c.* 2. Rebuff. *cons.* 22. *num.* 2. Dum permutatur pingue cum tenui. Paris. *nu.* 8. citans Gambar. *de pot. leg. l.* 10. *n.* 334. Imol. *in c. non liceat. n.* 7. *de cleric. non resid.* ex Mascard. *de prob. concl.* 178. *nu.* 4. dum fit lite pendente. Paris. *nu.* 9. citans Gamb. *ubi antè. l.* 6. *n.* 334. dum fit in fraudem exspectantium. Paris. *n.* 10. citans Zabarell. *in Clem. unic. n.* 3. *de rerum permut.* Oldr. *cons.* 324. *n.* 6. &c. dum permutatio fit cum nepote. Paris. *n.* 11. citans Selv. *de benef. p.* 1. *q.* 18. *n.* 2. Mascard. *ubi antè. n.* 6. eò quòd ratione sanguinis præsumatur fraus. Paris. *n.* 12. citans *l. data. c. de donat.* Card. Paris. *cons.* 143. *n.* 22. *vol.* 4. Cravet. *cons.* 82. *n.* 6. &c. Dum post permutationem unus permutantium manet in possessione sui beneficii antiqui. Paris. *nu.* 13. citans Card. Paris. *cons.* 130. *n.* 6. *vol.* 2. Mascard. *ubi ante. nu.* 7. Innoc. *in c.* 2. *de cleric. non resid.* Qui conjecturam hanc magni faciat, dum permutatio fit clam. Paris. *nu.* 14. citans Bartol. *cons.* 60. *col.* 3. *vol.* 5. Rebuff. *cons.* 22. *num.* 2.

Quæstio 712. *An resignatio facta seu extorta vi teneat, sive an eadem, quæ dicta sunt de resignatione facta metu, dolo, fraude quò ad nullitatem, locum quoque habeant in resignatione facta vi?*

RＥspondeo affirmativè. Azor. *cit. c.* 26. *q.* 6. Paris. *cit. q.* 4. *c.* 29. citans Butrio. *in c. super hoc. n.* 6. *de renunc. in* 6. Rossiniac. *de benef. c.* 16. *n.* 5. 10. 11. Rebuff. *in pr. tit. de renunc. vi. dol.* Atque justificari id tum ex Rubrica, & toto *tit. de his, quæ vi, metúsve causâ,* in quo fit mentio de vi & metu, & hæc duo pacificari, & producere eundem effectum, pro quo citat Bossium. *in pr. criminal. tit. de pluribus violentiis.* Item ex *c.* 2. *quòd vi metúsve,* ubi: quæ metu & vi fiunt, de jure debent in irritum revocari. & *c.* 3. ubi: quæ vi metúsve causâ fiunt, carere debent robore firmitatis. Verùm licèt vis metui in omnibus æquiparetur, non videtur tamen æquiparari dolo in hoc, quòd is ipso jure reddat nullam resignationem, ob eandem rationem suprà datam pro hoc. De cæterò sicut dolus, ita & vis, quia delictum est, non præsumitur, nisi probetur. Paris. *cit. q.* 4. *n.* 31. citans Bartho l. *in l. gerit. ff. acquirend. hæred.* Card. Paris. *cons.* 67. *n.* 61. *vol.* 3. &c. sic quoque probanda species violentiæ illatæ. Paris. *n.* 33. citans Menoch. *cons.* 2. *n.* 327. Alciat. *in l. interpositas. n.* 3. *c. de transact.* Probari autem potest per testes deponentes, se vidisse N. cum armis inferentem violentiam. Azor. *cit. q.* 6. Paris. *num.* 34. juxta quod colligitur ex toto *tit. ff. ad l. Juliam. de vi.* & ibi Barthol. & DD. alii: eò quòd ut Paris. *n.* 35. ex Anchar. *cons.* 212. Alex. *cons.* 156. *l.* 5. Natt. *cons.* 240. *n.* 10. *l.* 2. Arma enim etiamsi sint ad latus, & non extracta, inferunt vim. Atque ita illi, cui vis illata, competit actio spolii. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 36. ex Ant. de Butrio. *in c.* 2. *n.* 10. *de restit. spol.* Fitque restitutio, etsi jam alteri facta collatio. Paris. *n.* 37. citans Rebuff. *in pr. tit. de renunc. vi facta. num.* 2. qui etiam id limitat, nisi vis esset illata à Judice de causa cognoscente.

Quæstio 713. *In specie, an censeatur vim passus in resignatione beneficii, qui resignat, seu cedit beneficio suo propter vexationes, quibus gravabatur ab Episcopo?*

RＥspondet affirmativè Azor. *cit. q.* 6. *in fine.* Paris. *cit. q.* 4. *n.* 38. citans Gemin. & Præposit. *in c. quàm periculosum.* 7. *q.* 1. ac dicens communem; censet tamen Paris. *num.* 39. citato pro hoc Sarn. *de infirm. resign. q.* 10. *c. ult.* Majol. *de irregular. l.* 3. *c.* 6. *nu.* 9. posse in hoc casu repeti beneficium, si calore iracundiæ motus id resignavit.

Quæstio 714. *An rata & firma sit renunciatio facta, postquam quis beneficio suo spoliatus est?*

RＥspondeo: Talem resignationem esse nullam in hoc sensu, quòd veniat rescindenda, & spoliato dari, seu dandam restitutionem in integrum. Castrop. *cit. §.* 5. *n.* 6. Azor. *cit. c.* 26. *q.* 7. Paris. *l.* 13. *q.* 5. *n.* 1. citans quamplurimos, juxta *c. sollicitè. de restit. spol.* Idque ob præsumptionem coactionis, dum, ut dicitur *cit. c. sollicitè,* verisimile non est, quòd sponte jurisdao renunciavit, qui renunciavit spoliatus. AA. iidem, atque Paris. *loc. cit. n.* 3. juxta gl. *in cit. c. sollicitè. v. quia,* hanc esse præsumptionem juris, contra quam non admittitur probatio: qui etiam pro confirmatione responsionis *n.* 8. illud adducit, quòd in spolio ferè semper adsit vis & metus. Quin etiam procedit responsio in resignatione facta cum juramento, ita ut eo non obstante, possit ac debeat talis restitui. Paris. *loc. cit. n.* 16. citans Berojum. *in cit. c. sollicitè. n.* 1. & ibi communiter alios; juramentum enim tale præsumitur præstitum, & extortum *vi,* metu, dolo, cùm sequatur naturam actûs, super quo interponitur. Paris. *n.* 58. citans quampl. Porrò spoliatus, cùm retineat proprietatem, non autem possessionem, quippe quâ spoliatus est. Paris. *n.* 6. per hujusmodi resignationem resignatur proprietas, non verò possessio; cùm nemo dare possit, quod non habet. Paris. *ibid.* actionem verò spolii nunquam intelligi cessam, nisi expressè dicatur. Paris. *n.* 15. Limitationum variarum loco deservient responsiones ad plures quæstiones sequentes.

Quæstio 715. *Quænam, & qualiter probare teneatur resignans post spoliationem, ut possit restitui?*

1. RＥspondeo primò: Debere probare duo, nimirum se possedisse, cùm spoliaretur, & jus saltem coloratum habuisse in illo beneficio. Castrop. Azor. *ll. cit.* Paris. *cit. q.* 5. *à n.* 86. *per plures n. seq.* Ratio prioris est, quòd qui possidet rem, eâ spoliatus dici nequeat, juxta vulgarem regulam. Paris. *n.* 88.

ex

ex Menoch. *in prælud. recup. poss. n.* 1. Siquidem privatio supponit habitum. *l. decem. §. decem. ff. de verb. oblig.* Paris. *n* 89. Ratio secundi est, quod, licèt in profanis sufficiat sola probatio possessionis, in quibus etiam prædo est restituendus. *in c. in literis. de restit. spoliat.* Paris. *n.* 95. in beneficialibus tamen non sufficit, utpote in quibus exactior probatio requiritur. Paris. *n.* 96. citans Rotam *decis.* 20. *de restitut. spol. in antiq.* & Innoc. *in c. constitutus. de filiis presbyt.* cùm ibi us prohibeatur vitiosus ingressus, juxta *c.* 1. *de mitt. in possess.* Paris. *n.* 96. Unde jam, licèt possessio inferat præsumptum titulum. *c. si à sede. de preb. in* 6. non tamen ex sola probatione possessionis in beneficialibus oriretur effectus restitutionis in spolio; cùm ad beneficium restitui non queat carens canonicâ institutione, quæ ex stylo saltem deducenda est ex coloratione justi ingressûs. Paris. *nu.* 98. 99. & 100. citans plures textus, & AA. & sic in beneficialibus spoliatus debet possessionis suæ titulum justificare. Paris. *n.* 101. citatis etiam pro hoc quampl.

2 Respondeo secundò: Sive contra tertium, sive contra ipsum resignatarium resignans agat spolio, duram prorsus esse illi provinciam potissimùm in firmando primo extremo, nempe possessione beneficii ab eo habitâ, ait Lott. *l.* 3. *q.* 14. *nu.* 96. eò quòd, ut addit, concludentes, & plenæ exigantur probationes, propter naturam istius possessorii, quod, licèt summarii sit processûs, sit tamen maximi præjudicii, atque hanc esse communem, ut Menoch. *de remed. recup. poss. remed.* 15. *nu.* 408. & 413. & quam Rota sit perpetuò amplexa apud Verall. *decis.* 328. *nu.* 6. & 7. *p.* 2. Quin & præter rigorem hunc in probando primo extremo facillimè resignanti obstituram spontaneam possessionis abdicationem, ait Lott. *ibid. nu.* 111. juxta Rotam *decis.* 2. *de rer. permut. in novis.* Et quidem, si dirigatur actio contra tertium, extra dubium est, debere fieri tunc articulos, & super illos testes examinari, qui bene concludant, ait Lott. *nu.* 97 Si verò agatur contra ipsummet resignatarium, eodem modo exigitur probatio. Lott. *n.* 100. Neque ad hoc extremum possessionis probandum confessio resignatarii, præsertim non geminata de possessione resignantis opitulabitur multum, si attendatur simplex factum resignationis; cùm possit quis resignare jus, quod habet absque eo, quòd sit in possessione illius, adeòque ex actu resignationis inferri nequeat ad talem possessionem. Lott. *n.* 100. & 101. Sed & ob eandem rationem enunciatio ipsiusmet resignantis de propria possessione non attenditur. Lott. *num.* 102. Atque ita hac in re simultaneæ confessionis, nempe factæ à resignatario, & resignante argumentum de nihilo inserviet; quia enunciatio circa non necessaria ad actum non probat, etiam inter ipsos enunciantes. Lott. *n.* 103. & 104. Quamvis ista simultanea confessio serviat ad probationem alterius extremi, nempe tituli colorati. De quo mox.

3. Respondeo tertiò: Non tamen exigitur exacta probatio veri tituli, sed forma quædam extrinseca seu facie valida, & sic possessionem pristinam ex aliquo colore justificare. Paris. *l.* 13. *q.* 5. *nu.* 102. citans Menoch. *de recup. poss. remed.* 15. *nu.* 463. Imol. *in c. ex parte. de restit. Spol.* Bellam. *decis.* 455. Lap. Gemin. &c. Probatur autem hic color ad effectum restitutionis super spolio in beneficialibus: Primò, si probetur spoliatum habuisse ab eo beneficium, qui habebat auctoritatem instituendi. Paris. *n.* 103. citans Innoc. & Butr. *in c. in literis.* Jo-And. *in addit. ad speculator. in rub. de restit. spol.* & plures Rotæ decis. Neque requiritur, ut spolians ostendat literas. Paris. 105. citans Castad. *decis.* 8. *num.* 1. *de restit. spol.* Sed probatur etiam ex sola supplicatione signata. Paris. *n.* 106 citans Sarn. *in reg. de non judicando. q.* 5. Mohed *decis.* 306. &c. Secundò probatur iste color ex confessione licèt obiter facta per spoliantem. Paris. *n.* 107. citans Sarn. *de triennali q.* 39. Felin. *in c. olim. num.* 11. *de rescrip.* Rotam *decis.* 19. *de restit. spol. in novis* &c. sic etiam tradit Lott. *loc. cit. n.* 104. ubi: Simultaneæ confessionis, nempe factæ à resignante, & resignatario de possessione resignantis operari potest respectu tituli, & coloris illius, ita, ut probato primo extremo, non possit resignatarius excipere de defectu tituli colorati respectu probationis possessionis, etsi secus sit quò ad effectum adjudicationis in petitorio, ut Lott. *nu.* 105. dicens, sic dissinxisse Rotam *decis.* 19. *de restit. spol. in novis.* Tertiò ex probatione diuturnæ possessionis. Paris. *n.* 108. citans Abb. Butr. & AA. communiter *in cit. c. in literis*; quia ex longa possessione beneficii oritur præsumptio ingressûs Canonici. Paris. *nu.* 109. citans Roman. *cons.* 117. *in fine.* sufficit autem possessio decem annorum. Paris. *nu.* 111. citans Felin. *in c. illud. n.* 6. *de præsump.* Anchar. *cons.* 117. *in fine.* & alios. Et sic longo tempore reputatus Clericus, & existens in quasi possessione beneficii, etiam curati, habet intentionem fundatam, licèt non habeat literas Ordinum, & præsumitur ordinatus. Paris. *nu.* 112. citans Host. Butr. Abb. & DD. communiter *in cit. c. illud. de præsump.* Sic ei, qui per 30. annos possedit beneficium, præsumitur facta collatio, licèt non habeat literas collationis. Paris. *num.* 113. juxta eosdem AA. *ll. cit.* Decium. *cons.* 118. *n.* 2. Reputatúrque tunc calumniosa petitio visitatoris petentis literas. Paris. *nu.* 114. citans Gemin. *in c. si judex. §. ult. nu.* 4 *de sent. excom in* 6. testans, sic responsum a S. Congregat. Episcoporum *in Nolensi visitat.* Quartò probatur color & titulus ex testimonio de auditu à spoliato, qui possidebat. Paris. *n.* 116. citans Bellamer *decis.* 455. *in fine.* Felin. *in c. ex parte. de restit. spol.* Rotam. *decis.* 8. *eod. tit. in novis.* &c. Quintò probatur coloratus titulus ad favorem resignatarii agentis super spolio ex narrativa resignationis facta in literis expeditis continentibus reservationem certæ pensionis ad favorem resignantis. Paris. *nu.* 117. citans Sarn. *de triennal. q.* 39. *in fine.* testantem sic resolutum à Rota. Atque ita ad hunc colorem probandum sufficiet probatio levis. Paris. *num.* 118. citans Mascard. *de probat. concl.* 1322. *n. e.* cùm etiam probetur ex institutione, etiam non constito de præsentatione. Paris. *n.* 119. ex Rebuff. *de pacif. poss. n.* 32. Quin & per exspectativam. Paris. *nu.* 121. ex Sarn. *de triennali, q.* 24. *n.* 4. testante, sic sæpe decisum à Rota. Unde jam infertur, si ad restitutionem spoliati in beneficialibus requiratur probatio tituli, non esse dandam restitutionem ei, qui beneficium possidere non potuit, nec potest; cùm clarè & notoriè constet de jure non petentis, & frustra tractetur de possessione cum eo, qui possidere non potuit nec potest. Paris. *nu.* 123. & 124. id pluribus *seq. n.* exemplificans, v. g. in laico intruso, excommunicato, & ut habet *n.* 137. in omnibus casibus, in quibus constaret de notorio defectu proprietatis; eò quòd in his casibus non est spoliato concedenda restitutio ad beneficium, pro quo citat Cravett. *cons.* 190. *n.* 8. Menoch. *de remed. recup. poss. remed.* 15. *num.* 438. Mascard. *de prob. concl.* 1326. &c. Item in omnibus casibus, in quibus objicitur alicui, quòd ipse jure privaretur dominio, & possessione, eò quòd, cùm ipse jure sit privatus, non dicatur posse possidere, juxta gl. *in c. quo jure. d.* 8. ut habet Paris. *n.* 138. & 139. citans Menoch. *ubi ante nu.* 330. Abb. *in c. item cùm quis. n.* 9. & 10. *de restit. spoliat.* & plures alios.

Quæstio 716. *An resignatio facta post spoliationem coram Judice competente valeat, ita ut in eo casu restitutio non debeatur?*

RESpondeo affirmativè. Castrop. *cit.* § 5. *nu.* 7. Azor. *tit. c.* 26. *q.* 7. Paris. *l.* 13. *q.* 5. *n.* 21. citantes Abb. *in c. sollicitè. de restit. spol. n.* 10. Rebuff. *in pr. tit. de vi in resign.* contra Menoch. *de recup poss. remed.* 1. *n.* 277. motum hac ratione, quòd resignatio fieri non possit nisi in manibus Papæ, Episcopi, aut alterius Superioris. Siquidem auctoritas judicis de causa cognoscentis purgat, & excludit omnem suspicionem violentiæ, & metus. AA. iidem, ubi & Card. Paris. *cons* 96. *n.* 39 *vol.* 1. Bartol. *in l. frater à fratre. n.* 51. *ff. de condict. indeb.* & alii apud Paris.

loc.

loc. cit. n. 22. qui etiam *n.* 25. respondet ad rationem Menochii; quòd judex ratione causæ coram ipso pendentis dicatur Superior, cùm habeat jurisdictionem, quódque auditor Rotæ possit recipere cessionem litis & causæ coram eo pendentis.

Quæstio 717. An resignatio facta post privationem, ubi certò constat eam factam sine vi & metu, valeat, & nequeat rescindi?

RESpondeo affirmativè. Azor. *loc. cit.* Parif. *cit. q.* 5. *n.* 8. citans Abb. *in cit. c. sollicitè.* Menoch. *de recuperand. poss. remed.* 1. *n.* 267. & 276. ac dicens communem, quamvis Parif. *n.* 35. dicat, Rotam *in Abulens.* 29. *Decemb.* 1557. in contrarium firmâsse, nempe dandam restitutionem non obstante quacunque resignatione, etiam spontaneâ postea secutâ, eò quòd non videatur renunciatum actioni spolii, nisi expresfè dicatur secundùm stylum Rotæ: quin & expresfè ait Parif. *n.* 35. hanc ipsam Rotæ *decis.* de plano procedere, seu concedendam restitutionem non obstante resignatione quâcunque etiam spontaneâ, quoties resignatio facta fuit in favorem illius, qui spoliavit; secus, si facta in favorem alterius ex aliqua causa, v. g. quia resignans senex, vel non potest, vel non vult litigare &c. De cetero ratio responsionis est, quòd resignatio spontanea sit valida, & apparente veritate de non metu & violentia, cesset præsumptio metûs & violentiæ; idque argumento *cit. c. sollicitè.* ubi dum ait Papa, non esse verisimile aliquem sponte renunciare post spolium, satis indicat, quòd si contrarium appareat, cesset dicta præsumptio. Parif. *à n.* 29. dixi, ubi constat resignationem post spoliationem factam sine metu, & violentia: nam in dubio, resignatúmne sit sponte, nec ne, non præsumitur resignatio post spolium facta sponte. Azor. *loc. cit.* Parif. *n.* 36. eò quòd actus præsumatur factus ob causam, quæ præcessit. Parif. *ibid.* ex Barbat. *conf.* 11. *col.* 6. *in fine. l.* 2.

Quæstio 718. An teneat resignatio facta post spolium per Procuratorem ad resignandum constitutum sponte ante spoliationem?

RESpondeo affirmativè. Castrop. Azor. *ll. cit.* Parif. *cit. q.* 5. *n.* 37. citantes Menoch. *ubi antè. remed.* 1. *n.* 272. Abb. *in c. sollicitè. n.* 11. & ibi AA. communiter. Dum enim sponte & liberè ante spoliationem fuit constitutus Procurator, adhuc dicetur resignatio libera & spontanea, etiamsi Procurator resignavit post spoliationem; cùm facta per eum resignatio trahatur ad diem mandati, quando non aderat spolium, & consequenter nec vis, nec metus. Parif. *n.* 38 & ex eo Azor. Adde, quòd, ut iidem, dum constituitur Procurator ad resignandum, Principalis videatur beneficium resignandum habere pro derelicto, juxta dictum Abb. *in cit. c. sollicitè. n.* 11. quemadmodum quis constituens procuratorem ad adeundam hæreditatem, eo ipso censetur hæreditas adita ex illa animi declaratione. Parif. *n.* 39. juxta *l. Paulus per Procurat. ff. de acquir. hered.* & Cujacium *l.* 1. *observat. juris c.* 34.

Quæstio 719. An valida sit & firma resignatio, facta post longum tempus à spoliatione, Resignante nihil de spoliatione conquesto?

RESpondeo affirmativè: Cessat enim tunc præsumptio violentiæ continuatæ; quia dum nemo præsumatur velle jactare suum, si resignans metu fuisset inductus, de eo conquereretur. Castrop. Azor. *ll. cit.* Parif. *n.* 41. & 42. citans Buttio *in c. sollicitè.* Menoch. *ubi antè. n.* 278. Limitat tamen responsionem Parif. *à n.* 43. si facta fuerit resignatio in favorem tertii, qui non spoliavit, & si de omni casu constet, quòd resignans non fuerit conquestus, quia durabat eadem causa metûs; durante enim eâdem causâ metûs voluntas semper dicitur meticulosa. *l.* 2. *c. quod metûs causâ.* Ac ideo poterit petere talis resignans restitutionem, quando potuerit, ut Parif. *n.* 45. Et resignans post spolium, qui non fuit admissus, admittendus erit ad probandum, id se non fecisse, quia timebat, vel vis inferebatur, aut minæ. Parif. *n.* 47. *in fine.* Argumento *c. sollicitè.* Quod autem Trid. *c.* 19. *sess.* 25. *de regular.* statuit, ut elapso quinquennio non possit prætendens per vim & metum se ingressum religionem, reclamare, etiamsi toto illo quinquennio duraverit eadem causa vis & metûs, ut censuit S. Cong. Concil. 21. Aug. 1572. dum Concilium quasi præsumptione quadam vult, ut post quinquennium nemo audiatur: Id inquam speciale dicit. Parif. *n.* 46. non trahendum ad præsentem casum. De cetero Castrop. annum statuit, post quem facta resignatio sit firma.

Quæstio 720. An teneat, & firma sit resignatio facta post spolium, ubi resignans pepegisset cum spoliatore, se non acturum possessorio adversus spolium?

1. RESpondeo: Esse firmam, & talem non esse restituendum. Parif. *cit. q.* 5. *n.* 48. citans Menoch. *ubi suprà remed.* 1. *n.* 261. Card. Parif. *conf.* 1. *n.* 151 *vol.* 1. Abb. *in c. sollicitè. de restit. spol. n.* 16. Rebuff. &c. potest enim spoliatus cedere actione spolii. Parif. *n.* 49. *juncto n.* 84. & 85. (ubi: notanda conclusio communiter recepta, quòd actio spolii competens super beneficio potest cedi in favorem alicujus, & ideo potest quis promittere per pactum se non acturum spolio) Azor. *loc. cit.* cum communi DD. *in c. sollicitè.* & hoc modo, nempe paciscendo, ut dictum, ei ceditur. Parif. *ibid.* Validum autem & firmum est tale pactum, non secus ac firmum est pactum post furtum, ne furti agatur, & ne ablatum restituatur. *l. si unus. §. pactum. ff. de pactis.* sicut & pactum de non molestando possessorem, ut Menoch. *loc. cit. n.* 283. Adeóque & resignatio facta post tale pactum est firma. Parif. *n.* 50. & 51.

2. Proceditque hæc à fortiore, si interpositum quoque juramentum; licèt enim resignatio etiam cum juramento facta post spoliationem non impediat restitutionem, juramentum tamen præstitum postea de non agendo, impedit, ne possit intentari remedium restitutionis. Parif. *n.* 52. citans Abb. *in c. sollicitè. in fine.* Menoch. *ubi antè. n.* 287. & 295. Card. Parif. *loc. cit.* &c. juramentum enim, ut dictum suprà, debet servari, ubi potest sine interitu salutis æternæ. *c. cùm contingat. de jurejur. c. quamvis. de pactis in* 6. Parif. *n.* 53. citans D. Tho. 2. 2. *q.* 89. *a.* 7 Covar. *in cit. c. quamvis. p.* 1. §. 6. *n.* 6. Alciat. *in cit. c. cùm contingat &c.* Unde & patet differentia inter resignationem, pactum, & juramentum facta post spoliationem; resignatio enim spectat jus proprietatis, & non possessionis. Pactum de non agendo possessorio, vel non molestando concernit ipsam possessionem. Parif. *cit. n.* 53. ex Abb. *in c. sollicitè.* Neque obstat *cit. c. sollicitè.* dum à pari procedere censet resignationem, & juramentum facta post spoliationem ad effectum, ut tam hoc, quàm illa dicatur facta ex metu; nam licèt præsumatur metus, ut dicitur *cit. c.* purgatur tamen ille per verba apponi solita à Notariis de stylo in instrumento, in quo dicitur sponte jurâsse, nullo metu &c. Parif. *n.* 54. citans Abb. Butr. & Imol. & alios passim *in cit. c. sollicitè.* Card. Parif. *conf.* 5. *n.* 187. *vol.* 4. &c. cùm hujusmodi præsumptio resultans ex verbis instrumenti tollat aliam præsumptionem legis, juxta *l. nam ita divus ff. de restit. in integ. c. literis. de præsump.* Parif. *n.* 55. & hoc, etiamsi dicta clausula passim ex stylo potiùs, & Notariorum consuetudine apponatur citra partium voluntatem. Parif. *n.* 56. citans Abb. *in c. cùm contingat.* Ruin. *conf.* 159. *n.* 16. *l.* 3. Decium &c. quamvis inter pactum, & juramentum metu extorta & alia accedat differentia maxima, nempe quòd juramentum etiam in hoc casu servandum, nisi absolutione remaneatur, quod in pacto locum non habet. Parif. *n.* 57.

3. De cetero pactum illud de non agendo possessorio, seu de non molestando intelligitur tam de molestia juris, quàm facti, juxta suam significationem. Paris. *n.* 58. citans Ruin. *cons.* 48. *n.* 9. *l.* 2. Decium. *cons.* 581. *n.* 11. addensque *n.* 59. ex Menoch. *loc cit. n.* 285. idem esse de verbo *controversia*, cum eadem sit significatio verborum *molestia* & *controversia*, juxta gl. & Bartol. *in l. Lucius. §. tres heredes. ff. de pactis.* Quòd si tamen hujusmodi pactum fieret ante spoliationem, non valeret, & eo non obstante, si postea fuit spoliatus, erit restituendus. Paris. *n.* 61. citans Abb. *in c. sollicitè.* eò quòd tale pactum esset contra bonos mores. Paris. *n.* 62. citans *l. si unus. §. pacta. ff. de pactis.* Card. Paris. *cons.* 92. *n.* 21. *vol.* 4. Pacta autem, quæ sunt contra bonos mores, sunt nulla ipso facto, juxta gl. *in c. ult. de pactis*, uti etiam ea, quæ præstant materiam delinquendi, (uti esset hoc pactum) *l. convenire. ff. de pactis.* Paris. *n.* 63.

Quæstio 721. An resignanti post spolium concedatur restitutio, si resignavit in favorem tertii, à quo spoliatus non fuit?

1. RESpondeo affirmativè. Azor. *cit. c.* 26. *q.* 7. Paris. *cit. q.* 5. *n.* 69. citans plures pro hoc Rotæ decisiones, contra Cassad. *decis.* 4. *de restitut. spol.* Rationem dat *n.* 70. quòd licèt talis Resignans cesserit jus, dominium & possessionem, non tamen actionem spolii, quæ post cessionem spontaneam duret & vigeat; & de stylo Rotæ nunquam censeatur cessa actio spolii, nisi expressè dicatur. Unde licèt cesset ratio *cit. c. sollicitè*, militet tamen hæc, quòd non sit renunciatum actioni spolii.

2. Limitat tamen responsionem Paris. *à n.* 72. ut non procedat primò, si resignans post spolium in favorem tertii cederet etiam actionem spolii. Secundò, si constaret resignâsse ex aliqua causa, tum enim non esse restituendum ait *n.* 73. Tertiò, si spoliatus fuisset subrogatus in locum Resignatarii, etiam quoad possessionem, eò quòd, cùm iste subrogatus, qui eum spoliavit, non possit simpliciter dici tertius; cùm sit subrogatus in locum Resignatarii, & sicut non potesat agere contra illum, ita nec contra subrogatum. Paris. *n.* 75. Quòd si ille tertius, in cujus favorem facta resignatio, post spolium fit subrogatus etiam quoad possessionem, nihilominus adhuc resignantem posse agere de spolio, & non Resignatarium illum, tenet Paris. *n.* 78. contra Bellam. *decis.* 351. *sub rubric. de preb.* eò quòd subrogatus etiam quoad possessionem non videatur subrogatus quoad actionem spolii, nisi expresse fiat mentio de spolio in subrogatione, ut Sarn. *ad regul. de triennal. q.* 11. *n.* 13. attestans hunc fuisse stylum sui temporis apud Paris. *n.* 79. & quia actio competens spoliato est actio personalis, & ideo non transit in subrogatum, qui nec est læsus, nec spoliatus. Paris. *n.* 80. citans Rotam *in Pampilon. Prioratûs*, 11. *Maji* 1550. Limitat tamen hoc ipsum Paris. *n.* 83. ita ut, si mortuo spoliato, Papa conferat, & gratiosè subroget, gratiosè subrogatus possit agere spolio.

Quæstio 722. An post factam spontaneam resignationem spoliatus illo eodem beneficio sit restituendus?

1. RESpondeo negativè. Paris. *cit. q.* 5. *n.* 141. citans Innoc. *in c. super hoc. de renunc. n.* 1. Sarn. *de triennal. q.* 24. *col.* 2. Rebuff. *in pr. tit. de viis resign. adhib.* Roffiniac. *de benef.* c. 26. *n.* 2. Menoch. *cit. remed.* 1. *n.* 297. & 299. Navar. *in c. accepta. in opposit.* 7. *n.* 2. *de restit. spol.* & Rotam *in Abulens. Canonic.* 16. *Jun.* 1598. Siquidem ad dandam restitutionem in beneficialibus requiritur titulus, ut dictum suprà; ille autem, qui spontè resignavit, nullum amplius habet titulum; cùm amiserit, nedum titulum, sed etiam possessionem, ut Innoc. communiter receptus *in c. quod in dubiis. de renunc.* adeóque non potest agere actione spolii, quæ non competit ei, qui spontè possessionem amisit, ut Abb. *in c. cùm in literis. de restit. spol. n.* 26. & sic notorius defectus impedit restitutionem. Paris. *à n.* 142.

2. Limitanda responsio primò: Ita ut, si Resignans spolietur, antequam sit admissa resignatio à Superiore, possit agere spolio; eò quòd, ut renunciatio suum consequatur effectum, debeat à Superiore acceptari, ita ut eâ admissione non factâ, non perdatur beneficium, juxta dicta aliàs. Paris. *n.* 152. citans Nav. *ubi antè. n.* 26. Menoch. *ubi ante n.* 303. & DD. communiter *in c. sollicitè.* contra Gl. Innoc. Host. *in c. admonuit.* & *in c. quòd in dubiis.* contrario ductos fundamento; quòd nimirum per resignationem non acceptatam amittatur possessio & proprietas, eáque præjudicet resignanti, non Superiori.

3. Limitanda secundò: Ita ut, si post factam resignationem spoliatus stetisset in possessione, & dein ejectus fuisset, posset agere de spolio ad recuperandam possessionem, non obstante exceptione resignationis. Paris. *n.* 156. citans Abb. *in c. sollicitè. n.* 6. Menoch. *ubi antè. n.* 299. Navar. *ubi ante. n.* 9. & 12. & plurimos alios, eò quòd incumbendo post resignationem possessioni, videatur recuperare naturalem. Paris. *n.* 157. citans Gl. *in c. causam. de præscrip.* Calder. *cons.* 4. *de renunc. in fine.* Idem tradit Lott. *l.* 3. *q.* 14. *n.* 89. & 90. ubi: cùm ante publicationem resignationis non sit perfectè jus quæsitum Resignatario, Resignans legitimè incumbit possessioni; & si spolietur per tertium, (qualis reputatur omnis, qui diversus est à Resignatario, etiamsi, quantum quoad hunc effectum, sit successor illius in beneficio; cùm non habeat jus à prædecessore, sed à collatore. Lott. *loc. cit. n.* 98. subjungens *n.* 99. id intelligendum, nisi lis fuerit cum resignatario inchoata, eò quòd tunc respectu litis, & illius statûs iste successor non habeatur pro tertio, sed pro eodem, ut Gl. *in c. ult. ut lite pend. v. in isto statu*) competit ei actio spolii. Non requiri etiam, ut possessio hæc fuerit per quatuor annos, vel etiam per annum, sed sufficere, quòd fuerit per menses aliquot, tradit Paris. *n.* 158. sic multoties à Rota decisum referens. Porrò procedere hoc de plano in resignatione in favorem, non verò in ea, quæ fit simpliciter; eò quòd in hac hoc jus statim abdicetur, ait Paris. *n.* 157. *juncto n.* 159.

4. Sublimitanda etiam hæc postrema limitatio, ita ut, si resignans post resignationem persistens in possessione spolietur ab ipso Resignatario, non sit restituendus. Lott. *loc. cit. n.* 91. citans Cassad. *decis.* 4. *de restit. spol. n.* 6. Paris. *n.* 160. citans Menoch. *ubi antè. n.* 304. Bursatt. *cons.* 411. *n.* 6. *vol.* 4. Rotam *in Albiganens. Canonic. de Januario* 1579. eò quòd tunc cesset hæc actio propter implicitum resignantis consensum ab initio. Lott. *cit. n.* 91. & spoliator dicere possit, possessionem esse suam, & impedire restitutionem. Paris. *n.* 161. Idem tradit Lott. *loc. cit. n.* 92. fore, si spoliaretur per ipsius Resignatarii successorem. Quod tamen limitat *n.* 92. hac ratione: nisi tamen facta proponeretur resignatio sub aliqua conditione per Resignatarium implenda, eâ enim non impletâ pariter contra eum datur hæc actio; cùm hoc casu cesset præmissa ratio præstiti à resignante consensûs. Unde jam non fit restitutio, quoties ex actis constat de dominio spoliatoris. Paris. *nn.* 162. citans Natt. *cons.* 563. *n.* 30. *l.* 3. Cravet. *cons.* 299. &c. vel quoties de illius dominio constat per sententiam. Paris. *n.* 163. citans Card. Paris. *cons.* 1. *n.* 163. *vol.* 1. Rotam *decis.* 3. *de restitut. spol. in novis. n.* 6. ponendum nihilominus Resignatarium spoliatorem ob violentiam, cùm propriâ auctoritate non possint occupari spiritualia, juxta *c. causam in fine. de præscrip.* ait Paris. *n.* 164. citans Menoch. *ubi antè, remed.* 13. *n.* 74. & 75. Bellam. &c. & spoliatus consequatur damna, & expensas factas ob spolium. Paris. *n.* 165. citans Menoch. *ubi antè. remed.* 1. *n.* 305. Innoc. *in c. super hoc. de renunciat. col.* 2. Berojum *in c. sollicitè. n.* 24. quin & contra eundem daretur ipsa actio spolii, si capta esset ab eo possessio lite motâ super validitate resignationis. Lott. *loc. cit. n.* 94. citans Rotam *decis.* 1. *de renunc. in novis.*

PARA-

PARAGRAPHUS XI.

De Resignatione facta sub conditione & simoniacè.

Quæstio 723. An Resignatio facta simoniacè, & inde secuta collatio beneficii sit nulla?

1. REspondeo ad primum: Resignationem ipsam esse nullam. Azor. *p. 2. l. 7. c. 24.* ubi, quòd robur & vim nullam habeat. Laym. *in c. super hoc. de renunc. n. 5.* ubi censendam esse omni jure irritam, juxta *c. cùm non pridem. & c. ult. de pactis.* Paris. *l. 14. q. 1. n. 1.* ubi, quòd talis resignatio sit nulla, esse communem omnium DD. sententiam, citatis Nav. *in man. c. 23.* Rebuff. *in pr. de simon. renunc. n. 1.* Redoan. *de simon. p. 4. c. 11.* Abb. *in c. universorum. n. 5. de rer. permut. &c.* Neque tenet talis resignatio, etsi vallata juramento. Paris. *ibid. n. 5.* citans Staph. *super commiss. & Lit. Just. v. stylus. n. 3.* cùm juramentum reguletur secundùm naturam actûs, super quo interpositum. Paris. *loc. cit. n. 6.* citans *l. ult. c. de non numer. pecun.* Abb. *in c. allecto. de jurejur.* habetque hanc tacitam conditionem, si actus valet. Paris. *n. 7.* citans Corn. *cons. 101. l. 1.* Estque generale, quòd conventiones turpes, & simoniacæ non validentur juramento. Paris. *n. 9.* citans *l. generaliter. & l. si plages. ff. de verb. oblig.* Neque tenet, etiamsi quis se obligavit in forma Cameræ. Paris. *n. 11.* ex Staphil. *ubi antè.* dicens communem DD. Esseque talem resignationem etiam nullam quò ad præjudicium resignantis simoniacè, ita ut jus non abdicetur, sed remaneat penes illum, tradit Paris. *n. 12. & 13.* citans Stapbil. & Rebuff. *ubi antè.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 10. n. 20.* Gl. *in c. super hoc. v. pecuniæ.* Caccialup. *de pens. q. 19. n. 10. &c.* quamvis privari possit simoniacè resignans beneficio sic resignato in pœnam hujus criminis. Laym. *loc. cit.* Paris. citans Nav. *in summ. c. 23. n. 105. in fine.* Additque Paris. *à n. 15.* quòd ille, qui simoniacè resignavit, non poterit medio tempore repetere beneficium, & ad illud redire, quia obstabit exceptio simoniæ; licèt enim inutilis sit resignatio, habeat tamen vim taciti pacti, ut non possit repetere. Sed hoc non subsistit cum eo, quod paulò antè dixerat, nempe per talem resignationem à resignante non deperdi titulum, seu proprietatem beneficii. Illud verum, quod habet Paris. *n. 19. & 20.* citato Rebuff. *in pr. tit. de simon. resign.* non posse Resignatarium retinere illud beneficium simoniacè resignatum; cùm per talem resignationem non transferatur in illum jus, ut Nav. *cons. 14. n. 3. de simon.* citatus à Paris.

2. Respondeo ad secundum: Nulla quoque est collatio beneficii taliter resignati, seu secuta ex illa resignatione, utpote infectâ simoniâ in radice, seu causa sua. Paris. *cit. q. 1. n. 2.* citans Rebuff. *ubi antè,* qui dicat communem, Bellam. *in c. si quis. 1. q. 3. n. 1. &c.* Proceditque idipsum, etiamsi sola renunciatio facta simoniacè, collatio verò absque omni simonia. Paris. *ibid. n. 3.* citato Bellam. *ubi antè.* Nullatenus verò procedit, ubi collatio facta non illi, propter quem renunciatio simoniaca facta fuerat, sed alteri, collatore nullatenus participe simoniæ. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 3. & 4.* citans Bellam. *ubi antè.* Redoan. *de simon. p. 4. c. 11. n. 5. &c.* Verùm de his accuratiùs statues, ubi legeris, quæ dicta sunt suprà, ubi de privatione & vacatione beneficii ob commissam simoniam.

Quæstio 724. An Resignatio facta simoniacè sit ipso jure nulla?

1. REspondeo: Non esse ipso jure irritam, sed esse solummodò irritandam per sententiam, tenent Roffiniac. *de benef. c. 18. n. 8. & 9.* Rebuff. *in pr. tit. de simon. resign. n. 6.* Abb. *in c. cùm in nostris. de concess. præb.* Innoc. *in c. per tuas. de simon.* & DD. communiter *in c. 2. & in c. sciscitatus. de rescrip.* apud Paris. *l. 14. q. 2. n. 1.* quibus in tantum accedit Azor. *cit. c. 27. q. 1.* quatenus ait: certè olim jure communi non videtur fuisse irrita: eò quòd *in c. Presbyter. 1. q. 1. c. insinuatum. de simon.* & alibi Papa dicat *privetur*, quod est futuri temporis. Addit etiam Azor, quòd in occulto simoniaco requiratur sententia definitiva, quâ quis beneficio dejiciatur.

2. Econtra esse ipso jure nullam, tenent Barbat. *in c. cùm universorum. de rer. permut.* Felin. *in cit. c. insinuatum &c.* apud Paris. *loc. cit.* Verùm hodiedum, seu attento jure novo, ipso jure esse irritam, tradunt Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 6.* citans Redoan. *de simon. p. 3. c. 10. n. 35.* Rebuff. *ubi antè. n. 7.* Nav. *in man. c. 23. n. 105.* eò quòd simoniacus hodie privetur ipso jure, (intellige ipso beneficio, super quo commissa simonia) Paris. *n. 7.* citans Felin. *in c. sciscitatus. de rescrip.* Selv. *de benef. p. 3. q. 2. n. 13.* juxta quæ statuêre plures Pontifices, potissimùm Pius V. *in Constitut. sua incipiente, cùm primùm.* ubi: *Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisiverit, illis sit ipso jure privatus, & qui beneficium & officium Ecclesiasticum simoniacè adeptus fuerit, illis similiter sit ipso jure privatus, &c.* Similia habentur *in Extravag. Cùm detestabile. de simon.* quæ est Pauli II. inter communes. ubi: *In Ecclesiis, dignitatibus personalibus, officiis Ecclesiasticis, & quibusvis beneficiis, quæ per electiones, postulationes, confirmationes, provisiones, seu quasvis alias dispositiones, quas simoniacâ labe fieri contigerit, nullatenus jus unquam acquiratur, &c.* Idem iisdem ferè verbis statutum in Concilio Constantiensi. & in Conc. Lateran. per Leon. X. *Constitut. 13. incipientem: Supernæ,* quæ etsi concernant directiùs ipsos provisos simoniacè, quòd illi priventur ipso jure beneficio sic acquisito, vel potiùs nullum unquam jus in eo acquisierint; infert tamen & inde Paris. *n. 14.* quòd renuncians sit inhabilis ad beneficium resignatum, *& n. 16.* quòd repetere non possit beneficium, *& n. 17.* quòd non possit illud impetrare, nisi expresserit, se esse simoniacum, & habuerit dispensationem. Et *n. 19.* non esse restituendum ad beneficium illud. Et *n. 20.* quòd non habeat, ne quidem titulum coloratum illius beneficii, quod simoniacè resignavit. Quorum omnium subjungit rationem *n. 21.* quòd per simoniam privetur beneficio, citans pro hoc Card. Paris. *cons. 29. n. 12. vol. 4.* Mohed. *decis. 224.* & Rotam. Verùm quomodo ea iterum cohæreant cum iis, quæ tradiderat antè idem Paris. *q. 1. n. 13.* hisce expressis; quando resignatio est simoniaca, jus remanet penes resignantem, & vacat per ejus obitum; verùm privari debet, qui renunciavit per simoniam? Vide proinde, quæ dicta à nobis sunt suprà, ubi de privatione & vacatione beneficii ob simoniam.

3. De cetero illud, quod directè in præsente quærebatur, nempe quòd ipsa resignatio sit ipso jure irrita, directè magis constat ex illis illius *Extrav.* Pauli II. verbis: *Per electiones, confirmationes, provisiones, seu quasvis alias dispositiones,* (inter quas venit quoque resignatio beneficii in alium) *quas simoniacâ labe fieri contigerit, quæ viribus omnino careant, &c.* Item ex illis verbis Conc. Constantiens. *Electiones, & quævis provisiones simoniacè deinceps factæ nullæ sint ipso jure, nullúmque per illas jus cuiquam acquiratur, &c.*

Quæstio 725. In genere, quænam resignatio censeatur facta simoniacè?

REspondeo: In genere omnem illam, quæ non fit absolutè & simpliciter, sed sub aliqua conditione, pacto, modo. Azor. *cit. c. 27. q. 3.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 145.* Paris. *l. 14. q. 3. n. 1.* citans Covar. *l. 1. var. c. 5. n. 3. 4. 5.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 10. in principio.* Coras. *de benef. p. 1. c. 8. n. 13.* Intelligenda hæc de conditionibus, quæ de jure non insunt, & absque auctoritate, seu beneplacito Apostolico. Unde

Quæstio 726. An, & qualiter auctoritas & beneplacitum Apostolicum excludat simoniam à resignatione?

1. Respondeo primò: Si pactum alioqui simoniacum initum fuit sub beneplacito Apostolico, & mox hujusmodi beneplacitum fuit obtentum, vel aliàs intervenit auctoritas Papæ, excluditur omnis simoniæ labes & suspicio. Lott. *l. 3. q. 29. n. 166.* ubi: quòd in eo casu diffluat omnis simoniæ spiritus. Card. de Luc. *de benef. d. 79. n. 6.* ubi: *Concurrente reservatione beneplaciti Apostolici, quoties ad conventionis consummationem ante beneplaciti impetrationem non proceditur, conventio simoniaca dici non potest.* Idem habet *de jurep. d. 48. n. 2.* ubi: *Ubi pactio fit sub expressa reservatione beneplaciti Apostolici, quatenus Papa illam approbet, & non aliàs, tunc habetur pro non adjecta, si Papa eam non approbet, & consequenter simonia non intrat.* Tond. *qq. benef. p. 1. c. 27. n. 28.* ubi: *Quòd si in tractatu præcedente partium, seu in concordia reservatum fuisset beneplacitum Papæ, excluderetur simonia, & illius effectus.* Additque, id etiam in Gallia indubitatum esse: Sic quoque *c. 72. n. 32.* ait: *Stante reservatione beneplaciti Papæ in transactione super beneficio, nulla potest adesse in ea simonia.* Citat Farinac. *conf. 75. n. 19. 33. & 72* Subditque: *Et quamvis prætenderetur, quòd concordia fuisset executioni mandata, antequam beneplacitum Papæ fuisset obtentum, tamen culpa unius ex transigentibus aliis, qui non deliquerunt, nocere non potest,* juxta c. *sicut. de simon.* de quo infrà ex professo. Idem expressè tradit Paris. *l. 14. q. 3. n. 10.* ubi: *Quòd si fiat resignatio propter temporale aliquid, seu si renuncianti detur temporale aliquid auctoritate Papæ, non diceretur in hoc casu resignatio simoniaca.* Citat pro hoc S. Antonin. *in 2. p. summa tit. 4. c. 5.* Felin. communiter receptum *in c. ad audientiam. 2. de rescrip. n. 3.* aitque *ibid. n. 45.* Paris. *in simonia namque indulta jure positivo, qualis est hæc,* (intellige dum astringitur collator inferior Papâ ad conferendum certæ personæ, & non aliter fit resignatio) *auctoritas & licentia Papæ excusant à vitio.* Item *l. 6. q. 2. n. 68. & 69.* ait: *Quamvis renunciatio debeat esse pura & libera, id tamen intelligendum, nisi Papa aliud disposuerit; factum enim ipsius Papæ tollit omne vitium simoniæ.* & *n. 70. Proceditque idipsum procedente tractatu ante resignationem, v. g. de solvenda pensione.* & *n. 72. Tractatus de resignando certo modo non est prohibitus, sed pactio firma; id eò magis, si apponatur clausula: si Sanctissimo D. N. placuerit, & ab eo approbatum fuerit.* Rationem responsionis ultimatam cum communi dat Lott. *loc. cit.* quòd jus positivum sit in manu Papæ, ut Rota *in Balneo-Regiens. simon. 17. Maji* 1624. & sic impossibile est, ut ait idem, ut committatur simonia, (intellige juris positivi) ubi intervenit hujusmodi auctoritas.

2. Ampliat responsionem Lott. *loc. cit. n. 167.* dum ait, recipiendam non esse distinctionem, quò ad hoc punctum, ut tenuerunt Abb. Anan. Socin. & alii *in c. 1. de simon.* inter beneficia habentia administrationem Ordinis, vel executionem Clavium, & inter alia beneficia, quasi quòd ad respectum priorum deficiat potestas Papæ; eò quòd hic scrupulus moveri possit non solùm respectu potestatis Ordinis & Clavium; sed & respectu cujuscunque rei spiritualis. Unde sic universaliter videtur resolvere D. Thom. 2. 2. q. 100. *in a. in respons. ad 7.* Verùm hoc intelligendum ait Lott. *n. 168.* citato Felin. *in cit. c. ad audientiam. ll. 2. de rescrip.* quando nuncupatim & expressè id temporale, quod accipitur, succederet loco pretii ipsius rei spiritualis sic appretiatæ & æstimatæ; in concessione enim rei spiritualis duo concurrere motiva, unum occasionale & remotum, in quod cadit talis æstimatio, seu quod talis approximationis est capax. Alterum propinquum, in quo ea non cadit, & ideo, ubicunque explicitè non est facta æstimatio ex hac posteriore causa propinqua, censetur facta ex causa remota, ex qua fieri poterat licitè sine ullo simoniæ scrupulo, ut constat in Sacerdote conducto pro stipendio ad legendum Sacrum. Et sic, ut Lott. *n. 169.* dum hæc duo motiva sunt separata seu distincta ex separatione subjectæ materiæ, nempe spiritualis, & materialis illi cohærentis, ut ex intentione agentis fiat ista separatio, & actus ille judicetur licitus, & non simoniacus. Unde jam constat, prædictam distinctionem nullatenus applicabilem controversiæ de interposita auctoritate Papæ super pactis alioqui illicitis, & simoniacis privatorum inter se, utcunque agatur de beneficiis habentibus annexam potestatem Clavium, vel Ordinis administrationem. Siquidem pari modo, quo Sacerdos pro pretio celebrans ex sola intentione separat officium divinum à servitio suo, & pro hoc tanquam pro causa remota mercedem licitè recipit; ita & multò magis Papa habens jus positivum in sua potestate separat ex sola sua intentione, quidquid est spirituale, à temporali, & commodum temporale cum simplici temporali adæquat. Lott. *n. 170.* ex Præposit. *in c. latorem. 1. q. 1.* & Jacobat. *de concil. l. 4. a. 4. ex n. 47.* His non obstante c. *si quis objecerit. 1. q. 3.* ubi dicitur: *Penitus eum desipere, qui objicit, non consecrationes eius, sed res ipsas, quæ ex consecratione proveniunt, &c.* quod est fundamentum prædictæ distinctionis. Nam id procedere respectu inferiorum Papâ, qui non habent facultatem separandi ac segregandi spiritualia à temporalibus, ait Lott. *n. 171.* ex Præpos. *ubi antè. n. 32.* & Jacob. *loc. cit. n. 39.* Hacque eò faciliùs procedere, quòd Papa ad approbanda hujusmodi pacta non moveatur ullo affectu proprio, sed justis partium precibus & rationibus, v. g. ne nimium incommodum ex resignatione patiantur, vel ut ex inita transactione & concordia sequatur extinctio litis, ait Lott. *n. 172.* quin & subjicit idem *n. 173.* juxta Præpos. & Jacob. *ll. cit.* cessaturum omnem scrupulum, non solùm, ubi urget similis aliqua causa justa; sed etiam ubi Papa directè & explicitè pro temporali concederet spiritualia: imò cessante omni causâ, cùm Papæ subjiciatur omne jus humanum, impossibile esse ei impingere simoniam, sed solùm simplex peccatum scandali ex defectu talis causæ. De cetero

3. Limitanda responsio ita, ut si dicta reservatio seu clausula: *Sub beneplacito Apostolico:* fuisset solùm apposita ad tegendam & colorandam partium fraudem, utpote si ante obtentum illud beneplacitum Apostolicum conventio fuisset mandata executioni, & pecunia soluta, vel res alia æquivalens tradita, vel præstita, hoc casu committeretur simonia. Tond. *cit. c. 27. n. 30.* citans Mohed. *de simon. decis. 1. n. 6.* Unde

4. Respondeo secundò: Ut ex confirmatione seu approbatione Papæ hujusmodi pacta circa beneficialia purgentur à simonia, duo hæc exiguntur. Primum, ut non solùm simpliciter reservetur beneplacitum Apostolicum, sed reipsa obtineatur; dum enim non obtinuerit, conventio non est in statu validitatis, utpote qui initiari non potest ex consensu paciscentium, sed tantùm ex ipsius Papæ auctoritate. Lott. *loc. cit. n. 177.* citans Anan. *in c. audivimus. de colluf. detegend.* & Rotam *in Callagur. pension. 29. Maii* 1595. Unde, ut subdit Lott. *n. 178. Ad effectum istum non attenditur tempus tractatûs aut pactionis, sed confirmationis Papæ.* Alterum, ut omnia bonâ fide, & verbis claris sint Papæ exposita, ne aliquid contra ejus mentem extortum videatur, v. g. si narratis aliquibus pactis illicitis alia magis illicita taceantur. Lott. *n. 179.* Unde etiam decretum illud ex osit in literis apponi solitum de juramento à partibus præstando, quòd nulla conventio simoniaca interveniret, intelligendum ait Lott. *n. 181.* citato Felin. *ubi suprà. n. 2.* de conventione continente plus in dando, vel promittendo, quàm literæ continerent.

Quæstio 727. An resignatio facta coram Ordinario in favorem alicujus, & non aliàs, aut aliter, sit simoniaca?

1. Respon-

1. RESpondeo: Communem sententiam habere, quòd sic. Eam tenent Castrop. *de simon. d. 3. p. 27. n. 4.* dicens, communem esse, quòd sit simonia, saltem ex jure Ecclesiastico, præcipuè post Constitut. Pii V. quæ incipit: *Quanta Ecclesia Dei, &c.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 27. q. 4.* dicens communi AA. consensu receptam, & veritati magìs faventem. Lott. *l. 3. q. 14. n. 9.* Paris. *l. 14. q. 3. n. 12.* & alibi sæpiùs citans quamplurimos. Garc. *p. 11. c. 3. n. 153.* citans Felin. *in c. ad audientiam. 2. de rescrip. n. 3.* Rebuff. *in pr. tit. de resign. condit.* Sarn. *de triennal. q. 16. vers. ult.* Mandol. *ad reg. de infirm. q. 16. n. 11.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 22.* Guttier. *consil. 42. n. 7. & 8.* Ugol. *de simon. tab. 1. c. 28. §. 2. n. 5.* Gonz. *gl. 14. n. 21. & 57.* Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 87.* (attento nimirum stylo Curiæ, aliàs secus) Suarez stante Constitut. Pii V. & plurimos alios. Fundamentum hujus sententiæ est, non quidem, ut Paris. *cit. q. 3. n. 13.* quòd resignatio, prout ejus natura requirit, debeat esse libera & pura, Canonesque & Jura, ut Azor. *loc. cit.* omnem conditionem in beneficialibus damnent; non enim ex eo, quòd id simpliciter prohibitum, sequitur esse simoniacum. Sed illud est, quòd omnis pactio in spiritualibus sit prohibita ob simoniam vitandam. *c. fin. de pactis*, adeóque, cùm in præsente prohibita sit pactio coram Ordinario, talis pactio de resignando beneficio, ut conferatur illud certæ personæ, & non aliter, erit simoniaca. Castrop. *l. c.*

2. Nihilominus oppositum, nempe non committi in tali resignatione simoniam, probabilitate non carere, ait Castrop. *loc. cit. n. 5.* & idipsum tenent apud Garc. *n. 153.* Soto *de Just. & Jure. l. 9. q. 7. a. 2.* ubi ait, licitè posse fieri coram Ordinario renunciationem in favorem designatæ personæ & non aliàs, quia nullo jure prohibetur in Prælati arbitrio ponere, si voluerit conferre Petro, quod si non voluerit, aliter ille, qui jure possidet, non renunciat. Valent. *To. 3. d. 6. q. 16. n. 3.* Vega *in sum. p. 2. c. 101. casu 54.* Covar. *l. 2. var. c. 5. n. 5.* Staphil. *de lit. grat. tit. de var. modis vacat. §. resignationis modum. n. 8. & seq.* Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. renunciat. §. 2. & 3.* addens quòd, quamvis hujusmodi renunciatio apud Ordinarium Constitut. Pii V. sit prohibita, & collatio irritetur, non tamen erit simoniaca. Item apud Castrop. *loc. cit.* Vasq. *de benef. c. 2. §. 4. dub. 7.* Less. *ubi antè. n. 86.* tenet quoque illam Pirrh. *ad tit. de renunciat. n. 89.* qui tamen rectè addit, simoniacam fore, & saltem jure Ecclesiastico prohibitam, si præcedat pactum cum Episcopo, ut is promittat, se acceptaturum resignationem, & beneficium resignatum collaturum personæ designatæ. Hujus sententiæ fundamentum insinuatum est à Soto, quòd in hoc casu non arctetur Ordinarius ad acceptandam illam resignationem, ac proinde ibi nulla interveniat pactio, neque aliquid pretio æstimabile, pro quo renunciatio fiat. Item quòd hæc resignatio in Constit. Pii V. non prohibeatur ut simoniaca. Castrop. *cit. n. 5.* Porrò sententiam communem sic ampliat Paris. *cit. q. 3. n. 18.* ut ipsum quoque mandatum datum Procuratori ad resignandum in manibus Ordinarii in favorem Titii, & non aliter, sit simoniacum. Et sic mandatum illud nullius esse momenti, ait Azor. *loc. cit.*

Quæstio 728. An igitur etiam simoniacum sit, aut aliàs illicitum resignare beneficium coram Ordinario liberè quidem, cum ea tamen intentione, spe, supplicatione, ut detur certæ personæ?

1. RESpondeo negativè, modò idipsum non deducatur in pactum. Azor. *cit. q. 6.* Castrop. *loc. cit. n. 10.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 134. n. 4.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 161.* Paris. *l. 14. q. 6. à n. 3.* citantes quamplurimos. Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 59. juncto n. 65.* contra Host. *in c. ex parte. de off. jud. deleg.* apud Azor. Ratio responsionis est; quia hic nulla intervenit conditio expressa, vel tacita, nullúmque pactum aut contractus, nec ulla emptio aut venditio. Garc. Azor. Paris. Castrop. *ll. cit.* neque sola spes facit simoniam. Garc. quin etiam, ut ait Paris. *l. c. n. 5.* citato pro hoc Nav. *in man. c. 23. n. 100.* intentio accipiendi aliquid temporale pro spirituali facit simoniam; quod tamen intelligendum, juxta limitationem mox subjiciendam. Sed neque responsio contraria est Constitutioni Pii V. cùm in ea solùm prohibeatur resignatio talis cum tali intentione in conventionem expressam vel tacitam deducta. Castrop. *loc. cit.* Paris. *cit. q. 6. n. 7.* ex Nav. *cons. 38. n. 3. de simon.* Sic etiam à Pio IV. & V. eam solùm damnari in resignatione confidentiam, quæ in pactum expressum vel occultum deducitur, non verò confidentiam solâ mente retentam, ait Azor. ex eodem Nav. *loc. cit.* ait quoque Barbos. *cit. n. 65.* illis verbis positis in Constitut. Pii V. *Nec futuri successoris ab iisdem verbo, nutu, aut alio signo designentur:* non imponi præceptum ipsis resignantibus, sed solùm Prælatis conferentibus; cùm ad eos solùm referantur. Imò, quòd nec præceptum importent, sed solùm admonitionem, ut ex verborum forma & contextu colligatur, dum Papa in eo versu utatur verbo *caveat*, in sequenti verò dicat: *Præcipimus, & omnino interdicimus.*

2. Ampliatur responsio, ut si quis liberè resignet, nullam imponens necessitatem Ordinario conferendi personæ à se designatæ, etsi in animo ita constructus sit, ut non renunciaret, si sciret, non conferendum personæ à se designatæ, adhuc non committat simoniam, ne quidem mentalem, quia nullum adhuc intervenit pactum tacitum aut expressum. Tond. *loc. cit. n. 5.* Paris. *cit. q. 6. n. 8.* citans Nav. *in Man. c. 23. n. 107.* Secus tamen foret, si idipsum tanquam conditionem animo actu retineret, ita ut in animo actu nolit resignare, si non obveniat suum beneficium illi personæ. Azor. *loc. cit.* Deducitur quoque ex responsione, non committi simoniam ab eo, qui dedit mandatum ad renunciandum coram Ordinario seu inferiore à Papa liberè & simpliciter, ad petendum tamen simul & obtinendum beneficium personæ à se designatæ. Azor. *loc. cit.* Paris. *n. 6.* Garc. *n. 162.*

Quæstio 729. An simoniacum quoque sit resignare coram Ordinario sub alia conditione, v. g. sub reservatione pensionis vel fructuum?

RESpondeo affirmativè, juxta dicta *quæst. ante hanc 4.* Ita expressè Castrop. *loc cit.* Paris. *l. 14. q. 5. n. 1.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 49* citans Suar. *l. 4. de simon. c. 45. n. 22.* Filiuc. *To. tr. 45. c. 8. q. 10. n. 34.* Bonac. *de simon. q. 4. §. 14. n. 2.* Rationem quoque addit Barbos. quia in hoc casu temporalis conditio in spiritualibus adjicitur, per quam conventio non fit gratuita, & aliquid continet, quod pretii rationem habere videatur, estque hoc ipsum temporale. Proceditque idipsum, etiamsi, dum pactum, ut resignans recipiat fructus beneficii, vel eorum partem ad tempus (idem est de pensione) vel quoad vixerit, factum fuerit sub beneplacito Apostolico, & postea facta resignatio coram Ordinario; erit enim illa resignatio simoniaca. Paris. *l. c. n. 3.* sic resolutum dicens à Rota. Et à fortiore hæc procedunt, dum resignatio talis fit coram Papa, & siletur talis pactatio facta. De cetero resignantem cum Resignatario antecedenter tractare de fructibus aut pensione sibi præstanda, non est simoniacum. Paris. *loc. cit. n. 5.* citans Redoan. *de simon. p. 2. c. 15. n. 3.* Card. Paris. *cons. 30. n. 3. vol. 4.* Caccialup. *de pens. q. 19. n. 1.* cum communi. Siquidem non nisi pactio firma prohibetur. *c. universorum. de rer. permut.* tractatus autem non includunt aliquam firmam conventionem; cùm tractare nihil aliud sit, quàm in medio ponere. Paris. *loc. cit. n. 7.* qui etiam addit *n. 9. & 10.* hinc tales tractatus non inducere simoniam, etiamsi promissio transiert in obligationem, modò apposita clausula: *Cum consensu Papæ, vel si Papæ placuerit:* Vide de hoc plura, ubi de pensione. Vide etiam Garc. *p. 1. c. 5. à n. 57.*

Quæstio 730. An ergo etiam simoniacum sit resignare coram Ordinario ad effectum unionis sub conditione reservandorum sibi fructuum beneficii uniti?

REspondeo: Non tantùm talem resignationem non esse simonicam, sed etiam esse licitam, & validam. Tond. *qq. benef. p. 3. c.* 151. *n.* 6. *&* 7. ubi ait: Regula ista restringens auctoritatem Episcopalem ad resignationes puras ac simplices non habet locum in resignationibus factis ad effectum unionis, seu ut unio de beneficio sortiatur suum effectum; cùm hæc sit impropria resignatio, & ideo etiam sub conditione hujusmodi suspensiva potest fieri, uti id expressè tradit Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 138. ubi ait: dubium se offert, an, esto, quòd non possit fieri resignatio coram Ordinario in favorem alterius, possit tamen quis consentire, ut suum beneficium conferatur certæ personæ, seu uniatur certo loco in sui præjudicium, sicut potest absolutè consentire, quòd provideatur. *&* *n.* 159. ad hoc dubium respondet, dum ait: videtur id fieri posse, quia consentiens, ut suum beneficium provideatur, non renunciat verè & propriè, sed tantùm fictè & impropriè, quod patet; quia antequam provideatur, consentiens manet beneficiatus, & potest revocare consensum, & sic consentiens, ut hujusmodi beneficium conferatur seu uniatur certo loco, non renunciat in favorem, nec ibi intervenit pactum, conditio seu modus, sed nudus consensus, qui non inducit simoniam. Quin & plus addit Garc. dum sic continuat: & idem videtur in renonciatione in favorem sub conditione propria & suspensiva, nempe si beneficium conferatur tali; nam in effectu est quidem consensus, quòd conferatur illi, non tamen hic intervenit pactum seu modus; quamvis quoad hoc posterius dicat contrarium sentire Suar. *de relig. tr.* 3. *l.* 4. *c.* 35. *à n.* 5. Jam verò, ut ait Tond. certum est, unionem posse fieri absque consensu illius, qui beneficium uniendum possidebat, quo casu unio durante ejus vitâ ei non præjudicâsset, sed semper, quamdiu possessor vixisset, fructus beneficii uniendi ad ipsum possessorem pertinuissent; adeòque dum possessor unioni apposuit conditionem, quæ de jure inerat, ut Rebuff. *in pr. tit. de unionib. gl.* 11. *n.* 8. *&* 9. cum pluribus *ibid.* citatis, & Rota *decis.* 133. *n.* 13. *&* 14. *p.* 2. *Diversar.*

Quæstio 731. An resignatio facta coram Ordinario sub conditione, quæ de jure inest, sit simoniaca?

REspondeo negativè: Conditio siquidem jure annexa, (idem est de annexa à fundatore, & approbata ab Ordinario) tutâ conscientiâ in pactum deducitur, v. g. si resignes alicui beneficium, ut is resideat in Ecclesia, vel tertiò per seipsum legat in hebdomada Sacrum, (intellige, ubi sic habet fundatio) Azor. *cit. c.* 27. *q.* 6. Paris. *l.* 14. *q.* 6. *n.* 1. ubi: quòd spiritualia dari possint, aut dimitti sub conditione, quæ de jure inest, juxta *c. significasti. de elect.* & Felin. *in c. ad audientiam. 2. de rescrip.* vide de hoc dicta aliàs, ubi, coram quibus facienda resignatio. Unde Resignatarius promittens se soluturum pensiones, si beneficium reperiatur pensione gravatum, non incurrit simoniam: etsi Paris. *l.* 14. *q.* 4. *n.* 11. citans pro hoc Nav. *cons. 4. de simon.* dicat, simoniacè resignare illum, seu resignantem, si is promittat, se soluturum pensionem, si qua gravatum reperiatur beneficium.

Quæstio 732. An simoniacum sit resignare, (idem est de conferre) beneficium sub conditione, quæ quidem de jure non inest, seu non annectitur ipsi beneficio, continet tamen aliquid aliàs de jure debitum resignanti, vel collatori, v. g. ut Resignatarius solvat, quod aliàs debet, & in quo solvendo erat injustè morosus?

REspondet Pirth. *ad tit. de simon. n.* 141. non esse simoniam, si collator (idem est de resignante) debitori conferat timore amittendi debitum, sive ut debitum ab eo consequi possit, si nullum pactum intercedat, per quod imponatur nova obligatio in futurum debitori; eò quòd tunc collator solùm petat, quod suum est, sive quod sibi ex præcedente alio contractu est liquidè debitum, adeòque adhuc gratis conferat beneficium. Fore tamen simoniacum, si conferat debitori beneficium addito novo pacto securitatis in futurum, pro quibus citat Suar. *l. 4. de simon. c.* 37. *n.* 18. qui etiam ibi addat: si debitor differendo solutionem, manifestam vim & injuriam inferret, posse dari spirituale aliquid, non ut pretium, sed ut medium tollendi vexationem, modò scandalum & omnis irreverentia caveri possit. Pro quo etiam citat Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 10. *c. ult. n. ult.* de quo postremo plura paulò post.

Quæstio 733. An simoniacum sit resignare beneficium, ut resignatarius resignanti, vel alteri ferat suffragium in electione aliqua, aut præsentatione, seu adeptione alicujus beneficii, vel officii?

REspondeo affirmativè. Paris. *l.* 14. *q.* 4. *n.* 5. & ex eo Azor. cum communi. Idem est, si quis promittat, se resignaturum in favorem Titii, si operâ illius, aut alterius beneficium aliud fuerit adeptus. Azor. *loc. cit.* quia in his fit resignatio pro pretio rei spiritualis, quod prohibetur *c. sicut. c. non satis. de simon.* Paris. *cit. q.* 4. *n.* 6. nec solùm resignatio est simoniaca, dum datur aliquid temporale, sed etiam dum datur aliquid spirituale. Paris. *ibid. n.* 5. citans Joan. Caraf. *de simon. mental. n.* 65.

Quæstio 734. An simonicum sit resignare in favorem Titii, ut is resignantem moneat, seu certiorem faciat, ubi beneficium aliquod in urbe Titii vacabit?

REspondeo affirmativè. Paris. *cit. q.* 4. citans Nav. *in man. c.* 23. *n.* 107. & cum illis Azor. *loc. cit.* addit etiam Paris. *n.* 8. statuisse Gregor. II. in Constitut. sua 4. nihil dandum nunciantibus vacationes beneficiorum.

Quæstio 735. An simoniacum sit resignare ea conditione, ut Resignatarius, vel alius resignet beneficium suum in favorem resignantis, aut alterius, putà amici, nepotis? &c.

1. REspondet Azor. *cit. c.* 27. *q.* 5. indistinctè committi hoc modo simoniam; eodem modo respondet Paris. *l.* 14. *q.* 4. *n.* 3. citatis Nav. *in man. c.* 23. *n.* 100. Innoc. Jo-And. relati à Vitallno *in Clem. unic. de rer. permut. n.* 43. Verùm procedendo distinctiùs,

2. Respondeo secundò: Petrum resignare suum beneficium Paulo eâ lege, ut vice versâ Paulus resignet Petro suum beneficium, simoniacum non est, ubi talis reciproca resignatio plus non involvit quàm permutationem beneficiorum, quæ fieri potest coram Ordinario. Idipsum sentire videtur Paris. *loc. cit. n.* 4. dum responsionem suam, quâ dixerat, illam reciprocam resignationem, quâ quis resignat alteri suum beneficium, ut is iterum suum resignet sibi, simoniacum esse, sic limitat, ut velit, non procedere, quoties id fuit in supplicatione expressum, ut communiter practicatur, intellige, etiam coram Ordinario. De cetero permutare beneficia, etiam nullâ interveniente pecuniâ, vel alio temporali æquivalente, si talis permutatio fiat per pactum privatorum sine auctoritate Superioris, est simonia jure humano Ecclesiastico prohibita, seu inducta. Lott.

l. 3.

l. 3. *q.* 29. *n.* 101. Pirh. *ad tit. de simon. n.* 124. (ubi tamen addit: vel saltem illicita, quia jure Ecclesiastico, nempe *c. cum olim. c. quæsitum. de rer. permut.* prohibita) Castrop. *de simon. d.* 3. *p.* 15. *n.* 3. citans Rebuff. *in pr. tit. de permut. n.* 52. Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 31. *n.* 8. Valent. *d.* 6. *c.* 26. *p.* 3. Rodoan. *de simon. p.* 3. *c.* 3. *n.* 13. contra gl. & Innoc. *in cit. c. quæsitum.* tenentes, præbendas ejusdem Ecclesiæ, & rationis posse privatim permutari. Sed neque coram Ordinario possunt permutari beneficia inæqualium proventuum, ita ut de ejus consensu inæqualitas illa compensetur pecuniâ, alióve temporali sine labe simoniæ; cùm enim Ordinarius non possit fructus à titulo spirituali beneficii separare, (uti id potest Papa, & hinc de ejus consensu hæc compensatio fieri potest) translato titulo, transfertur necessariò & jus ad fructus; adeóque, si pro hoc jure translato consentiret Ordinarius exigi pretium, foret injustum, & simoniacum. Castrop. *loc. cit. p.* 16. *n.* 1. citans gl. *in c. cum pridem. de pactis.* Lessium *de Just. l.* 2. c. 35. *n.* 104. Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 34. *à n.* 10. Idémque erit, si compensaretur dicta inæqualitas fructuum etiam proveniens ex decimis, primitiis, oblationibus, (quos fructus spirituales vocat Castrop. *loc. cit. n.* 2.) imposita de consensu Ordinarii pensione pinguiori beneficio; quia Ordinarius neque ex ista causa pensionem imponere potest. Castrop. *loc. cit. n.* 3. citans Garc. *p.* 1. c. 5. *n.* 341. *&* 344. Suar. *ubi ante.* Valent. Rodriq. &c. juxta dicta à nobis suprà de pens. contra Gonz. *gl.* 5. §. 5. Nav. *cons.* 74. *&* 75. *de simon. n.* 4. Delphin. *de surep. l.* 2. *q.* 16. *n.* 161. *&c.*

3. Respondeo tertiò: Est tamen simoniaca illa alia reciproca resignatio, dum Petrus resignat beneficium suum in favorem nepotis Pauli eâ lege, ut Paulus sibi, seu Petro resignet suum. Azor. Paris. *ll. cit.* Castrop. *de simon. d.* 3. *p.* 17. *n.* 11. citans Less. *l.* 2. *de Just. c.* 35. *n.* 87. Suar. *ubi antè. n.* 18. eò quod, licèt etiam in tali resignatione adesse videatur quædam permutatio, ea tamen mixta sit cum resignatione in favorem, quæ Ordinariis omnino prohibita est. Castrop. *loc. cit.* citatis iisdem.

4. Respondeo quartò: Idem dicendum de resignatione triangulari, v. g. dum resigno meum beneficium Petro, ut Petrus renunciet suum Paulo, & Paulus suum mihi, quia fortè meum beneficium commodius est Petro, & Petri beneficium Paulo, & Pauli beneficium mihi. Paris. *l.* 14. *q.* 7. *n.* 63. ubi expressè: resignatio ex causa permutationis dicitur simoniaca, si est triangularis, vel quadrangularis. Castrop. *loc. cit.* citans Less *ubi antè. n.* 88. Suar. *ubi ante.* Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 21. qui tamen plus non dicit, quàm non valere permutationem pro tertio, & permutationem debere esse inter duos, non triangularem, aut quadrangularem. Ratio responsionis est, quòd ad evitandam simoniam in beneficiorum provisione omnis conventio & pactio obligans ad aliquid, quod de jure non inest, omnino cessare debet, juxta *c. tua nos. de simon.* & *c. fin. de pactis*; sed in præsenti intervenit pactio de aliquo præstando, quod de jure non inest; dum primus obligat secundum, ut resignet in favorem tertii, secundus tertium, ut resignet in favorem primi. Castrop. *loc cit.* Posse tamen idem intentum obtineri licitè vi duplicis permutationis, ut si ego permutem beneficium meum cum beneficio Petri, & habito beneficio Petri illud iterum permutem cum Paulo; dum hac ratione Paulus habebit beneficium Petri, quod sibi commodius est, & Petrus meum, quod illi commodius, & ego Pauli, quod mihi commodius; sic inquam tradit Castrop. cum Lessio, dicitque id probabile censeri à Suar.

Quæstio 736. An simoniacum sit conferre, vel resignare beneficium pingue sub onere, ut resignatarius resignet simpliciter, seu purè minùs pingue, ut illud conferri valeat alteri?

1. RESpondeo per partes, ut enucleatiùs procedatur. Ac primò quidem, non esse simoniacum, si Episcopus (idem videtur quò ad hoc, de alio Collatore) conferat (idem videtur ob paritatem rationis, si quis resignet) beneficium habenti jam aliud incompatibile cum hoc secundo sub ea conditione & onere, ut renunciet primum; eò quòd in hoc casu conditio seu obligatio resignandi primum de jure inest. Garc. *p.* 8. *c.* 2. *n.* 22. citans Abb. *in c. significasti. n* 6. *de elect.* Pavin. *de off. & pot. cap. sede vac. p.* 2. *q.* 1. *n.* 8. Selv. *de benef. p.* 2. *q.* 20. *n.* 2. *&* 3. Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 21. *n.* 7. Rebuff. *in pr. tit. requisita ad collat. ben. n.* 3. Mascard. *de probatio. concl.* 313. *n.* 5. *&c.* Cardenas. *in crisi ad proposit. damn. ab Innoc. XI. dissert.* 27. *n.* 120. citans insuper pro hoc *n.* 116. Th. Sanch. *to.* 1. *consil. l.* 2. *c.* 3. *dub.* 25. *& n.* 117. Gibal. *de simon. q.* 16. *coroll.* 8. nec opus quò ad hoc erat limitatione, quam ponit Sanch. *loc. cit.* nempe non fore id simoniacum, si prius beneficium collatum fuerit cum illa conditione, ut, si conferatur aliud pinguius, prius dimittat, dum absque eo adhuc illud onus dimittendi ipso jure inest receptioni secundi beneficii incompatibilis.

2. Respondeo secundò: Si verò beneficium conferendum non est incompatibile cum præhabito, esse simoniacum, si conferatur sub onere dimittendi præhabitum, tenent Garc. *loc. cit. n.* 24. Sanch. Gibal. Selv. *ll. cit.* Nihilominus contrarium, saltem de Episcopo, collatore, docet Cardenas *loc. cit. n.* 122. citato Alphon. de Moscoso *in sum. tr.* 5. *de simon. c.* 10. hisce expressis: *Veram censeo sententiam affirmantem, posse Episcopum absque labe simoniæ conferre beneficium pinguius Clerico cum onere, ut renunciet beneficium minùs pingue, quod antea habebat, quamvis ea beneficia inter se sint compatabilia.* Rationem suæ sententiæ dat à *n.* 24. quòd vi *c. quæsitum. de rer. permut.* detur potestas Episcopo transferendi beneficiatum de una Ecclesia ad aliam; dum autem Episcopus confert beneficium pinguius Clerico cum onere resignandi tenuius, fit vera & perfecta translatio, utpote quæ dicit terminum ad quem, & terminum à quo, qui uterque in tali collatione conditionata reperitur; dum enim confert beneficium pinguius, facit illum transire ad aliam Ecclesiam tanquam ad terminum ad quem; dumque jubet renunciare beneficium tenuius, facit illum recedere ab Ecclesia, cui ante præerat tanquam à termino à quo, quæque, ut Suar. *to.* 1. *de relig. tr.* 3. *l. de simon. c.* 32. in hoc differt à permutatione, quòd translatio non sit contractus, unde per se non requirat, quòd fiat inter duos, & per se respiciat utilitatem Ecclesiæ, non translatorum. Unde originem ducit à providentia Prælati, non autem à voluntate translati.

3. Quòd, si ex hoc ipso sumas occasionem opponendi, & dicas, in tali collatione, etiam facta ab Episcopo, revera intercurrere pactum, & fieri eam per modum contractûs, dum Episcopus dat beneficium non nisi dependenter ab hoc, quòd collatarius consentiat in resignationem alterius beneficii; & sic collationem secundi beneficii non esse ex natura sua veram translationem, sed impletionem illius conditionis & pacti. Respondet Cardenas *n.* 133. non esse contractum, nec fieri illam provisionem per modum contractûs; cùm illud onus Episcopus non imponat pacto, sed imperio & jussione; ac proinde æquivalere huic actui: *Do tibi hoc beneficium, & quia scio te acceptaturum, jubeo, ut renuncies beneficium præhabitum.* Vel huic: *jubeo, ut acceptes hoc beneficium, & ut renuncies aliud.* Quod imperium facere possit vi acceptæ potestatis. *in cit. c. quæsitum.* Quin & ait in *fine cit. n.* 133. si periculum est simoniæ propter pactum in tali provisione conditionali, se consulere, ne Episcopus utatur provisione conditionali, sed imperativâ, quam præsumere debeamus in Episcopo sic providente. Si instes & dicas, Episcopum exspectare consensum collatarii, utpote sine quo fieri nequit talis provisio, & si is renuat, non habendum pro inobediente; adeóque potiùs dicenda sit talis provisio pactio, quàm jussio, & sic, non esse veram translationem, de qua loquitur citatus textus. Respondet *n.* 136. non repugnare, ut imponatur præceptum,

& quòd, si subditus renuat, & Superior annuat ejus renitentiæ: sic enim leges imperativo modo imponi, & tamen solere principes annuere renitentiæ populi, & exspectare consensum ejus; quia non volunt obligare populum invitum.

4. Quòd, si ulteriùs instes dicendo, veram translationem, cujus faciendæ potestatem datur Episcopo in cit. textu *c. quæsitum*, requirere, ut fiat ex causa necessaria, sed talis non est in præsente casu renunciandi beneficium præhabitum, ut consequatur secundum; necessarium enim non est, ut resignet præhabitum; cùm sint compatibilia, adeòque causa renunciandi prius in hoc casu est voluntaria beneficiato; & sic resignatio trahit originem non à providentia Prælati, sed à voluntate resignantis seu translati: ad hoc inquam, Respondet *à n.* 139. adhuc dici causam moraliter necessariam, quæ importat magnam utilitatem pro bono regimine Ecclesiæ, qualis est distribuere ita beneficia, ut pinguiora dentur dignioribus, & evitetur in quolibet individuo pluralitas beneficiorum; talis autem est necessitas Episcopi in præsente casu, dum non fit ea translatio principaliter propter bonum clerici, sed ob bonum regimen Ecclesiæ, & sic causam renunciandi non esse voluntariam beneficiato, utpote cujus voluntati non subest bonum regimen Ecclesiæ, propter quod fit hæc translatio, sed originem ducere à voluntate & providentia Episcopi.

5. Rationem aliam responsionis suæ dat & firmat Cardenas *à n.* 144. nimirum, quòd provisio beneficii sub conditione, ut renunciet in beneficium præhabitum etiam compatibile cum hoc secundo, ideo nihil contineat simoniæ, quia & hæc conditio non secus, ac conditio resignandi præhabitum incompatibile de jure inest. Siquidem, cùm, ut ait, & pluribus textibus juris firmat *à n.* 145. semper in Jure Canonico res odiosa fuerit pluralitas beneficiorum, etiam independenter ab eo, quòd sint incompatibilia propter plurima incommoda, quæ ex hac pluralitate oriuntur, & propterea, ut ait. *n.* 153. conformius multò sit Juri Canonico, & Constitutionibus Pontificum & Conciliorum, vitare pluralitatem beneficiorum; adeòque multò melius & consultius agat Episcopus pro bono regimine Ecclesiæ vitando, quantum potest, eam pluralitatem, (etsi de cetero jus permittat haberi duo beneficia compatibilia ab uno pro sufficientia sustentationis, id enim est quasi mera indulgentia & permissio) concludit *n.* 154. non posse esse simoniam dare beneficium sub conditione, ut fiat id, quod conformius est juri canonico, & utilius ad bonum regimen Ecclesiæ; nempe ut ad vitandam dictam pluralitatem renunciet priùs habitum; ac ita Episcopum non fore simoniacum, si dicat: *Confero tibi beneficium sub conditione, ut agas id, quod conformius est juri canonico, & bono Ecclesiæ regimini, quale est, ut collato tibi tali beneficio resignes præhabitum.*

6. Quòd si contra hanc rationem opponas illud, non inesse de jure, quod jus non præcipit, etsi autem conformius sit juri vitare pluralitatem beneficiorum etiam compatibilium, jus tamen id non præcipiat. Respondet *n.* 159. non inesse quidem dictam resignationem de jure præcipiente, inesse tamen de jure consulente; non autem minus esse de jure, quod jus consulit, quàm quod præcipit; eò quòd, cùm juxta Apostolum æmulari debeamus charismata meliora, id, quod jus approbat, ut melius & utilius Ecclesiæ, debeamus æmulari ac sequi tanquam à jure injunctum. Quin & *n.* 162. ex eo dictam conditionem resignandi præhabitum inesse de jure etiam absolutè; quia de jure absolutè inest, ut Episcopus servet justitiam distributivam in distribuendis beneficiis, & ad hanc requiratur, quòd abundantibus aliis, alii fortè digniores non mendicent nihil habendo.

7. Denique tertiam ponit rationem à *n.* 163. nempe quòd dato, illam conditionem resignandi præhabitum non inesse de jure, adhuc illa conditio non faciat collationem simoniacam ex eo, quòd, licèt omnis pactio, quæ fit circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, sit simoniaca, excipiatur tamen ab hac regula translatio ab una Ecclesia ad aliam, sive fiat per modum permutationis, in qua invenitur pactum utriusque beneficiati; sive per modum translationis, modò id fiat auctoritate Episcopi. Si enim possit auctoritate suâ Episcopus transferre personas factâ priùs inter beneficiatos invicem pactione, possit etiam transferre personas paciscendo pro bono regimine Ecclesiæ, eò quòd, sicut pactio beneficiariorum honestatur, si fiat permutatio auctoritate Episcopi, ita honestandam etiam pactionem, quæ facta fuerit ab Episcopo, pro utilitate & bono regimine Ecclesiæ. Pro qua ratione confirmanda adducit, quod docere ait Tho. Sanch. Lopez. Cordub. Eman. Rodrig. nempe, quòd, si Episcopus det alicui tenue beneficium sub conditione, ut illud resignet, casu quo obveniat ei pinguius, licitè posse dare pinguius sub ea conditione, quam promisit, nempe resignandi tenue præhabitum. Verùm de hoc ipso pari modo dubitari potest, an non sit simoniacum, sub tali conditione conferre tenue; quod ipsum bene advertit Cardenas *n.* 167. dum ait: *vel utraque provisio, vel neutra est simoniaca.* De cetero, si contra hanc rationem opponas, quòd, licèt Episcopus habeat potestatem auctoritativè, & potestativè approbandi permutationes aliorum, & pacta in eis inita, non tamen exinde sequatur, habere quoque illum potestatem approbandi & justificandi pacta à seipso inita; adeóque non sequatur, posse eum justificare pactionem initam cum eo, cui confert beneficium, dando illud sub conditione, ut aliud renunciet. Ad hoc inquam, respondet *n.* 170. non habere quidem Episcopum potestatem approbandi pactiones ab ipso initas in proprium commodum, posse tamen illum approbare ab eo initas in utilitatem Ecclesiæ, & pro bono ejus regimine.

8. Circa quas probationes illud notandum, quòd, licèt prima & tertia hoc ipsum (nempe posse sine simonia conferri beneficium pinguius, ut dimittatur tenuius) firmet de Episcopo, utpote habente potestatem transferendi de Ecclesia una ad aliam, auctorizandíque permutationes, & sic paciscendi pro utilitate & bono regimine Ecclesiæ, nullatenus tamen probent, posse idipsum quoque inferiorem collatorem, aut resignantem, utpote destitutum dictâ potestate. Procedat autem & de his probatio secunda; si enim dimissio beneficii tenuioris est conditio, quæ de jure inest, à quocunque collatore, vel etiam resignante adjici poterit.

Quæstio 737. An simoniacum sit coràm Ordinario resignare beneficium in favorem tertii ex causa permutationis, dum tertius ille non habet beneficium permutandum?

RESpondeo: Talem resignationem esse eo ipso nullam & irritam, tenet Castrop. *cit. p.* 17. *n.* 12. citans Less. *l.* 2. *c.* 35. *n.* 100. Suar. *ubi suprà. n.* 20. Garciam. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 10. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 16. eò quòd, si quis sciens, alterum non habere beneficium, sic resignet, non intendat permutationem, sed resignare simpliciter in favorem, quam resignationem Ordinarius nequit recipere. Si autem bonâ fide, putans alterum habere beneficium, sic resignet, decipiatur graviter, errórque hic dans causam contractui reddat illum nullum & irritum, Rebuffo *in pr. tit. de permut. n.* 14. sentiente contrarium, resignationem nimirum talem & collationem esse validam; Resignantem talem posse agere, ut resignatum beneficium sibi reddatur. Videtur quoque talis resignatio à sciente, resignatarium non habere beneficium permutandum, facta esse simoniaca; quia est resignatio simplex, in favorem coram Ordinario.

Quæstio 738. An simoniacum sit resignare cum pacto, ut Resignatarius solvat expensas jam factas à Resignante in beneficio illo consequendo?

Re-

RESpondeo affirmativè. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 91. (ubi etiam ait, esse id simoniacum contra jus non tantùm Ecclesiasticum, sed etiam Divinum; idque quia supponit & tenet sententiam, quæ docet, emere vel vendere jus illud percipiendi fructus annexum rei, seu officio spirituali, esse simoniam juris divini) Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 7. Castrop. *loc. cit. n.* 15. citans Less. *ubi suprà. n.* 94. Suar. *loc cit. n.* 29, Paris. *l.* 14. *q.* 7. *n.* 1. argumento *c. super hoc. de renunc.* & *c. cùm pridem de pactis.* Deducitur enim hic in pactum onus aliquod, quod de jure non inest resignationi, aut tali beneficio, quod propter hoc, quòd istis impensis fuerit obtentum, pluris æstimari non debet, nec potest, non secus ac domus ideo cariùs vendi nequit, quia multis expensis eam obtines. Castrop. Pith. *ll. cit.* tum etiam, ut Pith. quia illæ expensæ non fiunt in renunciando, vel conferendo beneficio ei, cui datur vel ceditur, nec fiunt simul in utilitatem ejus, cui fit resignatio, sed sunt priùs factæ in utilitatem & commodum solùm illius, qui resignat, & fortè per plures annos ex beneficio fructus percepit; adeòque expensæ illæ nec per se, nec per accidens conjunguntur spirituali beneficio, vel collationi ejus, quæ nunc fit illi, cui resignatur, ac proinde nullo jure, aut justo titulo possunt repeti ab eo, cui fit resignatio, sed, si petantur, pro ipso beneficio resignato petuntur, quod est apertè simoniacum.

Quæstio 739. *An simoniacum sit, si Resignatarius solvat omnes expensas, quæ in conficiendis expediendisque literis Apostolicis factæ sunt, ita ut solvat etiam eas, quæ à resignante solvendæ essent ob fructus, vel certam pensionem ei reservatam?*

1. REspondeo, fore simoniacum, si id faceret ex pacto præcedente tacito vel expresso, ut ei fieret resignatio. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 147. Paris. *l.* 14. *q.* 7. *n.* 9. citans Nav. *cons.* 5. *de simon.* & eum eit Azor. *cit. c.* 27. *q.* 7. Et sic utrumque, tam resignantem quàm resignatarium, in foro externo judicari simoniacum, ait Paris. *cit. n.* 9.

2. Limitat hoc ipsum Azor. *loc. cit.* & Paris. *n.* 10. si Resignatarius tantum, quantum impendit pro resignante in expeditone sua, retineat dein in primo termino solutionis pensionis, siquidem communi usu & consuetudine curiæ, ut inquiunt, receptum est, ut quod resignatarius in expeditione literarum pro resignante solvit, in primo termino solutinnis pensionis retineat seu detrahat. Ec sic Azor tenet, excusari utrumque à simonia vi dictæ consuetudinis, si antecedenter de hoc inter eos convenit. Quod ipsum tamen rejicit Garc. expressè dicens, esse simoniacum, si de eo præcedente pacto conventum, etiamsi postea tantumdem retineat Resignatarius. Quin & ait, praxin non esse in contrarium, quidquid dicat Parisius, sed ut id licitè fiat, requiri super hoc, & peti debere beneplacitum Papæ, sic quoque simoniacum esse, ait *ibid.* Garc. citato pro hoc Suar. *de relig. tr.* 3. *l.* 4. *c.* 34. *n.* 19. hæc & similia pacta: ut unus commpermutantium solvat omnes expensas, vel expediat suis sumptibus Bullas ad utrumque permutantium pertinentes, nisi idipsum Papæ declaretur, & is desuper consentiat. Item dum gratia & beneplacitum Papæ, ut v. g. expensæ faciendæ in expeditione fierent per solum resignatarium, obtenta ex falsa causa expressa in supplicatione, putà, quia dictum fuit: *attentâ paupertate resignantis*: præcedente tractatu, fore confidentiam, seu simoniam confidentialem, tradit Garc. *loc. cit. n.* 149. eò quòd, cùm dicta gratia sit sobreptitia & nulla, negotium remaneat in statu, quo erat ante dictam concessionem, quo considerato constet de pacto illicito prohibito, & confidentiali, quod fuit consummatum, quia expensæ jam factæ, adeòque sequatur commissam confidentiam, non secus, ac ea indubitato commissa fuisset secuto effectu, seu factis expensis non obtentâ dictâ licentiâ faciendi illas expensas, ut Paris. *de confiden. q.* 46. qui tamen id limitat juxta resolutionem Rotæ *in Aretina confidentia.* 23. *Jan.* 1693. ut non procedat, seu non committatur confidentia, si clausula illa: *attentatâ paupertate*: fuisset posita in supplicatione à Revisoribus, inscio resignante & resignatario.

Quæstio 740. *An igitur pari modo simoniacum sit, dum ex conventione resignantis & Resignatarii exprimitur major valor vero ad effectum, ut obtineatur à Papa reservatio pensionis, aut majoris pensionis super illo beneficio?*

1. REspondeo negativè. Paris. *de confiden. q.* 41. *per tot.* potissimùm *n.* 8. & ex eo Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 40. citantes Nav. *cons.* 47. & 75. *de simon.* Rationem dat Paris. *loc. cit. n.* 9. & 10. *juncto n.* 17. quòd simonia sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi spirituale, vel spirituali annexum; intentio autem in hoc casu resignantis, & resignatarii non fit talis volontas, sed purè intentio, ut resignatio admittatur cum reservatione dictæ pensionis, nullâ pecuniâ, aut re aliâ pretio æstimabili interveniente. Neque illorum intentio principalis fuit paciscendi in casibus prohibitis super re spirituali, sed ut resignatio admitteretur cum illa reservatione pensionis, & sic absque eo, quòd constitutio pensionis esset pretium renunciationis, neutráque pars dederit, aut promiserit alteri quicquam in pretium rei spiritualis. Item *n.* 11. quòd nullibi caveatur in jure, quòd voluntas tacendi aliquid verum, vel exprimendi falsum ad obtinendum beneficium aut pensionem, quo non expresso Papa non concessisset, sit simoniaca; adeòque in præsente casu resignans & resignatarius judicandi non sint simoniaci; cùm pœna non habeat locum, nisi in casibus expressis. Vide eundem pluribus dissolventem rationes in oppositum. Idem quoque esse, seu non implicare simoniam, aut confidentiam in aliis similibus casibus, v. g. quoties non fuit expressus verus valor aliorum beneficiorum habitorum per resignatarium, super quibus imposita est pensio pro resignante, (quandoque enim non super fructibus beneficii resignati, sed super aliis habitis à resignatario imponitur pensio) ut resignationi consentiret, tradunt iidem. Paris. *cit. q.* 41. *n.* 24. Garc. *cit. c.* 3. *n.* 150.

2. Cur verò potiùs in casu præcedentis quæstionis, quàm in casu præsentis committatur simonia, hanc dat disparitatem Garc. *loc. cit. n.* 150. & 151. quòd in præsente casu resignans & resignatarius simpliciter tractent de majore valore exprimendo, ut reservetur pensio inter eos conventa; non autem, quòd pensio sit solvenda à resignatario, non obstante, quòd reservatio sit subreptitia & nulla, & sic non fit conventio de solvenda pensione nulla & invalidè reservata; in casu autem *præcedentis quæst.* resignans & resignatarius tractent, ut dictæ expensæ fiant per resignatarium, & ad colorandum hunc tractatum & pactum petunt beneplacitum Papæ, cum dicta clausula: *attentâ paupertate*, cùm tamen hæc clausula sit falsa, & sic in effectu expensæ fiant per resignatarium ex pacto; quia non tractant simpliciter de petendo à Papa, quòd solutio expensarum fiat per resignatarium, attentâ paupertate resignantis, sed de expensis faciendis per resignatarium beneplacito Papæ cum dicta causa falsa.

Quæstio 741. *An simoniacum sit resignare, ut Resignatarius solvat expensas factas à resignante in beneficio jam obtento, v. gr. in reparanda Ecclesia, vel domo beneficiali, in fundis beneficialibus meliorandis?*

1. REspondeo: Ad hanc quæstionem absolutè negativè respondere videtur Pith. *ad tit. de renunc. n.* 91. *in fin.* dum ait: si resignans expensas fecisset in bonum ipsius beneficii, seu Ecclesiæ. v. g. bene-

beneficium vel Ecclesiam suis sumptibus recuperavit ab hæreticis, vel pretio redemit, tunc sine simonia, & justè posset expensas illas repetere; quia subintelligendum videtur paciscendo de dicta impensarum refusione in resignatione; cùm proponat ibi quæstionem, an renunciatio beneficii cum pacto solvendi expensas sit simonia.

2. Ad eandem quæstionem respondere videntur sub distinctione Felin. *cons. 11. n. 6.* & cum eo Paris. *l. 14. q. 7. n. 46.* dum resignare, ut Resignatarius solvat expensas factas in certis massaritiis Ecclesiæ, simoniam volunt, si resignans impensas illas fecit ex bonis Ecclesiæ; secus, si eas fecit ex bonis propriis, eredo, intelligunt patrimonialibus. *Massaritia* siquidem, vel *massaritium* dicitur instrumentum massæ rusticum, vel etiam ipse mansus hac suppellectile instructus. *Mansus* verò, sive *mansa*, *mansum*, vel etiam *massa*, *massum* significat certum agrorum seu prædiorum, ac possessionum collectionem vel portionem, in qua etiam coloni ædes sunt. Vel etiam *mansum* significat Curiam, & sic *mansus Ecclesiæ* dicitur ea agri portio, quæ ipsi beneficio in dotem assignari solebat, vel presbytero Ecclesiæ deservienti cum aliquot mancipiis. Uti hæc omnia videre est in glossario Caroli du Fresne. Traditque Paris. *ibidem n. 47.* ex eodem Felin. *loc. cit. n. 6.* Innoc. & Abb. *in c. ult. de pecul. clericor.* Archidiac. *in c. 1. 12. q. 4. &c.* quos citat: quòd, dum sumus in dubio, num factæ expensæ ex bonis Ecclesiæ, an verò ex bonis propriis, præsumendum factas ex bonis Ecclesiæ, & consequenter non posse eas repeti; cùm, ut habet idem Paris. *n. 48.* citans Covar. *n. 7. in c. 1. de testibus.* & *ibid.* Abb. & DD. aliis, Innoc. Jo-And. gl. *in c. cùm in officiis. tit. eod.* Barbat. *cons. 69. col. antepenult. l. 3. &c.* omnia bona Prælatorum & Clericorum post acceptam dignitatem, & beneficia præsumantur esse de bonis Ecclesiæ, & de bonis Ecclesiæ, cui præficiebantur, acquisita, nisi contrarium probetur; ac ideo, ut Paris. *n. 49.* citato Felin. *in c. ex literis. n. 3. de constitut.* Bertach. *de Episc. p. 4. q. 3.* Ecclesia habeat fundatam intentionem super omnibus bonis à Prælato defuncto possessis.

3. Verumtamen huic doctrinæ, quò ad posterius illud, nimirum, quòd absque simonia hoc modo fieri possit resignatio, dum expensæ factæ ex bonis propriis, contradicit, seu contrarium sentit Gamb. *in c. 1. n. 137. de rer. permut. in 6.* citatus à Parisio. *n. 46.* quæ sententia Gambari non videtur carere fundamento; eò quòd, etiamsi aliàs successor in beneficio teneatur solvere prædecessori, aut ejus hæredibus impensas ab eo factas ex bonis patrimonialibus in conservandis, vel meliorandis prædiis beneficii, ea tamen adhuc non videatur esse obligatio seu conditio talis, quæ jure inest, seu annexa est illi beneficio, adeóque talis, quæ licitè possit in pactum deduci in resignatione illius, qualis est obligatio illa, v. g. certam summam exponendi in sarta tecta Ecclesiæ servanda, quoties beneficium tale confertur alteri, ubi Fundator in ejus fundatione sic statuisset, quæ proinde tanquam conditio à Resignatario servanda deduci potest in pactum. Quamvis obligatio dicta, si quæ est, solvendi expensas illas factas in conservandis, vel meliorandis beneficii bonis viciniùs contingat ipsum beneficium, utpote quod per expensas illas redditur fructuosius Resignatario, quàm obligatio solvendi expensas, quas Resignans fecit in consecutione illius, utpote ex quibus nihil commodi habet Resignatarius; & vel hioc minùs subjecta simoniæ videri posset talis resignatio quàm illa, quâ quis eâ lege resignaret beneficium, ut Resignatarius solvat resignanti, quæ aliunde jam contraxerat apud eum debita.

Quæstio 742. ***An simoniacum resignare eâ lege, ut Resignatarius reparet Ecclesiam, in qua situm beneficium, vel certam summam in illam reparationem conferat, administret ibidem Sacramenta &c.***

RESpondeo: Si hæc & similia onera jam antecedenter sunt imposita beneficio, seu cuicunque possessori illius, (putà à fundatore, vel etiam Episcopo seu Ordinario, vel ex legitima conventione, v. g. Capitularium, vel per legitimam præscriptámque consuetudinem) non fore simoniam, sub hac expressa conditione resignare; exprimi siquidem, seu expressè in pactum deduci ea possunt in collatione, præsentatione, resignatione beneficii, quæ ei jure annexa sunt, ut Paris. *l. 14. q. 7. n. 23.* Azor. *cit. c. 27. q. 6.* cum Nav. *in man. c. 23. n. 100.* & communi. Secus, dum istiusmodi onera de jure antecedenter imposita non sunt. Paris. *ibid. juncto n. 24.* citans Redoan. *de simon. p. 2. c. 11. in fine.* Azor. *loc. cit. q. 8.* Et sic jam simoniacum erit, resignare eâ lege, ut Resignatarius, ubi beneficium resignatum obtinuit, pendat certam summam distribuendam inter Capitulares, nisi excuset legitima, præscripta & non reprobata consuetudo.

Quæstio 743. ***An simoniacum sit resignare in favorem alicujus, (idem est de conferre) ob recompensam, seu remunerationem servitiorum præstitorum?***

1. RESpondet Paris. *cit. q. 7. n. 36.* citatis Abb. Anan. Felin. *in c. tunc essent. de simon.* Innoc. *in c. tua. de ætat. & qualit.* fore simoniam, si adsit pactum & conditio; secus, si non adsit pactum aut conditio. Verùm conformiùs ad damnatam ab Innoc. undecimo hanc propositionem, quæ est in ordine 45. *Dare temporale pro spirituali, non est simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale: vel etiam quando temporale sit solùm gratuita compensatio pro spirituali, aut contrà.*

2. Respondendum est etiam independenter ab eo, quòd id antecedenter in pactum deductum fuerit, esse simoniam, dum quis obsequia, quæ compensare debet mercede temporali, compensare velit collato, idem est, (resignato in eum) beneficio Ecclesiastico; cùm talis compensatio sit virtualiter venditio, & commutatio beneficii pro obsequio temporali, & datio beneficii pro obsequio temporali, & datio beneficii propter munus ab obsequio tanquam propter finem principalem. Cardenas. *in Crisi Theolog. super 65. proposit. damnat. ab Innoc. XI. dissert. 27. n. 111.* Ubi etiam ait, aliud & nullum vestigium simoniæ esse, si Dominus adæquato pretio compensavit obsequia famuli, is tamen occasione famulatûs invenerit gratiam apud Dominum, ita ut hic inclinetur ad gratis omnino conferendum (vel quod idem est, resignandum) famulo beneficium.

Quæstio 744. ***An simoniacum sit resignare, (vel, quod quò ad præsens institutum idem est, conferre) alteri beneficium ad consequendum aliquid temporale tanquam finem; & econtra dare seu exbibere temporale aliquid ad obtinendum beneficium per resignationem, vel collationem, aut etiam præsentationem?***

1. RESpondeo ad hanc quæstionem fundamentalem, unde aliarum plurium resolutio dependet, Primò: Si temporale illud est finis intrinsecus rei illius spiritualis aut annexæ spirituali, datio illius rei spiritualis, ob hunc finem intrinsecum temporalem, non est simoniaca. Adeóque simoniaca non est collatio, vel resignatio, uti nec petitio, & acceptatio beneficii, ut Collatarius, vel Resignatarius habeat, unde vivat; cùm beneficia ab Ecclesia propter sustentationem vitæ Clericorum, & temporale subsidium, tanquam finem suum intrinsecum, instituta & ordinata sint. Cardenas *loc. cit. n. 89.* Siquidem hac ratione nullus intrat contractus non gratuitus circa spirituale, aut spirituali annexum, (qualis est omnis

simonia,

simoniæ; cùm definiatur, quòd sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi spirituale aliquid, aut spirituali annexum, veniente nomine venditionis, & emptionis omni contractu non gratuito. S. Tho. 2. 2. *q.* 100. *a.* 1. *ad* 5.) non formaliter, nec æquivalenter talis, dum ex isto fine conferens, aut resignans nihil paciscitur, (non enim obligat resignatarium, ut vitam sustentet) neque dat spirituale pro temporali, sed omnino gratis & liberaliter, respiciendo purè utilitatem Collatarii, vel Resignatarii. Ac proinde responsio hæc non subjacet damnationi illi, quâ damnata est ab Innoc. XI. hæc propositio in ordine 46. *Id quoque locum habet*, (nempe quòd dare temporale pro spirituali non sit simonia) *etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur, quàm res spiritualis:* tum quia, ut dictum, non datur spirituale pro temporali, nec fit contractus; tum quia temporale in hoc casu est motivum, & finis intrinsecus quidem, sed minùs principalis, siquidem sustentatio vitæ non est finis intrinsecus spiritualitatis, sed temporalitatis præbendæ seu beneficii; finis autem intrinsecus ille, ad quem ordinatur temporalitas præbendæ, est finis minùs principalis, & finis intrinsecus spiritualitatis, seu ad quem ordinatur spiritualitas præbendæ, est magis principalis, nempe commodum spirituale. Et sic desiderans, petens, & acceptans præbendam, (si rectè & ordinatè procedit) non perit, aut accipit præbendam propter sustentationem vitæ tanquam finem principalem, sed tanquam finem intrinsecum minùs principalem. Jam verò propositio damnata dicit, non esse simoniam, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale. Cardenas *loc. cit. n.* 98. *juncto n.* 195. Proinde

2. Respondeo secundò: Facere, seu dare spirituale aliquid ob commodum temporale tanquam propter finem principaliter intentum, est simoniacum; secus, si intendatur principaliter bonum spirituale, & secundariò bonum temporale, v. g. Beneficiatus frequentans chorum propter distributiones, aliàs non iturus, dum respicit distributiones quasi finem sui operis principaliter intentum, peccat mortaliter, & committit simoniam, (cujus contrarium, nempe id non esse simoniam, saltem ex natura rei, seu quod idem est, jure divino naturali, expressè tradit Pirrh. *ad tit. de simon. n.* 130. eò quòd intendere lucrum temporale, etiam tanquam finem principalem, non sit emere, vel vendere rem spiritualem, si non intendatur lucrum principaliter tanquam pretium, sed tanquam debitum sustentationis stipendium, vel tanquam Eleëmosyna gratis oblata;) si autem habet principalem finem Deum, seu cultum divinum, ad distributiones verò respicit secundariò, non quasi in finem, sed sicut in id, quod est necessarium ad sui sustentationem, constat, quòd non vendat actum spiritualem, & ita simoniam non committit, nec peccat. Sic enim distributionum acceptio non erit causa, quare vadat ad Ecclesiam, sed propriè hujusmodi determinatio, quare nunc vadat, & non aliâ vice. D. Th. *quodlibet.* 8. *à n.* 11. & ex eo Cardenas *loc. cit. n.* 99. Pari modo erit simoniacus, qui celebrat propter stipendium tanquam finem principaliter intentum; secus, si principaliter propter salutem animæ, & secundariò propter stipendium, quatenus deserviens ad sui sustentationem. Item qui cupit nunc baptizari, dum se offert occasio accipiendi amplum donarium, v. g. à patrino, aliàs adhuc dilaturus Baptismum, si suscipit Baptismum nunc ob illud donum tanquam finem principaliter intentum, est simoniacus; secus, si suscipit Baptismum propter salutem animæ, & secundariò vult baptizari nunc, ne amittat occasionem donarii illius; cùm hoc modo commodum temporale est tantùm impulsivum. Cardenas *loc. cit. n.* 102. & 103. Ratio responsionis jam indicata est ex S. Thoma, nempe quòd, qui actionem spiritualem facit, aut spirituale quid exhibet ob commodum temporale tanquam ob finem principaliter intentum, æquivalenter vendit actionem illam spiritualem, seu spirituale illud, non secus, ac serviens Domino propter mercedem, vendit actionem, & servitium suum Domino; secus verò, si commodum temporale secundariò intendatur. Cardenas *n.* 100. ubi etiam addit, quòd, si dans de suo, & sine ulla obligatione dandi tali, v. g. distributiones frequentanti chorum (vel, quod idem esse videtur, legenti sacrum) sciret, velle illum eas, vel illud recipere propter commodum temporale ab eo principaliter intentum, utrumque fore simoniacum, quia alter venderet actionem suam, v. g. frequentationem chori, lectionem sacri, & alter eam emeret.

3. Respondeo tertiò: Dum datur temporale aliquid propter beneficium obtinendum, etiam tantùm tanquam propter finem minùs principalem, adhuc erit simoniacum, si illud, quod datur, alliciat, & moveat animum conferentis, vel resignantis beneficium, aut præsentantis ad illud: Secus, si id non alliciat ad collationem, resignationem, præsentationem, v. g. qui dat gratuitò de cetero munus alicui, ut is secundùm statum suum, quo fortè non nihil exciderat, decentiùs vivat, intendendo hoc ipsum principaliter, seu tanquam finem principalem suæ donationis, intendat tamen simul secundariò, ut donatarius sibi conferat, resignet, vel beneficium suum, vel ad illud præsentet, est simoniacus; quia dat, quod allicit illum ad conferendum, vel resignandum beneficium. Econtra famulatur quis alteri propter mercedem temporalem tanquam finem principaliter intentum; secundariò tamen, etiam cum spe aliqua obtinendi ab eo beneficium; unde dicitur famulari propter beneficium obtinendum tanquam finem minùs principalem & indirectum, non est per hoc simoniacus, (nisi pervertatur intentio, & intendat beneficium primariò per famulatum suum) quia solus famulatus æquali mercede compensatus non allicit animum ejus, cui famulatur, ad conferendum famulanti beneficium. Cardenas *loc. cit. n.* 105. & 106. qui idipsum *a n.* 107. probat ex *c. etsi quæstiones. de simon.* ubi dicitur: *Quòd scriptum est, beatus, qui excutit manus suas ab omni munere, de illis donis dictum est, quæ accipientis animum allicere, & pervertere solent.* & additur: *Quæ voluntatem recipientis inclinare vel movere non debent, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.* Ex cujus textûs priore parte infert, dantem munera, quæ recipientis ea animum allicere, vel pervertere solent, quamvis dicat, se dare propter assecutionem beneficii tanquam finem secundarium, committere simoniam; quia revera non dat munera, ut per ea sibi paret viam ad beneficium. Quod postremum, nescio, an rectè inferat Cardenas; cùm non omnis, qui dat munus, quod inclinare potest recipientem ad faciendum aliquid, eo ipso det illud, ut illum alliciat ad tale quid faciendum. Econtrà ex posteriore textûs illius parte infert, non fore simoniacum dantem munus ab obsequio, seu exhibentem famulatum taliter, ut per illum non moveat, aut inclinet ad dandum beneficium, licèt spem habeat perveniendi hac ratione ad beneficium tanquam finem secundarium. Quod saltem sat efficaciter confirmatur ab eodem *n.* 109. à posteriore, nempe, quòd durum sit damnare omnes famulos, & familiares Episcoporum, & Cardinalium, qui cum hac spe obtinendi beneficium famulantur illis, & in hoc sensu respiciunt secundariò præbendam. Rectè tamen monet eosdem Cardenas *n.* 119. quòd, cùm facilè intentio illa pervertatur, & inflectatur ad respiciendum beneficium, & hoc sensu dicatur famulari propter beneficium tanquam finem principalem famulatûs sui, ut caveant, ne famulatum, similéve munus ab obsequio præstent principaliter ob promotionem ad beneficium; vel etiam, ut expressè ait, cum animo alliciendi suo famulatu voluntatem Episcopi ad talem promotionem.

Quæstio

Quæstio 745. An simoniacum sit dare tanquam gratuitam compensationem, (hoc est, quæ fit ex gratitudine, sive propter debitum gratitudinis, verum vel existimatum, quæque longè diversa est à gratuita donatione, utpote quæ fit ex mera liberalitate, ita ut non detur ob nullum debitum, neque Justitiæ, neque gratitudinis, neque cum ullo onere, & prout gratuita donatio in præsenti condistinguitur à purè spontanea donatione remuneratoria) temporale pro spirituali, vel contrà, v.g. dare temporale aliquid pro beneficio resignato, vel collato, vel præsentatione ad illud; vel beneficium resignare, conferre pro temporali aliquo sibi dato aut exhibito?

1. Respondeo affirmativè. Cardenas *loc. cit. à nu.* 38. juxta damnationem factam ab Innocentio XI. hujus propositionis: *Simonia non est dare temporale pro spirituali, vel contrà, quando temporale est solùm gratuita compensatio pro spirituali, aut contrà.* Sic itaque simoniacum erit, resignare, (idem est de conferre, præsentare &c.) beneficium cum pacto, ut resignatarius se gratum exhibeat, seu ex gratitudine det certum quid temporale; seu resignantem resignatario imponere novam obligationem, (intellige, præter obligationem naturalem antidoralem) implendi obligationem antidoralem, dando sibi ex gratitudine donum temporale. Cardenas *loc. cit. à n.* 39. citans *n.* 43. Suar. *to. 1. de relig. l. 4. de simon. c. 5. n.* 11. ubi dicit, hanc non esse palliatam, sed manifestam simoniam. & *num.* 44., Gibalinum *tr. de simon. q.* 18. *Consectario 3. n.* 5. ubi dicit: hanc sententiam passim rejici, & gravi notâ configi tanquam temerariam, & reipsâ simoniacam, quam, si sequamur, rerum omnium confusionem inducendam, & omnes dicturos, se pacisci de aliquo temporali pro spirituali tanquam de antidoro, & non de pretio, eáque simulatione tecturos omnes conventiones simoniacas magno animarum damno, vagaturam simoniam, & omnia sacra contaminaturam. Etsi aliàs oppositam illam sententiam, nimirum licere pacisci de dando ex gratitudine, dono temporali pro re spirituali, aut spirituali annexa, aliàs docuit Diana *p.* 2. *tr.* 2. *Miscell. resol.* 39. & *p.* 10. *tr.* 5. *Miscell. resol.* 5. & *p.* 11. *tr.* 5. *resol.* 40. citans pro se Gaspar. Hurtad. Machado. Tannerum. Felin. &c. quorum tamen plures id non tenere, sed hoc solùm, quòd resignans petere possit, ut resignatarius impleat obligationem antidoralem, sine eo, quòd is subeat novam obligationem, inquit Cardenas *loc. cit. n.* 4.

2. Responsionis, & consequenter damnationis oppositæ sententiæ varias probationes adducit Cardenas *à n.* 46. quæ in hanc ferè recidunt, quòd obligatio naturalis antidoralis, quæ nascitur ex ipsa datione beneficii, & quâ obstringitur eo ipso, qui accipit aliquod beneficium, non determinet aliquid temporale, per quod compensari debeat beneficium acceptum; cùm sufficienter ea obligatio naturalis antidoralis expleatur, quòd fundet pro eo preces, & teneatur solùm ad gratificandum, prout acceptor beneficii spontaneè elegerit. Adeòque jam, qui pro collato beneficio determinatè temporale quid exigit, exigat aliquid supra ipsam obligationem antidoralem ultra debitum gratitudinis, & ad quod illum ipsa obligatio antidoralis illa non astringit, & consequenter obligando illum ad aliquid, ad quod non tenetur ex gratitudine, imponit illi novam & onerosam obligationem, & sic consurgit contractus onerosus, in quo datur temporale pro spirituali, adeóque evidenter committitur simonia, dum jam non datur pecunia ex obligatione antidorali, sed ex contractu oneroso.

3. Nec dicas primò: Obligatio antidoralis de jure inest in quolibet recipiente beneficium; ergo non est simoniacum pactum de antidorali obligatione implenda; quia pacisci de eo, quod de jure inest, non est simoniacum. Nam obligatio antidoralis de præstando obsequio aliquo ad placitum rationale recipientis beneficium inest de jure: non verò obligatio antidoralis de præstando tali determinato obsequio per exhibitionem doni temporalis. Cardenas *loc. cit. n.* 57. & 58. Neque dicas secundò: Per receptionem beneficii subiens eo ipso obligationem antidoralem, potest sponte offerre impletionem illius obligationis faciendam determinatè per aliquid temporale; sed hæc promissio acceptata à conferente beneficium est pactum de tali determinata impletione, ergo fieri potest pactum de adimplenda obligatione antidorali per aliquod temporale, adeóque de tali compensatione gratuita. Nam ad summum potest promittere adimplere obligationem antidoralem determinatè per aliquod temporale, non contrahendo ex illa promissione novam obligationem ultra antidoralem, sed manendo in sola obligatione antidorali, ita ut determinare quidem se possit ad dandum illud temporale, citra tamen, quòd propterea maneat obligatus ad dandum illud, cùm non intenderit se obligare ultra id, ad quod obligabatur obligatione antidorali, quæ obligatio aliter sufficienter impleri potest. Hinc si dicta promissio aliud nihil est, quàm commemoratio & recognitio obligationis antidoralis, non inducens novam obligationem, sed relinquens promittentem non obligatum ad talem compensationem, quam sponte obtulit, sed potentem mutare in aliud obsequium, fundendi, v.g. pro benefactore preces, non erit simoniaca talis promissio; secus, si ea ampliorem obligationem quàm purè antidoralem superaddat. Cardenas *loc. cit. à n.* 59. citans Suar. *l. 4. de simon. c.* 45. *n.* 9. Et quidem addit Cardenas *n.* 61. in fine, hoc procedere magis in speculatione, quàm in praxi, in qua verba promissoria practicè solent relinquere homines in nova obligatione ultra antidoralem. Nec dicas tertiò: non dari simoniam, nisi ubi datur temporale tanquam pretium rei spiritualis, vel contra; illud autem temporale, quod datur etiam cum pacto expresso ob gratitudinem, non datur tanquam pretium. Nam etsi simonia definiatur sub terminis emptionis, & venditionis, & pretii, nomine tamen venditionis, & emptionis in hac materia intelligitur quilibet contractus onerosus, seu non gratuitus, aut commutatio spiritualis pro temporali, aut contrà, juxta expressa verba D. Thomæ paulò suprà data. Cardenas *n.* 62. & 63.

4. Atque ex his vides, quid dicendum ad hunc casum ordinarium, dum aspirans ad beneficium, seu resignatarius non volens determinare certam pecuniam, aliùdve temporale, dicit solummodò resignaturo: *Confide in me, sum vir honestus, ero tibi gratus:* nimirum non continere ea simoniam, si sincerè exponendo solùm per ea suam obligationem antidoralem, proferantur; secus: si taliter proferantur, ut attentis circumstantiis significetur intentio dandi temporale pro spirituali. Quamvis enim prolatio istorum verborum nudè sumpta non significet aliquod munus temporale tribuendum, ex circumstantiis tamen, & communi usu & modo loquendi inter ejusmodi Clericos usitato, verè significat, tribuendam esse compensationem temporalem; qui autem promittit, se daturum ex gratitudine compensationem temporalem, juxta dicta novam inducit obligationem antidoralem. Cardenas *loc. cit. n.* 65. & 66. qui etiam *n.* 67. subjungit, fore hanc simoniam non mentalem, sed & conventionem subjacentem pœnis Canonicis; eò quòd, cùm ea verba inter eos ita sint accepta, ut significent promissionem compensationis temporalis, non sit simonia tantùm ex intentione, sed etiam ex significatione verborum, & signis externis.

Quæstio 746. An simoniacum sit, Resignatarium, (& in genere recipientem aliquid spirituale, vel spirituali annexum)

facere

facere resignanti beneficium, vel danti spiritualem donationem merè spontaneam, gratuitam, purè liberalem, in hoc distinctam à compensatione gratuita, quòd non sicut illa detur pro spirituali, quamvis fiat præcedente datione rei spiritualis?

1. RESpondeo primò: Quasi supponendo, posse hoc ipsum quoque prohiberi ab Ecclesia. Castrop. *de simon. d. 3. p. 5. n. 1.* (quamvis is non satis in hoc videatur distinguere donationem merè spontaneam à gratuita compensatione, vel à medio consequendi spirituale tanquam finem, dum ait, posse Ecclesiam donationem temporalem non solùm onerosam, sed etiam gratuitam, si fiat pro spirituali consequendo, prohibere ob reverentiam rerum sacrarum, & ne videantur commutari, & donis temporalibus obtineri) Cardenas *in Crisi super 46. quæst. damnatas ab Innoc. XI. dissert. 27. n. 70.* in terminis expressis in quæstione citans Suar. *l. 4. d. simon. c. 49. n. 5.* Gibal. *de simon. q. 18. consectar. 2. n. 2.* Ecclesia siquidem non solùm prohibere potest actiones ex se pravas, sed etiam eas, quas judicat afferre suspicionem aut speciem mali, juxta illud Apostoli *1. ad Thessalon. 5. ab omni specie mali abstinete*: Jam verò Ecclesia rectè judicare potest, donationes gratuitas factas à recipientibus spiritualia habere suspicionem & speciem mali, & quidem simoniæ, ergo. Cardenas *loc. cit. n. 71. & 72.* Neque obstat, quòd præsumptio hæc seu species mali, nimirum pacti initi, in qua fundatur hæc lex prohibens, hîc & nunc possit esse, & sit quandoque falsa. Nam quando præsumptio, sive vera, sive falsa, ipsa censetur indecens respectu rerum spiritualium, seu secum afferre indecentiam, aut nocumentum, aut aliud grave inconveniens, ut contingit in præsenti, & lex fertur propter illam indecentiam, & nocumentum vitandum, quod affert actio aliqua, non cessat adhuc finis, etsi præsumptio sit hîc & nunc falsa, & consequenter lex pergit obligare. Cardenas *loc. cit. n. 75. & 76.*

2. Respondeo secundò: Dum Ecclesia tales actiones prohibere potest intuitu religionis, ut satis ostendit ratio allata à Castrop. & Cardenas, si eas intuito religionis prohibuit, erunt simoniacæ. Cardenas *loc. cit. n. 74.* citans Suar. *ubi antè.* Dum enim Ecclesia prohibet actionem intuitu religionis, violatio illius prohibitionis est irreligiosa & sacrilega, adeòque spontanea illa donatio facta contra prohibitionem talem foret imprimis sacrilega: dein, cùm prohibitio talis donationis non fieret utcunque intuitu religionis, sed quia illa donatio, licèt spontanea, haberet speciem mali, & commutationis temporalis pro spirituali, adeòque jam esset irreligiosa & sacrilega, non utcunque, sed in eodem ordine, in quo est commutatio temporalis pro spirituali. Cardenas *loc. cit. n. 74.*

3. Neque opponas: Non videri adhuc tali gratuitæ donationi convenire definitionem simoniæ, utpote quæ definitur, studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, ita ut juxta D. Thom. & DD. passim hisce verbis comprehendatur omnis contractus non gratuitus, qualis non est dicta donatio. Nam respondet Cardenas *loc. cit. n. 78.* cum Suar. *loc. cit.* definitiones rerum moralium intelligendas esse in eo sensu, qui colligitur ex dispositionibus Ecclesiæ; adeòque, si Ecclesia intuitu Religionis prohibeat non solùm contractus onerosos, sed etiam eas actiones, quæ habent speciem & suspicionem talium contractuum, quia talem suspicionem censet indecentem respectu rerum spiritualium, dicendum esse, quòd definitio illa simoniæ intelligi quoque debeat de contractu æstimato, prohibito ut tali.

4. Neque præterea opponas cum Goneto *in dissertat. de probabilitate. n. 147.* (ubi assumpto hoc principio ex Durando, quem refert Suar. *to. 1. de relig. tr. 3. l. 4. c. 7.* negat contra communem, dari simoniam ullam juris purè humani, illámque esse penitus chymericam) cùm Ecclesia nequeat mutare rerum naturas, prohibitione suâ efficere non posse, ut hæc gratuita donatio, quæ ex natura sua, nec etiam jure divino, (intellige, positivo) est simoniaca, evadat per illam prohibitionem simoniaca. Nam per hoc, quòd detur simonia juris humani, sive quòd actio, quæ ex se non erat simoniaca, reddatur vi talis prohibitionis simoniaca, non mutari rerum naturas, patet ex obviis exemplis. Sic minimè mutat rerum naturas, dum prohibendo vesci carnibus die veneris, reddit illud malum, quod ex se malum non erat. Sic dum Ecclesia, ad quam pertinet determinare cultum, quo veneranda est Eucharistia, prohibendo, ne ea sumatur à non jejuno, facit vi hujus sui præcepti, ut sit sacrilegium, quod ante hoc præceptum ne quidem malum erat, non mutat naturam sumptionis Eucharistiæ; quin potiùs ipsa natura rei postulat, quòd, dum Ecclesia id præcipis ob reverentiam Eucharistiæ, qui violat hoc præceptum, delinquat contra reverentiam debitam Eucharistiæ. Pari modo, dum præcipiendo ex motivo religionis, neminem privatâ auctoritate commutare suum beneficium cum alterius beneficio, quod priùs erat licitum, facit, ut id evadat illicitum irreligiositate simoniæ. Idem est, dum Trid. *sess. 24. c. 18.* statuit, ne quiquam detur etiam gratis & liberaliter examinatori occasione examinis ad Parochiam, alioqui vitium simoniæ incurrat; minimè Ecclesia mutavit naturam simoniæ, aut etiam actionum istarum, ideo præcisè malarum & simoniacarum, quia ab ea ex tali motivo prohibitæ. Cardenas *loc. cit. n. 10. & 15.* remittens ad Suar. *cit. c. 7.*

5. Respondeo tertiò: Num verò de facto ab Ecclesia donationes purè gratuitæ factæ occasione accepti alicujus spiritualis prohibitæ sint tanquam simoniacæ, de hoc inquam non convenit inter AA. nam primò negativam tenent Castrop. *loc. cit. n. 6.* hisce expressis: *Non invenio ullibi gratuitam aliquam donationem prohibitam ab Ecclesia intuitu religionis, & tanquam simoniacam tam ex parte recipientis quàm conferentis; imò neque aliquam donationem onerosam, quæ venditio aut emptio non sit, extra materiam loquor beneficiorum*, (per quæ verba parenthesi, inclusa censere videtur à contrario, in materia beneficiorum donationem onerosam, absque eo, quòd venditio aut emptio sit, non verò aliam donationem merè gratuitam esse ab Ecclesia tanquam simoniacam prohibitam) *& in foro conscientiæ: Nam in foro externo, quoties donatio fiat cum onere dandi spirituale, nisi jam sit ab Ecclesia approbata, semper præsumitur dari pro ipso spirituali in commutationem, ac proinde ut simoniaca punitur; in foro tamen conscientiæ simoniaca non erit, sed vel injusta, vel aliud vitium. &c.* Idem cum Castrop. docet Gibal. *loc. suprà cit.* apud Cardenam. *cit. dissert. 27. n. 80.* Econtra affirmativam tenet Cardenas. *ibid. n. 81.* & in eandem inclinare ait Suar. *l. 4. de simon. c. 49.* nempe, in materia Ordinum de facto prohibitam tanquam simoniacam donationem purè liberalem. Et primò quidem, dum Trid. *sess. 21. c. 1.* ait: *Nihil pro collatione quorumcúnque Ordinum, nec pro literis dimissoriis, etiam sponte oblatum, Episcopi & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipiant &c.* prohiberi autem his verbis tam dationem illam merè gratuitam, quàm receptionem illius, ex eo probat Cardenas *n. 82.* quòd in proœmio dicatur: *Quoniam ab Ecclesiastico Ordine avaritiæ suspicio abesse debet &c.* & suspicio avaritiæ sit suspicio contractûs onerosi, in quo datur temporale pro spirituali. Quodque non solùm indecens sit & irreverens contractus onerosus, quo detur temporale pro Ordine suscipiendo, sed etiam censeri à Concilio irreverentem & indecentem sacris Ordinibus suspicionem talis contractûs; motivum autem prohibendi actionem propter suspicionem contractûs talis onerosi sit ejusdem rationis, ac motivum pro-

hibendi actionem propter verum contractum onerosum. Verùm subjungit Cardenas, scire se magni nominis AA. (inter quos est Castrop. & quem is citat, Lessius *l. 2. de Just. c. 35. n. 61.*) in hac prohibitione nullam agnoscere simoniam, sed vel injustitiam, vel inobedientiam, vel avaritiam. Quin & Castrop. *loc. cit.* citans Less. *ubi antè. n. 72.* Salzedo. *in pract. crimin. c. 27. n. 123.* Man. *to. 2. sum. c. 56.* addit, hoc decretum intelligendum non nisi de dantibus sponte ante Ordinum susceptionem, & de iis, qui post Ordinationem ex obligatione præcedente tribuunt; non de iis, qui post Ordinationem sponte dant aliquid. Secundò, dum Trid. *sess. 24. c. 18.* quò ad Examinatores pro Parochiali sic statuit: *Caveant, ne quicquam prorsus occasione hujus examinis,* (per quæ verba satis constare videtur, quòd loquatur Concilium de donatione purè gratuita & liberali; cùm non dicat *pro examine*) *accipiant, alioqui simoniæ vitium tam ipsi, quàm dantes incurrant.* Verùm, neque per hoc decretum liberalem donationem prohibitam esse, sed solummodò donum, quod tanquam pretium daretur, tenet, & pluribus stabilit Castrop. *loc. cit. n. 3.* De cæterò neque ipse Cardenas in hac materia omnino rigidus, ullam de eo mentionem facit, num dare purè liberaliter aliquid occasione accepti vel resignati beneficii sit simoniacum, aut vetitum ab Ecclesia.

2. Porrò in dubio, num temporale datum sit merè gratuitò, an verò per modum pretii, vel etiam ex obligatione aliqua ultra antidoralem, consideranda sequentia ex Pirh. *ad tit. de simon. n. 133.* Primò qualitas personæ dantis, & recipientis, an dives, an pauper; cùm donum respectu divitis parvum possit esse magnum respectu pauperis. An amicus, consanguineus; cùm facilè inter conjunctos præsumatur liberalis donatio: sic etiam nobilitas personæ per se est indicium gratuitæ donationis: sic attendenda etiam integritas morúmque honestas in dante, ac recipiente, ob quam præsumitur quoque donum temporale ex mera liberalitate profectum. Pirh. *loc. cit.* citans Suar. *l. 4. de simon. c. 36. n. 12.* Secundò consideranda quantitas dati, si enim ea sit nimìs magna, non censetur liberaliter data; quia nemo præsumitur suum prodigere: Si autem nimis parva, seu modici pretii, pro nihilo reputatur, quia verisimile non est, dari pro re tam præstante, ut est res spiritualis: Si est mediocris, consideranda hæc quantitas in ordine ad personam dantis & accipientis, & si data est pecunia numerata, etiam modica quantitas sufficit ad præsumendam simoniam, si non adsit causa honestans: Si autem res data sit pertinens ad cibum & potum, & in modica quantitate, pro nihilo reputatur. Pirh. *loc. cit.* juxta *c. etsi quæstiones. de simon.* Tertiò circumstantia temporis seu occasio donationis; urgente enim necessitate, quia hîc & nunc quis indiget re illa temporali, dans censetur potiùs dare liberaliter ad subveniendum necessitati. Pirh. *loc. cit.* ex Abb. *in cit. c. etsi quæstiones. n. 3.* Sic considerandum, an munus temporale detur ante receptam rem spiritualem; tunc enim non ita facilè præsumitur datum ex liberalitate, sed potiùs ad permovendum animum daturi spirituale: An in ipsa receptione spiritualis, vel in continenti post eam; quia & tunc habet magis speciem recompensationis, quàm gratuitæ donationis: Secus, si post receptionem ex intervallo detur: tunc enim faciliùs præsumitur ex mera liberalitate & gratitudine dari: Concludit verò Pirh. citans pro hoc Suar. *ubi antè n. 14.* præsumptionem desumptam ex circumstantia temporis per se sufficientem non esse ad inducendam simoniam, nisi Ecclesiæ prohibitio interveniat; cùm in quolibet tempore possit habere locum pura intentio & gratuita donatio.

Quæstio 747. An, & qualiter simoniacum sit resignare, vel conferre beneficium exigendo à Resignatario, vel Collatario juramentum fidelitatis?

1. RESpondeo primò: Exigere, uti & præstare hominium seu homagium, (quod in eo differt à juramento fidelitatis, quòd homagium præstetur Imperatori vel Regi, ita ut fiat per hoc subditus illius, & non recognoscat alium Superiorem, & obligetur ad certa servitia. Fidelitatis verò juramentum fit, quando quis specialiter promittit ac jurat, se alteri fore fidelem, quòd juramentum potest pluribus præstari. Pirh. *ad tit. de simon. n. 83.* ex Abb. *ad c. ex diligenti. eod. tit. n. 1.*) pro beneficio obtinendo est simoniacum, juxta textum expressum *cit. c. ex diligenti.* Pirh. *loc. cit.* homagium enim propriè acceptum continet temporale commodum ejus, cui præstatur; nam, ut dictum, præstans illud efficitur illius subditus & vasallus, & obligatur illi ad certa servitia, quæ pro spiritualibus obtinendis præstari non debent, juxta quod dicitur *c. fin. de reb. jud. Indignum est, & à Romanæ Ecclesiæ consuetudine alienum, ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur &c.* Estque talis subjectio munus ab obsequio, quod simoniam inducit. Pirh. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Juramentum quoque fidelitatis resignanti, vel collatori inferiori Episcopo præstare pro beneficio consequendo simoniacum est, argumento *cit. c. ex diligenti.* Juramentum enim fidelitatis præstandum est Episcopo, vel alteri habenti quasi Episcopalem jurisdictionem, non autem Prælatis inferioribus, v. g. Archidiacono, (de quo est expressè citatus textus) etiamsi ad eos spectet collatio certi beneficii ex speciali concessione, vel præscriptione. Pirh. *loc. cit.*

3. Respondeo tertiò: Non tamen erit simoniacum, recipientem beneficium præstare juramentum fidelitatis, etiam Prælato inferiori, vel Capitulo, dum hoc, vel ille beneficium confert; cùm id præstetur non tam pro consequendo, vel etiam obtento beneficio, sed occasione beneficii, juxta statuta disponentia, ut, qui consequitur beneficium tale, promittat fidelitatem, non obstante *cit. tex. c. ex diligenti*; utpote in quo Archidiaconus ille exegit omnimodam subjectionem à Clerico obtinente à se beneficium, ac ideo tota obligatio, etiam fidelitatis, fuit cassata, ut nullum Archidiaconus inde reportaret commodum. Pirh. *loc. cit.* ex Abb. *in cit. c. n. 4.*

Quæstio 748. An simoniacum sit, ab eo, qui de novo receptus est in Canonicum, pro vel in admissione in possessionem Canonicatûs vel præbendæ, seu beneficii, vel ad perceptionem distributionem ante, vel post exigi, vel solvi aliquid temporale, etiam modicum, v. g. pecuniæ aliquid, vel partem fructuum primi anni, prandium vel convivium, & similia pro Canonicis vel Beneficiatis illius Ecclesiæ?

1. RESpondeo: Esse id simoniacum, non obstante statuto, vel consuetudine, etiam immemoriali, argumento *c. Jacobus. de simon.* Trid. *sess. 24. c. 14.* ubi dicuntur istiusmodi ingressus simoniacæ labis suspicionem habere, & Paris. *v. in Bulla declaratoria hujus decreti, edita Calend. Jun. 1570.* Pirh. *ad tit. de simon. n. 91.* Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 111.* (*ubi: quòd nisi ex antiqua consuetudine hæc soluta sint converti in pios usus, censebitur simonia, & incurritur pœna simoniacorum, juxta Trid. & Bullam Pii V.*) Garc. *de benef. p. 8. c. 1. n. 83.* citans Abb. Anan. Felin. *in cit. c. Jacobus.* Rebuff. *in concord. tit. reservat. § fin.* Gutier. *qq. Canonic. l. 1. c. 29. à n. 26.* Tusch. *Concl. 252. lit. S. à n. 12.* Rodriq. *in sum. to. 2. c. 58. n. 12.* Sylv. Vegam. &c. Item recitans declarat. S. Congregat. in una Leodiens. & *Extrav. 1. de simon. inter commun.* Et post hasce declarationes, & scriptores, eadem Trid. decreta & dispositionem Pii V. severissimè innovat Papa Innoc. XII. in Bulla sua, quæ inci-

incipit: *Ecclesia Catholica*, quam vide. uti & dicta suprà, ubi, qualiter non vacet beneficium per adeptionem alterius incompatibilis, nisi post adeptam fructuosam illius possessionem. Quin & simoniam committere eum, qui pro repellenda contradictione paesceretur cum ceteris Canonicis, & beneficiatis de servando eos indemnes ab omni damno, & interesse ob receptionem de se factam, ait Lott. *l. 3. q. 29. n. 131.* sic decisum inquiens à Rota apud Seraph. *decis. 767. n. 4.* Et hoc ipsum procedere, ait Lott. *ibid. n. 132.* respectu etiam omnium annexorum, pro quo citat Lamb. *de jurep. l. 1. p. 1. q. 9. a. 11. n. 2.* id pluribus exemplificantem.

2. Unde jam, licèt Trid. *loc. cit.* approbet hujusmodi statutum, vel consuetudinem, dum id, quod dari consuevit, convertitur in usus pios, putà, in usus Fabricæ Ecclesiæ, sacristiæ, vel pauperum: Quamvis etiam aliàs communis esset opinio, valere hujusmodi consuetudinem in usum pium, quando non præcessit exactio, non tamen valant statuta imponentia onus recepto, vel recipiendo solvendi quicquam etiam in usum pium. Garc. *loc. cit. n. 86.* citans Abb. Anan. Felin. Gutt. Rodriq. *ubi ante.* Et sic fieri non potest statutum, ut aliquid solvatur in usum pium, veluti pro fabrica, vel sacristia Ecclesiæ, ut censuit S. Cong. *super cit. c. 14. Trid.* nisi fuerit per Papam ex certa scientia approbatum. Garc. *n. 87.* Unde jam, si post Trident. ne quidem pro rebus piis capi potest aliquid, quod aliàs capi consueverat, (intellige, ex onere imposito receptis, aut recipiendis) pro commodo proprio Canonicorum. Garc. *n. 89.* citans Gutt. *ubi ante. n. 28.* Nav. &c. multò minùs id capi poterit in dictum commodum proprium Canonicorum, seu aliorum beneficiatorum. Qualiter, quia adhoc censetur capi pro commodo proprio singulorum Canonicorum, quod solvitur mensæ Capitulari, seu convertitur in reparationem bonorum, v. g. molendinorum mensæ Capitularis, Garc. *n. 90.* consuetudo in hunc finem solvendi quicquam à noviter receptis ex obligatione, sublata est per Trid. juxta declarat. S. Congregat. super *cit. c. 14.* quam recitat Garc. *cit. n. 90.* in qua tamen ipsa declaratione habetur, consuetudinem, si quæ exstaret, ut fructus cujuslibet præstimonii (idem videtur de beneficio) dimidii anni, postquam vacaverit, cederent in utilitatem mensæ capitularis, non esse sublatam per Trid. cùm non sit onus impositum beneficiato, sed beneficio. Ex quibus jam infert Garc. *n. 91.* consuetudinem, & constitutionem Ecclesiæ, quæ habet, ut noviter recepti solvant certam quantitatem mensæ Capitulari, & certam quantitatem fabricæ, ad quod se obligant in admissione ad possessionem, & insuper certum quid Capellanis & pueris ministris chori, esse iniquam & simoniacam, nec posse tolerari, quò ad id, quod solvitur mensæ Capitulari, & Capellanis, & dictis pueris; cùm id non convertatur in usum pium, juxta decretum Trid. & Bullam Pii V. quamvis aliàs id, quod erogatur in sumptus ministrorum Dei, pium reputetur, & Dei ministri inter pauperes computentur. *l. privilegia. c. de SS. Ecclesiis.*

3. Infertur etiam, quòd stante memoratâ Bullâ recentissimâ Papæ Innoc. XII. severissimè innovantis omnia illa hac in parte statuta à Trid. & Pio V. & contrarias consuetudines omnino abolentis, non videantur posse subsistere, quæ aliàs habet Lessius *loc. cit.* nempe videre se passim non servari, & omnino ignorari Bullam illam Pii V. Item quæ habet Pirh. *loc. cit.* nempe, quòd etsi in *cit. c. Jacobus.* reprobetur consuetudo exigendi prandium, vel aliud quodvis temporale pro receptione Canonicorum, hoc passim tamen non observetur, præsertim in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Germaniæ, in quibus receptum, ut novi Canonici dent convivium; imò & in quibusdam locis certam summam pecuniæ solvere debeant: quam consuetudinem dicit, se non audere damnare simoniæ juris Ecclesiastici, cùm toleretur ab Episcopis, imò etiam Papa, quem tam generalem consuetudinem integræ nationis ignorare, non sit verisimile &c. nam quomodo id toleretur, ostendit nuper Pontifex. Illud rectiùs ait *ibid.* Pirh. Si tamen aliquid temporale detur tempore receptionis ad Canonicatum aliúdve beneficium, non ex obligatione & citra exactionem, sed sponte ac liberaliter, nullóque pacto interveniente, non posse damnari talem consuetudinem, & praxin, etiamsi datum ad usus non pios, sed proprios Canonicorum applicetur, cùm gratanter recipi possit, quod gratis oblatum, ut gl. *in c. dilectus. de simon.* Intelligenda tamen hæc ipsa juxta dicta suprà, ubi, an antidoralis donatio pro obtento beneficio sit simoniaca. Notandum etiam, quod ait Garc. *loc. cit. n. 93.* æquum tamen videtur, & praxi consentaneum, quod ait Rebuff. *in pr. tit. quos mod. benef. acquirantur*; non videri simoniacos illos, qui coacti dant sportulas pro collationibus, quia non possunt resistere, dummodò voluntariè non dent: quod etiam dici potest de solventibus Capitulo in admissione ad possessionem, quod solvi consuetum est; quia est quædam redemptio vexationis, ut Less. *l. c. n. 59. 62. & 133.* cui favere dicit Suar. *de relig. tr. 3. l. 4. c. 48. n. 11.* idque maximè procedere in foro conscientiæ, modò non detur pro pretio, nec pro causa principali, & immediata beneficiö, seu possessione. Occasione hujus

Quæstio 749. An simoniacum sit dare temporale quid ad redimendam vexam, ortam circa consecutionem, vel possessionem beneficii resignati, vel collati?

1. RESpondeo primò: Habens jus in re, seu, jus quæsitum in beneficio, putà, per resignationem sibi factam, à Superiore admissam, aut liberam collationem, confirmationem, institutionem, absque simonia potest pecuniâ, aliáve re temporali pretio æstimabili vexationem injustè sibi factam in jure illo adimendo redimere, argumento *c. dilectus. de simon.* & *c. quæsitum. 1. q. 3.* Laym. *in c. constitutus. de transactionib.* Pirh. *ad tit. de simon. n. 105.* citans D. Tho. 2. 2. *q. 100. a. 2. ad 5.* Suar. *l. 4. de simon. c. 51. n. 2.* &c. Lott. *l. 3. q. 29. n. 127.* (ubi in generalibus terminis ait, non committi simoniam, si quid detur pro tuendo, non pro acquirendo spirituali) Azor. *p. 3. l. 12. c. 11. q. 4.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 20. n. 5.* dum enim, ut supponitur, jus illud jam firmiter obtentum, non datur temporale pro spirituali, nempe pro jure beneficii acquirendo, sed pro tollenda injusta vexatione, seu cessatione injuriæ. AA. iidem. Porrò ut dicta redemptio non sit simoniaca, debet jus illud esse liquidum, ut Laym. *loc. cit.* seu certum, saltem secundùm commune judicium peritorum; quia aliàs nondum simpliciter habitum seu acquisitum dicetur. Pirh. *loc. cit. n. 108.* Et sic, dum justè moveri potest lis circa electionem, præsentationem, collationem, resignationem, aut aliud quodvis jus beneficii, non potest sine simonia istiusmodi lis, aut vexa jam non injusta, sed justa redimi seu amoveri datâ pecuniâ, aut alio temporali. Castrop. *cit. n. 1.* Sic etiam, dum quis à parte rei jus verum haberet in beneficio, & vexatio esset de facto, & non de jure, ipse tamen dubitaret de hoc suo jure, committeret simoniam redimendo pecuniâ hanc vexam. Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 5. n. 39.* Pari modo debet esse firmum; dum enim jus quæsitum potest per exceptiones alicujus infirmari, irritari, aut auferri, v. g. dum Electores aliqui opponerent, se fuisse contemptos, adeóque in eorum potestate esset, factam electionem, & vi illius quæsitum interpositâ confirmatione jus infirmare ratihabendo, non licet intentatam illam infirmationem dato temporali redimere. Utriúsque par est ratio; nimirum quia sic revera emitur spirituale, dum per pecuniam comparatur jus firmum, seu conservatur jus quæsitum in beneficio. Castrop. *cit. n. 1.* Pirh. *loc. cit. n. 107.* Unde patet disparitas inter

redem-

redemptionem vexæ justæ & injustæ, nempe quòd per illam aliquid spirituale, per hanc verò nihil spirituale compareretur. Ad hæc, dum vexa revera est iniqua, res, quæ datur pro ejus redemptione, debet esse temporalis, quæ in pactum licitè dedoci potest; si enim ea esset spiritualis, daretur spirituale pro temporali, quale est amotio illius vexæ iniquæ, & sic committeretur simonia, v. g. dum is, qui vexatur in pingui beneficio, cederet vexanti se iniquè beneficium aliud tenue, ut à vexatione desisteret. Pirh. *n.* 108. citans Suar. *ubi antè. n.* 14. *&* 15.

2. Respondeo secundò: Non habens adhuc jus quæsitum in beneficio, si injustè impediatur à consecutione illius, (dum v. g. qui solus est dignus, vel inter dignos dignior, vel vi fundationis præsentandus &c.) ab aliquo, qui non tantùm obesse, sed & prodesse potest, quales sunt, qui positivè habent concurrere ad illius provisionem, ut Electores, Præsentatores, Confirmatores, Institutores, Collatores, Resignatores beneficii, non potest sine simonia redimere vexam illam iniquam oblato temporali. Less. *de Just. l.* 2. *c.* 35. *n.* 106. Pirh. *loc. cit. n.* 109. citans D. Tho. *ubi suprà.* Castrop. *loc. cit. n.* 4. citans Suar. *ubi antè. n.* 23. Sot. *l.* 9. *q.* 6. *a.* 1. *ad* 5. Ugol. *Tab.* 1. *c.* 9. §. 8. *n.* 3. Rodriq. *in sum. To.* 2. *c.* 61. *n.* 1. juxta *c. Matthaus. de simon.* Ratio est; quia dando tali pecuniam, ut moveatur ad non negandam injustè institutionem, resignationem, &c. datur ea formaliter & directè, ut is tibi concedat beneficium, & sic pecuniâ directè paratur via ad beneficium; siquidem removeri in hoc casu impedimentum, formaliter est conferre beneficium; dum enim vexatio illa consistit in negatione debitæ electionis, institutionis, &c. negatio autem non tollitur, nisi per actum contrarium, qui in proposito est ipsa electio, institutio, resignatio, &c. dare aliquid, ut cessetur à tali vexatione, est dare aliquid pro ipsa electione, institutione, resignatione, quod est simoniacum. Castrop. Pirh. *ll. cit.* Nihilominus satis probabile esse, excusari in hoc casu aliquem à simonia, esto in foro externo præsumatur simoniacus, ait Castrop. sic teneri absolutè inquiens à Valent. *To.* 3. *d.* 6. *q.* 16. *p.* 3. Nav. Adrian. si quis det pecuniam, non ut pretium electionis, resignationis, &c. sed ut Electoris, Resignantis, &c. avaritiam satiet, pravúmque affectum tollat, majúsque illius peccatum, quod committere intendat in eligendo indignum, vel prætereundo dignum, impediat: confirmátque id ex eo, quòd ille dans in hoc casu jus quæsitum habeat, ne in tali concursu alius ei præferatur, adeóque pecuniâ non tam acquirat jus, quàm jus habitum defendat.

3. Respondeo tertiò: Econtra simoniam non committit, qui non habens jus adhuc quæsitum in beneficio, pecuniâ redimat vexam injustam, quâ impeditur in consecutione beneficii ab aliquo, qui non positivè ad illius consecutionem habet concurrere, sed solùm obesse potest, v. g. fraude, vel vi divertendo Electorem ab electione, infamando injustè eligendum; vel cui resignandum beneficium. Less. *loc. cit. n.* 707. Pirh. *loc. cit. n.* 110. Castrop. *loc. cit.* aliique ab iis paulò antè citati; hac enim redemptione nihil spirituale emitur, nec directè paratur aditus ad beneficium; quia non paratur via magis ad beneficium, quàm ea parata erat ante injustam impedimentorum positionem, sed tantùm removentur dicta impedimenta injustè facta, quæ remotio est quid temporale. Ad hæc, quisque jus quæsitum habet, ne injustè detineatur, quò minùs valeat consequi beneficium. Neque hanc ipsam redemptionem, quæ intrinsecè mala non est, jus ullum positivum prohibet, siquidem *c. Matthaus. de simon.* quod videri posset obstare, loquitur de casu, dum pecunia data est Electoribus, qui possunt prodesse, aut promovere ad beneficium obtinendum, vel post factam electionem impedire, vel promovere confirmationem contradicendo, vel cessando à contradictione. Castrop. Pirh. *ll. cit.*

4. Respondeo quartò: Sed neque esse simoniacum, redimere pecuniâ vexam, quæ quidem injusta non est in hoc sensu, quòd sit contra Justitiam, est tamen iniqua, quia est contra charitatem, v. g. quæ fit precibus, muneribus factis Electori, ne te eligat, Resignatario, ne tibi resignet, tuentur Lessius *loc. cit. n.* 109. Castrop. *loc. cit. n.* 5. *&* 6. citans Aragon. 2. 2. *q.* 100. *a.* 2. Suar. *ubi antè. c.* 50. *n.* 25. Rodriq. *To.* 2. *sum. c.* 61. *n.* 2. Valent. &c. contra Turrecrem. *in c. quæsitum.* 1. *q.* 3. *n.* 3. Archid. *ibid.* & Sotum apud Less. eò quòd, licèt talis hac ratione non faciat tibi injuriam propriè dictam, ut teneatur ad restitutionem, infert tamen sine causa grave nocumentum contra charitatem, non relinquendo animum Electoris liberum, sed à te avertendo, & inclinando in corrivalem tuum, pro quo nocumento amoliendo licet aliquid dare; cùm nec detur pro spirituali, nec directè via sternatur ad spirituale; non enim magis paratur illa via, quàm si nunquam talis vexatio adfuisset. Less. Castrop. *ll. cit.* & sic cessatio illa à precibus, & muneribus illis est quidem æstimabilis pretio non nisi ratione beneficii consequendi, non tamen per se, sed indirectè & remotè ordinatur ad beneficium consequendum: & consequenter sicut, quia esse in familia Episcopi est pretio æstimabile propter spem consequendi beneficium ab Episcopo, dari potest pecunia alicui, ne te impediat ab ingressu in familiam Episcopi, quin & ut admittaris in illam, ita & in præsenti casu Castrop. *n.* 7. Quia autem directè & magis paratur via illa ad beneficium, dando aliquid, non tantùm ut desistat à dicto nocumento, sed etiam ut specialiter & positivè faveat tibi, & patrocinetur, erit hoc illicitum, & simoniacum. Castrop. *cit. n.* 6. citans Suar. *ubi antè. n.* 26. etsi addat existimare se, loquendo in rigore, licitum esse, dare aliquid Electoribus (idem est de Resignatario) jam per preces, aut munera alicujus inclinatis erga competitorem tuum, ut affectum illum suum mediis muneribus ab alio in odium tuum procuratum deponat, eò quòd tunc non magis paretur via ad beneficium, quàm parata esset ante subornationem illam factam in odium tui. Quamvis, ut subjungit, vel sic maximum subeatur periculum incurrendi simoniam, & in foro externo sic præsumatur.

5. Respondeo quintò: Redimere pecuniâ vexam injustam, quâ quis quæsito jure certo & firmo in beneficio impeditur, (etiam ab eo, cujus est mittere in possessionem, ut expressè Pirh. & Less.) ab acquirenda ejus possessione, non esse simoniacum, tradunt Less. *loc. cit. n.* 100. Pirh. *loc. cit. n.* 111. Castrop. *loc. cit. n.* 3. citans S. Tho. 2. 2. *q.* 100. *a.* 2. *ad* 5. Suar. *cit. c.* 50. *n.* 31. Rodriq. *To.* 2. *sum. c.* 59. *n.* 5. Vegam, Aragon. & Canonistas communiter. *in c. dilectus. & c. Matthaus. de simon.* contra Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 129. ubi hæc habet: *Si possessor, qui patitur molestias, aliquid det pro illis redimendis, non incurrit simoniam: secus verò, si det petitor, qui propter illam temporalitatem* (hoc est, propter illud temporale datum) *possessionem assequitur; cùm enim possessio rei spiritualis sit quid spirituale, consequens fit, eum non excusari à simonia, quantumcúnque habeat titulum, si pro obtinenda possessione aliquid rependat. &c.* & citat pro hoc Nav. *conf.* 1. *n.* 3. *de simon.* Disparitatis etiam hujus rationem præmittit *n.* 127. quòd pro tuendo jam acquisito spirituali, non verò pro acquirendo liceat aliquid dare. Item contra Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 5. *n.* 59. ubi: *Qui caret possessione, seu est spoliatus, non potest redimere vexam, quantumcúnque jus habeat in beneficio.* Quamvis idem Corrad. *ad sutum cit. n.* 59. expressè dicat, non esse simoniam, dum quis jus plenum & possessionem consecutus in beneficio, & dein illâ possessione privatur à potentiore, qui occupat de facto beneficium, solvat isti occupatori pecuniam aliquam ad redimendam hanc vexam. Item contra Garciam *p.* 1. *c.* 2. *n.* 53. citantem pro se Abb. *in cit. c. dilectus. n.* 4. Sotum *de Just. l.* 9. *q.* 6. *a.* 10. Sylv. *in sum. v. simon. nu.* 5. Armill. Lopez, & alios, hoc nixos fundamento; quòd possessio beneficii sit quid spirituale, aut spirituali annexum, quia per illam acquiritur

exer-

exercitium ſpiritualium, & ratione ſpiritualis tituli confertur. Unde concludunt hi AA. cum Rebuff. *in pr. tit. de ſimon, reſignat. n.* 17. quòd nunquam licitum ſit redimere vexationem, niſi vexatio omnino ſit de facto, & redimens habet plenum jus, adeout, ſi deficiat poſſeſſio, adhuc non liceret. Corrad. *loc. cit.* verùm hoc ipſum fundamentum negant fautores contrariæ ſententiæ, & dicunt, poſſeſſionem ſecundùm ſe ſpectatam non eſſe quid, ſeu jus aliquod ſpirituale, ſed corporalem quandam apprehenſionem rei, ad ſummum juri ſeu titulo ſpirituali annexam, quatenus in hoc titulo dependet, & vi illius capitur; & ſic, dum habito perfectè hoc titulo ſupervenit poſſeſſio, non accedit nova ratio ſpirituali, ſed, ut Leſſius, poſſeſſio ipſa per ſe adiaphora fit ſpiritualis ex conjunctione cum titulo ſpirituali. Unde jam non datur pretium pro ſpirituali, etſi ipſa remotio impedimenti poſſeſſionis facta ab eo, qui in poſſeſſionem debet mittere, ſed ipſa datio poſſeſſionis. Leſſ. *loc. cit.* nec redimitur jus, ſed factum; adeóque non magis committitur ſimonia in hac redemptione, quàm dum poſt acquiſitum plenè titulum datur aliquid pro denegatis injuſtè decimis, quia non emuntur ut aliquid ſpirituale; cùm non ematur titulus, ratione cujus ſunt ſpirituales, ſed emuntur ſecundùm ſe, hoc eſt, quatenus ſunt quid temporale, & vendibile. Caſtrop. *cit. n.* 3. De cetero, dum jus ipſum, ſeu titulus vocaretur in dubium, ideóque denegaretur poſſeſſio, pecuniâ redimere poſſeſſionem, erit ſimoniacum; quis jam non redimeretur tantùm poſſeſſio, ſed jus ipſum ſpirituale per ſe redimeretur, dum illud infirmum hac ratione per poſſeſſionem firmatur & conſervatur. Pirh. Caſtrop. *ll. cit.* Sic quoque ſimoniam committi ab eo, qui pro redimenda contradictione pactus fuit cum Beneficiatis, (intellige, aliis ejuſdem Eccleſiæ) de habendo eos indemnes ab omni damno, & intereſſe ob receptionem de ſe faciendam, ait Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 131. videtur autem intelligere per illam receptionem diſtinctum aliquid à miſſione in poſſeſſionem.

6. Reſpondeo ſextò: in caſibus, in quibus liquidò conſtat, hujuſmodi vexationis redemptionem licitè fieri poſſe, adhuc non eſſe ad illam deveniendum, niſi de conſenſu Epiſcopi, tradit Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 5. *n.* 60. Unde etiam ait, S. Carolum Borromæum, ne redimendæ vexationis ſpecie in cauſis beneficialibus pactiones ſimoniacæ intercedant, voluiſſe, id nemini licere, etiam in caſibus aliàs à jure permiſſis, niſi conſenſus Epiſcopi acceſſerit, cujus ſit diligenter diſpicere, an ſubſit aliqua fraus, & ubi rem fraude carere, & jure permiſſam eſſe cognoverit, non denegare petenti licentiam ſe liberandi à tali vexatione; aliàs, qui contra fecerit, puniendum arbitrio Epiſcopi, & quod actum ab eo, id irritum, & nullum ſit. Quin & ſubjungit idem Corrad. ſe vidiſſe in Curia inter quædam notabilia manuſcripta, quòd Paulus IV. intenderit declarare, ne ſimiles redemptiones, etiam in caſibus licitis fieri poſſint ſine Apoſtolica auctoritate, & causâ diligenter excuſſâ, ob maximum animarum periculum, quod aliàs inde oriri poſſit.

Quæſtio 750. An ſimoniacum ſit, redimere reſignatione, vel collatione beneficii vexam factam, v.g. in bonis, fama, vita?

1. RESpondeo primò: Si vexa eſt juſta, ſive dum quis Beneficiaro jure nocere poteſt, ut quia Judex vel accuſator eſt, & Beneficiatus criminis reus, redimere hanc vexam collatione, vel reſignatione beneficii, utique ſimoniacum eſt; quia ceſſatio ab illo nocumento, quod juſtè intentari & infligi poterat, eſt pretio æſtimabilis. Leſſ. *de Juſt. l.* 2. *c.* 35. *n.* 120.

2. Reſpondeo ſecundò: Si vexa eſt iniqua, ſeu jure intentari non poteſt, & quis dat, vel reſignat beneficium vexanti eâ lege non tantùm, ut abſtineat à præſente vexa, ſeu nocumento intentato, ſed etiam obligando illum hac ratione de novo ad non nocendum impoſterum, ſive det beneficium cum ea conditione, ut alter viciſſim promittat, quòd futuro tempore nullum injuſtum damnum Collatori vel Reſignatori ſit illaturus, videtur adhuc committi ſimonia; quia imponitur vexanti nova obligatio in commodum exigentis ultra illam obligationem, qua is tenebatur ea lege naturali juſtitiæ, neminem lædere, quæ obligatio eſt pretio æſtimabilis, per quam intenditur non tantùm vitatio mali præſentis, ſed etiam quædam ſecuritas in futurum. Leſſ. *loc. cit.* citans Sot. *de Juſt. l.* 9. *q.* 7. *a.* 3. Pirh. *ad tit. de ſimon. n.* 140. citans Suar. *de ſimon. l.* 4. *c.* 57. *n.* 16. Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 10. *c. ult. n.* 28.

3. Reſpondeo tertiò: Si citra tale pactum, & citra talem novam obligationem ad redimendam vexam tantùm de præſenti, ſeu ad evitandum de præſenti malum, ſeu nocumentum intentatum detur, vel reſignetur beneficium, non videtur committi ſimonia. Leſſ. *loc. cit. n.* 121. citans Sot. *ubi ante.* ac dicens, id tenere multos recentiores, præſertim in metu amittendæ vitæ, & famæ. Pirh. *loc. cit.* citans Suar. *ubi ante. n.* 10. Laym. *loc. cit. n.* 27. Ratio eſt, quia talis nihil cenſetur accipere, quod antè non habebat; hoc ipſo enim, quòd non occiditur, non infamatur, non ſpoliatur, nihil ei datur pretio æſtimabile, ac proinde nihil accipit à vexante. Leſſ. *loc. cit.* Item beneficium non confertur, aut reſignatur tanquam pretium, cum quo ceſſatio ab injuria commutetur, ſed gratis offertur, & uſurpatur tanquam medium ad evitandam injuſtam vexam. Leſſ. Pirh. Laym. *ll. cit.* quin &, ut Pirh. ad inducendam ſimoniam non ſufficit quævis datio, vel promiſſio, cui adjecta conditio, ſed requiritur contractus reciprocus, ſeu ex utraque parte oneroſus, ſive ut conditio adjecta viciſſim imponat onus, ſeu obligationem juſtitiæ alteri per modum cujuſdam commutationis, quod in præſenti caſu non fit. Addit tamen Leſſ. vexationem ſeu malum debere intentari eo fine, ut extorqueatur beneficium. Nam ſi ob finem alium intentetur, &, ut evitetur, offeratur beneficium, ſit, majorem videri ſpeciem ſimoniæ; ſe tamen putare, revera nec tunc eſſe ſimoniam; eò quòd conferens, vel reſignans nihil pretio æſtimabile conſequatur, adeóque ex parte illius ſit contractus gratuitus; quamvis nonnulla videatur irreverentia, ita uti re ſpirituali ad redimendam vexam, ſicut utimur pecuniâ. De cetero nihil referre, an malum nunc, an paulò poſt ſit inferendum; quia æquè eſt redemptio vexæ, nec quicquam novi acquiritur, ait Leſſius.

Quæſtio 751. An, & qualiter ſimoniacum ſit renunciare liti ſuper beneficio pro pecunia?

1. RESpondeo primò: Reſignare pro pecunia, aliove temporali lite injuſtè intentatæ ſuper beneficio, ſine dubio illicitum eſt, & ſimoniacum. Etſi enim dare pecuniam pro ceſſatione à tali iniqua vexatione, & lite, pro conſervatione juris quæſiti in beneficio licitum ſit; peccat tamen, & eſt ſimoniacus eam recipiens, tenetúrque ad eam reſtituendam etiam in foro contentioſo. Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 5. *n.* 59. ex Felio. *in c. dilectus. de ſimon. ante. n.* 1.

2. Reſpondeo ſecundò: Renunciatio quoque litis juſtè intentatæ ſuper beneficio pro pecunia, vel alio temporali, etiamſi illa, vel illud veniat nomine expenſarum, eſt illicita, & ſimoniaca. *c. cùm pridem. de pactis.* Corrad. *loc. cit. n.* 58. *in fine.* Pariſ. *de reſign. l.* 14. *q.* 3. *n.* 6. Hinc illicita & ſimoniaca cenſetur illa tranſactio ſive pactio, ſi propriâ auctoritate fiat, ut una pars lite, & jure beneficiario cedat, altera verò temporale quid det, v. g. expenſas factas reſtituat. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 91. Idem dicendum, ſi quis promitteret alteri pro ceſſione litis ſuper beneficio aliud beneficium, aut receptionem illius in Coadjutorem. Caſtrop. *de ſimon. d.* 3. *p.* 29. *n.* 2. Sic etiam ſimoniacum eſt, dum ex duobus electis alter alterum corrumpit, ut cedat loco ſuo. Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 138. citans Majol. *de irregular. l.* 3. *c.* 45. *n.* 3. Ratio horum eſt, quam dat Caſtrop. *loc. cit. n.* 1. quòd in beneficia-

ficialibus omnis pactio & conventio, quâ ex jure incerto redditur jus certum, prohibita sit, (intellige, tanquam simoniaca) sed per hujusmodi pactum de dando temporali, vel etiam spirituali, nempe beneficio aliquo pro cessatione à lite, jus dubium in beneficio confirmatur, & certum redditur: ergo.

3. Respondeo tertiò: Sic etiam econtra cessio beneficii litigiosi propriâ auctoritate facta propter pecuniam, est simoniaca, ut patet; quia datur aliquid spirituale, scilicet jus aliquod in beneficium pro temporali. Idémque dicendum, si auctoritate propriâ cedas beneficio incerto & dubio propter pensionem aliquam, vel aliquod beneficium tibi à collitigante donatum, ob rationem jam datam responsione praecedente. Castrop. *cit. n.* 1. citans Decium *cons.* 436. *n.* 18. Lambert. *de jurep. l.* 3. *q.* 9. *a.* 6. Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 51. *n.* 1. Sic, dum unus litigantium promittit collitiganti, se in favorem illius resignaturum beneficium illud litigiosum, si consequeretur beneficium aliud aequalium redituum, simoniacum esse, ait Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 13.

4. Respondeo quartò: Intercedente tamen auctoritate Praelati licita est conventio & pactio onerosa, ad componendam litem super beneficio, ac consequenter datio temporalis, vel etiam spiritualis, nempe beneficii, aut alterius alicujus pro cessatione à lite. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Et in hoc sensu procedit, quod ait Paris. *l.* 14. *q.* 4. *n.* 4. compositionis gratiâ licita est renunciatio, ut renuncians aliud beneficium consequatur. Cujus autem Praelati auctoritas requiratur, & sufficiat, pendet ex modo conventionis; ut enim quis licitè cedat beneficio quietè possesso, vel promittat se eo cessurum in collitigantem super alio beneficio, ut ipse cedat omne jus, quod habet ad beneficium illud litigiosum, vel etiam liti, necessariò requiritur auctoritas Papae, siquidem permutatio beneficiorum ab Episcopo approbari non potest, nisi beneficia pacificè possideantur. Castrop. *loc. cit. n.* 2. Probabilis verò sententia est, posse auctoritate Episcopi fieri compositionem inter partes, ita ut uni applicetur, seu relinquatur beneficium, sub onere solvendi pensionem alteri collitiganti. Castrop. *loc. cit. n.* 3. citans *c. nisi. de praeb.* & ibi Abb. Host. Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 51. *n.* 17. Garc. *p.* 1. *c.* 5. *à n.* 195. Gonz. *gl.* 5. *§.* 2. *à n.* 27. *&c.* quia probabile est, Episcopum posse imponere pensionem, (si non beneficio, saltem beneficiato) ex causa litis & concordiae. Castrop. *ibid.* citans Granot. *ad Simonett. de reservat. q.* 62. *n.* 6. *&* 7. Vide dicta de hoc suprà, ubi, quinam possint imponere pensionem. Illud hic observandum ex Lott. *l.* 3. *q.* 29. *n.* 183. quòd si aliqua fierent pacta licita, quae possent ab inferiore Papâ approbari, alia autem talia, quae non possent, nisi à Papa approbari, & conciperentur omnia sub beneplacito Apostolico, paciscentes autem omissâ impetratione talis beneplaciti obtinerent confirmationem ab inferiore, utique totam conventionem judicandam simoniacam, neque sustinendam, saltem quoad illa, quae aliàs per talem inferiorem confirmari possunt.

Quaestio 752. An resignare exspectativae, quam quis habet ad beneficium proximè vacaturum pro pecunia, vel cum conditione seu pacto adipiscendae pensionis, (intellige etiam Ecclesiasticae, ut expressè Azor. loc. paulò post citando) vel beneficii, sit simoniacum?

1. RESpondeo affirmativè. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 9. Laym. *ad c. ad audientiam. de rescrip. n.* 2. dicens magis receptam apud Abb. *in cit. c. ad audientiam. n.* 6. & Felin. *n.* 11. contra Gl. *ibid. v. renunciantes.* Siquidem, ut jam dictum aliquoties *in c. ult. de pactis*; omnis pactio in spiritualibus tanquam simoniaca damnatur. Praeterea (quod potissimùm concernit pactionem pecuniae, aut pensionis, alteriùsve commodi temporalis) licèt per tales literas Pontificias acquisitum non sit jus in beneficio, est tamen jus quaesitum ad beneficium, quod jus est spirituale, vel annexum spirituali, sicut jus, quod quis acquirit non in beneficio, sed ad beneficium per praesentationem, adeóque non potest pro temporali dimitti, seu renunciari. Azor. *loc. cit.* Idque etiamsi non transferatur dictum jus, seu exspectativa in alium.

2. Unde jam à potiore infertur, idem esse de renunciatione juris ad beneficium acquisitum per electionem, vel praesentationem, eum simili modo fieri simoniacum; cùm jus illud magis propriè sit jus ad beneficium, quàm illud acquisitum vi exspectativae ad beneficium necdum vacans. Subjungit tamen Azor, non esse simoniam, si quis renunciet istiusmodi literis seu exspectativae eo pacto, ut sibi beneficium Ecclesiasticum, (intellige distinctum ab eo, ad quod exspectativam habet) detur, eò quòd sit quaedam permutatio rei spiritualis cum re spirituali; quamvis etiam addat Azor, id tamen locum habet, si fiat auctoritate Superioris.

3. Infertur quoque inde, non posse sine simonia duos permutare sua jura, quae habent ad beneficia diversa, v. g. dum unus resignat praesentationem suam ea lege, ut alter cedat sibi praesentationem suam, aut exspectativam. Neque etiam posse fieri hujusmodi permutationem auctoritate Ordinarii, cùm haec jura sint personalia, tradit Castrop. *de simon. d.* 3. *p.* 15. *n.* 9. ex Abb. *in c. cum olim. de rer. permut. à n.* 4. quinimò etsi patronus consensisset, ut praesentatus ab ipso in alium praesentationem suam resignet, & similiter ille alius obtinuisset à Papa facultatem transferendi suam exspectativam, adhuc non posse fieri ex consensu Ordinarii hanc permutationem; eò quòd Ordinarius solùm habeat potestatem ad admittendas permutationes beneficiorum, non verò electionum, aut praesentationum ad beneficia, tanquam probabilius, & cum communi, ut ait, tuetur Castrop. *loc. cit.* citans pro hoc Garciam. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 17. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 22. Paris. *l.* 2. *q.* 23. *n.* 15. Zerol. *p.* 2. *v. renunc.* §. 1. Delph. *de jurep. l.* 2. *q.* 21. *n.* 165. contra Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 31. *n.* 19. Less. *de Just. l.* 2. *c.* 34. *n.* 199. Gamb. *in rubric. de rer. permut. in* 6. *n.* 8.

Quaestio 753. An, & qualiter committatur simonia confidentialis in resignatione, & provisione beneficiorum?

1. RESpondeo: Praeter ea, quae dicta sunt suprà, ubi de privatione beneficiorum ob simoniam. Primò hanc speciem simoniae ab aliis distinctam, seu dictam à spe & fiducia, quae ei subest, jure humano inducta, & à summis Pontificibus Pio IV. & V. reservata, damnata & reprobata committitur, dum quis alicui procurat beneficium Ecclesiasticum, resignando illud in favorem illius, vel etiam praesentando, eligendo, postulando, instituendo, confirmando, conferendo, vel in Commendam dando cum certa confidentia, id est, cum pacto expresso, vel tacito, ut is, cui procuratur idem beneficium, post aliquod tempus elapsum ipsimet cedenti, instituenti, confirmanti, conferenti, &c. vel alteri resignet, vel pensionem ex eo, aut fructus praestet, ut constat ex Bulla Pii IV. incipiente: *Romanum Pontificem*, & Pii V. incipiente: *Intolerabilis.* Pirh. *ad tit. de simon. n.* 112.

2. Respondeo secundò: Committitur haec simonia confidentialis in omnibus beneficiis cujuscunque qualitatis, seu ordinis. Sive materia hujus simoniae est beneficium Ecclesiasticum. Castrop. *de simon. d.* 3. *p.* 18. *n.* 1. Less. *de Just. l.* 2. *c.* 35. *n.* 96. Pirh. *loc. cit.* citans Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 43. *n.* 4. Laym. *Th. mor. l.* 4. *tr.* 10. *c. ult.* §. 8. *n.* 74. Item in solis beneficiis. AA. iidem. Adeóque pensio, & quidquid aliud sub nomine beneficii propriè non comprehensum, etiamsi resignetur, conferatur, provideatur cum accessu, regressu, vel alio quovis modo, aut pacto illicito & simoniaco, non est materia hujus simoniae,

nec

nec prohibetur, aut punitur in dictis Constitutionibus. Castrop. Pith. Suar. &c. *ll. cit.*

3. Respondeo tertiò: Committitur hæc simonia per actiones resignationis, collationis, præsentationis, institutionis, electionis, postulationis, confirmationis, & cujuscunque provisionis, & acceptationis beneficiorum, cum pacto tacito vel expresso illam confidentiam accedendi, regrediendi, ingrediendi, ad idem beneficium, aut percipiendi ex eo fructus, aut pensionem includente. Castrop. Pirh. *ll. cit.*

4. Non autem committitur in permutationibus beneficiorum à compermutantibus, etiamsi eadem pacta interveniant, sive etiamsi permutent aliqui inter se beneficia cum pacto dissolvendi permutationem, & regrediendi vel accedendi ad priora beneficia, vel resignandi illa aliis, aut solvendi ex iis fructus, aut pensionem; eò quòd, ubi dictæ Bullæ Pontificum loquuntur de resignationibus, loquantur de resignationibus, & cessionibus propriè talibus, seu factis simpliciter in favorem tertii; non verò de iis, quæ fiunt permutationis gratiâ, utpote quæ propriè non dicuntur cessiones & resignationes; etsi à parte rei duplex in permutatione interveniat resignatio; adeoque ad eas dicta prohibitio, & pœna non sit extendenda. Castrop. *loc. cit. n.* 2. citans Suar. *ubi ante. n.* 11. Pith citant insuper *Nav. l.* 5. *conf.* 77. *de simon* & Laym. *ubi ante. n.* 75. Dixi tamen, à permutantibus; nam Episcopum, & quemcunque alium admittentem permutationem talem, seu permutationis causâ conferentem illa beneficia sub iisdem confidentiis, committere simoniam confidentialem, seu dictis Bullis prohibitam & punitam, eò quòd earum verba quo ad collatores sint valde universalia, tradunt Castrop. & Pith. *ll. cit.* qui tamen posterior magis expressè sentire id videtur, si talis collator, seu admittens permutationem ipse pacisceretur cum permutantibus de parte fructuum, aut pensione præstanda, vel etiam beneficio illo resignando sibi, aut consanguineo, vel amico suo.

5. Neque etiam ad hanc simoniam committendam sufficere, quòd fiat resignatio cum intentione manifesta obligandi resignatarium, ut in favorem resignantis vel ejus nepotis beneficium iterum resignet, aut pensionem solvat, sed insuper requiri expressum aut tacitum pactum hujus obligationis, probabilem sententiam esse dicit Castrop. *loc. cit. n.* 3. & ita sentire Nav. *c.* 23. *n.* 100. §. 6. Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 43. *n.* 12. Less. *loc. cit. n.* 95. *&* 96. *&* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 27. *q.* 6. qui tamen duo posteriores id non dicunt: imò Lessius prorsus contrarium asserit hisce expressis: *Dico, si resignes, vel alio modo procures alicui beneficium, confidens, ipsum aliquando illud nepoti, vel amico tuò resignaturum, si nullam ei obligationem imponere intendas, non erit simonia, quia nullum intervenit pactum &c.* Azor verò longè diversum quid dicat: nempe, si resignem meum beneficium apud Ordinarium simpliciter quidem, eâ tamen intentione sive voluntate, ut nepoti meo detur, communior opinio est, non esse simoniam, quia nulla est conditio expressa vel tacita, ut meo nepoti conferatur. Subjungit tamen & ipse Castrop. *loc. c. n.* 4. citans pro hoc Garc. *p.* 11. *c.* 3. *à n.* 184. Paris. *de confid. q.* 26. *n.* 29. *&* 40. Suar. *to.* 5. *de cens. d.* 22. *s.* 6. *n.* 15. *&* 16. esse probabilius resignantem eâ intentione, (intellige, ut expressè addit, manifestatâ recipienti beneficium, cùm absque ea manifestatione solùm sit simonia mentalis, quæ pœnis Ecclesiasticis non subjacet, juxta *c. fin. de Simon.*) ut Resignatarius maneat obligatus resignare iterum in favorem sui, vel nepotis sui beneficium, vel pensionem solvere, committere hanc simoniam confidentialem, cùm Pius V. expressè dicat: *Si quis beneficium qualecunque ex resignatione cujuscunque simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu vel accessu, etiam solâ dimittentis intentione*, (intellige, non solùm intendentis & sperantis, sed & obligare intendentis Resignatarium) *receperit*, &c. hæc confidentia censeatur, & subdat: *in quovis horum casuum confidentiâ pravitas sit contracta, licèt ipsum confidentia crimen alterius tantùm partis conscientiâ sit admissum.*

6. Respondeo quartò, quod in hac simonia rationem pretii habere, aut loco pretii intervenire potest, est, ut idem beneficium resignatur, confertur, &c. renuncianti, conferenti, instituenti, &c. vel alteri reddendum sit, aut pensio, aut pars fructuum præstanda. Ita ut, si de aliis rebus, etiam merè temporalibus, aut spiritualibus reddendis, cedendis, etiam cum certa confidentia & facto conventio fiat, v.g. de resignando alio beneficio, de pensione ex alio beneficio, præstanda, sive dando alio temporali, aut spirituali, non committatur confidentialis simonia, sed simonia communis. Pirh. *loc. cit.* Ac proinde jam non nisi quinque modis committitur per dictas actiones hæc simonia, nempe paciscendo de reservatione fructuum, de præstanda pensione, de reservatione accessûs (dum v.g. resignans cupiens obvenire beneficium suum Titio: quia tamen is ob ætatem incapax illius est, resignat illud Cajo eâ lege, ut cessante impedimento illud obtineat, seu ad illud accedat Titius) regressûs, (dum beneficium à se possessum resignat quis Titio, eâ lege, ut hoc Resignatario præmoriente, vel eo cedente resignans jus pristinum ioco recipiat) ingressûs, dum quis beneficium sibi collatum, & à se acceptum, nondum autem possessum, resignat eâ lege, ut Resignatario præmoriente vel cedente, resignans illius possessionem ingredi valeat: dum nimirum hæc omnia fiunt sine expressa Papæ licentia. Pirh. *loc. cit. n.* 114. Porrò, cùm Pius V. in Bulla sua loquens de beneficio ipso, dicat, sufficere ad hanc simoniam incurrendam, ut sibi, vel alii jus recuperandi reserves; loquens verò de pensione, aut fructibus beneficii, dicat, esse simoniam confidentialem, si beneficii fructus, aut eorum partem alii, vel aliis reserves, hinc, inquam, simoniam confidentialem non esse, si resignans vel collator sibi reservet dictos fructus, aut pensionem, secus, si alteri, censent Nav. *cons.* 33. *n.* 4. & *cons.* 76. *n.* 6. *de simon.* Ugol. *Tab.* 1. *c.* 22. §. 1. *n.* 8. Menoch. *de arb. centur.* 6. *casu* 566. *n.* 8. citati à Castrop. *loc. cit. n.* 5. Item tenet Lessius *loc. cit. n.* 97. etsi dicat, oppositum esse valde quoque probabile. Hoc ipsum oppositum tanquam probabilius tuetur Castrop. *loc. cit. n.* 6. citans pro se Suar. ubi suprà *n.* 7. Gratian. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 194. De pœnis, & probatione hujus simoniæ confidentialis, uti & simoniæ communis, fusè dictum suprà, ubi de vacatione, seu privatione beneficii hinc orta.

Quæstio 754. *An, & qualiter simonia commissa in resignatione præjudicet resignanti: aut etiam commissa ab uno ex transigentibus noceat alteri eam ignoranti?*

1. RESpondeo ad primum: Resignatio simoniacè facta tenet in præjudicium resignantis, & consequenter etsi sit ipso jure nulla, abdicatur tamen per eam, vel potiùs amittitur jus à resignante, nec datur illi regressus, sed beneficium tanquam vacans à tertio impetrari potest. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 3. §. 7. *n.* 12. *&* 13. citans Boërium *decis.* 117. *n.* 4. *&c.* Contra Rebuff. *in pr. p.* 3. *c.* 2. *de mod. amitt. benefic. n.* 35. *&* 36.

2. Respondeo ad secundum: Simonia commissa ab uno ex transigentibus, alteri, vel aliis, qui non deliquerunt, nocere nequit. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 39. *n.* 3. juxta *c. sicut. de simon.*

Quæstio 755. *An, & qualiter, & cui restituendum pretium temporale, receptum pro resignatione beneficii.*

1. RESpondeo primò: Temporale quid acceptum pro conferendo, (idem est de resignando, præsentando, eligendo, confirmando &c.) beneficio, seu alio quovis spirituali, non secutâ collatione, resignatione, &c. beneficii, jure naturæ restituendum est ei, à quo acceptum, quia deest titulus illud retinendi,

dum id, pro quo datum, non præstatur; & nullo jure cavetur, id alteri reddi, aut in alios usus convertendum. Less. *de just. l. 2. c. 35. n. 170.* citans Sot. *de just. l. 9. q. 8. a. 1.* Cajetan. *in sum. v. simonia. c. 3.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 26. n. 3.* citans insuper Suar. *l. 4. de simon. c. 59. n. 2.* contra Covar. apud Less. quatenus is vult restituendum in usus pios. Non potest tamen à dante repeti propter turpitudinem admissam. Castrop. *loc. cit.* citans Covar. *ad regulam, peccatum. p. 2. § 2. n. 7.* quem Lessius ait, probare solùm, non posse illud repeti, in foro externo.

2. Respondeo secundò: Qui recepit pretium temporale pro resignatione beneficii subsecutâ resignatione, & vi illius obtento beneficio, & sic completâ utrimque simoniâ, non tenetur jure naturali, aut Divino ad restitutionem dicti pretii temporalis. Laym. *Th. mor. l. 4. tr. 10. c. ult.* Pirh. *ad tit. de simon. n. 178.* Less. *loc. cit. n. 158.* citantes Suar. *l. 4. de simon. c. 59 n. 35. & 37.* & loquentes expressè de venditione, quâ quis venderet & extraderet beneficium Ecclesiasticum. Ratio est, quòd, qui pretium accipit pro re spirituali simoniacè quidem, sed non injustè, seu non peccando contra justitiam, non tenetur ad restitutionem jure naturali aut divino; cùm onus restituendi ex jure naturali non fundetur nisi in læsa justitia commutativa, seu læso jure stricto alterius. Sed qui vendit rem suam spiritualem habentem annexum commodum temporale, adeòque qui resignat pro pretio, seu vendit beneficium suum, seu in quo jus habebat, nullam committit injustitiam, siquidem dimissio commoditatis illius temporalis percipiendi fructus, quâ se talis vendens, seu resignans privat in gratiam alterius, pretio justo æstimabilis & compensabilis est; cùm nemo in Titium jus habeat, ut teneatur damna gratis subire, Titius resignans non facit Cajo resignatario injuriam exigendo compensationem, etsi peccet contra religionem simoniacè, AA. iidem *ll. cit.*

3. Neque obstat primò: quòd beneficiati beneficiorum suorum non sint Domini, sed usufructuarii vel administratores; satis enim est, ut injusta non censeatur resignatio, seu talis venditio beneficii, pertinere ad illos temporale illud emolumentum beneficii, illóque se privare sit secundùm se pretio æstimabile. Pirh. *cit. n. 178.* Neque secundò, quòd non transferatur dominium beneficii hoc modo resignati, seu venditi in resignatarium, seu emptorem, cùm talis resignatio seu venditio sit ipso jure irrita; satis enim iterum est, quòd cessio seu resignatio proprii commodi temporalis in favorem alterius, quam solùm vendit, sit pretio æstimabilis. Pirh. *ibid.* etsi de cetero neatur, quòd, quia in beneficio jus percipiendi fructus, utpote annexum spirituali, committatur simonia jure divino prohibita vendendo beneficium. Confirmantur hæc exemplo Monasterii simoniacè pecuniam recipientis pro admissione alicujus ad religionem; quod, quia hæc admissio in se actus spiritualis, annexum tamen habet onus sustentandi illam personam pretio æstimabile, retinere illam potest. Laym. Pirh. *ll. cit.* citantes Suar. *ubi ante. n. 41. & c. ult. de simon.* Item patroni, qui directè vendens juspatronatûs, (quod simpliciter spirituale est) vel etiam ratione jurispatronatûs cariùs vendit castrum, cui annexum illud, qui potest retinere pretium acceptum ob temporale commodum inde perceptibile, nempe honoris & alimentationis in necessitate &c. secundùm se pretio (etsi irreligiosè, utpote in jure illo spirituali fundatum, eique annexum) æstimabile, quo se privat in gratiam alterius. Laym. *loc. cit. n. 8.* Pirh. *cit. n. 178.* citantes Suar. *ubi ante. n. 42.* Item exemplo vendentis rem quamcunque sacram, cujus possessio commoditatem temporalem, (sive commoditas illa consistat in lucro, ut solet esse in imagine aliqua miraculosa, sive in speciali honore, vel in voluptate peculiari ex usu talis rei perceptibili) adjunctam habet, Suar. *loc. cit.* & ex eo Laym. & Pirh. *ll. cit.* Quòd si tamen in omnibus pretium simoniacè datum & acceptum excedat æstimationem temporalis talis commoditatis vel oneris, utique juxta hunc excessum ex jure naturali restituendum est. Less. *loc. cit. n. 160.* ceterique AA. citati: quia loquuntur de pretio aliàs justo. Hinc jam

4. Inferunt, contrariam esse, & teneri ad restitutionem talis pretii ex jure naturæ & divino Collatores, Præsentatores, Electores, Institutores, Confirmatores, aliosque Provisores beneficiorum, secutâ collatione, præsentatione &c. si quid pro ea receperint pretii temporalis; non quidem præcisè ratione simoniæ, sed ratione injustitiæ, quam commiserunt, & quia injuriam intulerint provisis exigendo & recipiendo ab iis temporale, dum, quia, quæ ex officio gratis conferre debebant, adeòque pro quibus temporale recipiendi jus nullum habebant, contulerunt, exigendo pro iis pretium temporale; tum quia in iis beneficiis jus nullum habent, temporale emolumentum beneficiorum, quæ conferunt, ad illos non pertinet, adeóque, nec damnum patiuntur dando illa. Pirh. *cit. n. 178.* Laym. *cit. n. 82.* ubi: *monet* Suarez, *quòd non teneri ad restituendum pretium simoniacè acceptum, intelligendum sit de renunciante seu commodo temporali præbendæ aut officii se abdicante in gratiam alterius: non item de conferente, quippe qui ex proprii muneris obligatione officia & beneficia Ecclesiæ dignis dispensare debet, & quidem gratis, &c.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* ubi, quòd etiam antè Judicis sententiam fieri debeat hæc restitutio. Contra Less. *loc. cit. n. 160.* ubi: quòd conferens aliquid spirituale, quod annexum habet commodum temporale, jure divino non tenetur ad restitutionem pretii pro eo accepti; eò quòd, licèt dispensator gratis dispensare debeat, ut non peccet; non tamen ideo statim tenentur ad restitutionem, si gratis non dispensavit seu contulit. Tum quia non exigit illud temporale pro illa functione collationis, veluti mercedem illius, sed veluti compensationem pro emolumento, quod sibi conferre non tenebatur. Addit tamen Less. hæc procedere in inferioribus Collatoribus, si eis per Superiorem non sit potestas alicujus emolumenti, vel compensationis exigendi adempta; si enim hæc iis sit adempta, teneri eos jure divino ad restituendum.

5. Respondeo tertiò: Jure tamen Ecclesiastico restituendum est pretium temporale acceptum pro resignatione beneficii, uti & pro collatione, præsentatione, electione, & quidem in foro conscientiæ ante omnem Judicis sententiam. Pirh. *loc. cit. n. 181.* citans Nav. *in man. prælator. c. 17. n. 32.* Suar. *l. 4. de simon. c. 60. n. 3.* Less. *loc. cit. n. 169.* ubi: *quò ad pretium attinet acceptum pro beneficio, jure positivo restituendum est.* Laym. *cit. n. 83.* ubi tamen addit, quòd, etsi in hoc consentire videantur DD. se tamen arbitrari, id (hoc est, hanc restituendi obligationem) non proficisci ex sola lege Ecclesiastica, sed hac supposita, ex lege naturali, in quantum nimirum Ecclesia dat potestatem eligendi, assentiendi, præsentandi ad beneficium Ecclesiasticum, (adde & resignandi) cum conditione, ut hæc gratis fiant sine ullo recepto pretio. Similiter det alicui beneficium, ita ut nullum jus habeat, illud in pactum onerosum ac simoniacum deducendi; & ita quidem, ut omnes ejusmodi pactiones ac commutationes ex utraque parte sint irritæ, & consequenter incumbat obligatio restituendi, &c. Idem omnino his verbis indicat Pirh. Rationem hanc dans responsionis: Jus ipsum impedit, quò minùs recipiens dominium pretii sic accepti acquirere possit, idque in pœnam tam gravis delicti; ideóque saltem jure positivo, tutâ conscientiâ retineri non potest. De cetero responsio probatur ex *c. de hoc. de simon.* ubi dicitur, temporalia sic recepta pro dando assensu Electioni simoniacæ restituenda esse, cùm ea sine gravi salutis periculo retineri non possint, quæ verba sic intelligenda, rectè ait Pirh. quòd retineri non possint in foro conscientiæ, etiamsi nulla Judicis sententia, vel condemnatio intervenerit; cùm Papa loquatur absolutè, non distinguendo inter delictum publicum vel occultum, probatum vel non probatum, sicut fecerat in priore parte hujus *cap.*

6. Respondeo quartò: pretium simoniacè & simul injustè receptum, putà, à Collatore, præsentatore,

tore. Electore, &c. per se, & ex vi præcisè legis naturalis & divinæ, ante Judicis sententiam restituendum est ei, qui dedit. Pirh. *loc. cit. n.* 179. Est enim restitutio actus Justitiæ, per quam reparatur injuria seu læsio alteri illata, qualis in præsenti nulla illata est Ecclesiæ, aut pauperibus, sed danti, ut suprà ostensum est; ergo nec Ecclesia, nec pauperes de se jus habent ad illud pretium, & tamen vi juris naturalis est restituendum, ergo danti. Pirh. *loc. cit.* Adde, quòd dans illud pretium non abdicavit se dominio illius, utpote non intendens aliâ ratione se eo abdicare, quàm quatenus in venditorem transiret, seu transferretur; sed in eum, utpote redditum incapacem illius dominii, translatum non est, adeòque manet penes dantem. Et, si dicatur, (quin & si id gratis admitteretur) Ecclesiam privare emptorem seu dantem quoque dominio datæ pecuniæ; respondebitur, id non fieri nisi per legem pænalem, quæ neminem ante sententiam re suâ privat. Castrop. *loc. cit. n.* 5. sed &, si daretur, cum Nav. *l. 5. cons.* 89. *de simon.* turpiter acceptum restituendum non esse turpiter danti; cùm sit in pari turpitudinis causa; respondet Laym. *loc. cit. n.* 84. regulam illam locum habere in foro externo, in quo Judex in pænam delicti dantem privabit commodo restitutionis, quæ alioqui spectato jure naturali ipsi deberetur; cùm titulus accipiendi injustus, & iniquus fuerit; meretur siquidem talis emptor rei spiritualis in pænam sui delicti per Judicis sententiam privari pretio dato, non tamen dans, spectato solo jure naturali obligatur ad exequendum in se hanc pænam privationis, priusquam per Judicis sententiam ad hoc condemnetur. Neque etiam, qui pretium accepit, habet facultatem propriâ auctoritate privandi dantem pretium re suâ; cùm talis privatio sit punitio quædam, adeóque actus jurisdictionis, quam acceptor pretii non habet in dantem. Pirh. *loc. cit. n.* 181. Addit etiam Laym. rectè à Nav. *in fine citati consilii* dici, quòd si is, cui restitutio fieri deberet, eam liberaliter remitteret, cessaret omnis obligatio restituendi. Si etiam dicatur, quòd dans pretium pro re spirituali voluntariè dedit, adeóque cum animo verè dandi & transferendi dominium in alium; respondet Pirh. *n.* 180. citans pro hoc Suar. *cit. c.* 59. *n.* 26. quòd dans noluerit donare, nec plus à se abdicare, quàm ex Justitia deberet, pretium autem illud nec fuisse ex Justitia debitum, nec justè potuisse exigi; adeóque voluntas illa non habuerit effectum, nec transtulerit dominium rei datæ in accipientem; cùm causâ dandi non subsistente, non subsistat datio. Si dicatur denique, quòd recipiens rem spiritualem pro pecunia non teneatur rem illam spiritualem danti restituere; ergo nec recipiens pecuniam teneatur illam danti restituere: negatur sequela; eò quòd recipiens rem spiritualem pro pecunia non peccet contra Justitiam, sicut is, qui accipit pretium pro re spirituali contra prohibitionem dandi illam gratis, ob quam acceptio pretii est in se invalida, non autem acceptio rei spiritualis. Pirh. *loc. cit.* citato Suar. *ubi suprà. n.* 28.

7. Respondeo quintò: Pretium acceptum simoniacè, non tamen injustè, putà, pro resignatione beneficii, uti & pretium acceptum injustè, putà, pro collatione beneficii, electione, præsentatione ad illud, in quantum restituendum præcisè ex jure positivo Ecclesiastico, juxta communiorem restitui debet, non danti, sed Ecclesiæ, in qua est beneficium, & in cujus proinde injuriam, (intellige suo modo) commissa est simonia. argumento c. *de hoc. de simon.* ubi dicitur: *ut inducantur Rex & Principes ad restituendum Ecclesiæ, si qua receperunt pro dando assensu electioni simoniacæ.* Castrop. *loc. cit. n.* 5. Pirh. *loc. cit. n.* 182. Laym. *loc. cit. n.* 84. citans D. Tho. 2. 2. *q.* 32. *a.* 7. & *q.* 62. *a.* 5. Suar. *de simon. l.* 4. *c.* 60. *n.* 3. Less. *loc. cit. n.* 171. Victoriam *p. 2. relect. de simon. n.* 6. Covar. *ad regul. peccatum p.* 2. §. 2. *n.* 7. *&c.* Intendit enim Ecclesia punire utrumque, nimirum tam dantem pretium, quàm recipientem, hunc impediendo, ne dominium ejus acquirere valeat; istum etiam privando illius dominio, & applicando illud dictæ Ecclesiæ. Less. *loc. cit. n.* 172. Pirh. *cit. n.* 182.

Et quidem facienda hæc restitutio Ecclesiæ, vi dicti juris positivi, non tantùm post Judicis sententiam, sed absolutè. AA. iidem, & expressè in terminis Less. *cit. n.* 171. citans Covar. Victor. *ll. cit.* Cajet. &c. ac dicens, sic sentire Canonistas omnes, qui fuerunt ante Sotum. *in c. de hoc. & in c. audivimus, de simon.* utpote qui textus loquuntur de restitutione facienda Ecclesiæ ante Judicis sententiam, & in foro conscientiæ. Quòd si dicas, pœnam non deberi ante Judicis sententiam. Respondet Lessius *cit. n.* 172. quod recipiens pretium teneatur illud, quod ipsius non est, dare Ecclesiæ, vel impendere in pios usus, non esse pœnam, sed simplex præceptum. Quòd si etiam dicas, nullam esse Constitutionem Ecclesiasticam, quòd dans hoc ipso, quòd det, amittat dominium pretii, respondet *ibidem*. Lessius, id non esse necesse, séque fateri, dominium manere apud dantem, & ideo si ei restitueretur, posse retinere, quia non ipse, sed qui accipit, jubetur Ecclesiæ restituere, vel in pios usus impendere; Unde dans non privetur illo dominio vi legis immediatè, sed actu & restitutione factâ per accipientem ex præcepto legis; legem enim jubere posse, ut rem aliquam, quæ penes te est, expendas in pauperes, quando justa causa subest, & tunc hoc ipso, quòd detur pauperibus, priorem Dominum amittere dominium, & hanc asserit esse mentem citatorum Canonum. *de hoc. & c. audivimus. de simon.*

8. Contrarium nihilominus, nempe ante sententiam Judicis pretium illud restitui posse, vel etiam restituendum esse, tenent Sot. *de just. l.* 9. *q.* 8. *a.* 1. Bannez. 2. 2. *q.* 32. *a.* 7. Aragon. 2. 2. *q.* 100. *a.* 6. Rodriq. *To.* 2. *sum. c.* 66. *n.* 44. apud Castrop. *loc. cit.* Sa. *v. simoniæ n.* 10. apud Laym. hoc nixi fundamento, quòd dans non amittat dominium pretii, utpote non transferens illud in venditorem rei spiritualis, redditum incapacem illius; nec intendens illud aliâ ratione abdicare, quàm transferendo illud in vendentem; quòdque eo privari nequeat lege, nisi pœnali, quæ neminem privat ante sententiam condemnatoriam Judicis: quòdque ex *cit. c. de hoc.* illud solùm inferatur, quòd ante dictam sententiam pretium in conscientia debeat restitui. Quorum AA. sententiam non improbabilem dicit Less. Laym. Castrop. Pirh. *ll. cit.*

9. De cetero ex recepta quorundam locorum consuetudine pretium illud pauperibus dare licere, tradunt *ll. cit.* Laym. & Castrop. dicens, id posse fieri de arbitrio Superioris. Pirh. dicens, hanc consuetudinem magis probandam, si detur pauperibus illius Ecclesiæ, in quo beneficium. Et interdum etiam per Prælatum Ecclesiæ in pauperes distribui posse. Huic consuetudini favet S. Th. 2. 2. *q.* 32. *a.* 7. ubi, quòd pretium simoniacum non esse restituendum danti, sed in eleemosynas erogandum. Sic Sylv. *v. simonia. q.* 2. apud Less. *cit. n.* 171. dicit, nunc dandum pauperibus, aut alteri Ecclesiæ, si ipse Episcopus, vel Capitulum Ecclesiæ, in quo beneficium illud, sit particeps simoniæ. Porrò pretium receptum pro qualibet alia simonia extra materiam beneficialem, jure Ecclesiastico restituendum non esse ante sententiam Judicis, tradunt Suar. *loc. cit. c.* 60. *n.* 9. Less. *loc. cit. n.* 169. Castrop. *loc. cit. n.* 6. quos vide.

Quæstio 756. An, & qualiter beneficium simoniacè receptum sit restituendum, aut dimittendum?

1. RESpondeo primò: Si in simoniaca receptione beneficii, (& in genere in receptione rei spiritualis) commissa non est quoque injustitia, jure divino aut naturali non est restituendum beneficium, vel res alia spiritualis permanens: eâdem ratione, quâ dictum de pretio; quia ad validam translationem rerum spiritualium in alium jure naturali, ac divino requiritur solùm in dante potestas, & voluntas, seu Intentio transferendi, & in accipiente capacitas acquirendi; quod autem fuit datum pro pretio, vel sine illo, non obstat validitati actûs. Pirh. *loc. cit. n.* 185. Laym. *loc. cit. n.* 85. Sed neque in hoc casu,
dum

dum injustitia commissa non est, (uti eam non committi in resignatione beneficii, dictum est *quaest. praeced.*) jure Ecclesiastico ante Judicis sententiam restitui debere rem spiritualem receptam, adeóque dimitti non debere beneficium per simoniacam resignationem obtentum, docere videntur iidem *ll. cit.*

2. Si verò commissa simul injustitia, putà per collationem, praesentationem, electionem, &c. simoniacam, restituendum, seu dimittendum beneficium, etiam ante sententiam Judicis, etsi res aliae spirituales in hoc casu adhuc non sint restituendae ante dictam sententiam, tradit Pirh. *loc. cit.* Verùm de hoc satis fusè suprà, ubi de privatione beneficiorum ob simoniam.

Quaestio 757. Quis sit Judex competens in crimine simoniae?

RESpondeo: Judex saecularis non potest de hoc crimine cognoscere, sed solus Ecclesiasticus, etiamsi reus sit Laicus. Pirh. *ad tit. de simon. n.* 142. citans Gl. communiter receptam *in c. cùm sit. de foro compet. v. malefactores.* Clarus *l. 5. Sent. receptar. § simonia. n.* 7. Simonia enim versatur circa objectum, & res spirituales, & Laicus causas spirituales tractare nequit, juxta *c. 2. de judiciis.* Porrò qualiter probetur simonia commissa in beneficialibus, fusè satis dictum, ubi de privatione ob simoniam.

PARAGRAPHUS XII.

De publicanda Resignatione.

Quaestio 758. Qualiter, seu unde introducta publicatio resignationum?

RESpondeo: Introducta est ea primitus vi Regularum Cancellariae super hac publicatione necessariò facienda, edi coeptarum à tempore Sixti IV. (ante ejus enim tempora nulla desuper exstitit Cancellariae Regula. Paris. *de resign. l. 11. in praefat. n. 2.* ex Sarnens.) ac deinceps renovatarum, adjectis, vel demptis, aut immutatis hinc inde aliquibus per subsequentes Pontifices, usque ad Pium V. inclusivè. Paris. *loc. cit. n.* 1. cujus Regulae, prout edita ab Innoc. VIII. & Paulo V. tenorem vide apud Chok *ad reg. 36. Cancell.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 24. q.* 1. & Paris. *cit. n.* 2. Dein Pius V. non contentus hisce Regulis, hac super re editis tam à Praedecessoribus suis, quàm à seipso, edidit desuper Constitutionem, quae incipit: *Sanctissimus*, & est in Bullario 18 a. hujus Pontificis, cujus tenorem vide quoque apud Azor. & Paris. *ll. cit.* quâ Constitutione suâ derogavit in totum, vel magna ex parte aliis Regulis suorum Praedecessorum, super publicatione hac emanatis. Paris. *loc. cit. n.* 4. Denique hac super re emanavit Constitutio Gregor. XIII. de Data 1583. Nonis Jan. quae incipit: *Humano pix*: & inter Constitutiones hujus Pontificis est 87. cujus tenorem vide apud Paris. *loc. cit. n.* 5. ubi etiam, quòd ea confecta maxima cum deliberatione, & ex ordinatione ejusdem Gregorii examinata in plena Rota, per quam Constitutionem derogatum non solùm regulis Cancellariae de publicatione, sed etiam ipsi Constitutioni Pii V. super eadem publicatione editae. Paris. *loc. cit. n.* 6. Azor. *cit. q.* 1. factà etiam in ea expressa mentio tam Regulae Cancellariae, quàm Constitutionis Pianae. *loc. cit. nu.* 9. Quin & in totum abrogata eadem Pii Constitutio. Paris. *n.* 17. (faciens *n.* 14. hanc inter derogare, & abrogare differentiam, quòd abrogare legem, sit in totum eam abolere; derogare verò, partem ejus tollere) Veotrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n.* 87. cum Mareschot. *variar. resol. l. 1. c. 51. per tot.* id latè probante. Ita ut propterea à tempore Gregorii XIII. Regula de publicandis inserta ampliùs non inveniatur Regulis Cancellariae. Chok. *ad dictam Reg. nu.* 12. Quantùm verò intersit, seu quantum discrimen sit, & in quo inter hanc Gregorii, & Pii Constitutiones, uti & eam Cancellariae Regulam, vide apud eundem Chok. *loc. cit. à n.* 14. Porrò dicta Constitutio Gregorii hodiedum observatur à Curia Romana, éstque in viridi observantia. Paris. *loc. cit. n.* 24. Chok. *n.* 13. Garc. *p. 11. c. 5. n.* 273.

Quaestio 759. An ergo dicta Constitutio Gregorii ita sit in observantia, ut contra eam obtendi nequeat, quòd non fuerit publicata, & acceptata in partibus?

1. RESpondeo affirmativè. Chok. *cit. n.* 13. Paris. *l. 11. q. 9. n.* 6. dicens, hanc esse veriorem, & communiter ab omnibus receptam sententiam, etiam de stylo, secundùm quam resolutum à Rota. *2. Maji*, 1584. *in Ippegertens. Canonicat.* esse locum huic Bullae, & ubique, ac omnes afficere, ubique eam esse usu receptam; etsi Garc. *loc. cit. n.* 289. dicat in Hispania, vel saltem in Episcopatu Abulensi, in quo nunquam fuit promulgata, non videri usu receptam, quoad resignantes & permutantes coram Ordinariis. Quod ipsum tamen Castrop. & ipse Hispanus *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2 §. 6. n.* 6. dicit, sibi durum videri, nec facilè se id credere. In aliis verò Provinciis adeo receptam esse, testatur Chok. *loc. cit.* ut non servatâ illius formâ, resignationes & permutationes sive coram Papa, sive coram Ordinario factae nullius sint roboris, beneficiáque uti reservata possint à Papa impetrari; quamvis & Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 109. idem dicat de partibus nostris, hoc est, Germania, quod Garcias dicit de Episcopatu suo Abulensi.

2. Ratio responsionis est, quòd, ut lex liget extra Curiam, sufficiat esse Romae publicatam. Paris. *cit. q. 9. n. 8. & 10.* citans Nav. *cons. 1. n. 19. de constit.* testantem hanc esse communiorem. Natta. *cons. 295. n.* 5. Burfatt. *cons. 200. n.* 104. *vol. 2. &c.* Idque ad minimum attento stylo & consuetudine Curiae, de quo pariter testetur Nav. Paris. *cit. n.* 8. Sic constitutiones omnes aliae perpetuae ex hoc, quòd publicentur Romae, ligant per totum Orbem, & sunt in usu, Paris. *n.* 9. citans Paul. de Eleaz. *in proœm. Clementinar.* Sarn. *in proœm. regular. Cancell. q. 3. n. 13. &c.* Sic regulae Cancell. quae non publicantur nisi in Curia, ligant omnes. Paris. *n.* 11. citans Pavin. *in prolud. Extravag.* Felin. *in c. 2. de rescrip.* Barbat. *cons. 57. col. 2. l.* 1. & alios plures. Et certè nec Bulla coenae, nec aliae plurimae Constitutiones nonnisi Romae promulgatae obligarent: Quin nec ipse liber Decretalium, & Clementinarum, quod dicere absurdum foret. Paris. *n. 16. & 17.* Huc facit, quod citatus à Paris. *n.* 13. D. Tho. *1. 2. q. 90. a.* 4. tradit: nimirum subditos absentes à legis promulgatione obligari ad illam eâ ratione, quòd illa devenit, vel devenire potest in eorum notitiam, nullâ factâ mentione de publicatione facta in provincia, vel ejus capite. Jam verò dicta constitutio Gregorii paulò post publicationem impressa & posita in volumine Bullarum seu Bullario, ex hoc dicitur Extravagans satis nota. Paris. *n.* 15. Et hinc sententiam latam contra hanc Extravagantem esse nullam, tanquam latam contra legem scriptam, dicit Pavin. *proœm. Extravag.* apud Paris. *n.* 19. Adde, quòd dicta constitutio contineat decretum irritans, quod etiam ignorantes ligare, communiter receptum est, juxta Butrio Imol. Abb. Felin. Decium &c. *in c. 2. de constit.* Paris. *n.* 14. Nec obstat *Authen. ut nova constitut.* quia loquitur de constitutione Caesarea, quae in hoc sensu differt à constitutione Pontificia, juxta Sarn. *in proœm. reg. Cancell. q. 2. n.* 13. & alios apud Paris. *n.* 22. Imperatore, ut Imol. *in proœm. Clementinar.* habente pedes plumeos, Papâ habente pedes plumbeos, & existente immobili. Paris. *loc. cit.* vel etiam dici potest cum Sarn. procedere dictam Authenticam de nova constitutione, quae non potuit illico per famam innotuisse, vel, ut Paris. *n.* 23. locum illam non habere in praesente casu ob decretum irritans inclusum in dicta constitutione Gregorii ligans etiam ignorantem. Vel denique cum Nav. *cons. 1. n. 20. de constit.* apud Paris. *n.* 24. procedere dictam Authen. quantum est attento jure scripto, non autem attentis con-

suetudine

suetudine & stylo Curiæ, vi cujus obligat hæc constitutio, etiam ubi non est publicata. Neque etiam dici potest, quòd ejus publicatio non sit usu recepta, ac proinde de ea judicari, quod de aliis legibus usu non receptis, quæ non ligant; cùm plurimæ, & infinitæ passim causæ terminatæ fuerint, & terminentur per dictam constitutionem, plurimǽque exinde resignationes annullatæ, impetrationésque factæ, & novæ provisiones expeditæ. Parif. *n.* 25. *&* 26.

Quæstio 760. Quisnam finis hujus Regulæ, vel potiùs Constitutionis Gregorianæ de publicandis: seu ob quam causam introducta hæc resignationum publicatio?

1. RESpondeo primò in genere: Statuta hæc publicatio ad obviandum fraudibus & malis, quæ oriuntur ex clandestinis resignationibus, prout expresè dicitur dictis constitutionibus Pii V. & Gregorii XIII. Parif. *l.* 11. *q.* 1. *n.* 1. Rebuff. *in pr. ad hanc reg.* Chock. *ibid. n.* 3.

2. Respondeo secundò in specie: has fraudes & mala evitanda per dictam publicationem ad quatuor reduci capita à Castrop. *tr.* 13. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 6. *n.* 2. nempe ne simulatæ ac fictæ fiant resignationes, ne resignantes ad resignata beneficia redeant, ne Ordinarii collatores priventur jure conferendi, ne Parochiani ignorent Pastores suos, à quibus Sacramenta recipiant, & quibus decimas solvant.

3. Quæ eadem ferè paulò explicatiùs quinque capitibus comprehendit Parif. *cit. q.* 1. *à n.* 5. Ac primò quidem, ut Parif. *cit. n.* 5. ut tollantur simulatæ resignationes, & ne resignantes post admissam resignationem in beneficiis sic resignatis remaneant, seu se intrudant, percipiendo fructus, aliáque faciendo, ut veri eorum Rectores, in grave periculum animarum, tam propriarum, utpote qui per resignationem amiserunt jus omne habitum in resignato beneficio, adeóque obligati ad restituendos fructus postmodum perceptos; quàm Resignatarii, utpote qui juxta Hieron. Paul. *in praxi Cancell.* apud Parif. *n.* 9. graviter peccant, permittendo resignantem uti beneficio, ut rectorem illius. Secundò, ut Parif. *à n.* 10. ne Resignantes manentes in beneficiis, & dignitatibus, quibus annexa administratio spiritualium, putà collatio Sacramentorum, beneficiorum, indulgentiarum, dispensationum &c. ea exerceant in magnum fidelium præjudicium; dum intrusus sine titulo ea administrare nequit, & error communis in hoc casu deficientis tituli non juvet recipientes, juxta Saro. *ad hanc reg. q.* 3. Abb. *in c. si verò. de sent. excom. in fine.* Card. Parif. *cons.* 136. *col.* 2. *vol.* 4. & alii apud Parif. *à n.* 14. pluribus id exemplificantem in excommunicato. Consideravítque hanc ipsam rationem expresè Pius V. in sua constit. Tertiò, ut Parif. *à n.* 22. ne Parochiani, aliíque cum talibus resignantibus, permutantibus in possessione beneficiorum resignatorum, tanquam cum veris eorum Rectoribus contrahant, & ex hoc decipiantur, & ne iis solvant decimas, aliáque debita, & postmodùm cogantur ea denuo solvere veris Prælatis, & repetere ab intrusis, quibus ea solverunt. Quam quoque rationem expressit Pius V. Quartò, ut Parif. *à n.* 24. ne Ordinarii deludantur, dum nempe decedentibus talibus resignantibus remanentibus in possessione beneficiorum resignatorum, hi ordinarii collatores, existimantes ea beneficia vacare per obitum possessorum, ea conferant, atque ita detectâ eorundem resignatione jam pridem factâ eluderentur tam ipsi, quàm ab iis provisi, præbeatúrque inter hos provisos, & resignatarios longa litigandi materia. Vel etiam dum mortuo in hoc casu resignatario, verè vacaret beneficium, & tamen conferri nequiret, collatore existimante beneficium adhuc esse plenum, seu possessorem esse verum illius Dominum & titulatem, ex quo daretur longa vacatio Ecclesiarum, magnopere prohibita à canonibus. *c. ne pro defectu. de elect.* Quin & deluderentur exspectantes perperam, existimantes moriente resignatario beneficium illud non vacare: vel econtra moriente resignante, detentore illius, illud vacare. Quintò, ut Parif. *à n.* 31. ne invehatur successio quasi hæreditaria in beneficia, dum nimirum resignans occultè remanens in beneficio resignato, vult vivens potiri beneficio, cùm interim per resignationem voluerit sibi providere de successore. Cujus quoque rationis, uti & præcedentis expresè meminit Pius V. in sua constit.

Quæstio 761. Num edictum illud de publicandis sit odiosum & pœnale, an favorabile?

RESpondeo cum Parisio *cit. q.* 1. *n.* 38. *& q.* 3. *n.* 48. videri potiùs favorabile, cùm emanârit unicè ad obviandum fraudibus. Dicit Parisius hanc opinionem esse communem, & Rotæ, & sic ab ea resolutum *in Sabinens. benef.* 1586.

Quæstio 762. Quorum beneficiorum resignatorum fieri debeat publicatio, sive quæ beneficia comprehendantur dictâ constitutione Gregorii XIII.

RESpondeo: Comprehendi beneficia omnia, cujuscúnque sint qualitatis, uti id constat ex signo illo universali *quodcunque*, quo utitur dicta Constitut. præterquam quòd omnes ac singulas beneficiorum species exprimat his verbis: *De quibuscunque Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus tam virorum quàm mulierum, dignitatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis sæcularibus, & quorumvis Ordinum, etiam militarium regularibus, etiam electivis ac manualibus, & etiam de jurepatronatûs laicorum illustrium, & aliàs quomodocúnque existentibus, sive pacificis, sive in petitorio & possessorio litigiosis &c.* Neque hoc mirum, ut inquit Parif. *l.* 11. *q.* 3. *n.* 2. cùm eadem ratio fraudis veniat in quocúnque beneficio; unde idem jus statuendum pro singulis. Porrò quæ objici posse videntur, cur locum habere non possit publicatio in beneficiis regularibus, diluta vide apud Parif. *cit. q.* 3. *à n.* 91. Item quæ objici possunt contra beneficia jurispatronatûs, diluta vide apud eundem *à n.* 19. Adhuc tamen circa aliqua, quæ in specie omissa videntur in Constitutione Gregorii, sit

Quæstio 763. An ergo etiam comprehendantur beneficia Consistorialia?

RESpondeo, comprehendi adhuc Consistorialia minora, ut sunt Abbatiæ aliquæ, & Prioratus, hisque similia, quæ etsi Consistorialia sint, solent tamen provideri extra Consistorium. Et de his procedit Constitutio Pii V. dum ait: *Et præmissa omnia & singula, etiam in quibuslibet beneficiis Consistorialibus &c.* uti idipsum colligitur ex Constitut. Gregorii. §. *ceterum* ubi: *Et de quibus in Consistorio nostro disponi consuevit, seu debet, quæ posthac ex quacunque causa, & per nos, & per dictos Successores, extra tamen dictum Consistorium, admittentur &c.* Parif. *cit. q.* 3. *n.* 26. Chock. *ad hanc reg. n.* 17. Castrop. *loc. cit. n.* 4. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 5. Pith. *ad tit. de renunc. n.* 104. Contrarium est, sive non comprehenduntur Consistorialia majora, ut sunt Episcopatus, Archiepiscopatus &c. quæ in Consistorio providentur. AA. iidem *ll. cit.* Parif. *n.* 25. citans Rebuff. *in pr. reg. de public. gl.* 1. *in fine.* ac dicens, ita communiter de stylo totâ die practicari. Quin & non comprehenduntur dicta alia illa minora Consistorialia: dum in Consistorio providentur. Parif. *loc. cit. n.* 27. Castrop. *loc. cit.* Ratio communis est; quia in his cessat ratio fraudis, & dum dicta beneficia renuncientur in Consistorio, & sic resignatio, & provisio fiat in præsentia Principis, satis dicitur facta publicatio. Parif. *n.* 25. *juncto. n.* 28.

Quæstio

Quæstio 764. An comprehendantur Reservata, vel etiam ea, quæ jure devoluto conferuntur?

RESpondeo ad primum affirmativè, cùm in iis eadem, quæ in aliis, fraus considerari possit. Paris. *cit. q.* 3. *n.* 4. Chok. *loc. cit.* Azor. *loc. cit. q.* 5.

Respondeo ad secundum quoque affirmativè; eò quòd devolvantur beneficia cum omni onere, & qualitate. Chok. *loc. cit.* citans Seraphin. *decis.* 1365. *num.* 2. *&* 4. *in Parochial. Mediolanens. de Anno* 1600. 19. *Maii.*

Quæstio 765. An Comprehendatur etiam beneficia Commendata?

RESpondeo affirmativè. Chok. *loc. cit.* Pirh. *loc. cit. n.* 106. Azor. *loc. cit. q.* 7. §. *quæres.* Castrop. *loc. cit. n.* 3. Paris. *q.* 5. *n.* 32. juxta quod exprimitur in Constitut. Gregorii: etiam ex causa permutationis, & Commendarum. Quod ipsum fuisse necessarium exprimi, eò quòd, licèt id semper tentum à Rota, Cancellaria tamen tenuerit contrarium, ait Paris. Ratio autem est, quia & in Commendis viget eadem ratio fraudis, cùm Commendæ nostri temporis seu perpetuæ æquiparentur titulis, adeo, ut sicut Titulares, ita & Commendatarii faciant fructus suos, locate possint possessiones sicut Intitulari, possint præsentare & conferre, dum jus illud annexum est tali beneficio, & liberam habeant administrationem. Paris. *loc. cit. à num.* 34. Azor. *loc. cit.*

Quæstio 766. An necessaria publicatio in beneficiis unitis, sive quæ post factam de iis resignationem uniuntur aliis, aut pio alicui loco?

RESpondet absolutè Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 85. non esse opus publicatione, dum fit resignatio beneficii, quod fuit unitum; sic quoque resolvisse Rotam *in Mediolan. Parochial.* 26. *Octobr.* 1598. Quòd non requiratur publicatio, quando beneficium resignatum unitur, etiam nulliter, & invalidè, testatur Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 284. quam eandem decisionem pro se citat Ventrigl. sic etiam *in Mediolanens. benef.* 13. *Jan.* 1597. dictum fuisse, in casu, quo Ordinarius resignatum in manibus suis beneficium non providit, sed univit, non intrare Constitutionem de publicandis, quæ locum non habeat in unionibus, ut Rota aliàs *decis.* 133. *p.* 2. *Divers.* Verumtamen tradit Garc. *loc. cit. n.* 285. *juncto n.* 183. veriorem esse decisionem ejusdem Rotæ *in eadem Mediolan. Paroch.* quâ Domini à resolutis aliàs *26. Octobr.* 1598 postmodum *de 26. Martii.* 1599. resolverunt necessariam esse publicationem, & intrare Constitutionem Gregorii, dum unio est invalida; eò quòd ratione unionis annullatæ non detur nova vacatio, sed remaneat antiqua, nimirum ex causa resignationis, adeòque ut vacans per resignationem impetretur. Quinimo etiam in unione valida beneficii resignati requiri adhuc publicationem, & habere locum Constitut. Gregorii; existimat Garc. *loc. cit. n.* 286. ut patere ait ex illis dictæ Constitut. verbis: *& quæcunque aliæ dispositiones, sive temporales, sive perpetuæ* &c. cum, ut ait, verba illa *dispositiones perpetuæ*, intelligantur de unionibus; citatam verò paulò ante decisionem Rotæ 133. loqui ait Garc. in terminis Constitutionis Pii V. quæ non procedit in unionibus, cùm de iis non loquatur.

Quæstio 767. An locum habeat publicatio, & dicta Constitut. Gregorii in Coadjutoria, impetrata cum futura successione de consensu Coadjuti?

1. RESpondeo primò; Non habere locum in impetratione talis Coadjutoriæ. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 275. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 6. *n.* 9. Gonz. *gl.* 1. §. 9. *n.* 72. Ventrigl. *loc. cit. n.* 83. citans Mandos. *de signat. grat. tit. de coadjut. v. si Papa.* Novar. *sum. Bullar. v. beneficium resign. public. n.* 18. Leiva. *in Exam. Episc. l.* 4. *&* 58. *n.* 6. qui licèt dicat, securiùs esse, eam impetrationem publicare, ait tamen Ventriglia, praxin parùm curare de hac securitate. Ratio responsionis est, quòd, licèt dicta impetratio videatur habere speciem quandam resignationis; eò quod egeat Coadjuti, & Coadjutoris consensu, non fit tamen verè resignatio; cùm per eam non dimittatur à Coadjutore beneficium, & sic non possint ei convenire verba, aut etiam rationes dictæ Constitutionis, non enim tenetur Coadjutor possessionem beneficii capere infra tempus in dicta Constitutione præscriptum. Garc. Castrop. *ll. cit.*

2. Respondeo secundò: An verò publicatio locum habeat in dimissione, seu cessione Coadjutoriæ, id pendere videtur ex resolutione *sequentis quæst.*

Quæstio 768. An quoque resignatio seu cessio juris, quod quis habet super beneficio, sit publicanda?

RESpondeo: Quidquid fuerit de hoc olim, seu inspecto tempore Regularum Cancellariæ de publicandis, quo fuisse eam publicationem necessariam, tenet Rebuff. *in dictam reg. gl.* 3. *n.* 11. negat econtra Sarn. *ad eandem reg. q.* 20. apud Paris. *cit. q.* 5. *n.* 51. quidquid, inquam, sit de hoc, hodiedum ea publicatio est omnino necessaria ob verba clara Constitut. Gregorii: *Quæcunque dictorum beneficiorum resignationes, nec nonheis & jurium quorumcunque cessiones.* Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 7. *in fine.* Chock. *ad hanc reg. n.* 37. Paris. *loc. cit. n.* 55. qui etiam *n.* 59. id probat à pari: quòd sicut in reali donatione excedente summam 500. ducatorum, requiritur insinuatio, quæ se habeat ad instar publicationis, ita quoque requiratur insinuatio in renunciatione juris quæsiti, ut Barbat. *cons.* 41. *n.* 16. *&* 17. *l.* 1. unde Decisionem Rotæ *in Pampolon.* 5. *Nov.* 1584. quâ resolutum, non requiri publicationem in cessione juris super beneficio, procedere, ait Paris. *loc. cit. n.* 59. ubi cessio facta ad favorem possessoris beneficii, vel ubi constat de validitate tituli antiqui aliter, quàm per cessionem, prout declaratum dicit *in Tudens. Paroch.* 10. *Jan.* 1587. Et prout absolutè quoque idem, (nempe in simplici cessione facta ad favorem ejus) qui existebat in possessione beneficii, non esse necessariam publicationem, uti nec expeditionem literarum, sine quibus publicatio fieri nequit, tradit Ventrigl. *loc. cit. n.* 83. Porrò, tametsi id certum sit de cessione juris, quod quis habet in beneficio, v. g. dum quis resignat beneficium obtentis nondum Bullis, & sic possessione non habitâ, ut Chok. *loc. cit.* Videtur tamen etiam hæc procedere de juribus, quæ habet ad beneficium, cùm Constitutio dicat: quorumcunque jurium, & AA. loquantur simpliciter de jure quæsito super beneficio, (quale est etiam jus ad beneficium, quæsitum, v. g. per præsentationem, electionem, vel etiam per Coadjutoriam cum futura successione) & hoc velle videtur Paris. *loc. cit. num.* 58. ubi ait: *& hæc sententia procedit, non solùm quando facta fuit resignatio de beneficio, sed etiam de jure quæsito:* distinguit enim jus quæsitum à beneficio, qualiter distingui non videtur jus in beneficio ab ipso titulo beneficii.

Quæstio 769. An comprehendantur quoque Hospitalia?

1. RESpondeo primò: Hospitalia, quæ dantur in titulum, absque dubio comprehenduntur, cùm veniant nomine beneficiorum. Paris. *l.* 11. *q.* 3. *num.* 43. *&* 44. sic decisum testans *in Aquilanens. Prioratûs* 1581. 14. *Apr.*

2. Respondeo secundò: Hospitalia quoque concedi solita in administrationem & regimen laicis, (qui hospitalarii tutoribus, & curatoribus æquiparantur. Paris. *n.* 40. ex Gemin. *cons.* 89. *n.* 5. Socin. senior. *cons.* 181. *n.* 1. *l.* 2.) etsi appellatione beneficio-

rum

tum non veniant. Paris. *n.* 45. citans Clem. *quia contingit. de religios. domib. §. ut autem.* Felin. *in c. de quarta, de præscrip. n.* 14. Gig. *de pens. q.* 28. *n.* 33. &c. neque appellatione officiorum. Paris. *n.* 46. citans Vitalin. *in Clem. dispendiosam. n.* 30. & 31. *de Judic* Cardin. *ibid. n.* 11. Secundùm probabiliorem & veriorem comprehenduntur, etsi non exprimantur in dicta Constitutione Gregorii. Paris. *n.* 47. testans, hic decidisse Rotam *in Regiensi Hospital.* 13. *Nov.* 1587. & 3. *Jun.* 1588. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. § 2. *n.* 74. citans Novar. *Sum. Bullar. tit. de benef. resign. public. n.* 9. Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 28. Rationem dat Paris. *n.* 48 & 49. quòd dicta Constitutio sit favorabilis, & in materia favorabili nomine beneficiorum veniant etiam hospitalitalia, pro quo citat Felin. *in c. de quarta. de præscrip. n.* 15. & 16. Selv. *de benef. p.* 1. *q.* 3. *n.* 9. Lamb. *de jurep. p.* 1. *l.* 2. *q.* 11. *a.* 11. *n* 4. Mandos. *in reg. de benef. vac. per promot. q.* 5. *n.* 2. Item in his quoque hospitalibus militant eædem rationes dictarum Constitutionum, requirentium hanc publicationem; nempe ut Ordinarius certus sit, à quo petere debeat rationem administrationis, juxta Decretum Trid. *sess* 22. *c.* 9. & quem debeat visitare, juxta Decretum ejusdem Concilii, *sess.* 22. *c.* 8. An dispensentur fructus pauperibus &c. & ut Coloni sciant, quis Rector hospitalis, ad hoc, ut possint ei solvere pensiones. Paris. *à n.* 53. Atque ita cum eadem sit ratio, in his Hospitalibus, ac in beneficiis, & officiis, dicitur hic casus hospitalium comprehendi in verbis, & sic non extensione. Paris. *n.* 56. Et dum ratio posita in lege comprehendit plures casus, & de uno tantùm ibi fiat mentio expressa, id factum videtur exemplariter; & sic non restrictivè. Paris. *n.* 57. citans *Tiraq. in l. si unquam. v. liberis. n.* 37. Oldr. *cons.* 185. *in fine.* Adeòque pariformiter dispono quò ad alios casus non expressos, quibus pariter militat. Paris. *n.* 58. citans Bald. Craver. &c.

Quæstio 770. Quinam teneantur beneficia resignata publicare?

REspondeo: Teneri omnes in universum Resignatarios, seu qui beneficia ex resignatione obtinuerunt. Sic enim probant verba omnino generalia, & prægnantia dictarum Constitutionum Pii V. & Gregorii XIII. Paris. *l.* 11. *q.* 4. *n.* 1. Azor. *loc. cit. q.* 6. Castrop. *loc. cit. n.* 5. Sic itaque faciendo in specie mentionem de quibusdam personis, de quibus fortè suboriri poterat dubium ob singularia eorum privilegia, tenebuntur ad publicationem resignationum in sui favorem factarum. Primò Officiales Curiæ, purà, Auditores Rotæ, Referendarii, Scriptores Apostolici, Abbreviatores, Milites, aliique familiares & commensales Papæ. Paris. *n.* 2. 3. 4. exprimente hoc ipsum Gregorio his verbis: *Nostris familiaribus continuis commensalibus, nec non literarum Apostolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, ceterisque.* Secundò Ecclesiæ Romanæ Cardinales, juxta expressa Constitut. Gregorianæ verba: *Et quibuscùnque, etiam S. R E. Cardinalibus ac piis locis, quocùnque privilegio suffultis, nec non indultis, privilegiis ac gratiis Apostolicis, etiam prædictis Cardinalibus &c.* Azor. *loc. cit.* Paris. *à n.* 5. Tertiò exempti, propter jam recitatam generalitatem verborum. Azor. *loc. cit.* Paris. *n.* 13. & certè, si comprehenduntur Cardinales maximè exempti, & infinita habentes privilegia, multò magis alii exempti inferiores. Paris. *cit. n.* 13. Et si Papa generaliter aliquid statuendo ligat omnes subditos suos. *c.* 1. *de constit.* ligabit quoque qualitercùnque exemptos dicta constitutio Gregorii; cùm Papa sit proximus & unicus Exemptorum Superior. *c. nulla. dist.* 93. & vel hinc exempti magìs illi subjiciantur; cùm alium Superiorem non habeant. Sarn. *de infirm. resign. q.* 4. Paris. *à n.* 14. Quartò Minores, cum quibus dispensatum est per Papam, ut obtinere possint in ea ætate beneficia, tenentur publicare resignata sibi beneficia. Paris. *l.* 11. *q.* 4. *n.* 33. idque propter verba constitut. Gregorianæ omnino generalia, vide de hoc plura infrà, ubi, qualiter currat iis tempus ad publicandum.

Quæstio 771. An ergo etiam secundus Resignatarius, v. g. dum Titius resignavit beneficium suum in Cajum, & Cajus iterum in Sempronium, Sempronius teneatur publicare resignationem sibi factam?

REspondeo affirmativè, idque hodiedum, (quidquid fuerit aliàs, dum, si primus Resignatarius publicavit, non tenebatur secundus, cui intra tempus ad publicandum datum fuerat à primo resignatum beneficium, ut Paris. *cit. q.* 4. *n.* 19.) sive primus Resignatarius publicaverit, sive non: dùm nimirum is, ut poterat, resignavit (secus tamen videtur, ubi Resignatarius vel alius, qui ad publicandum tenebatur, decessit, ita ut tunc successor non tenetur ad publicandum; quia tunc non obtinuit tanquam vacans per resignationem, sed tanquam vacans per mortem. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 83. citans Novar. *Sum. Bullar. p.* 1. *tit. de benef. resign. public. n.* 19. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 193.) in tempore dato ad publicandum, propter expressa verba constit. Gregor. quæ sic habent: *Pluresque, & quotquot in alium, vel alios cessiones, ac etiam in ipsummet primum resignantem vel cedentem retrocessiones, termino prædicto nondum elapso intercesserint, ita ut unicus duntaxat terminus omnibus his successivis cessionibus, ac retrocessionibus decurrat, ut, qui posterius gratiam habuerit, publicationem hujusmodi facere, ceteráque omnia hic præscripta intra eundem terminum præstare teneatur &c.* Azor. *cit. n.* 24. *q.* 6. Paris. *loc. cit. n.* 20. Undè jam patet, unum eundémque terminum, v. g. 6. mensium datum ad publicandum currere pluribus, quibus intra eundem idem beneficium resignatur, (quod tamen intelligendum videtur, si priores ex his Resignatariis non publicârunt) & nequaquam singulis illis Resignatariis concedi novum integrum terminum; idque ne aliàs fraus fieret legi, si singulis Resignatariis assignarentur singuli sex menses, ū Paris. *n.* 20. & 21.

Quæstio 772. An impetrantes beneficia vacantia ob non factam eorum intra tempus præscriptum resignationis publicationem, teneantur promulgare factam sibi gratiam?

REspondeo: Teneri illos non secus, ac si per resignationem beneficium illud obtinuissent. Azor. *loc. cit.* Paris. *cit. q.* 4. *n.* 25. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 6. *n.* 7. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 178. Ventrigl. *loc. cit. n.* 82. citans Lott. *l* 3. *q.* 21. *n.* 22. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 192. &c. Sic statuente Gregorio hisce expressis: *Et quicunque sic impetrans, aut gratiam, etiam motu simili habens, præfinitum cuicunque casui tempus prædictum à Data concessionis gratiæ sibi factæ hujusmodi, ac omnia, quæ cadens à jure prædicto debebat, præstare teneatur &c.* Rationem etiam addit Paris. quòd, cùm iste per impetrationem factam succedat, & subrogetur in locum istius Resignatarii, & subrogatus sapiat naturam illius, in cujus locum subrogatur, debeat publicare. Et licèt, ut Castrop. talia beneficia non videantur obtineri ex resignatione, sed ex vacatione nova, orta ob non factam publicationem, quia tamen resignatio principium dedit, opus adhuc sit publicatione. Jam verò, ut dicitur in eadem constitut. Gregor. si pluribus gratiam hujusmodi fieri contigerit, (hoc est, si plures idem beneficium impetrârint ob non publicationem) is omnibus præferatur, seu præ omnibus obtineat, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit, omniáque requisita adimpleverit, quamvis in Data sit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore priùs apprehensa fuerit, vel petita.

Quæſtio 773 Quæ ceſſiones ſeu reſignationes ſint publicandæ?

RESpondeo: Cùm quæſtio hæc admodum generalis ſit, nec fortaſſis uno eodémque reſponſo expediri poſſit, meliùs eam reſolvendam per quæſtiones & reſponſa facta in particulari pro diverſitate plurium caſuum occurrentium. Unde ſit

Quæſtio 774. An reſignationes beneficiorum factæ extra Curiam coram locorum Ordinariis publicari debeant?

REſpondet affirmativè Azor. *loc. cit. q.* 5. Caſtrop. *loc. cit. n.* 6. Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 9. Pariſ. *l.* 11. *q.* 5. *n.* 1. Ventrigl. *loc. cit. n.* 64. & 80. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 282. qui etiam *num.* 283. ſubjungit, id procedere, quando Ordinarius de beneficio reſignato non providit, de quo *quæſt. ſeq.* Neque hic nomine Ordinariorum veniunt ſoli Epiſcopi, ſed & alii inferiores, ad quos ſpectat beneficia conferre; uti & Superiores, nempe Archiepiſcopi, Patriarchæ, Legati de latere, Delegati, Cardinales, non ſolùm jure ordinario beneficiorum reſignationes admittentes, ſed & ratione indultorum ac facultatum à Sede Apoſtolica conceſſarum. Et ſic is, cui beneficium coram illis reſignatum confertur, intra tempus præſcriptum, nempe intra tres menſes, computandos, non à die admiſſæ reſignationis, ſed à die factæ ſibi proviſionis, eam publicare, & poſſeſſionem capere, modo & formâ in dicta Conſtitut. Gregor. ei præſcriptis, tenetur; uti hæc omnia jam dicta in eadem Conſtitut. expreſſit Gregorius.

Quæſtio 775. An ergo etiam, dum Ordinarius admiſit reſignationem, & Papa contulit, quia nimirum ad ipſum ſpectabat collatio talis beneficii, utpote aliàs reſervati, vel quia Ordinarius non contulit debito tempore, vel quia contulit malè, v. g. contra formam Bullæ Pianæ, proviſus teneatur publicare?

REſpondeo: Tametſi videri poſſet, dictam Conſtitut. Gregor. de hoc caſu nihil diſpoſuiſſe, utpote quæ reſtricta videtur ad proviſionem Ordinarii, dum extra Curiam reſignantur beneficia, probabilius eſſe, teneri etiam talem publicare; eò quòd dicta Conſtitutio ſit admodum generalis, & in præſente caſu omnes illius rationes concurrant, præſertim illa fraudis, ob quam Conſtitutio favorabilis cenſetur, & amplianda. Pariſ. *cit. q.* 5. *n.* 10. qui etiam *à n.* 11. illud confirmat ex eo, quòd, dum Ordinarius recipiens reſignationem, beneficium reſignatum malè contulit contra Conſtitutionem Pii V. v. g. conſanguineo ſuo vel reſignantis, per illam malam proviſionem non inducatur nova vacatio, nì nec in devolutis; ſed remaneat antiqua, & conſequenter, cùm vel ſic proviſio Papæ fiat ex cauſa reſignationis, ſit publicanda. Item *n.* 15. ex eo, quòd, cùm dicta Conſtitutio Gregorii XIII. mandet, publicari etiam reſignationes factas coram Notario & teſtibus, à quibus, ut conſtat, non poſſunt fieri proviſiones; multò magis ob identitatem, vel potiùs majoritatem rationis velit publicari reſignationes factas coram Ordinariis, dum hi beneficia reſignata conferre nequeunt, quia devoluta vel affecta Papæ.

Quæſtio 776. An reſignatio facta ex cauſa permutationis ſit publicanda?

REſpondeo affirmativè: Cùm, quidquid fuerit de hoc ante dictas Pii V. & Gregorii XIII. Conſtitutiones, modò id conſtet ex iiſdem Conſtitutionibus id mandantibus hiſce expreſſis: *Et quæcunque reſignationes, etiam ex permutationis cauſa*, Pariſ. *cit. q.* 5. *à n.* 16. Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 15. *n.* 3. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 273. Azor. *cit. c.* 24. *q.* 7. Rebuff. *in pr. ad reg. de publicandis. gl.* 3. militat ſiquidem eadem ratio fraudis in permutatione, quæ duplicem complectitur reſignationem, & in qua datur vera vacatio. Pariſ. *n.* 20. & 21. qui etiam *n.* 23. expreſsè ait, id procedere, ſi permutatio facta causâ utilitatis, vel neceſſitatis Eccleſiæ. Sic itaque uterque permutantium permutationem publicare tenetur; & ſi unus tantùm publicet, alter non, permutatio irrita non eſt, ſed is, qui non publicavit, beneficium amittit, ſeu facta ei collatio annullatur, altero, qui publicavit, retinente beneficium ſibi de novo vi permutationis collatum. Pariſ. *à n.* 25. & ex eo Azor. Chok. *ll. cit.* Contrarium tamen tenet Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 84. nimirum publicationem non eſſe neceſſariò faciendam ab utroque permutante, citat pro hoc Barboſ. *juris Eccleſ. l.* 3. *c.* 15. *n.* 193. Navar. *in Sum. Bullar. tit. de benef. reſig. public. n.* 28.

Quæſtio 777. An publicari quoque debeat reſignatio facta cum reſervatione omnium fructuum, denominationis, tituli, adminiſtrationis, ſervitii, & ſtalli &c.

REſpondeo affirmativè: Sic enim exprimitur tam in Conſtitut. Pii V. quàm Gregorii. Unde quoad hæc facienda non eſt diſtinctio, an beneficia reſignata requirant reſidentiam, nec ne, an ſimplicia, an curata. Pariſ. *cit. q.* 5. *n.* 31. dicens, ſecundùm hanc opinionem hodie tenendum tam in judicando, quàm conſulendo. Proceditque hæc reſponſio, ſive fructus reſervati percipiendi ſint nomine & auctoritate Reſignatarii, ſive auctoritate propriâ reſignantis, ut expreſsè in Conſtit. Pii V. Pariſ. *cit. n.* 31. & ex eo Azor. *cit. q.* 7.

Quæſtio 778. An publicanda reſignatio beneficii facta cum reſervatione penſionis, regreſsûs, acceſsûs?

REſpondeo affirmativè, Pariſ. *cit. q.* 5. *n.* 46. dicens, eſſe communem omnium, & probari apertè in dictis Conſtitution. eò quòd vigeat eadem ratio fraudis in tali reſignatione conditionata.

Quæſtio 779. An, dum reſignatio facta ſimpliciter, & in nullius favorem in manibus Papæ, & is beneficium reſignatum contulit alteri, is, cui collatum, teneatur proviſionem publicare?

REſpondeo affirmativè; eò quòd hic caſus clariſſimè comprehendatur in Conſtitutione Gregor. dum ea univerſim decernit, ut beneficia per reſignationem obtenta, ſeu ut occaſione reſignationis vacantia obtenta promulgentur. Et licèt ceſſet in eo caſu unum caput fraudis, vigeat tamen aliud. Pariſ. *cit. q.* 5. *n.* 48. & 49. dicens, ſecundùm hanc reſponſionem reſolviſſe Rotam *in Sabinenſ. benef.* 5. *Martii* 1586. Azor. *cit. q.* 7. Caſtrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 6. *n.* 6. Contrarium tenentibus Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 336. Ventrigl. *loc. cit. n.* 83. teſtante ſic reſolutum à Rota *deciſ.* 296. *n.* 4. *p.* 2. *Recent.* & *in Piſtrenſ. Paroch.* 9. *Nov.* 1600. Item Lotterio *l.* 3. *q.* 21. *n.* 7. eò quòd, ut ait, hæc videatur potiùs dimiſſio aliqua, quàm reſignatio: Idque, ſive fuerit facta coactè in vim Decreti, ſive ſpontaneè; item quia tunc ceſſet ratio, ſeu ſuſpicio fraudis. Sic quoque eum, cui Papa contulit beneficium ſimpliciter reſignatum coram Ordinario, negligente illud conferre intra tempus ſibi à Jure conceſſum, teneri proviſionem illam ſibi factam publicare, tradit Pariſ. *n.* 50. citatâ *eâdem Deciſione Rotæ*, & cum ipſo Azor. *loc. cit.* & conſentit Garc. *loc. cit. n.* 337.

Quæſtio

Quæstio 780. An ergo etiam locum habeat dicta Constitutio Gregorii de publicandis in beneficiis vacantibus per adeptionem aliorum cum iis incompatibilium, ita ut facienda sit publicatio de impetratione talis beneficii liberè dimissi ob assecutionem alterius?

RESpond. negativam absolutè tenent Ventrigl. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 334. Barbos. *juris Eccles. l.* 3 *c.* 15. *n* 193. quæ sententia vera videtur, ubi non intercessit resignatio, sed solùm simplex dimissio, seu derelictio istius beneficii.

Quæstio 781. An publicanda resignatio facta in Curia in favorem N. dum hic Resignatarius obtinuit gratiam in forma dignum?

RESpondeo: Etsi videri posset non faciendam in hoc casu publicationem; eò quòd in hoc casu examen faciendum per Ordinarium censeri possit esse loco publicationis; quia ex tali actu examinis satis constat, talem esse verum Rectorem beneficii, ut Card. Paris. *cons.* 39. *col. ult. vol* 4. verumtamen & in hoc casu faciendam adhuc esse publicationem propter generalitatem verborum, quibus utitur Gregorius, tanquam verius tenet Paris. *cit. q.* 5. *n.* 47. citans pro hoc decis. Rotæ *in Calaguritan.* 10. *April.* 1558. & cum illo Azor. *loc. cit.*

Quæstio 782. An obtinentes beneficia ex resignatione adhuc teneantur publicare, etsi resignatio sit nulla?

RESpondeo affirmativè. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Garc. *loc. cit. n.* 176. Ventrigl. *loc. cit. n.* 81. (qui etiam illud extendit ad permutationes invalidas & nullas) juxta quod dicitur in Constitut. Gregor. *Beneficia ab ipsa statim prima resignatione, seu cessione, etiamsi illæ aliàs nullæ, aut invalidæ essent, vacavisse censeantur, &c.* intelligendúmque hoc ipsum non solùm de nullitate contingente ob non factam publicationem resignationis; cùm, ut constat ex præmissis verbis, Constitutio dicta loquatur de gratiis, quæ statim à prima resignatione nullæ sunt; nullitas autem orta ob omissam publicationem longè post primò factam resignationem subsequatur, nempe tempore ad publicandum dato elapso; sed de nullitate orta ex occulta aliqua Resignatarii inhabilitate, ita ut dum resignans putavit, illum capacem esse, qui revera capax non erat, & is etiam, (sive inscius suæ inhabilitatis, sive conscius, dum nempe ea inhabilitas est talis, quæ tolli potest, Resignatario retinere beneficium illud sibi resignatum) illud acceptavit, tenetur Resignatarius publicare resignationem, sive provisionem ex causa resignationis sibi factam publicare, etsi ea invalida fuerit. Castrop. *loc. cit.* Dum autem ex incapacitate ipsius resignantis, eò quòd hic incapax sit resignare, oritur hæc nullitas resignationis, se non videre, ait Castrop. quâ ratione in eo casu Resignatarius obligatus sit publicare; quia is tunc clarè intelligit, non esse resignationem, nec ullum sibi jus communicatum, sed se omninò obligatum dimittere illud beneficium. Hinc quoque tradit Garc. *loc. cit. n.* 277. non intrare publicationis necessitatem, aut etiam vacationem ob omissam publicationem, quando resignatio aliàs est invalida ex defectu consensûs, eò quòd, licèt tempus publicandi currat à Data gratiæ, id tamen intelligatur, modò sit præstitus & extensus consensus talis resignationis; cùm sine eo non dicatur esse resignatio.

Quæstio 783. An, quando aliunde notoria est resignatio, vel permutatio, nihilominus adhuc facienda sit publicatio?

RESpondeo affirmativè. Paris. *l.* 11. *q.* 6. *n.* 81. dicens, sic expressè colligi ex Constitut. Gregorii, & stylum vulgarem docere. Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 2. *&* 3. dicens, publicationem hanc non posse prætermitti, seu ejus necessitatem nullatenus posse remitti ex eo, quòd resignatio, vel permutatio sit toti populo notoria, sententiam esse certissimam. Ventrigl. *loc. cit. n.* 78. citantes Gratian. *discep. for. c.* 596. *n.* 8. *&* 9. contra C. Parisium *cons.* 39. *n.* 54. *l.* 4. Cassador. &c. quos tamen loqui in terminis antiquæ regulæ Cancellariæ de publicandis, cujus longè alia erat verborum structura, quàm Constitutionis Gregor. & ideo non malè loqui, asserunt Lott. & Ventrigl. Ratio responsionis est, quòd dicta publicatio non solùm sit inducta, & fieri debeat simpliciter pro forma, seu tanquam forma resignationis, uti etiam erat priùs vi regulæ Cancellariæ de publicand. & Constitutionis Pii V. & cui proinde satisfactum videbatur per præexistentiam notitiæ de resignatione facta, (seu quæ, ut Paris. *n.* 85. impleri poterat per hoc æquipollens; cùm forma respiciens effectum aliquem possit per æquipollens adimpleri, juxta *l. ult. §. ult. ff. de condit. & demonst.*) sed quia insuper ipsi publicationi adjecta est certa forma, (quod non erat aliàs ante dictam Bullam Gregorii, vi regulæ Cancellariæ, vel Constitutionis Pii V.) quæ nec latum unguem potest prætériri citra vitium nullitatis, ut patet ex illis dictæ Constitut. verbis: *Quòd si quicquam prædictorum omnium omissum fuerit, &c.* quo fit, ut dicta publicatio nec prætériri, nec per æquipollens impleri possit, quia jam, licèt præexistentia notitiæ in populo possit videri causa justa prætermittendi tot solemnia; cùm tamen illa sint de forma, non possit sustineri actus in notitia talis causæ; non enim id esset per æquipollens adimplere formam, sed recedere à forma prætextu præexistentis causæ, quod fieri nequit, argumento *l. cùm ij. §. si prætor. ff. de transact.* Ita ferè Lotterius *loc. cit. n.* 4. *&* 5. & ex eo Ventrigl. *loc. cit.* quod ipsum quoque exprimit ipsa Constit. Gregor. apud Paris. *loc. cit. q.* 6. *n.* 87. hisce verbis: *Cæterùm modus de forma hic tradita semper, & ubique debet observari, nec alia, vel æquipollens ullo modo admitti in omnibus hujusmodi resignationibus, cessionibus, &c.*

Quæstio 784. An publicatio hæc facienda, etiamsi Papa, in cujus manibus facta resignatio, sit mortuus, intra tempus datum ad publicandum?

RESpondeo affirmativè: quia renunciatio hujusmodi jam suum habuit effectum tunc, quando Papa vivebat, per cujus obitum tolli non potest. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 4. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 189. Paris. *l.* 11. *q.* 2. *n.* 32. *&* 33. quod tamen ex Prospero de S. Augustin. limitat Barbos. ut intelligatur, nisi propter impedimentum Sedis vacantis, quia tunc jus non redditur, Bullas expedire non possit; etsi expressè dicant Azor. & Paris. *ll. cit.* debere illum adhuc publicare Sede vacante, vel novo Pontifice creato infra ipsummet tempus ad publicandum præscriptum, utpote quod ei propter incidentem illam Pontificis mortem non extenditur.

Quæstio 785. Intra quantum tempus facienda publicatio?

RESpondeo: Olim vi Regulæ Cancellariæ, & Constitutionis Pii V. resignationis factæ extra Curiam apud Ordinarios publicatio fieri debebat infra unum mensem; factæ verò in Curia infra sex menses, ut nimirum Resignatarius sat temporis haberet, quo se recipere posset ad locum ab Urbe distantem, ubi facienda publicatio. Paris. *l.* 11. *q.* 2. *n.* 2.

Azor. *loc. cit. q.* 3. Hodie verò per Constitut. Gregor. de resignationibus factis in Curia, eorúmque provisionibus cum literis Apostolicis desuper confectis facienda publicatio intra sex menses, si beneficium existat intra seu citra montes; si verò existat extra montes, facienda publicatio intra novem menses; de resignationibus verò factis extra Curiam apud Ordinarios, (quas, ut præcipitur in eadem Constitutione Gregor. debet Episcopus recipere, vel admittere, beneficiáque conferre intra unum mensem) facienda publicatio intra trés menses, (quod tamen intellige; juxta limitationem paulò post subjiciendam, dum nimirum Ordinarius quoque providit, seu contulit illud beneficium, secus si Papa) prout hæc omnia claré exprimuntur in dicta Constitut. Extenditúrque hoc ipsum ad publicandas permutationes factas extra Curiam. Paris. *cit. q.* 2. *n.* 12. Et procedit idem, etiamsi plures cessiones intra hoc tempus datum ad publicandum fuissent factæ, ita ut ultimus Resignatarius teneatur publicare intra tempus incipiens currere primo Resignatario. Azor. *loc. cit. q.* 4. & ex eo Castrop. *cit.* §. 6. *n.* 10. juxta dicta superius; ubi, an secundus Resignatarius publicare teneatur, & expressa Constitutionis verba *ibid.* recitata. Quòd si tamen beneficium resignatum coram Ordinario quis imperret á Papa, eò quòd Ordinarius non providit infra mensem; vel etiam, quia Resignatarius sibi collatum non publicavit intra dictos tres menses, conceduntur tali impetranti ad publicandum sex aut novem menses; quia, etsi beneficium resignatum coram Ordinario, obtentum tamen est à Papa. Castrop. *loc. cit.* Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 287.

Quæstio 786. Quo die incipiat currere illud tempus datum ad publicandum?

1. REspondeo primò: Tres illi menses concessi ad publicandum factam coram Ordinario resignationem, & ab eodem provisionem, computantur à die, quo ipse Ordinarius contulit beneficium; non verò à die admissæ resignationis, utpote quæ admissio fieri potest pluribus diebus intra eundem mensem ante collationem ejusdem beneficii. Azor. *loc. cit. q.* 3. Castrop *cit. n.* 10. Paris. *cit. q.* 2. *n.* 9. contra Rossiniac. *de benef. c.* 27. *n.* 7.

2. Respondeo secundò: Sex aut novem illi menses hodie computantur, non à die resignationis, seu porrectæ supplicæ. Castrop. *l. c.* neque à die præstiti seu extensi consensûs. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 4 §. 2. *n.* 59. Paris. *cit. q.* 2. *n.* 17. sed à die provisionis Pontificiæ, seu concessionis gratiæ, hoc est, à die datæ, seu quo supplicatio signata à Papa, & à Datario recognita, etsi literæ non sint expeditæ. Castrop. Paris. Ventrigl. *ll. cit.* Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 13. *n.* 15. juxta expressa verba Constit. Gregor. *à Data concessionis gratiæ, non à die præstiti super ea consensûs numerandos, &c.* Quòd si plures reperiantur Datæ supplicationum, eò quòd prima postmodum fuerit recognita, & in meliorem formam mutata, menses numerandi sunt à die primæ Datæ. Paris. *n.* 19. & ex eo Azor. *loc. cit. q.* 4. juxta expressa verba Constitut. Gregorii: *Etsi postea concessio gratiæ hujusmodi ex quavis causa, diversisque Datis, ac quotiescúnque, & quovis modo reformata, & valida reddita fuerit, menses computentur à die data concessionis gratiæ &c.*

Quæstio 787. An tempus assignatum ad publicandum currat minori quatuordecim annis, dum is ignorat beneficium resignatum sibi collatum?

1. REspondeo affirmativè. Paris. *l.* 11. *q.* 4. *n.* 43. citans plures pro hoc Rotæ decisiones. Azor. *loc. cit. q.* 6. §. *postremò quæres.* Ventrigl. *loc. cit. n.* 72. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 158. contra Navar. *cons.* 3. *de renunc.* tenentem in genere, quòd prædictum tempus non currat impedito: quas tamen sententias ita conciliat Ventrigl. ut illa Parisii procedat in foro fori, utpote in quibus terminis loquitur; illa verò Navarri in foro conscientiæ, prout ipse Parisius *l.* 11. *q.* 13. *n.* 111. affirmat hisce expressis: *Modificarem tamen hanc conclusionem, ut quoad forum conscientiæ procedat opinio Navarri, ut iste filius seu minor ex hoc excusetur. &c.* quod tamen ipsum Paris. intelligere videtur de eo, quòd non peccet transgrediendo, (intellige materialiter) illam legem de publicando, non verò de eo, quòd non amittat beneficium. Rationem responsionis dat hanc *n.* 44. quòd in Constitut. Gregor. adsit Decretum irritans, quod ligat etiam ignorantes. Pro quo citat *c.* 1. *de concess. præb. c. quondam. de præb. in* 6. Gl. *in c. tibi. de rescrip.* § *quinimo.* Gemin. *in c. si eo tempore. de elect. in* 6. Barbat. Butrio, Cardin. &c. Proinde contrarius non sit Baldus, dum *in l. annus. ff. de calum.* tradit tempus inductum à statuto ad faciendam insinuationem donationis non currere ignoranti; quia non loquitur de statuto habente Decretum irritans. Paris. *n.* 48. *juncto n.* 35. Ut nec obstet, quòd tempus statutum à lege non currat ignoranti, v. g. tempus adeundæ hæreditatis, ut habet communis; fallit enim, ubi est appositum Decretum irritans. Paris. *n.* 49. *juncto n.* 38. Item *n.* 45. hanc dat rationem, quòd, dum agitur de favore animarum, (quarum favore introductam publicationem dictum est supra) tempus currat etiam ignoranti, juxta Gl. communiter receptam *in c. statutum. de præb. in* 6. *v. numerandum.* Probatur etiam idem à Paris. ab Azor. *loc. cit.* quòd, sicut patre procurante beneficium parochiale filio, filius per ignorantiam hujus sibi factæ collationis, (patre nimirum retinente literas collationis) non promotus intra annum, nihilominus incidit in pœnam, & beneficium amittit; ita etiam, dum patre retinente penes se literas Pontificias, quibus beneficium resignatum providetur filio minori, hic exinde inscius sibi factæ gratiæ resignationem & provisionem hanc intra tempus statutum non publicat; amittat nihilominus gratiam hanc, & beneficium vacet.

2. Sed &, licèt aliàs non obstante, quòd currat adversus minorem tempus, hîc tamen, quoties tractatur de amissione juris, sit restituendus in integrum, ut fusè probat, & pluribus exemplificat Paris. *cit. q.* 4. *à n.* 51. in præsente tamen casu non esse restituendum, tenet Paris. *à n.* 61. & ex eo Azor. *loc. cit.* Idque propterea, ut Paris. *n.* 62. quia ob non factam publicationem amisit omne jus, quod habebat in beneficio resignato. Unde petendo restitutionem, tractat de lucro. Paris. *n.* 63. citans Gozadin. *cons.* 135. *n.* 11. & 12. Et licèt detur minori restitutio propter lucrum ab eo perperam & inconsultò amissum, juxta *l. ait prætor.* §. *ult. ff. de minoribus.* & ibi Bartol. & Abb. *in c. Constitutus. n.* 5. & Cardin. *n.* 3. *de restitut. in integ. &c.* apud Paris. *n.* 64. id tamen non procedit, ut *ibid.* Paris. citatis pluribus, dum tempus currit odio non facientis actum, (qualiter odio non publicantis annullatur actus provisionis per Constitut. Gregorii, ut constat) quia tunc, si non fiat à minore, non datur ei restitutio. Ostendit etiam pluribus Paris. *à n.* 65. quod in hoc casu minor non sit læsus; cùm nihil ei acquiratur ob non factam publicationem; minor autem non restituitur, ubi non est læsus, ut citatis pluribus legibus, Auctoribus, & adductis exemplis probat *à n.* 65. Adeóque jam cadunt omnia, quæ in contrarium objiciuntur, utpote fundata in læsione, & amissione juris. Paris. *n.* 72. qui etiam *n.* 73. subjungit responsionem hanc de non restituendo in integrum minore eò magis procedere, si beneficium jam fuit impetratum ab alio, ob non factam publicationem; eò quòd tunc res non sit ampliùs integra; dum autem res non est ampliùs integra, minor non restituitur, prout habet Abb. *in c. ex parte. n.* 14. *de restitut. spoliat.* Boër. *decis.* 350. *n.* 4. Thom. de Tanis *decis.* 54. qui testentur, hanc esse communem. Ac denique concludit hoc ipsum de non restitutione in integrum, etiam dum non est res ampliùs integra, hanc recipere limitationem, nisi facto alterius fuerit impeditus publicare, de quo agit *l.* 11. *q.* 12. *per totam.*

Quæstio

Quæstio 788. An & qualiter à Papa derogetur huic publicationi, vel etiam hoc tempus prorogetur, & an, & qualiter post lapsum hujus temporis non factâ publicatione, concedatur restitutio ad publicandum?

1. RESpondeo ad primum: Derogari quandoque à Papa publicationi, sive concedi, ut quis non teneatur publicare beneficium sibi resignatum. Deberet autem hoc privilegium esse specialiter concessum. Paris. *cit. q. 7. n. 64. & 67.* qui tamen subjungit *n.* 68. se audivisse, hodie non dari hujusmodi privilegia, & sic servari.

2. Respondeo ad secundum: Potest, & solet quandoque tempus illud sex, vel novem mensium datum ad publicandum à Papa prorogari ad duos, tres, vel quatuor menses Resignatario, dum adhuc existit intra præfixos 6. vel 9. menses, viditque se intra illos facere non posse publicationem, pro eo, ut olminium dicti 6. vel 9. menses ad alios 4. vel 3. vel duos prorogentur, supplicante. Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 15. n. 194.* ubi etiam formam hujusmodi supplicationis ponit. Paris. *l. 11. q. 7. n. 69.* Notandum etiam est, quod habet idem Paris. *l. 11. q. 13. in fine.* ubi: de stylo non solùm ob hanc causam, (nimirum ob vacantiam Sedis Papalis, quo tempore non potuerunt expediri literæ, & hinc non publicari) & aliam similem datur prorogatio: sed etiam absque causa legitima, & ita vidi observari pluries, modò non fit in alterius præjudicium.

3. Respondeo ad tertium: Pari modo potest, & solet quandoque concedi à Papa prorogatio, seu potius restitutio post elapsum præfixum terminum sex vel novem mensium. Barbos. *loc. cit.* (qui etiam in fine *n. 194.* addit, sæpe etiam per Signaturam Justitiæ solere concedi restitutionem in integrum adversùs publicationem non factam) Paris. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit. n. 75.* Lott. *l. 3. q. 21. n. 35.* Resignatario pro hac restitutione porrigente supplicationem, in qua narretur, non esse factam publicationem, & esse elapsum tempus datum ad publicandum, & petatur restitutio adversùs lapsum istorum mensium, & repositio ac plenaria redintegratio in statu, in quo esset, si infra 6. vel 9. illos menses aliàs ad publicandum præfixos, adhuc existeret; ac ita restitutus adversùs lapsum temporis publicationis recuperat omne jus suum. Paris. *cit. n. 69. & 70.* Nequaquam autem dicta prorogatio, aut restitutio operaretur, si medio tempore jus alteri in illo beneficio quæsitum fuisset per collationem ei factam ab eodem Pontifice. Unde & apponi solet in concessione Pontificis clausula præservativa juris Tertii hoc modo: *Dummodò tempore Data præsentium non sit alicui ob lapsum temporis hujusmodi in dicto beneficio specialiter jus quæsitum*, Paris. *cit. q. 7. n. 79.* & ex eo Ventrigl. (qui etiam addit, hanc clausulam, etsi non sit expressa, semper subintelligi) vel certè, ut Paris. *cit. q. 7. n. 72.* in hujusmodi gratia restitutoria adversus lapsum temporis publicationis requireretur derogatio Regulæ de jure quæsito non tollendo. Solet etiam in eadem concessione exprimi, quòd Orator ex dicto beneficio nullos interea fructus perceperit. Barb. *loc. cit.* ubi &, ut publicatio intra tempus illud in prorogatione concessum fiat, quod etsi non exprimeretur, faciendum tamen foret. Barbos. *loc. cit.* Non tamen ipsam hanc restitutionem ad publicandum obtentam publicandam esse, tradit Paris. *n. 71.* juxta decis. Rotæ *in una Oximens. 2. Decemb.* 1583. Debere quoque, ut valida sit, & suffragetur dicta restitutio, ab obtinente illam fieri mentionem de pendentia litis, si quæ sit, tradit Garc. *p. 11. c. 3. n. 304.* & ex eo Ventrigl. *loc. cit.* juxta resolutionem Rotæ *in Pacens. Capellan.* 16. *Feb.* 1598. quam citant. Quòd si autem narrâsset in dicta sua supplicatione Resignatarius, quòd ex certis causis præpeditus non potuerit publicare, non teneri eum ad verificandum illa impedimenta, tanquam verius tenet Paris. *cit. q. 7. n. 74.* eò quòd gratia restitutionis non sit super hoc fundata, quam dicit rationem, quæ moverit Rotam ad sic decidendum *in Oximens. benef. 2. Decemb.* 1585. Et quòd hujusmodi verba apposita fuerint solùm pro colore restitutionis, sicut fit in supplicationibus Resignationum, in quibus dicitur: *Ex certis causis animum suum moventibus resignet.* Econtra uti exprimi debet, quòd resignans adhuc vivat, ita & idipsum justificari debet; cùm super eo fundetur gratia restitutionis. Paris. *n. 74. juncto n. 78.* De cetero Ordinarium in resignationibus coram eo factis non posse elapso tempore ad publicandum præfixo restituere adversus publicationem non factam, eò quòd, eâ non factâ, eo ipso vacet beneficium dispositioni Sedis Apostolicæ, tradit Ventrigl. *loc. cit. n. 76.*

Quæstio 789. An fieri possit hæc publicatio ante expeditionem literarum Apostolicarum?

RESpondeo negativè: Siquidem ex dispositione Constitut. Gregor, ut constat ex ejus proœmio, publicatio facienda cum illis ipsis literis, sive in publicatione resignationis exhibendæ sunt dictæ literæ Apostolicæ ipsius resignationis, aut ejus transumptum authenticum. Ventrigl. *loc. cit. n. 77.* Paris. *l. 11. q. 6. n. 28. & 32.* Neque fieri potest publicatio cum supplicatione solùm registrata, cùm ea contineat tantùm commissionem resignationis, non autem semper consensum resignantis, sine quo resignatio est imperfecta; Constitutio autem mandans publicare resignationes de perfectis intelligenda, ne aliàs aperiatur via fraudibus. Paris. *cit. q. 6. n. 30. & 31.* Porrò qualiter in publicatione producendæ hæ literæ, dicetur postea.

Quæstio 790. An fieri possit publicatio hæc post captam in vim dictarum literarum possessionem?

RESpondeo negativè: Dicente dictâ Constitutione, quòd intra dictum tempus gratiam habens, possessionem beneficii etiam litigiosi, & à cedente non possessi vigore literarum Apostolicarum desuper confectarum, nec aliàs apprehendere debeat. Ventrigl. *loc. cit. n. 71.* qui etiam *n. 61.* sic habet: notandum tertiò, quòd intra dictum tempus Resignatarius possessionem apprehendere possit, (nota bene, videtur hic error, & omissum *non*, seu legendum esse: *Apprehendere non possit:* propter sequentia) vigore literarum Apostolicarum; sed factâ publicatione petere debet ab Executore earum literarum, præsentatis illi iisdem literis, cum testimonio seu instrumento publicationis factæ, se in possessionem immitti; nihilominus *cit. n. 71.* Idem Ventrigl. addit, hoc in praxi non servari; cùm videamus quotidie post possessiones fieri hujusmodi publicationes, & aliter inter suos non reperiri servatum. Dicit etiam Paris. *l. 11. q. 6. n. 125.* posse constitui procuratorem ad publicandum, qui post apprehensam possessionem id exequatur.

Quæstio 791. Quandonam, seu quo tempore fieri possit, aut debeat publicatio?

1. RESpondeo primò: Fieri debere hanc publicationem diebus non nisi festivis & solennibus, sententiam esse communem, & receptam de stylo, dicit Paris. *cit. q. 6. n. 26.* probabilem dicit Ventrigl. *loc. cit. n. 68.* Pro hac sententia hæ sunt rationes; quòd, cùm Constitut. Gregor. id expressè non dicat, credendum sit, eam remittere se ad id, quod aliàs de hoc dispositum; quòd autem ante hanc Bullam hæc publicatio fieri debuerit die festo, aut Dominico, testatur Rebuff. *in pr. ad reg. de public. gl. 10. n. 6.* ut Ventrigl. *loc. cit.* Item quòd Constitut.

Gregor. dicat, faciendam inter missarum solennia, solennitas autem propriè verificetur in festo. Ventrigl. *ibid.* ac denique, ut idem, quòd communiter sic intelligatur, ac servetur.

2. Verumtamen posse hanc publicationem fieri quolibet die, sive festo, sive non festo, ubi frequena populus ad missarum solennia convenit, docet absolutè Barbos. *Juris Ecclesf. l.* 3. *c.* 15. *n.* 195. tenet quoque Ventrigl. *loc. cit.* quin & ipse Paris. *n.* 26. ubi postquam contrariam sententiam stabilivisset tanquam communem, subjungit: *Si autem constabit, multitudinem populi ad divina audienda convenisse, etiam diebus non festivis, publicatio facta tunc valebit; quia satisfit verbis Constitut. & rationi.*

3. Respondeo secundò: Tametsi de cetero actio nocturna non careat suspicione fraudis, juxta illud: *Qui malè agit, odit lucem:* & vel hinc damnetur à Rebuff. *in pr. loc. cit. n.* 9. Publicatio hæc facta de nocte; posse tamen eam fieri de nocte, ubi abest dicta suspicio, & adest quod requirit Constitutio Gregor. nempe frequentia populi, tradit Vantrigl. *loc. cit. n.* 70. Idque eò magis procederet, si fieret inter missarum solennia in nocte Nativitatis Domini.

4. Respondeo tertiò: Posse quoque eam fieri post prandium, si tunc celebrentur officia divina solenniter cum frequentia populi, vel cum tali frequentia prædicetur; eò quòd tunc satisfiat rationibus Constitutionis, etsi non omnino verbis, quibus dicitur facienda inter missarum solennia, tradit Paris. *cit. q.* 6. *n* 24. quamvis addat, ad vitandas lites tutius esse, ut fiat inter missarum solennia.

Quæstio 792. In quo loco facienda publicatio?

1. RESpondeo primò in genere: Publicatio hæc facienda est in loco beneficii resignati, idque, sive resignans sit in Curia, sive extra; sive resignatio facta coram Papa, sive coram Ordinario. Paris. *l.* 11. *q.* 6. *n.* 2. citans Rebuff. *in pr. loc. cit. gl.* 9. Card. Paris. *cons.* 39. *vol.* 4. ac dicens, assa communem omnium sententiam, quæ constet tam ex Regula Cancellariæ *de publ.* quàm Constitutione Pii V. & Gregor. XIII.

3. Respondeo secundò magis in specie: Non in quocunque loco beneficii facienda publicatio hæc, sed in Ecclesia ipsius beneficii, & quidem, si beneficium situm est in ipsa Cathedrali, sufficit ibi fieri publicationem; si verò situm est extra Cathedralem, publicatio ejus adhuc facienda est in Cathedrali, & simul in Ecclesia ipsius beneficii, vel in pluribus Ecclesiis illius, si in pluribus situm, seu plures Ecclesias principales habet. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 8. Paris. *loc. cit. n.* 7. & 9. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 2. §. 6. *n.* 11. Ventrigl. *loc. cit. n.* 60. juxta expressa verba Constitutionis Gregorii. Idque intelligendum, dum beneficium curam animarum habet, vel perpetuam Beneficiarii residentiam seu præsentiam postulat. Paris. Azor. *ll. cit.* si enim, ut inquit Constitut. Gregor. Rurale est, & populo Conventúque caret, publicatio fieri debet in Parochiali, intra cujus limites beneficium consistit, & in Cathedrali. Ad illud verò, an, si Ecclesia beneficii Conventum habet, v. g. sit Regularis, & non habeat curam animarum, sufficiat ibi, & in Cathedrali, non verò etiam in Parochiali viciniora fieri publicationem, respondet Paris. *cit. q.* 6. *n.* 11. affirmativè, sive sufficere alterutrum, nempe, si Ecclesia vel populum habeat, seu sit Parochialis, vel Conventum habeat, v. g. sit Abbatialis, quamvis addat, seipsum ad tollendos scrupulos, majorémque securitatem, datum sibi in commendam Monasterium quoddam curâsse fieri publicationem, & in Ecclesia Abbatiæ illius Monasterii habante Conventum, sine Cura tamen animarum, & in Cathedrali, & in viciniore Parochia, etsi ex sententia doctissimorum obligatus fuerit publicare solùm in Ecclesia illa Abbatiali. Quòd si etiam Ecclesia, in qua aliàs facienda publicatio, tutum non habet accessum, ob pestem, bella, aliáve manifesta pericula, facienda est in proxima Parochiali ab istis periculis immuni. Castrop. Ventrigl. *ll. cit.* Ac denique, si beneficium ad nullam diæcesim spectat, sufficit fieri publicationem duntaxat in Ecclesia, in qua situm. Castrop. Azor. *ll. cit.* aut, ut Paris. *loc. cit. n.* 10. in Ecclesia aliqua, si sit, cui immediatè subjacet. Quæ tamen intelligenda, ut rectè *ibid.* Paris. ut Ecclesia illa habeat Curam animarum & populum, sive ut soleat, possitque ibi convenire multitudo ad missarum solennia, ut ratio Constitutionis locum habeat, & Resignatio innotescere possit.

3. Respondeo tertiò: Quamvis non videatur satisfieri Constitutioni quò ad hoc punctum, si in porta, vel in porticu Ecclesiæ, dum in ea celebrantur missarum solenna, fieret hæc publicatio; eò quòd Constitutio dicat: In beneficii Ecclesia, & Cathedrali, dictio autem *in* importet & exigat intrinsecitatem, ut Bartol. Bald. & alii *in l. Gallus.* §. *ille casus ff. de posthum.* & Felin. *in c. tertio loco. de præsump.* Card. Paris. *cons.* 166. *à n.* 22. *vol.* 4. ubi: *Quod factum in porticu, seu ostio extra clausuram, vel scalis, non dicitur factum in domo:* & alii apud Paris. *cit. q.* 6. *n.* 19. ubi etiam in hanc sententiam negativam inclinat, subjungit tamen *n.* 21. Rotam *in Hippogeriensi.* 16. *Maji* 1588. resolvisse contrarium. Rationem quoque addit; quòd per talem publicationem resignatio adhuc satis innotescat, & sic satis obvietur fraudibus, adeóque satisfiat Constitutioni. Ac *n.* 23. concludit dicendo, tutius fore, publicationem facere intus Ecclesiam in aliquo loco apto, & sic se vidisse servari in praxi, ut fiat in corpore ipsius Ecclesiæ. Sic faciendam ex Cathedra Ecclesiæ, vel loco aliquo publico, ex quo omnes audire possint, ait Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 793. Coram quibus facienda publicatio?

RESpondeo: Coram frequente populo ad missarum solennia, aliáve divina, & prædicationem conveniente. Paris. *loc. cit. n.* 13. Hinc facta publicatio in Choro coram Capitulo seu Canonicis, & presbyteris duntaxat, est nulla. Paris. *n.* 18. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2 *n.* 67. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 294. pront resolutum *in Tarentina Canonicat.* 12. *Maji* 1589. Ratio est; quia videtur velle Papa, ut facta resignatio innotescat non solùm Ecclesiasticis, sed etiam sæcularibus. Ventrigl. *loc. cit.*

Quæstio 794. Qualiter in hac publicatione opus sit literis Apostolicis, super resignatione, & provisione Resignatarii confectis, & earum exhibitione?

1. RESpondeo primò: Quantumvis aliàs circa Constitutionem Pii V. utpote in qua hoc non exprimebatur, resolverit Rota *in una Calaguris.* 10. *Octob.* 1580. fieri posse hanc publicationem sine dictis literis. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 33. hodie tamen, ob expressa verba Constitut. Gregorianæ, id fieri non posse, est manifestum. Paris. *ibid.* Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 290. juxta dicta à nobis suprà.

2. Respondeo secundò: Opus est etiam dictarum literarum Originalium, aut earum transumpti authentici (quale dicitur, quoties de verbo ad verbum est facta exemplificatio legitimè. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 36. & idem est, quod copia. Paris. *n.* 37. juxta gl. *in l.* 2. *ff. de fide instrum.* Mascard. *de prob conclus.* 711. *in principio*, & tunc probat sicut originale. Paris. *n.* 38. juxta eundam Mascard. *loc. cit. n.* 17. &c.) exhibitione publicâ in ipsa publicatione. Paris. *loc. cit. n.* 32. Ventrigl. *loc. cit. n.* 60. Castrop. *loc. cit. n.* 12. Et sic necessarium est, publicantem publicationem facere cum dictis literis, earúmve transumpto authentico

tico in manibus. Castrop. *loc. cit.* Parif. *cit. q. 6. n. 43.* Neque sufficit, ut in publicatione narretur resignatio cum expeditione literarum, & data illarum, opus tamen non est, earundem literarum, seu Bullarum, seu transsumpti lectione. Castrop. *loc. cit.* Parif. *n. 42.* sic resolutum dicens *in Cumens. Præpositura 23. Maii. 1584.* cùm satis authenticum sit, authenticam scripturam exhiberi, absque eo quòd legatur. Parif. *cit. q. 6. n. 42.* citans Rebuff. *in pr. ad reg. de public. gl. 10.* Vitalin. *in Clem. causam. n. 22. de elect.* sic Ventrigl. *loc. cit. n. 66.* ait, opus non esse, literas provisionis sive Papæ, sive Ordinarii legere de verbo ad verbum, & per extensum, sed sufficere publicare summam dictarum literarum, & illarum transsumptum authenticum exhibere: imò ait Castrop. nec opus esse legere datam dictarum literarum.

3. Nequaquam autem sufficit, publicationem fieri cum Scriptura authentica, in qua fit mentio de literarum expeditione; cùm Constitutio requirat præcisè literas, vel earum transsumptum. Parif. *n. 44.* nisi tamen Scriptura illa authentica emanâsset à Papa. Parif. *cit. n. 44. & 45.* juxta decis. Rotæ *in Monopolit. 26. Nov.* 1587. in qua dictum, publicationem fuisse validam, quam fecerat quis sine literis Apostolicis, cum Brevi tamen Apostolico, quod obtinuerat, & quo restituebantur adversùs non publicationem. Porrò Notario asserenti, se fecisse publicationem cum literis resignationis in manibus, est credendum, etiamsi probetur per præsumptiones, literas non potuisse tunc temporis esse in illo loco. Parif. *n. 46.* juxta decis. Rotæ *in Burgensi Canonicat.* 31. *Jan.* 1586. Secus tamen erit, ubi contrarium concludenter probaretur; eò quòd tunc Notarius redderetur suspectus, & satis hoc casu constet de non publicatione. Parif. *n. 47.* juxta decis. Rotæ *in Oxomens. Scholastria. 9. Feb.* 1590.

Quæstio 795. *Qualiter, & quid exprimendum in hac publicatione?*

RESpondeo primò: Clarè ac intelligibili voce exprimenda est resignatio, & facta gratia, qualitas beneficii, nomina & cognomina Resignantis & Resignatarii, ita ut hæc omnia possint ad notitiam omnium ibi præsentium pervenire, v. g. dicat Notarius: *Notum omnibus facio, quemadmodum Titius resignavit beneficium suum simplex consistens in tali Ecclesia, vel curatum talis Ecclesiæ in manibus Papæ, & de eo facta est gratia Cajo, ut apparet ex literis, seu earum transsumpto, quas, vel quod habeo in manibus.* Castrop. *loc. cit.* Parif. *loc. cit. n. 49.* qui etiam *n.* 50. ait, optimum fore, hæc omnia exprimi in instrumento publicationis. Quòd si error factus est in nomine, vel cognomine Resignantis, dum ex aliis circumstantiis constat satis de persona, adhuc validam fore publicationem, ait Parif. *n.* 53. juxta quod resolutum à Rota *in Hippogerens. 4. Feb. 1588.* eò quòd error in pronomine non vitiat, dum constat de certitudine personæ ut AA. *in l. ult. c. de hæred. instituend.* Parif. *n.* 55. uti nec error in officio & dignitate; cùm ex circumstantiis constat de identitate personæ, nocere debet. Parif. *n.* 54. ex Sarn. *ad reg. de Annali. q.* 31.

Quæstio 796. *An, & qualiter insuper necesse, affigi exemplar omnium eorum, quæ in publicatione dicta, ad valvas Ecclesiæ?*

1 RESpondeo primò: Necesse est, tale exemplar affigi valvis, seu portæ majoris Ecclesiæ, & hoc, ut innotescat facta resignatio, & provisio non solùm iis, qui interfuerunt publicationi, sed & aliis ad Ecclesiam venturis. Garc. *p. 11. c. 3. n.* 295. Parif. *cit. q. 6. n.* 56. juxta quod expressè dicitur in Constit. Gregor.

2. Respondeo secundò: De stylo exemplar illud ibidem relinquitur per diem, vel etiam aliquot dies; necesse tamen non est, relinquere ibi per plures dies, sed sufficit affigere, & ibi relinquere. Parif. *cit. n.* 56. Habétque praxis, ut fiat in uno folio copia literarum collationata; nec requiritur, ut hoc exemplar sit authenticum; cùm id in dicta Constitutione non exprimatur. Parif. *ibid.* Super quo exemplari valvis Ecclesiæ affixo testatur Parif. se vidisse, quandoque appositam parvam chartam, in qua materno sermone exprimebatur nomen Resignantis, Resignatarii, & beneficii resignati, quod sibi admodùm placuisse ait.

Quæstio 797. *An, & qualiter super his omnibus conficiendum à Notario instrumentum?*

1. RESpondeo primò: Necesse esse conficiendum super his omnibus à Notario ad hoc rogato instrumentum. Parif. *cit. q. 6. n. 60. & 61.*

2. Respondeo secundò: Ut satisfactum dictæ Constitut. Gregorianæ censeatur, debere in hoc publicationis instrumento testari Notarium de facta affixione; nec sufficere, Notarium in eo dicere, legi & publicavi, absque eo, quòd mentionem faciat de affixione, tanquam verius tuetur Parif. *n.* 58. sic tentum à Rota dicens, *in Jacensi Vicaria.* 15. *Jun.* 1590. eò quòd pro forma tradatur, ut constet de hac affixione, nec colligi ea possit ex illius verbis: *legi & publicavi*: subdit tamen Parif. *n. 59.* Satisfactum videri Constitut. Gregor. quoad hoc, si Notarius dixisset; *Legi & publicavi juxta formam Constitutionis Gregorii XIII.* eò quòd tunc præsumatur pro affixione. Debet insuper hoc instrumentum continere qualitates ceteras omnes in dicta Constitutione requisitas. Parif. *cit. n. 61.* juxta mox subjicienda.

3. Respondeo tertiò: Debet instrumentum hoc confici cum interventu duorum testium; quando enim instrumentum, quod producitur ad probandam publicationem, non est in forma probante, v. g. quia caret testibus, non probat, & ex eo non constat de publicatione. Parif. *n. 60. juncto n. 66.* Proinde non sufficit, ut in eo dicatur, factam fuisse publicationem in præsentia multorum testium fide dignorum; sed requiritur, ut nomina testium in instrumento exprimantur. Parif. *n.* 67. qui etiam *n.* 68. addit, hoc procedere, etiamsi duo Notarii fuerint rogati; cùm ex hoc non suppleatur numerus testium.

4. Respondeo quartò: Dictum instrumentum Notarius à tergo literarum Apostolicarum extendere consuevit hac ferè forma, ut Parif. *n. 62.* *Fidem facio, retroscriptas literas Apostolicas expeditas in favorem N. juxta earum seriem, & tenorem, cum nominibus & cognominibus Resignantis & Resignatarii, ac denominatione, & qualitate beneficii clara & intelligibili voce sub data 28. Nov. 1699. in ipsa Ecclesia, ac in Cathedrali, dum frequens populus ad missarum solennia convenerat, publicâsse, eásque manibus tenuisse, ostendisse, & legisse, earúmque exemplar collationatum affixum ibi fuisse relictum, & stetisse per aliquod tempus, aliáque & similia facta fuisse juxta formam traditam per Gregorium* 13. *in Constitut. sua de publicandis. In quorum omnium & singulorum præmissorum fidem. Ego &c. præsentibus NN.* Quamvis Parif. *n. 63.* dicat, Rotam sustinuisse, quandoque instrumenta, in quibus non ita exactè referebantur dictæ qualitates, sed solùm dicebatur: *juxta Constitut. Gregor.* eò quòd semper relatio intelligatur facta cum omnibus suis qualitatibus; & circa publicationem Notario sit credendum, ut Achil. *decis. 10. de citatione.*

Quæstio 798. *An, si literæ resignationis sint nulliter expeditæ ob subreptionem vel obreptionem, & Resignatarius obtineat gratiam* perinde valere, *& postea publicet prædictas literas juxta formam aliàs præscriptam, absque eo, quòd publicentur dictæ literæ revalidatoriæ, publicatio sit nulla, & consequenter etiam Resignatio?*

RESpondeo: Tametsi videri posset, esse invalidam; eò quòd Constitutio statuens publicationem faciendam cum literis, intelligenda sit de literis validis; cùm invalidæ in nulla sint consideratione, nec ullum effectum producere possint. Item, quòd per publicationem cum literis invalidis non occurratur fraudibus, ad quas avertendas instituta publicatio, dum ocourrente morte Resignatarii, Resignans posset ostendere nullitatem resignationis, & docere de interesse Resignatarii, & sic decipi Ordinarius, dum literæ istæ revalidatoriæ non sunt poblicatæ. Nihilominus non obstantibus hisce & similibus valere publicationem, tenet Paris. *l.* 11. *q.* 7. *n.* 88. sic resolutum dicens à Rota *in Mediolanens. Præpositura.* 30. *Octob.* 1589. eò quòd publicatio talis fuit facta cum literis eo tempore, quo erant convalidatæ per gratiam *perinde valere*, quæ, ut Rebuff. *in pr. tit. de perinde valere*, habet oculos retro, & revalidat omnia ab initio cum omnibus inde secutis. Quinimò tenet Paris. *n.* 89. si quis post poblicationem jam factam obtinuisset gratiam *perinde valere*, sufficere adhuc illam publicationem, & non esse opus aliâ, quemadmodum, si Papa concessisset alicui privilegium testandi, hæc gratia facit, ut testamentum sustineatur jam factum, licèt nulliter, ita ut valeat ipso jure absque nova declaratione, ut Jason. *in l. quò minus. ff. de fluminibus. n.* 129. Castrens. *in l. si quis filio. §. irritum. num.* 4. *de injust. rupto irrito facto testam* &c. Ad opposita etiam breviter respondet Paris. *n.* 91. literas stante tali gratiâ *perinde valere*, esse validas, & vi illius gratiæ validari ab initio.

Quæstio 799. *An publicatio hæc facienda à Resignatario fieri possit per Procuratorem ab eo constitutum?*

RESpondeo affirmativè. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 122. & 123. qui enim per alium facit, per seipsum facere videtur, ut vulgaria jura disponunt, quod in tantum verum esse, ait Paris. *n.* 124. juxta Card. Paris. *conf.* 43. *n.* 8. *vol.* 4. & Gl. *in Clem.* 1. *v. collatio. ut lite pendente.* ut tempore, quo puplicavit Procurator, videatur Dominus exercuisse illum actum. Et sic communiter, ait Paris. *n.* 125. practicari, ut habens beneficium, per resignationem ipse capiat possessionem, & publicet, vel constituat Procuratorem ad utramque. Ut autem id possit legitimè Procurator, requiritur, ut habeat mandatum ad hoc speciale. Paris. *cit. n.* 125.

Quæstio 800. *An hæc publicatio fieri possit per Resignantem, & id sufficiat?*

RESpondet affirmativè Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 21. juxta *Decis. Rota.*

Quæstio 801. *An sufficiat, publicationem fieri aliquo modo, qui promulgationi æquivalet; & in specie per petitionem, adeptionem, continuationem possessionis, aut etiam per novam impetrationem illius beneficii vacantis ob non factam publicationem?*

1. RESpondeo ad primum negativè. Paris. *cit. q.* 6. *n.* 79. & 87. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 8. juxta expressa verba Constitut. Gregor. *Ceterùm modus & forma hic tradita semper, & ubique debent observari, nec alia, vel æquipollens ullo modo admitti.* Hinc

2. Respondeo secundò: Neutiquam sufficere petitionem possessionis factam coram Ordinario. Paris. *loc. cit. n.* 74. & 79. sic resolutum dicens *in Calagurit. thesaurar.* 5. *Maii* 1587. eò quòd Papa in dicta Constitutione sua tanquam duos actus diversos consideret, publicationem, & petitionem possessionis. Neque etiam ulla diligentia capiendi possessionem sufficit. Paris. *cit. n.* 79.

3. Respondeo tertiò: Neque sufficit cæpisse actu possessionem coram Notario, & testibus, eò quòd talis publicatio non esset populosa. Paris. *n.* 72. & 73. adeóque non sufficit instrumentum cæptæ possessionis. Paris. *n.* 73. Tradit tamen Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 14. *n.* 20. in Gallia loco publicationis satis esse, si possessio publicè capta fuerit, & ad majoris partis populi notitiam devenerit, utpote quæ in Gallia habetur pro publicatione.

4. Respondeo quartò: Neque etiam sufficit adeptio possessionis cum continuatione ejusdem ad tempus aliquod, prout dicitur in Constitutione Gregor. Paris. *n.* 76. & 89. Sic itaque, ut exemfetur à publicatione Resignatarius, vitetque pœnam statutam non publicantibus, aut etiam, ut juvetur regulâ *de annali*, non suffragatur adeptæ possessionis continuatio per annum, vel etiam per triennium, etsi aliàs ad multa prosit annalis, & triennalis possessio. Paris. *cit. n.* 76. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 2. *§.* 6. *n.* 13. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 24. *q.* 8. *in fine.* dicente in sua Constitutione Gregorio: *Nec resignantibus, si postea in sua possessione remaneant, Constitutiones de annali, & triennali possessione, &c.* Neque etiam juvabitur, etsi possessionem quietè continuârit per decennium. Paris. *n.* 115. ac proinde locus non erit allegationi Lapi 89. disponentis, ut, si quis resignavit, & post resignationem remansit in possessione, illámque continuârit per decem annos, (quod tempus Palatium reduxisse ad triennium testatur *n.* 97.) præsumatur retrocessio, & novus titulus acquisitus, ita ut eo mortuo beneficium censeatur vacare per obitum, & sic impetrari possit; quam allegationem, ut Paris. *n.* 95. semper tenuit, & secundùm quam resolvit Rota osque ad dictam Constitut. Gregor. obstat siquidèm hodiedum dicta Constitutio hisce expressis: *Nec præsumpta, aut tacita retrocessiones etiam propter diuturnam continuatæ possessionis hujusmodi tolerantiam &c.* Paris. *n.* 94. & 110. Et quomodo juvabitur talis possessione annali, triennali, aut etiam decennali? cùm vi dictæ Constitutionis ob non factam publicationem eo ipso vacet beneficium, amittátque Resignatarius omne jus in illo, non remanente illi ullo titulo, ne colorato quidem. Paris. *n.* 76. & 111.

5. Respondeo quintò: Dum Resignatarius, qui non publicavit intra statutum tempus, impetravit denuo idem beneficium à Sede Apostolica per dictam novam provisionem, non supplerur publicatio, seu ea non habet vim publicationis; sed hæc ipsa nova provisio poblicari debet, prout dicitur expressè in Constitut. Gregor. & ratio est etiam, quia pro forma publicationis requiritur, ut ea fiat certo modo ac tempore. Sed neque per talem novam provisionem obtentam in Urbe obviatur fraudibus; cùm non possit devenire ad notitiam eorum, quorum interest, maximè existentium in loco beneficii. Ita Paris. *n.* 113. & 114. & *seqq.*

Quæstio 802. *An, & qualiter impedimentum excuset non factam intra præscriptum tempus publicationem, & ab incurrendis propterea pœnis?*

1. RESpondeo primò: Impedimentum legitimum excusare à publicatione facienda. Paris. *l.* 11. *q.* 13. *n.* 1. citatis pluribus cum communi. Impedito enim non currit tempus. Paris. *ibid. n.* 2. citans *l. ne perfectius. c. de annal. excep.* Menoch. *conf.* 38. *n.* 35. *l.* 1. Bald. *de temp. utili & contin. c.* 7. Jo. de Lignano *de cens. Eccles. §.* 14. *n.* 17. *&c.* Et propter impedimentum receditur à forma. Paris. *n.* 3. citans Card. Paris. *conf.* 32. *n.* 11. *vol.* 2. Bursat. *conf.* 74. *n.* 153. *vol.* 1. *&c.* Et impeditus non dicitur negligens. Paris. *n.* 4. citans Staph. *de grat. exspect. tit. de var. mod. vacat. n.* 53.

2. Respondeo secundò: Procedunt hæc, ubi impedimentum hujusmodi probatum fuerit. Paris. *cit. q.* 13. *n.* 21. citans Abb. *in c. plerumque. de rescrip. n.* 6. Card. Paris. *conf.* 108. *n.* 11. *vol.* 4. Decium, *conf.* 554. *n.* 6. *&c.* Et quoniam impedimenti probatio difficilis censetur, Paris. *n.* 22. ad illud probandum sufficiunt conjecturæ. Paris. *n.* 23. ex Bald.

conf. 152.

conf. 152. *n.* 2. *l.* 1. Item testes, vel instrumenta. Paris. *n.* 24 citans Jo-And *in c. 1. de dolo. in 6.* Card. Paris. *conf.* 67. *n.* 90. *vol.* 1. *&c.* Item juramentum Impediti. Paris. *n.* 25. citans Oldr. *conf.* 60. *col.* 2. *n.* 4. *&c.* Quod tamen ait citatis pluribus, procedere, quoties probari nequit per testes. Item arbitrium Judicis. Paris. *n.* 26. citans Jo-And. Host. Gemin. &c. *in c. 1. de dolo & contumac.* Probandum quoque, quòd impedimentum illud fuerit tale, ut removeri non potuerit. Paris. *à n.* 27. impedimentum enim excusat, cùm removeri potest. Paris. *n.* 28. ex Bartol. & aliis. *in l. quibus diebus. ff. de condit. & demonst.* Et impedimentum non est propriè, cùm evitari potest. Paris. *n.* 24. citans Card. Paris. *conf.* 67. *n.* 64. *vol.* 3. Probandum item est, impedimentum fuisse causam immediatam, cur fieri non potuerit publicatio. Paris. *n.* 30. citans Menoch. *de arbit. jud. casu.* 518. *ad finem.* Cravett. *conf.* 151. *n.* 22. Felin. *in c. ex transmissa. de præscrip. n.* 7. Probandum item est, adhibitam fuisse diligentiam ad impedimentum illud removendum. Paris. *à n.* 31. citatis plurimis. Ac denique probandum est ab allegante illud. Paris. *n.* 34. citans Cravet. *ubi antè. n.* 8. Bursat. *conf.* 45. *n.* 6. *l.* 4. Card. Paris. *conf.* 33. *n.* 57. *vol.* 1. Menoch. *conf.* 1. *n.* 364. *l.* 1.

3. Respondeo tertiò: Impeditus tamen facere publicationem in loco, ubi tenebatur eam facere, ob impedimentum, non liberatur absolutè à publicatione facienda, aut non excusabitur à non facta simpliciter; quia adhuc tenebatur eam facere in loco alio æquipollente non impedito, v.g. in Cathedrali, & in viciniore Parochia, prout dicitur in Constitut. Gregor. Paris. *n.* 35. Sed neque in hoc contradicitur dictæ Constitut. nec illa sibi, dum mandat ea à se constituta implenda præcisè ad unguem, & non posse ullo modo impleri per æquipollens; nam illud solùm vult Papa, ut non sufficiat hodie, sicut illud sufficiebat olim, publicare resignationem in acie campi Floræ, vel in valvis Cancellariæ, aut in audientia Contradictarum, aut coram testibus, dum locus, in quo aliàs publicanda, impeditus est, sed hoc tanquam æquipollens, quod ipse Papa specificat, nempe, ut sufficiat, & requiratur, eam tunc fieri in parochia viciniore, & Cathedrali. Paris. *à n.* 41.

Quæstio 803. In particulari; quodnam in hac materia publicationis sit impedimentum justum & sufficiens?

1. RESpondeo primò: Ad tres classes revocari posse impedimenta, quæ hìc in considerationem venire possunt; nempe alia provenientia à casu fortuito, alia à seipso, alia à persona tertii, putà, adversarii, Judicis, &c. Paris. *cit. q.* 13. *n.* 50. hoc supposito,

2. Respondeo secundò: Justum impedimentum excusans à publicatione, proveniens à casu fortuito, est primò bellum existens in loco, ubi facienda publicatio. Paris. *n.* 52. juxta expressa verba Constitut. Gregor. qui etiam *n.* 59. id intelligendum ait: si, ubi facienda publicatio, non redditur jus, & non potest illuc accedi, vel eò mitti, ut Felin. *in c. transmissa. de præscrip.* Menoch. *conf.* 23. *n.* 22. *vol.* 1. Cravet. *conf.* 38. *n.* 1. & alii, quos citat. Secundò pestis existens in loco, ubi facienda est publicatio, juxta ejusdem Constitut. clara verba. Paris. *n.* 60. qui *n.* 71. addit, id intelligendum, quoties pestis in illo loco duravit per totum tempus præscriptum ad publicandum, aliàs secus, pro quo citat Card. Paris. *conf.* 34. *n.* 19. *vol.* 4. *&c.* Econtra alii casus fortuiti non excusant. Paris. *n.* 75. hanc addens rationem, tum quia DD. nihil de hoc scripserunt, tum quia in Constitut. Gregor. non exprimuntur, & quia in illis cessat ratio impedimenti considerati in bello & peste. Atque ita non excusabit paupertas, quæ etiam inter casus fortuitos numeratur. Paris. *n.* 83.

3. Respondeo tertiò: Quod attinet impedimenta provenientia à seipso, non excusabit infirmitas, neque furor, Paris. *n.* 79. citans Covar. *l.* 3. *var. resol. c.* 13. *n.* 18. *&c.* neque excusabit allegata oblivio. Paris. *n.* 81. multòque minùs multitudo negotiorum. Paris. *n.* 82. Neque excusabit error, aut ignorantia, cùm adsit in Constitut. Gregor. Decretum irritans, ligans etiam ignorantes. Paris. *à n.* 85. Lott. *l.* 3. *q.* 21. *n.* 33. juxta *Decis. Rota* 669. *n.* 1. *l.* 3. *p.* 3. *Diversar.* quam citat.

4. Respondeo quartò: Quod attinet ad impedimenta provenientia à persona tertii, impeditus publicare in loco præfixo ex facto tertii alicujus excusatur à non facta publicatione. Paris. *n.* 95. qui dicit id manifestè colligi ex illis verbis Constitutionis: *vel si locus bello, pesti, aliisque manifestis periculis subjacet &c.* utpote quæ ultima verba possunt commodè huic casui applicari; id tamen se intelligere ait *ibidem* Paris. si impediatur vi armatâ, ut non possit neque per se, neque per alium publicare; si enim impediretur dolo adversarii; aut tertii, nequaquam probare hoc excusationem in hac materia, etsi aliàs impedimentum tale proveniens ex dolo præberet causam restitutionis in integrum, asserit Paris. *n.* 100. *&* 101. sic quoque non esse impedimentum præbens excusationem, dum pater jussit filio Resignatario, ne capiat possessionem, & ne publicet ad evitandas discordias inter cognatos suos, & resignantis, & interim tempus ad publicandum elapsum est, censet Paris. *n.* 105. tanquam veriùs; eò quòd id non reperiatur cautum Jure, nec ab ullo DD. consideratum; tum etiam, quia cessat ratio impedimentorum positorum in Constitut. Gregor. & quia filius id, quod ei à Constitutionibus Papalibus mandatur ad evitandas fraudes, non debet omittere ob reverentiam patris. Contrarium nihilominus tenente Navarro, cujus sententiam procedere quoad forum conscientiæ, censet Parisius *n.* 121. juxta dicta à nobis suprà. Quinimò idem, nimirum non excusandum filium Resignatarium à non facta publicatione ad casum strictiorem extendit Paris. *n.* 108. dum nimirum pater detinet literas, easque extradere non vult filio, ut publicare possit, sed ait, debere filium in hoc casu vel literas resignationis extorquere à patre operâ, & mediatione consanguineorum, vel Confessarii, vel Episcopi, vel debere mittere ad registrum Bullarum pro extrahenda copia authentica, & cum illa publicare, & interim protestari, & sic omnes diligentias adhibere, ut impedimentum hoc allegatum excuset.

5. Respondeo quintò: Dum impedimentum provenit ex facto tertii, qui Judex, vel Superior est, v.g. quia supplicatio (uti frequenter fit) in Dataria retenta fuit, eique ad impediendam registrationem appositum ad instantiam alicujus *nihil transeat*, elapso interea tempore ad publicandum, adhuc non excusandum Resignatarium, censet Paris. *cit. q.* 13. *n.* 112. eò quòd impedimentum illud non sit considerabile & justum, quod tolli possit à Resignatario, citando nimirum partem adversam, quæ obtinuit *nihil transeat* ad comparendum coram Datario, ut is dicat causam, quare impediatur registratio supplicationis, & per consequens expeditio literarum, sine quibus publicatio fieri nequit; cùm Datarius auditis rationibus regulariter soleat mandare relaxationem supplicationis, & quidem spatio duorum, vel trium dierum. Quòd si tamen Datarius ex causa sibi visa retinuit supplicationem, & impedivit expeditionem literarum, excusandum Resignatarium, tradit Paris. *n.* 116. sic pronunciatum dicens à Rota *in Lauretana beneficii* 9. *Decemb.* 1589. quod ipsum tamen declarat Paris. *n.* 118. ut procedat, si Resignatarius ipse, vel per procuratorem fecit diligentiam apud Datarium pro relaxatione supplicationis; quâ diligentiâ non obstante is nihilominus eam detinuit. Item ut procedat, si is eam, non obstante hac diligentiâ, detinuit per totum tempus datum ad publicandum; secus, si eam detinuit, per menses duos vel quatuor, & postea eam relaxavit, ut interea adhuc potuerit Resignatarius expedire literas, & publicare in termino. Quamvis addat *n.* 120. hanc esse justam causam prorogandi hoc tempus, ac concludat, impedimenta provenientia ex persona Judicis regulariter esse justam causam restitutionis

restitutionis in integrum, juxta *l. 1. §. 1. ff. ex quibus causis major.* Quòd si Resignatarius fuerit incarceratus, & ex hoc non potuerit expedire literas, aut eas expeditas non publicare, quia detinebantur à Judice, & interea tempus præfixum ad publicandum transierit, excusabitur, modò diligentiam fecerit, & coram testibus protestetur, suâ culpâ non labi tempus, & non posse per alium expedire literas, vel expeditas mittere ad faciendam publicationem. Paris. *n.* 121. cum Sarn. *de public. q.* 13. *n.* 3. eò quòd carcer præbeat causam restituendi in integrum, ut AA. communiter *in l. 2. c. ex quibus causis major.* nisi incarceratus fuisset ob delictum. Paris. *n.* 123. & sic sit causa justa prorogandi tempus ad publicandum Datum. Paris. *num.* 122.

Quæstio 804. *An, qui propter Sedem Papalem vacantem non potuit expedire literas (mox enim à morte Papæ fit Congregatio Cardinalium in Urbe præsentium in Camera Consistorii, in qua rumpitur Annulus Piscatorius, & plumbum, & mandatur, ut sigillentur omnes supplicationes existentes penes Datarium tam datatæ, quàm non datatæ.* Paris. cit. q. 13. n. 125.) *& per consequens publicare, excusetur, quò minùs incurrat pœnas ob non publicationem statutas?*

RESpondeo affirmativè; dicitur enim hoc justum impedimentum, qoia non potuit removeri. Paris. *loc. cit. n.* 126. qui etiam *n.* 127. id probat *ex Constitut. Julii III.* quæ incipit: *Mentis & intentionis:* in qua sic loquitur Papa: *Nos cupientes litium dispendiis, & litigatorum sumptibus consulere, motu proprio, & de certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine declaramus, instantias ac fatalia quarumcunque causarum in, quocunque foro, tam Ecclesiastico, quàm sæculari, ac coram quibuscunque Judicibus tam ordinariis, quàm extraordinariis Urbis nostræ indecisis, quovis modo pendentibus a die obitûs præfati Prædecessoris nostri usque ad præsentis nostri motûs proprii datam nullo modo currisse; sed tempora prædicta fuisse, & esse de medio tollenda, minimèque in instantiis seu fatalibus causarum, tam civilium, quàm criminalium, tam profanarum, quàm Ecclesiasticarum, ac etiam feudalium fore & esse computanda, licereque propterea earundem causarum persecutionem fieri, ac si tempus prædictum intermedium minimè fuisset decursum, &c.* Et hoc nullâ aliâ ratione, quàm quia, cùm jus tunc non reddatur, fuerunt justo impedimento impediri, quæ ratio in præsenti casu quoque militat; cùm tunc non expediantur literæ.

Quæstio 805. *Quæ pœnæ sint statutæ ob non factam intra præscriptum tempus publicationem, vel ob non servatam in hac publicatione formam præscriptam in Constitut. Gregor.?*

RESpondeo: Ob omissam, vel non legitimè factam publicationem, in pœnam annullatur ipso facto resignatio, omnésque gratiæ & dispositiones talium beneficiorum, seu jurium, cum omnibus inde secutis, sunt nullæ & irritæ. Paris. *l. 11. q. 7. n. 1. juncto n. 7.* Castrop. *de benef. n. 13. d. 6. p. 2. §. 6. n.* 13. Ventrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n.* 62. Quæ pœna non evitatur per publicationem extra tempus præscriptum factam. Castrop. *loc. cit.* Garc. *p. 11. c. 3. n.* 304. prout hæc omnia exprimuntur in Constitut. Gregor. hisce verbis: *Quòd si quicquam prædictorum omnium omissum fuerit, dictis terminis, ut cuique præscripti sunt, elapsis, omnes dispositiones & gratiæ resignatorum, & cessorum beneficiorum, aut jurium hujusmodi cum omnibus inde secutis, sive de pacificis, sive de litigiosis sint irrita, & inanes, &c.* Ac proinde resignatione jus nullum acquiritur Resignatario; etsi enim per provisionem factam à Papa, vel Ordinario ex causa resignationis jus plenè acquiratur in beneficio, pendet tamen jus illud, (intellige, quoad perdurare, & conservari) à conditione; si fuerit facta publicatio, & interim est velut in pendente. Paris. *cit. q. 7. à n.* 2. citans Pavin. *de pot. Capitul. Sed. vac. prælud. 1. v. 9.* Sarn. *de public. q. 7. col. 2. in fine.* Oldr. *cons.* 283. *col. penult. &c.* Sed neque solùm, (quod hinc sequitur) retinere non potest Resignatarius tale beneficium; verùm etiam nec per novam provisionem obtinere; sed est ad illud, aliáque jura inde secuta omninò inhabilis. Castrop. Ventrigl. *ll. cit.* Paris. *n.* 18. dicente Papâ in dict. Constitutione sua; *Nulla alia gratia super hujusmodi beneficio, seu jure cessionis, quibus concessa fuerit, suffragetur, sed ipsi tales inhabiles, & incapaces sint, hujusmodi beneficia sic resignata, & cessa quomodocunque obtinendi, &c.* Unde jam Resignatarius, qui ob non factam publicationem perdidit jus, non poterit capere beneficium illud vigore clausulæ generalis, de stylo apponi solitæ in supplicatione ac literis: *vel alio quocunque modo vacet*; annullatâ enim resignatione, annullatur quælibet vacatio ex ea resultans. Paris. *cit. q. 7. n. 13. & 14.* hoc ipsum etiam hac ratione confirmans *n.* 16. quòd dicta clausula: *quovis modo*, juxta communem sensum & stylum, de quo testetur Sarn. *de public. q.* 16. capiat tantùm vacationem, tempore datæ provisionis contingentem, & sic beneficii, quod jam vacat de præsenti; non tamen capiat vacationem, quæ extrinsecus, & in futurum contingere potest; eò quòd, sicut non extendit se ad vacationem ex persona alterius, ita neque ad vacationem contingentem alio tempore, adeoque in præsente casu dicta clausula se non extendat ad vacationem ortam ob non factam publicationem, quæ diversa est ab ea, quâ vacabat ex resignatione. Quod tamen non caret difficultate; cùm ob non factam publicationem non tam inducatur nova vacatio, quàm jus illud quæsitum Resignatario, resolvatur tantummodo juxta dicenda *qu. seq.* Sed neque, ut dictum, juvabitur talis Resignatarius possessione pacificâ etiam triennali. Ventrigl. Castrop. *loc. cit.* quamvis ex triennali pacificâ possessione præsumatur factâ publicatio. Garc. *p. 11. c. 3. n.* 313. quo paulò post.

Quæstio 806. *An hæc pœna extendat se quoque ad Resignantem, ita ut is annullata ob non factam à Resignatario publicationem amittat, seu abdicet jus omne, quod habebat in tali beneficio, & (dum resignavit in favorem) abdicare non intendebat, nisi Resignatario acquireretur?*

RESpondeo: Jus illud amissum à Resignatario in pœnam non factæ publicationis non quidem permanere apud resignantem, nec illum posse in eo casu repetere beneficium resignatum, aut agere spolio, ut rectè Paris. *cit. q. 7. n.* 35. non tamen id in pœnam; cùm is potuerit in hoc casu non deliquisse; sed quia is jam perfectè jus illud à se abdicavit. Siquidem ob non factam publicationem resolvitur solummodo jus quæsitum Resignatario, annullatúrque resignatio respectu illius in hoc sensu, quòd nullum vi illius jus ampliùs in beneficio habere censeatur, permanente eâ in vigore respectu resignantis, in quantum is vi illius seipsum spoliavit omni jure suo. Vide hæc pluribus explicata suprà, ubi, qualiter resignatio nulla ob non factam publicationem inducat vacationem beneficii, ex Lott. *l. 3. q.* 21. & Card. de Luc.

Quæstio 807. *An igitur ob non factam publicationem resignatione existente nullâ, reservationes tamen pensionum, vel fructuum, aliorúmve jurium remaneant validæ?*

Respondeo

RESponden affirmativè. Modò resignans, in cujus favorem factæ, possessionem dimiserit. Ventrigl. *To. 2 annot. 4. §. 2. n. 63.* Paris. *cit. q. 7. n. 57.* dicente Constitut. Gregorianâ: *Reservationibus omnibus, xeniis, administrationis, fructuum, etiam omnium, ac pensionum, & aliarum rerum quarumcunque, nec non facultatibus, indultis, & aliis concessionibus tam ipsis resignantibus, seu cedentibus, qui tum possessionem ab initio reipsà dimiserint, quam aliis in hujusmodi resignationibus, seu cessionibus a Sede Apostolica factis nihilominus validis, plenumque effectum sortituris, &c.*

Quæstio 808. *An igitur talia beneficia ob non factam publicationem vacantia sint reservata Papæ?*

RESpondeo: Beneficia illa intelliguntur à die resignationis factæ vacare in Curia. Ventrigl. *loc. cit. n.* 62. & sic vacantia ob non factam publicationem sunt reservata Papæ; adeóque Inferior nemo in eorum collatione, seu provisione se intromittere debet. Paris. *cit. q. 7. n. 37.* juxta expressa verba Constitut. Gregor. *ipsa beneficia, sive jura sic à principio vacantia à Sede Apostolica duntaxat impetrari valeant.* Proceditque idipsum, etiam dum beneficium resignatum coram Ordinario ab eodem collatum Titio, dum is factam hanc sibi provisionem non publicavit, ita ut illud quoque reservatum sit Papæ, & Ordinarius denuo de illo disponere nequeat, cùm prædicta verba Papæ sint omnino generalia. Paris. *n.* 40. & 41.

Quæstio 809. *An, & qualiter beneficia vacantia ex dicta causa à quocunque impetrari possint?*

1. RESpondeo primò: Quemlibet posse hæc beneficia tanquam omnino vacantia impetrare. Paris. *cit. q. 7. n. 62. & q. 10. n. 3.* Castrop. *loc. cit. n.* 14. juxta dicta Constitut. Gregor.

2. Respondeo secundò: Impetrari tamen nullatenus, seu nullo modo etiam à Papa poterunt, nisi specialiter expresso hoc vacationis modo, nec non Resignantis & Resignatarii nominibus, ita ut concessio motu proprio facta nullatenus suffragetur, minùs impetratio cum quibusvis derogationibus; ac clausulis generalibus vacationum. Ventrigl. *loc. cit. n* 63. Paris. *cit. q. 7. n. 42. &* 43. Papa idipsum in Constitutione illa sua exprimente, & formam impetrationi horum beneficiorum omninò servandam præscribente hisce clarissimis verbis: *Illorum verò impetrationes, vel etiam motu proprio concessiones, quibuscunque derogationibus suffulta, nunquam sub clausulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis comprehendantur, sed specialiter, & expresse ob non servatam præsentis Constitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum resignantis, seu cedentis, & gratiam habentis dispositivè, & non conditionaliter fieri omnino debeant, &c.* Porrò impetratio facta sub hac ipsa forma ante elapsum tempus datum ad publicandum est nulla, etiamsi postea Resignatarius non publicet. Paris. *n.* 44. citans Sain. & Rebuff. ac Rotam, hanc sententiam ut veram, & justam sæpe approbantem, & juxta eam judicantem; quia jus in re plenum, (quale in tali beneficio habet Resignatarius ante publicationem) etsi possit resolvi, non est tamen alteri conferibile ante resolutionem, & beneficium vacans confertur, & non, quod potest vacare. Paris. *n. 45. & 46.*

Quæstio 810. *An illa igitur etiam beneficia impetrari nequeant, nisi impetrans concludenter probet, non esse factam publicationem?*

1. RESpondeo affirmativè. Garc. *p. 11. c. 3. n.* 108. Ventrigl. *loc. cit. n.* 86. (qui etiam expressè ait, hanc probationem concludenter faciendam esse, nec sufficere præsumptiones ad illam. Et hinc, si impetrans doceret de publicatione facta extra tempus, non dicendum, per hoc fundâsse intentionem suam; quia, cùm hic sit actus iterabilis, potuit facta fuisse alia publicatio debito tempore) Lott. *l. 3. q. 21. n. 13. & 14.* Castrop. *loc. cit.* Paris. *l. 11. q. 6. n. 71.* Item *q. 10. n. 3.* ubi: *Fundamentum impetrationis est non publicatio, & ideo pluries tentum à Rota, quòd dicenti de non publicatione incumbit onus probandi.* Item *q. 14. n.* 5. Siquidem publicatio præsumitur facta in tempore. Paris. *cit. q. 14. n. 6.* citans Gamb. *de pot. leg. de Lat. l. 3. n.* 453. Etsi enim aliàs facta non præsumantur, factum tamen præsumitur, quod jure faciendum erat. Paris. *ibid. n. 7.* citans Mascard. *de prob. concl.* 734. & ob id factum præsumitur, cùm est consuetum fieri. Paris. *ibid. n. 8.* citans Mascard. *ubi antè. concl.* 732. *n. 5.* Cravet. *de antiq. temp. p. 4. num. 230. &c.* Et hoc præcipuè, ut actus sustineatur, eóque magis, cùm id, quod consuetum est fieri, est accessorium ad principale (qualiter publicatio est consueta fieri, & est accessoria ad expeditionem literarum ipsius resignationis) Paris. *ibid. n.* 21. citans Felin. *in c. cùm M. Ferrariensis. n. 7. de Constit.* Curtium Juo. *in l. si emancipati, n. 9. c. de collat.* Item actus præsumitur factus omni meliori modo, ut prosit facienti. Paris. *ibid. n. 14.* citans *l. 1. & 2. ff. de solut.* Barth. *in l. gerit. n. 21. ff. de acquirenda heredit.* Menoch. *de arb. cas. 126. n. 8. &c.* Præsumptio etiam juris est probatio liquidissima. Paris. *n.* 15. citans *l. 1. ff. de legib.* C. Paris. *cons. 32. n. 45. vol. 1. &c.* & relevat ab onere probandi, & adversarium graviore onere probandi inquietat. Paris. *n.* 16. citans *l. 1. c. de probat.* Abb. *in c. nihil. n.* 14. *de elect.* Card. Paris. *cons.* 42. *vol. 3. &c.* Hinc negativa probanda est per illum, qui in ea se fundat, sive agendo, sive excipiendo; sive sit negativa juris, sive facti, sive qualitatis. Paris. *cit. q. 14. n. 9.* citans Gl. *in l. 2. ff. de prob.* Bartol. *in l. in illa. de verb. oblig.* Innoc. *in c. super his. de accus.* Mascard. *de prob. concl.* 1087. *n.* 1. C. Paris. *cons.* 123. *vol.* 1. & plures alios. Quodipsum fundatur in illa communi Regula Juris: quòd unusquisque tenetur probare ea, quæ sunt fundamentum suæ intentionis. *l. qui accusare.* & ibi communiter AA. Paris. *nu.* 10.

2. Procedùntque hæc (nimirum quòd publicatio præsumatur facta legitimè per Resignatarium, & quòd impetrans ob non factam id probare teneatur) dum Resignatarius per triennium quietè possedit illud beneficium; ex tali enim possessione juxta dicta suprà sine dubio præsumitur publicatio. Lott. *loc. cit.* Paris. *cit. q. 14. n.* 26. si enim ex ea præsumitur rectè dispensatio, quæ est quid pendens à facto Superioris, multò magis facta à Resignatario, qui habet titulum, & possessionem, publicatio, quæ non requirit factum Superioris, sed proprium Resignatarii. Paris. *n. 28.* Accedit, quod verosimiliter Ordinarius non permisisset per triennium sine publicatione beneficium resignatum possideri.

Quæstio 811. *Quâ ratione possit, ac debeat impetrans probare non factam legitimè publicationem?*

1. RESpondeo: Probari posse primò ex confessione partis. Castrop. *loc. cit. n.* 15. Paris. *cit. q. 14. n.* 70. negativa enim per confessionem partis probatur. Paris. *ibid.* citans Bald. *in l. 2. c. de non num. pecun.* Herculan. *tr. de negativa. nu.* 196. & apud illum DD. communiter; nulla enim major & excellentior est probatio confessione partis. Paris. *n.* 71. citans Abb. Felin. &c. communiter *in rubric. de probat.* Et hinc, licèt contra præsumptionem juris, & de jure non admittatur probatio, admittitur tamen confessio partis. Paris. *n.* 74. citans Alex. *cons. 46. l. 6.* Card. Paris. *cons. 75. col. 5. l.* 2.

2. Secundò per illas personas, per quas actus affirmativus, nempe publicatio fieri debebat, & tamen per eas factus non est, ut sunt Notarii, vel qui de eo facto scire debebant, & non sciunt, ut

sunt

sunt Canonici, Beneficiati, & alii Clerici, qui solent in Ecclesia Cathedrali diebus festivis interesse divinis. Parif. *loc. cit. n.* 60. qui hoc modo probari negativam ait, *n.* 61. citatis quamplurimis, præcipuè Abb. & Felin. *in c. tertio loco. de probat.* & Herculan. *de negativ. n.* 162. Item Parif. *n.* 63. communem esse ait opinionem, negativam posse probari per testes, per quos ex consuetudine, seu communiter contingentibus affirmativa sciri consuevit, & nunc non scitur; citátque pro hoc Barbat *in cit. c. tertio loco. col.* 2. Alex. *conf.* 214. *l.* 2. Bartol. *conf.* 81. *&c.* qui testes, si concordent, concludant. Parif. *cit. n.* 63. citans Felin. *in c. cùm Joannes. de fide instrum.* Cravet. *conf.* 56. Esse tamen probationem tantùm præsumptivam, ait *n.* 65. ex Herculan. *loc. cit. n.* 249. sicut depositio testis, quia sunt vicinus. Qualiter autem testes debeant deponere super probatione hujus negativæ, latè explicari ab Herculan. *loc. cit. n.* 318. Mascard. *de probat. concl.* 1087. & aliis à se citatis *ibid.* ait Parif. *n.* 69.

3. Tertiò per coarctationem loci & temporis, v. g. ex literis non expeditis in tempore apto, ut intra terminum Constitutionis Gregorii deferri potuerint ad locum publicationis. Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 317. Castrop. *loc. cit.* Parif. *cit. q.* 14. *n.* 56. citans Rotam *in Salmant. pension.* 2. *Junii* 1584. & *in Oximens. Scholast.* 9. *Febr.* 1590.

4. Quartò ex non expeditis literis, utpote sine quibus fieri nequit publicatio, quæ carentia expeditionis literarum optimè probari potest ex libris Cancellariæ, Cameræ, & Registri secreto parte citatâ; quia, cùm ibidem remaneat omnium literarum testimonium, eo non apparente, convincitur, literas expeditas non esse. Castrop. *loc. cit.*

5. Quintò per actus incompatibiles cum ipsa affirmativa, nempe cum facta publicatione. Parif. *n.* 58. Nihilominus Lott. *loc. cit. n.* 15. Ventrigl. *cit. n.* 86. & Garc. *loc. cit. n.* 316. juxta Decis. Rotæ *in Ripana benefic.* 17. *April.* 1600. concludunt, cùm præsumptio & verisimilitudo non probent in hac materia, hanc negativam publicationis non probari per confessionem partis, vel quòd literæ non fuerint expeditæ intra tempus ad publicandum. Quin & addit Ventrigl. & Lott. posteriorem hunc modum tutiorem esse & irrefragabilem, ac priorem, nempe per confessionem partis de non facta publicatione, esse minùs tutum, ut Lott. *n.* 21. & hinc observandam qualitatem hujus confessionis, ne sit de simplice facto ipsius confitentis, qui fassus fuerit, se non publicâsse; eò quòd inde non concluderetur negativa absoluta non publicationis; cùm ea potuerit fieri per resignantem, cui non minùs, quàm Resignatario ea permissa est in ipsa Constitut. Gregor. ut respondisse ait Rotam apud Gregor. *decis.* 288 *n.* 2. Proinde etiam illud notandum, quod tradit Castrop. *loc. cit.* ex eo, quòd Resignatarius possessionem beneficii non obtinuit intra tempus, non convinci, literas non fuisse publicatas; cùm ad publicandum non sit necessaria possessio: adeóque provisionem in forma *dignum*, si per ipsum non stet, quò minùs collationem habeat, & beneficii possessionem accipiat, satisfacere Constitutioni Gregorianæ, si collationem petat, & pro possessione instet, (quod tamen intellige, non quòd per hanc petitionem satisfaciat illi quoad publicationem faciendam; cùm hæc per æquipollens, ut dictum, impleri nequeat, sed quoad capiendam possessionem) & sic ex collatione non facta non inferri literas publicatas non esse.

Quæstio 812. *An in literis provisionis, quæ conceduntur impetranti ob non factam publicationem, apponi necesse sit hanc clausulam:* vocato possessore.

RESpondeo affirmativè. Parif. *l.* 11. *q.* 10. *n.* 9. dicens, hanc esse veriorem & crebriorem; eò quòd, licèt, dum quis privatur ipso jure beneficiis, illáque possint à quolibet impetrari, is non sit vocandus in eorum collatione, nihilominus possessione dejici non potest inauditus; sed debet vocari per Executorem, argumento *c. licet Episcop. de præb. in* 6. Parif. *loc. cit. n.* 10. citatis plurib. Cujus ulterior ratio est, quòd, licèt ipso jure dominium sit amissum, ex quo ad titulum non requiritur, ut vocetur, non tamen amissa sit possessio. Parif. *à n.* 11. Adeóque necesse est, possessorem ratione non amissæ possessionis vocari, & consequenter Executor, eo non vocato, in possessionem mittere non potest illum, cui facta collatio ob non publicationem. Parif. *n.* 14. Unde ait idem *n.* 15. concludere DD. omnes, quòd, quando in collatione non est vocatus ille, qui possidet beneficium, quo est ipso jure privatus, possessionem facti tradi non posse per conferentem vel Executorem, eo non vocato, & sic sine causæ cognitione. Accedit, quòd forsan tali possessori jus competere posset, & doceret talis resignatarius in continenti de publicatione facta, vel derogatum publicationi, vel tempus sibi prorogatum. Parif. *n.* 18. quem etiam vide objecta in contrarium pluribus diluentem.

Quæstio 813. *Qualiter elidi possit intentio Actoris in hac materia?*

RESpond. Si Actor actionem suam dirigat contra resignatarium, licèt non admittatur hujus excusatio ex juris vel ignorantia, vel dubietate, juxta dicta à nobis supra; tamen facilè submovebitur actor, si resignatarius doceat, sibi factum indultum à Papa, ne teneatur publicare, modò illud producat; vel si ostendat, sibi prorogatum tempus ad publicandum, & illud nondum elapsum, cùm fuit facta impetratio. Vel etiam sibi concessam restitutionem adversùs lapsum temporis; cùm, licèt provisio nova, ut dictum suprà, in hac parte nihil operetur, aliud tamen dicendum sit de ipsa restitutione, dum impetrans non docet, sibi ante hanc restitutionem jus quæsitum; si enim is, qui nititur restitutioni, doceat, se post obtentam restitutionem publicâsse, remanet elisa impetratio. Ita ferè Lott. *l.* 3. *q.* 12. *à n.* 32. Attendendum verò ait idem Lott. *à n.* 36. ne reus volens elidere intentionem actoris, se proprio ligone feriat, producendo publicationem nullam ex defectu formæ, vel extra tempus factam; eò quòd licèt publicatio sit actus iterabilis, ideóque ostensâ unâ publicatione minùs validâ non concludatur ad objectum; cùm possit dari instantia alterius factæ legitimè; si tamen ipse reus illam produceret, censeretur hinc fateri, se aliam non habere, pro quo citat Garc. *p.* 11. *c.* 3. *n.* 329. Quòd si verò actor dirigat actionem suam contra ipsum resignantem, & adhuc possessioni incumbentem, vel etiam tertium adhuc impetrantem, duriorem provinciam subit, ait Lott. *loc. cit. n.* 39. si ostendatur nullitas ipsius resignationis, veluti si proponatur in ea non expressus verus valor, vel quia fuit invalida ex defectu consensûs, vel aliàs non potuit sortiri effectum.

Quæstio 814. *An, quando, & qualiter ipse Resignatarius factam à se publicationem teneatur exhibere, & probare?*

1. RESpondeo primò: Teneri illum eam exhibere, quoties Superior vellet eam videre, asserit Parif. *cit. q.* 14. *n.* 33. dicens, sic communiter teneri ab omnibus, & in praxi receptum, probátque idipsum ex eo, quòd, quamvis possessor beneficii probare non teneatur, teneatur tamen ostendere titulum, quoties Superior ex officio inquirit, juxta *c. Ordinarii. de officio Ordinarii. in* 6. & *ibi* Gemin. *n.* 7. Franc. *n.* 5. & juxta *c. licet Helt.* & *ibi* Abb. & Anan. *n.* 27. Butr. *n.* 12. Felin. *n.* 8 de quo vide dicta aliàs, ubi & illius extensiones & limitationes.

2. Respondeo secundò: Tenetur quoque probare tui titulum, ita & factam à se publicationem Resignatarius, quoties ipse peteret suam gratiam canonizari ad effectum aliquem, Parif. *loc. cit. n.* 39. citans Innoc. *in c. ex insinuatione. de Procurat. col.* 2. *n.* 3. Rebuff. *in pr. tit. de rescrip. ad benef. vac. n.* 17.

Cosmam

Cosmam Guimier. *in pragm. sanct. tit. de pacif. possess. v. inquirant.*

3. Respondeo tertiò: In casibus verò, in quibus ad id tenetur, debebit docere de facta publicatione per instrumentum factum à Notario publico super actu publicationis, ut requirit Constitut. Gregoriana. Paris. *loc. cit. n.* 40. Idque vel scriptum, ut fieri solet à tergo literarum, vel per instrumentum separatum. Paris. *n.* 41. Quòd si instrumentum illud deperditum, sufficere, si probet per testes actum publicationis fuisse celebratum, instrumentum desuper confectum, & hoc ipsum deperditum esse, tradit Paris. *n.* 45. citatis pluribus, qui etiam *n.* 47. ait, id procedere, si literæ ipsæ resignationis, à quarum tergo scriptum instrumentum, essent deperditæ.

PARAGRAPHUS XIII.

De Resignatione permutationis gratiâ, seu de permutatione beneficiorum.

Cùm ea, quæ permutationem Beneficiorum concernunt, jam in antecedentibus pleraque examinata sint, non nisi breviter ea perstringemus, & si quæ omissa, addemus.

Quæstio 815. *Quid sit permutatio beneficialis?*

RESpondeo definiri illam à Tond. *qq. benef. p.* 2. c. 3. §. 8. *n.* 1. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 1. *n.* 4. quòd sit unius juris beneficii cum alio ex causa, & de consensu Superioris reciproca præstatio: breviùs Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 1. *n.* 1 Murga *de benef. q.* 3. *n.* 943. quòd sit reciproca beneficiorum resignatio facta ad invicem inter permutantes. Dicitur primò *Resignatio*, quod est loco generis, continet enim permutatio in se resignationem, Paris. *l.* 11. *q.* 5. *n.* 19. Dicitur secundò *Reciproca*; quia permutatio complectitur in se duplicem resignationem conditionalem duorum, quorum unus suum beneficium cedit alteri eâ lege, ut is vicissim cedat sibi suum. Unde etiam non comprehenditur hac definitione permutatio, quam vocant triangularem, vel quadrangularem, ut dum Titius cedit beneficium suum Cajo, ut is cedat beneficium suum nepoti Titii, quia non sunt veræ permutationes, (utpote in quibus beneficium Resignatarii non obvenit Resignanti) sed resignationes conditionales omnino prohibitæ. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl.* 14. *n.* 58. Garc. *p.* 11. c. 4. *n.* 28. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 30. *q.* 6. quin & simoniacæ. Paris. *l.* 14. *q.* 7. *n.* 63. juxta dicta à nobis suprà. Dicitur tertiò, *Beneficiorum*; quia beneficium cum non beneficio non permutatur, intellige, propriorum, sive in quibus permutantes jus habent. Unde & in priore definitione dicebatur: juris beneficii præstatio; siquidem jus beneficiorum neque cum jure alio ad aliud beneficium, neque cùm jure alio in beneficio permutatur, de quo utroque paulò post.

Quæstio 816. *An permutatio includat novam beneficiorum illorum collationem?*

1. RESpondeo: Admissionem resignationis hujusmodi reciprocæ esse tacitam illorum beneficiorum collationem; nec aliam eorum collationem de juris rigore necessariam esse; fieri tamen eam de facto ad securiorem permutationis expeditionem, tradit Gonz. *gl.* 14. *n.* 44. & *gl.* 15. §. 1. *n.* 57. sic quoque Lott. *l.* 3. *q.* 19. *n.* 10. ait: permutatio secum trahit executionem, consummatúrque in simplici Superioris admissione, adeò ut non sit necessarius actus collationis. Citat pro hoc Innoc. *in c. inter cetera. de præb. n.* 3. Archid. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 2. ac præcipuè Federic. de Senis *cons.* 73. *n.* 5. *ad finem.*

2. Contrarium tamen, nempe intercedere hîc necessariò distinctam ab admissione collationem illorum beneficiorum, tenent probabiliùs Garc. *p.* 11. *c.* 4. *à n.* 85. citans Less. *l.* 2. *de justit.* c. 34. *n.* 197. *& c.* Castrop. *loc. cit.* eò quòd compermutantibus concedi nequeant beneficia, priusquam vacent; illa autem non vacent, nisi per admissam eorum resignationem, adeóque hæc admissio necessariò præcedere debeat collationem, & non possit fungi simul vice collationis. Atque ita etiam, si præsentibus permutare volentibus, & petentibus renunciationem suam admitti, & collationem hinc inde fieri, Episcopus diceret: *Placet nobis, & permittatur*: etsi de subtilitate juris videri posset, & sustineri, (ut ait Federic. apud Garc. *loc. cit. n.* 86.) illâ brevi locutione illos resignâsse, & Episcopus acceptâsse, & contulisse; adhuc tamen non apparet, quomodo hîc intercesserit vacatio, quæ essentialiter supponitur ad collationem novam, ut rectè Garc. *n.* 87. intellige, si Episcopus uno eodemque indivisibili actu censeatur & admisisse resignationem, & contulisse, (secus, si id fecisset duplici actu, quorum unus, nempe admissionis prior esset suo modo naturâ altero actu collationis) adeóque idipsum etiam, quantum est de subtilitate juris, adhuc non subsisteret; & consequenter non tantùm tutius est, ut fiat expressa resignatio, resignationis admissio, & collatio, ubi id servat consuetudo; sed & id fieri necesse est, saltem ut fiat collatio distincta ab admissione.

3. De cetero, etsi admitti non possit resignatio ex causa permutationis, quin simul admittatur conditio collationis faciendæ illis compermutantibus, adhuc tamen illam admissionem non esse tacitam collationem ex eo patet, quòd taliter admitti possit resignatio, quin beneficia resignata collata hoc ipso censeantur, vel etiam mox conferantur; dum etiam longo tempore post admissam resignationem ex causa permutationis fieri potest collatio; imò sæpè priùs uni ex permutantibus, & postmodùm alteri. Et Papa frequenter admittit talem resignationem, & uni ex permutantibus, quia Romæ est, beneficium confert, alteri autem mandatum concedit in forma *dignum*. Ex quo manifestè constat, admissionem resignationis non esse collationem beneficiorum. Castrop. *loc. cit. n.* 3.

Quæstio 817. *An nomine resignationis prolato in dispositione aliqua veniat etiam resignatio hæc reciproca, seu resignatio permutationis gratiâ?*

RESpondeo negativè: Præscindendo enim à materia subjecta aliud forsan postulante, venit sola resignatio simplex, & non in favorem, qualis est hæc resignatio permutationis gratiâ, Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 14. *n.* 5. Chok. *de permut. benef. c.* 4. contra Paris. *de confident. q.* 25. *n.* 8 obi: esto, quòd Constitutiones loquantur tantùm de resignatione, nihilominus comprehendunt resignantes permutationis gratiâ; quia permutatio vera, pura, & simplex resignatio dicitur. Citat pro hoc Rotam *decis.* 16. *de rer. permut. in antiq.* Sarn. *de public. q.* 3. *n.* 2. Sic gratia exspectativæ: cùm primùm per cessum vel decessum vacârit, non capit beneficium resignatum ex causa permutationis. Gonz. *loc. cit. n.* 20. citans Paris. *de resig. l.* 1. *q.* 4. *n.* 19. Vide dicta à nobis suprà, ubi, quænam resignatio veniat nomine resignationis.

Quæstio 818. *An permutatio sit favorabilis, an odiosa?*

RESpondeo: Esse favorabilem. Paris. *de resign. l.* 1. *q.* 18. *n.* 6. Gonz. *gl.* 14. *n.* 54. citans Mandos. *ad Reg. de infirm. resign. q.* 12. *n.* 3. *& seq.* dum è contra resignatio non reciproca in favorem certæ personæ est odiosa; quia per eam non providetur beneficiis, ut fit in permutatione, sed personis. Paris. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit.* ex Mandos. *ubi antè q.* 13. majoresque dantur occasiones fraudis in resignantibus in favorem, quàm in permutantibus. Gonz. *loc. cit. n.* 53. citans Mandos. *ubi antè. n.* 1. & Gomes. *ad reg. de public. q.* 3. *ad finem.* Unde etiam permittitur permutatio fieri coram Ordinario, non autem alia resignatio in favorem. Gonz. *n.* 57. de quo infrà.

Quæstio 819. An permutatio inducat vacationem?

RESponder Gonz. *gl.* 14. *n.* 50. beneficia, præcipoè ad effectum vacationis non dici verè vacare ex causa permutationia; è contra ex permutatione dari novam vacationem, tradit Lori. *p.* 2. *q.* 14. *n.* 8. & sicut per resignationem, (intellige puram, simplicem & non reciprocam) vacat beneficium, ita & vacare illud per permutationem, ait Paris. *de confid. q.* 25. *n.* 9. & *de resign. l.* 11. *q.* 5. *n.* 20. sic etiam Castrop. *loc. cit. n.* 2. ait, beneficia permutata priùs per resignationem vacant, quàm conferantur. Verùm vide hac de re dicta suprà, ubi, qualiter resignatio conditionata inducat vacationem.

Quæstio 820. An jus ad beneficium permutari possit cum jure ad beneficium aliud, vel etiam cum beneficio?

RESpondeo: Quamvis habens jus solùm ad beneficium, illud beneficium permutare nequeat cum alio beneficio, vel etiam cum jure alterius ad aliud beneficium. Tond. *qq. benef. p.* 2. c. 3. §. 8. *n.* 2. ubi: *Ad validitatem permutationis* (intellige beneficiorum) *requiritur, quòd permutantes habeant jus in re super beneficiis permutatis, nec sufficit, quòd habeant jus ad rem.* & *n.* 9. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 1. *n.* 5. ubi: *Beneficium virtute exspectativæ cum beneficio alterius permutari non potest, etiam cum auctoritate Superioris.* Garc. *p.* 2. c. 4. *n.* 16. ubi: *Permutatio solùm fieri potest de beneficiis propriis.* & *n.* 19. ubi: *Si unus ex permutantibus non habet jus in beneficio, non valet permutatio.* Pro quo citat Less. *l.* 2. c. 34. *n.* 195. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *&c.* Et sic nominatus, præsentatus, electus ad beneficium, admissus ad Parochiam per concursum ante institutionem, vel confirmationem, ut Tond. *loc cit. n.* 5. Chok. *loc cit.* (idem est de habente exspectativam, vel etiam collationem) ante ejusdem collationis acceptationem permutare nequeunt hæc beneficia, ad quæ solùm jus habent; eò quòd resignari ab aliquo nequeat, multòque minùs in favorem, aut permutari, quod non, seu necdum habet, seu quod illius non est, juxta c. 1. *de rer. permut.* ubi dicitur sua. beneficia, & beneficiorum quæsitorum, non quærendorum permutatio permittitur. & *l.* 1. *ff. de rer. permut.* ubi: *Rei certæ & propriæ, non alienæ permutatio valet.* Unde etiam infert Chok *loc. cit. n.* 10. non valere permutationem factam per Procuratorem constitutum tempore, quo constituens non erat Dominus beneficii, etsi tempore, quo Procurator permutavit, constituens jam factus sit Dominus beneficii. Jus tamen tale ad beneficium v. g. quod quis habet vi præsentationis, electionis, vel exspectativæ cum alio jure ad beneficium permutari posse, dum adest legitima Superioris auctoritas; eò quòd, si beneficia per reciprocam resignationem transferantur de persona in personam, non adsit ratio, cur non etiam jura ad beneficia similiter transferri possint, si legitimus Superior consenserit, tradit Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 2. *n.* 15. contra Garc. *loc. cit. n.* 17. ubi ex sententia à se citatorum. *n.* 16. infert, non posse fieri permutationem de jure ad rem, pro quo citat Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. renunciatio.* §. 1. Azor. *ubi antè. q.* 22. Cuchum. Delphin. &c. Item contra Paris. *l.* 2. *q.* 23. *n.* 4. & 15. Corrad. *pr. benef. l.* 5. c. 1. *n.* 42. Chok. *loc. cit. n.* 4. & 5. & *seq.* & alios censentes, non posse hoc jus cedi seu resignari in favorem certæ personæ; cùm transferri nequeat in alium: & hinc in specie exspectativam unam cum alterius exspectativa permutari non posse: quorum sententiam secutus fui suprà, ubi, an resignari possit beneficium, super quo resignans habet solùm jus ad rem. Qui tamen AA. ut expressè Chok. *loc. cit. n.* 9. uti & Tond. *loc. cit. n.* 9. ex Paris. *l.* 2. *q.* 10. *n.* 5. limitant hoc ipsum, quòd istiusmodi jura resignari nequeant, (intellige in favorem) nisi tamen facta esset resignatio coram Papa, qui admitteret resignationem habitâ scientiâ exspectativæ cum derogatione. Sic quoque Lessius, postquam *loc. cit. n.* 199. dixisset communiorem sententiam, nempe quòd jura ad beneficium, præsertim gratiæ exspectativæ, cum alio jure simili ad beneficium, vel in beneficio permutari nequeant, addit: *Puto tamen, has permutationes non esse irritas, si Ordinarius illas admittat; quia nusquam hoc jure expressum; & interveniente auctoritate Superioris in hujusmodi non committitur simonia; cùm sint res spirituales. Unde si ob justam causam, v. g. ad litem componendam fieret, non putarem damnandum.* Suarez etiam *de relig. l.* 4. c. 31. *n.* 19. apud Garc. *cit. n.* 17. tradit, talium jurium permutationes fieri posse in manibus Prælati, si aliàs habentes talia jura haberent facultatem transferendi eadem in alios.

Quæstio 821. An beneficium cum non beneficio, putà cum pensione Ecclesiastica, decimis, cum præstimonio, cum hospitali, commenda, titulo patrimonii, fungente vice beneficii, permutari possit?

1. RESpondeo primò: Fieri non potest permutatio beneficii cum alia re, etiam spirituali non beneficio Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 4. §. 8. *n.* 25. cum communi Doctorum *in c. fin. de rer. permutatione.*

2. Respondeo secundò: In specie permutari potest beneficium cum pensione, si ea assignata est Clerico in titulum beneficii. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 18. *n.* 1. citans Gig. *de pens. q.* 53. Paris. &c. Secus est de pensione non titulata, seu simplice; hæc enim, etsi Ecclesiastica sit, seu assignata Clerico de fructibus beneficii, cùm tamen non sit quid perpetuum, sed temporale, cum beneficio permutari nequit. Paris. *l.* 2. *q.* 15. *n.* 10. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. c. 15. *n.* 179. Chok. *loc. cit. n.* 2. & 8. quin etiam, cùm temporale quid sit, habens annexum duntaxat aliquid spiritualitatis dependenter, & consequenter non solùm irritam esse talem permutationem, sed & simoniacam; eò quòd temporale cum spirituali permutetur, asserit Chok. *ibid. n.* 4. & 8. imò committi in hoc simoniam juris divini, asserit Barbos. *loc. cit.* unde etiam ne quidem à Papa expediri posse talem contractum per modum permutationis, licèt alio modo possit, ut putà, in subsidium sustentationis resignantis beneficium; cùm tunc non tanquam pretium beneficii sit pensio, sed tanquam alimentum, quod Papa suâ potestate confert, tradit Chok. *cit. n.* 4 & 5. ex Redoan. *de simon. p.* 3. *c.* 11. *n.* 12. atque ita concludit Chok. *cit. n.* 8. talem permutationem non subsistere nisi in præjudicium resignantis, qui proinde redire non possit ad suum beneficium, utpote quod ex delicto hoc suo amisit, præterquam quòd beneficia simoniacorum vacent.

3. Respondeo tertiò: Neque permutari potest beneficium cum decimis. Tond. *loc. cit.* citans Rebuff. *in pr. p.* 3. *de permut. n.* 24.

4. Respondeo quartò: Neque cum Capella non erecta in titulum, seu cum legato aut fundatione simplice. Tond. *loc. cit. n.* 26. citans Papon. *l.* 1. *tit.* 7. *arresto* 1. Mantic. *de tacit convent. l.* 25. *tit.* 9. *n.* 43. Sanch. *conf. moral. l.* 2. c. 3. *dubium.* 37. *n.* 18.

5. Respondeo quintò: Neque cum hospitali, dum illud tantùm datur Clerico in administrationem, adeòque beneficium non est. Tond. *cit. n.* 26. ex Sanch. *loc. cit.* etsi de cetero hospitalia sic data in administrationem clerico, resignari possint in favorem, juxta dicta aliàs, ubi, an resignari possint hospitalia; secus est de hospitali, quod confertur in titulum beneficialem. Chok. *loc. cit.* qui etiam, quòd tale sit, colligi dicit ex eo, quando habet campanile cum campana ad congregandos homines pro divino Officio, prout scribit Mandos. *ad reg. de annal. q.* 10. Milia *v. beneficium n.* 4.

6. Respondeo sextò: Neque cum præstimonio, seu portione præstimoniali, (quod vel quæ est annuus quidam reditus ex beneficiorum reditibus detractus, destinatúsque ad sustentandos juvenes studentes. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 6. *n.* 1.) dum, juxta hanc primam

primam sui institutionem non est beneficium, seu non datur in titulum perpetuum, habentem annexum obsequium aliquod spirituale. Paris. *l. 2. q. 1. n.* 25. secus est, dum præstimonium est beneficium, uti hodiedum ferè sunt pluraque, præsertim in Hispania. Chok. *loc. cit. n. 2. & 3.*

7. Respondeo septimò: Neque permutari potest beneficium cum Commenda temporali, seu beneficio ad tempus commendato; quia Commendatarius nullum jus seu titulum habet in tali beneficio, sed solam administrationem. Paris. *l. 2. q. 17. n. 2. & 3.* Chok. *loc. cit. c. 7. n. 2. & 3.* qui tamen hanc addit limitationem: nisi Pontificis auctoritate expediatur permutatio, citans pro hoc Gammar. *ad c. licet. de rer. permut. in 6. n.* 88. asserit tamen Castrop. *loc. mox citando.* Probabilius & has Commendas permutari posse auctoritate illius, qui eas commendavit; eò quòd hâc auctoritate transferri possit jus illud temporale, quod talis Comendatarius habet. Quod ipsum tamen Castrop. intelligere videtur non de permutatione talis commendæ cum beneficio, sed de permutatione talium commendarum inter se. De commenda autem perpetua, quòd permutari possit cum beneficio, vix dubium est, utpote per quam consequitur Commendatarius jus in illo beneficio & titulum, (succedit enim commenda perpetua loco tituli. Castrop. *loc. cit.* cum communi) facitque fructus suos; quales ferè hodiedum sunt commendæ, cùm parum, aut nihil distent ab aliis provisionibus beneficiorum. Chok. *cit. c. 7. n. 4. 5. 6.* dicens se non videre, quid intercedat, quò minùs indistinctè permutentur. Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 2. n. 2.* citans Azor. *p. 2. c. 29. q. 11.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 12.* id quidem asserens indistinctè de beneficiis datis non in titulum, sed in commendam, ac citans pro hoc plures, intelligendus tamen non nisi de datis in commendam perpetuam; loquitur enim, ut constat ex iis, quæ add. *c. n. 13.* de beneficiis, quæ quia commendata sunt, reservata sunt Papæ, qualia non sunt, nisi quæ in perpetuum commendantur, nempe à Papa, quorum permutationem, ait *ibid.* fieri non posse nisi coram Papa.

8. Respondeo octavò: Neque denique permutari potest cum beneficio Ecclesiastico titulus patrimonii, quo quis promotus est ad Ordines, adeóque fungens vice beneficii; eò quòd titulus ille non sit beneficium; cùm beneficium debeat esse perpetuum, nimirum absolutè & per se, hoc est, fundatione respectu singulorum possessorum duratione quadam stabili ad cujusque possessoris vitam, quod tali titulo non competit. Chok. *loc. cit. c. 13.* ex Boëtio Epo. *in Clem. unic. de rer. permut. v. si qua beneficia.* imò addit Chok. cùm dictus titulus sit quid merè temporale, commutatam cum illo beneficium fore simoniacum.

Quæstio 822. An, & qualiter beneficium reale cum beneficio fictitio, quod de pertica nominatur, permutari possit?

RESpondeo, talem permutationem, (dum v. g. habens beneficium, quod optat in alium carentem beneficio transferre, ut faciliùs hanc translationem perficiat, cùm resignatio in favorem coram Ordinario fieri nequeat, fingit, alium habere beneficium, & cum illo ficto beneficio suum reale permutat) fieri non posse, & esse nullam. Chok. *de permut. p. 1. c. 1. n.* 20. (qui etiam *n. 21.* addit talem permutationem uti simoniacam & fraudulentam reprobari à Pio IV. in Constit. quæ incipit: *Sanctissimus in Christo Pater.* Ubi etiam locorum Ordinariis interdixerit, ne resignationes ex causa ejusmodi permutationis cum beneficio de pertica, seu quovis alio quocunque nomine sic dolosè, & in fraudem nominato, factas vel faciendas tanquam fraudulentas admittere præsumant) Less. *l. 2. c. 34. n.* 200. Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q.* 16. citans quoque eandem Pii IV. Constitutionem. Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 2. n. 16.* citans Suar. *To. 1. de relig. l. 4. de simon. c. 30. n. 19.* contra Rebuff. *in pr. p. 3. tit. de permut. n. 14.* putantem, talem permutationem fieri posse, & esse validam; eò quòd nullius intersit hæc permutatio quàm compartis seu compermutantis, dum scit alium carere beneficio, nulla per hoc fit injuria; cùm, qui dedit rem suam alteri permutationis gratiâ, possit dein suo jure cedere, & nolle vicissim rem alterius recipere, sed eam gratis alteri condonare, absque eo, quòd per hoc irritetur permutatio. Quin etiam si bona fide id fecit, nesciens alterum carere vero beneficio, possit redire ad suum beneficium, & alterum cogere, ut acceptum restituat, vel ut impleat contractum. Item contra Lott. *l. 1. q. 31. n. 25.* dicentem: defectus dotis, quam beneficium prius habuit, & dein amisit, non operatur, ut non sit ampliùs beneficium, sed ut dicatur beneficium de pertica & impermutabile ob præsumptam fraudem, quâ ideo cessante adhuc posset fieri permutatio, & sustineretur; pro quo citat Decium *cons. 210. n. 5.* & Gomes. *l. 1. decis. 28.* Idem tenet Ventrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n. 40.* Verùm manifesta est in contrarium responsionis nostræ ratio, nempe quòd permutatio generatim sumpta est certæ rei ad alteram mutua præstatio. *l. 1. ff. de rer. permut.* Adeóque res, quæ nusquam est, nec dari, nec permutari potest. Ac ita, si de facto nulla est res, quæ transferatur, seu vicissim præstetur, non tam celebratur permutatio, quàm donatio, adeóque in præsente non fit resignatio permutationis gratiâ, sed purè resignatio & translatio in favorem, cui Superior non consentit, (nec consentire potest, si est Ordinarius) quia non consentit nisi resignationi factæ ex causa permutationis, quam credit celebrari. Castrop. Azor. *ll. cit.* & vel sic collatio, per fraudem & errorem, qui huic dispositioni seu collationi causam dedit, extorta est nulla. Less. *loc. cit. in fine.*

Quæstio 823. An beneficium per simoniam, aut aliàs sine vero titulo obtentum permutari possit cum alio beneficio, ita ut interveniente auctoritate Superioris recipientis resignationem in eo jus acquirat?

RESpondeo negativè. Cùm enim quis non nisi rem suam, seu in qua jus habet, permutare valeat, compermutans recipiens tale beneficium, quod alter simoniacè, seu aliàs sine vero titulo habebat, in eo jus acquirere nequit. Idque non solùm non vi permutationis, sed nec quòd illud nova Superioris auctoritate consequi videatur; Superior siquidem causâ permutationis conferens beneficium, non simpliciter & liberè beneficium confert, sed ob permutationem: ergo, cùm permutatio sit irrita, Superior non habet voluntatem beneficium illud conferendi. Ita ferè Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q.* 19. citans Gamb. *de permut. benef. p. 2. c.* 58. qui sic sentire testatur Abb. Imol. Jo-And. Federicum, &c.

Quæstio 824. Quænam beneficia inter se permutari possint?

1. RESpondeo primò generaliter: Beneficia omnia permutari posse. Castrop. *cit. §. 2. n. 1.* dicens, hanc esse generalem regulam. Garc. *p. 11. c. 4. n.* 11. citans Suar. *de relig. tr. 3. l. 4. c. 34. n.* 1. Coras. *de benef. p. 1. c. 9. n.* 1. Paris. *l. 2. q. 1. n.* 3. patet ex *tit. de rer. permut.* patitur tamen generalis responsio hanc limitationem: nisi contrarium sit expressum. Paris. *loc. cit.* unde dari aliqua, quæ permutari nequeant, patebit ex responsione seq.

2. Respondeo secundò: De beneficiis aliquibus, de quibus fortè magis dubium videri poterat, num permutari possent, in specie. Primò permutari posse beneficia necdum, vel non possessa tam inter se, quàm cum aliis beneficiis jam possessis. Tond. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 8. n.* 3. Chok. *de permut. p. 1. c. 1. n. 4. & p. 3. c.* 44. Garc. *p. 11. c. 4. n.* 15. citans Coras. *de benef. p. 1. c. 9. n.* 1. Mantic. *de tacit. & ambig. convention. l.* 25. *tit. 9. n. 2. & 9.* Gambar. &c. Sic quoque beneficia solùm verbo à Papa collata ante expeditionem Bullarum permutari posse, tradit Chok. *loc. cit. p. 2. c.* 33. citans Perkium *tr. de amortizat. c.* 26. Mascard. *de prob. concl.* 846. *n.* 18. Rebuff. &c.

3. Secundò: Exempta in hoc solùm sensu, quòd sint in Ecclesia exempta à jurisdictione Episcopi, cujus tamen populus exemptus ab ea non sit, permutari possunt, etiam coram Ordinario, seu Episcopo. Pirh. *ad tit. de renunc. n.* 13. Chok. *loc. c. p.* 2. *c.* 3. *n.* 5. Exempta autem in hoc sensu quòd ipsa quidem etiam beneficia exempta sint ab Episcopo, subjecta tamen sint proprio Prælato, permutari possunt coram dicto Prælato, si ista habeat jurisdictionem quasi Episcopalem, vel etiam aliàs privilegium recipiendi resignationes. Chok. Pirh. *ll. cit.* juxta dicta à nobis alibi.

4. Tertiò: Manualia, eò quòd, licèt possessoe hujusmodi beneficiorum sit revocabilis, potest tamen volente Prælato esse perpetuus. Chok. *loc. cit. c.* 9. *n.* 2. Vide circa hoc plura suprà, ubi, an manualia resignari queant.

5. Quartò, Electiva, accedente tamen ad hoc, aut saltem subsequente consensu Electorum. Chok. *loc. cit. c.* 10. *n.* 1. qui etiam *n.* 3. ait, dum permutatio, vel etiam resignatio horum beneficiorum fit in favorem & utilitatem personarum, sufficere consensum hunc esse majoris partis eorum, quorum interest: dum verò fit in favorem vel utilitatem Ecclesiarum, sequiri consensum omnium. Citat pro hoc Gemin. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. *n.* 15. plura etiam de hoc suprà, ubi de resignatione Electivorum.

6. Quintò: Beneficia consueta, vel præbendæ consuetæ optari. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 30. *q.* 7. citatus à Chok. *loc. cit. c.* 20. *n.* 5. cum plurimis aliis citatis suprà, ubi de resignatione horum beneficiorum. Limitat tamen hoc ipsum Chok. *ibid. n.* 7. ut non sustineatur permutatio, sed optio adhuc locum habeat, si ipsa consuetudo optandi jam ab antiquo obtinuisset, in omni vacatione, nedum simplici, sed etiam in vacatione ex resignatione permutationis gratiâ; si tamen Papa, vel Legatus clausulam derogatoriam statutorum & consuetudinum Ecclesiæ de optando expressè non inseruisset in provisione. Item limitat id *n.* 8. ut non procedat responsio de permutatione facta ob utilitatem permutantium; eò quòd hæc ambitiosa sit & restringenda, sed de permutatione facta ob utilitatem Ecclesiarum. Citat pro hac distinctione Gig. *de pens. q.* 63. *n.* 14. addit tamen, hoc posterius, nempe quòd permutatio fiat ob utilitatem Ecclesiæ, hisce temporibus rarò fieri.

7. Sextò: Beneficia Parochialia & Curata tam inter se, quàm cum simplicibus, seu non curatis permutari possunt, etiam dum possessor beneficii curati necdum factus sacerdos, seu intra annum, etiam in fine ejusdem, intra quem recipiens beneficium curatum promoveri debet ad sacerdotium, modò, ut addit Chok apertè non constet, permutationem fieri in fraudem, qualem aliàs sapere videtur talis permutatio intra dictum annum. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 25. fusè Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 53. Chok *loc cit. c. u. n.* 2. citans Archid. *in c. cum ex eo. de elect.* Gammat. *ad c. licet. de rer. permut. in* 6. *n.* 98 Milis *in repertor. v. permutari potest.* Eò quòd licèt intra annum promoveri debeat Curatus, jus tamen in beneficio retineat usque ad finem anni, ac ita nemini injuriam faciat, dum utitur jure suo, permutando illud cum alio beneficium simplex habente, qui tamen arctabitur quoque intra annum alium ab adepta quieta possessione dicti beneficii curati promoveri, ut Chok. *loc. cit. n.* 4. debet quoque, qui simplex permutavit cum Parochiali, subjicere se novo examini, non tamen concursui. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 46. advertendum etiam juxta dicta aliàs de resignatione beneficii Parochialis, hodie in Curia non admitti indistinctè, & absolutè talium beneficiorum curatorum permutationes, aut resignationes, nisi exprimatur, à quo tempore resignans, vel permutans illud possederit.

8. Septimò: Pari modo permutari possunt Vicariæ perpetuæ, Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 113. citatis plurimis.

9. Octavò: Episcopatus inter se permutari possint, sed non nisi interveniente auctoritate Papæ; cùm sine hac resignare nequeant. Parif. *l.* 2. *q.* 1. *n.* 59. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 26. *n.* 1.

10. Nonò: Abbatiæ inter se permutari possunt. Chok. *cit. c.* 26. *n.* 2. citans Dynum *cons.* 22. *n.* 5. possèque id fieri etiam coram Legato de latere, juxta *c. si Abbatem. de Elect. in* 6. ait Idem Chok. *ibid. n.* 3.

11. Decimò: Prælaturæ duarum Ecclesiarum Collegiatarum. Chok. *loc. cit. c.* 27. *n.* 1. Proceditque idipsum, etiamsi Prælaturæ ambæ sint in eadem Ecclesia, & censeantur jure diversi, v. g. Præpositura, & Archidiaconatus. Chok. *p.* 3. *c.* 35. ubi etiam, quòd dignitas seu Prælatura cum simplici permutari possit, citans Mandc. *de tacitis & ambig. contract. l.* 25. *tit.* 9. *n.* 57. Non tamen invitis collegis, dum jus eligendi spectat ad Capitulum, coram Episcopo vel Legato fieri potest hæc permutatio. Chok. *ibid. n.* 2. secus est, si Episcopus ex indulto Papæ, vel ea consuetudine haberet collationem illarum dignitatum; sicut enim tunc invitis collegis conferre potest illa, ita multò magis præstare auctoritatem permutationi. Chok. *n.* 3.

12. Undecimo: Beneficia Patrimonialia, (qualia dicuntur, non quod à paterna hæreditate proveniant, utpote instituta à parentibus, vel avis, ut conferantur filiis, nepotibus aliisque, eorum descendentibus, sed quæ ea concessione Apostolica, aut statuto Apostolicâ auctoritate confirmato, vel ea immemoriali consuetudine necessariò conferanda non sunt, nisi incolis seu originariis alicujus patriæ, Urbis, oppidi, Parochiæ. Chok. *loc. cit. n.* 12.) etsi enim eorum permutationes, vel etiam aliæ resignationes, (intellige in favorem) vetentur recipi per Bullam Alex. VI. ut referunt Gonz *gl.* 9. §. 1. *n.* 2. Chok. *loc. cit. n.* 1. Idque usque adeò, ut juxta responsionem S. Congregat. *ad c.* 15. *sess.* 25. *Trid.* quam refert Chok. *loc. cit.* Decretum illud Tridentini, quo cavetur, ut, si pater & filius in eadem Ecclesia beneficia habere comperiantur, cogatur filius suum beneficium resignare vel permutare, locum non habeat in filio, etiam illegitimo, habente beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem Pater habet, ei tamen non inservit ob Paralysim, si concessum sit tali filio, ut retineat, quia permutare non potest. Id tamen sic intelligendum, ut non resignentur, vel etiam permutentur iis, vel cum iis, qui quoque filii patrimoniales, seu incolæ ejusdem loci sunt, juxta expressam Rotæ *decis. in Jatensi Rectoria.* 19. *Octob.* 1598. quam citat Chok. *loc. cit.* ubi dicitur: *Beneficia, quæ debentur ex indulto Apostolico filiis Patrimonialibus, non possunt permutari ad favorem filiorum non patrimonialium.*

13. Duodecimò: Beneficia juris patronatûs, qualiter autem ad eorum permutationem requiratur consensus patroni, vide fusè explicatum suprà, ubi qualiter resignari possint ea beneficia.

Quæstio 825. *Quænam beneficia inter se permutari non possint?*

1. RESpondeo primò: Beneficia reservata Papæ, sive generali sive speciali reservatione, vel etiam quorum unum reservatum, & alterum non reservatum, permutari non possunt coram Ordinariis, vel etiam Legatis de latere, sine speciali Sedis Apostolicæ mandato. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 2. *n.* 2. 3. 7. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 1. *n.* 26. Vide hoc ipsum fusè tractatum suprà, ubi, num reservata resignari valeant. Atque ita jam etiam permutari nequeunt, super quibus à Sede Apostolica concessa est exspectativa, ne illudantur exspectantes. Parif. *l.* 2. *q.* 10. *n.* 2. & 3. Illud hîc observandum, quòd etsi permutatio reservatorum facta auctoritate Papæ valeat, etiam nullâ factâ mentione reservationis, dum reservatio generalis est, & nota in Curia; eò quòd verisimile sit, Papam scivisse ejusmodi reservationem; non tamen subsistat in hoc casu, si reservatum est beneficium reservatione speciali, seu particulari, & secretâ, factâ in favorem certæ personæ, eò quòd Papa potuit esse nescius istius reservationis, eò quòd in dubio nemini præjudicare velle præsumatur. Chok. *loc. cit. c.* 3. *n.* 1. & 2. citans Gamb. *ad c. licet. de rer. permut. in* 6. *n.* 45. Federic. de Senia *tr. de permut. q.* 4. Mandos. *ad reg.* 1. *Cancell. q.* 13. *n.* 4. Milis *in repertor. v. permutatio facta per Papam.*

Posse

Posse tamen istis permutationibus succurri per gratiam, quam vocant *perinde valere*, quæ solet impetrari, cùm quis dubitat, primam Papæ gratiam seu provisionem ex aliqua causa impugnari posse, ut perinde valeat, ac si valida fuisset tempore impetrationis, tradit Chok. *ibid. n.* 3.

2. Secundò: Beneficia exempta in hoc sensu, quòd soli Papæ subjecta, non nisi coram Papa permutari possunt. Parif. *l.* 2. *q.* 8. *n.* 4. juxta dicta aliàs de resignatione exemptorum.

3. Tertiò: Beneficia unita permutari nequeunt: cujus plures extensiones, & limitationes vide suprà, ubi, an, beneficia unita resignari possint. Quibus hæc addenda limitatio, quòd si unio non præcesserit totam permutationem, sed præcesserit quidem collationem beneficiorum resignatorum permutationis gratiâ, secuta autem sit post resignationes illorum beneficiorum, non impediatur permutatio; cùm gratiâ permutationis factæ sint illæ resignationes. Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 8. *n.* 8. citans Pet. *de Perusio. tr. de permut. p.* 1. *q.* 6. Caccialup. *de unionib. a.* 8. *q.* 13.

4. Quartò: Beneficium, cujus titulo quis promotus est ad Ordines. Ventrigl *loc. cit. n.* 45. qui hanc adjicit limitationem, nisi factâ mentione hujus tituli, citàtque Gratian. *discept. for. c.* 159. *n.* 3. & Barbos. *de pot. Ep. p.* 2. *alleg.* 19 *n.* 43. Vide de hoc dicta pluribus suprà, ubi, an resignari queat tale beneficium.

5. Quintò: Permutari nequeunt litigiosa; quia durante lite conferri nequeunt. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 2. *n.* 6. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 20. contra Rebuff. *in pr. p.* 2. *tit. de permut. n.* 33. contrarium innuentem; eò quòd ex permutatione litigiosi beneficii nullum Ecclesiæ detrimentum proveniat, modò, in quem translatum est, non sit potentior. Ratio responsionis patet; quia tale beneficium nec in favorem tertii resignari potest, (de quo vide dicta fusè suprà, ubi an beneficia litigiosa possint resignari) neque beneficia durante lite conferri possunt, ut Castrop. *loc. cit.* & beneficia compermutanda debent esse compermutantium pacificè, ut Garc. *loc. cit.* De cetero videtur nihil obstare, quò minùs tale beneficium litigiosum permutetur cum alio beneficio quietè possesso à collitigante; cùm in ejus favorem cedi possit beneficium litigiosum, & sic purgetur vitium litigiosi & lis extinguatur, ut eidem jam conferri valeat, etiam ab Ordinario.

Quæstio 826. *An unum beneficium pro pluribus permutari possit?*

RESpondeo affirmativè; Quia unum pluribus æquivalere potest Chok. *de permut. p.* 2. *c.* 17. *n.* 1. Castrop. *loc. cit. n.* 8. citans Rebuff. *in pr. loc. cit. n.* 40. Nav. *conf.* 43. *de simon. n.* 3. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 12. Garc. *loc. cit. n.* 14. citans plures alios; modò tamen nihil obstet, à compermutante illo ea plura beneficia possideri. Castrop. Garc. *ll. cit.* fieri enim posset, ut volens illa plura permutare pro uno, illa plura, utpote incompatibilia possideret cum dispensatione Papæ, in quo casu non succederet illa permutatio, dum alter compermutantium simili dispensatione instructus non esset; dispensatio enim est personalis, & personam dispensati non egreditur. Chok. *loc. cit.*

Quæstio 827. *An, & qualiter beneficia inæqualia, (putà, quia unum est dignitas, vel conjunctum cum jurisdictione, administratione rerum Ecclesiasticarum, cum Cura animarum &c. Alterum sine talibus seu simplex: Item quia unum amplos habet reditus, alterum tenues) permutari inter se valeant?*

1. RESpondeo ad primum: Prælaturas, dignitates, similiáque beneficia dupliria: Item curata cum simplicibus permutari posse, etiam coram Ordinariis, dum aliud nihil, v. g. ratione reservationis, incompatibilitatis &c. obstet, dictum est paulò antè. Possunt quoque ea, quæ uberes reditus habent, permutari cum tenuibus, modò fiat coram legitimo Superiore modo debito, aliúdve speciale nihil, præcipuè fraus obstet. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 40. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29 *q.* 15. ubi loquens generaliter tam de inæqualibus ratione redituum, quàm ratione jurisdictionis, administrationis, Curæ &c. ait: *Utcúnque inæqualia sunt, nihil eorum inæqualitas impedit, quò minùs permutari possint, modo legitima Superioris auctoritate commutentur.* Citat pro hoc Federic. de Senis. *tr. de permut. benef q.* 40. Ubald. *tr. eod. n.* 27. Ægid. *eod. tr. p.* 2. *q.* 2. Quin & posse, etiam coram Ordinario permutari pingue cum tenui, etiamsi recipiens tenue se decenter inde sustentare nequeat, dum non est in Ordinibus sacris; cùm tunc ratio decoris, statùs Ecclesiastici cesset; secus si est in Ordinibus sacris, ne per ejusmodi permutationem cogatur egestatem sustinere in opprobrium Ordinis sacri, tradit Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 6. citans Card. Parif. *conf.* 40. *n.* 3. *vol.* 3. Verumtamen non solùm, si fiat permutatio beneficii alicujus reditûs cum beneficio de pertica, fraudem præsumi, ait Lott. *l.* 1. *q.* 31. *n.* 27. cum Gomes. *ad reg. de infirm. q.* 19. & Tholosan. *de benef. c.* 31. *n.* 15. verùm etiam, si fiat de beneficio tenui, seu pinguis cum tenui, pro quo citat Abb. *in c. verisimile. de præsump. n.* 1. Lofred. *cons.* 17. *n.* 36. Tiraq. *ad l. si unquam. c. de revocar. donat. v. donatione largitus. n.* 122. & Rotam *in Gerund. benef.* 9 *Martii* 1622. Idem cum Lott. tenet Ventrigl. *loc. cit. n.* 40. Card. de Luca, *de benef. d.* 4. *n.* 3. & 5. addens ex Parif. *l.* 13. *q.* 4. *n.* 8. hanc præsumptionem reddi fortiorem, concurrentibus aliis circumstantiis, ut sunt inæqualitas ætatis ac valetudinis, conjunctio sanguinis, quæ etiam singulæ pro fraudis conjectura & præsumptione considerari soleant, adeóque multò magis considerando eas unitas seu simul. Item accedere ait, alteram notabilem conjecturam fraudis, quòd beneficium exigui valoris de recente erectum fuerat, & sic affectatè ad hoc præordinatum. Quod ipsum tamen distinguit, seu limitat Azor. *cit. q.* 15. *vers. Verùm id.* cum Feder. de Senis. Ubald. Ægid. Jo-And. Jo-Monacho, quos citat, ita ut non est eo ipso, quòd quis pingue cum tenui permutet, censeatur fraudulenta permutatio, nisi aliæ conjecturæ accedant, putà, si Avunculus permutet cum tenui sui nepotis, vel si Senex, aut morti vicinus, graviterque infirmus permutet, utpote in quo casu non tantùm exspectantes, sed etiam collatores suâ collatione defraudarentur, & differretur ad eorum successores. Jam verò fraudulenta permutatio nulla est. Ventrigl. *loc. cit. n.* 38. citans Card. Parif. *conf.* 130. *vol.* 4. Rebuff. *in pr. tit. de permut. n.* 42. & *seq.* Parif. *de resign. l.* 13. *q.* 4. *n.* 5. dicens, sic affirmare DD. omnes *in c.* 2. *de rerum. in* 6. Unde jam ad id maximè advertere debere Ordinarios, num in permutationibus coram se factis fraus intervenerit, ait Ventrigl. *cit. n.* 38. Sic considerandum esse, an talis suspicio fraudis fuerit purgata ex facto & auctoritate Superioris, statum scilicet scientis, & tamen permutationem admittentis citra fraudem cujusquam, ait Lott. *loc. cit. n.* 29. Quod ideo dicit, vix posse practicari in inferiore à Papa; Garc. tamen *p.* 11. *c.* 4. *n.* 100. absolutè ait: quia Superioris auctoritas, & præsentia præsumptionem tollit, nec delictum præsumendum est, permutationem non in fraudem, sed ex honesta affectione processisse, credendum est. Citat pro hoc Menoch. *de præsump. l.* 6. *præsump.* 78. *n.* 4. Decium. *conf.* 210. *n.* 5. Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 9. *n.* 10. *&c.* Adjicit tamen etiam Garc. *n.* 101. hanc sui dicti limitationem: nisi in contrarium urgeant conjecturæ; quas tamen conjecturas, dum ait *n.* 102. militare respectu exspectantium solummodò, adeóque cùm exspectativæ hodiedum sint sublatæ per Trid. conjecturas fraudis permutationum videri cessare. In

hoc inquam, ut Ventrigl. *loc. cit. n.* 39. & 40. falli dicitur, cùm ut insinuatum, in talibus permutationibus considerari possit status etiam in præjudicium collatorum. Ad quod tamen dicere posset, quòd si, juxta dicta à nobis suprà, requiratur consensus etiam collatorum quò ad permutanda beneficia, non posse in hoc iis præjudicari. De cetero excludi hanc præsumptionem fraudis aliâ præsumptione in contrarium, ut si habens pingue permutet ob aëris intemperiem, ob non tutum accessum &c. ait Ventrigl. *loc. cit. n.* 40. ex Riccio *in pr. p.* 3. *resolut.* 334. *n.* 3.

2. Respondeo ad secundum primò: In permutatione beneficiorum inæqualium, dum facienda fortè aliqua compensatio, per assignationem aliquam pensionis æstimari & compensari non debet nec potest citra crimen simoniæ, (utpote dum sic jus spirituale cum temporali commodo commutaretur) conditio dignitatis, potestatis, jurisdictionis, vel alterius similis juris conjuncti beneficio, sed sola quantitas fructuum vel aliorum emolumentorum temporalium ex beneficio provenientium. Azor. *cit. q.* 15. Idem tradit Less. *l.* 2. *c.* 35. *n.* 100. ubi inquit: *Si alterum beneficium sit altero dignius, & paritas sit reducenda, est simonia juris divini, si pecunia, vel pensione excessus ille dignitatis compensetur; cùm illa dignitas omnino sit spiritualis.*

3. Respondeo ad secundum secundò: Pactum initum inter permutantes, quo alter propriâ auctoritate reservat sibi fructus excedentes sui pinguioris beneficii permutati, aut pensionem pro adæquatione fructuum, est simoniacum. Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 7. *n.* 1. & *c.* 2. *n.* 4. & 15. cum Nav. *cons.* 50. *n.* 3. *l.* 5. *de simon* & Suar. *l.* 4. *de virtut. & statu. religion. c.* 34. *n.* 9. quos citat contra Lessium *loc. cit. n.* 101. & 102. & citatos ab eo Sylv. *v. permutatio. q.* 2. Sot. *l.* 9. *a.* 2. Cajetan. Angel. &c. censentes, posse beneficia habentia inæquales proventus inter se permutare excessu alterius pensione, vel pecuniâ compensato; non quidem, si excessus ille, seu jus recipiendi copiosiores fructus maneat annexum titulo beneficii; sed si separetur. Posse enim jura proventuum separari à titulis utriusque beneficii, & primò ipsi titulis nudè simpliciter permutari, ac dein alio contractu permutari jura proventuum, compensato excessu opulentioris; cùm jura proventuum sic separata à suis titulis non sint spiritualia, sed quid temporale, posse sub tali pacto, nempe ut incrementum alterius pretio compensetur, commutari, asserit Less. *loc. cit.* addendo: cavendum, ne hi contractus permisceantur, uti fieri asserit, si in permutatione titulorum apponeretur pactum de permutatione proventuum, & compensatione, vel etiam, ut habet idem Lessius, & approbat Chok. *loc. cit. n.* 6. si compensatio non exigatur pro excessu illo manente annexo titulo beneficiali; sed pro incommodo temporali, quod subit possessor pinguioris, spoliando se illis proventibus; cùm tunc constituta pensio non sit pretium beneficii, aut proventuum annexorum, sed conditio quædam necessaria, ut possessor pinguioris servetur indemnis, sine qua indemnitate non vult permutare suum beneficium. Quòd si petas à Lessio, quomodo, qui permutant sic nudè titulos, retinere possint jura proventuum; cùm hæc jura tantummodò ratione titulorum illis competant, respondet *n.* 103. id fieri dispositione juris, & ea tantisper retineri, donec & illa inter se permutent, ut sic rursus coalescant cum suis primis, seu beneficialibus titulis; siquidem id solùm ad hunc finem, & cum hoc onere concedi, ut sine specie simoniæ permutatio fiat. Quòd si etiam opponas illi, hinc sequi, posse beneficium nullos fructus habens permutari cum alio beneficio fructus habente, compensatis fructibus pecuniâ: Admittit, id fieri posse auctoritate Papæ, non Inferioris; hinc tamen non sequi, quòd propriè præbenda vendatur pecuniâ; eò quòd supponatur, jam jus proventuum esse à titulo legitimâ auctoritate separatum, factúmque temporale, & desiisse propriè esse præbendam, quod per Papam fieri posse, sit indubitatum. Verùm, ut vides, hic etiam ex mente Lessii necesse est intervenire auctoritatem & potestatem Papæ, utpote cujus est, separare hac ratione jus fructuum à titulo beneficii. Atque sic adhuc partes sine hac auctoritate, inter se privatâ auctoritate de tali compensatione pacisci, etsi intentione separent jus proventuum à titulo ipso beneficii, sine simonia non posse. Et hinc, ut rectè Chok. *loc. cit. n.* 4. illum permutandi modum, quo priùs nudi tituli permutarentur, dein etiam jura proventuum, periculosum esse, & sapere simoniam palliatam. De cetero tamen, dum beneficia prædia quædam vel possessiones annexas habent, & hæ inæquales sunt, posse priùs ipsa beneficia simpliciter & liberè commutari absque ullo pacto compensandi id, in quo unum ab altero superatur, dein dictas pensiones seorsim per se posse permutari; eò quòd, cùm sint res temporales, tutò detur quid, ac recipiatur, quo compensetur id, quod abundat in altero, tradit Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 17. juxta *c. ad quæstiones. de rer. permut.*

4. Respondeo ad secundum tertiò: Cùm dubium non sit, posse Papam separare dictum jus proventuum à titulo, adeóque posse illam inæqualitatem illam pecuniâ, vel aliâ re temporali, vel maximè autem constitutâ pensione supplere. Chok. *loc. cit. n.* 5. Argumento *cap. ad quæstiones. de rer. permut.* ubi Clemens III. approbat permutationem duarum Ecclesiarum Parochialium, compensato excessu opulentioris pecuniâ; fieri poterit talis permutatio cum dicta compensatione, etiam partibus de hoc inter se paciscentibus, non secus, ac alia resignatio in favorem reservatâ pensione, si super hoc dein rogetur consensus & Auctoritas Papæ. Verùm utrùm hoc fieri quoque possit coram Ordinario, & is in hac causa coæquandi fructus beneficiorum permutatorum imponere possit pensionem duraturam ad vitam ejus, cui reservatur, aut aliud temporale quicquam, non convenit inter AA. de pensione ex hac causa imposita. Affirmant Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 31. citans Gonz. *gl.* 14. *n.* 38. Gig. *de pens. q.* 6. *n.* 2. Valent. *to.* 3. 2. *secunda. d.* 6. *q.* 16. *p.* 3. Cajet. 2. 2. *q.* 100. *a.* 4. Delphin. *de jurep. l.* 3. *q.* 18. *n.* 161. citati à Garc. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 344. Chok *loc. cit. n.* 14. citato Wames. *to.* 1. *cons.* 264. *n.* 1. & alii cum Nav. *cons.* 3. *de simon. n.* 4. Negant Ugolin. *de simon. Tab.* 1. *c.* 27. §. 1. *n.* 3. Cottad. *in respons. casuum. q.* 42. *in addit. pag.* 8. Cechus Philiarch citati à Garcia. *n.* 345. cum quibus ipse sentire videtur, & ita tenet Azor. *loc. cit. q.* 16. & nos tenuimus suprà, ubi, an & qualiter Episcopus reservare possit pensionem ex hac causa, quæ vide. De cetero hanc inæqualitatem beneficiorum permutandorum compensari potiùs posse per constitutionem pensionis, quàm per numerationem pecuniæ præsentis semel intervenientis; vel etiam, quod idem est, per præstationem alterius rei spiritualis, censet Chok. *cit. q.* 2. *n.* 16. ex Boëtio Epon. *in c. cùm olim. de rer. permut. n.* 102. eò quòd compensatio talis de fructibus & obventionibus ipsius beneficii depromenda, naturam beneficii spiritualem quadantenus retineat, dum vel sic non tam temporale quid pro beneficio pinguiore, quàm spirituale, aut spirituali annexum, saltem dependenter aut consequenter, (quale quid est talis pensio) vicissim rependatur. Verùm quid de spiritualitate pensionis sentiendum, fusè examinatum est suprà.

Quæstio 828. An, dum in gratia, qua contulit Papa alicui beneficium, appositum est decretum de dimittendo beneficio præhabito, possit illud permutare, vel etiam in favorem resignare?

REspondeo negativè. Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 58. & ex eo Chok *de permut. p.* 3. *c.* 18. citans pro hoc plures decis. Rotæ. Unde is, cui decretum hujusmodi positum est, neque post, neque ante possessionem secundi potest resignare conditionaliter, seu ex causa permutationis, non factâ mentione dicti decre-

decreti, aliàs resignatio erit subreptitia, & nulla à principio. Garc. *n.* 61. Chok. *loc. cit.* non tamen simoniaca, ut idem ex Farinac. *cons.* 75. *n.* 1. & 17. Multóque igitur minùs poterit resignare permutationis gratiâ coram Ordinario. Quod si fecerit, lapso termino concesso ad dimittendum, vacabit utrumque, seu secundum hoc beneficium, & præhabitum ad dispositionem solius Papæ vi dicti decreti. Garc. *n.* 62. Chok *loc. cit.* Et quamvis interim ad dictum terminum usque valuisset resignatio, seu permutatio facta coram Ordinario, habitâ tamen possessione, & adveniente illo termino dimittendi, irrita censebitur. Garc. Chok *ll. cit.* qui tamen addunt, moriente illo, vel matrimonium contrahente ante adventum dicti termini, non intraturum decretum illud in beneficiis sic vacantibus, nec fore illa reservata, ex quo vacârunt ante adventum illius termini & conditionis, nec irritam censendam resignationem, seu permutationem. Vide de his plura suprà, ubi, an obtento secundo incompatibili priùs habitum resignari possit ad favorem.

Quæstio 829. *An, & qualiter beneficia existentia in diversis diœcesibus permutari possint?*

1. RESpondeo ad primum: Permutari ea posse, ut supponunt AA. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 8. Tond. *qq. benef. p.* 2. *c.* 4. §. 8. *n.* 11. Ventrigl. *loc. cit. n.* 22. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 14. Garc. *loc. cit. num.* 65.

2. Respondeo ad secundum: Requiri ad hanc permutationem utriusque Episcopi, ad quos aliàs beneficia, seu receptio resignationis eorundem spectat, consensum & auctoritatem. Tond. Azor. Ventrigl. *ll. cit.* Putat autem Chok. *loc. cit.* ex Gamb. *ad c. unic. de rer. permut. in* 6. *num.* 134. tutius esse, Episcopum unius permutare cupientium vices suas alteri committere, ut in instante per ipsum tota expediatur permutatio; quàm ut ex intervallo perficiatur; dum nimirum quisque permutantium resignat in manus sui Episcopi beneficium suum, quod intendit permutare, ut postea collationes utrobique subsequantur; eò quòd hoc posteriore modo minùs legitimè videatur fieri permutatio; dum simul, ac collatum est beneficium Caji, & Titius illud recepit & possessionem ejus accepit, vacet illius beneficium, ac sic non possit illud resignare conferendum Cajo, utpote quod jam perdiderat. Verùm meritò ait, hoc ipsum displicere Federic. de Senis. *de permut. q.* 11. *num.* 19. eò quòd, cùm hujusmodi resignationes sint ex causa permutationis, ex alia expediri nequeant. Neque etiam statim per adeptionem beneficii, quod habuit Cajus, vacet beneficium, quod habet Titius, maximè si aliàs cum eo non sit incompatibile, possitque collatio ex permutatione fieri diversis temporibus, ut DD. communiter *in c. unic. de permut. rer. in* 6. Idem expressiùs dicit Ventrigl. *loc. cit. n.* 44. his verbis: *Quòd si fuerit adimpleta permutatio ab una parte, & capta possessio beneficii, si ex altera parte sit adimplenda permutatio in aliena, & distanti diœcesi, poterit primus interim retinere utrumque beneficium, etiam quod sit incompatibile, nec potest per alium impetrari sub prætextu, quòd vacaverit, ex quo adeptus est secundum incompatibile.* citat pro hoc Rebuff. *in pr. tit. reg. de infirm. resign. gl.* 4. *n.* 37. Idem omnino, & paulò fusius tradit Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 28. Illud tamen hic notandum ex eodem Chok. *loc. cit. n.* 6. & Tond. *loc. cit. n.* 12. & 13. pro quo citatur Abb. *in c. bona* 2. *de postulat.* Rebuff *in pr. tit. de rescrip. mistis n.* 7. Quòd si alter compermutantium sit alienigena, estque consuetudo in Provincia seu ditione alterutrius permutantium, vi cujus exteris beneficia conferri nequeant, permutationem cum alienigena non subsistere, nisi Principis interveniat indulgentia.

Quæstio 830. *An accusatus, vel inquisitus de crimine, ratione cujus venit privandus, ante sententiam privationis possit permutare?*

RESpondet negativè Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 32. *nu.* 3. hisce verbis: *Censuerim, non subsistere ejusmodi permutationem, & si facta sit, posse de eo beneficio provideri illi, qui in eventum privationis beneficium impetravit.* citat pro hac sententia Boërium. *decis.* 205. *num* 6. Staphil. *de lit. grat. rubric. de var. mod. vac.* Rebuff. *in pr. tit. de infirm. resign. gl.* 12. *n.* 10. Zerol. *in pr. Ep. p.* 2. *v. renunciatio.* Quinimò ait *n.* 4 per viam attentatorum revocandam ejusmodi permutationem, pro quo citat Lancellot. *de attent. p.* 1. *c.* 5. *n.* 19. malè autem citat pro hoc postremo decisionem Rotæ, in qua dicitur: *Si lite pendente super beneficio reus & possessor transferat beneficium in alium, permutando, vel alio modo, hujusmodi permutatio revocabitur per modum attentati &c.* quia valde diversa sunt: permutatio facta lite pendente super beneficio ipso: in quo casu utique attentat permutans litigiosum: & permutatio facta pendente accusatione, vel inquisitionis judicio super crimine commisso; in quo casu non attentat, sed utitur jure suo talis criminosus permutans. Unde oppositam sententiam secuti sumus, & fusè firmavimus suprà, ubi, qualiter talis resignare valeat. *respons.* 2. quam vide.

Quæstio 831. *An privatus ipso jure ob crimen, vel etiam ob assecutionem & possessionem quæsitam secundi incompatibilis ante sententiam declaratoriam permutare possit?*

RESponsum est ad utrumque negativè contra Castrop. suprà, ubi, an talis resignare possit. Idem *ibid. quæst. seq. in fine.* negatum de eo, qui privatus est beneficio per sententiam hominis, nempe quòd, etsi ea executioni data non sit, permutare tamen nequeat, etsi fortè in certo casu resignare adhuc possit in favorem.

Quæstio 832. *An prohibitus de novo acquirere prohibeatur permutare, & sic in vim permutationis acquirere aliud?*

RESpondet negativè Gonz. *gl.* 14. *n.* 55. citans Franc. *in c.* 1. *de excess. Prælator. in* 6. *n.* 2. Tiraquel. *de utroque retractu.* §. 31. *gl.* 1. *n.* 28. Molin. *de primogen. Hispan. l.* 4. *c.* 5. *n.* 47.

Quæstio 833. *An permutare possit beneficium, qui illud accepit animo dimittendi?*

RESpondet negativè Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 39. fundans hanc responsionem in Constitutione Pauli 4. quæ sit ejus 33. & incipit: *Inter ceteras,* quæ expressè sub pœna excommunicationis latæ, & Papæ reservatæ, nec non privationis omnium ac singulorum beneficiorum, & inhabilitatis ad illa & alia imposterum obtinenda, eo ipso sine ulla alia declaratione incurrendæ prohibet, ne quis acceptet beneficium Ecclesiasticum, sine intentione determinata illa retinendi. Ex qua Constitutione ait, apparere, permutationem in præsenti esse illicitam; tum quia collatio beneficii facta excommunicato, etiam occulto, non tenet; tum quia dicta Constitutio declaret, taliter acceptantes beneficia incapaces esse ad alia obtinenda, adeóque tutum non videri consilium Nav. 16. *de Cleric. non resid.* quo scribit, licere acceptare beneficium, donec illi renunciârit cum legitima auctoritate Superioris ad permutandum illud cum alio, vel ad relinquendum, reservatâ sibi aliquâ pensione. Addit tamen Chok. *in fine. cit. cap.* eum, qui, ut permutaret beneficium cum alio, eo fine erigit de novo auctoritate Episcopi beneficium, & facit sibi illud conferri animo illud postmodum permutandi, non comprehendi in dicta Constitu-

tione; eò quòd in ea agatur solùm de acquisitione beneficiorum jam erectorum; quia hæc, eùm jam sint sub potestate Papæ, non vult conferre iis, qui animum non habent ea retinendi, citat pro hoc Hil. Luc. *tr.* 41. *c.* 5. *n.* 46. & 47. quam tamen permutationem beneficii sic noviter erecti, si tenuius sit quàm illud, cum quo permutandum, laborare præsumptione fraudis, diximus paulo suprà ex Card. de Luca *de benef. d.* 40. *n.* 5. Verumtamen, quid in hoc puncto recipiendi beneficium cum animo dimittendi, vel etiam permutandi, & qualiter dicta Constitutio Pauli 4 intelligenda, dictum est fusè suprà, ubi, an possessor exigui temporis resignare possit.

Quæstio 834. *An dispensatus ad unum beneficium, possit illud cum alio simili permutare?*

RESpondeo negativè: Cùm enim dispensatio sit odiosa, & hinc non trahenda ad alia præter concessa, argumento *c. non potest. de præb. in 6. c. Ordinarii. de offic. Ordinar. in 6.* dispensatus ad beneficium, quod quis dimittit, non potest vi illius dispensationis aliud ei subrogare. Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 3. n.* 10. Gonz. *gl.* 14. *n.* 56. ubi, postquam dixisset, quemadmodum prohibitus acquirere de novo, non prohibeatur permutare, ita etiam in puncto juris dispensatus ad unum beneficium tantum, potest illud permutare pro alio, ut asserunt Jo. Andr. & Franc. *in c. non potest. de præb. in 6.* Gamb. *tit. 1. de rer. permut. in 6. n. 79.* Crescent. *decis. 2. n. 6. de reb. Eccl. non alien.* subdit: *Contraria tamen doctrina de stylo Curiæ in praxi servanda, juxta decis. Rotæ decis. 1. de filiis presb. in novis.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q.* 14. ubi id sic exemplificat. Titius à Papa dispensatus ad habendum simul duo curata, non potest unum ex illis permutare cum alio simili beneficio curato, quia indulgentia seu dispensatio Papæ, utpote odiosa, non extenditur ad alia, sed in duobus primis finitur; citat pro hoc Federic. de Senis. *de permut. q.* 12. Ægid. *eod. tr. p. 3. q.* 9. Ubald. *eod. tr. n.* 5 & 6 Unde jam deducit Azor. cum Federic. & Ubald. Quòd si talis de facto permutet illorum unum coram Ordinario, ratam quidem esse adeptionem illius beneficii, quod de novo recipit, (cujus contrarium, nempe non valere adeptionem hanc secundi beneficii, vel tertii in habentibus duo ex dispensatione Papæ, nisi duo prima dimittat, tenet Lapus apud eundem Azor) eo ipso tamen amittere & illud, quod permutat cum alio; quia illud dimittit, & alterum, quod priùs cum eo simul habebat, quoque perdere; eò quòd illud per adeptionem tertii illius beneficii curati vacet. Proinde, ut idem Azor, teste Miles *in repertor. v. permutatio.* solet à Papa impetrari plena facultas, ut nempe possit aliquis ea duo beneficia simul habere, vel alterutrum, aut utrumque dimittere, & alia similia obtinere.

Quæstio 835. *An mente captus, senex, infirmus permutare possint?*

1. RESpondeo ad primum negativè: Cùm enim talis usu rationis, & sic consensu careat, donare, alienare, similéve quid facere nequit. Chok. *de permut. p. 1. c. 29. n.* 1. & 2. Card. de Luca *de benef. d.* 41. *n.* 3. Valebit tamen facta à tali permutatio extra tempus amentiæ, nimirum tempore lucidi intervalli. Chok. *loc. cit. n.* 4. plura de his, uti &, num permutatio facta præsumatur tempore amentiæ, vide apud eund. & Cardin. de Luca *loc. cit.* ubi etiam, ex Menoch. *l. 1. præsump.* 181. quòd, cùm amentia non præsumatur, sed perfectè & concludenter sit probanda, uti & dicta à nobis suprà, ubi, an tales resignare possint.

2. Respondeo ad secundum, & tertium: Permutationem factam à sene præsumi fraudulentam, uti & factam ab infirmo. Paris. *l. 13. q. 4. n.* 6. & 7. permutationem autem factam fraude esse nullam. Paris. *ibid. n.* 5. Porrò qualiter in infirmis resignantibus permutationis gratiâ locum habeat regula de infirmis resignantibus, vide dicta suprà, ubi, in quibus resignationibus hæc regula locum habeat.

Quæstio 836. *An casu, quo illegitimus obtinuit beneficium in Ecclesia, in qua pater ejus habet, aut habuit beneficium, possit illud permutare cum alio extra illam Ecclesiam?*

RESpondeo affirmativè: Sic enim Trid. *sess.* 25. *c.* 15. disponit, talem id posse; quin & talem cogendum, ut resignet, vel extra illam Ecclesiam permutet intra tres menses, aliàs ipso jure privatus existat, & super iis quæcunque dispensatio subreptitia censeatur. Chok. *de permut. p. 1. c. 30. n.* 1. De cetero filius legitimus Presbyteri non solum non cogitur tale beneficium, quod habet in Ecclesia, ubi Pater ejus habet, aut habuit, dimittere; sed etiam per viam permutationis obtinere beneficium in Ecclesia, ubi pater illius habet, vel etiam præsidet, non tamen illud, quod pater ejus proximè habuit. Chok. *ibid. n.* 3.

Quæstio 837. *An valeat permutatio pro tertio?*

RESpondeo negativè: Permutatio enim debet esse inter duos, & damnatur permutatio triangularis, aut quadrangularis; veluti si resignem meum beneficium in favorem Petri, ut is resignet suum, non in favorem mei, sed in favorem Joannis. Gonz. *gl.* 14. *n.* 58. Ventrigl. *to. 2. annot. 4. §. 2. num.* 33. Garc. *p. 11. c. 14. n.* 21. & 22. citans Suar. *l. 4. de simon. c. 35. n.* 18. Azor. *p. 2. l. 7. c. 30. q.* 6. Lessius *l. 2. c. 35. n.* 87. Federic. de Senis *de permut. q. 40. in fine.* Nav. *cons. 43. de simon. n.* 3. & plures alios. Et talem permutationem triangularem factam coram Ordinario simoniacam dicunt Gonz. Azor. Less. & alii passim. Porrò licèt coram Ordinario expediri nequeat. Gonz. Ventrigl. Azor. Less. *ll. cit.* expediri tamen poterit coram Papa. Less. *loc. cit. n.* 88. testatur tamen Gonz. *loc. cit. n.* 60. Papam tales triangulares permutationes hodiedum non admittere. Posse nihilominus etiam coram Ordinario eundem finem obtineri duplici permutatione coram eo facta; dum nimirum ego resigno Petro meum, & ipse mihi suum, & dein habito beneficio Petri illud permutem cum beneficio Pauli, quod primitus intendebam habere, tradit Less. *loc. cit. n.* 88.

Quæstio 838. *Num permutare quis possit cum minùs digno?*

1. RESpondeo: Præter ea, quæ dicta sunt super hoc in puncto de resignante in favorem minùs idonei, quam est resignans; hæc enim eadem locum habent in permutatione, ut Azor *p. 2. l. 6. c. 15. q.* 10. Illicitam omnino esse permutationem, non secus ac resignationem cum notabiliter minùs digno, peccátque (graviter aut leviter, prout per hoc notabile, vel minus notabile damnum infertur Ecclesiæ) tam permutans, quàm permutationem admittens. Hic quidem, quia tenetur ex fidelitate ad minimum, & Justitia à legali Ecclesiæ bonum promovere, & damnum ejus impedire: quin & ex Justitia distributiva ejus bona non distribuere in ejus damnum. Iste verò quia est causa iniquæ collationis, & damni Ecclesiæ; etsi enim resignans & permutans non sit distributor, non potest tamen iniquam distributionem petere & procurare, & sic adhuc esse causa damni Ecclesiæ. Ita Passerin. *de Elect. c. 30. q. 9. num* 133. qui etiam hinc infert, contingere posse, ut neque sufficiat ad vitandum peccatum resignare vel permutare cum æquè digno, v. g. si Rector beneficii sit senex, & is, cui resignat, vel cum quo permutet, sit Juvenis, & non desint digniores, quibus committi poterit cura illius Ecclesiæ in brevi vacaturæ; eò quòd tunc non fiat permutatio sine notabili damno Ecclesiæ, ac ideo per se loquendo licitè fieri nequeat.

2. Nec

2. Nec obstare ait Passerin. Primò, quòd jura tantùm loquuntur de eligentibus, præsentantibus minùs dignos, & conferentibus minùs dignis; eò quòd jus naturale divinum satis clamet in corde cujusque, ut non sit causa damni Ecclesiæ, præterquam, quòd, ut ait idem, jura humana communiùs loquentia de Electione, loquuntur de ea, ut idem est, quod provisio ad beneficia, qualitercunque ea fiat. Argumento *c. 1. sess. 24. Trid.* Unde & promovens indignum, quiscunque ille sit, puniatur ab Ecclesia. Neque obstare secundò, quòd ita servetur in praxi, dum sine inquisitione dignioris & concursu conferantur beneficia resignata (idem est de permutatis) absque eo, quòd quisquam conqueratur, renunciata dari minùs dignis. Nam, ut ait, id debili nititur consequentiæ, dum ex eo, quòd non sit necessaria inquisitio facta per concursum meritorum promovendi (intellige vi resignationis, vel permutationis) infertur, praxin esse, ut beneficia resignata dentur sine sufficiente inquisitione, & informatione, adhuc, in Ecclesia ex resignatione non patiatur damnum notabile: imò ait, si hoc non fiat, conqueri populos, & scandalizari quotquot id vident, fleores Ecclesiæ ruinam. Neque obstare tertiò, ut habet *n. 135.* Quod ex parte acceptantis resignationem, vel permutationem adducitur, quòd scilicet sufficiat ad hoc, ut is ritè acceptet, quòd proponatur dignus, ut patet in electo vel præsentato, quem confirmator vel instituturus tenetur acceptare, eò quòd, licèt id verum sit in confirmatore vel instituente, quia Electus & Præsentatus vi electionis & præsentationis habeat jus ad confirmationem & institutionem, ubi dignus est; non tamen teneat, ubi Superior est in plena libertate admittendi & non admittendi, qualiter dicit, admissionem resignationis, & permutationis esse in plena libertate Superioris, qui non possit, nec debeat eam admittere in notabile damnum Ecclesiæ. Vide de his pluribus Dian. *p. 2. tr. 15. & 1. Miscellan. resolut. 41.*

Quæstio 839. An fieri possit permutatio cum Excommunicato, vel Irregulari?

1. RESpondeo ad primum negativè: Seu permutationem factam cum Excommunicato esse nullam; eò quòd collatio ei fieri nequeat, eáque ei facta sit ipso jure nulla; in permutatione autem necesse sit acquiri jus novum per collationem, cujus Excommunicatus est incapax. Garc. *p. 7. c. 13. n. 15.* citans plures. Paris. *l. 4. q. 3. n. 45.* Chok. *de permut. c. 33. n. 1. & 7.* citans Selv. *de benef.* Abb. *in c. cum in nostros. de concess. preb.* Rebuff. *de pacif. possess. n. 280.* Suar. *to. 5. de censur. d. 4. S. 7. n. 11.* ubi dicat, resignationem beneficii in favorem Excommunicati, sive simplex sit, sive permutationis causâ, invalidam esse. Plura de hoc vide suprà, ubi, an Excommunicato resignari possit beneficium. Quamvis autem non valeat quò ad Excommunicatum permutatio, tenet tamen quò ad non Excommunicatum compermutantem. Garc. *loc. cit. n. 17.* citans Rebuff. Cosm. &c. Chok. *loc. cit. n. 8.* Advertit etiam Garc. *ibid. n. 18. & 19.* & ex illo Chok. *n. 11. & 12.* Quòd non valeat collatio facta Excommunicato ex causa permutationis, etsi tempore resignationis & admissionis non esset excommunicatus: & è converso valeat collatio & permutatio, si tempore collationis non erat excommunicatus, etsi tempore resignationis ex causa permutationis factæ, & admissionis esset excommunicatus, eò quòd, licèt ex resignatione causâ permutationis factæ, ejúsque admissione acquiratur jus Compermutanti, ut ei fiat collatio beneficii, id jus tamen non impediatur per excommunicationem; cùm non proveniat ex dispositione beneficii facta circa excommunicatum, sed ex facto ipsius Resignantis causâ permutationis cum admissione Ordinarii, & quasi ex conventione ipsorum permutantium; etsi dicat videri contrarium velle Suar. *cit. paulò suprà, n. 11.* Addit tamen ipse Garc. *n. 20.* & hoc ipsum ex eo exscribens Chok. *cit. n. 12.* Quòd si fieret talis resignatio permutationis gratiâ in favorem Excommunicati coram Papa, ejúsve Legato sine absolutione, quæ aliàs ad hunc effectum dari solet, non valituram etiam admissionem in favorem illius; eò quòd non valeat gratia seu rescriptum impetratum ab excommunicato, juxta *c. 1. de rescrip. in 6.* quod non habet locum in gratiis concessis ab Ordinario, citat pro hoc Nav. *cons. 48. de sent. Excomm.* Henriq. *in sum. l. 13. c. 13. §. 1.* Suar. *ubi antè, d. 17. S. 1. n. 2.*

2. Respondeo ad secundum: Idem esse de permutatione facta cum suspenso vel irregulari, ex eadem ratione, quòd iis fieri nequeat collatio. Chok. *loc. cit. n. 1.* citans Less. *l. 2. c. 34. n. 120.* ubi is solùm, quòd irregulari non possit fieri collatio. & Paris. *l. 4. q. 3. n. 32.* ubi ia, quòd irregulari non possit fieri resignatio, quia non potest fieri ei collatio. De quo vide dicta suprà, ubi, an irregularis, vel suspensi favorem resignari possit beneficium.

Quæstio 840. An permutare quis possit cum Illegitimo, Bigamo, similive ex dispensatione obtinente beneficium?

RESpondeo: Indubitatum est permutari cum eo non posse, dum beneficium de novo illi quærendum vi permutationis est alterius qualitatis, quàm illud, quod habet ex dispensatione; cùm ad illud obtinendum vi prioris dispensationis non sit dispensatus. Dùm verò beneficium illud est simile illi, quod habet, adhuc non potest cum illo permutari; quia nec ad illud se extendit prior ejus dispensatio, juxta dicta paulò antè.

Quæstio 841. An cum criminoso & infami quis possit permutare?

RESpondeo: In generalibus principiis juxta ea ferè, quæ dicta sunt suprà, ubi an talibus resignari possit beneficium: Si crimen vel infamia talis est, ut, etsi non privet illum beneficio jam habito, reddat tamen indignum, cui de novo provideatur de beneficio, non posse cum eo permutari; quia jam beneficium permutatum illi conferri nequit.

Quæstio 842. An cum illiterato permutare quis possit?

1. RESpondeo primò: Cum penitus illiterato facta permutatio, non secus ac resignatio ac collatio ei facta est ipso jure nulla. Chok. *de permut. p. 1. c. 31. n. 1.* cum communi. Intelligenda hæc, dum fortè ei primò collatum beneficium, quia sperabatur, scientiam debitam assecuturus, quam tamen dein acquirere neglexit. De cetero namque, si collatum illud beneficium fuerat penitus illiterato, de quo, quòd sufficientem scientiam assecuturus esset, prudenter spectari non poterat ob ejus stupiditatem, jam ex alio quoque capite cum eo permutari non poterit; quia dicta collatio ei facta fuit nulla, adeóque jus nullum in illo beneficio habuit.

2. Respondeo secundò: Sed neque cum illiterato, hoc est, carente illâ scientiâ, quæ ad beneficium illi vi permutationis obventurum requiritur, Chok. *loc. cit. n. 6.* qui tamen idipsum limitat cum aliis passim; nisi tamen putaretur, brevi acquisiturus illam scientiam. Videntúrque hæc procedere, etiamsi ille, cum quo permutandum, majorem scientiam respectivam ad tale beneficium habeat, quàm is, qui dimittit illud; adeoque hic non permutet cum minùs digno, sed potiùs cum magis indigno; eò quòd adhuc tali, utpote destituto debitâ & requisitâ ad tale beneficium scientiâ, beneficium illud conferri non possit; cùm per hoc adhuc non occurratur gravi damno Ecclesiæ per eum, qui potest & debet ei occurrere, qualis est is, cujus est præstare auctoritatem permutationi, & conferre beneficia compermutata. Non dicas proinde, minus malum damnúmque est, admittere in hoc casu permutationem, & beneficium conferre magis literato; quàm permutationem non admittere.

admittere, & sic relinquere illud beneficium minùs adhuc literato. Nam etsi detur, hoc esse minus malum, minus tamen malum non est eligendum, ubi & hoc, & illud evitari potest, uti in præsente casu fieri potest ac debet; Siquidem minùs ille literatus privandus erit beneficio, eique facta collatio irritanda, juxta ea, quæ tradit Less. *l. 2. c. 34. n. 129.*

Quæstio 843. An permutatio facta cum eo, qui non habet ætatem requisitam ad beneficium, ei vi permutationis obventurum, subsistat?

REspondeo negativè: Eò quòd collatio facta non habenti ætatem requisitam ad tale beneficium est nulla. Chok. *de permut. p. 1. c. 28. n. 1.* Paris. *l. 4. q. 9. n. 25.* Unde Trid. *sess. 23. c. 6.* requirens ætatem in collatione, locum etiam habet in resignatione facta in favorem. Chok. *loc. cit. n. 2.* juxta Rotam apud Puteum *decis. 331. l. 1.* atque ita in permutatione ex paritate rationis. Chok. *loc. cit.* Similiter statutum vetans, ne tale beneficium detur non habenti certam ætatem, extenditur quoque ad resignationes permutationis gratiâ. Chok. *ibid. n. 3.* juxta Rotam apud Mohed. *decis. 7. de concess. preb.* Vide de his plura suprà, ubi, an Minori resignari possit beneficium. In summa itaque cum iis permutare quis nequit, qui vel beneficia, quæ habent, dimittere seu resignare, vel beneficia compermutanda acquirere nequeunt.

Quæstio 844. An licitum sit Beneficiatos inter se priùs tractare de permutando beneficio, déque modo, forma, & conditionibus ineundæ permutationis?

REspondeo, id illos posse liberè & licitè. Pirh. *ad tit. de rer. permut. n. 21.* citans Suar. *l. 4. de simon. c. 23. n. 7.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 56.* Chok. *de permut. p. 3. c. 41.* quin & concludere, quantum est ex parte ipsorum præstando mutuum consensum, sed in ordine ad consensum Superioris. Chok. *ibid.* citans Filliuc. *qq moral. tr. 45. c. 7. n. 17.* cùm tractare de permutatione dicat solùm præparationem ad actum consummatum permutandi, qui solùm prohibetur, uti & actus paciscendi de eo absque ordine ad Superiorem; adeóque, dum non paciscuntur absolutè, sed in ordine ad consensum Superioris, non apparet ulla species mali. Chok. *ibid.* quin & tractatio hæc prævia, est medium necessarium moraliter ad finem permutationis obtinendum; concessâ autem re aliquâ, etiam censentur concessa omnia, sine quibus illa commodè obtineri nequit. Pirh. *loc. cit.* Unde etiam, non tantum posse compermutantes inter se convenire, séque obligare sub conditione, si Superior consenserit, sed etiam obligare se, quòd nolint eam revocare, sed stare conventione initâ, nisi Superior eam non admittat, seu consensum suum neget. ait Pirh. *loc. cit.*

Quæstio 845. An, & cur permutatio fieri nequeat auctoritate propriâ compermutantium?

1. REspondeo ad primum: Non posse eam fieri auctoritate propriâ, sed necessariò faciendam interveniente auctoritate Superioris. Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 3. n. 1.* Pirh. *ad tit. de rer. permut. n. 19. & 20.* Chok. *de permut. p. 1. c. 2. n. 1. & p. 3. c. 41. n. 1.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 56.* citans Less. *l. 2. c. 34. n. 196. & c. 35. n. 10.* Suar. *de Relig. tr. 3. l. 4. c. 32.* & plures alios, juxta *c. quæsitum. & c. ult. de rer. permut.* Extenditúrque hoc ipsum non tantùm ad permutationem ipsorum titulorum beneficialium, quos certum est, non posse propriâ auctoritate permutari, vel ex eo, quòd nemo possit abdicare se beneficio, seu titulo suo sine scitu & consensu Superioris, etiam simpliciter, juxta dicta à nobis aliàs; sed etiam ad permutationem præbendarum dictis titulis annexarum, quia nequeunt à dictis titulis separari propriâ auctoritate permutantium; adeóque nemo retento suo titulo, potest præbendam ei annexam cum alterius præbenda permutare; quia non habet jus percipiendi fructus suæ præbendæ, nisi propter officium, ad quod tenetur ratione sui tituli. Pirh. *loc. cit. n. 23.* Unde jam etiam non extenditur tantùm ad permutationem præbendarum diversarum Ecclesiarum, vel quæ intra eandem Ecclesiam diverso jure censentur, seu diversa onera ac munia habent; sed etiam ad permutationes præbendarum ejusdem Ecclesiæ, ejusdémque rationis; cùm jus vetans sine auctoritate Superioris fieri permutationem beneficiorum sit generale, nullámque faciat exceptionem, & præbendæ sine titulo, cui annexæ, permutari non possint. Pirh. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* citans Mantic. *de tacit. & ambig. contract. l. 25. tit. 9. n. 55.* Chok. *loc. cit. c. 18. n. 1.* citans Suar. *de relig. l. 4. c. 32. n. 16.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 15. n. 3.* contra Innoc. & Cardin. *in cit. c. quæsitum.* Idque, etiamsi utriusque beneficii, vel præbendæ ejusdem Ecclesiæ, & rationis collatio, & investitura spectet ad eundem. Chok. *loc. cit. p. 3. c. 41.* contra Filliuc. *tr. 45. c. 7. n. 23.* Quin etiam extenditur ad permutationem bonorum, seu prædiorum annexorum titulo beneficiali, ut & hæc prohibita sit fieri propriâ auctoritate. Chok. *cit. n. 41.* quamvis idem *p. 1. c. 18. n. 3.* dicat, se admittere permutationem propriâ auctoritate factam, dum proprietas rei spirituali annexa est permutata, non res ipsa, vel titulus, quod ex Redoano *tr. de simon.* exemplificat in duobus Episcopis litigantibus super aliqua Ecclesia, uno prætendente subjectam suæ jurisdictioni, alio id negante, qui possunt sine Superioris auctoritate inter se ita transigere & permutare, ut unus habeat hanc, alter aliam Ecclesiam sibi subjectam, absque eo, quòd dicantur hac ratione permutare beneficia.

2. Respondeo ad secundum: Ratio, cur Canones id prohibeant, est, ne Clericis detur occasio avaritiæ, & ambitionis; ne de beneficiis tanquam de rebus suis patrimonialibus disponere posse videantur, néve designando ministros ineptos Ecclesiæ damnum inferant. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 2.* vel etiam, ne beneficia hac ratione sine Canonica Institutione obtineantur, contra quod dicitur *c. 1. de reg. juris in 6.* Pirh. *loc. cit.*

Quæstio 846. An permutatio hæc facta propriâ auctoritate sit simoniaca?

REspondeo: Simoniacam esse, tenent Garc. *p. 11. c. 4. n. 57.* citans Abb. *in c. quæsitum. n. 3.* Tolet. *in sum. l. 5. c. 91.* Nav. *in Man. c. 23. vers. 3.* Suar. *cit. c. 32.* Azor. *ubi ante.* qui tamen *ibi* solùm dicit, Sotum, & Majorem tenere, nonnisi jure Canonico id prohibitum, alios verò arbitrari, esse simoniacum jure Divino. Item esse simoniacum, dicit Chok. *de permut. p. 1. c. 2. n. 2.* quamvis *n. 3.* subjungat: sentiendum est cum Lessio, qui *l. 2. de Just. c. 35. n. 26.* dicit, esse simoniam juris humani, permutare beneficia sine auctoritate Superioris; & *n. 30.* rationem dat: nempe quòd Ecclesia ob sanctitatem sacri ministerii poterat ea facere impermutabilia; quemadmodum & habet Idem *n. 25.* Ecclesia sola lege sua potuit facere, ut id, quòd naturâ suâ non erat invendibile ob partem temporalem, fiat inhabile ad venditionem, seu invendibile ob partem spiritualem, seu in reverentiam rei spiritualis, cui annexum, & sic introducere simoniam, quæ erit solius juris Ecclesiastici. Idem cum Lessio, esse nimirum solùm simoniam contra prohibitionem Ecclesiæ, tenet Castrop. *de simon. p. 15. n. 3.* citans Suar. *de simon. l. 4. c. 11. n. 8.* Valent. *d. 6. q. 26. p. 3.* Redoan. Ugolin. &c. Verùm addit Less. *cit. n. 3.* ejusmodi tamen permutationem non esse propriè simoniacam, sed tantùm generali ratione & imitatione quadam; cùm propriè simonia sit, ut docet Sotus *l. 9. q. 5. n. 1. & q. 7. n. 2.* cum datur temporale pro spirituali, quod utique aliud, majúsque genus est irreverentiæ, quàm cùm datur spirituale pro spirituali, uti fit in permutatione beneficiorum.

Quæstio

Quæstio 847. Quæ sit pœna permutantium beneficia propriâ auctoritate?

R_Espondeo_: Esse privationem, seu amissionem beneficii. Chok. *de permut. p. 1. c. 2. n. 3.* Laym. *in c. cùm olim. de rer. permut.* Less. *cit. n. 30.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 58.* juxta *cit. c. cùm olim.* non incurrere tamen illos hanc pœnam privationis ipso jure, seu facto, uti nec censuras; sed solùm posse illos in pœnam commissi hujus criminis privari per sententiam, juxta *cit. c. cùm olim.* ubi jubentur privari illis, tenent Chok. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit. n. 3.* Less. *cit. c. 35. n. 100.* (qui etiam *n. 141.* hanc addit rationem: Quia hîc non est propriè simonia, cùm non detur temporale pro spirituali, sed generaliore modo simonia vocatur; adeóque quando jura dicunt, simoniacos esse ipso facto excommunicatos, non debet hoc extendi ad hanc simoniam; sed solùm ad eam, quæ propriè ac strictè simonia dicitur; cùm pœnæ sint restringendæ. Ad hæc jura, quæ loquuntur de hac permutatione, non habeant ullam pœnam ipso facto incurrendam, sed solùm ferendam, ut constat ex *c. cùm olim. de rer. permut. c. cùm pridem de pactis*) Pirh. *ad tit. de rer. permut. n. 24.* Laym. *loc. cit.* citans Pet. Nav. *de restitut. l. 2. c. 2. ad finem.* qui proinde etiam omnes expresè tenent, quòd tales permutantes, etsi fecerint actum irritum, possint tamen, sicut propriâ auctoritate alienârunt, & commutârunt, ita etiam suâ auctoritate ad sua quisque beneficia redire, saltem in foro conscientiæ, & quamdiu per sententiam Judicis iis non privantur, ut limitat Pirh. *loc. cit.* pro quo expresè quoque citat seipsum *loc. cit.* Laym. *Th. mor. l. 1. tr. ult. c. ult. §. 5. q. 2.* Contrarium tamen, nempe hodie vi *Extravag. cum detestabile. de simon.* tales esse privatos ipso jure, & incurrere sententiam excommunicationis, tenentibus Garc. *loc. cit. n. 59.* Suar. *de relig. l. 4. de simon. c. 55. n. 18.* quam sententiam communem fatetur Pet. Navar. etsi ipse contrarium teneat.

Quæstio 848. Coram quo Superiore facienda permutatio, sive quis hîc veniat nomine Ordinarii, coram quo facienda permutatio?

1. RESpondeo primò in genere: Omnem & solum illum, qui potestatem habet non solùm instituendi, sed & destituendi in beneficiis permutandis. Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 3. n. 2.* Chok. *de permut. p. 1. c. 2. n. 6.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 4.* vide, & huc applica dicta suprà, ubi, quis possit auctorizare resignationes.

2. Respondeo secundò in specie: Talis igitur Superior & Ordinarius, potens præbere auctoritatem permutationi, non est solus Pontifex, sed & Episcopus loci, in quo beneficia permutanda sunt. Azor. *loc. cit.* Chok. *loc. cit. n. 4.* Pirh. *loc. cit. n. 26.* Gonz. *gl. 14. n. 33.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 60.* citans Tusch. *concl. 304. lit. P.* contra Paris. *l. 5. q. 6. n. 231.* dubitantem, an hodiedum id possint Episcopi; eò quòd Pius V. *in Constitut. sua 42. incipiente: Officium credita.* suspenderit facultatem Ordinariorum recipiendi resignationes, & permutationes, quoadusque data & præscripta à se fuerit forma & modus istiusmodi resignationibus, quæ forma, cùm data fuerit *in Constitutione illius 58. incipiente: Quanta Ecclesia:* quoad resignationes, & non quoad permutationes, dicta suspensio potestatis recipiendi permutationes perdurare videatur; quam tamen Parisii dubitationem rectè mirantur Garc. & Gonz. dum, ut hic *n. 35.* ille *n. 63.* ipse Pius V in citata posteriore sua Constitutione 58. (cujus tenorem ipse Parisius ponit *in initio citata q. 6*) dictam suspensionem sustulerit, & expresè concesserit Ordinariis admittere permutationes, quæ Canonicis Sanctionibus & Apostolicis Constitutionibus permittuntur, non obstante, ut rectè Chok. *loc. cit. n. 5.* quòd in dicta Constitutione nullam præscripserit permutationibus formam; cùm id reliquerit juris communis dispositioni.

3. Secundò est etiam talis Superior auctorizare potens permutationes beneficiorum suæ Provinciæ Legatus de latere. Paris. *l. 7. q. 13. n. 16.* Garc. *loc. cit. n. 61.* Chok. *loc. cit. p. 1. c. 9 n. 2.* Azor. *cit. q. 4 §. hinc efficitur.* qui tamen rectè id limitat, ut non possit auctorizare permutationes suæ Provinciæ, nisi quas possunt auctorizare Episcopi ejusdem Provinciæ. Siquidem reservatorum specialiter Papæ permutationibus auctoritatem præbere non potest, uti nec Episcopus, de quo paulò post; nisi fortè specialis super his ei concessa esset à Papa facultas. Chok. *cit. n. 2. & 3.* Secus autem est in Legatis, qui non sunt Legati de latere, nec potestate Legatorum de latere pollent; hi enim, nisi fortè specialiter id iis concessum, permutationes beneficiorum auctorizare nequeunt; cùm non habeant potestatem instituendi & destituendi in beneficiis suæ Provinciæ. Garc. *loc. cit. n. 61.* citans Gamb. *de potest. Legat. l. 5. tit. de permut.* Bellamer. &c. Vide dicta de utroque hoc genere Legatorum suprà, ubi, an recipere possint resignationes alias.

4. Tertiò, Prælati alii Episcopo inferiores, habentes ex consuetudine, vel privilegio jurisdictionem quasi Episcopalem, & Episcopis subjecti non sunt. Pirh. *ad tit. de rer. permut. n. 26.* Azor. *cit. q. 4. ad initium.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 15. n. 5.* Chok. *loc. cit. c. 15. à n. 3.* (qui etiam *n. 6.* addit, id posse Abbates etiam non exemptos, ubi fortè jus illud auctorizandi permutationes præscriptione acquisierint) Garc. *loc. cit. n. 70.* citans Suar. *l. 4. de simon. c. 32. n. 11.* Gamb. & plures alios. Potestas enim interponendi auctoritatem in permutationibus beneficiorum competit Superiori ratione jurisdictionis Episcopalis, non ratione dignitatis. Pirh. *loc. cit.*

5. Quartò, etiam alii Episcopo inferiores, ad quos spectat collatio, & institutio talium beneficiorum, etsi careant de cetero jurisdictione quasi Episcopali, auctoritatem præstare possunt eorum permutationi, dum ex consuetudine legitimè præscripta hanc potestatem approbandi permutationes (quæ de cetero spectato jure communi spectat solùm jurisdictionem Episcopalem, aut quasi talem habentes) acquisierint. Pirh. *loc. cit. n. 26.* Castrop. *de simon. d. 3. p. 15. n. 6.* ubi: *Si prælatus inferior habeat præscriptam consuetudinem, nemini dubium est, sufficere; cùm ratione consuetudinis jus acquirat;* citat pro hoc Suar. *l. 4. de simon c. 32. n. 11.* Less. *l. 2. c. 34. n. 196.* Rebuff. &c. Idem tradit Chok. *loc. cit. p. 1. c. 6. n. 2.* ubi: *Si agamus de consuetudine tanto tempore observata, quæ sufficiat ad præscriptionem, dubium non est, quin inferior jus illud acquirere possit, quale jus habent Inferiores ab Episcopo Leodii, qui quotidie permutationibus beneficiorum, quorum ipsi sunt Collatores, auctoritatem præstant.* Et sanè posse tales inferiores jus dictum auctorizandi permutationes præscribere, vel ex eo patet, quòd actus ille recipiendi permutationes non ad Ordinem, sed ad jurisdictionem Episcopalem spectet; ea autem, quæ sunt jurisdictionis, præscribi possint. Chok. *loc. cit.* citans Rebuff. *ad reg. de infirm. resign. tit. de permut. n. 20.* Videnturque hæc procedere, etiamsi tales inferiores destituti sint potestate destituendi in illis beneficiis. De quo vide dicta suprà, ubi, an inferiores Episcopo recipere possint resignationes.

Quæstio 849. Specialiter, quid quoad auctorizandas permutationes possit Vicarius Generalis, & Coadjutor Episcopi, & Capitulum Sede vacante, quorum tam hoc, quàm illi videntur habere jurisdictionem Episcopalem?

1. RESpondeo primò: Vicarium id non posse nisi ex speciali mandato Episcopi; quia in permutatione interveniunt resignationis receptio & collatio, quorum neutrum potest Vicarius ille sine speciali commissione. Chok. *de permut. p. 5. c. 7. n. 5.* Pirh. *cit. n. 26.* Azor. *cit. q. 4. §. dubitatur.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 3. n. 3.* Garc. *p. 11. c. 4. n. 74.* cum communi.

communi. Neque sufficit, quòd habeat speciale mandatum conferendi beneficia spectantia ad collationem Episcopi. Pirh. Garc. *ll. cit.* nei nec sufficeret, si haberet speciale mandatum recipiendi resignationes; quia ex hoc non posset conferre, quin & etiamsi haberet potestatem destituendi. Vide hæc pluribus dicta suprà, ubi, an resignationes recipere possit. Videtur tamen econtra sufficere, si haberet & potestatem recipiendi resignationes, & beneficia vacantia per resignationem simplicem conferendi. Quòd si etiam haberet potestatem recipiendi resignationes ex causa permutationis factas, posse eum compermutantibus conferre beneficia, tradit Castrop. *loc. cit. n.* 4. contra Rebuff. & Barbos. eò quòd, licèt ista duo distincta sint, sint tamen omninò connexa; dum enim beneficium resignatur ex causa permutationis, eâ conditione resignatur, ut permutanti concedatur; adeóque admittens resignationem admittat eo ipso conditionem: quomodo autem hanc conditionem potest admittere, si non possit illa beneficia conferre, nec collatorem ad ea conferenda obligare? Qualiter autem, ubi haberet facultatem auctorizandi permutationes, adhuc valeret permutatio ab eo auctorizata post mortem Episcopi, vel etiam post revocationem ejus factam ab Episcopo, vide apud Chok. *loc. cit. à num. 8.* & dicta à nobis suprà *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Quid possit hac in parte Coadjutor Episcopi cum futura successione datus, facilè deduces ex iis, quæ de hoc dicta sunt à nobis suprà, ubi, an is recipere possit resignationes alias. Posse illum conferre beneficia, & recipere resignationes & permutationes, ubi coadjutus est demens; secus verò dum datus solùm ob infirmitatem, vel senium, seu non posse eas expedire, nisi saltem cum consensu coadjoti, cum communi tradit Chok. *loc. cit. p. 1. c. 13. n. 5. & 6.* citans Paris. *l. 7. q. 20. n. 23.* Selv. *de benef. p. 2. q. 1. n. 8.* & plures alios; qui tamen plerique, etsi loquantur de receptione resignationum, ex paritate tamen rationis idem sentire videntur de resignatione permutationis gratiâ.

3. Respondeo tertiò: Capitulum Sede vacante posse auctorizare permutationes, negant aliqui, affirmant alii. Vide hoc fusè à nobis decisum suprà, ubi, an recipere possit resignationes. Vide etiam Garc. *loc. cit. n.* 75. Ventrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n. 23. & 24.* Chok. *de permut. p. 1. c. 8.*

Quæstio 850. Quid possit in hoc puncto Visitator, seu Administrator Ecclesiæ vacantis, datus ei à Papa?

Respondeo: Potest is recipere & expedire resignationes & permutationes. Chok *cit. c. 13. n. 7.* citans c. 15. *cum de elect. in 6. & c. fin. §. fin. de suppl. neglig. Prælator.*

Quæstio 851. An igitur præscindendo à præscriptione & consuetudine, Prælati & Collatores inferiores, carentes jurisdictione quasi Episcopali (quin & potestate destituendi) permutationibus eorum beneficiorum, quorum ipsi ordinarii Collatores sunt, non requisito consensu Episcopi, auctoritatem nullatenus præstare valeant?

1. Respondeo primò: Communem & in praxi servandam sententiam habere, quòd id nullatenus possint. Pirh. Castrop. Suar. *ll. paulò suprà cit.* Chok. *de permut. p. 1. c. 6. n. 1.* citans Navar. *cons. 97. n. 2. de simon.* Rebuff. *in pr. tit. de permut. n. 20. &c.* Verumtamen oppositum, nempe quòd id possint hi inferiores, tenent Angel. *v. permut. n. 5.* Sylv. *v. permutatio. q. 2.* Sotus. *l. 9. q. 5. a. 2. & q. 7. a. 2.* apud Castrop. *cit. n. 6.* quam sententiam non omni probabilitate carere ait Pirh. *cit. n. 26.* quanquam dicat, oppositam in praxi communiorem & tutiorem esse, & tenendam. Eandem sententiam ut verè probabilem defendit Castrop. citatúsque ab eo Suar. *de simon. l. 4. c. 32. n. 14.* idque argumento *c. unici de rer. permut. in 6.* ubi approbatio & consensus Episcopi requiri videtur tantùm in permutatione beneficiorum, quæ ipse conferre potest, secus in aliis, dum dicitur: *Qui secundùm formam juris sua beneficia in eadem Diœcesi ad suam collationem spectantia permutare volentes, liberè, & sine fraude in manibus suis resignent. &c.* Confirmat idipsum Castrop. hâc ratione, quòd consensus & auctoritas Episcopi in permutationibus ideo spectetur; quia sine illo nec resignatio beneficii, nec alterius obtentio fieri possit; adeóque, cùm possit absolutè beneficium resignari & conferri sine consensu Episcopi; dum nimirum ejus collatio & institutio non spectat ad illum, non sit, cur dicamus, ejus consensum esse necessarium ad dictorum beneficiorum permutationem. Verùm hoc ipsum probandum esset à Castrop. quòd simpliciter resignari possit beneficium sine consensu Episcopi coram alio Collatore, destituto jurisdictione quasi Episcopali, & potestate destituendi, præscindendo à legitima præscripta consuetudine; quod suprà negavimus. Ad illud etiam, quod addit Castrop. Confirmationis alicujus loco, quòd Prælatus ille, ad quem spectet collatio beneficiorum illorum, vel ex hoc ipso, seu in hac parte habeat jurisdictionem Episcopalem; eò quòd collatio beneficiorum propria sit Episcopo, juxta *c. omnes Basilicæ.* 19. *q.* 7. & vel sic nomine Episcopi comprehendi possit, ad illud inquam dici potest, quòd neque collatio beneficiorum sit actus, neque potestas conferendi sit pars propria jurisdictionis, sed facultatis alicujus distinctæ, ut vidimus suprà, ubi, quid sit collatio. Inhærendo itaque sententiæ communiori,

2. Respondeo secundò in specie: Secluso privilegio, præscriptione, consuetudine, non posse permutationibus præbere auctoritatem Præpositos, Decanos, Archidiaconos, Archipresbyteros. De quo vide dicta suprà, ubi, an tales recipere valeant resignationes. Porro tametsi tales inferiores Collatores ordinarii regulariter præbere nequeant auctoritatem permutationibus, consensus tamen eorum requiritur, nec aliàs expediri potest ab Episcopo permutatio. Less. *l. 2. c. 34. n.* 197. Chok *de permut. p. 1. c. 6. n. 5.* citans Felin. *in c. cùm Bertholdus. col. 5. de rer. judic.* juxta dicta à nobis suprà. Quòd si tamen talis inferior Collator requisitus consentire noluerit, posse eum cogi, modò permutatio utilis sit Ecclesiæ, ait Chok. *ibid. n. 6.* citans Less. *ubi antè. n.* 198. ubi tamen is solùm loquitur de Patrono. De quo, uti & de Collatoribus vide plura suprà.

Quæstio 852. An Episcopus alteri delegare possit potestatem suam auctorizandi permutationes beneficiorum?

Respondeo affirmativè. Chok. *de permut. p. 1. c. 11. n.* 1. Neque obstat textus *c. deliberatione. § prohibemus. de off. Leg. in 6.* ubi dicitur, inferiores à Papa non posse committere alicui, ut recipiat resignationem beneficii, & postea illud conferat, ne aperiatur via contra Concil. Lateran. ad beneficia vacatura; nam in receptione resignationum permutationis gratiâ, & collatione beneficiorum affectorum compermutantibus cessat ratio *citati §.* & Concil. Lateran. nempe votum captandæ mortis. Chok. *loc. cit.* qui etiam *n.* 3. ex Paris. *l. 7. q. 29. n. 3.* subjungit, posse quidem Episcopum Vicario, aut Officiali Generali delegare in genere potestatem conferendi beneficia vacatura, & recipiendi resignationes, non tamen id committere singulari personæ de singulari aliquo beneficio vacaturo, ne aperiatur via ad vacatura, contra *cit. §. prohibemus.*

Quæstio 853. An Episcopus auctorizare, & expedire possit permutationes existens in Curia?

Re-

RESpondeo negativè: Tametsi eorum beneficiorum resignationes recipere possit existens in Curia; quia id est voluntariæ jurisdictionis; beneficia tamen resignata, quia hoc ipso, quòd resignentur coram Ordinario existente in Curia, vacant in Curia, & vel hinc reservata sunt Papæ, conferre non potest, adeóque non expedire permutationem, quæ resignationem & collationem includit. Paris. *l.* 7. *q.* 13. *n.* 23. *juncto n.* 25. & ex eo Chok. *loc. cit. p.* 1. c. 10. *n.* 2. Poterit tamen, ubi resignatio facta est coram eo existente extra Curiam, in sua, vel aliena Diœcesi, existens dein etiam in Curia, beneficia resignata conferre, & per consequens expedire permutationem. Chok. *loc. cit. n.* 3. Paris. *loc. cit. n.* 26.

Quæstio 854. *Quorum beneficiorum permutationes auctorizare non possit Episcopus?*

1. RESpondeo, sequentium: Primò reservatorum Papæ, utpote quæ conferre non possint Ordinarii. Chok. *de permut. p.* 2. c. 3. *n.* 1. Castrop. *de benef. cit.* §. 3. *n.* 6. Azor. *p.* 2. *l.* 7. c. 29. *q.* 16. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 82. citans Tusch. *conclus.* 307. *lit. p.* Mantic. *de tacit. & ambig. contract. l.* 25. *tit.* 9. *à n.* 12. quamvis Garc. *ibid. n.* 84. dicat, Gamb. *in c.* 1. *de rer. permut. in* 6. *n.* 33. docere contra omnes cum Azone de Ramengis, quòd vi specialis reservationis non impediatur permutatio beneficiorum sic specialiter reservatorum. De quo vide dicta suprà, ubi, an reservata permutari possint. Poterunt tamen in quolibet mense beneficia permutari coram Episcopis, & hi admittere resignationes factas in favorem causâ permutationis, & beneficia illa compermutantibus conferre; cùm vacantia per resignationem non reserventur Papæ vi regulæ *octavæ Cancellariæ*, seu mensium, utpote in qua dicitur: *Aliàs, quàm per resignationem:* Gonz. *gl.* 14. *n.* 33. *juncto n.* 29. Chok. *de permut. p.* 1. *c.* 3. *n.* 4. Atque ita etiam in specie poterunt Episcopi Germaniæ non obstantibus concordatis permutationes auctorizare, & beneficia compermutantibus conferre in mensibus reservatis Papæ; Siquidem per concordata non censetur Papa voluisse conditionem Episcoporum Germaniæ facere deteriorem, illisque plus detrahere, quàm aliàs concessum aliarum provinciarum Episcopis vi regulæ octavæ. Chok. *loc. cit. n.* 3. Poterunt quoque expedire permutationes beneficiorum reservatorum collationi aliorum, seu quorum collatio spectat ad inferiores, de consensu tamen eorum; cùm hi inferiores permutationem auctorizare nequeant, & facultas expediendi permutationes soli habenti jurisdictionem Episcopalem, aut quasi talem regulariter sit reservata. Chok. *loc. cit. p.* 1. *c.* 12. *n.* 1.

2. Secundò exemptorum. Chok. *loc. cit. n.* 4. Azor. *loc. cit.* de quo vide dicta suprà, ubi, an ea permutari queant.

3. Tertiò beneficiorum Episcopo propriorum, sive quæ ipse possidet; Siquidem, si Episcopus beneficium, quod retineret & possideret in sua diœcesi ex dispensatione Papæ, permutare velit cum alio etiam ejusdem diœcesis beneficiato, permutationem instituere debet coram Metropolitano; quia permutatio, ut dictum, fieri nequit nisi coram Superiore, qualis quò ad hoc est Metropolitanus respectu Episcopi. Pirh. *ad tit. de rer. permut. n.* 27. citans Suar. *l.* 4. *de simon. c.* 32. *n.* 9. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. c. 15. §. 5. *n.* 177.

4. Quartò: Permutationes unius cum pluribus, quæ simul haberi non possunt citra dispensationem Papalem, seu quæ simul habenda, concedi nequeunt ab Ordinario. Azor. *loc. cit.*

Quæstio 855. *An permutatio requirat necessariò causam legitimam?*

RESpondeo: Permutatio coram Ordinario fieri non potest, nisi justa subsistente causa. *c. quæsitum. de rer. permut.* Tond. *qq. benef. p.* 2. c. 4. §. 8. *n.* 27. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 17. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 1. *n.* 5. Garc. *p.* 11. c. 4. *n.* 44. citans quamplures. Cùm enim de jure prohibita sit beneficiorum permutatio. *cit.* c. *quæsitum.* & veluti odiosa & contra Concilia. *c. majoribus de preb.* ut ait Calderin. *cons.* 2. *de rer. permut.* apud Garc. *loc. cit.* hæc prohibitio relaxari, & in ea dispensari non potest per Episcopum, nisi intercedente justâ causâ. Castrop. *cit. n.* 4. & 5. Garc. *cit. n.* 44. *in fine.* citans Tusch. *concl.* 303. *n.* 1. *lit. P.* Hinc permutantes coram Ordinario obligati sunt allegare causam legitimam permutationis, & Ordinarius illam examinare, aliàs ejus dispensatio, seu facta ab eo permutationis auctorizatio erit nulla, utpote facta in & contra legem Superioris, absque causæ cognitione. Castrop. *loc. cit.* qui etiam illud à fortiore procedere ait, stante Constitutione Pii V. 58. concedentis Ordinariis admittere permutationes, quæ Canonicis Sanctionibus & Apostolicis Institutionibus permittuntur, & si secus factum fuerit, irritum esse decernitur; nullæ autem aliæ permutationes Canonicis Sanctionibus sint permissæ, quàm quæ fiunt ex causa utilitatis vel necessitatis Ecclesiæ; adeóque ceteræ sint omnino irritæ & inanes. Idem ait Garc. *n.* 50. & 51. quin & addit, beneficia sic permutata coram Ordinariis absque justa causa manere tanquam vacantia reservata Papæ, aut Superioribus Ordinarii, qui talem permutationem admisit; & insuper admittentem talem permutationem incurrere pænam suspensionis, de qua in dicta Constitut. Pii V. 58. Quamvis, ut ait Garc. *n.* 49. Bellam. *de rer. permut. p.* 6. *q.* 2. *n.* 12. teneat, permutationem sine ulla causa ab Episco factam, etsi is in hoc malè fecerit, posse irritari, non verò esse ipso jure irritam. Sed neque præsumitur in dubio permutatio facta ex justa causa, juxta Garc. *loc. cit. n.* 54. nec etiam Ordinario attestanti adesse causam permutationis credendum est, si non præmiserit causæ cognitionem & examen. Tond. *loc. cit.* ex Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 15. *n.* 172. Castrop. *cit. n.* 5. Garc. *cit. n.* 52. citans quamplures; eò quòd, cùm regula sit, permutationes de jure fieri non posse, qui dicit factam ex causa legitima, (quo casu limitatur ea regula) probare debeat hanc causam limitationis & specialitatis. Contrarium sentiente Bellam. *loc. cit.* nempe in dubio præsumi, permutationem factam ab Episcopo esse factam bene, & ex justa causa. Item Anchatano. *cons.* 279. cujus sententiam procedere ait Garc. *n.* 53. & præsumi posse pro Ordinario, dum is in ipsa permutatione enunciaret, adhibitam à se causæ cognitionem.

Quæstio 856. *Quænam censeatur esse causa legitima permutationis?*

1. RESpondeo primò: Causa sufficiens ad permutandum est necessitas, aut utilitas Ecclesiæ, seu melior majórve cultus Dei. In hoc conveniunt omnes, ut patebit ex mox dicendis.

2. Respondeo secundò: Est quoque causa ad permutandum sufficiens utilitas & commoditas permutantium, dum ea reducitur & redundat in bonum Ecclesiarum, & augmentum cultûs divini, ut nimirum sic permutatis beneficiis, meliùs & promptiùs Deo serviatur. Uti contingit, dum v. g. beneficiatus ob assiduas inimicitias, vel aëris intemperiem complexioni & valetudini suæ noxiam non potest tutò in loco beneficii sui commorari; vel ob idiomatis imperitiam, Chok. *de permut. p.* 2. c. 21. *n.* 2. Castrop. *cit.* §. 1. *n.* 4. Ventrigl. *loc. cit. n.* 19. Barbos. *loc. cit. n.* 127. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 30. *q.* 4. Garc. *p.* 11. c. 4. *n.* 47. citans Gamb. *in c.* 1. *de rer. permut. in* 6. *n.* 9. Cald. *cons.* 1. *eod. tit.* &c.

3. Respondeo tertiò: Nequaquam causa sufficiens ad permutandum est solus favor, vel sola commoditas, & utilitas compermutantium, nullam habens admixtam utilitatem Ecclesiæ, seu nullâ habitâ ratione utilitatis Ecclesiæ, aut melioris servitii divini. Garc. *loc. cit. n.* 49. ubi expressè inquit: *Patet ergo, permutationem factam absque ulla causa justa, qua*

saltem redundet in utilitatem Ecclesiæ, & ad eum saltem reductivè pertineat, nullam esse, si coram Inferiore Papâ fiat. Contra Bellam. qui sentit non esse irritam ipso jure, sed posse irritari. Ita pariter sentiunt AA. alii immediatè ante citati, dum inquiunt, posse fieri permutationem ob utilitatem permutantium, debere tamen semper adesse utilitatem saltem consecutivam, seu redundare saltem consecutivè in utilitatem Ecclesiæ, ut Bellam. Ventrigl. Barbos. posse fieri ob utilitatem personarum, modò non resultet inde damnum Ecclesiæ, sed utilitas, ut Gamb. *loc. cit.* apud Garc. Præter quos ità expressè sentit Sylv. *v. permutatio. n.* 12. apud Garc. *n.* 47. inquiens requiri, ut permutatio fiat ex causa spirituali, qualis est, ut Deo meliùs serviatur. Item D. Th. *in* 4. *d.* 25. *q.* 3. *a.* 3. dicens, quòd permutatio fieri debet pro causa spirituali, putà, ut meliùs Deo serviatur; aliàs, si pro terreno commodo aliquo utriusque, vel alterius fiat permutatio, est simoniaca. Idemque cum D. Tho. dicentes Corrad. *in respons. casuum conscient. q.* 42. & Ugol. *tab.* 1. *de simon. c.* 27. §. 1. *n.* 6. apud eund. Garc. *n.* 45. quorum posterior inquit, simoniam committi, aut saltem peccari, ubi ob non necessitatem vel utilitatem Ecclesiæ, & ut Deo meliùs serviatur, permutatio fit, ut debet; sed ob rerum terrenarum commodum, nullo habito respectu ad cultum divinum. Et hinc, qui beneficium permutat cum alio ob id, quòd ubi aliud illud beneficium est, venationi & piscationi operam dare possit, planè peccare, ea quo ob has causas permutatio permissa non est. Nullam verò intervenire aut spectari utilitatem Ecclesiæ, difficile esse definire, bene ait Chok. *loc. cit. n.* 3. propter palliationes & technas, quas Ordinariis obtendunt permutare cupientes.

4. Respondeo quartò: Pro justa causa admittendæ per Ordinarium permutationis sufficit utilitas unius Ecclesiæ compermutantium, modò ex parte Ecclesiæ alterius compermutantium non sit in damnum considerabile; eò quòd id conformius videatur textui *c. quæsitum*, utpote qui dicendo: *Quæ uno loco minùs sunt utiles:* considerat utilitatem unius loci. Garc. *cit. n.* 49 & ex eo Ventrigl. *loc. cit. n.* 18. (qui etiam ait, quò ad necessitatem Ecclesiæ sufficere secundùm omnes, ut ea sit ex parte unius) contrà Tusch. *lit. P. concl.* 305. *n.* 5. & Gemin. *cons.* 105. *n.* 5. requirentes utilitatem utriusque Ecclesiæ compermutatæ.

5. Respondeo denique: Ut superior teneatur admittere permutationem, requiritur causa necessitatis, vel magnæ & evidentis utilitatis Ecclesiæ. Garc. *loc. cit. n.* 48.

Quæstio 857. An ad permutationem necesse sit, ut, dum beneficium resignatur animo permutandi, exprimatur, resignationem fieri hoc animo?

REspondet negativè Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 180. *à n.* 1. ubi ait: multæ resignationes sunt species quædam permutationum; mutua autem talis resignatio, juxta gl. *in Clem.* 1. *de rer. permut.* vel ex causa fieri potest, exprimendo, vel non exprimendo illam fieri ex causa permutationis; quia si illud non exprimatur, sufficit illud colligi ex conjecturis, v. g. ex præcedentibus gestis vel dictis, ut Imol. *in cit. Clem. mutc. n.* 7. Anchar. *n.* 3. aut etiam probari per testes vel instrumenta, ut Cardin. *in cit. Clem. n.* 6. *in fine.* Veri simile enim non est, quòd quis beneficio suo renunciet sine causa. Similia habet Tond. *p.* 1. *c.* 75. *n.* 7. & 8. ubi ait: DD. omnes in *cit. Clem.* Asserunt, permutationem per se fieri, imò & de rigore faciendam esse per liberam & puram resignationem compermutantium, illósque posse mutuò resignare beneficia, etiam præcedente tractatu de permutando, & quòd non sit opus exprimere titulum permutationis, modò resignationes hinc inde purè & liberè fiant; cùm per eas non sint ligatæ manus collatorum, & resignantes non teneantur exprimere causam resignationis, sed ea præsumatur de jure.

Quæstio 858. An necesse sit in permutatione facere mentionem tractatûs jam antecedenter habiti inter compermutantes de compermutando?

REspondeo negativè: Idque sive permutatio fiat coram Papa, sive coram Ordinario. Paris. *de confid. q.* 40. *n.* 39. & 40. dicens ita obtinuisse usum & praxin quotidianam.

Quæstio 859. An in permutatione necesse sit, fieri mentionem beneficiorum aliorum à compermutantibus jam habitorum?

1. REspondeo primò: Id neque de jure, neque de stylo necessarium est, dum permutatio fit coram Ordinario, non secus ac in alia ab eo facta provisione, Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 29. *q.* 27. §. *sciendum est.* Chok *p.* 2. *c.* 5. *n.* 6. Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 99. citans Menoch. *de arb. l.* 2. *casu* 201. *n.* 150. Coras. *de benef. p.* 1. *c.* 9. *n.* 8. *&c.* Idem videtur, dum permutatio fit coram Legato de latere. Azor. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Permutationem factam coram Papa, etiam ad preces permutantium, (dum enim fieret motu proprio, seu adjectâ clausulâ *motûs proprii*, vel etiam *pro expressis habentes*, videtur certum esse, id non requiri. Chok. *loc. cit. n.* 1. ex Rebuff. *in pr. tit. de permut. n.* 35. dicente tutius esse, fieri mentionem omnium obtentorum, nisi adessent dictæ clausulæ) nullâ factâ à permutantibus mentione beneficiorum ab iis jam obtentorum, quantùm est de jure communi, subsistere, astruunt cum Federic. de Senis. *tr. de permut. q.* 13. (vel ut eum citat Chok. *n.* 27.) Gamb. *de permut. p.* 2. *n.* 188. Pet. de Ubald. *de permut. à n.* 21. *ad* 27. Ægid. *eod. tr. p.* 3. *q.* 1. *à n.* 10. apud Azor. *loc. cit.* Item Gimon. *in Enchirid. benef. l.* 2. *q.* 17. *n.* 159. & alii apud Garc. *loc. cit. n.* 93. eò quòd canones solùm statuant, debere fieri mentionem obtentorum in impetrationibus & dispensationibus ad occludendam viam ambitioni; in permutatione autem non sit impetratio & collatio simpliciter facta, sed tantùm permutationis gratiâ, cesset etiam omnis ambitio, cùm beneficium beneficio non addatur, sed unum in locum alterius subrogetur. Quâ ratione etiam motus Chok. *loc. cit. n.* 4. ait: non temerè recederem à sententia Federici, quam etiam sequitur Lotr. *l.* 1. *q.* 37. *n.* 26. Contrarium tamen esse de stylo, & servari in Curia Romana, testantur ipsi hi AA. plerique, & in specie Ægid. & Federic. & Rotam *decis.* 5. *de rescrip.* & 12. *de præb. in antiq.* apud Garc. *n.* 89. quin & Federic. opinionem suam veram existimat salvo tamen hoc stylo, & sequendum esse hunc usum & stylum Curiæ, asserit Azor. *loc. cit.* §. *cæterum.* & Chok. *loc. cit. n.* 5. Econtra non solùm ex stylo, sed & de rigore juris faciendam esse hanc mentionem præhabitorum, expressè tenet Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 3. §. 4. *n.* 3. & tenere videtur Garc. *n.* 89. *juncto n.* 94. & 95. utpote utens iisdem, quibus Castrop. rationibus, & dissolutionibus argumentorum sententiæ oppositæ: nempe quòd in permutatione verè detur impetratio & collatio novi tituli, & si ex causa permutationis, & quòd, licèt in permutatione, admissa ex ejus causa resignatione collatio sit necessaria ac debita compermutantibus, non secus ac facta electione & præsentatione legitima, debita est confirmatio & institutio, (ob quam causam opus non est confirmandum vel instituendum per Papam facere mentionem à se jam obtentorum, ut Castrop.) admissio tamen resignationis non sit necessaria, & ad eam requiratur consensus Superioris, cujus est compermutata conferre; secus ac accidit in præsentatione, ad quam non requiritur consensus Superioris, seu Institutoris. Ad quod tamen dici facilè posset, æquè necessariò præstandum esse consensum dictæ resignationi, quæ fit permutationis gratiâ, dum adest causa legitima, evidens nempe Ecclesiæ utilitas, quàm admissio præsentationi.

Quæstio

Quæstio 860. An exprimenda qualitas beneficiorum permutandorum?

1. RЕspondeo primò pari modo: Dum permutatio expeditur per Ordinarium, opus non est exprimere dictas qualitates. Azor. *loc. cit.* Chok. *p. 2. c. 4. n. 1.* citans Gamb. *in c. licet. n. 25. de rer. permut. in 6.* Quod ipsum tamen rectè limitat Chok. *loc. cit. c. 5. n. 7.* nisi esset beneficium, ad cujus titulum permutans fuit ordinatus; dictâ enim qualitate non expressâ, permutationem fore nullam; eò quòd à Trid. *sess. 21 c. 2.* cum decreto irritante exprimenda disponatur, quæ dispositio per æquipollens adimpleri nequit. Eadem habet Chok. *de permut. p. 3. c. 28.* ubi postquam *n. 1.* præmisisset, plerósque tenere, quòd decretum illud Trident. de facienda mentione in resignatione, quòd ad illius beneficii titulum quis sit promotus, non extendat se ad permutationem ob diversitatem rationis, quia nimirum secus, ac contingit in resignatione (ubi resignans per consensum semel præstitum abdicat à se plenè jus & titulum beneficii, transferendo illum in Resignatarium) in permutatione beneficia non dicantur vacare, (cujus tamen contrarium diximus suprà) dum uterque habet jus in re, & quamdiu permutatio non est sortita effectum, jus & possessio remaneat penes permutantem, soleátque permutatio expediri cum conditione suspensiva, ut alter alterius beneficium assequatur; adeoque nec titulus, nec possessio auferatur à permutante, priusquam jus & titulus beneficii alterius sit ei quæsitus, & sic quoque cesset ratio finalis Concilii Trid. quæ erat, ne Clericus amisso beneficio cogatur mendicare: & quia idipsum quoque resolvit S. Congreg. *in una Camerinens. 1. Julii. 1593.* nimirum tutum esse in conscientia, qui beneficium, ad cujus titulum promotus, resignavit sine facta de eo mentione, dum aliud ex causa permutationis obtinuit, modò illud sit æquivalens primo. Ubi hoc ipsum expresè tenet Garc. *p. 2. c. 5. n. 218.* ubi ait, faciendam illam mentionem, nisi permutatio sit æquivaleos, ubi inquam post hæc omnia subjicit. Chok. *n. 6.* His tamen non obstantibus eadem S. Congreg. Anno 1600. 25. Julii censuit, perinde faciendam esse mentionem tituli in permutatione, ac in resignatione; cùm talis sit forma à Trid. præscripta, a qua non recedendum, consideratâ præsertim clausulâ irritante. Citátque pro hoc Mantic. *de tacit. & ambig. contract. l. 25. tit. 7. n. 44.* Barbos. *de off. & pot. Ep. alleg. 19. n. 45.* & seipsum *ad reg. Cancell. 42. de consensu in resign. à n. 27.* Eandem limitationem habet Card. de Luc. *de benef. d. 41. n. 4. & 5.* ubi, quod etsi dictum Conciliare decretum in verbis loquatur tantùm de resignatione, attamen ex declarationibus S. Cong. receptum sit, locum etiam habere in permutationibus.

2. Respondeo secundò: Dum verò permutatio fit coram Papa, vel ejus legato de latere, necessariò faciendam mentionem de qualitatibus beneficiorum compermutandorum, aliàs de jure vel stylo exprimendis, expresè asserit Garc. *loc. cit. n. 91. & 92.* Contrarium hîc iterum sentientibus Federico, ejusque sequacibus, *q. præced.* citatis, quantum est de jure, prout videre est apud Garc. *n. 93.* salvo tamen, etiam secundùm hos AA. Stylo curiæ, & in hoc servantes contrarium. Quem etiam stylum hac in parte non levibus rationibus inniti asserit Azor. nempe quòd clericus idoneus ad unum beneficium, eo ipso non sit idoneus ad aliud; quique dignus est uno beneficio, non ideo sit dignus duobus, cum quibus sæpe unum permutatur, & qui meretur tenue, non hoc ipso meretur pingue. Sic etiam in specie exprimendum esse, quòd beneficium permutandum sit reservatum, si reservatum reservatione speciali secretâ; eò quòd talis reservatio censeatur facta in favorem certæ personæ, & Papa in dubio non præsumatur ulli velle præjudicare. Secus autem fit, dum reservatum reservatione generali. Sic, inquam, tradit Chok *de permut. p. 2 c. 3. n. 1.* ex Gamb. *ad c. licet. de rer. permut. in 6. n. 45.* & Federic. *q. 4.*

3. Verùm limitanda principalis responsio, ita ut necessaria non sit dicta qualitatum expressio primò: Si permutatio facta motu proprio; eo quòd per expressionem hujus clausulæ præsumatur Papa uti voluisse in sua concessione plenitudine potestatis, omnesque defectus excludere, vel supplere, & quòd, ubi de manifesta voluntate Papæ constat, uti id constat per adjectam clausulam, cessare debeat omnis ulterior disputatio Chok. *de permut. p. 2. c. 4. n. 4. & 5.* ubi etiam addit, quòd manifesta hæc voluntas hoc etiam operetur, etiamsi apparere posset, gratiam vel permutationem esse aliquo modo obtentam ad instantiam partis, modò hæc clausula *motus proprii* sic adjecta, quæ & tunc suum operatura sit effectum, ita ut perinde valeat, ac si facta fuisset purè motu proprio nemine sollicitante, nisi fortè, ut id ipsum limitat Chok. *n. 6.* Papa ipse declarâsset, se concessisse ad instantiam partis; tum enim dicta clausula *motus proprii*, etiam scripta manu Papæ non operabitur.

4. Secundò: Si (etsi non adsit expresè dicta clausula *motus proprii*) ex literis permutationis colligi possit, Papam non fuisse nescium causæ permutationis, & qualitatis beneficiorum; eò quòd tunc cesset dispositio Canonum, statuentium in impetrationibus beneficiorum per Papam conferendorum, declarandam esse qualitatem eorundem. Chok. *cit. c. 4. n. 2.* citans *gl. in Clem. 1. de præb.* argumento *c. non potest. tit. eod. in 6.*

5. Tertiò: Si (licèt ex literis permutationis dicta scientia Papæ non appareat; quin etsi appareret, Papam auctoritatem suam præstitisse permutationi ad supplicationem permutantium) qualitates beneficiorum essent exigui momenti, ut valor & similia. Chok. *loc. cit. n. 3.* citans Gamb. *ubi antè n. 139. in fine.* Secus autem fit, seu permutatio non subsistat subticita qualitate beneficii valde signanda, ut quòd beneficium compermutandum sit jurispatronatûs laicalis; sit Ecclesia Cathedralis vel Collegiata, sit beneficium habens curam animarum, vel ad cujus titulum quis ordinatus, aliáve similis, (quas Paris *de resig. l. 10. q. 2. n. 20. & seq.* recenset) eò quòd Papam verisimiliter movere potuisset ad non expediendam permutationem. Chok. *cit. c. 4. n. 2.* & Gamb. *loc. cit.* apud Azor. *cit. q. 27. §. ceterum in fine.*

6. Limitanda denique, ut omissâ mentione consanguinitatis inter compermutantes, juxta stylum non censetur in permutatione subreptio; cùm ea non ponderetur, nisi in provisionibus coram Ordinariis faciendis. Cardin. de Luca *de benef. d. 40. n. 16.* Item ut exprimi non soleat gravis ætas, vel mala valetudo unius ex compermutantibus, cùm satis in hoc provisum sit per regulam Cancellariæ *de viginti*, seu *de infirm. resign.* Card. de Luca *ibid. n. 17.*

Quæstio 861. An igitur hæc Regula de infirm. resign. locum habeat in permutationibus tam factis coram Papa, quàm factis coram Ordinario?

1. RЕspondeo ad primum: Habere illam locum in permutatione facta coram Papa, ita ut si resignans permutationis gratiâ moriatur intra viginti dies præstiti consensûs, beneficium illius permutatum alteri liberè conferri possit, sive permutatio fuerit æqualis, sive inæqualis. Chok. *de permut. p. 1. c. 5. n. 1. & 2.* citans Rebuff. *in pr. in hanc reg. gl. 4. in princip.* Paris. *de resig. l. 12. q. 5. n. 15.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 14. n. 54.* Wames. *To. 1. cons. 257. n. 22. &c.* juxta fusiùs à nobis dicta suprà, ubi, an infirmi resignare possint in favorem.

2. Respondeo ad secundum: Etiam locum habere illam, si fiat permutatio coram Ordinario, propter clara illius regulæ verba: *Quavis auctoritate.* Chok. *loc. cit. n. 7.* Et licèt ibi quoque dicat, sententiam oppositam videri satis plausibilem, & à multis viris doctis receptam, citans pro ea Boërium Epo. *in c. cum universorum. de rer. permut. n. 157.* & auctorem Analyt. comment. *ad hanc reg. n. 30. & seq.* Addit tamen, se illam putare minus tutam, nisi Rotæ præjudiciis confirmetur.

Quæstio 862. An subsistat permutatio facta sub conditione, ut alter compermutantium debita compermutantis solvat, vel expensas ab eo factas?

RESpondeo: Dum debita hæc contracta sunt à beneficiario nomine Ecclesiæ, cui præest, sive contemplatione beneficii in ejusdem meliorationem aut conservationem, subsistere permutationem citra ullam simoniæ labem; cùm jam sit conditio, quæ tacitè inest, seu onus, quod incumbit ipsi beneficio, adeóque cujuscunque ejus possessori, etiam sine illius expressione ab eo solvendum. Illicitam verò esse, & simoniacam permutationem, cum dicta conditione seu pactatione, si debita contracta à beneficiato suo nomine, aut in ejus rem & utilitatem conversæ, sic inquam tradunt Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 31.* Chok. *p. 2. c. 19. n. 3.* & taliter intelligendi Gamb. *ad c. licèt. de rer. permut. in 6. n. 151.* Federic. *de perm. q. 39.* dum simpliciter sine dicta distinctione tradunt, permutationem sub tali conditione licitè fieri posse; eò quòd conditiones, quæ tacitè insunt, in pactum deduci queant; etsi addant, conditionem illam non esse exprimendam. Cùm resignatio beneficii fieri debeat absque ullo pacto. Idem tenent Azor. & Chok. de impensis, quas de suo Beneficiatus fecit in bonum beneficii, quòd fieri possit permutatio cum pacto illas refundendi. Verùm vide dicta de hoc suprà, ubi de resignatione facta sub conditione, & simoniacè.

Quæstio 863. An qualitas requisita in beneficiis aliàs vacantibus, vel etiam onus afficiens beneficia aliter, quàm ex resignatione facta permutationis gratia, requiratur quoque, & afficiat beneficia vacantia ex causa permutationis?

RESpondet affirmativè Garc. *p. 11. c. 3. n. 6.* citans Puteum *decis.* 331. & 338. Mohed. *decis. 7. de concess. præb* constat ex dictis suprà. Sic namque beneficia patrimonialia in compermutante requirunt hanc qualitatem, ut sit de tali urbe, loco &c. Garc. *ibid. n. 7.* Sic requirentia certam ætatem, compermutari nequeunt, nisi cum habente illam ætatem. Paris. *l. 4. q. 9. n. 25.* sic, (quod concernit alteram partem *quæst.* nempe onera, quibus obnoxium beneficium) privilegium de fructibus primi anni beneficiorum vacantium, de quo *in c. si propter de rescrip. in 6.* comprehendit quoque beneficia vacantia causâ permutationis. Garc. *cit. c. 3. n.* 8. citans Federic. Sic Annatam deberi quoque ex beneficiis permutatis, eò quòd & hæc verè resignentur, vacent, & conferantur, tradit Azor *p. 2. l. 7. c. 30. n.* 10. citans Joan. And. & Archid. *in cit. c. si propter.*

Quæstio 864. An permutatio fieri possit per temporis intervalla?

RESpondeo affirmativè, v. g. dum Titius coram Episcopo suo permutationis gratiâ dimittit beneficium suum, & dein priùs post menses aliquot recipit beneficium Caji sibi collatum, quod is habebat in alia diœcesi, & dimiserat coram suo Episcopo. Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 28.* citans Feder. *de permut. q. 11.* Ubald. *eod. tr. n. 70.* Rebuff. *in pr. p. 3. tit. de permut. n. 36.* Alium casum, in quo etiam resignatio per temporis intervalla separatur à collatione, vide suprà, ubi, an in permutatione detur vera vacatio, & nova collatio. Unde jam etiam fit, ut dum beneficium à Titio dimissum, & Cajo collatum, Cajus ad dies, vel menses aliquot unà cum suo quietè possidet; eò quòd suum priùs dimittere, & Titio relinquere non poterat, v. g. propter absentiam sui Episcopi, tertius aliquis primum illud Caji beneficium in Curia Romana impetrare nequeat, tanquam vacans per adeptionem secundi cum illo primo incompatibilis. Quia tametsi beneficium, quod causâ permutationis dimittitur, vacare videatur, non tamen vacat vacatione, de qua in *c. de multa de præb.* & secundum illud beneficium non datur Cajo, ut illud cum primo suo retineat, sed ut suum gratiâ Titii dimittat, ubi nactus ad hoc occasionem. Ita ferè Azor. *loc. cit.* ex Rebuff. *ubi antè. n. 37.*

Quæstio 865. Intra quod tempus expedienda permutatio, hoc est, facienda receptio resignationis talis mutuæ, & collatio beneficiorum compermutatorum?

1. RESpondeo primò: Certum tempus, intra quod beneficia compermutata conferri debeant, à jure statutum non est. Azor. *loc. cit. n. 30. q. 2.* Chok. *de permut. p. 3. c. 17.* Garc. *p. 10. c. 4. n. 2.* citans Federic. *de permut. q. 29.* Pet. de Ubaldis seu de Perusio. *eod. tr. p. 2. q. ult. n. 31.* Selv. *de benef. p. 3. q. 64. n. 2. & 3.* Coras. *de benef. p. 4. c. 1. n. 6. &c.* contra Delphin. *de jurep. l. 2. q. 11.* tenentem, in beneficiis resignatis permutationis causâ habere quoque locum textum *c. 2. de concess. præb.* ubi ad conferendum conceduntur collatoribus ordinariis sex menses; quod falsum esse, ait Garc. *loc. cit. n. 4.* & ex eo Chok *loc. cit.* cùm textus ille non habeat locum in collatione necessaria, qualis est illa, quâ conferuntur beneficia permutata; sed in habente liberam potestatem conferendi, ut Selva *loc. cit.* ait quoque Azor, posse Ordinarium superiorem inferiori Ordinario, apud quem beneficia permutantur, præcipere, ut intra certum tempus totam permutationem expediat, sin minùs, ipse eam perficiet. Verumtamen

2. Respondeo secundò: Hodiedum tempus illud determinatum à Gregorio XIII. in Constitutione ejus 87. *de publicatione resignat.* quæ hodie viget, ubi statuit Papa, quòd resignationes beneficiorum etiam ex causa permutationis factæ in manibus Ordinariorum, & aliorum inferiorum Papâ infra mensem debeant admitti vel rejici, & provisio, si per eos facienda, fieri, & provisus intra tres menses à die factæ provisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat, alioqui nulla sit provisio, & beneficium vacare censeatur eo ipso, ejúsque dispositio ad Sedem Apostolicam devoluta existat. Garc. *p. 11. c. 3. n. 275.* de quo vide dicta suprà, ubi de publicatione resignationis. Quòd si tamen habens conferre beneficia ex causa permutationis resignata, sit in hoc negligens, & differat, vel etiam recuset id facere, recurrendum esse ad Superiorem, nempe Metropolitanum, vel Legatum Apostolicum, qui ei ad hoc tempus præfigat, quo elapso ipse supplebit, vel compellendo, vel conferendo seu instituendo. Garc. *cit. p. 10. c. 4. n. 5.* & ex eo Chok. *loc. cit.* quamvis, ut *ibidem n. 6.* Garcias, teneat Bellameta. *de permut. p. 5. q. 1.* elapso illo tempore præfixo à Superiore ad conferenda beneficia permutata, non devolvi ad illum Superiorem potestatem conferendi, quia hoc jure cautum non reperiatur, sed permutantes ad sua beneficia redire posse.

Quæstio 866. An, & qualiter permutatio fieri possit per Procuratorem?

1. RESpondeo, præter dicta suprà integro §. de resignatione per Procuratorem, quæ revidenda, & huc applicanda. Primò posse permutationem fieri per Procuratorem non secus ac resignationem puram, vel in favorem. Azor. *p. 2. l. 7. c. 29. q. 24.* cum communi.

2. Secundò: Posse constitui unum eundemque Procuratorem ab utroque compermutantium. Chok. *de permut. p. 3. c. 22.* Azor. *loc. cit.* citans Ægid. Bellam. *de permut. p. 8. q. 1.* Gamb. *p. 2. n. 142.* & Federic. de Senis. *q. 3.* quorum sententiam dicit communi consensu receptam. Quòd si tamen postea de permutatione lis inter permutantes oriretur, unus idemque Procurator ad litem utrique deservire non possit, juxta *l. licèt. §. si plures. ff. de Procur.*

qui

qui textus loquitur de Procuratoribus in Judiciis contentiosis, in quibus, cùm ab una tantum parte stare possit æquitas, unus idemque Procurator utrique parti deservire nequit. Chok. *loc. cit.*

3. Tertiò: Non sufficit Procurator constitutus generatim ad omnia negotia & causas agendas, sed requiritur speciale mandatum ad beneficium causâ permutationis resignandum. Chok. *p. 3. c. 23. n. 1. & 2.* Azor. *loc. cit.* quamvis Chok. *loc. cit. n. 3.* addat, videri subsistere constitutionem Procuratoris ad recipiendum, & acceptandum, ac permutandum beneficia imposterum obtinenda, quod negat Azor. *loc. cit. §. quæres.* ubi: *Minimè constitui potest Procurator ad permutandum beneficium nondum obtentum, sed obtinendum; quia nemo potest permutare nisi rem suam: & eâdem ratione non posse constitui Procuratorem ad beneficium recipiendum, & permutandum.*

4. Quartò: Procurator constitutus ad permutandum, si priùs anno elapso à constitutione sui permutet, videtur non valere permutatio, eò quòd intra tantum tempus voluntas Principalis præsumatur mutata, argumento *l. peregrè. ff. de acquirenda possess.* Chok. *p. 3. c. 25. n. 1.* qui etiam addit, quòd, etsi Camera Apostolica ejusmodi Procuratorem post annum ad resignandum admittat, secus ac facere consuevit Cancellaria, provisio tamen obtenta à Papa, hoc suppresso, quòd mandatum erat superannale, subreptitia sit, & ipso jure nulla; eò quòd hoc non suppresso, Papa non tam facilè admisisset, & hoc sufficiat ad subreptionem, ut Auctor Analyt. comment. *n. 401. ad reg. de public.*

5. Quintò: Procurator constitutus ad permutandum coram Papa non potest permutare coram Ordinario. Chok. *cit. q. 25. n. 2.*

6. Sextò: Procurator ad permutandum potest esse laicus. Chok. *p. 3. c. 27. n. 3.*

7. Denique beneficium vacat in loco, ubi Procurator permutat; non verò, in quo Principalis constituit, aut commoratur. Azor. *cit. q. 24.* & ex eo Chok. *p. 3. c. 26.* citans insuper Rebuff. *in pr. tit. de Procur. ad resign. n. 28.* Gamb. *ad c. licet. de rer. permut. in 6. n. 146.* Gemin. *ad c. licet Ecclesiarum. de preb. in 6. n. 7. &c.*

Quæstio 867. An, & qualiter compelli quis possit ad permutandum independenter ab eo, quòd ipse de hoc antecedenter tractârit, séque obstrinxerit fide datâ ad permutandum?

RESpondeo: Potest quis etiam invitus ac contradicens auctoritate Episcopi compelli ad permutandum suum beneficium, ubi id Ecclesiæ necessitas postulat, putà, quia in sua Ecclesia non proficit ob scandalum, persecutionem similémve causam, aut aliter inutilis est. Azor. *p. 2. l. 7. c. 30. q. 5.* qui tamen id ipsum limitat, ita ut non sufficiat ad hanc compulsionem, quòd unus eorum sit magis utilis Ecclesiæ quàm alter, sed requiratur, ut unus sit inutilis, alter utilis. Distinguit verò Ventrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n. 47.* ut procedat, si necessitati Ecclesiæ subveniri nequeat, dando tali inutili beneficiato Coadjutorem; tunc enim ait, compelli eum posse ad permutandum, etiamsi dicta necessitas Ecclesiæ proveniat absque ejus culpa, eò quòd prævaleat tunc utilitas publica. Citátque pro hoc Abb. *in c. quæsitum. de rer. permut.* Federic. *de permut. q. 26. n. 41. & 42.* Mantic. *de tacit. & ambig. contract. To. 2. l. 25. tit. 7. n. 16. 17. & 29.* Secus verò sit, si subveniri possit dictæ necessitati, dando illi Coadjutorem; cùm etiam ægrotus, qui deservire non potest, non sit cogendus ad resignandum. Quod tamen intellige, dum citra suam culpam est inutilis Ecclesiæ beneficiatus ille, ut contingit in infirmo. Dum enim ob commissum crimen, aut scandalosam vitam nil proficit, aut dilapidator est bonorum Ecclesiæ, opus non est datione Coadjutoris, etsi per eum subveniri posset Ecclesiæ; sed potest compelli ad permutandum.

Quæstio 868. An is, qui fide datâ promisit, vel etiam cum juramento se obstrinxit ad permutandum, & dein pœnitet, & permutare non vult, compelli ad id possit: An verò cum effectu pœnitere possit & resilire, non obstante instantia alterius, & compulsione Superioris?

1. RESpondeo: Dum permutaturi datâ sibi fide convenerunt de expedienda coram Ordinario permutatione, & dein eorum alterum pœnitet, & intendit à permutatione recedere, posse eum, etiam invitum, compelli ad eam exequendam, altero instante; quin &, si omnino nollet, posse illum invitum transferri, tenent Pet. de Ubald. *de permut. n. 40.* Federic. *q. 38.* apud Garc. *p. 2. c. 5. n. 236.* in quorum sententiam inclinat Ventrigl. *loc. cit. n. 49. & seq.* hanc sententiam expressè tuetur Chok. *p. 4. c. 33.* hisce formalibus: *Compermutans cogi potest, ut fidem promissis impleat, nimirum ut ad effectum perduci curet permutationem; non quidem jure actionis, sed officio Judicis, juxta c. quæsitum. de rer. permut.* Et citat pro hoc Mantic *de tacitis & ambig. contract. l. 25. tit. 7. n. 92.* Idem expressiùs adhuc habet Chok. *p. 2. c. 27. n. 2. juncto n. 4.* ubi ait: *Dicendum cum Aufrerio, subsistere talem tractationem & obligationem, quia non fuit inter partes facta conclusio permutationis, sed promiserunt operam dare, ut per Superiorem expediatur, quod non est prohibitum: imo nec alteruter hujusce promissioni contravenire poterit; cùm juramentum, quod non vergit in detrimentum animæ, servandum sit: & licèt revocaret, non valeret revocatio; cùm in spiritualibus non possit agi ad interesse; ideóque ex officio cogi poterit a Superiore, ut de nolente fiat volens, etiamsi fides solùm data fuerit; quia fidei datio, & juramentum æquipollent.* Et ratio hujus sententiæ est, quòd similes pactiones super permutatione perficienda auctoritate Superioris non sunt illicitæ, ut idem Ventrigl. & Chok. & ut addit posterior, non est in hoc ulla simoniæ labes; cùm ejusmodi pactio per se mala non sit; quia tantùm in ea exprimitur propria voluntas, & libertas se ita obligandi non est prohibita; cùm non sit de permutatione beneficii, nisi juxta juris concessionem, & ostendat tantùm mutuam stabilitatem in concordia facta, quantum est ex parte illorum, citátque pro hoc Felinc. *tr. mor. 47. c. 7. n. 18.* & remittit ad Wames. *to. 2. consf. 344. n. 7.* & *consf. 339. n. 2.* Quamvis idem Chok. *p. 3. c. 24. à n. 3.* videatur potius sequi sententiam illam, quæ dicit, Procuratorem constitutum ad permutandum cum juramento de non revocando, revocari adhuc posse. Unde dum dicitur *in una Toletan. de anno* 1553. (quod ab adversariis in contrarium affertur) concordiam in beneficialibus non valere, etiam cum juramento, juxta c. *Constitutus.* & c. *super eo de transact.* id intelligendum de conventione, & pactione illicita, ut Ventrigl. *loc. cit. n. 50.* qualis v. g. est de resignando beneficio, cujus titulo quis promotus est ad Ordines, quæ conventio etiam juramento firmata non valet, quia est contra Trid. & juramentum non est vinculum iniquitatis. Garc. *loc. cit. n. 231.* Pro hac quoque sententia facit decisio Rotæ 8. *de Procurator. in antiq.* apud Garc. *n. 233.* quæ habet, quòd constituens Procuratorem ad resignandum permutationis gratiâ cum juramento de non revocando, non potest validè revocare, ut idem sentit Felin. *in c. ex parte Decani. de rescrip. n. 12.* & Aufrerius. *ad Capell. Tholos. decis. 261.* Quam etiam decisionem admittendo Pacif. *de resig. l. 9. q. 31. n. 9.* huic sententiæ favere videtur, etsi aliàs teneat, juxta dicta à nobis suprà, Procuratorem constitutum ad resignandum simpliciter, etiam cum juramento de non revocando, posse revocari, dum *loc. cit.* ait: huic argumento respondetur, dictam decisionem loqui in Procuratore constituto ad permutandum, secus in Procuratore constituto

ad resignandum simpliciter; quia aliud est, constituere Procuratorem ad resignandum simpliciter, aliud ad permutandum &c.

2. Nihilominùs contrarium sentit expressè Garc. *loc. cit. n.* 235. ubi ait: prædicta Rotæ *decisio* 8. *de Procurator. Non est in usu, sed indifferenter practicatur, quòd in quibuscunque resignationibus, sive ex causa permutationis, sive aliàs quacunque ratione correspectivis locus sit pœnitentiæ, donec resignatio per Superiorem fuerit recepta & admissa, nec darentur per Cancellariam literæ ad cogendum viâ juris partem renitentem, ut servaret contenta*; citàtque pro hoc Hieronym. Paul. *in pract. Cancell. vers. duo tractarunt.* Massam Gallesium. *de obligat. in forma Cameræ. p.* 2. *ad* 6. *particulam. q.* 1. *n.* 3. qui etiam dicat, sic suo tempore in pluribus causis judicâsse Rotam. Pro quo etiam, ut ait Garc. *n.* 238. facit resolut. Rotæ *in Toles. pension. de anno* 1553. ubi tentum, à concordia in beneficialibus licitum esse recedere ante beneplacitum Sedis Apostolicæ; quia in contractibus innominatis re integrâ locus est pœnitentiæ. *l. si pecuniam, & ibi gl. de conditione ob causam.* Nec clausula *salvo beneplacito* quicquam operetur, ante confirmationem Papæ quò ad validitatem concordiæ, licèt operetur, ne partes incurrant pœnam contrahendo super re spirituali, adeò, quòd si, antequam superveniat beneplacitum, pœnitentia intervenerit, irritabitur concordia. Addit tamen Garc. *n.* 237. videri necessariam absolutionem à dicto juramento, ut non incurratur perjurium, cùm juramentum in hoc casu servari possit sine interitu salutis æternæ. Item addit *n.* 239. ex Gonz. *gl.* 12. *n.* 83. & Gutt. *qq. Can. p.* 1. *c.* 22. *n.* 19. quòd in hoc casu pars, quæ recedit & pœnitet, teneatur subministrare alteri parti omnes expensas jam factas ratione dictæ concordiæ vel resignationis, vel resignationis, vel aliàs. Quod tamen, ait Garcias, sibi non placere; eò quòd, cùm recedens utatur jure suo, non teneatur ad expensas alterius partis &c.

Quæstio 869. An, & qualiter, dum jam res non est ampliùs integra, sed unus permutantium resignavit suum beneficium permutationis gratiâ, alter renitens compelli possit?

Respondeo: Posse illum compelli. Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 30. *q.* 12. citans Bellam. *de permut. p.* 10. *q.* 3. & Ubald. *q.* 8. contra gl. & Cynum *in l. cum precibus. c. de rer. permut.* quos citat Azor, qui id fieri posse negant in contractibus innominatis, qualis est permutatio, & solùm volunt cogi posse, ut quod alter compermutantium in hoc passus est damnum, resarciat.

Quæstio 870. An, si Procurator unius ad permutandum consenserit, resignaveritque ex causa permutationis beneficium sui principalis, mortuo dein principali ante expeditionem literarum, cogi possit ad consentiendum, seu extendendum consensum, ut expediantur literæ?

Respondeo affirmativè, juxta dicta aliàs de Procuratore ad resignandum. Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 25. *n.* 3. dicens, sic resolvisse Rotam apud Cassiador. *decis.* 1. *de renunc.* eò quòd, licèt voluntas & mandatum morte finiatur, actus tamen permutationis jam tum erat perfectus, & consensus subsequens Procuratoris pro expeditione literarum non sit nisi executio ad actum perfectum.

Quæstio 871. Si permutatio declaretur invalida, vel aliàs non sortiatur effectum, an, & qualiter permutantes redire possint ad beneficia sua?

1. Respondeo primò: Dum permutatio non habuit effectum, posse permutantes redire ad sua beneficia sine nova collatione, absolutè pronunciant Jo. And. & Franc. *in c. unic. de rer. permut. in* 6. Federic. de Senis. *de permut. q.* 8. Rossiniac. *de benef. c.* 38. Duaren. *l.* 8. *c.* 3. Pariſ. *de resig. l.* 1. *q.* 14. *n.* 12. *juncto. n.* 6. Less. *l.* 2. *c.* 34. *n.* 195. aliique apud Garc. *p.* 11. *c.* 4. *n.* 6. qui etiam *n.* 8. recitat pro hac sententia claram decisionem Rotæ *in Barcinon. Paroch.* 10. *Decemb.* 1601. ipse tamen *n.* 7. ait, eorum opinionem procedere tantùm in permutatione facta coram Papa, & nisi culpâ permutantis permutatio non habuerit effectum. Sic dum permutatio est nulla citra permutantium culpam, & hinc non sortitur effectum, posse permutantes redire ad sua beneficia, pronunciat simpliciter Chok. *de permut. p.* 3. *c.* 28. *n.* 7. citans Gemin. *cons.* 45. *in fine.* Tusch. *to.* 6. *Pract. Conclus. juris. Conclus.* 306. *n.* 6. Sic expressè tenet Azor. *p.* 2. *l.* 7. *c.* 19. *q.* 21. §. *altera.* & quidem licitum esse permutanti propriâ auctoritate redire ad beneficium, quandocunque permutationis effectus sine ipsius culpa non est subsecutus. Qui tamen addit, necesse esse, ut Superior declaret, talem, qui resignavit permutationis gratiâ, permutatione non sortitâ effectum citra ejus culpam, posse ad suum beneficium redire, adeòque non requiri auctoritatem Superioris de novo conferentis, sed declarantis, posse eum redire. Quod idem posterius, nempe saltem opus esse hac declaratione Superioris, qui det utrique licentiam ad suum beneficium regrediendi, absque alia collatione, seu concessione Executoris super reductione in pristinam possessionem, & talis licentia seu declaratio habeatur pro nova collatione, volunt Staphil. *de lit. grat. tit. de var. mod. vac.* §. 1. *n.* 14. Lampagnia. *in repetit. cap. unic. de rer. permut. in* 6. *q.* 7. & Aufret. *ad decis. Capell. Tholos.* 260. Redoan. *de simon. p.* 2. *c.* 10. *n.* 28. apud Chok. *p.* 3. *c.* 9. *n.* 2. & sic practicari in Gallia scribit Paponz. *l.* 2. *arresto. tit.* 7. *arrest.* 2. Hanc sententiam, nimirum posse in hoc casu non effectuatæ permutationis, aut etiam declaratæ nullæ citra permutantium culpam redire ad beneficia permutata, sine nova collatione, solâ dictâ declaratione, summam habere æquitatem pronunciat *loc. cit.* Chok. etsi præmisisset, illam, quæ dicit, opus esse in hoc casu novâ collatione; eò quòd resignatio ex causa permutationis veram vacationem, & consequenter primi tituli veram, & totalem extinctionem inducat, esse veriorem & tutiorem. Tenent eandem præter jam citatos expressè Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 4. §. 2. *n.* 36. Lott. *l.* 2. *q.* 14. *n.* 90. ubi etiam ipsam sententiam declaratoriam super nullitate permutationis implicare licentiam illam Superioris, quòd liceat permutantibus regredi ad beneficia permutata, & hic titulus resultans ex ipsa hac sententia declaratoria nullitatis sit sufficiens absque alio titulo collativo. Loquitur autem de permutatione non ipso jure nulla, sed quæ venit annullanda; eò quòd permutantes, quia ignorârunt, beneficia permutanda esse jurispatronatûs, consensum Patroni non requisiverunt citra omnem injuriam Patrono irrogatam.

2. Fundatur hæc sententia æquior in eo, quòd permutatio, seu resignatio permutationis gratiâ non aliter intelligatur facta, quàm sub conditione, si alteri permutantium beneficium acquiratur, seu, si permutatio utrinque habuerit suum effectum, adeóque eâ conditione non impletâ, seu non secuto hoc effectu, jus non abdicat, sed retinere velit resignans, non secus ac in alia resignatione in favorem. Chok. Azor. *ll. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 9. id admittens de permutatione facta coram Papa; addensque, id in resignationibus hujusmodi in favorem magis de stylo & æquitate obtinere, quàm de rigore juris; eò quòd hujusmodi conditio magis resolutiva, quàm suspensiva videatur. Sic etiam, licèt ex permutatione detur nova vacatio, ea tamen vacatione declaratâ nullâ, (uti contingit, dum permutatio declaratur nulla) consequitur, etiam per eam jus nullum fuisse abdicatum.

dicamm. Lott. *loc. cit. n.* 88. & 89. Unde jam, si postquam unus permutationis causâ resignavit, alter permutantium permutationem implere nequeat, quia v. g. diem suum obiisset, vel permutationem perficere recusaret, aut nequiret, puta, quia ejus beneficium evictum, reservatum, unitum alteri esset, possit primus (cui nulla adscribi potest culpa, vel impedimenti scientia) dicto modo ad beneficium suum redire. Azor. *loc. cit.* Sic, si illegitimus dispensatus ad curatum beneficium, eo obtento in vim dispensationis permutet illud cum alio curato alterius legitimi, credens, id sibi licere in vim semel habitæ dispensationis, adeóque non valeat collatio secundi curati ei facta ex causa permutationis, uterque ad renunciata poterit redire: Legitimus quidem ob probabilem ignorantiam facti, illegitimus ob probabilem ignorantiam juris. Chok. *de permut. p. 3. c. 9. n.* 10. Sic, si quis permutavit beneficium cum duobus compatibilibus, & unum eorum tanquam reservatum, aut aliàs obnoxium tertio alicui evincatur, poterit habere regressum ad suum primum beneficium, interveniente dicto modo auctoritate Superioris. Chok. *cit. c. 9. n. 6.* Idque, etiamsi beneficium illius alteri compermutanti jam collatum esset. Argumento *c. si beneficium. de preb. in 6.* (dico, argumento hujus *capitis*; hoc enim de cetero non loquitur de resignatione expressa, cujusmodi est illa, quæ fit permutationis gratiâ, ut Chok. *loc. cit. n. 7.*) ubi statuit Papa, ut, qui beneficium reservatum, vel collatum à Sede Apostolica obtinuit ab Ordinario, & illud simul, ac de reservatione vel collatione illa Apostolica cognoverit, dimisit, possit, non obstante acceptatione illâ illius reservati facta ex ignorantia, pœnitere cum effectu; cùm sic pœnam non mereantur; quo fit, ut Papa ei facultatem concedat (vi nempe *cit. c. beneficium*) prius beneficium alteri collatum recuperandi, modò pœnitentia illa in tempore, & è vestigio succedat; cùm possessionem civilem amisisse non videatur, qui statim redit. Chok. *loc. cit. n.* 20.

3. Hinc illud quod astruit Castrop. *de benef. d. 6. p. 3. §. 5. n. 3.* Si sine tua culpa permutatio non habuit effectum in alio compermutante; eò quòd is, antequam ei conferretur beneficium à te dimissum, mortuus sit, aut redditus incapax illius, non posse te redire ad beneficium à te dimissum, sic intelligendum: Si alter jam resignaverat, & dimissum ab eo beneficium tibi jam collatum, quia tunc prius ex parte tua fuit perfecta permutatio, & per accidens censebitur, quòd tuum beneficium alteri compermutanti non fuerit collatum, cùm per te id non steterit. Et sic tradit Garc. *loc. cit. n.* 10. citans pro hoc Gonz. *gl. 15. §. 2. à n. 40.* Quòd si duo resignant ex causa permutationis, & factâ collatione uni alter decedat, (intellige vel physicè per mortem naturalem, vel moraliter seu civiliter incurrendo incapacitatem) ante factam sibi collationem, superstes non habeat regressum ad beneficium à se dimissum, sed illud tunc tanquam vacans alteri conferri poterit.

4. Econtra, si beneficium compermutantis jam recepisti, antequam tuum dimitteres, & tempore, quo dimittere debebas, compermutans jam decessisset, vel redditus fuisset incapax illud recipiendi, posse te utrumque, & tuum & compermutantis beneficium retinere, nisi essent incompatibilia, (in quo casu, ait Garc. vacaret beneficium superstitis prius ab eo habitum, vel saltem dabitur optio dimittendi, quod voluerit) tenent Castrop. *loc. cit.* Garc. *cit. n.* 10. Azor. *loc. cit. q.* 29. Less. *loc. cit. n.* 197. Ventrigl. *To. 2. annot. 4. §. 2. n.* 42. (qui tamen id limitat *n.* 43. ut non procedat, ubi ex parte superviventis intercessit fraus, ut quia permutavit cum infirmo, in quo casu habet locum regula *de infirm. resig.* ita ut, si is moriatur intra 20. dies, superstes maneat sine omni beneficio, si suum jam resignavit, quia nunc illius vacet per illam resignationem; & alterius per obitum illius) Tond. *qq. benef. p. 3. c. 139. num. 9.* ubi etiam cum Luvet. tradit, resignatione mutuâ factâ, acceptatâ, & provisione utrimque factâ, si unus compermutantium possessionem accepit beneficii sibi de novo vi permutationis collati, alter verò eorum negligens in capienda possessione, ante eam mortuus fuerit, sit locus bonæ fortunæ pro superstite, & is utroque beneficio gaudere debeat; eò quod verum sit dicere, eum possessionem novi illius beneficii accepisse, & necdum privatum fuisse possessione sui primi beneficii, quamdiu alter ejus possessionem non ceperat. Cujus ulteriorem rationem dat hanc ex Gonz. *loc. cit.* quòd, cùm collatio una facta ex causa permutationis sit separabilis ab alia, licèt altera non habeat effectum, non ideo desinat valere permutatio quò ad aliam; quia utile per inutile vitiari non debet. Quemadmodùm, si alter permutantium omiserit publicare, non ideo permutatio est nulla, sed tantùm corruit collatio illius, qui omisit publicare, pro quo citat Gonz. *ubi antè. n. 50.* Pati. *l. 11. q. 5. n. 28. & seq.* Si autem compermutans, qui resignavit, decederet ante factam collationem superstiti, qui nondum resignârat, cùm jam permutatio non possit habere effectum, non debebitur illud beneficium superstiti, sed liberè providendum, tanquam vacans per dictam resignationem, asserit Garc. *cit. n. 10. in fine.*

5. Respondeo secundò: Si permutatio non habuit effectum, & fuit nulla ex culpa compermutantium, non posse illos, vel illum, ex cujus parte culpa commissa est, redire ad beneficia permutata, saltem sine nova collatione, tenent expressè Chok. *loc. cit. n.* 11. citans Pet. Gregor. *de benef. c. 28. n.* 11. & Rotam *in Roman. Canonic.* 17. *Novemb.* 1567. *& in Claramontens. Monasterii* 20. *Octob.* 1574. Item Castrop. *loc. cit. n.* 3. & à fortiore illi omnes, qui simpliciter astruunt, renunciantem ex causa permutationis, eâ non effectuatâ, non posse sine nova collatione illius, ad quem collatio talis beneficii spectat, redire ad beneficium dimissum, ut sunt Felin. *in c. cum venerabilis. n. 11. de except.* Selva. *de benef. p. 3. q.* 24. Bellam. *de permut. p. 11. q. 3.* Cotas. *de benef. p. 1. c. 8. n. 9.* Rebuff. *in pr. tit. de procur. n. 11. & 16.* Mascard. *de prob Conclus.* 1401. *n. 3. &c.* apud Garc. *loc. cit. n. 5.* Sic, si resignâsti, & permutatio non est sortita effectum, (intellige quò ad te) tuâ culpâ, quia incapax es beneficii recipiendi, (intellige, dum incapacem te reddidisti tuâ culpâ, vel etiam citra culpam incapax jam antecedenter eras, & de hoc sciebas) non poteris redire ad beneficium à te dimissum; quia conditio, sub qua illud dimisisti, executioni mandata est, utpote, quæ alia non erat, quàm ut alter suum tibi beneficium dimitteret, quod fecit, adeóque tibi imputandum, quòd illud ab altero dimissum non obtineas. Castrop. *loc. cit.* ubi etiam, quòd in hoc casu ob culpam talis permutantis alter compermutans non sit privandus jure, quod habet, ut illius sibi beneficium conferatur, si suum jam dimisit. Sic etiam, si permutatio fuit nulla, seu effectum non habuit, quia carebas legitimo titulo beneficii, quod resignâsti, & hinc ab altero compermutante evictum est, non poteris beneficium illius tibi collatum retinere, sed debebis illud dimittere, & compermutans, dum tuæ culpæ antecedenter conscius non fuit, poterit ad illud auctoritate propriâ reverti, juxta responsionem præced. quia nulla fuit ejus dimissio; eò quòd fuerit facta sub conditione, quòd tu beneficium firmum illi conferendum dimitteres, quod non fecisti. Castrop. *loc. cit.* Sic in specie, si permutatio fuit ipso jure nulla ob contemptum Patronorum, permutans non poterit reverti ad suum beneficium resignatum, non requisito consensu Patroni permutationis gratiâ; sed in pœnam ingratitudinis taliter permutantis poterit Patronus tanquam ad vacans liberè præsentare alium diversum à compermutante, qui instituendus erit. Lott. *loc. cit. n.* 84. Chok. *de permut. p. 1. c. 19. n.* 13.

Quæstio 872. An, dum completâ utrimque permutatione, factâ nimirum hinc inde resignatione permutationis gratiâ, factâque beneficiorum resignatorum collatione, non adimpletur tamen conditio

aliqua permutationi adjecta, v. g. procurandi uni permutantium pensionem aliquam ob inæqualitatem fructuum beneficii permutati, v.g. quia alter negligit dictam pensionem, ut in se receperat, procurare, vel illam à Papa impetrare non potest, regredi quis possit ad beneficium suum?

RESpondet cum Boëtio Ep. *in Clem. unic. de rer. permut.* Chok. *p. 3. c. 9. n. 4.* negativè. Rationem dat hanc; quòd, licèt vel non impletâ per alterum permutatione beneficiali; vel aliàs evicto post impletionem permutationis beneficio, alter redire possit ad suum beneficium, ut dictum *q. præced.* Si tamen hoc, quod in beneficiis permutatis est principale, semel fuerit ac maneat impletum, (beneficiis nempe hinc inde resignatis, & collatis, & pacificè possessis, nec evictis) ob solas quasdam leges extrinsecas non impletas ad restituendum beneficium nequeat agi; sed ad hujusmodi leges implendas duntaxat, præsertim, si beneficium acceptum non restituatur nec offeratur; cùm generaliter in permutationibus verum sit, pœnitentiæ locum non esse, quando ex una parte totum impletum est, & ex altera parte saltem aliquid est impletum circa partem permutationis intrinsecam, si pœnitentia talis alteri parti damnum esset illatura. De cetero, quid sit hac in parte regressûs, ubi pensio jam constituta non solvitur, vide ex dictis fusè suprà.

Quæstio 873. An permutantes ad sua redeuntes beneficia, fructus interim perceptos & consumptos teneantur restituere, ubi alter permutantium plus altero percepit?

RESpondet Chok. *p. 3. c. 10.* ex eodem Boëtio, *decision. Burdigalens. decis. 98. p. 1.* & Abb. *in c. dilecto. de præb.* Quòd si possidenti jus astitit, & non restitit, non teneri illum ad restituendum: Si verò ei jus restitit, teneri illum, etiamsi alioqui fuerit possessor bonæ fidei.

Quæstio 874. An permutatio expedita per Ordinarium, per eundem Ordinarium rescindi possit, instante uno ex permutantibus, prætextu læsionis, & inæqualitatis fructuum?

1. RESpondeo negativè. Chok. *de permut. l. 3. c. 5. n. 1.* Ventrigl. *to. 2. annot. 4. §. 2. n. 55.* remittens ad seipsum *to. 1. annot. ult. in c. cum dilectis. de empt. & vendit.* Ac dicens, indubitatè dicendum, quòd hujusmodi permutatio ratione inæqualitatis, seu redituum, seu onerum, non vitiatur: & quamvis in eo dubitari posset de fraude aliqua, cùm nemo præsumatur jactare suum, juxta *c. super hoc. de renunc.* nihilominus hæc præsumptio non sufficiat ad rescindendam permutationem. Citátque pro hoc Decium, *cons. 210. n. 6. & seq.* Rationem dat, quod, cùm permutatio principaliter fiat pro utilitate & necessitate Ecclesiæ, id solùm debeat attendi, quod principaliter agitur, juxta *l. si quis nec causam. ff. si certum petat.* & non utilitas & commoditas permutantium. Ampliatur idipsum, ut permutatio jam facta rescindi non debeat ob prædictam rationem, etiamsi ultra dimidiam partem læsio intercesserit. Chok. *loc. cit.* citans Covar. *l. var. resol. c. 5. n. 3.* Ventrigl. *loc. cit. n. 56.* citans Anchar. *in Clem. unic. de rer. permut. col. 2.* Abb. *in c. quæsitum. eod. tit. n. 6.* Decium, *cit. cons. n. 8.* Neque obstare inquit, quòd in beneficiorum permutatione servanda sit æqualitas, juxta *c. 1. & c. ad quæstiones. de rer. permut.* eò quòd id procedat in permutatione facienda, non facta, quæ rescindi non debeat. Quòd si tamen decepta est Ecclesia & beneficium, permutatio rescindi debet. Ventrigl. *loc. cit. n. 57.* citans Gald. *cons. 4. de rer. permut.* Cagnol. *in l. 2. c. de rescind. vendit. n. 57.*

2. Limitatur tamen etiam responsio, ut rescindi possit permutatio, ubi pars partem decepisset dolo, asserendo majorem valorem beneficii, juxta *c. cùm universorum. de rer. permut.* Chok. *loc. cit. n. 2.* Limitatur quoque ulteriùs ab eodem *ibid. n. 3. & seq.* ut non procedat in minore permutante. Idque non obstante, quòd minor in beneficialibus pro majore habeatur, id enim non impedit, quò minùs restitui debeat, ut apparet in Ecclesia, quæ, licèt possit agere, & hoc respectu reputetur major, si tamen decipitur, restitui potest.

Quæstio 875. An, & qualiter permutatio utrimque completa sit publicanda?

RESpondeo de hoc satis dictum suprà, ubi, quænam resignationes publicandæ, & quod dictum ibi de resignationibus aliis factis coram Ordinario, eas publicandas, idem dicendum de permutationibus coram Ordinario factis ob paritatem rationis, & quod circa modum servandum in aliis resignationibus dictum, id quoque huc applicandum.

Quæstio 876. An consumatur turnus ex collatione facta permutationis gratia?

RESpondeo: Nisi aliud sit consuetum vel concordatum, non minus ex collatione facta ex causa permutationis consumitur turnus & vicissitudo, quàm per collationem ex qualibet alia vacatione. Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gl. 45. §. 3. n. 5.* citans Philip. Probum *in c. cùm ex aliis. n. 62. de præb. in 6.* Steph. Bertrand. *cons. 264. & 323. vol. 1.* & cum his Chok. *p. 2. c. 31.* Porrò de turno, ac præcipuè de ejus consumptione vide plura lectu dicta apud eund. Gonz. *cit. §. 3.*

SEC-

SECTIO SECUNDA

De unione, dismembratione, divisione, alteratione, suppressione, extinctione beneficiorum.

CAPUT PRIMUM.

DE UNIONE.

PARAGRAPHUS I.

De natura, multiplicitate, & effectibus unionis beneficialis.

Quæstio 877. Quinam sint textus in jure, & quinam AA. de unione beneficiorum ex professo speciatim tractârint?

1. REspondeO ad primum: Nullum quidem exstare in jure Canonico titulum de unione Ecclesiarum, seu beneficiorum. Azor. *p. 2. l. 6. c. 28. ad initium.* Plura tamen de ea statuisse Clementem V. *in Clem. ult. de reb. Eccl. non alien.* occasione cujus, ad hunc textum, uti & ad eundem titulum in Decretalibus hanc materiam unionum beneficialium tractant AA. de qua quoque aliqua exstant *in c. sicut unire. de excess. Prælator. in c. exposuistis. de præb. in c. 1. ne Sede vac. in c. cum venissent. de instiut.* Ventrigl. *to. 2. annot. 8. §. 1. n. 1.* Agit quoque Trident. de unione beneficiorum *sess. 7. c. 6. sess. 14. c. 9. sess. 23. c. 18. sess. 24. c. 23. sess 25. c. 9.* Exstat etiam *Regula 12.* vel aliis 13. *Cancell. de revocatione unionum.*

2. Respondeo ad secundum: Ex Auctoribus tractârunt banc materiam particulari tractatu, aut saltem integris Capitibus & Paragraphis Caccialup. *tr. de unionibus.* Per. de Ubaldis seu de Perusio simili *tract.* Rebuff. *in pr. tit. de union. benef. & ad reg. 12. Cancell.* Lancellot. *in instiut. Can. l. 2. tit. de union.* Fusc. *de visit ri. l 2. c. 26.* Gamb. *de offic. leg l. 5. Rubric. 1. de potest leg. in uniend* Ricciur. *in pr. fori Eccles. p. 1. resol. 385 & seq.* Gonz. *ad reg. 8. gl 5. §. 7.* Azor. *Instit. mor. p. 2. l. 6. c. 28. & seq* Barbos. *juris Eccl. l. 3. c. 16.* Sanch. *in præcep. Decaleg. to. 2. l. 7. c. 29.* Tamb. *de jure Abb. to. 3. d. 15. q. 1.* Garc. *de benef. p. 12. c. 2.* Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 12.* Lott. *de re benef. l. 1. q. 28. & 29* Joan. Chok. *ad reg. 12. Cancell.* Erasm. Chok. *de jurisdict. Ordinar. in Exemp. p. 4. q. 131.* Ventrigl. *to. 2. annot. 8.* & apud hunc plures alii.

Quæstio 878. Quid sit, seu qualiter definiatur unio beneficialis, & quomodo inter se differant unio, annexio, applicatio, incorporatio, subjectio, suppressio, extinctio, dismembratio?

1. RespondeO ad primum: Unio hæc est Ecclesiarum seu beneficiorum legitimâ Superioris auctoritate facta conjunctio, Garc. *loc. cit. n. 3.* Castrop. *loc. cit. §. 1. n. 1.* Azor. *loc. cit. q. 1.* Rebuff. *loc. cit. n. 1.*

2. Respondeo ad secundum: Unio nomen generale est, in potiore suo significato dicens, seu continens in se suppressionem & extinctionem tanquam accidentia, & præambula ad perficiendam unionem, utpote per quam, ut paulò post dicemus, supprimitur & extinguitur titulus & denominatio beneficii uniti. Corrad. *in pr. benef. l. 2. c. 8. n. 7. & 8.* citans Mandos. *ad reg. 12. Cancell. q. 1. n. 3.* Hojed. *de incompat. benef p. 2. c. 3. n. 3.* & remissivè ad hos AA. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 7. n. 155.* ubi etiam, quòd ab Hojeda & Mand. singulis hisce nominibus sua assignentur significata. De cetero suppressio & extinctio valde differunt ab unione, annexiona, & incorporatione. Corrad. *ibid. n. 6.* ut patet, dum beneficiales tituli sæpe supprimuntur & extinguuntur non ad effectum unionis, sed v. g. ut eorum fructus deputentur imposterum fabricæ, aut erectioni novæ Ecclesiæ Collegiatæ, Corrad. *loc. cit. n. 16. & 12.* Multóque magis patet, dismembrationem differre ab unione, ceterisque omnibus, cùm non tam sonet, ex duobus fieri unum, quàm ex uno fieri duo, absque eo, quòd aliquid beneficii extinguatur, aut ex rerum natura tollatur. Sed neque omnis annexio, applicatio, aut etiam incorporatio unionem propriè talem infert; cùm ratione aliorum titulorum, quàm unionis, ob quos, v. g Monasterium, vel Capitulum in Ecclesiam Parochialem aliquam jus aliquod exercet, hæc ei suo modo annexa dicatur; quin & citra veram unionem fiat incorporatio, quâ videlicet Monasterio, Collegio, dignitati incorporati sunt reditus beneficii Parochialis, beneficio ipso, & solâ congruâ redituum portione remanente penes presbyterum curam animarum exercentem. Quamvis, dum tam quò ad spiritualia, quàm temporalia fieret Monasterio vel dignitati alicui talis incorporatio beneficii Parochialis, diceretur fieri propriè unio. Laym. *ad c. 1. de suppl. negl. prael. n. 7.* Ac denique subjectio valde differt ab unione, uti & ab annexiona & applicatione, dum non omnis unio, vel etiam applicatio importat subjectionem beneficii uniti; quia uniri potest beneficio alteri æquè principaliter, in quo casu quodlibet retinebit sua jura & præeminentias. Verùm patebunt hæc clariùs ex sequentibus.

Quæstio 879. Quotuplex sit Unio?

1. RespondeO primò: Unio alia est perpetua, hoc est, durans in perpetuum, ita ut ad quemcunque possessorem transeat beneficium, cui facta unio, transeat & illud, quod unitum est, veluti unum cum illo: alia temporalis, quæ facta est pro limitato tempore, nempe ad vitam illius, ad cujus favorem facta seu concessa est. Castrop. *cit. §. 1. n. 2.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 9.* Estque hæc unio quoad vitam inventa ad effectum, ut quis assequi, & retinere possit beneficia incompatibilia, seu quæ aliàs simul habere nequiret. Corrad. *loc. cit. l. 2. c. 13. n. 28.* Paris. *de resign. l. 12. q. 3. n. 49.* citans Gemin. *cons. 38. n. 11.* Cassad. *decis. 33. n. 5.* Adeóque talis unio ad vitam vim habet solùm dispensationis super incompatibile, ut nempe mediante illâ retinere simul valeat incompatibilia. Corrad. *loc. cit.* Gonz. *gl. 5. §. 7. n. 175.* Et sic Rotam semper interpretatam esse uniones ad vitam, & Commendas pro palliatis dispensationibus, ajunt Corrad. & Paris. *ll. cit.* ex Cassad. *l. cit.* Item, ut Gonz. *loc. cit.* ex Per. Gregor. Tholos. *in instiut. rei benef. c. 20 n. 3.* est quædam

quædam species reservationis, quia per manûs Papæ appositionem in faciendo unionem ad vitam remanet beneficium reservatum. Et hinc, ut patebit ex mox dicendis, minùs propriè censetur unio; & ut ait Corrad. *loc. cit. n. 39.* à longo tempore raró videmus per Papam concedi, refragante Trid. *sess. 27. c. 4.*

2. Secundò: Unio alia est conjunctiva, & simul conservativa titulorum beneficialium, nempe amborum, qui simul uniuntur. Alia est subjectiva & extinctiva tituli, qui unitur, seu quæ facit, ut beneficium unitum non sit, nec nominetur ampliùs beneficium. Lott. *l. 1. q. 28. n. 96.* & hæc postrema solùm propriè, ac verè censetur unio beneficialis. Lott. *loc. cit. n. 97.*

3. Tertiò: Alia est æquè principalis, & jure coæquali. Alia accessoria, cujus utriusque naturam meliùs intelliges ex sequent.

Quæstio 880. *Quotuplici modo fiat Unio?*

RE Espondeo: Loquendo de unione perpetua, omissis iis, quæ de quintuplici modo faciendi eam tradunt Host. & eum secuti Abb. Caccialup. Pet. de Perus. & fusè Pavin. apud Garc. *cit. c. 2. n. 5.* fit ea potissimùm modis tribus. Primò accessoriè, seu per viam subjectionis, & accessionis, dum una Ecclesia, seu beneficium alteri pro augmento dotis, & patrimonii illius annectitur & incorporatur, ut mediante eâ annexione, seu incorporatione evadat membrum, subjectum, inferius, accessorium, adhærens illius, ac dependens ab eo, cui unitur; hoc verò remaneat superius ac principalius, de quo est textus *in c. quia monasterium. de religios. domib.* & ibi AA. absque eo tamen, quòd ista duo beneficia in unum veluti corpus coalescant & confundantur. Azor. *loc. cit. q. 2.* Gonz. *loc. cit. n. 27.* Card. de Luca *loc. paulò post citand.* Et tunc, ut Azor. *cit. c. 28. q. 2.* in inferiore Vicarius, qui munus & officium obeat, constitui solet; quod tamen posterius intelligendum, ubi habens utrumque illud beneficium utrique simul per seipsum satisfacere non potest, aut non volt.

2. Secundò fit unio æquè principaliter, & jure coæquali, dum duo beneficia, absque eo, quòd in unum veluti corpus coalescant, ita connectuntur, ut neutrum alteri subjiciatur; sed unumquodque sua jura, privilegia, præeminentias ac titulos retineat, etsi hæc omnia sint penes eundem utriusque Rectorem, Azor. *loc. cit.* quò spectare videtur, dum duæ Ecclesiæ Cathedrales perpetuò ita inter se uniuntur, ut neutra suum statum amittat. Idem est de duabus Parochiis, Garc. *loc. cit. n. 10.* Idem videtur velle Gonz. *loc. cit. n. 29.* dum ait: tertio modo fit unio duarum Diœcesium vel Ecclesiarum, quòad caput vel gubernationem, ut utraque remaneat cum suis propriis bonis ac juribus distinctis ac separatis, & non communicatis, ut priùs, sed habeat unum duntaxat Episcopum, & Rectorem, & quælibet retineat sua jura, & statuta, ut ait ex Mandos. *ad reg. 12. Cancell. q. 1. n. 4.* contingere in Episcopatu Viterbiensi & Tusculano, quæ duæ Diœceses unum habeant Episcopum, qui tamen, cùm rescribit super concernentibus jurisdictionem & administrationem Episcopatûs Viterbiensis, se nominat Episcopum Viterbiensem & Tusculanum; si autem rescribit in concurrentibus Episcopatum Tusculanum, se nominat Episcopum Tusculanum & Viterbiensem, semper anteponendo nomen illius Diœcesis, in qua consistit res, de qua agitur. Verùm idipsum distinguendum, nimirum ut unus sit Rector duarum Ecclesiarum, dupliciter fieri possit: nempe vel accidentaliter, in hac persona tantùm ex quadam particulari commendatione, ipsarum Ecclesiarum statu in nihilo immutato, (quam etiam unionem potiùs de facto, quàm de jure, uti & personalem tantùm, & accidentalem vocat Card. de Luc. *ad Trid. d. 8. n. 33.*) vel ex perpetua unione dictarum Ecclesiarum. Card. de Luca *in Miscellan. d. 1. n. 38.* qui etiam *ibidem* ait, hanc posteriorem unionis speciem, in Cathedralibus præsertim magis in usu esse, quæ tunc verè, & de facto inter se habeantur pro duabus invicem distinctis, quamvis unum habeant gubernatorem, qui quoad se dicitur unus & idem, sed quoad eas habeantur pro duplici homine diverso, seu discreto. Quamvis idem Card. de Luca *ad Trid. d. 7. n. 6.* dicat, quòd, quamvis Ecclesia Cathedralis sit unica & individua, attamen in ea repræsentari, seu efformari possit à pluribus quodam sociativo jure idem ac unicum corpus constituentibus: in quo casu, in qua earum ab Episcopo consecrandum sit oleum sacrum *ibidem* tradit. Porro dum duæ Parochiales sic (etiam in perpetuum) uniuntur, ut quælibet in suo statu pristino perseveret impermixtis bonis ac juribus, ita ut bona unius non transeant in dominium alterius, etsi bonorum utriusque idem sit Administrator, nempe Rector utriusque (uti fit, ut dictum, dum principaliter uniuntur. Gonz. *loc. cit. n. 116.*) & constituendus in una Vicarius, & fructus illius Ecclesiæ, ubi is constituitur, non sufficiant pro congrua illius, Rectorem non teneri supplere ex reditibus, quos percipit ex alia Ecclesia; cùm quælibet Ecclesia suos reditus, fructus & emolumenta conservet: sed esse supplendum per Parochianos, tradit Gonz. *loc. cit. n. 113.* citans Gutt. *qq. pract. q. 77. n. 14. l. 1.* Sic etiam ait idem Gonz. *n. 117.* quòd quando sic duæ Ecclesiæ sunt unitæ, beneficiati unius Ecclesiæ non teneantur supplere defectum servitii in altera Ecclesia. Pro quo citat Rotam *decis. 278. n. 2. p. 2. Diversarum.*

3. Tertiò fit unio jure confusionis, (ut ait Card. de Luc. *loc. cit.*) nempe etiam æquè quidem principaliter, ita tamen, ut ex duobus beneficiis fiat unum beneficium, & unum ministerium. De quo modo fit mentio in *c. decimas. 16. q. 1.* Azor. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n. 28.* (qui etiam hoc exemplificat in duabus Parochiis vicinis, & distinctis ob bellum unitis, ut ex duabus jam sit facta una, & in dignitatibus ex duabus factis una) Garc. *cit. c. 12. n. 6.* Castrop. (qui tamen duo posteriores hunc modum parum frequentem esse dicunt) adeóque communicent privilegia, bona, consuetudines ad invicem, sive privilegia & jura data uni spectant hoc ipso ad alterum, seu competunt & alteri. Gonz. *cit. n. 28.* & fusiùs *n. 55.* Garc. *n. 10.* & sic fiat retentio privilegiorum utriusque in uno. Gonz. *cit. n. 55.* Et si fortè hæ consuetudines vel privilegia sint contraria, meliora & favorabilia conserventur. Garc. *cit. n. 10.* Atque in hoc casu hujus unionis duarum Collegiatarum Canonici, qui sunt in una Ecclesia, etiam esse Canonicos in alia illa Ecclesia, tradunt Garc. *cit. c. 12. n. 11.* citans Pet. de Perus. *tr. de union. c. 1. n. 6. & c. 2. n. 3.* Caccialup. &c. Azor. *cit. q. 2.* qui etiam addit, utriusque Ecclesiæ (intellige, dum Cathedrales sunt) Canonicos jus habere, Episcopum eligendi, & negotia communiter expediendi. Verùm de hac specie unionis dicit Castrop. *loc. cit.* esse, non tam beneficiorum unionem, quàm illorum extinctionem, & novam beneficii erectionem.

Quæstio 881. *Unio, num sit accessoria, an principalis, unde in dubio præsumatur, & ex quo dignoscatur?*

1. RE Espondeo ad primum: In dubio, & ubi non constat clarè de contrario, semper præsumendum, unionem factam esse æquè principaliter, & non accessoriè, seu subjectivè, cùm hæc reputetur odiosa. De quo *q. seq.* Card. de Luc. *de regular. d. 25. n. 4.* Carol. Anton. de Luc. *in observatione ad annot. 8. §. 1. To. 2. Ventriglia. n. 1.* citans Gratian. *discep. for. discep. 893.* Gonz. *gl. 5. §. 7. n. 134.* citans Abb. *in c. exstirpanda. §. qui verò. de præb. n. 4.* Rebuff. *in pr. tit. de union. n. 20.*

2. Respondeo ad secundum: Ad dignoscendum verò, num facta censeatur accessoriè, vel æquè principaliter, imprimis inspiciendus est tenor unionis. Castrop. *de benef. d. 6. p. 12. §. 1. n. 11.* Garc. *cit. c. 12. n. 5.* Gonz. *loc. cit. n. 128.* citans Rebuff. *ubi antè. n. 19.* Hojed. *de incompat. benef. p. 2. c. 3. n. 5.* Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n. 30.* Et sic Ecclesiam judicari

unitam

unitam accessoriè per verba: *Ecclesiam vel beneficium illi beneficio unimus, annectimus, incorporamus*; ait Carol. Anton. de Luca. *loc. cit. n.* 3. Castrop. Garc. *loc. cit.* Econtra verò judicari dum æquè principaliter unita, si dicatur: *illud & illud beneficium unimus*, ait Castrop. & Garc. *ll. cit.* Si autem ex lectura, seu literis unionis dignosci id nequeat, attendendum, quodnam ex beneficiis invicem unitis, sit magis, quod minùs dignum; cùm minùs dignum præsumatur semper esse unitum accessoriè, & non æquè principaliter magis digno, ita ut magis dignum trahat ad se minùs dignum. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n.* 129. citans *c. quod in dubiis. de consecrat. Eccles. §. fin.* Quòd si autem non appareat, quod sit magis dignum, recurrendum est ad denominationem, sive attendendum, num ex uno beneficio tantùm proveniat denominatio, & illud judicabitur principale unitum, alterum unitum accessoriè; cùm semper à digniore & potiore fiat denominatio. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n.* 134. citans Felin. *in c. translato. n. 6. in fine.* Put. *decis. 442. n. 4. l. 1.* Ac denique attendenda observantia; hæc enim tanquam optima legum interpres, removebit hac in parte dubium. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n. 135.* citans Card. Paris. *cons. 35. n. 20. l.* 1. Mandos. *ad reg. 29. q. 2. n. 3. & 4.* Cessantibus autem his omnibus, præsumendum, ut dictum, unionem factam æquè principaliter; cùm semper fieri debeat præsumptio, ut titulus beneficii conservetur, non extinguatur. Castrop. *loc. cit.* Gonz. *n.* 134. Illud etiam observandum ex Card. de Luca *de regular. d.* 25. *n.* 4. quòd non omnis actus, qui superioritatem aliquam, vel respectivè subjectionem importat, denotet hunc effectum unionis subjectivæ; cùm ad protectionem, vel jus patronatûs, ad tributum vel censuationem id referri possit, citra omnem etiam unionem.

3. Advertendum etiam est, quod tradit Garc. *loc. cit. n.* 57. & ex eo Castrop. *loc. cit. n.* 12. contra Nav. *cons. 14. n. 4. de reb. Ecclesia.* nempe quòd annexio præbendæ Canonicalis facta dignitati, Personatui seu officio ejusdem Ecclesiæ, etsi videatur facta accessoriè, tamen non fiat per viam incorporationis & suppressionis, sed ut duo beneficia obtineantur; cùm ad hunc effectum fiat ista unio, ut obtinens dignitatem, & præbendam illam, sit dignitas inter dignitates, & Canonicus præbendatus inter Canonicos, conservato numero Canonicorum & præbendarum; & tanquam Canonicus habeat vocem in Capitulo; quod signum manifestum ait Castrop. unionem illam reipsâ non esse accessoriam, sed principalem; idque à fortiore ex eo constare, quòd, cum alia simili Præbenda sit incompatibilis. Unde & collatio Præbendæ Pœnitentiarii spectet ad collationem illorum; ad quos antea spectabat, etsi provisio officii Pœnitentiarii, cui illa annexa, ut Trid. *sess. 24. c. 8.* spectet ad Episcopum solum. Garc. *loc. cit. n.* 58. Verùm & in hoc multum spectanda consuetudo, dum dantur Parochi, qui in vicina, vel etiam eadem Collegiata sunt Canonici, absque suppresso verè Canonicatu tali, & absque eo, quòd vocem habeant in Capitulo.

Quæstio 882. *An unio sit favorabilis, an verò odiosa?*

1. RESpondeo primò in genere: Uniones de jure communi esse odiosas, & restringendas, quia per illas diminuitur cultus Divinus; & quia unio duorum beneficiorum, & Ecclesiarum est contra jus commune, cùm quælibet Ecclesia debeat suum proprium habere Rectorem. *c. nonnulli. de cleric. non resid.* & regulariter una Ecclesia non est ancilla alterius, (quod tamen posterius magis concernit in specie unionem subjectivam) Alphon. Soto, seu Glossator. antiq. apud Chuk. *ad reg. Cancell. de union. revocat. n. 1. 2. 3.* Card. de Luca *de Parochis. d. 37. n. 42. & d. 35. n. 12.* ubi simpliciter, quòd unio in jure dicatur odiosa. Item *de benef. d.* 19. *n.* 13. ubi ait: *Materia unionis est odiosa, & strictè intelligenda:* Item, *unio odiosa reputatur, & in ea strictè ac rigorosè proceditur.*

2. Respondeo secundò: Unio æquè principalis, seu jure coæquali est magis favorabilis, & minùs præjudicialis, quàm accessoria, seu subjectiva. Carol. Anton. de Luca *loc. cit. n.* 1. Card. de Luca *ad Trid. d. 8. n.* 30. & *de Regular. d. 25. n. 4.*

Quæstio 883. *Qui sint effectus unionis?*

1. RESpondeo primò in genere: Pro diversitate unionum diversi ab ea effectus resultant. Castrop. *cit. p. 12. §. 1. n. 4.* Card. de Luc. *in miscell. d. 1. n.* 38. Proinde, ut monet idem Cardin. diligenter inspicienda est unionis natura.

2. Respondeo secundò in specie: Unio subjectiva, seu quâ unum beneficium jungitur alteri accessoriè, etiam dum cum eo, cui unitur, non coalescit in unum quasi corpus, operatur imprimis seu primariò abolitionem & extinctionem, non solùm nominis beneficii, quod accessoriè unitur, (ut tenet Gregor. Tholos. apud Garc. *cit. c. 12. n. 16.*) sed & ipsius tituli, ita ut ampliùs nec nominari, nec esse possit beneficium. Lott. *l. 1. qu. 28. n. 98.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* Gonz. *gl. 5. §. 7. n. 1.* Garc. *cit. c. 12. n. 12.* citans quamplurimos (qui etiam *p. 11. c. 5. n.* 198. idem esse ait, in portione accessoriè unita dignitati, ut per eam unionem extinguatur nomen & titulus portionis) Card. de Luca *de benef. d. 44. n. 5.* & *de regular. d. 25. n. 5.* sed per & post dictam unionem amisso priore nomine & essentiâ redditum jam sit beneficii illius, cui facta est hæc unio, tanquam prædominantis prædium (cujus non secus, ut Cardin. de Luc. *loc. cit.* ac aliorum prædiorum & bonorum administratio spectet ad principale beneficium) ac membrum. Garc. Castrop. Card. de Luca. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n.* 5. vel etiam scabellum, ut Lott. *loc. cit. n.* 96. Ita ut amittat jam etiam omnia sua vincula; cùm unio hæc extinctiva tituli non secus ac mors tollens omnia, simul cum titulo solvat omnia vincula & obligationes, quas aliàs secum ferebat. Gonz. *loc. cit. n.* 4. Exutâque naturâ suâ, ac qualitatibus quin & deperditis propriis prærogativis, ut Garc. *n.* 18. citato Nav. *cons. 10. de majorit. & obedient. n. 2. & 3.* & seipso *p. 11. c. 5. n.* 192. contra Pacian. *de probat. l. 1. c. 27. a. n.* 14. convertatur in naturam ejus beneficii, cui unitur, assumptis ejus qualitatibus, privilegiis, consuetudinibus. Garc. *n. 17. &* 18 Gonz. *n. 3. juncto n.* 8. qui etiam *n.* 15. ait, hinc beneficium sic unitum habere se erga aliud, cui unitur, sicut filia erga matrem, sortiendo naturam, & privilegia matris, juxta quæ censuit S. Congregat. Concil. Trid. beneficia curata sic unita simplicibus transire in simplicium naturam. Atque ita, dum Ecclesia Parochialis accessoriè unitur præbendæ, non intitulatur jam quis in Parochiali annexa, sed tantùm in Præbenda, seu beneficio principali. Garc. *p. 11. c. 5. n.* 193. & non censetur habere curam. Garc. *ibid. n.* 194. citans Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n.* 10. Nav. *cons. 14. n. 4. de reb. Eccles.* Menoch. *de arbit. l. 2. casu* 201. *n.* 67. Quint-adven. *l. 4. Eccles. n.* 70. Proinde nec ætas 25. annorum aliàs ad beneficium Parochiale requisita requiritur, sed sufficit ea, quæ requiritur ad beneficium principale. Garc. *p. 12. c. 2. n.* 26. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Nec necessarius est in ejus provisione concursus præscriptus aliàs à Trid. in provisione parochialis beneficii. Castrop. *loc. cit.* Neque tenetur residere in Parochiali. Garc. *cit. c. 12. n.* 23. Hinc etiam Gonz. *n.* 13. quòd, licèt Episcopus dispensare nequeat cum illegitimo ad parochiale beneficium, dispensans tamen cum eo ad beneficium simplex, cui Parochialis unita accessoriè, dispensatione aliâ opus non sit, sed dispensatio hæc extendat se quoque ad dictam Parochialem. Gonz. *loc. cit. n.* 27. citans Rebuff. *tr. de nominat. q. 16. n.* 27. qui etiam *n.* 26. dicat, Parochialem unitam conferri, (intellige collato beneficio principali) non graduato, etsi statutum aliquod haberet, quòd Parochialis conferatur Graduato. Advertendum

tendum tamen, quòd etsi Ecclesia sic unita amittat qualitates suas, & naturam, transeatque de curata in simplex beneficium, ejúsve emolumenta transeant in dictam Ecclesiam, seu beneficium principale; in tantum tamen non alterari statum talis Ecclesiæ, in quantum in illa Ecclesia debet nihilominus more solito inserviri, nempe per Vicarium, si est curata. Garc. *p. 12. c. 2. n. 35.* citans Abb. *in c. exposuisti. de præb. n. 6.* & Rotam *decis. 133. n. 15. p. 2. divers.* & *in Verdunens. Decanat. de anno* 1580. Observat etiam Garc. *p.* 11. c. 5. *n.* 199. uti & Corrad. *in pr. benef. l. 2. c. 13. n. 27.* quòd per annexionem Præbendæ Canonicalis factam dignitati ejusdem Ecclesiæ, etsi fieri videatur accessoriè, non soleat extingui & supprimi nomen Præbendæ & Canonicatûs, sed uti duo beneficia obtineantur. Sic quoque unio ad vitam, etsi fiat accessoriè, non extinguit titulum beneficii sic uniti. Corrad. *loc. cit. n.* 28. Garc. *p. 12. c. 2. num.* 38.

3. Respondeo tertiò: Ex hoc primario hujus unionis effectu jam resultare ceteros. Quales sunt: Primò, quòd possidens beneficium sic accessoriè unitum non possideat ut titulum beneficii, sed tanquam prædium tituli, (Ecclesiâ hoc casu, ut addit Lott. repræsentante personam, quæ possideat) Gonz. *loc. cit. n. 9.* Lott. *l. 1. q. 28. n.* 102. citans Verall. *decis.* 349. *n. 2. p.* 3. Corrad. *loc. cit. l. 2. c. 12. n.* 116. citans insuper Barbos. *de pot. Episc. alleg. 45. n. 24. ampliat.* 3. qui Corrad. *ibid. n.* 115. etiam hinc deducit, illegitimum dispensatum modo Canonicatum Collegiatæ, (idem est de alio beneficio inferiore) adhuc posse eundem obtinere, etiamsi isti Canonicatui sic accessoriè annexa esset, aut postmodum annecteretur Ecclesia Parochialis; eò quòd ad effectum dictæ dispensationis attendatur solùm qualitas, & natura beneficii principalis, & in quo quis Intitulatur.

4. Secundò, quòd non detur ampliùs vacatio beneficii taliter uniti. Castrop. *loc. cit. n.* 5. Garc. *cit.* c. 12. *n.* 15. Gonz. *loc. cit. n.* 7. Lott. *loc. cit. n.* 178. & *p. 3. q.* 8 *n.* 8. ubi etiam, quòd subsistente hac unione, non solùm extinguatur vacatio præcedens, sed etiam tollatur omnis vacatio in futurum. Tond. *qq. benef. p. 2. c.* 156. *n.* 9. Ventrigl. *To. 2. annot.* 8. §. 2. *n.* 27. quæ intelligenda de vacatione de per se. Item intelligenda de vacatione, quæ contingit, postquam unio sortita suum effectum: nam alias falsum est, quòd unio facta de beneficio non vacante impediat ejus vacationem pro prima vice. Quin & unio intret, & habeat effectum, requiritur vacatio. Garc. *p. 12. c. 2. n.* 97.

5. Tertiò, quòd hinc sequitur, non posse conferri. Castrop. *cit. n.* 5. Cardin. de Luca *de Paroch. d. 12. n.* 13. Tond. *loc. cit. n. 9.* Corrad. *loc. cit. l. 1. c. 6. n.* 362. Gonz. *loc. cit. n.* 20. ubi, quòd natura unionis est, ut aufferatur collatio, & conferendi potestas. Pro quo citat Gamb. *de offic. & potest. Legat. l. 6. c. 5. n.* 46. Lott. *loc. cit. n.* 104. ubi unioni nihil magis repugnat, quàm status collationis, per eam enim impeditur vacatio, & in consequens collatio; per collationem enim principalis habetur utrumque, & non est necessaria accessoriè uniti collatio, Garc. *cit.* c. 12. *n.* 21. Castrop. *loc. cit. n. 6.* quemadmodum etiam captâ possessione Ecclesiæ, seu beneficii principalis, cui facta est hæc unio, censetur etiam capta possessio beneficii illius uniti. Garc. *n.* 22. Gonz. *cit. gl. 5. §. 7. n. 6.* Lott. *cit q.* 28. *n. 99.* Castrop. *cit. n.* 6. maximè quando possessio apprehensa fuit in Ecclesia, seu capite, ut ait Gonz. apprehendens enim possessionem Ecclesiæ censetur simul apprehendere possessionem bonorum, & jurium Ecclesiæ. Lott. *loc. cit. n.* 100. qui etiam *n.* 101. addit, quòd etiam defuncto Rectore Ecclesiæ non tamen vacet possessio bonorum & jurium illius; cùm hæc semper sit penes Ecclesiam ipsam, Ecclesia in hoc casu repræsentante personam fictam, quæ possidet.

6. Quartò, quod iterum hinc sequitur, quòd in beneficio sic unito locum non habeat Regula de triennali, cùm Regula loquatur de possessore tituli beneficialis, qui autem possidet ut unitum, non possidet ut titulum beneficii, sed ut prædium. Garc. *cit. c. 12. n.* 28. Gonz. *loc. cit. n. 9.* citans Mandos. *in reg. de triennal. q.* 14 *per tot.* Gomes. *ibid. q. 8. in fine.* Quod tamen intelligendum, quando opponitur de triennali, ex parte ejus, qui se fundat in unione; nam si opponatur ex parte possessoris titularis contra prætendentem beneficium esse unitum, secus est; is enim ultra quod tunc negare possit unionem, cùm sit possessor titularis, ac verè, ac propriè possideat tale beneficium per triennium tanquam titulare, & non unitum, nulla est ratio, quare non possit juvari regulâ de triennali. Gonz. *n.* 10. ex Gomes. & Mandos. Garc. *cit. n.* 28. Econtra regula *de annali*, utpote quæ non requirit titulum, locum etiam habet in beneficio accessoriè unito. Et sic obtinens beneficium ut unitum, potest excipere de regula de annali, contra actorem, qui illud impetravit tanquam beneficium, & titulum. Gonz. *cit. n.* 10. Garc. *n.* 30. citans Mandos. *ad reg. de annali. q.* 14. & Rotam *in Segobriens. Archipresbyt.* 28. *May* 1584.

7. Quintò, quòd impediat reservationem, quod enim non vacat, nec conferri potest, reservari nequit. Castrop. *cit. n.* 5. Gonz *loc. cit. n.* 33. ubi tradit, quòd, quidquid sit de eo, num uniri possit reservatum, possit tamen ante reservationem facta esse unio, & suppressio, & sic reservationem subsequentem non capere beneficium unitum & suppressum. Item *n.* 38. ubi expressè, quòd in casu accessoriè factæ unionis nullatenus intret reservatio *Regula 8. Cancellar.* cum non detur beneficium, nec vacatio, nec collatio beneficii uniti. citat pro hoc Staphil. & Gomes. Item *n* 40. ubi, quòd reservatio facta per *Regulam 8. Cancellar.* non tantùm non capiat beneficia unita, quando unio jam sortita fuit suum effectum per vacationem post unionem factam; sed etiam non comprehendat beneficium uniendum vigore gratiæ de uniendo; neque etiam jam unitum, quamvis unio nondum habuerit suum effectum, supervivente nimirum adhuc Possessore beneficii, quamvis addat *n.* 43. id, quod dicitur, reservationem hanc non capere beneficia unienda vigore mandati Apostolici, vel etiam unita, unione tamen nondum sortitâ effectum, difficulter posse admitti propter *Regul. 12. Cancell.* revocatoriam talium unionum faciendarum, aut factarum non sortitarum effectum, de quo vide eundem *n.* 45. & dicenda à nobis infrà, ubi de revocatione unionum. Idem tradit Carol. Anton. de Luca *n. 7. ad Ventrigl. loc. cit. n. 2.* ubi: *Unio operatur, ut cesset reservatio illa discontinua de mense, vel loco, unde ut reservatum non potest impetrari.* Atque ita jam etiam gratiæ, seu reservationes exspectativarum non capiunt sic unita. Gonz. *n.* 38. citans Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 31. Æneam de Falcon. *de reservat. q. 3. principali. n. 4.* &c. Verum tamen est, quòd si unitum est beneficio alteri, in quo locum habet reservatio, veniat tunc quidem in reservatione, non tanquam beneficium de per se, quod non est, sed tanquam prædium, & patrimonium alterius beneficii sub reservatione comprehensi, juxta *Regulam accessorium. de reg. jur. in 6.* Gonz. *n.* 39. Qualiter nequidem accessoriè veniet sub reservatione, dum unio facta non est alteri beneficio, sed alicui loco pio, fabricæ, v. g. Hospitali, &c. Gonz. *cit. n.* 39.

8. Sextò impedit, quò minùs beneficium illud unitum impetrari queat, & impetratio de beneficio unito est nulla. Gonz. *cit. gl. 5. §. 7. n.* 22. citans Felin. *in c. in nostra. de rescrip. n.* 22. Selv. *de benef. p. 3. q. 15. n.* 76. Rebuff. *in pr. tit. de union.* Idémque erit, etiamsi hæc unio accessoria esset tantùm ad vitam. Gonz. *ibid. n.* 23. ex Put. *decis.* 247. *à n. 7. l.* 1. Unde etiam, si beneficium sic unitum, foret beneficium alterius Diœcesis, sicut à solo Episcopo, in cujus Diœcesi est principale, conferri potest. Gonz. *ibid. n.* 24. sic & ab eodem solo impetrari poterit.

9. Septimò, quod hinc iterum oritur, quòd

nequeant

nequeant unita permutari, Gonz. *n.* 11. de quo dictum satis suprà. Item nec resignari, Gonz. *n.* 14. Paril. *de resign. l.* 1. *q.* 9. *per tot.*

10. Octavò extinguit juspatronatûs, Lott. *cit. q.* 28. *n.* 168. de quo paulò post plura, ubi de consensu patroni requirendo.

11. Nonò, quòd impediat incompatibilitatem, sive non inducat incompatibilitatem, dum operatur, ut beneficium, quod aliàs cum illo, cui unitur, non esset compatibile, simul cum eo subsistat, & ab eodem haberi possit, Gonz. *loc. cit. n.* 21. citans Hojed. *de incompat. benef. p.* 2. *c.* 3. *n.* 10. Lapum *alleg.* 35. *in fine.* Gl. fin. *in c. super eo. de præb. in* 6. Rotam *in Burgens. Servitu.* 13. *Jun.* 1594. *&c.* Garc. *p.* 11. *c.* 5. *n.* 195. Paris. *de resign. l.* 3. *q.* 1. *n.* 119. Et sic possidens Parochialem ut unitam accessoriè suo Canonicatui, seu alteri beneficio, ex hoc non impeditur obtinere alterum curatum in titulum: & talis non dicetur habere duo curata, sed unum curatum, & aliud simplex, eò quòd curatum sic unitum simplici desinat esse curatum, & evadat simplex, Garc. *loc. cit. n.* 196. juxta Declarat. S. Congregat. quam recitat *n.* 197. recitat quoque pro hoc *p.* 12. *c.* 2. *n.* 24. aliam expressam S. Congreg. Declar. *super c.* 17. *sess.* 24. *Trid.* quæ sic habet: *Habens duas Parochiales, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum unita, alteram dimittere non tenetur, &c.* Quòd autem non possint duæ præbendæ simul teneri in eadem Ecclesia, etiamsi una annexa sit dignitati vel officio, ut dicitur *Clem. fin. de præb.* inde est, quòd, ut dictum paulò supra ex Garc. & Corrad. quòd etsi videantur accessoriè unitæ, non tamen extinguatur earum titulus & nomen, sed teneantur cum dignitate ut duo beneficia; loquitur autem dicta *Clement.* de Præbendis Canonicalibus, seu quasi Canonicalibus, qualis dicitur ea, dum eam habens reputatur pro Canonico, & habet vocem in Capitulo ut Canonicus, licèt non sit Canonicus. Garc. *cit. c.* 5. *n.* 200. & 201. Quando verò Præbenda non est Canonicalis, & titulus beneficialis, quomodo tunc plures earum compatibiles esse possint cum dignitate, vide de hoc eundem *ibid. à n.* 202.

12. Decimò, quòd, dum in impetratione alicujus beneficii necesse est facere mentionem de obtentis & præhabitis, non sit opus facere mentionem de taliter unito, sed sufficiat fieri mentionem de principali, cui illud unitum est. Castrop. *loc. cit. n.* 7. Gonz. *loc. cit. n.* 16. Paris. *l.* 10. *q.* 2. *n.* 36. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 20. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 20. citans Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 14. Cotas. *de benef. p.* 4. *c.* 4. *n.* 56. Menoch. *de arb. l.* 2. *casu* 205. *n.* 67.

13. Undecimò, quòd in resignatione sufficiat facere publicationem in Ecclesia beneficii principalis, ubi fieri debet, neque opus sit facere eam etiam in Ecclesia beneficii uniti. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 27.

14. Duodecimò, quòd lis introducta super beneficio unito non sit lis super beneficio, Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 31. recitans fusè Decis. Rotæ *in Legionens. Præstimoniarum.* 16. *Jan.* 1595. Quò etiam spectat, quod habet Garc. *ibid. n.* 33. quòd literæ unionis non dicantur literæ de beneficio, sed de proprietate, & re profana, juxta Decis. Rotæ 2. *n.* 5. *de reb. Eccles. in antiq.* Item, quod tradit Gonz. *loc. cit. n.* 17. quòd causa unionis non dicatur causa beneficialis, juxta Resolut. Rotæ *in Calagur. benef.* 7. *Nov.* 1599.

Quæstio 884. Quisnam sit effectus unionis æquè principalis, & unionis ad vitam?

1. RESpondeo: Effectum unionis æquè principaliter factæ non esse alium, quàm ut Rector unius sit etiam Rector alterius. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 37. De cetero enim in omnibus ferè contrarium iis, quæ operatur unio accessoria, operatur hæc unio facta æquè principaliter.

2. Nam primò, licèt, uti ipsa beneficia taliter unita communicentur, non quidem inter se, sed in persona Rectoris utriusque, Castrop. *cit. p.* 12. §. 1. *n.* 9. ita & jura ac privilegia eorum non aliter communicantur inter se, quàm in persona, ita ut qualitates; bona, jura, privilegia singulorum beneficiorum salva & impermixta permaneant, & nequaquam bona unius Ecclesiæ transeant in dominium alterius, aut jura, & privilegia hujus beneficii sint quoque jura & privilegia alterius, sed utrumque beneficium, utraque Ecclesia in suo statu antiquo, & honore conservetur, distinctos agnoscens reditus, ac propriis gaudens privilegiis. Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 55. *juncto n.* 116. Castrop. *n.* 9. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 37. citans Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 15. Caccialup. *tr. de union. q.* 3. *a.* 2. *n.* 2. Mandos. *ad reg.* 12. *q.* 1. *n.* 4. Hojed. *de incomp. p.* 1. *c.* 15. *n.* 2. & 8. & plures alios, non secus acsi duo Castra vel Provinciæ uniantur non accessoriè, sed ad invicem, hoc est, æquè principaliter, quælibet illarum sua conservat jura ac privilegia, ac propriis legibus suis antiquis gubernari debeat. Gonz. *n.* 119. ex Bartol. *ad l. si convenerit.* §. *si nuda n.* 3. *ff. de pignorat. actio.* eò quòd de intentione Principis facientis talem unionem non sit, privare aliquam ex talibus Provinciis aut Castris suâ jurisdictione, juribus, Statutis. Gonz. *n.* 124. citans Felin. *in c. translata. de Constitut. n.* 6. Unde jam etiam, uti dictum paulò suprà, si in harum Ecclesiarum una constituendus Vicarius, hic sustentari debet ex proventibus istius Ecclesiæ, non alterius, quæ uti ex eadem causa non tenetur supplere defectus servitii Ecclesiæ sibi unitæ, ita neque talis Vicarii sustentationem. Castrop. *cit. n.* 9. Neque huic conservationi antiquitatis & gubernationis in utraque Ecclesia obstat, quòd de facto ob residentiam Episcopi, vel Rectoris in una, in qua curam administrat, aut Pontificalia exercet, altera de facto his functionibus destituta remaneat, ac sic primævam suam figuram non faciat; cùm id concernat solum exercitium, non autem substantiam. Cardin. de Luca *de Paroch. d.* 35. *n.* 5. Ratio horum omnium est, quòd vi talis unionis neutrum beneficium ex taliter unitis perdat nomen suum, aut titulum, aut effectum beneficii, Gonz *cit n.* 55. Corrad. *in pr. benef. l.* 2. *c.* 13. *n.* 27. quòdque talia duo beneficia non coalescant in unum corpus, seu fiant unum unitate permixtionis, sed solùm unum unitate compositionis, seu unum compositum, absque eo tamen etiam adhuc, quòd unum alterius membrum fit. Porrò hæc eadem procedunt, dum in unione facta ad vitam, etsi accessoriè; cùm nec illa sit extinctiva tituli, Garc. *cit. c.* 2. *n.* 38. multóque magis, dum Ecclesiæ solummodò conjunguntur ad effectum, ut reditus v. g. decimæ sint communes, aliúmve similem; quia vel sic eorum natura nullatenus alteratur, licèt fortè valor beneficiorum, (intellige, dum eorum plura sint in dictis Ecclesiis) augeatur vel minuatur; neque hæc est propriè unio. *loc. cit. n.* 125.

3. Secundò: Beneficium sic principaliter unitum verè vacat conferri, resignari, permutari potest; sed non separatim, ab eo, cui unitum est, aliàs enim dissolveretur unio. Castrop. *cit. n.* 9. Sed neque, si beneficia sic unita in diversis essent Diœcesibus, (idem videtur, si eorum collatio spectaret ad diversos collatores) conferri possent ab uno solo Episcopo unius Diœcesis invito altero, sed utriusque collatio requireretur. Gonz *cit.* §. 7. *n.* 57. citans Caccialup. *tr. de union. a.* 8 *q.* 15. *n.* 10. Marian. Socin. *in c. sicut unire. n.* 131. *de excess. Prælat. &c.* Garc. *cit. c.* 2. *n.* 47. quemadmodum etiam in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis sic unitis, quamvis Canonici unius non sint Canonici alterius, electio tamen facienda fieri debet ab omnibus communiter; seu ab utroque Collegio simul, in loco, de quo in unione conventum est, vel in digniore, vel ubi aliàs convenerint. Garc. *n.* 48. citans Caccialup. *tr. de union. a.* 2. *n.* 2. & *a.* 8. *q.* 3. Pet. de Perus. *eod. tr. c.* 1. *n.* 6. Pari modo, dum duo monasteria diversarum Diœcesium uniuntur æquè principaliter, uterque Diœcesanus confirmare debet Abbatem illorum Monasteriorum. Garc. *ibid n.* 54. *juncto n.* 51. cum Pet. de Perus. *loc. cit. c.* 10. *n.* 4. contra Caccialup.

cit. q. 8. q. 5. tenentem, quòd, etiam dum unio facta æquè principaliter, confirmatio spectet ad Episcopum, cui monasterium majus, si aliàs dignius subest. Verumtamen est, quòd ubi unio facta accessoriè, solus ille Episcopus confirmare habet talem Abbatem, in cujus Diœcesi est Monasterium, cui alterum unitum accessoriè, Garc. *n.* 50. cum Joan. de Lignan. *in c. x. de religios. domib.* contra Pet. de Perus. *cit. n.* 4. censentem contrarium; eò quòd Episcopo reservetur jurisdictio Episcopalis in Monasterio suæ Diœcesis, etiam unito. Nam, ut Garc. *n.* 5x. quamvis jurisdictio aliáque jura salva maneant Episcopo Ecclesiæ unitæ, (intellige etiam accessoriè) confirmatio tamen, seu institutio, seu collatio cessat in illa Ecclesia ex natura unionis accessoriæ, ex quo Ecclesia sic unita non vacat. Quod hîc dictum est de collatione, confirmatione, institutione, idem etit de præsentatione, nempe quòd, cùm unio facta æquè principaliter, perseveret juspatronatus. De quo paulò infra, quòd utriusque beneficii patronus jam habeat præsentare.

4. Tertiò: Non impedit hæc unio reservationem, Cottad. *in pr. benef. l. x. c.* 13. *n.* x6. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 56. Sic quoque unio ad vitam non extinguit reservationem, Gonz. *ibid. à n.* 140. ubi, quòd quando v. g. beneficium est reservatum ratione mensis, si post vacationem in mense Apostolico unitur alteri beneficio ad vitam alicujus, unio talis non facit cessare reservationem; sed finitâ illâ temporali unione durat semper vinculum reservationis, & semper vacabit ut priùs, & provisio spectabit ad Papam, quamvis unio cessaret in mense Ordinarii per obitum illius, ad cujus vitam fuerat facta. Atque ita, ut Gonz. *n.* 142. unio ista temporalis, cùm non sit provisio Papæ, (per quam solam tollitur effectus reservationis) nec exspiratio, reservatio facit duntaxat dormire reservationem ad tempus. Quin & unio ad vitam est quædam species reservationis, quia per appositionem manûs Papalis in faciendo unionem ad vitam, remanet beneficium reservatum, Gonz. *n.* 145.

5. Quartò: Non impedit, seu tollit unio illa facta æquè principaliter incompatibilitatem, Castrop. *loc. cit. n.* 8. Garc. *cit. c. x. n.* 41. quamvis enim ipsa beneficia aliàs incompatibilia invicem unita non sint incompatibilia inter se ratione dictæ unionis, Garc. *loc. cit. n.* 4x. juxta declarationem S. Congreg. *super c.* 17. *sess.* x4. quæ sic habet: *Si duæ, vel plures Parochiales sint invicem unitæ, non sunt comprehensæ sub hoc Decreto; sed possunt legitimè retineri, tanquam non incompatibilia, &c.* Sont tamen incompatibilia cum tertio aliquo, v. g. si eorum alterum esset curatum, impediret assecutionem alterius similiter curati, & per ejus assecutionem, & quietam possessionem vacarent ambo illa principaliter unita inter se, Garc. *cit. n.* 41. Pari modo unio ad vitam, etiamsi facta accessoriè, inducit incompatibilitatem, juxta Trid. *sess.* 7. *c.* 4. & *sess.* 24. *c.* 17. Garc. *cit. c. x. n.* 39. & *p.* 11. *c.* 5. *n.* x19. citans pro hoc Mandos. *de signat. grat. tit. de union.* Quintadv. *l.* 1. *Eccles. c.* 4. *n.* 12. & *c.* 7. *n.* 6. additque *ibid.* Garc. olim secus fuisse, sic habens dignitatem, cui ad vitam annexa portio, non potest aliam in eadem Ecclesia obtinere portionem, Gonz. *cit. n.* x19.

6. Quintò: In impetratione tertii alicujus beneficii oportet facere mentionem de ambobus præhabitis inter se æquè principaliter unitis, Castrop. *cit. n.* 8. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 20. Paris. *l.* 10. *q.* x. *n.* 36. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 43. citans Rebuff. Selv. Caccialop.

7. Sextò: In resignatione, seu permutatione horum beneficiorum sic annexorum facienda erit publicatio in Ecclesia utriusque, juxta Constitutionem de publicandis, Castrop. *cit. n.* 8. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 46. Conveniunt hæc eadem, uti & cetera beneficiis unitis ad vitam, Castrop. *loc. cit. n.* 10. ubi generaliter pronunciat ea, quæ dicta sunt de beneficiis principaliter inter se unitis in perpetuum, procedere etiam de unitis inter se ad vitam; cùm neque hæc unio extinguat titulum, sed illius retentionem cum alio concedat.

Quæstio 885. Si ambo beneficia æquè principaliter, vel etiam ad vitam unita, juxta jam dicta, retineant suas singula qualitates, ut dictum, quid servandum, si hæ qualitates sint invicem contrariæ, seu incompatibiles, v. g. utrumque est residentiale in diversa Ecclesia?

RESpondeo: Debet residere in digniore, vel aliàs ubi commodiùs & utiliùs esse videbitur, & dum in hoc est æqualitas, in eo, in quo maluerit, Garc. *cit. c. x. n.* 45. citans Pet. de Perus. *tr. de union. c.* 8. juxta Declarat. S. Congregat. à se adductas *p.* 3. *c. x. n.* 179. quò remitto. Sic etiam idem Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 40. ait, quòd obtinens Canonicatum, cui unita ad vitam Parochialis, debeat residere in Parochiali, & non in Canonicatu, ut habet Declaratio 13. adducta à se. *cit. n.* 179.

Quæstio 886. An, & qualiter unio operetur, seu afferat præjudicium Rectori, seu Possessori beneficii?

RESpondeo: Unio de beneficio viventis nullum affert possessori præjudicium, seu fit sine illius præjudicio; quia ejus jura semper præservantur, cùm unio non sortiatur effectum, nisi postquam beneficium vacaverit per cessum vel decessum Rectoris possidentis, Garc. *p.* 12. *c. x. n.* x14. Paris. *l. x. q.* 9. *n.* 7. (ubi etiam, quòd hoc verificetur solùm semel in eo, qui de præsente, dum fit unio, obtinebat beneficium) Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 156. *n.* 6. citans Decis. Rotæ 614. *n.* 54. & 55. *p.* 4. *recent. To.* 3. Unde etiam Rector non obstante unione, resignare potest beneficium suum in favorem tertii coram Papa; quia tunc unio suspenditur durante vitâ Resignatarii propter clausulas in simili casu apponi solitas, per quas suspenduntur omnes uniones, etiam absque eo, quòd per dictam suspensionem unionis fiat præjudicium Ecclesiæ, ad cujus utilitatem facta unio, cùm fieri possit, ut Resignatarius præmoriatur Resignanti, Tond. *loc. cit. n.* 7. Verùm de hoc plura inferiùs, ubi de vocandis, dum fit unio.

PARAGRAPHUS II.

Quænam beneficia, quibus, & à quibus uniri possint?

Quæstio 887. An, & qualiter beneficia non beneficiis uniri possint?

RESpondeo primò: Unio fit de beneficio ad beneficium, & non de beneficio ad non beneficium Ecclesiasticum, ait Cortad. *pr. benef. l. x. c.* 8. *n.* 79. & 80. ubi, quòd sic responderit Cancellaria Apostolica, dum in ea petebatur fieri unio certo alicui altari pro paramentis ejusdem Ecclesiæ, dum dubitabatur, num altare illud esset beneficium, (sicut aliàs sæpe, præsertim in Germania, altaria sunt beneficia, seu erecta in titulum beneficialem) nempe inconveniens esse, ut beneficium uniretur non beneficio; ac ideo dictum, supprimi debere tale beneficium, & factâ suppressione posse fructus illius applicari dicto altari in dictum finem. Nihilominus posse fieri uniones beneficiorum locis piis ac religiosis, (putà Hospitalibus, Seminariis, aliisque Collegiis, quæ beneficia non sunt) in eorum dotem, augmentationem, conservationem, pro propagatione fidei, vel juventutis ad scientias instructione, extra dubium est, Tond. *loc. cit. p.* 3. *c.* 151. *n.* 5. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 5. §. 7. *n.* 46. & patebit hoc ipsum ex sequentibus.

Quæstio

Quæstio 888. An, & quando uniri possint beneficia Seminario Scholarium, præcipuè necdum erecto?

1. RESpondeo primò: Posse ea uniri tali Seminario, manifestum est ex permissione ad hoc facta à Trid. *sess.* 23. *c.* 18. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 32. Gonz. *loc. cit. n.* 67. cum communi.

2. Respondeo secundò: Seminario tamen futuro, seu nondum erecto uniri non posse beneficia, sed, ut unio hæc sit valida, requiri necessariò, quòd priùs Seminarium sit erectum, (hoc est, ut sint actu Scholares & Magistri ad docendum constituti in domo aliqua coëmpta, vel etiam conducta) tradunt communiter omnes, Gonz. *à n.* 68. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 3. *n.* 15. citans Barbos. *alleg.* 77. *n.* 23. & 25. Riccium *in pr. fori Eccles. resol.* 380. *n.* 1. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 47. Card. de Luca *de Regular. d.* 35. *n.* 11. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 193. juxta quamplurimas S. Congregat. Declarat. quas *ibid.* recitat Garc. Tridentinum siquidem dicendo: *Fiant uniones Seminario*, supponit Seminarium, cui facienda unio, debere esse in rerum natura, qualiter non est in rerum natura Seminarium necdum erectum, seu constitutum per congregationem aliquam Scholarium & Magistrorum, Gonz. *loc. cit. n.* 69. qui idem deinceps multis confirmat: ut quia qualitas sine subjecto esse non potest, & non entis nullæ sint qualitates, & quia Collegio nequit concedi privilegium, quando Scholares non adsint, ut *n.* 71. probat ex textu *c. ad audientiam.* 2. *de Ecclesiis ædificand.* & quia donatio facta Collegio futuro non valet, ut habet *n.* 71. ex *c. Abbate.* §. *nec pro eo. de re judic. in* 6. Et quomodo fiet realiter & actualiter unio alicui non existenti? Unde rectè ait Lott. *loc. cit.* non quæri hic, num aliquid possit donari, legari, disponi in favorem Collegii futuri; sed num possit disponi per viam unionis, quod penitus ait esse impossibile; cùm unio fiat per accessum unius ad aliud, sive per conjunctionem, quod est impossibile, non datâ essentiâ subjecti, cui accessio illa fiat. Hinc

3. Respondeo tertiò: Hæc ipsa procedere, etiamsi cesset in tali unione omnis suspicio fraudis convertendorum fortè interea redituum beneficiorum illorum unitorum, Seminario nondum erecto, non in ejus prosecutionem, & ulteriorem effectuationem, sed in alios extraneos usus. Quin etiamsi, prout Trid. pro forma requirit, præcessisset detractio aliqua fructuum mensæ Episcopalis, & Capitularis, omniumque Diœcesis beneficiorum applicanda tali Seminario, & à dicta detractione & contributione inchoatum fuisset, Castrop. *loc. cit. n.* 16. Garc. *loc. cit. n.* 196. Lott. *loc. cit. n.* 49. Ventrigl. *loc. cit. n.* 37. contra Gonz. *loc. cit. n.* 76. & Gratian. *discept. for. c.* 248. *n.* 71. & *c.* 358. *n.* 5. quibus adhæret Beltramin. *in addit. ad Greg. Decis.* 258. *sub n.* 10. apud Lott. *n.* 50. censentes, & acriter defendentes, seclusâ dictâ fraudis præsumptione, & præviâ dictâ contributione validam esse unionem beneficiorum factam Seminario futuro, sive etiamsi necdum domus coëmpta, nec fabrica constructa, nec Scholares actu admissi, modò semper continuetur in perficienda fabrica, & in erigendo cum effectu Seminario, & idipsum probantes ex eo, quòd Trident. *sess.* 23. *c.* 18. dicat: *Quia ad Collegii fabricam instituendam, & ad mercedem Præceptoribus, & ministris solvendam, & ad alendam juventutem, & ad alios sumptus certi reditus sunt necessarii, Episcopi cum consilio duorum è Capitulo ex fructibus mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcunque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum partem aliquam, vel portionem detrahant, & eam portionem sic detractam, nec non beneficia aliqua simplicia cujuscunque qualitatis & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones huic Collegio applicabunt & incorporabunt, &c.* adeóque ex ipsis Tridentini verbis conficiatur, quòd unio beneficiorum, non secus ac illa fructuum detractio, non debeat subsequi Seminarii erectionem, Gonz. *n.* 78. quódque recta ratio postulet, ut, qui vult finem, velit media, & ab his transeat ad finem; adeóque, ut priusquam Scholares admittantur, & Magistri constituantur, dispositum sit, ubi recipiantur, & unde sustententur, Gonz. *n.* 79. quódque non minus hæc unio validè fieri possit Seminario proximè futuro, quàm, ut praxi quotidianâ receptum est, legata & hæreditas relinqui possunt validè futuro Hospitali, vel constituendæ Ecclesiæ, ac illis concedi privilegium, quod incipiat habere effectum, ubi Hospitale erectum, Ecclesia constituta fuerit, Gonz. *à n.* 82. quia ob præparationem & futuram de proximo erectionem reputatur jam erectum Hospitale, Seminarium, &c. utpote ratione illius destinationis induens naturam rei destinatæ, argumento *l.* 3. *ff. de contrar. judic. tutelæ.* ubi, quòd pecunia deposita ad emptionem prædiorum censetur res immobilis, Gonz. *n.* 92. atque ita Seminarium de proximo erigendum habetur pro jam effectualiter erecto, juxta illud: *De proximo accingendus habetur pro accincto: l. penult. de militari testam.* Gonz. *n.* 94. assimilatúrque Seminarium cœptum partui concepto, qui in favorabilibus habetur pro jam nato, Gonz. *n.* 96. qui etiam *à n.* 97. diluit in contrarium à se adducta. Confirmátque hanc Gonz. & Gratiani sententiam Castrop. ex eo, quòd Seminario semel constructo, factáque ei ritè unione beneficiorum, deficientibus dein ad tempus ibi esse Scholaribus & Magistris, non statim desinat dicta unio, ut tradit Garc. *loc. cit. n.* 199. citato Abb. *in c. gratum. de postulat. n.* 12. Cucho *in institut. major. l.* 4. *tit.* 1. *n.* 17. Mandos. *de privilegiis ad instar. gl.* 1. *n.* 44. *&c.* adeóque sicut in hoc casu datur subjectum, in quo unio permanet, nempe Seminarium brevi iterum erigendum; ita etiam possit idem primò brevi erigendum esse dictæ unionis subjectum. Quas rationes efficaces esse, ait idem Castrop. & se illis persuasum adhæsurum sententiæ Gonz. nisi S. Congregatio, & Rota gravissimis Decisionibus declarâssent contrarium. Sic Garcias *loc. cit. n.* 196. *in fine.* post relatam hanc Gonz. sententiam ait, hanc revera esse contra Declarationes S. Congregationis, & Rotæ Decisiones, Lott. verò *cit. n.* 49. ait, hanc Gonz. sententiam rejiciendam non tantùm, quia est contra Declarationes S. Congregat. & frequentes Decisiones Rotales, ut pronunciatum ab ipsa Rota fuit *in Adjacensi benef.* 15. *April.* 1622. quæ utrumque, Gonz. nimirum & Gratian. rejecerit, sed etiam quia est contra apertissimam juris rationem, quam Gonz. non attigerit, & quæ ex Concilio Trid. à Gonz. adducuntur, ait Lott. non facere ad rem; eò quòd Concilium loquatur, non de loco Collegii, qui dicitur Collegium materialiter tantùm, sed de Collegio materialiter tali, de cujus essentia non est fabrica, & cetera illa, quæ ibi commemorat, etsi spectent ad illius conservationem & durationem. Porrò ut Seminarium erectum esse censeatur in ordine ad hoc, ut validè ei fiat dicta unio, præter hoc quòd in domum coëmptam vel conductam inducti sint scholares aliqui & magistri, requiritur à Rota in dicta decisione, ait Lott. *loc. cit n.* 51. tanquam ad constituendam formam Seminarii seu Collegii, ut electi sint duo Canonici pro regimine & gubernio Seminarii; Item electio duorum Consultorum pro instituendis taxis & faciendis unionibus, quorum unus de Capitulo, alter de reliquo Clero, præter totidem alios per Capitulum, scilicet unum & alterum per Clerum, ita ut hac formâ non datâ, utique nec in articulo summariissimi possessorii retinendæ possint sustineri partes illius in ejus persona, qui possessionem cepisset nomine ipsius Seminarii eo non præexistente. Illud etiam notandum ex eodem Lotterio *n.* 53. & 54. Ventrigl. *loc. cit.* exceptionem hanc non præexistentis erectionis diversam esse ab exceptione præexistentis quidem, sed minùs legitimæ; eò quòd, dum excipitur de non præexistentia, proculdubio illud caret omni dubio;

dubin; cùm non entis nullæ sint qualitates, prout decisum ait *in Cordub. præstimonii* 7. *Nov.* 1601. & *in Leodiensi beneficiorum* 10. *Nov.* 1602. Si verò excipiatur, erectionem factam, sed nulliter, rejiciatur ad petitorium, & interim detur manutentio Seminario, prout decisum *in Adjacensi benef.* 16. *Nov.* 1622.

4. Respondeo quartò: Ut dicta unio fiat validè, præter dictam erectionem legitimam Seminarii requiruntur adhuc duo tanquam de forma; primum, ut præcesserit unionem detractio illa fructuum de mensa Episcopi, aliorúmque beneficiorum ipsius diœcesis, de quo paulò suprà, Castrop. *loc. cit. n.* 15. Gonz. *loc. cit. n.* 75. Lott. *loc. cit. n.* 61. sic resolutum dicens à S. Congreg. & decisum à Rota *in Aversana beneficior.* 3. *Julii* 1606. nisi (ut Lott. id limitat secundùm aliud S. Congregationis responsum *in Tirasonens. unionis. de anno* 1610.) fortè loco illius dismembrationis à propria mensa Episcopus pinguius mentem Concilii adimplesset, assignando pecunias, & reditus ex proprio Patrimonio. Alterum, ut instet necessitas relata in illo Tridentini decreto de facienda unione Seminariis, quæ sit præcisa, rejectâ quâcunque consideratione commodioris sustentationis, vel amœnitatis, & recreationis gratia, Lott. *n.* 60. expendatúrque cum Consilio deputatorum prædictorum, ita ut non sufficiat exstitisse causam, nisi adhibitum dictum Consilium. Idque, nisi etiam sive agatur de unione, sive de applicatione illorum fructuum dismembratorum, Lott. *cit. n.* 60. sic censuisse dicens Rotam *in Mediolanensi pratensa union.* 16. *Nov.* 1594. Castrop. *loc. cit. n.* 15. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 190. Atque ita non requiritur ad hanc unionem faciendam consensus Capituli, sed ejus loco requiritur dictorum quatuor ex eo deputatorum Consilium. Garc. Castrop. *ll. cit.* non tamen ex postea dato hoc Consilio.

Quæstio 889. *Quænam beneficia uniri, & quæ uniri non possint Seminario?*

1. RESpondeo primò: Quod in hoc puncto in favorem Seminarii statuit Trid. nempe *sess.* 13. *c.* 18. illud est, quòd Episcopus ei unire, applicare & incorporare possit aliquot beneficia simplicia cujuscunque qualitatis & dignitatis fuerint, etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, etiam ante vacationem, sine cultus divini, & illa obtinentium præjudicio, esto beneficia sint reservata vel affecta; nec per resignationes ipsorum beneficiorum uniones & applicationes suspendi, nec ullo modo impediri possint. Castrop. *cit.* §. 3. *n.* 13.

2. Respondeo secundò: Non posse Episcopum omnia beneficia simplicia suæ diœcesis unire Seminario, prout colligitur ex illis Trid. verbis: *Nec non aliquot beneficia simplicia.* Castrop. *cit.* §. 3. *n.* 14. citans Barbos. *ad cit. loc. Tridentini n.* 27.

3. Respondeo tertiò: Non posse ei uniri, (intellige ab Episcopo) curata, utpote non cadentia sub illo Concilii decreto, prout patet ex ejus verbis: *Nec non simplicia aliquot.* Cardin. de Luca. *de Paroch. d.* 35. *n.* 4. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 63. & 64. Sed nec simplicia exigentia residentiam, ne cultus divinus minuatur, & fructus, qui ex unione Seminario facta accrescere poterat, ex altera parte, nimirum sublata dicta residentia, minuatur. Castrop. *loc. cit.* citans Barbos. *ubi ante. n.* 29. Neque etiam Cannonicatus Ecclesiæ Collegiatæ, etiamsi ex natura sua non obligent ad residentiam. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. § 1. *n.* 36. Neque spectantia ad collationem inferiorum collatorum. Castrop. *loc. cit.* Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 30. Neque quæ sunt Jurispatronatus, etiam Ecclesiastici. Castrop. Barbos. *ll. cit.* Neque jam annexa vel unita Monasteriis; quia in hoc eorum juri quæsito præjudicare non intendit Tridentinum. Castrop. *loc. cit.* Barb. *ad Trid. cit. n.* 39. Neque beneficia, quæ post eorum vacationem fuerint reservata. Secus est de iis, quæ jam reservata sunt, antequam vacent, (qualia sunt, quæ vacabunt in mense Apostolico) Castrop. Barbos. *de pot. Ep. alleg.* 77. *n.* 30. & *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 30. citans pro hoc Molfes. *in sum. Th. mor. tr.* 6. *c.* 14. *n.* 61. Franc. Leon. *in Thes. fori Eccles. p.* 2. *c.* 16. *n.* 33. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 102. juxta declarationes S. Congregat. quas *ibid.* recitat, quarum prior *super. c.* 18. *sess.* 23. sic habet: *Congregatio sacri Concilii censuit, uniones beneficiorum reservatorum validas esse, modò facta fuerint ante eorum vacationem, servatâ formâ à Trid. præscriptâ.* Et altera *super c.* 15. *sess.* 24. sic: *Idem servandum, quod S. memoria Pius V. & S. D. N. Gregor. XIII. decreverunt in unionibus factis seu faciendis Seminario, quod uniones de beneficiis reservatis valida sunt, si modo fuerint facta ante ipsorum vacationem; quòd si post eorum vacationem facta reperiantur, nullæ sint, & provisi à Sede Apostolica mitti debeant in possessionem dictorum beneficiorum &c.* Rationem hujus dat Castrop. Quòd ante vacationem certum non sit, an vacatura sint mense Ordinario, an reservato, ac proinde evitetur fraus, quæ intervenire posset, Episcopo uniente reservata, seu vacantia in mense Apostolico, & non reservata seu vacantia in mense suo non uniente, sed conferente consanguineis suis. Ex quo etiam limitatur hæc ultima responsio, juxta declarationem factam Episcopo Aquilano 2. *April.* 1572. quam refert Garc. *loc. cit. n.* 104. & Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. Seminarium.* §. 5. quæ sic habet: *Si Episcopus beneficia in suis mensibus vacantia non univerit, & vacantia in mensibus reservatis unire non potest; cùm in hoc fraus censeatur &c.* Adeóque, ut Garc. *n.* 105. poterit Episcopus, & hæc beneficia reservata, etiam post vacationem illorum unire, quando vacantia in suo mense, & ad suam collationem spectantia ipse priùs univit. Ex quibus etiam deducitur, quòd uniri nequeant Seminario, quæ ita reservata sunt Papæ, ut quocunque mense vacent, subsint illius solius provisioni, ut sunt beneficia familiarium &c. Castrop. *loc. cit.* Neque uniri possunt ab Episcopo Seminario beneficia litigiosa, quia aliud est beneficium litigiosum, aliud beneficium reservatum, Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 30. citans Rotam *in Cordub. præstimon.* 13. *Jan.* 1623.

Quæstio 890. *An, & quæ beneficia uniri possint Monasteriis & Collegiis Regularium, Hospitalibus, aliisque piis locis?*

1. RESpondeo primò: Posse Episcopum unire beneficia Abbatiis, Monasteriis, & locis religiosorum, Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 77. citans Felin. *in c. in nostra. n.* 42. *de rescrip.* Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 151. *n.* 1. & 2. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 39. eò quòd potestas uniendi beneficia non exempta suæ diœcesis concessa quoque sit Episcopis, ut eâ uti possint in favorem Monasteriorum, & locorum regularium, per *c. consultationibus.* & *c. pastoralis. de donat.* & *Clem. si una. de reb. Eccl. non alien.* Tond. *cit. n.* 2. Et sic posse Episcopum beneficium suæ diœcesis sæculare alicui religioni unire, stantibus decretis Concilii Trid. expresè tradit Barbos. *juris Ecclesiast. l.* 3. *c.* 16. *n.* 36. ex Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 147. & 148. & cum iis Castrop. *cit. p.* 12. §. 3. *n.* 21. Item posse eum Ecclesiam sæcularem sibi subjectam Monasterio religiosorum, vel alteri loco pietatis communis causâ constructo donare, tradit Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 19. etiam, cùm illa Ecclesia non vacat, juxta *c. consultationibus.* & *c. pastoralis. de donat.* ubi etiam hanc ex Abb. *in c. suggestum. de jurep.* Azor. hanc dat differentiam inter illam donationem, quâ una Ecclesia alteri datur, & inter conjunctionem, quâ una annectitur alteri: Quòd dum una alteri donatur, reditus & cetera bona Ecclesiæ, quæ datur, concedantur alteri, ut in proprios usus convertat. Limitanda tamen hæc, ut tale beneficium sæculare vel Ecclesia non sit alterius diœcesis, (prohibetur enim *sess.* 14. *c.* 9. Trid. fieri uniones beneficiorum unius diœcesis cum Monasteriis, Collegiis, & aliis piis locis alterius diœcesis, ne Ecclesiasticus

ordo

ordo confundatur, & fiat una Ecclesia duarum diœcesium. Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 6a.) aut etiam curata, juxta mox dicenda. Barbos. *loc. cit.* De cetero procedunt dicta, etiamsi religiosi, & Monasteria, quibus fit unio, sint exempta. Tond. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 78. citans Caldet. *cons.* 5. *de reb. Eccl.* Cardin. *in Clem. si una. n.* 11. Caccialup. *tr. de union. a.* 4. *q.* 4. contra Pet. de Perus. *eod. tr. c.* 4. *n.* 10. Idem est de Hospitalibus aliisque piis locis.

2. Respondeo secundò: Ecclesias tamen Parochiales, & beneficia curata unire nequit. Garc. *loc. cit. n.* 86. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 33. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 3. *n.* 17. Azor. *loc. cit. q.* 17. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 13. Tridentin. *sess.* 24. *c.* 13. Sic expressè statuente, ne Ecclesiæ Parochiales Monasteriis quibuscunque, aut Abbatiis, seu dignitatibus aut præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, sive aliis beneficiis simplicibus seu Hospitalibus, militiisve uniantur. Atque ita per hanc Tridentini dispositionem restricta jam est potestas, aliàs de jure ordinario concessa Ordinariis seu Episcopis, uniendi quælibet suæ diœcesis beneficia aliis beneficiis, Monasteriis & piis locis. Castrop. *loc. cit.* seu, ut ait Lott. *loc. cit. n.* 40. in hoc plurimùm angustatum est jus commune, quo inspecto, facultas uniendi competens Ordinario refertur ad omnia beneficia præter Ecclesias Cathedrales & religiosorum. Extenditúrque hoc ipsum decretum Trident. juxta S. Congregat. declaration. ut non solùm intelligendum sit de ipsorum Parochialium beneficiorum unione; sed etiam de aliqua parte fructuum eorundem, ut ea dictis locis uniri ab Episcopo nequeat. Ventrigl. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 87. Barbos. *cit. n.* 33. citans Riccium *in pr. fori Eccles. decis.* 492. *editionis primæ, aliàs resol.* 383. *n.* 5. Neque admittenda limitatio, quam tradit Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 6. *n.* 96. & cum eo Barbos. *loc. cit. n.* 34. & Ventrigl. *loc. cit. n.* 14. Quòd sub hoc Tridentini decreto non veniant eæ Parochiales, quæ certos fines & limites non habent, sed solùm certum populum, & per certas familias distinguuntur, usque adeò, ut Sacramenta promiscuè non administrentur; qualiter dicunt, censuisse S. Congregationem; eò quòd hæ non videantur esse propriè Parochiales. Garc. *loc. cit. n.* 88. Castrop. *loc. cit. n.* 18. eò quòd, esto, talis Ecclesia non sit propriè Parochialis, sit tamen beneficium propriè Parochiale, ut Castrop. fallantur autem isti AA. allegando dictam S. Congregat. declarationem; cùm ea non referantur ad decretum illud Trid. de unionibus, sed ad decretum contentum in finalibus verbis *cit. c.* 13. quo disponitur, ut Episcopi in iis Parochiis, quæ non habent fines, neque earum Rectores populum certum, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant, distincto populo in certas propriásque Parochias, unicuique suum perpetuum peculiarémque Parochum assignent, à quo solo Sacramenta percipiant, aut utiliore modo provideant; ita ut S. Congregatio decidat, sub hoc decreto non comprehendi Parochialem; quæ etsi certos fines non habeat, habet tamen certum populum, & per certas familias distinguitur, ita ut Sacramenta promiscuè non administrentur; de decreto verò unionis nihil declaret. Garc. & Castrop. *ll. cit.* Neque admittenda alia limitatio, quâ Barbos. *cit. n.* 34. Tond. *loc. cit. n.* 5. (ubi etiam, quòd Tridentinum quo ad dispositionem illam, quâ disponit curata non uniri Monasteriis, non esse in Gallia receptum) citato pro hoc Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 46. excipiunt uniones beneficiorum curatorum, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento piorum locorum, & fidei Christianæ defensione, & propagatione, bonarúmque artium cultu, quia dum Triden. absolutè, & sine dicta limitatione prohibet fieri dictis locis uniones Parochialium, ea limitatio sine fundamento apponitur. Castrop. *cit. n.* 18. &, ut idem rectè ait, si Trident. prohibet fieri istiusmodi Parochialium beneficiorum uniones Seminario, in quo tamen juventus instituitur ad fidei Catholicæ defensionem, & propagationem, bonarúmque artium cultum, certè dictus finis non tribuit illam potestatem Episcopis faciendi dictas uniones. Malè etiam citatur à Barbosa Gonz. cum is ibi solùm loquatur *de reg.* 12. *Cancell.* Revocatoria unionum, censétque ab ea non comprehendi tales Parochialium uniones factas pro fundatione, augmento vel conservatione piorum locorum. Unde jam, dum hodiedum vides passim Parochialia beneficia unita & incorporata Collegiis Regularium, has uniones crede factas vel ante Tridentinum auctoritate etiam Episcopali; vel post Tridentinum interveniente auctoritate Sedis Apostolicæ. Card. de Luca, *ad Trid. d.* 8. *n.* 19. idipsum etiam applicans unionibus istiusmodi beneficiorum Parochialium factis Canonicatibus, dignitatibus, mensisque Capitularibus. Porrò, dum quandoque Ordinariis hodiedum etiam conceduntur à Papa indulta faciendi uniones hujusmodi, an dicta concessio censenda sit personalis, an verò etiam ad Successores transeat, qualitérque intelligenda & practicanda, idem Cardin. *ibid. n.* 21. ait, generali regulâ definiri non posse; cùm non sit punctus juris, sed facti, ex ipsius facti particulari qualitate, & circumstantiis decidendus. Ac denique, quodnam dicatur beneficium Parochiale & curatum, utiliter leges apud Gonz. *gl.* 6. *n.* 34. *per plurimos n. subseq.*

Quæstio 891. An, & quæ beneficia uniri possint Capitulo & mensæ Capitulari, aut etiam fabricæ Cathedralis vel Collegiatæ?

1. REspondeo primò: Ipsi Capitulo, seu Capitulari mensæ, seu massæ uniri non possunt ab Episcopo etiam simplicia. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 2. *n.* 6. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 17. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 168. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 45. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 10. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 35. Gonz. *ad reg.* 8. *gl.* 37. *n.* 26. (ubi ait: Consului & obtinui in S. Congregatione Trid. mense Septemb. anni 1610. quòd unio facta ab Episcopo Cavensi mensæ Capitulari de quibusdam beneficiis simplicibus, vigore Trid. *sess.* 24. *c.* 15. esset nulla, quia dictum Concilium non dat facultatem uniendi mensæ Capitulari, sed præbendis Capitularium &c.) juxta *Clem. si una.* §. *fin. de reb. Eccles. non alien.* quâ cavetur, ne Episcopus beneficium conjungat vel annectat suæ vel Collegii Canonicorum mensæ, etiam ipsius Capituli consensu accedente. Quam Clementinam procedere ait Garc. *n.* 169. quando unio fit principaliter & directè Capitulo; secus si in consequentiam, & indirectè est in utilitatem Capituli, putà, dum unio fit directè præbendis, & iis applicantur beneficiorum unitorum fructus. Unde jam procedit responsio, sive bona Episcopi, & Capituli sint communia, si id cederet (intellige, ut dictum, directè) in utilitatem Capituli & Episcopi, dum nimirum fructus applicarentur Capitulo seu mensæ Capitulari, vel Episcopali. Corrad. *pr. benef. l.* 2. *c.* 8. *n.* 84. cum Barbos. *de pot. Episc. allegat.* 67. *n.* 9. Ratio enim eadem est, ne videlicet Episcopus, vel etiam Capitulum, (utpote cujus consensus requiritur ad hoc, ut Episcopus uniat beneficia) uniendo mensæ suæ vel Capitulari, jus sibi dicat, & in facto proprio Auctoritatem præstet. Castrop. Corrad. *ll. cit.* juxta *cit. Clem.* & *ibi* AA. communiter. Proinde ut unio fiat ipsi Capitulo, seu mensæ, & massæ Capitulari, requiritur auctoritas Papæ. Corrad. *loc. cit.* Garc. *cit. n.* 168. citans gl. *in cit. Clem. si una. v. mensa.* Cardin. *ibid. in fine. n.* 3. Abb. *in* 6. Oldr. *cons.* 262. *n.* 3. quamvis addat juxta Bonifac. *in cit. Clem. n.* 12. posse pro tali unione facienda recurri ad Archiepiscopum, intellige Metropolitanum Episcopi.

2. Respondeo secundò: Possunt tamen ab Episcopo uniri simplicia alicui dignitati, vel præbendæ Capituli; imò omnibus præbendis, non simul seu collectivè acceptis, sed separatim & distinctè, &

& sic distributivè sumptis, seu singulis, permittente id Tridentino *sess. 24. c. 15.* quando in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata insigni adeò tenues sunt præbendæ, ut cum distributionibus quotidianis non sufficiunt decenti Canonicorum gradui pro loci & personarum qualitate sustinendo. Cardin. de Luca. *ad Trid. d* 8. *n.* 17. & *de benef. d.* 44. *n.* 2. *&* 3. Lott. Corrad. Castrop. *ll. cit.* non enim per hoc dicitur adhuc facta unio ipsi Capitulo; cùm aliud sit universitas, aliud singuli de universitate, ut gl. *in l. sicut. ff. quod cujusque universitat. nomine. v. non debetur*; adeóque & aliud sit Capitulum, aliud singuli de Capitulo. *c. Episcopus §. qui manumittitur.* 12. *q.* 2. Felin. *in c. cùm accessissent. de constit. n.* 22. Gonz. *gl.* 37. *n.* 23. 24. *& seq.* Castrop. Corrad. *ll. cit.* Garc. *n.* 170. Quamvis idem Garc. *n.* 171. censeat, eam esse nimiam restrictionem istius dispositionis Trident. quòd non nisi singulis præbendis singula beneficia uniri valeant, & non omnibus indistinctè unum aut plura, prout sentiunt citati AA. & expressius Ventrigl. *loc. cit.* Card. de Luca *de benef. d.* 44. *n.* 2. & *d.* 45. *n.* 2. cum Gabriel. *conf.* 178. *n.* 3. *& seq. l.* 2. ubi etiam addat, fuisse aliàs judicatum, factam sic unionem fuisse nullam, etiamsi Cathedralis aut Collegiata non haberent præbendas distinctas, sed tantùm distributiones communes pro interessentibus divinis. Adeóque Garc. veriùs existimat, vi dicti decreti posse fieri unionem omnibus præbendis seu distributionibus simul, juxta declarationem S. Congregationis Concilii, quæ dicat, has uniones fieri posse in distributionibus quotidianis, ubi hæ & præbendæ tenues sunt &c. Neque adhuc ideo posse dici ait, quòd unio fiat Capitulo seu mensæ Capitulari. De cetero, dum unio fit uni præbendæ, aut etiam singulis præbendis, etsi propter commodum singulorum Canonici in hoc dando, prout requiritur, suum consensum, videantur suspecti, adhuc tamen illam suspicionem non facere, quòd dicatur causa propria Capituli, & ideo, licèt singulis acquiratur utilitas, verum adhuc esse dicere, Capitulum non præstare Auctoritatem in facto proprio, ait Garc. *n.* 174. *ex* Imol. & cum illis Corrad. *loc. cit. n.* 89. addit tamen idem Corrad. *n.* 90. *&* 91. quòd, licèt Episcopus cum consensu Capituli supprimere possit dignitatem vel officium, ejus fructus applicando non Capitulo, sed distribuendo inter singulos Canonicos, assignando cuique Canonico vel præbendæ certam portionem, prout sentiunt, quos citat Gabr. *conf.* 186. *l.* 2. Gratian. *discept. for. c.* 819. *n.* 24. Admittitque id etiam Garc. *n.* 175. qui etiam inhærens suæ doctrinæ, addit, posse in vim dicti decreti Trid. in hoc casu fructus præbendarum suppressarum applicari ab Episcopo reliquarum distributionibus simul, & in communi, & indistinctè. Nihilominus ubi bona Episcopi, & Capituli sunt communia, veluti si Episcopus sit etiam suæ Ecclesiæ Canonicus, ut contingit quandoque, adeóque sit de Capitulo, & tanquam Canonicus habet fructus præbendæ, certum est, non posse Episcopum tunc in hoc facto proprio auctorizare, sed recurrendum ad Papam, vel ad Metropolitanum, prout idipsum tradit Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 60. Atque ita in praxi servari, & millies fieri videri in Curia Romana, ait Corrad. *n.* 92. ut cùm de hujusmodi suppressionis ac unionis validitate quoquo modo hæsitatur, vel illæ petantur à principio à Papa, vel illæ jam ordinariâ auctoritate factæ confirmentur à Papa. Porrò, ut constat ex ipsis verbis Trident. non habet dicta dispositio Tridentini de facienda unione præbendis singulis, seu distributivè acceptis locum, nisi in Cathedralibus & Collegiatis insignibus; neque in iis etiam valet, nisi necessitate, & tenuitate id exigente. Corrad. *loc. cit. n.* 57.

3. Respondeo tertiò: Facere quoque potest Episcopus uniones fabricæ Ecclesiæ etiam Cathedralis; quia est locus pius, & religiosus. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 2. *n.* 6. Garc. *cit. c.* 12. *n.* 79. citans Imol. *in cit. Clem. si una. n.* 14. Felin. *in c. cum accessissent. de Constit. n.* 22. & Rotam *decis.* 133. *n.* 6. *p.* 2. *divers.* contra Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 35. negantem, posse istas uniones ab Episcopo fieri sacristiæ vel fabricæ; eò quòd Concilium tantùm loquatur de præbendis, quem tamen intelligendum dici potest, juxta quod Garc. interpretatur declarationem S. Congregat. Neque huic responsioni obstare ait Garc. *n.* 80. declarationem super *c.* 15. *sess.* 24. *Trid.* quæ dicit: *Episcopus non potest simplicia beneficia unire distributionibus Capellanorum Ecclesiæ Cathedralis pro divini cultûs augmento; & similiter non potest facere eas uniones fabricæ seu sacristiæ ob ejus paupertatem, ad ornatum aliáque Ecclesiæ necessaria &c.* eò quòd hæc declaratio intelligenda sit, quòd Episcopus non possit in vim dicti decreti *c.* 15. *sess.* 24. istas uniones facere; cùm loquatur de solis præbendis, non tamen per hoc neget dicta declaratio, id eum posse facere aliàs ex jure communi.

4. Respondeo quartò: Non posse tamen Episcopum, etiam dicto modo distributivè, præbendis aut distributionibus Capituli unire beneficia simplicia Regularia. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 45. Neque etiam Ecclesia Parochialis uniri potest Capitulo Cathedralis ob tenuitatem Canonicatuum, & ob difficultatem, vel etiam impossibilitatem vivendi. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 15. citans Aldan. *in compend. Canonic. resol. l.* 4. *tit.* 8. *n.* 3. qui sic resolutum dicat *in una Alexandrina* 3. *Maji* 1594.

Quæstio 892. An & qualiter dignitatibus uniri possint alia beneficia?

1. RESpondeo primò: Dignitatibus Capituli tam Collegiatæ insignis, quàm Cathedralis, non minùs ac præbendis, ubi tenues proventus habent, uniri possunt simplicia per Episcopum vi decreti Trident. *sess.* 24. *c.* 15. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 170. Cardin. de Luca. *ad Trid. d.* 8. *n.* 25. ubi ait: *Cùm decretum Conciliare loquatur de præbendis Canonicalibus, hinc orta fuit quæstio, an dignitatibus Cathedralium seu Metropolitanarum hujusmodi uniones fieri valeant, ubi eadem urget ratio. Atque licèt litera legis negativam suadere videatur, affirmativam tamen potiùs suadet identitas, sive majoritas rationis; atque ita me scribente, per Congreg. Concilii declaratum fuit &c.* Et fusiùs *de beneficiis. d.* 46. ferè per tot. ubi ex professo hanc quæstionem tractat, & *n.* 5. solvit objectum illud in contrarium: quòd cessante consuetudine particulari, de jure dignitates non dicantur de Capitulo, nec in eo vocem habere; nempe quòd procedat magis, juxta usum antiquum Canonum, quòd dignitates nullam habeant præbendam, neque Ecclesiæ cultui vel servitio vacent more aliorum Canonicorum, & beneficiatorum, consistente eorum munere in jurisdictione aliqua spirituali vel temporali, ut erant Archidiaconus, Archipresbyter, Vicarii nati Episcopi, unus in spiritualibus, alter in temporalibus, & uti hodie cernitur in primis illis dignitatibus Collegiatarum, dum hæ dignitates omnes magis Prælatorum, quàm Capitularium Ecclesiæ figuram faciunt, nullámque habent præbendam, quæ dicitur subjectum, cui facienda unio, & sine qua conciliare decretum non est verificabile, ut pluries declaravit S. Congregatio, ut habetur per Rotam *decis.* 137. *n.* 34. *p.* 9. *recent.* Hodiedum verò, ut ait idem Cardin. de Luca *ibid. n.* 9. de generali ferè consuetudine est, ut dignitates sint de Capitulo, instarque aliorum Canonicorum in Choro interveniant, aliísque concernentibus cultum, & servitium Ecclesiæ vacent, æquè habentes præbendas, vel etiam participationem illius Massæ grossæ distributionum, quæ in aliquibus Ecclesiis sunt loco præbendæ, nec non participantes, de distributionibus quotidianis minoris, adeo ut in substantia sint Canonici, etiam sub nomine antiquarum illarum dignitatum in sola ferè nuncupatione cum aliqua præeminentia suprà alios consistentium, & vel sic jure aliorum Canonicorum dicuntur de Capitulo, tam ad effectum vocis, quàm alium, v. g. accipiendi possessionem capitulariter, similémve. Unde jam,

ut

ut habet *n.* 10. intret necdum identitas, sed etiam majoritas rationis; eò quòd si Concilium, (quod mandando fieri istiusmodi uniones, non tam favorem possessorum Canonicatuum ac dignitatum, quàm principaliter ipsius Ecclesiæ spectabat utilitatem, cultum nitidum ac decorem, adeóque intelligendum venit de iis, qui ipsius Ecclesiæ servitio ac cultui vacant, constituentes Capitulum illius Ecclesiæ repræsentativum) provideat, ut membra inferiora istius corporis pro decente gradu sustententur, & non vilescant, multò magis id sentiat de membris primariis ac nobilioribus. Quod ipsum, ait Cardin. de Luca, non est trahere decretum illud per viam extensionis, sed potiùs est, illud interpretari ac practicare per viam comprehensionis, quæ admittitur etiam in statutis à jure exorbitantibus, strictam interpretationem recipientibus, & sic non admittentibus extensionem, ut Mascard. *de statutor. interpretat. conf.* 4. *n.* 56. *&* 167. Ex quibus illud videtur consequi, non posse unire Episcopum, (saltem in vim dicti decreti Trid. *cit. c.* 15.) beneficia simplicia dignitati, quæ in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata non habet vocem in Capitulo, nec redditus ex mensa Capitulari, uti id hisce ferè expressis tradit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 34. quin & addit; etiamsi de cetero deserviat talis dignitas in Choro: & sic dicit haberi declaratum à S. Congregat. *super cit. c.* 15. *die* 19. *Decemb.* 1584. Illud etiam videtur verum, quod habet idem Ventrigl. *loc. cit. n.* 34. quòd Episcopus non possit unire alia beneficia simplicia Capellaniis, etiam Ecclesiæ Cathedralis, dum habent tenues reditus.

2. Respondeo secundò: Parochiales tamen & beneficia curata per Episcopum uniri non possunt dignitatibus Cathedralium aut Collegiatarum. Barbos. *juris Ecclef. l.* 3. *c.* 16. *n.* 33. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 86. Castrop. *cit. p.* 12. §. 3. *n.* 17. Azor. *loc. cit. q.* 17. cum communi. Sic enim expressè statuit Trid. *sess.* 24. *c.* 13. Iterumque hic locum habet, quod dictum suprà de Monasteriis, quòd ne quidem pars fructuum Parochialium dictis dignitatibus uniri possit, juxta declarat S Congregat. Garc. *n.* 87 Castrop. *loc. cit.* Nihil tamen vetat, quò minùs Episcopus cum consensu Capituli curam animarum, quæ incumbit toti Capitulo, transferre, etiam per viam unionis possit in obtinentem dignitatem in eadem Ecclesia, vel in alium Canonicum ejusdem Ecclesiæ. Garc. *p* 9. *c.* 2. *n.* 190. recitans pro hac declarat. S. Congregat. Ventrigl. *loc. cit. n.* 16. citans Aldan. *in comp. Canon. resolut. l.* 4. *tit.* 8. *n.* 4. Porrò, dum aliquæ dignitates unitas sibi prætendunt Parochiales, diligenter id examinandum; cùm non omne jus, quod Monasterium vel dignitas aliqua in Parochialem habet, veram annexionem seu unionem importet, sed prout dictum aliquoties, quandoque solum Juspatronatus vel tributum, censuationem, aut pensionem, protectionem, aliámve dependentiam. Card. de Luca. *ad Trid. d.* 33. *n.* 34.

Quæstio 893. Quæ, & qualiter uniri possint ab Episcopo Canonicatibus Cathedralium, & insignis Collegiatæ?

1. RESpondeo primò: Uniri iis possunt simplicia, dum tennes reditus habent, constat ex Trid. *sess.* 24. *c.* 15. juxta dicta paulò supra; cùm autem beneficia de sui natura præsumantur congrua, hæc eorum tenuitas est probanda. Ventrigl. *cit.* §. 1. *n.* 19. Videtur autem insinuare Cardin. de Luca. *de benef. d.* 46. *n.* 7. quòd nequidem simplicia uniri possint Canonicatui, qui non habet præbendam, utpote sine qua verificabile non sit illud conciliare decretum. Porrò quæ dicatur Collegiata insignis, jure definiri non posse, sed dimittendum Judicis arbitrio, ait Ventrigl. *ibid. n.* 17. ex Menoch. *de arb. casu* 158. *n.* 4. Judicem verò ad dijudicandam hanc qualitatem insignitatis perpendere posse communem existimationem, ait ex Lott. *l.* 1. *q.* 15. *n.* 4. *& seq.* Item locum in quo sita est collegiata, & sic insignem fuisse judicatam sitam in oppido, ubi erant 810. focularia, ait, referri à Barbos. *de capitulo & dignitat. c.* 2. *n.* 18. Item existimari insignem ratione loci, si is communiter existimetur nobilis & insignis. De quo Nav. *cons.* 1. *aliàs* 3. *de verbor. signif.* Item dignosci ex eo, si Ecclesia illa sit matrix, si antiqua, si alias præcedat, si magnum numerum habeat ministrorum, si insignem structuram, & alia similia. De quibus Barb. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Non posse eis uniri curata & Parochialia. Constat quoque ex Trid. *sess.* 24. *c.* 13. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 63. juxta dicta quoque supra, cum eadem extensione, ut ne quidem pars fructuum parochialium illis uniri possit. Hic iterum notandum, quod *quæst. præced.* dictum, posse curam incumbentem toti capitulo, per viam unionis ab Episcopo transferri in certum canonicum ejusdem Ecclesiæ.

3. Respondeo tertiò; Neque uniri illis possunt dignitates vel præbendæ Cathedralium, vel etiam alii canonicatus. Gonz. *loc. cit. n.* 64. citans pro hoc Trid. *sess.* 24. *c.* 23. *post princip.* & *sess.* 6. *c.* 6. *& sess.* 25. *c.* 9. *in fine.*

Quæstio 894. Quæ, & qualiter uniri possint Parochialibus?

1. RESpondeo primò: Uniri iis posse per Episcopum alia beneficia simplicia, residentiam non requirentia. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 66. Ventrigl. *cit.* §. 1. *n.* 35. juxta *c.* 5. *sess.* 20. *Trid.* Idque si Ecclesia curata adeo pauper est, ut aliter status ejus pro dignitate nequeat conservari. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 184.

2. Respondeo secundò: Potest etiam iis alia curata, seu aliàs Parochiales unire, propter eandem earum paupertatem, & in ceteris casibus à jure permissis, Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 13. §. 3. *n.* 11. Gonz. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit.* juxta Trid. *loc. cit.* per quod etiam decretum ait Castrop. auctam esse à Papa potestatem aliàs Ordinariis concessam uniendi beneficia, ut eam exercere possint tanquam Apostolicæ Sedis Delegati, uniendo quascunque suæ diœcesis Parochiales cum aliis curatis, vel non curatis.

3. Respondeo tertiò: Non tamen possunt iis uniri per Episcopum dignitates. Gonz. *loc. cit. n.* 64. Ventrigl. *cit.* §. 1. *n.* 21. citans Riccium *in pr. p.* 1. *resolut.* 393. *vers. limita quartò.* juxta Trid. *sess.* 23. *c.* 18. *& sess.* 24. *c.* 15. Neque etiam canonicatus. Gonz. Ventrigl. *loc. cit.* nisi, ut addit posterior, per modum suppressionis.

Quæstio 895. Quæ, & qualiter uniri possint simplicibus?

1. RESpondeo primò: Simplicibus simplicia uniri possunt per Episcopum. Ventrigl. *l. cit. n.* 22. cum communi. Quæ responsio, quas patiatur exceptiones, videbis ex *seqq. qq.*

2. Respondeo secundò: Non tamen iis uniri possunt Parochiales, aut alia curata. Ventrigl. *loc. cit. n.* 13. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 86. Gonz. *loc. cit. n.* 63. juxta dispositionem Trid. *sess.* 24. *c.* 13. *& sess.* 14. *c.* 9. Neque dignitates aut canonicatus. Gonz. *cit. n.* 63. *juncto n.* 64. nequit enim magis dignum minùs digno uniri, Ventrigl. *loc. cit. n.* 11. Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 130. citans Gomes. *de expectativis n.* 36. Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 17.

Quæstio 896. An, & qualiter, & per quem uniri possint Cathedrales inter se?

1. RESpondeo primò: Rariùs hodiedum post Tridentinum in consistoriali Congregatione, (quò res illa pertinet) agi de Cathedralibus uniendis, occurrentémque frequentem harum unionum usum in Italia esse dicto Concilio antiquiorem, ait Cardin. de Luca *ad Trid. d.* 8. *n.* 4. Dumque post Trident. quandoque factæ videntur, eas, ait *ibid. n.* 5. Cardin. de Luc. non esse de duabus Ecclesiis, quæ priùs

essent Cathedrales, adeò, ut quælibet suum Episcopum proprium haberet; sed potiùs esse casus unius Ecclesiæ, quæ priùs nullius erat Diœcesis, vel etiam in aliqua parte Diœcesis cum Prælato exempto, habente jurisdictionem ordinariam in Clerum & Populum; unde inter eundem & Diœcesanum oriebantur sæpe discordiæ, erectæ in Cathedralem, & unico contextu principaliter unitæ antiquæ Cathedrali, cum qua erant controversiæ; eò quòd neque loci, neque dotis qualitas pateretur eam erigi in novam Cathedralem cum proprio ac distincto Episcopo.

2. Secundò: Dum verò Ecclesiarum, quæ ab antiquo erant Cathedrales, distinctos habentes Episcopos, facienda est unio, sive ea sit æquè principalis, ita ut quælibet suas jurisdictiones & prærogativas retineat cum omnimoda independentia ab altera, perinde ac si nullatenus unitæ essent: sive sit accessoria & subjectiva, ita ut illa earum, quæ alteri subjectivè unitur, supprimi dicatur, amittendo nomen & essentiam Cathedralis, ac jure cujusdam alluvionis evadendo pars seu membrum alterius; onde propterea antiqui fines confundantur, & illud territorium, quod priùs stabat per se constituens unam Diœcesim, fiat pars alterius Diœcesis vel territorii: hæc inquam unio per alium fieri non potest, quàm per Papam, utpote ad quem unicè ac privativè ad quoscunque pertinet, diœceses ac territoria unire vel dividere. Cardin. de Luca. *loc. cit. n.* 10. *juncto n. 8. & in miscell. d. 1. n. 5.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 12. §. 2. n. 1.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 28. q. 6.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 61.* Contingeréque potest, ut ex hujusmodi Cathedralibus principaliter unitis una sit in provincia, & suffraganea unius Metropolitani, altera verò sit in altera sub diverso Metropolitano, seu etiam exempta, & immediatè subjecta Sedi Apostolicæ. Card. Luc. *ad Trid. loc. cit. n. 7.*

Quæstio 897. *An & à quo, primæ dignitates in Cathedralibus, & Principales in Collegiatis uniri possint?*

Respondeo: Eas uniri posse aliis, sed non nisi à Papa. Castrop. Azor. *ll. cit.* Idem est de aliis consistorialibus, quæ Sedi Apostolicæ reservantur, & ejusdem auctoritate affecta dicuntur. Azor. *loc. cit.*

Quæstio 898. *An, & qualiter beneficia diversarum Diœcesium uniri valeant per Episcopum?*

1. Respondeo: Episcopus beneficia, etiam simplicia; etiam quacunque ex causa, putà cultûs divini augendi gratiâ vel simili, suæ diœcesis unire nequit beneficiis, vel etiam aliis piis locis alterius diœcesis, Tridentino expressè id inhibente *sess. 14. c. 9.* Ventrigl. *loc. cit. n. 25.* Gonz. *loc. cit. n. 62.* Castrop. *loc. cit. §. 3. n. 10.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 85.* Azor. *loc. cit. q. 14.* Card. de Luc. *ad Trid. d. 8. n. 18.* Atque ita per hoc conciliare decretum correctum est jus commune, quo spectato, poterat aliàs Episcopus beneficia suæ diœcesis cum beneficiis alterius diœcesis unire, accedente alterius Episcopi consensu. Garc. Castrop. *ll. cit.* citantes Caccislup. *tr. de union. a. 4. q. 13. & a. 6. n. 8.*

2. Limitatur tamen responsio, ita ut possit & soleat quandoque talium beneficiorum fieri unio; dum nimirum idem Episcopus duas vel plures possidet Ecclesias cathedrales simul unitas, adeò ut de facto quò ad earum regimen pro unis reputentur, eâ nimirum specie unionis, quâ in unum veluti corpus coalescant, Cardin. de Luca. *de benef. d. 19. n. 12. & ad Trid. loc. cit.* ubi etiam, quòd si duæ diœceses sibi principaliter unitæ essent, adeóque non coalescerent in unum veluti corpus, adhuc intret conciliare decretum, & utriusque illius beneficia sibi invicem uniri non possint. Quod utique multò magis dicendum, si hîc & nunc per accidens duæ diœceses ab uno eodemque Episcopo possessæ gubernarentur absque dicta unione, etiam æquè principali.

Quæstio 899. *An, & qualiter beneficia, liberum & jurispatronatûs inter se uniri valeant?*

Respondeo, beneficia liberæ collationis per Ordinarium uniri non possunt beneficiis jurispatronatûs, Castrop. *loc. cit. §. 3. n. 20.* Card. de Luca. *ad Trid. d. 8. n. 19.* Riccius *in pr. p. 1. resol. 393. n. 5. vers. limita tertiò.* cum Leon. *Thesaur. for. Eccles. p. 2. c. 16. n. 14.* (quem Ventrigl. vocat originalem auctorem hujus sententiæ) juxta dispositionem Trid. *sess. 25. c. 9.* eâ ducti ratione, ne beneficia libera in servitutem redigantur, induendo naturam jurispatronatûs, cui uniuntur, contra Lott. *l. 1. q. 28. n. 165.* ubi tradit, quòd etsi contra regulas sit, liberum uniri patronato, permissum tamen etiam id sit Ordinario urgente causâ; eò quòd per hoc non censeatur liberum redigere in servitutem, sed extinguere, & constituere prædium alterius, pro quo citat Rotam *decis. 222. n. 2. p. 2. recent.* Has repugnantes sententias conciliat ita Ventrigl. *To. 2. annot. 8. §. 1. n. 28.* (sic decisum esse dicens à S. Congregat. *ad cit. c. 9.* prout referat Leon. *loc. cit. in fine.*) ut velit libera posse per Episcopum uniri beneficiis jurispatronatûs, ubi vel patroni renunciârunt juripatronatûs; vel quando concordârunt, ut beneficium jurispatronatûs, (intellige, habens sibi accessoriè unitum beneficium liberum) alternatim provideatur; unâ vice ad præsentationem patronorum, alterâ vice per liberam collationem. Atque ita intelligendam cum his restrictionibus, ait, sententiam Lotterii: extra verò illas limitationes manere intactam dispositionem Concilii

Quæstio 900. *An manualia, & monocularia beneficia uniri valeant aliis beneficiis?*

1. Respondeo ad primum: Manualia, non factâ mentione manualitatis uniri nequeunt, & impetratio unionis non factâ eâ mentione est nulla, Card. de Luc. *de benef. d. 97. n. 21.* Paris. *de resign. l. 10. q. 2. n. 38.* (qui tamen subjungit. *n. 39.* hoc procedere in beneficiis regularibus, utpote quorum manualitas sit de jure communi) Corrad. *pr. benef. p. 1. c. 6. n. 266.* ubi, quòd gratia unionis tacitâ manualitate in sæculari sit subreptitia. Item *ibid. n. 295.*

2. Respondeo ad secundum: Pari modo beneficium monoculare, (quale dicitur, cujus solius & unici conferendi jus habet aliquis collator) uniri nequit non factâ mentione monocularitatis, Lott. *l. 2. q. 39. n. 5.* ubi, quòd unio Apostolica reddatur nulla, si non sit facta mentio, quòd beneficium unitum sit monoculare. De cetero nil vetat, quò minùs tale beneficium, requisito illius collatoris consensu, uniri valeat alteri, etiam per Ordinarium.

Quæstio 901. *An, & quæ beneficia, & qualiter uniendi potestas competat Episcopo?*

1. Respondeo primò: Præter ea, quæ jam in antecedentibus dicta sunt, competit vi juris communis, nempe *c. sicut unire. de excess. Prælator. & c. Pastoralis. de donat.* Episcopo potestas uniendi beneficia suæ diœcesis, Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 16. n. 54.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 62.* Castrop. *cit. p. 12. §. 2. n. 2.* Ventrigl. *loc. cit. §. 1. n. 2.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 111.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 151. n. 1.* Et quidem omnia, quæ exempta non sunt, Castrop. Tond. *ll. cit.* sic Lott. *l. 1. q. 29. n. 40.* cum Pet. de Perus. *tr. de union. c. 4. n. 28.* ait: *Inspecto jure communi facultas uniendi competens Ordinario refertur ad omnia beneficia, præter Ecclesias Cathedrales & Religiosorum.* Unde dum Garc. *loc. cit. n. 63.* citato Oldr. *cons. 262. n. 2.* & cum illis Ventrigl. *loc. cit. n. 23.* citato

Riccio

Riccin *in pr. p. 1. resol. 393. n. 4.* tradunt, eum non posse omnia, nequidem simplicia suæ diœcesis unire: vel intelligendum est de unione omnium facta seminario, de hoc enim loquitur declaratio S. Congregat. quam pro se citat Garc. vel ad summum ita accipiendum, ut non possit unire omnia, nullis relictis immunitis. Quæ tamen potestas universalis Episcoporum, qualiter à Trident. restricta aut immutata, patet partim ex præcedentibus, partim patebit ulterius ex dicendis, uti & quas data responsio patiatur exceptiones; Exemptorum verò à sua jurisdictione beneficiorum uniones facere nequit; quia horum solus Papa est Superior, ac proinde ad eum solum spectat ea unire. Tond. *loc. cit. c.* 128. *n.* 4. Barbos. *loc. cit.* citans Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 22. Hojed. *de incompat. p.* 2. *c.* 3. *n.* 7. Nihilominus exempta in hoc sensu, quòd non subjaceant liberæ collationi Episcopi, sed collatio eorum spectet ad alios inferiores collatores, vel saltem præsentatio ad patronum unire adhuc poterit requisito horum patronorum & collatorum consensu. De quo §. *seq.* Ventrigl. *cit.* §. 1. *n.* 27. Porrò prædicta intelligenda sunt de unione propriè dicta, seu facta in perpetuum, Nam

2. Respondeo secundò: Nullius beneficii unionem ad vitam tantùm facere potest Episcopus. Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 146. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 7. Ventrigl. *loc. cit. n.* 24. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 54. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 8. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 17. juxta Trident. *sess.* 7. c. 4. id absolutè inhibens. Quia per talem unionem non Ecclesiis, sed personis providetur, & quia nomine solùm est unio, reipsa verò quædam juris relaxatio. Barbos. Castrop. *ll. cit.* Et ne, ut ait Gonz. sub prætextu hujusmodi unionum plura incompatibilia simul retineri possint.

Quæstio 902. *An igitur Episcopus unire possit devoluta ad Sedem Apostolicam, aut aliàs ei reservata vel affecta; cùm hæc non propriè sint exempta à jurisdictione Episcopali, & tamen eorum provisio privativè competit Papæ?*

1. RESpondeo ad primum, posse Episcopum beneficia devoluta ad Sedem Apostolicam unire, etiam postquam casus devolutionis contigit; non quidem, ut unio mox habeat effectum suum, sed ut is suspendatur pro tempore provisi à Papa, seu usque dum beneficium devolutum, collatum alicui à Papa, denuo vacet, Azor. *loc. cit. q.* 15. Lott. *l.* 2. *q.* 24 *n.* 60. Castrop. *loc. cit. n.* 3. Garc. *loc. cit. n.* 91. & qui ab his citantur Socin. senior. *in c. sicut unire. n.* 67. Selv. *de benef. p.* 3. *q.* 12. *n.* 26. Zerol. *in pr. Ep. v. unio.* § 8. Sanch. *l.* 7. *in decalog. c.* 29. *n.* 149. & plurimi alii. Contra Ventrigl. *loc. cit. n.* 31. absolutè tenentem, Episcopum nullo modo, & nullo casu posse unire devoluta, postquam factus est casus devolutionis, non secus, ac communiter tenent AA. non posse Episcopum ullo modo unire reservata, postquam casus reservationis & affectionis actu contigit. Verùm ratio nostræ responsionis est efficax, siquidem devolutio solùm præstat, ut beneficia devoluta pro illa solùm vice à Papa solo conferantur, non impedit autem Episcopum, quò minùs is de iis disponat, dispositione provisionem Papalem non impediente, qualiter unio de iis facta, dum non sortitur effectum, priusquam beneficium illud, à Papa collatum denuò vacet, non impedit provisionem papalem. Atque ita salvato, & non læso per eam jure hoc devoluto, non est in fraudem; qualiter esset in fraudem, & tolleret jus Papæ quæsitum, si mox ac facta sortiretur effectum suum, & provisionem Papalem impediret. Castrop. & Lott. *ll. cit.*

2. Limitanda tamen eadem responsio, ut procedat solùm in beneficiis devolutis ob negligentiam, ignorantiam, vel absentiam prædecessorum; secus, si ob propriam Episcopi unientis negligentiam devoluta fuerint; eò quòd in pœnam propriæ negligentiæ, videatur non solùm provisio, sed quælibet beneficii dispositio interdici, ne videatur talis Episcopus negligens unione provisionem sibi interdictam compensare. Castrop. *loc. cit. n.* 4. citans Rebuff *in pr. tit. de devolut. n.* 31. Zerol. *ubi antè.* Barbos. *de pot. Episc. alleg.* 66. *n.* 16. Et sic intelligendi ex hac limitatione loqui, qui negant, posse Episcopum unire devoluta, ut Selv. Rebuff. apud Ventrigl. & in specie Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 8. *n.* 41. ubi sic habet: ***Si Episcopus fuerit negligens in conferendo beneficium, quòd proinde devolvatur ad Papam, non poterit idem Episcopus prædictum beneficium unire seminario, vel parochiæ, aut Cathedralibus vel Collegiatis.***

3. Respondeo ad secundum primò: Reservata reservatione perpetua, seu ut inquit Cardin. de Luca *de benef. d.* 7. *n.* 5. reservatione seu affectione personali vel reali, firmâ, continuâ & invariabili, ut sunt primæ dignitates post Pontificalem, beneficia familiarium, collectorum, subcollectorum, militum & Officialium Curæ, &c. Ordinarius unire nequit. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 92. & 106. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 30. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 5. citans Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 3. *n.* 7. Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 150. Hæc enim reservatio, cùm nunquam consumatur, semper impediret unionis effectum, ac consequenter ea fieret inutiliter. Castrop.

4. Respondeo ad secundum secundò: Reservata non perpetuò, sed tantùm ratione temporis, vel etiam loci, seu quia vacant in tali mense, vel in tali loco, v. g. in curia, sive ut ait Card. de Luc. *loc. cit.* reservatione discontinuâ, incertâ, & eventuali, unire potest Episcopus antequam vacant, seu antequam actu reservata sunt. Castrop. Card. de Luc. Ventrigl. *ll. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 102. recitatis binis super hoc S. Congregat. declarationibus, unâ super c. 18. *sess.* 23. altera super *c.* 15. *sess.* 24. quarum utraque expressè ait validas esse reservatorum uniones, modò factæ sint ante ipsorum vacationem. Idque ob rationem bonæ fidei, sive ob absentiam præsumptionis fraudis, dum Ordinarius uniens incertus, an vacatio in suo, an in mense papali secutura sit. Card. de Luc. *loc. cit.* juxta dicta à nobis *In respons. ad primum.* Dùmque unio sic facta est, servatâ formâ à Trident. præscriptâ, & dein vacat beneficium in mense reservato, vel etiam in Curia, unio valebit, & suum sortietur effectum. Corrad. *l.* 2. *c.* 15. *n.* 66. & unionis effectus non suspenditur, nisi aliter per Papam fuerit unioni derogatum. Ventrigl. *loc. cit.* Quod ipsum tamen non sic intelligendum, quasi unio jam facta impediret reservationem, seu quò minùs tale beneficium post unionem de eo factam vacans in mense Papali spectet ad solam Papæ provisionem. Siquidem Trid. dum decernit, ut non possit suspendi, vel impediri unio ex quavis reservatione vel affectione, id est referendum ad effectuationem unionis ipsius, ita ut, licèt beneficium sit reservatum, unio tamen non impediatur sortiri suum esse, seu perfectionem, quam Trid. *cit. c.* 15. vocat effectum, prout in jure effectus opponitur actui frustratorio & perperam gesto: non verò est referendum ad executionem (longè enim diversa sunt unionis effectuatio, quæ in ejus perfectione & essentia consistit; & executio unionis; sicut aliud est perfectio emptionis & venditionis, quæ mox, ut conventum de pretio, inducta censetur, & aliud est illius executio, quæ non nisi traditione consumitur. Lott *loc. cit. n.* 191. & 192) aliàs enim ex facto inferioris, nempe unientis solveretur & reservatio & auctoritas Papæ reservantis. Unde jam sequitur, ut expressè ait Lott. *loc. cit. n.* 200. ut factâ unione in vim & executionem Concilii de beneficio reservato ante vacationem, ipsa unio quo ad substantiam sui intelligatur omnem effectum sortita, ejus tamen executio dilata, donec consumpta sit reservatio, non obstante jam facta unione, quia unio illa non consumpsit vacationem; licèt enim sit in esse deducta unio, & per consequens videatur eo momento, quo Rector obiit, beneficium unitum effectum prædium alterius, & inde impedita vacatio; id tamen intelligitur non nisi, ubi executioni est demandata

mandata per traditionem, ex qua duntaxat proprietas transfertur.

5. Respondeo ad secundum tertiò: Potest quoque Episcopus unire reservata non perpetuò post eorum vacationem, seu postquam casus reservationis actu contigit, v. g. dum jam actu vacat beneficium in mense Papali; ita tamen, ut unio effectum non sortiatur, (intellige quoad executionem, juxta dicta paulò ante) donec reservatio cesset, seu consumpta sit; non secus ac dictum de beneficiis devolutis ob eandem omnino rationem. Castrop. *loc. cit.* Idem tenet Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 201. ubi ait: *unio de beneficio reservato & vacante, sive reservatio praecesserit, sive vacationi inciderit, tenet quidem; sed traditio suspensa remansit, ita ut si ea fiat, sit nulla, tanquam attentata in contemptum Papae, cui est aperta ipsa vacatio.* Quin etiam expressis verbis tradit Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 42. Posse Ordinarium unire reservata, sive unio fiat ante reservationem, sive fiat post, ubi Papa simpliciter reservavit sibi collationem beneficii; eò quòd reservatio non tangat aliud, quàm collationem, quae sicut non impedit beneficium uniri, ita nec impedit unio collationem fieri; cùm beneficium possit esse eodem tempore & collatum sine praejudicio unionis, & unitum sine praejudicio collationis. Et hinc hoc casu tenet unio, sed suspenditur ejus effectus, donec reservatio consumatur; citat pro hoc quam plurimos. Idem tenet Garc. *loc. cit.* *n.* 105. ubi postquam plures S. Congregat. declarationes praemisisset, quibus dicitur, uniones reservatorum factas post vacationem, seu postquam jam reservatio actu intravit, beneficio in tali mense vacante esse nullas, subjungit: *Hae declarationes intelliguntur, ut possit Episcopus unire beneficia, reservata etiam post vacationem, quando vacantia in suo mense, & ad suam collationem spectantia ipse prius univit* (*in vim* nempe Decreti Trid. *c.* 5. *sess.* 21. *& c.* 18. *sess.* 23. *c.* 15. *sess.* 24.) *Tunc enim cessat omnis fraus, & ratio harum declarationum; utpote quae procedunt, quando Episcopus prius non univisset vacantia ad suam collationem spectantia, tunc enim ad evitandam fraudem negatur illi facultas uniendi beneficia reservata post eorum vacationem.* Neque contrarium censet Gonz. *cit.* §. 7. *n.* 136. ubi ait: *Reservata per regulam* 8. *seu mensium uniri non possunt ab Ordinario, aut alio inferiore Papâ, etiam in casibus aliàs permissis, nec ante, nec post vacationem; cùm inferiores habeant manus ligatas;* quia manifestè ostendit se loqui de unione sortiente effectum quoad executionem seu impediente reservationem, dum in continente addit: *quia facere non possunt, quò minùs reservatio effectum habeat.* Quin & expressè responsionem nostram docet, adjectis hisce verbis: *Si verò facta fuerit unio de tali beneficio reservato, non erit nulla sed valebit à principio; effectus tamen ejus suspendetur, donec provisus à Papa de beneficio reservato cedat in mense reservato, vel decedat in mense ordinario.* Eadem verbotenus ex Gonz. exscripta habet Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 8. *n.* 39. Contrarium tamen, nempe non posse fieri unionem ab Episcopo post reservationem jam actu afficientem beneficium, tenet absolutè Ventrigl. *loc. cit.* Item Card. de Luca *de benef. d.* 19. *n.* 4. ubi: *quod Trid. Concedit Ordinariis facultatem uniendi reservata, id intelligitur de reservatione discontinua & eventuali, quae potest contingere, & non contingere, ut est illa ratione mensium; priusquam tamen casus contingat, vel immineat; secus est etiam de hac reservatione discontinua & eventuali, cujus casus jam evenerit vel immineat, &c.*

6. Limitanda tamen nostra responsio ita, ut non procedat, ubi decretum reservationis non est simplex, sed insuper facultatem etiam uniendi explicitè vel implicitè ab inferioribus auffert, Lott. *loc. cit. n.* 203. Castrop. *loc. cit.* ubi ait, hanc apponendam limitationem, ne reservatio sub verbis adeò generalibus fiat, ut censeatur Papa quamlibet beneficii dispositionem sibi reservare, ut si dicat: *Tale beneficium nostrae dispositioni ordinationique reservamus;* hac enim reservatione censetur, non solùm beneficii collationem, sed quamlibet de illo dispositionem (adeoque & unionem) aliis interdicere &c. citat pro hoc Abb. *in c. sicut unire, de excess. Praelator.* Alex. de Nevo. *ibid. in addit.* Sanch. *ubi antè.* Eadem repetit Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 43. ubi: *Quando Papa non simpliciter reservavit collationem, sed quamlibet aliam dispositionem, illam expressè auferendo ab Ordinario; hoc sanè casu non potest Ordinarius unire; quia cum appellatione dispositionis veniat etiam unio, propter generalitatem vocis hujus;* de qua Gonz. *gl.* 20. *n.* 1. non potest inferior à Papa illud attentare. Illud etiam hic notandum cum Gonz. *loc. cit. n.* 140. quòd quando beneficium est reservatum ratione mensis, si post vacationem in mense Apostolico unitur alteri beneficio non in perpetuum, (intellige, non tantùm ab Ordinario, ubi is fortè ad hoc haberet specialem facultatem, sed & ab ipso Papa) cùm talis unio non faciat cessare reservationem, sed finitâ illâ temporali unione semper duret vinculum reservationis, & vacabit beneficium ut priùs, & provisio spectabit ad Papam, & non ad Ordinarium, etsi unio cessaverit in mense ordinario, per obitum illius, ad cujus vitam fuerat facta. Pro quo citat Gamb. *de off. leg. l.* 5. *à n.* 135. *&* 245. Caputaq. *decis.* 343. *per tot.* Simonet. *de reserv. juncta addit. q.* 43. *n.* 3. Et rationem subjicit Gonz. *n.* 141. quia effectus reservationis non tollitur, nisi per solam Papae provisionem, ut Simonet. *loc. cit. q.* 55. *& seq.* Cassad. *decis.* 9. *n.* 3. *de praeb.* unio autem ad vitam non sit provisio, nec exspiratio reservationis, sed facit solùm dormire reservationem ad tempus, ut habet Gonz. *n.* 142. *&* 143. ubi etiam ex Cassad. *decis.* 5. *n.* 13. *de privileg.* ait: quòd unio ad vitam non facit Praelatum.

Quaestio 903. An potestas uniendi competat Episcopo privativè ad alios eo inferiores?

1. RESpondeo affirmativè. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 8. §. 1. *n.* 2. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 111. ubi: *causa efficiens unionis est auctoritas Papae, vel Episcopi privativè ad omnes alios inferiores Praelatos.* argumento *c. sicut unire de excess. Praelat.* ubi dicitur: *sicut unire Episcopatus atque subjicere potestati alienae ad summum Pontificem pertinere dignoscitur, ita Episcopi est Ecclesiarum suae dioecesis unio & subjectio earundem, &c.* Atque ita facultas uniendi est unus ex casibus reservatis Episcopo, & denegatis inferioribus Praelatis, etiamsi ad eos pleno jure Ecclesiae spectent. Ventrigl. *loc. cit.* Lott. *loc. cit. n.* 112. citans Abb. *in c. sicut. unire. n.* 2. Jo - And. *ibid. n.* 2. Butrio *n.* 4. Card. Paris. *cons.* 36. *n.* 8. *l.* 4.

2. Limitandum tamen hoc ipsum primò: Ita ut etiam Praelatis inferioribus competat facultas uniendi, si habeant jurisdictionem quasi Episcopalem. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 72. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 18. Ventrigl. *loc. cit. n.* 113. citans Abb. *ubi antè. n.* 3. Caecialup. *tr. de union. a.* 9. *n.* 20. *&* 21. Tholos. *de benef. c.* 20. *n.* 7. Horum omnium rationem subjungit Lott. *n.* 115. nempe quòd, sicut soli Papae, vel Episcopo, aut Praelato habenti jurisdictionem quasi Episcopalem concessa est facultas instituendi beneficia, ita iis solis liceat ea accessoriè unire; cùm per eam unionem extinguatur beneficium.

3. Limitandum secundò: ut licèt praescindendo à dicta jurisdictione quasi Episcopali nullus inferior Episcopo habere possit hanc potestatem; de jure communi, neque praetextu exemptionis; neque, ut dictum, titulo subjectionis pleno jure; possit tamen habere illam titulo speciali, putà ex privilegio Apostolico. Lott. *cit. q.* 28. *n.* 134. citans Rodriq. *qq. regul. To.* 3. *q.* 80. *a.* 1., eòque vel vero, vel praesumpto ex immemoriali. Lott. *loc. cit. n.* 135. citans *gl. in Clem.* 1. §. *ad haec. v. ordinarios. de statu Monachor.* Item habere eam facultatem possit ex praescriptione, nempe quadragenaria cum titulo; cùm enim ea non sit

Ordinis,

Ordinis, sed jurisdictionis tantùm, utrique est præscriptibilis. Lott. *n.* 136. juxta eandem Gloss. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit.* Ventrigl. *loc. cit. n.* 4. Garc. *loc. cit. n.* 73. subjungens pro binis hisce limitationibus hanc S. Congregat. declarationem *super c.* 13. *sess.* 24. quæ sic habet: *Eamque unionem facere posse Abbatem, si sibi hanc facultatem uniendi legitimè præscripsit, aut ex privilegio in Ecclesia sibi pleno jure subjecta jurisdictionem quasi Episcopalem habet in omnibus, & per omnia &c.* Quia autem capitulum Cathedrale & Vicarius Episcopi habere videri potest jurisdictionem quasi Episcopalem, aut etiam Episcopalem, de his specialiter quæretur infrà. De cetero hujus juris seu potestatis nulla admittitur illatio aut extensio, ut si tali alicui prælato inferiori concessa esset, vel etiam ab eo præscripta fuisset facultas instituendi beneficia, ex ea inferri non possit potestas beneficia uniendi, vel è contra. Lott. *à n.* 137.

Quæstio 904. An Metropolitanus possit unire Ecclesias, & beneficia diœcesium suorum suffraganeorum?

1. RESpondeo negativè; Eò quòd nihil in his diœcesibus possit, seu nihil jurisdictionis habet, quàm quod à jure expressim illi conceditur; inter quæ à jure ei commissa non est unio beneficiorum spectans ad jurisdictionem Episcopi suffraganei ordinariam. Ventrigl. *loc. cit. n.* 5. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 7. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 58. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 2. *n.* 17. citantes Rebuff. *in pr. tit. de unionibus. n.* 29. & 30. Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 156. &c. argumento *c. sicut unire.* ubi assensus vel confirmatio Metropolitani de unione beneficii suffraganei sui nullius reputatur considerationis.

2. Limitat tamen responsionem Ventrigl. *loc. cit. n.* 6. ut Metropolitanus id possit ex causa legitima, quæ potest in hoc casu intercedere, dum nimirum Episcopus (quem ait stante justâ causâ teneri unire, citato pro hoc Riccio *in pr. p.* 6. *resol.* 385. *in fine.* Archid. Mandos.) legitimè interpellatus negat unionem, gravat, & sic parat viam justam appellationi, quo casu, cùm proprium sit appellationis, suspendere & devolvere negotium, Metropolitanus possit validè unire beneficia diœcesis suffraganei.

Quæstio 905. Quid possit Legatus Pontificius circa uniones beneficiorum?

1. RESpondeo primò: Potest Legatus à latere unire beneficia provinciæ suæ ex causa justa & legitima; quia in Provincia sibi demandata est Ordinarius, & jurisdictionem ordinariam, non secus ac Episcopus in sua Diœcesi, imò majorem habet, quàm Episcopus, vel alius Ordinarius. Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 200. *n.* 16. (qui etiam *p.* 3. *c.* 126. *n.* 13. ait, posse Legatum faciendo unionem derogare juripatronatûs Ecclesiastico, non adhibito patroni consensu, uti idem tradit Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 50.) Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 116. & 117. Ventrigl. *cit.* §. 1. *n.* 7. citans Barbos. *ubi antè. l.* 1. *c.* 6. *de legat. n.* 5. Azor. *loc. cit. q.* 8. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 65. citans Abb. *in c. sicut unire. n.* 5. & 6. Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 24. Gamb. *de pot. leg. l.* 5. *n.* 40. Per. de Perus. *tr. de union. c.* 4. *n.* 3. &c. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 15. citans insuper Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 158. Riccium &c. Quæ in contrarium opponi possent, vide diluta apud Castrop. *loc. cit. n.* 16. Addit Garc. limitationis aliquid; quòd unire possit omnia, quæ conferre potest. Sed immeritò, quia & Episcopus unire potest, quæ conferre non potest, ut dictum paulò suprà, puta, reservata, vel spectantia ad collationem inferiorum, requisito tamen eorum consensu. Sed neque Legatus à latere facere potest uniones ad tempus, seu ad vitam tantùm, nisi ad hoc habeat à Papa specialem facultatem. Garc. *loc. cit. n.* 83. ex Gamb. *loc. cit. l.* 5. *n.* 127.

2. Respondeo secundò: Legati ceteri, ex quo conferre non possunt beneficia, ea etiam unire non possunt. Garc. *loc. cit. n.* 66. Castrop *loc. cit. n.* 16. citans Sanch. *ubi antè*; quæ tamen consequentia, quòd, qui conferre non potest beneficia, etiam unire non possit beneficia, tradita à Garc. *loc. cit.* cum Caccialup. *de union. a.* 3. *n.* 12. & 14. sic intelligenda videtur: quòd, qui de jure ordinario, de quo competit Episcopo conferre omnia beneficia suæ Diœcesis, conferre nequit, nequeat etiam unire beneficia, nam eo ipso jam destitutus est potestate & jurisdictione Episcopali, & quasi Episcopali.

Quæstio 906. Quid possit quò ad uniones has Vicarius generalis Episcopi?

1. RESpondeo: is ex vi Vicariatûs, & sine speciali mandato, seu commissione Episcopi non potest unire beneficia. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 10. Ventrigl. *cit. n.* 10. dicens esse magis communem. Barbos. *juris Eccles. l.* 3. *c.* 16. *n.* 56. Castrop. *cit.* §. 2. *n.* 9. Garc. *loc. cit. n.* 69. Laym. *in c. cùm in generali. de off. Vicar. in* 6. citantes Sbrozium. *de vicar. Episc. l.* 2. *q.* 115. *à n.* 2. & *q.* 116. *n.* 1. Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 37. Sanch. *in decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 123. contra Mohed. *decis.* 3. *de off. Vicar.* Garb. *cons.* 300. *n.* 3. *l.* 1. quibuscum sentire videtur Lott. *l.* 1. *q.* 28 *à n.* 125. his motus rationibus, quòd unire beneficia sit jurisdictionis ordinariæ, & quidem contentiosæ; cùm actus unionis subsistente causâ exerceatur etiam in invitum; omnia autem, quæ sunt jurisdictionis ordinariæ, transeant in Vicarium generalem, ut Felin. *in c. eam te. de rescript. n.* 17. & Sbroz. *de Vicar. l.* 2. *q.* 52. *n.* 2. Et licèt foret jurisdictionis voluntariæ (eò quòd impediri possit extrajudicialiter, nec attendatur contingentia contradictionis, & quod hinc consequitur, expeditio actûs unionis in invitum, ut in simili videmus manumissionem exerceri quandoque in invitum. *l. ult.* §. *sin autem* & §. *licet enim. c. de testam. man.*) constet nihilominùs, Vicarium ex generali deputatione consequi etiam exercitium voluntariæ jurisdictionis, ut Mohed. *loc. cit.* Felin. *in c. ex parte. de const. col. ult.* quod tamen ultimum negant alii cum Milis. *in repertor. v. vicarius Episcopi.* quòdque etiam, ut ait Lott. *n.* 131. facilè diluatur ab AA. quod nostræ sententiæ opponitur, nempe, quòd unire beneficia reputetur inter ardua, ad hæc autem vicarius egeat speciali Mandato, dicendo nimirum, quòd ista arduitas non consistat in alio, quàm in excutiendo causam & illius justitiam; hac autem excussâ & apparente justâ factum unionis non reputari arduum; cùm jus eam permittat, ac propterea nihil sit, quin veniat in generali mandato, prout in simili dicitur de cognitione causæ matrimonialis, quæ procul dubio à Vicario generali ex Mandato generali cognosci potest, ut Sbroz. *de off. Vicar. l.* 2. *q.* 43. *n.* 2. & Cuchus *institut. l.* 2. *tit.* 6. *n.* 123. & tamen reputetur inter ardua, ut Menoch. *de arb. cas.* 205. *n.* 7. *juxta c.* 1. *de procurat. in* 6. Ex quibus etiam dilui posse videtur illud, quòd insuper nostræ responsionis AA. afferunt, nempe quòd Vicarius sine speciali mandato non possit conferre beneficia, adeòque multò minùs possit unire, utpote quod majus est; nam conferre, ut dictum aliàs, non est propriè jurisdictionis Episcopalis, sed distinctæ alicujus potestatis de jure communi Episcopo competentis, à qua, etsi minori, ad potestatem jurisdictionis arguere non liceat.

2. Porrò extenditur nostra responsio, ut Vicarius adhuc non possit unire beneficia, etiamsi ei concessa facultas conferendi beneficia, cum clausula etiam generali: *Et omnia requirentia speciale Mandatum.* Garc. *l. cit.* citans Caccialup. *de union. a.* 3. *q.* 8. *n.* 21. Pet. de Perus. *eod. tr. c.* 4. *n.* 32. Card. Paris. *cons.* 40. *l.* 4. &c. Castrop. Azor. *ll. cit.* & quos citat Lott. *l. cit. n.* 124. Rebuff. *in pr. tit. de Form. Vicar. n.* 102. Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 3. *n.* 7. &c. eò quòd sub potestate conferendi non conferatur potestas conjungendi, utpote longè major; cùm unio fieri nequeat sine consensu capituli, & naturam beneficii immutet, adeòque nec comprehendatur ex vi dictæ clausulæ generalis; quia hæc solùm extenditur ad similia, non verò

ad

ad majora expressis, juxta *c. qui ad agendum. de Procurat. in 6.* Castrop. Garc. *ll. cit.* contra Gamb. *de pot. leg. l. 5. rub. 1. n. 115.* à dicta potestate conferendi ei concessa arguentem ad potestatem uniendi; eò quòd conferre voluntatis sit, unire necessitatis.

Quæstio 907. Quid circa uniendum beneficia possit Coadjutor Episcopi?

RESpondeo: Excepto casu, quo datus esset ob imbecillitatem mentis coadjuti, non habet hanc potestatem uniendi, Cardin. de Luca. *de Paroch. d. 35. n. 10.* juxta dicta aliàs de potestate conferendi beneficia, & recipiendi resignationes, administrandique spiritualia. De quo vide Paris. *de resign. l. 7. q. 20. per tot.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 10. n. 23. & seq.*

Quæstio 908. Quid possit Capitulum quòad uniones beneficiorum?

1. REspondeo primò: Capitulum sede plenâ, etsi requiratur ejus consensus ad unionem faciendam ab Episcopo, non solùm unire non potest; sed neque dictum consensum præbere unioni faciendæ ipsi capitulo directè & principaliter. Garc. *cit. c. 2. n. 68.* Castrop. *cit. §. 2. n. 13.*

2. Respondeo secundò: Sed neque capitulum sede vacante sibi unire potest beneficia. Garc. Castrop. *ll. cit.* Ventrigl. *cit. §. 1. n. 8.* Barb. *juris Eccles. l. 1. c. 32. n. 99.* sic expressè decisum à S. Congreg. testantes.

3. Respondeo tertiò: Potest tamen sede vacante, ut habet communior, unire aliis piis locis vel beneficiis beneficia; siquidem potestas hæc uniendi est jurisdictionis non voluntariæ, sed necessariæ; eò quòd necessitate urgente, ortâ ex necessitate Ecclesiæ, vel evidente ejus utilitate facienda sit unio, & non aliter; Capitulum autem in iis, quæ spectant ad jurisdictionem necessariam, (imò secundùm plures etiam in iis, quæ spectant ad jurisdictionem voluntariam) succedit Episcopo. Laym. *in c. cùm olim. de major. & obedient. n. 11.* Ventrigl. Castrop. Garc. *ll. cit.* citantes Rebuff. *in pr. tit. de union. n. 36.* Hojed. *de incomp. p. 2. c. 3. n. 7.* Sanch. *in decal. l. 7. c. 29. n. 155.* Barbos. *ubi antè n. 98.* contra Azor. *p. 2. l. 3. c. 38. q. 9.* (ubi etiam ait, AA. oppositæ sententiæ loqui non de unione facta accessoriè, sed æquè principaliter; quia volunt, id posse Capitulum, ubi nihil decederet per talem unionem juri Episcopali, qualiter illi nihil decedat per unionem factam æquè principaliter; vel etiam per factam accessoriè de beneficiis spectantibus aliàs ad collationem solius Capituli; decedat autem per factam accessoriè de beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi; in quo tamen fallitur Azor. quia etsi aliqui eorum id velint, non tamen omnes, ut manifestum est ex Castrop. cùm beneficium sic unitum extinguatur, adeóque subtrahatur imposterum collationi Episcopali) & idem cum Azor. (qui tamen *p. 2. l. 6. c. 28. q. 9.* expressissimè docet contrarium, seu nostram responsionem) æquè probabiliter tenentes contrarium. Pavin. *de pot. capit. sed. vac. p. 2. q. 3. n. 17.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 141.* eâ potissimùm ducti ratione, ut Lott. quòd, etsi unire sit jurisdictionis, & jurisdictio transeat ad capitulum, unire tamen sit de reservatis Episcopo, ut dictum supra, impliceique alienationem & extinctionem tituli, quæ sede vacante in specie est capitulo prohibita, ex *c. 1. extra. ne sede vac.* ad cujus tamen rationis primam partem rectè respondet Ventrigl. *loc. cit. n. 9.* id, quòd unire sit proprium Episcoporum, solùm dici ad exclusionem Prælatorum inferiorum, non habentium jurisdictionem Episcopalem, quod dici non potest de capitulo, dum succedit in integram jurisdictionem Episcopi. Ad illud etiam, quod pro hac sententia negativa adduci solet, quòd nimirum talis unio facta per Capitulum cedat in præjudicium juris Episcopi, dum hac viâ subtrahuntur beneficia sic unita ejus collationi; respondet Castrop. *loc. cit. n. 12.* negando, creari per hoc præjudicium aliquod, aut diminutionem juris Episcopalis, utpote quod jus in eo consistit, ut possit omnia beneficia sibi subjecta, quamdiu ea naturam beneficii retinent, providere, quæ potestas per hoc non immutetur, quòd hæc beneficia vi istius unionis extinguantur.

PARAGRAPHUS III.

An, & qua de causa, & qualiter facienda unio beneficiorum.

Quæstio 909. An, & qualiter unio, ut valeat, requirat causam?

1. REspondeo: Requisitum principale ad validam unionem est causa justa. Ventrigl. *To. 2. annot. 8. §. 2. n. 21.* Carol. Anton. de Luca *in observat. ad Ventrigl. loc. cit. §. 1. n. 5.* ibi: *Ad validitatem unionis copulativè requiruntur & causa & solennitas.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 142.* Quòdque, cùm requiratur causa & solennitas, si aliquid ex his deficiat, unio nihil operetur, ac proinde unio in tali casu non debeat servari per successorem, ait Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 76.* ex Oldr. *cons. 262. de reb. Eccl. non alien.* Et unio facta per Ordinarium sine causa, etsi de cetero servata sit forma juris, est ipso jure nulla. Ventrigl. *loc. cit. n. 24.* Corrad. *loc. cit. n. 75.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 13.* citans *c. exposuisti. de præb. & ibi.* Abb. & Imol. Oldr. *ubi antè* Mandos. *ad reg. de union. revoc. q. 6. n. 3.* Hojed. &c. Item facta ex causa quidem, sed falsa, est ipso jure nulla. Garc. *loc. cit.* & citati ab eo. Ventrigl. *cit. §. 2. n. 25.* citans Novarin. *singul. concl. tit. de union. concl. 2. aliàs. 124.* Lott. *loc cit. n. 47.* citans Milis. *in repertor. v. unio facta ex fals. caus. ad finem.* Cassad. *decis. 8. n. 6. de concess. præb.* Ferret. *cons. 23. n. 44.* contra Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 16. n. 52.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 28. q. 14.* Item contra Rebuff. *in pr. ad reg. de union. revoc. gl. 5. & 9.* Mascard. *de probat. concl. 1419.* & alios, apud Garc. *n. 114.* Item contra Rotam *decis. 2. de reb. Eccl. non alien. in antiq. & alibi.* ut videre est apud Garc. (quam tamen variâsse in hoc puncto, ait Lott.) qui omnes sentiunt, unionem in hoc casu non esse nullam ipso jure, sed mero jure valere, & sustineri usque ad sententiam, per quam declaranda nulla, & rescindenda. Sententiam nostram confirmant Lott. & Ventrigl. exemplo rei minoris, quæ etsi decreto Judicis fuerit alienata, si deinde constet fuisse alienatam ex falsa causa, non obstante decreto, alienatio est nulla, in tantum, ut res non censeatur exisse è dominio minoris. *l. magis. § ult. ff. de reb. cor.*

2. Quin & unio facta ex falsa causa à Sede Apostolica est nulla ipso jure, Ventrigl. *l. cit. n. 25. in fine.* citans Barbos. *ubi antè.* ac dicens, non esse in hoc controversiam inter AA. Garc. *n. 115.* citans Mascard. Rebuff. Cassad. Milis. *ubi antè.* & cum his Corrad. *l. cit. n. 78.* eò quòd, ut semper tenuit & observavit Rota, in rescriptis unionum à Papa emanatis semper subintelligatur clausula: *Si causæ veræ sunt.* Corrad. *ibid. n. 79.* citans Rotam *in suis practicabilib. adjectis in calce. §. 2. divers. tit. de union. n. 6.* Quod ipsum procedere, etiamsi unio sit facta motu proprio, & Papa causas unioni inseruit, tradit Corrad. *l. cit. n. 81.* ex Garc. *l. cit. n. 116.* citante pro hoc Socin. sen. *cons. 1. n. 7. vol. 3.* Felin. *in c. ad aures. de rescrip. n. 9.* Staph. *de cit. gra. tit. de vi & effect. clausular. de claus. motu proprio vers. 7. n. 5.* Selv. *p. 3. q. 12. n. 3.* Mandos. *ad reg. 22. q. 2. n. 3. &c.* eò quòd, cùm hæ causæ sint de facto alieno, possint redargui de falso. Corrad. *cit. n. 81.* Et sic subreptio vitiat ipso jure unionem factam à Papa. Garc. *n. 117.* citans Abb. *cons. 101. p. 1.* Felin. *in c. postulasti. n. 3.* Rebuff. *ubi antè.* & plures Rotæ declarationes, quas ad fusum recitat. Quin & Trid. *sess. 7. c. 6.* ubi cavetur, & uniones perpetuæ à 40. annis factæ examinari possint ab Ordinariis tanquam à Sede Apostolica delegatis, & quæ per subreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur.

Quæstio

Quæstio 910. An, & qualiter causæ unionis præsumantur existere, & esse veræ?

1. RESpondeo primò: Quamvis uniones regulariter debere præsumi factæ ex justa causa, dicat Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 4.* Quamvis etiam, ut habet idem Corrad. *l. 2. c. 3. n. 93.* Papa, utpote solutus legibus humanis, & absolutissimè habens disponendi potestatem, pro libitu suo unire possit beneficia quælibet, non tamen præsumatur id velle; cùm præsumatur potiùs uti jure ac ratione, & ex justis causis moveri, ut Card. Parif. *conf. 41. n. 127. vol. 1.* Decius *conf. 4. n. 7.* Ruin. *conf. 60. antè n. 5. vol. 5.* quos citat Corrad. Nihilominus causa unionis non præsumitur vera, etsi Episcopus vel Legatus uniens de ea attestetur in unione. Card. de Luca. *ad Trid. d. 8. n. 13.* Ventrigl. *cit. §. 2. n. 26.* Garc. *cit. c. 2. n. 120.* citans Oldr. *conf. 261. de reb. Eccl.* Capuaq. *decis. 350. n. 30. p. 3.* & Practicabilia Rotæ *ubi antè.* contra Rebuff. *in pr. tit. de union. revoc. n. 10.* quem videri velle, ait Garc. quòd sit credendum Episcopo vel alteri facienti mentionem de causa unionis, si exprimatur. Unde jam etiam juvans se unione in hoc casu, etiam expressæ ab uniente causa unionis, tenebitur causam illam probare, Garc. *cit. n. 120.* multòque igitur minùs præsumitur causa vera intervenisse, ubi nulla ab uniente fieret ejus mentio.

2. Limitanda tamen sunt hæc primò, ut Episcopo unienti, id asserenti non credatur, nisi temporis antiquitas juncta cum observantia justificationis causæ ac solennitatis præsumptionem inducat. Card. de Luc. *l. c.*

3. Limitanda secundò: Nisi Episcopus vel Legatus, aliusve uniens allegans causas, simul enunciet, se earum adhibuisse cognitionem, & reperisse veras; tunc enim standum ejus assertioni, & præsumendum est pro unione, donec contrarium probetur. Barbos. *juris Eccl. l. 3. c. 16. n. 51.* Ventrigl. *cit. n. 26.* citans Novarin. *singul. concl. tit. de union. concl. 2. aliàs 124. n. 4.* Garc. *l. cit. n. 121.* Idque etiamsi processisset parte non vocatâ, quia fortè nullus tunc aderat, qui vocari debebat. Barb. *l. cit.* Garc. *cit. n. 121.* citans Cæsar de Grass. *decis. 132. n. 16.* tametsi, ut Garc. *n. 122.* Practicabilia Rotæ *loc. ante cit.* cum Cald. *conf. 4. de reb. Eccl. non* dicant, quòd, si in instrumento unionis dicatur per Ordinarium: *Habito prius speciali tractatu & consilio cum multis canonicis & cum auctoritate & consensu canonicorum & Præpositi &c.* adhuc ista verba non probent tractatum præcedentem. Item Roman. *in l. sciendum. n. 36. ff. de verbor. oblig.* Rebuff. *in concord. rub. concil. Lateran. illatione 2. 3. 4.* aliique apud Garc. *n. 132.* velint, non stari assertioni, etiam Judicis seu Prælati, qui non potest facere actus sine cognitione causæ & solennitate, si dicat, se adhibuisse causæ cognitionem, & debitas solennitates etiam in specie; sed debere aliàs de eo apparere ex alia scriptura separata, quorum sententiam in jure esse veriorem, dicit Alciatus *de præsump. reg. 3. præsump. 10. n. 3. & 4.* & Simoncella *de decretis. l. 3. tit. 7. n. 42.* dicit de jure certissimam, quamvis de consuetudine dicat, præsumi pro decreto, in quo enunciantur solennitates in genere. Rationem hujus limitationis hanc dat Garc. *n. 123. 124. 125.* quòd, licèt aliàs regulariter non præsumatur solennitas extrinseca, etiam enunciata in instrumento, quæ tempore actûs verisimiliter intervenire non potuit, ut Felin. *in c. sicut. de re judic. n. 26. & 27.* Mascard. *de probat. concl. 1321. n. 1.* Menoch. *de præsump. l. 3. præsump. 132. à n. 28.* parte nimirum opponente, ut Felin. *loc. cit. n. 28.* Menoch. *loc. cit. n. 35.* Mascard. *n. 19.* apud Garc. tamen pro decreto vel actu Judicis, in quo enunciantur solennitates, præsumatur, quòd omnia solenniter sint acta, nisi contrarium probetur. *c. in præsentia. de renunc. l. etsi præses. c. de prædiis minorum.* Felin. *in c. quoniam contra. n. 37.* & Decius *ibid. n. 187.* Menoch. *de præsump. l. 2. præsump. 75. n. 12.* Mascard. *loc. cit. n. 31.* quos textus & AA. cum plurimis aliis citat Garc. *cit. n. 125.*

4. Sublimitat tamen eandem limitationem secundam Garc. *n. 126.* quòd ea intelligatur, quando causæ & solennitates requisitæ nominatim & in specie exprimuntur: secus, si in genere, pro quo citat Parif. *conf. 12. n. 58. vol. 2.* Menoch. *de præsump. l. 2 præsump. 75. n. 22.* Oldr. *conf. 262. n. 4.* Practicab. Rotæ *ubi ante.* & plures alios contra Aymon. *de antiq. tempor. p. 1. section. quartum. n. 9. & 14.* Baldum & Paul. *in l. cum hi. §. si prætor ff. de transact. n. 2.* & alios apud Garc. *n. 127. & 128.* tenentes quòd præsumatur etiam pro decreto, etiamsi in genere exprimantur solennitates, dicendo in communi: *Causâ cognitâ, vel juris solemnitate servatâ.* Quas tamen sententias ita conciliat Garc. *n. 130.* ut prior procedat, quando solennitates enumerantur à Tabellione seu Notario in instrumento decreti; eò quòd aliàs Notarius videretur scripsisse ut Judex, & non ut testis. Secunda procedat, quando enunciatio solennitatum fit solùm in genere ab ipso Judice.

5. Sublimitat secundò *n. 135.* ut dicta doctrina, quòd præsumatur pro decreto judicis, in quo enunciantur solennitates, non procedat in Executore & Judice delegato ad faciendam unionem. Pro quo citat Ægid. *decis. 377. & 6. 7.* & Practicab. Rotæ. *loc. cit.* Item Puteum *decis. 144. n. 4. l. 2.* qui unà cum Rota *decis. 193. n. 4. p. 2. divers.* Sic distinguat regulam illam, quòd præsumatur pro decreto Judicis, ut procedat in Judice ordinario generali, secus in speciali ad certum actum deputato. Contra quam secundam sublimitationem objectum vide dilutum ab eodem Garc. *à n. 136.*

Quæstio 911. An præter causam justam requiratur ad valorem unionis ejusdem causæ cognitio?

RESpondeo affirmativè: Sive ad hoc, ut unio non solùm licitè, sed & validè fiat, requiri dictam cognitionem, & diligentem inquisitionem factam ab Ordinario; cùm non sit aliter ei concessa potestas, quam præmissâ illâ cognitione & inquisitione. Lott. *l. 1. q. 28. n. 146* Castrop. *de benef. d. 6. p. 12. §. 2. n. 20.* Barbos. *juris Eccles. l. 3. c. 16. n. 39.* citans Sanch. *in decalog. l. 7. c. 29. n. 161.* Ventrigl. *cit. §. 2. n. 16.* Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 78. & c. 3. n. 99.* argumento *Clem. fin. de reb. Eccl.* Quin & quando unio fit necessariò, & principaliter à Pontifice, non priùs is ad hujusmodi unionem procedit, quàm causæ diligenter in S. Congreg. Concilii, sive Episcoporum fuerint examinatæ, licèt aliàs posset pro libitu sine tali cognitione ad unionem procedere. Corrad. *cit. c. 3. n. 91.* sic etiam ait Barbos. *loc. cit.* si Papa unionem facit, exigitur, ut etiam de causa inquiratur in partibus, aliàs unio revocabitur. Idem ait Azor. *p. 2. l. 6. c. 28 q. 14.* ubi: quamvis nec Papa soleat Ecclesias conjungere, nisi priùs Ordinariis committat, ut de causis cognoscant, & ad eum referant. Imò in Francia, ut Rebuff. Ecclesiarum conjunctiones, etiam auctoritate Apostolicâ factæ, causâ non cognitâ & expressâ, minimè recipiuntur, & quòd in supremis regni curiis irritæ judicantur, non quòd Laici de causis Ecclesiasticis jure queant cognoscere & judicare; sed quòd tales uniones subreptitiæ credantur. Sic, & non aliter committitur à Papa delegato seu executori, ut si vocatis vocandis repererit, causas esse veras, faciat unionem. Garc. *cit. c. 2. n. 135.*

Quæstio 912. Quænam sint causæ justæ & legitimæ, quæ unioni faciendæ intervenire necessariò debent?

1. RESpondeo primò: Causa, sine qua fieri nequit per inferiorem Papâ unio, duplex est, nempe necessitas, vel utilitas Ecclesiæ. Azor. *loc. cit.* Lott. *cit. q. 28. n. 142.* Ventrigl. *cit. §. 2. n. 21.* Castrop. *loc. cit. n. 19.* Garc. *loc. cit. n. 108.* Barbos. *loc. cit. n. 37.* juxta *c. exposuisti. de præb.* Et ad dictas binas causas ferè revocantur ceteræ, quarum plures adducunt Gregor. *de benef. c. 20. n. 14.* Pet. de Perus. *de union. c. 3.* Fusc. de visitat. *l. 2. c. 26.* &c. apud Garc. *n. 109.*

2. Respondeo secundò: Non sufficit autem ad valorem unionis simplex necessitas vel utilitas; sed requiritur evidens ac præcisa, quâ excludatur quæcunque dubietas, juxta *cit. c. exposuisti.* ubi dicitur: *Si evidens necessitas, vel utilitas id exigat.* Lott. *n. 143.* Ventrigl. *loc. cit.* citans Molfes. *in sum. tr. 6. de benef. c. 14. n. 38.* Novarin. *singul. concl. tit. de union.*

concl. 2. n. 2. Corrad. *l. 2. c. 15. n.* 78. Garc. *cit. n.* 108. citans Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 38. Hojed. *de incomp. p. 2. c. 3. n.* 8. Mandos. *in reg.* 22. *q* 4 *n.* 4. & plures alios, Card. de Luca tamen *ad Trid. d.* 8. *n.* 13. ait, causam hanc consistere in necessitate, vel in magna utilitate; ideóque desuper certam non posse statui regulam, cuicunque casui applicabilem; cùm pendeat ex facti ac singulorum casuum circumstantiis.

3. Respondeo tertiò: Ad necessitatem spectat, si beneficium vel Ecclesia, cui facienda est unio, careat sufficientibus reditibus ad alendum ministrum; sive dum duæ Ecclesiæ aut præbendæ sint adeò tenues, ut ad victum duorum Rectorum non sufficiant. Barbos. *loc. cit. n.* 38. Azor. *cit. q.* 13. Castrop. *cit. n.* 19. Ventrigl. *loc. cit. n.* 22. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 15. ubi: *Regula Cancellariæ de revocat. union. se non extendit ad uniones factas ex causa necessaria, putà dotationis, vel augmenti dotis pro sustentatione cultûs divini.* Et *paulò infra eod. n.* ubi ait: *Quamvis Rota in Toletana* 1610. *obiter dixerit, modernas regulas complecti etiam uniones factas pro dote, & in augmentum cultûs divini, tamen si id ad dotem necessariam, augmentúmve necessarium referatur, ita ut verè unio sit facta ex causa divini cultûs, id minimè admittitur.* Sic Trident. *sess.* 21. *c.* 5. ob paupertatem Parochialium concedit Episcopo facultatem uniendi. Quænam autem, & quando Ecclesia sit pauper aut tenuis, judicandum relinquitur judicio Superioris, seu Episcopi. Barbos. & Ventrigl. *ll. cit.* Illud autem hic observandum ex Lott. *n.* 143. & Ventrigl. *cit. n.* 23. quòd hæc causa necessitatis evertatur, & hinc regulariter facienda non sit unio, si Ecclesia, cui ea facienda, seu Rector cum iisdem reditibus se usque huc sustentârit, nisi fortè incongrua & indecens fuerit sustentatio. Ad eandem causam necessitatis, ut ob illam Ecclesia aliqua uniri possit alteri, reducunt Azor. *loc. cit.* Barbos. & ex eo Ventrigl. si Ecclesia unienda sit ab hostibus desolata vel destructa. *c.* 2. *de religios. domib.* Si alteri est vicina, & restant pauci de ejus populo, aliis mortuis. *c. & temporis.* 16. *q.* 2. Item detrimentum & incommodum populi. *c. ad audientiam.* 2. *de religios. domib.* ac denique religionis deformitatem & mutationem temporum. *c.* 2. & *c. fin. §. hostilitatis.* 25. *q.* 1.

4. Ad utilitatem verò spectat, quando propter fructuum tenuitatem non inveniuntur Clerici idonei ad deserviendum. Castrop. *cit. n.* 19. Azor. *cit. q.* 14. Ventrigl. *cit. n.* 23. Barbos. *loc. cit. n.* 39. citans Rebuff. *de union. n.* 39. Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 3. *n.* 8. Ugolin. *de off. Ep. c.* 25. *in princip. n.* 4. juxta *c. exposuisti.* Ubi etiam illud observandum ex Lott. *loc. cit. n.* 19. quòd attendendum diligenter sit ad verba unionis; an videlicet dicatur, eam fieri, quia aliàs ibi non possunt ministri commodè haberi, (quo casu jam concluditur ad necessitatem, nisi fortè alius cogi posset ad dotandum, vel dotem augendam) an verò dicatur: *Ut ibi commodiùs habeantur, vel sustententur,* eò quòd *tò commodiùs* præsupponat satis commodè eo usque sustentari; cùm natura comparativi sit supponere positivum, & quòd, ubi unio asseritur facta pro commodiore sustentatione, jam hinc dicatur excludi causa necessitatis, & subjaceat Regulæ revocatoriæ. Item augmentum cultûs divini, Barb. *cit. n.* 39. citans Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 161. Castrop. *loc. cit.* citans *c. ex parte. de Constitut. Trid. sess.* 14. *c.* 9. Unde ait idem Castrop. cum Sanch. aliisque ab eo citatis, manifestè constare, quòd adsit sufficiens causa uniendi beneficia Conventibus religiosorum, dum eorum unione augetur cultus divinus.

Quæstio 913. An, & quæ præter causam legitimam requirantur solemnitates ad faciendam unionem?

Respondeo pro formalitate unionis præter unum intrinsecum, quod versatur in justitia causæ, requiruntur & aliæ solennitates extrinsecæ, non minùs tamen necessariæ ad ejus valorem. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 142. *juncto n.* 151. Versantúrque illæ circa duo, nimirum circa vocationem illorum, qui lædi possent, & circa tractatum, quo tractatur disquisitio causæ necessariæ ad unionem. Lott. *loc. cit. n.* 152. Qui tractatus fieri debet in Capitulo, non ob aliud, quàm arctissimam conjunctionem, quam habet Episcopus cum Capitulo suo, cum quo omnia ardua negotia debet expedire, juxta *c. novit. de his, quæ fiunt à Prælat. sine consens. cap.* Lott. *n.* 153. Quapropter jam Legatus, etsi jure ordinario pollens, faciat unionem, non tamen tenetur ad præmittendum hujusmodi tractatum: cùm nulla illi sit communio cum Capitulo, sicut est Episcopo, & consequenter ad nullum tractatum præmittendum tenetur; cùm ille tractatus alibi non debeat expediri, quàm in Capitulo, Lott. *n.* 154. juxta Rotam apud Ægid. *decis.* 513. Verumtamen talem tractatum cum Capitulo non requiri, sed solum consensum illius, tenent Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 12. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 146. citans Pavin. *de pot. cap. sed. vac. p.* 2. *q.* 3. *n.* 22. Rebuff. *in pr. ad reg. de union. gl.* 11. *n.* 2. Boërium, *decis.* 45. *n.* 2. Practicabil. Rotæ *c. de union. n.* 8. & Rotam *decis.* 1. *de reb. Eccl. non alien. in antiq.* Item Barbos. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 16. *n.* 42. ubi: *Tractatus solennis requisitus à jure in alienatione rei Ecclesiasticæ, non requiritur in unione; cùm hæc unio rationem veræ alienationis non subeat.* Item Castrop. *cit. §.* 2. *n.* 29. citans plures. Papa tamen minimè est obnoxius formæ huic, quæ versatur circa disquisitionem causæ: & si alteri eam committat, ille tenetur formam rescripti simpliciter observare; cum præter illam omnes aliæ solennitates censeantur intervenisse, Lott. *loc. cit. n.* 148. citans Abb. *cons.* 41. *n.* 3. *p.* 1. Decium *cons.* 341. *n.* 12. sic quoque ait Corrad. *pr. benef. l.* 2. *c.* 15. *n.* 70. & 73. dum recurritur ad Papam, (putà Capitulo vel Patrono negante suum consensum ob causam minùs legitimam) pro impetranda unione, Papa supplet omnes solennitates, omnésque defectus; & sic in hujusmodi unionibus præter Papæ auctoritatem non requiritur alia solennitas, quando nimirum ipsius Papæ auctoritas legitimè ac validè fuit interposita, secus si nulliter & subreptitiè. Idem habet Card. de Luca *de benef. d.* 45. *n.* 9. ubi: *Auctoritas Apostolica supplet quascunque alias solennitates, & in specie illam consensûs Capituli.*

Quæstio 914. An, & qualiter requiratur consensus Capituli ad faciendam unionem?

1. Respondeo: Necessariò requiri consensum Capituli Cathedralis, dum per Episcopum fit unio, Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. *§.* 2. *n.* 24. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 145. Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8. *§.* 2. *n.* 2. Azor. *loc. cit.* Card. de Luca *loc. cit. n.* 3. & 4. Corrad. *pr. benef. l.* 2. *c.* 15. *n.* 67. & *l.* 4. *c.* 8. *n.* 23. juxta *Clem. si unio.* ubi conceditur Episcopis facultas uniendi, juxta formam juris, quæ verba intelligunt AA. juxta formam *c. sicut unire.* & *cit. Clem.* ubi requiritur consensus Capituli. Ratio jam *q. præced.* indicata est, nempe maxima conjunctio Episcopi cum Capitulo, ratione cujus majoris gravioris momenti negotia exigunt tractari cum Capitulo, & de consensu illius expediri. Ventrigl. *loc. cit.*

2. Ampliatur responsio primò, ut adhuc hodiedum, dum ex Trid. datur facultas uniendi Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis; adeóque etiam, dum hi uniunt tanquam Apostolicæ Sedis delegati, requiratur hic Capituli consensus, cùm, ut dictum paulò ante, Concilium concedat Episcopis facultatem uniendi servatâ formâ juris, quæ est, ut inter cetera requiratur hic consensus, Garc. *loc. cit. n.* 157. *juncto n.* 158. sic resolutum inquiens à S. Congreg. contra Nav. *cons.* 10. *de off. Jud. deleg. n.* 150. & Zerol. *pr. Ep. p.* 2. *v. unio. §.* 9. Atque ita non videtur subsistere, quod tradit Garc. *cit. c.* 2. *n.* 190. & ex eo Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 24. quòd in unione facienda Seminario ex eodem Trid. non requiratur ipsius Capituli consensus, sed ejus loco fiat hæc unio cum Consilio quatuor deputatorum, quorum duo sunt de Capitulo, & duo de Clero. Contrarium etiam tradit Ventrigl. *loc. cit. n.* 13. ubi: *Declara, quòd ultra consensum Capituli requisitum ad omnes uniones per cit. Clem. in unione facienda Seminario requiritur etiam Consilium quatuor deputatorum.*

torum, duorum de Capitulo, & duorum de Clero, juxta terminos Concilii Trid. sess. 23. c. 18. prout voluisse Rotam, & declarâsse S. Congregat. refert Riccius in pr. p. 1. resol. 390. n. 3. Quò etiam spectat, quod tradit Lott. *l. 1 q. 28 n. 155* hisce expressis: *Si legatus vel Papa committat substantiam unionis ipsimet Episcopo (nisi aliter in forma rescripti appareat necessitas hac remissa) debet Episcopus adhuc sui Capituli consensum adhibere.*

3. Ampliatur responsio secundò: Ita ut adhibitio hujus consensûs requiratur pro forma, adeóque eâ omissâ, unio sit omnino nulla. Corrad. *cit. c. 8. n. 23.* Garc. *loc. cit. n. 166.* Ventrigl. *loc. cit. n. 5.* citans Barbos. *de Canonic. & dignitat. c. 42. n. 8.* Ricc. *in pr. resol. 288. in princip.* Idque, ut Garc. Capitulo non dicente seu opponente. Ac proinde jam etiam non sufficit adhibitum Capituli Consilium. Azor. *loc. cit.*

4. Ampliatur tertiò, ut non sufficiat consensus, si fit singulorum de Capitulo, sed requiratur consensus Capitulariter. Ventrigl. *loc. cit. n. 2. in fine.* citans Rotam *decis. 484. n. 7. p. 1. recent.*

5. Ampliatur quartò, ut non sufficiat consensus tacitus, sed requiratur expressus. Ventrigl. *loc. cit. n. 4.* citans Fusc. *de visit. l. 2. c. 26. n. 5.* contra Monet. *de commut. ult. vol. c. 12. n. 251.*

6. Ampliatur quintò, ut etiam in unione beneficii, quod est de jure patronatûs laicorum, etiam postquam laici patroni consensum suum præstiterunt, requiratur insuper consensus ille Capituli. Ventrigl. *loc. cit. n. 9.*

7. Ampliatur sextò, ut requiratur adhuc consensus Capituli, etiam in unione beneficiorum simplicium facta dignitati, & præbendis ipsius Ecclesiæ Cathedralis; etsi enim hæc unio per consequens redundet in utilitatem Capituli, quia tamen principaliter, & directè non fit in favorem Capituli, Capitulum præstare potest suum consensum, adeóque eum requirere tenetur Episcopus. Ventrigl. *loc. cit. n. 10.*

8. Amplianda videtur septimò, ut non sufficiat, hunc consensum subsequi factam unionem, quemadmodùm aliàs sufficit ad hoc, ut collatio beneficii Jurispatronatûs valeat, subsequi consensum patroni. Item ut alienatio rerum Ecclesiæ, de qua *in c. cùm nos. de his, quæ fiunt à Prælat.* subsistat, sufficit subsequi consensum Capituli; quia hic consensus est requisitus ad valorem, & substantiam unionis, & requiritur de forma, & tanquam solenitas in ipso actu unionis adhiberi debita, adeóque tempore unionis jam adesse debet, Castrop. *loc. cit. n. 26.* Bursat. *cons. 185. l. 2. n. 14.* Rebuff. *in compend. alienat. n. 15.* Imol. Butrio, & alii *in cit. c. cum nos.* apud Garc. *cit. c. 2. n. 149.* contrarium tenentibus Ventrigl. *loc. cit. n. 8.* (qui tamen addit cum Barbos. *de Canon. & dignitat. c. 42. n. 8. in fine.* Quòd si tamen dictus consensus præstitus fuisset priùs post ceptum judicium nullitatis unionis ob defectum illius consensûs, non revalidandam unionem) Garc. *loc. cit. n. 142.* Azor. *cit. q. 12. in fine.* Rebuff. *ad reg. 21. Cancell. gl. 11. n. 20.* Hojed. *de incomp. p. 2. c. 3. n. 9.* Sanch. *cit. c. 29. n. 165.* apud Castrop. *loc. cit.* Item contrarium tenente Barbos. *juris Ecclef. l. 3. c. 16. n. 45.* & aliis, quorum sententiam communiorem fatetur Castrop. Neque obstant exempla adducta in contrarium; cùm necessitas consensûs patroni in favorem illius sit introducta; idémque sit de consensu Capituli in alienationem rerum Ecclesiæ; consensus verò Capituli in unionem, non in gratiam Capituli, de cujus præjudicio non agitur in unione, sed in gratiam Ecclesiæ, ne passim & temerè uniones fiant, est requisitus. Castrop. *loc. cit.* In dubio autem præsumi hunc consensum intervenisse ex temporis diuturnitate ait Barbos. *cit. n. 45.* ex Hojeda.

9. Limitatur ècontra responsio primò, ut necesse non sit adhiberi consensum Capituli in unione facienda per Episcopum; sed ea fieri possit absque Capitulo, ubi existat consuetudo in contrarium. Barbos. *loc. cit. n. 42.* citans Sanch *in decal. l. 7. c. 29. n. 164.* Ventrigl *loc. cit. n. 11.* Castrop. *loc. cit. n. 25.* Corrad. *in pr. benef. l. 2. c. 15. n. 68.* Garc. *cit c. 2. n. 152.* citans Fusc. *de visitat. l. 2. c. 26. n. 5.* Caccialup. *de*

union. a. 6. à n. 10. contra *gl. in cit. Clem. si una. v. consentiente.* Imol. *ibid. n. 16.* Abb. *n. 2.* Felin. *in c. cum causam. de re judic. n. 10.* Pet. de Perus. *de union. c. 5. q. 8.* Lancell. &c. Hanc consuetudinem debere esse immemorialem, tenent Barb. Castrop *ll. cit.* Garc. *n. 155.* citans Gamb. *de pot. leg. l. 5. rub. 1. de pot. leg. in uniendo. n. 58. & 108.* Card. *in Clem. si una. n. 12.* Aut quadragenariam cum titulo, Garc. *cit. n. 155.* Castrop. *loc. cit.* eò quòd, ut Castrop. videatur esse præscriptio. Quin & sufficere solùm tempus 40. annorum in consuetudine generali, quæ esset consuetudo propria, & non præscriptio, ait idem Garc. *n. 156.* & ex eo Castrop. *cit. n. 25.* Et talem consuetudinem generalem, per quam derogatum sit obligationi requirendi consensum Capituli, dari in regnis Hispaniæ, ait idem Garc.

10. Limitatur secundò, ut si Capitulum requisitum nollet absque legitima causa præbere consensum, posset Episcopus procedere ad unionem sine illo consensu; si tamen priùs Capitulum ad consentiendum fuerit compulsum; cùm Episcopus privandus non sit potestate uniendi, quam habet, ob contradictionem irrationabilem Capituli. Azor. *cit. q. 12.* Castrop. *cit. n. 25.* citans Rebuff. *ad reg. 21. Cancell. gl. 11. n. 3.* Sanch. *loc. ult. cit.* Socin. Senior. *in c. sicut uni. e a. 6 concl. 1. n. 92.* Quòd si tamen justa est causa contradicendi Episcopo unionem molienti, unius de Capitulo contradictio sufficiet ad impediendam unionem. Castrop. *loc. cit.* ex Sanch. *loc. cit.*

Quæstio 915. Utrùm etiam in unione facienda per Legatum, vel ex commissione Papæ requiratur consensus Capituli?

RÈspondeo: Si Legatus uniat ex potestate sua ordinaria, seu ut Ordinarius, requiritur consensus Capituli; quia tunc non habet ampliorem in uniendis beneficiis potestatem, quàm Episcopus, & tenetur iisdem legibus ac juribus, quibus Episcopus; adeóque si hic eget consensu Capituli, etiam ille. Si verò unit ut delegatus Papæ, sive ex commissione, (intellige speciali) Pontificis, in qua mentio non fit requirendi consensûs Capituli, non requiritur consensus Capituli; quia tunc unit ut supplens vices Papæ, qui non habet opus requirere consensum Capituli. Barbos. *juris Eccl. l. 3. c. 16. n. 46.* Ventrigl. *cit. §. 2. n. 7.* Castrop. *loc. cit. n. 24.* cit. Socin. *ubi ante. a. 6 concl. 14. n. 115.* Sanch. *loc. cit n. 166.* Contra Garc. in quantum *loc. cit. n. 150.* absolutè sine illa distinctione docet, in unione facienda per Legatum non requiri consensum Capituli, & pro hoc citat Caccialup. *a. 6. concl. 14.* Pet. de Perus. *c. 5. n. 18.* Pavin. *de pot. cap. sed. vac. q. 3. p. 2. n. 19.* Gamb. *de pot. leg. l. 5. rub. 1. de pot. leg. in uniendo. n. 58. & 110.* Nav. *cons. 10. n. 1. de off. leg.* Hojed. &c. Item contra Lott. *l. 1. q. 28. n. 154.* in quantum ibi tradit, Legatum, quamvis ordinario jure pollentem, non teneri præmittere tractatum; cùm nulla sit ei cum Capitulo communicatio; ex eo enim sequi videtur ob rationis paritatem, illum nullum consensum necesse habere requirere Capituli. De cetero tamen, dum Episcopus ex speciali commissione Papæ unionem facit, (nisi aliud habeat rescriptum) requiri adhuc consensum Capituli, tradunt Fastol. *caus. 8. dub. 5.* Boër. *decis. 345. n. 4.* Practicabil. Rutæ *de union. n. 12.* Rebuff. *in pr. ad reg. de union. gl. 11. n. 2.* apud Garc. *n. 151.* qui in hoc etiam contrarium sentire videtur, dum *ibid.* absolutè ait, non requiri consensum Capituli in unione facienda per Papam, seu ex ejus commissione.

Quæstio 916. Quo dicente seu allegante, unio facta per Episcopum sit nulla ex defectu consensûs Capituli?

RÈspondeo: Hæc nullitas opponi potest non solùm per ipsum Capitulum, sed per quemlibet alium, cujus interest, non valere unionem; quia ut dictum, non in favorem Capituli, sed pro forma, & solennitate in gratiam Ecclesiæ, & pro ejus recta

gubernatione requiritur hic consensus. Garc. *cit. c.2. n.* 164. Ventrigl. *loc. cit. n.* 6. Barbos. *cit. c.* 16. *n.* 44. Castrop. *loc. cit. n.* 27. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 156. citantes Rotam *decis.* 247. *n.* 5. *p.* 1. *divers.* & *in Verdun. union.* 23. *April.* 1610. Unde in hoc, ut rectè Castrop. maxima apparet diversitas inter alienationem rerum Ecclesiæ, & unionem beneficiorum, prout patet ea dictis *q præced.*

Quæstio 917. An in unione Canonicatûs Ecclesiæ Collegiatæ, vel etiam beneficii alterius Ecclesiæ, habentis Collegium aliquod Clericorum, constituentium, vel potiùs repræsentantium Capitulum, necessarius sit præter consensum Capituli Cathedralis consensus dicti Capituli Ecclesiæ Collegiatæ, vel etiam alterius illius Ecclesiæ?

1. RESpondeo ad primum affirmativè. Ventrigl. *cit.* § 2. *n.* 15. ubi: *In suppressione Canonicatuum* (qualis contingit in unione illorum facta accessoriè alus beneficiis) *Ecclesiæ Collegiatæ requiritur consensus Capituli Ecclesiæ Cathedralis, & ejusdem Ecclesiæ Collegiatæ aliàs suppressio & unio redituum illorum esset nulla.* Citat pro hoc Sell. *Select. Canon.* c. 34. *n.* 8.

2. Respondeo ad secundum etiam affirmativè Ventrigl. *loc. cit. n.* 14. ubi: *In unione beneficii, cujus collatio spectat ad inferiorem collatorem, requiritur non solùm consensus istius inferioris collatoris, sed etiam consensus Clericorum, constituentium Capitulum cum dicto Prælato inferiore, ultra consensum Capituli Cathedralis.* Citat pro hoc Sanch. & Barbos. *juris Eccl. l.* 3. c. 16. *n.* 43. ubi tamen hic posterior de hoc nihil.

Quæstio 918. An pro valore unionis requiratur consensus Rectoris, seu Possessoris beneficii uniendi, vel is vocandus sit, aut saltem ei insinuanda sit talis unio facta?

1. RESpondeo ad primum, neque illius consensum requiri, neque vocandum; cùm nullum patiatur præjudicium per talem unionem; utpote quæ durante ejus vitâ non sortitur effectum, intellige, quò ad executionem. Quin & potest is beneficium unitum permutare cum alio, & in favorem resignare, factâ mentione unionis, quæ resignatio passim à Papa admittitur, cum suspensione unionis pro illa vice. Cujus autem jus non læditur, quia est cum unione compatibile, illius vocandi, aut consensus illius exquirendi, ut inquit Lott. *loc. paulò post citando. n.* 179. nulla est necessitas. Corrad. *pr. benef. l.* 4. c. 8. *n.* 29. & *l.* 2. c. 15. *n.* 84. Ventrigl. *cit.* §. 2. *n.* 16. Tond. *qq. benef. p.* 3. c. 156. *n.* 5. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 171. & Barb. *loc. cit. n.* 41. Garc. *p.* 12. c. 2. *n.* 214. (addens idem procedere in unione facienda per Legatum, citans pro hoc Gamb. *de pot. leg. l.* 5. *rub.* 1. *de pot. leg. in uniendo. n.* 114. ubi idem ex eo ait Barbos. *loc. cit.*) Castrop. *cit.* § 2. *n.* 23.

2. Ampliatur responsio primò, & à fortiore extenditur ad Rectorem, non Ecclesiæ, seu beneficii uniendi, sed Ecclesiæ, in qua est beneficium uniendum, Garc. *cit. n.* 215. citans Rotam *decis.* 133. *n.* 14. & 15. *p.* 2. *divers.* Corrad. *cit.* c. 8 *n.* 29. citans eandem Rotæ *decis.* ac dicens in ea responsum, quòd, etiamsi præstimoniarius teneatur Ecclesiæ ad aliquod servitium, nihilominus in illa præstimonii unione nullum factum præjudicium dicto Rectori, illiúsque Ecclesiæ; eò quòd per unionem unius Ecclesiæ ad alteram, non alteretur status Ecclesiæ unitæ, sed debeat ei more solito deservtri.

3. Amplianda secundò, ut procedat, etiam in casibus positis in Trident. ut vocatis his, quorum interest, fiant uniones. Garc. *n.* 217. contrarium viso sentire Fusc. *de visitat. l.* 2. *c.* 26 *n.* 11. Item in unionibus faciendis ex commissione Papæ, cum dicta clausula: *Vocatis, quorum interest.* Garc. *n.* 218. quamvis dictâ ampliatione opus non sit; tùm dicta clausula vocationem Rectoris non comprehendat, utpote cujus non interest; cùm nullum ex unione capiat præjudicium.

4. Limitanda è contra responsio primò, ita ut, si talis unio foret præjudicialis Rectori beneficii, (idem est de Rectore Ecclesiæ, in qua situm beneficium uniendum) utique is vocandus esset, & unio facta sine illius consensu non valeret ex Regula, quam ponunt omnes in *cit. Clem. si una.* præcipuè Caldcrin. *n.* 17. nempe quòd vocandi omnes habentes interesse, & eorum consensus exquirendus. Lott. *loc. cit.*

5. Limitanda secundò, ut vocandus sit Rector in dismembratione, seu alienatione partis beneficii. Ventrigl. *cit.* §. 2 *n.* 18. Sed de hoc infrà.

6. Limitanda tertiò: Ita ut, si Rector sponte comparuerit, justam causam allegando contra unionem, audiendus sit. Ventrigl. *loc. cit. n.* 17. citans Barbos. *juris Eccles. l.* 3. c. 16. *n.* 41. ubi tamen is de hoc nihil. Unde jam illud, quod ait Corrad. *pr. benef. l* 4. *c.* 8. *n.* 29. *in fine.* Rectorem, si præsens esset, non posse contradicere, intelligendum erit, sine justa causa.

7. Respondeo ad secundum: Neque Rectori beneficii intimanda est unio facta, dum illi non præjudicat. Corrad. *loc. cit.* quamvis addat, se vidisse fieri in praxi hujusmodi insinuationem seu notificationem poterítque hæc insinuatio ad hoc servire, ut beneficium unitum non resignet in favorem, non factâ mentione unionis.

Quæstio 919. An requiratur vocatio & consensus defensoris beneficii, dum nimirum unio facienda est tempore vacationis beneficii?

RESpondeo negativè. Barbos. *loc. cit. n.* 41. Castrop. *cit.* §. 2. *n* 23. Tond. *qq. benef. p.* 3. c. 156. *n.* 5. quia nec hujus defensoris interest fieri, vel non fieri unionem; Constitutióque defensoris beneficii requiritur pro dismembratione, & divisione beneficii, illiusque alienatione, non pro ejus unione. Castrop. *loc. cit.* citans Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 29. *n.* 171. Quòd si tamen is sponte comparuerit, allegando justam causam contra unionem est audiendus, juxta Ventrigl. *cit n* 17.

Quæstio 920. An in unione facienda per Legatum, seu ex commissione Papæ vocandus sit Episcopus, cujus collationi subjacet beneficium uniendum?

RESpondeo negativè: Quia etsi is per talem unionem privetur imposterum collatione beneficii talis uniti, hoc tamen præjudicium provenit ex natura unionis, quam ipse Ordinarius seu Episcopus facere deberet in beneficio spectante ad suam collationem, Garc. *loc. cit. n.* 222. & cum eo Castrop. *loc. cit.* contra Ripam *l.* 2 *q* 18. *n.* 7. Gamb. *de pot. leg. rub. de pot leg. in uniendo. n.* 114. & alios apud Garciam, qui etiam *n.* 223. ait, illud, quod Pet. de Perus. *de union. c.* 5. *q.* 6. dicit, quod sicut Episcopus non potest unire sine consensu Ordinarii collatoris, ita nec Legatum, id, inquam, intelligi de Ordinario collatore inferiore.

Quæstio 921. An vocanda sit plebs, vel Dominus loci?

1. RESpondeo ad primum negativè. Barbos. *loc. cit. n.* 40. citans Rebuff. *in pr. reg.* 21. *Cancell. de union. gl.* 11. *n.* 1. 11. & 12. Hojed. *de incomp. p.* 2. c. 3. *n.* 9. Sanch. *ubi ante. n.* 163. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 219. Tond. *qq. benef. p.* 1. c. 37. *n.* 5. Ventrigl. *loc. cit. n.* 20. Castrop. *cit n.* 23. Si tamen plebs compareret, audienda erit, si causam rationabilem allegaret pro non facienda unione. Barbos. Tond. Ventrigl. Garc. Hojed Rebuff. *ll. cit.* In casu tamen, in quo necessarius esset consensus populi ad unionem faciendam, sufficiens illius consensus elici non potest ex eo, quòd major pars coram Commissario Apostolico testimonium in causa unionis tulit; consensus siquidem populi in casibus, quibus necessarius est, non separatim, sed simul, & collegialiter præstandus est, & communitate legitimè congregatâ Tond. *loc. cit.* citans Monet. *de commun. alt.*

vol.

vol. c. 7. n. 398. & DD. *in c. cùm omnes. & in c. cum M. de Constit.* & *in c. in Genesi. de Elect.*

2 Respondeo ad secundum: Idem quod de plebe dictum, dicendum de Domino loci, quòd ejus vocatio, multòque minùs consensus sit necessarius. Tond. *loc. cit.*

Quæstio 922. Quinam igitur vocandi, & quorum consensus adhibendus?

1. RESpondeo primò in genere, omnes illos vocandos, & eorum requirendum consensum, quorum interest, seu in quorum præjudicium cadit unio, ut si quid habent contra unionem, opponant: ita ut, si eorum unus negligatur, unio sit nulla, tam jure communi, nempe *Clem. unic. §. ad hæc. de statu Monachor.* quàm jure novo, Trid. *sess. 7. c. 6.* Card. de Luca. *de benef. d. 49. n. 12.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 203.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 12. §. 2. n. 21.* Ventrigl. *to. 2. annot. 8. §. 2. n. 18.* cum communi. Et quidem ipso jure esse irritam unionem, si non vocentur, quorum interest, ait Barbos. *loc. cit. n. 51.*

2. Respondeo secundò in specie: Tales sunt, quibus competit jus conferendi beneficium uniendum; vel jus præsentandi, aut eligendi ad illud, seu collatores, patroni, electores; quia his omnibus notabiliter per unionem præjudicatur; siquidem jus conferendi, præsentandi, eligendi quod possident, extinguitur per unionem, Castrop. *loc. cit. n. 22.* ubi de Electoribus expressè, uti & Barbos. *loc. cit. n. 49.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 159.* (ubi: *Quò ad vocationem eorum, qui possunt interesse prætendere, duo sunt, patronus, vel ille, cui Ecclesia subest, & collator: ii igitur vocandi sunt ex necessitate*) Ventrigl. *loc. cit.* citans Chok. *ad reg. 13. Cancell. n. 28.* Caccialup. *de union. a. 6.* Novarin *singul. Concl. tit. de union. Concl. 7. alias 329. n. 4. &c.* De collatoribus etiam expressè Garc. *loc. cit. n. 206.* ut habet Rota *in Tarvisina 28. Jun. 1593.* quâ dictum, in unione facienda de beneficio solere, & debere exprimi possessionem juris conferendi, si qua penes aliquem est, maximè jure speciali competens. Hi ergo omnes vocandi, ut consensum præstent, adeóque sine eorum consensu non fit unio, Castrop. *loc. cit.* Sanch. *ubi ante. n. 167. & 168.* citans quamplurimos. Porrò Episcopo unienti, enuncianti, se horum omnium citationem fecisse, non creditur, nisi id aliunde probet. Castrop. *cit. n. 22.* Ventrigl. *loc. cit. §. 1. n. 22* sic decisum referens à Rota *in Vercellens. unionis. 23. April. 1610.* Garc. *loc. cit. n. 213.* ubi: *Contra patronum aut inferiorem Collatorem non præsumitur eorum consensus, etiamsi in unione enunciet ur ab ipso Episcopo; nam aliàs esset in facultate Episcopi illis præjudicare.* & *n. 202.* obi ex Rebuff. *cons. 20. vers. quantò respondetur.* ait, quòd si per inferiorem à Papa facta est unio, oportet probare non solùm unionem, sed & consensum collatoris seu patroni. Quòd si autem patroni, collatores inferiores, electores vocati non comparuerint, aut renuant venire, vel denegent consensum, (intellige absque rationabili causa) quia in primo casu tacitè consentire videntur, in secundo verò casu irrationabiliter dissentiunt, poterit faciliùs unionem facturus ad illam procedere. Castrop. *loc. cit. n. 22. in fine.* Probatâ tamen priùs, ut idem, & per sententiam declaratâ necessitate, & utilitate. Posse tamen tam patronorum quàm electorum & inferiorum collatorum consensum subsequi, tenet Barbos. *loc. cit. n. 50. in fine.* Tond. *qq. benef. p. 1. c. 37. n. 2.* citans Chok. *ad reg. 21. aliàs 22. n. 28.* Gregor. *in instit. rei benef. c. 20. n. 10. &c.* Et cur id fieri potiùs possit, quàm in consensu Capituli, dictum fuit suprà, quamvis meritò & de hoc dubitari possit; cùm dum conceditur potestas uniendi, non minùs sub hac clausula: *Vocatis vocandis*: seu quorum interest, quàm sub illa: *De consensu Capituli*, concedatur: adeóque non minùs peccatum contra formam præscriptam videatur, dum neglecta illa vocatio, & requisitus consensus. Illud hic notandum, quòd, dum dicitur vocandos collatores, eorumque consensum requirendum, id intelligendum de inferioribus Episcopo collatoribus; cur enim is, dum per Legatum fit unio de beneficio, cujus Episcopus est collator Ordinarius, vocandus non sit, dictum fuit supra, ex Garc. *cit. c. 2. n. 222.*

Quæstio 923. Adhuc magìs in specie, an & qualiter vocandi Patroni?

1. RESpondeo primò: Ad valorem unionis requiritur vocatio & consensus Patronorum, tam Ecclesiasticorum quàm Laicorum. Tond. *qq. benef. p. 3. c. 144. n. 8. & 9.* Ventrigl. *loc. ult. cit.* Castrop. *n. 22.* Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 83.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 166.* (ubi: *In Episcopo prorsus necessaria est vocatio tam patroni, seu ejus, cui Ecclesia quoquo modo subest, quam Collatoris*) Garc. *loc. cit. n. 202.* citans Pet. de Perus. *de union. c. 5. q. 6.* Lamb. *de jurep. l. 3. q. 6. a. 2.* Mandos. *ad reg. 22. q. 8. n. 3.* Covar. *pract. qq. c. 36. n. 10.* Fusc. *de visit. l. 2. c. 26. n. 26.* Paris. *de resign. l. 2. q. 4. n. 11.* Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. unio. §. 7. dub. 4. &c.* juxta Trid. *sess. 24. c. 15.* & *cit. Clem. de statu Monachor.* Et quidem ante omnes patroni vocatio, & consensus videtur necessarius; siquidem, ut Lott. *loc. cit. n. 167.* ex Zabarel. *cons. 96. n. 3.* Patroni vocatio duplici ratione requiritur, tum scilicet, quòd, cùm per unionem contingat, Ecclesiam quodammodo capite minui, ejus defensio ipsi Patrono hoc capite competit: tum quia per eandem jam perditur patronatus. Fure tamen unionem validam, si Patronus laicus illi intra quatuor menses non contradixerit, ait Card. Paris. *cons. 128. n. 2. vol. 4.* apud Tond. *loc. cit. n. 12.* citans pro se Zabarell. *in Clem. 1. de suppl. negl. Prælator. n. 11.* quem tamen supponere scientiam simul & non contradictionem Patroni ait Tond. & non loqui in terminis unionis.

2. Ampliatur responsio primò: Ita, ut dum sunt plures Patroni, omnium consensus requiratur, & non sufficiat major eorum numerus, sed omnes consentire debeant. Ventrigl. *loc. cit. §. 1. n. 22.* Tond. *loc. cit. n. 10.* Lott. *loc. cit. n. 170.* citans Verall. *Decis. 146. p. 3.* & citat pro hoc Garcias *loc. cit. n. 206.* Decis. Rotæ *in Spoletan. Capellan. 17. Jun. 1551.* in qua expressè dicitur, unionem factam de beneficio jurispatronatûs Laicorum non accedente consensu omnium patronorum esse nullam.

3. Ampliatur secundò, ut etiam, dum beneficium jurispatronatûs unitur ad vitam, requirendus sit consensus patroni, cùm & sic præjudicetur patrono circa præsentationem, dum nimirum ea impeditur pro illa vice, qua tale beneficium vacans unitur. Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 86. & 88.* ubi ait: *Tam in unione perpetua, quàm temporali requiritur supradictus consensus; cùm nullibi reperiatur expressum, quòd requiratur in unionibus tantùm perpetuis, sed omnes absque aliqua distinctione dicunt, hujusmodi consensum adhibendum esse in hujusmodi unionibus, &c.* Quòd si tamen fieret unio de tali beneficio jurispatronatûs non vacante, sed pleno, non videri requiri consensum patroni, ait idem Corrad. *cit. n. 88.* cùm tunc non videatur fieri patrono in aliquo præjudicium, non circa præsentationem; cùm non vacet, nec per unionem inducatur vacatio: non circa alimenta & processionem; quia Rector Ecclesiæ, cui fit unio, tenetur ad hæc præstanda patrono, ut idem Corrad. *loc. cit.*

4. Ampliatur tertiò: Ut etiam, dum unio fit per Legatum de latere, requiratur vocatio, & consensus patronorum. Castrop. *cit. n. 22.* Barbos. *loc. cit. n. 50.* Garc. *loc. cit. n. 211.* Idque non solùm, si juspatronatûs est Laicorum, aut mixtum, hoc est, partim Laicorum, partim Ecclesiasticorum, utpote cui derogare non potest; sed etiam, quando est merè Ecclesiasticum, Castrop. Garc. *ll. cit.* contra Azor. *p. 2. l. 6. c. 28. q. 12.* Tond. *loc. cit. n. 13.* Sanch. *loc. cit. n. 169.* Barbos. *loc. cit.* citantem pro se Lamb. *de jurep. l. 3. q. 6. a. 1. n. 4.* Rebuff. *in pr. tit. de union. n. 28.* quia nullibi in jure concessa est Legato hæc potestas derogandi juripatronatûs Ecclesiastico in unione beneficiorum; esto enim, possit illi derogare, quoad provisionem talium beneficiorum, inde tamen inferri nequit, idem illum posse quoad unionem, utpote quæ titulum extinguit, adeó-

adeóque & juspatronatûs, & præsentationem in perpetuum, seu pro semper aufert. Garc. & Castrop. *ll. cit.* Idem est ex identitate rationis, dum juspatronatûs est quidem Laicorum, sed acquisitum, non ex fundatione, dotatione, &c. sed præscriptione, consuetudine, privilegio, ut etiam à Legato uniente requirendus sit consensus horum patronorum, & is huic juripatronatûs quoad faciendam unionem derogare nequeat. Garc. Castrop. *ll. cit.* contra Azor. Barb. Sanch. *ll cit.* Secus est, dum agitur de unione facta per Papam, qui potest derogare juripatronatûs, & ideo valida est unio facta auctoritate Sedis Apostolicæ, etiam non interveniente consensu patroni Ecclesiastici, si Papa derogavit, Tond. *loc. cit. n* 11. citans Card. Parif. *conf.* 128. *n.* 24. *vol.* 4. Rebuff. *conf.* 20. *verf. quintò respondetur.* quod idem erit de patronatu Laico, si ei derogavit, uti non minus illi, quàm Ecclesiastico derogare potest.

Quæstio 924. *An in executione unionis vocandi sint, qui ei consenserunt?*

Respondeo negativè: Clausula siquidem illa: *Vocatis vocandis*, concernit solùm illos, qui possunt habere interesse, ac ideo possent contradicere; non autem ad eos, qui ob consensum suum jam præstitum unioni non habent ampliùs jus contradicendi; & ubi jam præstitus est consensus super gratia, novus non requiritur in ejusdem gratiæ reformatione, vel executione, aut alio actu accessorio, & consecutivo primi. Card. de Luca *de benef. d.* 47. *n.* 5. *juncto n.* 7.

Quæstio 925. *An in unione sit exprimendus beneficiorum uniendorum valor, & litigiositas?*

1. Respondeo ad primum affirmativè; quia aliter constare non poterit, unionem esse necessariam, vel utilem. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 2. *n.* 28. Laym. *ad c. non potest. de preb. n.* 1. *in fine.* ubi: *In unione beneficii unius cum altero beneficio, quasi per extinctionem beneficii uniti, utriusque verus valor exprimi debet, ut appareat, quanta sit necessitas; quia, cùm talis unio odiosa sit, ideo fieri debet præmissâ causæ cognitione, &c.* Hæc tamen intelligenda sunt de unione, quæ postulatur facienda à Papa, vel ejus Legato, quia hi valorem beneficiorum ignorant: secus de facienda ab Ordinario, cui valor beneficiorum satis perspectus præsumitur. Castrop. *loc. cit.* citans Rebuff. *ad Reg.* 21. *Cancell. gl.* 5. *& seq.* Sanch. *in Decalog. l.* 7. *c.* 29. *n* 178. Porrò qualiter in impetratione beneficii necesse sit, facere mentionem unitorum, dictum alibi. Illud hîc notandum, quod habet Glossat. antiq. apud Chok. *ibid. n.* 12. nempe, quòd, si non fecit mentionem de annexis, valorem tamen verum cum annexis expressit, gratia non sit subreptitia, intelligendo id, quandoilla annexa erant accessoriè ad illud beneficium impetratum; secos si fuissent principalia. Item quod habet ipse Chok. *loc. cit. n.* 22. quòd non sit opus facere mentionem dictæ unionis in impetratione beneficii uniti, si unio vel annexio viribus careat, vel ex defectu potestatis, vel ex defectu formæ.

2. Respondeo ad secundum quoque affirmativè. Parif. *de resign. l.* 2. *q.* 3. *n.* 61. ubi: *Unio non potest fieri de aliquo beneficio, nisi factâ mentione litis.* De quo vide plura supra, ubi: *De unione beneficiorum litigiosorum.*

Quæstio 926. *An unio fieri possit verbo vel facto?*

Respondeo negativè, sed debere fieri scripto. Castrop. *cit. p.* 12. §. 4. *n.* 3. Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 8 *n.* 42. ubi: *Unio debet fieri non solùm verbo, sed authenticis scripturis, quibus clarè probetur dicta unio.* Citat pro hoc Mascard. *de probat. concl.* 587. *n.* 1. & Rotam *in Thean benef.* 20. *Maji* 1587. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 226. citans Zerol. *in pr. p.* 1. *v. unio.* §. 8. qui etiam dicat, quòdsi verbo, vel facto unirentur beneficia, censerentur ea unita jure vacare; & sic accidisse Beneventi, ubi quædam beneficia erant unita Seminario solo verbo & facto, & sic unita per multos annos steterant, quod cognoscens Nuncius Apostolicus, tulit sententiam, quâ dictas uniones irritavit, & damnavit Seminarium hoc ad magnam pecuniæ quantitatem pro fructibus interea perceptis. Ait etiam Corrad. *loc. cit. n.* 20. uniones non esse oscitanter faciendas; hinc in Decreto, seu Instrumento unionis, ad excludendam fraudis suspicionem, optimum esse, adhibere testes, qui non sint ipsius Episcopi unientis familiares, aut domestici; & occurrente dein eorundem beneficiorum unitorum vacatione in mense reservato, Episcopus de hujusmodi unione à se facta, & vacatione certam reddat Datariam, transmittendo ei scripturas unionem concernentes, quibus examinatis, si ex illis appareat, unionem fuisse validam, rejicit supplicationes Papæ porrectas pro impetratione illorum beneficiorum unitorum; si verò aliqua ex scripturis unionis suspicio oriatur, per quam deprehendatur ejus nullitas, beneficia sic nulliter unita conferuntur à Papa.

Quæstio 927. *An, & cur recurratur ad Papam pro unione facienda?*

Respondeo: Recurri non tantùm ad Papam in casibus, in quibus ipsius præcisè auctoritas requiritur; Verùm etiam, ubi de illis factis ab Ordinario, ad illas uniones faciendas fortè non instructo sufficiente potestate, in futurum dubitari posset. Sic namque nonnullas alias quoque concessiones videmus à Papa confirmari, ut ita non modò suppleatur defectus solemnitatis, qui in ipsa prima concessione potuit intervenisse, sed etiam ad cautelam, ac pro majore actûs subsistentia, ut Abb. *conf.* 41. *n.* 3. Gabriel *conf.* 82. *n.* 2. *l.* 2. dum etiam, Cavalet. *decis.* 292. *n.* 3. & 4. quando contractus ex confirmatione Superioris validantur, etiam, quòd ab initio nulli fuissent, sustinentur in vim novæ concessionis, & sic Papa, dum confirmat concessiones inferiorum propter superioritatem, & eminentem potestatem, semper aliquid roboris adjicit priori concessioni. Ita ferè Corrad. *pr. benef. l.* 2. *c.* 3. *n.* 93. & 94. ubi etiam ait, confirmationes à Dataria sæpissimè emanatas super inferiorum concessionibus tres potissimùm effectus operari. Primum, quòd majorem ipsi facto præstent auctoritatem. Secundum, si quid invalidum, suppleatus ejus defectus. Tertium, quòd fine Papæ licentia non possit retractari, quod ipse confirmavit.

PARAGRAPHUS IV. De effectuatione, & probatione unionis.

Quæstio 928. *Quandonam unio dicatur sortita suum effectum?*

1. Respondeo primò, juxta ea, quæ supra, ubi actum de unione reservatorum, dicta sunt ex Lott. *l.* 1. *q.* 18. *n.* 191. aliud nimirum esse effectuationem unionis, seu unionem esse sortitam effectum, quoad perfectionem suam intrinsecam, seu quoad esse, & essentiam suam; quæ effectuatio, seu perfectio ejus intrinseca datur mox, ac unio facta est, juxta formam à jure & Trident. præscriptam, etsi de cetero beneficium unitum ab antiquo possessore pergat possideri tanquam verus titulus beneficialis. Aliam verò esse executionem unionis, seu effectuationem illius quoad executionem, seu quoad inducendos actu effectus illius.

2. Respondeo secundò, loquendo nunc de effectuatione hac unionis quoad executionem illius; de hac enim effectuatione sermo est, dum quæritur, num unio sortita sit effectum ad hoc, ut non detur locus revocationi, de qua in *Regula* 22. *Cancell.* & in Trid. *sess.* 7. *c.* 6. Unio facta, etiam auctoritate Papæ, seu ab ipso Papa, vivente adhuc Rectore beneficii non dicitur effectum suum sortita, nisi post mortem dicti Rectoris; quia censetur facta sine illius præjudicio, Pirh.

ad

ad tit. de privileg. n. 35. sive antequam vacet dictum beneficium per cessum vel decessum dicti Rectoris. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 97. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 4. *n.* 2. citantes Mandos. *ad reg.* 12. *Cancell. q.* 5. *n.* 2.

3. Respondeo tertiò: Unio facta tam de beneficio vacante, quam de beneficio pleno, in ordine ad effectum dispositionis Trident. *loc. cit.* (ubi datur facultas Ordinariis visitandi, & examinandi uniones factas à 40. annis citra, quæ non sunt effectuatæ) & ad effectum *Regulæ* 12. *Cancell. revocatoriæ unionum, non sortitarum suum effectum*, tum priùs, & non antè censetur, & dicitur sortita suum effectum, quando vigore illius unionis capta est possessio beneficii uniti vacantis. Ventrigl. *To* 2. *annot.* 8. §. 2. *n.* 30. citans Riccium *in pr. p.* 1. *resol.* 386. *per tot. editione ult.* Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 281. *& seq.* citans pro hoc Mandos. *ubi antè. n.* 3. Hojed. *de incomp. p.* 2. *c.* 3. *n.* 21. Glossator. antiq. *in dictam reg. revocatoriam. n* 5. qui etiam dicit, emanâsse quandam Extrav. Martini V. quæ declaret illam regulam, in quantum dicit, nisi sortitæ sint effectum, scilicet quando non est secuta possessio. Chok. *ad eand. reg. n.* 21. Lott. *p.* 1. *q.* 29. *n.* 27. qui tamen distinguit, ita, ut id admittat in unione, quæ sit prioris tituli extinctiva; in simplici verò dismembratione fructuum intactâ sobstantiâ tituli, dicit dicendum contrarium. Limitat etiam responsionem Glossat. antiq. *loc. cit.* nisi steterit per illum, in cujus favorem facta unio, quò minùs ceperit possessionem; eò quòd v. g. differat capere possessionem, exspectando pinguius beneficium; quia dolus & fraus suffragari non debent. Secus est, si voluisset capere possessionem, & pro ea capienda fecisset, quod & in quantum in se fuisset. Garc. *loc. cit. n.* 293.

4. Respondeo quartò: Non tamen requiritur, ut possessio capta sit fructuosa, sive ut fructus uniti beneficii percipiantur, sed ante eorum perceptionem sortita dicitur unio effectum. Castrop. *loc. cit.* Conrad. *cit. n.* 30. *juncto. n.* 31. Garc. *loc. cit. n.* 290. citans *Practicab. Rota. c. de union. in fine.* & Decis. Rotæ *in Perusin. benef.* 1. *April.* 1596. in qua resolutum, quòd unio facta de Ecclesia, seu beneficio de licentia beneficiati reservantis sibi fructus, statim sortitur effectum captâ possessione ante fructuum perceptionem, ita ut non revocetur per Regulam Cancell. revocatoriam supervenientem durante adhuc reservatione fructuum. Contra Mandos. *loc. cit. n.* 3. & Rot. *in Toletan. benef.* 20. *Nov.* 1592.

5. Respondeo quintò: Num verò sufficiat possessio litigiosa, an requiratur pacifica, non convenit inter AA. Primum affirmat Garc. *loc. cit. n.* 292. secundum tenet Castrop. *loc. cit.* eò quòd, ut ait, possessio litigiosa vera possessio non sit, nec jus concedat percipiendi fructus: adeòque, dum jus & Regula Cancell. ad hoc, ne uniones revocari possint, requirit, ut effectum sortitæ sint, loquitur de vero effectu.

Quæstio 929. *An, & qualiter unio facta præsumatur valida?*

1. RESpondeo primò: Unionis factæ validitas in dubium revocari non potest post lapsum temporis immemorialis, quo fuit observata. Tond. *qq. benef. p.* 3. *c.* 156. *n.* 2.

2. Respondeo secundò: Præsumptio unionis resultat à longissima observantia. Card. de Luca *de Paroch. d.* 35. *n.* 8. Unionem factam ab Episcopo esse de consensu Capituli, etiam dum in unione non enunciatur hic consensus, præsumitur ex diuturnitate temporis. Mascard. *de probat. concl.* 587. *n.* 4. *& concl.* 1322. *n.* 9. cum Decio, Tiraq. & aliis apud Garc. *cit. c.* 2. *n.* 178. Et sic intervenisse dictum consensum, aliásque solemnitates, adeóque validè factam esse, ex dicta temporis diuturnitate præsumi, tradit Hojeda *de incomp. p.* 2. *c.* 3. *n.* 9. apud eundem Garc. *su fine. cit. n.* 178.

3. Respondeo tertiò: Consensum Capituli, etiam in unione non enunciatum, aliásque solennitates ad unionem, vel actum alium requisitas intervenisse in unione, alióve actu, adeòque unionem, aliúmve actum esse validum, rectè præsumitur ex lapsu, non solùm centum aut quadraginta annorum, ut Tond. *cit. c.* 156. *n.* 9. sed & triginta annorum (non tamen minoris temporis) cum possessione & observantia unionis, alteriúsve actûs per totum illud tempus continuata. Garc. *loc. cit. n.* 178. citans præter Nav. *cons.* 38. *n.* 7. *de sent. excom.* Menoch. *de success. resolut.* §. 5. *n.* 38. Casslad. *Decis.* 3. *de Procurat.* Eman. Sa. *v. solennitas antiquo actus.* Felin. *in c. Albericus. n.* 4. *de testib.* & *in c. illud. de præscrip. n.* 6. Alciat. *de præsump. Reg.* 3. *præsumpt.* 10. *n.* 7. Balbum, *de præscrip. p.* 3. *p.* 1. *q.* 10. *n.* 10. Aymon. *de antiq. temp. p.* 3. *s.* 1. *à n.* 6. Menoch. *de præsump. l.* 2. *præsump.* 75. *n.* 24. Simoncell. *de Decretis. l.* 3. *tit.* 7. *n.* 34. & alios docentes, quòd quando agitur de gravi præjudicio alterius, præsumatur solennitas non enunciata ex lapsu non minoris temporis, quàm triginta annorum, & quos intelligendos ait Garc. cum dicta limitatione, nimirum possessionis, & observantiæ continuatæ toto illo tempore, traditque idipsum Card. de Luca *de Paroch. d.* 35. *n.* 11. dum ait: *Omnes isti defectus* (intellige consensûs, aliarúmque solennitatum) *remanent sanati à longissima pacifica observantia: Si enim in terminis vera alienationis requirentis necessariò beneplacitum Apostolicum, receptum est, sufficere observantiam triennalem, multò magis intrat præsumptio in hujusmodi minoribus solennitatibus* (intellige) requisitis ad unionem. Stabilitque idipsum pluribus Rotæ Decis. Garc. *à n.* 179. contra Alex. *cons.* 219. *n.* 13. *&* 22. *& seq.* & alios apud Garc. *n.* 178. volentes ad talem præsumptionem sufficere tempus longum decem annorum, si concurrat possessio & observantia unionis cum scientia & patientia adversarii. Item contra Aymon. Simoncell. Menoch. *ll. cit.* apud Garc. *cit. n.* 179. in quantum volunt, etiam sine possessione sufficere illos triginta annos. Item contra Flores de Mena *q.* 23. *n.* 94. *&* 95. apud Garc. *n.* 186. in quorum docet, solennitatem necessariam etiam enunciatam in scriptura, de qua non constat in scriptura separata, vel de qua Tabellio fidem non facit in rebus Minorum, Ecclesiarum, & aliorum, quæ sine solennitate alienari non possunt, non præsumi, etiamsi possessio tricennalis, vel quadragenalis sit, nisi possessio eorum sit admodum antiqua, & immemorialis, vel centenaria, aut magis & minùs, & dummodo, si non est ultra centum annos, fama tituli, aut alia indicia arbitrio Judicis relinquenda concurrant. Neque constituendam esse differentiam (quam tamen communiter constituunt DD. alii) inter titulum & solennitatem necessariam & essentialem præsumendam; sed ad illam præsumendam non minorem probationem, aut minores conjecturas, quàm ad præsumptionem tituli requiri.

4. Limitat tamen etiam responsionem ipse Garc. *n.* 188. ita ut præsumptioni dictæ locus non sit, ubi ex instrumento apparet contrarium, nempe non intervenisse solennitatem in unione actúve alio aliàs requisitam: pro quo citat Aymon. *loc. cit. limit.* 7. *n.* 27. Surd. *de aliment. tit.* 8. *privileg.* 22. *n.* 10. Mieres *de Majorat. p.* 4. *q.* 20. *n.* 28. Item Decisiones aliquot Rotæ, in quibus resolutum, quòd, dum ex instrumento constat, solennitates non esse servatas; cesset præsumptio, quæ aliàs ex lapsu temporis oriri potuisset, ut Paul. *cons.* 81. *l.* 2. Alex. *cons.* 1. *l.* 4. Gabriel *concl.* 1. *de præsump. n.* 57. Et juxta hæc intelligendum illud, quòd post quodcunque temporis spatium de nullitate unionis opponi possit, nempe ut locum habeat, si ex inspectione actorum constaret consensum, aut interesse habentium in ea non intervenisse, vel alia requisita in ea deficere. Tond. *loc. cit. n.* 7.

Quæstio 930. *An, & quanto tempore præscribatur unio?*

1. RESpondeo primò: Posse præscribi. Garc. *p.* 12. *c.* 8. *n.* 231. citans Per. de Perus. *de union. c.* 4. *n.* 31. *&* 32. contra Hostiens. *in c. quoniam. de vita & honest. Cleric.* apud Garc. *n.* 230. dicentem, nullâ temporis diuturnitate induci unionem. Item contra Boër. *Decis.* 345. *n.* 6. & Cassanæ. apud Garc. *ibidem* docentes, solum tempus quadraginta annorum

sufficere ad præsumptivè probandam unionem. Supponúntque id ceteri ferè AA. dum quærunt, quanto tempore præscribatur. Hinc

2. Respondeo secundò: In præscribenda unione requiritur vel quadragenaria (intellige effectuatio & observantia unionis, seu possessio, quâ beneficium tale sine collatione tanquam unitum possessum fuit) cum titulo, intellige, ut etiam sufficiat coloratus, seu putativus, dans causam præscribendi, ut Garc. *cit. n.* 231. & ex eo Tond. *loco paulò post citando n.* 10. *&* 11. citans etiam pro hoc Boërium *Decis.* 345. *n.* 5. & Rotam *decis.* 223. *n.* 5. *in fine. p.* 1. *recent.* uti hoc ipsum tradit Card. de Luca *ad Trid. d.* 8. *n.* 31. hisce expressis: *Si adsit unionis titulus explicitus, qui de stricta juris censura invalidus, & aliàs inefficax dici mereatur, quadragenaria verò, vel major pacifica observantia accedat, tunc id sufficit, nisi titulus adeo infectus sit, ut malam fidem positivam ita inducat, ut præscriptionem impediat.* Item Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 105. Vel sine titulo immemorialis (intellige, cum aliis requisitis ad præscriptionem à Gl. *in c.* 1. *de præscrip. in* 6. ut Garc. *n.* 238.) ita tenent Lott. *loc. cit.* ubi: *Ob magnam juris resistentiam circumscripto titulo vero, ac patente* (hoc est, præscindendo à titulo vero) *necessaria est, vel immemorialis, vel quadragenaria cum titulo putativo.* Garc. *cit. n.* 238. sic resolutum inquiens à Rota *in Aquinatens. benef.* 29. *April.* 1602. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 4. *n.* 3. Tond. *qq. benef. p.* 1. *c.* 156. *n.* 10. citans Mascard. *de probat. concl.* 1418. *n.* 11. Chok *ad reg.* 21. *de unionib.* ubi: *Sufficit allegare ejusmodi præscriptionem unionis* (nempe quòd Ecclesia, seu beneficium tanquam unitum possessum fuerit à tempore, cujus in contrarium non extat memoria) *absque alia tituli probatione; aliàs in præscriptione non immemoriali, seu quadragenaria titulus aptus ad præscribendum allegandus est, ut Farinac. de noviss. Rota Decisionib. decis.* 18. *n.* 1. *p.* 1. Et de hac quadragenaria, nempe cum titulo, intelligendus est Card. de Luca *de Paroch. d.* 35. *n.* 12. ubi ait: *Unio, quæ in jure odibilis reputatur, præscribitur, seu firmatur per observantiam quadragenariam.* Item *de benef. d.* 48. *n.* 14. ubi ait, quòd unio præscribatur per quadragenariam, pacificam possessionem absque alia justificatione, citátque pro hoc Seraph. *decis.* 1432. *n.* 4. Burat. *decis.* 734. *n.* 6. & Rotam *decis.* 433. *n.* 6. *&* 7. *p.* 9. *recent.* Plura de hoc puncto post, ubi de probatione unionis.

3. Limitat hanc responsionem Garc. *n.* 239. ut procedere tantùm videatur in unione accessoria & extinctiva tituli: secus in unione æquè principaliter facta, in qua quodlibet beneficium manet in suo statu, ac retinet nomen ac jura sua, & solùm agitur, ut unus Rector sit utriusque, & sic non ita resistit jus, uti in unione accessoria: unde in ea unione æquè principali præscribenda non sit necessaria immemorialis, aut quadragenaria cum titulo; sed sufficiat quadragenaria sine titulo, cum bona fide tamen; & sic ait, videri velle Rotam. *in Tirason. juris præsentandi.* 16. *Martii, &* 16. *Octob.* 1594. quam recitat.

Quæstio 931. *An unio facta præsumatur, an verò necesse habeat probari?*

RElspondeo: Unio in dubio facta non præsumitur, sed factam esse, probari debet ab eo, qui eam factam asserit; cum unire sit quid facti & odiosum. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. & *de Paroch. d.* 12. *n.* 5. & *d.* 37. *n.* 42. (ubi etiam, quòd nisi probetur unio, Ordinarius habet fundatam intentionem conferendi illud beneficium, vel etiam indicendi concursum, dum, quod unitum prætenditur, est Parochiale) & *ad Trid. d.* 8. *n.* 28. (ubi etiam, quòd aliàs, qui dicit, habet intentionem fundatam, quòd beneficium, cujus unio negatur, stet de per se independenter) Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 16. *n.* 60. Ventrigl. *To.* 2. *annot.* 8. §. 2. *n.* 35. citans Zerol. *in pr. Ep. p.* 1. *v. unio* § 8. Mascard. *de probat. concl.* 1411. *per tot.* Castrop *loc. cit.* §. 4. *n.* 3. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 224. citans Mandol. *ad reg.* 12. *Cancell. q.* 7. Menoch. *l.* 6. *præsump.* 80. *n.* 1. qui tamen sine fundamento, ut ait Garc. *n.* 225. idipsum limitat, ut non procedat, quando asseritur facta unio duarum Ecclesiarum, de quarum paupertate & inopia apparet; eò quòd tunc unio facta præsumatur, neque Menochio adstipuletur Felin. *cons.* 2. *n.* 23. quem pro se citat Menoch. is namque ibi solùm dicit, quòd in eo casu sit conjectura factæ unionis; non verò dicit, quòd ex ea sola præsumatur unio. Garc. *n.* 225.

Quæst. 932. *Qualiter probanda unio facta?*

1. REspondeo primò in genere: Debere plenè ac concludenter probari. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. Illud autem potissimùm pro efformanda probatione, maximè ex adminiculis, aliisque facti qualitatibus per judicem pensandis in consideratione habendum, de qua unionis specie probanda agatur, ubi enim agitur de æquè principali, seu de ea, quæ sociativa, vel coæqualis dicitur; cùm istæ sint species magis favorabiles, vel minùs præjudiciales, leviores probationes admittunt; secus ubi agitur de unione accessoria & subjectiva, quæ absolutè odiosa censetur. Card. de Luca *ad Trid. d.* 8. *n.* 30. Sic etiam, dum non agitur principaliter de canonizanda unione, seu ad effectum collationis, & pro formando statu Ecclesiæ, sed incidenter ad alium effectum, v.g. negativum non tollendi unionem, vel ad effectum potiùs favorabilem interpretandi possessionem, in qua quis reperitur, minores probationes sufficiunt. Card. de Luca *de decimis. d.* 11. *n.* 7. *juncto n.* 8. Garc *p.* 12. *c.* 2. *n.* 280.

2. Respondeo secundò: Probari primò unionem legitimè & concludenter per ipsum instrumentum seu literas unionis Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 3. Garc. *loc. cit. n.* 226. quin & ad probandam unionem necessariò requiri has literas, tenent Aymon. *cons.* 258. *n.* 10. *&* 11. Mascard. *de prob. concl.* 587. *n.* 1. Zerol. *in pr. p.* 1. *v. unio.* § 8. apud Garc. *loc. cit.* Et sic requiri scripturam, utpote sine qua fieri nequit unio, decidisse Rotam ex Aymone *in Theanens. benef.* 20. *May.* 1587. ait Garc. *n.* 227. Ita etiam, ut testes non sufficiant, ut Rota decis. 557. *n.* 4. *p.* 3. *divers.* quod tamen negant cum Caccialup. *a.* 7. alii, ut patebit ex sequent. Nam ubi hæc scriptura, seu instrumentum unionis non comparet, putà, quia deperditum.

3. Respondeo tertiò: Probari in casu deperditarum illarum literarum posse unionem per testes, qui dictam scripturam viderint. Castrop. *loc. cit.*

4. Respondeo quartò: Probari potest secundò unio per alia instrumenta antiqua, seu per enunciativas antiquorum instrumentorum & privilegiorum, in quibus facta unio, seu talia beneficia ut unita astruuntur. Castrop. *loc. cit.* Chok. *ad reg.* 21. *Cancell. de unib. n.* 38. Garc. *loc. cit. n.* 248. citans Mascard. *de prob. concl.* 1418. *n.* 12. Caputaq. *decis.* 144. *n.* 2. & *decis.* 347. *n.* 2. *p.* 3. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 106. ubi: *Negari nequit, ex enunciativis antiquissimis, id est, super centum annos, unionem ipsam sufficienter probari.* citat pro hoc Put *decis.* 204. *n.* 1. *l.* 2. (quem ait loqui de enunciativa etiam supra 90. annos tantùm) & resolutum dicit à Rota *in Barcinon. Vicaria.* 9. *Feb.* 1624. Habent enim tales enunciativæ plurium instrumentorum vim famæ. Chok. *loc. cit.* Lott. *l. c. n.* 108. citans Decis. *Rota* 163. *n.* 2. *&* 472. *n.* 2. *&* 541. *n.* 1. *p.* 1. *recent.* Garc. *n.* 249. citans Menoch. *cons.* 191. *n.* 79. *l.* 2. Aymon. *de antiq. temp. p.* 1. *sect. ampliatur nunc. n.* 14. Bald. Salicet. Paul. *in l. cùm aliquis c. de jure deliberandi.* Fama autem in antiquis benè & plenè probat, Garc. *n.* 250. & ex eo Chok. *loc. cit.* Lott. *cit. n.* 108. & apud hunc, etiam in terminis unionis, Verall. *decis.* 344. *n.* 2. *&* 3. *p.* 3. Rota *in Barcinon. Vicar.* 2. *Octob.* 1624. Idque etiamsi agatur de gravi præjudicio. Garc. *cit. n.* 250. citans Felin. *in c. veniens. de testib. n.* 16. & Decium *n.* 20. *&* 21. Alciat. *de præsump. reg.* 2. *præsump.* 3. Lambert. *de jurep. p.* 2. *l.* 2. *q.* 10. *a.* 4. *n.* 13. Mascard. *concl.* 105. *n.* 1. *&* 753. *n.* 7. Farinac. *in pr. crimin. p.* 1. *q.* 47. *n.* 106. & sequent. & plurimos alios, quos sequitur Chok. *loc. cit.* modo tamen sit uniformis & solida, Garc. *n.* 251. ex Menoch. *cons.* 191. *n.* 86. & constans & illæsa sine varietate & contrarietate. Garc. *ibid.* ex Jo. Garcia. *de nobilitate gl.* 18. §. 1. *n.* 13. Quin & dictæ enunciativæ

ciativæ possint justificare immemorialem. Lott. *cit. n.* 108. *in fine.* citans V. tall. *decis.* 347. *n.* 2. *p.* 3. Ut autem dicatur antiquum in hac materia probationis, & in præsente proposito, secundùm communem, magisque receptam requiruntur centum anni. Lott. *loc. cit. n.* 108. *ad initium.* Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 263. citans Alex. *cons.* 89. *n.* 5. Jason. *in l. cùm aliquis. c. de jure deliberandi.* Decium *in c.* 1. *de appellat. n.* 7. Gutier. *cons.* 1. *n.* 5. Farinac. *p.* 1. *q.* 47. *n.* 112. *&* 117. *&c.* quamvis idem Garc. *n.* 266. dicat, sustineri posse, quod tenent Put. *decis.* 209 *l.* 3. & Mascard. *concl.* 1418 *n.* 12. nempe tempus 99. annorum sufficere pro antiquitate instrumentorum, etiam in terminis probandæ unionis; cùm in tanto tempore unus annus plus vel minùs importet parum. Intelligendùmque hoc ipsum, juxta Rotam de antiquitate instrumentorum: de testibus enim dicitur antiquum, quod excedit annos 60. Garc. *n.* 264. citans pro hoc Rotam *in Faventin. præstensa Dotis* 5. *Jun.* 1560. Addit quoque Garc. *n.* 267. tam in testibus, quàm instrumentis, cùm ambigitur, an sint de antiquo, detrahendum esse tempus litis, seu quo cæpit contradici. Citat pro hoc Put. *decis.* 449. *n.* 2. *l.* 1. & varias Rotæ Decisiones. De cetero

5. Extenditur responsio hæc, ut procedat, etiamsi hujusmodi enunciativæ non essent receptæ in individuo super unione, sed solùm virtualiter; sive etiamsi unio non expressè & latè, sed tantùm virtualiter enunciaretur Lott. *loc. cit. n.* 109. citans Rotam *decis.* 626 *n* 2. *p* 1. *recent.* Garc. *cit. c.* 12. *n.* 256. citans Rotam *in Albanens. plebis.* 8. *April.* 1598. Econtra

6. Limitanda primò, quòd dictæ enunciativæ antiquorum instrumentorum non probent unionem, nisi habeant originem à diversis personis. Garc. *loc. cit. n.* 254. citans Felin. *in c. causam. de probat. n.* 4. Mascard. *concl.* 622. *n.* 18. Achill. *decis.* 8. *de surep &c.* & Rotam *in Mediolan. jurisp. de anno* 1589 Suth. sunt autem, & requiruntur ad minimum duo instrumenta. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 259 citans Mascard. *ubi antè.* Put. cit. *decis.* 209 *l.* 2. Aymon. Felin. &c. & Rotam *in Feltrina benef.* 18. *Decemb* 1587. eò quod, ut Castrop. hæc antiqua instrumenta loco testium deponentium de immemoriali succedunt.

7. Limitanda secundò: Ut dictæ enunciativæ sint à personis non suspectis; siquidem enunciativæ plurium instrumentorum antiquorum non habent vim publicæ vocis & famæ, si videntur emanasse à personis suspectis. Garc. *n.* 257. *&* 258 citans Achill. *ubi antè.* Caputaq. *decis.* 337. *p.* 3. & Rotam *in Sutrina & Tarvis. plebis.* 16. *Decemb.* 1588 Sic etiam non probantas enunciativas, si processissent ab Episcopo tantùm, cui non est credendum circa factas ab eo uniones, tradit Lott. *cit. n.* 108. citans Alex. *cons.* 70. *n.* 10. *l.* 3. Sic Card. de Luca *de Parach. d.* 12. *n.* 9. *&* 10. ait, solas enunciativas ipsius patris interessatæ, seu prætendentis unionem, non esse habendas in consideratione. Et sic scripturas desumptas ex proprio Archivio monasterii v.g. contendentis beneficium sibi unitum, non probare unionem, ut in terminis unionis bene firmetur *in Vicentin. Paroch.* 20. *Jun.* 1650.

8. Limitanda tertiò, ut unio ex enunciativis instrumentorum antiquorum probari non possit, nisi concurrat longissima quasi possessio ipsius unionis, Chok. *ad reg.* 21. *Cancell. de union. n.* 38. Garc *loc. cit. n* 269. qui etiam *n.* 270. ait, huc facere, quod tradit Aymon. *cons.* 276. *n.* 32. & alii plurimi *ibid.* à se citati: nempe quòd, licèt aliàs in antiquis probationes leviores, seu præsumptivæ, & conjecturales admittantur, hoc tamen locum habeat contra possessionem, contra quem actor debet plenissimè probare, non obstante temporis antiquitate. Rejicit tamen Garc. *n.* 271. quod cum Aymon. *de antiq. temp. p.* 1. *sect. viso in hac.* 1. *n.* 45. *& sect. ult. n.* 33. tenent Menoch. *de arbit. l.* 2. *cas.* 115. *n.* 4 Mascard. *concl.* 103. *n.* 17. Felin. *in c. veniens. n.* 16 & alii plures *ibid.* ab eo citati: sufficere nempe probationes leviores per indicia, conjecturas, vel famam in antiquis, etiam contra possessorem, qui nondum præscripsit: atque Garc. id solùm procedere, dum præsens status & possessio illius, contra quem agitur, non repugnant illis indiciis & conjecturis, seu intentioni agentis; vel quando ageretur de recuperanda re amissa, de qua amissâ aliàs constaret.

9. Respondeo quartò: Probari unionem ex diuturnitate temporis. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 229. citans Felin. *in c. ex parte. n* 2. *de testibus.* & *in c. causam quæ. de præscrip. n.* 3. Tiraq. *de præscrip. gl.* 4. *vers.* 20. Menoch. *præsump.* 80. *n.* 3. *&* 4. *&c.* Requiritur autem ad probandam unionem tempus immemoriale, vel quadragenaria cum titulo putativo, Castrop. *loc. cit.* ubi ait, probari unionem, si testes deponant de immemoriali, vel quadragenaria cum titulo, Garc. *n.* 231. citans quamplurimos, uti & *n.* 235. citans pro hoc claram decis. Rotæ *in una Caputaquens. unionis. de mense Novemb.* 1593. inter virtutes enim & operationes immemorialis illa est præcipua, quòd ejus vigore allegari possit quiscunque titulus de mundo melior privilegii Apostolici, vel contractus, &c. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n* 14. ubi etiam, quòd ex essentialibus requisitis immemorialis illud sit præcipuum, quòd non doceatur de initio, quia eo posito, exclusa maneret immemorialis, ut Burrat. *in addend. decis.* 551. *n.* 1. & latè *decis.* 101. *p.* 10 *recent. n* 8. In probanda autem dicta immemoriali debet probari, quòd beneficium semper possessum tanquam unitum. Garc. *n.* 232. citans Jo-And. *in reg. qui contra. in* 6. Et probationem quadragenariæ cum titulo debere esse de visu, ait Garc. *loc. cit. ex Put. decis.* 209. *n.* 3. nec allegantï unionem esse factam, sufficere ad eam probandam probare possessionem 40. annorum cum fama tituli, tenet Garc. *n* 244 contra Felin. *cons.* 2. *à n.* 16. Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 35. Hojed. *de incomp p.* 2. *c.* 3. *n.* 14. & alios ab eo citatos, ad quos accedit Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. ubi, quòd probetur unio concludenter per pacificam quadragenariam cum fama tituli, ex deductis apud Ottoboni *decis.* 179. *n.* 20. & latè *in Bonon. Paroch* 24. *April.* 1651. quorum doctrinam Garcias dicit esse contra textum *c.* 1. *de præscrip. in* 6. & licèt hanc eorum doctrinam secuta sit Rota *in Alexand. S. Stephani* 2. *Maii &* 20 *Jun.* 1597. revocatas tamen ab ea esse postmodum in eadem causa 15. Februar. 1599. dictas resolutiones, ait Garc. *n* 246. *&* 247. Et quamvis ea vera esset, ait tamen Garc. *cit. n.* 245. *in fine*, eam non procedere, ubi jus commune præscribenti resisteret, uti fit in proposito unionis, utpote odiosæ.

10. Respondeo quintò: Ex confessione partis adversæ non probatur unio, non secus ac ex ea probari nequit titulus beneficii, aut juspatronatûs, ita ut ille, aut illud adjudicari alicui possit, Castrop. *loc. cit* Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 274. contra Caputaq. *decis.* 244. *n.* 3 *&* 4. *p.* 3 Mascard. *conclus.* 1418. *n.* 15. *&c.* apud Garc. *n.* 273. Nisi tamen ea confessio aliis conjecturis & adminiculis coadjuvaretur. Garc. *n.* 276. Castrop. *loc. cit.* Sed nec tunc quidem, seu concurrentibus cum confessione partis adversæ adminiculis & conjecturis adhuc probari posse unionem, si agatur ad illius Canonizationem, seu ad declarandum, beneficium esse unitum; sed tunc probandam vel per instrumentum, seu literas ipsius unionis, vel per dictas enunciativas antiquorum instrumentorum, vel immemorialem, aut quadragenariam cum titulo; secus, si non agatur ad illius Canonizationem, non secus, ac dicitur de jurepatronatûs, ait Garc. *n* 280. De cetero tamen hanc confessionem, etiam solam, actoris prætendentis beneficium tanquam non unitum, sufficere ad imponendum eidem perpetuum silentium ad non impugnandam ampliùs unionem tradit Castrop. *loc. cit.* & Garc. *cit. n.* 280. citans Aymon *cons.* 93. *n.* 5. Rotam *decis.* 44. *de testib. in antiq.*

Quæstio 933. An, & qualiter sufficiant probationes adminiculatæ ad probandam unionem?

1. RESpondet ad primum Card. de Luca *de Parach. d.* 12. *n.* 17. sæpe à Rota firmatum, eas ad id sufficere, & *ad Trident. d.* 8. *n.* 28. ubi ait: *Ad probandam unionem admittitur etiam præsumptiva, & adminiculativa probatio, sed ea est difficilis.*

2. Respon-

sufficere ad præsomptivè probandam unionem. Supponúntque id ceteri ferè AA. dum quærunt, quanto tempore præscribatur Hinc

2. Respondeo secundò: In præscribenda unione requiritur vel quadragenaria (intellige effectuatio & observantia unionis, seu possessio, quâ beneficium tale sine collatione tanquam unitum possessum fuit) cum titulo, intellige, ut etiam sufficiat coloratus, seu putativus, dans causam præscribendi, ut Garc. *cit. n.* 231. & ex eo Tond. *loco paulò post citando n.* 10. *&* *11.* citans etiam pro hoc Boërium *Decis. 345. n. 5.* & Rotam *decis. 223. n. 5. in fine. p. 1. recent.* uti hoc ipsum tradit Card. de Luca *ad Trid. d. 8. n. 31.* hisce expressis: *Si adsit unionis titulus explicitus, qui de stricta juris censura invalidus, & aliàs inefficax dici mereatur, quadragenaria verò, vel major pacifica observantia accedat, tunc id sufficit, nisi titulus adeo infectus sit, ut malam fidem positivam ita inducat, ut præscriptionem impediat.* Item Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 105. Vel sine titulo immemorialis (intellige, cum aliis requisitis ad præscriptionem à Gl. *in c.* 1. *de præscrip. in 6.* ut Garc. *n.* 238.) ita tenent Lott. *loc. cit.* ubi: *Ob magnam juris resistentiam circumscripto titulo vero, ac patente* (hoc est, præscindendo à titulo vero) *necessaria est, vel immemorialis, vel quadragenaria cum titulo putativo.* Garc. *cit. n.* 238. ut resolutum inquiens a Rota *in Aquinatens. benef.* 29. *April.* 1602. Castrop. *de benef. d.6 p.12 §. 4. n. 3.* Tond. *qq. benef. p. 1. c.* 156. *n. 10.* citans Mascard. *de probat. concl.* 1418. *n* 11. Chok *ad reg. 21. de unionib.* ubi: *Sufficit allegare ejusmodi præscriptionem unionis* (nempe quòd Ecclesia, seu beneficium tanquam unitum possessum fuerit à tempore, cujus in contrarium non extat memoria) *absque alia tituli probatione; aliàs in præscriptione non immemoriali, seu quadragenaria titulus aptus ad præscribendum allegandus est, ut Farinac. de noviss. Rota Decisionib. decis. 18 n 1. p* 1. Et de hac quadragenaria nempe cum titulo, intelligendus est Card. de Luca *de Paroch. d.* 35. *n.* 12. ubi ait: *Unio, quæ in jure odibilis reputatur, præscribitur, seu firmatur per observantiam quadragenariam.* Item *de benef. d. 48. n.* 14. ubi ait, quòd unio præscribatur per quadragenariam, pacificam possessionem absque alia justificatione, citátque pro hoc Seraph. *decis.* 1432. *n.* 4. Burat. *decis.* 734. *n.* 6. & Rotam *decis.* 433. *n.* 6. *& 7. p. 9 recent.* Plura de hoc puncto post, ubi de probatione unionis.

3. Limitat hanc responsionem Garc. *n.* 239. ut procedere tantùm videatur in unione accessoria & extinctiva tituli: secus in unione æquè principaliter facta, in qua quodlibet beneficium manet in suo statu, ac retinet nomen ac jura sua, & solùm agitur, ut unus Rector sit utriusque, & sic non ita resistit jus, uti in unione accessoria: unde in ea unione æquè principali præscribenda non sit necessaria immemorialis, aut quadragenaria cum titulo; sed sufficiat quadragenaria sine titulo, cum bona fide tamen; & sic ait, videri velle Rotam. *in Tirason. juris præsentandi.* 16. *Martii, &* 16. *Octob.* 1594. quam recitat.

Quæstio 931. An unio facta præsumatur, an verò necesse habeat probari?

REspondeo: Unio in dubio facta non præsumitur, sed factam esse, probari debet ab eo, qui eam factam asserit; cum unire sit quid facti & odiosum. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. & *de Paroch. d.* 12. *n.* 5. & *d* 37. *n.* 42. (ubi etiam, quòd nisi probetur unio, Ordinarius habet fundatam intentionem conferendi illud beneficium, vel etiam indicendi concursum, dum, quod unitum prætenditur, est Parochiale) & *ad Trid. d.* 8. *n.* 28. (ubi etiam, quòd aliàs, qui dicit, habet intentionem fundatam, quòd beneficium, cujus unio negatur, stet de per se independenter) Barb. *juris Eccl. l.* 3. *c.* 16. *n.* 60. Ventrigl. *To. 2. annot.* 8. §. 2. *n.* 35. citans Zerol. *in pr. Ep. p. 1. v. unio* § 8. Mascard. *de probat. concl.* 1411. *per tot.* Castrop *loc. cit.* §. 4. *n.* 3. Garc. *p. 12. c 2. n.* 224. citans Mandol. *ad reg.* 12. *Cancell. q.* 7. Menoch. *l. 6. præsump.* 80. *n.* 1. qui tamen sine fundamento, ut ait Garc. *n.* 225. idipsum limitat, ut non procedat, quando asseritur facta unio duarum Ecclesiarum, de quarum paupertate & inopia apparet; eò quòd tunc unio facta præsumatur, neque Menochio adstipuletur Felin. *cons.* 2. *n.* 23. quem pro se citat Menoch. is namque ibi solùm dicit, quòd in eo casu sit conjectura factæ unionis; non verò dicit, quòd ex ea sola præsumatur unio. Garc. *n.* 225.

Quæst. 932. Qualiter probanda unio facta?

1. REspondeo primò in genere: Debere plenè ac concludenter probari. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. Illud autem potissimùm pro efformanda probatione, maximè ex adminiculis, aliisque facti qualitatibus per judicem pensandis in consideratione habendum, de qua unionis specie probanda agatur, ubi enim agitur de æquè principali, seu de ea, quæ sociativa, vel coæqualis dicitur; cùm istæ sint species magis favorabiles, vel minùs præjudiciales, leviores probationes admittunt; secus ubi agitur de unione accessoria & subjectiva, quæ absolutè odiosa censetur. Card. de Luca *ad Trid. d.* 8. *n.* 30. Sic etiam, dum non agitur principaliter de canonizanda unione, seu ad effectum collationis, & pro formando statu Ecclesiæ, sed incidenter ad alium effectum, v.g. negativum non tollendi unionem, vel ad effectum potiùs favorabilem interpretandi possessionem, in qua quis reperitur, minores probationes sufficiunt. Card. de Luca *de decimis. d.* 11. *n. 7. juncto n.* 8. Garc *p.* 12 *c. 2. n.* 280.

2. Respondeo secundò: Probari primò unionem legitimè & concludenter per ipsum instrumentum seu literas unionis. Castrop. *cit.* §. 4. *n.* 3. Garc. *loc. cit. n.* 226. quin & ad probandam unionem necessariò requiri has literas, tenent Aymon. *cons.* 258. *n.* 10. *&* 11. Mascard. *de prob. concl.* 587. *n.* 1. Zerol. *in pr. p. 1. v. unio § 8.* apud Garc. *loc. cit.* Et sic requiri scripturam, utpote sine qua fieri nequit unio, decidisse Rotam ex Aymone *in Theanens. benef.* 20. *May.* 1587. ait Garc. *n.* 227. Ita etiam, ut testes non sufficiant, ut Rota decis. 557. *n. 4. p. 3. divers.* quod tamen negant cum Caccialup. *a.* 7. alii, ut patebit ex sequent. Nam ubi hæc scriptura, seu instrumentum unionis non comparet, putà, quia deperditum.

3. Respondeo tertiò: Probari in casu deperditarum illarum literarum posse unionem per testes, qui dictam scripturam viderint. Castrop. *loc. cit.*

4. Respondeo quartò: Probari potest secundò unio per alia instrumenta antiqua, seu per enunciativas antiquorum instrumentorum & privilegiorum, in quibus facta unio, seu talia beneficia ut unita astruuntur. Castrop. *loc. cit.* Chok. *ad reg.* 21. *Cancell. de unib. n.* 38. Garc. *loc. cit. n.* 248. citans Mascard *de prob. concl.* 1418. *n.* 12. Caputaq. *decis.* 144. *n.* 2. & *decis.* 347. *n.* 2. *p.* 3. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 106. ubi: *Negari nequit, ex enunciativis antiquissimis, id est, super centum annos, unionem ipsam sufficienter probari.* citat pro hoc Put *decis.* 204. *n.* 1. *l.* 2. (quem ait loqui de enunciativa etiam supra 90. annos tantùm) & resolutum dicit à Rota *in Barcinon. Vicaria.* 9. *Feb.* 1624. Habent enim tales enunciativæ plurium instrumentorum vim famæ. Chok. *loc. cit.* Lott. *l. c. n.* 108. citans Decis. *Rota* 163. *n.* 2. *&* 472. *n.* 2. *&* 541. *n.* 1. *p.* 1. *recent.* Garc. *n.* 249. citans Menoch. *cons.* 191. *n.* 79. *l.* 2. Aymon. *de antiq. temp. p. 1. sect. ampliatur nunc. n.* 14. Bald. Salicet. Paul. *in l. cùm aliquis c. de jure deliberandi.* Fama autem in antiquis benè & plenè probat, Garc. *n.* 250. & ex eo Chok. *loc. cit.* Lott. *cit. n.* 108. & apud hunc, etiam in terminis unionis, Verall. *decis.* 344. *n.* 2. *&* 3. *p.* 3. Rota *in Barcinon. Vicar.* 2. *Octob.* 1624. Idque etiamsi agatur de gravi præjudicio. Garc. *cit. n.* 250. citans Felin. *in c. veniens. de testib. n.* 16. & Decium *n.* 20. *&* 21. Alciat. *de præsump. reg. 2. præsump.* 3. Lambert. *de jurep. p. 2. l. 2. q. 10. a. 4. n.* 13. Mascard. *concl.* 105. *n.* 1. *&* 753. *n.* 7. Farinac. *in pr. crimin. p. 1. q. 47. n.* 106. & sequent. & plurimos alios, quos sequitur Chok. *loc. cit.* modo tamen sit uniformis & solida. Garc. *n.* 251. ex Menoch. *cons.* 191. *n.* 86. & constans & illæsa sine varietate & contrarietate. Garc. *ibid.* ex Jo. Garcia *de nobilit. ate gl.* 18. §. 1. *n.* 13. Quin & dictæ enunciativæ

ciativæ

ciativæ possint justificare immemorialem. Lott. *cit. n.* 108. *in fine.* citans V. rall. *decis.* 347. *n.* 2. *p.* 3. Ut autem dicatur antiquum in hac materia probationis, & in præsente proposito, secundùm communem, magisque receptam requiruntur centum anni. Lott. *loc. cit. n.* 108. *ad initium.* Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 263. citans Alex. *cons* 89. *n.* 5. Jason. *in l. cùm aliquis. c. de jure deliberandi.* Decium *in c.* 1. *de appellat. n.* 7. Guttier. *cons.* 1. *n.* 5. Farinac. *p.* 1. *q.* 47. *n.* 112. & 117. *&c.* quamvis idem Garc. *n.* 266. dicat, sustineri posse, quod tenent Put. *decis.* 209. *l.* 3. & Mascard. *concl.* 1418 *n.* 12. nempe tempus 99 annorum sufficere pro antiquitate instrumentorum, etiam in terminis probandæ unionis; cùm in tanto tempore unus annus plus vel minùs importet parum. Intelligendùmque hoc ipsum, juxta Rotam de antiquitate instrumentorum: de testibus enim dicitur antiquum, quod excedit annos 60. Garc. *n.* 264. citans pro hoc Rotam *in Faventin. prætensa Dotis* 5. *Jun.* 1560. Addit quoque Garc. *n* 267. tam in testibus, quàm instrumentis, cùm ambigitur, an sint de antiquo, detrahendum esse tempus litis, seu quo cœpit contradici. Citat pro hoc Put. *decis.* 449. *n.* 2. *l.* 1. & varias Rotæ Decisiones. De cetero

5. Extenditur responsio hæc, ut procedat, etiamsi hujusmodi enunciativæ non essent receptæ in individuo super unione, sed solùm virtualiter; sive etiamsi unio non expressè & claré, sed tantùm virtualiter enunciaretur Lott. *loc. cit. n.* 109. citans Rotam *decis.* 626 *n* 2. *p* 1. *recent.* Garc. *cit. c.* 12. *n.* 256. citans Rotam *in Albanens. plebis.* 8. *April.* 1598. Econtra

6. Limitanda primò, quòd dictæ enunciativæ antiquorum instrumentorum non probent unionem, nisi habeant originem à diversis personis. Garc. *loc cit. n.* 254. citans Felin. *in c. causam. de probat. n.* 4. Mascard. *concl.* 622. *n.* 18. Achill. *decis.* 8. *de surep &c.* & Rotam *in Mediolan. jurisp. de anno* 1589 Sufficiunt autem, & requiruntur ad minimum duo instrumenta. Castrop. *loc. cit.* Garc. *n.* 259 citans Mascard. *ubi ante.* Put. cit. *decis.* 209 *l.* 2. Aymon. Felin. &c. & Rotam *in Feltrina benef.* 18. *Decemb.* 1587. eò quod, ut Castrop. hæc antiqua instrumenta loco testium deponentium de immemoriali succedunt.

7 Limitanda secundò: Ut dictæ enunciativæ sint à personis non suspectis; siquidem enunciativæ plurium instrumentorum antiquorum non habent vim publicæ vocis & famæ, si videntur emanasse à personis suspectis. Garc. *n.* 257. & 258 citans Achill. *ubi antè.* Caputaq *decis.* 337. *p.* 3. & Rotam *in Sutrina & Tarvis. plebis.* 16. *Decemb.* 1588 Sic etiam non probaturas enunciativas, si processissent ab Episcopo tantùm, cui non est credendum circa factas ab eo uniones, tradit Lott. *cit. n.* 108. citans Alex. *cons.* 70. *n.* 10. *l.* 3. Sic Card. de Luca *de Paroch. d.* 12. *n.* 9. & 10. ait, solas enunciativas ipsius patris interessatæ, seu prætendentis unionem, non esse habendas in consideratione. Et sic scripturas desumptas ex proprio Archivio monasterii v. g. contendentis beneficium sibi unitum, non probare unionem, ut in terminis unionis bene firmetur *in Vicentin. Paroch.* 20. *Jun.* 1650.

8. Limitanda tertiò, ut unio ex enunciativis instrumentorum antiquorum probari non possit, nisi concurrat longissima quasi possessio ipsius unionis, Chok. *ad reg.* 21. *Cancell. de union. n* 38. Garc *loc. cit. n* 269. qui etiam *n.* 270. ait, huc facere, quod tradit Aymon. *cons.* 276. *n.* 32. & alii plurimi *ibid.* à se citati: nempe quòd, licèt aliàs in antiquis probationes leviores, seu præsumptivæ, & conjecturales admittantur, hoc tamen locum habeat contra possessionem, contra quem actor debet plenissimè probare, non obstante temporis antiquitate. Rejicit tamen Garc. *n.* 271. quod cum Aymon. *de antiq. temp p.* 1. *sect. visa in hac.* 1. *n.* 45. & *sect. ult. n.* 33. tenent Menoch. *de arbit. l.* 2. *cas.* 515. *n.* 4 Mascard. *concl.* 103. *n.* 17. Felin. *in c. veniens. n.* 16 & alii plures *ibid* ab eo citati: sufficere nempe probationes leviores per indicia, conjecturas, vel famam in antiquis, etiam contra possessorem, qui nondum præscripsit: atque Garc. id solùm procedere, dum præsens status & possessio illius, contra quem agitur, non repugnant illis indiciis & conjecturis, seu intentioni agentis; vel quando ageretur de recuperanda re amissa, de qua amissa aliàs constaret.

9. Respondeo quartò: Probari unionem ex diuturnitate temporis. Garc. *cit. c.* 2. *n.* 229. citans Felin. *in c. ex parte. n* 2. *de testibus.* & *in c. causam quæ. de præscrip. n.* 3. Tiraq. *de præscrip. gl.* 4. *vers.* 20. Menoch. *præsump.* 80. *n.* 3. & 4. *&c.* Requiritur autem ad probandam unionem tempus immemoriale, vel quadragenaria cum titulo putativo, Castrop. *loc. cit.* ubi ait, probari unionem, si testes deponant de immemoriali, vel quadragenaria cum titulo, Garc. *n.* 231. citans quamplurimos, uti & *n.* 235. citans pro hoc claram decis. Rotæ *in una Caputaquens. unionis. de mense Novemb.* 1593. inter virtutes enim & operationes immemorialis illa est præcipua, quòd ejus vigore allegari possit quiscunque titulus de mundo melior privilegii Apostolici, vel contractus, &c. Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n* 14. ubi etiam, quòd ex essentialibus requisitis immemorialis illud sit præcipuum, quòd non doceatur de initio, quia eo posito, exclusa maneret immemorialis, ut Buttat. *in addend. decis.* 551. *n.* 1. & latè *decis.* 101. *p.* 10 *recent. n.* 8. In probanda autem dicta immemoriali debet probari, quòd beneficium semper possessum tanquam unitum. Garc. *n.* 232. citans Jo-And. *in reg qui contra. in* 6. Et probationem quadragenariæ cum titulo debere esse de visu, ait Garc. *loc cit. ex Put. decis.* 209. *n.* 3. nec alleganti unionem esse factam, sufficere ad eam probandam probare possessionem 40. annorum cum fama tituli, tenet Garc. *n* 244 contra Felin. *cons.* 2. *à n.* 16. Rebuff. *in pr. tit. de union. n.* 35. Hojed. *de incomp p.* 2. *c.* 3. *n.* 14. & alios ab eo citatos, ad quos accedit Card. de Luca *de benef. d.* 49. *n.* 13. ubi, quòd probetur unio concludenter per pacificam quadragenariam cum fama tituli, ex deductis apud Ottoboni *decis.* 179. *n.* 20. & latè *in Bonon. Paroch* 24. *April.* 1651. quorum doctrinam Garcias dicit esse contra textum *c.* 1. *de præscrip. in* 6. & licèt hanc eorum doctrinam secuta sit Rota *in Alexand. S. Stephani* 2. *Maii* & 20 *Jun.* 1597. revocatas tamen ab ea esse postmodum in eadem causa 5. Februar. 1599. dictas resolutiones, ait Garc. *n* 246. & 247. Et quamvis ea vera esset, ait tamen Garc. *cit. n.* 245. *in fine*, eam non procedere, ubi jus commune præscribenti resisteret, uti fit in proposito unionis, utpote odiosæ.

10. Respondeo quintò: Ex confessione partis adversæ non probatur unio, non secus ac ex ea probari nequit titulus beneficii, aut juspatronatûs, ita ut ille, aut illud adjudicari alicui possit, Castrop. *loc. cit* Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 274. contra Caputaq. *decis.* 244. *n.* 3. & 4. *p.* 3 Mascard. *conclus.* 1418. *n.* 15. *&c.* apud Garc. *n.* 273. Nisi tamen ea confessio aliis conjecturis & adminiculis coadjuvaretur. Garc. *n.* 276. Castrop. *loc. cit.* Sed nec tunc quidem, seu concurrentibus cum confessione partis adversæ adminiculis & conjecturis adhuc probari posse unionem, si agatur ad illius Canonizationem, seu ad declarandum, beneficium esse unitum; sed tunc probandam vel per instrumentum, seu literas ipsius unionis, vel per dictas enunciativas antiquorum instrumentorum, vel immemorialem, aut quadragenariam cum titulo; secus, si non agatur ad illius Canonizationem, non secus, ac dicitur de jurepatronatûs, ait Garc. *n* 280. De cetero tamen hanc confessionem, etiam solam, actoris prætendentis beneficium tanquam non unitum, sufficere ad imponendum eidem perpetuum silentium ad non impugnandam ampliùs unionem tradit Castrop. *loc. cit.* & Garc. *cit. n.* 280. citans Aymon *cons.* 93. *n.* 5. Rotam *decis.* 44. *de testib. in antiq.*

Quæstio 933. An, & qualiter sufficiant probationes adminiculatæ ad probandam unionem?

1. RESpondet ad primum Card. de Luca *de Paroch. d.* 12. *n.* 17. sæpe à Rota firmatum, eas ad id sufficere, & *ad Trident. d.* 8. *n.* 28. ubi ait: *Ad probandam unionem admittitur etiam præsumptiva, & adminiculativa probatio, sed ea est difficilis.*

2. Respon-

2. Respondet quoque ad secundum *cit. n.* 28. quòd hæ adminiculatæ probationes sint difficiles; eò quòd adminicula & argumenta debeant esse univoca, non autem æquivoca, & referibilia ad juspatronatûs, vel subjectionem, aut censuationem. Ait etiam *cit. d.* 12. *de Paroch. cit. n.* 12. quòd in hujusmodi probationibus adminicularis certa & determinata regula constitui non possit super singulorum adminiculorum, vel conjecturarum pondere & efficacia; eò quòd, ut habet *ibid. & n.* 18. in uno casu aliquæ conjecturæ seu præsumptiones sufficiant, eædem tamen, aut etiam majores in alio casu sint insufficientes, quia sic unius, vel respectivè alterius facti qualitas exigat: ideóque eædem individuales conjecturæ, & præsumptiones modò approbatæ, modò reprobatæ habeantur (intellige, in tribunalibus, etiam summis ac iisdem, ut Rotæ) idque citra repugnantiam & contradictionem, seu mutabilitatem, ut vulgus credit, cum justitia ac fundamento pro casuum diversa qualitate. Dum autem hujusmodi adminicula concurrunt cum observantia ac ultimo statu, nimirum provisionis & administrationis talis beneficii, de cujus unione dubitatur, dum v. g. illud non ut vacans collatum fuit, vel etiam in eo ab illo, cujus beneficio unitum prætenditur, constitutus Vicarius, &c. ea, etsi aliàs levia, magnum pondus habent. Card. de Luca *loc. cit. n.* 13. Magni quoque facienda & ponderanda esse adminicula in hac materia unionis probandæ, vel excludendæ, quando illa deducuntur ex actibus recentibus, & post Concilium Trid. & Constitutionem Pianam, & sic ab anno 1574. secus, si concernant tempus antecedens, utpote quo plures irrepserant in hac materia abusus, usurpationes, & malè gesta, quæ dictum Concilium sustulit, ait idem Card. de Luca *loc. cit. n.* 15. Porrò adminiculorum in hac materia unionis æquivocorum, adeóque nullam probationem constituentium (intellige se solis) plura refert Card. de Luca *cit. d.* 12. *n* 6. v. g. quòd Ecclesia, cujus unio controvertitur, sit constituta in castro aliquo, quòd unà cum toto territorio spectat ad monasterium aliquod unionem hanc prætendens: quod ipsum ratione temporalis jurisdictionis referri posse, ait, ad juspatronatûs potiùs, quàm ad unionem. Quòd Abbas pro tempore illius Monasterii actus plures jurisdictionales in tali Ecclesia exercuisset in Rectores, & Clericos illius; quos ipsos actus jurisdictionales ad juspatronatûs quoque, vel aliam prærogativam referri posse, ait Card. de Luca *n.* 11. Quòd plures adsint scripturæ antiquæ in Monasterii illius Archivio, enunciantes, quòd dicta Ecclesia recta per Presbyteros sæculares ad nutum Abbatis amovibiles: ad quod dicit idem Card. *n.* 10. Archivium proprium non probare ad proprium favorem. Quòd Abbates pro tempore providerent de tali Ecclesia, dum ea Parochialis est, sine concursu constituendo Vicarium, quod tamen ultimum majoris ponderis videtur; ait enim idem Card. *ad Trid. d.* 8. *n.* 32. inter unionis effectus ille præcipuus est circa modum providendi Ecclesiam unitam, præsertim si illi animarum cura incumbat, uti & illud pertinentiæ universitatis bonorum ac jurium Ecclesiæ talis, præsertim Parochialium, ut est jus percipiendi decimas; de qua pertinentia ait Card. de Luca *de Paroch. d.* 10. *n.* 6. quòd ea principaliter inspiciatur ad dignoscendam factam unionem; secus est de perceptione solummodo aliquorum emolumentorum ex dicta Ecclesia. utpote sapiente solùm patronalem quandam præeminentiam, seu quandam patronalem præstationem in recognitionem protectionis, vel alicujus dominii, vel ad pensionem, aut censum perpetuum, ut idem Card. *cit. n.* 6. quamvis tamen etiam stare simul possint, ut Ecclesia sit unita, & quòd decimæ, aliáque jura sint Vicarii, & Ecclesiæ principali, seu Monasterio ratione curæ habitualis solvatur solùm aliqua, etiam modica præstatio ex fructibus. Card. de Luca *de Decimis. d.* 11. *n.* 7. Vide de his plura alibi dicta, ubi de unione Parochialium.

PARAGRAPHUS V.

De suspensione, dissolutione, & revocatione unionum.

Quæstio 934. An, quando, & qualiter suspendantur uniones?

1. Respondeo primò: In resignationibus in favorem solet à Papa dari suspensio unionum, uti & reservationum exspectativarum, & aliarum gratiarum. Paris. *de resig. l.* 8. *q.* 7. *n.* 182. juxta dicta aliàs de resignatione beneficiorum unitorum.

2. Respondeo secundò: In quacunque, quamvis generali suspensione unionum, quæ per Papam dari solet in resignationibus in favorem de beneficiis jam antè unitis, nunquam venit suspensio beneficiorum unitorum in vim Decretorum Concilii Trid. nisi fiat de iis expressa mentio. Corrad. *pr. benef. l.* 4. *c.* 8. *n.* 6. ubi etiam habet formam, qualiter, dum datur hæc suspensio per Cancellariam, soleat extendi, & in specie, seu in terminis suspensionis unionis Seminario factæ hanc dicit esse praxin, ut aliquo modo de hac unione fiat mentio in supplicatione, quam ait diversimodè concipi, ut nimirum vel Resignatarius in dispositiva supplicationis dicat: *Supplicat igitur humiliter S. V. dictus orator, quatenus specialem gratiam faciendo unionem de dicto beneficio Seminario N. ordinariâ, seu Apostolicâ auctoritate factam, illiúsque vim & effectum hac vice suspendendo, ex hujusmodi vacatione effectum hujusmodi sortiri, aut locum sibi vindicari non posse, neque debere decernendo, resignationémque hujusmodi admittendo, &c.* Vel ut dicta suspensio petatur in clausula *non obstantium*, in calce primæ partis supplicationis, nempe: *non obstantibus prætensâ unione de dicto beneficio Seminario Ecclesiastico N ordinariâ, seu Apostolicâ auctoritate facta, quam, illiúsque effectum ad effectum præsentis resignationis suspendere placeat. &c.* Addit etiam Corrad. quòd, si de unione Seminario facta non fuisset facta specifica mentio, illa non comprehendatur in generali suspensione: quin & ait, pluries se vidisse, hujusmodi suspensionis petitionem, etiam pro prima vice, fuisse denegatam, ne contingat tales uniones nunquam ferè sortiri suum effectum, dum si beneficium sic unitum de uno in alium resignetur, daretur processus in infinitum, & sic unio redderetur frustratoria contra mentem Papæ, qui eatenus concedit dictas suspensiones, quatenus credit, per hujusmodi resignationem citiùs unionem sortiri effectum; cùm contingere possit, ut Resignatarius præmoriatur. Subjungit & aliam suspensionis talis concedendæ formulam, ac denique approbare videtur illud, nempe ut ad resecandas tot resignationes, Seminarium agat cum beneficiato, ut beneficium sic unitum ad favorem Seminarii resignet cum reservatione pensionis super fructibus dicti beneficii, sive pro ipso resignante, sive pro alio ipsi bene viso, ut nempe sequatur effectus prædictæ unionis, ablatâ occasione tot resignationum.

Quæstio 935. An, & à quo fieri possit dissolutio unionis?

1. Respondeo primò in genere: Qui unire potest, potest etiam dissolvere factam unionem; sicut qui potest condemnare, etiam potest absolvere. *l. is qui potest. ff. de acquir. hæred.* juxta illud: *Quod jussit, vetuitque Prætor, contrario imperio tollere potest. l. quod jussit ff. de re judic.* Corrad. *pr. benef. l.* 2. *c.* 15. *à n.* 48. citans *c. cùm ex injuncto. de hæret.* & Rebuff. *in pr. tit. de union. revocat. n.* 15. malè tamen allegans illud, qui instituere potest, potest etiam destituere; quod falsum esse, sæpe dictum est alibi. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 302. Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. *§.* 4. *n.* 4. res enim, per quas causas nascitur, per eas & dissolvi potest, ut Castrop.

2. Limitanda tamen est responsio, ut ii, qui non jure ordinario, sed solùm consuetudine, præscriptione, privilegio unire possunt, non possint uniones à

se

se factas dissolvere; eò quòd dissolvere est quid diversum ab unire, & consuetudo, privilegia, & præscriptio se non extendant ad contraria, Castrop. *loc. cit.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 29. q. 5.* citans Rebuff. *ubi antè. n. 20.*

3. Respondeo secundò in specie: Primò suspendere non tantùm potest Papa uniones v. g. pro effectuatione resignationis beneficii uniti, Card. de Luc. *de benef. d. 7. n. 2.* sed & de potestate Papæ dissolvendi uniones quascunque non est dubitandum. Card. de Luca *de benef. d. 46. n. 15.* Azor. *loc. cit.* Secundò Legatus de latere. Castrop. Azor. *ll. cit.* Tertiò Episcopus, aliúsque Ordinarius potens unire beneficia. Ventrigl. *To. 2. annot. 8. §. 2. n. 32.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 156. n. 3.* Barbos. *juris Ecclef. l. 3. c. 16. n. ult.* Castrop. Azor. *ll. cit.* Quartò Capitulum Sede vacante, si eo tempore unire potest. Castrop. Azor. *ll. cit.*

Quæstio 936. Quas uniones dissolvere possint Legatus à latere, Episcopus, aliique pollentes in hoc potestate ordinariâ?

1. RESpondeo primò in genere, posse eas omnes dissolvere, quas facere possunt. Castrop. *loc. cit.* Hinc

2. Respondeo secundò in specie: Legatus potest dissolvere uniones factas ab Episcopo; quia has ipse facere potuit; & contra Episcopus dissolvere factas à Legato potestate ejus ordinariâ. Garc. *loc. cit. n. 303.* Azor. *loc. cit.* Item factas à Prædecessore suo, Ventrigl. *loc. cit. n. 33.* quia & has ipse facere potuit. Legatus, & Episcopus dissolvere potest uniones factas à Papa, siquidem Papa uniendo non tollit potestatem Ordinarii. Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 15. n. 51.* Garc. *cit. n. 303.* Castrop. Azor. Ventrigl. *ll. cit.* citantes Rebuff. *in pr. tit. de union. revocat. n. 16.* Non tamen potest Episcopus dissolvere uniones, quas Papa fecit ex plenitudine potestatis, & non potestate ordinariâ, Card. de Luca *de Paroch. d. 35. n. 8.* Ventrigl. *cit. n. 33.* Garc. *n. 304.* cum Pet. de Perus. *tr. de revocat. union. c. 4.* uti nec id potest Legatus de latere. Garc. *ibid.* ex eodem. Sic etiam Episcopus facere non poterit dissolutionem unionis factæ à Legato de latere ex speciali commissione, quam is aliàs potestate suâ ordinariâ facere non poterat. Atque ita, uti unire non potest, ita nec potest dissolvere uniones beneficiorum exemptorum Episcopus; sed id spectat ad solum Papam, qui solus est Superior exemptorum. Azor. *cit. q. 5.* Tond. *qq. benef. § 3. c. 118. n. 4.* citans Rebuff. *in pr. de union. revocat. n. 22.* Quamvis & Legatum de latere facere posse dissolutionem exemptorum satis indicet Tond. *loc. cit.* dum ait: *Horum beneficiorum solus superior est Papa, vel Legatus de latere.*

Quæstio 937. An ad dissolutionem unionis requirantur causæ, & quæ?

1. RESpondeo primò: Requiritur causa justa & legitima; seu inferior Papâ, sicut sine concurrente justa causa unire, sic nec sine illa dissolvere unionem potest. Ventrigl. *loc. cit. n. 34.* Corrad. *l. 2. c. 15. n. 55.* Garc. *cit. n. 303.* Castrop. *loc. cit. n. 4.* Card. de Luc *ad Trid. d. 8. n. 34*

2. Secundò: Hæ causæ sunt eædem in dissolvenda, quæ facienda unione, nempe utilitas, & necessitas. Corrad. *loc. cit. n. 46.* Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc cit n. 305.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 29. q. 4.* ubi: *Ob necessitatem evidentem, vel magnam Ecclesiæ utilitatem jure unio dissolvitur.* Sic ubi unio incipit esse noxia Ecclesiæ, v. g. si inde fraudentur eleëmosynæ, si pereat hospitalitas, si religio laxetur, dissolvi justè potest. Azor. *loc. cit.* & ex eo Garc. Sic etiam cessante causâ, propter quam facta fuit unio, ea dissolvi potest, & Ecclesia ad primævum statum reduci. Card. de Luca *de Paroch. d. 35. n. 8.* Corrad. *loc. cit. n. 44.* Azor. *loc. cit.* Garc. *cit. n. 305.* citans Caccialup. *de union. a. 9.* Rebuff. *in pr. tit. de union. revocat. n. 1. & 2.* Redundat hoc enim in manifestam Ecclesiæ utilitatem, & augmentum cultûs divini esse plures titulos beneficiales, quorum singuli suos distinctos Rectores habeant, qui inde congruenter vivere possint. Sic si cesset paupertas Ecclesiæ, ob quam facta est unio, excrescentibus fructibus, dissolvi potest unio. Corrad. *loc. cit. n. 45* Azor. *cit. q. 4.* Dico dissolvi potest; nam etsi, dum Ecclesia ex tenui redit ad pinguiores reditus, justa sit causa dissolvendi unionem, non tamen propterea de se dissolvitur unio, aut ea dissolvenda est necessariò Garc. *n. 306.* citans Pet. de Perus. *d. 3. q. 3.* Cenzellin. *in Clem. fin. v. defensor. de rebus Eccl. non alien.* Sic si ob pestem, bellum, aliáque pericula, vel ob aëris intemperiem, soli sterilitatem, deficiente populo, unita fuit Ecclesia, redeunte dein populo dissolvi potest unio. Azor. *l. cit.*

3. Respondeo tertiò: Causa dissolutionis unionis, nempe dicta Ecclesiæ necessitas, vel utilitas non minùs ad dissolutionem unionis, quàm ad faciendam unionem est probanda. Castrop. *l. cit.* Azor. *cit. q. 4. in fine.* citans Oldr. *cons. 261.* Etsi non ita clarè, ac ea probanda est ad unionem faciendam; cùm unio sit odiosa, & juri communi adversa, quod vult, ut beneficia singula singulis conferantur, & sic per rescissionem unionis Ecclesia redeat ad primævum statum juri communi magis conformem. Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 938. Qualiter dissolvendæ uniones, seu an & quæ in earum dissolutione requirantur solennitas?

1. RESpondeo primò in genere: Requiritur quoque in dissolutione unionis aliqua solennitas. Ventrigl. *loc. cit. n. 34.* Card. de Luca *de Paroch. d. 35. n. 9.* & ad Trident. *d. 8. n. 34.* ubi: *In Ecclesiis inferioribus præsertim Parochialibus, dum agitur de unione accessoria & subjectiva, vel etiam de altera, quæ æque principalis dicitur, adeo, ut de facto unus utriusque sit Rector, dissolutio, cùm dicatur species alienationis, exigit rigorosas solennitates & causam, ideoque ubi Apostolica auctoritas non accedat, non de facili verificabilis est validitas illius dissolutionis, quæ cum sola Ordinarii auctoritate fit.*

2. Respondeo secundò in specie: Hæ solennitates requisitæ sunt primò cognitio causæ dissolutionis faciendæ; non secus enim ac in facienda unione ea cognitio requiritur. Corrad. *l. cit. n. 52.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 156. n. 4.* Barb *juris Eccles. l. 3. c. 16. n. ult.* Ventrigl. *l. cit. n. 34.* Garc. *l. cit. n. 307.* citans Pet. de Perus. *de revocat. union. c. 3. 4. 5.* Rebuff. *in prax. de revocat. union. à n. 24.* Secundò consensus Capituli. Corrad. *l. cit. n. 52. & 55.* Barb. *l. cit.* Azor. *l. cit. q. 5. in fine.* Castrop. *l. cit.* Garc. *cit. n. 307.* citans Pet. de Perus. & Rebuff. *ubi antè.* Tertiò vocatio eorum omnium, quorum interest, unionem non dissolvi. Tond. *l. c.* Azor. *l. cit. q. 6.* Corrad. *cit. n. 55.* Ventrigl. *c. n. 34.* Castrop. *cit. n. 4.* Garc. *n. 308.* citans Pet. de Perus. *ubi antè. c. 6.* Rebuff. *n. 26.* Hinc igitur primò vocandus necessariò est Rector beneficii uniti, seu qui illud unitum suo beneficio possedit, & nisi ille vocetur, dissolutio est nulla, Azor. *l. cit. q. 6.* Castrop. *l. cit.* Tond. *l. cit. n. 5.* cùm agatur de dissolutione juris etiam quæsiti. Tond. *ibid.* Dum autem dissolutio unionis non habet effectum suum nisi post mortem Rectoris, seu possessoris illius beneficii uniti, hic vocandus non est; cùm nullum ei erectur præjudicium. Ventrigl. *l. cit. n. 34.* Secundò vocandus est etiam Vicarius, qui in unita Ecclesia moratur, eámque administrat; quia & ejus causa agitur. Castrop. *l. cit.* Azor. *cit. q. 6.* Tertiò, dum ea dissolutio fit vacante beneficio principali, cui unitum erat illud aliud accessoriè, (idem est, si fiat vacante beneficio, cui æquè principaliter unitum, hoc enim non minùs vacat, quàm illud, dum hæc unio non tollit titulum, adeóque non impediat dictam vacationem) vocandus est defensor beneficii. Tond. *cit. n. 5.* Castrop. *l. cit.* Garc. *n. 308.* citans gl. *in Clem. fin. de reb. Eccl. non alien. v. vacabat.* Pet. de Perus. *c. 3.* Rebuff. *ubi antè. n. 13.* quia dum unio facta est ex causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, ac proinde jam quæsitum jus & utilitas Ecclesiæ, dum agitur de sejungendo iterum beneficio ab illa, adeóque hic interveniat alienatio; cùm possessorem non habeat, habere debet defensorem, qui unionem defendat, & dissolutionem impediat. Tond. Castrop. *ll. cit.* Quartò Patronus, seu is, qui per unionem jus patronatûs amiserat, cùm ejus intersit, utpote ad quem dissolutâ unione

hoc

hoc jus redit. Castrop. *l. cit.* Azor. *cit. q.* 6. Quintò Prælatus utriusque diœcesis, si beneficia unita ad diversas diœceses spectant. Castrop. *l. cit.* Azor. *cit. q.* 6. Corrad. *cit. c.* 15. *n.* 56.

Quæstio 939. An, & quæ uniones ipso jure, ac sine opera Episcopi, aut alterius resolvantur?

RESpondeo: Uniones, annexiones, incorporationes Monasteriorum, Prioratuum, Præposituratum, dignitatum, personatuum, administrationum, officiorum, & cujusvis qualitatis aut generis beneficiorum, quibuslibet aliis similibus, aut etiam fabricis, piisve locis factæ dissolvuntur ipso jure, habenturque pro non factis, beneficiáque reducuntur ad statum pristinum, possúntque tanquam verè vacantia à Sede Apostolica impetrari, si non solvantur de iis quindennatia, & de iis solvendis obligatio fiat. Sic enim expressè statuit Paul. II. per constitutionem suam *datam Anno 1469. idus Jan. in Bullario. 6. hujus Pontificis* §. 6. & 5. ut Monasteria, Prioratus, Præposituræ, dignitates &c. & quæcunque alia beneficia unita, pro quibus aliàs Cameræ Apostolicæ annata seu alia jura solvi consueverant, vel quæ debebant annatam, aut medios fructus anni unius, imposterùm (hoc est, facta jam eorum unione) solvant, seu de iis solvatur singulis quindecim annis perpetuò secuturis, & ii, quorum interest, infra anni spatium se in eadem Camera efficaciter & cum effectu ad hanc solutionem obligare debeant; & nisi hæc præstent, dictorum beneficiorum uniones penitus resolvantur, & ea beneficia ad pristinum statum sedeant. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 1. Quam dein constitutionem post plures alios Pontifices Paulus IV. in Constitut. 1580. *calend. Feb. in Bullario* 17. confirmavit, extenditque ad omnes Congregationes tam sæculares, quàm regulares, ut videre est apud Lott. *ibid. n.* 2. Eandem Constit. Pius V. sub iisdem & fortioribus decretis innovavit Constit. sua 38. expressèque extendit ad unionnes factas quibusvis Cathedralibus ac Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, aut Capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, ac aliis usibus, nec non Collegiis, Universitatibus, Congregationibus quorumvis Ordinum monasteriis, domibus, Hospitalibus, fabricis, ac utriusque sexûs personarum piis locis, quamvis privilegiatis ac exemptis, sub quibuscunque tenoribus & formis, Apostolicâ auctoritate, seu aliàs quomodolibet. Lott. *loc. cit. n.* 3. Eandem adhuc magis roboravit, ac extendit Sixtus V. in Constit. *data* 14. *Maji* 1586 *in Bullario* 33. ut videre est apud Lott. *loc. cit. n.* 4. Porrò Papam ejusmodi uniones ipso jure resolvisse, seu resolutas declarâsse sic probat Lott. *loc. cit. n.* 8. nimirum quód, licèt dictio illa *penitus*, quâ utitur Papa, non semper sit latæ sententiæ, & quandoque hanc vim perdat ex subjecta materia, tamen in præsente casu, ubi Constitutio pergit explicare sui decreti effectum, dum vult eadem beneficia tanquam verè vacantia posse impetrari, dictio hæc *penitus* hujusmodi vim suam retineat, & indicat canonem latæ sententiæ. Pro quo citat *l. solutum.* §. *fin. in fortem, ad finem, de pignor.* ait Tiraq *ad l. si unquam. v. revertantur. n.* 108 *c. de revocat. donat.* Addit nihilominus Lott. *n.* 9. se arbitrari, impetrantem ex hoc capite pro astruenda hujusmodi vacatione non habere satis, si simpliciter ostendat, cessatum esse in solutione quindenniorum, vel in obligatione de iis solvendis, cùm dicta Constitutio dicendo: *Si à solutione aut obligatione præmissis cessare præsumpserit*: exigat contemptum, qualem verbum *præsumpserit* inducit, vergens ad dolum & temeritatem, juxta Card. *in Clem.* 1. *n.* 22. *de privileg.* & Nav. *in man. c.* 27. *n.* 155. & *seq.*

Quæstio 940. An, & qualiter uniones, an invalidæ factæ per Prædecessores, vel etiam per ipsum Papam, ab Episcopo Successore examinentur, & retractentur?

1. RESpondeo primò: Jure communi permissum est Episcopo, uniones per suos Prædecessores quandoque factas revidere, & si minùs Canonicæ sint, dissolvere & irritare. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 10. Sic etiam Castrop. *de benef. d.* 6. *p.* 12. §. 3. *n.* 2. ait, quód licèt per Tridentinum *sess.* 7. *c.* 6. non concedatur Ordinariis potestas examinandi uniones 40. annis ante publicationem Tridentini factas, cùm tamen id per dictum Concilium iis non denegetur, posse Ordinarios eas examinare, juxta formam juris communis, prout Barbos. *ad cit. locum Trid.* dicit, resolvisse S. Congregation. Sic quoque possunt Episcopi vi juris communis examinare, & inventas factas perperam declarare irritas uniones factas, & effectum sortitas post Tridentini publicationem; siquidem Trident. Decretum de his unionibus nihil disponit, sed solùm de unionibus factis ante sui publicationem à 40. annis, & de factis post sui publicationem non sortitis effectum. Castrop. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Posse Episcopos seu Ordinarios vi dicti decreti Trid. uniones perpetuas à 40. annis citra factas examinare, & quæ per obreptionem vel subreptionem obtentæ inventæ fuerint, irritas declarare. Castrop. *loc. cit.* Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 28. *q.* 22. Et quidem respectu unionum obtentarum per sedem Apostolicam, (utpote quas retractare permissum non est à jure Episcopis, ut ait Lott. *loc. cit. n.* 11. citans *c.* 1. & 2. *de confirm. utili vel inutili.* & Rotam *decis.* 737. *n.* 2. *p.* 2. *recent.* intellige, si factæ potestate supremâ, & non ordinariâ, ne dictis suprà contradicatur) obreptitiè & subreptitiè opus fuisse dicta Trid. dispositione, quâ ad hoc tanquam Sedis Apostolicæ delegati constituerentur, tradit *ibid. n.* 12. Lott. ubi etiam ait, ideo à Concilio restrictum hoc tempus ante sui publicationem ad 40. annos, ne nimia & summa alias induceretur rerum perturbatio, si altiùs ascenderent Episcopi ad convellendas uniones factas antiquiore tempore; conformius tamen à se dictis, nimirum, quód non prohibeantur vi dicti Decreti Episcopi examinare etiam uniones antiquiorum temporum, Castrop. hanc dat rationem, nimirum illud tempus ad 40. annos determinatum, ut præpediret, quò minùs possessor uniti beneficii contra hoc examen se tueri posset præscriptione ferè quadragenariâ. Quadraginta verò anni illi computandi sunt ex die, quo Concilium auctoritate Papæ promulgatum est. Lott. *loc. cit. n.* 14. Azor. *loc. cit. q.* 22. Porrò constituendo quò ad hoc examen Ordinarium Sedis Apostolicæ Delegatum, impedit, ne possessor talis beneficii uniti appellare posset ad Metropolitanum, (cùm ab eo, qui ut Delegatus procedit, non nisi ad delegantem detur appellatio *c. super quæst.* §. *porro. de off. deleg.*) & ne Delegatus à latere posset se in illa causa intromittere. Castrop. *cit. n.* 2. *in fine.* citans Sanch. *in decalog. c.* 29. *n.* 179.

3. Respondeo tertiò: Uniones verò à dicto tempore ante Concilii promulgationem factas, & effectum nondum in toto vel parte sortitas, & deinceps ad cujusvis instantiam faciendas, si eas legitimis, aut aliàs rationabilibus causis coram loci Ordinario, vocatis, quorum interest, verificandis factas fuisse constiterit, idem Concilium *loc. cit.* constituit, tanquam per subreptionem obtentas præsumendum ab Episcopo, & nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, habendas pro carentibus omnino viribus. Castrop. Azor. *ll. cit.* Proinde jam Ordinario exposcenti literas unionis, hæ exhibendæ sunt. Azor. *cit. q.* 22.

4. Respondeo quartò: Illud præterea à Trid. *sess.* 7. *c.* 7. disponitur: *Ut beneficia omnia Curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel monasteriis, beneficiis seu Collegiis, aut piis locis quibuscunque unita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum singulis annis visitentur, qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab iis cum tertia partis fructuum, aut majore vel minore arbitrio ipsorum Ordinariorum portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur; appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputatione, & illorum exhibitionibus quibuscunque etiam præmissis minimè suffragentur.*

gentur, *&c.* de quorum Vicariorum Constitutione in dictis beneficiis unitis vide Castrop. *cit.* § 3. *à n.* 3. per plures *n. seq.* Azor. *loc. cit. c.* 29. *q.* 1. 2. 3. & dicta à nobis aliàs de Vicariis.

Quæstio 941. *An, & quæ uniones revocentur per* Reg. Cancell. 21. *seu Revocatoriam unionum?*

1. RESpondeo primò: Uniones sortitæ suum effectum quò ad executionem, hoc est, secutâ tandem vacatione per cessum vel decessum beneficii uniti, (dum unio facta beneficio pleno) & apprehensâ ejus possessione, vel apprehensâ solùm ejus possessione, dum facta unio beneficio vacante, non subjacent, seu non comprehenduntur regulâ revocatoriæ unionum, annexionum, incorporationum. Carol. Ant. de Luca *observat. ad* §. 1. *Ventrigl. de union. n.* 8. Card. de Luca *de benef. d.* 43. *n.* 4.

2. Ampliatur hoc ipsum, ut non torret hæc regula, si unio etiam in parte tantùm sit sortita effectum suum: negativa enim, quòd unio non sit sortita effectum, negat totum, & in dubio potiùs est pronunciandum pro non revocatione, Garc. *p.* 12. *c.* 2 *n.* 294. & sic, si unio facta de pluribus beneficiis simul, sufficere ad hanc exclusionem à dicta regula, quòd habuerit effectum de aliquibus, Carol. Ant. de Luca. *loc. cit.* ubi sic inquit: *Quoniam unio est unica plurium beneficiorum sub unica expressione valoris, ac unica structura verborum, tanquam actus individuus, qui juxta receptas regulas non potest pro parte valere, & pro parte non: unde propterea quatenus actus in parte effectuatus est, dicitur effectuatus in totum ad effectum; ut non subjaceat huic regulæ revocatoriæ, ne una eadémque res diverso jure censeatur.* Citat pro hoc Cavaler. *decis.* 408. *n.* 6. *decis.* 449. *n.* 7. Burlatt. *decis.* 870. *n.* 4. & Rotam. Dum ad instar sententiæ continentis plura capitula separata, sive ad instar ejusdem scripturæ continentis plures gratias distinctas, unio plurium beneficiorum dici possit distributiva in singulis cum eorum distincto valore, distinctâque dispositione, adeò, ut dici possit tot uniones, quot sunt beneficia, Card. de Luca. *loc. cit.* similia ferè ex eodem Cavalerio *cit. decis.* 449. habet Corrad. *l.* 2. *c.* 5. *à n.* 31. ubi, quòd, cùm fuissent unita plura beneficia pro erectione aliquot canonicatuum, dum eorum beneficiorum valor fuisset sub unica expressione coacervatus, dos etiam censebatur unica; & sic, cùm unio effectuata in uno ex illis beneficiis unitis sub eadem expressione valoris, censetur effectuata quò ad reliqua beneficia. Unde etiam parum refert, ut idem Corrad. *n.* 13. si facta non fuerit unica unio omnium beneficiorum, sed plures ac distinctæ, & proinde per effectuationem unius inferri non possit ad effectuationem alterius; quia unio talium beneficiorum unica tantùm dicitur, non autem plures; cùm appareat unicam dispositionem unicâ oratione ac structurâ pendentem ab iisdem verbis: *Unimus, annectimus, & incorporamus*, in fine ipsius orationis appositis. Præsertim verò idipsum confirmatur ex eo, quòd, ut dictorum ipsorum beneficiorum valor non fuit distinctè ac separatim expressus, sed in simul, & ita in confuso in unam summam coacervatus, quod clarè probat unicam tantùm unionem, non plures & distinctas esse factas; si verò facta revera fuisset non unica unio, sed plures & distinctæ, ab effectuatione unius non liceret inferre ad effectuationem alterius; & sic eadem gratia pro una parte esset valida, pro altera non, & sic, licèt cesset quò ad partem invalidam, sustinetur quò ad validam.

3. Respondeo secundò: Complectitur igitur dicta regula solas uniones factas, non tamen adhuc effectuatas, uti & faciendas in vim mandati Apostolici, seu quas Papa mandaverat fieri in partibus, si de narratis constaret, ita ut, si interea moriatur Papa mandans, omnes illæ concessiones & mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus per promulgatam à subsequente Papa hanc regulam sint irritæ, & nullius firmitatis, Chok. *ad hanc reg. n.* 14. secus autem foret, seu non censebuntur revocatæ hæ uniones factæ & faciendæ, si post mortem quidem Papæ concedentis, ante promulgationem tamen hujus regulæ per subsequentem Pontificem factam, gratia de uniendo, vel unio facta haberet effectum, Chok. *loc. cit. n.* 18.

4. Respondeo tertiò: Ut tolleretur omnis controversia, & dubitatio, Julius III. in hac regula à se edita designavit, & expressit omnes harum unionum non sortitarum effectum, aut faciendarum species, dum ait: *Omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes & dismembrationes; etiam perpetuas uniones factas quibuscunque Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, universitatibus, & aliis piis locis, ac quascunque concessiones & mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus faciendis.* Chok. *loc. cit. n.* 15. quin &, ut hodiedum adhuc hæc regula edita est, complectitur omnes enumeratas jam unionum harum species & modos, Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 43. iisdem omninò verbis Julii III. mens. Corrad. *in pr. benef. l.* 2. *c.* 15. *n.* 21. ubi adhuc amplioribus verbis hoc ipsum explicat, dum ait: *Exstat regula Cancell.* 13. *quâ summus Pontifex omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, dismembrationes, etiam perpetuas de quibuscunque Cathedralibus, nec non aliis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, eorúmve domibus, prædiis & locis per cessum vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem, qualiacunque fuerint, invicem, vel aliis Ecclesiis, monasteriis & mensis, etiam Capitularibus, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, ac piis & aliis locis, universitatibus, etiam studiorum generalium, & Collegiis, etiam in favorem S. R. E. Cardinalium, seu Ecclesiis ac monasteriis per eos obtentis, quomodolibet Apostolicâ vel aliâ quavis, (non tamen Tridentini) auctoritate; nec non pro fundatione seu dotatione, augmento vel conservatione Collegiorum, &c. quæ non sunt sortita suum effectum, ac quascunque concessiones, mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis præmissis faciendis revocavit & cassavit.* Sic Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 181. ait: *Utcunque prætendatur unio facta, sive suppressio, sive dismembratio; suppressio etiam ab ipso Papa facta, si non est sortita effectum ante Papæ obitum, subjacet regulæ Cancell. revocatoriæ unionum, & l.* 1. *q.* 29. *n.* 15. *quisque Papa per dictam regulam revocat omnes uniones, suppressiones & dismembrationes, sive Apostolicâ sive quacunque aliâ auctoritate factas, quæ suum effectum non sunt sortita. Et ead. q.* 29. *n.* 25. ubi, quòd extra hos duos casus, nimirum unionis sortitæ effectum, & factæ in virtute Tridentini Papæ per hanc regulam declarat, se omnino irritare quascunque uniones cum quibuscunque clausulis & decretis factas, adeò, ut non obstet clausula præservativa à futuris regulis, tam suis quàm Successorum; eò quòd cùm regula procedat per viam legis cum clausula: *Ut obstantia habeantur pro expressis*; satis dicitur huic præservativæ derogatum; neque enim prædecessor imponere potest legem successori, juxta *c. innotuit.* 20. §. *quamvis. de elect.*

5. Respondeo quartò in specie ad hoc, de quo fortè adhuc dubitari poterat; cùm per verba illa: *Quomodolibet Apostolicâ, vel aliâ auctoritate quacunque factæ*: revocentur uniones non sortitæ effectum per Pontificem prædecessorem, & per ipsam Sedem Apostolicam, etiam Consistorialiter, & ex certa scientia, & motu proprio concessæ: à fortiore quoque revocatæ videntur uniones factæ per Legatos aut Ordinarios, utpote quæ debiliores censeri debent, cùm concessæ sint ab habentibus minorem potestatem. Corrad. *loc. cit. n.* 22. citans Mandos. *ad hanc reg. q.* 6. *n.* 10. Contrarium tamen sentire videtur Chok. *ad hanc reg. n.* 15. ubi ait: *Procedit in unionibus factis non solùm quacunque auctoritate Apostolicâ, sed etiam quâcunque aliâ, non tamen ordinariâ, vel auctoritate Concilii Tridentini.*

6. Excipiuntur nihilominus & præservantur, seu non comprehenduntur sub ea regula uniones

non effectuatæ, factæ in virtute, seu in executionem decretorum Trid. Chok. *ad hanc reg. n.* 16. Paris. *de resign. l.* 2. *c.* 9. *n.* 58. Corrad. *cit. n.* 21. & 23. Gonz. *loc. cit. n.* 46. Lott. *cit. q.* 29. *n.* 15. & *cit. q.* 28. *n.* 181. nempe quatenus dictum Concilium decrevit uniones fieri ex aliqua harum trium causarum: nimirum pro erectione Seminarii *sess.* 23. *c.* 18. dum in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata insigni sunt præbendæ adeò tenues, ut cum distributionibus quotidianis non sufficiant decenti Canonicorum gradui pro loci & personarum qualitate sustinendo. *sess.* 24. c. 15. dum Ecclesia curata adeò est pauper, ut aliter status illius pro dignitate nequeat conservari. *sess.* 21. *c.* 5. pro ut hoc ipsum etiam expressum in regula hac edita à Paulo V. apud Chok. *loc. cit.*

7. Secundò excipiuntur uniones factæ pro fundatione, dotatione, augmento vel conservatione collegiorum, & aliorum piorum & religiosorum locorum, ad fidei Catholicæ defensionem & propagationem, bonarumque artium cultum, ut in ipsa regula dicitur. Chok. *loc. cit. n.* 17. Gonz. *loc. cit. n.* 47. cum communi.

8. Tertiò excipiuntur quoque uniones ex causa dotis, & necessaria loci alicujus, aut rei piæ. Chok. *cit. n.* 17. citans Crescent. *dec.* 1. *de Paroch. in fine.* Mandos. *ad hanc reg. q.* 3. Caputaq. *decis.* 42. *p.* 3. Gonz. *n.* 48. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 282. Corrad. *loc. cit. n.* 26. mordicus tentum dicens suo tempore. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 15. citans plures pro hoc Rotæ decis. Unde ait idem Lott. quòd *in Toletan.* 28. *Jan.* 1610. obiter dictum, nempe modernas regulas complecti etiam uniones factas pro dote, & in augmentum cultûs divini, minimè admitti, si ad dotem necessariam, augmentúmque cultûs divini necessarium referatur: & sententiam hanc, nempe non comprehendi dictas uniones factas causâ talis dotis, firmatum esse etiam secundùm modernas regulas à Rota *in Alerien. benefic.* 15. *Jan.* 1618. dispositio siquidem quantumcunque generalis non videtur tollere privilegium specialiter à jure concessum. Corrad. *loc. cit. n.* 24. ex Ruin. *cons.* 45. *n.* 12. *l.* 5. & lex seu statutum generaliter loquens non extenditur ad causam dotis in ejus præjudicium. Corrad. *ibid.* ex Gozad. *in cons.* 43. *col.* 2. Paris. *cons.* 81. *n.* 9. *vol.* 3.

9. Ampliatur quoque hæc sententia, ut procedat, sive facta unio pro dote beneficii jam erecti, sive in ipsa ejus erectione; quia sicut regula non revocat erectiones, ita nec uniones illis consecutivas, Lott. *loc. cit. n.* 16. citans Seraph. *decis.* 982. *n.* 1. quem secuta sit Rota *in citata Aleriensi.* Card. de Luca *de benef. d.* 43. *n.* 5. ubi, quòd unio, quæ principaliter fit pro nova erectione dignitatum, vel beneficiorum, dicatur accessoria tanquam dos beneficii alterius de novo erecti, & consequenter attenditur effectuatio gratiæ principalis, quæ secum trahit effectuationem unionis tanquam accessoriæ, pro quo præter Seraphin. jam citatum citat insuper Cavaler. *decis.* 449. *n.* 6. & addit: quia hoc non est supprimere, vel minuere numerum beneficiorum, sed potiùs ita commutare de una specie in aliam, & beneficia, quæ erant simplicia, convertere in dignitates & Canonicatus, casus non cadit sub regula, intellige, revocatoria unionum. Corrad. *in pr. benef. l.* 2. c. 15. *n.* 27. ubi, quòd quotiescunque unio fit pro erectione alicujus beneficii, dicitur facta pro augmento cultûs divini, quo casu regulariter nec unio, nec dismembratio subjacet regulæ, & fusiùs *n.* 65. ubi, quòd à Rota *in Auximensi. union.* 3. *Jul.* 1617. resolutum, non obstare, seu non intrare regulas revocatorias unionum, dum unio facta pro dote necessaria in creatione Parochialis in Collegiatam; cùm sit facta in augmentum cultûs divini, quod necessariò resultat ex erectione Parochialis in Collegiatam cum numero Canonicorum & Præbendatorum; nihilque referre, Ecclesiam illam ante habuisse dotem; quia licèt ea sufficiens fuisset pro Curatis tunc inservientibus, non tamen erat sufficiens ad numerum Canonicorum, qui postea in erectione novæ Collegiatæ auctus fuit, pro quorum manutentione erat necessaria talis unio. Et clariùs fusiusque *à n.* 34. ubi: *Præmissa sibi locum vendicant nedum, ubi agitur de unione facta beneficio jam erecto: verùm etiam in ipsa erectione, dum expetitur à Papa, dum enim hujusmodi suppressio & extinctio fit pro dote Ecclesiæ, quæ erigitur, cum erectio valeat, nec per ullam aliam regulam revocetur, congruum est, quod etiam accessorium ejus naturam sequatur, & sic, cum gratia erectionis non exspiraverit per dictam regulam, consequens est, ut neque unio, quæ fit pro ejus dote necessaria, non exspiraverit per illam.* Licèt, ut ait Corrad. *n.* 38. aliud dicendum, dum ubi in literis unionis daretur certa forma, putà, quia dictum, quòd erectio fiat, postquam fuerit facta dismembratio fructuum; quia non fuit priùs facta erectio, non subsistit ista dismembratio, & cùm sit nulla, subjacet regulæ revocatoriæ. Vide eundem de his pluribus *n. seq.*

10. Limitatur è contra hæc sententia, ut solùm locum habeat in unionibus, quæ fiunt ex causa dotationis necessariæ, vel augmentatione dotis necessariæ, ita ut si fiant ex causa solùm commodioris sustentationis, subjiciantur adhuc regulæ, Garc. *cit. n.* 282. & recitata ab eo decisio Rotæ, ubi in fine dicitur, habere id locum solùm in dote necessaria, non autem augmentativa, per quod intelligitur augmentum, quod est supra præcisam necessitatem, & congruam sustentationem. & *n.* 182. citans pro hoc Rotam *in Mediolan. dismemb.* 16. *Nov.* 1594. ubi dicitur: unio non sortita effectum revocatur, quando non fuit facta causâ necessitatis; sed voluptatis aut utilitatis. Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 21. ubi. *Dum unio asseritur facta pro commodiore sustentatione, jam hinc dicitur excludi causa necessitatis, & subjacet regulæ revocatoriæ;* ubi hoc ipsum resolutum dicit *in Toletan.* 13. *Jan.* 1618. & 28. *Jun.* 1610. Card. de Luc. *cit. d.* 43. *n.* 5. ubi, quòd si, cessante præcisâ necessitate, unio principaliter non tam respiciat Ecclesiam, ejúsque cultum ac servitium, sed potiùs majorem ditationem seu commoditatem possidentium ipsas præbendas seu canonicatus, subjacet regulæ. Corrad. *loc. cit. n.* 28. ubi ait: *Dummodo tamen augmentum sit necessarium, non autem voluntarium*, & fusiùs *ibid. n.* 59. *juncto n.* 61. & *seq.* ubi, quòd Pius V. univerat, vel potiùs unire demandârat Præceptoriam aliquam mensæ Capitulari Neapolitanæ, quæ dein, dum necdum effectuata fuisset, à Successore Pii V. fuit collata alteri; eò quòd dictæ Præceptoriæ fructus fuissent pro illorum canonicatuum dotis augmento applicati, absque aliqua expressione, quòd prædicta Ecclesia ob tenuitatem fructuum aliquod sentiret in divinis detrimentum, aut cultus divinus in ea augeretur; & sic videbatur facta non pro dote necessaria, sed augmentativa, quæ regulæ revocatoriæ minimè resistere poterat, similiter *in una Metensi unionis*, ut habet Corrad. *n.* 64. cùm Clemens VIII. mandâsset supprimi quandam Parochialem, & uniri mensæ Conventuali alicujus Monasterii, eáque unio non fuisset effectuata, supervenientibus regulis revocatoriis Leonis XI. & Pauli V. remansit revocata; eò quòd non probabatur facta pro necessaria, sed tantum pro commodiore sustentatione dicti Conventûs, ut apparebat ex verbis dictæ unionis, nempe: *Ex hoc sustentationi & necessitatibus Prioris & Conventûs non modicum consuleretur, ex indeque ipsi divinis laudibus commodiùs & efficaciùs insisterent, &c.* Atque ita in fine prædictæ decisionis conclusum fuerit; hodie per modernas regulas expressè revocari uniones factas etiam pro augmento dotis, (intellige, non præcisè necessario) vel pro conservatione, (intellige iterum, non præcisè necessaria) piorum & religiosorum locorum. Vel etiam ad erectionem novi beneficii, ita ut, si erectio hæc non fuit necessaria, sed voluntaria, & pro majore commoditate populi, semper intret regula revocatoria, pro quo citat Achill. de Grass. *decis.* 1. *super dicta reg.* & decis. Rotæ *in Toletan. Capellan.* Porrò dicitur dos vel augmentatio dotis necessaria, ita ut concludatur ad cultum divinum, ubicunque vel nulla dos est, vel ita tenuis, ut prorsus insufficiens sit ad sustentationem ministrorum, dum, ut Natta *cons.* 37. *n.* 3. paria sunt nullam habere dotem & habere dotem insufficientem. Lott. *loc. cit. n.* 17. & 18.

Corrad.

Corrad. *loc. cit. n.* 62. Et in hoc plurimùm attenduntur verba unionis, an videlicet dicatur, eam fieri; quia aliàs non possunt ibi ministri commodè haberi, quo casu concluditur ad necessitatem, nisi fortè adest, qui cogi posset ad dotationem vel dotem augendam; secus ac si diceretur: *Ut comodiùs habeantur vel sustententur ministri*; utpote quod *commodiùs* supponit positivum, nempe *satis commodè*, Lott. *loc. cit. n.* 19. prout idipsum patet ex decis. illa Rotæ in dicta Merensi.

11. Quartò (si tamen casus hic diversus est à præcedente) excipiuntur uniones factæ ad augmentum cultûs divini, Gonz. *loc. cit. n.* 49. citans Caputaq. *decis.* 42. *p.* 3. Mohed. *decis.* 7. *de privileg.* Corrad. *loc. cit. n.* 24. citans Rotam *decis.* 1143. *p.* 3. *divers.* dicentem, non esse verisimile, quòd Papa voluerit per regulam revocatoriam unionum etiam perpetuarum revocare unionem factam ad augmentum cultûs divini. Quamvis idem Corrad. *n.* 29. dicat, quòd, cùm regula revocatoria loquatur nimis generaliter, adeóque omnes casus in ea expressos comprehendere videatur, ut ex ejus lectura patet, omnes supradicti casus videantur expressè comprehensi, & non excepti, (dicitur namque in regula: *Nec non pro fundatione seu dotatione, & augmento &c.* revocavit) se nihil habuisse contra regulam circa præmissa, sed tenuisse eam semper, prout jacet, & ad verbum accipiendam esse; vel saltem se ancipitem diu fuisse, donec vidisset plures decisiones super intellectum prædictorum regulæ, præsertim *decis.* 1143. *p.* 3. *Divers.* in qua tentum, hujusmodi uniones non comprehendi; eò quòd in dispositione generali revocatoria non sit credendum, quòd disponens voluerit comprehendere ea, quæ concernunt augmentum cultûs divini. Et illam Thanis. 43. quam recitat Garc. *n.* 283. in qua dicitur, quòd regula revocatoria unionum non sortitatum effectum, licèt habeat ambigua verba, (de qua ambiguitate vide etiam Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 15. § *quamvis*) etiam de unionibus factis in favorem Ecclesiarum & piorum locorum, tamen non intelligatur revocata unio facta pro constitutione dotis, vel etiam augmento cultûs divini; quia si de iis Papa cogitâsset, vel interrogatus esset, ita verisimiliter respondisset. Videtur tamen idipsum iterum restringendum cum Lott. *l. cit. n.* 15. ad augmentum necessarium cultûs divini, juxta dicta ad casum præcedentem. Atque ita hæc exceptio, uti & præcedens, nempe causa necessitatis deducitur ex defectu mentis legislatoris, quòd is censeatur dictas uniones ex dicta necessitate factas noluisse comprehendere. Lott. *loc. cit. n.* 22.

12. Quintò excipiuntur à regula uniones factæ in vim contractûs, vel ex causa onerosa. Chok. *loc. cit. n.* 17. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 297. citans Puteum. *decis.* 337. *l.* 1. (ubi etiam declaret, quando unio fiat per viam contractûs) Mohed. *decis.* 6. *de privileg. n.* 1. & 2. Gonz. *loc. cit. n.* 50. Corrad. *loc. cit. n.* 29. Lott. *loc. cit. n.* 23. qui tamen hoc ipsum distinguit ex Put. *loc. cit.* ut procedat, si unio facta esset ex causa veri contractûs & realiter initi, non autem facti ex clausula roborativa actûs, quæ adjici solet. Et sic ait Garc. *loc. cit. n.* 299. quòd in unione facta cum clausula: *In vim contractûs*; habeat adhuc locum regula, juxta quod resolverit Rota *in Abulensi de anno* 1540. & per Mohed. *loc. cit.* Put. *decis.* 51. *l.* 1. & decis. 1136. *l.* 3. *p.* 3. *divers.* addit etiam Garc. *n.* 297. *juncto n.* 298. ex Mandos. *ad hanc reg. q.* 8. *n.* 11. & *seq.* regulam hanc non videri habere locum in unionibus factis in recompensationem vel ex causa remuneratoria ob servitia vel merita extraordinaria, quod ipsum tenet Chok. *ad hanc reg. n.* 17.

13. Sextò non habet locum regula, quando unus Ordo supprimeretur in totum, & ejus beneficia alteri applicarentur. Gonz. *loc. cit. n.* 51. sic resolutum dicens à Rota *in Tirason. Prioratus* 16. *Feb.* 1595. *ad finem.* Chok. *loc. cit.*

Quæstio 942. Quænam adversùs dictam regulam Revocatoriam adhiberi possit, ac soleat cautela, ne hujusmodi uniones factæ in augmentum cultûs divini, successu temporis revocari, aut de earum revocatione facta dubitari contingat?

Respondet Corrad. *cit. c.* 15. *n.* 57. ad tollendum omne dubium solere peti à Papa revalidationem hujusmodi unionis, quæ per dictam regulam revocata prætendi posset, & pro ea revalidatione porrigi Papæ preces seu supplicationem, cujus formam *ibid.* subjicit Corrad. additque *n.* 58. quòd ea cautela semper habita fuerit necessaria ab antiquissimis & practicis Curialibus, dum in unione non ita liquidò appareret, eam fuisse factam in augmentum cultûs divini, vel ex causis in dicta regula non expressis, sed aliis; vel etiam, si appareat facta in augmentum dotis, non tamen ex tali augmento deducitur præcisa necessitas, & sic dubiteretur de illius unionis validitate. Porrò petitam à novo Pontifice similem revalidationem visam sæpè ab eodem denegari, ait *ibid.* Corrad.

Quæstio 943. Dum unus dicit de regula Revocatoria, & alter asserit unionem fuisse sortitam effectum, penes quem sit probatio?

Respondet Garc. *cit. c.* 8. *n.* 300. remissivè ad Mandos. *ad hanc regulam. q.* 7.

Quæstio 944. An, dum dicta regula revocatoria unionum locum non habet, regula mensium capiat beneficia unita, quæ effectum sortita non sunt?

Respondeo negativè: Neque etiam dicta regula mensium impediet, quò minùs gratia seu mandatum de facienda unione alicujus beneficii, cùm primùm per cessum vel decessum possessoris vacaverit, detur executioni. Gonz. *gl.* 5. §. 7. *n.* 53. Secus verò est, ubi regula revocatoria locum haberet. Gonz. *ibid.* Quòd si etiam in Ecclesia accessoriè unita poneretur aliquis Vicarius perpetuus & titulatus, vicaria illa caderet sub regula mensium. Gonz. *loc. cit. n.* 54. Ac denique dum beneficium alteri unitum est æquè principaliter, ita ut jura utriusque beneficii salva permaneant, licèt ad invicem communicentur; cùm tunc beneficium non perdat nomen, nec titulum, nec effectum beneficii, nulla est ratio, quare hoc beneficium, quod remanet ex duobus unitis compositum, non comprehendatur regulâ mensium. Gonz. *loc. cit. n.* 55. & *n.* 56.

Quæstio 945. An, & qualiter, dissolutâ unione, remaneat beneficium, quod priùs erat, & si priùs erat jurispatronatûs, hoc juspatronatûs quoque redeat?

1. Respondeo ad primum sub distinctione: Si agatur de suppressione, seu de unione non extinctiva tituli, dissolutio hujus unionis solùm removet impedimentum, quod priùs fuerat inductum; neque ideo beneficium intelligitur deduci de non esse ad esse, sive de novo creari. Lott. *l.* 2. *q.* 8. *n.* 85. citans gl. *in Clem. ult. de rescrip. v. creatum.* Anchar. *ibid. n.* 4. Barbat. *n.* 22. eò quòd, ut Lott. *n.* 86. in eo titulo non extincto conservetur materia & forma essentiæ beneficii, licèt impediatur collatio. Unde, quando dissolvitur unio, sive revocatur suppressio, beneficium non deciditur ab alio principio, sed ipsum est principium sui ipsius, usque adeò, ut *n.* 87. Lott. ut pro reductione beneficii ita suppressi ad statum pristinum non sit necessaria auctoritas Papæ, etiamsi illa intervenisset in illa suppressione, ut Butrio *in c. cùm accessissent. de constit.* Si autem agatur de suppressione extinctiva tituli, quia jam non possunt remanere reliquiæ beneficii, nihil est, in quo conservetur substantia ipsius beneficii, per dissolutionem unionis beneficium deducitur de non esse ad esse, habetúrque pro novo beneficio. Lott. *loc. cit. n.* 88. citans Joan. de Lignan. *in cit. Clem. ult.* quem sequuntur *ibid.* omnes, & Felin. *in cit. c. cùm accessissent. n.* 33. ac probans illud ex *l. intercedit. de condit. & demonst.* Pro hac autem dissolutione, à qua resultat hujusmodi nova creatio,

requiri auctoritatem Papæ, ait Lott *cit. n.* 88. & citat pro hoc Bald. *in cap. cum accessissent. n. 16.* Verùm non video, cur ad talem dissolutionem requiratur auctoritas Papæ; cùm & Ordinarius unionem factam accessoriè, quæ est extinctiva tituli, dissolvere possit, etiam, ut dictum suprà, si unio facta fuisset auctoritate Papæ ordinariâ, & etiam beneficia erigere; adeóque cur dici nequeat, quòd Episcopus auctoritate suâ dissolvendo unionem, hoc ipso simul, vel etiam per actum distinctum creet de novo beneficium.

2. Respondeo ad secundum: An quoque resurgat in hoc casu posteriori jus patronatûs, quod unà cum extinctione tituli in totum perierat, dubitari posset, videturque ex æquitate dicendum, quòd sic; etiamsi de novo creetur illud beneficium, nempe, quòd vel hoc ipso resultet quoque jus illud patronatûs, vel unà cum creatione nova beneficii constituatur ab Episcopo. Et sic, quòd juspatronatûs redeat, sentiunt Azor. & Castrop. suprà citati, ubi, qui vocandi ad dissolutionem unionis. Videtur etiam huc facere, quod tradit Lott. *l. 2. q. 31. n. 32.* quòd dissolutâ unione res redat ad naturam suam, & sic beneficium, quod vi unionis non erat ampliùs conferibile per concursum, (dum erat Parochiale) dissolutâ unione debeat iterum conferri per concursum. Videtur tamen etiam obstare in contrarium, quòd beneficium semel liberatum à servitute hac jurispatronatûs, non possit eidem denuo subjici, sine nova causa, ex qua solet concedi juspatronatûs, ut firmari videtur à simili, dum, si dissoluto per mortem matrimonio, resurgeret à mortuis maritus, non hoc ipso uxori adhuc viventi obligaretur; uti nec servus ad vitam resuscitatus foret ampliùs servus. Ad illud Lotterii de concursu etiam dici potest, convenire hoc omni beneficio Parochiali de per se existenti, adeóque non mirum, quòd dissolutâ unione tale beneficium cadat iterum sub hac regula communi omnibus Parochialibus. Porrò, quod ait Lott. *l. 2. q. 8. n. 82.* decisum à Rota *in Spoletan. Abbatia* 19. *Decemb.* 1625. Eum, qui mediante certâ pecuniarum quantitate obtinuerat dissolvi unionem, & ex hac causa decerni sibi esse acquisitum juspatronatûs, (quod ipsum jus non aliter, quàm ex privilegio obtentum ait Lott.) hoc inquam intelligendum videtur, ubi beneficium illud, quod unitum fuerat, ob tenues suos reditus redotatur à tali, vel ejus dos augetur, ut per se jam subsistere possit; & sic pariter de tali redotatore in hac unionis dissolutione loquendum in ordine ad jus patronatûs antiquum, ac de redotatore vel augmentatore dotis beneficii non uniti.

CAPUT SECUNDUM.

De dismembratione, divisione, suppressione, & extinctione Beneficiorum.

PARAGRAPHUS I. De Dismembratione.

Quæstio 946. Quid sit Dismembratio?

RESpondeo: Est separatio tantùm aliquorum fructuum & redituum beneficii ab ipso beneficio, ut alteri beneficio vel pio loco applicentur. Castrop. *de benef. d. 6. p. 9. § 10. n. 1.* Garc. *p. 12. c. 3. n. 1.* Et hinc per eam non extinguitur titulus beneficii, sed hic intactus & indivisus permanet apud Rectorem beneficii, à quo fructus aliqui separantur. AA. iidem *ll. cit.* etsi per eam alteretur beneficium seu Ecclesia, diminuaturque in bonis & reditibus suis. Garc. *loc. cit. n.* 2. Unde etiam, dum fructus alicujus beneficii uniuntur alteri, remanente beneficio penes suum Rectorem, non tam est unio, quàm dismembratio. Garc *loc. cit. n.* 2. Et hinc patet, qualiter dismembratio distinguatur à divisione beneficii; cùm per eam, ut dictum, titulus non dividatur, sed eo manente indiviso, pars fructuum ab eo separatur; divisio autem beneficii fit, dum ipse titulus beneficii simul dividitur, & de uno fiunt plura beneficia, v.g. ex una Parochiali duæ, ex uno Canonicatu duo, (vel etiam, ut Castrop Canonicatus, & portio) Tond. *qq. benef. p. 3. c. 156. n. 17.* Castrop. *loc. cit. n.* 3. Garc. *p. 12. c. 4. n. 1.*

Quæstio 947. Dismembratio an, & qualiter probibita, vel permissa?

1. RESpondeo primò: Dismembratio quorumvis beneficiorum jam dudum prohibita fuit in Concilio Turonens. *c. majoribus. & c. tua. de preb.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 2.* Quia divisiones & dismembrationes Ecclesiarum redolent, & in jure censentur species formalis, & veræ alienationis prohibitæ cadentis sub dispositione Extravag. *ambitiosa. de reb. Eccl. non. alien.* Card. de Luca. *de Regular. d. 5. n. 4. & d. 25. n. 4 & d. 27. n. 4.* ubi: *Regulariter dismembratio dicitur prohibita alienatio, qua cadit sub Extrav. ambitiosa.* Non tamen ita prohibita est dismembratio & odiosa in jure, quàm unio extinctiva tituli, Lott. *l. 2. q. 28. n. 31.* de quo paulò inferiùs, ubi, an cadat sub Regula revocatoria unionum.

2. Respondeo secundò: Tamen permissa est ex causa legitima. *c. ad audientiam. de Eccles. ædif.* Lott. *loc. cit. n.* 3.

Quæstio 948. An, & quid possit Episcopus circa dismembrationes faciendas?

1. RESpondeo primò: Episcopus, aut alter inferior Papâ non potest facere, seu auctorizare dismembrationem sine legitima causa. Card. de Luca. *de Regular. d. 64. n 9.* Lott. *cit. q. 28. n. 43.* dum verò adest legitima causa, potest id Episcopus, Castrop. *loc. cit. n.* 1. dum autem Tond. *loc. cit. p. 1. c. 36. n. 4.* ait, non esse licitum Episcopo beneficium dismembrare vel dividere, nec ex uno duo facere, loquitur de dismembratione beneficii curati. Hinc

2. Respondeo secundò: Non potest Episcopus Parochialem, seu beneficium curatum dismembrare, ita ut reditus ab ea separati applicentur beneficio simplici erecto, vel erigendo, Tond. *loc. cit.* Castrop. *loc. cit. n.* 2. vetat enim Trid. *sess. 25. c. 16.* converti beneficium curatum in simplex hisce verbis: *Statuit SS. Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæva institutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignatâ Vicario congruâ portione non convertantur, non obstantibus quibuscunque gratiis &c.* Declaravitque S. Congregatio hoc ipsum intelligi quoque debere etiam in parte fructuum. Castrop. *loc. cit.* Garc. *p. 12. c. 2. n. 87.*

3. Respondeo tertiò: Neque etiam Episcopus separare potest seu dismembrare ab Ecclesia Parochiali beneficia simplicia, seu Oratoria ei unita, tametsi separatis Parochialis non egeret; quia esset, Parochialem ex parte in simplicem convertere contra Trid. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* idipsum quoque à S. Congregat. decisum refereos Castrop. *loc. cit.* citans insuper Riccium *in pr. fori Eccles. decis. 492. editionis 1. & edit. 2. resol. 383. n. 6. & 7.*

Quæstio 949. An dismembratio requirat necessariò causam, & solennitatem?

RESpondeo affirmativè, Tond. *qq. benef. p. 3. c. 156. n. 17.* ubi, quòd dismembratio fieri non potest

poteſt niſi ſubſiſtente cauſâ, & cum ſolennitatibus requiſitis, citat *deciſ. Rotæ* 6. *n.* 1. *& ſeq. p.* 7. *recent.* Et quidem eædem cauſæ, eædémque ſolennitates intervenire debent, quæ in alienatione rerum Eccleſiæ requiruntur, Caſtrop. *loc. cit.* Garc. *cit. c.* 4. *n.* 3. ubi, quòd eædem cauſæ & ſolennitates requirantur in diſmembratione, quæ in unione, Lott. *l.* 1 *q.* 28 *n.* 4. ubi, quòd in diſmembratione tanquam in alienatione rei Eccleſiæ exigatur & cauſæ, & ſolennitatis concurſus. Card. de Luca. *de Regular. d.* 5. *n.* 4. ubi: *Diviſiones & diſmembrationes omnes, & fortè majores ſolennitates exigunt cum juſtitia cauſæ neceſſitatis vel utilitatis; eo modo, quo in formalibus alienationibus deſideratur.* Et *ibid. d.* 64. *n.* 9. ubi: *Diviſio, vel ſuppreſſio, aut diſmembratio, aut alia conceſſio Eccleſiarum redolet prohibitam alienationem, quæ ab Epiſcopo, vel alio Prælato fieri non poteſt abſque copulativo concurſu ſolennitatis, & juſtæ cauſæ.* Corrad. *pr. benef. l.* 3. *c.* 2. *n.* 2. ubi: *Diſmembratio fructuum nullo modo fieri debet, niſi adhibitis debitis requiſitis & ſolennitatibus ad illius validitatem, unà cum juſta cauſa, cùm ipſa cauſa requirantur ac ſolennitates in hujuſmodi diſmembratione, quæ adhiberi debent in alienatione rerum Eccleſiæ;* citat pro hoc Franc. *in c.* 1. *n.* 5. *de reb. Eccl. non alien. in* 6.

Quæſtio 950. An, & qualiter auctoritas Apoſtolica ſuppleat defectum cauſæ, & ſolennitatum in diſmembratione factâ hac auctoritate, aut in vim illius à Delegato Papæ, aut Viſitatore, aut cum beneplacito Apoſtolico?

1 RESpondeo primò: Etſi dubium non ſit, quin Papa ex plenitudine poteſtatis, & ſupremi, quod habet, in beneficialibus dominii facere poſſit validè ejuſmodi diſmembrationes, non ſolùm abſque omni ſolennitate, ſed & abſque cauſa, Lott. *l.* 1 *q.* 28. *n.* 161. loquens quidem de unione, ob identitatem tamen rationis idem locum habet in diſmembratione. Etſi etiam beneplacitum Apoſtolicum, (intelligi videtur, etiam non procedens ex illa abſolutiſſima poteſtate, ſeu, ut loqui ſolemus, ex plenitudine poteſtatis, quamvis aliàs Lott. *l.* 1. *q.* 36. *n.* 116. dicat de Papa, quòd de poteſtate ordinaria conſenſum alterius ſupplere nequeat) ſuppleat ſolennitates, de quo mox, non tamen ſupplet cauſam. Card. de Luca. *de benef. d.* 45. *n.* 10. ubi loquens de diſmembratione ait: *Ex concluſione in materia alienationis bonorum, vel jurium Eccleſiæ recepta beneplacitum Apoſtolicum ſupplet ſolennitates, non autem cauſam ex deductis per Gregor. & Adden. deciſ.* 113. *n.* 8. *&* 11. *& alios paſſim* & *d.* 47. *n.* 11. ubi: *Auctoritas Apoſtolica ſupplet conſenſum Capituli aliáſque ſolennitates, ſine quibus Ordinarius, etiam accedente cauſâ, ad hujuſmodi actus procedere non poteſt; ſed non ſupplet cauſam.* Unde in hoc puncto dicendum videtur de nullitate diſmembrationis factæ etiam à Papa ob falſam cauſam, quod ſuprà dictum de unione. Neque contrarius videtur Lott. *cit. q.* 28. *n.* 161. ubi, quòd neceſſitas cauſæ non teneat Papam, quia loquitur tum de abſoluta Papæ poteſtate; tum de carentia cauſæ, quæ tamen eſt cum certa ſcientia præjudicii aliis, putà Patrono Eccleſiæ &c. inferendi.

2. Reſpondeo ſecundò: Diſmembratio facta per Papam non requirit ullas ſolennitates, auctoritate Apoſtolicâ quaſcunque ſolennitates ſupplente. Et in ſpecie conſenſum illum Capituli, quamvis adſit clauſula: *Vocatis vocandis*, Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 160. Card. de Luca. *loc. cit. n.* 9. juxta concluſionem, ut ait, generalem in materia alienationis bonorum Eccleſiæ, ut Seraph. *deciſ.* 338. *n.* 8. Rota *deciſ.* 222. *p.* 2. *Recent.*

3. Reſpondeo tertiò: Idem eſt in diſmembratione facta nomine Papæ per Delegatum Apoſtolicum, Card. de Luca. *cit. n.* 9. citans Rotam *deciſ.* 196. *p.* 7. *Recent.* Quod ipſum tamen reſtringit *n.* 11. ita ut dicat, debere talem delegatum ad illum actum habere ſpecialem delegationem, & non ſufficere generalem ad viſitationem vel adminiſtrationem Eccleſiæ, ut in propoſito ceſſantis neceſſitatis ſolennitatum in actibus geſtis per Legatum Apoſtolicum, diſtinguendo inter Delegatum generalem & ſpecialem, tradit Socin. Senior *in c. ficut nuper. n.* 105. *de exceſſ. Præl.* quem citat. Idque ex ea clara & palpabili, ut ait Card. de Luca. ratione: quòd idem unio, (idem eſt de diſmembratione, quia de hac *ibid.* æquè agit de Luca) facta per Papam vel ejus ſpecialem ad hoc Delegatum non ſervatis ſolennitatibus, ac aliàs contra formam juris ſuſtinetur; eo quòd, cùm hæc conſiſtant in jure, non autem in facto, & juris ignorantia non detur in Papa, (utpote in quo ob aſſiſtentiam peritiſſimorum officialium intrat illud vulgare dictum: quòd præſumatur omnia jura habere in ſcrutinio pectoris) faciendo, vel demandando actum cum juris diſpoſitione incompatibilem, implicitè juri derogare, aut in eo diſpenſare cenſetur. Quod ipſum tamen ait, non procedere, niſi poſitâ certâ ſcientiâ impedimenti ſeu incompatibilitatis, ut etiam Lott. *cit. q.* 28. *n.* 161. Unde jam etiam

4. Reſpondeo quartò: Viſitator Apoſtolicus per S. Congregationem deputatus, (intellige pro viſitandis Eccleſiis urbis & diſtrictûs illius) diſmembrationem facere non poteſt ſine ſolennitatibus; quia præter hoc, quòd careat ſpeciali illâ delegatione, hujuſmodi viſitatores deputati ſolùm per S. Congregat. (etiam independenter à Cardinale Vicario, ut ad hoc habentem immediatam auctoritatem à Papa) imò & ipſa S. Congregatio omnia gerere dicatur vice Papæ tanquam Epiſcopi, & Ordinarii Urbis, non verò ut Epiſcopi totius Orbis, & Eccleſiæ univerſalis, Card. de Luca. *loc. cit. n.* 12. *juncto n.* 13. *&* 14. ubi etiam, in quo ſenſu dicatur illa viſitatio Apoſtolica. Porrò illud hic obſervandum ex Lott. *cit. q.* 28. *n.* 77. Quòd quò ad diſmembrationes conſuetas fieri ab una Eccleſia ad aliam ex bonis & juribus, quæ conſtituunt certam quantitatem redituum; quòd quamvis Papa in literis eam diſmembrationem poſitivè faciat, nihilominus ſemper egeat talis diſmembratio miniſterio Executoris reſpectu liquidationis quantitatis, ante quam impoſſibile eſt, Eccleſiam, cui fit applicatio illa redituum ſeu bonorum, poſſeſſionem acquirere, pro quo Lott. citat Bald. *conſ.* 165. *l.* 4. Aymon *conſ.* 164. *n.* 2. & Rotam *in Cæſar Auguſt fructuum.* 31. *Jan.* 1597.

Quæſtio 951. An, & qualiter cauſa legitima diſmembrationis ſit exprimenda, & juſtificanda?

1. RESpondeo primò: Cauſa diſmembrationis debet exprimi. Lott. *l.* 1. *q.* 28. *n.* 14. ubi: *Quod attinet ad expreſſionem cauſæ, illa ideo exigitur, ut ab ea dimetiatur juſtitia diſmembrationis.* Loquitur autem ibi Lott. de diſmembratione Parochialis.

2. Reſpondeo ſecundò: Ex aſſertione Epiſcopi ſeu Ordinarii auctorizantis diſmembrationem, ea non juſtificatur, Card. de Luca. *de benef. d.* 45. *n.* 6. ubi, quòd diſmembratio ſit formalis alienatio, exigens ultra ſolennitatem copulativè etiam juſtam cauſam extrinſecùs juſtificandam in actis, adeò, ut non ſufficiat aſſertio ipſius Epiſcopi, vel Prælati diſmembrationem facientis ſuper extrajudiciali informatione; quoniam in prohibitis non defertur aſſertioni facientis. Et *d.* 14. *n.* 10. *juncto n.* 11. ubi, quòd ex Regula generali ſententia debeat juſtificari ex actis, ſine quibus nihil probat, neque ſtatum firmat. Idque præcipuè, dum ſumus in prohibitis, & in ſpecie in terminis diſmembrationis, ut ſententiis vel aliis aſſertionibus Ordinariorum non ſit deferendum abſque juſtificatione, ut Ottoboni. *deciſ.* 6. *n.* 13. & latè *deciſ.* 224. *p.* 10. *Recent. n.* 7. Idem docet Lott. *cit. q.* 28. *n.* 33. his verbis: *Quò ad veritatem cauſæ, ea non habet pendere ex aſſertione partium, vel etiam ipſius Epiſcopi, aut alterius diſmembrationi auctorizantis; ſed debet de ea poſitivè conſtare ex proceſſu deſuper facto: quamvis non ſit neceſſarius proceſſus ſcrupuloſus ſecundùm juris ſubtilitatem, ſed ſufficit ſimplex proceſſus. Unde quò ad ipſam cauſam diſmembrationis vel diviſionis Parochiæ, ſufficit pro ejus verificatione acceſſus Ordinarii*

ad locum, & illius inspectio, debent tamen hæc omnia in actis publicis reduci. Aliàs non staretur Judicis assertioni, quòd locum ipsum vidisset, & negotium in statu tali reperisset. Eadem ferè ex Lott. exscripsit Corrad. *pr. benef. l. 3. c. 3. n. 8.*

Quæstio 952. An, & qualiter dicta causa & solennitates præsumantur in dubio?

1. RESpondeo primò: Pro inducenda præsumptione solennitatis extrinsecæ adhibitæ in dismembratione, quam possessor allegat, sufficit tempus 30. annorum, non tamen minus. Lott. *l. 1. q. 28. n. 38.* citans Imol. *in c. pervenit. n. 10. & 13. de empt. & vendit.* & Rotam *in Elborens. dismemb.* 18. *Decemb.* 1600. Quod ipsum tamen limitat *ibid.* modò tamen probetur consensus illius, de cujus præjudicio agitur, ut rectè ait, advertisse Menochium *l. 3. præsump. 132. n. 64.* sic exponendo *cit. c. pervenit.* Limitat idipsum ulterius *n. 42.* ita ut sublatâ causâ necessariâ, seu non apparente de causa legitima, actus evidenter maneat minùs solennis, ac consequenter non admitteret præsumptionem solennitatis ex tempore aliquo. Sed neque supposito defectu causæ, ex cursu temporis induci posse præsumptionem, auctoritatem Episcopi, aut alterius Papâ inferioris intervenisse; cùm inferior non possit dismembrare, aut dismembrationem auctorizare sine causa, ait Lott. *n. 43.* Neque etiam auctoritatem Papæ, ut idem *n. 44.* cùm nullus lapsus temporis sufficiat pro inducenda præsumptione auctoritatis Papæ, nisi justificata ipsius Papæ scientia circa talem dismembrationem, ut Aymon. *de antiq. tempor. p. 3. in principio. n. 17.* Alex. *cons. 9. n. 8. l. 3.* Ruin. *cons. 23. n. 19. l. 5.* & alii, quos citat Lott. *n. 44.*

2. Respondeo secundò: Dictum tamen tempus non sufficiet pro inducenda præsumptione substantiæ ipsius actûs dismembrationis, ut Aymon. *loc. cit. n. 22.* & consequenter nec pro inducenda præsumptione causæ illius, à qua actus ille substantiatur, & mensuram justitiæ accipit. Lott. *ibid. n. 39. & 40.* citans Natt. *cons. 162. n. 24.* Et addit Lott. *n. 37.* Quòd nisi causa sit evidens, existimare se, nullius temporis lapsum sufficere ad sustinendam dismembrationem; admittere tamen videtur Lott. *n. 41.* quòd præsumenda sit veritas causæ allegatæ, ubicunque versamur in dubio, & ceteræ solennitates apparent adhibitæ; pro quo citat Gemin. *cons. 48. n. 6.* & sic in terminis dismembrationis decisum dicens à Rota apud Seraphin. *decis. 414. n. 2.*

Quæstio 953. Quænam sit legitima causa dismembrationis?

RESpondeo primò: In genere præter ea quæ dicta sunt *quæst. ante hanc. 4.* Quòd nimirum, ut AA. ibi citati, eædem causæ requirantur, quæ requiruntur ad alienationem rerum Ecclesiæ, vel etiam quæ requiruntur ad unionem faciendam, nempe requiri causam necessitatis & utilitatis Ecclesiæ, Card. de Luca. *de benef. d. 45. n. 6.* Tond. *qq. benef. p. 3. c. 156. n. 17.* Corrad. *pr. benef. l. 3. c. 2. n. 2.* Unde dum Lott. ait *cit. q. 28. n. 25.* aliquando solam pinguedinem redituum unius, & exilitatem fructuum alterius Ecclesiæ reputari justam causam pro dismembratione, ut in casu, quo Episcopus constituit ministrum in Ecclesia Parochiali, qui adjuvet Rectorem, & ad hunc effectum illi assignat pensionem ex reditibus Ecclesiæ loco beneficii, quod facere potest, ut Abb. *in c. conquerente. n. 1. & 5. de Cleric. non resid.* Gamb. *de off. leg. l. 5. tit. de dismemb. n. 9. & 10.* & Rota apud Seraph. *decis.* 428. quam, & quos citat, dum inquam, id asserit Lott. non excludit necessitatem & utilitatem illius Ecclesiæ; non enim citra necessitatem, & utilitatem evidentem, & purè tantùm, quia Ecclesia illa Parochialis habet pinguiores reditus, Episcopus poterit isti Rectori obtrudere adjutorem cum dicta dismembratione. Porrò justam causam necessitatis talem esse oportere, cui aliàs opportunè provideri non possit, ait Card. de Luca. *de Regular. d. 27. n. 4.* Item *de Paroch. d. 34. n. 3.* ait, sequiri ad effectum dismembrationis præcisam minimum moralem necessitatem.

De cetero, quænam in particulari causæ constituant necessitatem illam & utilitatem respectu Parochialium dismembrandarum, aut dividendarum, cum erectione novæ Parochiæ, uti & quæ in dicta earum dismembratione & divisione adhibendæ speciales solennitates, vide fusè actum alibi, ubi de Ecclesiarum Parochialium erectione. Vide etiam Lott. *cit. q. 28. n. 45.* Card. de Luca. *in Miscellan. d. 1. à n. 315.* & ad Trid. *d. 16. à n. 1. de Paroch. d. 33. 34. 35. 36.* &c. qui etiam *cit. d. 34. n. 2. de Paroch.* Quòd materia illa dismembrationis vel divisionis Parochialium certam ac determinatam regulam non recipiat, utpote reposita in arbitrio Episcopi, adversùs quod licèt, ubi sit irrationabile, detur appellatio vel recursus, attamen rarum & difficile sit, ut illud de injustitia positiva convinci valeat, quoties interponitur pro dismembrationis denegatione: unde etiam fortè nulli vel nimium rari sunt casus, in quibus Episcopo denegante, Romana Curia in gradu appellationis, vel recursûs id præcipiat, frequenter autem reprobari soleat in casu converso, in quo tanquam in specie formalis alienationis rigidè proceditur super interventu causæ, & solennitatis.

Quæstio 954. Quæ solennitates necessariò adhibendæ in dismembratione Ecclesiæ, seu beneficii?

1. RESpondeo primò: Illæ solennitates juris adhibendæ sunt, de quibus in *c. sine exceptione. 12. q. 2. c. dudum de reb. Eccl. non alien.* Lott. *l. 1. q. 28. n. 5.* citans Rotam *decis. unic. n. 1. de reb. Eccl. in noviss. & in una Toletan. Parochial.* 17. *Nov.* 1601. & *in Aquilana nullitatis erection.* 24. *Maji* 1610. &c. Cùmque hæ solennitates, ut Garc. *p. 12. c. 3. n. 3.* sint eædem, (intellige saltem pleræque) quæ in unione, adeòque consistant potissimùm in vocatione ceterarum personarum, requirendóque earum consensu, (unde & usus inolevit, in literis, quæ super dismembrationibus expediuntur à Cancellaria, semper apponendi clausulam: *Vocatis vocandis*, quæ arctat Executorem ad procedendum viâ ordinariâ, ut Felin. *in c. de cetero. n. 10. de rejudic.* Lott. *cit. c. 28. n. 8.*) de his, quænam ea sint, quærendum; unde

2. Respondeo primò: Vocandus est Rector beneficii dismembrandi, & eo non vocato fieri nequit dismembratio, secus ac accidit in unione, Lott. *cit. q. 28. n. 7.* citans gl. *in Clem. si una. de reb. Eccl. non alien. v. vocatis.* & *ibid.* Imol. *n. 12.* ubi etiam reprobat Hostiensem, confundentem in hoc puncto terminos unionis, & dismembrationis, Ventrigl. *to. 2. annot. 8. §. 2. n. 18.* (ubi etiam, quòd simili ratione vocandus Rector in dismembratione alicujus juris beneficii) Castrop. *cit. §. 10. n. 1.* Corrad. *pr. benef. l. 3. c. 2. n. 2.* Unde Rectori permissa est appellatio, adeò ut, si intra decendium datum ad appellandum, procedatur ad executionem, ea nulla sit, ex generali Regula *c. non solùm. de appell. in 6.* Lott. *loc. cit. n. 9.* citans Rotam *in Cæsar august. dismemb.* 25. *Jun.* 1607. Hunc consensum debere esse expressum & explicitum, & non sufficere tacitum & implicitum, tradit Lott. *ibid. n. 16.* citans gl. *in c. dudum. v. perpetuis. de reb. Eccl. non alien. in 6.* & Rotam *in Elborens. dismemb.* 18. *Nov.* 1600. Non tamen exigit consensus ille scriptosam, sicut eam exigit decretum Superioris, quod aliàs alienationem præcedere debet. Lott. *ibid. n. 13.* citans Innoc. *in cit. c. dudum. n. 3.* Sufficere etiam ad validitatem dismembrationis, si postmodum talis consensus superveniat, censet Lott. *loc. cit. n. 12.* eò quòd requisitio talis consensûs non exigatur pro forma, (quo casu aliud dicendum fore, ait ex Innoc. *loc. cit.*) cùm id non declaret textus *c. ad audientiam. de Eccl. ædif.* nec is ratione auctoritatis requiratur, sed tantum ratione præjudicii. Putat tamen Lott. *n. 14.* ex Innoc. *loc. cit.* ad hoc, ut talis consensus superveniens attendatur, necesse esse, quòd eum præcedat tractatus, in quo deliberetur, dismembrationem fieri oportere propter Ecclesiæ utilitatem: Et ita convalescat alienatio, (idem est de dismembratione) ex nunc, & non ex tunc. Quòd si tamen vocatus Rector nollet con-

sentire, potest Episcopus eo invito, si subsit justa causa, procedere ad dismembrationem, Lott. *loc. cit. n.* 10. juxta textum *c. ad audientiam*. Porrò in ordine ad hunc effectum is intelligitur nomine Rectoris beneficii, qui habet defensionem illius. Unde cùm jus Parochiæ censetur residere penes Prælatum, non autem penes Vicarium, requirendus erit consensus hujus Prælati, vel etiam Capituli, si penes Capitulum sit cura habitualis, non autem Vicarii, qui solùm habet exercitium, & suam congruam, Lott. *loc. cit. n.* 18. & 19. qui etiam *n.* 21. addit, quòd, ubi habet consentire Capitulum, non sufficit consensus singulorum de Capitulo, sed requiritur consensus Capitulariter, ut Felin. *in c. cum omnes. n.* 24. & 28. *de Constit.* & Rota *decis.* 384 *n.* 6. *p.* 1. *Recent.*

3. Secundò requiritur etiam consensus Ecclesiæ vel Collegii, cujus Canonicatus vel beneficium aliud dismembrandum. Card. de Luca. *de benef. d.* 45. *n.* 5. Ventrigl. *loc. cit. n.* 15.

4. Tertiò requiritur etiam consensus Defensoris, si Ecclesia seu beneficium dismembrandum sit vacans, Castrop. *cit.* §. 10. *n.* 1. Corrad. *pr. benef. l.* 3. *c.* 2. *n.* 2. Lott. *cit. q.* 28. *n.* 22. ubi, quòd si Ecclesia vacaret, deberet ad istum effectum dismembrationis ei deputare Episcopus defensorem, ad cujus officium pertinebit, disquirere de legitimitate & veritate causæ necessariæ. Debet autem cavere Episcopus, ne talem deputet, qui possit corrumpi. Lott. *cit n* 22. juxta gl. *in c.* 1. *de reb. Eccl. non alien. in* 6. *v. defensore.* & Rotam *in Toletan. Paroch.* 19. *Nov.* 1601.

5. Quartò requiritur consensus patronorum, non secus ac in unione. Card. de Luca. *de jurep. d.* 66. *n.* 10. obi: *Nedum invalida est provisio, & resignatio, seu permutatio ipsius beneficii; verùm etiam unio, etiamsi fieret ad favorem Seminarii juxta formam Trid. seu ex alia justa causa. Idemque ex rationis identitate in suppressione vel dismembratione, aliòque actu præjudiciali; si cùm in beneficiis etiam liberæ collationis habemus, quod in suppressionibus, vel dismembrationibus desideratur consensus Rectoris, vel Parochianorum, aut alterius interessati, multò magis desiderandus est consensus Patroni in Ecclesia non libera.* Contrarium tamen tenent Lott. saltem in casu constituti defensoris beneficii. *cit. q.* 28. *n.* 25. ubi præmissis de defensore mox subjungit: *Ex quibus etiam consequitur, consensum Patronorum minime exigi vel curari,* ut latè resolvit Rota apud Cassad. *decis.* 3. *sub. n.* 4.

6. Quintò in dismembratione Parochiæ requiri quoque consensum Parochianorum, prædictis verbis satis indicat Card. de Luca *loc. cit.* Sed de hoc dictum alibi. De divisione Parochiæ negat Castrop. *cit.* §. 10. *n.* 5.

7. Sextò requiritur sicut ad unionem, ita etiam ad dismembrationem consensus Capituli Cathedralis, ut expressè disponitur *in Clem.* 2. *de reb. Eccl non alien.* Castrop. *loc. cit. Card. de Luca. de benef. d.* 45. *n.* 4. Idque etiamsi beneficium dismembrandum non spectet ad Cathedralem, aut ei subjectum sit, sed sit alterius Ecclesiæ; eò quòd sicut in unione, ita & in dismembratione, etiam propriorum beneficiorum Capituli Cathedralis consensus requiritur, non præcisè tantùm ut interessati, sed etiam independenter ab hac interessentia, quatenus solennitas, & ex ea ratione, quòd ob arctissimam hujus Capituli cum Episcopo conjunctionem omnia negotia ardua exigant cum eo communicari & expediri: adeòque & talis solennitas, & ex eadem ratione, (quòd nimirum etiam unio, & dismembratio externorum illi beneficiorum adhuc sit negotium arduum) requiritur in dismembratione, etiam illorum beneficiorum: quò facit, quod tradit Barbos. *juris Eccl. l.* 1. *c.* 32. *n.* 7. ex decis. Rotæ *in Treventina benefic.* 12. *Novemb* 1629. & Seraph. *decis.* 338. *n.* 2. Quòd in alienatione bonorum Episcopatûs requiritur consensus Capituli, non ut personæ habentis interesse, sed solùm tanquam solennitas. Facit quoque, quod tradit Ventrigl. *to.* 2. *annot.* 8 §. 2. *n.* 15. quòd in suppressione Canonicatuum Collegiatæ requiritur consensus tam Capituli Cathedralis, quàm Collegiatæ.

8. Præter hanc solennitatem consistentem in vocatione interessatorum, & exquisitione consensûs illorum, adhibendum quoque pro solennitate necessariò requisita tractatum, nempe Episcopi cum Capitulo super dismembratione facienda, vult Lott. *cit. q.* 28. *n.* 5. & Corrad. *pr. benef. l.* 3. *c.* 2. *n.* 2. de quo vide dicta suprà de unione; ea enim hic pariter sibi locum vendicant.

9. Ac denique in hac specie alienationis spiritualis, nempe dismembratione beneficiorum non intrat necessitas solennitatis beneplaciti Apostolici, sicut ea requiritur, juxta præscriptum *Extravag. ambitiosæ*, ad alienationem aliarum rerum Ecclesiæ. Card. de Luca. *de Regular. d.* 64. *n.* 9.

Quæstio 955. Quandonam dismembratio censeatur sortita suum effectum?

Respondeo: Tum demum dismembrationem, uti & suppressionem, non secus ac unionem sortitam censeri effectum suum, cùm secuta tandem est vacatio per cessum, vel decessum beneficii, quod dismembratum vel suppressum; simúlque apprehensa possessio, ait Lott. *l.* 1. *q.* 29. *n.* 27. Verùm hoc quidem procedit in suppressione: Item in dismembratione simul extinctiva tituli, ut idem Lott. In simplici tamen dismembratione fructuum, intactâ substantiâ tituli, (quæ est propriè dicta dismembratio) contrarium dicendum, nempe etiam ante cessum, vel decessum obtinentis beneficium illam censeri posse sortitam suum effectum, ait idem *n.* 28. *juncto n.* 29.

Quæstio 956. An dismembrationes, & quæ cadant sub regula Cancellariæ Revocatoria unionum?

Respondet Lott. *cit. q.* 29. *n.* 28. & 29. dismembrationes simplices fructuum, illæsâ substantiâ beneficii, olim usque ad tempora Clem. VIII. non cecidisse sub hac regula; eò quòd ab illo nunquam ea regula ita concepta fuerit, ut ejusmodi dismembrationes complecteretur; & hinc majores nostros semper tenuisse, hujusmodi dismembrationes non cadere sub hac regula, ut Crescent. *decis.* 1. *n.* 3. *de Paroch.* Seraph. *decis.* 982. *n.* 1. & 2. Quidquid sit, ubi fieret dismembratio fructuum in totum, ita ut extinguatur titulus beneficii, quo casu intraturam ait argumentationem Mandosii; qui hac in re titubavit. *ad hanc reg. q.* 21. *à n.* 4. Ad eundem Mandos. remittit Chok. *ad hanc reg. revocator. n.* 18. ubi: *Quid autem dicendum de annexione partis fructuum, num comprehendatur hàc regulà, vide apud Mandos. loc. cit.*

Quæstio 957. Quid sit divisio, qualiter prohibita, & qualiter permissa?

Respondeo: De primo jam dictum satis antè, ubi, quid sit dismembratio, & qualiter ea differat à divisione: nempe quòd divisio in eo consistat, quòd beneficium secetur, & ex uno beneficio fiant duo. Garc. *p.* 12. *c.* 4. *n.* 1. Castrop. *de benef. tr.* 13. *d.* 6. *p.* 3. §. 10. *n.* 3.

Respondeo ad secundum: Prohiberi illam à jure. *c. majoribus. c. dilecto. c. vacante. de præb.* & ibi AA. communiter. Garc. Castrop. *ll. cit.*

Respondeo ad tertium: Permittitur tamen & illa, ubi justa est causa, & adsunt legitimæ conditiones, Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit. n.* 2. juxta textum *c. vacante.* & ibi AA. passim. & gl. *in c. majoribus. v. divisionem.*

Quæstio 958. Quænam in specie sit justa causa divisionis?

1. Respondeo: Eam esse unicam, nimirum ut hac ratione obligationibus beneficio incumbentibus satisfiat, quibus, quamdiu beneficium unum & indivisum manet, satisfieri nequit, v. g. si beneficium est curatum, & unum cùm sit, satisfieri nequit Curæ, divisione autem factâ ei satisfieri potest. Idem est de Canonicatu, alióve beneficio simplici, si munus haberet, cui nullatenus satisfieri posset seclusâ divisione. Castrop. *loc. cit. n.* 4.

2. Hinc causa sufficiens beneficia dividendi non est, quòd cultus divinus multiplicatione beneficiatorum augeatur. Lott. *l. 1. q. 28. n. 62.* (ubi: *Circa illud, quod est causa finalis sectionis, diligenter observa, quòd, cùm melius serviatur Ecclesia per plures quam per pauciores, videtur frustratorie objici, ex quo in omni sectione augetur numerus servientium, propterea referendum est id ad pracisam necessitatem Ecclesia; cùm non semper expediat esse plures ministros*) Castrop. *cit. n. 4.* citans Innl. *in c. vacante. de prab.* Lambert. *de jurep. l. 2. p. e. q. 12. a. 7.* Item apud Garc. Rota *in Callagurit. benef. 18. Jun.* 1593. ubi expressè dicit ex Pet. de Ubald. *tr. de Canon. Episc. c. 7. n. 6.* (quod ipsum etiam ex eodem asserit Lott. *loc. cit. n. 63.*) *Augmentum hujusmodi cultûs divini ad hunc effectum non habetur in consideratione ex numero beneficiatorum, nisi ubi Ecclesia propter defectum beneficiatorum suis debitis servitiis defraudaretur.* Item dicitur ibi: *Nec dicatur, quòd in augmento numeri beneficiatorum divinus cultus augeatur; quia respondetur, quod hac sola causa non est sufficiens ad inducendam divisionem beneficiorum & prabendarum; & si aliter decerretur, sequeretur, quòd semper ex illa causa augmenti divini cultûs esset locus divisioni beneficiorum contra jura pradicta.* Atque ita Rota in dicta causa pronunciavit, nullam esse sectionem ex simplici hujusmodi causa multiplicandi beneficiatos factam. Lott. *loc cit. n. 64.*

3. Neque sufficiens causa est extinctio litis, & litigantium concordia, hæc enim aliâ viâ obtineri possunt, absque eo, quòd beneficia dividantur, per reservationem nimirum pensionis. Lott. *loc. cit. n. 68.* Castrop. *loc. cit.* Rota *in eadem Callagur.* apud Garc. ubi etiam Rota ait, concordias semper fieri debere, ne sequatur Sectio beneficii, juxta *c. nisi essent. de prab.*

4. Neque causa sufficiens est dividendi beneficium Parochiale multitudo Parochianorum, si seclusâ divisione, omnibus illis administrari possunt Sacramenta ab ipso Rectore, aliisque in adjutorium assumptis, Castrop. *loc. cit.* argumento Trid. *sess. 21. c. 4.* ubi disponit, ut, antequam ad divisionem procedatur, Episcopi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in omnibus Ecclesiis Parochialibus vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus est, ut unus Rector non possit sufficere administrandis Sacramentis, & cultui divino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos spectat, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot sufficiunt ad illud; adeóque hoc remedium priùs tentandum. Castrop. *loc. cit.* Barbos. *ad cit. loc. Trid.* Ad compellendum autem Rectores, ut designent sibi adjutores, opus non est, si Episcopus procedat ex officio ut Episcopus, ut is probet aliquem, vel aliquos Parochianos decessisse sine Sacramentis defectu congrui servitii; sed sufficit, si periculum sic decedendi extrajudicialiter cognoscat. Secus esset, si ad instantiam partis Rector compellendus esset ad assumendos adjutores; eò quòd difficulter pars probare possit necessitatem, nisi probet, aliquem sine Sacramentis decessisse. Castrop. *loc. cit.* Verùm de causis, aliisque observandis in divisione Parochiarum, dictum est sufficienter alibi, & remissum ad Card. de Luca & Lott. *quæst. ante hanc.* 5. præter hos vide etiam de hoc Castrop. *loc. cit.*

Quæstio 959. Quæ præter legitimam causam requirantur conditiones ad dividendum beneficium?

RESpondeo: Requiri duas, prima est, ut fructus pro singulis beneficiis designati sint sufficientes ad alendum congruè utrumque beneficiatum, Castrop. *loc. cit. n. 3.* Lott. *cit. q. 28. n. 76.* ubi etiam, quòd in determinatione hac redituum seu fructuum non sit habenda consideratio duntaxat alimentorum, verùm etiam onerum Episcopalium & hospitalitatis, & hanc sufficientiam semper probandam per eum, qui Sectioni innititur. Altera, ut adhibeantur solennitates, quæ requiruntur in alienatione rerum Ecclesiasticarum, quia hæc divisio est vera talis alienatio. Castrop. *loc. cit.* Portò hæ solennitates in divisione eædem sunt, quæ in dismembratione. Quòd autem de consensu Rectoris, cujus beneficium dividendum, ait Castrop. *loc. cit. n. 5.* hunc non requiri; cùm Trid. dicat, etiam invitis Rectoribus fieri posse divisionem, & hæc tota causa relinquatur à Concilio arbitrio Episcopi, sic intelligendum, juxta dicta, ut si vocatus Rector consentire noluerit, possit Episcopus eo etiam invito, ubi adest justa causa, procedere ad divisionem. De Parochianorum consensu non requirendo faciliùs admittitur, quod tradit *ibid.* Castrop. Hoc bene subjungit Castrop. *n. 6.* ex Barbos. *ad cit. loc. Trid. n. 4.* posse tamen Rectorem, ut & Parochianos à decreto divisionis, & erectionis novæ factæ per Episcopum, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatum, appellare, ita ut hæc appellatio necessariò interponenda sit apud Sedem Apostolicam, ubi Episcopus divisionem fecit tanquam Sedis Apostolicæ delegatus. Si verò ut Ordinarius processit, appellatio interponi possit coram Metropolitano; habituram autem appellationem effectum non suspensivum, sed devolutivum, ait *ibid.* Castrop. Argumento *c. ad audientiam. de Eccl. adif.*

Quæstio 960. An, & qualiter Episcopus facere possit divisionem?

1. RESpondeo primò: Utràque præcedente conditione servatâ, accedente etiam justâ causâ, Ecclesiarum sibi subjectarum divisionem facere potest Episcopus, ut colligitur satis ex Trid. *sess. 21. c. 4.* Castrop. *loc. cit. n. 3.*

2. Respondeo secundò: In Ecclesia tamen Collegiata numerata, hoc est, habente certum numerum & determinatum præbendarum, sectionem Canonicatuum ad effectum augendi numerum Præbendatorum seu Canonicorum facere non potest Episcopus, dum numerus ille certus semel statutus esset auctoritate summi Pontificis; quia talis numerus sine auctoritate Papæ alterari, adeóque nec augeri dividendo, nec minui supprimendo præbendas potest, Lott. *cit. q. 28. n. 55. & 56.* citans Jo. And. *in c. cùm accessissent. n. 19. de Constit.* Quod tamen intelligendum subjungit Lott. *n. 57.* nisi ex post fructus excreverint, vel decreverint, ut Abb. *in cit. c. cùm accessissent. n. 4.* & Felin. *n. 17.* Illud etiam notandum, quod ait Lott. *loc. cit. n. 60.* nempe quòd, dum requiritur, ut concurrat consensus Capituli pro tali alteratione statûs Ecclesiæ, quæ contingit per talem divisionem aut suppressionem, illud referendum sit ad Prælatum Superiorem illius Capituli; eò quòd Capitulum nunquam ex se id possit, sed omnino requiratur auctoritas Episcopi. Si tamen Episcopus non sit de Capitulo, vel habeat bona communia cum ipso Capitulo, tunc enim exigatur auctoritas Metropolitani, vel Papæ, ut Jo. And. *loc. cit.*

Quæstio 961. Qua de causa, & qualiter divisio Diœcesis cum erectione nova Cathedralis fieri, & permitti possit?

RESpondeo: Dum ex diœcesis amplitudine, & itineris asperitate difficile, nimiumque incommodum redditur pastori, oves statutis temporibus visitare, recognoscere; ipsisque ovibus pastorem adire, justam censeri causam faciendi divisionem diœcesium, ait Card. de Luc. *in Miscellan. d. 1. n. 115.* Attamen certa & determinata Regula cuicunque casui applicabilis desuper statui non potest; plura siquidem, quàm dicta causa requisita ad id desiderantur: ea præsertim, ut antiquæ Ecclesiæ dignitas non vilescat, ac etiam nova convenientem quoque dignitatem sortiri & conservare valeat. Quod ipsum pro regionum moribus Regulam recipit: cùm in una regione non dedeceat, Ecclesias Cathedrales habere fines brevissimos, in alia regione praxis sit diversa, & contra, Card. de Luc. *loc. cit.* quæ eadem ferè repetit ad Trid. *d. 16. n. 6.* de hac autem diœcesium divisione agere, & hæc examinare spectare ad Congregationem Consistorialem, ait *cit. d. 1. in Miscellan.* & ea frequenter in forma potiùs extrajudiciali & consultativa disputari, & examinari solere in dicta Congregatione, ait *ad Trid. loc. cit.* vide eundem *de praeminent. d. 6.*

Quæstio 962. Qua de causa, & qualiter procedi possit ad divisionem Provinciæ Ordinis alicujus Religiosi?

REspondet Card. de Luc. *de Regular. d. 27. n. 3. & 4.* eosdem ferè terminos adhibendos in dismembratione, & divisione hujusmodi Provinciarum, qui adhibentur in materia divisionis Ecclesiarum Parochialium; cùm & hæc divisio sit alienatio prohibita cadens sub terminis *Extrav. ambitiosæ*; exigere non solùm solennitates consistentes in beneplacito Apostolico, & in consensu interessatorum, sed etiam justam causam necessitatis, cui aliàs opportunè provideri non possit: quódque verificentur duo extrema: nempe primò, ut antiquæ Provinciæ dignitas per hujusmodi divisionem non vilescat, sed in congruo sub ac decenti statu remaneat. Secundò ut novum corpus illud, seu nova Provincia cum debita decentia constitui valeat, ne aliàs vilipendendi ratio eadem, quæ in Parochialium, vel etiam diœcesium divisione intret. Porrò de divisione unius Religionis ab alia vide eund. Card. de Luca. *de Regular. d. 5. per tot.*

PARAGRAPHUS II.

De Alteratione, & Suppressione Beneficiorum.

Quæstio 963. Quid hîc veniat nomine alterationis, seu mutationis beneficiorum?

REsponden: Variam spectari posse beneficiorum alterationem, quarum alia extrinseca, alia magis intrinseca videtur, ut dum beneficium de subjecto Juris patronatûs transit in liberum, vel contrà. Qui transitus qualiter contingat, satis constat ex dictis de jurep. Item dum annexa beneficio in ejus fundatione & erectione onera mutantur, diminuuntur, aggravantur; sic enim quasi extrinsecè dici potest mutari beneficium, de quo etiam dictum alibi, ubi de erectione beneficiorum. Alia magis intrinseca mutatio est, dum simplex in curatum, aut dignitatem, regulare transit in sæculare, vel contrà, de quo postremo dictum ad initium *part. 1.* ubi de natura & divisione beneficii. Nomine verò alterationis Ecclesiarum magis ordinariè venire solet ea mutatio, quâ Ecclesia aliqua, (intellige, in qua est Congregatio aliqua Clericorum) Regularis mutatur in sæcularem, vel contrà, Ecclesia aliqua Collegiata purè in Cathedralem, Cathedralis in Metropolitanam, Parochialis in Collegiatam, simplex in Parochialem, Conventualis unius Ordinis in Conventualem diversi instituti & professionis. Azor. *p. 2. l. 6 c. 30 q. 1.* Alterari quoque istarum Ecclesiarum, præcipuè curatarum, sive sint Collegiatæ, sive simplices, tribus; nempe sectione seu dismembratione, suppressione, & unione beneficiorum, ait Lott. *l. 1. q. 28. n. 1.*

Quæstio 964. Penes quem sit potestas alterandi Ecclesias modo dicto?

1. REspondeo primò: Mutandi Ecclesiam Parochialem, vel etiam purè Collegiatam, aut quamcunque aliam in Cathedralem potestas est penes solum Papam. De essentia enim Cathedralis est Episcopatus, & ut in ea creetur Episcopus; creare autem Episcopatus, & Episcopos solius Papæ est, Castrop. *de benef. tr. 13. d. 6. p. 2. §. 11. n. 2.* Azor. *l. c. q. 2.* Garc. *p. 18. c. 5. n. 1.* citans Rebuff. *in pr. tit. de Erect. Eccl. in Cathedral.* Idem est de mutatione Cathedralis in Metropolitanam. Garc *l. c.* Sic econtra solus Papa auctoritatem habet Cathedralem convertendi in non Cathedralem; quia solius Papæ est, Episcopos dejicere, & Episcopatus supprimere seu extinguere. Azor. *cit. q. 2.*

2. Secundò convertere Parochialem Ecclesiam, vel aliam simplicem in Collegiatam est quoque solius Papæ; quia Ecclesia Collegiata non erigitur, nisi Principalis in ea dignitas aliqua constituatur, cujus sit, toti illi Ecclesiæ præesse, ejusmodi dignitates non nisi à solo Papa creari possunt. Azor. *l. c.* cui adhæret Castrop. *l. c.* & fusè Lott. *l. 1. q. 14. n. 43.* ubi: *Audiendi non sunt, qui existimant, Episcopum posse erigere Parochialem Ecclesiam in Collegiatam per tex. c. quoniam de vita & honest. Cleric. hic enim textus, ut probat n. 44.* loquitur de Ecclesia Regulari. & *n. 40* ubi: *à Regulis juris nimium recederet, si admitteremus, Episcopum posse erigere Collegiatam, cui est interdicta vel unius solius ac simplicis dignitatis novæ erectio*, (juxta ea, quæ fusè dixerat *l. c. n. 14*) etsi contrarium dicat quò ad hoc Azor. *cit. c. 29. q. 25.* ubi, quòd novas dignitates erigere possit Legatus, quia id potest Episcopus) *neque verò dubitandum, Collegiatam Ecclesiam propriè ac verè esse dignitatem, quapropter textus c. quoniam de vita & honest. Cleric.* sic est interpretandus, *ut restringatur ad limites juris communis.* Et *n. 48. & 49.* ibi: *Recedendum non est ab illa sententia, ut Episcopus, vel alius quivis inferior à Papa nequeat erigere Collegiatam; nam præscindendo ab auctoritate delegata ipsius Sedis, impossibile est, ut Episcopus sua ordinaria auctoritate talem erectionem facere possit, ut censuit S. Congregatio Concilii in Conversana 27. Jun. 1626.* contra Rebuff. *l. c.* qui tamen dicit, solere id fieri per Papam. Item contra Garciam *l. c. n. 4.* qui tamen dicit, sententiam Azorii esse tutiorem. Sic neque Legatus erigere potest Ecclesiam Cathedralem. Azor. *p. 2. l. 5. n. 29. q. 5.*

3. Tertiò: Pari modo Regularem Ecclesiam convertere in sæcularem, & contrà, non est Episcopi, sed solius Papæ; quia Regulares Ecclesiæ modò sunt exemptæ. Azor. Castrop. *ll. cit.* Poterit tamen id Legatus: quia Legatus est exemptorum Ordinarius, Azor. *cit. c. 29. q. 25.* ubi etiam, quòd Legatus in Provincia sibi demandata possit Ecclesiam unam erigere in Conventualem, etsi alteri Monasterio posito extra suam Provinciam subjecta sit.

4. Quartò: Sic quoque solius Papæ est, Ecclesiam Regularem unius Ordinis mutare in alteram diversæ Religionis. Azor. *cit. c. 30. q. 2.* Etsi enim olim Episcopi auctoritate erigebantur Ecclesiæ Regulares, modò tamen, quia sunt ab Episcopis exemptæ privilegiis Pontificum impetratis, Superiorum Regularium auctoritate eriguntur. Azor *cit. c. 30 q. 4.*

5. Quintò: Potest tamen Episcopus potestate sua ordinariâ mutare Ecclesiam simplicem in curatam, & Parochialem. Azor *l. c.* Castrop. *cit. n. 2.* Garc. *l. c.* citans Rebuff *in pr. tit. de erect. in Parochial.* & licèt S. Congregatio censuerit, id Episcopum seu Ordinarium non posse, intelligendum tamen id est, sine causa & necessitate. Garc. Castrop. *ll. cit.*

6. Sextò: Econversò tamen Episcopus nequit Parochialem Ecclesiam convertere in simplicem potestate ordinariâ, quia id ei inhibetur à Trid. *sess. 25. c. 16.* Castrop. *cit. n. 2.* in fine citans Barbos. *alleg. 68 n. 9.* Unde mirum est, quòd Azor. *cit. q. 2.* dicat, posse Episcopum mutare Ecclesiam simplicem in Parochialem, & contrà, juxta *c. ad audientiam de Eccles. ædif.* cùm dictum cap. tantum loquatur de constituendo præter Parochialem antiquam Ecclesiam aliam cum presbytero, qui Sacramenta administret, ubi partis remotioris Parochianorum necessitas ita exegerit, nisi fortè intelligat Azor, uti se explicare videtur *q. 3 seq.* in casu, quo Parochus Ecclesiam deseruerit ob soli sterilitatem, vel aëris intemperiem, in quo tamen casu etiam subintelligendum videtur, si & Parochiani simul Ecclesiam deseruerint sine spe redeundi; sic enim videtur posse converti in simplex, de quo vide dicta aliàs, ubi de Parochiis erigendis.

Quæstio 965. An, & quæ causa, & solennitas requiratur ad talem mutationem Ecclesiarum faciendam?

1. REspondeo primò: Vel evidentem necessitatem, vel magnam Ecclesiarum utilitatem esse causam legitimam, Azor *cit. c. 30 q. 3.* ubi etiam addit, ex iisdem causis, ex quibus facta illa Ecclesiarum mutatio, posse eandem denuò rescindi, & fieri regressum ad pristinum statum.

2. Respondeo secundò: Ad erectionem simplicis in Collegiatam requiritur consensus patronorum, Lott. *l. 1. q 14. n. 53.* & ex eo Corrad. *pr. benef. l. 2. c. 9 n. 8.* dicentes: quævis Ecclesia simplex, si causa urgeat, potest in Collegiatam erigi, dum tamen, si patronata est, patronorum consensus accedat, aliàs secus; nisi quòd Corrad. expressè addat: *Patronorum Laicorum.* Et si de facto erigeretur, semper intelligitur: sine præjudicio patronorum, iidem citantes Præposit. *in c. si ex laicis. n. 7. 10. q. 1.* unde etiam, si talis Ecclesia juris patronatûs erigatur in Collegiatam, patronum retenturum jus præsentandi ad præbendas illius; eò quòd priora jura hoc modo maneant intacta, & privilegium compatibile cum statu mutato per mutationem non extinguitur, tradit Corrad. *loc. cit. c. 15. n. 102. & 103.*

Quæstio 966. Quid, & quotuplex sit suppressio beneficiorum?

1. REspondeo ad primum: Suppressio est extinctio tituli beneficialis, per quam beneficium desinit esse in rerum natura, ejusque fructus seu reditus, si qui sunt, applicantur aliis beneficiis aut locis piis. Colligitur ex Garc. *p. 12. c. 1. n. 1.* Castrop. *de benef. d. 6. p. 2. §. 9. n. 2.* Azor *p. 2. l. 6. c. 30 q. 12.* Et hujus suppressionis

nis frequentem usum esse in Cotia Romana, ait Corrad *l. 2. c. 8 n. 1.*

2. Respondeo ad secundum: Suppressio alia est temporalis, alia perpetua, Lott. *l. 2. q. 8. n. 84. juncto n. 85.* & ex eo Corrad *l. 2. c. 8. n. 72.* Temporalis illa est, dum in Ecclesia aliqua ob decrescentiam redituum supprimitur Canonicatus, postmodum tractu temporis supercrescentibus denuo creandus, seu ad pristinum statum reducendus. Quæ est materia textûs *in c. cùm accessissent de constitut.* Lott. *n. 84.* Corrad. *l. c.* Quod, qualecunque demum fuerit beneficium, facere potest Episcopus, auctoritate etiam suâ ordinariâ. Corrad. *l. c. n. 73.* Perpetua est, dum etiam manentibus reditibus alteri loco vel beneficio applicatis, alia ex causa beneficium supprimitur, non resurrecturum, seu creandum denuo. Suppressio perpetua subdividitor ab iisdem Lott. & Corrad. *ll. cit.* in extinctivam tituli, & in non extinctivam tituli. Extinctiva tituli contingit, dum v. g. extinguitur Parochialis ad effectum erigendi eam in Collegiatam; tollitur enim tunc è rerum natura titulus ipse collativus, denominatio, essentia, & natura Ecclesiæ Parochialis collativæ. Non extinctiva tituli contingit, dum beneficium ita unitur alteri, ut solutâ iterum eâ unione intelligatur solummodò remotum impedimentum prius injectum, (intellige ab ista unione, quò minùs de per se conferri, aut ad illud præsentari quis possit) non verò beneficium deduci de non esse ad esse, seu de novo creari; quia tunc in illo titulo conservatur materia & forma ipsius essentiæ beneficii, licèt impediatur collatio, Lott. *l. c. n. 85. & 86.* & ex eo Corrad. *l. c. n. 74.* secus ac contingit in dissolutione unionis accessoriæ subjectivæ. Verùm, ut patet ex descriptione suppressionis à nobis data, hæc non extinctiva tituli suppressio minùs propriè dici potest.

Quæstio 967. Ex qua causa fieri possit suppressio beneficiorum?

1. Respondeo primò in genere: Cùm suppressio evidenter tendat in diminutionem divini cultûs, atque adeo difficiliùs permittatur, juxta *c. cum accessissent. de Constitut.* requirit causam præcisè necessariam. Lott. *l. 1 c. 28 n. 78. & 79.* Intervenire debere aut necessitatem, aut evidentem Ecclesiæ utilitatem, & horum unum sufficere, ut dum Parochialis supprimitur, ut erigatur in Collegiatam ob augmentum cultûs divini, ait Corrad. *l. 2. c. 15. n. 13. & 14.* Unde etiam patet, diminutionem redituum non esse unicam & solam causam, ut ait Castrop. *l. cit.* suppressionis; cùm etiam remanentibus fructibus imminutis dentur & aliæ suppressionis, etiam ab Episcopo faciendæ, causæ vergentes in augmentum magnum cultûs divini, & Ecclesiarum utilitatem, ut patebit ex mox dicendis. Corrad. *loc. cit. n. 11. & 12.*

2. Respondeo secundò in specie: Præcipua causa supprimendi beneficia est redituum diminutio, Corrad. *loc. cit. n. 34* Lott. *cit. q. 28 n. 80.* Garc. *p. 12. c. 1. n. 2.* cum communi, juxta textum *c. ult. de verbor. signif.* & Gl & DD. *ibid.* Hæc autem diminutio, prout ipsum nomen sonat, accipienda non est simpliciter pro tenuitate redituum, sed habito respectu quantitatis assignatæ ab initio fundationis. si enim beneficiati prædecessores diuturno tempore contenti fuerint eâ portione & quantitate, non est facienda suppressio, seu minuendus numerus beneficiatorum ex hoc prætextu insufficientiæ redituum, Lott. *cit. q. 28 n. 85.* sic responsum dicens à Rota apud Seraph. *decis. 1385. n. 3.* ac proinde, dum pro causa suppressionis assignatur tenuitas præbendarum à Ventrigl. *To. 2. annot. 8. §. 1. n. 18.* & aliis passim, ea accipienda erit, quæ ex post, nimirum diminutis post primam fundationem reditibus, vel etiam quæ mutatis temporum circumstantiis contigit, dum v. g. quæ olim tempore fundationis longè leviore pretio comparabantur vitæ congruè sustentandæ subsidia, modò vix duplicato pretio acquirantur, & sic reditus, qui olim sufficiebant, modò omnino sint insufficientes pro congrua beneficiati sustentatione. Sed neque simplex attendenda redituum diminutio, sed talis, ut persona idonea non possit ex fructibus illis vivere, & onera beneficii ferre, Lott. *loc. cit. n. 83.* citans Felin. *in c. cum accessissent. n. 19. in fine.* uti nec Præbendarum quæcunque tenuitas sufficit, nisi eæ unà cum distributionibus adeò sint tenues, ut Canonici inspectâ loci ac personarum qualitate, inde decenter, juxta gradum suum vivere nequeant. Ventrigl. *loc. cit.* Neque sufficiet ista diminutio aut tenuitas pro causa, ubi ea fortè fuerit temporaria, propter sterilitatem aliquam extraordinariam, aliósve casus fortuitos Lott *l. c. n. 86.* Porrò tenuitatem hanc Canonicatuum tunc esse sufficientem causam eosdem supprimendi, quando eidem non potest provideri per unionem beneficiorum aliorum simplicium, ait Ventrigl. *l. c. n. 20.* ubi, quòd nonnisi in subsidium, & in casum, quo simplicia beneficia alia Præbendis uniri non possint, concedatur hæc facultas supprimendi Canonicatus Episcopo. Idem tradit Castrop. *cit. § 9. n. 2.* juxta dispositionem Trid *sess. 14. c. 15.*

3. Secunda causa suppressionis, seu diminuendi numerum beneficiatorum in aliqua Ecclesia est, dum in eo numero excessum contra fundatorum determinationem, Lott. *l. c. n. 93.* dicens, hanc causam videri agnovisse Justinian *in Authentica, ut determinatus sit numerus Clericorum.* Huc spectat, (quam pro tertia causa assignat Lott. *n. 94.*) dum numerus in nimiam esset effusus multitudinem.

4. Tertiam causam assignat Corrad. *cit. c. 8. n. 15.* ex Gratian. *discep. for. c. 817. n. 7.* nimirum decorem & honorem Ecclesiæ Cathedralis, dum validam fuisse habitam, ait suppressionem duorum Canonicatuum ad istum finem, ut in Ecclesia Cathedrali, ubi pauci erant Canonici, & ideo necesse erat non sine dedecore adimplere omnia minima spectantia ad Clericos, & alios in minoribus constitutos, præter dictos Canonicos constituerentur aliqui Clerici Divinis ibi inservientes.

5. Quartam quoque causam adjicit Corrad. ex eodem Gratian. *l. c. n. 10.* sustentationem fabricæ: quod idem tradit Azor. *p. 2. l. 6. c. 30. q. 15. in fine.* his verbis: *Potest etiam illa supprimere Episcopus, ut ejus reditus perpetuo impendantur in usum fabricæ Ecclesiæ ipsius* Quin & pro causa assignat ex eodem Gratian. & aliam Ecclesiæ utilitatem, vel etiam alium pium usum. Quod tamen postremum non videtur tam facilè admittendum, nisi utilitas illa Ecclesiæ, piusque alius usus necessitatem simul quandam importaret, sicut suprà dictum de causa unionis.

6. Denique causa sufficiens supprimendi beneficium est unio, seu ut illud uniatur aliis beneficiis, piisve locis, adeóque causa, quæ sufficit ad faciendam unionem, sufficit etiam ad faciendam suppressionem; unio enim, ut ait Lott. *l. c. n. 95.* est filia suppressionis, quæ fit pro minuendo numero, sicut divisionis, quæ fit pro augendo numero, filia est erectio novi cujusdam tituli.

Quæstio 968. An, & qualiter causa suppressionis probanda?

1. Respondeo primò in genere: Debet causa factæ suppressionis legitimè & plenè probari. Corrad. *cit. 2. 8 n. 33. & 54.* ubi: *Pro sustinenda suppressione requiritur causa formiter probanda, neque creditur Episcopo illam asserenti, juxta vulgatam regulam ex doctrina Bartol. in l. si fortè. ff. de Castrens. pecul. & Decian. in c. quam in Ecclesiam. de Constitut. n. 130. quod in iis, quæ sine causa fieri nequeunt, non creditur gerenti actum circa interventum causæ.* Corrad. *cit. c. 8. n. 22. 23. & 24. & n. 54.* ubi idipsum limitans ait: *Non creditur Ordinario, nisi quando agitur de suppressione antea facta, & in visitatione enunciata, ut Calderin. decis. 439. in n. 4. vel quando est enunciata causa in specie, & non in genere.* Vide de hoc dicta suprà de justificanda causa unionis, quæ eadem hic locum habent. Illud tamen circa hanc causæ probationem notandum cum Corrad. *l. c. n. 37. & seq.* ex Gratian. *l. c.* quòd, quando hæc causa notoria est, & per se patet, non eget aliâ probatione: cùm habeatur pro probata, sufficitque, quòd fuerit in suppressione talis causa allegata & expressa, quamvis aliàs dicta expressio requireretur; cùm notorium habeat vim expressionis, & idem operetur, quod ipsa expressio, ut Surdus *cons. 324. n. 6. l. 3.*

2. Respondeo secundò in specie: Ad justificandam causam ex tenuitate redituum, ea probanda est, cùm beneficia de sui natura præsumantur congrua, hoc est, habere reditus pro congrua sustentatione beneficiati sufficientes. Ventrigl. *l. c. n. 19.* citans Barbos. *de pot. Ep. p. 3. alleg. 67. n. 5. & seq.* Idem est de diminutione redituum. Castrop. *cit. § 9. n. 1.* ubi: *Si probatum non fuerit, reditus ita diminutos esse, ut non sufficiant ad beneficiatos honestè alendos, cultumque divinum ritè peragendum, nequaquam poterit alius à Papa numerum beneficiorum minuere. Reditus enim cujuscunque beneficii præsumuntur sufficientes, prout hucusque fuerunt.* Lott. *cit. q. 28. n. 88.* citans Gl. *in c. fin. v. sufficiebant. de præsumpt.* imò præsumuntur potiùs aucti, quàm diminuti. Lott. *n. 89.* citans Angel. *cons. 274. n. 4.* & Rot. *in Callagurit. benefic. 13. Feb. 1606.* Cùmque imputandum sit ei, qui beneficium depauperatum acceptavit, in hoc casu exigitur justificatio depauperationis accidentis post ipsam acceptationem. Lott. *l. c. n. 91. & 92.* Non sufficit autem probatio generica per testes deponentes simpliciter, fructus esse diminutos, Lott *n. 81.* dicens, sic Rotam se informante rejecisse talem probationem *in Callagurit. benef.* 28. *Nov.* 1605. sed diminutio valoris specificè cum sua causa, eaque perpetua, & non temporaria, est articulanda. Et hunc in finem, ubi causa illa diminutionis testibus cognita non est, valor

per

per decem annos continuos retractos, computato fertili cum sterili, æstimandus. Lott. *cit. n.* 81 & 88. Atque ista dim initio non probanda simpliciter, sed etiam habito respectu, ut dictum, ad quantitatem constituendam ab initio fundationis, & adhoc, quòd persona idonea non possit decenter vivere ex fructibus sic diminutis. Lott. *n.* 85. *juncto n.* 83. Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 35. Illud etiam hic notandum ex eodem Lott. *n.* 86. & 87. quòd, si hinc inde factæ sint probationes super sufficientia & insufficientia, seu super non diminutione & diminutione, prævaleat probatio pro sufficientia, & non diminutione, non solùm favore cultûs divini, (cùm ad eum pertineat, in qualiber Ecclesia haberi quamplures beneficiatos, & tot, quot possunt ex redditibus sustentari, ut Abb. & alii *in c.* 1. *de institut.*) sed etiam ratione verisimilitudinis & præsumptionis; cùm, ut dictum, reditus cujusque beneficii præsumantur sufficientes, & non diminuti.

Quæstio 969. An, & quas, præter legitimam causam, suppressio requirat solennitates, dum fit potestate ordinariâ?

1. RESpondeo primò: Ad validitatem suppressionis requiritur copulativè causa, & solennitas. Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 54.

2. Resp. secundò: Solennitas hæc consistit primò in cognitione causæ sufficientis. Corrad. *ibid. n.* 22. juxta ea, quæ dicta sunt suprà in hoc puncto de unione.

3. Secundò in requisitione consensûs Capituli Cathedralis; ita ut, si in suppressione Canonicatuum, alicujus etiam Ecclesiæ Collegiatæ, ob tenuitatem redituum præter illius Ecclesiæ Collegiatæ consensum non interveniat consensus Capituli Cathedralis, suppressio & unio redituum illorum sit nulla ipso jure, Ventrigl. *Tom.* 2. *annot.* 8. §. 2. *n.* 15. Castrop. *l. c.* Corrad *l. c. n.* 25. 26. *juncto n* 30. ubi, quòd in alienatione consensus Capituli non requiritur, uti personæ habentis interesse, sed solùm tanquam solennitas, & *n.* 54. ubi, quòd consensus ille Capituli Cathedralis omnino intervenire debet pro solennitate, pro quo etiam ibi citat Monetam *de commut ult. vol. c.* 11. *q.* 6. *n.* 115 & Cavaler. *decis.* 439. & propterea non sufficiet consensus Ecclesiæ Collegiatæ, cujus præbendæ vel beneficia supprimuntur; dum verò supprimuntur Canonicatus Cathedrales, dictus consensus Capituli Cathedralis requiri videtur, & tanquam solennitas, & tanquam personæ interesse habentis. Unde jam non subsistit illud, quod tradit Castrop. *l. c. n.* 1. ex Gratian. quem citat *discep forens. c.* 278. *n* 30. nempe quod possit post diminutionem, (intellige numeri Canonicatuum) intervenire ille consensus, quia in ejus gratiam cavetur expostulandus, si ad intelligatur de consensu Capituli Cathedralis. secus, si de consensu Capituli illius Ecclesiæ, cujus præbenda vel beneficium supprimitur, de quo posteriore consensu loqui videtur, uti & de eo loquitur Gallemart *in Remissionib. ad Trid. sess* 24. *c.* 15. dum cum Gratiano dicunt, nullitatem unionis, (idem est de suppressione) ob defectum consensûs Capituli non posse opponi, nisi à Capitulo, cui soli hæc exceptio concedatur. Sed necesse erit, hunc consensum Capituli Cathedralis, quatenus ut solennitas, adeòque pro forma requiritur, intervenisse tempore suppressionis, & non esse satis, ut superveniat, secus ac accidit in consensu præcisè requisito, ut personarum interessatarum, juxta dicta suprà de unione; siquidem, ut ait Corrad. *n.* 28. materia suppressionis in requisitis necessariis, ac præcipuè in necessitate causæ fraternizat cum unione. Dixi, cùm suppressio fit ab Ordinario; dum enim fit à Papa, dictus consensus minimè est necessarius, Corrad. *n.* 29. qui etiam solus potest supplere omnes defectus, qui in hujusmodi suppressione potuissent intervenisse. Corrad. *n.* 55. citans Rot. *in Perusin. benef.* 4. *Jul.* 1610. Tametsi igitur dictus consensus Capituli, qui in hujusmodi suppressione pro illius validitate, etiam ad præscriptum Trid. est omnino adhibendus copulativè cum legitima causa, dum suppressio fit auctoritate ordinariâ, & aliàs suppressio reddatur nulla. Corrad *n.* 41. Veruntamen ubi tantum temporis effluxit, quòd faciat præsumere solennitates à jure requisitas, supponitur hunc consensum intervenisse. Corrad. *n.* 42. citans Menoch. *præsump.* 75. *n.* 24. *l.* 2. Felin. *in c. Albericus. de testibus. n.* 4. Bursat. *cons.* 484. *l.* 4. quia licèt non præsumatur, nisi probetur, ut Felin. *in c. sicut. de re jud. n.* 26 Boërius *decis.* 345. *n.* 5. Corrad. *cit. n.* 42. tamen ex temporis diuturnitate præsumitur intervenisse etiam non enunciatus in suppressione, quatenus lapsum fuerit tempus 30. annorum. Corrad. *n.* 43. Vide de hoc dicta suprà de eodem consensu requisito ad unionem.

Quæstio 970. Quorum præterea tanquam personarum interessatarum, & ideo vocandorum consensus requiratur?

1. RESpondeo primò: Ecclesiæ illius, cujus beneficium supprimitur, ut constat ex jam dictis; uti & ex declaratione S. Congregation. *ad Trid sess* 24 *c.* 15. apud Gallemart. declarante, per consensum Capituli, quem requirit ibi Tridentinum ad suppressionem, intelligi consensum Capituli illius Ecclesiæ, in qua fit reductio præbendarum.

2. Secundò Patronorum laicorum, dum beneficia supprimenda sunt jurispatronatûs laicalis, Castrop. *loc. cit. n.* 3. Corrad. *loc. cit. n.* 81. quin & Ecclesiasticorum, dum juspatronatûs est Ecclesiasticum, ita ut suppressio aliàs sit nulla. Corrad. *n.* 82.

3. Tertiò Collatorum etiam inferiorum, qui sunt in possessione juris conferendi, maximè competente illis jure speciali. Corrad. *n* 81. & 83.

4. Quartò etiam Electorum, dum beneficium est electivum. Corrad *cit n.* 82. Et hæc omnia, juxta dicta in hoc puncto de unione, dismembratione, divisione beneficiorum.

Quæstio 971. An, & qualiter præter causam, solennitatem, & consensum interessatorum constare debeat de statu collativo beneficii, ut suppressio sustineatur?

RESpondeo: Præsupponit suppressio beneficium existens in statu collativo, seu legitimè erectum. Et ante omnia de hoc statu debet constare, & dicti status collativi existentia probari, Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 45. *juncto n.* 47 Probatur autem per hoc status collationis & ejus erectio, quòd per vices aliquas fuerit collatum, etsi non constet, à quo fuerit erectum; quia sufficit, quòd fit in rerum natura, & in statu collativo per aliquas collationes effectum suum sortitas. Sed & quando Ordinarius esset in quasi possessione conferendi, vel ad alterius præsentationem instituendi, ratione hujus quasi possessionis præsumitur beneficium Ecclesiasticum cum debita solennitate erectum Corrad. *n.* 49. citans Gonz. *gl.* 5 *n.* 11. Ex collationibus enim, sive apostolicâ sive ordinariâ auctoritate factis, satis probatum dicitur, quòd beneficium erectum fuerit à principio, & esset perpetuum, & in statu collativo, Corrad. *n.* 50. quinimo satis esset unica collatio, ut probetur ultimus status beneficii, modò non probetur status antecedens contrarius ultimo statui Et sic, si probetur collatio talis beneficii facta ab Ordinario, præsumi debet in dubio etiam approbata illius fundatio tanquam necessarium antecedens, Corrad. *a n.* 51. sed de his alibi fusius.

Quæstio 972. Quid possit Episcopus circa suppressiones beneficiorum?

1. RESpondeo primò: Potest Episcopus beneficia aliquot Simplicia, vel etiam aliquot Præbendas & Canonicatus supprimere, ut ea uniendo reliquis præbendis Cathedralibus, vel Collegiatæ insignis subveniat eorum tenuitati, juxta modum & formam illi præscriptam à Tridentino. *sess.* 24. *c.* 15. ubi ea illi potestas conceditur hisce formalibus: *In Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, liceat Episcopo cum consensu Capituli vel aliquot simplicia beneficia, non tamen Regularia, iis unire, vel si hac ratione providere non possit, aliquibus ex iis suppressis cum patronorum consensu, si de jure patronatus laicorum sunt, quorum fructus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere Ita tamen, ut tot supersint, quæ divino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere Non obstantibus quibuscunque Constitutionibus, Privilegiis, aut quâcunque reservatione generali vel speciali, aut affectione. Neque prædictæ uniones, aut suppressiones tolli aut impediri possint ex quibuscunque provisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus vel suspensionibus, &c.* Circa quæ observanda sunt sequentia:

2. Primò: Vi hujus decreti non nisi in Cathedralibus, & Collegiatis posse Episcopum facere hanc suppressionem, Corrad. *cit. c.* 8. *n* 56. & 76. ubi, quòd hæc facultas supprimendi concessa sit per Tridentin. in Cathedralibus Ecclesiis, aut Collegiatis insignibus; in aliis verò Ecclesiis nulla tributa facultas extinguendi præbendas, ut augeantur distributiones quotidianæ ad augmentum cultûs divini. Pro quo citat Moner. *de distribut. q.* 1. *c.* 5. *n.* 28.

3. Secundò: Vi hujus decreti licere id Episcopis, non verò impositam illis necessitatem seu obligationem id facien-

faciendi. Unde etiam Metropolitanus non potest supplere, ubi Episcopus id non facit. Ita habet Declaratio S. Congregat. *ad hunc locum*, apud Gallemart.

4. Tertiò: Non licere vi hujus decreti Episcopis supprimere, ut suppressa uniat Capellaniis, etiam Cathedralibus, habentibus tenues reditus; cùm hoc decretum loquatur de solis præbendis, & distributionibus, juxta declarat. S. Congreg. apud Gallem. *loc. cit.*

5. Quartò, quòd locum habeat hoc decretum, quando nullæ sunt distributiones, & præbendæ tenues; & è contra: ita etiam, ut ista suppressio, & unio fieri possit pro distributionibus quotidianis, ubi hæ nullæ erant, modò præbendæ sint tenues, sic censuit S. Congregat. apud eundem Gallem. *loc. cit.*

6. Quintò, quòd fieri nequeat suppressio & unio Archidiaconatui, dum hæc dignitas non habet vocem in Capitulo, nec reditua participat de mensa Capitulari, sed solum stallum in choro, prout S. Congregat. apud Eundem *loc. cit.*

7. Sextò, quòd vi hujus decreti supprimere nequeat Dignitates, cum Concilium loquatur de Simplicibus & præbendis tantùm. Eadem Congregatio apud Eundem; quamvis contrarium teneat Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 3. & 4. Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 90. nempe quòd Episcopus possit etiam supprimere dignitatem & officium, ejus fructus applicando & distribuendo inter singulos Canonicatus. Idque, etiamsi dignitas illa erecta esset auctoritate Apostolicâ, adsitque decretum irritans, dum ex post diminutio illa redituum accessisset. Garc. *loc. cit.*

8. Septimò, quòd, ut dictum, per consensum Capituli intelligatur consensus Capituli illius Ecclesiæ, in qua fit suppressio.

9. Octavò, quòd non possit Episcopus procedere ad extinctionem præbendarum, priusquam tentata fuerit alia via subveniendi tenuitati præbendarum, aut distributionum, nempe per unionem aliquot simplicium, & constet, id fieri non potuisse, Castrop. *l. cit. n.* 3. Ventrigl. *l. cit.* §. 1. *n.* 20. juxta dicta à nobis paulò ante ex iisdem.

10. Nonò, quòd, ut præbendæ aliquæ supprimi possint pro augendis distributionibus quotidianis, oporteat fructus præbendarum talis Ecclesiæ esse ita tenues, ut ex illis nequaquam tertia pars pro quotidianis distributionibus deduci possit: aliàs enim, si ita tenues non sint, sed dictam deductionem patiantur, ea facienda, prout mandat Trid. *sess.* 21. *c.* 3. omissâ suppressione aliquot præbendarum. Castrop. *loc. cit.*

11. Decimò, quòd, sicut, ut validæ sint uniones factæ etiam seminariis de reservatis Papæ, necesse est, eas factas antequam vacent ea beneficia, idem similiter dicendum sit de suppressionibus factis ex causa tenuitatis præbendarum. S. Congregat. apud Gallem. uti idem tradit Corrad. *cit. c.* 8. *n.* 95. ubi, quòd, licèt Episcopus ex dicta causa hujusmodi suppressiones facere possit, id tamen intelligendum, modò tales suppressiones faciat de beneficiis non vacantibus in mensibus reservatis Papæ, quia etiamsi supprimat beneficia, ut subveniat tenuitati Canonicatuum, non tamen id ei permittitur in præjudicium Sedis Apostolicæ, prout declaravit S. Congreg. 19. *Nov.* 1619. teste Barbos. *in Collectan. v. Canonicatus. fol.* 97.

12. Undecimò, quòd Concilium non concedat Episcopo facultatem supprimendi beneficia seu præbendas, ut uniantur, seu eorum fructus applicentur mensæ Capituli, multóque minus mensæ suæ, sed singulis præbendis tenuibus singulorum Capitularium. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl.* 37. *n.* 25. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 30. *q.* 15. Barbos. *de pot. Ep. alleg.* 67. *n.* 9. & 10. ubi etiam aliàs nunquam potest Episcopus supprimere beneficia, cedente suppressione in favorem sui; cùm in re seu facto proprio, & sibi utili auctoritatem præstare nequeat. Corrad. *cit. n.* 54. *in fine.* Castrop. *l. c.* juxta *Clem. si una, de reb. Eccl. non alien.* vide dicta hoc in puncto de unione.

13. Duòdecimò, quòd etiam, dum numerus præbendarum in aliqua Ecclesia à Sede Apostolica approbatus confirmatúsque fuit, adhuc possit Episcopus ex dicta causa facere suppressionem præbendarum, & sic minuere hujusce numerum cum consensu Capituli, dum post hujusmodi confirmationem Apostolicam fructus præbendarum notabiliter diminuti sunt, non secus ac istum numerum augere potest, dum post dictam confirmationem fructus notabiliter excreverunt, eò quòd confirmatio illa intelligatur rebus in eodem statu permanentibus, in quo casu utique id non poterit Episcopus. Corrad. *loc. cit. n.* 69. Garc. *p.* 12. *c.* 2. *n.* 4. Castrop. *loc. cit. n.* 5. Azor. *loc. cit. q.* 13. citantes Abb. *in c. cum accessissent. n.* 4. Felin. *ibid. n.* 17. Proceditque idipsum, etiamsi confirmatio illa Apostolica continuisset decretum irritans, non secus ac eo decreto non obstante excrescentibus reditibus, numerus ille confirmatus à Papa augeri potest. AA. iidem. E contra verò fructibus præbendarum post dictam confirmationem non diminutis, numerus earum, seu Canonicorum & ministrorum in Ecclesia statutus minui non potest suppressione: quia Ordinarius, etiam cum consensu Capituli nequit derogare confirmationi Apostolicæ. AA. iidem. Idque etiam, si non adesset decretum irritans. Garc. *loc. cit. n.* 8. Corrad. *cit. n.* 69. Quin etiam, ut Castrop. fructibus etiam non excrescentibus post dictam confirmationem, augeri posset ille numerus, ubi non adesset in dicta confirmatione decretum irritans; eò quòd confirmatio Apostolica, ne augeatur numerus, inducta est in favorem Canonicorum, cui ipsi cedere possunt: estque utilius Ecclesiæ regulariter, ut numerus præbendarum augeatur, secus ac accidit in diminutione numeri.

14. Decimo tertiò, quòd hæc suppressio fieri debeat sine præjudicio obtinentium supprimenda, sicut dictum de unione, adeóque ea quidem fieri possit iis viventibus, sed non sortiri effectum ante cessum, vel decessum eorum.

15. Decimò quartò, quòd hoc decretum locum non habeat in suppressionibus ad tempus, sed perpetuis, ut censuit S. Congregat. apud Gallemar. *l. cit.*

16. Respondeo secundo: Potest Episcopus in vim aliorum decretorum Tridentini, de quibus suprà, ubi de unione, vel etiam de jure communi in omnibus illis casibus supprimere beneficia, in quibus ea unire potest accessoriè: quippe illa unio non fit sine suppressione, & suppressionis filia, ut dictum ex Lott. ast unio. Atque ita supprimere potest, ut fructus applicentur Seminario, aut etiam fabricæ Ecclesiæ, alteri vè loco pio, Castrop. *loc. cit. n.* 3. Azor. *p.* 2. *l.* 6. *c.* 30. *q. ult.* vel etiam supprimere, ubi nimia multitudo beneficiorum, & beneficiatorum gignit confusionem, absque eo, quòd reditus diminuti sint, ut vidimus suprà, ubi de causa suppressionis ex Lott. Sic quoque licèt vi *cit. c.* 15. Trid. non possit extinguere præbendas in aliis Ecclesiis, quàm Cathedralibus, aut Collegiatis insignibus, ad augendum distributiones, poterit tamen id aliunde, exigente augmento, (intellige necessario) cultûs divini. Sic etiam supprimuntur ab eo beneficia, dum ejus auctoritate destruitur Ecclesia unà cum reditibus. Garc. *loc. cit. n.* 14. Ex quibus autem causis dari possit destructio hæc Ecclesiarum, vide apud Gonz. *gl.* 5. §. 7. *à n.* 147. Supprimere verò non potest Episcopus Parochialem, ut ea convertatur in Collegiatam; uti nec in similibus casibus erectionum, seu ad effectum erectionis alterius, intellige, Ecclesiæ, vel dignitatis, quam ipse creare non potest. Corrad. *loc. cit. n.* 70. Porrò formulam faciendæ suppressionis in casibus *cit. c.* 15. *Trid.* vide apud eundem Corrad. *loc. cit. n.* 77. Illud quoque observandum ex eodem, *n.* 20. quòd etsi Episcopus, etiam ex vi dicti Concilii Trid. & in casibus ibi expressis possit supprimere, quia tamen sæpissimè occurrit, hujusmodi suppressiones ab eo factas legitimè facillimo negotio inficiari, ad Papam solere haberi recursum pro illarum majore subsistentia. Unde, ut idem, *n.* 92. in praxi servatur, ut, cùm de hujusmodi suppressionum validitate quoquo modo hæsitatur, vel illæ petantur à principio à Papa, vel jam ordinariâ auctoritate factæ à Papa confirmentur.

Quæstio 973. An aliis Episcopo Inferioribus competat facultas supprimendi?

1. Respondeo primò: In casu, & causa supprimendi expressis à Trid. *c.* 15. *sess.* 24. nulli, præterquam Episcopis conceditur ea facultas, Castrop. *cit.* §. 9. *n.* 2. ubi, quòd in dicto Tridentini decreto comprehenditur nomine Episcopi solus Episcopus. Unde jam Abbati, etiam exempto, & habenti jurisdictionem ordinariam, ac quasi Episcopalem, non licet cum consensu sui Capituli præbendarum numerum, etiam ubi præbendæ adeo tenues sunt, in distributiones quotidianas insumendum diminuere, seu supprimere, Castrop. *loc. cit.* citans Barbos. *ad cit. loc. Trid. n.* 2. & 5. qui sic decisum dicat à S. Congregat. uti quoque eandem declarationem refert. Gallem. *loc. cit.* Neque id licebit Capitulo sede vacante, juxta ejusdem Congregat. declarationem apud Gallem. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: Poterunt tamen Prælati illi facere in Ecclesiis aliis suppressiones eorum beneficiorum, quæ unire possunt unione accessoriâ, cùm ea secum trahat hanc suppressionem.

INDEX
ACCURATUS ET COPIOSUS RERUM OMNIUM IN HAC TERTIA PARTE CONTENTARUM.

Numerus Quæstionem significat; ubi duo sunt numeri, secundus Paragraphum Quæstionis indicat.

Abbas.

Abbatia.

Abbatissa.

Abbatissatus.

Abortus.

Absens.

Altare.

Alteratio.

Amens, Amentia, vide *Furiosus.*

Annata.

Apostata.

Appellatio.

Arbor.

Archidiaconatus.

Archidiaconus.

Archivium.

Assassinium, Assassinus.

Attentata.

Auditor.

Bannum.

Beneficium.

è con-

In

Be-

Bene-

Beneficiatus.

Bestialitas.

Bigamia, Bigamus.

Blasphemus.

Bona.

Bulla.

Camera Apost.

Campsor.

Cancellaria.

Canonicatus.

Canonicus.

Cantoria.

Capellania.

Capitulum.

Captivitas.

Carcer, Incarceratio.

Cardinalatus.

Cardinalis.

Car-

Cathedralis.

Causa.

Censura.

Census.

Clausula.

Clericatus.

Clericus.

Coadjutor.

Coadjutoria.

Collatio.

Collator.

Collegiata.

Ca-

Confessio.

Confidentia, vide *Simonia.*

Confirmatio.

Congrua.

Conjectura.

Consanguineus, *Consanguinitas.*

Consecratio.

Consensus.

Con-

Consistorium.

Cre-

Crimen, vide *Delictum*, *Sententia*.

Criminosus.

Cura.

Curia.

Data.

Debita.

Decanus.

Decimæ.

Declaratio.

Decretum.

Defensor.

Defloratio.

Degradatio.

Delegatio, Delegatus.

Delictum, vide Crimen.

Derogatio.

Devolutio.

Diœcesis.

Dies.

Diffamatio.

Dignitas.

strictè

Dignus.

Dismembratio.

Dispensatio.

Dispositio.

Distributiones.

Distri-

Divisio.

Doctoratus.

Dolus.

Donatio.

Dos.

Ducatus.

Ecclesia.

Ec-

Electio, Elector.

Electiva.

Electus.

Emphyteuta.

Enunciativa.

Epiikeia.

Episcopatus.

Episcopus.

Equites.

Eremitoria.

Error.

Examinator.

Exemptus.

Expensæ.

Expositus.

Exspectativa.

Exterus.

Extinctio, vide *Suppressio.*

Fabrica.

Factum.

Fama.

Familia.

Familiares.

Famulus.

Feudum.

Fictio.

Fictio

Fidejussor.

Fdeicommissum.

Fiduciarius.

Filius.

Fœmina, Fœmininum.

Fornicatio.

Fraus.

Fructus.

Fructuum

Fundator.

Fundus.

Funeralia.

Fur.

Furiosus, Furor, vide Amentia.

Gratia, vide Impetratio.

Habitus.

Hæreditas.

Hæres.

Hæresis.

Hæreticus.

Homagium.

Homicida, Homicidium.

Horæ.

Hospita-

Hospitale.

Hypotheca, Hypothecatio.

Ignorantia.

Illegitimus.

Illiteratus.

Immemorialis.

Immissio.

Impedimentum, Impeditus.

Impetratio.

Incendiarius.

Incompatibile, Incompatibilitas.

Incorporatio.

Indultum.

Infamis, Infamia.

Infans.

Infirmitas.

Per

Inimicitiæ.

Insordescentia.

Interdictum.

Intimatio.

Instrumentum.

Intrusio, Intrusus.

Irregularis, Irregularitas.

Judæus.

Judex.

Judex

Juramentum.

Jurisdictio.

Jus.

Juspatronatus.

Justitia.

Læsio.

Laicus.

Legatus.

Lex.

Liber.

Lis, Litigiosum.

Literæ.

Literatus.

Litera-

Metropolitanus.

Metus.

Militia.

Milites.

Minor.

Monachatus.

Monachus, vide *Religiosus*, *Regularis*.

Monasterium.

Moneta, vide *Pecunia*.

Mori, *Mors*, vide *Obitus*.

Motus proprius, vide *Clausula.*

Mulier, vide *Fæmina.*

Narrativa.

Negativa.

Neophytus.

Nobilis, Nobilitas.

Notarius.

Notitia.

Notoreitas, Notorium.

Novitiatus, Novitius.

Nox.

Obitus.

Obligatio.

Observantia.

Officium.

Onera.

Optatio, Optare.

Oratorium.

Ordinarius.

Ordo.

Pactum, Pactatio.

Papa.

Papatus.

Parochialis, Parochia.

Parochus.

Pater.

Pater

Patrimonium.

Patronus.

Pecunia, vide *Moneta.*

Pensio.

De Pensionis natura & introductione.

De potentibus imponere pensionem.

De consensu beneficiati in pensionem.

In

De beneficiis, quibus imponi potest pensio.

De pensionis quantitate & reductione.

Ad

De modo imponendi pensionem.

De iis, qui obtinere possunt pensiones.

De solutione pensionis.

Pensionis

Pensio

De exactione pensionis, & pœnis non solventium.

De penſionis translatione.

De extinctione pensionis:

Miscellanea de Pensione.

Pensionarius.

Pensio-

Perduellio.

Perjurus.

Permutare, Permutatio.

secus

Num

Personatus.

Pignus.

Pœna.

Pœnitere, Pœnitentia.

Pœnitentiarius.

Pollutio.

Portio.

Possessio, Possessor.

Postulatio.

Præbenda.

Præceptoriæ.

Prædium.

Prælatura, Prælatus, vide v. *Abbas.*

Præpositus, Præpositura.

Præscriptio.

Præsentatio.

Præstimonium.

Præsumptio.

Præ-

Preces.

Prioratus.

Privatio, Privatus.

Privilegium.

Probatio. Probare.

Proba-

Procurator.

Professio.

Promissio.

Promotio.

Protestatio.

Protonotarius.

Provisio.

Publicatio.

Qualitas.

Redemptio.

Reditus.

Reductio.

Regressus.

Regula.

Regularis, vide *Monachus*, *Religiosus.*

Religio.

Religiosus.

Vide

Rescriptum.

Reservatio, Reservatum.

Residentia, Residere.

Resi-

Resignatio, Resignare.

De Natura, & Virtute Resignationis.

re-

De Revocatione Resignationis.

De Beneficiis resignabilibus.

De personis quæ resignare possunt.

De personis, quibus resignari possunt beneficia.

non

De potentibus recipere resignationem.

De Causis Resignationis.

Ad

De Resignatione facta sub reservatione fructuum, vel pensionis.

De Resignatione facta per Procuratorem.

De resignatione facta vi, metu, dolo, post spolium.

Re-

De resignatione, facta sub conditione, & simoniacè.

De resignationis publicatione.

Ne-

Miscellanea de resignatione & resignante.

Resignatarius.

tam

Restitutio.

Resti-

Rota.

Sacerdotium.

Sacrilegus.

Scandalum.

Schismaticus.

Scholaris.

Scientia.

Scriptura.

Sedes Apostol.

Seminarium.

Senex, Senectus.

Sententia.

Sequester, Sequestrum.

Signatura.

Simonia, Simoniacus.

vexa

Statutum.

Stylus.

Subreptio.

Subrogatio, Subrogatus.

Subsidium.

Successor.

Suffraganeus.

Supplicatio.

Suppressio, Supprimere.

Suspensio.

Suspensus.

Sustentatio, vide *Alimenta.*

Tempus.

Testamentum.

Testis.

Titulus.

Titu-

Tractatus.

Transactio.

Translatio.

Tribunal.

Tridentinum.

Turnus, Turnarius.

Tutor.

Vacatio, Vacare.

Vaca-

Ad